Biblia Complutensis. Tom. 6.

Vocab. latinū grecum et caldaicū.

BIBL. 3891

U-13-183

U.
8776

USOZ
5891

C

nu I 1

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ꝛ pauli ter quinqꝫ dierum.
Namqꝫ instrumentū vetus hebdoas innuit. octo
Ter noua signatur. ter quinqꝫ receptat vtrumqꝫ.

Vocabularium hebraicum atqꝫ chaldaicū totius veteris testamenti cū alijs tractatibus prout infra in prefatione continetur in academia complutensi nouiter impressum.

Ad lectorem.

Am bis qui diuine legis integram cognitionē ac in ea christum qui vera sapientia est pio mentis affectu conquirūt: q̄ plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictante conscripta sunt: vt omnes ferme ecclesiastici tractatores in quāplurimis locis aperte testantur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xp̄o patre & dño Dño Fratre Francisco Ximenez de Cisneros sacrosancte Romani. ecclesie TT. Sancte Balbine Presbytero Cardinali Hispanie nūcupato sanctoq̄ Toletani. ecclesie Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorum Castelle Archicancellario in cōmunem christiane reipublice vtilitatem dedimus nouum testamentum Greco Latinoq̄ sermone impressum: adiecto insuper quam vtilissimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur. Daturi quā primū vetus instrumentū (quod iam nūc in prelo est) Hebraica chaldaica Grecaq̄ lingua cū singulis latinis interpretationibus excussum. En premittimus vobis veluti pro degustamento & preludio operis copiosissimū Hebreorū Chaldeorumq̄ vocabulorū dictionarium. Opus profecto sacrarū litterarum studiosis supraq̄ dici possit vtilissimū summo labore elucubratum nec minori etiam studio & sedulitate correctum. In quo non modo simplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam deriuatiuarum totius veteris īstrumēti seriatim continentur: sed (quod omniū operosissimū fuit) quot locis in eodem veteri testamento vna queq̄ dictio ꝓpter lingue illius fecunditatem multiplicet significata adiectis q̄plurimis concordantiis continuo subiungitur. Assignata cuiq̄ loco propria significatione qua ibidem vsus est latinus interpres. Ceterum cum magna pars reconditorum vtriusq̄ testamenti mysteriorum in etymologia propriorum nominū siue hominum siue rerum quarumuis abstrusa lateat: non paruamq̄ vim & adiutorium prebeat ad soluenda enigmata & figuratas locutiones scripturarum: adiectus est secundo loco tractatus de nominum propriorum interpretatione: que per vtrumq̄ testamētum tam Hebraico q̄ Chaldaico ac etiam Greco sermone passim dispersa legūtur: vt facile ex ipsa nominum ab eterno preuisa impositione oēs docibiles dei valeāt non occidentem litteram sed ipsum mystici abditiq̄ sensus nucleum quē spiritus sanctus intra littere vterum obumbrauit reuelata facie speculari: littere velamine ablato Apposita deinde est legendorum Hebraicorum characterum ars & instructio: vna cum ipsa Hebree lingue grammatica ex summis ipsorum autoribus accuratissime collecta atq̄ eo ordine digesta: vt nullibi (aut certe in q̄paucissimis) preceptoris opera desiderari posse videatur. Et quoniā in hebreo chaldeoq̄ idiomate difficiles cognitu sunt primitiue dictionum origines ad ipsorū deriuatiuorum notitiam perquam necessarie: opere precium etiam visum est precepta nonnulla hac de re adiungere: quibus nosse studiosus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum genus accidentale ab ipsis appellatur) maneat thema ipsum siue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis autem in ipsa veteris testamēti impressione (que nunc in manibus est) positiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate sint: multum tamen tum ad lingue absolutam cognitionem tum ad studiosorum curiositatem facere visum est si ex arte id & non solo vsu cognosceretur. Postremum tandem voluminis locum obtinet aliud dictionarium latini abecedarii ordine digestum: quod omnia veteris testamenti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: sed versa vice latina hebraice possis enunciare. Que omnia lector studiose beniuolo gratoq̄ animo suscipito: & ad diuine sapientie cognitionem referto. Ita enim fiet: vt bonorum laborum glorioſus sit fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum relique humane sapientie lectiones a celestium literarum nectare superentur. vale.

BIBLIOTECA REGIA HAGIENSIS

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris testamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc secundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Pater.

אָב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vī fide. Geñ. 17. Eriſq; pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego ſum vbi eſt honor meus. Sigñat ēt autorē vel inuētorē alicui⁹ miniſterii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit paſ habitātium in tētoriis atq; paſtorum Et in eodē. Ipſe fuit paſ canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur.

Pa. p auctore vl. inuētore.

Pa. p doctrine t morū.

Pa. p principe vl domino

Pa. fidei.

אַבִי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber. Eſa. 9. Pater futuri ſeculi. & in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur. אֲבוֹת. Aboth. ideſt patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres ſuccēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba ſiue. אֲבָהָתִי Abahathi. i. pater ſiue pater meus. Da. 2. Tibi deus patrū noſtrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus pater mi confiteor. אֲבִיךָ Abicha. i. pater tuus. Eſa. 43. Pater tuus primus pecauit. אָבִיו Abiu. i. pater ſuus aut pater eius vel ipſius. Geñ. 37. Increpauit eum pater ſuus. אֲבִינוּ Abinu. i. pater noſter. Nu. 27. Pater noſter mortuus eſt in deſerto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater veſter. Geñ. 45. Et tollite inde patrem veſtrū. אֲבִיהֶם Abihem. ideſt pater eorum. Geñ. 43. Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo. אֲבִיךְ Abich. ideſt pater tuus ſe. ge. Ruth. 2. Et ꝙ reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אֲבִיהָ Abiha. Pater ſuꝰ vel eius aut ipſius. ſ. femine. Iudi. 1. Monuit vir ſuꝰ vt peteret a patre ſuo agrū. אֲבִיכֶן Abichen ideſt pater veſter ſe. ge. Geñ. 31. Sed & pater veſter circumuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū reuertiſſent ad raguel patrē ſuū. & in nu. plu. hoc mō. אֲבוֹתַי Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conſpectu ambulauerūt patres mei. אֲבוֹתֶיךָ Abothēcha. i. patres tui. Pſal. 44. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אֲבוֹתָיו Abothau. i. patres eius vel patres ſui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant patres eiꝰ. אֲבוֹתֵינוּ Abothēnu. i. patres noſtri. Pſal. 43. patres noſtri narrauerūt nobis. אֲבוֹתֵיכֶם Abothechem. i. patres veſtri. Hiere. 2. Quid iuenerūt in me patres veſtri iniquitatis. אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abothehem. i. patres eorū vel patres ſui. Iob. 15. Et non abſcondunt patres ſuos. & quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō אֲבוֹתַיִךְ Abothaich. Patres tui. ſ. alicuius femine. אֲבוֹתֶיהָ Abothēha. patres ſui vel eius. ſ. femie. אֲבוֹתֵיכֶן Abothechen ideſt patres veſtri. ſe. ge. אֲבוֹתָן vel אֲבוֹתֵיהֶן Abothehen. i. patres earū. vnde notandum ꝙ pronomina prime perſone. vt ego. meus. nos. noſter. tam in numero ſingulari ꝙ in plurali ſunt cōmunia maſculo & femine modo ſint in compoſitione vt. אָבִי Abi vel אֲבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noſter: vel per ſe poſita vt אֲנִי Ani vel אָנוּ ánu. i. ego vel nos. Et mō ꝑdicto cōponuntur oīa pronomina cū noībus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנֶךָ Adonēcha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noībus appellatiuis. de quibus dicetur in ſequētibus.

Pa. fi. mei

Pa. mei

Pa. tui.

Pa. ſui.

Pa. noſtri

Pa. veſtri

Pa. eorū

Pa. tui.

Pa. ſui.

Pa. veſtri

Pa. eorum

Pa. tui.

Pater tui

אָבַב Virens.

אָבִיב Noue fruges.

Viridis ſpe

אָבַב Abab. virēs: aut virgultum: ſeu lignum vireſcēs: aut noue fruges adhuc vireſcētes. Exo. 9. Eo quod linū eſſet virens. & inde mēſis nouarum frugum dicitur. אָבִיב Abīb. Exo. 13. Hodie egredimini menſe nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore menſis nouorū. ſ. fructuū. Deu. 16. obſerua menſem nouarū frugū: & verni primum tpis. vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliqñ deficit vltimū beth quod duplicatur: & ſcribitur p ſimplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues i ultima ſyllaba. Iob 8. Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc ſit in viriditate ſua. Pro quo ī hebreo eſt. אִבּוֹ Ibbo. Significat etiā amena virgulta ſeu ligna virentia atq; fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cāti. 6. Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma cōuallium. Pro quo ī hebreo eſt. אִבִּי Ibbe. Et etiam ſpica etī nouis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אָבִיב Abib. Leui. 2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

Flos. Vireſcens

אָבִיב Noue fruges.

Poma.

אִבִּי Poma.

אָבִיב Spica vi.

אָבַד Abad. Perire. diſperire. diſperdere. perdere. Pſal. 1. Et iter impiorum peribit. Heſter. 4. Et dom⁹ patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Eſa. 57. Iuſtus periit & nō eſt qui recogitet. Deu. 8. Predico tibi ꝙ omnino diſperas. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoīes ergo ſimiliter ꝑdes? Pſal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā īueneris. Inde. אַבַדּוֹן Abaddon. i. pditio ſiue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non eſt operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus noſtris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio coram dño. Apo. 9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

Perire.

Diſperire Perdere.

אֲבֵדָה Res pdita

אַבַדּוֹן Perditio.

אָבָה Aba. velle deſiderare. acquieſcere. Deu. 27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אֲבִיוֹנָה Abiiona. i. deſiderīū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit capparis. Eccl. 12. Et diſſipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. ideſt pauper inops. Pſal. 70. Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. & inde dicitur. אֵבֶה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues deſiderii. i. deſiderantes īre ad portum. Poteſt tamen deriuari a dictione ſuprapoſita. אִבֵּי Ibe. que ſignificat poma. Canti. 6. Vt videre poma conuallium.

Velle.

Deſiderare

Deſiderīū Capparis

אֶבְיוֹן Pauper.

אֵבֶה Poma Deſiderīū

אִבֵּי Poma.

אַבּוֹי Abói. Miſeria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui ve: quod eſt interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari. patri ve: ſicut eſt in littera noſtra. אָב. Ab. enim patrē ſignificat. & אוֹי oi. ve ſiue heu interpretatur. licet in cōpoſitiōe ꝑdatur ibi vna littera. ſ. aleph. & in lingua chaldaica etiā ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

אַבּוֹי Ve.

Heu.

אַבָּה Abach. cōturbatio. pauor. fremit⁹ ſtridor. diſtrictio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

An.

הַאִם
Num.
Ecce
Nunquid.

Cum.

Si.

וְאִם
Et si.
Quod si.
Si autē.
Si autem

כִּיאִם
Nisi.
Sed.

עַד
Donec.

אֵם
Mater.

Ciuitū.

אמות
Matres

אמת
אמים
Tribus.
Populi

אמה
Tribus

אמיא
Tribus

אַמָּה
Cubitus.

אמה
Ancilla
Famula

אמהות
Ancille.

Cubitus.

אמות
Cubiti.

אמתים
duo cubiti

אמין
Cubiti.

אמל
Imbecille
seu infirmū
esse.

אמלל
Infirmari

Imbecill.

ster suum fecisset deus an non. Exo. 17. Est ne deus in nobis an non. & quando cōponitur cum ista littera. ה ha et dicitur. הַאִם. Haim tūc significat num siue nūquid. vt Nume. 17. Num vsq; ad internicionē delendi sum⁹. &. Iob. 6. Ecce non est auxiliū mihi in me. pro quo hebrei legunt nūquid non est auxilium meū in me. ponitur etiā pro cum vel quā do. vt Nu. 36. Cum iubileus. i. quinquagesimus ann⁹ adue nerit. & qñ iungitur cū iuramēto tūc ponitur pro negatiōe vt. p̄s. 88. Semel iurauī in scō meo si dauid mentiar. i. q̄ nō mētiar. &. p̄s. 95. Vt iurauī in ira mea: si ītroibūt in requiē meam. et p̄s. 131. Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob: si introiero in tabernaculū domus mee. Et cum cōponitur cū hac syllaba וְ ve. & dicitur. וְאִם Veim. tunc significat et si. quod si. sin autē. si aūt. Exo. 20. quod si dixerit seruus di ligo dñm meū. & in eodē. Si autē filio suo desponderit eā. Nu. 16. Sin autem nouā rem fecerit dñs. et cum preponitur ei dictio. כִּי ci. et dicitur. כִּיאִם Ci im tunc ambe dictiōes ali quando significāt nisi vel sed. vt. Geñ. 32. Non dimittam te nisi benedixeris mihi. & p̄s. 1. Sed in lege dñi volūtas eius. et quando premittitur ei dictio. עַד Ad. que significat vsq; tūc ambe dictiones significāt quoadusq; siue donec. vt Ge ne. 24. Non comedā: donec loquar sermones meos. habet etiā alios modos significandi qui possunt reduci ad supra dictos. Item. אֵם Em. Mater. vt Geñ. 3. Mater cunctorū vi uentiū. &. Exo. 20. honora patrem tuū & matrem tuā. poni tur etiā pro biuio vel capite viarum. vt Eze. 21. Stetit enim rex babylonis in biuio in capite duarū viarū. accipitur etiā pro familia vel populo. vt. 2. Regū. 20. Et tu vis subuertere ciuitatem: & euertere matrem in israel. & in plurali. אִמּוֹת Imoth. i. matres. vt Thren. 2. Matribus suis dixerūt. Dici tur etiā. אִמּוֹת Vmmoth. Secundū terminationē femīnorū. siue. אִמִּים Vmmim. secūdū terminationē masculinorū. & significat tribus aut gentes vel populos. vt Geñ. 25. Duo decim principes tribuū suarū. &. Ps. 116. Laudate eū oēs populi. Et in ligua chaldaica dicitur. אִמָּה Vmma. Dañ. 3. Et oīs populus & trib⁹ et lingua. & in plurali. אִמְּיָא Vmmaia. vt in eodē. vobis dicitur populis tribub⁹ & linguis. et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur. אַמָּה Amma. i. cubitus de quo vide in dictione sequenti.

אָמָה Ama. famula: vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21. eiice ancillā hanc & filiū eius. non enim heres erit filius ancille. Exo. 2. Misit vnam e famulabus suis. & in plurali. אֲמָהוֹת Amahoth. vt Gen. 20. Sanauit deus abimelech et vxorem ancillasq; eius. Et Naū. 3. Et ancille eius gemen tes. significat etiā predicta dictio cubitū. Geñ. 6. Et in cubi to cōsumabis sūmitatē eius. Exo. 26. Et cubitus ex vna par te pēdebit. Hiere. 51. pedalis precisiōis tue. pro quo hebrei legunt. cubitus. i. mēsura auaricie tue siue precisionis tue. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth. Deu. 3. Notē cubitos habens longitudinis. et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim. i. duo cubiti. Exo. 25. Longitudo habebat duos & semis cubitos. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin. i. cu biti. Dañ. 3. Latitudine cubitorū sex.

אָמַל Amal. Deficere. infirmū siue imbecillem esse. Eze. 16. In quo mūdabo cor tuū. pro quo hebrei legūt. q̄s imbecille siue infirmū factū est cor tuum. Tamen si illa littera aleph: que ponitur in principio illius dictiōis est pri me persone futuri tēporis & non est de substantia dictionis Tunc potest esse sensus sicut in littera nostra. Inde. אַמְלַל vmlal. per duplicē lamed. i. infirmus siue imbecillis factus est: aut defecit: vel desertum est. vt. 1. Regū. 2. Et que multos habebat filios infirmata est. et Neemie. 4. quid iudei faciūt imbecilles. Et. Ps. 6. Miserere mei domine quoniam infir mus sum. Esa. 24. Infirmata est vitis. Et in eodem. Et in firmata est altitudo populi terre. Hiere. 15. infirmata ē: que peperit septem. Esa. 16. Quoniā suburbana esebon deser ta sunt. Et scribitur aliqñ cūvau. in prima syllaba. Deserti ee

אָמַן Aman. Credere. fidelem esse. stabilē esse. permane re. Genesis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur הֶאֱמִין Heemin. quod est verbum tertie coniugationis. Et Exo. 4. Non credent mihi. Et in eo. Vt credāt inquit quod apparuerit tibi dñs. Et in eo. Si non crediderint inquit tibi Et in eo. Credent verba signi sequētis. et in eodem. 14. Et crediderūt dño. p̄s. 26. Credo videre bona dñi. Et. p̄s. 115. Credidi propter qd locutus sum. p̄s. 77. Nec fideles habiti sunt in testamēto eius. Significat etiā stabilem esse. aut per manere. vt Iob. 4. Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles. et Esa. 7. Si nō crediderītis non permanebitis. vbi silis dictio ponitur pro pmanebitis sicut pro crediderītis. inde. אֱמוּנָה Emuna. i. fides. credulitas. veritas. stabilitas. indeficiens. 4. Reg. 12. Sed in fide tractabant eam. p̄s. 32. Et omnia opera eius in fide. Esa. 11. Et fides cinctorii⁹ renum eius. Et osee. 2 Sponsabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate. vt p̄s. 35. Et veritas tua vsq; ad nubes. p̄s. 118. Et in veritate tua humiliasti me. Et in eodē. omnia mādata tua veritas. Signi ficat etiā stabilitatē vel firmitatē. vt. Exo. 17. Et factū est vt manus illius non lassarētur. i. non deficerēt: sed essent stabi les pro quo in hebreo est. Et fuerūt manus eius veritas siue stabilitas. Et idē significat. אֹמֶן Omen. et in plurali. אֲמוּנִים Emunim. i. veritates. siue fideles aut veraces. p̄s. 11. Quoni am diminute sunt veritates a filiis hominum. & inde. נֶאֱמָן neeman. i. fidelis. verax. stabilis; indeficiens. Nu. 12. Qui in omni domo mea fidelis ē. 1. Reg. 2. Et suscitabo mihi sacer dotem fidelē. 2. Reg. 7. Et fidelis erit dom⁹ tua et regnum tuū vsq; in eternū. 3. Reg. 11. Et suscitabo tibi domū fidelē. Iob. 12. Mutans labiū veraciū. Esa. 33. Aque eius fideles. i. stabiles siue indeficiētes. Hiere. 15. Facta est mihi quasi mē dacium aquarū infideliū. pro quo in hebreo est. Aquarum que nō sunt fideles. i. que nō sunt stabiles. Et in lingua chal daica dicitur. מְהֵימָן Meheman. i. fidelis. Daniel. 2. Et fidelis interpretatio eius. Et inde. אֱמֶן Emun. i. fides siue credu litas. Deut. 32. Et infideles filii. pro quo in hebreo est filii in quibus non est fides: siue credulitas: aut veritas. Et inde. אָמֵן Amen. quod est aduerbium affirmandi. vt Deut. 27. Et respōdebit omnis populus amen. & in eodē. & dicet oīs populus amen. et Esa. 65. Benedicetur in deo amen. Et in hebreo in hoc loco amen est genitiui casus. interp̄tatur aūt amen. vere siue fideliter. aut fides. siue veritas. vnde Apoca lypsis. 3. dicitur. Hec dicit amē testis fidelis & ver⁹. et inde. אֲמָנָם Omnam. Siue. אָמְנָם Vmnam. i. vere. vtiq;. Gen. 18. Num vere paritura sum anus. Et idem significat. אָמְנָה omna. vt Geñ. 20. Alias autem & vere soror mea est. Item. אֹמֶן Omen. i. Alumnus. nutrici⁹ vel nutrix. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulū. Ester. 2. Qui fuit nutricius filie fratris sui ediſſe. Esa. 49. Et erunt reges nutricii tui. Item. אָמָּן Amman. Artifex. siue opifex. Canti. 6. Que fa bricata sunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon. i. multitudo quasi. הָמוֹן Hamon. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine trāstulit nabuzardan princeps militie.

אָמַץ Amas. Prevalere. superare. firmare. vel robora re. confortare. Roboratū vel robustum esse. siue vi riliter agere. Geñ. 25. Populusq; populū superabit. Deut. 2. Et offirmauerat cor illi⁹. i. cōfortauerat siue roborauerat cor illius. Iob. 4. Et genua trementia confortasti. p̄s. 26. Et confortetur cor tuū & sustine dñm. Et. p̄s. 141. Quia cōfor tati sunt sup me. Ruth. 2. videns ergo noemi q̄ obstinato

Fidelē ee
Stabilē ee
Fideles
Stabiles
Indeficiēs.
Veritas.
Stabilitas
Veritates.
Fidelis.
Verax.
Stabilis
indeficiēs.
Fidelis.
Fides.
Amen.
Vere
Vere
Vere
Nutrix.
Nutricius
Artifex.
Multitudo.
Superare
Offirmare
Cōfortare

אָבַב Tabescere

אָבַד Adab.cõtristari.tabescere.merore cõsumi.1.Re.2.Et tabescat aĩa tua.& solũ inuenitur in loco predicto.

אֲדַיִן Tunc.

אֲדַיִן Edáin.In ligua chaldaica est aduerbiũ tpis & significat tũc Dani.2. Tũc danieli mysteriũ p visionẽ noctis revelatũ est:& in eo.Tũc arioch festinus itroduxit danielẽ. scribitur etiã cũ beth in principio & dicitur.בֶּאדַיִן Bedáin. vt in eo.Tunc daniel requisiuit de lege atq; sententia.

בְּאֲדַיִן Tunc.

אָדַם Flauescere Rubrũ esse Rubicundus.

אָדַם Addã.rubere siue rubicũdũ eẽ:aut flauescere. Proue. 25.Ne ĩtuearis vinũ qñ flauescit Esa.1. Et si fuerĩt rubra quasi vermiculus.Thren.4.Rubicundiores ebore anti quo.p quo hebrei legunt.Rubuerũt siue rubicũdiores sue rũt plusq; ebur ãtiquũ.& ide.אָדוֹם Adom.i.ruffus vel rubicũd9 Genẽ.25.Da mihi de coctiõe hac ruffa:& Nu.19.vt ad ducãt ad te vaccã ruffam Cãti.5.Dilectus me9 cãdidus & rubicũd9.& ide.מְאֻדָּם Meoddã.i.ruffus siue rubricat9 Naũ.2. Clypeus fortiũ ei9 ignitus.pro quo heb.le.Clypeus fortiũ ei9 ruff9 siue rubricat9:& ĩ plu.מְאָדָּמִים Meoddamim.Exo. 25. Et pelles arietum rubricatas. Et aliqñ geminãtur due vltime littere:& dicitur. אַדַמְדָּם Adãddã.i. ruffũ vel rubeũ Leui.13.Si alba vel ruffa macula fuerit .& recipit ĩ fine tau: quod denotat nomẽ esse femininũ:in eo.ca.vbi dicitur.Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit siue subruffa.Inde.

אָדוֹם Ruffus. Rubicundus.

מְאֻדָּם Ignitus. Ruffus vel rubricatus

מְאָדָּמִים Rubricati.

אַדַמְדָּם Ruffum.

Subruffa.

אֹדֶם Odẽ.quod ẽ lapis pcios rubei coloris : quod nostra trãslatio sardiũ trãstulit Exo.28. In primo versu erit lapis sardius.& Eze.28. Ois lapis pcios operimẽtũ tuum sardius topatius : & ide.אַדָמָה Adama.i.terra ruffa aut humo. Genẽ.6.Cũq; cepissent hoies multiplicari sup terrã!& ĩ eo. 2.Produxitq; dñs deus de humo oẽ lignũ.& inde dicitur.

אֹדֶם Sardius.

אַדָמָה Terra. Humus.

אָדָם Adam.i.hõ aut hũanus.vel terrenus Genẽ.1.Faciamus hoiem ad imaginẽ & situdinẽ nostrã.& in eo.8.Sẽsus emi et cogitatio hũani cordis: & aliqñ accipitur p primo hoie: vt Genẽ.2. Erãt aũt vterq; nudus Adã & vxor eius.& aliqñ ponitur pro hoie in vniuersali siue pro humana natura:vt Nu.3.Ab homine vsq; ad pecus . & ps.115. Omnis homo mendax:& caret numero plurali.

אָדָם Homo. Humanus

Adam.

אֲדֹן Adon.dñs.dñator.Genẽ.18.Et dñs me9 vetust9 est.ps. 113.A facie dñi mota ẽ terra.Esa.5.Ecce dñator dñs exercituũ: & in eo.Mittet dñator deus exercituũ in pinguib9 eius tenuitatẽ:& in plu.אֲדֹנִים Adonim.i.dñi vel dñatores. et qñ regit post se genitiuũ amittit vltimã litterã.s.mem:& dicitur אֲדֹנַי Adone.i.dñi.& vtroq; modo dicitur de deo.s. in nu. plu. De primo Malac.1. vbi dicitur Et si dñs ego sũ: vbi ẽ timor me9 . pro quo in hebreo est dñi noiatiui casus plu.nu.s.& si dñi ego sum:vbi ẽ timor meus.De.2.ps.135. vbi dicitur.Cõfitemini dño dñorũ.pro quo in heb.est.Cõfitemini dñis dñorũ. In aliis vero locis pro dño ponitur.

אָדוֹן Dñs. Dñator.

אֲדֹנִים Dñi.

אֲדֹנַי Dñs.

Dñi.

אֲדֹנָי Adonái:quod interptatur dñi mei ĩ plu.& hoc qñ scribitur eisdẽ litteris quibus pnunciatur.s.aleph.daleth.nun. iod.Sed nomẽ dñi Tetragrãmaton.pro quo btũs Hieronymus cõiter trãstulit dñm: ĩ heb.scribitur cum quattuor litteris.s.iod.he.vau.he.& significat esse vel essentiã aut gñatiõnẽ.Itẽ.אָדֶן Aden.basis.fulcimẽtũ:& in plu.אֲדָנִים vel אַדְנֵי Adanim vel adane.i.bases Exo.26. Bases argẽteas: & ĩ eo. 36.Cũ quadragĩta basibus argẽteis. & Iob.38. Super quo bases eius solidate sunt.

אָדֶן Basis.

אֲדָנִים

אַדְנֵי Bases.

אָדַר Extollere.

אָדַר Adar.magnificare.extollere. fortificare.Esa.42.Et magnificaret legẽ & extolleret. Et inde verbũ passiuum.נֶאְדָּר vel נֶאְדַּרִי Needari.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata ẽ ĩ fortitudie:& ide.אַדִּיר Addir.admirabilis .fortis.magn9.magnific9.excellẽs.ps.8.Dñe dñs noster q̃ admirabile ẽ nomẽ tuũ.Iudicũ.5.In phiala fortiũ obtulit butyrũ.Esa.33.Nec trieris magna trãsgredietur:& Eze.17.Et erit ĩ cedrũ magnã.& aliqñ scribitur sine Iod ĩ medio.& cũ

נֶאְדָּר

נֶאְדַּרִי Magnificari.

אַדִּיר Admirabile. Fortis. Magna.

thau ĩ fine.& dicitur.אַדֶּרֶת Addáreth.& significat grãdẽ in gñe femi.vt Eze.17.Vt sit in vineã grãdem.Significat etiã magnificẽtiã:vt Zach.11.Q̃rivastata ẽ magnificẽtia eorũ. Inde.אַדֶּרֶת Addéreth.i.palliũ. Genẽ.25.In morẽ pellis hispidus.pro quo he.le.in morem pallii hispidi vel hirsuti.Et Iosue.7.vidi inter spolia palliũ coccineũ.&.4.Reg.2. Tulitq; helias palliũ suũ & inuoluit illud.Significat etiã genus vestimẽti quo reges vel magnifici viri vtebãtur. Ione.3.Et surrexit de solio suo & abiecit vestimentũ surũ a se. Itẽ.אֲדָר Adar.nomẽ duodecimi mẽsis: secũdũ cõputationẽ hebreorũ. Ester.9. Igitur duodecimi mẽsis quẽ adar vocari iã dixim9.Itẽ.אֲדַרְיָא Idar siue.אֲדַרְיָא idera.i ligua chaldaica significat areã.Dañi.2.Et reducta sunt quasi in fauillã estiue aree.

אַדֶּרֶת Grandis. Magnificentia.

אַדֶּרֶת Pellis. Pallium.

Vestimẽti

אֲדָר Adar.

אִדַּרְיָא Area.

אֲדַרְגָּזַרְיָא Adargazraia. in lingua chaldaica significat duces siue magistratus Dañ.3. Duces & tyrãnos & prefectos.et solum inuenitur in numero plurali.

אֲדַרְגָּזַרְיָא Duces.

אַדְרַזְדָּא Diligẽter.

אַדְרַזְדָּא Adrazda.in lingua chaldaica est aduerbium exhortandi.i.diligenter Esdre.7.tribuantur diligenter in domo dei celi.

אַדַרְכֹן Solidus. Numus.

אַדַרְכֹנִים Solidi. Numi.

אַדַרְכֹן Adarcõ.gen9 põderis vł monete quod nostra trãslatio solidũ trãstulit.Esdre.8.Crateras aureas viginti : q̃ habebãt solidos millenos.& solũ inuenitur in nu.plu. scilicet.אַדַרְכֹנִים Adarconim.i.solidi : vt in predicto loco.

אֲהָהּ Ah. Interiectio.

אֲהָהּ Aha. Interiectio est dolẽtis.Hiere.1.A.a.a.dñe deus ecce nescio loqui.Ioel.1.A.a.a.dñi.& ĩ heb.est vna dictio tm̃ q̃ sonat aha: & ẽ cõposita ex tribus litteris.s. Aleph. he.he. & aliqñ ponitur pro heu.vt Ezech.9. Heu.heu.heu. dñe deus.vbi similiter in heb.est vna dictio tm̃.s.aha.

אָהַב Amare. Diligere.

אָהַב Ahab.amare.diligere. Genẽ.25. Isaac amabat esau eo quod de venatiõibus illius vesceretur: & Rebeca diligebat Iacob.& in eo.37.Israel aũt diligebat Ioseph.et ide. אוֹהֵב Oheb.i.diligẽs siue amãs.Esa.61. Quia ego dñs diligens iudiciũ . & in plu. אוֹהֲבִים Ohabim.vel אוֹהֲבַי Ohabe .i.diligẽtes siue amãtes vel amores.ps.118. Pax multa diligẽtibus legẽ tuam.& Prouer.8.Ego diligẽtes me diligo:& in eo.7.Et fruamur cupitis amplexibus. p quo heb.legũt. Et letemur siue exultemus amoribus siue dilectionibus. Inde.אָהוּב Ahub.i.dilectus siue amicus. & in gñe femi.אֲהוּבָה Ahuba.i.amica vel dilecta. Osee.3. Dilige mulierẽ dilectã ab amico. & inde.אַהֲבָה Ahaba.i.dilectio.amor.charitas.2. Reg.1.Et amabilis sup amorẽ mulierũ.Et Cãti.8.Fortis vt mors dilectio. & in eo. Aque multe nõ poterũt extinguere charitatẽ.Significat etiã dilectã.Cãti.2.Ne suscitetis nec vigilare faciatis dilectam. Inde.נָאהָב Neehab.i.dilectus siue amabilis.2.Re.1. Saul et Ionatas amabiles & decori valde.

אוֹהֵב Diligens.

אוֹהֲבִים

אוֹהֲבַי Diligẽtes. Amores vł dilectiões.

אָהוּב Dilectus.

אֲהוּבָה Dilecta.

אַהֲבָה Amor. Dilectio. Charitas. Dilecta.

נָאהָב Amabilis

אֲהִי Ehi.vbi. Osee.13.Vbi est rex tuus.& solũ in hoc loco ponitur p vbi.in aliis vero locis est verbũ substãtiuũ futuri tpis & deriuatur ab hoc verbo הָיָה Haia. quod significat fuit. Interpretatur aũt ero.vt in capo preallegato vbi dicitur. Ero mors tua o mórs:morsus tuus ero inferne.

אֲהִי Vbi.

אֵהִי Ero.

אָהַל Ahal. Tẽtoriũ siue tabernaculũ. tẽdere splendere.sive lucere. Genẽ.13. Et habitauit ĩ sodomis.p quo ĩ hebreo ẽ:& tetẽdit tabernaculũ siue tẽtoriũ ĩ sodomis.& ĩ eo. Mouẽs igitur Abraam tabernaculũ suũ venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre.pro quo in heb.est.Et tetendit Abraã tabernaculũ suũ & venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre. Et vtrũq; est verũ.nã mouebat tabernaculũ suũ ab vno loco & tẽdebat illud in alio loco p suas mãsiones:donecvenit ad habitãdũ in cõuallẽ mãbre.Et inuenitur etiã predicta dictio sine Aleph.Esa.13:vbi dicitur. Nec ponet ibi tentoria arabs.vbi ponitur.יָהֵל Pro.יַאֲהֵל Iahel pro Iaahel. & ide. אֹהֶל Óhel.i.tabernaculũ vel tẽtoriũ. Genẽ.18. Apparuit dñs abrae sedẽti in hostio tabernaculi. & ĩ eo. Festinauit Abraã

אָהַל Habitare. Tẽdere tẽtorium.

Tentorium ponere.

יָאֲהֵל

אֹהֶל Tabernaculum.

Tentoriū. אהלים Tabernacula. Splēdere. Extēdere.

in tabernaculū ad ſarā.& in eo.31. In mōte galaad fixit tentoriū ſuū.Et in plu.אהלים Ohalim.i.tabernacula vel tentoria.Geñ.25. Habitabat ī tabernaculis.& aliqñ ponitur pro ſplēdere. vt Iob.25.Ecce luna etiā nō ſplēdet.p quo aliqui heb.le.Ecce luna etiā nō extēdit ſiue expādit.ſ. lumē ſuū in modū tētorii.iuxta illud Eſa.13. Stelle celi & ſplendor earū nō expādent lumē ſuū.Et cōmuniter pro ſplēdere ſcribitur ſine aleph.de quo vide īfra in dictioe. הלל Halal. Itē אהלות Ahaloth.aloe.vt Cāt.4. Myrrha & aloe cū oīb⁹ primis vnguētis.ps.44.Myrrha & gutta & Caſia.vbi pro gutta ponitur eadē dictio.ſ.ahaloth.i.aloe. Alii dicunt genus eē aromatis quod medici ſandalū vocāt. & aliqñ ſcribitur cū Iod et mem in fine:& dicitur אהלים Ahalim ī eodē ſignificato. Prouc.7. Aſpſi cubile meū myrrha & aloe.Et nu.24.vt tabernacula q̄ fixit dñs. pro quo heb.le.vt aloe quā plantauit dñs.Sed ēt pōt ſignificare tabernacla ſicut ē ī noſtra trāſlatione.vt ſupra dictū eſt.& licet ibi ponatur verbū plātauit: pōt tñ cōuenire cū tabernaculis.quia eſt equiuocū & ſignificat etiam figere.vt Dañ.11. vbi dicitur. Figet tabernaculū ſuum apedno inter duo maria.

Aloe Gutta.

Aloe. Tabernacula.

Vel. Aut.

או O.vel.aut.ſiue.ſi.Exo.21. Qui percuſſerit ſeruū vel ancillā.& in eo. Si autē vna die vel duobus ſuperuixerit. & in eo. Si percuſſerit quiſpiā oculum ſerui ſui aut ancille. Et Leui.1.De turturibus & pullis colūbe.pro quo in hebreo legitur.De turturibus vel de pullis colūbe.& in eo.5. Offerat duos turtures vel duos pullos colūbarū.& in eo.12. Cūq; cōpleti fuerint dies purgationis ſue pro filio ſiue pro filia. Itē ponitur pro ſi. vt.1. Reg.20. Si quid forte reſponderit tibi pater tuus dure.ponitur etiam.pro &.vt Leui.4.Et poſtea intellexerit petñ ſuū.& aliqui hebrei legūt ſi poſtea intellexerit. Et in eo. & cognouerit peccatum ſuum. Prouer.30. Gallus ſuccinctus lumbos ſuos et aries.

Siue. Si. Et.

אוב Ob.Phyton.demō.vel ars phytonica.vt Leui.20. Vir ſiue mulier in quib⁹ phytonicus vel diuinatiōis fuerit ſpūs. & Eſa.29. Et erit quaſi phytonis de terra vox tua.& ī pluli.אבת Oboth.i.phytones Deut.18 Nec phytōes cōſulatis.& Eſa.8.Et cū dixerīt ad vos q̄rite a phytonib⁹.Significat etiā in nūero plu. vtres ſiue lagūculas.Iob.32. En vēter meus q̄ſi muſtū abſq; ſpiraclo:quod lagūcłas nouas dirūpit.

Phytonissa. Phyton. אבת Lagūcule.

אור Vd. Torris.Titio.vt Zach.3. Nūquid nō iſte torris eſt erutus de igne.cuius plurale אורים Vdim ponitur Eſa.7.vbi dicitur.Cor tuū ne formidet a duabus caudis titionū fumigātiū iſtorum.אורת Odoth . propter.cauſa.ſ.alicuius vel gratia alicuius:vt Nu.12. Propter vxorē eius.Ethiopiſſam.& Ioſue.14.Noſti qd locut⁹ eſt dñs ad Moyſen hoiem dei de me & te . Pro quo hebrei legunt ꝓpter me et te.vel cauſa mei & cauſa tui:aut gratia mei & gratia tui:ſiue ſuper cauſa mea & ſup cauſa tua.& hoc vltimū eſt magis propriū quia cōmuniter preponitur dictio על Al.i.ſup. Sicut Geñ. 26. Annunciantes ei de puteo quē foderant.Pro quo in hebreo eſt.Annunciantes ei ſuper cauſa putei quē foderant.

Torris. אורים Titiones. אורת Propter De. Propter

Cauſa.

אוה Iua. Deſiderare. Cōcupiſcere. Deu.5. Nō cōcupiſces domū proximi tui.& Eſa.26. Aīa mea deſiderauit te in nocte. Sed in hebreo illud deſiderauit eſt prime pſone. Et tūc illud aīa mea erit ablatiui caſus.i.in aīa mea deſidera ui te in nocte.& inde אוה Aua.i.deſideriū. Deut.12.Si autē comederevolueris & te eſus carnium delectauerit occide et comede.pro quo in hebreo eſt verūtamen in omni deſiderio aīe tue occides & comedes carnes. Sed trāſlator noſter trāſtulit ſeſum.vbi ponitur אות Auath ꝓ אוה Aua.quia noīa in he deſinētia qñ poſt ſe regūt gtñ mutāt illud he in thau Et inde aliud nomen in quo additur thau in principio.ſ. תאוה Thaaua.i.deſideriū.ps.112.Deſiderium peccatorū pe

Cōcupiſcere. Deſiderare. אות Deſideriū. תאוה Deſideriū.

ribit.& Prouer.13.Deſiderium ſi cōpleatur delectat animā. & inde מאוויי Maauaie per additionē mem ī principio.i.deſideria.vt.ps.139.Ne tradas me dñe a deſiderio meo peccatori.pro quo Beatus hieronymus in pſal.iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.ne des dñe deſideria impii.Et inde p additionem littere nun in principio נאוה Naaua.i.deſiderabilis vel placens:aut decens vel ſpecioſum aut pulchrū. Cāt.1. Nigra ſum ſed formoſa filie ieruſalem. & in eo. Pulchre ſunt gene tue ſicut turturis. et Prouer.17. Non decēt ſtultū verba compoſita.et in eo.19. Nō decent ſtultum delicie.et in eo.26.Sic indecens eſt ſtulto gloria.et Eſa.52.Quā pulchri ſuper mōtes pedes annunciātis et predicantis pacem.

Deſideria. נאוה Formoſa. Pulchra. Decens.

אוח Oach . Gen⁹ beſtie mōſtruoſe vel ſerpētis.pro quo dracones trāſtulit Beatus Hieronymus.Eſa.13.et replebuntur domus eorum draconibus. et ſolum inuenitur in numero plurali in loco predicto.

Draconis.

אוי Oi.ve.heu. Nume.21. Ve tibi moab.et Eſa.6. Ve mihi quia tacui.

Ve.

אול ſiue אויל Euil.ſtultus. Iob.5.virū ſtultū īterficit iracūdia. Oſee.9.Scitote iſrael ſtultum prophetā.et in plurali. אוילים Euilim. Prouer.1.Sapientiam atq; doctrinam ſtulti deſpiciunt . Inde אולת Iueleth. i.ſtulta inſipiens ſiue ſtulticia.Prouer.14. Sapiens mulier edificat domū ſuā. inſipiens ſtructam quoq; manibus deſtruit.& in eo. Impatiēs opabitur ſtultitiā. Itē אולי Vlai.ſi forte.forte.forſitan.ſi. Geñ.18. Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate. Ioſue.9. Forte in terra que nobis ſorte debetur habitatis. Significat etiam niſi.vt Nume.22. Et niſi aſina declinaſſet de via. De verbo autem אולם vel אולם Vlam.vel vlam dicetur infra in dictione אלם Alam.

Euil. אויל Stulte. אוילים Stulti. אולת Inſipiēs. Stultitia . אולי Sl. Forte. Niſi. אולם

און On.fortitudo.virtus.dolor.luctus.triſtis.murmurans. Iob.18. Arctabuntur greſſus virtutis ei⁹.& in eodē.4. Virtus illi⁹ ī vmbilico vētris ei⁹.& Oſee.12.Et ī fortitudine ſua directus eſt cū angelo. et Geñ.59. Et principium doloris mei. Pro quo hebrei legūt principiū fortitudinis mee. Iob.20.Et manus illius reddēt ei dolorē ſuum. et in eo.21. Deus ſeruabit filiis ſuis dolorē patris.Deut.26.Nō comedi ex eis in luctu meo.Threñ.3. Quid murmurauit homo viuens. Et quaſi hec oīa beatus Hieronymus voluit cōplecti in hoc verbo מתאננים Mithonenim. pro quo murmur dolentium pre labore traduxit Nu.11. vbi dicitur. Interea ortū eſt murmur ppli quaſi dolentiū pre labore. Pro quo hebrei legūt. Et fuit ppls quaſi murmurātes vel quaſi dolētes pre labore.& in plu.אונים Onim.i.fortitudines.ſiue dolores. aut fortes vel dolētes. & beatus Hieronymus traduxit ſollicitos. Prouer.11. Expectatio ſollicitorū peribit.īde אן Auen.i.iniquitas.iniuſtitia.vanitas.dolor.idolū.vt.ps.35. Verba oris eius iniquitas & dolus.& in eo. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo.& ps.9. Sub lingua eius labor & dolor.& ps.89. Et amplius eorum labor & dolor. Nume.23. Non eſt idolum in Iacob.et Oſee.12. Inueni idolum mihi.

Fortitudo. Dolor. Fortitudo. Dolor. Luctus. Murmurare. מתאננים Murmur. אונים Sollicīti. אן Iniquitas Dolor. Idolum.

אוץ Os.iſtāter hortari.cogere.feſtinare.āguſtiari.ſiue turbari.Geñ.19.Cogebāt eum angeli dicētes: ſurge tolle vxorē tuā.et Exo.5. Prefecti quoq; operū inſtabāt.i.feſtinā ter cogebāt.vbi ponitur אצים Aſim.ioſue.10.Et nō feſtinauit occūbere ſpatiū vnius diei. Prouer.19. Qui feſtinus eſt pedibus.offendet.ioſue.17.Quia anguſta eſt tibi poſſeſſio montis ephraim.Hiere.17. Et ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens.& Eſa.22. vbi dicitur. Nolite incumbere vt conſolemini me.Pro eo quod in littera noſtra eſt incumbere:in hebreo eſt ſimilis dictio ſicut ſupra.

Cogere. Inſtare. אצים Feſtinare. Anguſtare ſiue arcta re turbari. Incūbere.

אור Or.illūinare.lucere.Geñ.1.Et illūinēt terrā.Exo.14. Et illuminās nocte.ps.12.Illūina oculos meos.et. ps.

Illumiare

17. Q̃m tu illuminas lucernā meā. et. p̃s. 67. Illuminet vultum ſuū ſup nos. et. p̃s. 139. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Pro quo in pſalterio beati Hieronymi quod īmediate trāſtulit de hebreo ſic habetur. Nox quoq; luxerit corā me Iob. 41. Poſt eū lucebit ſemita. & p̃s. 96. Alluxerunt fulgura eius orbi. Eſa. 60. Surge illumināre ieruſalē. Inde nomē אוֹר Or. i. lux. vel lumē aut illuminatio. Geñ. 1. Dixitq; deus fiat lux: & facta eſt lux. & in eo. Appellauitq; lucem diē. Iob. 22. Et in viis tuis ſplēdebit lumen. et. p̃s. 35. In lumine tuo videbimus lumē. & p̃s. 26. Dñs illuminatio mea et ſalus mea. Inuenitur etiā אוֹרָה Ora cū he in fine. Heſter 8. Iudeis aūt noua lux oriri viſa eſt. & ī plu. אוּרִים Orim. i. lumina ſeu luminaria. p̃s. 139. Qui fecit luminaria magna. Ponitur etiā אוֹר Or. p ſole. vt Iob. 31. Si vidi ſolē cū fulgeret et lunā incedentē clare. & aliq̃ recipit mem in principio: et dicitur מָאוֹר Maor. i. luminare. Geñ. 1. Luminare maius vt p̃eſſet diei: et luminare minus vt preeſſet nocti. & in plurali. מְאוֹרֹת Meoroth. i. luminaria. In eodem. Fiant luminaria in firmamēto celi. et in eo. Fecitq; deus duo luminaria magna. inde מֵאִיר Meir ſiue מְאִירָת Meirath. i. illūinās p̃s. 18. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. & Inde. נָאוֹר Naor. p additionē nun in principio. i. illuminans ſiue illuminatus. p̃s. 75. Illuminās tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis. et dicūt hebrei q̃ etiam ſupradicta dictio אוֹר Or. ſignificat pluuiā & fulgur. nā vbi legitur in trāſlatiōe noſtra. Iob. 37 Frumentū deſiderat nubēet: nubes ſpargit lumē ſuū. ip̄i legūt. Et nubes ſpargit pluuiā ſuā. & ī eo. 37. Vbi dicitur. Et lumē illius ſup̃ terminos terre: ip̄i legūt. et fulgur illius ſup̃ terminos terre. Itē אוֹרוֹת Oroth. herbe virides: et forte viſum aſpectu cōfortātes & illuminātes. A ſuperiori dictione deriuatū. 4. Reg. 4. Et egreſſus eſt vnus ī agrū vt colligeret herbas. Itē אוֹר Or ſiue אוּר Vr. i. ignis. Iob. 41. Sternutatiōe ei⁹ ſplēdet ignis. & Eſa. 31. Cui⁹ ignis eſt in ſion. Vnde illud quod habetur. Geñ. 15. Ego dñs q̃ eduxi te de vr Chaldeorū. Aliqui hebrei dicūt q̃ in eodē loco vr eſt: nomē cōe et q̃ ſignificat ignem. & legūt ſic. Ego dñs qui eduxi te de igne chaldeorū. Dicūt enī q̃ Abraā nolens adorare ignem quē chaldei adorabāt fuit miſſus in ignē & inde virtute diuina liberatus. et in plu. אוּרִים Vrim. pro quo beatus Hieronymus trāſtulit doctrinā. Exo. 28. Pones in rationale iudicii doctrinā & veritatē. & Leui. 8. In quo erat doctrina et veritas. Deut. 33. Perfectio tua & doctrina tua a viro ſancto tuo. Eſa. 24. In doctrinis glorificate dñm: Sed q̃ loquitur de veſtibus ſacerdotalibus: dicūt aliqui hebrei q̃ ibi p̃ vrim intelligitur nomē dñi tetragrāmatō incluſum in rationali. Alii fatētur ſe neſcire quid ſignificet. Itē מְאוּרָת Meurath. p additionē mem in principio. i. foramē ſiue cauerna in qua ſunt ſerpentes. Eſa. 11. Et in cauerna reguli qui ablactatus fuerit manum ſuam mittet.

אור Lucere. Lux. Lumen. Illuminatio. אוֹרָה Lux. אוּרִים Luminaria. אוֹר Sol. מָאוֹר Luminare מְאוֹרֹת luminaria מָאִיר מְאִירָת Illuminās נָאוֹר Illuminās אוֹר Lumen. Pluuia. Fulgur. אורות Herbe. אוֹר אוּר Ignis. Ur. אוּרִים Doctrina. Doctrine. מְאוּרַת Cauerna.

אות Oth. ſignū. Geñ. 4. Poſuit dñs ſignū inca in. Exo. 5. Hoc habebis ſignū q̃ miſerim te. & in eo. 4. Si nō audierint ſermonē ſigni prioris: credēt verbo ſigni ſequētis. Et deut. 13. Et predixerit ſignū atq; portentū. et in plurali. אוֹתֹת Ototh. i. ſigna. Exo. 4. Fecit ſigna corā ppło. et nu. 2. Singuli p̃ turmas ſigna atq; vexilla caſtra metabūtur filii Iſrael. & p̃s. 134. Miſit ſigna et p̃digia in medio egypti. Et ī lingua chaldaica dicitur אָת Ath. ſiue אָתָא Atha. et i plu. אָתָיָא Athaia. ſiue אָתִין Athin. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me deus. Et in eo. 6. Faciens ſigna & mirabilia. Et etiam vtuntur hoc nomine אוֹת Oth. pro littera. et in plurali. אָתְוָת Othioth. id eſt littere.

אות Signum. אוֹתָת Signa. אָת אָתָא Signum. אַתָּא אָתִין Signa. אות Littera. אָתְוָת Littere.

אָז Az. tūc. Exo. 15. Tūc cecinit moyſes. Ioſue. 1. Tunc dirige viā tuā. p̃s. 92. Parata ſedes tua ex tūc. & q̃ñq; ſcribitur cū Iod in fine & dicitur אָזַי Azai. p̃s. 124. Forte viuos deglutiſſent nos: & in eo. Forſitan aqua abſorbuiſſet nos. et in eo. Forſitā pertrāſiſſet aīa noſtra. Pro quo hebrei legūt Tunc ſiue vtiq; viuos deglutiſſent nos. Tūc ſiue vtiq; aqua abſorbuiſſet nos. Tunc ſiue vtiq; pertranſiſſet aīa noſtra.

אָז Tunc. אָזַי Forte. Forſitan. Tunc.

אֵזוֹב Ezob. hyſſopus genus herbe. Exo. 12. Faſciculūq; hyſſopi tingite ī ſanguine. et Leui. 14. Et lignū cedrinū vermiculūq; & hyſſopū. & 3. Reg. 4. Vſq; ad hyſſopū que egreditur de pariete. p̃s. 50. Aſperges me dñe hyſſopo & mundabor. & ſcribitur cum littera vau in ſecunda ſyllaba.

אֵזוֹב Hyſſopus.

אָזְדָא Azda. in lingua chaldaica ſignificat ābulare ſiue recedere. Dañ. 2. Et ſermo receſſit a me. Et in eodem. Scitis q̃ receſſerit a me ſermo.

אָזְדָא Recedere.

אָזַל Azal. abire. ābulare. recedere. deficere. Iob. 4. Quomō ſi recedāt aque de mari. Prouer. 20. Et cū receſſerit gl̃iatur. 1. Reg. 9. Panis deficit in ſitarciis noſtris. Deut. 32. Videbitq; q̃ infirmata ſit manus. quod hebrei ſic exponūt. Videbit quod receſſit ſiue defecit robur vel poteſtas. p̃ā p̃ man⁹ aliq̃ ītelligitur robur vel poteſtas. eſt etiā nomē la pidis ſic nūcupati. 1. Reg. 20. Et ſedebis iuxta lapidē cui nomē eſt Ezel. et dicūt hebrei quod vocabatur Ezel: eo quod erat ſignū eūtibus ſiue iter agentibus quā viam caperent.

אָזַל Recedere. Deficere. Infirmari

אֹזֶן Ozen. auris. Exo: 21. Perforabiſq; aurē ei⁹ ſubula. & ī eo. 29. Et pones ſup extremū auricule dextre. Iob. 12. Auris verba diiudicat. & ī plu. אָזְנַיִם Oznáim. i. aures. p̃s. 113. Aures hñt & nō audiēt. & Deut. 23. Ponitur p̃ baltheo vbi dicitur. Gerēs paxillū ī baltheo. Hebrei tñ ī hoc loco arma iterp̃tātur. Indeverbū tertie cōiugatiōis הֶאֱזִין Heezin. i. audiuit. auſcultauit. aurib⁹ pcepit. Deut. 33. Audite celi q̃ loquor. & p̃s. 5. Verba mea auribus pcipe dñe. & p̃s. 16. Auribus pcipe orōnē meā. & Eſa. 1. Et aurib⁹ pcipe terra. & inde verbū אָזִין Azin. i. audiui. Iob. 32. Audiui prudētiā veſtrā. et aliq̃ ſcribitur ſine aleph. Prouer. 13. Malus obedit lingue iniq̃ vbi ponitur מְזִין p̃ מַאֲזִין Maazin. inde מאזנים Moznáim. i. ſtatere in numero plu. Leui. 19. ſtatera iuſta & equa ſint pōdera. Iob. 31. Appēdat me ī ſtatera iuſta. & p̃s. 61. In ſtateris vt decipiāt de vanitate ī idip̃m. & ſolū inueniūtur ī pl̃ali nūero apud hebreos. Inde verbū אָזַן Izen. i. pōderauit ſiue exq̃ſiuit. Eccl̃s. 12. et enarrauit q̃ fecerat & iueſtigās cōpoſuit parabolas multas. Pro quo heb. le. Pōderauit ſiue exquiſiuit: et iueſtigauit cōpoſuitq; parabolas multas.

אֹזֶן Auris Auricula. אָזְנַיִם Aures. Baltheus. Arma. הֶאֱזִין Audire. Auribus p̃cipere. אָזִין Audiui מְזִין Obedire. מֹאזְנַיִם Statera. אָזַן Enarrare. Pōderare

אָזִק Azac. Catena ſiue compes. & ſolum inuenitur in nu⁹ plu. Hiere. 40. Q̃ tulit eū vinctū catenis in medio oīm. & in eo. Ecce ſolui te hodie de catenis q̃ ſunt in manibus tuis. ſuenitur etiā ſine Aleph. p̃s. 149. Ad alligādos reges eorū in cōpedibus. & Naū. 3. optimates eius cōfixi ſunt in cōpedibus. Vbi ponitur בַּאֲזִיקִים p̃ בְּזִיקִים Baaziquim.

אָזִק Catena. Cōpedes. בְּזִיקִים בַּאֲזִיקִים

אָזַר Azar. cingere. accingere. precingere. 1. Reg. 2. Et infirmi accincti ſunt robore. Iob. 28. Accinge ſicut vir lumbos tuos. & Eſa. 8. Accingite vos & vincemini. & in eo. 45. Accinxi te & non cognouiſti me. p̃s. 17. Et precinxiſti me virtute ad bellū. Et. p̃s. 92. Indutus eſt dñs fortitudine & precinxit ſe. Inde אָזוֹר Ezor. i. cingulū vel cinctorium. vt Eſa. 5. Non ſoluetur cingulū lūborū eius. & in eo. 11. Et erit iuſtitia cingulū lumborū eius & fides cinctoriū renū eius.

אָזַר Accingere precingere אָזוֹר Cingulum

אָח Ach. Frater ſiue germanus. Geñ. 24. Habebat aūt Rebeca fratrē noīe laban. & ī eo. 27. Venit germanus tu⁹ fraudulēter & accepit bñdictionē tuā. & in eo. Ecce eſau frater tuus minatur vt occidat te. & in eo. 42. Adducite fratrē veſtrū. & q̃ñ poſt ſe regit genitiuū vel q̃ñ cōponitur cū pronoibus tūc recipit ī fine Ioth. & dicitur. אָחִי Achi. vt Geñ. 14. fratris eſchol & fratris Aner. & ī eo. 42. Adducite fratrē veſtrū. & in plu. אָחִים Achim. i. fratres. Geñ. 13. Fratres eñ

אָח Frater. אָחִי Frater. אַחִים Fratres.

sumus. & ps.132. Ecce qꝫ bonū & quā iucūdū habitare fratres in vnū. & qñ post se regit genitiuū vel qñ cōiūgitur cū pronoibus tūc amittit mem. vt i precedēti tractatu grāmatice dictum est. & in gñe femininoאַחוֹת Achoth. i. soror. Geñ. 4. soror vero Tubalcain Noema. & in eo. 11. Dic ergo obsecro te quod soror mea sis. & i eo. Quā ob causam dixisti eē sororē tuā. & in plu. אַחְיוֹת Achioth. i. sorores. 1. Paralip. 2. Quorū sorores fuerūt saruia & abigail. inde. אַחְוָה Achua. i. fraternitas vel germanitas. Zach. 11. Vt dissolueret germanitatē inter Iudā & Israel. Et etiā qñ duo sūt sīles ponitur supradicta dictio. s. אָח Ach. pro altero iporū. & i gñe femino אָחוֹת Achoth. p altera. Exo. 26. Quib⁹ tabula alteri tabule cōnectatur. & in eo. 25. vbi dicitur. Respiciātq; se mutuo. pro q̄ i hebreo est respiciantq; alter ad alterū. Item אָח Ach. Pyra. focus. beatus hieronymus trāstulit arulā. Hiere. 36. Et posita erat arula corā eo plena prunis. & in eo. & proiecit in ignē qui erat sup arulā. Itē אָח Ach. heu. Interiectio dolētis. Eze. 6. Et dic heu ad oēs abominatiōes malorū domus israel. & recipit he i principio. & dicitur. הֵאָח Heach. i. Euge. ps. 39. q dicūt mihi euge. euge. & ps. 54. Euge euge vidit oculus noster. Ponitur etiā supra dicta dictio אָח Ach. pro אֶחָד Echad. i. vnum. Eze. 18. Et fecerit vnum de istis.

אֶחָד Vnus. Vnum. — Echad. vnus siue vnū. vt Geñ. 1. Et factū est vespere & mane dies vn⁹. Deut. 6. Dñs de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ est. Proū. 1. Marsupiū vnū sit oīm nīm. Eccl's. 9. Qui i vno peccauerit multa bona perdet. Et in genere femininoאַחַת Achath. i. vna. Altera. Quedā. Semel. Deut. 21. Si habuerit hō vxores duas: vnam dilectam & alterā odiosam. 4. Regū. 4. Mulier aūt quedā de vxorib⁹ pphetarū. Et aliqñ ponitur pro vno i gñe neutro. vt Geñ. 11. Erat aūt terra labii vnius. Iob. 39. Vnū locut⁹ sum quod vtinā nō dixissem. Significat etiā semel. Leuit. 16. Et oretis pro filiis israel & pro cūctis pctis eorū semel in anno. 3. Reg. 10. Semel p tres annos ibat in tharsis. & 4. Reg. 4. Deambulabat in domo semel huc atq; illuc. & in eo. 6. Et obseruauit se ibi nō semel neq; bis. ps. 61. Semel locutus est deus. Et aliqñ preponitur ei beth. & dicitur בְּאַחַת Beachath. i. semel vel in vno. Nu. 10. Si semel clā gueris. Iob. 33. semel loquitur de⁹. Prouer. 28. Qui pertransit graditur viis cōcidet semel. Tñ cōiter significat i vna siue in vno in gñe neutro. & in plu. אֲחָדִים Achadim. i. vni. Eze. 37. & erunt in vnione in manu tua. pro quo He. le. Et erūt vni siue vnici in manu tua. Accipitur etiam pro paucis. vt Geñ. 29. Et videbātur illi pauci dies pre amoris magnitudine. & inde verbū הִתְאַחֲדִי Hithachadi. p quo Beatus hieronymus transtulit Exacuere. Eze. 21. Exacuere valde ad dextrā & ad sinistrā. de quo vide infra in dictiōe חָדַד chadad.

אָחָה Exacuere. — Achu. Pratū locus virens siue arectū. Et scribitur cū vau in fine loco he. Geñ. 41. Et pascebat in locis palustribus. Iob. 8. Aut crescere carectum sine aqua. & dicūt aliq hebrei q̄ ide deriuatur אָח Ach. i. frater de quo vide supra.

אָחַז Locus paluster. Carectum. Apprehendere. Tenere. Obtinere. Anticipare. Petere. Operire. Capere. Possidere. — Achaz. Apprehēdere. tenere. obtinere. Possidere. Adherere. Exo. 4. Et apphēdes caudā eius. ps. 47. Tremor apprehēdit eos. Geñ. 25. Plantā fratris tenebat manu. Exo. 15. Dolores obtinuerūt habitatores philistiim. Iob. 26. Qui tenet vultū solii sui. ps. 76. Anticipauerūt vigilias oculi mei. p quo. he. le. Apphēdisti siue tenuisti vigilias oculorū meorū. 3. Re. 6. Vt nō hererēt muris tēpli. & i eo. ponitur p opire: vbi dicitur. Et oppuit domū lignis cedrinis. Significat etiā capere vel possidere. vt Cāt. 2. capite nobis vulpes paruas. Geñ. 34. Negociamini & possidete eā. Inde אֲחֻזָּה Achuza. i. possessio vel apphensio. Geñ. 23. Date mihi ius sepulchri. p quo he. le. Date mihi possessionē siue apprehēsionē sepulchri. & Leui. 25. reuertetur hō ad possessionē suā

Soror. אָחוֹת

Sorores. אַחְיוֹת

Germanitas. אַחְוָה

Alter. אַח

Altera. אַחוֹת

Arula. אָח

Heu. אָח

Euge. הֵאָח

Pro. אָח

Vnus. Vnum. אֶחָד

Vna altera quedam. אַחַת

Vnum. אֶחָד

Semel. פַּעַם

Semel. בְּאַחַת

Pauci. אֲחָדִים

Exacuere. הִתְאַחֲדִי

Carectum. חָדַר

Locus paluster. אָחָה

Apprehendere. Tenere. Obtinere. Anticipare. Petere. Operire. Capere. Possidere. אָחַז

Possessio. אֲחֻזָּה

Achale vel אַחֲלַי Achalai. i. vtinā aduerbiū deprecādi. 4. Re. 5. vtinā fuisset dñs me⁹ ad pphetā. ps. 118. vtinā dirigātur vie mee ad custodiēdas iustificatiōes tuas. אַחֲלַי

Achláma. amethist⁹ lapis pcios⁹. exo. 28. liguri⁹ achates & ametist⁹. & alii dicūt q̄ signāt chrystalū אַחְלָמָה

Achar. Differre. Tardare. Morā facere. Geñ. 34. Nec distulit adolescēs quin statim quod petebatur expleret. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo nō tardabis reddere. ps. 69. Dñe ne moreris. Eccl's. 5. Si qd vouisti deo: ne moreris reddere. Et aliqñ scribitur cū Iod loco aleph. vt. 2. Reg. 20. Et morat⁹ ē extra placitū. inde אַחַר Achar vel אַחֲרֵי Achare. i. post. postea. postq̄. Geñ. 22. Que postq̄ gesta sūt & in eo. 30. Noli respicere post tergū. & in eo. 35. Et semini tuo post te. Nu. 12. Postea reuocabitur. Osee. 11. post deum ambulabūt. & inde אָחוֹר Achor. i. posteriora siue retro aut retrosum vel tergū. ps. 77. Percussit inimicos suos i posteriora. Geñ. 49. Cadat ascēsor. ei⁹ retro. ps. 9. In cōuertēdo inimicos meos retrorsū. ps. 54. Cōuertātur retrorsū & reuereātur ps. 43. Nō recessit retro cor nīm. ps. 138. Nouissia & ātiq̄tu formasti me. p q̄ he. le. Retro & añ formasti me. Eze. 2. Qui erat script⁹ intus & foris. p quo he. le. Qui erat scriptus intus & retro. i. in pte posteriori. quod est idē cū līa nīa. & inde אָחוֹר Achore. i. posteriora. Exo. 33. Videbis posteriora mea. & inde אַחֲרוֹן Acharon. i. nouissim⁹ vel posterior aut postrem⁹. Prouer. 31. Et ridebit i die nouissimo. Esa. 9. Nouissimo aggrauata est via maris. & in plu. אַחֲרֹנִים Acharonim. i. nouissimi postremi vel vltimi. Geñ. 33. Līa vero & filios ei⁹ i secūdo loco. p quo he. le. Līa vero & filios ei⁹ postremos siue posteriores. & in eo. Rachel aūt & ioseph i nouissimo. p q̄ i hebreo ē nouissimi vel vltimi. Iob. 18. in die ei⁹ stupebūt nouissimi. et inde אַחֲרֹנָה Acharona. i. nouissime aduerbiū. Nu. 2. Et nouissimi pficiscētur. p q̄ in hebreo hētur. Et nouissime pficiscētur. inde אַחֲרֹנִית Achoranith. i. retrorsū vel posteri⁹. vt Geñ. 9. Et incedētes retrorsū opuerūt verēda pris sui. 3. Reg. 18. Et tu cōuertisti cor eorū iterū p quo he. le. Et tu cōuertisti cor eorū retrorsū. i. in tpe pterito. Quod est idē sensus cū līa nīa. Inde אַחֲרִית Acharith. i. nouissimū vltimū siue posterius aut postremū vel finis. vt Geñ. 49. Vt annūciē q̄ vētura sunt vobis i nouissimis diebus. Deut. 32. Vtinā saperēt & itelligerēt ac nouissima pui derēt. Eccl's. 7. Meli⁹ est finis oīonis: qꝫ principiū. Et quia pmiū seqtur laborē. ideo etiā ponitur p pmio vl mercede. Prouer. 24. Quam cum inueneris habebis in nouissimis spē. p quo he. le. Quā cū iueneris habebis premiū vel mercedē. & Hiere. 29. vt dem vobis finē et patiētiā. p quo he. le. Vt dem vobis pmiū siue mercedē vl spē. Itē אַחֵר Acher. Alius vel alter. Nu. 14. Qui plenus alio spū secutus est me Iob. 31. Serā et alius comedet. et. ps. 108. Et episcopatū eius accipiat alter. et Esa. 28. In loq̄la eni. labii et lingua altera loq̄tur ad populū istū. Et i lingua chaldaica scribitur cū nū in fine et dicitur אַחֲרָן Acharan. Dañ. 2. Nec repietur quisq̄ qui indicet illum. pro quo hebrei legunt. Et alius nō est qui indicet illū. et in plu. אַחֵרִים Acherim. i. alii vel alteri. Exo. 20. Non habebis deos alienos coram me. i. alios.

אַחַשְׁדַּרְפְּנִים Achasdarpenim. principes vel satrape qui vident faciē regis. Ester. 3. Ad oēs satrapas regis. et in eo. 8. Ad principes pcuratoresq; et iudices. Esd. 8. Satrapis qui erāt in cōspectu regis et ducib⁹. Et i lingua chaldaica dicitur אַחַשְׁדַּרְפְּנָיָא Achasdarpenaia. Dañ. 3. Misit ad congregandos satrapas. Et solū inuenitur in nu. plu. אֲחַשְׁתְּרָנִים Achasteranim veredarii. vt Ester. 8. egressi q̄ sūt veredarii celeres. et solū inuenitur i nu. plu. i loco p̄dicto. et dicūt hebrei q̄ signāt mulas. ex equa et

Vtinam. אַחֲלַי

Ametistus Chrystallus אַחְלָמָה

Differre. Tardare. Morari. אָחַר

Retro. Posteri⁹. Posteā. Post. Postq̄. אַחַר אַחֲרֵי

Posteriora. אָחוֹר

Nouissim⁹ אַחֲרוֹן אַחֲרֹנִים

Postremi

Nouissimi אַחֲרֹנָה

Nouissime אַחֲרֹנִית

Retrorsum Iterum.

Finis. אַחֲרִית

Nouissimū

Spes. Premium

Alius. אַחֵר

Alius. אַחֵרוֹן

Alius. אַחֵרִים

Satrape. Principes. אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים

Satrape. אֲחַשְׁדַּרְפְּנָיָא

Veredarii. אֲחַשְׁתְּרָנִים

onagris manſuefactis genitas: que ſunt velociſſime curſu.

Una. אַחַת Achath.vna ſiue vnū aut ſemel.de quo vide ſup in dictiõe. אָחַר Echad cū daled in fine. Itē אַחַת Achet.in lingua chaldayca ſignīat ponere vl reponere. Eſdre.5. Et pone ea in tẽplo quod eſt in ieruſalē. et in eo.6. Qui erant reposita i babylone. Et in eo. Que et poſita ſint in tẽplo dei.

Ponere Reponere. אַט At.leniter.paulatim.3.Re.21.Et ambulauit demiſſo capite. Pro quo hebrei legũt. Et ambulauit paulati ſiue pedetẽtim. Et illud quod hẽtur Oſee.11. Et declinaui ad eũ vt veſceretur. vbi p eo quod in lra noſtra eſt declinaui in hebreo hẽtur ſupradicta dictio. ſ. אַט At. vt dicetur ifra i verbo. נָטָה Nata. a quo deriuatur. et recipit ī prīcipio lamed & dicitur לְאַט Leat. i. paulati. leniter. ſuauiter. 2.Re.18. Serua te mihi puerũ abſalõ. pro quo hebi. legũt. lenit mihi de puero abſalõ. ſed tranſlator trãſtulit ſenſũ. et Iob.15. Sed verba tua praua hoc phibẽt. Pro quo hebrei legũt. & loqtur ſuauiter tecũ. et ẽt recipit ī fine ſod et dicitur. לְאָטִי Leiti. Geñ.35 Et ſequar paulati veſtigia eius. Itẽ אָטִים Itim. malefici. vel diuini: & ſolũ inuenitur in numero plurali. Eſa.19. Interrogabunt ſimulachra ſua & diuinos ſuos.

Demiſſo capite. Paulatiz לְאַט Leniter. Praui Suauiter. לְאָטִי Paulatiz. אָטִים Diuini.

Rhamn⁹. Atad. אָטָד Atad. Tribulus. vel ſpina. Pro q̃ in noſtra trãſlatiõe hẽtur rhamnũ. Ps.58. Priuſq̃ intelligerẽt ſpine vre rhamnũ. eſt etiã nomẽ ppriũ. Geñ.50. Et venerũt ad areã atad. quod male in aliqbus codicibus hẽtur acad pro atad.

Obturare. אָטַם Atam. claudere. obturare. Ps.57. Sicut aſpidis ſurdi et obturãtis aurẽ ſuã. et Prouer.21. Qui obturat aurẽ ſuã ne audiat pauperẽ. Eſa.33. Qui obturat aurẽ ſuã ne audiat ſanguinẽ. Inde. אָטוּם Atum. i. clauſum. ſiue obturatũ. et in plurali אָטוּמִים Atumim. vel אָטוּמוֹת Atumoth. in gñe ſe. i. clauſi. vl clauſe. ſiue obturate. Ezech.40. Et feneſtras obliq̃s. Pro quo hebrei legũt. Et feneſtras clauſas ſiue obturatas: nõ q̃d oĩno eſſent clauſe: ſed quod erãt magis clauſe a parte exteriori: ſicut fit cõiter in feneſtris eccleſiarũ. ſicut exponũt hebrei. Vnde trãſlatio nra recte trãſtulit obliq̃s.

Obturatũ. אָטוּם Atum. i. clauſum. ſiue obturatũ. אָטוּמִים Atumim. אָטוֹמוֹת Atumoth. Oblique Claudes vl obturare.

Tapetes Funes. אֵטוֹן Etun. Tapetes. Proue.7. Lectulũ meũ ſtraui tapetib⁹ pictis ex egypto. & ſolũ inuenitur ī loco p̃dicto. et ſcribitur cũ vau & p̃ũcto ſurec in ſecũda ſyllaba. & dicũt hebrei q̃d ſignīat funes qa in lingua ſyra cõiter ponitur p funib⁹.

Vrgere. Claudere. אָטַר Atar. claudere. ſiue obturare. p̃s.69. Et ne vrgeat ſup me putei⁹ os ſuũ. Et btũs hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãſtulit. Et ne coronet ſup me putei⁹ os ſuũ. quod etiã p̃t ſtare: mutãdo litterã aleph in ain. & fortaſſe etiã cũ littera aleph p̃t ſignificare corõare: ſicut multe alie dictiones hebraice. q̃ quãuis ſcribãtur diuerſis lris: idẽ ſignificãt: et maxime q̃n habẽt aliquã ſimilitudinẽ in platione. ſicut ſunt aleph & ain: que ambe pronũciãtur in gutture ſecũdũ hebreos. Inde. אָטַר Iter. ſiniſter. qvtitur manu ſiniſtra pro dextra. & ſecũdum beatũ hieronymũ dicitur ille qui vtraq̃ manu pro dextera vtitur. vt Iudi.3. Qui vtraq̃ manu pro dextera vtebatur. & ī eo.20. Ita ſiniſtra vt dextera p̃liãtes.

Conſonare.

Siniſter. Qui vtraq̃ manu p dexteravtit אָטַר

Vbi. Quid. Quis. Nullum. אַי E. Vbi. quis. vel quid. aut vnde. & eſt dictio interrogatiua vel dubitatiua. Geñ.4. Vbi eſt abel frater tuus. Eccl's.11 Neſcis qd magis oriatur. & Eſa.50. Quis eſt hic liber repudii matris vre. 1.Reg.30. Cuius es tu vl vnde. & ponitur etiã p nõ vel nullũ. Prouer.31. Quia nullũ ſecretũ ẽ vbi regnat ebrietas. Inde deriuatur nomẽ ppriũ. אִיכָבוֹד Iccabod q̃d interp̃tatur: vbi gloria vl nõ eſt glia. 1.Reg.4. Et vocauit puerũ ichabod dicẽs: trãſlata eſt gloria dñi de iſrael. Et in hebreo nõ eſt illud dñi. debet tñ ſubintelligi. & recipit in fine he. & dr. אַיֵּה Aie. i. vbi. de quo ifra in ſuo loco dicetur. Itẽ. אִי I. i. ve. interiectio dolẽtis. vt Eccl's.10. Ve tibi terra cui⁹ rex eſt puer. & in eodẽ. 4. Ve ſoli: qui cũ ceciderit non habet ſubleuantẽ ſe. vbi põitur. אִילוֹ Ilo. cõpoſitũ ab אִי I. i. ve. & לוֹ Lo. i. ei. Itẽ אִי I. inſula. Eſa.20. Et dicet habitator inſule huiꝰ. et Iob.22. Saluabitur innocẽs. Pro q̃ he. legũt Saluabit inſulã inocẽs. & alii dicũt q̃d põitur ibi. אִי I. pro אִישׁ Is. per appoſitionẽ lre ſin. & ſic legũt. ſaluabitur vir innocens. q̃d eſt idẽ cũ lra nra. & in plurali אִיִּים Iim. i. inſule. Ps.71. Reges tarſis & inſule munera offerent. et Ps.96. Letentur inſule multe. Ezech.26. Et turbabũtur inſule in mare. & q̃n poſt ſe regit gtm̃ ſcribitur ſine mẽ. vt Geñ.10. Ab hiis diuiſe ſunt inſule gentiũ. & Hiere.2. Tranſite ad inſulas cetim. ide nomẽ quorũdã aialium mõſtroſorũ cõiter in deſertis vel inſulis repertorũ: q̃ dicunur אִיִּים Iim. pro quo btũs hieronymus tranſtulit vlulas. Eſa.13. Et rñdebũt vlule in edibus eius. & etiã trãſtulit alibi onocẽtauros. Eſa. 34. Et occurrent demonia onocentauris

Ile ei אִי Inſula. אִיִּים Inſule. אִיִּים Iiule. Onocentauri.

Inimicũ ei אוֹיֵב Aiab. Inimicare. inimicũ eſſe. Exo.23. Inimicꝰ ero inimicis tuis. Inde אוֹיֵב Oieb. i. inimicus. 1.Reg.18. Et factus ẽ ſaul inimicus dauid. et Ps.8. Vt deſtruas inimicum & vltorẽ. et ī gñe. fe. ſcribitur cũ tau ī fine. vt Mich.7. Ne leteris inimica mea. Et in pl̃i אוֹיְבִים oibim. vel אוֹיְבִי oibe. Leuit.26. Cadent inimici vr̃i gladio. & Ps.17. Et inimicos meos dediſti mihi dorſũ. Treñ.1. Et facti ſunt ei inimici. Inde אֵיבָה Eba. i. inimicitia. Geñ.3. Inimicitias ponã ĩter te & mulierẽ. et Eze.25. Et iplẽtes inimicitias veteres.

Inimicus. Inimica. אוֹיְבִים אוֹיְבִי Inimici. אֵיבָה Inimicitia

Afflictio. Interitus. אֵיד Ed. Afflictio. interitus. pernicies. calamitas. Ps.17. Preuenerunt me in die afflictionis mee. & Prouer.1. Ego quoq̃ in interitu veſtro ridebo. & in eodẽ. Et interit⁹ quaſi tẽpeſtas ingruerit. Itẽ אֵיד Ed vapor. ſiue nubes. pro quo tranſlatio noſtra fontẽ trãſtulit. Geñ.2. Sed fons aſcẽdebat de terra. Sed hebrei vaporẽ vel nubẽ interp̃tantur. et Iob.36. Vbi dicitur: & infundit imbres ad iſtar gurgitũ: pro eo quod in lra nra ẽ gurgitũ. in hebreo eſt eadẽ dictio.

Fons. Vapor vel nubes. Gurges. אֵיד

Vbi. Qualis. אַיֵּה Aieh. Vbi. aut q̃lis. ſiue q̃les. Geñ.18. Vbi ẽ ſara vxor tua. Iudi.8. Quales fuerunt viri q̃s occidiſtis Itẽ. אַיָּה Aiah. vultur. Leui.11. Miluũ ac vulturem iuxta genus ſuũ.

Vultur. Quomõ. אֵיךְ Ech. quomodo. vt Geñ.39. Quõ ergo poſſũ hoc malũ facere. Exo.6. Quõ audiet me pharao. & Oſee.11. Quomodo dabo te ephraim. & recipit ī fine he. Et dicitur אֵיכָה Echa. i. quomodo. vt Exo.2. Quõ palã factũ eſt verbum hoc. et Eſa.1. Quõ facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Threñ.1. Quõ ſedet ſola ciuitas plẽa pp̃lo. Et aliq̃n põitur pro vbi. vt Canti.1. Vbi paſcas vbi cubes in meridie. & aliq̃n ſcribitur per caph duplicatũ. Et dicitur אֵיכָכָה Echácha. vt Canti.5. Spoliaui me tunica mea: quõ induar illa. laui pedes meos: quõ inquinabo illos. et Eſter.8. Quomodo enim potero ſuſtinere necẽ et interfectionẽ populi mei.

Quomõ. Vbi. אֵיכָה Quõ. אֵיכָכָה Quõ.

Fortitudo. אַיִל Eial. fortitudo. robur. ſiue valitudo. vel poteſtas. Ps. 21. Tu aũt dñe ne elõgaueris auxiliũ tuũ a me: ad defenſionẽ meã conſpice. pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit. Tu aũt dñe ne longe fias fortitudo mea in auxiliũ meũ feſtina. et Ps.87. Factus ſum ſicut hõ ſine adiutorio. Pro q̃ btũs hieronym⁹ in eodẽ pſalterio trãſtulit. Factus ſum ſicut hõ inualidus. i. ſine fortitudine vl valitudine. & aliq̃n ſcribitur ſine iod: et põitur lamed ī prīcipio & dicitur. לְאַל Leel. i. valitudo ſiue fortitudo. vt Geñ.31. E tnunq̃quidem valet manus mea. Deut.28. Et nõ ſit fortitudo in manu tua. Et inde. אֵיל El. i. fortis. potẽs. robuſt⁹. Eze.17. Sed & fortes terre tollet. & in eo.31. Tradidi eũ in man⁹ fortiſſimi gẽtiũ. & ẽt ſcribitur ſine iod: et ſignīat deũ ſiue fortiſſimũ. vt Geñ.14. Erat enī ſacerdos dei altiſſimi. & in eo.33. Inuocauit ſup illud fortiſſimũ deũ iſrael. vbi põitur p fortiſſimo. Et de hoc dicetur ifra in dictiõe אֵל El. Item. אַיִל A'il ſiue אֵיל El. aries. Geñ.22. Viditq̃ poſt ter

Fortitudo. לְאַל Valere. Fortitudo. אֵיל Fortis. Fortiſſim⁹ אֵיל אֵל El.

Aries. אֵלִים gum arietē. Exo. 29. Arietem aūt cōsecrationis tolles. Et in
Arietes. אַיִל pſali. אֵלִים Elim. i. arietes. Exo. 25. Et pelles arietū rubrica
tas. Et in eodē. 29. Et arietes duos īmaculatos. Ps. 113. Mon
Cāpestria. אֵיל tes exultauerūt ſicut arietes. Itē. אֵיל El. cāpeſtria. ſiue vallis
Frono edi ficij. Geñ. 14. Vſq; ad cāpeſtria pharan. Accipitur etiā pro li-
אֵלִים mine ſiue frōte edificii. Ezech. 40. Et ad frontē atrii porte
vndiq; per circuitū. Et in plurali. אֵלִים Elim. i. frontes edi-
Frontes. ficii. vt in eodē. Et mēſura vna frontiū ex vtraq; parte. & in
eodē. Et fecit frontes p ſexaginta cubitos. Et aliqñ in ſupra
אַיָל dicto loco ſcribitur ſine iod in medio: tam in ſingulari q̄ in
Cerue. plurali. Itē. אַיָל Aial. ceruus. Ps. 41. Sicut ceruus deſiderat
אַיָלָה ad fontes aquarū. Eſa. 35. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus.
אַיֶלֶת Et in gñe fe. dicitur. אַיָלָה Aiala. vel. אַיֶלֶת Aieleth. i. cerua.
Cerua. Geñ. 49. Neptalim ceruꝰ emiſſus. qđ in hebreo legitur in
gñe fe. ſcilicet cerua emiſſa. Prouer. 5. Cerua chariſſima &
אַיָלִים gratiſſimꝰ hinnulus. Et in plurali. אַיָלִים Aialim. i. ceruí.
Cerui. Canti. 2. Similis eſt dilectus meus capree hinnuloq; ceruo-
אַיָלוֹת rum. Et in plurali femio. אַיָלוֹת Aialoth. i. cerue. Iob. 39.
Cerue. Et parturiētes ceruas obſeruaſti. & ſub gñe maſculino intel
ligitur femininū: et ecōtrario: tā in ſingulari q̄ in plurali.

אַיִם Aiom. horribilis: vel terribilis. Abach. 1. Horribilis
Horribilis et terribilis eſt. cuiꝰ femininū eſt. אֵימָה Aiūma. Cā-
אֵימָה ti. 6. Terribilis vt caſtrorū acies ordinata. Inde אֵימָה Ema.
Terribilis ideſt terror. ſiue horror. aut timor. vel formido. aut indi-
אֵימָה gnatio. Geñ. 15. Et horror magnus & tenebroſus īuaſit eū.
Horror. Exo. 15. Irruat ſup eos formido. Ps. 54. Et timor mortis ce
Formido. cidit ſup me. Prouer. 16. Indignatio regis nuncii mortis. Et
Timor. in plurali. אֵימִים Emim. i. terribiles. ſiue horribiles. vel for
Indignatio midabiles. ſiue furores. aut portēta. Iob. 20. Vadēt & veniēt
אֵימִים ſup eum horribiles. Ps. 87. Exaltatus aūt humiliatꝰ ſum &
Horribiles cōturbatus. Pro quo hebrei legunt. Portaui terrores tuos &
Terrores. cōturbatus ſum. Vnde beatus hieronymus i pſalterio iuxta
Furor. hebraicā veritatē trāſtulit. Portaui furorē tuū & cōturbatus
Portēta. ſum. et Hiere. 50. Terra ſculptiliū eſt & in portētis glorian
tur: et inde quidā populi qui erant q̄ſi gigantes appellātur
אֵימִים Emim. Deut. 2. Emim primi fuerūt habitatores eiꝰ
populus magnus & validus vt de enachim ſtirpe quaſi gi-
gantes crederētur: & eſſent ſimiles filiorū enachim: deniq;
moabite appellabāt eos emim. et dicūtur ſica trore: qm̄ ſūt
אֶמְתָנִי timendi & horribiles viſu. Et inde. אֶמְתָנִי Emthani. quod
Mirabilis in ligua chaldaica ſignificat terribilē vel admirabilē. Daſi.
7. Et ecce beſtia quarta terribilis atq; mirabilis.

אַיִן En. Non. ſiue nihil. Geñ. 28. Non eſt hic aliud niſi do
Non. mus dei. Leui. 26. Et nō erit qui exterreat. 1. Reg. 2.
Nihil Non eſt ſanctus vt eſt dñs: et nō eſt fortis ſicut deus noſter.
2. Paral. 2. Nihil erat in arca niſi due tabule. Dicitur etiā אַיִן
אָיִן Nihil. aín. i. nihil. vel nihilū. ſiue non. Eſa. 40. Ecce vos eſtis ex
Non. nihilo. et Oſee. 15. Et ſaluator nō eſt p̄ter me. et recipit mē
מֵאַיִן in principio. Et dicitur. מֵאַיִן Meaín. i. non. nec. Hiere. 30.
Nec. Ve quia magna dies illa: nec eſt ſimilis eius. et ēt hec dictio
מֵאַיִן מֵאַיִן Meaín eſt aduerbiū interrogatiuū loci: & ſignificat
Vnde. vnde. vt Geñ. 29. Fratres vñ eſtis. et Ps. 120. Vnde veniet
auxiliū mihi. et etiā cōponitur cū littera chaph in principio
כְּאַיִן et dicitur. כְּאַיִן Cheaín. i. quaſi. pene. tanq̄ nihilū. vel qua
Pene. ſi non. Ps. 73. Pene effuſi ſunt greſſus mei. et. Ps. 38. Et
Tanq̄ ni hilum. ſubſtātia mea tanq̄ nihilū ante te.

אֵיפָה Epha. genus menſure. quod in noſtra trāſlatione
Ephi. dicitur. ephi. Exo. 16. Gomor aūt decima pars eſt
ephi. Ruth. 2. Inuenit ordei quaſi ephi menſuram. & aliqñ
Modius ponitur pro modio. Leui. 19. Iuſtus modius equuſq; ſexta-
riꝰ. & ſcribitur aliqñ ſine iod. Leui. 5. Offeret pro pctō ſuo
ſimile partē ephi decimā. Et qñ poſt ſe regit genitiuū tunc
mutat he vltimū in tau: ſicut alia noīa feminina in he deſi-
nentia. vt. 1. Reg. 17. Accipe frībus tuis ephi polēte. Item.

אֵיפֹה Epho. vbi. vel quādo. Geñ. 37. Vbi paſcant greges. Ubi.
Ruth. 2. Vbi hodie collegiſti. et Iob. 38. Vbi eras quando
ponebā fundamēta terre. Et aliqñ ponitur pro qñ. vt Iob.
4. Aut qñ recti deleti ſunt. ſcribitur etiā cum uau in fine Quādo.
loco he. vt Iob. 17. Vbi eſt ergo nūc preſtolatio mea. vbi po
nitur. אֵיפוֹ Epho pro eo quod in littera noſtra eſt nunc.
אֵיפוֹ Inuenitur etiā. אֵיפוֹא Epho. cum vau et aleph in fine. & in Nunc.
אֵיפוֹא terp̄tatur vbi: ſiue nūc: vel hic aduerbiū loci. vt Geñ. 27.
Quis igitur ille ē: q captā venationē attulit mihi. Pro quo Igitur.
hebrei legūt. Quis nūc ille ē qui captā venationē attulit mi Nunc.
hi. Et aliqui hebrei dicūt q̄ etiam in loco predicto ponitur
pro vbi. et legūt ſic. Quis vbi ille eſt. Et dicūt q̄ deficit ibi Vbi.
cōiunctio q̄dā: ac ſi diceret. Quis et vbi ille eſt. ſicut Abac.
3. Vbi nos habemus ſol & luna ſteterūt in habitaculo ſuo. p
quo in hebreo habetur. Sol luna ſteterūt in habitaculo ſuo.
vbi ſimiliter deficit illa cōiunctio. et Geñ. 27. ubi dicitur. Et
tibi poſt hac fili mi ultra qd faciam: pro eo quod in littera
noſtra eſt poſt hac in hebreo habetur predicta dictio. Poſt hac.

אִישׁ Is. vir. homo. marītus. quilibet. quicūq;. vnuſquiſq;. אִישׁ
quiſq;. alter. Geñ. 2. Hec vocabitur virago: qa de viro Vir.
ſumpta eſt. Et in eodē. 30. Etiā hac vice mecū erit marītus Marītus
meus. et Exo. 11. Poſtulet vir ab amico ſuo. & in eodē. Fuit-
q; moyſes vir magnus valde in terra egypti. Leui. 17. Ho- Qđ q̄libet.
mo quilibet de domo iſrael ſi occiderit bouē aut onē. Et in
eodē. Homo quilibet de domo iſrael & de aduenis qui pere
grinātur inter vos. & in eo. Homo quicūq; de filiis iſrael & Qđ cuncq;
de aduenis qui peregrinātur apud vos. et in eodē. 19. Vnuſ Vnuſq;
quiſq; patrē ſuū & matrē timeat. et in eodē. 25. Reuertatur
homo ad poſſeſſionē ſuam & vnuſquiſq; rediet ad familiā
priſtinā. Ponitur etiā pro altero. vt Exo. 21. Si rixati fue-
rint viri: & percuſſerit alter proximū ſuum. Et in eodē. 25. Alter.
Vbi nos habemus reſpiciātq; ſe mutuo verſis multibus: in
hebreo habetur. Et aſpectus eorū quiſq; ad fratē ſuū: ſiue al
ter ad frēm ſuū: aut alter ad alterū. qa ſicut ſupra dictū ē hec
dictio frater aliqñ ponitur in ſcriptura p alter de duobus
qñ ſunt ſiles. Accipitur etiā אִישׁ Is. p viro forti et magno אִישׁ
ſiue nobili vel prīcipali. vt. 1. Reg. 26. Nūquid nō vir tu es. Vir ſcilicꝫ
ideſt nobilis et precipuus vl̄ prīceps. Vnde ſubditur. & quis nobilis.
alius ſimilis tui in iſrael. Et. 3. Reg. 2. Confortare et eſto uir
fortis. vbi in hebreo nō ē illud fortis: ſed ſubintelligitur ſub Vir fortis.
nomine viri. Et aliquādo pōitur pro nomine ſpeciei. quod
ſub nomine hominis ſiue viri intelligitur etiam femina. vt
Exo. 21. Qui percuſſerit hominem volens occidere morte Homo.
moriatur. & p̄s. 1. Beatus vir qui non abiit in cōſilio impio
rum. Vbi ſub hoc nomine. אִישׁ Is. Intelligitur tam maſcu- אִישׁ
lus quā femina. & etiā accipitur pro maſculo cuiuſcūq; ſpe-
ciei. Vt. Geñ. 7. Ex omnibus animātibus mūdis ſeptena et
ſeptena maſculū & feminā: de animantibus vero imundis maſculus.
duo maſculū & feminā. vbi pro maſculo habetur. אִישׁ Is: et
pro femia. אִשָּׁה Iſa. et in plurali אִישִׁים Iſim. i. viri. Prouer. אִישִׁים
8. O uiri ad vos clamito. et Eſa. 53. Deſpectū et nouiſſimū Viri.
virorum. Et in genere femino ſcribitur ſine iod & cū he
in fine et dicitur. אִשָּׁה Iſa. ideſt mulier. Virago. vxor. femi- אִשָּׁה
na. vnaquaq;. q̄libet. Geñ. 2. Et edificauit dominꝰ deus co- Mulier.
ſtam quam tulerat de adā in mulierē. et in eodē. Hec voca- Virago.
bitur virago: quia de viro ſumpta eſt. et in eodem. 4. Adā
vero cognouit vxorem ſuam. et in eodem. 7. Ex omnibus Vtroq;
animantibus mundis ſeptena maſculum et feminam: de Femina.
animantibus vero immundis duo maſculum et feminam.
Exo. 27. Pro eo quod nos habemus quinq; cortinas ſibi
iungentur mutuo: in hebreo habetur quinq; cortine erunt
iuncte vnaquaq; ad ſororem ſuā. i. vnaquaq; ad alteram. vnaquaq;.

Sed trāſlator tranſtulit ſenſum. Scribitur etiā cū tau in fine loco he. & dicitur. אִשָּׁת Eſeth. ideſt mulier. ſiue vxor. vt Prouer. vltimo. Mulierē fortē quis inueniet. et Exo. 18. Tulit ſephoram vxorem moyſi. Et in plurari. אָשׁוֹת Iſoth. ideſt mulieres. vt Ezechi. 23. Sic ingrediebantur ad oola & oolība. muliere s nefarias. & pōitur cōmuniter pro mulieribus. נָשִׁים Naſim quod nomē deriuatur ab. אֱנוֹשׁ Enos de quo infra in ſuo loco dicetur. Item אִישׁוֹן Iſon. obſcurū vel tenebroſum. ſiue pupilla. ſ. oculi. Prouer. 7. in noctis tenebris & caligine. et in eodē. 20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. & accipitur etiam pro pupilla oculi: eo quod cōmuniter eſt nigri coloris. Prouer. 7. Legemq; meam vt pupillā oculi tui. p̄s. 17. Cuſtodi me vt pupillā oculi.

אִת Ith. ſiue אִתַּי ithai. in ligua chaldaica ſignat eē. Dañ. 2. Non eſt homo ſuper terrā qui ſermonē tuū rex poſſit implere. Et i eodē. Quorū nō ē cū hominib⁹ cōuerſatio

אֵיתָן Ethan. Fortis. robuſtus. durus. ſiue aſperū. & ſaxoſū Geñ. 49. Sedit in forti arcus eius. & Nu. 24. Robuſtū quidē ē habitaculū tuū. Exo. 14. Cūq; extēdiſſet Moyſes manū ſuā contra mare: reuerſū eſt primo diluculo ad priorē locū. pro quo hebrei legūt. reuerſū eſt primo diluculo ad fortitudinē ſuam ſiue ad vigorē ſuū. & p̄s. 73. Tu ſiccaſti fluuios ethan. Pro quo beatus Hieronymus interpretationē nominis ſequens in pſalterio iuxtā hebraicam veritatē trāſtulit. Tu ſiccaſti fluuīa fortia. & Deut. 21. ponitur pro aſpero & ſaxoſo. vbi dicitur & ducent eam ad vallem aſperā atq; ſaxoſam. et Iob. 33. Vbi dicitur. & oīa oſſa illius marceſcere facit: pro eo quod i littera noſtra eſt marceſcere facit: in hebreo habetur ſupradicta dictio. ſ. ethan pro quo hebrei legūt fortiter ſiue fortis ſcilicet dolor. & in plurali אֵיתָנִים Ethanim ideſt fortes vel robuſti. vt Mich. 6. Audiant montes iudicium domini: & fortia fundamenta terre. Ponitur etiam pro optimatibus vel prīcipibus. vt Iob. 12. Et optimates ſupplātat. ponitur quoq; pro nomine proprio. 3. Reg. 8. cōuenitq; ad Regem ſalomonem vniuerſus iſrael mēſe ethanim. Vbi vitio ſcriptorū ponitur in tranſlatione noſtra. Bethanim. p ethanim.

אַךְ Ach. Tantūmodo. ſolūmō. Duntaxat. ſed. ſaltē. verūtī. ēt. quidē. vere. certe. autē. adhuc. forſitā. Nu. 12. Nūtm̄modo per moyſem locutus ē dñs. Leuit. 21. ita dūtaxat vt intra velum nō ingrediatur. Eſa. 45. Verūtamen ſeruire me feciſti ī peccatis tuis. Exo. 10. Sed nūc dimitte peccatum mihi etiā hac vice. Geñ. 29. Os quidē meū es & caro mea. 1. Reg. 25. Vere fruſtra ſeruaui omia: que huius erant in deſerto. Exo. 21. ſi autem vno die vel duobus ſuperuixerit. Geñ. 18. Si loquar adhuc ſemel. p̄s. 138. Et dixi forſitā tenebre conculcabūt me. ſignificat etiā. quā. vt. p̄s. 72. quā bonus iſrael deus. & aliquando ponitur cauſa ornatus oratiōnis ſicut apud latinos alique dictiones enclitice. & ideo aliquando omittitur a tranſlatore. vt Leuit. 25. Vbi dicitur decimo die menſis huius ſeptimi: dies expiationis erit. vbi premittitur ſupradicta dictio ſcilicet. אַךְ Ach. que omittitur a tranſlatore. et ſimiliter in aliis locis.

אָכַל Achal. Comedere. deuorare. conſumere. comburere. Geñ. 37. Fera peſſima comedit eum. Exo. 34. Panē non comedit & aquā nō bibit. Leui. 26. Et comedetis panē veſtrū in ſaturitate. Et in eodē. Et comedetis vetuſtiſſima veterum. Ps. 68. Zelus domus tue comedit me. et Ps. 78. Quia comederūt iacob. Exo. 15. Deuorauit eos ſicut ſtipulam. & Leuit. 9. Et ecce egreſſus ignis a dño deuorauit holocauſtū. & Ps. 13. Qui deuorāt plebem meā ſicut eſcam panis. Significat ēt cōſumere. vt Deu. 4. Dñs deus tuus ignis cōſumēs eſt. & Iudi. 6. Aſcenditq; ignis de petra: & carnes azymoſq; panes cōſumpſit. 2. Reg. 11. Et nunc hunc & nūc illum cōſumit gladius. Item ſignificat cōburere. vt Exo. 3. Et videbat q; rubus arderet: et nō cōbureretur. Et ide. אֹכֶל ochel. i. victus. ſiue cibus. vel eſca. Geñ. 42. Vt emamus victui neceſſaria. Et in eodē. Sed ſeruí tui venerūt vt emerēt eſbos. Et in eodē. 43. Reuertimini & emite nobis pauxillū eſcarū. Et inde. אֲכִילָה Achila. i. comeſtio. vel cibus. 3. Reg. 19. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & q̄draginta noctibus. Et recipit in principio mem. Et dicitur. מַאֲכָל Maachal. i. cibus. vt Iudi. 14. De comedēte exiit eſbus. Et etiā ſcribitur cū tau in fine. & dicitur. מַאֲכֹלֶת Maacholeth. i. cibus. Eſa. 9. Et erit in cōbuſtionem & cibū ignis. Et inde. מַאֲכֶלֶת Maacheleth. i. gladius. vel culter. Geñ. 22. Et arripuit gladiū vt īmolaret filiū ſuū. & in pſali. מַאֲכָלוֹת Maachaloth. Prouer. 30. Generatio que pro dentibus gladios habēt: & cōmandit molaribus ſuis. Pro quo hebrei legūt. Generatio que pro dentibus gladios habent: et cultros pro molaribus.

אֶכֶן Achen. Siquidē. certe. vere. ergo. ſtaq;. Exo. 2. Quō palā factū eſt verbū iſtud. p quo hebrei legūt: ſiquidē ſiue certe palā factū eſt verbū. Ps. 82. Vos autē ſicut hoīes moriemini. Eſa. 49. Ergo iudiciū meū cum dño.

אָכַף Achaph. curuare. flectere. cōpellere. Prouer. 16. Anima laborantis laborat ſibi: quia cōpulit ad illud os ſuū. Et ſolū īuenitur in loco predicto. & Iob. 33. Et eloquētia mea non ſit tibi grauis. vbi pro eo q; in littera noſtra eſt eloquētia mea in hebreo habetur אַכְפִּי Achpi. Et dicunt hebrei q; ibi ponitur per additionē aleph in principio pro כַּפִּי Chapi. i. manus mea. Et legūt ſic. Et manus mea non ſit tibi grauis. Sed ſi dictio ſupradicta diuidatur in. אַךְ ach. quod ſignificat. certe. aut quidē. ſicut ſupradictū eſt: & פִּי pi. quod ſignificat os meū: tunc erit talis littera. ſ. et quidē os meū nō ſit tibi graue. quod ē idē ſenſus cū littera noſtra.

אִכָּר Icar. Agricola. vt Hiere. 51. Et collidā in te agricolam: & iugalē eius. et Amos. 5. Et vocabūt agricolā ad luctū. & ī plurali. אִכָּרִים Icarim. i. agricole. Hiere. 14. Cōfuſi ſūt agricole. et in eo. 31. Agricole & minātes greges

אַל Al. Non. neq;. ne. nequaquā. noli. ſiue nolite. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudū. & Ps. 120. Non det in cōmotionē pedē tuū: neq; dormiet qui cuſtodit te. Prouer. 5. Noli prohibere benefacere eum qui poteſt. Et in eodē. 23. Noli laborare vt diteris. & in eodē. 30. Neq; eſt rex qui reſiſtat ei. Canti. 1. Nolite me cōſiderare q; fuſca ſim. Hiere. 51. Non tendat qui tendit arcum ſuū. Oſee. 4. Ne derelinquat ſaltē iuda: & nolite ingredi in galgala & ne aſcenderitis in bethauē: neq; iuraueritis viuit dñs. Vbi pro eo q; in littera noſtra ē ne. & neq;. & nolite. in hebreo ponitur ſupradicta dictio. Ponitur etiā pro. in. vel cōtra. vt. 1. Reg. 17. Vbi dicitur in quē irruiſti hodie. i. cōtra quē irruiſti hodie. & ſubditur cōtra meridiē ceni. Itē. אֵל El. deus. ſiue fortis. vt Geñ. 14. Erat enī ſacerdos dei altiſſimi. et in eodē. Benedictus abram deo excelſo: qui creauit celum & terrā. et benedictus deus excelſus. Et in eodē. 17. Ego ſum deus oīpotens. & in eodē. 35. Inuocauit ſup illud fortiſſimū deū iſrael. Vbi ponitur. אֵל El. pro fortiſſimo. & Ioſue. 22. Fortiſſime deus iſrael ipſe nouit. Ps. 42. Sitiuit aīa mea ad deū fontem viuū. Pro quo in hebreo habetur. Sitiuit aīa mea ad deū fortem viuū. et etiā. lxx. traduxerūt iſchyron. i. fortem. vnde vitio ſcriptorū fuit poſitum ibi fontē pro fortem. et in plurali. אֵלִים Elim. i. fortes vel dii. vt. Exo. 15. Quis ſiſtis tui in fortibus dñe. Accipitur etiā pro diis gentiū ſiue pro idolis. vt Eſa. 1. Cōfundātur ab idolis qb⁹ ſacrificauerūt. et in eo. 57. Qui cōſolamini in diis. Vide ēt ſupra ī dictōe. אֵל El. cū iod

Sīga atq; ſaxoſa. Marceſcere.

אֵיתָנִים Fortia. optimates

Ethanim.

אַךְ tāmodo. Duntaxat. Verūtamē Etiam. Quidem. Vere. Autem. Adhuc. Forſitam. Quam.

אָבַל Comedere

Deuorare.

Cōſumere.

אָשָׁה Mulier. Vxor.

אָשׁוֹת mulieres.

נָשִׁים mulieres.

אֱנוֹשׁ אִישׁוֹן Tenebre.

pupilla. ſ. oculi.

אִת אִתַּי Eſſe.

אֵיתָן Fortis. Robuſtus

Fortitudo.

Fortia.

אֵלִים Fortes. Idola. Dij.

אֵל

Cōburere. אָכַל

Victus. Cibus. Eſca. אֲכִילָה Cibus.

מַאֲכָל Cibus. מַאֲכֹלֶת Cibus. מַאֲכֶלֶת Gladius מַאֲכָלוֹת

Cultri.

אֵכֶן quomodo. Siquidē. Autem. Ergo.

אָכַף Cōpellere. Eloquētia

אַפַּי

אַף

אִכָּר Agricola. אִכָּרִים Agricole.

אַל Non Neq; Noli. Nolite. Ne

In. Contra. אֶל Deus.

Fortiſſim⁹ אֵל

Fortio.

אֶל in medio dictiõis. Item. אֶל El. cum apice segol significat. ad. apud. in. sup. cum. per. cõtra. de. a. vl̃ ab. Gen̄. 2. Et adduxit eam ad adam. Et in eodē. 4. Dixit caim ad abel fratrem suum. Et in eodē. Respexit dn̄s ad abel & ad munera eius. Exo. 6. Locutusq; ē dn̄s ad moysen. Itē ponitur pro apud Gen̄. 12. Et laudauerunt illā apud pharaonē. Et in eod. 37. Accusauitq; fratres suos apud patrem. Ponitur etiā pro. in. vt. Gen̄. 23. Sepeliuit Abraam vxorē suam in spelūca agri duplici. & in eodē. 27. Madianite vēdiderūt eū in egypto. Exo. 29. In qua pones testimonium quod dabo tibi. Signi ficat etiā. sup. vt. 2. Re. 2. regēq; cōstituit sup galaad & sup gesuri & super iezrael. Itē significat. cū. vt. Gen̄. 49. Sepelite me cū patrib9 meis. Itē signīat. per. vel. contra. 3. Reg. 18. Siquidē cherubim expādebāt alas super locum arce. Eccl̄. 1. Et gyrat p meridiē. 1. Reg. 27. Cōtra meridiē iude & cōtra meridiē ieramiel & cōtra meridiē ceni. 2. Re. 5. Si ascendā cōtra philisteos. Itē pōitur p. de. siue p. a. vel. ab. vt Gen̄. 20. Dixitq; abraā de sara vxore sua soror mea ē. Et in eodē. 41. Et oēs prouincie veniebāt in egyptū: vt emerent escas. Pro quo in hebreo habetur. vt emerēt escas a ioseph. Ezech. 1. Et facies leonis a dextris ipsorū quattuor. et aliqñ ponitur pro articulo: ad denotandū q dictio sequēs est dativi casus vl̃ accusativi. Gen̄. 3. Mulieri quoq; dixit. vbi p̄mittitur supradicta dictio. el. Et in eo. Vocauit dn̄s deus adam. vbi ēt ponitur in hebreo. el. ad denotandū q adā est accusativi casus. et aliqñ scribitur cū iod ī fine: & dicitur. אֵלַי Ele. idest. in. aut secus. Iob. 3. Gaudētq; vehemēter cū inuenerīt sepulchrū. Pro quo hebrei legūt. Qui letabāt̄r ī exultatione: gaudēt cū inuenerint sepulchrū. Et in eodē. 29. Radix mea apta ē secus aq̄s. Ponitur ēt aliqñ. אֵל El. pro. אֵלֶּה éle. .i. isti vel ii. aut hec. Gen̄. 19. Dūmodo viris istis nihil mali faciatis. et in eodē. 16. Daboq; posteris tuis vniuersas regiones has. & est oīs generis & cuiuscūq; casus: qa noīa hebraica sunt indeclinabilia. Cōponitur ēt cū pnoībus hoc modo אֵלַי Elái. i. ad me. אֵלֶיךָ Elécha. i. ad te. אֵלָיו Eláu. i. ad eum. אֵלֵינוּ Elénu. i. ad nos. אֲלֵכֶם Alechem. i. ad vos. אֲלֵיהֶם Alechem. i. ad eos. & qñ refertur ad feminam hoc modo. אֵלַיִךְ Elaích. i. ad te. אֵלֶיהָ Elécha. i. ad eā. אֲלֵיהֶן Alechen. i. ad vos. אֲלֵיהֶן Alehen. i. ad eas. prima pson̄a tam in singulari q̄ in plurali est sicut in masculino.

אָלַל Alal. in lingua chaldaica significat lamētari. eiulare. plangere. vlulare. Et inde. אֲלֵלַי Alelái. i. ve. iteriectio dolētis vel eiulātis. Iob. 10. Si īpius fuero ve mihi. Michee. 7. Ve mihi qa factus sum sicut qui colligit in autūno. & aliquādo scribitur cū simplici lamed. Ioel̄. 1. Plange q̄si virgo accincta sacco. vbi pōitur. אֲלִי Eli. quod ē verbū secūde pso ne īperatiui modi gn̄is femini. Itē. אֱלִיל Elil. i. idolū. nihil siue inane aut vanū. Esa. 10. Quō inuenit man9 mea regna idoli. Iob. 13. Et cultores peruersorū dogmatū. Pro quo hebrei legūt: medici idoli omnes vos: siue medici vel cultores inanitatis vel nihilitatis oēs vos. nā pōt deriuari a supradicta dictiõe. אַל Al. que significat nō siue nihil. & in plurali אֱלִילִים Elilim. i. idola vel demões. Leui. 19. Nolite cõuerti ad idola. p̄s. 95. Oēs dii gentiū demonia. Esa. 2. Et idola penit9 cõterētur. Ponitur etiā. אֱלִיל Elil. pro fraudulētia. Hiere. 14. Et diuinationē fraudulentam & seductionē cordis sui prophetant vobis.

אֶלְגַּבִּישׁ Elgabis. grādo. Ezech. 15. Et dabo lapides pgrādes. pro quo hebrei legūt. Et dabo lapides grādinis. Et in eo. Et īber inundans in furore meo erit & lapides grādes. Et in eo. 38. Et imbre vehemēti & lapidibus immēsis. vbi ponitur pro immēsis elgabis. nā significat grādinē qñ lapides grandinis sunt magni & in magna quātitate. Et de hoc vide infra in dictione. גָּבַשׁ Gabas.

אֵלֶּה E le. isti. iste. ista. siue hi. he. hec. Gen̄. 2. Iste sunt generationes celi & terre. Et in eo. 9. Isti sunt filii noe et ab iis dissemināt̄ est omne genus hoim sup vniuersam terrā. Et in eodē. 36. He aūt sunt gn̄ationes esau: & hec noia filiorū eius. Et in eo. Hi duces filiorū esau. Exo. 1. Hec sunt noia filiorū israel. Et est oīs gn̄is & oīs casus. vt supra dictū ē. & in ligua chaldaica dicitur. אִלֵּין Ilen vl̃. אִלֵּךְ ilech. Dan̄. 2. Et cõteret oīa hec. Et in eo. 3. Viri isti contēpserūt te rex.

אָלָה Ala. Iurare. maledicē. īprecari. vt Iudi. 7. Et sup qb9 me audiēte iuraueras. Iob. 31. Vt expeterē maledicēs aīam eius. Inde. אָלָה Ala. i. iuramētū aut maledictio siue execratio. Gen̄. 26. Sit iuramentū inter nos. Eze. 16. Sicut despexisti iuramētū. Ps. 9. Cuius maledictione os plenū est. Ps. 78. Et de execratione & mendacio annūciabūtur. Esa. 24. A facie maledictionis luxit terra. Et in plurali. אָלוֹת Aloth. Deut̄. 29. Iuxta maledictiões q̄ in libro legis huius ac federis cõtinētur. Et in eodē. 30. Oēs aūt maledictiones has cõuertet super inimicos tuos. Et inde. תַּאֲלָה Thaala. i. labor. fatigatio. Threñ. 3. Dabis eis scutū cordis laborē tuū. Item. אֱלוֹהַּ Eloha. deus. Iob. 3. Non reqrat eū deus desup. Et in eo. 4. Nūquid homo dei cõparatione iustificabitur. Abac. 3. Deus ab austro veniet. Et in lingua chaldaica dicitur. אֱלָה Ela vel אֱלָהָא elaha. Dan̄. 2. Vt q̄rerent miseecordiā a facie dei celi. Et ī eodē. Tibi deo patrū meorū cõfiteor. Et scribitur pluraℓr. אֱלֹהִים Elohim. i. deus. Gen̄. 1. In pricipio creauit deus celū & terrā. p̄s. 7. Deus iudex iust9. et qñ post se regit gtm̄ amittit mē: sicut ceta noia plalia ī im desinētia & dicit̄ אֱלֹהִי Elohe. Exo. 3. De9 hebreorū misit me ad vos. Deut̄. 10. Ipse ē deus deorū. Et vt ait bt̄s hieronym9 ī epla ad marcellā: est cōis numeri: quod et vnus deus vocatur & plures. Deut. 4. Neq; est alia natio tā grādis: q̄ habeat deos apropinquātes sibi. 1. Reg. 28. Deos vidi ascendētes de terra. Et in eo. 4. Quis nos saluabit de manu deorū sublimiū istorū. Et in lingua chaldaica dicitur. אֱלָהָא Elahaia siue אֱלָהִין Elahin. i. dii. Hiere. 10. Dii qui celos & terrā nō fecerunt. Dan̄. 2. Exceptis diis quorū nō est cum hoībus cõuersatio. Accipitur ēt pro diis gentiū: qui dicūtur dii secundū opinionē eorū a qbus colūtur. Gen̄. 25. Abiicite deos alienos qui in medio vestri sunt. Ps. 95. Oēs dii gentiū demonia. Osee. 3. Et ipi respiciūt ad deos alienos. Accipitur etiā pro angelis siue prō hoībus sanctis vel potētibus seu principibus vel iudicibus: qui dicūtur dii participatiue. Gen̄. 6. Vidētes filii dei filias hominū q̄ essent pulchre: acceperūt sibi vxores ex oībus quas elegerāt. Quod exponūt hebrei de filiis potentiū & principū. 2. Regū. 7. A facie populi tui quē redemisti tibi ex egypto gentē & deū eius. i. principē eius. Ps. 8. Minuisti eū paulomin9 ab angelis. Ps. 96. Adorate eū oēs angeli eius. Ps. 137. In cõspectu angelorū psallam tibi. Ps. 81. Ego dixi dii estis. Exo. 21. offerat eum dn̄s diis. Et in eo. 22. Diis nō detrahes. Item. אֵלָה Ela. terebinthus vel quercus. Gen̄. 35. At ille infodit eos subter terebinthū que est post vrbē sichē. Ios. 24. Et tulit lapidē pergrādem: posuitq; eum subter quercum que erat in sanctuario dn̄i. Iudi. 6. Venit angelus dei & sedit sub quercum. Esa. 1. Cum fueritis velut quercus defluētibus foliis.

אִלּוּ Ilu. Si. quāuis. Ester. 7. Atq; vtinā in seruos & famulas venderemur esset tolerabile malū & gemēs tacerem. Pro quo hebrei legūt. Atq; si in seruos et famulas vēderemur tacerē. Eccl̄. 6. Etiā si duobus millibus annis vixerit. Itē. אֲלוּ Alu. in lingua chaldaica ē aduerbiū demōstrationis. i. ecce siue. en. Dan̄. 2. Et ecce q̄si statua vna.

אָלַח Alach. fetere. corruptū siue inutilem esse. Et inde

Ad. Apud. In. Super. Cum. Per. Contra. De. A. Articulus vel casus. Accusatiui casus. In. Secus. אֵל אֶלָּה Hi. De. אֵלַי Ad me. אֲלָלַי Lamētari. Ele. Plāgere. אֱלִיל Idolum. Peruersū dogma. Idolū siue inane vel mihi. אֱלִילִים Idola. Demonia. אֱלִיל Fraudulētia. אֶלְגַּבִּישׁ Grandes Grando. Immēsus.

אֵלֶּה Iste. Isti. Ii. De. Dec. אֵלַיִן אֵלֶךְ Isti. אָלָה Iurare. Maledicē. אָלָה Iuramētū maledictio Execratio. אָלוֹת Maledictiones. תַּאֲלָה Labor. אֱלוֹהַּ Deus. אֱלָה אֱלָהָא Deus. אֱלֹהִים Deus. אֱלָהִי Deus. Dñi Dñi gentiū Potentes vel pncipes Angeli. Dñi pro iudicibus אֵלָה Terebith9 Quercus. אִלּוּ Utinam. Si. Etiā si אֲלוּ Ecce אָלַח Fetere.

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris testamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc secundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Pater.

אָב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vl fide. Gen. 17. Eriscp pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego sum vbi est honor meus. Significat ēt autorē vel inuētorē alicui⁹ ministerii vel officii. Gen. 4. Qui fuit paſ habitātium in tētoriis atcp pastorum Et in eodē. Ipse fuit paſ canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis sequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus israel & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo estis & desideria patris vestri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & si rem grandem dixisset tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide est Abrae qui est pater omnium nostrum. Et recipit aliquando in fine iod quando post se regit genitiuum & dicitur.

Pa. p autore vl inuētore.

Pa. p doctrinā vl moꝝ.

Pa. p principe vl dño

Pa. fidei.

אֲבִי Abi. Gen. 10. Pater omnium filiorum heber. Esa. 9. Pater futuri seculi. & in plurali declinatur sicut nomina feminina & dicitur. אֲבוֹת. Aboth. idest patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres succēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater meus. Gen. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba siue. אֲבָהָתִי Abahathi. i. pater siue pater meus. Da. 2. Tibi deus patrū nostrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: siue tibi deus pater mi confiteor. אֲבִיךָ Abicha. i. pater tuus. Esa. 43. Pater tuus primus pecauit. אֲבִיו Abiu. i. pater suus aut pater eius vel ipsius. Gen. 37. Increpauit eum pater suus. אֲבִינוּ Abinu. i. pater noster. Nu. 27. Pater noster mortuus est in deserto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater vester. Gen. 45. Et tollite inde patrem vestrū. אֲבִיהֶם Abihem. idest pater eorum. Gen. 43. Igitur israel pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo. אֲבִיךְ Abich. idest pater tuus fe. ge. Ruth. 2. Et cp reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אֲבִיהָ Abiha. Pater su⁹ vel eius aut ipsius. f. femine. Iudi. 1. Monuit vir su⁹ vt peteret a patre suo agrū. אֲבִיכֶן Abichen idest pater vester fe. ge. Gen. 31. Sed & pater vester circumuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater carū. Exo. 2. Que cū reuertissent ad raguel patrē suū. & in nu. plu. hoc mō. אֲבוֹתַי Abothai. i. patres mei. Gen. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerūt patres mei. אֲבוֹתֶיךָ Abothécha. i. patres tui. Psal. 44. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. אֲבוֹתָיו Abothau. i. patres eius vel patres sui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant patres ei⁹. אֲבוֹתֵינוּ Abothénu. i. patres nostri. Psal. 43. patres nostri narrauerūt nobis. אֲבוֹתֵיכֶם Abóthechem. i. patres vestri. Hiere. 2. Quid inuenerūt in me patres vestri iniquitatis. אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abóthehem. i. patres eorū vel patres sui. Iob. 15. Et non abscondunt patres suos. & quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō אֲבוֹתַיִךְ Abothaich. Patres tui. f. alicuius femine. אֲבוֹתֵיכֶן Abothécha. patres sui vel eius. f. femīe. אֲבוֹתֵיהֶן Abothechen idest patres vestri. fe. ge. אֲבוֹתָן Abothan vel אֲבוֹתֵיהֶן Abóthechen. i. patres earū. vnde notandum cp pronomina prime persone. vt ego. meus. nos. noster. tam in numero singulari cp in plurali sunt cōmunia masculo & femine modo sint in compositione vt. אֲבִי Abi vel אֲבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noster: vel per se posita vt אֲנִי Ani vel אֲנוּ ánu. i. ego vel nos. Et mō pdicto cōponuntur oīa pro nomina cū noībus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנֶךָ Adonécha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noībus appellatiuis. de quibus dicetur in sequētibus.

Pa. p pī cipe vl dño

Pa. fidei.

Pa. meus

Pater siue meus.

Pa. meus

Pater tuus.

Pa. suus.

Pa. noster

Pa. vester

Patrum.

Pa. tuus.

Pa. suus.

Pa. vester

Patrum.

Pa. tui.

Pa. eius

Pa. nostri

Pa. vestri

Pa. eorum

Pa. tui.

Pa. mei

אָבָב Abab. vires: aut virgultum: seu lignum viresces: aut noue fruges adhuc viresces. Exo. 9. Eo quod linū esset virens. & inde mēsis nouarum frugum dicitur. אָבִיב Abib. Exo. 15. Hodie egredimini mense nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore mensis nouorū. s. fructuū. Deu. 16. obserua mensem nouarū frugū: & verni primum tpis. vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliqñ deficit vltimū beth quod duplicatur: & scribitur p simplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues i ultima syllaba. Iob 8. Cum adhuc sit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc sit in viriditate sua. Pro quo i hebreo est. אִבּוֹ Ibbo. Significat etiā amena virgulta seu ligna virentia atcp fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma transtulit. vt Cāti. 6. Descendi in hortum nucum vt viderem poma cōuallium. Pro quo i hebreo est. אִבֵּי Ibbe. Et etiam spica cū nouis frugibus tritici seu hordei vocatur אָבִיב Abib. Leui. 2. De spicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

Virens.

Noue fruges.

Viren⁹ tpe

Flos.

Viresces

אָבָב

Poma.

אִבִּי

אָבִיב

Spica vi.

אָבַד Abad. Perire. disperire. disperdere. perdere. Psal. 1. Et iter impiorum peribit. Hester. 4. Et dom⁹ patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus sum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Esa. 57. Iustus periit & nō est qui recogitet. Deut. 8. Predico tibi cp omnino disperibis. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoies ergo similiter pdes! Psal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā īueneris. Inde. אַבַדּוֹן Abaddon. i. pditio siue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non est operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus nostris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dño. Apo. 9. Et habebant super se regem angelum abyssi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

Perire.

Disperire

Perdere.

אֲבֵדָה Reo pdita

אַבַדּוֹן Perdino.

אָבָה Aba. velle desiderare. acquiescere. Deut. 27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אַבָּיוֹנָה Abiiona. i. desideriū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus transtulit capparis. Eccl. 12. Et dissipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. idest pauper inops. Psal. 70. Ego vero egenus & paup sum. Et dicitur ebion eo quod sp desiderat res necessarias quibus caret. & inde dicitur. אֵבֶה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues desiderii. i. desiderantes ire ad portum. Potest tamen deriuari a dictione suprapposita. אִבֵּי Ibe. que significat poma. Canti. 6. Vt videre poma conuallium.

Velle

Acquiescere

אַבָּיוֹנָה Desideriū Capparis

אֶבְיוֹן Pauper.

אֵבֶה Poma Desiderii

אִבֵּי Poma.

אֲבוֹי Abói. Miseria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miseria vel cui ve: quod est interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem potest interpretari. patri ve: sicut est in littera nostra. אָב. Ab. enim patrē significat. & אוֹי oi. ve siue heu interpretatur. licet in cōpositiōe pdatur ibi vna littera. s. aleph. & in lingua chaldaica etiā sine illa littera significat ve vel heu.

Ue.

Heu.

אֲבוֹי

אֲבַת Abach. cōturbatio. pauor. fremit⁹ stridor. districtio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

(folio repetido; parece faltar el que vale)

Ea. ſter ſuum feciſſet deus an non. Exo. 17. Eſt ne deus in nobis an non. & quando cõponitur cum iſta littera. ה ha et dicitur. הַאִם. Haim tũc ſignificat num ſiue nũquid. vt Nume. 17. Num vſq; ad internicionẽ delendi ſum⁹. &. Iob. 6. Ecce non eſt auxiliũ mihi in me. pro quo hebrei legunt nũquid non eſt auxilium meũ in me. ponitur etiã pro cum vel quãdo. vt Nu. 36. Cum iubileus. i. quinquageſimus ann⁹ aduenerit. & qñ iungitur cũ iuramẽto tũc ponitur pro negatiõe vt. ps. 88. Semel iurauí in ſcõ meo ſi dauid mentiar. i. q nõ mẽtiar. &. ps. 95. Vt iurauí in ira mea: ſi ĩtroibũt in requiẽ meam. et ps. 131. Sicut iurauit dño votũ vouit deo iacob: ſi introiero in tabernaculũ domus mee. Et cum cõponitur cũ hac ſyllaba ו ve. & dicitur. וְאִם Veim. tunc ſignificat et ſi. quod ſi. ſin autẽ. ſi aũt. Exo. 20. quod ſi dixerit ſeruus diligo dñm meũ. & in eodẽ. Si autẽ filio ſuo deſponderit eã. Nu. 16. Sin autem nouã rem fecerit dñs. et cum preponitur ei dictio. כִּי ci. et dicitur. כִּי אִם Ci im tunc ambe dictiões aliquando ſignificãt niſi vel ſed. vt. Geñ. 32. Non dimittam te niſi benedixeris mihi. & ps. 1. Sed in lege dñi volũtas eius. et quando premittitur ei dictio. עַד Ad. que ſignificat vſq; tũc ambe dictiones ſignificãt quoaduſq; ſiue donec. vt Gene. 24. Non comedã: donec loquar ſermones meos. habet etiã alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradictos. Item. אֵם Em. Mater. vt Geñ. 3. Mater cunctorũ viuentiũ. &. Exo. 20. honora patrem tuũ & matrem tuã. ponitur etiã pro biuio vel capite viarum. vt Eze. 21. Stetit enim rex babylonis in biuio in capite duarũ viarũ. accipitur etiã pro familia vel populo. vt. 2. Regũ. 20. Et tu vis ſubuertere ciuitatem: & euertere matrem in iſrael. & in plurali. אִמּוֹת imoth. i. matres. vt Thren. 2. Matribus ſuis dixerũt. Dicitur etiã. אִמּוֹת Vmmoth. Secundũ terminationẽ feminorũ. ſiue. אִמִּים Vmmim. ſecũdũ terminationẽ maſculinorũ & ſignificat tribus aut gentes vel populos. vt Geñ. 25. Duodecim principes tribuũ ſuarũ. &. Ps. 116. Laudate eũ oẽs populi. Et in ligua chaldaica dicitur. אִמָּה Vmma. Dañ. 3. Et oĩs populus & trib⁹ et lingua. & in plurali. אִמְּיָא Vmmaia. vt in eodẽ. vobis dicitur populis tribub⁹ & linguis. et inde dicũt aliqui q deriuatur. אַמָּה Amma. i. cubitus de quo vide in dictione ſequenti.

אֵם Mater. אִם Si. וְאִם Et ſi. Quod ſi. Si autẽ. Si autem כִּי אִם Niſi. Sed. עַד Donec. אִמּוֹת Matres אִמּוֹת אִמִּים Tribus. Populi אִמָּה Tribus אִמְּיָא Tribus אַמָּה Cubitus. אָמָה Ancilla Famula אֲמָהוֹת Ancille. Cubitus. אַמּוֹת Cubiti. אַמָּתַיִם duo cubiti אַמִּין Cubiti.

אָמָה Ama. famula: vel ancilla: aut cubitus. Geſi. 21. eiice ancillã hanc & filiũ eius. non enim heres erit filius ancille. Exo. 2. Miſit vnam e famulabus ſuis. & in plurali. אֲמָהוֹת Amahoth. vt Gen. 20. Sanauit deus abimelech et vxorem ancillaſq; eius. Et Naũ. 3. Et ancille eius gementes. ſignificat etiã predicta dictio cubitũ. Geñ. 6. Et in cubito cõſumabis ſũmitatẽ eius. Exo. 26. Et cubitus ex vna parte pẽdebit. Hiere. 51. pedalis preciſiõis tue. pro quo hebrei legunt. cubitus. i. mẽſura auaricie tue ſiue preciſionis tue. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth. Deu. 3. Nouẽ cubitos habens longitudinis. et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim. i. duo cubiti. Exo. 25. Longitudo habebat duos & ſemis cubitos. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin. i. cubiti. Dañ. 3. Latitudine cubitorũ ſex.

אָמַל Imbecille ſeu infirmã eſſe. אֻמְלַל Infirmari Imbecill.

אָמַל Amal. Deficere. infirmũ ſiue imbecillem eſſe. Eze. 16. In quo mũdabo cor tuũ. pro quo hebrei legũt. q̃ imbecille ſiue infirmũ factũ eſt cor tuum. Tamen ſi illa littera aleph: que ponitur in principio illius dictiõis eſt prime perſone futuri tẽporis & non eſt de ſubſtantia dictionis Tunc poteſt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Inde. אֻמְלַל vmlal. per duplicẽ lamed. i. infirmus ſiue imbecillis factus eſt: aut defecit: vel deſertum eſt. vt. 1. Regũ. 2. Et que multos habebat filios infirmata eſt. et Neemie. 4. quid iudei faciũt imbecilles. Et. Pſ. 6. Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum. Eſa. 24. Infirmata eſt vitis. Et in eodem. Et infirmata eſt altitudo populi terre. Hiere. 15. infirmata ẽ: que peperit ſeptem. Eſa. 16. Quoniã ſuburbana eſebon deſerta ſunt. Et ſcribitur aliqñ cũ vau. in prima ſyllaba. Deſertũ eſt

אָמַן Credere. הֶאֱמִין Credere. Fidelẽ eſt Stabilẽ eſt אֱמוּנָה Fides. Veritas. Stabilitas אֱמֶת אֱמוּנִים Veritates. נֶאֱמָן Fidelis. Verar. Stabilis indeficiẽs.

אָמַן Aman. Credere. fidelem eſſe. ſtabilẽ eſſe. permanere. Geneſis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur הֶאֱמִין Heemin. quod eſt verbum tertie coniugationis. Et Exo. 4. Non credent mihi. Et in eo. Vt credãt inquit quod apparuerit tibi dñs. Et in eo. Si non crediderint inquit tibi Et in eo. Credent verba ſigni ſequẽtis. et in eodem. 14. Et crediderũt dño. ps. 26. Credo videre bona dñi. Et. ps. 115. Credidi propter qd locutus ſum. ps. 77. Nec fideles habiti ſunt in teſtamẽto eius. Significat etiã ſtabilem eſſe. aut permanere. vt Iob. 4. Ecce qui ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles. et Eſa. 7. Si nõ crediderĩtis non permanebitis. vbi ſiſis dictio ponitur pro ꝑmanebitis ſicut pro crediderĩtis. inde. אֱמוּנָה Emuna. i. fides. credulitas. veritas. ſtabilitas. indeficiens. 4. Reg. 12. Sed in fide tractabant eam. ps. 52. Et omnia opera eius in fide. Eſa. 11. Et fides cinctoriũ renum eius. Et oſee. 2 Sponſabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate. vt ps. 55. Et veritas tua vſq; ad nubes. ps. 118. Et in veritate tua humiliaſti me. Et in eodẽ. omnia mãdata tua veritas. Significat etiã ſtabilitatẽ vel firmitatẽ. vt. Exo. 17. Et factũ eſt vt manus illius non laſſarẽtur. i. non deficerẽt: ſed eſſent ſtabiles pro quo in hebreo eſt. Et fuerũt manus eius veritas ſiue ſtabilitas. Et idẽ ſignificat. אֹמֶן Omen. et in plurali. אֱמוּנִים Emunim. i. veritates. ſiue fideles aut veraces. ps. 11. Quoniam diminute ſunt veritates a filiis hominum. & inde. נֶאֱמָן neeman. i. fidelis. verax. ſtabilis; indeficiens. Nu. 12. Qui in omni domo mea fidelis ẽ. 1. Reg. 2. Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem fidelẽ. 2. Reg. 7. Et fidelis erit dom⁹ tua et regnum tuũ vſq; in eternũ. 3. Reg. 11. Et ſuſcitabo tibi domũ fidelẽ. Iob. 12. Mutans labiũ veraciũ. Eſa. 33. Aque eius fideles. i. ſtabiles ſiue indeficiẽtes. Hiere. 15. Facta eſt mihi quaſi mẽdacium aquarũ infideliũ. pro quo in hebreo eſt. Aquarum que nõ ſunt fideles. i. que nõ ſunt ſtabiles. Et in lingua chaldaica dicitur. מְהֵימָן Meheman. i. fidelis. Daniel. 2. Et fidelis interpretatio eius. Et inde. אֱמֶן Emun. i. fides ſiue credulitas. Deut. 32. Et infideles filii. pro quo in hebreo eſt filii in quibus non eſt fides: ſiue credulitas: aut veritas. Et inde. אָמֵן Amen. quod eſt aduerbium affirmandi. vt Deut. 27. Et reſpõdebit omnis populus amen. & in eodẽ. & dicet oĩs populus amen. et Eſa. 65. Benedicetur in deo amen. Et in hebreo in hoc loco amen eſt genitiui caſus. interp̃tatur aũt amen. vere ſiue fideliter. aut fides. ſiue veritas. vnde Apocalypſis. 3. dicitur. Hec dicit amẽ teſtis fidelis & ver⁹. et inde. אֲמָנָם Omnam. Siue. אָמְנָם Vmnam. i. vere. vtiq;. Gen. 18. Num vere paritura ſum anus. Et idem ſignificat. אָמְנָה omna. vt Geñ. 20. Alias autem & vere ſoror mea eſt. Item. אֹמֶן Omen. i. Alumnus. nutrici⁹ vel nutrix. vt Nu. 11. Sicut portare ſolet nutrix infantulũ. Eſter. 2. Qui fuit nutricius filie fratris ſui ediſſe. Eſa. 49. Et erunt reges nutricii tui. Item. אָמָּן Amman. Artifex. ſiue opifex. Canti. 6. Que fabricata ſunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon. i. multitudo quaſi. הָמוֹן Hamon. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine trãſtulit nabuzardan princeps militie.

אֲמָנִים Vere אָמְנָה Vere אֹמֶן Nutrit. Nutricius אָמָּן Artifex. אָמוֹן Multitudo. אָמַץ Superare Offirmare Cõfortare

אָמַץ Amas. Prevalere. ſuperare. firmare. vel roborare. confortare. Roboratũ vel robuſtum eſſe. ſiue viriliter agere. Geñ. 25. Populuſq; populũ ſuperabit. Deut. 2. Et offirmauerat cor illi⁹. i. cõfortauerat ſiue roborauerat cor illius. Iob. 4. Et genua trementia confortaſti. ps. 26. Et confortetur cor tuũ & ſuſtine dñm. Et. ps. 141. Quia cõfortati ſunt ſup me. Ruth. 2. videns ergo noemi q obſtinato

ruth animo decreuiſſet ſecum pergere. pro quo hebrei legunt. Et vidit q ipſa confortabatur ad eundum ſecum. 3. Reg. 12. Porro rex roboam feſtinus aſcendit currum. Pro quo hebrei legunt. porro rex roboam confortatus eſt vt aſcenderet currum. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum in locis predictis. Prouer. 8. Quando ethera firmabat ſurſum. & Zach. 12. Confortentur mihi habitatores ieruſalem in domino deo ſuo. Iob. 16. Roborarē vos in ore meo Ioſ. 1. Et eſto robuſtus valde. & in eodem. & viriliter age. in

Firmare.

Roborare.

Robuſtum eſſe.

de אָמִיץ Amis. ideſt fortis vel robuſtus. Iob. 9. Sapiens corde & fortis robore. Amos. 2. Robuſtus corde inter fortes nudus fugiet in die illa. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio & dicitur. מְאֹמָץ Meames. vt Prou. 24. Et vir doctus robuſtus & validus. cuius plurale מְאֻמָּצִי Mamaſſe. ponitur. Iob. 36. vbi dicitur. Et omnes robuſtos fortitudine. & inde אַמִּין Amus. ideſt fortis. vt Zach. 6. In quadriga quarta equi varii & fortes. & dicunt hebrei q in hoc loco ſignificat ſubruffos vel rubicundos. Alii vero dicunt q in predicto loco accipitur pro equis qui ſunt coloris cineris.

אָמִיץ Fortis.

מְאֹמָץ Robuſtus.

מְאֻמָּצִי Robuſti.

אַמִּין Fortis.

אָמַר Amar. dicere. loqui. precipere. cogitare. eligere: ſiue exaltare. Geñ. 1. Dixitq deus fiat lux. Et in eo. Dixit quoq fiat firmamentum. Et in eo. 4. Dixitq cayn ad abel fratrē ſuum. Ps. 148. Quia ipſe dixit & facta ſunt. Exo. 5. Hec dicit dominus deus. & inde לֵאמֹר Lemor. ideſt ad dicendum: pro quo in tranſlatione noſtra communiter ponitur dicens. vt Exo. 40. Locutuſq eſt dominus ad moyſen dicens. pro quo hebrei legunt. Locutuſq eſt dominus ad moyſen ad dicendum ſcilicet: filiis iſrael vel aliis. Nam illud lamed quod ponitur in principio dictionis communiter ponitur pro ad: quando preponitur gerundio vel infinitiuo vt לַעֲשׂוֹת Laaſoth. ad faciendum. לֶאֱסֹר Leeſor. ad alligandum. vt. Ps. 149. Ad faciēdam vindictam in nationibus. & in eodem ad alligandos reges eorum in compedibus. ponitur etiam לֵאמֹר Lemor pro verbo inperſonali ideſt dicitur. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vulgo dicitur. Hiere. 3. Vulgo dicitur. ſi dimiſerit vir vxorem ſuam. Et aliquādo ſcribitur ſine aleph. vt. 2. Reg. 19. Et amaſſe dicite. vbi ponitur תֹּאמְרוּ Thomru. pro תֹּאמְרוּ Thomru. Et. ps. 136. Quia dicitis in cogitatione. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia contradicent tibi ſcelerate: quod magis conſonat cum hebreo. vbi ponitur יִמְרֻכִוךְ iomrucha pro יֹאמְרוּכִוךְ iomrucha. & inde אֹמֶר ómer ſiue אִמְרַת Imrath. ideſt verbum vel eloquiū. vt Ps. 18. Non ſunt verba neq; ſermones. & Ps. 147. Qui emittit eloquium ſuum terre. & in plurali. אֲמָרִים Amarim ſiue אִמְרֵי imre. aut אֲמָרוֹת Amaroth. ideſt verba ſiue eloquia. Iob. 6. Et in ventum verba profertis. Et ps. 11. Eloqa domini eloquia caſta. Prouer. 1. Ad intelligendum verba prudentie. Et ēt ſupradicta dictio אָמַר Amar. ponitur pro pcipere. vt Geñ. 3. Cur precepit vobis deus vt non comederetis ex oi ligno paradiſi. & Eſter. 6. Iuſſitq ſibi afferri hiſtorias. & Iob. 9. Qui pcipit ſoli & nō oritur. Et in eo. 37. Precipit niui vt deſcendat in terrā. & inde מַאֲמָר Maamar. ideſt verbū ſiue preceptū. vt Eſter. 2. Quidquid enī ille pcipiebat obſeruabat eſter. Pro quo in hebreo habetur. verbū ſiue pceptū mardochei faciebat Eſter. Itē אָמַר Amar. ſignificat cogitare vel putare: q eſt dicere in corde. vt. Iudi. 15. putaui q odiſſes eā. Et i eo. 20. putauerūt ſolito more cedere. 4. Reg. 5. Putabā q egrederetur ad me. 2. Reg. 21. niſus eſt percutere dauid. pro quo he. le. dixit. ſ. in corde ſuo ſiue cogitauit percutere dauid. & Eccl's. 2. Dixi ergo in corde meo. Itē ponitur pro exaltare ſiue eligere. vt Deut. 26. Dñm elegiſti hodie. Et in eo. en dominus elegit te hodie: vbi ponitur הֶאֱמִיר Heemir: quod eſt verbum tertie coniugationis. Et dicunt hebrei q ſignificat exaltare. Et inde ille ramus qui eſt in ſummitate arboris dicitur אָמִיר Amir vt Eſa. 17. Et ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarū in ſummitate arboris. pro quo he. le. in ſūmitate rami. ſ. illius qui eſt in ſūmitate arboris. Et in eo. ponitur pro ſegete. vbi dicitur: ſicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie filiorum iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. ramum ſiue virgultum. de quo vide etiam infra in dictione חָרַשׁ Charas. Item ponitur pro ſuperbire. vt Eſa. 61. Et in gloria eorum ſuperbietis vbi ponitur תִּתְיַמָּרוּ thithiamaru ſine aleph: ſicut in aliquibus locis ſupradictis. Itē אֲמַר Imar in lingua chaldaica ſignificat arietem ſiue hedū Eſdre. 6. Et hedos in holocauſta.

לֵאמֹר Dicere.

לֵאמֹר Dicens.

Ad dicēdū

לֵאמֹר Dicitur.

Contradicere.

אֹמֶר Verbum. Eloquium

אִמְרִים

אִמְרוֹת Verba. Eloquia.

אָמַר Precipere.

מַאֲמָר Verbum.

אָמַר Putare.

Cogitare. Eligere.

הֶאֱמִיר

אָמִיר Arbor.

Ramus. Seges.

תִּתְיַמָּרוּ

אֲמַר Arics.

אֶמֶשׁ émes. heri. nocte preterita. Geñ. 19. Ecce dormiui heri cum patre meo. Et in eodem. 31. Sed deus patris tui heri dixit mihi. Et in eodem. Reſpexit dominus & arguit te heri. Et accipitur ibi heri pro nocte preterita. nā premittitur in textu. Viditq; in ſomnis dicentem ſibi dominum. Pro quo in hebreo habetur: & venit deꝰ ad labanſyrum in ſomno noctis.

אֶמֶשׁ Heri.

אֱמֶת Emeth. veritas. verus. Geñ. 47. Et facias mihi miſericordiam & veritatem. 3. Reg. 10. Verus eſt ſermo quem audiui in terra mea. Ioſ. 2. Detis mihi verum ſignū. 4. Reg. 20. Fiat tantum pax & veritas in diebus meis. Ps. 18. Iudicia domini vera. Ps. 84. Veritas de terra orta eſt.

אֱמֶת Veritas. Verus.

אַמְתַּח Amthach. ſaccus. vt Geñ. 44. Imple ſaccos eorum frumēto quantum poſſunt capere: & pone pecuniam ſingulorum in ſummitate ſacci.

אַמְתַּח Saccus.

אַן An. quo. aduerbium iterrogandi loci vel temporis. vt. 1. Reg. 10. Quo abiſti. & Iob. 8. Vſq; quo loqueris talia.

אַן Quo.

אָנָּא Anna. Aduerbium obſecrandi vel rogandi. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit obſecro. vt Geñ. 50. Obſecro vt obliuiſcaris ſcelerum fratrū tuorum. & Ps. 117. O domine ſaluum me fac: o domine bene proſperare. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. O domine ſalua obſecro. obſecro domine proſperare obſecro. & aliquādo ſcribitur. אָנָּה Anna cum he in fine loco aleph. vt. Ps. 115. O domine libera animam meam. & in eo. O domine quia ego ſeruus tuus. vbi beatus Hieronymus etiam tranſtulit obſecro: ſicut in ſupradicta dictione. & Exo. 32. Obſecro peccauit populus iſte petrā maximū.

Obſecro.

O

אָנָּה O

Obſecro.

אֲנָא Ana. in lingua chaldaica eſt pronomen prime perſone & ſignificat ego. Dañ. 4. Ego Nabuchodonoſor quietus eram in domo mea.

אֲנָא Ego.

אִנְבָא Inba. In lingua chaldaica ſignāt fructū. Dañ. 4. Et fructus eius nimis. Et in eo. Et diſpgite fructꝰ eius.

אִנְבָא Fructus.

אָנָה Ana. quo. aduerbium interrogandi loci vel tpis. huc & illuc. quoq;. vt Ps. 12. Vſq; quo domine obliuiſceris mei in finē: vſq; quo auertis faciē tuam a me. Et in eo. Vſq; quo exaltabitur inimicus meus ſuper me. & Ps. 138. Quo ibo a ſpiritu tuo: & quo a facie tua fugiā. & Canti. 5. Quo abiit dilectus tuus. & qñ duplicatur ſupradicta dictio: ſignificat. huc. & illuc. ſiue quoq;. vt. 3. Reg. 2. Et nō egredieris inde huc atq; illuc. Et in eo. Quacunq; die egreſſus fueris huc & illuc ſcito te eſſe moriturū. & 4. Reg. 5. Nō abiit ſeruus tuus quoq;. eſt ēt aduerbium obſecrandi vel rogandi vt ſupra dictū eſt. Item אָנָה Ana. lugere. contriſtari ſiue meſtū eſſe. vt Eſa. 3. Et merebunt atq; lugebunt porte eius. Et in eodem. 19. Et merebunt piſcatores. Et inde. תַּאֲנִיָּה Thaaniia & אֲנִיָּה Aniia. ideſt luctus & meror: ſiue triſtitia. vt Thren. 2. Et repleuit in filia Iuda humiliatum & hu-

Huc illuc.

Quoq;.

אָנָה Lugere. Merere.

תַּאֲנִיָּה

אֲנִיָּה Humiliatū

Luctus meror.

אֲנָה Casu accidere. Occasionē querere. תְּאֲנָה Occasio.

miliatam. Pro quo he.le.& repleuit siue multiplicauit in filia iuda luctum & merorem vel tristitiā. Item אֲנָה ina. fortuitu vel casualiter accidit: siue occasionem quesiuit. vt Exo. 21. Qui autem non est insidiatus: sed deus illum tradidit in manus eius. 4. Reg. 5. Animaduertite & videte q̄ occasiões querit aduersum me. Et inde תְּאֲנָה thoana. idest occasio. vt Iudi. 14. Et quereret occasiones cōtra philistiim. Hiere. 2. in desiderio anime sue glutiuit ventū amoris sui: nullus auertet eam. pro quo hebrei legunt in desiderio aīe sue glutiuit ventum occasionis sue: quis auertet eam: siue occasiōem eius quis auertet. Nomina enim hebraica sunt indeclinabilia: vt supra dictum est. Item אֲנָה Ana in lingua chaldaica significat. ego. vt Dañ. 5. Porro ego audiui de te q̄ possis obscura interpretari.

Ego.

אֲנָן Iui.

אֲנָן Inun. in lingua chaldaica est pronomen tertie persone pluralis numeri. idest illi. siue. ipsi. Dañ. 2. In diebus autem regnorum illorum.

אָנַח Ingemiscere. Gemere. Suspiriū. Gemitus. אֲנָחָה Gemitus.

אָנַח Anach. Suspirare. ingemiscere. vt Exo. 2. et ingemiscentes filii israel propter opera vociferati sunt. & Prouer. 29. Cum impii sumpserit principatum: gemet populus. & Esa. 24. Ingemuerunt omnes qui letabantur corde. Thren. 1. Sacerdotes eius gemētes. & in eodē audierūt quia ingemisco ego. Ezech. 21. Ingemisce in contritione lumborum. Ioelis. 1. Quid ingemuit animal. & ide אֲנָחָה Anacha. idest gemitus: vel suspirium. Iob. 3. Anteqū comedam suspiro. pro quo in hebreo habetur. Ante cibum meum suspiriū meū venit. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. & Ps. 6. Laborauī in gemitu meo. & Esa. 35. fugiet dolor & gemitus. & in plurali. אֲנָחוֹת Anachoth. vt Thren 1. Multi enim gemitus mei.

אֲנַחְנוּ Nos. נַחְנוּ Nos.

אֲנַחְנוּ Anachnu. Nos. vt Ps. 19. Nos autem surrexi mus & erecti sumus. & aliquando scribitur sine aleph. et dicitur נַחְנוּ Nachnu. vt Thren. 3. Nos iniq̄ egimus et ad iracundiam prouocauimus.

אֲנִי Ego. אֲנָחְנוּ Nos

אֲנִי Ani. ego. vt Geñ. 15. Ego dominus qui eduxi te de vr chaldeorum. & in plurali אֲנָחְנוּ ánu siue אֲנַחְנוּ Anáchnu. idest nos vt supra dictū est. & hec tria pronomina. s. ego tu. ille. variantur in hebreo per omnes casus. alia vero nomina sunt in declinabilia & inuariabilia. Sed vtuntur quibusdam articulis ad denotandum casus. vt dictum fuit in p̄cedenti tractatu de gramatica hebraica: vbi posite sunt variationes pronominum per omnes casus tā in singulari q̄m in plurali. Item אֳנִי Oni. nauis. vt Esa. 33. Non transibit super eum nauis remigum. Ponitur etiā pro classe vt. 3. Reg. 9. Classē quoq̄ fecit rex Salomon. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur אֳנִיָּה Onia. vt Ione. 1. Et inuenit nauem euntem in tharsis. & in plurali. אֳנִיּוֹת Onioth. i. Naues. Ps. 103. Illic naues ptrāsibunt. & Esa. 23. vlulate naues maris.

אֳנִי Nauis. Classis. אֳנִיָּה Nauis. אֳנִיּוֹת Naues.

אֲנֵךְ Litum. Trulla cementarij. Stannum

אֲנֵךְ Anach. litum. i. linitū. siue trulla cementarii qua liniunt parietes. Amos. 7. Et ecce dñs stans supermurum litum & in manu eius trullam cementarii. vbi pro trulla cementarii ponitur in hebreo eadem dictio que ponitur pro lito. Et in eo. Quid tu vides amos & dixi trullam cementarii. Et in eodē. Ecce ponam trullam in medio populi mei israel. Et solum inuenitur in locis predictis. Et dicunt hebrei q̄ significat lapidem plumbeum vel stāneum quo cementarii vtuntur ne edificium sit tortuosum: quia in lingua punica vel arabica stannum dicitur אֲנָךְ Anach. & sic legunt. Ecce dominus stans super murum stanneum: idest edificatum cum tali instrumento: & in manu eius stannum idest lapidem stanneum. & sic in sequentibus.

אֲנִי Ego.

אָנֹכִי Anochi. ego. vt Geñ. 15. Ego p̄tector tuus. & Exo. 20. Ego sum dominus deus tuus.

אָנַס Cogere. Impossibile esse.

אָנַס Anas. cogere. compellere. vim facere: difficile siue impossibile esse. Ester. 1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. & in lingua chaldaica significat difficile siue impossibile esse. Dañ. 4. Et omne sacramentum nō est impossibile tibi. & aliqui hebrei legunt. non est occultum siue coopertum tibi.

אַף Irasci. אַנָּפָה Charadriū

אַנַף Anaph. indignari. siue iratum esse. vt Deut. 1. Cum mihi quoq̄ iratus deus propter vos dixerit. & Ps. 2. Nequando irascatur dominus. inde אַנָּפָה Anapha. Nomē auis in lege prohibite. Pro quo beatus Hieronymus transtulit charadrion. vt Leuit. 11. Erodionem & charadriō iuxta gen⁹ suū. & aliq hebrei dicūt q̄ significat q̄ddā gen⁹ milui.

אָנַק Gemere. Ingemiscere. Mugire. אֲנָקָה Gemitus. אֲנָקָה Mygale.

אָנַק Anac. ingemiscere. dolere. mugire. vel clamare pre dolore. Ezech. 8. Super frontes virorum gementiū & dolentium. Et in eo. 24. Ingemisce tacens. Hiere. 51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus. & inde אֲנָקָה Enca: siue אֲנָקַת Encath. idest gemitus. Ps. 101. Vt audiret gemitus compeditorum. Inde אֲנָקָה Anaca significat quoddam animal: pro quo beatus Hieronymus transtulit mygale. Leuit. 11. Mygale chameleon & stellio. Et aliqui hebrei dicūt q̄ significat quoddam genus reptilium quod semper gemit vel clamat: dictum a verbo supradicto.

אָנַשׁ Desperare Miseria. אֲנוּשׁ Violentus Grauiter. Miserabilis. Insanabilis. אֲנוּשָׁה Desperatus אֱנוֹשׁ Homo.

אָנַשׁ Anas. desperare. dolere. infirmari. vt. 2. Reg. 12. Percussitq̄ dominus parvulum quem peperit vxor vrie dauid & desperatus est. & Ps. 68. Improperium expectauit cor meum & miseria. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Opprobrio contritum est cor meum & desperatus sum. Et inde אֲנוּשׁ Anus. idest violentus. grauatus. inscrutabilis. insanabilis. desperatus. vt Iob. 34. Violenta sagitta mea absq̄ vllo peccato. & Esa. 17. Et dolebit grauiter. Hiere. 17. Prauum est cor hominis & inscrutabile. Et in eo. 30. Insanabilis est fractura tua. & in eodem insanabilis est dolor tuus. Et in genere femino אֲנוּשָׁה Anusa. Mich. 1. Quia desperata est plaga eius. Item אֱנוֹשׁ Enos. homo. vt quidam volunt a superiori dictione deriuatum eo q̄ in presenti vita semper est in miseriis & doloribus. Ps. 102. Homo sicut fenū dies eius. & Esa. 51. Quis es tu vt timeas ab homine mortali. & Hiere. 17. Et diem hominis nō desideraui. Sed hebrei in hoc loco legunt אֲנוּשׁ Anus: sicut supra: & sic legunt. & diem desperationis vel infirmitatis vel doloris nō desideraui: scilicet cōtra suos aduersarios & persecutores: quia non appetebat vindictam. potest etiam supradicta dictio אֱנוֹשׁ Enos. deriuari a verbo נָשָׁה Nasa que significat obliuionem: & additur aleph in pricipio huius dictionis Enos sicut in multis nominibus deriuatiuis. Et idem dicit eusebius in libro de preparatione euangelica. Et allegat illud p̄si. 8. Vbi dicitur. Quid est homo quod memor es eius. vbi pro homine ponitur enos. q.d. quid est iste oblitus siue obliuiosus q̄ memor es eius. Est ēt nomē propriū enos filii seth. vt habetur Geñ. 5. & 1. Paralip. 1. Et in plu. אֲנָשִׁים Anasim. i. hoies. aut viri. vt Geñ. 18. Apparuerūt ei tres viri stātes prope eū. Et in eo. 19. Viri ciuitatis vallauerūt domū illius. 1. Re. 25. Hoies isti boni satis fuerūt nobis. & Iob. 4. Quādo solet sopor occupare hoies. & ponitur אֱנוֹשׁ Enos in singulari pro plurali. vt Ps. 9. Vt sciant gentes quoniam homines sunt. Et in lingua chaldaica dicitur אֱנָשׁ. siue אֱנָשָׁא Enasa. idest homo siue homines. Dañ. 2. Non est homo super terram qui sermonem tuum rex possit interpretari. Et in eodem. In quibus habitant filii hominum. Et in genere femino amittit aleph. & dicitur נָשִׁים Nasim. i. mulieres: siue vxores. vt Exo. 1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. & Deut. 17. Nō hēbit vxores plurimas. & Esa. 3. Et mulieres

Enos. אֲנָשִׁים Viri. Homines. אֱנוֹשׁ Homines. אֱנָשׁ Homo. אֲנָשָׁא Homines. נָשִׁים mulieres.

dominate sunt eis.

אַנְתְּ Tu. Anthe. in lingua chaldaica est pronomen secunde persone.idest tu. Dañ.2. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo.

אֶסֶם Cellaria. אֲסָם Asam.celariũ:siue horreum. & inuenitur tantum in numero plurali. Deut.28. Emittet dominus benedictionem super cellaria tua.& Prouer.3. & implebũtur horrea tua saturitate.

אָסוֹן quicũmali Periculũ. Mors. אָסוֹן Ason .Periculũ siue mors. Genẽ.42. Ne forte in itinere quicq̃ patiatur mali. pro quo he.le. Ne forte in itinere accidat ei periculum siue mors. Et in eo.44. Si tuleritis & istum & aliquid ei in via contigerit.idest aliquid periculi vel infortunii ei cõtigerit. Exo.21. Si autem mors fuerit subsecuta:reddet animam pro anima.

אָסַף Cõgregaſ. Colligere. Recolligẽs Reliquum vulgus. אָסַף Asaph.congregare.colligere. contrahere.retrahere. reuocare. auferre. disperdere . Genẽ. 49. Congregamini & audite filii iacob.& Nu.11. Congrega mihi septuaginta viros. Et in eodem congregãs septuaginta viros de senioribus israel. Hiere.10. Congrega de terra confusionem tuam. Mich. 2. Congregatione congregabo iacob totum te. Item significat colligere. vt Genẽ. 49. Collegit pedes suos super lectum. Nu.19. Colliget autem vir mũdus cineres vacce. Et in eo.20. Pergat inquit aaron ad populos suos. Pro quo hebrei legunt.colligatur Aaron ad populos suos. Et in eo.& Aaron colligetur & morietur ibi. Et in eo.31. Et sic colligeris ad populum tuum. Iudi.19. Nullusq̃ sub tectum suum nos vult recipere. vbi ponitur in hebreo colligere pro recipere. 4.Reg.22. Idcireo colligam te ad patres tuos: & colligeris ad sepulchrum tuum in pace.& Esa.10. Sicut colliguntur ova que derelicta sunt. Et in eo.57. Viri misericordie colliguntur: a facie enim malitie collectus est iustus.& inde festũ tabernaculorum vocatur אָסִיף Asiph. A colligendo eo q̃ in eo tempore colligebantur fructus & reponebantur in horreis. Exo.25. Solẽnitatẽ quoq̃ in exitu anni quando congregaueris omnes fruges tuas de agro. Et inde אֹסֶף oseph siue אֲסִיפָה Asipha . idest collectio.& in plurali. אֲסֻפוֹת Asuphoth . siue אֲסֻפִים Asuphim. idest collectiones vel congregationes . Et accipitur etiam pro concilio quod est collectio vel congregatio plurimorum. vt.1.Paralip.26. In qua parte domus erat seniorum concilium. Et in eo. Vbi erat concilium bini & bini . Eccl's.12. Que per magistrorum concilium data sunt a pastore vno. Et inde illa pars exercitus que nouissime proficiscebatur in castris dicitur מְאַסֵּף Measeph .i. recolligens. quia recolligebat omnes qui dispersi erant & errauerant per viam. Nu.10. Nouissimi castrorum omnium profecti sunt filii dã. pro quo he.le . Et profectum est vexillum castrorum tribus dã recolligens omnia castra.& Ios.6. Reliquum vulgus aream sequebatur . pro quo he.le. & recolligens.& aliq̃ duplicantur due vltime littere principales.& dicitur אַסַּפְסוּף Asaphsuph.idest vulgus promiscuũ quod se miscuerat & recollegerat cum populo israel q̃ egressi sunt de egypto. vt Nu.11. Vulgꝰ quipe promiscuum quod ascenderat cum eis flagrauit desiderio . Item אָסַף Asaph. significat contrahere vel retrahere. vt.1.Reg.14. Contrahe manum tuam.&.2.Reg.10. Cõtraxit omnem israelem & transiuit iordanem. Ioelis.2. Et stelle retraxerunt splendorẽ suũ. Itẽ ponitur pro reuocare. vt Nu.11. Reuersusq̃ est moyses & maiores natu israel in castra. pro quo he.le. Collectus siue reuocatusq̃ est moyses. Et in eo.12. Separetur septẽ diebus extra castra & postea reuocabitur. Et in eo. Donec reuocata ẽ maria. Significat ẽt curare vel sanare hoiem leprosum eo quod leprosus habitat extra ciuitatẽ. 4. Reg. 5. Profecto curasset eũ a lepra quã habet. Et i eo. Quia iste misit ad me vt curẽ hoiem a lepra sua. Et in eo . Et curaret me. Itẽ ponitur pro auferre: quod est idem quod retrahere vt Genẽ.30. Abstulit deꝰ opprobriũ meũ.i.retraxit. et Iob. 27. Diues cũ dormierit nihil secũ auferet. Ps.103. Auferes spm̃ eorũ & deficiẽt. & Esa.16. Et auferetur letitia & exultatio de carmelo. Sigñat ẽt perire vel disperdere: aut cõsumere. vt Iudi.18. Et ipse cũ omni domo tua pereas. 1.Reg.15. Discedite ab amalech ne forte inuoluã te cũ eo. pro quo hebrei legũt. Ne forte disperdã te cũ eo. Hiere.8. vbi nos legimus congregans congregabo eos. hebrei legũt disperdẽs disperdam eos. siue cõsumens consumã eos. Et sil'r. Sopho 1. vbi dicitur cõgregãs congregabo oia. pro quo he.le. consumẽs consumã oia. Et sic infra eo. capꝫ. vbi dicitur congregans hominem & pecus. Congregans volatilia celi.

Curare. Auferre. Perire. Disperdeſ Cõgregaſ

אַסְפַּרְנָא Diligẽter. Studiose. אַסְפַּרְנָא Asparna. in lingua chaldaica signat diligẽter siue festinãter aut studiose. Esdre.5. Et opus hoc diligenter struatur. Et in eo.6. Studiose sumptus dentur viris illis. Et in eo. Diligenter executi sunt.

אָסַר Ligare. Vincire. Cõstrigere Obligare. Jungere. אָסַר Asar. vincire. ligare. cõstringere. obligare Genẽ. 42. Frater vester vnus ligetur in carcere. Et in eo . Et ligans illis presentibus. Iudi.16. Vinxit eum latẽtibus apud se insidiis . Et in eodẽ saltẽ indica mihi quo ligari debeas. Et in eo. Quibus rursum dalila vinxit eũ. 4. Reg.13. Vinxitq̃ eum pharao nechao in rebla. Sigñat ẽt cõstringere siue obligare. vt Nu.30. Aut se cõstrinxerit iuramento . Et i eo. Et iuramentũ quo obligauit aiam suã. Itẽ sigñat iungere currum vel quadrigã aut plaustrum. q̃ est idem quod ligare. vt Genẽ. 47. Iuncto ioseph curru ascendit obuiã pri. & Exo.14. Iũxit ergo currũ & oẽm populũ suũ assumpsit secum. &.1.Reg.6. Et duas vaccas fetas quibus non est impositum iugum iungite in plaustro. Et quia currus & quadrige ligabantur ad preliandum: ideo aliquando significat disponere prelium: aut incipere prelium. vt.3.Reg. 20. Et ait quis incipiet preliari. & inde אָסִיר Asir. siue אָסוּר Asur idest vinctus vel ligatus. vt Iudi.15. Non te occidemus sed vinctum trademus. Hiere. 40. Quando tulit eum victum catenis in medio omnium. Et in plurali. אֲסוּרִים Asurim. siue אֲסִירִים Asirim. vt Genẽ.39. Tradiditq̃ ioseph in carcere vbi vincti regis custodiebantur. Et in eo . Qui tradidit in manu illius vniuersos vinctos qui in custodia erant. Ps. 67. Qui educit vinctos in fortitudine. Esa.14. Vinctis eiꝰ nõ aperuit carcerem. Zach.9. Tu quoq̃ in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua. Significat etiam אֲסוּרִים Asurim. siue אֲסוּרֵי Asure ligaturas siue vincula. vt Iudi.15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. Eccl's.7. Vincula sunt manus eius. Et quandoq̃ deponit aleph. Eccl's.4. Quod de carcere catenisq̃ interdum quis egrediatur ad regnum. vbi ponitur הָסוּרִים Hasurim pro הָאֲסוּרִים Haasurim. inuenitur etiam אֲסֻרוֹת Asuroth. in feminina terminatione. vt . 2 . Reg. 3. Manus tue ligate non sunt. Et inde מֹסְרוֹת Moseroth. idest ligature siue vincula. vt Iob.39. Et vincula eius absoluit. Ps.106. Et vincula eorum dirupit. & Ps.105. Dirupisti vincula mea. Et inde carcer dicitur בֵּית הָאֲסוּרִים Beth haasurim. idest domus vinctorum. vt Iudic.16. Et clausum in carcere molere fecerunt. Et in eo. qui adductus de carcere ludebat ante eos. Et inde אֶסֶר Esar. idest vinculum. siue edictũ aut constitutio. Dañ.6. Locuti sunt regi super edicto.

Incipeſ p lium. Vincti. Vincti. Vincula. Carcer. Ligature. Vincula. Carcer. Edictũ.

אַע Lignum. Aa siue אָעָא Aaa. in lingua chaldaica significat lignũ. Esdre.5. Et ligna ponantur in parietibus.

אַף Quoq. Aph. etiam. quoq̃ . attamen. etenim . quantomagis. ira. naris. Leuit.26. Ego quoq̃ hec faciã vobis . Et in

Tamen. Etenim. Quãto magis.

eodem. Attamen etiã cum essent in terra hostili nõ penit⁹ abieci eos. Ps. 96. Etenim correxit orbẽ terre: qui nõ cõmouebitur. Iob. 4. Quantomagis hi qui habitant domos luteas. Et qñ preponitur ei lẽa he & dicitur. הַאַף Haaph. tunc est aduerbiũ interrogandi: vel dubitandi. pro quo in translatione nr̃a ponitur nunquid. vt Geñ. 18. Nũquid perdes iustũ cũ impio. Sed hebrei legunt: nunquid ẽt perdes iustũ cũ impio: & qñ iũgitur ei hec dictio. יְ chi. & dicitur אַף כִּי Aph chi. tunc significat. itaq;. siue quantomagis. vt Geñ. 3.

Nunquid.

Cur. Itaq;.

Cur precepit vobis deus vt nõ comederetis ex oĩ ligno paradisi. Pro quo aliqui hebrei legũt. Itaq; precepit vobis deus vt non comederetis ex omni ligno paradisi. Translatio chaldaica trãstulit vere. & quesitiue. q.d. Es ne verũ quod precepit vobis deus vt nõ comederetis ex omni ligno paradisi. Sed cõmuniter significat quãtomagis. vt. 3. Reg. 8. Quãtomagis dom⁹ hec quã edificaui tibi. & Iob. 25. Quã tomagis homo putredo & filius hominis vermis. Et in co. 9. Quantus ergo sum ego vt respondeam ei. Pro quo hebrei legunt. Quantomagis vt ego respondeam ei. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quantomagis impius & peccator. Item אַף Aph. idest ira vel furor. Iob. 36. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. & Ps. 77. Et ira dei ascendit super eos. Ps. 94. Quia iuraui in ira mea si introibũt in requiem meã. & Ps. 137. Et super iram inimicorum meorum extendisti manum tuã. Significat etiã faciem siue vultum: vt Geñ. 2. Et inspirauit in faciem eius spiraculum vite. Et in eo. 3. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cũ littera nũ in medio. Dañ. 2. Et cecidit in faciem suam. Significat etiam nares: vel nasum. vt Ps. 114. Nares habent & non odorabunt. Canti. 7. Nasus tuus sicut turris libani. Esa. 2. Quiescite vos ab homine cuius spirit⁹ in naribus eius est. & in plural. אַפַּיִם Apáim. i. furores: vel nares: aut facies. Et cũ premittitur ei dictio אֶרֶךְ érech. idest longus: & dicitur אֶרֶךְ אַפַּיִם érech apáym. interpretatur longanimis. i. tardus ad iram. vt Ps. 102. Longanimis & multũ misericors. Et aliqñ interpretatur patiẽs: vt Exo. 34. Patiens & multe miserationis ac verax. Et econtrario qñ premittitur ei קֵצֶר cesar. i. curtus: vel brevis: & dicitur קְצַר אַפַּיִם Cesar apáim. tunc significat iracundũ. i. brevis vel facilis ad iram. Prouer. 14. Impatiens operabitur stultitiam. & etiam dictio אַפַּיִם Apáim ponitur pro tristi vel tristitia. vt. 1. Reg. 1. Anne aũt dedit vnam partem tristis.

Ira. Furor.

Facies. Vultus.

Nares. Nasus.

Furores.

Longanimis

Patiens.

Impatiẽs Tristis.

אַף Circũdare

Aphaph. circũdare. vt Ps. 17. circũdederũt me funes mortis. & Ps. 39. Qm̃ circumdederunt me mala: quorum non est numerus.

אָפַד Aphad. cõstrĩgere. astrĩgere. cĩgere. Exo. 29. Q̃d cõstringes baltheo. & Leuit. 8. Quod astringens cingulo aptauit rationali. & inde dicitur אֵפוֹד Ephod. i. superhumerale. eo quod cõstringebatur cũ rationali. vt Exo. 28. facies aũt superhumerale. Et in eo. Et stringatur rationale a nulis suis cũ anulis suphumeralis vita hyacithina vt mane at iunctura fabricata: & a se inuicem rationale & suphumerale nequeant separari. Et aliqñ ponitur in translatiõe nr̃a. pro baltheo: vel cingulo. vt Leuit. 8. In locis supradictis. Significat ẽt vestimentũ siue ornamentũ quoddã sic nominatũ. vt. 2. Reg. 6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo Et recipit in fine. he vel thau. & dicitur אַפֻּדָּה aphuda. siue אַפֻּדָּת aphudath. vt Exo. 28. Ipsa quoq; textura & cũcta operis varietas erat ex auro. & Esa. 30. Et vestimẽtũ cõflatilis auri tui. vbi ponitur p vestimẽto. & ide deriuatur אַדֶּרֶת Apadno. Dañ. 11. Et figet tabernaculũ suũ apedno ĩter duo maria. pro quo in hebreo est. Et figet tabernacula apedno inter duo maria. Et dicunt hebrei quod apedno significat ornamentum suum. & sic ipsi legunt: & figet tabernacula ornamenti sui inter duo maria.

Baltheus. Cingulum Ephod.

Textura. Vestimẽtũ

Apedno.

ornamẽtũ.

אָפָה Apha. coq̃re. vt Geñ. 19. Et coxit azyma: & comederunt. Exo. 12. Coxeruntq; farinã quã dudũ de egypto cõsperſam tulerant. Exo. 16. Coquite que coquẽda sunt. & cõiter accipitur pro coctione panis. Et inde אֹפֶה ophe. i. panificus siue pistor. vt Geñ. 40. Pincerna regis egypti & pistor. & in plurali. אֹפִים ophim. In eodem. Videns pistorum magister q; prudenter somniũ disoluisset. Hiere. 37. Et daretur ei tortaquottidie panis excepto pulmẽto. Pro q; he. le. Et daretur ei torta quottidie panis de vico pistorũ. & in ge. fe. אֹפוֹת ophoth. 1. Re. 8. Filias quoq; vestras faciet sibi vnguentarias & focarias & panificas. Et inde מַאֲפֶה Maaphe. i. coctura: siue coctũ. vt Leuit. 2. Cum aũt obtuleris sacrificiũ coctũ in clibano. & aliqñ scribitur sine aleph & cũ tau in principio & nũ in fine. vt Leuit. 6. Offeret aũt eã calidam. & sequitur in hebreo. Coctã oblationẽ minutatim diuisam. vbi ponitur תְּפִינֵי thuphine. in numero plu. quia secundum hebreos duplici coctione coquebatur. Itẽ אֵפֶה Epho siue אֵפוֹא Epho. i. vbi. de quo vide supra in dictiõe. אֵיפֹה Epho cum iod in medio dictionis.

Pistor. Pistores. Pistorea.

Coquere.

Vbi.

אֹפֶל Ophel. tenebrosũ: siue caliginosum. caligo. tenebre: aut serotinũ. Iob. 3. Noctẽ illã tenebrosus turbo possideat. Et ĩ eo. 23. Nec faciẽ meã opuit caligo. et Amos. 5. Et caligo & nõ splendor in ea. & qa caligo est cã timoris vel horroris ideo ponitur pro horrore: vt Iob. 10. vbi dicitur. Sed sempitern⁹ horror ĩhabitat. & recipit in fine. he. & dicitur. אֹפְלָה Aphela. Prouer. 7. In noctis tenebris & caligine. & Ioelis. 2. Dies tenebrarũ & caliginis. Et quandoq; recipit mem in principio. & dicitur. מָאֳפֶל Maaphel. vt Iosue. 24. Et posuit tenebras inter vos & egyptios. Significat etiam serotinũ eo quod diu oculatur sub terra & ẽ in tenebris. Exo. 9. Triticum & far non sunt lesa: quia serotina erant. vbi ponitur אָפִילוֹת Aphiloth. & Hiere. 2. Numquid solitudo factus sum israeli aut terra serotina. vbi ponitur מַאֲפֵלָיָה Maaphelia. tamen hebrei primam significationem sequentes legunt. aut terra tenebrosa vel caliginosa.

Caligo. Tenebre. turbo. Caligo.

Horror. Caligo.

Tenebre. Serotinã.

Serotina.

אֹפַן Ophan. siue אוֹפַן ophan. rota. Exo. 14. Et subuertit rotas curruũ. Et in hebreo est in numero singulari. s. subuertit rotã curruũ. Sed in hebreo aliqñ põitur singulare p plurali & ecõuerso. Esa. 28. nec rota plaustri sup cyminũ circuibit. Ezech. 1. Apparuit rota vna sup terrã. Et in eo. qua si sit rota i medio rote. Et in eo. 10. Et rotas istas vocauit volubiles audiẽte me. pro q; in hebreo ẽ rotã vocauit volubilẽ in auribꝰ meis. i. audiẽte me. & in plu. אוֹפַנִּים ophanim. i. rote. vt in eo. 1. Et aspectus rotarũ et opus earũ. Et in eo. Sp̃us emñ vite erat in rotis. Signãt ẽt tp̃s opportunũ vel congruum ad aliqd loquẽdũ vel operãdũ. vt Prou. 25. Mala aurea in lectis argenteis: q loqtur verbũ in tpe suo. vbi p eo quod in lẽa nr̃a est in tpe suo in hebreo ponitur. אוֹפַנָּיו Ophnau. Et in ista significatione solum inuenitur in loco predicto.

Rota.

Rote.

Opportunum.

אָפַס Aphes. deficere. finiri: comsumari. complere. Geñ. 47. Quare morimur corã te deficiente pecunia. Et in eo. Si preciũ nõ habetis. Pro quo in hebreo est. Si defecit argentũ vel pecunia. Esa. 16. Finitus est puluis. Psal. 76. aut in finẽ misericordiã suã abscindet. Pro q; btũs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. ergo ne compleuit vsq; in finem misericordiam eius. & inde. אֶפֶס ephes. idest defectus. terminus. finis. nihilum. non. sed. veruntamen. Prouer. 26. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Esa. 5. Agrum agro copulatis vsq; ad terminum loci. Amos. 6. Et respondebit finis est. Et in plurali.

Deficere. Finiri.

Cõplere.

Defectus. Terminus Fin i.

אַפְסֵי Terminí. Fines.

אֶפֶס Nihilum. Non.

Absq; vlla Causa.

Sed. Cauc ne. Verũtamẽ

אַפְסַיִם Cali.

אֶפֶס Id qđ non est.

אֶפְעֶה Vipera.

אָפַק Continere Cohibere.

necessitate compelli. Cõfortari. Dissimulare.

אָפִיק Torrens.

אֲפִיקִים Torrẽtes. Riui.

Fontes.

Rupes.

Fontes.

Fistule.

אֵפֶר Cinis.

Pulis.

אֵפֹד Velamen.

אַפִּרְיֹן Ferculum

אוֹפִיר

אַפְסֵי Aphse.ideſt terminí vel fines.vt.Ps.2.Et poſſeſſionẽ tuam terminos terre.Et p̃s.66.Et metuant eum omnes fines terre.Item אֶפֶס éphes.ideſt non ſiue nihilum.vt Eſa. 40. Quaſi nihilum & inane reputate ſunt eí. Et in eodẽ. 45.Quoniam abſq; me non eſt deus.& in eo. & nõ eſt deus abſq; me.& in eo.47.Et non eſt preter me alius . Et in eo.52.Ecce accola veniet qui non erat mecum.et in eo.Et aſſur abſq; vlla cauſa calũniatus eſt eum. pro quo hebrei legunt.Et aſſur pro nihilo calũniatus eſt eum:quod eſt idem ſenſus.Item ſignificat.ſed.verũtamen.caue ne.vt Nu.13. Sed cultores fortiſſimos habet.Et in eo.22.Caue ne aliud quam precepero tibi loquaris.3.Reg.12. Verũtamen quia blaſphemare feciſti inimicos nomen domini.Et quia vt ſupra dictum eſt : ſignificat terminum vel finem alicuius rei: Et talus eſt terminus vel finis corporis humani : inde dicitur.אַפַּיִם Aphſaim.ideſt tali . vt Ezech.47.Et traduxit me per aquam vſq; ad talos.

אֶפֶס Apaa.Nihil ſiue id quod nõ eſt.vt Eſa. 41. Ecce vos eſtis ex nihilo:& opus veſtrum ex eo quod non eſt.et ſolum iuuenitur in predicto loco.Et cum ſcribitur cum littera he in fine & dicitur.אֶפְעֶה Epheh . tunc ſignificat vipe ram.vt Iob. 20. Et occidet eum vipere lingua .et Eſa.30. Vipera & regulus volans.

אָפַק Aphac.continere ſe.vel cohibere.Confortari.Geñ . 43.Rurſumq; lota facie egreſſus continuit ſe. Et in eo.45.Nõ ſe poterat vltra cohibere ioſeph.& Eſa.63.Multitudo viſcerum tuorum & miſerationum tuarũ ſuper me continuerunt ſe.Et in eodẽ. 64. Nunquíd ſuper iis contínebis te domine.1. Reg. 13. Neceſſitate compulſus obtuli holocauſtum domino.pro quo hebrei legunt. Et conforta tus ſum & obtuli holocauſtum domino . Eſter.5. Et diſſimulata ira reuerſus in domum ſuam.Inde. אָפִיק Aphic.í. fortis decurſus.fluctus.torrens.riuus.fons.Iob.6.ſicut torrens qui raptim tranſit in conuallibus. & in plura.אֲפִיקִים Aphicim.Ps.125.Sicut torrens in auſtro . quod in hebreo legitur in plurali ſcilícet ſicut torrẽtes vel riuuli in auſtro . et Eſa.8.Et aſcendet ſuper omnes riuos eius.& Ezech .35. Atq; in torrentíbus interfecti gladio cadent.Ioel.3.Et ſup omnes riuos iuda ibunt aque. Item ponitur pro fontibus. Ps.17.Et apparuerũt fontes aquarum.Et p̃s.41. Sicut cervus deſiderat ad fontes aquarum . Item ponitur pro rupibus.ut Ezech.6.Hec dicit dominus deus montibus & collí bus rupibus & vallibus.Et in eo.51.Et in vniuerſis rupíbꝰ terre.Tamẽ hebrei in hiis duobus locís pro rupibus legũt rupturís terre:vbi torrentes vel riui decurrunt . Accipitur etiam pro fortibus.vt Iob.12.vbi nos habemus & eos qui oppreſſi ſunt releuat:ibi hebrei legũt:& cingulũ fortiũ díſ ſoluit. Item ponitur pro fiſtulis eris vel ferri:eo quod ſunt fortiſſime.Iob.4.Oſſa eius velut fiſtule eris.

אֵפֶר Epher.cinis.fauilla.vtGeñ.18.Cũ ſim puluis & cinis Ps.101.Quia cinerem tanq̃ panem manducabã.Iob 42.Et ago penitentiã in fauilla & cinere . Ponitur ẽt pro puluere. vt.3. Re.20.Et mutauit aſperſione pulueris os & oculos ſuos.& in eo. At ille ſtatim abſterſit pulueren de facie ſua.Sed in iſtis duobus locis predictis pro puluere in hebreo habetur.אֵפֶר Apher.& dicũt hebrei quod ſignãt velamen ſiue tegumẽtũ. Et ſic legunt . Et mutauit ſe velamine ſiue tegumẽto ſup oculos ſuos. Et i eo. At ille abſtulit velamen ſiue tegumentum ab oculis ſuis.Et ſecundum hebreos inde deriuatur.אַפִּרְיֹן Apirion.í.tabernaculum vel lectí ca cortínis velata. Pro quo in nra trãſlatione ponitur ferculũ.Canti.3.Ferculũ fecit ſibi rex Salomon de lignís líbani.Item. אוֹפִיר Ophir.filius fuit Iectan.vt habetur Geñ. 10.Is ſortitus eſt terram ditiſſimã in india vbi multum aurũ inuenitur & ab eo illa terra nomen accepit:et vocata eſt. אוֹפִיר Ophir.vt. 3.Reg. 9. Qui cũ veniſſent in ophir ſumptum inde aurum quadringentorũ viginti talẽtorũ detulerũt ad regẽ ſalomonẽ.Iob.28.Nõ comparabitur tinctis in die coloribus . ubi pro india ponitur ophir . Et ẽt ponitur p auro obrizo.vt Eſa.13. Precioſior erit vir auro & homo mundo obrizo.Et Iob.22.Et pro ſilice torrentes aureos.

אַפְתֹּם Apethos.in lingua chaldaica ſignificat preceptũ ſiue ſtatutũ.Eſd.4. Et vſq; ad reges hec noxa pueniet. pro quo he.le. Et precepto vel ſtatutis regũ nocet. & ſolum inuenitur in predicto loco.

אַץ As. inſtanter hortarí . cogere. feſtinare . De quo vide ſupra in dictione אוץ Os.

אֶצְבַּע Eſbaa.digitus . de quo vide infra in dictione צְבַע Scbaa.

אָצַל Aſal.Reſeruare.vl̃ ſeparare.auferre.dimittere.Geñ. 27.Nunquíd nõ reſeruaſti & mihi bñdictionẽ. Nu. 11.Et auferam de ſpiritu tuo tradãq; eis. Et in eo . Auferẽs de ſpíritu qui erat in moyſe:& dans ſeptuagíta víris.Eccl's. 2.Et oía que deſiderauerũt oculi mei nõ negaui eis . Pro q̃ hebrei legunt.Et oía que deſiderauerũt oculí mei non ſeparauí vel nõ abſtuli ab eis.Ezech .42. Propterea eminebant de inferioribus & de mediis a terra . vbi pro eo quod in lra nra eſt eminebant in hebreo habetur . נֶאֱצָל Neeſal. quod eſt verbũ paſſiuũ prime cõiugatiõis . Pro quo he.le. ꝓpterea ſeparabatur vel ſeparatũ erat de inferioribus . Et inde אֲצִילָה Aſila.i.diſtantia ſiue ſpatiũ.vt Ezech.41.Sex cubitorũ ſpacio.Et inde.אֲצִילִי Aſile.i.ſeparati.vel lõginqui:aut qui ꝓcul receſſerũt.Exo.24. Nec ſup eos q̃ procul receſſerãt de filiis iſrael miſit manũ ſuã.et Eſa.41. Et a longinquis eius vocaui te.Tamen hebrei dicũt q̃ in iſtis duobus locis predictis ponitur pro prĩcipibus vel magnatibꝰ: eo qđ ſunt diuiſi & ſeparatí a reliquo vulgo. Itẽ אָצֶל éſel.i. Prope.iuxta.apud.Geñ.39.Et ille recuſabat ſtuprũ.Pro q̃ in hebreo ſic habetur. Et non exaudiebat eã : vt concũberet iuxta eã velapud eã:et vt eſſet cũ ea . ſed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſũ. & Leuit.6. Et pones iuxta altare. et Ezech.40.Et limẽ porte iuxta veſtibulũ porte intrinſecus calamo.vno inde אֲצִילוֹת Aſiloth.i.cubiti . Hiere .38. Sub cubito manuũ tuarum.Pro quo in hebreo eſt ſub cubitis manuum tuarũ.Ezech.13.Ve qui cõſuunt puluillos ſub omni cubito manus.Et etiam in hoc loco in hebreo eſt in nu.plu.ſ.ſub oĩbus cubitis manus.Nam hec dictio אֲצִילוֹת Aſiloth non inuenitur in hebreo in numero ſingulari in iſto ſignificato. Et dicũt hebrei ק ſignãt partẽ brachii ab humero vſq; ad cubitũ.Nã alias cubit אַמָּה Amma dicitur.

אָצַר Aſar.recondere.reponere.theſaurizare . vt.4.Reg. 20.Auferẽtur oía que ſunt in domo tua: & que condíderũt pẽs tui.et Eſa.23.Nõ condentur neq; reponẽtur. & Amos.3. Theſaurizãtes iniquitates & rapinas in edíbꝰ ſuis.Et inde.אוֹצָר Oſar.í.theſaurus vel cellariũ . vt Deut. 28.Aperiet tibi dominus theſaurum ſuum optimũ cellũ. & Nee.10.ad gazophylacíũ in domo theſauri. & Hiere.38 Ingreſſus eſt domũ regis que erat ſub cellario.& in plurali אוֹצָרוֹת Oſroth .ſecundũ terminationẽ femininorũ.í. theſauri:vel cellaria:aut celle.vt Ps.134. Qui producit vẽtos de theſauris ſuis.et.1.Paralip.27.Super cellis autem vinariis zabdias Aphonites.

אַקּוֹ Aco. Genus aĩalis ſilueſtrís.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tragelaphum.vt Deut.14.Bubalũ.tragelaphum.pygargum.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Et dícunt hebrei ק ſignificat hircum ſilueſtrem.

Ophir. Indie. Obrizũ. Aurum. אַפְתֹּם Preceptũ Statutum אַץ Cogere. אֲצַבַּע Digitus. אָצַל Reſeruare Auferre. Regare. Eminere. נֶאֱצָל Separare. אֲצִילָה Spacium. אֲצִילִי qui procul receſſerunt Lõginqui. אֶצֶל Juxta. אֲצִילוֹת Cubiti. Condere. Theſaurizare. אוֹצָר Theſaurus Celarium. אוֹצָרוֹת Theſauri. Celle. אַקּוֹ Tragelaphus.

אָרַר maledicere

אָרַר Arar.maledicere.execrare.Geñ.5.In terra cuí male dixit dñs.&in eo.27 Qui maledixerit tibi sit ille maledict?.Iob.3.Qui maledicūt diei.Et aliqñ scribitur cū simplici res.vt Nu.22.Veni igitur & maledic pplo.et in eodē. Et maledictus in quē maledicta cōgesseris.et Iudi.5.Maledicite terre meroz.Malach.2.Et maledicā benedictionib? vestris:et maledicā illis. Et inde אָרוּר Arur.i. maledictus. vt Geñ.3.Maledictus eris inter oīa animātia. Et in eo.49. Maledictus furor eorū quia pertinax.Hiere.17. Maledict? homo qui cōfidit in hoīe.et in plurali.אֲרוּרִים Arurim.siue מְאֲרִים Mearerim.i.maledicti siue maledicētes. vt Nu.5. Ingrediētur aque maledicte in ventrem tuū. et.1.Reg.26. Maledicti sunt in cōspectu dñi.Et inde מְאֵרָה Meera.i.maledictio.pro q̄ trāslatio nr̄a egestatē siue penuriā traduxit, vt Prouer.3.Egestas a dño in domo ipii.et Malach.3.Et in penuria vos maledicti estis. Significat ēt supradicta dictio cū simplici res Collígere.vel.decerpere fructus.de quo vide infra in dictione אָרָה Ara.

אָרוּר Maledict?

אֲרוּרִים מְאֲרִים Maledicti

מְאֵרָה Egestas Penuria. Colligere

אֲרְאֵלִם Elidtes.

אֲרְאֵלִם Erelam.videntes.Esa.33.Ecce vidētes clamabūt foras.hebrei tamē dicūt q̄d אֲרִיאֵלִם Erelam est nomen cuiusdam hierarchie angelorum . et sic legunt . Ecce angeli eorum clamabunt foras . Beatus vero hieronymus in suis explanationibus sup hoc loco sic ait. Verbū hebraicū arelā p quo aquila symmachus & theodotio interpretati sunt apparebo eis:extremā syllabam diuidētes & legētes Are lam: hebrei significare āgelos arbitrātur:& esse prophetiā:post vocationē gentiū & diuitias ecclesie de subuersiōe templi quod flebāt angeli nequaq̄ intus habitātes sed exeuntes foras.hec hieronymus.

אָרַב Insidiari.

אָרַב Arab.insidiari.Deut.19.Siquis aūt odio habens proximū insidiatus fuerit vite eius. Ps.10.Insidiatur in abscōdito quasi leo in spelūca sua.Prouer.1. Si dixerint veni nobiscū insidiemur sanguini.Et in eodē.12.Verba ipiorum insidiātur sanguini.Et scribitur aliquādo sine aleph. vt.1.Reg.15.Vbi dicitur. Et tetendit insidias in torrente. Vbi ponitur וַיֵּרֶב Vaiareb.pro וַיְאָרֶב Vaiaareb. inde אָרֵב Oreb.i.insidians.siue insidie.Ios.8. Pone insidias vrbi.Et in eodē.Consurgetis de insidiis & vastabitis ciuitatē.& recipit in fine mem.& dicitur מַאֲרָב Maarab. Ps.10.Sedet in insidiis cū diuitibus.& inde אֹרֶב áreb.i.latibulū vnde prospicientes insidiātur.Iob.37.Ingredietur bestia latibulum suū. et inde אֲרֻבּוֹת Aruboth.i.cataracte siue fenestre ex quibus aliqñ insidiatur.Geñ.7.Et cataracte celi apte sunt.Esa. 60. Et quasi colūbe ad fenestras suas. Accipitur etiā pro fumario quod est foramē siue fenestra quedā.vt Osee.13. Et sicut fum? de fumario.vbi pōitur אֲרֻבָּה Arubba in nūero singulari.Itē אֲרֻבּוֹת Arubboth.ponitur pro allisione.Esa. 25.Et humiliabit gloriā eius cū allisione manuū eius. Tamen hebrei primā significationē sequētes legūt.Et hūiliabit gloriā eius cū insidiis manuū eius.Itē אַרְבֶּה Arbbe.locusta.Exo.10. Ecce ego inducā cras locustam in fines tuos. Et in eodē. Ventus vrens leuauit locustas.

וַיֵּרֶב Pro.

וַיְאָרֶב אָרֵב Insidie

מַאֲרָב Insidie.

אֹרֶב Latibuli.

אֲרֻבּוֹת Cataracte. Fenestre. Fumarij.

אַרְבֶּה אֲרֻבּוֹת Allisio. Insidie

אַרְבֶּה Locusta.

אַרְבַּע אַרְבָּעָה Quattuor.

אַרְבַּע Arbaa.siue אַרְבָּעָה Arbaa.quattuor.vt Geñ.2.Qui inde diuiditur in q̄ttuor capita. Prouer.30. Quattuor sunt minima terre.Esa.11.A quattuor plagis terre.

אָרַג Texere. Plectere.

אָרַג Arag.texere.plectere.Exo.35.Et texant oīa.Iudi.16 Si iquit septem crines capitis cū licio plexueris.Esa. 59. Et telas aranee texuerunt.& inde אֹרֶג E'reg.siue אָרֶג áreg.i.tela.siue textura.Iudi.16.Extraxit clauū cū crinibus et licio.pro quo hebrei legūt.Extraxit clauū cū tela & licio. Iob.7.Dies mei velocius transierūt q̄ a texente tela succiditur.Et inde. אֹרֵג Oreg.i.textor siue texens. Esa.38.Prescissa est velut a texēte vita mea.Et in pſali אֹרְגִים órguim.

אֹרֶג אָרֶג Tela.

אֹרֵג Texens

אֹרְגִים Texentes

1.Reg.17.Hastile aūt haste eius erat quasi liciatoriū texentium. Esa.19.Et texentes subtilia. & in genere femínino. אֹרְגוֹת Orgoth . 4. Reg . 25 . Pro quibus mulieres texebant quasi domūculas luci.

אַרְגְּוָן Purpura.

אַרְגְּוָן Argueuan in lingua chaldaica significat purpurā. Dañ.5.Purpura vestietur.

אַרְגָּז Area vel capsella.

אַרְגָּז Argaz.Arcula.i.arca paruula.vel capsella.1. Reg.6. Ponetis capsellam ad latus eius.

אַרְגָּמָן Purpura. purpureū.

אַרְגָּמָן Argaman.purpura siue purpureū. Exo.25. Hyacinthum & purpuram cocūq̄ bis tinctum. Canti. 3.Accensum purpureum.

אָרָה Metere. Decerpere Colligere. videmiare. maledicere.

אָרָה Ara.Colligere.decerpere.metere.maledicere.vt Cāti.5. Messui myrrhā meā cum aromatibus meis. Pro quo hebrei legūt.Decerpsi vel collegi myrrhā meā.Ps.79. Vindemiāt eam omnes qui pretergrediūtur viam.pro quo hebrei legūt.colligūt vel decerpunt.ponitur etiā pro maledicere.vt Nu.22. Veni igitur & maledic populo qui fortior me est. Et de hoc vide supra in dictione אָרַר Arar.& inde. אֲרִי Arí siue אֲרֵיָה Arie.i.leo.de q̄ vide infra post dictionē אֲרַח Arach.vide ēt ibi de dictiōe אֲרִיאֵל Ariel.et inde אֲרֻבּוֹת Vruoth.i.p̄sepia.3.Reg.4.Et hēbat salomō q̄draginta milia presepia equorū.2.Parał.32.Et presepia oīm iumētorū.

אֲרִי Leo.

אֲרִיֵה Leo.

אֲרִיאֵל

אֲרֻבּוֹת Presepia.

אָרוּ Ecce.

אָרוּ Aru.in lingua chaldaica significat ecce: siue en. Dañ. 7.Et ecce quattuor venti celi pugnabant in mari magno.Et in eodē.Et ecce bestia quarta terribilis.

אֶרֶז Cedrus.

אֶרֶז E'rez.cedrus.vt.3. Reg.4. Et disputauit sup lignis a cedro que est in libano vsq̄ ad hyssopū que egreditur de pariete. Ps.91.Sicut cedrus libani multiplicabitur. Et in plurali אֲרָזִים Arazim.vt Ps.148.Lingna fructifera et oēs cedri.Scribitur etiā cū puncto surech in secūda syllaba:et dicitur אַרְזִים Aruzim.Ezech.27.Cedros quoq̄ habebant in negociationibus tuis.Et inde אַרְזָה Arza.quod secundū hebreos significat cōtignationē domorū ex lignis cedrinis factā.Soph.2.Vbi nos habemus qm̄ attenuabo robur eius.hebrei legūt.Quoniā cōtignatio nudata est: siue dissipata est.potest etiā deriuari a verbo רָזָה Raza.quod significat attenuare sicut est in littera nostra.Et tūc illa littera aleph que ponitur in principio dictonis erit prime persone futuri indicatiui .

אֲרָזִים Cedri.

אַרְזִים Cedri.

אַרְזָה Attenuare cōtignatio

אָרַח Gradiri. Semita Iter. Via. Cōsuetudo

אָרַח Arach.itinerare.ire.gradiri.vt Iob.34. Qui graditur cū operātib? iniquitatē.inde אֹרַח órach.i.semita via.iter.cōsuetudo.Geñ.49.Ceraste in semita.Iob.16. Et semitā p quā nō reuertar.Ps.26 Et dirige me i semitā rectā. Ps.138.Semitā meā & funiculū meū inuestigasti.Proue.2. Qui derelinquūt iter rectū.Et in eodē.15. Doctrina mala deserentiū viam Et in eodē. Via iustorū absq̄ offendiculo. Acipitur etiā pro cōsuetudine. Geñ.18. Desierant fare fieri muliebria.pro quo in hebreo est. desierat fare fieri concōsuedo mulierum·Et in plurali אֹרְחוֹת Orchoth.i.semite. vie.calles.Iudi.5.Quieuerūt semite & qui ingrediebantur per eas ambulauerūt per calles deuios.& inde אֹרֵחַ Oréach idest viator.vt Hiere.15.Et quasi viator declinās ad manēdum.Et in plurali אוֹרְחִים orchim.vt in eo.9. Quis dabit me in solitudine diuersorium viatorum . Et inde אֹרְחָת Orchath.i.comitatus viatorū. Geñ.37. Viderunt ismaelitas viatores venire de galaad.Et inde. אֲרוּחָה Arucha.idest annona siue viaticum vel cibarium quod datur per singulos dies.vt.4.Reg.vltimo. Annonam quoq̄ constituit ei sine intermissione : que dabatur ei a rege per singulos dies.Hiere.vltimo . Et cibaria eius cibaria perpetua dabātur ei a rege babylonis statuta p singulos dies.Prouer.15.Melius est vocari ad olera cum charitate: q̄ ad vitulum saginatum cum odio.Pro quo hebrei legūt.melius est cibariū si-

אֹרֵחַ Viator.

אוֹרְחִים Viatores.

אֹרְחָת Viatores

אֲרוּחָה Annona. Cibaria.

ue viaticum oleris cum charitate: ꝙ vitulum saginatum cū odio. Sed idem est sensus cum littera nostra.

Leo. אַרְיֵ Ari. Leo. Nu. 23. Et quasi leo erigetur. 1. Reg. 17. Et veniebat leo & vrsus & tollebat arietē. Et in eo. Leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus. & aliquando scribitur cum littera he in fine & dicitur אַרְיֵה Arieh. idest leo Geñ. 1. Accubuisti vt leo. Ps. 7. Nequando rapiat vt leo animam meam. Ps. 21. Salua me ex ore leonis. Amos. 3. Nunquid rugiet leo in saltu. Est etiam nomen propriū loci. 4. Reg. 15. Iuxta argob & iuxta ariph. debet legi. iuxta argob & iuxta arieh. & in plurali. אֲרָיוֹת Araioth. secundum terminationem femininorum. vt. 3. Reg. 10. Et duo leones iuxta manus singulas. Inuenitur etiā אֲרָיִם Araiim secundum terminationem masculinorum. vt in eo. 10. Vbi dicitur leū culi stantes. & in lingua chaldaica dicitur אַרְיָא Aria. idest leo & in plurali אַרְיָוָתָא Ariauatha. i. leones. Dañ. 6. Mittetur in lacum leonum. inde אֲרִיאֵל Ariel. idest fortis. magn9 aut robustus quasi leo. 2. Reg. 23. Ipse percussit duos leones moab. quod hebrei exponunt duos fortissimos moab. vel secundum translationem chaldaicam: duos magnos & prī cipes moab. & componitur ab אַרְיֵ Ari. idest leo: & אֵל El quod significat fortem. accipitur etiam אֲרִיאֵל Ariel pro altari holocausti. vt Ezech. 43. Et ab ariel vsq; ad sursum cornua quattuor: & ariel duodecim cubitorum in lōgitudine. Scribitur etiam sine iod & cum he in principio & dicitur הָאֲרִאֵל Haarel. vt in eo. caꝑ. 43. vbi dicitur. Ipse autem ariel quattuor cubitorum. accipitur etiam ariel pro ciuitate ierusalem in qua erat altare holocausti. Esa. 29. Ve ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. De dictione autē אֲרָאֵלָם Erelam vide supra post dictionem אֲרַר Arar.

Leones. אֲרָיוֹת

Leunculi. אֲרָיִם

Leo. אַרְיָא

Leones. אַרְיָוָתָא

Leones. אַרְיֵאל

pro altari. אֲרִיאֵל

Prolōgat אָרַךְ Arach. prolongare. in longum differre. longū facere. siue longum esse. Geñ. 26. Cūq; pertransissent dies plurimi. pro quo hebrei legunt. Cūq; prolongarentur sibi ibi dies. Deut. 6. vt prolongentur dies tui. Et in eo. 22. Et longo viuas tempore. 2. Paralipo. 5. Quia paululū longiores erant. Prouer. 28. Qui autem oderit auariciam longi fient dies eius. Esa. 54. Longos fac funiculos tuos. Ezech. 12. In longum differentur dies. Et in eo. 31. Et eleuati sunt rami eius. Pro quo hebrei legunt. Et prolongati sunt rami eius. & inde אֹרֶךְ órech. idest longitudo dilatatio. Geñ. 6. Trecentorum cubitorū erit longitudo arce. & Exo. 25. Duos cubitos & dimidiū tenebit longitudo eius. Deut. 30. Ipse est enim vita tua & longitudo dierū tuorū. Ezech. 17. Longo membrorum ductu. Et in eo. 31. In dilatatione arbustorum suorum. & inde אָרוֹךְ Aruch. idest lōgus. & in genere femenino אֲרוּכָה Arucha. idest longa siue longior. vt Iob. 11. Longior terra mēsura eius. & inde אֲרֻכָּה Arcba. Quod in lingua chaldaica significat temporis longitudinem. Dañ. 7. Et tempora vite constituta essent eis. Accipitur etiam אֲרוּכָה Arucha pro medicina vel sanitate post longum tempus acquisita. vt Esa. 58. Et sanitas tua citius orietur. Dañ. 4. Forsitan ignoscet deus delictis tuis. pro quo hebrei legunt. forsitan erit sanitas seu medicina delicto tuo. In aliis vero locis beatus Hieronymus transtulit cicatricē. 2. Paralipo. 24. Et obducebatur parietum cicatrix. Nee. 4. Quod obducta esset cicatrix muri ierusalē. Hiere. 8. Quare igitur non est obducta cicatrix filie populi mei. Et in eo. 30. Obducam enim cicatricem tibi. Et inde אֲרִיךְ Arich. quod in lingua chaldaica significat sanum vel conueniens Esdre. 4. Et lesionē regis videre nefas ducimus. Pro quo hebrei legunt. Et damnum siue lesionem regis non est sanū nobis videre: siue nō ē cōueniēs nobis videre.

Prolōgas esse. אָרַךְ

Longiores esse. אֲרִיךְ

Lōgū facē In longus differre. אָרַךְ

Lōgitudo. אֹרֶךְ

Dilatatio. אֲרוֹךְ

Longus. אֲרוּכָה

Longa. אֲרֻכָּה

Lēpus lōgus. אֲרוּכָה

Sanitas. אֲרֻכָּה

Cicatrix. אֲרֻכָּה

Sanum. אֲרֻכָּה

Dañ. 5. Et genua eius ad se inuicem collidebantur.

Genus. אֲרָם Aram. syria. vel syrus. 2. Reg. 8. Facta ē syria seruiens dauid. Et in eo. 10. Conduxerunt mercede syrū roob. Scribitur etiam cum iod in fine & dicitur אֲרַמִּי Aramí. idest syrus. Deut. 26. Syrus persequebatur patrem meum. & in genere femenino אֲרַמִּיָּה Aramia. idest mulier de siria. & inde. אֲרָמִית Aramith. idest siriace. Dañ. 2. Responderunt chaldei regi siriace. Esdre. 4. Epistola autem accusationis scripta erat siriace & legebatur sermone siro. Item אַרְמֹן Armon. palatium. domus magna. 3. Reg. 16. Ingressus est palacium & succendit se cum domo regia. Prou. 28. Et iudicia quasi vestes vrbium. pro quo hebrei legunt. Et iudicia quasi vectis palatii. Esa. 25. Domum alienorum vt non sit. & in plurali אַרְמְנוֹת Armenoth. i. palatia. domus. edes. Esa. 25. Suffoderunt domos eius. Hiere. 49. Et deuorabit menia benadab. pro quo hebrei legunt. Et deuorabit palatia benadab. Amos. 1. Et deuorabit edes eius. Et in eo dē. 2. Et deuorabit edes ierusalē Scribitur ēt cū littera he in principio & in fine. & dicitur הַרְמֹנָה Harmóna. Amos. 4. Et proiiciemini in armon. & dicunt hebrei ꝙ est nomē appellatiuum et ꝙ significat palatium siue domum magnam sicut supra armon cum aleph in principio.

Siria. אֲרָם

Sirus. אֲרַמִּי

Sirus. אֲרַמִּיָּה

Siriace. אֲרָמִית

Palatius אַרְמֹן

Vrbs.

Domus. אַרְמְנוֹת

Domus. Menia. Palatia. Edes. הַרְמֹנָה

Palatius.

Arca. אָרֹן Aron. arca. Exo. 25. Arcam de lignis setim compingite. Deut. 10. Faciesq; arcam ligneam. accipitur etiā pro loculo in quo mortuus reponitur. vt Geñ. 50. Repositus est in loculo in egypto. Item אֹרֶן óren. genus arboris quod translatio nostra pinum nominat. Esa. 44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit.

Loculus. אָרֹן

Pinus. אֹרֶן

Lepus. אַרְנֶבֶת Arnebeth. lepus. vt Leui. 40. Lepus quoq; nā & ipse ruminat.

Terra. Inferior אַרְעָא Araa. siue אַרְעָא araa. In lingua chaldaica significat terram. Hiere. 10. Pereant de terra & ab iis que sub celo sunt. Significat etiam inferius seu minus. Dañ. 2. et minus te argenteum. idest inferius te. & inde אַרְעִית arith. idest pauimentum. Dañ. 6. Et nō peruenerunt vsq; ad pauimentum laci.

Lepus. אַרְנֶבֶת

Terra. אַרְעָא

Pauimentum. אַרְעִית

Terra. אֶרֶץ éres. Terra. patria. regio. Geñ. 1. In principio creauit deus celum & terram. Et in eo. Terra autem erat inanis & vacua. Et in eo. 12. Et veni in terram quam monstrauero tibi. Iob. 28. Terra de qua oriebatur panis. Ps. 26. Credo videre bona domini in terra viuentium. Hiere. 22. Terra terra terra: audi verbum domini. Accipitur etiam ꝓ patria vel regione. Geñ. 30. Dimittite me: vt reuertar in patriam meam. Leuit. 18. Iuxta morem regionis chanaan ad quam ego introducturus sum vos non agetis. Et in plurali אַרְצוֹת arasoth. idest terre vel regiones. vt Geñ. 26. Tibi enī & semini tuo dabo vniuersas regiones has. Ps. 104. Et dedit illis regiones gentium. Ps. 114. Placebo domino in regione viuorum. pro quo in hebreo habetur. Deambulabo coram domino in terris viuentium siue in regionibus viuorum. & sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. scilicet deambulabo coram domino in terris viuorum.

Terra. אֶרֶץ

Patria. Regio.

Regiones אַרְצוֹת

Terre.

Terra. אַרְקָא Arca. in lingua chaldaica significat terrā. Hiere. 10. Dii qui celum & terram non fecerunt. & solum inuenitur in predicto loco.

Desponsare. אֲרַשׂ aras. despondere. desponsare. Deut. 20. Quis est homo qui desponsauit vxorem & non accepit eā. Osee. 2. Et desponsabo te mihi in sempiternum. & despōsabo te mihi in iustitia & iudicio & in misericordia & in miseratiōibus & despōsabo te mihi in fide. & inde אֹרַשָׂה Oraſa. siue מְאֹרָשָׂה Meoraſa. idest desponsata. vt Exo. 22. Si seduxerit quis virginem nondum desponsatā. Deut. 22.

Terra. אַרְקָא

Desponsare. אֲרַשׂ

Desponsata אֹרַשָׂה מְאֹרָשָׂה

Si puellam virginem desponderit vir. pro quo hebrei le-
אַלְמָה gunt. Si puella virgo fuerit desponsata viro. Item אַלְמָה
Columnas. Aréseth. eloquiũ. sermo. pro quo translatio nostra volũta-
tem transtulit. Ps. 20. Et volũtate labiorũ eius nõ fraudasti
eum. Et solum inuenitur in predicto loco.

אֵשׁ Es. ignis. Gen. 22. Ecce inqt ignis & ligna. Exo. 12.
Ignis. Edent carnes nocte illa assas igni. Et in eodẽ. 19. Eo
quod descendit sup eum dns in igne. Nu. 11. Et absorptus
est ignis. Deut. 4. Quia dns deus tuus ignis cõsumens est.
Ps. 17. Et ignis a facie eius exarsit. Ps. 38. In meditatione
mea exardescit ignis. Ps. 65. Trasiuimus per ignẽ & aquã.
Michee. 6. Adhuc ignis in domo impii. Et licet in supradi
cto loco quidã legũt. אִישׁ Is. i. vir. Tamẽ ad hoc quod signi-
אִישׁ ficaret virũ debebat scribi cũ iod in medio dictionis. & in
Vir. lingua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine. Dan. 7.
אִשָּׁה Et traditũ esset ad cõburendũ igni. & inde אִשֶּׁה Ise. i. obla
tio vel sacrificiũ quod in igne offerebatur. Leuit. 1. Adole-
Oblatio. bitq; ea sacerdos sup altare in holocaustũ & suauẽ odorem
dño. Pro quo he. legũt. Adolebitq; sacerdos oĩa sup altare
in holocaustũ & oblationẽ vel sacrificiũ odoris suauissimi
dño. et sic infra vbi similia verba habẽtur. Et eodẽ. 3. Et of-
ferent de hostia pacificorum in oblationẽ dño. Et in eodẽ.
Adolebũtq; ea sup altare ĩ holocaustũ lignis igne suppos
to in oblationẽ suauissimi odoris domino.

אָשַׁשׁ Asas. Confundere. erubescere. Esa. 46. Memẽtote
Cõfundere istud & cõfundemini. Tamẽ hebrei dicũt q̃d signi-
Cõfortare. ficat cõfortare siue fundare. vnde in supradicto loco ipsi le
Fundare gunt. Memẽtote hoc & cõfortamini siue fundamini. & ĩde
אַשְׁישֵׁי אֲשִׁישֵׁי Asise. i. fundamẽta. Esa. 16. His qui letãtur sup mu-
q̃ letantur. rum cocti lateris loquimini plagas sitas. Pro quo hebrei le
Fũdamẽta gunt. Fundamẽtis muri cocti lateris. Et dicũt hebrei q̃ per
fundamẽta intelligũtur viri fortes atq; primarii sup quib9
fundabatur illa ciuitas: que habebat muros cocti lateris: q
hebraice dicitur chareseth. i. murus fictilis. & sic transtulit
beatus hieronymus Hiere. 48. vbi dicitur. Et cor meũ ad
אָשִׁיא viros muri fictilis dabit sonitũ tibiarũ. & inde אָשִׁיא Vsaia
Parieteo. quod in lingua chaldaica significat parietes siue fundamẽ-
Fũdamẽta ta. Esd. 4. Et parietes cõponentes. Et in eodẽ. 6. Et ponant
אֲשִׁישֵׁי fundamẽta supportãtia. Itẽ אֲשִׁישֵׁי Asise. i. vinacia. Osee.
Vinacia. 3. Et diligũt vinacia vuarũ. Sed hebrei dicunt q̃ significat
dolia siue lagenas aut cyphos. & sic legunt. Et diligunt do-
Lagene. lia siue lagenas vuarũ. i. vini. & inuenitur in feminina ter-
אֲשִׁישׁוֹת minatione. אֲשִׁישׁוֹת Asisoth. Pro quo beatus hieronymus
Floreo. transtulit flores. Canti. 2. Fulcite me floribus. & in nũero
אֲשִׁישָׁה singulari אֲשִׁישָׁה Asisa. Pro quo translatio nostra traduxit
Similã frixã oleo Similã frixã oleo. 2. Reg. 6. Et similã frixam oleo. 1. Paral.
16. Et frixam oleo similã. Sed etiã in his locis hebrei legũt:
Lagena et lagenam siue cypum. s. plenum vini.

אֹשֶׁר E'sed. Effusio. siue decursus. s. aquarũ. aut radix mõ-
Scopulus tis: vbi aque pluuiales cõfluũt. Nu. 21. Scopulisq; tor
rentiũ inclinati sunt: vt requiescerent in arnõ. Pro quo he-
Effusio. brei legunt. Effusio siue decursus torrẽtium inclinatus est
אֲשֻׁרוֹת vt requiesceret in arnon. et in plurali אֲשֻׁרוֹת Asdoth. Deut.
Radices. 4. vsq; ad radices montis phasga.

אִשָּׁה Isa. Mulier. virago. vxor. vnaqueq;. De quo vide su
Mulier. pra in dictione אִישׁ Is. i. vir. a quo deriuatur. Item
אִשֶּׁה Ise. i. oblatio siue sacrificiũ quod offerebatur in igne
Oblatio. super altare. De quo vide supra in dictione אֵשׁ Es.

אֲשִׁיָּה Asiia. fundamẽtum & solũ inuenitur in nũero plu
Fũdamẽta rali. vt Hiere. 50. vbi dicitur. Ceciderũt fundamẽ-
אֲשִׁיּוֹת ta eius. vbi pro fundamentis ponitur אֲשִׁיּוֹת Asioth. secun-
אָשָׁךְ dum terrminationẽ pluralem femininorum.
Testiculus A'sech. Testiculus. Leuit. 21. Vbi ponitur in nũa trãs-

latione hernioſus. Pro quo hebrei legunt. Compressus vel attritus testiculo. & solũ inuenitur in predicto loco.

אֶשְׁכָּר Escar. Munus. siue donum. De quo vide infra in dictione שָׂכָר Sacar.
Munus.

אֶשֶׁל E'sel. Arbor. & est nomẽ generale ad omnẽ arborẽ. Pro quo beatus hieronymus nemus transtulit. Gen. 21. Abraã vero plantauit nemus. 1. Reg. 31. Et tulerũt ossa eorum & sepelierunt in nemore iabes.
Nemus.

אָשַׁם Asam. delinquere. peccare. errare. perire. disperire. Leuit. 4. vt faciat quicq; de iis que lege dñi prohibẽ tur: atq; delinquat. Et in eodẽ. 5. Subiacebit delicto. Et in eodẽ. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodem. 6. Pro singulis que faciẽdo peccauit. Hiere. 2. Omnes qui de-uorant eum delinquẽt. Et in eodẽ. 50. Et hostes eorũ dixe runt non peccauimus. Significat etiã quãdo aliquis cõuin-citur delicto: & quando cognoscit peccatũ suum & agit pe-nitentiã. Leuit. 5. Oblitaq; postea intellexerit delictũ suũ: agat penitentiã pro peccato. Et in eodẽ. 6. Conuicta deli-cto reddet omnia que per fraudẽ voluit obtinere. Zach. 11. Occidebant & non dolebãt. i. non penitebat eos: quia non reputabãt hoc peccatũ. Significat etiã perire vel disperire. aut interire. vt Ezech. 6. Et dissipabũtur & interibunt are vestre. Osee. 14. Pereat samaria: qm̃ ad iracũdiam prouo-cauit deũ suũ. Ioel. 1. Sed & greges pecorum disperierũt. Ps. 5. Iudica illos deus. Pro quo hebrei legũt. Disperde il-los deus. & inde אָשָׁם Asam. siue אַשְׁמָה Asma. i. peccatũ. de lictum. error. vt Leuit. 6. Iuxta estimationẽ mensurãq; de-licti. Et in eodẽ. 4. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit de linquere faciens populũ. Pro quo in hebreo habetur. Si sa-cerdos qui vnctus est peccauerit pro delicto populi siue pro peccato populi. Et in eodẽ. 5. Quia per errorem deli-quit in dñm. Et in eodẽ. 6. Pro peccato aũt suo offeret arie tem immaculatũ. Esa. 53. Si posuerit pro peccato animam suam. Accipitur etiã pro victima siue hostia que offereba-tur pro delicto vel peccato. Leuit. 7. Hec est lex hostie pro delicto. Et in eodẽ. Mactabitur & victima pro delicto. Acci pitur etiam pro multa vel pena que imponitur alicui pro aliquo delicto vel peccato.
אָשָׁם
Delinqre.
Peccare
Delictũ co gnoscere.
Cõuincere licto.
Dolere.
Perire.
Interire.
Disperire.
אָשָׁם
אַשְׁמָה
Delictũ.
Errore. peccatũ
Hostia pro delicto.
Multa vl pena.

אַשְׁמַן Asman. Locus immundus. vel desolatus. Pro quo translatio nostra habet caliginosum. Esa. 59. Impe-gimus meridie quasi in tenebris: in caliginosis quasi mor-tui. & solũ inuenitur in numero plurali in predicto loco.
Caligino-sum.

אָשַׁף Asaph. magus. Dan. 2. Verbum hiusce modi scisci-tur ab omni hariolo & mago & chaldeo. & in plũli.
Magus.

אַשָּׁפִים Asapim. vt in eodẽ. Precepit aũt rex vt cõuocaren tur harioli & magi & malefici & chaldei. Item אַשְׁפָּה Aspa.
Magi.

אַשְׁפָּה pharetra. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. Esa. 49. In pharetra sua abscondit me. Threñ. 3. Misit in renibus meis filios pharetre siue. Item אַשְׁפֹּת Aspoth. stercus siue sterquiliniũ. Ps. 112. De stercore erigens pauperem. Nee. 3. vsq; ad portã sterquilinii edificauit melchias. & scribitur in plu. אַשְׁפֹתוֹת Aspathoth. Threñ. 4 Amplexati sũt stercora.
Pharetra
אַשְׁפֹּת
Stercus. sterquiliniũ.
Stercora.

אָשַׁר Asar. Beatificare. beatũ facere. beatum dicere. siue beatũ predicare. beatum esse. Iob. 29. Auris audiẽs beatificabat me. Esa. 9. Et erunt qui beatificant populum istum seducentes. Ps. 40. Et beatum faciet eum in terra. Gen. 30. Beatã quippe me dicent omnes mulieres. Esa. 30. Qui beatũ te dicunt: ipsi te decipiunt. Canti. 6. Et beatissi-mam predicauerunt eam. Et inde אֹשֶׁר ósser. i. beatitudo. Gen. 30. Dixitq; lia: hoc p beatitudine mea. & inde אַשְׁרֵי Asre. i. beatus. siue beati. aut beata. nam scribitur pluraliter et est omñis numeri & ois generis. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a dño. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio
Beatificare.
Bẽm facere bẽm dicere
bẽs p̃dicare
אָשֻׁר
Beatitudo.
אַשְׁרֵי
Beatus.

Beats. Beati.

Beatus אַשְׁרֵי

Ambulare אָשַׁר

Incedere Dirigere subuenire.

Gressus. אַשׁוּרִי

Vestigia. אֲשֻׁר

Que. אַשֶׁר

Cuius. Quam. Quos. Eo q. Quia.

It. Immo. Si.

Lucus. אֲשֵׁרָה

Luci. אֲשֵׁרִים

Pretoriola. אַשּׁוּרִים

Buxus. תְּאַשּׁוּר

Articulus accusatiui. אֶת

Articulus nolatiui.

impiorū.Ps.32. Beata gens cuius est dñs deus eius. Eccls. 10.Beata terra cuius rex nobilis.3.Reg.10.Beati viri tui & beati serui tui.Ps.85. Beati qui habitant in domo tua dñe. Ps.118.Beati imaculati in via.scribitur etiā cum littera mē in pricipio & dicitur מְאַשֵּׁר Meusar.Prouer.3.Et qui tenuerit eam beatus. Item אָשַׁר Iser.ambulare.dirigere.subuenire.Prouer. 9.Et ambulate per vias prudētie. Et in eodē. 4. Nec placeat malorū via.Pro quo hebrei legunt. Necambules:siue ne gradiaris in via malorū.Ps.16. Proiicientes me nunc circūdederūt me.Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit.Incedētes aduersum nos nunc circūdederūt nos.significat etiā dirigere vel subuenire.Prouer.23.Et dirige in via animū tuum.Esa.1.Subuenite oppresso iudicate pupillo. Inde אֲשׁוּרִי Asure.i.gressus aut vestigia.Ps.16.Perfice gressus meos in semitis tuis. Ps.56. Non supplantabūtur gressus eius. & aliqñ ponitur אֲשֻׁר Asur in singulari sine vau in medio:& significat gressus vel vestigia aut semitā.Iob.23.Vestigia eius secutus est pes meus. Et in eodē.31.Si declinauit gressus meus de via. Itē אֲשֶׁר Aser.dictio est relatiua oīs generis & vtriusq; numeri.i.quis.vel qui.que.quod.qui.que. & est īdeclinabilis sicut alia noīa hebraica.Gen.1. Diuisitq; aquas q̄ erant sub firmamēto ab iis que erant sup firmamentū.Et in eodem. Cuius semen in semetipso sit.& in eodē.3.Mulier quā dedisti mihi.Nu.13.Hec sunt noīa virorū quos misit moyses.Ponitur ēt pro cōiunctione q.quia. qñ.eoq.vt.3.Reg.15.Eo q fecisset dauid rectū in oculis dñi. Ps.118. Quia eloquia tua non custodierūt. Itē significat vt:vel immo.Ruth.3.Et prouidebo vt bene sit tibi.1.Reg.15.Et ait saul ad samuelē: immo audiui verbū dñi. Itē significat.si.Leui.4.Si peccauerit princeps.Deut.11. Si obedieritis mādatis dñi dei vri. Habet etiā alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. Itē אֲשֵׁרָה Asera.lucus. Deut.16.Non plantabis tibi lucū & omnē arborē iuxta altare dñi dei tui.3.Reg.15. Et in luco ei? quē cōsecrauerat.Et in pl'ali אֲשֵׁרִים Aserim. secundū formā masculinorū. Exo.34. Lucosq; succide.3. Reg.14.Edificauerūt enim & ipsi aras & statuas et lucos. Et inde dī אֲשׁוּרִים Asurim.Pro quo btūs hieronym? trāstulit pretoriola que sunt cellule parue in naui ex lignis facte.Ezech.27.Pretoriola de insulis italie.& per additionē tau in principio dī תְּאַשּׁוּר Theasur.quod significat quodā genus arboris.quod nostra translatio buxū nominat. Esa. 41.Ponā in deserto abietē & vlmū et buxum simul.

אֶת Eth. Articulus est obliquorū casuū.& preponitur persone patienti.& cōiter ponitur ad denotandum accusatiuū casum. Gen.1.In principio creauit deus celū & terrā. Vbi ante celū p̄ponitur predictus articulus אֶת Eth.et similiter ante terrā.& sic infra. Et fecit deus firmamentū. Et in eodē.Fecitq; deus duo luminaria magna. & in eo. Et creauit de? hominē.Et in eodē.44.Iam vrbem exierāt.Et in pluribus aliis locis sacre scripture.quia vt sepe dictū est nomina hebraica sunt indeclinabilia.& ideo habent aliquos articulos per cōpositionē vel per appositionē:qui denotāt casus nominū:qui ōmittūtur in nr̄a trāslatione:eo q̄d noīa declinantur per casus.& aliqñ in hebreo cognoscitur casus nominū ex cōtextu orationis sine aliquo articulo. Gen.5. In die qua creauit deus hominē. Vbi nullus articulus preponitur huic dictoni hominē que hebraice dicitur Adam. Et aliqñ supradictus articulus אֶת Et.Preponitur noīatiuo. Gen.49.Et omnipotens benedicet tibi. Vbi huic nomini oīpotens preponitur predictus articulus. et. 1. Reg.17. Et veniebat leo vel vrsus & tollebat arietē.4.Reg.6.Caderet ferrū securis in aquā.& in eo. 9.Sedentes in curribus sequebamur achab patrē huius.Nee.9.Reges nostri non fecerūt legem tuā.Hiere.35. Preualuerunt sermones ionadab filii rechab. Ezech.43. Filii hois locus soliī mei & locus vestigiorū pedum meorū.Et in eodē.39.Qui sepeliāt & requirant eos qui remanserāt.Pro quo in hebreo habetur. Sepelientes transeuntes eos qui remanserant.vbi huic dictioni transeūtes preponitur p̄dictus articulus.& similiter oībus noīatiuis predictis.et aliqñ ponitur ad denotandū datiuū casum.vt Leui.13.Ostendeturq; sacerdoti.Iob.26.Quem docere voluisti.Pro quo in hebreo habetur.Cui annūciasti sermones siue verba.& aliq̄ndo ponitur predicta dictio אֵת Eth.pro ad.vt Iudi.19.Et nūc vadim? ad domū dei.1.Reg. 30.Accedens autē dauid ad populū salutauit eos .Itē ponitur pro de.vl' a.vt Iosue.22.Et a nostro cōsortio ne receda tis. Hiere.15. Et adducā inimicos tuos de terra quā nescis. Ponitur etiā pro cum.Gen.25. Potuit coire quispiā de populo cum vxore tua.Et in eodē.37. Pascebat gregem cum fratribus suis.et in eo.Et erat cū filiis bale & zelphe.Exo.1. Qui ingressi sunt in egyptū cum iacob.Ps.77.Et non est creditus cum deo spūs eius. Itē ponitur pro cōtra.Gen.14. Inierunt bellū cōtra bara regem sodomorū : & cōtra bersa regem gomorre.& cōponitur cum pronoībus hoc modo. אִתִּי Othi.idest me. אִתָּךְ othcha siue Othach.idest te.vt Gen.12. Et interficient me & te reseruabunt. אִתּוֹ Otho.i.cum vel ipsum aut illū. אִתָּנוּ Othánu.i.nos accusatiui casus. אִתְּכֶם Ethchem.i.vos.accusatiui casus. אִתְּכֶן Ethchen.i.vos fe.gñis. אִתָּם Otham.i.eos. aut semetipsos. vt Ezech.34. Ve pastorib? israel qui pascebant seipsos. אִתָּנָה Othána siue אִתְּהֶן Ethhen.i.eas.& aliqñ scribitur cum vau in prima & pūcto olem & dicitur אוֹתְהֶן Othhen.vt Ezech. 23.Et cōfodiātur gladiis eorū. pro quo in hebreo habetur Et cōfodient eas gladiis eorū. Et similiter cōponitur cum pronominibus: quando ponitur pro cum.hoc modo. אִתִּי Ithi.i.mecū. & aliqñ est aduerbiū hortandi. Pro quo btūs hironymus transtulit veni.Canti.4.Veni de libano sponsa mea:veni de libano. אִתֵּךְ Ithecha siue אִתַּךְ Ithach.i.tecū אִתּוֹ Itho.i.secū aut cum eo. אִתָּהּ Itha.i.cū ea. אִתָּנוּ Ithánu idest nobiscum. אִתְּכֶם Ithechem.i.vobiscū. אִתְּכֶן Ithechen. idest.vobiscum.fe.gene. אִתָּם Itham.cum eis vel cum illis aut cum ipsis. אִתָּן Ithan.cum eis vel cum illis.fe.ge. Itē אַתְּ Ath.i.tu.fe.ge.& aliquādo ponitur pro masculo.vt Nu.11. vbi dicitur. Sin autē aliter tibi videtur. Pro quo hebrei legunt.Si autē sic tu facies mihi.Deut.5.Cuncta que dixerit deus noster tibi:loqueris ad nos.Pro quo in hebreo est. Tu loqueris ad nos.Ezech.28.Tu cherub extentus & ptegens In aliis vero locis scribitur cum he in fine. & dicitur אַתָּה Atha.i.tu.Gen.3.Et tu insidiaberis calcaneo eius. Et in eo. 4.Et tu dñaberis illius. Exo.19. Tu enim testificatus es & iussisti dicens.& in eodē. Ascendesq; tu & aaron tecū.Sed quādo refertur ad feminā:semp scribitur sine he.et in pl'ali אֶתֶם Athem.i.vos.vt Gen.43. Vos autē eritis innoxii. Et in eodē. Vos aūt abite liberi ad patrem vestrū.& qñ refertur ad feminas scribitur cū littera nū in fine.et dicitur אֶתֶן Athen.i.vos.fe.ge. Et aliqñ additur he in fine. & dicitur אַתֶּנָה Athéna.vt Gen.31.Et ipse nostis q̄ totis viribu meis seruierim patri vestro.pro quo in hebreo est.Et vos nostis. Et in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine etiā si referatur ad masculos.et dicitur אַתּוּן Athun.i. vos. Dan.2. Quod tēpus redimitis.pro quo hebrei legūt.Quod tēpus vos redimitis. Item אֵת Eth.i.ligo instrumentū quo terrā fodimus.vt.1.Reg.3.Vt acueret vnusquisq; vomerē suū & ligonē. Et in plurali אִתִּים Ithim.i.ligones.vt.1. Reg.13. Retuse itaq; erant acies vomerū et ligonum. & aliqñ bea-

Articulus datiui.

אֵת Ad.

A. De. Cum

Contra.

אִתִּי Me.

אִתִּי Mecum.

Veni

אַתָּה Tu.

אֶתֶם Vos.

אֶתֶן Vos

אַתֶּנָה Vos.

אַתּוּן Hoc.

אֵת Ligo.

אִתִּים Ligones.

tus hieronym⁹ transtulit vomeres siue aratra. Esa. 2. Et cõflabunt gladios suos in vomeres. Ioel. 5. Concidite aratra vestra in gladios.

Vomeres. Aratra.

אָתָה Venire.

אָתָה Atha. Venire. accedere. Iob. 37. Ab aquilone aurum venit. Esa. 21. Venit mane & nox. Deut. 33. Et cũ eo sanctorũ millia. Pro quo hebrei legũt. Et venit de millibus sanctorũ. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. Mich. 7. In die illa vsq; ad te veniet. Et aliq̃ndo scribitur sine he in fine. vt Esa. 41. Et veniet ab ortu solis. Et quãdoq; mutatur he finalis in iod. vt Iob. 3. Quia timor quẽ timebã venit mihi. et Esa. 21. Conuertimini & venite. Et in eodẽ. 41. Appropinquauerũt & accesserũt. Et in eo. 56. Omnes bestie agri venite ad deuorandũ. & in eodẽ. Venite sumamus vinum. Inuenitur etiã sine aleph in principio: & ponitur in fine loco he finalis. Deut. 33. Qui venit cum principibus populi. Et aliq̃ ponitur he in pricipio loco aleph. Esa. 21. Occurrentes sitienti afferte aquã. Hiere. 12. Properate ad deuorãdum. pro quo hebrei legũt. Venite ad deuorãdum siue ad comedendũ. & inde אוֹתִיוֹת Othiioth. i. ea que vetura sunt. Esa. 41. Annũciate que ventura sunt in futurũ. Et in eodẽ. 45. Ventura interrogate me.

Accedere. Afferre אוֹתִיוֹת Ventura.

אָתוֹן Asina.

אָתוֹן Athon. Asina. vt Nu. 22. Et strata asina profectus est. Et in eodẽ. Cũq; vidisset asina stantẽ angelũ. Et in eo. Et aperuit dñs os asine. scribitur etiã cum littera vau in secunda syllaba in eodẽ capto. & in plurali אָתֹנוֹת Athonoth. idest asine. vt Geñ. 32. Asinas viginti & pullos earũ. Iudi. 5. Qui ascenditis sup nitentes asinos. Pro quo in hebreo habetur. Qui ascenditis sup nitẽtes asinas. 1. Reg. 9. Perierant autẽ asine cis patris saul. Item אֵתָן Ethan. fortis vel robust⁹ aut asperũ vel saxosum. De quo vide supra in dictiõe אֵית Eth. quia cõiter scribitur cum littera iod in medio dictionis. Itẽ אֵתוּן Athun siue אַתּוּנָא Athuna. In lingua chaldaica significat fornacẽ siue furnũ. Dañ. 3. Eadẽ hora mittetur in fornacẽ ignis ardentis. Et in eo. Missi sunt in mediũ fornacis ignis ardentis. Et in eodẽ. Fornax autem succensa erat nimis.

אָתוֹת Asine.

אֵתָן Fortis.

אֵתוּן אַתּוּנָא Fornax

אָתַר Athar. In lingua chaldaica significat excutere. Dañ. 4. Excutite folia eius. Significat etiã locũ. vt supra in eodẽ. 2. Nullusq; locus inuẽtus est eis. Esd. 6. Et referatur in templũ ierusalẽ in locum suum.

אָתַר Excutere Locus.

De incipiẽtibus a littera. ב. Beth.

בְּ Be. In. cum. quãdo. ad. per. contra. Sed hec littera be nũq; reperitur sola per se sicut nec vlla alia littera hebraica reperitur sola sed in cõpositione cum noie vel pronomine aut cum verbo siue participio vel gerũdiis. & ponitur pro in. aut cum vel cõtra. vt Geñ. 1. In principio creauit deus celum & terrã. Et in eodẽ. 33. Et prosequerer te cum gaudio et cum canticis & cũ tympanis & cum citharis. Ps. 125. In cõuertendo dñs captiuitatẽ sion. Osee. 6. Cum cõuertero captiuitatẽ populi mei. Item ponitur pro quando. Geñ. 2. Quãdo creati sunt. Et in eodẽ. 16. Qñ peperit ei Agar ismaelem. Et in eodẽ. 25. Quãdo nati sunt paruuli. & in eo. 41. Quãdo stetit in conspectu regis. Item ponitur pro ad. Geñ. 1. Faciamus hoiem ad imaginẽ & similitudinẽ nr̃am. Et in eodẽ. Et creauit deus hominẽ ad imaginẽ & similitudinem suã: ad imaginẽ dei creauit illum. Et in eodẽ. 5. Ad similitudinẽ dei fecit illum. Item ponitur pro per. Geñ. 21. Iura ergo per dñm ne noceas mihi. Et in eodẽ. 22. Per me metipsum iurauí dicit dñs. Et in eodẽ. 28. Angelos quoq; dei ascendẽtes & descendẽtes per eam. Ps. 65. Transiuim⁹ per ignem & aquã. Ponitur etiã pro cõtra. Geñ. 16. manus eius contra oẽs & manus omniũ cõtra eum. Exo. 14. Dñs enim pugnat pro eis cõtra nos. Nu. 12. Locutaq; est maria et aaron contra moysen. Deut. 2. Ne moueamini cõtra eos. Et in eodẽ. 5. Ne loquaris contra proximũ tuũ falsum testimoniũ. Iob. 22. Et erit oĩpotens contra hostes tuos. & cõponitur cum pronoĩbus sic. בִּי Bi. i. in me. בָּךְ Becha siue Bach. i. in te. בּוֹ Bo. in illo aut in eo vel in ipso. בָּהּ Ba. in illa vel in ea aut in ipa. בָּנוּ Banu. in nobis. בָּכֶם Bachem. i vobis בָּמוֹ Bachen. in vobis. fe. ge. בָּם Bam siue בָּהֶם Bahem. in illis aut in eis vel in ipsis. בָּהֵן Bahen in eis vel in ipsis: aut in illis. femínini generis.

בְּ In. Cum.

Quando. Ad. Per Contra

בִּי In me.

בַּת Babath. Pupilla. f. oculi. Zach. 2. Qui autem tetigerit vos tangit pupillam oculi sui. Inuenitur etiã cum simplici beth. et dicitur בָּת Bath. i. pupilla. Threñ. 2. Ne taceat pupilla oculi tui.

בַּת Pupilla. בָּת Pupilla.

בָּא Ba. venire. ingredi. De quo vide infra in dictione בּוֹא Bo cum vau in medio: quia ab eo deriuatur.

בָּא Venire.

בָּאַר Baar. Explanare. declarare. elucidare. Deut. 1. cepit moyses explanare legẽ. Et in eodẽ. 27. Et scribes sup lapides oĩa verba legis huius plane & lucide. Abac. 2. Scribe visum & explana eũ sup tabulas. Item בְּאֵר Beer. Puteus Geñ. 21. Quoniã ego fodi puteũ istum. Et in eodẽ. 26. Et reperierũt aquã viuam. Pro quo in hebreo habetur. Et reperierunt puteũ aquarũ viuentiũ. Et in eo. Fodit aliũ puteum. Et in plurali בְּאֵרוֹת Beeroth. i. putei. Geñ. 14. Vallis aũt siluestris habebat puteos multos bituminis. et in eodẽ. 26. Omnes puteos quos foderãt serui Abraam.

בָּאַר Explanare

בְּאֵר Puteus.

בְּאֵרוֹת Putei.

בָּאַשׁ Baas. Fetere. computrescere. fedare. confundere. odiosum esse. tristari. displicere. Exo. 5. Quoniã fetere fecistis odorem nostrũ corã pharaone. Et in eodẽ. 7. Et putresset aqua. Et in eodẽ. Cõputruitq; fluuius. & in eo. 16. Et scatere cepit vermibus atq; cõputruit. Ps. 37. Putruerunt & corrupte sunt cicatrices mee. Eccl's. 10. Musce morientes perdunt suauitatẽ vnguenti. Pro quo hebrei legunt. Musce morientes fetere faciũt. Significat etiã odiosum esse siue fedare vel confundere. Geñ. 34. Odiosum fecistis me chananeis. 1. Reg. 27. Multa mala operatus est cõtra populum suũ israel. Pro quo hebrei legũt. Odiosus factus est cũ populo suo israel. 2. Reg. 10. Videntes aũt filii Amon q̃ iniuriam fecissent dauid. pro quo hebrei legũt. Videntes aũt filii amon q̃ odiosi siue fetidi essent dauid. Et in eode. 16. Vt cum audierit ois israel q̃ fedaueris patrẽ tuũ. & Prouer. 15. Impius autẽ confundit. Et in lingua chadaica significat cõstristari siue displicere. Dañ. 6. Satis cõtristat⁹ est. & inde בְּאַשׁ Beos. i. fetor vel putredo. Esa. 34. Et de cadaueribus eorũ ascendet fetor. Ioel. 2. Et ascendet fetor ei⁹. Amos. 4. Et ascendere feci putredinẽ castrorũ vr̃orũ. Et inde בָּאְשָׁה Basa. i. vua fetida & pessimi saporis que vocatur labrusca. Iob. 31. Et pro ordeo spina. pro quo hebrei legunt. Et pro ordeo labrusca. cuius plurale בְּאֻשִׁים Beusim habetur Esa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas & fecit labruscas.

בָּאַשׁ Fetere.

putrescere Computrescere.

Odiosũ ee

Fedare Cõfundere

Cõtristari

בְּאַשׁ Fetor.

בָּאְשָׁה Vua fetida

Spina.

בְּאֻשִׁים Labrusce.

בָּגַד Bag. Cibus. esca. Ezech. 25. Et tradam te in direptionẽ gentiũ. Pro quo hebrei legunt. Et tradam te in cibũ vel in escam gentibus. Nam supra dixerat ipsi comedẽt fruges tuas: & ipsi bibent lac tuũ. & preponitur ei פַּת Path. Quod significat panẽ vel cibũ. & dicitur פַּתְבַּג Pathbag. Pro quo beatus hieronym⁹ aliq̃ transtulit cibos. vt Dañ. 1. Et cõstituit eis rex annonã per singulos dies de cibis suis. Et in eo. Ne polluerẽtur de mensa regis. i. de cibis regis. Et in eodẽ. Qui vescuntur cibo regio. & aliq̃ transtulit panẽ. vt in eodem. 11. Et comedẽtes panẽ cum eo cõterent eum.

בָּגַד Preuaricari. aspernere. contẽnere. spernere. despicere. Esa. 24. Preuaricantes preuaricati sunt.

בָּגַד Direptio Cibus.

פַּתְבַּג Cibi.

Panis.

בָּגַד Preuaricari.

Hiere.12.Bene eſt oībus qui preuaricantur & iniqꝫ agunt.
Spernere. Oſee.5. In dño preuaricati ſunt. Significat etiā ſpernere
Contēnere aut contēnere vel deſpicere.Exo.21.Si ſpreuerit eam. Eſa.
33.Et qui ſpernis:nōne tu ſperneris. & in eodē.Cum fatiga
tus deſieris contēnere cōtemneris. Hiere.5. Quomodo ſi
contēnat mulier amatorē ſuū:ſic contēpſit me dom⁹ iſrael.
Threñ.1. Oēs amici eius ſpreuerūt eam.Malach.2.Quare
ergo deſpicit vnuſquiſq; veſtrū fratrem ſuū. et in eodē. Et
Deſpicere. vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere.& inde בֶּגֶד Béged
בֶּגֶד ſiue בָּגֵד Báged.i.preuaricatio vel contemptio. Eſa.24.Et
Puaricatio preuaricationē trāſgreſſorū.& in plurali בְּגֹדוֹת Bógdoth.
בְּגֹדוֹת ideſt preuaricatiōes.& inde בֹּגֵד Boged.i. preuaricator.vel
בֹּגֵד qui ſpernit. Eſa.21.Qui incredulus eſt infideliter agit. pro
Incredul⁹ quo hebrei legūt. Qui ſpernit p̄uaricator eſt:ſiue qui pre-
Infidelis. uaricator eſt ſpernit.& in eodē.33.Et qui ſpernis: nōne tu
Puaricator ſperneris.et in plurali בֹּגְדִים Bógdim.i.preuaricatores vel
qui ſpernit transgreſſores. Eſa.24.Et preuaricationē transgreſſorum
בֹּגְדִים preuaricati ſunt.Hiere.9. Quia oēs adulteri ſunt & cetus
Trangreſſores. preuaricatorū.& in gñe fe.בְּגָדָה Bagoda ſiue בֹּגֵדָה Bógeda
Preuarica- vt Hiere.3.Et vidit preuaricatrix ſoror eius iuda. et in eo.
tores. Et non timuit preuaricatrix iuda ſoror eius. Itē בֶּגֶד Béged
בְּגָדָה Pānus.veſtis.ſiue veſtimentū.vt Geñ.28. Et dederit mihi
בֹּגֵדָה panem ad veſcendū et veſtimentū ad induendū. Exo.28.
Preuarica- Facieſq; veſtem ſanctā aaron fratri tuo.Ps.101.Et oēs ſicut
trix. veſtimentū veteraſcent.Eſa.64.Et quaſi pānus mēſtruate
בֶּגֶד vniuerſe iuſtitie noſtre.Et in plurali בְּגָדִים Begadim.i.pā-
Veſtimētū. ni vel veſtimenta. Leui.12.Lauabit veſtimēta ſua. Itē בָּגָד
Pānus. In felicitate aut venit felicitas. De quo vide ifra in dictione
בְּגָדִים גַּד gad:quia eſt dictio compoſita.
Veſtimēta.
בָּגָד בִּגְלַל Biglal.Propter.ob gratiā. Geñ.12.Et viuet aīa mea
Felicitate. ob gratiam tui. Deut.15. Vt benedicat tibi dñs deus
בִּגְלַל tuus in omni tēpore. Pro quo hebrei legūt. Quia propter
Ob gſam. hanc rem benedicet tibi dñs deus tuus in omni ope tuo.
Et.
Propter. בַּד Bad.linū.vel lineus.diuinus vel diuinator:aut mēdax.
Linum. veſtis. ramus.pondus. Leui.16. Tunica linea veſtietur
feminalib⁹ lineis verenda celabit: accigetur zona linea ci-
darim lineā imponat capiti. Significat etiā diuinū vel diui
natorem.& ſolū inuenitur בַּדִּים Badim in nūero plurali.
בַּדִּים Eſa.44.Signa diuinorū irrita facit Hiere.50.Gladius ad
Diuini. diuinos eius qui ſtulti erunt:et quia iſti cōmuniter mentiū
tur ideo ſecundū hebreos etiā ſignificat mēdaces ſiue men
dacia.Iob.11. Vbi nos habemus:tibi ſoli tacebūt homines?
Soli. hebrei legūt. Mendacia tua tacebūt hoīes? Et in eodē.41.
Mēdacia. Non parcā ei verbis potentibus.pro quo ipſi legūt. Non ta
Potentes cebo mendacia eius. Vide etiā de hoc ifra in dictione בָּרָא
bada. Significat etiā veſtes ſiue fortitudinē.Exo.25.Facieſ
Electes. q; veſtes de lignis ſetim. Eſa.16. Et indignatio ei⁹ pluſq̄
Fortitudo fortitudo eius. Accipitur etiā pro membris vel brachiis eo
quod ſunt quaſi veſtes & in illis eſt fortitudo. Iob.18.Deuo
Brachia. ret pulchritudinē eius: & cōſumat brachia ei⁹ primogēita
Pulchri- mors.& etiā pro pulchritudine habetur ibi eadē dictio. Po
tudo. nitur etiā pro profundo.vt in eodē.17. In profundiſſimū
Profūdiſ- infernū deſcendant oīa mea.Sed etiā in hoc loco hebrei le-
ſimum. gunt. Membra ſiue brachia.ſ.mea in ifernū deſcendāt. Itē
accipitur pro ramis arboris eo q̄d ſunt ſicut mēbra in ho-
Rami. mine.vt Ezech.19.Et egreſſus ignis de virga ramorū ei⁹.
בַּד et in eodē.17.Et fructificauit in palmites.ſignificat etiā בַּד
Bad.equalitatē ponderū vel menſurarū.ſ.qñ de diuerſis re
Eqle pōd⁹ bus tantū accipitur de vno q̄tum de alio.vt Exo.30. Equa
lis ponderis erunt oīa. Pro quo in hebreo habetur. Bad cū
bad erunt.i.tantū cum tanto erunt: quaſi dicat tantum de
vno quantum de alio.
בָּדָד Badad.ſolus.ſolitarius.Et eſt oñis generis & vtriuſq;
numeri.Leui.13.Solus habitabit extra caſtra. Deut.32.Do
Solus. minus ſolus dux eius fuit.et in eodē.33.Habitabit iſrael cō
fidenter & ſolus.Eſa.27. Ciuitas enī munita deſolata erit.
Deſolata ideſt ſola vel ſolitaria.Hiere.49.Soli habitabūt. Threñ.1.
Soli. Quomodo ſedet ſola ciuitas.Et in eo.3. Sedebit ſolitarius
Sola. et tacebit.& aliq̄ndo ſcribitur cum vau in prima ſyllaba.et
Solitari⁹. dicitur בּוֹדֵד Boded.i.ſolitarius. Ps.101. Sicut paſer ſolita-
בּוֹדֵד rius in tecto.Oſee.8.Onager ſolitarius ſibi ephraim.& re
Solitari⁹. cipit articulum lamed in principio.& dī לְבָדָד Lebadad.i.
לְבָדָד ſolus.ſolitarie.ſingulariter.et eſt oīs generis & vtriuſq; nu
Solus. meri.vt Nu.23.Populus ſolus habitabit.Ps.4.Quoniā tu
Singulr. domine ſingulariter. Mich.7. Habitantes ſolos in ſaltu.
Soli. Et aliq̄ſ ſcribitur cum ſimplici daled.& dicitur לְבַד Lebad
לְבַד ideſt ſol⁹.ſeorſum.ſingulariter.Zach.12.Et plangēt terre:
Seorſum. familie & familie ſeorſum : familie domus dauid ſeorſum:
et mulieres eorū ſeorſum.Et cōponitur cum ꝓnominibus
לְבָדִי hoc modo.לְבַדִּי Lebadi.ſolus ego. Deut.1.Non poſſum ſo
Solus ego lus ſuſtinere vos. לְבָדֶךָ Lebadécha. ſolus tu.Exo.18.Solus
illud non poteris ſuſtinere. לְבָדוֹ Lebado. ſolus ille. Geñ.
32.Manſit ſolus.& in noſtra trāſlatione amittūtur iſte per-
ſone.ſ.ego.tu.ille.quia ſubintelligūtur ex verbis appoſitis
לְבָדָהּ Lebada.ſola illa.לְבָדֵנוּ Lebadénu.ſoli nos לְבַדְכֶם Le
badechem.ſoli vos. לְבַדְכֶן Lebadechen.ſole vos.feme.ge.
לְבַד לְבָדָם Lebadam.ſoli illi.לְבָדָן Lebadan.ſole ille.Item לְבַד
Excepto. Lebad.i.preter.excepto.abſq;. Deut.18.Excepto eo q̄d in
Abſq;. vrbe ſua ex paterna eis ſucceſſione debetur. 3. Re.5.Abſq;
prepoſitis qui p̄erant ſingulis operibus.& etiā preponitur
מִלְבַד ei līa mem.& dicitur מִלְבַד Milebad.i.abſq;. excepto. pre-
Abſq;. ter.Geñ.46. Abſq; vxorib⁹ filiorū ei⁹. Leui.23.Exceptis
Excepto. ſabbatis dñi.Deut.4.Non eſt alius preter eum.
Preter.
בָּרָא בָּרָא Bada.Fingere.mētiri.3.Reg.12.Quintadecima die
Fingere. menſis octaui quem finxerat de corde ſuo.Nee.6.De
corde enim tuo tu cōponis hec.i.tu fingis hec mendacia.
Et dicunt aliqui q̄ ab hac dictione deriuatur.בָּדִים Badim.
quod in ſupradicta dictione dixim⁹ ſignificare diuinato-
diuiatores res ſeu mendaces.
בָּדַל Badal. Diuidere.ſeparare.Geñ.1.Diuiſit lucem a tene
Diuidere bris.& in eodem. Et diuidat aquas ab aquis. Exo.26.
Separe Quo & ſanctuariū & ſanctuaria ſanctuarii diuidētur. Nu.
16.Nunquid parū vobis eſt q̄ ſeparauit vos deus.& in eo.
Separamini de medio cōgregationis huius. Deut.10.Eo tē
pore ſeparauit dñs tribum leui.Eſd.6. Et oñes qui ſe ſepa-
rauerant a coinquinatione gentiū terre.Et in eodē.9.Non
eſt ſeparat⁹ populus iſrael.Et in eodē.10. Separamini a po
pulis terre. Eſa.56. Et non dicat filius aduene qui adheret
domino dicens:ſeparatione diuidet me dñs a populo ſuo.
בְּדִיל Item בְּדִיל Bedal.cartilago.ſiue extremum auris. Amos.3.
Extremū Quomodo ſi eruat paſtor duo crura aut extremū auricule
auricule. Item בְּדִיל Bedil.ſtannū.Nu.31.Et ſtannū & plumbū.Eſa.
בְּדִיל 1.Auferam omne ſtannū tuū.Ezech.27.Argento ferro ſtā
Stannū. no plumboq; repleuerūt nundinas tuas . Zach.4.Et vide
bunt lapidē ſtāneū in manu zorobabel.
בְּדֹלַח Bedolach. bdeliū.quod ſecundū aliquos eſt genus
Bdeliū. lapidis precioſi.Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliū & lapis
onychinus. et Nu.11.Erat autē man quaſi ſemen coriandri
coloris bdelii.
בָּדַק Badach.inſtaurare.vel reparare ruinam vel fiſſuras
Inſtaurar. domorum.2.Paral.34.Vt inſtaurarent templū & in-
Scrutari firma queq; ſarcirent. In lingua vero chaldaica ſignificat
בָּדָק ſcrutari vel rimari:aut inueſtigare. Inde בָּדָק Bedec.i. rima
vel ſciſſura:ſiue illud quod venit ad reſtaurandū:vel indi-
ſartatecta get reſtauratiōe.vt.4.Reg.12.Et inſtaurarēt ſartatecta do
Inſtauratio. mus ſiquid neceſſariū viderint inſtauratione. Ezech.27.

Senes biblii & prudentes eius habuerūt nautas ad miniſteriū varie ſupellectilis tue. pro quo hebrei legūt. Senes giblii & prudētes eius fuerūt in te: cōfortantes vel reparātes rimam vel ſciſſuram tuā.i.reſtaurātes quicquid indiget reſtauratione.

ſciſſura vel rima.

בָּדַר Badar. In lingua chaldaica ſignificat diſpergere vel diſſeminare.vt Dañ.4. Diſpergite fructus eius.

Diſpgere

בָּהּ Ba.in illa.vel in ea.aut in ipſa.ſiue in qua. Et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniūtur per ſe.vt dictū eſt ſupra in principio huius littere Beth.

In ea.

בֹּהוּ Bohu.vacuum.ſiue vacuitas.aut nihil. Geñ.1. Terra autē erat inanis & vacua. Vbi pro inanis ponitur תֹּהוּ Thohu.et pro vacua ponitur בֹּהוּ Bohu.cum vau in fine loco he.& habētur eedē dictiones. Hiere.4 vbi dicitur. Aſpexi terram & ecce vacua erat & nihil.vbi pro vacua ponitur. תֹּהוּ Thohu.& pro nihil ponitur בֹּהוּ Bohu.et Eſa.34. Vbi nos habemus & extendetur ſup eam menſura vt redigatur ad nihilū & perpendiculū in deſolatione:in hebreo habetur & extendetur ſup eam menſura thohu & lapides bohu. vbi tranſlatio nra pro thohu tranſtulit nihilū.& pro bohu deſolationē. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ thohu ſit res omni forma carens.vt eſt materia prima. Et bohu aptitudo habendi: ſiue deſiderium quod mouet materiam primam ad omnem formam naturalem.

Clacuū. Rihū. Deſolatio.

בָּהַט Bahat.genus lapidis.pro quo btūs hieronymus ſmaragdum tranſtulit. Eſter.1. Super pauimentū ſmaragdino et pario ſtratū lapide.& ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

ſmaragd⁹

בָּהַל Bahal. Turbare.conturbare.feſtinare.accelerare.terrere.timere.temere loqui.vel temere feſtinare. Exo. 15. Tunc cōturbati ſunt principes edom.1.Reg.28. Cōturturbatus eni erat valde. Iob.4. Tetigit te & cōturbatus es. Et in eodē.23. Et omnipotens cōturbauit me.et Ps.2. Et in furore ſuo cōturbabit eos.et Ps.6. Et aia mea turbata eſt valde. & in eodē. Erubeſcant & cōturbētur veheměter oēs inimici mei.et. Ps.29. Et factus ſum cōturbatus.et Ps.82. Et in ira tua turbabis eos. Significat etiā feſtinare vel accelerare.vt.2.Paralip.25 Ad quā me deus feſtinato ire precepit. Eſter.6. Et cito eum ad conuiuiū quod regina parauerat pergere cōpulerūt. Et in eodē.8. Egreſſi ſunt veredarii celeres. Prouer.20. Hereditas ad quā feſtinatur in pricipio Et in eodē.28. Qui feſtinat ditari & aliis inuidet. Eccls.7. Ne ſis velox ad iraſcendū.& in eodē.8. Ne feſtines recedere a facie eius. Item ſignificat terrere.vel pertimeſcere.aut temere loqui. Geñ.45. Et non poterāt reſpondere fratres nimio terrore perterriti. Iob.21. Et ego quādo recordatus fuero pertimeſco. Eccls.5. Ne temere quid loquaris.et ide

Cōturbari Cōturbare Turbare. Feſtinare. Cito pgere Eccelerař. Feſtinari pterrere. ptimeſcere Temere loqui.

בְּהָלָה Behala ſiue נִבְהָלָה Nibhala.i.feſtinatio.velociter.conturbatio.terror. Leui.26. Viſitabo vos velociter.& Ps.77. Et anni eorū in feſtinatione. Soph.1. Quia cōſummationē cum feſtinatione faciet cunctis habitantibus terrā. Eſa.65. Nec generabūt in conturbatione. et in lingua chaldaica dī הִתְבַּהֲלָה Hithbehala.i. feſtinatio ſiue feſtinanter. Dañ. 2. Tuncarioth feſtinus introduxit danielē. Pro quo hebrei legunt. Tuncarioth cum feſtinatione introduxit danielem. Et in eodē.3. Surrexit prope.i.feſtināter. Eſd.4. Et abierunt feſtini.pro quo hebrei legūt. Et abierūt cū feſtinatiōe.

Velociter. Feſtinatio cōturbatio Feſtinatio

בָּהֶם Bahem.in illis. vel in eis.aut in ipſis.et eſt dictio cōpoſita vt dictum eſt ſupra.

In illis

בְּהֵמָה Behema.animal. beſtia.iumentū.pecus. Deut.14. Hoc eſt animal quod comedere debetis. Nec.2. Niſi aīal cui ſedebam. Prouer.30. Leo fortiſſimus beſtiarum. Exo.19. Siue iumentū fuerit ſiue homo nō viuet. Nu.5. Ab homine vſq; ad pecus mei ſunt. Et quādo poſt ſe regit genī

Animal Beſtia. Jumentū Pecus.

tiuū: vel quādo cōponitur cum pronominib⁹: tunc mutat he in tau.ſicut & alia noia hebraica in he deſinētia.vt Nu. 5. Et pecora leuitarū pro pecoribus eorū.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. Et pecus leuitarū pro pecore eorū. Et in plurali בְּהֵמוֹת Behemoth. Deut.32. Dentes beſtiarū immitā in eos. Iob.12. Interroga iumēta & docebūt te. Et in eodē. Qui docet nos ſuper iumēta terre. Eſa.30. Onus iumentorū auſtri. Ps.8. Inſuper & pecora campi. Ioel.2. Nolite timere aīalia regionis. Abac.2. Et vaſtitas animaliū deterrebit eos. Accipitur etiā pro noīe proprio quod ponitur pro demone.vt Iob.40. Ecce behemoth quē feci tecū fenum quaſi bos comedet. Tamē hebrei qui occidentē litteram ſequūtur dicunt: ꝙ in hoc loco accipitur pro quodā animali ignoto incredibilis magnitudinis quod vocatur behemoth in plurali terminatione.

בְּהֵמוֹת Beſtie. Jumēta Pecora Aialia. behemeth

בֹּהֶן Bohen.pollex. Leuit.14. Et ſuper pollicē manus eius ac pedis dexteri.& in plurali בְּהֹנוֹת Behonoth.i.pollices. Iudi.1. Quē perſecuti cōprehederūt ceſis ſūmitatibus manuū eius ac pedum. Pro quo hebrei legūt. Quem perſecuti cōprehenderūt: et abſciderunt pollices manuū eius ac pedum. et in eodē. Septuaginta reges ceſis manuū ac pedū ſummitatib⁹. pro quo hebrei legūt. ceſis pollicibus manuū ac pedum. ſed idem eſt ſenſus.

בְּהֹנוֹת Pollex ſūmitates Pollices.

בֹּהַק Bohac.macula incute coloris candidi. Leui.13. Sciat non eſſe lepram: ſed maculam coloris candidi & hominem mundum.

Macula coloris candidi.

בֶּהָר Bahar.candor.albedo.inde בַּהֶרֶת Bahéreth.i.macula candida vel quaſi lucens. Leuit.13. Aut quaſi lucens quippiā.i.plaga lepre.& in eodē. Sin autē lucis candor fuerit in cute.& in eodē. Sin aūt in ſuo loco candor ſteterit. et in eodē. Vir ſiue mulier in cuius cute candor apparuerit. & in eodem. Si deprehenderit ſubobſcurū alborem lucere in cute. Et inde בָּהִיר Bahir.i.lucidū vel candidū ſicut eſt nix. Iob.37. Subito aer cogetur in nubes. ꝙ quo hebrei legūt Lucidū vel candidū eſt in nubibus.

Candor בַּהֶרֶת ꝗſi lucens. lucis cādor Candor בָּהִיר Lucidū.

בּוֹ Bo. In illo.vel in eo.aut in ipſo.et eſt dictio cōpoſita cuius partes nō inueniūtur per ſe.vt ſupradictū eſt.

In illo.

בּוֹא Bo.venire.ingredi.intrare. introducere. ītromittere afferre. adducere. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit ad me.et in eodē.19. Venerūt duo angeli ſodomā. & in eo. 24. Veni ergo hodie ad fontem aque.& in eodē.27. Venit germanꝰ tuus fraudulēter.et Exo.22. Maxime ſi cōductū venerat pro mercede operis ſui.et in eodē.20. Veniā ad te et benedicā tibi.1.Reg.4. Venit deus in caſtra. Ps.35. Non veniet mihi pes ſuperbie. Abac.2. Quia veniens veniet & non tardabit. Significat etiā ingredi: vel introire. Geñ.6. Et ingredieris arcam tu & filii tui. et in eodē.7. Ingredere tu & oīs domus tua in arcam. Et in eodē.34. Ingreſſi ſunt vrbem cōfidenter.& in eo.38. Et accepta vxore ingreſſus eſt ad eam.et Ps.5. Introibo in domū tuam.et Ps.17. Et clamor meus in cōſpectu eius introibit in aures eiꝰ. Ps.62. Introibūt in inferiora terre. Ps.78. Introeat in cōſpectu tuo gemitus cōpeditorū. Ps.99. Introite portas eius in confeſſione.et Eſa.2. Introibūt in ſpelūcas petrarū.et ſepe ſcribitur ſine vau in medio: vt in aliquibus locis predictis.& aliquādo loco vau ponitur iod.ſ.quādo eſt verbū tertie coniugationis: et tunc ſignificat afferre: vel introducere.aut adducere: vel offerre. Geñ.27. Affer mihi de venatione tua. Et in eodē.33. Suſcipe benedictionē quā attuli tibi.& in eo. 42. Adducite fratrē veſtrū.et in eodē. Obtulerū ei munera et in eodē. Et deferte viro munera. & in eo. Introduc viros domū.& in eodē. Introducti ſumus vt deuoluat in nos caliū niā. Exo.35. Omnis multitudo filiorū iſrael obtulit mente

Ingredi. Introire Afferre Adducere. Offerre. Deferre. Introducere

promptissima. Et in eodem. 36. Plus offert populus q̄ necessarium est. Leui. 2. ac deferet ad filios aaron sacerdotis.

Inferre. Et in eo. 4. Et adducet illū ad hostiū tabernaculi: & i eo. inferet sacerdos qui vnctus est de sanguine eius. Deut. 12. Et

Intromittere. offeretis in loco illo holocausta. Esa. 1. Nō offeratis vltra sacrificiū frustra. Ezech. 37. Ecce ego intromittā in vos spīm Esa. 41. Et adducet magistratus quasi lutū. Et in eodē. 49. Et afferent filios tuos in vlnis. & Hiere. 59. Vt adducerentur in babylonē. Ezech. 8. Et adduxit me in hierusalē. Accipitur etiā pro introitu solis sub orizonte q̄d in nr̄a translatione dicitur occidere vel occūbere. Gen̄. 15. Cūq; sol occū

Occidere. beret. Eccls. 1. Et oritur sol & occidit. Esa. 60. Nō occidet vltra sol tuus. Et inde בוא Bo. siue בא Bo. sine vau in medio dictiōis. i. Ingressus siue introitus. 1. Reg. 16. Pacificus ne est

בוא
בא
Ingressus Introitus ingressus tuus. Et sic. 3. Reg. 2. Vbi eadē verba habentur. Ps. 120. Dn̄s custodiat introitū tuum & exitum tuum. Pro quo in hebreo habetur. Dn̄s custodiat exitū tuum & introitū tuum. Et aliq̄n̄ prepōitur ei littera lamed: & dicitur לְבוא

לְבוא
Introitus Lebo. vt Iudi. 3. vsq; ad introitum emath. Amos. 6. Ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. Q̄nq; etiā preponitur ei littera mem. & dicitur מְבוא Mebo. i. ingressus vel introitus: aut occasus. s. solis. vt Iudi. 1. Ostende nobis introi-

מְבוא
Introitus Occasus tū ciuitatis. Ezech. 26. Quasi per introitum vrbis dissipate. Ps. 103. Sol cognouit occasum suum. Ps. 112. A solis ortu vsq; ad occasum. Et aliq̄n̄ scribitur cum he in fine: et dicitur בִּיאָה Bia. i. Introit⁹. Ezech. 8. Et ecce ab aquilōe porte altaris idolum zeli in ipso introitu. & etiā scribitur cum

בִּיאָה
Introitus caph & he in fine & dicitur בֹּאָכָה Boacha. i. ingressus vel introitus. aut veniens. vel ingrediens. siue pergēs. Gen̄. 10. Facti sunt termini Chanaan venientibus a sidone gerarā

בֹּאָכָה
Ingredies Pergens. Introiēs. vsq; gazā donec ingrediaris sodomā. & in eodem. Et facta est habitatio eorū de messa pergētibus vsq; sephar. & in eodem. 25. Que respicit egyptum introeuntibus assyrios. Et

תְּבוּאָה
Fructus. Fruges. inde תְּבוּאָה Thebua. i. fructus. fruges. prouentus vel reditus: eo q̄ veniūt per singulos annos. Leuit. 25. Colligesq; fructus eius. Et in eodem tps em̄ frugum vēdet tibi. Nu. 18. Et reputabitur vobis quasi de area & de torculari dederitis primitias. Pro quo hebrei legunt. Et reputabitur leuitis q̄si

Redditus. fructus aree & quasi fructus torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut. 22. Et que nascuntur ex vinea pariter sanctificentur. i. fruct⁹ vinee. & Eccls. 5. Et qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. 4. Reg. 8. Restitue ei oia que sua sunt: & vniuersos reditus agrorum.

בוב
נְבוב
Inane. Cōcauum Vanus. בוב Bub. Concauū. vacuū. inane. vanum. Et scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוב Nebub. vt Ezo. 27. Non solidum sed inane & cōcauum intrinsec⁹ facies illud. Hiere. 52. Et intrinsec⁹ caua erat. i. cōcaua. Iob. 11. Vir vanus in superbiam erigitur.

בוז
בז
Cōtemnere. Despicere Predari. Diripere. בוז Buz. siue בז Boz. Contemnere. despicere. depredari. diripere. Prouer. 23. Quia despicient doctrinā eloquii tui. Et in eodē. Ne contēnas cū senuerit mater tua. Cāti. 8. Quasi nihilum despicient eū. Pro quo in hebreo habetur. Despectione despicient eum. Esa. 24. Et depredatione predabitur. & in eodem. 10. Vt auferat spolia & diripiat predā Item בז Buz. pōitur pro nomine. & significat contēptum

בז
Cōtemptū Despectio siue despectum. Iob. 12. Lampas cōtempta apud cogitationes diuitum. & in eodē. 31. Et despectio propinquorum terruit me. Ps. 50. In superbia & in abusione. Pro quo heb. legunt. In superbia & in despectione. & aliq̄n̄ scribitur sine vau in medio: & etiam q̄nq; duplicatur vltima littera zain & multa alia deriuantur ab eo: de quo vide infra in dictiōe.

בוז
בזז
בוך Bazaz. & in dictione בזה Baza.

בוך Buch. Cōfusum siue deuiū esse. oberrare. Coarctari. flere. Ingemere. & scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוך Nabuch. Exo. 14. Coarctati sunt in terra. i. confusi vel oberrantes sunt in terra. Hester. 3. Et cunctis iudeis qui in vrbe erant flentib⁹. Pro quo hebrei legūt. Et ciuitas susa flebat siue confusa erat. & Ioel. 1. Mugierūt greges armenti. Et aliq̄n̄ scribitur sine vau in medio dictionis. & inde מְבוכָה Mebucha. Pro quo trāslatio nostra habet fletum. Esa. 22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus dn̄o deo exercituum in valle visionis.

נְבוך
Coarctare Flere. Mugire.

מְבוכָה
Fletus.

בול
Herba. Truncus. בול Bul. Germē. Herba. Truncus. s. ligneus. Iob. 40. Huic montes herbas ferunt. Esa. 44. Ante truncū ligni p-cidam. significat enim quidquid terra producit: modo sint herbe: modo arbores vel ligna. vnde proprie interpretatur

Germen. germē. & scribitur aliquando cum Iod in principio & dicitur יְבול Iebul. i. Germē. siue fructus. Leuit. 26. Et terra gignet germē suum. Ps. 66. Terra dedit fructum suum. Abac. 2. Et non erit germen in vineis. Et etiā de hoc vide infra in

יְבול
Germen. Fructus. dictiōe יבל Iabal. Et q̄n̄ scribitur cum littera mem in principio & dicitur מָבול Mabul: tunc significat diluuium. Gen̄. 6. Ecce ego adducam aquas diluuii super terram. Et in eodem. 7. Propter aquas diluuii. Et quia mensis octobris abū

מָבול
Diluuium dat imbribus: ideo appellatur in hebreo. בול Bul. 3. Reg. 6. Et in anno vndecimo mense bul ipse est mensis octauus perfecta est domus.

בול
Bul.

בון Bun. Intelligere. Docere. de quo vide infra in dictione. בִּין Bin.

בון

בוס
Cōculcare Calcare. בוס Bus. cōculcare. calcare. diripere. Ps. 59. Et ipse ad nihilū deducet tribulātes nos. Pro quo btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et ipse conculcabit hostes nostros. Prouer. 27. Anima saturata calcabit fauum. Et esa. 14. Et in montibus meis conculcem eū. Zach. 10. Et erunt quasi conculcantes lutum. Et aliquādo duplicatur vltima littera samach. Esa. 65. Hostes nostri cōculcauerunt sanctificationem tuam. & Hiere. 12. Conculcauerunt partem meam. Ezech. 16. & vidi te conculcatam in sanguine tuo. & inde מְבוסָה Mebusa. idest conculcatio. siue conculcata. Esa. 18. Ad gentem expectantem & conculcatam. Et in eodem. 22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus domino deo exercituum in valle visiōis. Et inde מוּבָס Mubas. idest conculcatum. Pro quo trāslatio nostra habet putridum. Esa. 14. Quasi cadauer putridum non habebis consortium cum eis in sepultura. Et aliquādo scribitur cum thau in principio & dicitur תְּבוסָה Thebusa. i. Conculcatio vel cōtemptio. 2. Paralip. 22. voluntatis quippe fuit dei aduersus ochoziā. Pro quo hebrei legunt. A deo em̄ fuit cōculcatio vel comtemptio ochozie. Nā Iehu cōptē sit eum & iussit iis qui sequebantur eum vt percuterent etiam ipsum ochoziam: quamuis erat rex Iuda. vt habetur. 4. Regum. 9. Et aliquando scribitur cum littera sin loco samach & significat diripere. Amos. 5. Idcirco pro eo quod diripiebatis pauperem & predam electam tollebatis ab eo. vbi ponitur בּוּשַׁכֶם Bosaschē pro בּוּסַכֶם Bosaschē: Secundum aliquos hebreos. Alii vero dicunt quod ei⁹ primitiuum est בָּשַׁס Basas. de quo infra in suo loco dicetur.

בוס
Cōculcare Calcare.

מְבוסָה
Cōculcata. cōculcatio

מוּבָס
Putridus

תְּבוסָה
cōculcatio Contēptio

בוּשַׁכֶם
בּוּסַכֶם
בָּשַׁס
Diripere.

בוץ
Byssus. Sericum. בוץ Bus. linum vel byssus. aut sericum. Hester. 1. sustentata funibus byssinis atq; purpureis. Et in eodem. 8. Et amictus serico pallio. In lingua vero syra communiter ponitur pro lino.

בוק
Dissipari. Dissipare. בוק Boc. dissipare. deuastare. euacuare. disrumpere. Esa. 24. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere. 9. Et dissipabo cōsiliū Iuda & Hierusalem. Naū. 2. Dissipata est & scissa & dilacerata. Vbi p dissipata pōitur בּוקָה Buca. & p scissa pōitur מְבוקָה Mebuca: q̄d a supradicta dictione deriuatur

per additionem mem in principio. et aliquando geminatur vltima littera coph. et dicitur. בוקק Bochec. vt Esa. 24. ecce dominus dissipabit terram. et de hoc vide infra in dictione בקק Bacac. et aliquando scribitur sine vau in medio et cum littera nun in principio que denotat verbum passiuum prime coniugationis. Esa. 19. et disrumpetur spiritus egypti in visceribus eius.

בוקק Dissipare.

בור Cisterna. Lacus. Carcer. בורות Cisterne.

בור Bor. cisterna. lacus. carcer. Gen. 37. Miserunt eum in cisternam veterem. Et in eodem. Extrahētes eum de cisterna vendiderunt eum ismaelitis. Exo. 21. Si quis aperuerit & foderit cisternam. & Ps. 27. assimilabor descendentibus in lacum. Ps. 39. Et eduxit me de lacu miserie. Esa. 38. Non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam. Et in eodem. 51. Et ad cauernam laci de qua precisi estis. Thren. 2. Inuocaui nomen tuum domine de lacu nouissimo. Item ponitur pro carcere eo q̄ est similis cisterne vel lacui. Gen. 41. Protinus ad regis imperium eductum de carcere ioseph totonderunt. & in plurali בורות Boroth. vt Deut. 6. Cisternas quas non fodisti. & Hiere. 2. Et foderunt sibi cisternas dissipatas.

בוש erubescere. Moram facere. Cōfūdere.

בוש Bos. Erubescere. confundere. tardare siue moram facere. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubescerent. &. 4. Reg. 2. Coegerunt eum donec acquiescceret. Pro quo hebrei legunt. Coegerunt eum donec erubesceret. siue donec moram faceret. Ps. 22. In te sperauerunt & non sunt confusi. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernum. Ps. 69. Confundantur & reuereantur qui querunt animam meam. Ps. 70. Cum confusi fuerint & reueriti qui querunt animam meam. Esa. 25. Erubesce sidon. Et aliquando scribitur sine vau in medio dictionis: vel loco eius ponitur iod scilicet quando est verbum tertie coniugationis. 2. Reg. 19. Confudisti hodie vultum omnium seruorum tuorum. Esdre. 8. Erubui enim petere a rege pedites & equites. Et in eodem. 9. Confundor & erubesco leuare faciem meam ad te. Ps. 15. Consilium inopis confudistis. Ps. 43. Et odientes nos confudisti. Ps. 52. Cōfusi sunt quoniam deus spreuit eos. pro quo hebrei legunt. Confudisti. siue confundere feciſti. scilicet illos. Hiere. 48. Quoniam vastata est & confusa. & in eodem. confusa est fortis & tremuit. & inde מבישׁ Mebis. idest confusionem faciens: siue ignominiosus. Prouer. 19. Qui affligit patrem & fugat matrem ignominiosus erit & infelix. Et in genere femenino. מבישׁה Mebisa. Prouer. 10. Et putredo in ossibus eius que confusione res dignas gerit. idest que confusionem facit. Et inde בושׁה Busa. idest confusio. verecundia. obprobriū. vt. Ps. 88. Perfudisti eum confusione. Et idem significat בשׁת Boseth. 1. Reg. 20. In confusionem tuam & in confusionem ignominiose matris tue. & Ps. 130. Inimicos eius induam confusione. Hiere. 5. Confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adolescentia nostra. vbi secundum hebreos confusio accipitur pro idolo. Et quandoq; recipit nun in secunda syllaba. & dicitur בשׁנה Bosna. idest confusio. verecundia. Osee. 10. Confusio ephraim capiet. Inde מבושׁי Mebusi: quod significat membra verenda. Deut. 25 Et aprehenderit verenda eius. Et quandoq; duplicatur littera sin: & significat erubescere siue morari aut moram facere. Gen. 2. Erat autem vterq; nudus adam scilicet & vxor eius: et non erubescebant. Exo. 32. Videns populus q̄ moram faceret moyses. Iudic. 5. Cur moratur regredi currus eius.

מבישׁ Ignominiosus.

מבישׁה Cōfusionē faciēs.

בושׁה Confusio.

בשׁת Confusio.

בשׁנה Confusio.

מבושׁי Verenda.

Erubescere. Moram facere. Morari.

בז

בזה

בז Baz. contemnere. despicere. depredari. De quo vide in dictione sequenti & infra in dictione בזה baza.

בזז Bazaz. depredari. siue depopulari. predari. diripere. Nume. 31. Quidquid habere potuerunt depopulati sunt Deut. 2. Abq; iumentis que in partem venere predantium Iosue. 8. Iumenta autem & predam ciuitatis diuiserunt sibi filii israel. Pro quo hebrei legunt. Iumenta autem & predam ciuitatis depredati sunt sibi filii israel. Hiere. 30. Cunctosq; predatores tuos dabo in predam. Et in eodem. 50. Gladius ad thesauros eius qui diripientur. Ezech. 39. Et depredabuntur eos quibus prede fuerunt. Et aliquando scribitur cum simplici zain. Esa. 8. Festina predari. Et in eodem. 10. Et pupillos diriperent. & in eodem. 11. Simul predabuntur filios orientis Soph. 2. Reliquie populi mei diripient eos. Et de hoc vide supra in dictione. בז Boz. & inde בז Baz. siue בזה Biza. idest preda. depredatio. direptio. Nu. 14. Paruulos vestros de quibus dixistis quod prede hostibus forent. Hester. 9. Predas de substantiis eorum agere noluerunt Esa. 10. Vt auferat spolia & diripiat predā.

בזא Diripere. בזה Cōtēpnere

בזא Baza. Diripere siue dissipare. Esa. 18. Diripuerūt flumina terram eius.

בזה Baza. contemnere. despicere. spernere. paruipendere. detrahere. Vilipendere. diripere siue depredari. Nu. 15. Verbum enim domini contempsit. 1. Reg. 2. Qui autem contemnunt me erunt ignobiles. 2. Reg. 12. Quare cōtempsisti verbū domini. Ps. 16. Ad nihilum deductus ē in conspectu eius malignus. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Despicitur oculis eius improbus. Prouer. 1. Sapientiam atq; doctrinam stulti despiciūt. Esa. 37. Despexit te & subsannauit virgo filia sion. Ps. 21. Quoniam non spreuit nec despexit deprecationem pauperum. Ester. 1. Paruipendent imperia maritorum. Scribitur etiam aliquando בז Baz. sine he in fine. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurum obligat. & Zach. 4. Quis enim despexit dies paruos. & in de. נבזה Nibze. idest contemptus siue despectus. ps. 118. A dolescentulus sum ego & contemptus. Esa. 53. Desideraui mus eum despectum & nouissimum virorum. & in plurali נבזים Nibzim. Malach. 2. Propter quod & ego dedi vos contemptibiles. Et aliquando recipit nun & mem in principio. Et dicitur. נמבזה Nemibza. idest despectum aut vile 1. Reg. 15. Quidquid autem vile fuit & reprobum demoliti sunt. Et inde בזוי Bazui. idest contemptus vel direptus. Esa. 42. Ipse autem populus direptus & vastatus. & in genere femenino בזויה Bezuia. Eccls. 9. Sapientia pauperis contempta est. & inde בוז Buz. idest contemptio vel despectio. vt Iob. 31. Et despectio propinquorum terruit me. & de hoc vide supra in dictione בוז Buz. & inde בזיון Bizaion idest contemptio siue despectio. Ester. 1. Vnde regis iusta est indignatio. Pro quo in hebreo est. & iuxta abundantiam contemptionis vel despectionis: et indignatio. scilicet est. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum e sensu non verbum ex verbo: sicut et in pluribus aliis locis sacre scripture: et maxime in libro Hester.

בזק Fulgur.

בזר Dissipare. Dispergere.

בזק Bazac. Fulgur. corruscatio. Ezech. 1. et animalia ibant et reuertebantur in similitudinem fulguris corruscantis. est etiam nomen propriū loci. Iudic. 1. et inuenerunt Adonibezech. in bezech. 1. Reg. 2. et recensuit eos in bezech

בזר Bazar. Diuidere. dispergere. dissipare. Ps. 67. Dissipa gentes que bella volunt. pro quo hebrei legunt. dispergе siue diuide gentes que bella volunt. Dañ. 11. et diuitias eorum dissipabit.

בחל Vlariare.

בחל Bachal. variare. instabilem esse. Zach. 11. Siquidem et anima eorum variauit in me. et solum inuenitur in predicto loco. et dicunt hebrei q̄ significat abominari vel abhorrere.

בָּחַן Probare.

בָּחַן Bachan. Probare. tentare. Iob. 7. Et subito probas illum. Et in eodem. 23. Probauit me quasi aurum. Et in eodem. 34. Auris enim verba probat. & in eodem. Pater mi probetur iob vsq; in finem. Ps. 16. Probasti cor meum & visitasti nocte. & Ps. 25. Proba me domine & tenta me. Ps. 80. Probaui te apud aquam contradictionis. Hiere. 20 Tu autem domine exercituum probator iusti. Ezech. 21. Plaude super femur quia probatum est. & Zach. 13. Et probabo eos sicut probatur aurum. Malach. 3. Et tentauerunt deum: & salui facti sunt. & inde. בֹּחַן Bóchan. idest probatus: siue probatio. aut probamentum. Esa. 28. Ecce ego pono in sion lapidem precio sum probatum. Et inde בָּחוֹן Bachon. idest fortis. siue robustus: aut probatus: vel probator. Hiere. 6. Probatorem dedi te in populo meo. Pro quo hebrei legunt fortem vel robustū dedi te in populo meo. Et vtrumq; potest significare: nam eius plurale ponitur pro robustis. Esa. 23. Vbi dicitur in captiuitatē traduxerūt robustos eius. & inde בָּחַן Báchan: quod secundum hebreos significat etiam arcem siue turrim fortissimam & excelsam. Esa. 32. tenebre & palpatio facte sunt super speluncas Pro quo hebrei legunt. Munitio & arx facte sunt in spelūcas: siue per speluncas. de quo beatus Hieronymus super hoc loco sic ait. Pro tenebris & palpatione in hebraico dicitur ófel & báchan: quas hebrei duas turres esse in ierusalem arbitrantur excelsas atq; firmissimas: que his appellantur nominibus. Quarum prior interpretatur tenebre siue nubilum: eo quod vsq; ad nubes erigeret caput: altera probamentum & firmitas: siue vt symmachus vertit inquisitio: eo quod in contemplando culmine eiꝰ oculi fallerentur. Hec hieronymus.

Probare. Tentare. בָּחַן probatum בָּחוֹן Probator. Fortis. Robusti. בָּחֻן Arx.

בָּחַר Bachar. Eligere. Gen. 13. Elegit sibi loth omnem regionem circa iordanem. Exo. 17. Elige viros: & pugna contra amalech. Deut. 30. Elige ergo vitam vt & tu viuas. Iudi. 5. Nous bella elegit deus. 1. Reg. 16. Non elegit dominus existis. Et in eodem. 20. Nunquid ignoro q̄ diligis filium isai. Pro quo hebrei legunt. Nūquid ignoro q̄ eligis filium isai. & 5. Reg. 18. Eligite vobis bouem vnū Iob. 34. Iudicium eligatur nobis. Ps. 64. Beatus quem elegisti & assumpsisti. Ps. 118. Viam veritatis elegi. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonum. Et in eodem. 48. Elegi te in camino paupertatis. Hiere. 8. Et eligēt magis mortem quam vitam. Zach. 2. Et eliget adhuc ierusalem. Et in eodem. 5. Qui eligit ierusalem. & inde בָּחוּר Bachur. idest electus. siue iuuenis. 1. Reg. 9. Erat autem ei filius vocabulo saul electus & bonus. Eccls. 11. Letare ergo iuuenis in adolescentia tua & in diebus iuuentutis tue. Et in plurali בָּחוּרִים Bachurim. idest electi. vel iuuenes. Iudi. 14 Sic enim iuuenes facere consueuerant. Ps. 77. Et electos israel impediuit. Et in eodem. Iuuenes eorum comedit ignis. Esa. 25. Non enutriui iuuenes. scribitur etiam cum iod in secunda syllaba tam in singulari quam in plurali & dicitur בָּחִיר Bechir. idest electus. 2. Reg. 21. In gabaa saul quondam electi domini. Et in plurali בְּחִירִים Bechirim. siue בְּחִירֵי Bechire. idest electi. Ps. 88. Disposui testamentum electis meis. Ps. 104. Filii Iacob electi eius. vnde ibi electi est nominatiui casus pluralis numeri. Et refertur ad filios. scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נִבְחָר Nibchar. idest electus. prouer. 10. Argentum electum lingua iusti. & quandoq; ponitur mem in principio & dicitur מִבְחָר Mibchar. i. electio. & ponitur pro electis. Gen. 23. In electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum. pro quo hebrei legunt. in electione sepulchrorum nostrorum. Exo. 15. Et electi principes eius submersi sunt in mari ru-

Eligere. בָּחַר Electus. Iuuenis. בָּחוּר Iuuenes. בָּחוּרִים Electi. בָּחִיר Electus. בְּחִירִים בְּחִירֵי Electi. נִבְחָר Electus. מִבְחָר Electi.

bro. Ezech. 22. Et succident electas cedros tuas. & inde בְּחֻרוֹת Bachruth. idest tempus iuuētutis quod est electum tempus. Eccls. 11. Et in bono sit cor tuum in diebus iuuentutis tue.

בְּחֻרוֹת Dies iuuētutis.

בָּטָא Bata. proferre. pronunciare. promittere. Leuit. 5. Anima que iurauerit & protulerit labiis suis. Et in eodem. Et idipsum iuramento & sermone firmauerit. Pro quo hebrei legunt. Ad omne quod pronunciauerit vel protulerit homo cum iuramento. & inde מִבְטָא Mibta. idest. prolatio: vel pronunciatio. Nu. 30. Et semel de ore eius verbum egrediens. Pro quo hebrei legunt. & prolationem siue pronunciationem labiorum eius.

בָּטָא Proferre. pronūciare. Prolatio. Pronūciatio.

בָּטָה Bata. proferre. pronunciare. promittere. sicut in dictione supradicta: que etiam scribitur cum littera he in fine. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi Gladio pungitur. Quod etiam potest legi sic scilicet Est qui profert vel qui pronunciat & quasi gladio pungit.

בָּטָה Promittere. Proferre. Pnūciare.

בָּטַח Batach. sperare. confidere. fiduciam vel confidentiam habere. fiducialiter agere. securum esse. 4. Reg. 18. In quo confisus es vt audeas rebellare. & in eodem. An speras in baculo arundineo. Iob. 6. Confusi sunt quia sperauit. Et in eodem. 4. Et habet confidentiam q̄ influat iordanis in os eius. Ps. 21. In te sperauerunt patres nostri: sperauerunt & liberasti eos. Ps. 24. Deus meus in te confido non erubescam. Ps. 25. In ipso sperauit cor meum. & Ps. 31. Sperantem autem in domino misericordia circūdabit. Ps. 48. Qui confidunt in virtute sua. p̄s. 117. Quam confidere in homine. & in eodem. Quam sperare in principibus. Esa. 12. Fiducialiter agam & non timebo. Et in eodem 26. Quia in te sperauimus. Et in eodem. Speraſtis in domino in seculis eternis. Hiere. 12. Cum autem in terra pacis securus fueris. Et in eodem. 17. Maledictus vir qui confidit in homine. Et in eodem. 28. Et tu confidere fecisti populum istum in mendacio. vbi ponitur verbum tertie cōiugationis. & sic Esa. 36. Vbi dicitur. nec conturbet vos ezechias dicens dominus liberabit nos. pro quo hebrei legunt. Nec confidere faciat vos ezechias dicens. & inde. בֶּטַח Bétach. siue בִּטָּחָה Bitcha. idest spes. confidentia. fiducia. securitas. p̄s. 4. In spe constituisti me. p̄s. 15. Insuper & caro mea requiescet in spe. Esa. 30. In silentio & in spe erit fortitudo vestra. & in eodem. 32. & cultus iusti tie silentium & securitas vsq; in sempiternum. Soph. 2. Hec est ciuitas gloriosa habitans in confidentia. ponitur etiam aduerbialiter. vt Gen. 34. Ingressi sunt vrbem confidenter. & aliquando recipit lamed in principio & dicitur לָבֶטַח Labétach. idest fiducialiter. confidenter. secure. prouer. 3. Tunc ambulabis fiducialiter in via tua. Ezech. 38. Habitanteſq; secure. & aliquando scribitur cum littera nun in fine. & dicitur. בִּטָּחוֹן Bitachon. 4. Reg. 18. Que est ista fiducia qua niteris. & aliquando recipit mem in principio & dicitur מִבְטָח Mibtach. idest fiducia. spes. confidentia. Iob. 8. Et sicut tela aranearum fiducia eius. p̄s. 21. Spes mea ab vberibus matris mee. prouer. 21. Detraxitq; robur fiducie eius. & inde בָּטֻחוֹת Batuchoth. pro quo beatus hieronymus trāstulit audacter. Iob. 12. & audacter prouocant deum. pro quo hebrei legunt. & securitates vel confidentie prouocantibus deum. scilicet abundant.

Confidere Sperare. Confidētiā habere Fiducialiter agere. Securū ee בִּטָּחוֹן Fiducia. מִבְטָח Fiducia. Spes. בָּטֻחוֹת Audacter. Confidētie

בָּטַל Batal. vacare. siue cessare. ociosum esse. prohibere. Eccls. 12. Et ociose erūt molentes in minuto numero Esdre. 4. prohibeatis viros illos: vt vltra non edificent. & in eodem. & prohibuerunt eos in brachio & robore. & in eodem. Tunc intermissum est opus domus domini. idest tunc cessauit.

בָּטַל Ociosum esse. Prohibere.

בֶּטֶן Vterus. Venter.

בֶּטֶן Béten vterus. venter. Geñ. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. 3. Reg. 7. Iuxta mensuram columne contra retiacula. Pro quo hebrei legunt. Iuxta ventrem contra retiacula. dicitur autem venter columne pars media siue pars crassior ipsius colũne. Ps. 21. In te plectus sum ex vtero. Prouer. 15. Venter autem impiorum insaturabilis. cuius plurale בִּטְנִים Botnin. nõ inuenitur in hoc significato sed pro fructu arboris pini: secũdum hebreos. Sed btũs Hieronymus traduxit terebinthi fructus. Geñ. 45. Stactes & terebinthi & amigdalarum.

בִּטְנִים Terebith

בִּיב בוב בִּיהּ In ea.

בִּיב Bib. concauum. vanum. inane. vacuum. De quo vide supra in dictione בּוּב Bub.

בִּיהּ Be. in ligua chaldaica significat in eo. vel i ipso. Dañ. 4. Et esca vniuersorum in ea. et in hebreo est masculini generis.

בִּין Intelligere

בִּין Bin. intelligere. cogitare. aspicere. intueri. Iob. 25. Et intelligam quid loquitur mihi. Ps. 5. Intellige clamorem meũ. Ps. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini deum. Ps. 81. Nescierunt nec intellexerunt. Ps. 93. Intelligite insipientes in populo. Prouer. 2. Tunc intelliges timorẽ domini. Et in eodem. 8. Intelligite paruuli astutiam. & in eodem. 14. Sapientia callidi est intelligere viam suam. Et in eodem. 24. Qui inspector est cordis ipse intelligit. Esa. 28. Et quem intelligere faciet auditum. Dañ. 9. Ego danis el intellexi in libris. Et in eodem. 11. Et docti in populo docebunt plurimos. i. intelligere facient plurimos. Et in eodem. 12. Et ego audiui & non intellexi. Et aliquando scribitur sine iod in medio dictionis. vt Ps. 138. intellexisti cogitationem meã de longe. Iob. 13. Audiuit auris mea & intellexit singula. Dañ. 8. Fac intelligere istam visionem. Et in eodem. 11. Et cogitabit aduersus eos qui dereliquerunt testamentum sanctum. Et quando est verbum tertie coniugationis recipit. he. in principio. scilicet in preterito et in imperatiuo & in infinitiuo. & dicitur. הֲבִין Hebin. et in presenti vel participio recipit litteram mem in principio & dicitur מֲבִין Mebin. et aliquando mutat iod. in vau. scilicet quãdo est verbum quarte cõiugationis vel in voce passiua prime coniugationis. Et tunc significat intelligere: siue docere: considerare: respicere. Esa. 10. Et in sapientia mea intellexi. Hiere. 30. In nouissimo dierũ intelligetis ea. Deut. 32. Circunduxit eum & docuit. 3. Reg. 3. Quem diligentius intuens clara luce. Iob. 11. Et videns iniquitatem nonne considerat. Et in eodem. 37. Sta & considera mirabilia dei. & inde בִּינָה Bina. i. intelligẽtia siue intellectus. prudentia. sapientia. Deut. 4. Hec est vestra sapientia et intellectus coram populis. Iob. 20. Et spiritus intelligentie mee respondebit mihi. Et in eodem. 38. Aut quis dedit gallo intelligẽtiam. Esa. 11. Spiritus sapientie & intellectus. Prouer. 4. Et attendite vt sciatis prudentiam. & inde נָבוֹן Nabon. siue מֲבִין Mebin. idest intelligens siue prudens. Deut. 4. En populus sapiens & intelligens gens magna hec. Prouer. 1. Et intelligens gubernacula possidebit. Et in eodem. 8. Recti sunt intelligentibus. Et in eodem. 14. In corde prudentis requiescit sapientia. Et inde תְּבוּנָה Thebuna. i. intelligentia. siue intellectus. aut prudentia. Iob. 12. Ipse habet consilium & intelligẽtiam. Ps. 135. Qui fecit celos in intellectu. Iob. 12. Et in multo tempore prudentia. Prouer. 2. Prudentia saluabit te. Et in eodem. 24. Et in prudentia roborabitur. ponitur etiam pro sapientia. vt. Ps. 146. Et sapientie eius non est numerus. Item בֵּין Ben. inter. intra. intermedium. Geñ. 1. Diuisitq; aquas que erãt sub firmamento ab iis que erant super firmamentum. Pro quo hebrei legunt. Diuisitq; inter aquas que erant sub firmamento & inter aquas que erant super firmamentum. & in eodem. 15. Facta est rixa iter pastores Abraã & Loth. Exo. 14. Qui ẽ inter magdalum et mare. Leuit. 10. vt habeatis scientiam discernẽdi inter sanctum et profanum & inter pollutum & mundum. Ps. 103. Inter medium montium pertransibunt aque. inuenitur etiam בֵּינוֹת Benoth. i. inter. Ezech. 10. Et imple manum tuã prunis ignis que sunt inter cherubim. Inde בֵּינַיִם Benaim. idest Intermedius Pro quo translatio nostra habet Spuriũ. 1. Reg. 17. Et egressus est vir spurius de castris philistinorum. pro quo hebrei legunt. Et egressus est vir intermedius de castris philistinorum. eo q̃ stabat inter duas acies. Item בֵּן Ben. sine iod in medio significat filium. de quo vide infra in dictione בָּנָה Bana.

Docere. Cogitare. Intelligere. Intuerí. Cõsiderare. Sapiẽtia. Intellectꝰ itelligẽtia. Prudẽtia. נָבוֹן מֲבִין Intelligẽs Prudens תְּבוּנָה Intelligentia Intellectꝰ Prudẽtia Sapiẽtia. בֵּין Iter. Iter medíũ בֵּינוֹת Inter. בֵּינַיִם Spurius. Intermedíus. בֵּן

בֵּיצִים בֵּיצֵי Oua.

בֵּיצִים Besim. siue בֵּיצֵי Bese. oua. Deu. 22. Et matrem pullis vel ouis desuper incumbantem. Iob. 39. Dereliqt in terra oua sua. Esa. 10. Sicut colligũtur oua q̃ derelicta sunt. & in eodem. 59. Oua aspidum ruperunt. & eius singulare בֵּיצָה Besa. non inuenitur in sacra scriptura: sed i aliis libris hebraicis ĩuenitur ק ouo.

בַּיִר Cisterna. בִּירָה Habitatio. Ciuitas. בִּרְתָּא Castrum. בִּירָנִיּוֹת Domus. Castella.

בַּיִר Báir. cisterna. Hiere. 6. Sicut frigidam facit cisterna aquã suã. Item בִּירָה Bira. habitatio. palatiũ. 1. Parali. 29. Neq; enim homini preparatur habitatio sed deo. significat etiã ciuitatem vel vrbẽ. scilicet regiam. Ester. 1. Susa ciuitas regni eius exordiũ fuit. Et in eodẽ. 2. Erat vir Iudeus i susis ciuitate. Et in ligua chaldaica dicitur בִּרְתָּא Birtha. i. castrum. Esdre. 6. Et inuentum est in echbathanis q̃ est castrum in medena prouicia. & in plurali בִּירָנִיּוֹת Biranioth. idest palatia siue domus magna. siue castella. Pro quo beatus Hieronymus transtulit domos ad instar turrium. 2. Paralip. 17. Et edificauit in iuda domos ad instar turrium. Et in eodem. 27. In saltibus castella & turres.

בַּיִת Spacium. בָּתִּים בָּתֵּי Dom⁹. Edes. Edicule. domicule. olfactoria.

בַּיִת Baith. siue בֵּית Beth. Domus. Geñ. 19. Declinate in domum pueri vestri. Et in eodem. viri ciuitatis vallauerunt domum illius. Exo. 15. in manu forti eduxit nos dominus de terra egypti de domo seruitutis. Nu. 22. Si dederit mihi balach plenam domum suam argenti & auri. Deut. 6. Et meditaberis sedens in domo tua. Et in eodem. 25. Et vocabitur nomẽ eius in israel domus discalciati. Significat ẽt gentem vel familiam. vt domus israel. domus iuda. domus dauid. Accipitur etiam pro nido auium vel pro habitaculo animalium. Ps. 83. Etenim passer inuenit sibi domum. Ps. 103. Herodii domus dux est eorum. Item significat int⁹. intrinsecus. inter. Exo. 25. Et deaurabis eam auro mundissimo intus & foris. 3. Reg. 7. Quorum posteriora vniuersa intrinsecus latitabãt. Iob. 8. Et inter lapides cõmorabitur. Itẽ accipitur p carcere. Esa. 14. vinctis eius nõ aperuit carcerem. Accipitur etiam pro loco vel pro spacio quod continet aliquã rẽ: vel appropriato alicui rei: quod dicitur domus eius. 3. Reg. 18. Fecitq; aqueductum quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris. Pro quo in hebreo habetur. fecitq; aqueductum quasi domus duorum satorum sementis in circuitu. i. quasi spacium vel locum in quo poterant seminari duo sata sementis. et sic dicitur Bethacarem quod interpretatur domus vinee. idest locus vinearum. & sic de reliquis. et in plurali בָּתִּים Bathim. siue בָּתֵּי Bathe. i. edes. domus. Exo. 1. Et edificauit illis domos. Leuit. 25. Edes leuitarum que in vrbibus sunt semper possunt redimí. Prouer. i. replebimus domos nostras spoliis. Inuenitur etiam pro ediculis siue domunculis. 4. Reg. 23. Destruxit quoq; ediculas efeminatorũ que erant in domo domini pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci. Significat etiã ornamentũ quoddã muliebre. pro quo beat⁹ Hieronymus trãstulit olfactoria. Esa. 3. Et olfactoria & ãnulos et in-

aures vbi pro olfactoriis in hebreo habetur בָּתֵּי הַנֶּפֶשׁ Bathe hanephes quod interpretatur domus anime. Et dicunt hebrei quod sunt quedam ornamenta que pendebant in pectore vel supra cor sicut sunt olfactoria & similia. Item

בִּיתָן Bithan. Nemus. vel silua. Ester. 1. In vestibulo horti & nemoris. Et in eodem. 7. Qui cum reuersus esset de horto nemoribus consito. Hebrei tamen dicunt q̄ significat palatium vel domus facta in horto uel nemore ad solatium uel refrigerium. Item

בִּית Bith. in lingua chaldaica significat dormire. siue manere. Dañ. 6. Et dormiuit incenatus.

Nemus.

Dormire.

בְּךָ Becha. in te. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se. sicut supra dictum est.

בָּכָא Bacha. fletus. planctus. Ps. 85. Disposuit in valle lachrymarum in loco quē posuit. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Transeuntes in vallem fletus fontem ponent eam. Hebrei vero dicunt q̄ significat quoddam genꝰ arboris cuius plurale est בָּכָאִים Bechaim. Pro quo piros trāstulit Beatus Hieronymus. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerso pirorū Et in eodē. Et cum audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum. 1. Paralip. 14. Vbi eadem verba habentur.

Fletus.

בְּכָאִים Piri.

בָּכָה Bacha. flere. plorare. plāgere. 2. Reg. 1. Filie israel super saul flete. Ps. 125. Euntes ibant et flebant mittentes semina sua. Hiere. 13. In abscōdito plorabit anima mea. Et in eodē. 31. Rachel plorans filios suos. Thren. 1. Plorans plorabit in nocte. Osee. 12. Fleuit & rogauit eum. et q̄nq̄ scribitur sine he in fine. Geñ. 21. Leuauit vocem suam & fleuit. Et in eodem. Cumq̄ eiulatu magno fleret. Et in eodē. 50. Ruit super faciē patris flens. Ps. 136. Illic sedimus et fleuimus. Hiere. 22. Plangite eum qui egredietur. Ezech. 8. Plangentes adonidem. Et inde בְּכִי Bechi. i. fletus. ploratus planctus. profundū. Geñ. 45. Eleuauitq̄ vocem suam cum fletu. Esa. 15. Ascendit domus dibon ad excelsa in planctū. Hier. 31. Quiescat vox tua a ploratu. significat etiam fluctꝰ siue profundum. s. aquarum ad similitudinem lachrymarū abundantium. Iob. 28. Profunda quoq̄ fluuiorum scrutatus est. Et aliquando scribitur cum littera nun in principio et dicitur נִבְכִי Nibche. ut in eodē. 38. Nunquid ingressus es profundum maris. Inde בּוֹכִיָה Bochia. i. flebilis. siue plorans. Thren. 1. Idcirco ego plorans. Et inde בָּכוּת Bachuth. i fletus. Geñ. 35. Vocatūq̄ est nomē loci illius quercus fletꝰ.

Flere.

Plorare.

Plangere

Fletus.

Planctus

Profūdū

נִבְכִי Profūdū

בּוֹכִיָה Plorans.

בָּכוּת Fletus.

בָּכֶם Bachem. in vobis. siue in vos. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se: vt dictum est supra. et quando refertur ad feminas scribitur cum littera nū in fine et dicitur בָּכֶן Bachen. i. in vos vel in vobis. fe. ge.

בָּכַר Bachar. primogenitum facere. siue primogenitū cōstituere: aut primitias offerre vel primitiua afferre. vt Leuit. 27. Primogenita que ad deum pertinent nemo sanctificare poterit. pro quo hebrei legunt. Omne primogenitum quod domino cōstitutū est nemo sanctificet. Deut. 21. Non poterit filium dilecte facere primogenitū. Ezech. 27 Per singulos mēses afferet primitiua. et inde. בְּכוֹר Bechor. i. Primogenitus. vel maior. aut primitiuum. Geñ. 25. Primogenitus ismahel nabaioth. Et in eodē. 38. Fuitq̄ her primogenitus iude. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua. Et in eodem. 48. Qui maior natu erat. Exo. 4. Filius meus primogenitus israel. Et in eodē. 13. Sanctifica mihi omne primogenitū. Ps. 88. Et ego primogenitum ponam illum. Hiere. 31. Et efraim primogenitus meꝰ est. 3. Reg. 16. In ahyram primitiuo suo fundauit eam. et in ge. fe. בְּכִירָה Bechira. i. primogenita vel maior. Geñ. 19. Dixitq̄ maior ad minorem. Et in plurali בְּכֹרוֹת Bechoroth. i. primogenita. vel primogeniti. Geñ. 4

Primogenitum con stituere.

Primogenitum facere.

בְּכוֹר Primogenitus.

Maior.

primitiuū.

בְּכִירָה Maior.

בְּכֹרוֹת

Abel quoq̄ obtulit de primogenitis gregis sui. & quando post se regit genitiuum dicitur בְּכוֹרֵי Bechore. Esa. 14. Et pascentur primogenita pauperum. Et inde בְּכוֹרָה Bechora. i. primogenitura vel primogenita. ſ. ius primogeniture Geñ. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodē. Quid mihi proderunt primogenita. Deut. 21. Et huic debentur primogenita. Et in omnibus locis predictis in hebreo legitur in singulari. s. primogenitura vel ius primogeniture. & inde בִּכּוּרִים Bichurim. siue בִּכּוּרֵי Bichure. primitie vel primitiua. Exo. 23. Primitias frugum terre tue defferes in domum domini dei tui. Leuit. 2. Si obtuleris munus primitiarum frugum tuarum domino. Nu. 28. Dies etiam primitiuorum quando offeretis nouas fruges domino. Et inde בִּכּוּרָה Bicura. i. ficus que primum venit ad maturitatem. Osee. 9. Quasi prima poma ficulnee. Mich. 7. Precoces ficus desiderauit anima mea. Et eadem dictio ponitur pro temporaneo. Esa. 28. Quasi temporaneum ante maturitatem autumni. cuius plurale בִּכּוּרִים Bichurim. ponitur pro grossis. Naū. 3. Sicut ficus cū grossis suis. inde מַבְכִּירָה Mabchira. i. Mulier qñ prīo parit. pro q̄ puerperā transtulit beatus Hieronymus. Hiere. 4. Angustie sicut puerpere. Et inde בִּכְרָה Bichra. Significat quoddā genꝰ animalis magni & velocissimi cursu. pro quo beatus Hieronymus transtulit cursorem. Hiere. 2. Cursor leuis explicans vias suas. cuius plurale בִּכְרֵי Bichre Dromedarios transtulit. Esa. 60. Dromedarii madian et epha.

Primogenita.

בְּכוֹרֵי Primogenita.

בְּכוֹרָה Primogenita.

בְּכוּרִים

בְּכוּרֵי Primitie

primitiua.

בִּכּוּרָה Primum pomum ficulnee.

Precor. ficus.

Tpancum

בִּכּוּרִים Grossi.

מַבְכִּירָה Puerpera

בִּכְרָה Cursor.

בִּכְרֵי Dromedarii.

בַּל Bal. ne. non. neq̄. Ps. 15. Quoniam bonorum meorum non eges. et in eodem. Quoniam adextris est mihi ne commouear. Ps. 103 Terminū posuisti quem non trāsgredientur: neq̄ conuertentur operire terram. Prouer. 23. Et mens eius non est tecum. Et in eodem. Vulnerauerunt me sed nō dolui. Traxerūt me & ego nō sensi. & recipit in fine. iod. & dicitur בִּלִי Beli. i. non. absq̄. sine. 2. Reg. 1. Clipeus saul quasi non esset vnctus oleo. Ps. 71. Donec auferatur luna. pro quo hebrei legunt. Donec nō sit luna. Ps. 58. Sine iniquitate cucurri. Esa. 14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiiciētem in furore gentes persecutione absq̄ cessacione. i. incessabili. Et in eodē. 38. Tu autem eruisti animam meam vt non periret. Et etiam recipit mem in principio & dicitur מִבְּלִי Mibeli. i. non. sine. absq̄. eo q̄ non. Exo. 14. Forsitan non erant sepulchra in egypto. Iob. 4. Tigris periit eo q̄ non haberet predam. Thren. 1. Eo q̄ non sunt qui veniant ad solemnitatem. Et etiam recipit in principio beth. & dicitur בְּבִלִי Bibli. i. ne. non. absq̄. Deut. 19. Qui percusserit proximū suum nesciens. Et aliquādo scribitur cū lamed in principio. et dicitur לִבְלִי Libli. Esa. 5. Et aperuit os suum absq̄ vllo termino. Et componitur predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione עַל Al. que significat ascensionem et dicitur בְּלִיַּעַל Beli al. i. non. ascendens. potest etiam componi cum dictione עֹל Ol. quod significat iugū: & interpretari absq̄ iugo. Et sic interpretatur aliquando in translatione nostra. Iudi. 19. Venerunt viri ciuitatis illius filii belial. i. absq̄ iugo. Et aliquando translator pro belial posuit iniquum. Ps. 40. Verbum iniquum cōstituerunt aduersum me. Quandoq̄ etiā interpretatus est diabolum siue diabolicum. 3. Reg. 21. Et adductis duobus viris filiis diaboli. Et in eodem. At illi vt viri diabolici dixerunt contra eum testimonium. Ponitur ēt בְּלִיַּעַל Belial. pro preuaricatiōe Naū. 1. Mente ptractans ꝓuaricationē. cōponitur ēt predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione לוֹ Lo. que significat ei. vel eius. aut sibi. vel sui & dr בְּלִילוֹ Belilo. i. nō eius. vel nō sui. aut nō illi?. Iob. 18. Habitent in tabernaculo illi? socii ei? qui nō est. & in eo· 42.

Primogenita.

בְּכוֹרֵי Primogenita.

בְּכוֹרָה Primogenita.

בְּכוּרִים

בְּכוֹרֵי Primitie

primitiua.

בִּכּוּרָה Primum pomum ficulnee.

Precor. ficus.

Tpancum

בִּכּוּרִים Grossi.

מַבְכִּירָה Puerpera

בִּכְרָה Cursor.

בִּכְרֵי Dromedarii.

בַּל Bal. Ne. Non. Neq̄.

בְּלִי Non..

Sine.

absq̄

מִבְּלִי Non.

Eo quod non.

בִּבְלִי Ne

לִבְלִי absq̄.

בְּלִיַּעַל absq̄ iugo

Iniquum.

Diabolus. diabolicꝰ.

Preuaricatio.

בְּלִילוֹ

Mō suum. Agrum non suum demetūt. Componitur ēt cū dictiōe מָה Ma que signt quid:siue aliqd.& dicitur בְּלִימָה belima:qđ si
בְּלִימָה gnificat nō aliquid.i.nihil.Iob.26. Et appendit terrā sup
Nihil. nihilo.Item בָּל bal in lingua chaldaica signiat cor.Dañ.6.
בָּל Et pro daniele posuit cor vt liberaret eum.
Cor.
בָּלַל Balal.confundere.miscere.cōmiscere. Gen̄.11.Quia
בָּלַל ibi confusum est labium vniuerse terre.Pro quo heb.
Cōfundere. le.qa ibi confudit dns siue cōmiscuit dns labiū vniuerse
Cōmiscere. terre.Osee.7.Ephraim in populis ipse cōmiscebatur.Et a
liqñ scribitur cum simplici lamed.Gen̄.11.Et cōfundamus
נָבְלָה ibi linguā eorū.vbi ponitur נָבְלָה Nabla.& inde. בְּלִיל Be
בְּלִיל lil.i.pabulū iumentorum ex diuersis mixtū.Esa.30. Con
Pabulum iumētorū. mixtum migma comedent:sicut in area ventilatū est.Iob.
6.Aut mugiet bos cum ante presepe plenū steterit. pro q̄
he.le. Aut mugiet bos super pabulū suū.i. existens sup pa
יָבַל bulum suum.& inde verbum יָבַל Iabal.i.pabulū prebuit.
Pabulum prebere. Iudi.19.Et pabulū asinis prebuit.inde בְּלוּלָה Belula.i.cō
בְּלוּלָה mixtū vel cōmixta.pro quo Beatus hieronymus transtu
Cōsperse. lit cōsperssam.Leuit.2.Simile cōsperse oleo & absq; fermē
בְּלוּלֹת to.& in plu.בְּלוּלֹת Beluloth.Nu.6.Qui cōsperssi sūt oleo.
Consperse & inde תְּבַלּוּל Thebalul.quod significat maculā in pupilla
תְּבַלּוּל Albugo. oculi:quā albuginē nominat trāslatio nostra. Leuit.21.Si
albuginem hns in oculo.a confusione pupille dictū.& ide.
תֹּכֶל Scelus תֹּכֶל Thebel.i.confusio.scelus.Leuit.20.Vterq; moriatur
quia scelus operati sunt.Esa.10.Et furor meus super scelus
Orbis. eorū.& scribitur cum accentu in prima syllaba. nā si accen
tus ponatur in secunda syllaba tūc signiat mundū vel orbē
1.Reg.2.Et posuit super eos orbē.Iob.18. Et de orbe trāf
feret eū.Ps.23.Orbis terrarū & qui habitant in eo. Et de
hoc vide infra in littera thau.

בָּלַג Balag.confortari.refrigerari.subridere.Ps.38. Remit
בָּלַג te mihi vt refrigerer.Iob.11.Commuto faciem meam
Refrigerare. & dolore torqueor.pro quo hebrei legunt. Commutabo
Dolore torqueri. faciem meam & refrigerabor siue confortabor. Et quia
lachryme sunt refrigerium dolorem patiēti:ideo ponitur
Plangere etiam pro plangere.Iob.10. Dimitte me vt plangam pau
lulum dolorem meum. sed ēt in hoc loco hebrei legūt.di
Cōfortari. Subridere. mitte me vt conforter vel refrigerer paululum.Amos.5.
Qui subridet vastitatem sup robustum. & inde מַבְלִיגִיתִי
מַבְלִיגִי. Mabligithi.Pro quo in nostra translatione ponitur dolor
Dolor meus meus.Hiere.8.Dolor meus super dolorem. Hebrei tamē
dicunt q̄ significat refrigerium meum siue confortatio
nem meam.

בָּלָה Bala senescere.inueterare.vetustate cōsumi. atterere
בָּלָה siue conterere.vetustum facere Gen̄.18. Postq̄ conse
Senescere Inueterare nui & dominus meus vetulus est:voluptati operam dabo.
Nec.9.Vestimenta eorū non inueterauerunt.Ps.51. Quo
niam tacui inueterauerunt ossa mea.Ps.48. Et auxilium
eorum inueterascet.Ps.101. Et omnes sicut vestimentum
veterascent.Esa.65.Et opera manuum eorum inuetera
bunt electi mei.Deut.8. Vestimentum tuum quo operieba
ris nunquam vetustate defecit.Et in eodem.29.Non sunt
Vetustate deficere. Atterere. Vetustate consumi. Cōterere. Vetustum facere. attrita vestimenta vestra neq; calciamenta pedum vestro
rum vetustate consumpta sunt.Ios.9.Trita sunt & pene cō
sumpta.1.Paralip.17. Neq; filii iniquitatis atterent eum.
Dañ.7.Et sanctos excelsos conteret. Thren.5.vetustam
fecit carnem meam & pellem meam. Ezech.23.Et dixi ei
que attrita est in adulteriis.& ide בָּלֹת Baloth.i. vetustas.si
ue senect9.Ps.91.Et senectus mea in misericordia vberi.&
Senectus. inde בָּלִים Balim.idest veteres.Iosue.9.saccos veteres asi
בָּלִים nis imponentes. Et in genere femino בָּלוֹת Baloth.vt
Veteres. in eodem.Et inde בְּלוֹוִי Beloie. idest vetera siue antiqua.
בָּלוֹת Hiere.38. Tulit inde veteres pānos & antiqua que putre
בְּלוֹוִי
rant.Et in eodem.Pone veteres pannos & hec scissa & pu
trida sub cubito manuum tuarum. & inde בָּלָהָה Balaha.i.
terror.turbatio.Esa.17.In tempore vespere & ecce turba
tio.& in plurali. בְּלָהוֹת Balahoth.idest conturbationes vel
formidines.Iob.10. Vndiq; terrebunt eum formidines.
Ponitur etiam pro interitu.vt in eodem. & calcet super eū
quasi rex interitns.Item ponitur pro nihilo. Ezech. 26.
In nihilum redigam te.Et in eodem.28.Nihil factus es &
non eris in perpetuum.

בְּלוֹ Belo.in lingua chaldaica significat vectigal quod da
בְּלוֹ tur pro vnoquoq; capite.Esdre.4.Tributum quoq; &
vectigal & annuos redditus non dabunt.

בְּלִיַּעַל Belial.interpretatur non ascendens: siue absq; iu
בְּלִיַּעַל go.aut iniquus:vel diabolicus. De quo vide supra
in dictione בַּל Bal. quia est dictio composita vt ibidem
dictum est.

בָּלַט Balat.paulatim.Abscondite.clam.ruth.3.Et venit ab
בָּלַט scondite.1.Reg.18.loquimini ad dauid clam.

בָּלַם Balam.constringere.coarctare.refrenare. Ps.51. In
בָּלַם camo & freno maxillas eorum constringe. Pro quo
hebrei legunt in camo & freno maxillas eius siue os eius
ad constringendum siue ad refrenādū.vbi ponitur
לִבְלוֹם Liblom.Et solum inuenitur in predicto loco. De dictione
בְּלִימָה autem בְּלִימָה Belima.idest nihil.vide supra in dictiōe. בָּל
Nihil. Bal vnde deriuatur.

בָּלַס Balas cum samach in fine.idest vellicare.siue excute
בָּלַס re Amos.7.Sed armentarius ego sum vellicans syco
Vellicare moros.& solum inuenitur in hoc loco.

בָּלַע Balaa.deuorare.absorbere.glutire.destruere. precipi
בָּלַע tare.Gen̄.41.Deuorantes omnem priorum pulchri
Deuorare. tudinem.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron virgas eorū.
Et in eodem.15. Deuorauit eos terra. Nu.16. Et aperiens
terra os suū deglutiat eos.Et in eo. Deuorauit eos cum ta
Deglutire. Absorbere. bernaculis suis.Deut.11.Quos aperto ore suo terra absor
buit.2.Reg.17.Ne forte absorbeatur rex.Iob.7.nec dimit
Glutire. tis me vt glutiam saliuam meam.Et in eodem.8. Si absor
buerit eum de loco suo.& in eo.20. Diuitias quas deuora
uit euomet.Et in eodem.37.Etiam si locutus fuerit homo
deuorabitur.Ps.34.Ne dicant deuorauimus eum. & Ps.
68.Ne absorbeat me profundum. & Ps.106. Et omnis sa
pientia eorum deuorata est.& Ps.123. Forte viuos deglu
tissent nos.Prouer.1.Deglutiamus eum sicut infernus vi
uentem.Et in eodem.19.Et os impiorum deuorat iniqui
tatem.Esa.28. Absorpti sunt a vino.Et in eodē.49.Fuga
buntur qui absorbebant te.Hiere.51. Absorbuit me quasi
draco. Et in eodem. Et eiiciam quod absorbuerat de ore
eius. Abac.1. Et taces deuorante impio iustiorem se. Si
gnificat etiā precipitare siue dissipare vel diruere.2. Reg.
Precipitare. 20.Quare precipitas hereditatem domini. Et in eodem.
Non precipito nec demolior.Iob.10. Et sic repente preci
pitas me.Ps.54.Precipita domine diuide linguas eorum
Eccls.10.Et labia insipientis precipitabunt eum.Esa.9.Et
qui beatificantur precipitati.Et in eodem.19.Et consilium
eius precipitabo.Et in eodem.25.Precipitabit mortem in
sempiternum.Thren.2.Precipitauit dominus & non pe
percit.Esa.13.Et viam gressuum tuorum dissipant. Signi
Dissipare. ficat etiam diruere. Nu.4. Alii nulla curiositate videant
que sunt in sanctuario priusquam inuoluantur.pro quo he
brei legunt. Et non ingrediantur ad videndum quan
Diruere. do diruitur sanctuarium.i. quando ea que sunt in sanctua
rio auferūtur de loco suo vbi sunt sita & inuoluūtur ad por
tandū ea quādo castra mouebāt. vnde idem est sensus cum
littera nostra.Inde בָּלַע Balaa.i.Precipitatio. siue deuora
בָּלַע

pcipitatio. tio vel dissipatio. Ps.51. Dilexisti oia verba pcipitationis.
בִּלְעָדֵי Excepto. Absq. בִּלְעָדֵי Biladai. Excepto.absq;.preter.nisi. Gen̄.14. Exceptis his que comederunt iuuenes. Et aliqñ vltimū iod nō est de substantia dictionis sed denotat pronomē prime persone.vt in eodē.41 Absq; me deus respōdebit prospera pharaoni. Et cōponitur cū pronominibus sic. בִּלְעָדַי Biladai.i. Absq; me: vt supra. בִּלְעָדֶיךָ Biladécha.i.absq; te. Gen̄.41. Et absq; tuo imperio non mouebit quisq; manū aut pedem. Et recipit in principio mē. & dicitur מִבַּלְעֲדֵי
מִבַּלְעֲדֵי Preter. Mibalade.i.absq;.preter. Iosu.22. Preter altare dñi dei nr̄i. Ps.17. Quis deus preter dominum.

בָּלַק Nudare. dilacerare. בָּלַק Balac. Nudare.siue dilacerare. Destruere. Esa.24. Ecce dñs dissipabit terrā & nudabit eam. Naū.2. Dissipata est & scissa & dilacerata. vbi ponitur מְבֻלָּקָה Mebulaca pro dilacerata.
מְבֻלָּקָה dilacerata

בִּלְתִּי Nisi. Preter. בִּלְתִּי Bilthi. Nisi.preter.ne.non. Nu.12. Nihil aliud respiciunt oculi nr̄i nisi man.et in eodē.32. Preter caleb filiū iephone. Et aliqñ vltimū iod non est de substantia dictionis sed denotat pronomē prime persone. Osee.13. Et saluator non est preter me. Et aliqñ significat ne vel nō.1.
Non. Reg.20. Cogitabat enī quod nō esset mūdus. Iob.14. Donec atterātur celi non euigilabunt. pro quo hebrei legūt. Donec nō celi.i.donec non sint celi nō euigilabūt. Potest etiā deriuari a dictione supra posita. בָּלָה Bala: que significat atterere sicut est in nostra translatione. Esa.10. Ne incurNe. ueniri sub vinculo. & in eodē.14. Cedentem populos in indignatione plaga insanabili.pro quo hebrei legūt. Plaga nō cessante. Et recipit in principio mē. & dicitur מִבִּלְתִּי
מִבִּלְתִּי Non. Mibilthi.i.non: siue eo quod nō. Nu.14. Et dicāt non poterat introducere populū in terrā. & qñq; recipit in principio lamed. Et dicitur לְבִלְתִּי Lebilthi.i.vt non.nec.ne.
לְבִלְתִּי Ut non. Nec. Deut.4. Et iurauit vt nō transirē iordanē nec ingrederer terrā optimā. et in eodē.17. Nec eleuetur cor ei⁹ in supbia sup fratres suos neq; declinet in partē dexterā vel sinistrā.

בָּם In eis. בָּם Bam.in eis.vel in illis.aut in ipsis. Et ē dictio cōposita cuius partes non inueniūtur per se: vt dictū est supra in principio huius littere beth. Et quādo refertur ad feminas scribitur cum nun in fine loco mem.

בָּמָה Excelsum. בָּמָה Bama.excelsum.altitudo.1.Reg.9. Sacrificiū est hodie populo in excelso.3.Reg.3. Illud quippe erat excelsum maximum. Esa.2. Quia excelsus reputatus est ipse
בָּמוֹת Excelsa. Et in p̄lali בָּמוֹת Bamoth.i.excelsa.siue altitudines. Deut. 32. Et cōstituit eum super excelsa terre.3.Reg.15. Excelsa autē non abstulit. Ps.17. Et super excelsa statuēs me. Esa.
Altitudines 14. Ascendā super altitudines nubiū.ponitur etiā pro col
Colla. lo eo q̄ est pars excelsa in homine. Deut.33. Et tu eorum colla calcabis.

בְּמוֹ In. בְּמוֹ Bemo.in.per. Iob.37. Ingredietur bestia latibulum suū. pro quo hebrei legūt. Et ingredietur bestia in latibulū vel in insidiis. Esa.43. Cum ambulaueris in ignem non combureris.

בָּן בֵּן בָּן Ban.in eis.et refertur ad feminas.vt dictū est supra. Itē בֵּן Ben.filius.de quo vide infra in dictione sequēti.

בָּנָה Edificare. בָּנָה Bana.edificare.extruere.construere. Gen̄.4. Et edificauit ciuitatem. Nu.23. Edifica mihi septē aras. Deut. 20. Quis est homo qui edificauit domū nouam: & non dedicauit eam. Iosu.8. Tunc edificauit iosue altare dñō deo.3. Reg.8. Edificans edificaui domū habitaculū tuū. Ps.101.
Extruere. Quia edificauit dñs sion. Eccl̄s.9. Extruxitq; munitiones per girū. Hiere.30. Et edificabitur ciuitas in excelso suo. Et aliquando scribitur sine he finali. Gen̄.2. Edificauit dominus deus costam quā tulerat de adam in mulierē. Et in eodē. Edificauit autē noe altare dñō. Exo.1. Edificauerūt q; vrbes tabernaculorū pharaoni. Iob.3. Et qui edificant sibi solitudines. Nu.33. Imponētes vocabula vrbibus quas extruxerat. Deut.20. Et extrue machinas donec capias ciuitatem. Ezech.27. Abietibus de sanir extruxerunt te. Et inde בִּנְיָן Binian.i.edificiū. structura. Ezech.40. Et mēsus est latitudinē edificii calamo vno. Et idē significat בִּנְיָה Binia.cum he in fine loco nū.vt in eodē.41. Et quod separatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. Significat etiam supradicta dictio בָּנָה Bana. filios habere vel filios suscipere. Gen̄.16. Si forte saltē ex illa suscipiam filios.inde dicitur בֵּן Ben.i.filius quia est quasi edificium parentū eius. Potest etiā deriuari a dictione supradicta. בִּין Bin.quod significat itelligere.vt supra dictum est.et ideo Hiere.49.vbi nos hēmus. Periit cōsiliū a filiis. Aliqui hebrei legūt. Periit cōsiliū ab intelligētib⁹: et sic trāstulerūt.lxx.qa ē equiuocū ad vtrūq;. & accipitur multipliciter.s.p filio naturali. Gen̄.5. Et genuit filios & filias.et in eodem.18. Et habebit filium sara vxor tua. & in eodē.45. Ioseph filius tuus viuit. Accipitur etiā pro filiis filiorū vel pro quocūq; descendēte ab alio: qui dicitur filius eius.vt filii israel.filii Iuda.filii Leui. Nu.16. Audite filii leui. Et nō solum pro filiis filiorū sed etiā pro filiis filiarum. Gen̄.31. Filie mee & filii. Pro quo hebrei legūt. Filie filie mee: & filii filii mei.s.sunt: qui vtiq; erant filii filiarū suarū. Accipitur etiā pro filio adoptiuo. Exo.4. Filius meus primogenitus israel.et supra in eodē.2. Quem illa adoptauit in locum filii. Pro quo in hebreo habetur. Et fuit illi in filiū. Accipitur etiā pro discipulo vel pro quocūq; qui sequitur doctrinā alterius: qui dicitur filius eius.4.Reg.2. Vidētes autē filii prophetarū qui erant in hiericho.vnde magister vel dñs aut princeps pater appellatur in scriptura.vt dictū est supra in principio huius voluminis. Et etiā cuiuscunq; opera facit eius filius dicitur. Deut.3. Omnes viri robusti. pro quo hebrei legunt. Omnes filii fortitudinis.1.Reg.2. Porro filii heli filii belial.3.Reg.21. Et eductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos sedere cōtra eum. Ps.88. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Vnde saluator in euāgelio ioānis.8.ait. Si filii abrae estis: opera abrae facite. Et etiā quando aliquis est dignus aliqua re vel aliqua pena dicitur filius illius rei. Deut.25. Si autē eum qui peccauit dignum viderint plagis. Pro quo in hebreo habetur. Si autē qui peccauit filius fuerit flagellationis.i.dignus plagis sicut est in littera nostra.2.Reg.13. Viuit dñs quia filius mortis est vir qui fecit hoc. Et etiā q̄ndo aliquis habet aptitudinem ad aliquā rem aut ex ea producitur dicitur filius eius. Iob.41. Non fugabit eum vir sagittarius. Pro quo in hebreo habetur. Non fugabit eū filius arcus. Esa.5. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei.i.in angulo terre pinguissime apto oliuis.sicut exponūt hebrei. Et in eodē.21. Tritura mea & filia aree mee. Pro quo in hebreo habetur. Et filius aree mee. & dicitur filius aree granū frumenti: eo quod producitur in ea. Threñ.3. Misit in renibus meis filios pharetre sue.vbi per filios pharetre itelligūtur sagitte Et etiā viri alicuius ciuitatis vel loci aut regionis siue populi dicūtur filii eius.vt Gen̄.21. Presentibus filiis populi mei. Esa.11. Simul predabūtur filios orientis. Hiere.2. Filii memphis & taphnis. Threñ.4. Filii sion inclyti. significat etiā etatē vel durationē. Exo.12. Agnus absq; macula masculus anniculus. Pro quo hebrei legūt. Agnus absq; macula masculus filius vnius anni.i.etatis vnius anni. Et.1.Reg. 13. Filius vnius anni erat saul cum regnare cepisset. Accipitur etiā pro paruo animali cuiuscūq; speciei qui adhuc sequitur matrē. Gen̄.18. Et tulit inde vitulū. pro quo in he-

Right margin: בִּנְיָן Edificium בִּנְיָה — Filios suscipere. בֵּן Filius. — Filius pro nepote. Filius pro successore. Filii pro filio filiarum. — Fili⁹ adoptiuus. — Filius pro discipulo — Dignus. — Etas.

[library stamp]

Filius. breo habetur filius vacce. & similiter vbicunq; nos habemus vitulū de armento: in hebreo habetur vitul⁹ filius vacce. Et sic pullus colūbe in hebreo dicitur filius colūbe. & in

בָּנִים בְּנֵי plurali בָּנִים Banim siue בְּנֵי Bene. vt in aliquibus locis supradictis. Et in genere femínino scribitur irregulariter.

Filiā בַּת בְּנָת Nam cū deberet dici בְּנָת Benath: dicitnr בַּת Bath: & deficit littera nun que est littera substantialis. & significat filiā.

Filia Gen. 30. Peperit filiā nomine dinam. Exo. 2. Descendebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Ps. 136. Filia babylonis misera. Threñ. 2. In tabernaculo filie sion. et in eodē. Et cōsolabor te virgo filia sion. Et accipitur quasi eisdem modis quibus. בֵּן ben: vt supra. Itē significat pupillā vt dictum est supra in dictione בָּבַת Babath. Et eius plurale בָּנוֹת Banoth scribitur regulariter cum littera nun. Et significat filias. Gen. 5. Et genuit filios & filias. & in eodē. 49. Filie discurrētes sup murū. Canti. 1. Nigra sum sed formosa filie ierusalē. Et etiā accipitur pro villis vel viculis aut suburbanis quia sunt quasi filie ciuitatis. Iudi. 1. Manasses quoq; non deleuit bethsan & chanath cū viculis suis. Inde תַּבְנִית Thabnith. i. similitudo. exemplar. descriptio. Exo. 25. Iuxta similitudinē tabernaculi quod ostendā tibi. Et in eodē. Inspice & fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratū est. 4. Reg. 16. Et similitudinē iuxta omne opus eius 1. Paral. 28. Dedit autē dauid salomoni filio suo descriptionem porticus templi. Et in eodē. Vt ex ipso fieret similitudo quadrige cherubin. & in eodē. Vt intelligerē vniuersa opera exēplaris. de dictione אֶבְנַיִם obnáim vide supra in dictione אֶבֶן eben.

Viculus תַּבְנִית

similitudo. Exemplar.

Descriptio

בָּנוּ Bánu. in nobis. & est dictio cōpositā cuius partes non inueniūtur per se vt dictum est supra.

In nobis.

בָּסַס Cōculcare בָּסַס Basas. conculcare. calcare. De quo vide supra in dictione בּוּס Bus.

בֹּסֶר Botr⁹ immaturus vua acerba בֹּסֶר Bóser. vua acerba. siue botrus immaturus. Iob. 15. Ledetur quasi vinea in flore botrus eius. Hiere. 31. Patres comederūt vuam acerbam: & dentes filiorū obstupuerunt. et in eodē. Omnis homo qui comederit vuā acerbam obstupescēt dentes eius. Accipitur etiā pro quolibet fructu immaturo. Esa. 18. Et immatura perfectio germinabit.

immaturū.

בָּעָה Querere בָּעָה Baa. Querere. requirere. inuestigare. petere. feruere. Esa. 21. Si queritis querite cōuertimini venite. & in eodē. 30. Et requisita in muro excelso. Dañ. 6. Vt ois qui petierit aliquā petitionē. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine. vt in eo. Qui rogaret quicq; de diis. et in eo. Orat obsecratione sua. i. rogat vl̄ petit petionē suā. Significat ēt feruere. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerēt: aque arderēt igni. Pro quo hebrei legūt. Sicut exustio ignis tabescerent: aque ferverent igni. & ide deriuatur. אַבַעְבֻעוֹת Abaabuoth. q̄d significat pustulas siue vesicas que fiunt ex feruore vel cale factione sanguinis. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & vesice.

Petere.

Rogare

Feruere.

אַבַּעְבֻּעוֹת Vesice.

בָּעַט recalcitrar Calce abicere. בָּעַט Baat. recalcitrare. calce abiicere. Deut. 32. Incrassatus est dilectus & recalcitrauit. 1. Reg. 2. Quare calce abiecistis victimam meam. Et translatiue ponitur pro cōtemnere aut vilipendere.

בָּעַל Possidere Dñari. בָּעַל Baal. possidere. dominari. in potestatē habere. subiugare. maritū esse. l. habere vxorē. siue rem cū muliere habere. Esa. 26. Dñe deus noster possederūt nos dñi absq; te. et in eo. 54. Quia dominabitur tui qui fecit te. Hiere. 31. Et ego dominat⁹ sum eorū. Significat etiā maritū eē siue vxorē habere: eo q; vir est quasi dñs vxoris & possidet eam. Deut. 24. Si acceperit homo vxorē & habuerit eam. et Malach. 2. Et habuit filiam dei alieni. Accipitur etiā pro dormire cū vxore. Deut. 21. Et postea intrabis ad eam: dormiesq; cum illa. Ponitur etiā pro inhabitare terrā que erat deserta. eo q; redigitur in potestatē habitantiū: & possidetur ab illis sicut vxor a viro. Esa. 62. Et terra tua inhabitata Et in eodē. Et terra tua inhabitabitur. Et inde בַּעַל Báal. i. dominus. possessor. siue possidens. vel habens. aut vir. siue maritus. Exo. 21. Dñs quoq; bouis innocēs erit. & in eodē. Bos lapidibus obruetur: & dominū eius occidēt. & in eo. Reddet dñs cisterne preciū iumentorū. Esa. 16. Dñi gentiū exciderūt flagella eius. Ponitur ēt p habēte vxore vel pro marito. Exo. 21. Si habens vxorē & vxor egredietur simul. Et in eodē. Subiacebit damno quantū maritus mulieris expetierit. Gen. 20. Habet enim virū. Pro quo hebrei legūt. Et ipsa est maritata marito. vbi ponitur בְּעוּלַת Beulath. pro maritata. Deut. 22. Si dormierit vir cū vxore alterius. Pro quo hebrei legūt. Si dormierit vir cū vxore maritata marito. Ponitur etiā pro habente vel possidēte quancūq; rem. Gen. 37. Ecce somniator venit. pro quo hebrei legūt. Ecce habens somnia venit. Et in eodem. 49. Inuiderunt ei habentes iacula. Esa. 41. Habens rostra serrantia. Significat etiā principem vel magistrū: eo q; habet dominiū vel scientiam. Leuit. 21. Sed nec in principe populi sui cōtaminabitur. Eccls. 12. Que per magistrorū conciliū data sunt a pastore vno. est etiā בַּעַל Báal. nomen idoli qui erat quasi dominus eis a quibus collebatur.

Dormire cum vxore.

Inhabitare terram. בַּעַל

Dñs.

Vxor hīs Marītus

Vir. בַּעַל מרִתּ hīs

בַּעֲלִיל Baalil. Separatū. Ps. 11. Argentū igne examinatū probatū terre. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Argentū probatum separatū a terra. Et dicunt aliqui hebrei quod deriuatur a supradicta dictōe בַּעַל Báal. que significat dominiū: eo quod argentum purissimū habet dñium sup alias res terre stres. Iuxta illud Eccls. 10. Pecunie obediunt omnia. vbi in hebreo argentum ponitur pro pecunia.

בַּעֲלִיל

Separatū.

Argentū

בָּעַר Ardere Cōburere. Succēdere בָּעַר Baar. Ardere. comburere. succendere. ledere. depasci. auferre. ferre. separare. insipientē fieri Exo. 3. Et videbat q; rubus arderet. & in eodē. Quare non cōburatur rubus. et in eodē. 35. Non succendetis ignē. Leui. 6. Quē nutriet sacerdos subiiciens ligna. Pro quo hebrei legūt. Et succendet sup illud sacerdos ligna. Nu. 11. Vocauitq; nomē loci illius incensio: eo q; succensus fuisset contra eos ignis domini. Deut. 4. Qui ardebat vsq; ad celum. Et in eodem. 5. Et montē ardere vidistis. Iudi. 15. Sicut solent ad ardorem ignis ligna consumi. pro quo hebrei legūt. Sicut ligna que succensa sunt igni. Et in eodē. Quibus succensis & cōportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Ps. 17. Carbones succensi sunt ab eo. Ps. 82. Sicut ignis qui cōburit siluam. Esa. 1. Et succendetur vtrūq; simul. et in eo. 10. Et succēdetur & deuorabitur spina eius & vepres in die vna. & in eodē. 40. Et liban⁹ nō sufficiet ad succendendū. Et in eodē. 43. Et flamma non ardebit in te. Hiere. 4. Et succēdatur & nō sit q extinguat. & in eo. 7. Patres succēdūt ignem. et in eodē. 30. Et factus est in corde meo quasi ignis estuans. & in eodē. 36. Et posita erat arula coram eo plena prunis. pro quo hebrei legūt. Et arula erat coram eo succēsa. i. plena prunis: sicut est in littera nostra. Threñ. 2. Succēdit in iacob quasi ignis. Ezech. 39. Et succendēt & comburent arma. Naū. 2. Et succendam vsq; ad fumū quadrigas tuas. Malach. 4. Ecce enim dies veniet succensa. Inde בְּעֵרָה Beera siue תַּבְעֵרָה Thabeera. i. incendiū. siue incensio. Exo. 22. Reddet damnū qui ignē succenderit. pro quo hebrei legunt. Reddet. s. dānum qui incendit incendiū. Nu. 11. Vocauitq; nomen loci illius incensio. Et inde בָּעֵר Baer. i. Ardor succensio. focus. Esa. 4. In spiritu iudicii & spiritu ardoris Et in eodē. 44. Et facta est hominibus in focū. Significat

Estuare

Incendiū. Incensio Ardor בָּעֵר

Ledere. etiam ledere.vel depasci.aut demetere. Exo.22. Si leserit quispiã agrũ vel vineã.Et in eo. Et dimiserit iumentũ suũ
Depasci vt depascatur aliena. Esa.3. Vos autẽ depasti estis vineã.3.
Demetere. Reg. 16. Ecce ego demetam posteriora baasa & posteriora domus eius. et in eodẽ.21. Et demetã posteriora tua. Item
Auferre. significat auferre: vel separare. Deut.15.Auferes malũ de medio tui.& in eodẽ.17. Auferes malũ de israel. et in eodẽ
22.Et auferes malum de medio tui. & in eodẽ.26. Attuli quod sanctificatũ est de domo mea. Pro quo hebrei legũt.
Separare. Abstuli vel separaui.s.a cõmunibus vsibus. et in eodẽ.Nec separaui ea in qualibet immũditia. Iudi.20. Vt auferatur malũ. Et qa qñ aliquis eligitur seperatur de medio aliorũ
בָּעַר ideo põitur בָּעַר Baer.pro electione vel p electo.Nu.24.Et
Electus. fueris electus de stirpe cain.Ponitur etiam pro ostensione.
Ostensio Esa.6.Et cõuertetur & erit in ostensionẽ. Tamẽ aliqui hebrei legũt in hoc loco.Et erit in separationẽ vel in ablatio
nem.Alii sic.Et erit in pastum : sequẽtes predictas significationes.Significat etiã insanire : siue insipientẽ vel stultũ
Insipiẽs & Stultus. esse. Hiere.10. Pariter insipientes & stulti probãtur.& in eodẽ. Stultus factus est omis homo a scientia sua. Et inde
נִבְעָרָה Nibara.i.insipiens. Esa.19. Dederunt consiliũ insi-
Insipiens. piens.Et idẽ significat בַּעַר Baar.Ps.91. Vir insipiens non
בַּעַר cognoscet.Et in plurali בְּעָרִים Boarim.i.insipiẽtes.Ps.93.
Insipiens. Intelligite insipiẽtes in populo.Ezech.21. Dabo te in ma-
בְּעָרִים nus hominũ iisipientiũ.et inde בְּעִיר Beir.i.Iumentũ.Genẽ.
Insipiẽtes 45. Onerantes iumẽta vestra ite in terrã chanaã.Exo.22.
בְּעִיר Et dimiserit iumentũ suũ.Nu.20. Vt et nos & nostra iumẽ
Iunctum. ta moriamur.& in eodẽ.Ita vt pplus biberet & iumẽta.

בָּעַת Baath. Conturbare vel exagitare.obstupescere.terre
Exagitare. re.1.Reg.16.Et exagitabat eum spiritus neq̃ . Et in
obstupescẽ eodẽ.Ecce spiritus dñi malus exagitat te.Hester.7.Quod
stupefacere. ille audiẽs illico obstupuit.Esa.21.Emarcuit cor meũ tene
בָּעָתָה bre stupefecerũt me.Et ide בָּעָתָה Beatha.i. Terror.siue for
Formido mido.Hiere.8. Tẽpus medele & ecce formido.Et in pl̃ali.
בְּעוּתַי Biuthe.Iob.6. Terrores dei militant contra me.Ps.
Terrores 78.Terrores tui conturbauerunt me.

בִּן Bos.cenum.vel lutũ.Hiere.38.Demerserũt te in ceno
Cenum. et in lubrico pedes tuos.vbi ponitur lubricũ pro luto.
Et aliquãdo scribitur cum he in fine vt in sequẽti dictione.

בְּצָה Bisa.Humor.cenũ.Iob.8. Nunquid virere potest scir
Humor pus absq̃ humore. et in eodẽ.40 In locis humẽtib9.
Cenum pro quo hebrei legũt.In ceno vel in loco cenoso.cuius plu
rale scribitur cũ aleph loco he:et signãt loca cenosa vel hu-
mida. Pro quo beatus Hieronymus transtulit littora:eo q̃
Littora. plerũq̃ sunt cenosa vel humida.Ezech.47. In littoribus autẽ eius et in paludstribus non sanabũtur.

בָּצַל Basel.cepe. Nu.11. Porriq̃ & cepe & allia. Et solũ in-
Cepe. uenitur in numero plurali in predicto loco.

בָּצַע Basaa.prodesse.siue lucrari.auariciã sequi.auare ra pe
Prodesse. re.auaricie studere.cõcupiscere. succindere.complere perficere.Genẽ.37.Quid prodest si occiderimus fratrẽ no-
stru̇m.Iob.22.Aut qd ei prodest si imaculata fuerit via tua.
auare rage et in eodẽ.27. Que est enim spes hypocrite si auare rapiat. Prouer.1.Sic semite oĩs auari. Pro quo in hebreo habetur.
Auaricias sequi. Sic semite oĩs sectantis auariciã. vel omnis cõcupiscentis cupiditatem.Prouer.15.Conturbat domũ suã qui sectatur auariciam.Hiere.6.Omnes sectantur auariciã. Ezech.22. Et auare proximos tuos calũniabaris. Et in eodẽ. Ad perdendas aias auare sectando lucra.Significat etiã succindere
Succidere aut vulnerare. Iob.6. Soluat manũ suam & succidat me. Esa.38.Dum adhuc ordirer succidit me.Ioel.2. Sed & per
fenestras cadent : & non demoliẽtur.i.non scindentur vel
Vulnerare non vulnerabũtur.Amos.9.Auaricia enim in capite oĩm. Pro quo hebrei legũt. Et vulnerabit eos in capite oẽs siue in capite omniũ.Potest etiã legi sic.s. et auaricia eorum in capite omniũ.quod est idẽ sensus cum littera nostra. Item significat cõplere vl̃ implere aut pficere.Esa.10.Et erit cũ im
Implere. pleuerit dñs cuncta opera sua in monte sion.Threñ.2.Cõ-
Cõplere pleuit sermonẽ suũ.Zach.4.Et manus eius pficient eam.
Perficere Inde.בֶּצַע Bésaa siue בָּצַע Basaa.i. Auaricia.lucrum.cupidi
בֶּצַע tas.rapina.precisio.Exo.18. Et qui oderint auariciã.Iudi.
בָּצַע 5.Et tamẽ nihil tulere predantes.Pro quo in hebreo habe-
Auaricia. tur.Rapinam argenti siue lucrum argenti non acceperũt.
Lucrum. Ps.118. Inclina cor meũ deus in testimonia tua & non in auariciã.Prouer.28. Qui odit auariciã longe fiẽt dies ei9.
Esa.56. Vnusquisq̃ ad auariciã suam.& in eodem.57.Propter iniquitatẽ auaricie eius iratus sum. Mich.4. Et inter
ficies dño rapinas eorum. Hiere. 51. Venit finis tuus pe-
Rapina dalis precisionis tue.
Precisio.

בָּצַק Basac. Subtritũ esse: siue attritũ esse. Deut.8.Et pes
Subtritũ eẽ tuus non est subtritus. Nec.9. Pedesq̃ eorũ non sunt
בָּצַק attriti.Et inde בָּצַק Basec.i.massa vel pasta eo q̃ fit teren-
Massa. do manibus vel pedibus.Exo.12.Tulit igitur populus con
sperſam farinã.i.massam ex aqua & farina confectã. & in eodem. Coxerũtq̃ farinam quã dudũ de egypto consper-
sam tulerant. Osee.7.Quieuit paululum ciuitas a cõmix-
tione fermenti.
Fermentũ

בָּצַר Basar.deesse siue desistere. phibere.auferre vindemia
Desistere re.munire. Gesi.11.Nec desistẽt a cogitationib9 suis donec eas ope cõpleãt. Iob.42.Et nulla te latet cogitatio.
Pro quo hebrei legũt. Et non prohibebitur vel non auferetur a te cogitatio.Ps.75.Qui aufert spiritũ principum.Et
Auferre. inde בָּצֹרֶת Basóreth.i.Tempus prohibitionis pluuie. pro
בָּצֹרֶת quo beatus Hieronymus transtulit siccitatẽ.Here.17.Et in
Siccitas tpe siccitatis nõ erit solicitũ.Et idẽ signãt בַּצָּרוֹת Basaroth
בַּצָּרוֹת in plurali.vt in eodẽ.14.Quod factũ est verbũ dñi ad hie-
Siccitas remiã de sermonibus siccitatis.Significat etiã vindemiare
Vuas colligere vel vuas colligere.Leuit.25.Et vuas primitiarũ tuarũ non colliges quasi vindemiã. Deut.24. Si vindemiaueris vineã
Vindemiat. tuam.Iudi.9. Vastantes vineas vuasq̃ calcantes. Pro quo hebrei legunt.Et vindemiauerũt vineas suas:& calcauerũt
scilicet vuas. Et inde בֹּצֵר Boser.i. vindemiator. Hiere.6.
בֹּצֵר Conuerte manũ tuam quasi vindemiator ad cartallũ.Et in
videmiator plurali בֹּצְרִים Bósrim. vt in eodem.49. Si vindemiato-
בֹּצְרִים res veniſſent super te:non reliquiſſent tibi racemũ.& inde
Vindemiatores בְּצִיר Basir.i.vindemia.Leui.26.Apprehẽdet messium tri
בְּצִיר tura vindemiam : & vindemia occupabit sementẽ.Iudi.8.
Vindemia Melior est racemus ephraim vindemia abiezer. Itẽ significat munire.Esa.22.Et destruxistis domos ad munieẽdum
Munire. murũ.Hiere.51.Si firmauerit in excelso robur suũ.i.munierit.et inde בָּצִיר Basir.i.munitio vel munitus.Zach.11.
בָּצִיר Succissus est saltus munitus.et aliquãdo scribitur cũ mem
Munitus. in principio & dicitur מִבְצַר Mibsar.i.munitio vl̃ munita.
Munita. Hiere.8. Cõuenite & igrediamur ciuitatẽ munitã. Abach.
Munitio 1.Ipse super oẽm munitionẽ ridebit. Et in plurali מִבְצָרִים
מִבְצָרִים Mibsarim siue מִבְצָרוֹת Mibsaroth.i.munitiones. Threñ.
מִבְצָרוֹת 2.Destruxit in furore suo munitiones virginis iuda. Dani.
Munitões 11.Et capiet vrbes munitissimas.Et aliqñ scribitur cum lẽ-
nũ in fine.& dicitur בְּצָרוֹן Bisaron. Zach.11.Cõuertimini
בְּצָרוֹן ad munitionẽ vincti spei.Et inde בְּצוּרָה Besura.i.munita
Munitio vel murata. Esa.27.Ciuitas enĩ munita desolata erit.Et in
בְּצוּרָה plurali בְּצָרוֹת Besuroth.Nu.15.Et vrbes fortes atq̃ mura-
Munita. tas.2.Reg.20.Ne forte inueniat ciuitates munitas & effu-
בְּצָרוֹת giat nos. Significat ẽt ea que sunt difficilia intellectu.Pro
Muratas. quo beatus hieronym9 transtulit firma. Hiere.33.Et annũciabo tibi grandia & firma que nescis.Et inde בָּצַר Baser.i.
Firma. בָּצַר

silex:qui est lapis dur⁹ & firmissimus. Iob.22. Dabit pro terra silicem:& pro silice torrentes auri. Hebrei tamē dicūt quod in predicto loco signat aurū:eo q̄ difficile habetur.

Silice.

בָּקַק Bacac.vastare. dissipare.demoliri.disrūpere.euacuare. re. Esa.24. Ecce dñs dissipabit terram. Osee.10. Vitis frōdosa israel. Pro quo hebrei legūt. Vitis euacuata. i. in fructuosa israel. & idē signat frōdosa. i. infructuosa:qa humorem quē debuerat in vuas transmutare: mutauit in foliorū et frondiū multitudinē. Naū.2. Quia vastatores dissipauerunt eum. Et aliq̄ndo scribitur cum simplici coph. Esa.19. Et disrūpetur spiritus egypti in viscerib⁹ eius. et in eo.14. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere.9. Et dissipabo cōsilium iuda & ierusalem. & in eodē.51. Et demolientur terrā eius. Et de hoc vide supra in dictione בּוּק Buc.

Dissipare. Euacuare. Vastare Disrūpere Demoliri.

בְּקַבּוּק Bacbuc.vas testeū cuius os est angustū. Et a sono nomen accepit:quia cum mergitur in aqua:vel cū ex eo aqua effunditur facit talem sonū. Pro quo beatus hieronymus lagunculā traduxit. Hiere.19. Vade & accipe lagunculā figuli testeam. & in eodē. Et conteres lagūculā.

Lagūcula.

בָּקַע Bacaa.rumpere.irrūpere.erūpere.interrūpere.disrūpere.diuidere:vlscindere.dissecare. aperire.euellere. Genē.7. Rupti sunt oēs fontes abyssī magne. Ios.9. Vtresvini nouos īpleuimus:nunc aūt rupti sunt. Esa.34. Et circūfodit & fouit ī vmbra ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et rumpit & fouit in vmbra ei⁹. et in eodē.59. Oua aspidū ruperunt. 2.Reg.23. Irruperūt ergo tres fortes castra philistinorum. 4.Reg.3. Tulit secū septingentos viros educentes gladios vt irrūperent ad regem edon. Iob.26. Vt non erūpat pariter deorsum. Prouer.3. Sapientia illius eruperunt abyssi. Esa.58. Tunc erūpet quasi mane lumē tuū. & in eodē.59. Et quod confotū est erūpet in regulū. Ezech.13. Et erūpere faciam spiritū tempestatū. 4.Reg.25. Et interrupta est ciuitas. 2.Paral.32. Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere. Pro quo hebrei legūt. Et obsedit ciuitates munitas vt interrūperet eas sibi. i. vt vi armorū caperet eas sibi. Ps.77. Interrupit mare & perduxit eos. Et in eo. Interrupit petrā in heremo. Nu.16. Dirupta est terra sub pedibus eorum. 3.Reg.1. Et insonuit terra a clamore eorū. pro quo hebrei legūt. Et disrupta est terra a clamore eorū. i. tam fortiter clamabāt q̄ videbatur ac si terra disrūperetur. Iob.32. Quod lagūculas nouas disrumpit. Ps.73. Tu dirupisti fontes & torrentes. Esa.64. Vtinam disrumperes celos. Item ponitur pro scindere vel dilacerare aut dissīpare. Ps.140. Sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē trāstulit Sicut agricola¡ cū scindit terrā. Esa.35. Quia scisse sunt in deserto aque. et in eo.63. Qui scindit aquas ante eos. Osee 13. Bestia agri scidet eos. Mich.1. Et valles scidētur. Abach. 3. Fluuios scindes terre. Zach.14. Et scindetur mons oliuarum ex media parte sui. Item significat aperire vel dissecare. Iudi.15. Aperuit itaq̄ dñs molarē dentem in maxilla asini. Hiere.39. Aperta est ciuitas. Amos.1. Eo q̄ dissecuerint pregnātes galaad. Item pōitur pro auellere. Esa.7. Et auellamus eū ad nos. Itē ponitur pro dilacerare vel dissīpare. Hiere.29. Et dilacerabis oēm humerū eorū. Ezech.30. Et alexandria erit dissīpata. Et ide מְבוּקָעָה Mebucaa. i. scissa vel interrupta aut dissīpata. Ezech.26. Quasi per introitū vrbis dissīpate. Et in pl'ali מְבוּקָעִים Mebucaim. i. scissī. Ios.9. Et vtres vinarios scissos atq̄ consutos. & inde בְּקָעִים Bechiim. i. Scissure vlscissiōes. Esa.22. Et scissuras ciuitatis dauid videbitis. Amos.6. Et percutiet domū maiorē ruinis et domū minorē scissionibus. Et inde בִּקְעָה Bicaa. i. cāpus vel planicies aut vallis que est inter duos montes & diuidit

Irrūpere Erūpere. Interrūpere Dirūpere Scindere. Aperire. Dissecare Auellere dilacerare. Dissipare. מְבוּקָעָה Dissipata. מְבוּקָעִים Scissī. בְּקָעִים Scissure בִּקְעָה

inter eos. Genē.11. Inuenerunt campum in terra senaar. et Deut.8. In cuius campis & montibus erūpunt fluuiorum abyssī. Esa.4. Erunt praua in directa & aspera in vias planas. Pro quo hebrei legūt. Erunt praua in directa & aspera in campū siue in planiciē aut in vallē. Et inde בֶּקַע Bechaa. idest dimidiū siue particula cuiusdā ponderis secundū hebreos. Pro quo in nostra translatione habetur duos siclos. Genē.24. Protulit vir inaures aureas appendētes siclos duos. pro quo hebrei legūt. Protulit vir inaurem aureā appēdens dimidiū ponderis. Exo.38. Oblatū est autē ab iis qui transierunt ad numerū. pro quo hebrei legunt. Dimidius siclus per singula capita.

Campus. Planicies בֶּקַע Duo sicli Dimidium

בָּקַר Bicher.querere.visitare.recensere. Leuit.13. Sin aūt post emundationē rursus creuerit macula in cute:nō queret amplius. Ps.26. Et visitem templū eius. 4.Reg.16. Altare vero ereū erit paratū ad voluntatē meam. pro quo hebrei legūt. Altare vero ereū erit mihi ad visitandū siue ad querendū. Esd.4. Vt recēseas i libris historiarū. Ezech. 34. Et visitabo eos sicut visitat pastor gregē suū. ponitur etiā pro eligere. vt Leuit.27. Non eligetur nec bonum nec malū. Inde בֹּקֶר Bócher. i. mane siue matutinū. dictū fortasse a querendo. nam mane incipimus res querere aut visitare. Genē.1. Et factum est vespere & mane dies vn⁹. Exo.14. Iam q̄ aduenerat vigilia matutina. Iob.38. Cum me laudarēt simul astra matutina. Et in pl'ali בְּקָרִים Becharim. Esa. 33. Esto brachiū nostrū in mane. Thren.3. Noui diluculo. Et inde בְּקֹרֶת Bicóreth. i. vapulatio: vel vapulata. Leui.19. Vapulabūt ambo. pro q̄ hebrei legūt. Verberata erit: siue vapulatio erit. i. vapulauit ipsa: siue vapulabūt ambo sicut est in littera nr̄a. Et deriuatur a p̄dicta dictiōe בָּקַר Bicher idest visitauit: eo q̄ punitio delicti est visitatio. Iuxta illud psalmi.88. Visitabo in virga iniquitates eorū & in verberibus peccata eorū. Itē בָּקָר Bacar. i. vacca siue bos. Genē.12. Fuerūtq̄ ei oues & boues. & in eodē.21. Tulit itaq̄ abraam oues & boues & dedit abimelech. Et ponitur in hebreo singulare pro plurali: quia est nomē speciei. et in eodē.18. Et tulit inde vitulū tenerrimū. p quo in hebreo legitur. Et tulit inde filium vacce tenerrimū. i. vitulū paruū qui adhuc sequitur matrē. et est idem sensus cū littera nr̄a. & similiter in aliis locis vbi in hebreo habetur filius vacce: in translatione nostra ponitur vitulus: siue vitulus de armēto. nam ponitur etiā pro armento. Genē.18. Ipse vero ad armentū cucurrit. Exo.10. Cum ouibus & armentis. Deut.32. Butyrum de armento. Osee.5. In gregibus suis & in armentis suis vadēt ad querendū dñm. Et plural'r declinatur בְּקָרִים Becarim. secundū terminationē masculinorū. pro quo beatus hieronymus transtulit bubalos. Amos.6. Aut arari potest in bubalis. Et inde בָּקָר Bocher. i. armētarius. Amos.7. Sed armentarius ego sum.

Querere. Visitare Recensere. Eligere בֹּקֶר Mane. בְּקָרִים Mane. בְּקֹרֶת Vapulatio Bos. Armenta. בְּקָרִים Bubali בָּקָר armētari⁹.

בָּקַשׁ Biches. Querere. requirere. petere. deprecari. rogare. Genē.37. Fratres meos quero. Exo.2. Et querebat occidere moysen. & in eodē.4. Mortui enim sunt oēs qui querebāt animā tuam. 1.Reg.10. Quesierūt ergo eum. et in eodē.13. Quesiuit sibi dñs virum iuxta cor suū. & in eodē. 20. Et requirat dñs de manu inimicorū dauid. & in eodē. 23. Si quis quesierit animā meā: queret & animā tuā. Ester. 2. Quesitūq̄ est & inuentū. Ps.4. Et queritis mendacium. Ps.26. Vnam petii a dño hanc requirā. Canti.5. Quesiui et non inueni illum. Ezech.3. Sanguinē eius de manu tua requirā. Malach.2. Et legem requirent ex ore eius. Significat etiā petere vel deprecari. Esd.8. Et peteremus ab eo viā rectam. Ester.4. Et deprecaretur eum pro populo suo. Et in eodē.7. Vt rogaret hester reginā pro anima sua. Dañ.2.

בָּקַשׁ Querere Requirere Petere. Deprecari Rogare.

Et rogauit eunuchorū prepositū ne contaminarētur. Et in de בַּקָּשָׁה Bacasa. i. petitio siue depcatio. vt Hester. 5. Que est petitio tua hester regina.

Petitio

בַּקָּשָׁה

בַּר Bar. Filius. frumētum. electus. purus. vel mūdus. Dañ. 7. Et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis venie bat Et inde Bariona interpretatur filius colūbe: & bartolomeus filius ptolomei. significat etiā frumentū vel triticū Geñ. 41. Et omīe frumētum sub pharaonis potestate cōdatur. & in eodē. Tantaq; fuit abūdantia tritici vt arene maris coequaretur. et in eodē. 45. Et totidē asinas triticū in itinere panesq; portantes. Ps. 71. Erit firmamentū in terra in summis montiū. Pro quo in hebreo habetur. Erit fragmētum siue particula frumēti vel tritici in terra in capite mōtium. Et aliquādo additur littera iod in fine: & dicitur בְּרִי Beri. Iob. 57. Frumentū desiderat nubes. Ponitur etiā pro pabulo vel pastu. Iob. 59. Et pergūt ad pastum. Item significat electum. Prouer. 31. Quid electe mi: quid electe vteri mei: quid electe votorū meorū. Canti. 6. Pulchra vt luna electa vt sol. Significat etiā purum vel mundū siue lucidū. Iob. 11. Et mundus sum in cōspectu tuo. Ps. 2. Apprehendi te disciplinā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit: adorate pure. Ps. 18. Preceptū domini lucidū. Ps. 25. Innocens manibus & mūdo corde. Ps. 72. Quā bonus israel deus iis qui recto sunt corde. pro quo hebrei legūt. Quam bonus israel deus iis qui mundo sunt corde. Prouer. 14. Vbi non sunt boues presepe vacuū est. pro quo hebrei legūt. Vbi non sunt boues presepe mūdum est. sed ponitur ibi mundū pro vacuo sicut est in littera nostra. Et inde בֹּר Bor. i. puritas siue purū. Ps. 17. Et secundū puritatē manuū mearū. Esa. 1. Et excoquā ad purū scoriā tuā. Vide etiā de hoc in sequēti dictione בָּרַר Barar. et in dictione בָּרָה Bara. quia secundū he. ab eis deriuatur.

Bar. Filius

Frumentū

Triticus.

Pastus

Electum.

Mundus.

Pure.

Lucidum

בַּר

בֹּר

Puritas

Purum.

בָּרַר Barar. Eligere. mūdare. probare. vel examinare. Ps. 17. Et cum electo electus eris. Dañ. 11. Vt conflētur & eligantur & dealbētur. & in eo. 12. Eligentur & dealbabuntur & quasi ignis probabūtur multi. Et aliquādo scribitur cum simplici res. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virū. Ezech. 20. Eligam ex vobis trāsgressores & ipios. Significat etiā mūdare vel purgare. Esa. 52. Mūdamini q fertis vasa dñi. Hiere. 4. Non ad vētilandū & nō ad purgādū. Et in eo. 51. Acuite sagittas. pro quo hebrei legūt. mūdate sagittas. & est idem sensus. nam cū sagitta acuitur mūdatur a rubigine. Item significat probare vel examinare. Eccls. 3. Vt probaret eos deus & ostenderet similes esse bestiis. & in eodē. 8. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose intellegerem. pro quo hebrei legūt. Omnia hec tractaui in corde meo & vt probarē vel examinarē oīa hec. Inde בָּרוּר Barur idest purus siue electus. Iob. 33. Scientiā labia mea puram loquētur. Esa. 41. Posuit me quasi sagittam electā. Et in plurali בְּרוּרִים Berurim. i. electi vel mūdi. 1. Paral. 16. Et post eum heman & idithum & reliquos electos. Et inde בָּר Bar idest electus. purus. mundus. & in ge.fe. בָּרָה Bara. de quo vide supra in dictione precedenti. Et inde בְּרִית Borith. i. herba qua panni mundātur. Hiere. 2. Si laueris te nitro & multiplicaueris tibi herbā borith. Et dicūt aliqui hebrei q̄ significat saponē quo panni dealbātur. nam in hebreo nō est illud herbam: sed sic: & multiplicaueris tibi borith.

Barar. Eligere

Mundare.

Purgare.

Probare

Examinare.

Purus.

Electi.

Electus

Herba bo.

בָּרַר

בָּרוּר

בְּרוּרִים

בָּר

בָּרָה

בְּרִית

בָּרָא Bara. Creare. fingere. succindere. excidere. eligere. impinguare. Geñ. 1. In principio creauit deus celum et terram. Et in eodē. 2. Iste sunt generatiōes celi & terre quando creati sunt. et in eodē. 5. In die qua creauit deus hominem. Ps. 50. Cor mundū crea in me deus. Ps. 101. Populus qui creabitur laudabit dñm. Ps. 148. Ipse mandauit & creata sunt. Esa. 4. Et creabit dñs super omnē locū montis sion. & in eodē. 54. Ecce ego creaui fabrū sufflantē in igne Et in eodē. 57. Creaui fructū labiorū. Et inde בּוֹרֵא Bore idest creans vel creator. Esa. 42. Creans celos & extendens eos. & in eodem. 45. Creans te iacob. et in eodem. 45. Et creans tenebras: faciens pacem & creans malum. Eccls. 12. Memento creatoris tui. Et inde בְּרִיאָה Beria. idest creatura vel res nouiter creata. Nu. 16. Sin autē nouam rem fecerit dominus. Significat etiā eligere sicut precedens dictio. Ezech. 21. Et manu capiens cōiecturam in capite vie ciuitatis coniiciet. pro quo hebrei legūt. Et manu eligens siue & locum eligens in capite vie ciuitatis eliget. nam pro eo quod in littera nra est manu: in hebreo habetur יָד Iad. que dictio licet cōmuniter significet manū tamē i hebreo aliquādo ponitur pro loco: vt ifra dicetur. Item בְּרָא Bara idest succindere vel excindere. Ios. 17. Ascende in siluā & succide tibi spatia. Et in eodē. Succides tibi atq; purgabis ad habitandū spatia. Ezech. 25. Et cōfodiantur gladiis eorum. i. succidātur gladiis eorum. Significat etiā impinguare. vel incrassari. aut comedere. vel cibū capere. 1. Reg. 2. Vt comederent primitias oīs sacrificii israel populi mei. Pro quo hebrei legūt. Vt impinguaremini primitiis oīs israel populi mei. 2. Reg. 2. Et nec comedit cum eis cibum. vide etiā de hoc infra in dictione בָּרָה Bara. Et inde בָּרִיא Bari. i. pinguis vel crassus. Iudi. 3. Erat aūt eglon crassus nimis. Et aliq̄ndo scribitur cum he in fine & dicitur בְּרִיאָה Beria. i. crassum. vel pingue. aut electum. Ezech. 34. Et q̄d crassum erat occidebatis. Abach. 1. Et cibus ei⁹ electus. Scribitur etiā cum he loco aleph. Et dicitur בִּרְיָה Biria. Ezech. 34. Ecce ego ipse iudicabo inter pecus pingue & macilentum. Et in plurali בְּרִיאִים Beriim. i. crassi. vel pingues. 5. Reg. 4. Et decem boues pingues. Et in ge.fe. בְּרִיאוֹת Berioth. i. crasse vel plene. Geñ. 41. De quo ascendebāt septē boues pulchre & crasse nimis. et in eodē. Septē spice pullulabant in calamo vno plene ac formose. Itē בַּרְא Barra. in lingua chaldaica significat agrū siue foris aut foras. Dañ. 2. Filii hominū & bestie agri.

Creare.

Creans

Creator

Noua res.

Eligere

Succidere

Impinguare

Comedere

Crassus

Crassum.

Electus

Pingue.

Pingues.

Crasse.

Ager.

בָּרָא

בְּרִיאָה

בְּרִיאִים

בְּרִיאוֹת

בַּרְא

בַּרְבָּרִים Barburim. quodā genus auium. 3. Reg. 4. Excepta venatione ceruorū caprearū atq; bubalorum: et auium altiliū. vbi ponitur barburim abusim. i. auiū pinguiū vel saginatarū. Et solum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Aues.

בַּרְבָּרִים

בָּרַד Barad. grādo. Exo. 9. Ecce pluam cras hac ipsa hora grandinē multam nimis. & in eodē. Vt fiat grando in vniuersa terra egypti. Esa. 32. Grando autē in descensione saltus: supple erit. Inde בְּרוֹדִים Berudim. i. respersi punctis seu maculis variis ad similitudinē grandinis. Geñ. 31. Varios & maculosos & diuersorū colorum. & in eodē. Varios maculosos atq; respersos. vbi ponitur pro respersis. Zach. 6. Et in quadriga quarta equi varii & fortes. vbi ponitur pro variis.

Grando

Maculosi.

Respersi.

Varij.

בָּרַד

בְּרוֹדִים

בָּרָה Bara. cibare. vel cibū capere. aut comedere. vesci. prādere. eligere. 2. Reg. 3. Cumq; venisset vniuersa multitudo cibum capere cum dauid. & in eodē. 15. Veniat oro thamar soror mea: vt det mihi cibum. & in eodē. Et cibum paratum capiam de manu eius. Et in eodē. Vt vescar de manu tua. Et aliq̄n scribitur cum aleph in fine loco he. De quo vide supra in dictione בָּרָא Bara. Significat etiā eligere. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virū. De quo vide supra in dictione בָּרַר Barar. Inde בִּרְיָה Biria. i. cibus vel pulmentum. 2. Reg. 13. Vt faciat pulmentū. & in eodē. Et fac ei pulmentū. Et in eodē. Infer cibum in conclaui. & inde בְּרִי Beri. i. frumentū. vt supra in dictione בַּר bar dictum est. Et inde בָּרוֹת

Cibū capere

Vesci

Eligere

Pulmentū.

Cibum.

בָּרָה

בִּרְיָה

בְּרִי

בָּרוֹת

בָּרוּת Esca.

Baroth.siue בָּרוּת Baruth.i.esca vel cibus. Ps.67. Et dederunt in escam meā fel. Threfi.4. Facti sunt cibus earum. Et a supradicta dictiōe בָּרָה bara.potest deriuari illud quod habetur Gen.35.f. כִּבְרַת אֶרֶץ Chibrath.éres.i.cum dat cibū terra:siue quādo gignit terra: hoc est in vere. Et ideo beat⁹ hieronymus optime traduxit vernum tempus.vbi dicitur. Venit verno tpe ad terrā que ducit ephratā. & in eodē.58. Eratq; vernum tempus.et.4.Reg.5. Traduxit electum tēpus. vbi dicitur abiit ergo ab eo electo tempore. quod est idē quod vernū tēpus. Vide etiā de hoc īfra in dictione גַּבִּר Gabir. Quia secūdū aliquos hebreos illa littera caph que ponitur in principio: est littera substātialis hui⁹ dictionis.

כִּבְרַת spaciū tre.

כִּבְרַת Chibrath.et dicūt quod significat certū spaciū terre vt puta vnum milliare.et sic legunt. Eratq; spaciū terre ad introitum ephrata.et similiter.4. Reg.5. Abiit ergo ab eo spaciū terre. Sed prima opinio est magis propria: quia nō habet simile vnde כִּבְרַת Chibrath significet spaciū.de dictione aūt בְּרִית Berith.que significat pactū vel fedus.vide infra in dictione בְּרוֹת Beroth.

בְּרִית

בַּרְזֶל Ferrum. Ferreus.

בַּרְזֶל Barzel.ferrum siue ferreus.Gen.4.In cuncta opera eris ac ferri. Deut.3. Mōstratatur lectus ei⁹ ferreus.2. Reg.25. Armabitur ferro & ligno.4. Reg.6. Accidit autē vt cum vn⁹ materiam succidisset caderet ferrum securis in aquam.Ps.104. Ferrum pertransiit animam eius.Ps.106. Vincti in mendicitate & ferro.

בָּרַח Fugere

בָּרַח Barách. Fugere.effugere.fugare.Gen.31.Noluitq; iacob cōfiteri socero suo quod fugeret.1.Reg.19.Et aufugit atq; saluatus est.& in eodē.20. Fugit autem dauid de naioth.Ps.138.Et quo a facie tua fugiam. Dan.10.Et fugerunt in absconditum. Osee.12. Et fugit iacob in regionē syrie.Ione.1. Surrexit ionas vt fugeret in tharsis. Et q̄ndo est verbum tertie cōiugationis significat fugare.1.Paral.8. Hi fugauerūt habitatores geth. & in eodē.12.Et omnes fugauerūt qui morabātur in vallibus. Nec.13. Quem fugaui a me.Iob.41.Non fugauit eum vir sagittarius. Prouer.19 Qui affligit patrē & fugat matrē. Et inde מִבְרָח Mibrach. idest profugus.Ezech.17.Et oēs profugi eius cum vniuerso agmine suo. Significat etiam moueri siue peruenire de vno loco in alium.f.quādo ille motus est festinus & violentus.Exo.36. Fecit quoq; vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo vsq; ad angulū perueniret. Nu.24.Reuertere in locū tuū.pro quo hebrei legūt. Fuge siue festināter abi in locū tuū. Inde בְּרִיחַ Beriach.i.vectis eoq; mittebatur per medias tabulas et mouebatur de vno extremo in aliū. Exo.36. Fecit q̄q; vectē aliū. Iob.38.Et posui vectē & ostia Prou.18.Et iudicia quasi vectis vrbiū.Et in plu.בְּרִיחִים Berichim.siue בְּרִיחֵי Beriche.Exo.25.Facies quoq; vectes de lignis setim.Ps.106. Quia contriuit portas ereas & vectes ferreos confregit.Esa.15. Vectes eius vsq; ad segor.et in eodem.43. Et detraxi vectes vniuersos. Tamē hebrei in his duobus locis precedentibus pro vectibus legūt profugos aut fugitiuos siue mobiles.Est enim equiuocū vt dictū est: et potest etiā significare profugos siue mobiles. & eodem modo. Esa.37.vbi dicitur. In die illa visitabit dñs in gladio suo duro & grandi & forti super leuiathan serpentem vectē:potest etiā legi.Sup leuiathan serpentē profugū siue mobilē.& hebrei legūt. Sup leuiathan serpentē claudentē siue clausum:eoq; vectis ē instrumētū quo ostia claudūtur.

בְּרִיחַ Profugus. בְּרִיחִים בְּרִיחֵי Vectes.

בָּרַךְ Benedicere.

בָּרַךְ Barach. benedicere: salutare.gratias agere.genuflectere.Gen.1.Benedixitq; illis deus.Et in eodem.12. Benedicam benedicentibus tibi.Et in eo. atq; in te benedicētur vniuerse cognationes terre.et in eo.14.Et dominus in cunctis benedixerat ei.Et in eo.22. Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terre.Et in eo.27.Vt benedicat tibi anima mea.Et in eo.49. Benedixitq; singulis benedictionibus propriis.Exo.12.Et abeuntes benedicite mihi. Nu.23.Et tu ecōtrario benedicis ei.Et in eo. Ad benedicendum adductus sum.Deut.33.Benedic domine fortitudini eius.Ios.24.Sed ecōtrario per illum benedixit vobis. 1.Reg.9.Quia ipse benedicet hostie. Iob.1. Operibus manuum eius benedixisti.Ps.102. Benedic anima mea domino.Et in eo.Benedicite domino omnes angeli ei⁹. Ps.117 Benediximus vobis de domo domini.Ps.131. Viduam ei⁹ benedicens benedicam.Esa.65. Qui benedictus est super terram: benedicetur in deo Amen.Et in eo.66. Qui recordatur thuris: quasi qui benedicit idolo. Et aliquando ponitur per antiphrasim pro maledicere vel blasphemare.3. Reg.21.Benedixit naboth deum et regem.Iob.1.Ne forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in corde suo.Ponitur etiā pro salutare vel gratias agere.1.Reg.15. Et egressus est saul vt salutaret eum.2. Reg.8. Et gratias ageret eo q̄ expugnasset adadezer.4.Reg.4. Si occurrerit tibi vir non salutes eum.Item significat genu flectere.Gen.24.cū fecissēt camelos accumbere.idest genu flectere.Et in eo.41 Vt omnes coram eo genu flecterent.vbi ponitur אַבְרֵךְ Abrech per additionem aleph in principio.2. Paralip.6.Flexis genibus corā vniuersa multitudine israel.Ps.94. Ploremus ante dominum qui fecit nos.Pro quo in hebreo habetur. Flectamus genua ante dominum qui fecit nos.Et sic transtulit beatus Hieronymus iuxta he.ve. Inde בָּרוּךְ Baruch.idest benedictus. Gen.24. Ingredere benedicte domini. Nu.24. Qui benedixerit tibi erit ipse benedictus. Deut.28. Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro. Ps.134. Benedictus dominus ex sion. Et aliquando scribitur cum littera mem in principio et dicitur. מְבוֹרָךְ Meborach.idest benedictus.Iob.1. Sit nomen domini benedictū Et in genere femenino. בְּרוּכָה Berucha.siue מְבוֹרֶכֶת Meborecheth.idest benedicta.1.Reg.25.Et benedicta tu q̄ prohibuisti me hodie ne irem in sanguinem. Deut.33. De benedictione domini terra eius.Pro quo hebrei legunt. Benedicta domini terra eius.Et in plurali בְּרוּכִים Beruchim.2. Reg.2. Benedicti vos a domino. Et inde בְּרָכָה Beracha.i. benedictio.Gen.27.Et accepit benedictionem tuam.Et in eodem. Nunquid non reseruasti ait et mihi benedictionē. Et in plurali בְּרָכוֹת Berachoth.vt Gen.49. Benedictionibus celi desuper: benedictionibus abyssi iacentis deorsum: benedictionibus vberū et vulue: benedictiones patris tui confortate sunt benedictionibus patrum eius. Accipitur ēt benedictio pro munere vel dono.Gen.33.Suscipe benedictionem quam attuli tibi.4.Reg.5. Obsecro itaq; vt accipias benedictionem a seruo tuo.Ponitur etiam pro conuētione vel pacto.Esa.36.Facite mecum benedictionem & egredimini ad me. Inde בֶּרֶךְ Bérech. idest. genu.Esa.45. Mihi curuabitur omne genu.Et in plurali. בִּרְכַּיִם Bircaim siue בִּרְכֵּי birche.idest genua. Gen.50. Filii quoq; machir filii manasse nati sunt in genibus ioseph.Deut.28.In genibus & in suris.Iob.4.Et genua tremētia confortasti.Itē. בְּרֵכָה Berecha.significat piscinā siue stagnum.3.Reg.22. Lauerūt currum eius in piscina samarie.4.Reg.18. Et steterunt iuxta aqueductum piscine superioris. Esa.22.Congregastis aquas piscine inferioris. Et in plurali. בְּרֵכוֹת Berechoth. Eccls.2. Et extruxi mihi piscinas aquarum. Canti.7. Oculi tui sicut piscine in esebon.

בָּרוֹם Precios⁹

בָּרוֹם Berom.preciosum.Ezech.27. Gazarūq; p̄ciosarū. et solū inuenitur in numero plurali in predicto loco. Et dicunt hebrei q̄ significat quoddā genus vestimēti pre

בְּרַם Verūtamē Ded.

cioſiſſimi. Item בְּרַם Beram in lingua chaldaica ſignificat ſed ſiue verūtamen. vt Dañ. 2. Sed eſt deus in celo. & in eodem. 4. Veruntamē germen radicū eius in terra ſinite.

בָּרַק Fulgurare

בָּרָק Barac. Fulgurare. coruſcare. ſplendere. Ps. 143. Fulgura coruſcationē & diſſipabis eos. Iob. 20. Et fulgurans in amaritudine ſua. Abach. 3. In ſplendore fulgurātis haſte tue. Inde בָּרָק Barac. i. fulgur. coruſcatio. 2. Reg. 22. Fulgur & conſumpſit eos. Et in plurali בְּרָקִים Beracim. i. fulgura. Ps. 96. Alluxerunt fulgura eius orbi terre. Ps. 134 Fulgura in pluuiam fecit. Et inde בָּרֶקֶת Baréceth: quod ſignificat quendā lapidem precioſum ſplendidum. Pro quo beatus hieronymꝰ transtulit ſmaragdū. Exo. 28. In primo

בָּרָק Fulgur

בְּרָקִים Fulgura

בָּרֶקֶת ſmaragdꝰ.

verſu erit lapis ſardius & topazius & ſmaragdus. Exo. 28. Saphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

בַּרְקָן Tribulus.

בַּרְקָן Barcon. tribulus. genus ſpine. Iudi. 8. Et cōterā carnes veſtras cum ſpinis tribuliſq; deſerti. & in eodē. Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos. Et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בְּרוֹשׁ Abies.

בְּרוֹתִים Abietes.

בְּרוֹשׁ Beros. genus arboris. pro quo beatus hieronymus abietē transtulit. Eſa. 55. Pro ſaliūcula aſcēdet abies. Et in eodē. 6. Abies & buxus & pinus ſimul. Zach. 11. Vlula abies quia cecidit cedrus. Et in plurali בְּרוֹשִׁים Berosim. i. Abietes. Eſa. 14. Abietes quoq; letati ſunt ſup te. Ponitur etiā pro agitatoribus curruū: eo ꝙ talibus lignis vtebātur

agitatores

in curribus. Naū. 2. Et agitatores cōſopiti ſunt. Poteſt etiā per abietes que ſunt arbores magne & excelſe intelligi principes & magnates. Et ita transtulit chaldaicus interpres in loco predicto. Alii vero dicūt ꝙ in eo loco per abietes intelligūtur lancee ſiue alia arma miſſilia: eo ꝙ plerūq; fiebant ex tali ligno.

בְּרֹת Cupreſſus

בְּרִית Pactum Fedus.

בְּרֹת Beroth. cupreſſus. genus arboris. Canti. 1. Ligna domorum noſtrarū cedrina: laquearia noſtra cupreſſina. Et ſolum ūuenitur in numero plurali in predicto loco. Item בְּרִית Berith. i. pactū vel fedus. Geñ. 9. Et ſtatuam pactum meū vobiſcū. & in eodē. 17. Ponā pactum meū tecū. Exo. 25. Non ineibis cum eis fedus. Deut. 29. Hec ſunt verba federis. Eſa. 28. Percuſſimus fedus cum morte. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione ſupradicta בָּרָה Bara: que ſignificat ſuccindere: eo ꝙ antiquitus illi qui faciebant pactum vel fedus occidebant aliquod animal & diuidebant illud in duas partes & tranſibant inter eius diuiſiones. Hiere. 34. vbi dicitur. Et non obſeruauerūt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulū quē conſciderunt in duas partes & tranſierūt inter diuiſiones eius principes iuda & principes ieruſalem eunuchi & ſacerdotes & omnis populus terre qui tranſierunt inter diuiſiones vituli. Et ideo in ſacra ſcriptura plerūq; fedus vel pactū iungitur cum verbo percutere vel ferire. Ioſ. 24. Percuſſit ioſue in die illa fedus. 1. Reg. 11. In hoc feriā vobiſcū fedus. et Hiere. 31. Ecce dies veniēt dicit dominꝰ & feriam domui iſrael & domui iuda fedus nouum.

בּשׁ

בּשׁ Bos. confundi. erubeſcere. De quo vide ſupra in dictione בּרשׁ Bos. cum vau in medio dictionis.

בָּשַׁשׁ

בָּשַׁשׁ Baſas. Morā facere. tardare. erubeſcere. de quo vide ſupra in dictione בּרשׁ Bos.

בָּשַׁל maturescere

בָּשַׁל Baſal. Maturare. coquere. dequoquere. aſſare. Geñ. 40. Et poſt flores vuas matureſcere. Ioſ. 5. Mittite falces quoniā maturuit meſſis. Significat etiam coquere.

Coquere

Exo. 12. Non comedetis ex eo crudum quid: nec coctum aqua. & in eodē. 16. Et que coquenda ſunt coquite. Leui. 6. Vas autē fictile in quo cocta eſt confringetur. Nu. 6. Et armum coctū arietis. Deut. 16. Et coques & comedes in loco quē elegerit dñs. 3. Reg. 19. Et in aratro boū coxit carnes. Ezech. 24. Et diſcocta ſunt oſſa illius. Et in eodē. 46. Iſte eſt locus vbi coquēt ſacerdotes pro peccato & pro delicto et vbi coquēt ſacrificiū. Ponitur etiā pro aſſare. vt. 2. Paral. 35. Et aſſauerūt phaſe ſuper ignem. & inde מְבַשְּׁלוֹת Mebaſeloth. i. coquine. pro quo in tranſlatione nīa habetur culine. Ezech. 46. Et culine fabricate erant ſubter porticus.

Aſſare.

מְבַשְּׁלוֹת Culine.

בֹּשֶׂם Aromatū. ſuauis odor

בֹּשֶׂם Bóſſem. aroma ſiue aromaticū: vel ſuauis odor. Canti. 5. Meſſui myrrham meā cum aromate. Eſa. 3. Et erit pro ſuaui odore fetor. Et hoc idē ſignificat בֶּשֶׂם Beſem Exo. 35. Et cinamomi mediū. i. ducentos & quinquaginta ſiclos: calami ſimiliter. pro quo hebrei legūt. Et cinamomi aromatici medium. i. ducentos quinquaginta ſiclos: & calami aromatici ſimiſr. Et in plurali בְּשָׂמִים Beſamim. Exo. 25. Aromata in vnguentū & thymiamata boni odoris. Et in eodē. 30. Sume tibi aromata

בֶּשֶׂם cinamomū

בְּשָׂמִים Aromata

בָּשַׂס Diripere

בָּשַׂס Baſas. Diripere. conculcare. Amos. 5. Pro eo quod diripiebatis pauperē. Et de hoc vide ſupra in dictione בּרשׁ Bos cum littera ſamach in fine.

בָּשַׂר Nūciare.

בָּשַׂר Baſar. Nunciare. annunciare. bonum nuncium portare. euangelizare. 2. Regum. 18. Curram & nunciabo regi. et in eodem. Non eris nuncius in hac die: ſed nunciabis in alia: hodie nolo te nunciare. Et in eodem. Bonum apporto nuncium. Eſa. 60. Et laudes domini annunciantes. Hiere. 20. Qui annunciauit patri meo dicens: natus eſt tibi puer maſculus. Et inde מְבַשֵּׂר Mebaſer. ideſt Annuncians: vel euangelizans: ſiue qui annunciat vel qui euangelizat. Eſa. 52. Quam pulchri ſuper mōtes pedes annunciantis & predicantis pacem annunciantis bonū. Et in ge.fe. מְבַשֶּׂרֶת Mebaſéreth. i. que annunciat vel que euāgelizat. Eſa. 40. Super montem excelſum aſcende tu qui euāgelizas ſion. quod in hebreo legitur in ge.fe. ſcilicet tu que euangelizas ſion. Et in eodem qui euangelizas ieruſalem. pro quo hebrei legunt que euangelizas ieruſalem. cuius plurale מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth habetur Ps. 67. Dominꝰ dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Et inde בְּשׂוֹרָה Beſora. i. nuncius ſiue annūciatio: vel euangelizatio. 2. Reg. 18. Non eris boni nuncii baiulus. Accipitur etiam pro premio vel mercede quod datur pro bono nūcio relato. 2. Reg. 4. Cui oportebat me mercedem dare pronuncio. Item בָּשָׂר Baſar. caro. ſiue carneus. Geñ. 2. Et caro de carne mea. Et in eodem. 6. Nō permanebit ſpiritus meus in homine in eternū quia caro eſt. Et in eodem. Exceptо ꝙ carnē cū ſanguine non comedetis. Exo. 30. Caro hominis non vngetur ex eo. Iob. 10. Numquid oculi carnei tibi ſunt. Ps. 15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe. Eſa. 17. Et ponit carnē brachium ſuū. Et accipitur caro aliquando pro cōſanguinitate. Geñ. 29. Os meum es & caro mea. Et in eodem. 37. Frater enim & caro noſtra eſt. Eſa. 58. Et carnem tuā ne deſpexeris. 2. Reg. 5. Os tuum & caro tua ſumus. Accipitur ēt pro omni animato. Geñ. 6. Finis vniuerſe carnis venit ad me. Et in eodem vt interficiam omnē carnē in qua eſt ſpiritus vite. Ps. 135. Qui dat eſcam omni carni. Et aliqñ accipitur pro ſolo homīe. Ps. 64. Ad te omnis caro veniet. Eſa. 40. & videbit omnis caro pariter qđ os domini locutum eſt. & in eodem. 66. Veniet omnis caro vt adoret coram facie mea dicit dñs. & in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cū aleph in fine & dicitur בִּשְׂרָא Biſra. Dañ. 2. Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio. vbi ponitur caro pro hominibus. & inde בְּשׂוּר Beſur. ideſt incarnatio. Oſee. 9. Vbi nos habemus ſed & ve eis cum receſſero ab eis. in hebreo habetur: ſed & ve eis incarnatio mea ex eis. vbi ponitur בְּשׂוּרִי Beſuri cū littera ſin. Ad hoc enim ꝙ ſignificaret cum receſſero debebat ſcribi cū littera ſamach.

Bonus nūcius portare annūciare.

מְבַשֵּׂר annūciās

מְבַשֶּׂרֶת euāgelizās

מְבַשְּׂרוֹת Euangelizantes.

בְּשׂוֹרָה Nūcius

Merces.

בָּשָׂר Caro.

Carneus

Caro

בִּשְׂרָא Caro pro hoībus.

בְּשׂוּר incarnatio

בְּשׂוּרִי

Vnde.lxx.Interpretes ita transtulerunt.Sed & ve eis caro mea ex eis.vt refert beatus Hieronymus super hoc loco. Et dicit ve eis:quia ex hoc quod iudei pro maiori parte remã serunt in infidelitate secuta fuit eis miseria & infelicitas.Et hoc idem dicit Nicolaus de lyra in tractatu de differentiis nostre translationis ab hebreo.

בַּת Bathus. בַּתִּים Bathi.

בַּת Bath.bathus.genus mensure liquidorũ.5.Reg.7. Duo milia bathos capiebat.Ezech.45.Statera iusta: & ephi iustum:& bathus iustus erit vobis.& in eodem.vt capiat de cimam partem chori bathus:& decimam partẽ chori ephi & in plurali בַּתִּים Bathim.vt in eodem.quia decẽ bathi im plent chorum. Item בַּת Bath.idest filia. & in plurali בָּנוֹת Banoth.i.filie.de quo vide supra in dictione בְּנָה Bana.

בַּת בָּנוֹת בָּתָּה Valles.

בַּתָּה Batha.vastitas vel desertum.Esa.5.Et ponam eam de sertam.& in plurali בָּתּוֹת Bathoth.Pro quo beat9 Hie ronymus trãstulit valles.Esa.7. Et veniẽt & requiescẽt oẽs in torrentibus vallium.

בְּתוּלָה Virgo.

בְּתוּלוֹת Virgines.

בְּתוּלִים בְּתוּלֵי virginitas

בְּתוּל Bethul.virgo.incorruptus. tamẽ nõ inuenitur in scri ptura nisi בְּתוּלָה Bethula in.ge.fe.i. virgo incorrupta Gen̄.24. virgoq; pulcherrima incognita viro. Deut.32. Iuuenem simul ac virginem.Esa.37.Virgo filia syon.Hie re.31.Reuertere virgo israel.& in plurali בְּתוּלוֹת Bethuloth. idest virgines.Esa.23.Nec ad incrementum perduxi virgi nes.& Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre. Et inde בְּתוּלִים Bethulim siue בְּתוּלֵי Bethule.i.virginitas.vel si gna virginitatis.Deut.22. Non inueni filiam tuam virgi nem.Pro quo hebrei legunt non inueni filie tue virginita tem.& in eodẽ.Et ecce hec sunt signa virginitatis filie mee Iudi.11.Et plãgam virginitatem meam cũ sodalibus meis. & semper inuenitur in numero plurali secundum termina tionem masculinorum.& caret singulari.

בָּתַק Trucidare

בָּתַק Bathac.Perfodere.trucidare.Ezech.16.et trucidabũt te gladiis suis.& solum inuenitur in predicto loco.

בָּתַר Diuidere. בֶּתֶר בֶּתֶר Pars. Diuisio. בְּתָרִים בֶּתֶר Bether.

בָּתַר Bathar. diuidere. partiri. Gen̄.15. Qui tollẽs vniuer sa hec diuisit ea per mediũ.& in eodem. Aues aũt non diuisit.Inde בֶּתֶר Bather.siue בֶּתֶר Bether.i.diuisio siue pti tio aut pars.vt Gen̄.15.Et vtrasq; partes contra se altrinse cus posuit.& in eodem. Transiẽs inter diuisiones illas. Vbi ponitur בְּתָרִים Betharim in numero plurali.et Hiere.34. Et transierunt inter diuisiones eius.Et in eodẽ qui transie runt inter diuisiones vituli.põitur etiã בֶּתֶר Bather pro no mine proprio.Canti.2.Similis esto dilecte mi capree hin nuloq; ceruorum super montes bether.Vbi vicio scriptorũ ponitur ibi in nostra translatione Bethel pro Bether. Nã debet scribi cum littera.t.& non cum.l.Et interpretatur di uisio siue partitio.Item בַּתַּר Bathar in lingua chaldaica si gnificat post vel postea.Dan̄.2.Et post te cõsurget regnum aliud.

בַּתַּר Post.

De incipiẽtibus a littera.ג Gimal.

גַּג Tectum. Solarium גָּגוֹת Tecta.

גַּג Gag.tectũ vel solarium. Deut.22. Facies murum tecti p circuitũ. Ios.2. Ipsa vero fecit ascendere viros in solariũ domus sue.1.Reg.9.Et locut9 est cũ saule in solario.Ps.101. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plurali גָּגוֹת Gagoth.i. tecta vel solaria.Ps.128.Fiant sicut fenum tectorũ. Esa.22. Quia ascendisti & tu omnis in tecta.

גָּאָה Magnificari.

גָּאָה גָּאֹה

Gaa.magnificari.exaltari vel eleuari. crescere. super bire. Aut in superbiã eleuari.Exo.15. Cantem9 dño: gloriose enim magnificatus est.Pro quo hebrei legũt.Ma gnifice enim magnificatus est:siue magnificatione magni ficatus est:aut exaltatione exaltat9 est.vbi ponitur גָּאֹה גָּאָה Gao Gaa.significat etiã crescere Iob.8.Nunquid potest vi rere scirpus sine humore. Ezech.47. Qm̃ intumuerant aque profundi torrentis.i.creuerant aque profundi torrẽ tis. Item significat superbire vel in superbiã eleuari.Iob.8 Et propter superbiam quasi leena capies me. Et inde גַּאֶה Gee.i.superb9.elatus.arrogans. Iob.40.Et respiciẽs oẽm arrogantem humilia eum.& in eodem.Respice cunctos su perbos & humilia eos.Esa.2.Quia dies domini exercituũ super omnem arrogantem & excelsum.& aliquando scribi tur sine he in fine.Esa.16.Superbus est valde.& in plurali. גְּאִים Geim.Prouer.15.Domum superborũ demolietur do minus.& idem significat גְּאוֹנִים Geeionim.Ps.122. Op probrium abundantibus & despectio superbis.& inde גָּאוֹן Gaon.i.Superbia.arrogantia.altitudo.Prouer.16.Contri tionem precedet superbia.Esa.15.Et quiescere faciam sup biam infidelium.& in eodem.16.Et arrogantia eius & in dignatio ei9 plusquã fortitudo eius.Hiere.12.Quid facies in supbia iordanis. et Osee.7.Et humiliabitur supbia isrl in facie eius.Amos.6. Detestor ego supbiã iacob.Zach.11. Vox rugitus leonum:quia vastata est superbia iordanis.i. altitudo iordanis.Et sic est in chaldaica translatione.s. alti tudo iordanis.Ponitur etiam pro glia vel maiestate. Exo. 15.Et in multitudine glorie tue deposuisti oẽs aduersarios tuos.Esa.2.A facie timoris domini & a gloria maiestatis eius.Inde גַּאֲוָה Gaaua.i.superbia.arrogantia.elatio.Ps.30. In superbia & abusione.Ps.35.Non veniat mihi pes super bie.Esa.30. Et arrogantiam fortium humiliabo.ponitur etiam pro corpore.Iob.41.Corpus illius quasi scuta fusi lia.De quo vide infra in dictione גֵּו Geu. Et aliquando scri bitur sine vau. Et dicitur גְּאָה Gea. Prouer.8. Arrogan tiam & superbiam & viam prauam & os bilingue detestor. & inde גְּאוּת Geuth.i.superbia.Ps.6.Os eorum locutũ est su perbiam.Accipitur etiã pro excellentia vel gloria. Ps.92. Dominus regnauit decorem indutus est.pro quo btũs Hie ronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Dominus regnauit: gloria indutus est.

Crescere. Supbire

גָּאָה Arrogans

Superb9.

גְּאִים Superbi.

גְּאוֹנִים גָּאוֹן Superbia

Arrogãtia

Altitudo. Gloria. Maiestas.

גָּאָה Superbia

Arrogãtia Corpus.

גְּאָה Arrogãtia

גְּאוּת Superbia

Gloria.

גָּאַל Redimere

גָּאַל Gaal.Redimere.emere.inquinare.Exo.6.Ac redimã in brachio excelso.Et in eodem.15.Dux fuisti in mi sericordia tua pplo quem redemisti.Ps.71.Ex vsuris & ini quitate redimet animas eorum. Esa.45. Noli timere quia redemi te.& in eodem.48. Dicite redemit dominus seruũ suum iacob. & in eodem.63.Ipse redemit eos. Osee.13. De morte redimã eos.Significat etiam emere vel redimere iu re propinquitatis rem propinqui venditam vel alienatam vel si ipsemet redimat quod vendiderat. Leuit.25. Põt re dimere quod ille vendiderat.Et in eodem.Si non redeme rit.Et in eodem.Qui voluerit ex fratribus ei9 redimet eũ. & in eodem.Sin aũt ipse potuerit redimet se. Ruth.3. Si te voluerit propinquitatis iure retinere: bene res acta est: si aũt noluerit ego te absq; vlla dubitatione suscipiã. pro quo hebrei legunt.Si redemerit te:bene:redimat:& si non rede merit:ego te redimã.Sed btũs Hieronym9 trãstulit sensum Et in eodem.4.At ille respondit ego agrum emã.Et in eo dem.Cedo iuri propinquitatis.Pro quo hebrei legunt.Nõ possum redimere siue non possum emere. Et in eodem.tu vero vtere priuilegio quo me libẽter carere profiteor. Pro quo hebrei legunt.Tu vero redime tibi redemptiõe mea: quia non possum redimere. Sed beatus Hieronymus trans stulit sensum in locis predictis . Et inde גְּאוּלָה Geula. i. redẽptio aut facultas vel licentia redimendi.Leuit.25.Sub redemptionis conditione vendetur. & in eodem.Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus.& inde גּאֵל Goel idest redemptor.Iob.19.Scio enim q redemptor meus viuit.Ps.18.Domine adiutor meus & redẽptor me9

Emere.

גְּאוּלָה Redẽptio. Licẽtia re dimendi.

גּאֵל Redẽptor

Esa.41.Et redemptor tuus sanctus israel. Et in eodem.59. Et venerit siō redemptor. Accipitur etiam pro propinquo vel proximo: eo q̄ iure propinquitatis habebat licentiā redimendi vt supradictum est. Leuit.25. Propinquus ei⁹ pōt redimere. & in eodem. Si aūt nō habuerit proximū. Ruth. 4. Cūq̄ vidisset propinquū preterire. Ponitur etiam predicta dictio גָּאַל Gaal.p antiphrasin pro inquinare vel coinquinare. aut cōtaminare. vel polluere. aut fedare. siue obscurare. Esa.65. Et oīa vestimenta mea inquinaui. Thren. 4. Polluti sūt sanguine. Dañ.1. Proposuit aūt daniel in corde suo vt non pollueretur de mensa regis. & in eodem. Et rogauit eunuchorum prepositum ne contaminaretur. Malach.1. Offertis super mensam meam panem pollutum: & dicitis in quo polluim⁹ te. Soph.3. Ve prouocatrix & redēpta. pro quo hebrei legunt. Ve prouocatrix & contaminata siue fedata vel deturpata. Potest etiam significare redēptā sicut est in littera nostra. Significat etiam obscurare vel deturpare. Iob.3. Obscurent eum tenebre & vmbra mortis. Item ponitur pro eiicere vel separare aliquem tanquā polslutum & immundum. Esdre.2. Et eiecti sunt a sacerdotio. & similiter. Nee.8. vbi eadem verba habentur.

Ethiopica⁹ Psorim⁹.

inquinare Polluere.

Cōtaminare

obscurare.

Eiicere.

גֵּב Gab.altitudo.eminentia.dorsum.supercilium. statura. Ps.128. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores Leuit.14. Radet capillos capitis barbamq̄ & supercilia. Ezech.1. Statura quoq̄ erat rotis. & in eodem. Et totū corpus oculis plenum. pro quo hebrei legunt. Et dorsa corū oculis plena. Quod est idem sensus cum littera nostra. Et in eodem.43. Hec quoq̄ erat fossa altaris. pro quo hebrei legunt. Et hec erat altitudo siue statura altaris. Potest etiā deriuari a sequenti dictione גֵּבֵא Gébe. quod significat cisternam vel fossam: sicut est in littera nostra. Item ponitur pro lupanari. eo quod meretrices stabant in loco eminēti: vt viderentur a transeuntibus. Ezech.16. Edificasti tibi lupanar. & in eodem. Et destruent lupanar tuum. ponitur ēt גֵּבִים Gebim in plurali pro cisternis vel fossis. de quo vide infra in dictione גּוֹר Gob. & inde גִּבֵּן Giben. per additionē nun in fine. quod secūdum hebreos significat excelsum vel eminentem. Ps.67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Mons excelsus &c. de quo vide infra in dictione גִּבֵּן Giben. quia secundum aliquos hebreos illa littera nun est de substantia dictionis.

Dorsum superciliū. Statura.

Lupanar.

Excelsus.

גֵּבֵא Gébe. cisterna. vel palus. Esa.30. Aut hauriatur parū aque de fouea. Pro quo hebrei legunt. Aut hauriatur parum aque de cisterna siue de palude. Cuius plurale ponitur pro palustribus. Ezech.47. In littoribus aūt eius & in palustribus non sanabuntur.

cisterna vt palus. Palustres

גָּבַהּ Gaba. exaltari. sublimē esse. eleuatū esse siue eleuari. superbire. Iob.11. Excelsior celo est: & quid facies. Ps. 112. Qui in altis habitat. Ps.150. Domine non est exaltatū cor meum nec elati sunt oculi mei. Prouer.16. Et ante ruinam exaltabitur spirit⁹. & in eodem.17. Qui exaltat ostiū suum querit ruinam. Esa.5. Pro eo quod eleuate sunt filie sion. & in eodem.5. Et exaltabitur dominus exercituū in iudicio. & in eodē.52. Et sublimis erit valde. & in eodē.55 Sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sūt vie mee a viis vestris. Ezech.16. Et eleuate sunt & fecerunt abominatiōes & in eodem.19. Et exaltata est statura eius. & in eodem.31. Propterea eleuata est altitudo eius. vbi ponitur גָּבָא Gaba. cum aleph in fine loco he. Abdie.1. Si exaltatus fueris vt aquila. & inde גָּבָה Góba. siue גַּבְהוּת Gabhuth. i. altitudo. sublimitas. exaltatio. eleuatio siue elatio. 1.Reg.16. Non respicias vultum eius: neq̄ altitudinem stature eius. Ps.102. Secundum altitudinem celi a terra. Esa.2. Incuruabitur oīis sublimitas hominū. & in eodē.7. Siue in excelsum supra. vbi ponitur הַגְּבָהָּ Hagbéha. & inde גָּבֹהַּ Gaboha. vel גְּבֹהָה Geboha. i. excelsus. sublimis. eleuatus. 1.Reg.2. Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes. pro quo hebrei legunt. Nolite multiplicare loqui sublime sublime. Eccls.5. Quia excelso excelsior est alius. & Esa.2. Et super omnem turrē excelsam. & in plurali גְּבֹהִים Gebohim. Eccls.5. Et super hos quoq̄ eminentiores sunt alii. Item גֵּבָה Geba. i. elatus. superbus. arrogāns. Ps.100. Superbo oculo & insaciabili corde. Prouer.16. Abominatio domini omnis arrogans.

Altitudo. sublimitas הַגְּבָהָּ גָּבֹהַּ גְּבֹהָה Sublime. Excelsus. Excelsior Excelsa גְּבֹהִים Eminentiores. גֵּבָה Superbꝰ. Arrogans

נִגְבַּח Gibéah. recaluaster. depilatus. Leuit.13. Et si a fronte ceciderint pili recaluaster & mundus est. & inde גַּבַּחַת Gabácbath. i. recaluatio. depilatio. vt in eodem. Si autem in caluitio siue in recaluatiōe albus vel ruffus color fuerit. Accipitur etiam pro depilatione panni aut vestimenti. vt in eodem. Eo quod infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corrosio enim est in caluitio suo vel in recaluatione sua. & dicunt hebrei qnod caluitium quod in hebreo dicitur קָרַחַת Caráchath est a parte posteriori. & גַּבַּחַת Gabáchath. i. recaluatio est a pte anteriori. & idem videtur inuere textus cum dicit. & si a fronte ceciderint pili: recaluaster & mundus est.

Recaluaster. גַּבַּחַת recaluatio

גְּבוּל Gabal. terminare. limitare. i. terminum vel limitē ponere. Exo.19. Cōstitueq̄ terminos populo per circuitum. & in eodem. Tu enim testificatus es & iussisti dicēs. Pone terminos circa montem. Deut.19. Non assumes & transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores. Ios.18. Qui est terminus illius ab oriente. Pro quo hebrei legunt. Et iordanis terminabit illum ab oriente. Zacha.9. Emath quoq̄ in terminis eius. f. erit vel cōputabitur. pro quo hebrei legunt. Emath quoq̄ terminabitur siue limitabitur in ea. & inde גְּבוּל Gebul. i. termin⁹ vel confinium. Nu.21. Arnon terminus est Moab. & Ios.1. Erit terminus vester. Ps. 105. Terminum posuisti: quem non transgredientur. Et in plurali. גְּבוּלוֹת Gebuloth. siue גְּבוּלֵי Gebule. Iob.24. Alii terminos transferūt. Ps.73. Tu fecisti omnes terminos terre. Esa.60. Vastitas & contritio in terminis tuis. Accipitur etiam aliquando pro fine vel definitiōe. Ps.147. Qui posuit fines tuos pacem. Esa.28. Et milium & viciam in finibus suis. ubi ponitur in hebreo singulare p plurali. Ezech. 43. In summitate montis omnes fines eius. & in eodē. Et definitio eius vsq̄ ad labium eius. & in eodem. ca. ponitur in translatione nostra pro corona que fit ad decorem in sūmitate alicuius vasis & est definitio vel terminus ipius vasis. vbi dicitur. Et corona in circuitu eius dimidii cubiti. & in eodem. Et super coronam in circuitu. Significat etiā qñ terminus vel finis alicuius rei iungitur cum termino vel fine alterius: & maxime quando ambe sunt similes. Exo.28 Facies in rationali catenas sibi inuicem coherentes. vbi ponitur גַּבְלוּת Gabluth. pro eo quod in littera nostra est sibi inuicem coherentes.

Terminos constituere Terminos ponere.

Termīare. גְּבוּל Terminus

גְּבוּלוֹת גְּבוּלֵי

Finis.

Definitio.

Corona.

Sibi inuicem coherentes. גַּבְלוּת

גִּבֵּן Giben. Eleuatus. excelsus. Et significat etiam Gibbosum: eo quod gibbus est eleuatio vel tumor in dorso. Leuit.21. Si fracto pede: si manu: si gibbus: si lippus. & scribitur in plurali cum duplici nun. & dicitur גִּבְנוּנִים Gabnunim. Ps.67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo hebrei legunt. Mons eleuationū: mons basam. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē sic traduxit. Mons excelsus: mons basam. Alii vero interpretantur. Mons gibbosus a predicta dictione גִּבֵּן Guiben: que significat gibbosum. Potest etiam significare coagulatum Sicut. lxx. transtulerunt: a dictione גְּבִינָה Gebina. i. caseus

גִּבֵּן

Gibbus גִּבְנוּנִים Coagulatꝰ eleuatio.

Excelsus.

quil t coagulatione lactis. Iob. 10. Et ſicut caſeum me coagulaſti.

גֶּבַע Collis. גֶּבַע Gebaa. collis. Zach. 14. De colle remon ad auſtrũ ierusalem. & aliquando ſcribitur cum he in fine: & dicitur

גִּבְעָה Collis. גִּבְעָה Gibaa. Hiere. 2. In omni enim colle ſublimi. Et in eodem. 16. Et venabuntur eos de omni monte & de omni colle. & in eodem. 50. De monte in collem tranſierunt. & quãdo poſt ſe regit genitiuum ſcribitur cũ tau in fine loco he.

גִּבְעַת גִּבְעוֹת גִּבְעוֹת Colleo. & dicitur גִּבְעַת Gibaath. Ioſ. 5. Et circuncidit filios iſrael in colle preputiorum. & in plurali גִּבְעוֹת Gebaoth. ſiue גִּבְעוֹת Giboth. i. colles: Geñ. 49. Donec veniret deſiderium collium eternorum. Nu. 23. De collibus cõſiderabo eũ. Deut. 33. Et de pomis collium eternorum. Ps. 64. Et exultatiõe colles accingentur. eſt etiam nomen proprium loci: eo qđ erat ſitus in colle. Iudi. 19. Sed tranſibo vſq; gabaa. Eſa. 10.

גִּבְעָא Gabaas. גִּבְעָא Gabaa ſedes noſtra. Inde גִּבְעָא Gabiaa. i. calix. vel ſcyphus.

גְּבִיעַ Scyphus. Geñ. 44. Scyphum aũt meum argenteum & preciũ quod dedit tritici pone ī ore ſacci iunioris. & in plurali גְּבִעִים Gebiim. Exo. 25. Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos. & inde מִגְבָּעַת Migbaath. i. pileus vel tiara.

גְּבָעִים Scyphi

מִגְבָּעַת Tiara Exo. 29. Et baltheos ac tiaras in gloriam & decorem. & ſolum inuenitur in numero plurali.

גִּבְעֹל Folliculus גִּבְעֹל Gibood. Folliculus lini. Exo. 9. Et linum iam follicu los germinaret. Et ſolum nuenitur in predicto loco.

גָּבַר preualere. Cõfortari. גָּבַר Gabar. preualere. cõfortari: vel confirmare. roborare vel roborari. fortem vel violentum eſſe. Confirmare Geñ. 7. Et aque preualuerunt nimis ſuper terrã. & in eodẽ. 49. Benedictiones pẽis tui confortate ſunt. 1. Reg. 2. Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir. 2. Reg. 1. Aquilis velociores leonibus fortiores. ſ. ſunt. Iob. 15. Et contra omnipotentem roboratus eſt. Et in eodem. 21. Subleuati ſunt confortatiq; diuitiis. & in eodem. 36. Quia violẽti fuerũt. Ps. 11. Linguam noſtram magnificauimus. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. Linguam noſtram roboremus. Ps. 64. Verba iniquorum preualuerunt ſuper nos. Ps. 102. Corroborauit miſeri cordiam ſuã ſuper timentes ſe. Eccl's. 10. Multo labore exacuetur. Pro quo hebrei legunt. Et exercitus ſuperabitur. Poteſt etiam legi ſic. ſ. & viribus preualebit. quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Dañ. 9. Cõfirmabit autem pactũ multis. Zach. 10. Et confortabo domum Iuda & domũ Ioſeph. & in eodem. Cõfortabo eos in domino. & inde

Fortiorẽ eſſ. Roborari. Violẽtã eſſ Corroborari. Superare. Cõfirmare Cõfortare.

גְּבוּרָה Robur. Potentia. גְּבוּרָה Gebura. i. robur. potentia. virtus. Iudi. 8. Iuxta etatem robur eſt viri. 2. Paralip. 10. In manu tua eſt fortitudo & potẽtia. Ps. 64. Accinctus potentia. Ps. 79. Excita potentiam tuam & veni. & in lingua chaldaica dicitur גְּבוּרְתָא Geburtha. Dañ. 2. Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt. & in plurali גְּבוּרוֹת Geburoth. i. potentie. vel potentatus. aut virtutes. vel fortitudines. Ps. 19. In potentatibus ſalus dextere eius. Ps. 70. Introibo in potentias domini. Ps. 88. Si aũt in potentatibus octoginta anni. Ps. 105. Quis loquetur potẽtias domini. Ps. 150. Laudate eum in virtutibus eius. Et inde גִּבּוֹר Gibor. i. potens. robuſtus. fortis. Geñ. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra. & in eodem. Et erat robuſtus venator coram domino. Ruth. 2. Homo potens & magnarum opũ Ps. 23. Dominus fortis & potens: dominus potẽs in prelio. Eſa. 5. Fortem & virum bellatorem. & in eodem. 49. Numquid tolletur a forti preda. & in plali גִּבּוֹרִים Giborim. i. potentes: vel fortes: aut robuſti. Canti. 3. En lectulum ſalomonis ſexaginta fortes ambiunt ex fortibus iſrael. & in eodem Omnis armatura fortium. Eſa. 5. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum. & inde גִּבִּיר Gebir. i. Dñs vel dominator aut ſuperior. Geñ. 27. En dñm tuũ illum conſtitui. & in genere femínino גְּבִירָה Gebira ſiue גְּבֶרֶת Gebéreth. Geñ. 16. De ſpexit dominam ſuam. & Eſa. 47. In ſempiternũ ero dña. Hiere. 13. Dic regi & dominatrici. & inde גֶּבֶר Geber. ſiue גֶּבֶר Gebar. i. vir. ſiue homo. eo quod habet poteſtatem vel dominium ſupra mulierem. Deut. 22. Nõ induetur mulier veſte virili: nec vir vtetur veſte feminea. Iob. 3. Viro cuius abſcondita eſt via. & in eodem. 34. Quis eſt vir vt eſt Iob. & in eodem. 38. Accinge ſicut vir lumbos tuos. Ps. 17. Et cum viro innocente innocens eris. Ps. 88. Quis eſt homo qui viuet: & non videbit mortem. Prouer. 30. Viam viri in adoleſcentia. Hiere. 17. Maledictus homo qui cõfidit in homine. & in eodem. Benedictus vir qui confidit in domino. & in eodem. 22. Virum qui in diebus ſuis non proſperabitur. & in eodem. 31. Femina circundabit virum. Threñ. 3. Ego vir videns paupertatem meam. & in eodem. Bonum eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua. Dañ. 8. Ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri. & in plurali גְּבָרִים Gebarim. Exo. 10. Ite tantum viri. & in eodem. 12. ſexcenta fere millia peditum virorum. & in ligua chaldaica dicitur גּוּבְרִין Gubrin ſiue גּוּבְרַיָּא Gubraia. Dañ. 3. Sũt ergo viri iudei. & in eodem viri iſti contempſerunt te. Ponitur etiã גֶּבֶר Geber. pro ſingulis. Ioel. 2. Singuli in calle ſuo ambulabunt. Item גָּבֵר Gaber. ſ. gallus gallinaceus. Eſa. 22. Sicut aſportatur gallus gallinaceus.

Domina. Dñatrix. גְּבִירָה גֶּבֶר Vir. Homo. גְּבָרִים Viri. גּוּבְרִין Viri. גֶּבֶר Singuli גָּבֵר Gallus. gallinaceꝰ

גִּבֶשׁ Eminens גִּבֶשׁ Gabis. eminens: ſiue grande. Iob. 28. Excelſa & eminentia non cõmemorabũtur. vbi pro excelſa & eminentia in hebreo habetur רָמוֹת Ramoth & גְּבִישׁ Gabis. Et dicunt hebrei quod ſunt lapides precioſi: ſic dicti propter ſuam excellentiam. Nam dictio ramoth excelſa ſiue alta interpretatur. Prouer. 24. Excelſa ſtulto ſapiẽtia. Vbi pro excelſa põitur ibi ramoth ſcriptũ eiſdem litteris ſicut in ſupra dicto loco. Põitur etiam pro ſerico. Ezech. 27. Vbi dicitur. Et ſericum & chodchod propoſuerunt in mercato tuo. Sed dictio גְּבִישׁ Gabis ſolum inuẽitur in ſupradicto loco: & ab eo componitur אֶלְגָּבִישׁ Elgabis. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Pergrandes. ſiue grandes. Ezech. 13. Et dabo lapides pergrandes. Et in eodem. 38. Et imbre vehemẽti & lapidibus immenſis. vbi pro immenſis põitur elgabis. Et dicunt hebrei q̃ ſignificat grandinem qñ. ſ. lapides grãdinis ſunt magni & in magna quantitate. Nã dictio אֵל El cum qua compõitur fortem ſiue fortiſſimum ſignificat vt ſupra in dictione אֵל El dictum eſt.

Sericum. אֶלְגָּבִישׁ pgrandes. Immenſe.

גָּד Felicitas גָּד Gad. felicitas. fortuna. coriandrum. Geñ. 30. Dixit feliciter. & idcirco vocauit nomẽ eius gad. pro q̃ in hebreo habetur. In felicitate: ſiue venit felicitas: & vocauit nomen eius gad. Et. lxx. tranſtulerunt: in fortuna. Poteſt etiam deriuari a ſequenti dictione גָּדַד Gadad que ſignificat expeditionem ſiue accinctum vel procinctum. vnde beatꝰ Hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco ſicait. vbi nos poſuimus in fortuna: & grece dẽ ἐντύχηκα quod poteſt euentꝰ dici. in hebreo habetur גָּד Bagad. Q̃ aquila interpretatur venit accinctio. Nos autem dicere poſſumus in procinctu. Ba. enim poteſt prepoſitionem ſonare in: & venit. Gad euentus: ergo ſiue procinctus quod gad dicitur Zelphe filius gad vocatus eſt. hec Hieronymus. ponitur etiam גָּד Gad. p fortuna. Eſa. 65. Qui ponitis fortune menſam: & libatis ſuper eam. Et dicunt aliqui hebrei. quod in predicto loco accipitur גָּד Gad pro ſtella iouis: eo quod iupiter in lingua arabica ſic vocetur. Alii vero dicunt quod ſignificat certam cõſtellationem ſtellarum. De quo vide infra in ſequenti dictione גָּדַד Gadad. Item גַּד Gad. ſignificat coriandrũ. Nu. 11. Erat aũt man quaſi ſemen coriãdri. גָּדַד Gadad. accingere ſe ad prelium. Expedire ſe: copulare

Procinctꝰ Fortuna. גַּד coriandrũ גָּדַד

vel colligere exercitum. Icidere vel concidere.aut dilacerare. Geñ.49.Gad accinctus preliabitur ante eum.& ipſe accingetur retrorſum. Hiere.5. Et in domum meretricis luxuriabantur.pro quo hebrei legunt.Et in domo meretricis colligebantur ſiue copulabantur.ſ.tanquam exercitus. Michee.5.Nunc vaſtaberis filia latronis. Pro quo hebrei legunt.Nunc accingeris.ſ.ad prelium filia latronis vel filia accincti.Poteſt etiam interpretari Nunc concideris ſiue incideris.& aliquando ſcribitur cū ſimplici daleth. Abac. 2.Vt aſcēdam ad populum accinctum noſtrum.Ps.95. Captabunt in animam iuſti.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veri. tranſtulit copulabuntur aduerſus animam iuſti. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ab hac dictione deriuatur גד Gad.quod ſupra dixim⁹ſignificare certam copulationē vel conſtellationem ſtellarum. Inde גדוד Gedud.i.accinctus vel expeditus.ſ.ad prelium:vel latro ſiue latrūculus:aut turma vel exercitus.2.Reg.22. In te enī curram accinctus.Ps.17.Qm̄ in te eripiar a tentatiōe.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.In te enim curram accinctus. Nam eadē verba ponuntur in hebreo in hoc loco ſicut ſupra.2. Reg. Hiere.18.Adduces enim ſuper eos latronē repente. Oſee. 7.Spolians latrūculus foris. Significat etiam turmam vel exercitum.1.Paralip.12.Suſcepit ergo eos dauid & conſtituit principes turme.Iob.29. Cūꝙ federem quaſi rex circundāte exercitu.& in plurali.גדודים Gedudim ſiue גדודי Gedude.i.latrones vel latrunculi.aut turme vel exercitus. 2.Reg.4.Duo viri principes latronum erant filio ſaul.4. Reg.4.Immiſitꝙ ei dominus latrunculos chaldeorum & latrunculos ſyrie & latrunculos moab & latrunculos filiorum amon.& in eodem.6.Et vltra non venerunt latrones ſyrie in terram iſrael.Iob.19.Simul venerunt latrones eiꝰ Item גדד Gadad.ſignificat ſcindere vel incidere.aut concidere ſiue dilacerare.Deut.14.Non vos incidetis nec facietis caluitium.5.Reg.18. Incidebant ſe cultris & lanceolis. Hiere.16.Non ſe incident. & in eodem.41. Raſi barba & ſciſſis veſtibus & ſquallentes.pro quo hebrei legunt. Raſi barba & ſciſſis veſtibus & inciſi.ſ.vngulis quod fiebat in ſignum luctus & triſtitie.& in eodem.47.Vſquequo concideris.& in eodem.48. Et in cunctis manibus colligatio. Pro quo hebrei legunt. In cunctis manibus inciſiones. Poteſt etiam ſignificare colligationes.ſicut dictum eſt ſupra.ponitur etiam pro geniminibus vel profrugibus. Ps. 64.Rivos eius inebria multiplica genimina eius.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Sulcos eius inebria multiplica fruges eius.Tamen hebrei dicunt quod ſignificat rivulos qui fiunt quando agricola ſcindit terrā cum aratro: & ex vtraꝙ parte ſulci fiunt.

Accingere ſad prelia luxuriari Colligere vl copulare Vaſtare

Concidere

Copulare.

גדוד

Accinctus

Latro. Latrūculꝰ

Turma. Exercitus.

גדודים

Latrones. Latrūculi.

גדד

Incidere

Genimina

Fruges.

גדברא Gedabraia.in lingua chaldaica ſignificat tyrannos ſiue magnates.Dañ.3.Duces & tyrannos.

Tyranni.

גדה Gada.ripa.littus.& ſolum inuēitur גדות Gedoth in numero plurali.Ioſ.3. Iordanis autem ripas aluei ſui tēpore meſſis impleuerat.Eſa.8.Et fluet ſuper vniuerſas ripas eius.

Ripa.

גדי Gedi.hedus.Geñ.38.Et miſit hedum de capris. Exo. 24.Non coques hedum in lacte matris ſue.Eſa.11.Par dus cum hedo accubabunt.& in plurali גדיים Gedaiim.ſiue גדיי Gedaie.Geñ.27.Affer mihi duos hedos.Cāti.1.Et paſce hedos tuos.

Hedus. Hedi.

גדל Gadal.ſiue גדל Gidel. Magnificare ſiue magnificari. grandem vel magnū fieri.creſcere. exaltare.enutrire. Geñ.41.Vno tantum regni ſolio precedam te.pro quo in hebreo habetur.Tantūmodo ſolium magnificabo ſiue exaltabo ſupra te.Nu.14. Magnificetur ergo fortitudo domini. Ioſ.4. In die illo magnificauit dñs Ioſue.1. Reg. 26.Sicut magnificata eſt anima tua hodie in oculis meis: ſic magnificetur aīa mea in oculis domini.2.Reg.7. Idcir co magnificatus es domine deus.& in eodem.Et magnificetur nomen tuum in ſempiternum.3.Reg.10. Magnificatus eſt rex ſalomon ſuper omnes reges terre.Iob.7.Quid eſt homo quia magnificas eum.Ps.17. Magnificans ſalutes regis eius.Ps.35.Magnificate dominum mecū.Ps.40. Magnificauit ſuper me ſupplantationem.Ps.105.Domine deus meus magnificatus es vehementer.Ps.137. Quoniā magnificaſti ſuper omne nomen ſanctum tuum. Eccls.2. Magnificaui opera mea. Eſa.42.Et magnificaret legem & extolleret.Ezech.16.Et grandis effecta es.& in eodē.38 Et magnificabor & ſanctificabor. Dañ.11.Et eleuabitur & magnificabitur aduerſus omnē deum. & in eodem. Quia aduerſus vniuerſa conſurget.pro quo hebrei legūt. Quia aduerſus vniuerſa magnificabitur.Abdie.1.Et non magnificabis os tuum in die anguſtie. Ponitur etiam pro exaltare.Ioſ.3.Hodie incipiam exaltare te.Heſter.3.Poſt hec rex aſuerus exaltauit amā.Eſa.10. Aut exaltabitur ſerra contra eum a quo trahitur.Item ſignificat creſcere. Geñ.21. Creuit puer & ablactatus eſt. & in eodem.25. Quibus adultis. pro quo in hebreo habetur.Creuerūt pueri.& in eodē.26. Ibat proficiens atꝙ ſuccreſcens donec magnus vehementer effectus eſt.1.Reg.2.Puer aūt ſamuel ꝓficiebat atꝙ creſcebat. 2.Reg.5.Et ingrediebatur proficiēs atꝙ ſuccreſcēs Eſdre.9.Delicta noſtra creuerūt vſꝙ ad celū.Iob.31.Quia ab infantia creuit mecum miſeratio.Ione.4.Necꝙ feciſtivt creſceret.Item ſignificat nutrire ſiue enutrire.Eſa.1.Filios enutriui & exaltaui.& in eodem.23.Non enutriui iuuenes. & in eodem.49. Plantauit pinum:quā plumia nutriuit.Et in eodem.40.Et iſtos quis enutriuit.Ezech.31. Aque nutrierunt eū.& in eodē.44.Necꝙ comā nutrient. Dañ.1.Vt enutriti tribus annis poſtea ſtarent in conſpectu regis.& in de גדל Gódel.i.magnitudo.ſiue magnificētia.Exo.15. In magnitudine brachii tui fiant immobiles quaſi lapis. Eſa. 9.In ſuperbia & magnitudine cordis.Ezech.31.Eratꝙ pulcherrimus in magnitudine ſua.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur גדולה Gedula.Ps.144.Et magnitudinis eiꝰ non eſt finis.& in eodem.Et magnitudinē tuam narrabūt. & inde גדול Gadol.i.magnus.ſiue magnificus: qualitate ſiue quantitate.Exo.11.Fuitꝙ moyſes vir magnus valde.1. Reg.25.Et homo ille magnus nimis.4.Reg.20. Fleuitꝙ ezechias fletu magno.Ps.75.In iſrael magnū nomen eiꝰ. Eſa.12.Quia magnus in medio tui ſanctus iſrael.Hiere.10. Magnus tu & magnum nomen tuum.Thren.2.Magna eſt velut mare contritio tua. Malach.4. Anteꝙ veniat dies dñi magnꝰ.Et in.g.f.גדולה Gedola.4.Reg.4.Erat ibi mulier magna.Et in plurali גדולים Gedolim.i.Magni.2.Re. 7.Iuxta nomen magnorum qui ſūt ſuper terram. Ps.135. Qui fecit luminaria magna.& in eodem. Qui percuſſit reges magnos.& in.g.f. גדלות Gedolod.i.magne: ſiue magna in.g.n.Hebrei enim non habent genus.n.Sed pro eo aliquando vtuntur maſculino vt ſupra: & aliquando fe. vt Iob.5.Fecit magna & inſcrutabilia.Ps.150. Necꝙ ambulaui in magnis:necꝙ in mirabilibꝰ ſuper me.Ps.135. Qui fecit mirabilia magna ſolus.& inde מגדל Migdal.ſiue מגדל Migdol.i.turris.Geñ.11.Faciamꝰ nobis ciuitatem & turrē. & in eodem.Fixit tabernaculum trans turrim gregis. Prouer.17.Turris fortiſſima nomen domini. Canti.4. Sicut

Magnificare. Magnificari.

Grandē fieri.

Exaltare.

Creſcere.

Magnus fieri.

Enutrire

Nutrire

גדל Magnitudo.

גדולה Magnitudo.

גדול magnus. magnum

גדולה magna.

גדולים magni.

גדלות magne.

magna.

מגדל Turris.

turris dauid collũ tuũ. Eſa. 5. Et edificauit turrim in medio eius. Hiere. 31. Et edificabitur ciuitas domini a turre ananehel. Ezech. 29. A turre ſyene vſq; ad terminos ethiopie

מִגְדָּלִים מִגְדָּלוֹת

& in plurali מִגְדָּלִים Migdalim. ſecũdum terminationem maſculinorum. ſiue מִגְדָּלוֹת Migdaloth. ſecundum terminationem femininorum. 2. Paralip. 26. Et edificauit ozias turres in ieruſalem. Canti. 8. Et vbera mea ſicut turris. pro quo in hebreo habetur. Et vbera mea ſicut turres. Eſa. 30. Cum ceciderit turres. Ezech. 27. Et pigmei qui erãt in turribus tuis. Inde

Turres

גְּדִילִים

גְּדִילִים Gedilim. i. fimbrie veſtium aut funiculi in fimbriis veſtiũ. Deut. 22. Funiculos in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui.

Funiculi

גָּדַע

Gadaa. ſuccindere. proſcindere. abſcindere. confringere. Deut. 7. Lucos ſuccidite: & ſculptilia comburite. 1. Reg. 2. Et precidam brachium tuum. Eſa. 9. Sycomoros ſuciderunt. Et in eodem. 10. Et excelſi ſtatura ſuccidentur. Hiere. 48. Abſciſſum eſt cornu moab. Significat etiã confringere. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorum cõfringam. Eſa. 14. Corruiſti in terra. pro quo hebrei legunt. Cõfractus es in terra. & in eodem. 22. Et frangetur & cadet. Threñ. 2. Confregit in die furoris ſui omne cornu iſrael.

Succidere

abſcindere

cõfringere

גָּדַף

Gideph. blaſphemare. opprobrare. vilipendere. cõtemnere. 4. Reg. 19. Quibus blaſphemauerũt pueri regis aſſyriorum me. & in eodem. Cui exprobraſti & quem blaſphemaſti. Nu. 15. Quoniam aduerſus dominum rebellis fuit. Pro quo hebrei legunt. Quoniam dominum ipſe contempſit vel blaſphemauit. Et inde

Blaſphemare.

גִּדּוּף גִּדּוּפִים

גִּדּוּף Giduph. i. blaſphemia vl opprobrium. Et in plurali גִּדּוּפִים Giduphim. ſiue גִּדּוּפֵי Giduphe. Eſa. 43. Dedi ad internicionẽ iacob & iſrl in blaſphemias. & in eodem. 51. Et blaſphemias eorum ne metuatis. Sopho. 2. Audiui opprobrium moab & blaſphemias filiorum amon.

Blaſphemie.

גָּדַר

Gadar. ſepire. circunſepire. ſepem edificare. circũedificare. concludere. Iob. 19. Semitam meam circunſepſit. Oſee. 2. Et ſepiam eam maceria. Eſa. 58. Et vocaberis edificator ſepium. Threñ. 3. Circũedificauit aduerſum me: & in eodem. Concluſit vias meas lapidibus quadris. & inde גָּדֵר Géder. ſiue גָּדֵר Gader. i. ſepes. maceria. murus. peribolus. Nu. 22. Stetit angelus domini in anguſtiis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. pro quo hebrei legunt. Stetit angelus domini in ſemita vinearum Sepes hinc & ſepes inde. & beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Eccl's. 10. Qui diſſipat ſepem: mordebit eum coluber. Prouer. 14. Et maceria lapidum deſtructa erat. Eſa. 5. Auferam ſepem eius. Ezech. 13. Neq; oppoſuiſtis vos murum pro domo iſrael. & in eodem. 42. Et peribolus exterior. & in eodem. In latitudine peribolí atrii. Ponitur etiã in eodẽ capitulo גַּדֵּרֶת Gedéreth. p veſtibulo. vbi dicitur. Que via erat ante veſtibulum ſeparatum per viam orientalem ingredientibus. & etiam in hoc loco hebrei legunt. Murum ſiue peribolum. Inuenitur etiam גְּדֵרָה Gedera. cũ he in fine. i. ſepes. 1. Paralip. 4. Habitantes in plantationibus & in ſepibus apud regem. & ponitur ibi in hebreo ſingulare pro plurali. Et in plurali גְּדֵרוֹת Gederoth. ſecundũ terminationem femininorum. ſiue גְּדֵרִים Gederim. ſecundum terminationem maſculinorũ. Ps. 79. Vtquid deſtruxiſti macerias eius. Ps. 88. Deſtruxiſti oẽs ſepes ei?. Mich. 7. Dies vt edificentur macerie tue. Naũ. 3. que conſident in ſepibus in die frigoris. & inde גִּדְרוֹת Gidroth. i. caule ouiũ eo q; ſunt circunſepte. Nu. 32. Caulas ouiũ fabricabimus.

Circunſepire.

Sepire.

Circũedificare.

Cõcludere

גָּדֵר

Sepes.

Maceria

Murus

Peribol?

גְּדֵרֹת

Caule.

גָּדִישׁ

Gadis. aceruus. aut fruges coaceruate: ſiue cõgeries. Exo. 22. Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas & cõprehenderit aceruos frugum. Iudi. 15. Et comportate iam fruges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate ſunt. Iob. 21. Et ſuper congerie mortuorum vigilabit. & in hebreo non habetur illud mortuorum. debet tamen ſubintelligi.

Aceruus

Fruges

Cõgeries.

גֵּה

Ge. hic. Ezech. 47. Hic eſt terminus in quo poſſidebitis terram. & ſolum inuenitur in hoc loco. Nam in aliis locis ſcribitur זֵה Ze cum littera Zaim.

Hic.

גָּהָה

Gaha. ſoluere. ceſſare. Oſee. 5. Nec ſoluere poterit a vobis vinculum. hebrei vero dicunt quod ſignificat medicari vel ſanare. vnde in predicto loco ipſi legũt. Et nõ ſanabit a vobis infirmitatem vel dolorem. In tranſlatione chaldaica habetur. Nec ceſſare faciet a vobis flagellũ. Et ſolum inuenitur in predicto loco. & Prouer. 17. vbi dicitur. Animus gaudens etatem floridam facit. pro quo hebrei legũt. Cor gaudẽs bñfacit ſanitatẽ. i. ſanitatẽ bonã facit. vbi pro ſanitate ponitur גֵּהָה Geha: a predicta dictiõe derinatũ.

גָּהָה

Soluere.

Sanare

Ceſare.

Etas floꝛida.

Sanitas

גָּהַר

Gahar. proſterni pronus in terra. Incumbere. 3. Reg. 18. Et pronus in terra poſuit faciem ſuam inter genua ſua. 4. Reg. 4. Et incubuit ſuper eum. & ſolum inuenitur in locis predictis.

גָּהַר

Proſterni

Incũbere.

גֵּו

Geu. corpus. tergum ſiue dorſum. Eſa. 50. Corpus meũ dedi percutientibus. & in eodem. 51. Et poſuiſti vt terra corpus tuum. Ponitur etiam pro tergo vl dorſo. 3. Reg. 14. Me autem proieciſti poſt tergum tuum. Nec. 9. Et proiecerunt legem tuam poſt terga ſua. Prouer. 10. Et virga in dorſo eius qui indiget corde. Eſa. 38. Quia proieciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea. Ezech. 23. Et proieciſti me poſt tergum tuum. & ſcribitur aliquando cum aleph in medio. vt Iob. 41. Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia. & aliquando ſcribitur cum Iod & he in fine. & dicitur גְּוִיָּה Geuia. ſiue גְּוִיַּת Geuiath. i. corpus. & in plurali גְּוִיּוֹת Geuioth. De quo vide infra in dictione גְּוָה Geua. Item גַּו Geu. ſignificat intꝰ ſeu medium. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõuallem: eo quod eſt in medio duorum montium. Iob. 30. Qui de conuallibus iſta rapientes. pro quo hebrei legunt. De intus vel de medio expellebantur vel eiiciebantur. In lingua vero chaldaica גַּו Go. ſignificat intus vel medium. Dañ. 5. Eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. pro quo hebrei legunt. Eadem hora mittetur in medium fornacis ignis ardentis. & in eodem. Ceciderunt in medio camini ignis ardentis. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Nõne tres viros miſimus in medio ignis. Item גָּוָה Geua. cum he in fine. ponitur pro vagina. Iob. 30. Eductus & egrediens de vagina ſua. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt eductus & egrediens de interiori ſiue de intus aut de medio ſcilicet vagine.

Corpus

Tergum

Dorſum.

Conuallis

גַּו

Intus.

Mediũ

גָּוָה

Vagina

גֹּב

Gob ſiue גָּבַי Gobai. locuſta. Amos. 7. Et ecce fictor locuſte. Naũ. 3. Et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarum. & in lingua chaldaica locuſta dicitur גָּבָא Goba cum aleph in fine. Itẽ גּוֹב Gob. fouea. ſiue foſſa. & in plurali גֻּבִּים Gebim. 4. Reg. 3. Facite alueum torrentis huius foſſas: Eſa. 33. Velut cum foſſe plene fuerint de eo. Hiere. 14. Venerunt ad hauriendum non inuenerũt aquam. pro quo hebrei legũt. Venerunt ad foueas ſiue ad ciſternas: non inuenerunt aquã Nam in lingua chaldaica ciſterna vel lacus dicitur גֻּבָּא Guba. vt Dañ. 6. mittetur in lacum leonũ. vide etiam de hoc ſupra in dictione גַּב Gab. Ponitur etiam גֻּבִּים Gebim. pro laquearibus que fiunt in tectis domorum: in quibus fiunt foſſe parue. 3. Reg. 6. Texit quoq; domũ laquearib? cedrinis.

Locuſta

גָּבָא

גּוֹב

גֻּבִּים

Foſſe.

Foueę.

גֻּבָּא

Lacus.

גֻּבִּים

Laqueaꝛia

גּוֹד

God. accingere ſe ad prelium. expedire ſe. ſcindere. aut dilacerare. De quo vide ſupra in dictione גָּדַד Gadad.

גֵּוָה Gloria.
Superbia

גְּוִיָּה Cadauer.
Corpus.

גְּוִיוֹת Ruine. Corpora vel cadauera.

גֵּוָה Vallee.
Vagina.

גּוֹז Volare. Tondere. Extrahere Transire.

גּוֹחַ Extrahere. Erumpere Influere. Ventilare.

גִּיחוֹן Ingemiscere.

גּוֹי Gens.

Geua. Altitudo. Exaltatio. elatio. superbia. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria. Vbi ponitur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem. 35. Et liberet eum de superbia. Hiere. 13. In abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Ponitur etiam pro vagina. De quo vide supra in dictione גּ Geu. & inde גְּוִיָּה Geuiia. idest corpus. siue statura. aut cadauer. Naum. 3. Necp est finis cadauerum. Et quando post se regit genitiuum vel quando componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimū in thau. Geñ. 47. Quod absq; corporibus & terra nihil habeamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod absq; corpore nostro & terra nostra. Iudi. 14. Et ecce examen apum in ore leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen apum in corpore leonis erat. Et in eodem. Noluit indicare quod mel de corpore leonis assumpserat. 1. Reg. 31. Et tulerunt cadauer saul & cadauer filiorum eius de muro bethsan. Dañ. 10. Et corpus eius quasi chrysolithus. vide etiā de hoc supra in dictiõe גּ Geu. & in plurali. גְּוִיוֹת Geuiioth. Ps. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Pro quo hebrei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora siue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus. Potest etiam deriuari a dictione גֵּיא Ge: que significat vallem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicī veritatem transtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles Item גֵּוָה Geua. idest vagina. de quo vide supra in dictione גּ Geu.

גּוֹז Goz. volare. tondere. extrahere. transire. Nu. 11. Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egressus est a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob. 1. Et tonso capite corruit in terra. Et de hoc vide infra in dictione גָּזַז Gazaz. Ps. 70 De ventre matris mee tu es protector meus. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es extractor siue eductor meus. Ps. 89. Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quoniam transiuimus cito & aduolauimus. Et in aliquibus locis supradictis scribitur sine vau in medio dictiõis. De quo vide infra in dictione. גָּזַז Gazaz.

גּוֹחַ Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiscere. Ps. 21. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre. Iob. 38 Quando erumpebat quasi de vulua procedens. Et in eodem. 40. Quod influat iordanis in os eius. Vbi ponitur יַגִּיחַ Iagiach. Quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os eius. Ezech. 32. Et vētilabas cornu in fluminibus tuis. Pro quo hebrei legunt. Extrahebas siue erumpebas in fluminibus tuis. Potest etiam deriuari a dictione גָּחַן Nagach. que significat cornu percutere siue cornu ventilare. De quo infra in suo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiscere. Michee. 4. Dole & satage filia sion. Pro quo hebrei legunt. Dole & ingemisce filia siõ: ab eo fortasse quod etiam educit lachrymas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius paradisi qui dicitur גִּיחוֹן Gion. eo q̄ educitur ad irrigandum hortum & terram qua fluit. Et secundum hebreos ipse est nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram egypti qua fluit.

גּוֹי Goi. Gens. natio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem. 12. Faciamq; te in gentem magnam. Et in eodem. 20. Num gentem ignorantem & iustam interficies. Exo. 19. Eritis mihi regnum sacerdotale & gens sancta. Deut. 4. Que est alia gens sic inclyta. Et in eodem. Nec est alia natio tā grādis. Ps. 104. Et transierunt de gente in gentem. Ps. 105. Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis. 1. Gens enim ascendit in terra mea. Soph. 2. Et residui gentis mee possidebunt illos. Et in plurali. גּוֹיִם Goim. idest gentes vel nationes. Geñ. 17. Erisq; pater multarum gentium. Et in eodem. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. Deut. 15. Et dominaberis nationibus plurimis. Esa. 5. Et eleuabit signum in nationibus procul. Osee. 8. Nunc factus est in nationibus quasi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Ioheľ. 1. Vt dominentur eis nationes.

Natio.
גּוֹיִם Gentes.
Nationes

גִּיל Exultare.

Gol. Exultare. letari. De quo vide infra in dictione גִּיל Guil. quia commūiter scribitur cum iod in medio dictionis.

גָּוַע Consumi. Deficere. Etate consumi. Obire. Delere. Perire

גּוֹעֵץ Laborans

Gauaa. consumi. aut etate consumi. deficere. obire. mori. interire. Gen. 6. Et vniuersa que sub terra sunt consumentur. Et in eodem. 7. Consumptaq; est omnis caro. Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus est in senectute bona. Et in eodem. Deficiensq; mortuus est. Et in eo. 35. Consumptusq; etate mortuus est. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectum & obiit. Nume. 27. Ecce consumpti sumus omnes. Et in eodem. Num vsq; ad internicionem cuncti delendi sumus. pro quo hebrei legunt. num vsq; ad internicionem consumendi sumus. Et in eodem. 20. Vtinam periissemus iter fratres nostros. Ios. 22. Atq; vtinam solus periisset in scelere suo. Iob. 34. deficiet omis caro simul. Et inde גּוֹעֵץ Gouéa. idest deficiens vel laborans in extremis. Ps. 87. Pauper sum ego & in laboribus a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erumnosus sum a iuuentute mea.

גּוּף Cadauer. Ossis.
גֻּפָּת Corpus.

Guph. Corpus: siue cadauer. Et additur ei littera tau in fine. & dicitur גֻּפָּת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tulerunt cadauera saul & filiorum eius. Et aliquando scribitur sine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestem. Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. Et aliqui hebrei dicunt q̄ etiam in hoc loco significat corpus. Et legunt sic. Si cum corpore suo intrauerit: cum corpore suo exeat. idest si solus absq; vxore & liberis intrauerit: solus exeat. Iuxta illud Gen. 47. Absq; corporibus & terra nihil habeamus. In translatiõe autem chaldaica sic habetur. Si solus intrauerit: solus exeat. Vnde sequitur si habens vxorem: & vxor egredietur simul. scilicet cum eo.

גּוּר Peregrinari. Habitare.

Gur. Peregrinari. habitare. aduenam esse. Incolere siue incolam esse. timere. expauescere. vereri. congregare. colligere. Gen. 12. Descenditq; Abram in egyptum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem. 19. Ingressus est inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt. Ingressus est ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea Geñ. 47. Ad peregrinandum in terram tuam venimus. Exo. 12. Quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam. Pro quo in hebreo habetur. Et si peregrinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic. 17. Peregrinari voluit vbicunq; sibi cõmodum reperisset. Ruth. 1. vt peregrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8. Et peregrinare vbicunq; repereris. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 5. Nec habitabit iuxta te malignus Ps. 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Esa. 15. Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: quis poterit

habitare de nobis cum ardorib⁹ sempiternis. Et in eodē. 54. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Pro quo hebrei legunt: ecce habitans habitabit siue ecce peregrinans peregrinabitur vel accola erit absq; me. idest qui erat absq; me: & beatus Hieronymus transtulit sensum: potest etiam legi sic: ecce congregans congregabitur absq; me. idest absq; imperio meo. Hiere. 40. Non incolet eam filius hominis. Et aliquando scribitur sine vau in medio dictionis. Gen. 21. Et terre in qua versatus es aduena. Et in eodem. 32. Apud laban peregrinatus sum. Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 17. Et de aduenis qui peregrinantur apud vos. Ps. 104. accola fuit in terra cham. Ps. 119. Heu mihi quia icolatus meus prolongatus est. Pro quo hebrei legunt. Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch. Et secundum hebreos mosoch est nomen cuiusdam prouincie. Vt habetur. Ezech. 38. vbi dicitur. Pone faciem tuam contra gog & terrā magog principem capitis mosoch & tubal. Tamen potest significare protrahere vel prolongare sicut est in littera nostra: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in eodem. 54. Aduena quondam tuus adiūgetur tibi. Pro quo hebrei legunt qui peregrinabatur siue qui habitabat tecum adiungetur tibi. Potest etiam legi sic: qui congregatur aduersum te: irruet vel cadet in te. Et aliquando duplicatur littera res. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cumq; sustētor afflixisti. Pro quo hebrei legunt. Etiam ne viduam apud quam ego peregrinor vel habito afflixisti. Potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara. que significat ruminare: vt infra dicetur. & sic erit idem sensus cum littera nostra. Scribitur etiam sine vau & cum duplici res. Pro quo beatus hieronymus transtulit ruere. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. & de hoc vide infra in dictione גָּרַר Garar. inde גֵּר ger idest peregrinus. Aduena. incola. inquilinus. proselytus. Gen. 15. Scito prenoscens q̄ peregrinum futurum sit semen tuum. Et in eodem. 23. Aduena sum & peregrinus apud vos. Exo. 2. Aduena fui in terra aliena. Et in eodem. 22. Aduenam non contristabis. Et in eodem. 23. Peregrino molestus non eris. Iob. 31. Peregrinus foris non mansit Ps. 38. Quoniam aduena ego sum apud te. Ps. 118. Incola ego sum in terra. Significat etiam proselytum. 1. Paralipo. 22. Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Ezech. 14. Quia hō hō de domo israel & de proselytis. Et in plurali גֵּרִים Gerim. Leuit. 19. Fuistis enim & vos aduene in terra egypti. Et in eodem. 25. Et vos aduene & coloni mei estis. Iob. 19. Inquilini domus mee & ancille mee sicut alienum habuerunt me. Ps. 145. Dominus custodit aduenas. & Esa. 5. Et deserta in vbertatem versa aduene comedent. Et in genere femenino גֵּרֹת Garath. Pro quo beatus Hieronymus hospitam transtulit. Exo. 5. Sed postulabit mulier a vicina sua & ab hospita sua. Et inde מְגוּר Megur: siue. מְגוּרֵי Megure. idest peregrinatio vel peregrinationes. siue habitatio: aut habitacula. Gen. 47. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt parui & mali & non peruenerunt vsq; ad dies patrum meorum: quibus peregrinati sunt. Ps. 54. Quoniam nequitie in habitaculis eorum. Item גור Gur. idest timere. pauere. vereri. Deut. 1. Nec accipietis cuiusquam personam. Pro quo in hebreo habetur. Nec timeatis quenquam. Et in eodem. 32. Sed propter iram inimicorum distuli. Pro quo hebrei legunt. Nisi iram inimicorum timerem. Alii vero dicunt q̄ dictio אָגוּר Agur que ponitur in predicto loco deriuatur a dictione אָגַר Agar. que significat colligere. Et legūt sic. Nisi ira inimicorum collecta vel aucta: scilicet fuisset. Iob. 3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem. 19. Fugite ergo a facie gladii. Pro quo hebrei legūt. Timete vobis a facie gladii. Osee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores samarie. Pro quo hebrei legunt. Vaccas bethauen timuerunt habitatores samarie: potest etiam legi sic. Vaccas bethauen incoluerunt habitatores samarie. Et aliquando scribitur sine vau in medio. Deu. 28. Et conuertet in te omnes afflictiones egypti quas timuisti. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. & inde מָגוֹר Magor. idest timor. pauor. terror. Hiere. 6. Quoniam gladius inimici pauor in circuitu. Et in eodem. 20. Non phassur vocauit dominus nomen tuum: sed pauorem vndiq;. Et in eodem. Ecce ego dabo te in pauorem. Et in eodem. 46. Terror vndiq; ait dominus Et aliquando scribitur cum littera he in fine vel tau. & dicitur: מְגוֹרָה Megora. siue מְגוֹרַת Megorath. idest timor siue illud quod timetur. Prouer. 10. Quod timet impius veniet super eum. Esa. 66. Et que timebant adducam eis. Et inde מְגוּרֵי Megure. i. timores vel terrores. aut terrentes. thren. 2. Qui terrerent me de circuitu. Ezech. 21. Gladio traditi sunt cum populo meo. Pro quo hebrei legunt. Terrores siue timores gladii fuerunt cum populo meo. Potest etiam deriuari a dictione מָגַר Mager. quod in lingua chaldaica significat tradere sicut est in littera nostra. Item גור Gur. i. cōgregare. Ps. 55. Inhabitabunt & abscondent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Congregabuntur abscondite. Ps. 58. Irruerūt in me fortes. Pro quo beatus hieronymus in eodem psalterio trā stulit. Congregantur aduersus me fortissimi. Ps. 139. Tota die constituebant prelia. Pro quo hebrei legunt. Tota die congregabant prelia: siue congregati sunt in preliis. vnde beatus Hieronymus in eodem psalterio transtulit. Tota die versati sunt in preliis. Abach. 1. Traxit illud in sagena sua. Pro quo hebrei legunt. congregauit vel collegit illud in sagena sua. Et aliquādo scribitur cum duplici res. Osee. 7. Super triticum & vinum ruminabant. Pro quo hebrei legunt. Super triticum & vinum congregabantur vel colligebantur. potest etiam deriuari a dictione. גָּרָה Gara: que significat ruminare: sicut est in littera nostra. Inde מְגוּרָה Megura. idest Horreum vbi fruges congregantur vel recolliguntur. Aggei. 2. Nunquid iam semen in germine est Pro quo hebrei legunt. Nunquid iam semen in horreo est Et in plurali. מַמְגוּרוֹת Mameguroth: cum duplici mem in principio. Ioel. 1. Demolita sunt horrea. Item גור Gur. idest catulus. Gen. 49. Catulus leonis iuda. Deut. 33. Dan catulus leonis. Et in plurali גּוּרִים Gurim: siue גּוּרֵי Gure. thrē. 4. Lactauerunt catulos suos. Naum. 2. Leo cepit sufficienter catulis suis.

גּוּשׁ Gus. gleba vel luti portiuncula. Pro quo beatus hieronymus fordes transtulit. Iob. 7. Induta est caro mea putredine & sordibus pulueris. Et solum inuenitur in predicto loco.

גז Gaz. transire. volare. tondere. De quo vide supra in dictione. גוז Goz. & etiam in dictione sequenti.

גָּזַז Gazaz. Tondere. Gen. 31. Eo tempore ierat laban ad tondendas oues suas. 1. Reg. 25. Et accidit vt tonderetur grex eius. Et in eodem. Audiui q̄ tonderent pastores tui greges tuos. 2. Reg. 13. Factum est autem post tempus bienii vt tonderentur oues absalon. Et in eodem. Ecce tondentur oues serui tui. Et aliquando scribitur cum simplici zain. Gen. 38. Nunciatumq; est thamar q̄ socer illius a-

Incolere. Aduenam esse. Peregrinari. Accolā ee. Habitare. Inquilini Aduene. Hospita. Peregrinatio. Habitacla Timere. Ruere. Peregrinus. Aduena. Incola. Proselyt⁹ Colligere. Metere. Colere. Pauor. Terror. Quod timetur. Terrores. Cōgregare Trahere. Horreum. Horrea. Catulus. Catuli. Sordes. Transire. Tondere

scenderet in thamna ad tondendas oues. Iob.1. Et tonso capite. Pro quo in hebreo habetur. Et totondit caput suum. Hiere.7. Tonde capillum tuum & proiice. & Mich.1. Decaluare & tondere super filios delitiarum tuarum. Naum. 1. Si perfecti fuerint & ita plures: sic quoq; attondentur.

Tonsor. גֵּז Et inde גֵּזָז Gozez. ideſt tondens: vel tonſor. Geſi. 38. Ascendebat ad tonſores ouium ſuarum. 1. Reg. 25. Carnes pecorum que occidi tonſoribus meis. Eſa. 55. Et quaſi agnus coram tondente ſe. & inde גִּזִּי Gize. i. tonſiões. Amos 7. Et ecce ſerotinus poſt tonſionem regis. Et dicuntur ibi tonſiones blada que incipiunt tuelari que tondebantur pro animalibus regis nutriendis. Sicut exponit Nicolaus de lyra ſuper hoc loco. Et inde גִּזָּה Guiza. ſiue גֵּז Guez. ideſt vellus. Iudi.6. Si ros in ſolo vellere fuerit. Et in eodem. Expreſſo vellere concham rore impleuit. Et in eodem. Oro vt ſolum vellus ſiccum ſit. Ps.71. Aſcendet ſicut pluuia in vellus. Et quando regit poſt ſe genitiuū ſcribitur cum tau in fine. & dicitur. גִּזָּת Guizath. Iudi.6. Ponam hoc vellus lane in area. & inde גִּזִּית Gazith. ideſt raſum: aut leuigatum. vel politum. 1. Paralipo. 22. Ad cedendos lapides & poliendos. Thren.3. Concluſit vias meas lapidibus quadratis. vbi pro lapidibus quadratis in hebreo eſt גִּזִּית Gazith: eo q̃ lapides quadrati ceduntur & poliuntur.

Tonsor. גֵּז Vellus. גִּזָּה Vellus. גִּזָּת Vellus. גִּזִּית Politum. Lapides quadrati.

Custos arce publice Gazabar. גִּזְבָּר Gizbar. thesaurarius: vel custos arce publice. 1. Esdre.7. Omnibus custodibus arce publice. Et supra in eodem ponitur in nostra translatione pro nomine proprio. Vbi dicitur p̃ manum mithridatis filii gazabar. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt quod est nomen appellatiuum: et quod significat thesaurarium vel custodem arce publice. Et in hebreo non habetur illud filii. Sed: sic p̃ manum mithridatis gazabar: ideſt thesaurarii.

Gazal. predari. vi auferre. aut vi extorquere. Rapere violenter aliquid ſubtrahere. depredari. Geſi. 21. Et increpauit abimelech propter puteum aque quem vi abſtulerant ſerui eius. Et in eodem. 31. Timui ne violenter auferres filias tuas a me. Leuit. 6. Vel vi aliquid extorſerit. 2. Reg. 23. vi extorſit haſtam de manu egyptii. Deut. 28. Aſinus tuus rapiatur coram te. Ps.68. Que non rapui tũc exſoluebam. Prouer. 4. Et non capitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint. Pro quo hebrei legunt. Et rapitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint. Et in eodem. 28. Qui ſubtrahit aliquid a patre & a matre. ideſt qui violenter ſubtrahit. Ezech. 18. Per vim nihil rapuerit. & inde גָּזֵל Gézel. ſiue גְּזֵלָה Gezela. ideſt rapina vel preda. vt Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet rapinam quam rapuit. aut calumniam quam calumniatus eſt: aut depoſitum quod fidei eius creditum fuerat: vel rem perditam quam inuenit. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum: & paucis verbis comprehendit omnia ſupradicta. Ps.61. Et rapinam nolite concupiſcere. Et quando regit poſt ſe genitiuum: tunc ſcribitur cum tau in fine. & dicitur. גְּזֵלַת Gezelath. Eſa.3. Et rapina pauperis in domo veſtra. Et in plurali גְּזֵלוֹת Gezeloth. Ezech.28. Rapientem rapinas. Item. גּוֹזָל Gozal. pullus. Et accipitur pro pullo columbe. Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit columbam. Geſi. 15. Turturem quoq; & columbam. Inuenitur etiam in numero plurali pro pullis. Deut. 32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſuos ſuper eos volitans.

Vi auferre. Vi extorſere. Rapere. Subtrahere. Per vis rapere. גָּזַל גְּזֵלָה Rapina. Rapina pauperis. גְּזֵלוֹת Pullus columbe. Columba. Pulli. גּוֹזָל

Eruca. גָּזָם Gazam. Eruca. Ioel. 1. Reſiduum eruce comedit locusta. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Truncus. גֶּזַע Gézaa. Truncus. radix. Iob. 14. Et in puluere emortuus fuerit truncus illius. Eſaie. 11. Egredietur virga de radice ieſſe. Et in eodem. 40. Nec radicato in terra trũco eorum. vbi ponitur pro trunco.

Radix.

Diuidere. גָּזַר Gazar. diuidere. ſcindere. abſcindere. decernere. diſponere. ſtatuere. ordinare. 3. Reg. 3. Diuidite inquit infantem viuum in duas partes. Ps.135. Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones. 4. Reg. 6. Cumq; veniſſent ad iordanem cedebant ligna. Ps.87. Et ipſi de manu tua repulſi ſunt. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ipſi de manu tua abſciſſi ſunt. & Eſa. 55. Quia abſciſſus eſt de terra viuentium. Abach. 3. Abſcindetur de outili pecus. Thren. 3'. dixi perii. Pro quo hebrei legunt. dixi abſciſſus ſum. Et inde גְּזֵרָה Gezera. ſiue גְּזָרָה Gizra. i. diuiſum vel ſeparatum. aut diuiſio: vel ſeparatio. Leuit. 16. Cumq; portauerit hircus omnes iniquitates eorum in terram ſolitariam. ideſt in terram ſeparatam vel diuiſam extra hominum habitationem. Ezech. 41. Et quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. & in plurali גְּזָרִים Gezarim. Geſi. 15. Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones. Et inde מַגְזֵרוֹת Magzeroth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit cultros. 2. Reg. 12. diuiſitq; cultris. Hebrei tamen dicũt q̃ ſignificat ſerras quibus ligni ſcinduntur. Item גָּזַר Gazar. Significat decernere vel ſtatuere: ſiue diſponere. Iob. 22. Et decernes rem & veniet tibi. Heſter. 2. Et que paſſura eſſet. Pro quo hebrei legunt. Et quod decretum ſiue ordinatũ fuerat ſuper eã. Aut & quod ſtatutum fuerat ſuper eam. Ponitur etiam pro declinare. Eſa. 9. Et declinabit ad dexteram & eſuriet. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Et decernet ſiue ordinabit ad dexteram & eſuriet. ideſt decernet vel determinabit declinare ad dexteram & eſuriet Et inde גַּזְרִין Gazrin ſiue. גַּזְרָיָא Gazraia: quod in lingua chaldaica ſignificat aruſpices ſiue hariolos. Dañ. 2. Arioli magi & aruſpices. Et in eodem. 4. Tunc ingrediebãtur harioli magi chaldei & aruſpices. Et inde. גִּזְרָה Gizra. ideſt diſpoſitio. ſententia: pro q̃ noſtra tranſlatio pulchritudinẽ tranſtulit. Thren. 4. Vbi dicitur. Saphyro pulchriores Quod poteſt interpretari ſic. Saphyrus diſpoſitio eorum. Poteſt etiam ſignificare abſciſſionem: vt ſupra dictum eſt. Vnde hebrei in hoc loco legunt. Saphyrus abſciſſio eorũ. ideſt nitidi & lucidi ac ſi eſſent abſciſſi ex ſaphyro. Et in lingua chaldaica ſignificat ſententiam. Dañ. 4. in ſententia vigilum decretum eſt.

Diuidere. Scindere. Abſcidere גָּזַר גְּזֵרָה גְּזָרָה Separatũ גְּזָרִים Diuiſiões מַגְזֵרוֹת Cultri. Serre. גָּזַר decernere. Declinare גַּזְרִין Aruſpices גִּזְרָה Pulchritudo. Abſciſſio. Sentẽtia.

Carbo. גַּחַל Gáchal. carbo. pruna. 2. Reg. 22. Grando & carbones ignis. Et in eodem. Carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Ps. 119. Cum carbonibus deſſolatorum. Ps.139. Cadent ſuper eos carbones. Prouer. 25. Prunas enim congregabis ſuper caput eius. Et in eodem. 26. Sicut carbones ad prunas. Eſa. 44. Et coxi ſuper carbones eius panes. Et in numero ſingulari ſcribitur cum tau in fine et dicitur. גַּחֶלֶת Gachéleth. Eſa. 47. Non ſunt carbones quibus caleſiant. Quod in hebreo legitur in numero ſingulari. ſcilicet non eſt pruna. Ponitur etiam pro ſcintilla. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere ſcintillam meam.

Pruna. Carbo. גַּחֶלֶת Scintilla.

Pectus. גָּחוֹן Gachon. Pectus. Geſi. 5. Super pectus tuum gradieris. Leuit. 11. Quidquid ſuper pectus gradítur.

Vallis. גַּיְא Gai. ſiue גֵּיא Ge. vallis. Nu. 21. Ramoth vallis eſt in regione moab. Deut. 3. Manſimuſq; in valle. Eſa. 28. Qui erant ſuper verticem vallis pinguiſſime. Et in eodem. 40. Omnis vallis exaltabitur. Inuenitur etiam in genere feminino. Zach. 14. Prerupto grandi valle. pro quo hebrei legunt. vallis magna valde. Et aliqñ ſcribitur ſine aleph. vt Ioſ. 8. Ad ſeptẽtrionalẽ vrbis plagã. Inter quã

Gallis. & eos vallis erat media. Et in plurali. גְּאָיוֹת Gueaioth. siue
גְּאָיוֹת גְּאוֹת Gueoth. Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus
גְּאוֹת & collibus rupibus & vallibus. Vbi littera iod ponitur pro
Gallis. littera aleph. Et in eodem. 35. In vallibus tuis atq; in tor-
rentibus tuis interfecti gladio cadent. Vbi littera iod ante-
ponitur littere aleph.

גִּיד Guid. neruus. Gen. 32. Quam ob causam nō comedūt
Neruus. גִּיד neruum filii israel: quia emarcuit in femore iacob vsq;
in presentem diem: eo q; tetigerit neruum femoris eius. E
גִּידִים sa. 48. Et neruꝰ ferreus ceruix tua. Et in plurali. גִּידִים Gui
גִּידֵי dim. Siue גִּידֵי guide. Iob. 10. Ossibus & neruis cōpegisti
Nerui. me. Et in eodem. 40. Nerui testiculorum eius perplexi
sunt. Ezech. 37. Et dabo super vos neruos.

גִּיל Guil. exultare. letari. coetaneus: siue coetus. Ps. 2. Et e
Exultare. גִּיל xultate ei cum tremore. Ps. 12. Qui tribulant me exul-
tabunt si motus fuero. Ps. 149. Et filii sion exultent in re-
ge suo. Prouer. 23. Exultat gaudio pater iusti. Esa. 9. Sicut
exultant victores capta preda. Osee. 10. Et edituī eius sup
eum exultauerūt. Abac. 3. Exultabo ī deo iesu meo. Zach.
9. Exulta satis filia sion. Et aliquando scribitur sine iod in
medio. vt Ps. 12. Exultabit cor meum in salutari tuo. & p̄s.
15. Et exultabit lingua mea. Pro quo in hebreo est. & exul
tabit gloria mea. Esa. 65. Et exultabo in ierusalem. & inde
גִּילָה Guila. idest exultatio. Esa. 65. Ecce ego creo ierusalē
Exultatio. גִּילָה exultatione. Et aliquando scribitur sine he: & dicitur. גִּיל
גִּיל Guil. idest exultatio. Iob. 5. Gaudentq; vehementer cum
Exultatio. inuenerint sepulchrum. Pro quo hebrei legunt. Qui leta-
bantur in exultatione gaudent cum inuenerint sepulchrū
Osee. 9. Noli letari israel: noli exultare sicut populi. Pro
quo hebrei legunt. Noli letari israel ad exultationem sicut
populi. Et aliquando scribitur cum tau in fine. Et dicitur
גִּילַת Guilath. Pro quo beatus hieronymus transtulit leta-
Letabūda. bunda. Esa. 35. Et exultabit letabunda & laudans. Item גִּיל
גִּיל Guil. coetaneus. coetus. eo quod isti letantur ad inuicem.
Locuus. Dan. 1. Pre ceteris adolescentibus coetis vestris.

גִּיף Guiph. Claudere. oppilare. Nee. 7. Cumq; adhuc assi-
Claudere. גִּיף sterent clause porte sunt & oppilate. Et solum inueni-
Oppilare. tur in predicto loco. Et in lingua chaldaica plerunq; si-
gnificat claudere scilicet portas.

גִּיר Guir. Cinis. Esa. 27. Cum posuerit omnes lapides al-
Cinis. גִּיר taris sicut lapides cineris. & solum inuenitur in predi-
cto loco. & Dan. 5. Vbi dicitur in superficie parietis aule re
Superficies gie. vbi pro superficie ponitur גִּירָא Guira cum aleph in
גִּירָא fine. Et dicunt hebrei q; significat calcem siue gypsum quo
Gypsum. parietes leuigantur.

גַּל Gal. Acerus. tumulus. vt Gen. 31. Fecerunt tumulum
Tumulus. גַּל comederuntq; super eum. Et in eodem. Quem voca-
Acerus. uit labam tumulum testis & iacob acerum testimonii. Et
in eodem. Tumulus iste testis erit. 2. Reg. 18. Et comporta
גַּלִּים uerunt super eum acerum lapidum. & in plurali גַּלִּים Ga-
Acerui. lim. idest acerui. Osee. 12. Nam & altaria eorū quasi acerui
גַּל Ponitur etiam גַּל Gal. pro horto. vt Canti. 4. Hortus con
Hortus. clusus fons signatus. Tamen hebrei dicunt q; in predicto lo
גְּלוֹת co significat fontem. Et in plurali. גְּלוֹת Guloth. idest fon-
tes. Pro quo beatus hieronymus transtulit irriguum. Ios.
Irriguum 15. Dedit itaq; ei caleb irriguum superius & irriguum in-
ferius. Iudi. 1. Vbi eadem verba habentur. Vide etiam de
hoc in dictione sequenti.

גָּלַל Galal. deuoluere. voluere. inuoluere. amouere. rotare.
deuoluere. גָּלַל Auferre. Gen. 29. Quibus congregatis deuoluerent
Amouere. lapidem. & in eodem. Et amoueamus lapidem de ore pu-
tei. Et in eodem. 45. Vt deuoluat in nos calumniam. 2. Re.
20. Amassa autem consperssus sanguine iacebat in media
via. Pro quo hebrei legunt. Amassa autem inuoluebatur Inuoluere
sanguine. Esa. 9. Et vestimentum mixtum sanguine. idest
inuolutum sanguine. Et aliquando scribitur cum simplici
lamed. Gen. 29. Et amouit lapidem quo puteus claudeba-
tur. Ios. 15. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Et Auferre.
in eodem. 10. Voluite saxa ingentia ad os spelunce. Ps. 21. Voluere.
Sperauit in domino eripiat eum. pro quo hebrei legunt.
Deuoluit ad dominum eripiat eum: & potest subintelligi
spem suam. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he-
braicam varitatem transtulit. Confugit ad dominum sal- Cōfugere.
uet eum. Ps. 36. Reuela domino viam tuā. Pro quo hebrei
legunt. Volue super dominum viam tuam. Potest etiam de
riuari a dictione גָּלָה Gala: que significat reuelare vel dete-
gere: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 34. Complicabūtur Cōplicare
sicut liber celi. Pro quo hebrei legunt. Voluentur siue in-
uoluentur sicut liber celi. Nam antiquitus libri voluebātur
sicut rotuli: vt infra dicetur. Et aliquando duplicantur due
prime littere. Iob. 30. Et ad meas miserias deuoluti sunt.
Hiere. 51. Et euellam te de petris. Pro quo hebrei legunt.
Et deuoluam te de petris. siue rotare te faciam de petris vt deuoluere.
de rupibus. Et inde גַּלְגַּל Galgal. i. rota. siue volubilis. Ps. Rotare.
76. Vox tonitrui tui in rota. Ps. 82. Deus meus pone illos גַּלְגַּל
vt rota. Eccls. 12. Et confringatur rota super cisterna. Esa. Rota.
5. Et rote eius quasi impetus tempestatis. Et in eodem. 28.
Nec rota plaustri super cyminum circumibit. Ezech. 1. Ro
tas vocauit volubiles. Quod in hebreo legitur in numero Volubilia.
singulari: scilicet rotam vocauit volubilem. Est etiam גִּלְגָּל גִּלְגָּל
Guilgal nomen proprium loci. Ios. 5. Vocatumq; est no-
men loci illius galgala. Et in eodem manserunt filii isra Galgala.
el in galgalis. Inde גֻּלְגֹּלֶת Gulgóleth. idest caput aut calua גֻּלְגֹּלֶת
ria: eo q; est rotundum. Exo. 16. Gomor per singula capi-
ta. 1. Paralipo. 10. Et corpus eius affixerunt in templo da- Caput.
gon. Pro quo hebrei legunt. Caput siue caluariam eius af- Caluaria.
fixerunt in templo dagon. Nam. 1. Reg. 31. Dicitur q; cor-
pus eius suspenderunt in muro Bethsan: Philistiim enim
amputauerunt caput saul. vt habetur. 1. Paralip. 10. et cor-
pus affixerunt in muro Bethsam: & caput siue caluariam
in templo dagon. Et inde caluarie locus dicitur golgotha. Golgotha
Matthei. 27. Et venerunt in locum qui dicitur golgotha:
q̄d est caluarie locꝰ. Et ide גִּלְגָּלִים Guelilim siue. גִּלִּילִי Gue גִּלְגָּלִים
lile. idest circuli. eo q; sunt rotundi. Ester. 1. Qui eburne- Circuli.
is circulis inserti erant. In alio vero loco beatus Hierony
mus transtulit tornatiles. Canti. 5. Manus eius tornatiles. Tornatiles
Et inde מְגִלָּה Meguila. idest volumen. libellus. Quia anti מְגִלָּה
quitus solebāt libros voluere & nō cōpaginare. Zach. 5. Et
ecce volumen volans. Et in eodem. Ego video volumen Volumen.
volans. & inde גֵּלָל Gelal. idest fimus. stercus. vt Ezech. 4. גֵּלָל
Et stercore quod egreditur de homine opperies illud. Et Stercus.
in eodem. Ecce dedi tibi fimum boum pro stercoribus hu Fimus.
manis. Soph. 1. Et corpora eorum sicut stercora. vbi poni גִּלֻּלִים
tur גִּלֻּלִים Gelalim in numero plurali. accipitur etiam גִּלָּל גִּלֻּל
Guelal. pro marmore. eo q; est rotundum. vt Esdre. 1. Qui
edificatur lapide impolito. Pro quo hebrei legunt. Qui e- Marmor.
dificatur lapide marmoreo. Et inde גִּלּוּל Guillul. idest abo גִּלּוּל
minatio vel sordes. & accipitur pro idolo: sic dictum a ster Abomina
core & fetore. vt Deut. 29. Vidistis abominationes & sor- tio.
des. idest idola eorum. Ezech. 16. Et super idola abomina- Idolum.
tionum tuarum. Et in eodem. 18. Et oculos suos non leua-
uerit ad idola domus israel. Ponitur etiam pro inmundi-
tiis. Vt in eodem. 14. Posuerunt inmunditias suas in cor- Immundi
dibus suis. Et in eo. Qui posuerit inmunditias suas in corde tie.
suo. & inde גַּל Gal. i. acerus. Iob. 8. Sup acerū petrarū radi גַּל
ces eiꝰ dēsabūtur. & de hoc vide ī dictiōe p̄cedēti. Accipitur Acervus.

Fons. גִּלּוֹת — etiam pro fonte. Et in plurali. גִּלּוֹת Guloth. ideſt fontes vel irriguum. De quo vide ſupra in dictione precedenti.

Fluctus. גַּלִּי — Inde גַּלִּי Gale. ideſt fluctus. dictū a circulis qui in aqua fiūt Ps. 64. Sonum fluctuum eius. Ps. 88. Motum autem fluctuum eius tu mitigas. Ione. 2. Omnes gurgites tui & fluctus tui ſuper me tranſierūt. Et inde גֻּלָּה Gula: quod ſignificat vas rotundum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit

Lampas. lampadem. Zach. 4. Et lampas eius ſuper caput eius. Et in eodem. Vna a dextris lampadis & vna a ſiniſtris eius. Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur גֻּלַת Gulath. Pro q̄ beatus hieronymus tranſtulit vittam: eo q̄ circumuoluitur

Vitta. capiti vel alii membro. Eccl̄s. 12. Et recurrat vitta aurea. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a ſupradicta dictione גַּל Gal que ſignificat fontē. & in plurali גֻּלּוֹת Guloth. Pro

גולות quo beatus hieronymus tranſtulit funiculos. 1. Paralip. 7. Et funiculos capitellorum ſuper capitella columnarum. Et

Funiculi. in eodem. Vt opperirent duos funiculos qui erant ſuper capita columnarum. Erant enim funiculi erei circunuoluti

גָּלִיל capitibus columnarum. Et inde גָּלִיל Galil. ideſt terminus.

גְּלִילוֹת vel confinium. Et in plurali גְּלִילוֹת Gueliloth. ideſt termini vel confinia ſecundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tumulos: eo q̄ in terminis vel confinibus fiunt acerui vel tumuli rotundi ad terminos diuidendos.

Tumuli. vt Ioſ. 22. Cumq; veniſſent ad tumulos iordanis. Et in eodem. Super iordanis tumulos contra filios iſrael. Ezech. 47. Aque iſte que egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis: vbi ponitur גְּלִילָה Gelila cum littera he in fine. Poteſt etiam deriuari a dictione גַּל Gal que ſignificat acerum vel

גָּלִיל tumulum. Ponitur etiam גָּלִיל Galil ſiue גְּלִילוֹת Gueliloth

גְּלִילוֹת pro galilea. vt Ioſ. 13. Omnis videlicet galilea philiſtiim. v

Galilea. bi pro galilea ponitur גְּלִילוֹת Gueliloth. Eſa. 9. Viam maris trans iordanem galilea gentium. vbi ponitur גָּלִיל Galil. Sed in locis ſupradictis hebrei legunt terminos vel ter-

בִּגְלַל minum: aut confinium vel confinia. Inde בִּגְלַל Biglal. i.

Ob gratiā propter. ob gratiam. Geñ. 12. Et viuet anima mea ob gratiam tui. Deut. 15. Vt benedicat tibi dominus deus tuus in

Propter. omni tempore. Pro quo hebrei legunt. Quia propter hāc rem benedicet tibi dominus deus tuus in omni opere tuo.

גָּלַב Galab. tonſor. Et ſolum inuenitur in numero plurali. גָּלְבֵי vt Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentem pilos. Pro quo hebrei legunt. Sume tibi gladium acutum no-

Tonſores. uaculam tonſorum: ideſt acutum ſicut nouacula tonſorum.

גֵּלֶד Géled. cutis. Iob. 16. Saccum cōſui ſuper cutem meam

Cutis. גָּלַל Et ſolum inuenitur in predicto loco.

גָּלָה Gala. reuelare. diſcooperire. nudare. detegere. Tranſmigrare. migrare. captiuare. tranſferre. Exo. 20. Non a-

Reuelare. ſcendes per gradus ad altare meum: ne reueletur turpitudo tua. Leuit. 18. Omnis homo ad proximam ſanguinis ſui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodem. Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non

Diſcooperire. diſcooperies. Et in eodem. Turpitudinem vxoris patris tui non diſcooperies. Ruth. 3. Diſcooperies pallium quo operitur. Et in eodem. & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit. Et in eodem. Quod audire te volui. Pro quo hebrei legunt. Et ego dixi reuelabo aurem tuam. 1. Reg. 9. dominus autem reuelauerat auriculam ſamuelis. 2. Reg. 6. diſcooperiens ſe ante ancillas ſeruorum ſuorum. Iob. 12. qui reuelat profunda de tenebris. Et in eodem. 20. Reuelabūt celi iniquitatem eius. Ps. 118. Reuela oculos meos. Prouer. 11. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana. Et in eodem. 16. Reuela domino opera tua. Et in eodem. 19. Niſi ea dixeris que verſantur in corde ſuo. Pro quo hebrei legunt. Niſi cum reuelatur vel detegitur cor ſuum. Et eſt idem ſenſus

Detegere. cum littera noſtra. Et in eodem. 25. Secretum extraneo nō reueles. Eſa. 22. Et reuelabitur operimentum iude. Et in eodem. Et reuelata eſt in auribus meis vox domini exercituum. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Et in eodem. 57. Reuela crura tranſi flumina. Et in eodem. Et reuelabitur ignominia tua. Et in eodem. 57. Quia iuxta me diſcooperuiſti. Hiere. 11. Tibi enim reuelaui cauſam meam. Et in eodem. 49. Reuelaui abſcondita eius. Ezech. 13. Et reuelabo fundamentum eius. Amos. 3. Niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Et in eodem. 5. Et reuelabitur quaſi aqua iudicium. Ponitur etiam pro

Aperire. aperire: quod eſt diſcooperire. vt Leuit. 22. Ipſaq; aperuerit fontem ſanguinis ſui. Nu. 22. Protinus aperuit dominꝰ oculos balaam. Et in eodem. 24. Et ſic aperiuntur oculi eius. Iob. 20. Apertum erit germen domus illius. Et in eodem. 33. Tunc aperuit aures virorum. Prouer. 27. Aperta ſunt prata. Item ponitur pro nudare: quod eſt detegere. vt

Nudare. Geñ. 9. Et nudatus iacuit in tabernaculo ſuo. 2. Reg. 6. Et nudatus eſt quaſi nudetur vnus de ſcurris. Ezech. 16. Et nudabo ignominiam tuam coram eis. Ponitur etiam pro ap-

Apparere parere. 1. Reg. 14. Cumq; apparuerimus eis. ſed hebrei in hoc loco legunt. Cumq; diſcooperti vel detecti fuerimus eis. Et inde גָּלוּי Galui. i. diſcoopertum: vel apertū: aut notum. vt Eſter. 3. Vt omnes prouicie ſcirent. Pro quo hebrei

גָּלוּי Diſcoopertum. legunt. Vt in omni prouincia daretur edictum diſcoopertum vel notum omnibus populis. Hiere. 32. Et ſigna forinſecus. ideſt diſcooperta & nota. Et aliquando ſcribitur ſine

Nota. he. vt in aliquibus locis ſupradictis. & inde גִּלָּיוֹן Gilaion.

גִּלָּיוֹן ideſt volumen. liber. Eo quod in eo reuelantur ea que ignoramus & neſcimus. Eſa. 8. Sume tibi librum grandem. Et

Liber. inde. גִּלְיוֹנִים Gilionim. ideſt ſpecula: eo q̄ in eis apparent ſeu reuelantur ea que eis opponuntur. Eſa. 5. Et

גִּלְיוֹנִים Specula. ſpecula & ſindones & vittas & theriſtra. Et ſolum inuenitur in numero plurali & in predicto loco. Item. גָּלָה Gala. ſignificat tranſmigrare. migrare. captiuare. tranſferre.

Captiuare Tranſmigrare. Eſa. 5. Propterea captiuus ductus eſt populus meus. Et in eodem. 49. Ego ſterilis & non pariens tranſmigrata & captiua. Hiere. 13. Tranſlata eſt omnis iuda tranſmigratione perfecta. Thren. 1. Migrauit iuda propter afflictionem. Et

Migrare. in eodem. 4. Non addet vltra vt tranſmigret te. Ezech. 12. Et tranſmigrabis per diem coram eis: tranſmigrabis autem de loco tuo. Oſee. 10. In gloria eius quia migrauit ab eo. Amos. 6. Nunc migrabunt in capite tranſmigrantium. Et in eodem. 7. Et iſrael captiuus migrabit de terra ſua. Et ſupra in eodem. 5. Et galgala captiua ducetur. Naum. 2. Et miles captiuus adductus eſt. Item ponitur pro tranſfer-

Trāſferre. re. 1. Reg. 4. Tranſlata eſt gloria domini de iſrael. 2. Reg. 15. Et egreſſus es de loco tuo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſlatus ſiue tranſmigratus es de loco tuo. 4. Reg. 16. Et tranſtulit habitatores eius. Et in eodem. 17. Et tranſtulit Iſrael in aſſyrios. 1. Paralipo. 5. Et tranſtulit ruben & Gad & dimidiam tribum Manaſſe. Eſter. 2. Qui tranſlatus fuerat de ieruſalem. Et in eodem. Nabuchodonoſor rex Babylonis tranſtulerat. Eſa. 38. Generatio mea ablata eſt & conuoluta eſt a me. Pro quo hebrei legunt. Generatio mea ablata eſt & tranſlata eſt a me. Hiere. 29. Et ad omnem populum quem traduxerat Nabuchodonoſor de ieruſalē. Et in eodem. 59. Et ſuperfluos vulgi qui remanſerant trā-

Auferre. ſtulit Nabuzardan magiſter militum. Amos. 1. Et tranſferetur populus Syrie. Et in eodem. Eo q̄ tranſtulerit captiuitatem perfectam. Item ponitur pro auferre. Ioſ. 5. Hodie abſtuli opprobrium egypti a vobis. Ps. 118. Aufer a me opprobrium & contemptum. Et inde. גֹּלָה Gola

גֹּלָה

גָּלוּת captiuitas

Transmigratio.

גָּלוּתָא Transmigratio.

גָּלַח Radere.

גָּלַם Inuoluere.

גְּלוֹמֵי Inuolucrio

גּוֹלֶם Impfectū.

גָּלְמוּד Solitaria. Sterilis.

Mō pariēs גַּלְמוּדָה

גָּלַע Cōmiscere

יִתְגַּלָּע

Cōmiscere

גָּלַשׁ Ascēdere. Apparere

Tondere.

גַּם Etiam Quoq.

גלות siue גלוּת Galuth.i.Transmigratio.Captiuitas. Esa.45. Et captiuitatem meam dimittet.Hiere.28.Et omnem trāsmigrationē iude.Et in eodē.29.Et ad reliquias seniorū transmigrationis.Abdie.1.Et transmigratio exercitus huius filiorū israel.& in eodē.Et transmigratio hierusalem que in bosphoro est.Et in lingua chaldaica scribitur cū aleph in fine.& dicitur גְּלוּתָא Galutha.Dañ.2.Inueni hominē de filiis transmigrationis Iudee.

גלח Galach. Radere. Tondere.Leuit.13.Radetur hō absq; loco macule.Nu.6.Quod radet ilico in eadē die.& in eodem.Tunc radetur Nazareus ad ostiū tabernaculi. Et in eodē.Postq; Rasum fuerit caput eius. Deut.21.Que radet cesariē.Iudi.16. Si rasum fuerit caput meū. Et in eodem. rasit septem crines eius.Esa.7. In die illa radet dñs in nouacula conducta.Hiere.41.Rasi Rarba & scissis vestibus. Ezech.44.Et caput suum non radent.

גלם Galam. Inuoluere.4.Reg.2.Tulitq; Helias pallium suum:& inuoluit illud.Et inde גְּלוֹמֵי Gelome.i. inuolutiones:aut panni siue vestes inuolute.Ezech.27.Inuolucris hyacinthi & polymitorū.Pōitur etiā גּוֹלֶם Golem pro re imperfecta vel informi.Ps.138.Imperfectum meum viderunt oculi tui.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit.Informē adhuc me viderunt oculi tui.

גלמד Galmud.Solitarius.Solus.Sterilis.vt Iob.3.Sit nox illa solitaria.Et in eodē.15. Congregatio eñ hypocrite sterilis.Et in eodem.30.Egestate & fame steriles.Esa. 49. Ego sterilis & non pariens.vbi pro eo quod in littera nostra est.Non pariens.in hebreo ponitur גַּלְמוּדָה Galmuda in genere femínino.

גלע Galaa.cōmiscere. Miscere.Prouer.20.Omnes aūt stulti cōmiscentur cōtumeliis.Pro quo Hebrei legūt. Oīs aūt stultus cōmiscet se siue cōmiscetur.s.Cōtumeliis vel cō tentionibus.Nā supra immediate dixerat.Honor est homini qui separat se a cōtētionib⁹. Et ponitur ibi יִתְגַּלָּע ithgalaa:quod est verbum quarte cōiugationis.Ponitur etiā idē verbum supra in eodē.17.vbi dicitur. Et anteq; calūniam patiatur iudiciū deserit. Pro quo hebrei legunt. Et anteq; cōmiscetur iurgium siue iudicium desiste vel desere. Et in eodē.18.In omni tēpore erit exprobrabilis.Pro quo hebrei legunt. In omni tempore siue in omni re cōmiscetur. scilicet contentionibus.s.Contumeliis.Et solum inuenitur in predictis locis.

גלש Galas.Ascendere. Apparere.Canti.4. Capilli tui sicut greges caprarum:que ascenderunt de monte Galaad.Et in eodē.6.Capilli tui sicut greges caprarum : que apparuerunt de Galaad.Et solum inuenitur in his duobus locis.Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat Manicare.i. Mane surgere.Quia idem significat in lingua Arabica vel Punica. In lingua vero chaldaica significat Tondere vel Depilare. Vnde aliqui hebrei in predictis locis legunt. Que attonse sunt de monte galaad.

גם Gam. etiā. quoq;.et.q;.Etenim.equidem.namq;. sed. Sed et.Gen.27.Benedic etiam & mihi pater mi .Et in eodem.Mihi quoq; obsecro vt benedicas.Et in eo.29.Dedit etiam istum mihi . & in eodem.30. Vt prouideam aliquando etiam domui mee . Exo.7 . Et fecerunt etiam ipsi per incantatiōes egyptiacas.Nu.4.Tole sūmam etiam filiorum gerson.Et in eodem.16.Vt vobis etiam sacerdotiū vendicetis.Deut.1.Mihi quoq; iratus deus propter vos.Et in eodem.3.Tradidit dominus deus noster in manibus nostris etiam og regem basam.Et in eodem. 25 . Etiam post decimam generationem.Ruth.1.Etiam si possem hac nocte concipere.Et in eodem.2 . De vestris quoq; manipulis proiicite de industria.1.Reg.8. Sic faciūt etiam tibi. Et.2. Reg.11.Manc hic etiam hodie.Et in eodem.& mortuus est etiam vrias Etheus.4.Reg.2.Vbi est deus helie etiā nūc. Ester.5. Etiam cras cum rege pransurus sum.Prouer.14. Etiam proximo suo pauper odiosus est . Esa.14 . Abietes quoq; letate sunt super te.Et in eodem.23 . Ibi quoq; non erit requies tibi.Et in eodē.28.Hi quoq; pre vino nescierunt.Thren.4.Ad te quoq; perueniet calix.Hiere.48.Et erit in derisum etiam ipse.Osee.5 . Ruet etiam iudas cum eo.Zach.9.& relinquetur etiam ipse deo nostro . Ponitur etiam.Pro.et.vel q̄.vt Gen̄.27.Et erit benedictus.& in eodem.Comeditq; precium nostrum.& in eodē.44.Et nos & apud quē iuuentus est cyphus.& in eodem.50.Habuitq; in comitatu currus & equites.& in eodē.Veneruntq; ad eū fratres sui·Exo.12.Et vos & filii isr̄.Hiere.22.Et in domo mea inueni malum eorum.Et in eodem.33. Et pactū meū irritū esse poterit &c.Item pōitur pro etenim vel pro equidem.Ps.18.Etenim seruus tu⁹ custodit ea.ps.24. Etenim vniuersi qui sustinent te non confundentur.p̄s.82.Etenim assur venit cū eis.Ps.83.Etenim passer inuenit sibi domū. & in eodem.Etenim benedictionem dabit legislator. Ps. 118.Etenim sederunt principes aduersum me loquebātur. Ps.138. Etenim illuc man⁹ tua deducet me.Esa.49. Equidem & captiuitas a forti tolletur.Hiere.33. Equidem & semen iacob & dauid serui mei. Ponitur etiam נָם pro Nam et:siue pro nāq; vt.1.Reg.17.Nam & leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus.Ps.22. Nam & si ambulauero in medio vmbre mortis.Ps.118. Nam & testimonia tua meditatio mea est. Hiere.23. Propheta namq; & sacerdos polluti sunt. Item ponitur pro sed.Gen.13.Sed & loth qui erat cū Abraam.Exo.12.Sed & vulgus p̄miscuum. Threñ.3. Sed & cum clamauero.Habet etiam alios modos loquendi: qui possunt reduci ad supradictos.Et aliquando ponitur causa ornatus orationis.Sicut apud latinos alique dictiones enditice.Et ideo aliquando omittitur in nostra translatione. Gen̄.27.Cur vtroq; orbabor filio.Pro quo hebrei legunt. Cur ēt vtroq; orbabor filio.Exo.12. Surgite:egredimini a populo meo vos & filii israel..Pro quo hebrei legunt. Surgite:egredimini a populo meo etiam vos etiam filii israel. Et in eodem.Oues vestras & armēta assumite. Pro quo hebrei legunt.Etiā oues vr̄as & armenta assumite.& in eodē. Et abeuntes benedicite mihi.Pro quo hebrei legunt.Et abeuntes benedicite etiam mihi.Prouer.14.Risus dolore miscetur.Pro quo hebrei legunt.Etiam in risu dolet cor.Et similiter in aliis locis omittitur p̄dicta dictio in nostra trāslatione. Scribitur etiam cum sin in principio. Gen̄.6. Quia caro est.Pro quo hebrei legunt.In eo quod etiam caro est. vbi etiam preponitur beth prepositio.Potest etiam deriuari a dictione שָׁגָה saga que significat errare siue ignorare. & tunc erit talis littera.s.in errore suo siue in ignorātia sua caro est.i.quia carnalis est ideo ignorat vel errat.

גמא Gama.Bibere.Ingurgitare.sorbere.vt Gen̄.24.Pauxillum aque mihi ad bibendū prebe.Pro quo hebrei legūt.Da mihi bibere obsecro pauxillum aque: siue fac me ingurgitare vel sorbere pauxillum aque.Et Iob.36.Feruēs & fremens sorbet terram.Item גֹּמֶא Gome.Scirpus. Papyrus. Iuncus.Exo.2.Sumpsit fiscelam scirpeam.Iob.8. Nūquid virere potest scirp⁹ absq; humore.Esa.18. Et in vasis papyri super aquas.& in eodē.35.viror calami & Iunci.

גמד Gomed.Mensura palme manus.Iudi.3.Qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus.Et aliqui hebrei dicunt q̄ signifi-

Et. q;.

Etenim.

Equidem

נָם Nam et

Namq;.

Sed.

גָּמָא Bibere.

Ingurgitare. Sorbere.

גֹּמֶא Scirpus. Papyrus Juncus.

גֹּמֶד Mensura. Palme.

גַּמְדִּים Pygmei.

cat cubitum. Et inde גַּמְדִּים Gamadim. Pro quo beatꝰ hieronymus transtulit pygmeos: qui sunt homines breuissimi statur. Ezech. 27. Sed & pygmei qui erãt in turribꝰ tuis

גַּמָּה Aspectus.

Gama. aspectus. similitudo. & scribitur cũ mẽ in principio & mutatur he vltimum in tau ratione adiuncti.

קְדְמַת Facies. גַּמַּת Aspectus.

& dicitur מְגַמַּת Megamath. Abach. 1. facies eorum ventus vrens. Pro quo hebrei legunt. Aspectus vel similitudo facierum eorum ventus vrens: siue ventus orientalis. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicũt aliqui hebrei qꝫ significat aduersum vel contra. Et legunt sic. Ex aduerso facierum eorum ventus vrens. In translatione chaldaica sic habetur. Ex aduerso facierum eorum similes sunt vento orientali: Qui est ventus calidus & vrens.

Aduersum

גָּמַל Reddere.

Gamal. retribuere. reddere. largiri. ablactare. Gen. 50. Et reddat nobis omne malum quod fecimus. pro quo hebrei legunt. Et reddat nobis omne malum quod retribuimus ei: vel quod reddidimus ei. Ps. 12. Cãtabo domino qui bona retribuit mihi. Ps. 17. Retribuet mihi dominus scdm iustitiam meã. Ps. 102. Necꝫ secũdũ iniquitates nostras retribuit nobis. Ps. 114. Quia dominus benefecit tibi. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. Quia dñs reddidit tibi. Ps. 156 Retributiõem tuã quam retribuisti nobis. Esa. 5. Qñ reddita sunt eis mala. Et in eo. 65. Sup omnibus que reddidit nobis dñs. Et in eo. Et super multitudinem bonorũ domꝰ israel: que largitus est eis. & ide גְּמוּל Guemul. 1. retributio vicissitudo. vicẽ. vltio. vt. Ps. 130. Ita retributio in anima mea. Esa. 5. Retributio enim manuum suarum fiet ei. Et in eodem. 59. Et vicissitudinẽ inimicis suis. Et in eodem. In sulis vicem reddet. Ioel. 3. Nunquid vltionem vos reddetis mihi. Et aliquando scribitur cum he in fine: & dicitur גְּמוּלָה Gemula. vt. 2. Reg. 19. Non indigeo hac vicissitudine. Scribitur etiam aliquando cum tau in principio: & dicitur תַּגְמוּל Tagmul. idest retributio. Ps. 115. Pro omnibus que retribuit mihi. Pro quo hebrei legunt. Omnes retributiones eius super me. Significat etiam ablactare. Gen. 21. Creuit igitur puer & ablactatus est: fecitqꝫ abraam grande conuiuium in die ablactationis eius. 1. Reg. 1. Non vadam donec ablactetur infans. Et in eodem. Et mane donec ablactes eum. Et in eodem. Et adduxit eum secum postqꝫ ablactauerat. Et inde גָּמוּל Gamul. idest ablactatus. Ps. 130. sicut ablactatus est super matrem suam. Esa. 11. Et in cauerna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet. Et in eodem. 28. ablactatos a lacte auulsos ab vberibus. significat etiam quando fructus qui sunt quasi lac incipiunt indurari & recipere propriam formam. Nume. 27. In amygdalas deformati sunt. Pro quo hebrei legunt. Et ablactauit amygdalas. Esa. 18. Et immatura perfectio germinabit Pro quo hebrei legunt. Et vua acerba ablactata. idest perfecte deformata erit germinatio eius. Item גָּמָל Gamal. i. camelus: & est promiscui generis. vt Leuit. 11. Sicut camelus. Deut. 14. Camelum leporem & chirogrillum. Esa. 21. Ascensorem asini & ascensorem cameli. & in plurali גְּמַלִּים Gemalim. siue גְּמַלֵּי Gemale. idest cameli. Gen. 12. Et asine & cameli. Et in eodẽ. Tulitqꝫ decem camelos de grege domini sui. Et in eodem. 32. Camelos fetas cum paruulis suis triginta. Et in eodem. 37. Et camelos eorum portantes aromata.

Largiri. retributio. Vicissitudo. Vltio. vicissitudo retributio. Ablactare deformari Perfectio Camelus. Cameli

גֹּמֶץ Fouea.

Gumas. fouea. Eccl's. 10. Qui fodit foueam: incidet in eam. Et solum inuenitur in predicto loco. Et scribitur cum vau in prima syllaba loco vocalis.

גָּמַר Cõsumari.

Gamar. deficere. finire. perficere. consumari. siue consumare. Ps. 7. Consumetur nequitia peccatorum. Ps. 11. Saluum me fac domine quoniam defecit sanctus. Ps. 76. A generatione in generationem. Pro quo in hebreo habetur. Consumauit siue consumatum est verbum a generatione in generationem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit. consumabitur verbum de generatione in generationem. Ps. 56. Deum qui benefecit mihi. pro quo hebrei legunt. Deum perficientem super me. Ps. 157. Dominus retribuet pro me. Pro quo hebrei legunt. Dominus consumabit siue perficiet pro me. scilicet opera que non possum facere. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem sic transtulit: dñs operabitur pro me. Et inde גְּמִיר guemir. quod in lingua chaldaica significat doctissimum siue perfectissimũ Esdre. 7. vbi dicitur. Esdre scribe doctissimo salutem.

Deficere. Perficere doctissimꝰ

גַּן paradisus. Hortus

Gan. hortus. paradisus. Gen. 2. Plantauerat autem dominus deus paradisum voluptatis. Et in eodem. Lignum etiam vite in medio paradisi. Canti. 4. Hortus conclusus soror mea sponsa. Et in eodem. 5. Veni in hortũ meũ. Et in eo. 6. Dilectus meus descendit in hortum suum. & scribitur aliqñ cũ he in fine in. ge. fe. Et dicitur גָּנָה Gãna: vt Esa. 61. Et sicut hortus germen suum germinat. Et qñ regit post se genitiuum mutat he vltimum in tau: & dicitur גִּנַּת Guinnath. Canti. 6. Descendi in hortum nucum. & in plu. גַּנִּים Gannim secundum formam masculinorum: siue גִּנֹּת Gannoth secundum formam femininorum. Nu. 24. vt horti iuxta fluuios irrigui. Canti. 4. fons hortorũ. Esa. 1. Erubescetis sup hortos quos elegeratis. Hiere. 29. plãtare hortos

גָּנָה Hortus. גִּנַּת Horti. גַּנִּים Horti.

גָּנַן protegere.

Ganan. protegere. Esa. 31. Protegens & liberans. Et aliqñ scribitur cũ simplici nũ. Vt in eo. Sic proteget dñs. exercituum ierusalẽ. Et in eo. 37. Et protegam ciuitatẽ istã vt saluem eam. Osee. 11. Protegam te israel. & inde מָגֵן Magen. idest protector siue protegens. aut scutum vel clypeus. Gen. 15. Ego dñs protector tuus. Ps. 17. Protector ẽ omnium sperantium in se. Osee. 4. Dilexerunt afferre ignominiam protectores eius. Significat etiam scutum vel clypeum aut peltam: eo quod protegit. vt deut. 33. Scutum auxilii tui. 2. Reg. 1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Et in eodem. Clypeus saul quasi non esset vnctus oleo. Et ĩ eo 22. Scutũ meũ & cornu salutis mee. 3. Reg. 10. trecẽteqꝫ mine auri vnã peltã vestiebãt. Esa. 21. Surgite prĩcipes arripite clypeũ. Naũ. 2. Clypeus fortiũ eius ignitꝰ. Et aliqñ scribitur cũ thau in fine. & dĩ מָגִנַּת Meginath. vt Thren. 3. dabis eis scutũ cordis. & in plu. מָגִנִּים Maguinim: scdm formam masculinorũ. siue מָגֹנֹת maguinoth. scdm formã femininorũ. vt. 3. Reg. 10. Et trecẽtas peltas ex auro ꝓbato. 2. Parali. 12. & clypeos aureos qꝫ fecerat salomõ. Et in eo. 26. Prepauit quoqꝫ eis Ozias. i. cuncto exercitui clypeos & hastas Et in eodem. 23. Deditqꝫ iosada sacerdos centurionibus lanceas clypeosqꝫ & peltas.

מָגֵן Protector. מָגִנִּים Scutum. מָגִנִּים Pelte. Clypei.

גָּנַב Furari.

Ganab. furari. Gen. 32. Et rachel furata ẽ idola prĩs sui. Et in eo. Noluitqꝫ iacob cõfiteri socero suo qꝫ fugeret. Pro quo he. le. Et furatus est iacob cor laban syri: eo qd nõ nũciauit ei qa fugiẽs ipse. Et in eo. Nec indicare mihi. Pro quo he. le. Et furatus es cor meũ & nõ indicasti mihi. i. occultasti vel abscõdisti a me. Et sic est in translatione chaldaica. Et in eo. Cur furatus es ḍeos meos. Et in eo. Quidquid furtim peribat: a me exigebas. Et in eo. 40. Quia furtĩ sublatus sum de terra hebreorũ. Exo. 20. Nõ furtũ facies. Et i eo. 21. Qui furatus fuerit hoiem: & vendiderit eũ. Et in eo. 22. Et ab eo qui susceperat furto ablata fuerint. Et in eo. qd si furto ablatũ fuerit: restituet damnũ. 2. Re. 15. & solicitabat cor da virorũ israel. pro quo he. le. Et furabatur absalon corda virorum israel. Et in eodem. 19. Et declinauit populus in

Furari.

die illa ingredi ciuitatem:quomodo declinare ſolet popu lus verſus efugiens de prelio.Pro quo hebrei legunt.Et fu ratus eſt ſe populus in die illa ad ingrediendum in ciuita tem.ideſt abſcondite vel furtiue ingreſſus eſt populus ciui tatem.Iob.4.Porro ad me dictum eſt verbum abſcondi tum & quaſi furtiue. Hiere.23. Qui furantur verba mea

גָּנָב Fur. & inde גֵּנֵב Ganab.ideſt fur.Exo.22. Si inuenitur fur du plum reddet.Iob.24.Per noctem vero erit quaſi fur .Ps.

גַּנָּבִים Fures. 49.Si videbas furem currebas cum eo.Et in plurali.גַּנָּבִים Ganabim.ideſt fures.Abdie.1.Si fures introiſſent ad te.&

גְּנֵבָה Furtum. inde גְּנֵבָה Geneba.ideſt furtum.Exo.22. Si non habuerit quod pro furto reddat:ipſe venundabitur.Et in eodem.Si inuentum fuerit apud eum quod furatum eſt. Pro quo he brei legunt.Si inuentum fuerit in manu eius furtum.

גָּנָּה Hortus. גַּן Gana.hortus.de quo vide ſupra in dictione גָּן Gan.

גָּנַז Gaza. גִּנְזֵי Ganaz.theſaurus.ſiue gaza:vel locus vbi reponitur au rum vel argentum ſeu veſtes precioſe.Eſter.3. Et decē millia talentorum appendam arcariis gaze tue. Ezech. 27.Gazarumq; precioſarum.Vbi pro gaza ſiue gazis po nitur in hebreo.גִּנְזֵי Ginze in numero plurali: nam caret numero ſingulari.

גַּנְזַךְ Cellarium Ganzach.cellarium.repoſitorium. vt.1.Paralip.28. Deſcriptionem templi & porticus & cellariorum. Et ſolum inuenitur in numero plurali & in predicto loco.

גָּעָה Mugire. Gaa.Mugire.Iob.6.Aut mugiet bos cum ante preſe pe plenum ſteterit.

גָּעַל Abſcere. abominari Gaal.abiicere.abominari.reſpuere. aborrere. Leuit. 26.Et nō abiiciet vos anima mea.Et in eodem. Abo minabitur vos anima mea.2.Reg.1. Quia ibi abiectus eſt clypeus fortium.Iob.21.Bos eorum concepit & non abor tiuit.& inde. גֹּעַל Góal.ideſt abiectio.Ezech.16. In abie ctione anime tue.

Aborire. גֹּעַל Abiectio.

גָּעַר Increpaſ. Gaar. Increpare.Geñ.37.Et increpauit eum pater ſu us.Ps.9.Increpaſti gentes:periit impius.Ps.67. In crepa feras arundinis.Ps.105.Et increpuit mare rubrum: & exſiccatum eſt.Ps.118.Increpaſti ſuperbos. Eſa.17. Et increpabit eum & fugiet procul.Et in eodem.54. Vt non iraſcar tibi & non increpem te.Naum.1. Increpans mare: & exſiccans illud.Zach.3.Increpet dominus in te ſathan. Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachium. Pro quo hebrei legūt.Ecce ego increpabo vobis ſiue p vobis ſemē tem ſiue brachium. Et in eodem.3. Et increpabo pro vo bis deuorantem.Et inde.גְּעָרָה Geara. ideſt increpatio ſi ue redargutio.Ps.103.Ab increpatione tua fugient. Pro uer.13.Qui autem illuſor eſt non audit cum arguitur.pro quo hebrei legunt.Et illuſor non audit increpationem ſi ue redargutionem. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & tau in fine.& dicitur.מִגְעֶרֶת Migeéreth.Deut. 28.Et increpationem in omnia opera tua.

גְּעָרָה Increpatio

Redargutio.

מִגְעֶרֶת increpatio

גָּעַשׁ Cōmouere cōquaſſaſ. Gaas.commouere.turbare.intumeſcere.impetum fa cere.2.Reg.22.Commota eſt & contremuit terra .& in eodem.Et conquaſſata quoniam iratus eſt eis. Pro quo hebrei legunt.Et commota ſunt.Et ſic habetur.Ps.17.vbi eadem verba ponuntur in hebreo. Iob.34. Et in media nocte turbabuntur.Hiere.25.Et bibent & turbabuntur. Et in eodem.46.Et veluti fluuiorum intumeſcunt gurgi tes eius.Et in eodem. Et velut flumina mouebuntur flu ctus eius.

Turbare.

Intumeſce re.

גַּף Ala. Veſtis. Gaph.arx.pinnaculum.ala ſiue penna.vt Prouer.9.Vt vocaret ad arcem.Ponitur etiam pro veſte.vt Exo. 21. Cum quali veſte intrauerit:cum tali exeat. de quo vide ſu pra in dictiōe גַּף Guph.Scribitur etiam cum aleph in prī cipio.Et ſignificat exercitum ſiue agmen. De quo vide ſu

pra in dictione אַגַּף Agaph.Item.גַּף gaph. in lingua chal daica ſigñat alam ſiue pennam. Dañ.7.Et alas hēbat aqle.

גֶּפֶן Vitis. Géphen.vitis.vt Geñ.40.Videbam coram me vitem Iudi.9.Et locuta ſunt ligna ad vitem.4.Reg.4. Et in uenit quaſi vitem ſilueſtrem.Ps.127. Vxor tua ſicut vitis abundans in lateribus domus tue. Oſee.10. Vitis frondo ſa iſrael.Et aliquando ponitur in noſtra tranſlatione pro vinea.vt Geñ.49.Ligans ad vineam pullum ſuum. Nu. 6.Quidquid ex vinea eſſe poteſt.Deut.32.De vinea ſodo morum vinea eorum.Iob.15.Ledetur quaſi vinea in pri mo flore.Ps.79.Vineam de egypto tranſtuliſti.Et in plu rali גְּפָנִים Gephanim.Canti.2.Vinee florentes dederunt odorem ſuum.Abach.2.Et non erit germen in vineis. Et in omnibus locis predictis hebrei legunt vitem ſiue vites. Et aliquando ponitur in hebreo ſingulare pro plurali. vt Eſa.7.Omnis locus vbi fuerint mille vites.& Hiere.8.nō eſt vua in vitibus. Pro quo in hebreo habetur. Non ſunt vue in vite.

גְּפָנִים Vinee

גֹּפֶר Leuigatū. Gófer. Leuigatum:ſeu bituminatum.Geñ.6. Fac tibi arcam de lignis leuigatis.Et ſolum inuenitur in pre dicto loco:& dicunt hebrei q̄ ſignificat quodam genus li gni leuiſſimi ſic nominati.vnde ipſū legunt. Fac tibi arcā de lignis gópher.& ſunt qui dicunt q̄ ſigñat quadratū. A lii vero dicūt q̄ ſigñat quodam genus cedri. btūs vero hie ronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc lo co ſic ait: q̄ quadratis lignis:bitumīatis legim⁹ in hebreo.

גֹּפֶר Gopher.

גָּפְרִית Sulphur. Gophrith.ſulphur.Geñ.19.Igitur dominus pluit ſuper ſodomam & gomoram ſulphur & ignem. Deut.29.Sulphure & ſalis ardore comburens.

גָּרַר Gerrare. Ruere. Garar.ſerrare.diſſecare.ruere. & inde מְגֵרָה Megera. i.ſerra.3.Reg.7. Tam ītrinſecus quam extrinſec⁹ ſer rati erant. Pro quo he.le.Serrati erant ſerra intrinſecus & extrinſecus.Hiere.30.Procella ruens in capite impiorum quieſcet.Hebrei tñ dicunt q̄ etiam in hoc loco ſigñat ſer rare vel diſſecare. Et legūt ſic: procella diſſecans vel detrū cans in capite impiorū quieſcet. Alii vero dicunt q̄ deriua tur a ſupradicta dictione גּוּר Gur. Que ſigñat habitare vel peregrinari. Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro ſu ſtentari.3.Reg.17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cūq; ſuſtentor afflixiſti.de quo vide ſupra in dictione גּוּר Gur.& aliqñ ſcribitur cū ſimplici res.Prouer.21. Rapine i piorum detrahent eos. Pro quo he.le. Rapina impiorum diſſecabit eos. Poteſt etiam deriuari a dictione נָגַר Nagar. que ſignificat detrahere vel defluere. vt infra dicetur.

מְגֵרָה Diſſecare.

גָּרָב Scabies. Garab.ſcabies.Deut.28.ſcabie quoq; & prurigīe :ita vt curari nequeas. & in lingua chaldaica ſignificat v trem vel lagenam.

גָּרְגַּר Granum. Oliua. Gargar.granum. Pro quo beatus hieronymus tran ſtulit oliuam.Eſa.17.Duarum vel trium oliuarum in ſūmitate rami.Et ſolū inuenitur in p̄dicto loco: & i nu. plu. Itē גַּרְגְּרָה Garguera.guttur.collū.Prou.1. Et torques collo tuo. Et i eo.3. Circūda eas gutturi tuo.& ſcribitur in hebreo plr:qa caret ſingłari.Et aliqñ ſcribitur cū ſimplici gimel & ſimplici res & additur littera nun in fine.& dici tur גָּרוֹן Garon.i.guttur.Ps.13.Sepulchrū patēs guttur eo rū.Ps.113.Non clamabūt in gutture ſuo. Ps.149. Exalta tiōes dei in gutture eorum.Eſa.58.Clama ne ceſſes.Pro q̄ he.le.Clama in gutture ſiue cum gutture ne ceſſes.

גַּרְגְּרָה Collum.

גָּרוֹן Guttur.

גָּרַד Radere Garad.radere.ſcalpere.Iob.2. Qui teſta ſaniem rade bat.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

גָּרָה Irritare. Inire preliū. Gara.incitare.irritare. ꝓuocare.inire bellū. litē mo uere.Deut.2.videte ergo diligēter ne moueami cōtra eos.i.ne irritetis ſiue ne ꝓuocetis eos ad bellū.et i eo. ne ie

mouerí ad prelium. Prouocaſ

as aduerſus eos prelium. Et in eodem. Neq; mouearis ad prelium. 4. Reg. 14. Quare prouocas malum vt cadas tu & iudas tecum. Hiere. 50. Quoniam dominum prouocaſti. Et inde. תִּגְרַת Thigrath. ideſt prouocatio ſiue irritatio vel contentio. Ps. 38. a fortitudine manus tue ego defeci. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraícam veritatem tranſtulit a contentione manus tue conſumatus ſum. Item גְּרָה Guera. ideſt ruminare. Leuit. 11. Omne quod habet diuiſam vngulam & ruminat. Et in eodem Et ſus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Item. גֵּרָה Guera. obolus. genus ponderis ſeu genus monete. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. Et ſecundum aliquos hebreos ab hac dictione deriuatur גָּרוֹן Garon. ideſt guttur. de quo vide ſupra in dictione גַּרְגַּר Gargar.

Contentio
גְּרָה
Ruminaſ.
גֵּרָה
Obolus.

גָּרַז Excidere. Garaz. excidere. Ps. 30. Proiectus ſum a facie oculorũ tuorum. Pro quo hebrei legunt. Exciſus ſum a facie oculorum tuorum. & inde גֶּרְזֶן Garzen. ideſt ſecuris. Deut. 19. Et in ſuciſſione lignorum ſecuris fugerit manũ. Eſa. 10. Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſecat in ea

גֶּרְזֶן Securis.

גּוֹרָל Sors. Goral. ſors. Nu. 33. Singuli vt ſors ceciderit: ita tribuetur hereditas. Ioſ. 15. Sors filiorum iude. Ps. 21. Et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Prouer. 1. Sortem mitte nobiſcum. Et in plurali. גֹּרָלוֹת Goraloth. ideſt ſortes. Leuit. 16. Mittenſq; ſuper vtrunq; ſortem. Pro quo hebrei legunt. Et mittat ſacerdos ſuper duos hircos ſortes. Ione. 1. Et miſerunt ſortes.

גּוֹרָל Sors.
גֹּרָלוֹת Sortes.

גֶּרֶם Cartilago. Oſſa. Duritiei. Fortis. Gárem. cartilago. os: aut fortis: vel durus: ſiue oſſeus vt Iob. 40. Cartilago illius quaſi lamine ferree. Prouer. 17. Spiritus triſtis exſiccat oſſa. Et in eodem. 25. Et lingua mollis confringet duritiam vbi ponitur in hebreo os pro duritia. Daſi. 6. Et omnia oſſa eorum comminuerunt. Ponitur etiam pro forti. Geſi. 49. Iſacar aſinus fortis. Itẽ.

גָּרַם Cõfrigere. Garam. cõfrigere. Nu. 24. Oſſaq; eorum confringet. Ezech. 23. Et fragmenta eius deuorabis. Pro quo hebrei legunt. & teſtas eius confringes. ſcilicet dentibus. Soph. 3. Iudices eius lupi veſpere non relinquebant in mane. pro quo hebrei legunt. Iudices eius lupi veſpere non confringebãt ſcilicet oſſa in mane. Quaſi dicat: in veſpere confringebãt oſſa & deuorabant ea: & nihil in mane relinquebant. Item

גֹּרֶם Tribunal. Gerem. ideſt gradus quo aſcenditur: aut tribunal. 4. Reg. 9. Poſuerunt ſub pedibus eius in ſiſtitudinẽ tribunalis

גֹּרֶן Area. Góren. area. Geſi. 50. Venerunt ad aream achad. Deut. 16. Quando collegeris de area & de torculari. Eſa. 21. Et filia aree mee. Et in plurali גֹּרָנוֹת Goranoth. vt Oſee. 9. Super omnes areas tritici. Ioel. 2. Implebuntur aree frumẽto. Item גָּרוֹן Daron. ideſt guttur. De quo vide ſupra in dictione גַּרְגַּר gargar.

גֹּרָנוֹת Aree.
גָּרוֹן Guttur.

גָּרַס Confrigeſ Cõcupiſcere. Garas. confringere. frangere. Thren. 3. Et confregit ad numerum dentes meos. Ps. 118. Concupiuit anima mea deſiderare. Pro quo hebrei legunt. Confracta ſiue contrita eſt anima mea deſiderio. Et aliquando ſcribitur cum ſin littera in fine loco ſamach. & dicitur גָּרַשׁ Géres ideſt confractum vel contuſum. Leui. 2. Et confringes in modum farris. Et in eodem. Partem farris fracti & olei.

גָּרַשׁ Cõfrigere Fractum.

גָּרַע Minuere. Garaa. diminuere. auferre. prohibere. confringere. Exo. 5. Nec minuetur quicquam ex opere veſtro. Nu. 11. Quare fraudamur vt non valeamus oblationem offerre. Pro quo hebrei legunt. Quare minuimur. ideſt inferiores ſumus: vt non valeamus oblationem offerre. Et in eodem. 3. De noſtra hereditate minuetur. Et in eodem. Confundatur fortium diſtributio: & aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat. Pro quo hebrei legunt. Addatur hereditas earum hereditati tribus quibus fuerint vxores: & de noſtra hereditate minuetur. Deut. 4. Non addetis ad verbum: nec auferetis ex eo. Iob. 15. Et tuliſti preces coram deo. i deſt abſtuliſti vel diminuiſti. Et in eodem. Et inferior te erit eius ſapientia. Pro quo hebrei legunt. Et diminuta eſt apud te ſapientia: ſiue ablata eſt a te ſapientia. Et in eodem. 36. Non auferet a iuſto oculos ſuos. Et in eodem. qui aufert ſtillas pluuie. Ezech. 16. Et auferam iuſtificationem tuam. Significat etiam cõfringere vel cõcidere. vt Ezech. 5. Ego quoq; confringam: & non parcet oculus meus. Eſa. 15. Omnis barba radetur. ideſt concidetur. Hiere. 48. Omnis barba raſa erit. & inde מִגְרָעוֹת Migraoth. Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit trabes: eo quod exciduntur vt. 3. Reg. 6. Trabes autem poſuit in domo per circuitum forinſecus: vt non hererent muris templi. Hebrei tamen dicunt q; muri templi erant minus craſſi a parte ſuperiori: & q; tabulata a parte poſteriori ſuſtentabantur in muro eo q; erat craſſior a parte inferiori: ita q; trabes non ingrediebantur in muro ſed capita earum a parte poſteriori erant inixa muro: & illud muri quod erat diminutum in craſſitudine a parte ſuperiori dicitur מִגְרָעוֹת Migraoth ſecundum hebreos.

Auferre.
Cõfrigere Concidere
מִגְרָעוֹת Trabes.

גָּרַף Trahere. Garaph. trahere. vt Iudi. 5. Torrens ciſſon traxit cadauera eorum. Item. אֹגְרוֹף Egroph per additionem aleph in principio ſignificat pugnum. vt Exo. 21. Et percuſſerit alter proximum ſuum lapide vel pugno. Eſa. 58. Et percutitis pugno impie. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מִגְרֹפֶת Megrephoth: et ſignificat ſtercus ſiue glebas. Ioel. 1. Computruerunt iumẽta ſub ſtercore ſuo. Pro quo aliqui hebrei legunt ſic. Computruerunt diſſeminata ſub glebis ſuis: ſcilicet ne pullularent. Nam vtroq; modo poteſt legi vt infra dicetur in dictione. פָּרַר Parad.

אֹגְרוֹף Pugnus.
מִגְרֹפֶת Stercus.
Glebe.

גָּרַשׁ Eiſcere. Garas. eiicere. abiicere. expellere. cõmouere. vt Geſi. 3. Eiecitq; adam. Et in eodem. 4. Ecce eiicis me hodie a facie terre. Et in eodem. 21. Eiice ancillam hanc et filium eius. Exo. 2. Et eiecerunt eas. Et in eodem. 6. Et in manu robuſta eiiciet eos de terra ſua. Et in eodem. 11. Poſt hec dimittet vos et exire compellet. Et in eodem. 12. Cogentibus exire egyptiis. Pro quo hebrei legunt. Quia eiecti ſiue expulſi ſunt de egypto. Et in eodem. 23. Qui fugabũt eum et cananeum. ideſt qui expellent vel eiicient eueum et cananeum. Et in eodem. Non eiiciam eos a facie tua anno vno. Et in eodem. Paulatim expellam eos de conſpectu tuo. Et in eodem. 34. Ego ipſe eiiciam ante faciem tuam amorreum & cananeum. Nu. 22. Si quomodo poſſim percutere & eiicere eum de terra mea. 1. Reg. 26. Qui eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. Ps. 77. Et eiecit a facie eorum gentes. Ezech. 31. Iuxta impietatem eius eieci eum. Ioñ. 2. Et ego dixi abiectus ſum a cõſpectu oculorum tuorum. Ponitur etiam pro commouere vel fluctuare. vt Eſa. 57. Impíi autem quaſi mare feruens. ideſt commotum vel fluctuans. Et in eodem. Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Pro quo hebrei legunt. Et commouent aque eius cenum & lutum: ſiue conculcationem et lutum. Et inde mulier repudiata que eiecta eſt a viro ſuo dicitur גְּרוּשָׁה Gueruſa. vt Leuit. 21. Neq; eam que repudiata eſt a marito. Ezech. 44. Viduam et repudiatam non accipiant vxores. Et ide גֵּרְשׁוֹת Gueruſoth Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõfinia. Ezech. 45 Separate confinia veſtra a populo meo. Hebrei tamen dicunt q; in hoc loco ſignificat tributa que principes eiiciebãt ſeu imponebant ſuper populum. & inde מִגְרַשׁ Migreſe ſiue מִגְרָשׁוֹת Migreſoth. i. ſuburbana. Leuit. 25. Suburbana

Eſſicere.
Exire compellere.
Expellere.
Abiſcere.
Fluctuare
cõmouere.
גְּרוּשָׁה repudiata.
גֵּרְשׁוֹת confinia.
מִגְרָשׁ Suburbana.

autem eorum non veneant. Nu. 35. Et suburbana sint pecoribus ac iumentis. Ios. 14. Et suburbana sint ad alenda pecora. Et in eodem. 21. & suburbana eius per circuitum. Et aliquando ponitur pro classibus. Ezech. 27. A sonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur classes. Item.

גֹּרֶשׁ Fructus. גֶּרֶשׁ Guéres. i. maturitas seu fructificatio: sic dictū ab excidēdo seu expellendo fructum ex arboribus. Deut. 33. De pomis fructuū solis ac lune. Item גֶּרֶשׁ Guéres cum ceboleth in littera sin significat confractum siue contussum. De quo vide supra in dictione גָּרַם Garas.

נָשַׁשׁ Palpare. Attrectare. נָשַׁשׁ Gasas. palpare. attrectare. vt Esa. 59. Paluauimꝰ quasi ceci parietem: & quasi absq; oculis attrectauimus. Et solum inuenitur in predicto loco.

נָשַׁם Pluere. מַגְשִׁימִים נֶשֶׁם Pluuia. Imber. נָשַׁם Gasam. pluere. vt Hiere. 14. Nunquid sunt in sculptilibꝰ gentium qui pluant. Vbi ponitur מַגְשִׁימִים magsimim. Quod est participium plurale tertie coniugatiōis. idest facientes pluere. Inde נֶשֶׁם Gésém. idest pluuia. imber Leuit. 26. Dabo vobis pluuias temporibus suis. Iob. 37. & Imbri fortitudinis sue. Ps. 67. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Prou. 25. Ventus aquilo dissipat pluuiā. Eccls. 12. Et reuertantur nubes post pluuiam. Esa. 44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit. Et in eodem. 55. Quomodo descendit imber & nix de celo. & aliquando ponitur in nostra translatione pro hyeme: eo quod in eo abundant pluuie. Iob. 37. Qui precipit niui vt descēdat in terram & hiemis pluuiis. In lingua vero chaldaica significat corpus. vt Dañ. 5. Et nihil potestatis habuisset ignis in corpibus eorū

Hyeme. Corpus.

גַּת Torcular. גִּתּוֹת torcularia גִּתִּית torcularia. Gath. torcular. Iudi. 6. Cumq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantium in torculari. & in plurali גִּתּוֹת Guithoth. Nee. 15. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato. Et aliquando scribitur cum iod in secunda syllaba. Et dicitur גִּתִּית Guithith. vt in titulo psalmi octaui. vbi dicitur in finem pro torcularibus psalmus dauid. hebrei tamen dicunt q̄ ille psalmus & similiter alii habent talem titulum eo quod dauid composuerit illos cum esset in geth ciuitate philistinorum: que interpretatur torcular. Alii vero dicunt q̄ גִּתִּית Guithith. est nomen cuiusdam musici instrumenti quod fuit inuentum in geth: in quo cantabatur ille psalmus.

De incipientibus a littera. ד Daled.

דַּד Vbera. דַּדֵּי Mamme. דַּד Dad. Mammilla. mamma. vber. Et solum inuenitur in numero plurali. s. דַּדֵּי Dade. Prouer. 5. Vbera eius inebrient te omni tempore. Ezech. 23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum. Et in eodem. Et ibi confregerunt vbera pubertatis eius. Canti. 1. Quia meliora sūt vbera tua vino. Potest etiam significare dilectiones siue amores: vt infra dicetur in dictione דוד Dod.

דָּא Dec. דָּא Da. in lingua chaldaica significat hec siue hoc. Dañ. 4 Nonne hec est babylon ciuitas magna. Et in eodē. 7. diuerse inter se. pro quo hebrei legūt. diuerse hec ab hac.

דָּאַב Languere Infirmari Dolere. דָּאַב Daab. dolere. languere. Infirmari. esurire. Ps. 87. Oculi mei languerunt pre inopia. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Oculus meus infirmatus est ab afflictione. Hiere. 31. Et vltra non esurient. pro quo hebrei legunt. Et vltra non dolebunt. Et aliquando scribitur sine aleph. Leui. 26. Et consumat animas vestras. vbi ponitur מַדִּיבוֹת Madiboth. pro מַאֲדִיבוֹת Maadiboth: quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt. Dolere facientes siue infirmare facientes animam. Et inde דָּאֲבָה Deaba. idest dolor. infirmitas. Pro quo beatus hieronymus transtulit egestatem siue esurientem. Iob. 41. Et faciem eius p̄cedet egestas. Hiere. 31. Et animam esurientem saturaui. Et aliquando scribitur cum nun in fine & dicitur דַּאֲבוֹן Daabon. Deut. 28. Et animam consumptam merore. Pro quo hebrei legunt. Et infirmitatem siue langorem vel merorem anime.

דָּאֲבָה Egestas. Esuriens. דַּאֲבוֹן Meror. דָּאַג Solicitum esse. דָּאַג Daag. solicitū esse. formidare. timere. 1. Reg. 9. Et solicitus sit pro nobis. Ps. 37. Et cogitabo pro peccato meo. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et solicitus ero pro peccato meo. Esa. 57. Pro quo solicita timuisti. Hiere. 17. Et in tempore siccitatis non erit solicitum. Et in eodem. 38. Solicitꝰ sum propter iudeos qui transfugerunt ad chaldeos. Et in eodem. 43. Et fames pro qua soliciti estis adherebit vobis. Et inde דְּאָגָה Deaga. idest solicitudo vel timor. Pro quo in translatione nostra ponitur cogitatio. Ios. 22. Et non magis ea cogitatione & tractatu diceremus. Item. דָּג Dag. i. pisces. vt Nee. 13. Inferentes pisces & omnia venalia. De quo vide infra in dictione דָּגָה Daga.

Timere. דְּאָגָה solicitudo. Cogitatio. דָּג Piscis.

דָּאָה Volare. דָּאָה Daa. volare. deut. 28. In similitudine aquile volātis. Pro quo hebrei legunt. Sicut volat aquila. Et aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. Ps. 17. Et volauit super pennas ventorum. & inde דְּאָה Daa: quod est nomen auis immunde: sic dicta a magnitudine volatus. Quam nostra translatio yxon nominauit. Deut. 14. yxon & vulturē ac Miluum.

יxon.

דִּיב Dib. fimus. stercus. & componitur cum dictione ionim que significat columbas. & dicitur דִּבְיוֹנִים Dibionim. idest stercus columbarum. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis. & solum inuenitur in predicto loco.

דִּבְיוֹנִים Stercus. colūbarū דָּבַב Ruminare Facito loqui. Dabab. denunciare. facere loqui. diffamare. Canti. 7. Labiisq; & dentibus illius ad ruminandum. Pro quo hebrei legunt: faciens loqui labia vetera siue antiqua. & inde דִּבָּה Dibba. idest fama vel infamia. aut detractio seu vituperatio. Geñ. 37. Accusauitq; fratres apud patrem crimine pessimo. Pro quo hebrei legunt. Et adduxit ioseph famam eorum malam ad patrem suum. Nu. 15. Detraxeruntq; terre quam aspexerant. Pro quo hebrei legunt. Et exire fecerunt infamiam vel detractionem terre quam aspexerant. Prouer. 25. Et exprobare non cesses. Pro quo hebrei legunt. Et infamia tua non reuertetur: idest non cessabit. Ponitur etiam in nostra translatione pro vituperatione vel pro contumelia. Ps. 30. Quoniam audiui vituperationem multorum. Prouer. 10. Qui profert contumeliam insipiēs est. Hiere. 20. Audiui enim contumeliam multorum & terrorem in circuitu.

דִּבָּה Fama. Infamia. Vituperatio Cōtumelia

דָּבָא Senectus. דָּבָא Daba. senectus. Deut. 33. Sicut dies iuuentutis tue: ita & senectus tua. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortitudinem.

דָּבַח Immolare. דֶּבַח Hostia. מִדְבֵּחַ Altare. דָּבַח Dabach. in lingua chaldaica significat immolare vel sacrificare. 1. Esdre. 6. In loco vbi immolant hostias. & inde דֶּבַח Debach siue דִּבְחָא Dibcha. idest hostia vel sacrificium: vt in predicto loco. & inde מַדְבְּחָא Madbecha idest altare. vt. 1. Esd. 7. & offerte ea super altare templi dei vestri.

דְּבֵלָה Masa de ficis. דְּבֵלִים Masse caricarum. דְּבֵלָה Debela. carica. siue palatha. idest massa deficis. 1. Regum. 30. Dederuntq; ei panem vt comederet & biberet aquam sed & fragmen masse caricarum. Esa. 38. Et iussit esaias vt tollerent massam deficis. Et in plurali dicitur דְּבֵלִים Debelim. 1. Regum. 25. Et ducentas massas caricarum. Et. 1. Paralipo. 12. Afferebant panes in

asinis & camelis & mulis & bobus ad vescendum & farinā & palathas.

Palatha.

דָּבַק Dabac.adherere.conglutinare. agglutinare. compingere.attingere.apprehēdere.comprehendere. sequi Sociare.Gen.2.Et adherebit vxori sue . Et in eodem.34. Sichem filii mei adhesit anima filie vestre . Deut . 4. Vos autem qui adheretis domino deo vestro . Et in eodem .10. Ipsi adherebis.Et in eodem.13.Et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu tua.Et in eodem.30. Et illi adhereas.Ios.22.Adhereatisq; ei & seruiatis . 2.Reg . 20 . viri autem iuda adheserunt regi suo.4.Reg.3. Veruntamē in peccatis Hieroboā filii nabath qui peccare fecit israel adhesit.Iob.29.Et lingua eorum gutturi suo adherebat. & in eodem.41.Vna alteri adherebit.Et in eodem.Membra carnium eius coherentia sibi.Ps.21.Et lingua mea adhesit faucibus meis.Ps.118.Adhesit pauimēto anima mea.Et in eodem.Adhesi testimoniis tuis domine . Prouer . 18. Magis amicus erit quam frater.Pro quo hebrei legunt.Magis adheret quam frater . Hiere. 13 . Sicut adheret lumbare ad lumbos viri.Et in eodem.42.& fames qua soliciti estis adherebit vobis.Ezech.3.Et linguam tuam adherere faciam palato tuo.Et in eodem.29.Et pisces tui squamis tuis adherebunt.Item ponitur pro conglutinare vel agglutinare Gen.34.& conglutinata est anima eius cum ea .Ps.45.cōglutinatus est in terra venter noster.Hiere.13 . Sic agglutinaui mihi omnem domum israel.Ezech.29.& agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis . Ponitur etiam pro compingere.Iob.54.& glebe compingebantur . Significat etiam attingere vel contingere .aut apprehendere vel comprehendere.Gen.19 . Ne forte apprehēdat me malum.Et in eodem.31. & comprehendit eum in monte galaad.2.Parali.5.Alam cherub alterius contingebat . Significat etiam sequi vel persequi . Iudi. 20. & cum vltra tenderent persecuti sunt eos.1.Reg.31.Irrueruntq; philistiim in saul & in filios eius.idest persecuti sunt eos.1 . Paralipo.10. Gumq; appropinquassent philistei persequentes saul & filios eius. Inde דֶּבֶק débec . idest glutinum siue coniunctio aut iunctura.Esa . 41. Dicens glutino bonum est. & in plurali דְּבָקִים debacim.3.Reg.22.& percussit regem israel inter pulmonem & stomachum . Pro quo hebrei legunt.& percussit regem israel inter iuncturas & loricam.Et per iuncturas intelligitur torax qui fit ex laminis ferreis sibi inuicem iunctis .

Adherere.
Coherere.
Cōglutinare.
Agglutinare.
Cōpigere.
Apprehēdere Comprehendere.
Cōtingere
Persequi.
דֶּבֶק Glutinum
דְּבָקִים Iuncture.

דָּבַר Diber. loqui.dicere.sermocinari.iterficere.subiicere Gen.17.Gumq; finitus esset sermo loquētis cum eo. Et in eodem.18.Quia semel cepi loqui ad dominum meū. Et in eodem.Ne queso indigneris domine mi si loquar. & in eodem.24.Qui locutus est mihi & iurauit mihi dicēs. Et in eodem.31.Caue ne quicquam aspere loquaris cōtra iacob.Et in eodem.57.Nec poterant ei quicquam pacifice loqui.Et in eodem.42.Locutus est nobis dominus terre. Exo.4.Et ipse loquetur pro te.Et in eodem.13.Locutusq; est dominus ad moysen.Et in eodem.19.Moyses loquebatur.Et in eodem.20.Loquere tu nobis & audiemus . Nu. 7.Audiebat vocem loquentis ad se.Et in eodem. 12.Locuta est maria & Aaron contra Moysen.Et in eodem.Vel per somnium loquar ad illum.Et in eodem.Ore enim ad os aloquor ei.Et in eodem.21. Locutusq; contra dominum & Moysen ait.Et in eodem.27.Iustam rem postulant filie salphaad.Pro quo hebrei legunt.Iuste siue recte loquuntur filie salphaad.Deut.31.Et loquar audientibus eis .1 . Reg. 1. Porro anna loquebatur in corde suo.Et in eodem.19.Locutus est ergo ionathas de dauid bona.2. Reg.23. Spiritus domini locutus est per me.&.4.Reg.2. Cumq; pergerent & incendentes sermocinarentur.Nec .15. Ex media parte loquebantur azotice.& nesciebant loqui iudaice. Iob.7.loquar in tribulatione spiritus mei. Et in eodem. 33.Loquatur lingua mea in faucibus meis.Ps.2. Tunc loquetur ad eos in ira sua.Ps.14.Qui loquitur veritatem in corde suo. Ps.27.Qui loquuntur pacem cum proximo suo . Ps.30. Que loquuntur aduersus iustum iniquitatem.Ps. 49.Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris. Ps. 86 . Gloriosa dicta sunt de te.Ps.88.Tunc locutus es in visione sanctis tuis.Prouer.23.Et cor tuum loquetur peruersa.Et in eodem 25.Qui loquitur verbum in tempore suo. Eccls.1. Locutus sum in corde meo.Et in eodem. 7 . Sed & cunctis sermonibus que dicuntur ne accommodes cor tuum.Canti.8 In die quando alloquenda est . Esa.8. Loquimini verbum & non fiet.Hiere. 9.Docuerunt linguas suas loqui mendacia.Ezech.2.Et loqueris verba mea ad eos . Dan.10.Cumq; loqueretur mecum conualui . Osee.2. Et loquar ad cor eius.Et in eodem.10 . Loquimini verba visionis inutilis. Et in eodem.12.& locutus sum super prophetas . Zach .2. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur . Malach.3.Quid locuti sumus contra te . Vbi ponitur verbum passiuum prime coniugationis:quod scribitur cum littera nun in principio.Et in eodem.Tunc locuti sunt timentes dominum vnusquisq; cum proximo suo . & inde דָּבָר Dabar.siue דְּבָר Debar.i.verbum.sermo.eloquium.Res vel aliquid.causa. negocium. tractatus . ordo . responsum .Iudi. 3.Verbum secretum habeo ad te.o rex.1.Reg.17 . Nūquid non verbum est.2.Reg.1. Quod est verbum quod factum est.3.Reg.17.Et verbum dei in ore tuo verum est . Iob.4. Porro ad me dictum est verbum absconditum.Ps.32. Quia rectum est verbum domini. Ps . 44. Eructauit cor meum verbum bonum.Ps.106.Misit verbum suum & sanauit eos.Ps.118.Verbum tuum permanet in celo.Prouer. 14.innocens credit omni verbo.Esa.2.Verbum quod vidit esaias filius Amos.Hiere.29 . Et suscitabo super vos verbum meum bonum.Ezech.1.Factum est verbum domini ad ezechielem.Item ponitur pro sermone.Gen. 24 . A deo egressus est sermo.Exo.33.Audienspopulus sermonē hūc pessimum.Deut.30.Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo. 1.Reg.3.Et sermo domini erat preciosus. 3.Reg.10.Non fuit sermo qui regem possit latere.2 . Paralipo.9.Firmetur sermo tuus quem locutus es . Iob . 26. Et cumvix paruam stillam sermōis eius audierimus.Ps.147 Velociter currit sermo eius.Prouer.12 . Et sermone bono letificabitur.Et in eodem.25.Gloria dei est zelare verbū: & gloria regum inuestigare sermonem . Hiere. 18.Nec sermo a propheta.Et in eodem. 44 . Cuius sermo complea tur.Item ponitur pro re:velpro aliquo . Gen . 37.Pater vero rem tacitus considerabat .Exo. 9. vt nil omnino pereat ex his que pertinent ad filios israel.Pro quo hebrei legunt Et non morietur siue nō peribit ex oībus que pertinēt ad filios israel qnicquam siue aliquid aut res.Nu.23.Et quod cumq; imperauerit loquar tibi . Pro quo hebrei legunt . & quodcunq; siue rem quam ostenderit mihi loquar tibi. Deute. 23.& nihil in eis appareat feditatis . Pro quo hebrei legunt.& non appareat in te turpis res aut feditatis aliquid. Iudi.18.Nullo eis penitus resistente.Pro quo hebrei legūt Et non resistente re siue aliquo in terra . Et in eodem . In quo nullius rei est penuria . 2 . Reg .11.Non te frangat ista res. Et in eodem.17 . Et sic res latuit . 4 . Regum.5 . & si rem grādē dixisset tibi ppheta facere debueras. Ps.63.Intenderūt arcum suum rem amaram . Ecclesiastes . 8 . Neq;

Sermocinare.

דָּבָר
דְּבָר Verbum.

Sermo.

Res.

Quicquā . Quodcūq;

Aliquod . Res.

Opus.

permaneas in opere malo. Pro quo hebrei legũt. Neqꝫ permaneas in re mala siue in aliquo malo. & in eodẽ. Qui custodit preceptum: non experietur quicquã mali. i. aliquid mali. Esa. 39. Nõ fuit res quam nõ ostenderim eis in thesauris meis. Et in plurali דְּבָרִים Debarim. i. verba. Sermões res. Geñ. 11. Erat aũt terra labii vnius & sermonum eorũdẽ Deut. 4. Ne obliuiscaris verborum que viderunt oculi tui. Et in eodem vocem verborum eius audistis. 3. Reg. 8. Et sint sermones mei isti &c. Ps. 18. Non sunt loquele neqꝫ sermones. Ps. 118. Cõfirma me in verbis tuis. Ezech. 1. Gunt res difficiles. Et qñ post se regit genitiuũ dicitur דִּבְרֵי Dibre. Ps. 35. Verba oris eius iniquitas & dol⁹. Põitur etiã דָּבָר Dabar pro causa. Ios. 5. Hec aũt causa est secunde circũcisionis. 3. Reg. 11. Et hec est causa rebellionis aduersus eũ. Item ponitur pro negocio vel tractatu. Exo. 18. Vltra vires tuas est negocium. Ios. 22. Et non magis ea cogitatiõe atqꝫ tractatu. Item ponitur pro ordine. Esa. 5. Et pascẽtur agni iuxta ordinem suum. Ps. 109. Secundũ ordinem melchisedech. Vbi põitur דִּבְרָתִי Dibrathi cũ Tau & Iod in fine: ratione genitiui sequentis. Significat etiam eloquiũ siue responsum vel sponsionem. Exo. 8. Pro sponsione ranarum quam condixerat pharaoni. Hiere. 5. Et responsum nõ est in eis. Osee. 1. Principium loquendi dño in osee. Pro quo hebrei legunt. Principiũ eloquii siue sermonis dñi in osee Et aliquando additur littera mem in principio & dicitur מִדְבָּר Midbar. i. eloquium. Canti. 4. Et eloquium tuũ dulce. Et aliquãdo huic dictiõi דָּבָר Debar siue דִּבְרַת Dibrath preponitur dictio עַל Al. & dicitur עַל דָּבָר Al debar siue עַל דִּבְרַת Al dibrath. Et tunc ambe dictiones significãt propter: quia: vel gratia alicuius rei: aut super aliquod: vl̃ ꝑ aliquo. vt Geñ. 45. Propter pecuniam quam retulimus pri⁹ in saccis nostris. Deut. 24. Quia noluerunt vobis occurrere in pane & aqua. Eccl's. 3. Dixi in corde meo de filiis hominum. i. propter filios hominum. Et in eodem. 8. Et precepta iuramenti dei. Pro quo hebrei legunt. Et propter iuramentum dei: siue & super verbum iuramenti dei. Dañ. 2. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret. Inde דְּבִיר Debir i. Oraculum: siue domus interior que dicebatur Sancta sanctorum: eo quod ex eo dabantur responsa & verba diuina. 3. Reg. 6. Per circuitum templi & oraculi. & in eodẽ. Oraculum aũt in medio domus in interiori parte fecerat. Et in eodem. 8. Et intulerunt sacerdotes arcam federis domini in locum suum in oraculum templi. Beatus hieronymus sup epistolam ad Ephesios sic ait. Interiora corporis nostri in nouum vocabulum transeant: dicanturqꝫ debir: quod nos oraculum siue responsum possumus appellare. & vt contẽtiosius verbum exprimamus ex verbo locutorium dicere possumus. Item דָּבַר Daber. i. interfecit siue subiecit. 2. Paralip. 22. Surrexit & interfecit oẽm stirpem regiam dom⁹ Ioram. Ps. 46. Subiecit populos nobis. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veri. transtulit in hoc loco. Congregauit populos subtus nos. & inde דֶּבֶר Déber siue דָּבֶר Dáber. i. mors pestis siue pestilẽtia. vt Exo. 5. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et in eodem. 9. Pestis valde grauis. & in eodem. Et percutiam te & populũ tuum peste. Ps. 90. A negocio perambulãte in tenebris. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem trãstulit. A peste in tenebris ambulãte. Osee. 13. Ero mors tua o mors. Et inde מִדְבָּר Mydbar. i. desertum. Solitudo: eo quod est locus contrarius vite humane. Geñ. 21. Habitauit in deserto Pharã. Exo. 4. Vt seruiat mihi in deserto. Et in eodẽ. 14. Cõclusit eos desertũ. & in eodẽ. 19. In die hac venerunt in solitudinem Sin. Deut. 1. In solitudine campestri. Ps. 54. Et mansi in solitudine. Ps. 101. Similis factus sum pelicano solitudis. Inde דְּבוֹרָה Debora. i. apis. Esa. 7. Et api que est in terra assur. Et in plurali דְּבוֹרִים Deborim idest apes. Deut. 1. Sicut solent apes persequi. Iudi. 14. Et ecce examen apũ in ore leonis erat. Ps. 117. Circumdederũt me sicut apes. Item דָּבַר Dabar. i. caula. s. ouium. Mich. 2. Quasi pecus in medio caularum. Vbi ponitur הַדַּבְּרוֹ Hadabro cum he in principio & cum vau in fine. Et dicũt hebrei ꝙ significat cõsuetudinem siue ductum. eo quod in lingua chaldaica דָּבַר Dabar significat ducere vel minare. Inde דִּבְרוֹת Dobroth id est ducte: in gñe femínino. Pro quo btũs Hieronymus transtulit rates. 3. Reg. 5. Et ego componam eas in ratibus.

דְּבַשׁ Debas. Mel. Geñ. 43. Modicũ resine & mellis. Exo. 13. Vt darettibi terrã fluentẽ lacte & melle. Iudi. 14. Quid dulcius melle. 1. Reg. 14. Omnis quippe terre vulg⁹ venit in saltum in quo erat mel. 2. Paralip. 39. Mellisquoqꝫ & omnium que gignit humus decimas obtulerũt. Et dicũt hebrei ꝙ etiam accipitur ꝑ melle dactylorum: qui in terra illa sunt valde melliflui. Item דַּבֶּשֶׁת Dabéseth. Gibbus. s. camellorum. Esa. 30. Et super gibbum camellorum thesauros suos.

דָּג Dag. Piscis. De quo vide in dictione sequenti.

דָּגָה Daga. crescere. multiplicari. piscari. Geñ. 48. Et crescant in multitudinem super terrã. Hiere. 16. Ecce ego mittã piscatores multos dicit dñs & piscabuntur eos. Inde דָּגָה Daga. i. piscis. Exo. 7. Pisces quoqꝫ q sunt in flumio morientur. & in eodem. Et pisces qui erant in flumine mortui sunt. Nu. 11. Recordamur piscium quos comedebamus inegypto. Et quando post se regit genitiuum mutat he vltimum in Tau. Geñ. 1. Et presit piscibus maris. & in eodem. Et dominamini piscib⁹ maris. Ezech. 29. Et agglutinabo pisces flaminum tuorum. Et in predictis locis in hebreo ponitur singulare pro plurali. dicitur etiam דָּג Dag. sine he in fine. vt Ione. 2. Et preparauit dñs piscem grandẽ. Scribitur etiã דָּאג Dag. cum aleph in medio dictionis. Nee. 13. Afferentes pisces & omnia venalia. Et in plurali דָּגִים Dagim. i. pisces. Eccl's. 9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Et qñ post se regit genitiuũ amittit mem & dicitur דְּגֵי Dege. Geñ. 9. Oẽs pisces maris manui vestre traditi sunt. Ps. 8. Volucres celi & pisces maris. & inde דָּיָג Dayag siue דָּוָג Dauag per appositionẽ Iod vel Vau in medio dictionis. i. piscator. Esa. 19. Et merebunt piscatores. Ezech. 47. Et stabunt super illa piscatores.

דֶּגֶל Dégel. Vexillum. aut signum exercitus: siue quodlibet insigne. Nu. 2. Singuli per turmas signa atqꝫ vexilla & domos cognationum suarum castrametabuntur. Et in eo. In castris filiorum ruben ad meridianam plagam erit princeps elisur filius sedeur. pro quo hebrei legunt. Vexillum vel signum castrorum ruben ad meridianam plagam per turmas suas & princeps filiorum ruben elisur filius sedeur. Et inde דָּגוּל Dagul idest insigne vel signatum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit electum. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex millibus. Et inde verbum. נִדְגַּל Nidgol. Pro quo in nostra translatione habetur magnificabimur. Ps. 19. Et in nomine dei nostri magnificabimur. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit: & in nomine dei nostri ducemus choros. Potest etiam legi sic. Et in nomie dei nostri ducemus vexilla vel signa: aut signati vel insignes erimus. Et inde נִדְגָּלוֹת Nidgaloth. pro quo beatus hieronymus trãstulit castrorũ acies ordinate. s. ꝑ signa atqꝫ vexilla. Ganti. 6. Terribilis vt castrorum acies ordinata.

דְּבִיר Oraculum
דָּבַר Interficere. Subiicere
דֶּבֶר Cõgregare. Pestis.
מִדְבָּר Mors. Desertum.
דְּבָשׁ Mel.
דְּבָשֶׁת Gibbus. Piscis.
דָּג Piscis.
דָּגָה Crescere. Piscari. Pisces.
דָּגוּל Signum. Vexillum. Electus.
נִדְגָּל Magnificari. Ducere choros.
נִדְגָּלוֹת Acies ordinate.

דָּגָן Frumentū

דָּגָן Dagan.Frumentum.Geñ.27.frumento & vino ſtabiliui eum.Deut.11.Vt colligatis frumētum & vinum & oleū.2.Paralip.32.Apotheeas quoq; frumēti vini & olei.

דָּגַר Fouere

דָּגַר Dagar.fouere.incumbare ſicut aues ſolent ſuper ouа incubare.Eſa.34.Et circunfodit & fouit in vmbra eius.Hiere.17.Perdix fouit que non peperit.

דָּדָה Lacere. Cogitare

דָּדָה Dada.tacere.recogitare. Ps.41. Quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſq; ad domū dei. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Quia veniam ad vmbraculum tacebo vſq; ad domum dei.Eſa.38.Recogitabo tibi omnes annos meos.Hebrei tamen dicunt q; ſignificat ambulare paulatim ſiue moueri. Sicut infra dictio נָדַד Nadad.que ſignificat mouere aut migrare.vt Eſa.10.Migrauit medemena.Et in eodem.Et nō fuit qui moueret pennam.Et ſic exponūt illud pſalmi.41. ſcilicet mouebor ſiue ambulabo cum eis vſq; ad domum dei.Et illud Eſa.38.Exponunt ſic ſcilicet cōmouebo oēs annos meos.ideſt reuoluam eos in cogitatiōe mea in amaritudine anime mee.

דָּהָב Aurum

דָּהָב Dahab.In lingua chaldaica ſignificat aurum vt Dañ. 2.Caput ex auro optimo.Et in eodem.Es argentū & aurum.Et inde מַדְהֵבָה Madheba per additionem mem in principio.ideſt aurum tributarium.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tributum.Eſa.14. Quomodo ceſſauit exactor:quieuit tributum.

מַדְהֵבָה Tributū.

דָּהַם Cōturbat?

דָּהַם Daham .ſtupefacere. conturbare. Et inde participiū paſſiuum נִדְהָם Nidham.Hiere.14. Quare futurus es ſicut vir vagus.pro quo he.le. ſicut vir ſtupefactus ſiue conturbatus.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

דָּהַר Fremere

דָּהַר Dahar.fremere.Naum.3. Vox impetus rote & equitis frementis.Et inde דַּהָרוֹת Daharoth. ideſt fremitus. vel impetus.Iudi.5.Fugientibus impetu & per preceps ruentibus fortiſſimis hoſtium . Pro quo hebrei legunt . Ab impetu ſiue a fremitu fortium eius.Item הִדְהַר Thidhar.ק additionē tau in principio:ſignificat quoddam genus arboris.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vlmum. Eſa. 41.Ponam in deſerto abietem & vlmum & buxum ſimul. Et aliqui hebrei dicunt q; ſignificat quandam ſpeciē cedri.

דַּהָרוֹת Impetus. Fremitus.

תִּדְהָר Vlmus.

דֹּב Vrſus.

דֹּב Dob.vrſus.1.Reg.17.Et veniebat leo vel vrſus & tollebat arietem.Prouer.28.Leo rugiens & vrſus eſuriens. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. vt.1.Reg.17. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. Eſa.11. Vitulus & vrſus paſcentur. Threñ.3. Vrſus inſidians factus eſt mihi. Et in plurali דֻּבִּים Dubim.i. vrſi.4. Reg.2.Et egreſſi ſunt duo vrſi de ſaltu.

דֻּבִּים Vrſi.

דָּוָג Piſcatorib⁹

דָּוָג Dauag.piſcator. De quo vide ſupra in dictione דָּגָה Daga.Et inde דּוּגָה Duga.i.inſtrumētum piſcatoriū ſecundum hebreos quo piſces coquūtur. Amos. 4. Et reliquas veſtras in ollis piſcatoriis. Et aquila in lebetibus piſciculorum tranſtulit.vt ait beatus hieronym⁹ in ſuis explanatiobus ſuper predicto loco.

דּוֹד Dilectus. Patruus. Patruelis

דּוֹד Dod. Dilectus.patruus.aut patruelis.vber. māma.ſeu mamilla.caldariū.cophinus.calathus.Canti.1.Faciſculus myrrhe dilectus meus mihi.Et in eodē.2.Dilectus meus mihi & ego illi.& in eodē.5.Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto.Et in eodē.8.Innixa ſuper dilectum ſuū. Itē ponitur pro patruo. Hiere.32.Et venit ad me ananehel filius ſellū patrui mei. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. Leui. 10.Vocatis autē moyſes miſahele & eliſſaphan filiis oziel patrui aaron.Et in eodē.25.Qui noluerit ex fratribus ſuis redimet eum aut patruus. Ponitur etiā pro patrueli. Eſa. 4.Canticum patruelis mei vinee ſue. Hiere.32. Ecce ananehel filius ſellū patruelis tuus veniet ad te. Et in eodem. In oculis ananehel patruelis mei.Ponitur etiā pro vbere. vel māma.Prouer.7.Veni inebriemur vberibus.Scribitur etiam pro vberibus vel pro māmis ſine vau in medio dictionis.vt Cāti.1. Quia meliora ſunt vbera tua vino.& in eodem.Memores vberū tuorum ſuper vinū.et in eodē.4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſponſa. et in eodē. Pulchriora ſunt vbera tua vino.Et in eodē.7.Ibi dabo tibi vbera mea.hebrei tamē in predictis locis ꝓ vberib⁹ vel mamis legunt dilectiones ſiue amores:quia eiſdē litteris vtrūq; ſcribitur.vt Ezech..16. Et tēpus tuū tempus amantium. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt amantiū:in hebreo eſt דֹדִים Dodim ſine vau:ſicut in locis ſupradictis.vide etiā de hoc ſupra in dictione דָּד Dad. Item דּוּד Dud.i.caldarium. 1.Reg.2.Et mittebat eam in lebetem vel in caldariū.Ponitur etiā pro cophino.Ps.80.Manus eius in cophino ſeruierunt.Item ponitur pro calatho. Hiere.24.Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. & in eodē. Et calathus vnus ficus habebat malas nimis. Et in plurali דּוּדִים Dudim.4. Reg.10.Et poſuerūt capita eorū in cophinis. Et aliquando ſcribitur cum littera aleph in fine: de quo vide in dictione ſequenti.

דֹּדִים Vber. Māma. Amātes. דּוּד Caldariū. Cophinus Calathus. דּוּדִים Cophini.

דּוּדָאִים Mādragoꝛ.

דּוּדָאִים Dudaim.mandragore.Geñ.30.Reperit mādragoras quas matri lie dedit.et.Canti.7.Mandragore dederunt odorem ſuū.et ſolum inuenitur in numero plurali.et qñ poſt ſe regit genitiuū amittit mē: & dicitur דּוּדַאי Dudae.vt Geñ.30. Da mihi partem de mandragoris filii tui.Ponitur etiā pro cophinis vel calathis.vt Hiere. 24.Et ecce duo calathi pleni ficis.

דּוּדַאי Cophini.

דָּוָה Merore cō fecta. Meſtū eſſe in dolore.

דָּוָה Daua.merens.dolēs.mēſtruata.Threñ.1.Tota die merore confectam.Et in eodē.5.Propterea meſtum factū eſt in dolore cor noſtrū.Et aliquādo ſcribitur cum Iod in fine loco he. Et dicitur דָּוִי Dauai.i.dolor. Infirmitas.meror.aut merens Ps.40.Dñs opem ferat illī ſuper lectū doloris eius.Thren.1.Et cor meum merens. Ponitur etiā דָּוִי Deue pro anguſtia.Iob.6.Nunc pre anguſtia cibi mei ſunt Et aliquādo ſcribitur cū mem in principio.Et dicitur מָדְוֵי Madue.Deut.7.Auferet dñs a te omnē languorem & infirmitates egypti peſſimas.Ponitur etiā מַדְוֵי Madue pro veſtimētis.vt.2. Reg.10.Et precidit veſtes eorum medias.de quo vide infra in dictione מַד mad. Item דָּוָה Daua.i.menſtruū ſiue menſtruata.Leui.12.Iuxta dies ſeparationis mēſtrui.Et in eodē.15.Et que menſtruis tēporibus ſeparatur. Eſa.30.Et diſperges ea ſicut immūditiam menſtruate.

דָּוִי Dolor Merens. Anguſtia מַדְוֵי Infirmitates דָּוֵי Veſtes. דָּוָה Menſtruū Mēſtruata

דָּוַח Impellere Expellere. Eijcere.

דָּוַח Doach.īpellere.expellere.euertere.eiicere.lauare.Ps. 54.Et angelus dñi coarctās eos. Pro q̄ beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Et angelus dñi impellat.Ps.35.Expulſi ſūt nec potuerūt ſtare. Hiere.27. Vt eiiciā vos & pereatis.. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio.de quo vide infra in dictione דָּחָה Dacha. Itē ſignificat lauare.ſ.quādo eſt verbū tertie coniugationis:et tunc mutatur littera vau in iod.vt Eſa.4.Et ſanguinē ieruſalem lauerit de medio eius.2. Paral.4. Vt lauarent in eis omnia que in holocauſtis oblaturi erant.Pro quo hebrei legunt Ad lauandū in eis:omnia que in holocauſtū oblaturi erant lauabant in eis.Ezech.40.Ibi lauabāt holocauſtū.

Lauare

דּוֹךְ מְדוֹכָה Mortariū.

דּוֹךְ Doch.terere. Et inde מְדוֹכָה Medocha.i. Mortariū: eo quod in eo teritur.vt Nu.11. Frangebat mola ſiue terebat in mortario.Et inde דָּךְ Dach.i.pauper.egenus.humilis.contritus.Ps.9. Et factus eſt dominus refugiū pauperi Ps.73. Ne auertatur humilis factus confuſus. Vide etiam de hoc ifra in dictione דַּךְ Dach.& in dictione דַּכָּה Dacha.

דָּךְ Pauper Humilis

דּוֹם

דּוֹם Dom.Tacere.ſilere.quieſcere.expectare.vt Ps.61. Verūtamē deo ſubiecta eſto anima mea. Pro quo beat⁹

Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Verūtamē deo tace anima mea. Amos.5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Et aliquando scribitur sine vau. vt Leuit.10. Quē audiēs tacuit aarō. Hiere.47. Et refrigerare & sile. Threñ. 2. Nec taceat pupilla oculi tui. & in eodem.3. Sedebit solitarius & tacebit. significat ēt quiescere. siue expectare. Ios.10. Sol cōtra gabaon ne moueris. pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta. i. sta ne moueris. Et in eodem. Et stetit sol & luna .i. quieuit. 1. Reg. 14. Manete donec veniamus ad vos. i. quiescite vel expectate. Vide ēt infra in dictione דָּמָם Damam. & in dictiōe דָּמָה Dama. In de דּוּמָה Duma. i. silentium. Pro quo in nostra translatione ponitur infernus. Ps.93. Paulominus habitasset in inferno anima mea. Et inde דּוּמִיָּה Dumia. i. silētium. Ps.61. Nō ne deo subiecta erit anima mea. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Attamen ad deum silebit anima mea. Ps.64. Te decet hymnus de⁹ in syon. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Tibi silentium laus deus in syon.

Tacere. Silere. i

Quiesce.

Expectate.

דּוּמָה Infernus.

דּוּמִיָּה Silentium.

דּוּן Dun. iudicare. iudicium esse. iudicio contēdere. certare. litigare. Geñ.6. Non permanebit spūs meus in homine in eternum. Pro quo hebrei legunt. Non certabit siue non litigabit spiritus meus in homine in eternum. Alii vero legunt sic. Non iudicabit spūs meus in hoie in eternum. Vñ beatus Hieronymus in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait. In hebreo scriptum est: Non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum: qm̄ caro sūt. hoc est: quia fragilis est in homine conditio nō eos ad eternos seruabo cruciatus: sed hic illis restituam quod merentur. Ergo non seueritatem vt in nostris codicibus legitur: sed clementiam dei sonat: dum peccator hic pro suo scelere visitatur. hec Hieronymus. Alii vero dicunt q̄ potest deriuari a dictione נָרֵן Méden que significat vaginā: quasi esset spiritus in homine sicut gladius in vagina. & legūt sic. Nō vaginabitur spiritus me⁹ in homine. i. non manebit vel p̄ manebit. Concordat cum hoc burgensis in additionibus super hoc loco. Iob.19. Et scitote esse iudicium. & aliquādo scribitur sine vau in medio. Gesi.15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem.30. Iudicauit mihi dominus. Hiere.5. Causam vidue non iudicauerunt Et in eodem.22. Iudicauit causam pauperis & egeni in bonum suum. Et aliquando scribitur cum Iod in medio loco vau. Geñ.49. Dan iudicabit populum suum. Deut.32. Iudicabit dominus populum suum. Iob.35. Iudicare coram illo. Ps.71. Iudicabit populum tuum in iustitia. Ps.109. Iudicabit in nationibus. Eccls.6. Et non possit contra iustiorem se iudicio contendere. Esa.5. Stat ad iudicandos populos. & aliquando scribitur cum nun in principio & dicitur נָדִין Madon: & significat certare vel litigare. vt.2.Reg.19. Omnisq̄ populus certabat in cunctis tribubus israel. Inde דִּין Din. i. iudicium siue causa. s. que agitur in iudicio. Iudi. 5. Et sedetis supra in iudicio. Iob.36. Causa tua quasi impii iudicata est: causam iudiciumq̄ recipies. Hiere.5. Causam vidue non iudicauerunt. & in eodē.22. Iudicauit causam pauperis & inde דַּיָּן Daiam. i. iudex. Ps.67. Patris orphanorum & iudicis viduarum. & inde מָדוֹן Madon. i. contentio. Lis. Rixa. Iurgium. Discordia. vt Prouer.15. Vir iracundus prouocat rixam. Et in eodem.16. Homo peruersus suscitat litem. Et in eodem.17. Qui dimittit aquam caput est iurgiorum. Quod in hebreo legitur in numero singulari scilicet caput est iurgii. Et in eodem.22. Eiice derisorem & exibit cum eo iurgium. 2. Reg.21. Quartum bellū fuit in geth: in quo vir fuit excelsus. & ponitur ibi מָדוֹן Madon pro excelso. Pro quo aliqui hebrei legūt. litigiosus vel rixosus. i. bellicosus. Potest etiam deriuari a dictione מִדָּה Midda que significat mēsuram. vt sit sensus. In quo vir fuit mensure siue mensuratus. i. excelsus. Et in plurali scribitur sine vau & dicitur מְדָנִים Medanim. vt prouer.6. Qui semi nat inter fratres discordias. & in eodem.10. Odium suscitat rixas. & aliquando scribitur cum Iod loco vau & dicitur מִדְיָנִים Midianim. vt prouer.18. Contradictiones cōprimit sors. Et in eodem.21. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cum muliere litigiosa. pro quo hebrei legūt quā cum muliere litigiorum vel litium. Et in eodem. Quam cū muliere rixosa. Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere rixarum vel litium. Et in eodem.27. Tecta perstillātia in die frigoris & litigiosa mulier comparantur. Ponitur ēt pro iudiciis. vt prouer.18. Et iudicia quasi vectes vrbium. Sed etiam in hoc loco hebrei legūt. Et iurgia siue lites. Itē מְדִינָה Medina. i. prouincia. de quo vide infra in dictione מְדִין Medin.

Certare.

Judicare.

Judicio'cō tendere.

נָדוֹן Certare.

דִּין Judicium Causa.

דַּיָּן Judex.

מָדוֹן Rixa. Litis. Iurgium.

מָדִין Excelsus.

Mensura.

מְדָנִים Discordie. Rixe.

מְדְיָנִים cōtradictiones. Lites.

Judicia.

מְדִינָה Prouincia.

דּוּן Dus. Precedere. vt Iob.41. Et facie eius precessit egestas. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei ק̇ significat letari siue gaudere: quia in lingua chaldaica significat gaudium vel letitiam. & legunt sic. Et corā eo letabitur meror: siue ante ipsum gaudebit dolor. Tamē si littera daleth mutetur in littera res: que est quasi eiusdem figure: tunc significat precurrere siue precedere. Sicut est in littera nostra.

דּוּן precedere.

Letari.

דּוֹק Doc. Nihil. vt Esa.40. Qui extēdit velut nihili celos. De quo vide infra in dictione דַּמֶּשֶׂק Dacac.

דּוּק Nihil.

דּוּר Dur. Habitare. durare. vt. Ps.83. Magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. & in lingua chaldaica aliq̄n scribitur cum aleph in medio loco vau. vt Dañ.2. Et omnia in quibus habitant filii hominū. & inde מָדוֹר Mador. i. habitatio. Dañ.2. Quorum non est cum hominibus conuersatio. i. dest habitatio. & in eodem.4. Et cum bestiis feris erit habitatio tua. & inde דּוֹר Dor. i. generatio. Etas. i. temp⁹ habitationis vel durationis hominis. vt Geñ.15. Generatiōe aūt quarta reuertentur huc. Deut.23. Tertia aūt generatiōe intrabunt in ecclesiam domini. & in eodem.32. Generatio eñ peruersa est. Ps.13. Q̄n̄ dominus in generatione iusta est. Eccl's.1. Generatio preteriit & generatio aduenit. Esa. 58. Generatio mea ablata est. & in eodem.53. Generationē eius quis enarrabit. & in plurali דּוֹרִים Dorim. Secundum formam masculinorum siue דְּרוֹת Doroth secūdum formā femininorum. vt Ps.71. Et ante lunam in generatiōe & generationem. Pro quo hebrei legunt. Et ante lunam in generatione generationum. Esa.41. Vocans generatiōes ab exordio. Item דּוּר Dur. i. strues. s. lignorum. vt Ezech.24. Compone quoq̄ struem ossium sub ea. & inde מְדוּרָה Medura. i. pyra. focus. vt in eodem. Ve ciuitati sanguinum: cuius ego grandem faciam pyram. Esa.30. Nutrimenta eius ignis & ligna multa. pro quo hebrei legunt. focus siue Pyra eius ignis & lingua multa.

דּוּר Habitare.

מָדוֹר Habitatio.

דּוֹר Generatio

דּוֹרִים

דְּרוֹת

Gñatiōes דּוֹר

Strues.

מְדוּרָה Pyra.

דּוּשׁ Dus. triturare. terere. cōterere Iob.39. Aut bestia agri conterat. Esa.25. Et triturabitur moab sub eo sicut teruntur palee in plaustro. Et in eodem.28. Non enim in seris triturabitur gith. Et in eodem. Verum nō in perpetuū triturans triturabit illum. Et in eodem.41. Triturabis mōtes & cōminues. & osee.10. Ephraim vitula docta diligere triturā. Pro quo hebrei legunt. Ephraim vitula docta diligens triturare. Amos.2. Eo quod triturauerunt plaustris ferreis galaad. Mich.4. Surge tritura filia sion. Et aliq̄n scribitur sine vau. vt Iudi.8. Cōteram carnes vestras cum spinis tribulisq̄ deserti. Et aliquando scribitur cum littera

דּוּשׁ Conterere Triturare. Terere.

Iod in medio loco vau.vt Deut. 25. Non ligabis os bouis triturantis.& inde דַּיִשׁ Dáis.i.tritura. vt Leuit.26. Et apprehendet messium tritura vindemiam.& aliquando scribitur cum mem in principio.vt Esa.21.Tritura mea & filia aree mee. Item דִּישׁוֹן Díson.nomen est cuiusdam animalis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit.Pygargum. Deut. 14.Bubalum.tragelaphum.pygargum.

דַּיִשׁ Tritura

דִּישׁוֹן Pygarg⁹

דָּחָה Dacha. Impellere.expellere.eiicere.euertere. supplãtare.decipere.preuaricari facere.Ps.117.Qui cogitauerunt supplantare gressus meos. Prouer.14. In malitia sua expelletur impius.Hiere.25. Impellẽtur & corruẽt in ea.& in eodem.29.De cunctis locis ad que expuli vos. Et in eodem.Cunctis gentibus ad quas ego eieci eos.Et aliqñ scribitur cum vau in medio.de quo vide supra in dictione דּוֹחַ Dóach. Item significat abstrahere vel auertere. siue facere alios preuaricari.vt Deut.13.Quia voluit te abstrahere a domino deo tuo.& in eodem.Et auerterunt habitatores vrbis sue atq; dixerunt.& ponitur ibi verbum tertie cõiugationis quod scribitur cum he in principio & Iod in secunda syllaba.2.Paralip.21. Et preuaricari fecit iudam.i. auertit a cultura dei.vide etiam de hoc infra in dictiõe נָדַח Nadach.& inde דֶּחִי Déchi.i.lapsus. Ps.55.Et pedes meos a lapsu.& similiter.Ps.104.Vbi eadem verba habentur.& inde דְּחוּיָה Dechuia.i.delapsa.siue depulsa.Ps.61.Tãq; parieti inclinato & macerie depulse.& inde נִדָּחִים Nídachim .i.electi siue profugi.vt Ps.149.Dispsiones israel cõgregabit.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.electos israel congregabit.Esa.11 Et congregabit profugos israel.& in eodẽ.16.Habitabunt in te profugi mei moab.& etiam de hoc vide infra in dictione נדח Nadach.& inde מְדֶחָה Midche per additionẽ mem in principio.pro quo beatus Hieronymus transtulit ruinã vt prouer.26.Os lubricum operabitur ruinam.

דָּחָה Supplãtare Expellere. Impellere

דֶּחִי Lapsus

דְּחוּיָה Depulsa.

נִדָּחִים Electi. Profugi

מְדֶחָה Ruina.

דַּחַל Dachal.in lingua chaldaica significat terrere siue timere. Dañ.4.Somnium vidi & perterruit me. Et inde דְּחִיל Dechíl.i.terribilis.Dañ.2.Intuit⁹ ei⁹ erat terribilis

דַּחֲוָן Dachauan cibus siue cena. Dañ.6.Cibiq; non sunt allati coram eo.hebrei tamen dicunt quod significat instrumentum musicum:seu tibiam.

דַּחַל Terrere.

דְּחִיל Terribilis

דַּחֲוָן Cibus

דֹּחַן Dóchan.milium.vt Ezech.4.Et tu sume tibi frumentum & hordeum & fabam & lentem & milium. & solũ inuenitur in predicto loco.

דֹּחַן Milium.

דָּחַף Dachaph.festinare.perterritum accelerare.vt.2.Paralip.26.Sed & ipse perterritus accelerauit egredi. Hester.3.Festinabant cursores qui missi erant.& in eodem.6. Et aman festinauit ire in domum suam.

דָּחַף perterrit⁹ accelerare. Festinare.

דָּחַק Dachac.Coarctare. Angustiare. Opprimere.Ioel.2. Vnusquisq; fratrem suum non coarctabit. & Iudi.2. Et liberabat eos de cede vastantium.pro quo hebrei legũt. A facie tribulantium & angustiantium vel coarctantũ eos

דַּחַק Coarctare Vastare Tribulare Angustiaſ

דַּי Ddai. siue דִּי De.Sufficientia.abundantia.satis.vtExo. 26.Plus offert populus q̃ necessarium est. Pro quo hebrei legunt.Plus offert populus q̃ sufficientia vel abundãtia est operis.i.plus q̃ sufficit operi.& in eodem. Eo quod oblata sufficerent & abundarent.Leuit.5. Sin aũt non potuerit offerre pecus.pro quo hebrei legunt.Si non inuenerit manus eius sufficientiam pecudis.i.si non potuerit habere precium sufficiens pro emptione pecudis.& in eodẽ. 25.Et ipse precium ad redimẽdum potuerit inuenire. pro quo hebrei legunt.Et inuenerit quantum sufficit pro redẽptione sua.& in eodem.Quod si non inuenerit manus ei⁹ vt reddat precium.pro quo hebrei legunt.Quod si non inuenerit manus eius sufficientiam vt reddat ei. Deut.15. Et dabis mutuum quo eũ indigere prospexeris.Pro quo hebrei legunt.Mutuans mutuabis ei iuxta sufficientiam que ei deficit.2.Paralip.30.Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerũt.vbi preponitur lamed & mem & dicitur לְמִדַּי Lemiddái.i.ad sufficientiam. Hester.1. Vñ regis iusta est indignatio.Pro quo hebrei legunt. Et iuxta sufficientiam vel abundantiam contemptionis vel despectionis:& indignatio.s.est.sed beatus Hieronymus in locis predictis transtulit sensum. & prouer.25.Mel inueniſti comede quod sufficit tibi.& in eodẽ.27. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos.Esa.40.Et libanus non sufficiet ad succendendum:& animalia eius non sufficient ad holocausta.i.non erunt satis.Hiere.29.Rapuissent quod sufficeret sibi.Naũ.2.Leo cepit sufficienter catulis suis. significat ẽt דַּי Dde.Transitus vel transmigratio ex vno tẽpore in aliud vel ex vno loco in alium.Et tũc cõiter scribitur cum littera mem in principio.& dicitur מִדַּי Midde.Esa.66.Et eritmẽsis ex mense & sabbatum ex sabbato.i.per singulos mẽses & per singula sabbata.ponitur etiã pro a principio.1. Reg. 18.A principio aũt egressionis eorum.Ponitur etiam pro frequenter .4.Reg.4.Cũq; frequenter inde transiret.i.statutis temporibus.& aliquando hec dictio דַּי Dde.est syllabica adiectio que ponitur causa ornatus oratiõis.vel ad denotandum multitudinem vel magnitudinem rei cui preponitur.& scribitur aliquando cum beth vt caph aut mem in principio & dicitur בְּדַי Bede.siue כְּדַי Chede.aut מִדַּי Midde.& aliquando omittitur in nostra translatione.vt.5. Reg.14.Cũq; ingrederetur rex in domum domini portabant ea.vbi huic verbo ingrederetur premittitur מִדַּי Midde. Iob.39.Vbi audierit buccinam dicit vah.pro quo in hebreo habetur בְּדַי Bede buccine dicit vah.i. in abũdantiam vel multitudinem buccinarum dicit vah.& Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum & gentium in ignem erunt. Pro quo in hebreo habetur.Et laborabunt populi in דַּי De nihilum:& gentes in דַּי De ignis laborabũt. Itẽ כְּדַי Chede.ponitur pro instar.vt Iudi.6.Et in instar locustarũ vniuersa complebãt.Item מִדַּי Midde ponitur pro dum siue ꝑ ex quo.vt Hiere.31.Quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius.Itẽ דִּי Dí.in lingua chaldaica est ꝑnomen relatiuum & est omnis generis & vtriusq; numeri. Hiere. 10.Dii qui celum & terram non fecerũt.Dañ.4.Nõne hec est bablyon ciuitas magna quam ego edificaui & in eodem 5.Quos volebat interficiebat:& quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat:& quos volebat humiliabat. & aliquando significat ꝙ coniunctionem. Dañ.2.Certe noui ꝙ tempus redimitis scientes ꝙ recesserit a me sermo.& aliqñ preponitur ei littera caph & dicitur כְּדִי Cede.& tũc in eadẽ lingua chaldaica significat quãdo. Dañ.5. Quando autem eleuatum est cor eius. Et aliquando preponitur ei dictio הַא He:& tunc ambe dictiones significant sicut vel quẽadmodum.vt Dañ.2.Sicuti ferrum misceri teste non potest. Est etiam דִּי Di.articulus genitiui casus.Dañ.2. Ab arioch principe militie regis.& in eodem. Sit nomen domini benedictum.Et quando preponitur dictio עַד Ad.tunc ambe dictiones significant donec:siue quoaduscq;. Dañ.2. Donec tempus transeat.& in eodem.4. Donec scias ꝙ dominatur excelsus.

לְמִדַּי Sufficiẽtia.

Sufficere.

דַּי Sufficienter. דַּי

מִדַּי A principio Frequẽter

בְּדִי כְּדִי כְּדַי Instar

מִדַּי Ex quo

דִּי Qui Quã Quos

ꝙ

כְּדִי Quãdo

הַא Sicut.

דִּי

עַד Donec.

דַּיָּג Daiag.piscator.De q̃ vide supra in dictione דוג Dog.

דַּיָּג

דַּיָּה Daia.miluus. Deut.14.Vulturem ac miluum iuxta genus suum.& in plurali דָּיוֹת Daioth.vt Esa.34.illic cõgregati sunt milui alter ad alterum.& habet terminationẽ femininam in hebreo tam in singulari q̃ in plurali. Et est promiscui generis.

דַּיָּה Miluus.

דָּיוֹת Milui.

דיו Atramētū — דְּיוֹ Deio. Atramentum. Hier. 36. Et ego scribebā in volu= mine atramento.

דין Dic. — דֵּין Den in lingua chaldaica est pronomen demonstratiuū ideſt hic siue iste: & in genere feminino vel neutro scri bitur cum aleph vel he in fine: vt infra dicetur in dictione דְּנָא Dena.

דיק Munitio. — דַּיִק Daiec. propugnaculum siue munitio. vt. 4. Reg. 25. Et extruxerunt in circuitu eius munitiões. Ezech. 4. Et edificabis munitionem & comportabis aggerem.

דך Illa illd — דְּךָ Dach. in lingua chaldaica est pronomen demõstratiuū tertie persone: & est omnis generis. Esdre. 4. Quia si ci uitas illa edificata fuerit. & in eodem. qñ vrbs illa vrbs re bellis. & in eodem. 6. Sinite templum illud fieri.

דכא consumere Contere Atere cõminuere cõfringere Humiliare — דְּכָא Dacha. consumere. conterere. confringere. humilia= re. vt Iob. 4. Consumentur velut a tinea. & in eodē. 5. Et conterētur in porta: & non erit qui eruat. Et in eodē. 6. Et qui cepit ipse me conterat. Et in eodem. 19. Et atteri= tis me sermonibus. Et in eodem. 22. Et lacertos pupillorū cōminuisti. pro quo hebrei legunt. Et brachia pupillorum conterebantur vel cõfringebantur. Et in eodem. 34. Et in troducet noctem & conterentur. Ps. 71. Et humiliabit calū niatorem. Ps. 142. Humiliauit in terra vitam meam. Esa. 53. Attritus est propter scelera nostra. Et in eodem. Et dñs voluit conterere eum in infirmitate. Threñ. 3. vt contere= ret sub pedibus eius omnes vinctos terre. Ponitur etiā pro

Mundare. דכא — mundare. vt Hiere. 44. Non sunt mundati vsq; ad diem hanc. & inde דַּכָּא Dacha. i. contritio siue contritus vel attri tus aut humilitas vel humilis. Deut. 25. Non intrabit eunu chus attritis vel amputatis testiculis. Ps. 89. Ne auertas ho minem in humilitatem. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit conuertēs homines vsq; ad cõtritionem. Esa. 57. In excelso & in san= cto habitans & cum contrito & humili spiritu. & in plura= li דַּכָּאִי Dachee. i. cõtriti vel humiles. Ps. 33. Et humiles spi ritu saluabit. & scribitur aliquãdo cum vau in fine. ut Pro= uer. 26. Lingua fallax odit veritatē. Pro quo hebrei legũt. Lingua fallax siue lingua mendacii odit humilitatem: si= ue conterentem se. i. corripientem se. Scribitur etiam cum he in fine vt in dictione sequenti.

Attritus — Contritio. Humilis. — Humiles

דכה Humiliare cõfringere Conterere — דְּכָה Dacha. conterere. humiliare. sicut dictio supradicta. Ps. 9. In laqueo suo humiliabit eum. Ps. 43. Qñ hu humiliasti nos in loco afflictionis. Ps. 50. Et exultabũt os= sa humiliata. pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Vt exultent ossa que con= fregisti. & in eodem. Cor contritum & humiliatum deꝰnõ despicies. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbũ & inde דַּךְ Dach. i. pauper egenus. De quo vide supra in di ctione דוך Doch. & inde דּוּכִי Dochi. i. fluctus. eo quod con terunt vel confringunt se inuicem. Ps. 92. Eleuauerunt flu mina fluctus suos.

דכן Illa. Ille. — דְּכֵן Dicen. In lingua chaldaica est pronomen demonstra tiuum. i. illa siue ille. Dañ. 2. Statua illa magna. & in eo dem. 7. Et de cornu illo quod habebat oculos.

דוכפת Epupa — דּוּכִפַת Duchiphath. nomen auis inmũde. Pro quo beatꝰ Hieronymus traduxit Ypupã. vt Leuit. 11. Ypupã quoq; & vespertilionem.

דכר Memoria. — דְּכַר Dechar. in lingua chaldaica significat recordari siue mẽorari. & inde דּוּכְרָן Duchran. siue דּוּכְרָנָא Duchra na. i. memoria siue commemoratio aut memoriale. Esdre. 6. Talisq; scriptus erat in ea cõmentarius. Pro quo hebrei legunt. Et sic erat scriptum in ea memoria siue memoriale & in plurali דּוּכְרָנָיָא Duchranaia. & põitur pro historiis vl cõmentariis que sunt memorie priscorũ tẽporũ. Esdre. 4.

Historie

vt recenseas in libris historiarum. Et in eodem. Et inueni= es scriptum in commẽtariis. Item דְּכַר Dechar. in lingua chaldaica significat masculũ siue agnũ. Esdre. 7. Et agnos & hedos in holocaustum.

Commẽtarius — דְּכַר Agnus

דל — Dal. Pauper. egenꝰ. De quo vide infra in dictiõe sequẽti

דלל Attenuare — Dalal. attenuare. pauperẽ esse. Esa. 29. Attenuabũtur & siccabuntur riui fluminum. & aliquando scribitur cum simplici lamed. vt. 2. Reg. 15. Quare sic attenuaris ma cie fili regis. Iob. 28. Quos oblitus est pes egẽtis hominis & inuios. pro quo hebrei legunt. Quos oblitus est pes: atte nuati sunt ab homine. i. diminuti & cõmoti sunt. Ps. 114. Humiliatus sum & liberauit me. pro quo beatus Hierony= mus in psalterio iuxtã hebraicam veritatem transtulit. At= tenuatus sum & me saluauit. Esa. 17. Attenuabitur gloria iacob. & in eodem. 38. Attenuati sunt oculi mei suspiciẽtes inexcelsum. Sed dicunt aliqui hebrei qꝰ in predicto loco de riuatur a dictione דְּלָה Dala Que significat eleuare. & le= gunt eleuati sunt oculi mei &c. Inde דַּל Dal. i. attenuatus. macilentus. pauper. egenus. vt Leuit. 14. Quod si paup est & non potest manus eius inuenire que dicta sunt. Ps. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Ps. 140: Et ostium circumstantie labiis meis. pro quo hebrei legũt. Serua super pauperem labia mea. & beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Serua pau pertatẽ labiorum meorum. potest etiam deriuari a dictiõe דֶּלֶת Deleth que significat ostium vt infra dicetur. & in plu rali דַּלִּים Dalim. 2. Reg. 5. Domꝰ autẽ saul decrescens quot tidie. Pro quo hebrei legunt. Domus autem saul euntes & attenuati. i. quottidie attenuabãtur. i. decrescebant. Hiere. 39. Et de plebe pauperum qui nihil penitus habebãt dimi sit nabuzardã. & in plurali femininoדַּלּוֹת Daloth. vt Gen. 41. In tantum deformes & macilente vt nunq; tales in ter= ra egypti viderim. & inde דַּלָּה Dala. i. macies. tenuitas. pau pertas: Esa. 38. Dũ adhuc ordirer succidit me. Pro quo he brei legunt. De macie vel de tenuitate succidit me. i. infirmi tate succidit me. Et quando post se regit genitiuum mutat he in tau. & dicitur דַּלַּת Dalath. i. paupertas vt. 4. Reg. 25 Et de pauperibꝰ terre reliquit vinitores & agricolas. quod in hebreo legitur collectiue. s. de paupertate terre. i. de con gregatione pauperũ. & in plurali dicitur דַּלּוֹת Daloth. Hie re. 62. De pauperibus autem populi & de reliquo vulgo. & in eodem. De pauperibus vero terre reliquit nabuzardan. vbi ponitur paupertas pro pauperibus. Ponitur etiā דַּלַּת Dalath. pro cesarie vel coma. vt Canti. 7. Et come capitis tui sicut purpura regis. vide ẽt infra in dictiõe דָּלָה Dala.

Pauper — Egenus.

דלג Saltare — דָּלַג Dalag. transilire. saltare. vt Canti. 2. Ecce iste venit sa= liens in montibus. Esa. 35. Tũc saliet sicut cervus clau dus. Soph. 1. Et visitabo super omnem qui arrogãter ingre ditur super limen. Pro quo hebrei legunt. Et visitabo sup omnem transilientem vel salientem super limen. In trãsla= tione chaldaica sic habetur. Et visitabo sup oẽm qui ambu lat in ritu philistinorũ. Nã sacerdotes philistinorũ nõ calca bãt limẽ tẽpli Dagon: sed trãsiliebãt illꝫ. vt hẽtur. 1. Reg. 5.

Transilire — דָּלָה Dala. Haurire. Exhaurire. Sufferre. Eleuare. Exo. 2. Que venerant ad hauriendam aquam. & in eodē. In super & hausit aquam nobiscum. Prouer. 20. Sed homo sa= piens exhauriet illud. Inde דָּלִי Dali. siue דְּלִי Deli. i. situla qua aqua exhauritur. Nu. 24. Fluet aqua de situla eius. & Esa. 40. Ecce gentes quasi stilla situle. Item דָּלָה Dala. i. ele uare. sufferre. Ps. 29. Exaltabo te domine quoniam susce= pisti me. Pro quo hebrei legunt. Exaltabo te domine quo= niam eleuasti me vel sustuliisti me. Prouer. 26. Quomõ pul= chras frustra habet claudus tibias: sic indecẽs est in ore stul=

Haurire. — דָּלִי Situla. — eleuare sufferre.

torum.Potest etiam legi sic. Eleuate.i.tollite crura a claudo:quia nihil prosūt quūtis sint pulchra:& sic exponunt aliqui hebrei. Vnde idem est sensuscum littera nostra.Esa. 38. Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelsum.pro quo hebrei legunt.Eleuati sunt oculi mei in excelsum siue ad excelsum.Potest etiā interpretari.Attenuati sunt: sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione דלל Dalal.& inde דליות Dalioth.i.rami siue propagines. Eoqđ sunt excelse vel eleuate.Hiere.11.Et combusta sunt fruteta eius.pro q̄ hebrei legunt.Et cōfracti sunt rami ei⁹.Ezech. 17.Respicientibus ramis eius ad eam.& in eodem.Et palmites suos extendit ad eam.Et in eodem.Sub vmbra frondium eius nidificabunt.pro quo hebrei legunt. In vmbra ramorum eius habitabunt.

Eleuare

דליות Rami. Palmites

דלח Dalach.turbare.conturbare.f.aquas pedibus cōculcādo.vt Ezech.32.Et conturbabas aquas pedibus tuis. Et in eodem.Et non turbabit eas pes hominis vltra : nec vngula iumentorum turbabit eas.

דלח Cōturbare Turbare

דלף Daleph.stillare.vt Iob.16.Ad deum stillat oculus meus. Eccls.10.Et in infirmitate manuū perstillabit domus Ps.118.Dormitauit aīa mea pre tedio.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Distillauit anima mea pre stultitia.& secūdū hebreos ponitur ibi distillare p lacrimare vel plorare:iuxta illud Hiere. 13.In abscondito plorabit anima mea a facie superbie.& in de דלף Deleph.i.stilla pluuie siue stillicidium.Prouer.27. Tecta perstillantia in die frigoris. Pro quo hebrei legunt. Stilla siue stillicidiū continuum vel assiduū in die frigoris.

דלף Stillare.

Ploare.

דלף Stilla stillicidiū.

דלק Dalac.incendere.succendere.ardere. persequi.vt. Ps. 7.Sagittas suas ardētibus effecit.Ps.9. Dum superbit impius: incenditur pauper.Prouer.26. Sic labia tumentia cum pessimo corde sociata.Pro quo hebrei legūt. Sic labia ardentia siue persequentia & cor pessimum.Esa.5.Vt vino estuetis.pro quo hebrei legunt. Vinū incendit eos.Ezech. 24.Congere ossa:que igne succendam. Abdie.1.Et succēdentur in eis & deuorabunt eos. Inde דלקת Dalecheth.i. incendium siue ardor. Deut.28.Percutiet te dominus egestate:febre:frigore:& ardore.Significat etiam persequi.vt Gen.31.Et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me. pro quo hebrei legunt.Et quod est peccatum meum : quia persecutus es post me.Potest etiā legi sicut est in littera nostra: quia est equiuocum vt supra dictum est.1. Reg. 17. Et reuertētes filii israel postq̄ persecuti sunt philisteos inuaserunt castra eorum.Thren.4. Super montes persecuti sunt nos.

Ardere Incendere Tumere. Estuare succendere

דלקת ardor.

Persequi.

דלת Deleth.ostium.ianua.Gen.19.Ac post tergū acclaudens ostiū. Exo.21.Et applicabitur ad ostiū.3. Reg. 6.Et vtrūq̄ ostium duplex erat. 4.Reg.12.Aperuitq̄ foramen desuper.pro quo hebrei legunt.Aperuitq̄ foramē in ostio eius siue in ianua eius.Prouer.16.Sicut ostium vertitur in cardine suo.Esa.57.Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuum.Et aliquando scribitur sine tau. & dicitur דל Dal.vt.Ps.140.Et ostium circumstantie labiis meis.& de hoc vide supra in dictione דלל Dalal. & in plurali דלתות Dalthoth.siue דלתי Dalthe.aut דלתים Delathim.i.ostia.porte.value.ianue.Ios.6.Et in nouissimo liberorum ponat portas eius.3.Reg.6.Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum.& in eodē. Et duo ostia de lignis abiegnis.& in eodem.7.Per cardines ostiorū domus interioris sancti sanctorum & ostiorum domus tēpli ex auro erant.2. Paralip.5. Et postes & parietes & ostia. Nec.6.Valuas non posueram in portis. & in eodem.7.Et posui valuas.& in eodem:Cūq̄ adhuc assisterēt clause por

Ianua.

דל ostium

דלתות דלתי דלתים Porte. Ostiola. Ostia.

Value.

c sunt.Iob.40.Portas vultus ei⁹ quis aperiet.Esa.45.Aperiam coram eo ianuas.

Ianue.

דם Dam.sanguis.cruor.homicidiū.vt Gen.9. Excepto q̄ carnem cū sanguine non comedetis:sanguinē enī aīarū vestrarum requiram.& in eodem.Quicunq̄ effuderit humanum sanguinem:fundetur sanguis illius. Exo.7. Et sit cruor in omni terra egypti.& in eodem.12. Et sument de sanguine:ac ponent super vtrūq̄ postem. Leuit.17.Sāguinis reus erit:quasi si sanguinem fuderit. Deut.32. De cruore occisorum & de captiuitate. Ios.2.Reus sibi erit:sanguis ipsius erit in caput eius.& in eodem.Cunctorum autē sanguis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput nostrum.2.Reg.1.sanguis tuus sit super caput tuum.& in eodem.23.Num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt & animarum periculum bibam. Iob.16.Terra ne operias sanguinem meum.Ps.57.Manus suas lauabit in sanguine peccatoris.Ps.71.Et honorabile nomen eorum coram illo.pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius.Ezech.19.Mater tua quasi vinea in sanguine tuo.Sed in hoc loco dicunt hebrei q̄ deriuatur a dictione דמה Dama infra posita que significat assimilare. Et sic ipsi legunt.Mater tua quasi vitis in similitudine tua. Accipitur etiam pro pena vel noxa effusionis sanguinis. Nu.35.Absq̄ noxa erit qui eū occiderit.& in plurali דמים Damim.siue דמי Deme.i.sanguines.vt Gen.4.Vox sāguinis fratris tui clamat ad me de terra.pro quo hebrei legūt. Vox sanguinum fratris tui clamantiū ad me de terra. Sed chaldaicus interpres transtulit etiam singulariter: sicut est in littera nostra.2.Reg.3.Mundus ego sum & regnū meū vsq̄ in sempiternum a sanguine abner.quod etiam in hebreo legitur pluraliter.f.a sanguinibus abner . Esa.1. Manus enim vestre sanguine plene sunt.Pro quo hebrei legūt Manus enim vestre sanguinibus plene sunt. Osee.1.Et sanguis sanguinem tetigit.Pro quo hebrei legunt.Et sanguines in sanguines tetigerunt.& in eodem.12.Et sanguis ei⁹ super eum veniet.quod etiam in hebreo legitur in plurali. Zach.9.Et auferam sanguinem eius de ore eius. Pro quo hebrei legunt.Et auferam sanguines eius de ore eius. Et sic communiter vbi apud hebreos legitur in plurali.in nostra translatione transfertur singulariter:exceptis aliquib⁹ locis:aut quando significat penam capitalem vel penā effusiōis sanguinis. Ps.50. Libera me de sanguinibus de⁹. Ps.54.Viri sanguinū & dolosi non dimidiabūt dies suos. Ps.105.Et interfecta est terra in sanguinibus.& aliquando ponitur pro homicidio vel pro reatu sanguinis.vt Exo.22 Non erit reus sanguinis.pro quo hebrei legunt. Nō erunt ei sanguines.i.non imputabitur ei pena effusionis sanguinis.& in eodem homicidium perpetrauit. pro quo hebrei legunt.Sanguines ei. idest pena homicidii imputabitur ei Deut.19.Ne sis sanguinis reus. Accipitur etiam pro periculo mortis:vel sanguinis effusione. vt Deut.22.Facies murum tecti per circuitū:ne effundatur sanguis in domo tua. Pro q̄ he.le. Facies murum tecti:& nō ponas sanguines in domo tua.i.non ponas periculū effusiōis sanguinis in domo tua.Ponitur etiam דם Dam p vino rubro sanguinei coloris.vt Deut.32.Et sanguinē vue vt biberet meracissimū.

Cruor.

דמים Hora.

Sāguines

דם Sāguis.f. vue.

דמם Damam.silere.tacere.conterere.quiescere.immobile esse. expectare.vt Esa.47.Sede tacens & intra in tenebras filia chaldeorum.& Thren.3.Bonum est prestolari cum silentio salutare domini.pro quo hebrei legunt.Bonū est prestolari & silere ad salutare domini. Abach.2. Ve qui dicit ligno expergiscere : surge lapidi tacenti. & aliqñ

Tacere.

Reus sanguinis.

homicidiū

Silere.

scribitur cum simplici mem.vt.1.Reg.2. Et impii in tenebris conticescent.Iob.29.Et intenti tacebant ad consilium meum.Ps.30.Erubescant impii & deducantur in infernū. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Confundantur impii taceant in infer no.Esa.15.Quia nocte vastata est Ar moab conticuit..Hie re.8.Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit.& in eodem.25.Et conticuerunt arua pacis. & in eodem.51. Nolite tacere super iniquitatem eius Threñ.2. Cōticuerunt senes filie sion.& in eodem.3.Sedebit solitarius & tacebit. Amos.5.Ideo prudens in tempore illo tacebit.Significat etiam quiescere vel immobilem esse aut expectare.vt Exo.15.Fiāt immobiles quasi lapis. Ios.10. Sol contra gabaon ne mouearis. Pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta.i.esto immobilis. Et in eodem.Et stetit sol & luna.i.quieuit.1.Reg.14. Manete donec veniamus ad vos.i.quiescite vel expectate. Iob.30.Interiora mea efferbuerunt absq; vlla requie.Pro quo hebrei legunt.Interiora mea efferbuerunt & non quieuerunt.vide etiam de hoc supra in dictione דום Dom. & infra in dictione sequenti.& inde דְּמָמָה Demama.i.silentium.trāquilitas .quies.vt.Ps.106.Et statuit procellam eius in auram. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Statuet turbinem in tranquillitatem. idest in silentium vel quietem.Ponitur etiam pro aura. vt 3.Reg.19.Et post ignem sybilus aure tenuis.

eticescere

Silere.

Immobilē esse.
Quiescere
Stare.
Manere.

דְּמָמָה
Trāquilitas.
Aura.

דָּמָה Dama.assimilare.similē eē.adeq̄re.tacere.existimare cogitare.putare.opprimere.excidere.vastare. consumere.Ps.48.Et similis factus est illis.Ps.101.Similis factꝰ sum pellicano solitudinis.Ps.143. Homo vanitati similis factus est.Canti.2.Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum.& in eodem.5. Assimilaui te amica mea.& in eodem.7.Statura tua assimilata est palme.Esa.14 Similis ero altissimi.& in eodem.40.Cui ergo similem fecistis deum.& in eodem.Et cui assimilastis me.Hiere.6.Speciose & delicate assimilaui te filia sion. Threñ.2. Vel cui assimilabo te filia ierusalem.Ezech.31.Cui similis factus es in magnitudine tua.& in eodem.Abietes non adequauerunt summitatem eius.& in eodem.Omne lignum in paradiso dei non est assimilatum illi.& in eodem.32.Leoni gētium assimilatus es.Osee.12.Et in manu prophetarum assimilatus sum. & inde דְּמוּת Demuth.i.similitudo. exemplar imago.Geñ.1.Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā.Ezech.1.Et in medio eius similitudo quatuor animalium.& in eodem.Similitudo aūt vultus eorū. & in eodem.Et similitudo animalium & aspectus eorum. Pōitur etiam pro exēplari.vt.4.Reg.16. Misit rex achaz ad vriam exemplar eius.Itē ponitur pro imagine. vt Esa. 40.Et quam imaginem ponitis ei.& aliquando scribitur sine tau.vt Ezech.19.Mater tua q̄si vinea in sanguine tuo. Pro quo aliqui hebrei legunt.Mater tua quasi vitis in similitudine tua.Sed magis proprie significat sanguinem sicut est in littera nostra:vt dictum est supra in dictiōe דָּם Dam. & inde דְּמְיוֹן Dimion.i.similitudo.vt.Ps.16.Suscepert me sicut leo paratus ad predam.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Similitudo eius quasi leonis desiderantis predam.Significat etiam supradicta dictio דָּמָה Dama.tacere.aut silere. vt Esa.6.Ve mihi quia tacui. Threñ.3. Oculus meus afflictus est:nec tacuit.Item significat estimare siue existimare aut cogitare vel putare:aut arbitrari.vt.Ps.47.Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtu-

Assimilare

דְּמוּת
similitudo

Exemplar.
Imago

דְּמְיוֹן
similitudo

Tacere.

Estimare

lit.Estimauimus deus misericordiam tuam in medio templi tui.Ps.49.Existimasti iniquē q̄ ero tui similis. Ester. 4.Ne putes q̄ animam tuam tantum liberes. Esa.10. Ipse autem non sic arbitrabitur.i. cogitabit. & in eodem.14. Iurauit dominus exercituū dicēs:si non vt putaui ita erit. Significat etiam opprimere aut excidere siue deuastare aut consumere.2.Reg.21.Virum qui attriuit nos & oppressit iniq;. Osee.4.Nocte tacere feci matrem tuam.Pro quo hebrei legunt.Nocte oppressi siue deuastaui aut excidi matrē tuam.Potest etiam significare tacere feci : sicut supra dictū est.&.lxx.sequētes primum significatum transtulerūt.Noctu assimilaui matrem tuam.& in eodem.10. Transire fecit samaria regem suum.pro quo hebrei legūt. Deuastauit vel consumpsit aut excidit samaria regem suum.& in eodē.11. Sicut mane transiit:pertransit rex israel.Pro quo hebrei legunt.Mane excissus siue consumptus est rex israel. Abdie. 1.Quomodo conticuisses.Pro quo hebrei legūt. Quomō excissus vel consumptus es.Soph.1.Conticuit omnis populus chanaā.Hiere.17. Cōticuit ascalon.Quod hebrei exponunt.Excissus est siue consumptus vel deuastatus est. Pōt etiam significare conticescere: vt supra dictum est.& inde דְּמִי Demi.i.excissio.siue consumptio.vt Esa.38.Ego dixi in dimidio dierum meorum.pro quo hebrei legūt. Ego dixi in excissione vel in consumptione dierum meorum. Et secundum hoc significatum exponunt aliqui hebrei aliqua que supra in dictione דָּמַם Damam dixim? significare tacere vel silere.vt.Ps.30.Erubescant impii & deducantur in infernum.Hiere.9.Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit.& in eodem.25.Et conticuerūt arua pacis.vbi in predictis locis aliqui hebrei dicunt q̄ significat excidere vel opprimere: aut consumere.Sed potest significare tacere aut silere vel conticiscere: sicut supra dictum est quia possunt deriuari a dictione supradicta דום Dom. siue a dictione damam. De quo vide in predictis dictionib?. In de דְּמִי Dómi.i.silentium.vt Esa.62.Et ne detis silentiū ei. Ps.82. Deus quis similis erit tibi.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. De? non silentium tibi.Et propter predictam equiuocationem potest etiam interpretari. Deus non similis tibi.i.nullus est similis tibi.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur דוּמָה Dumia.vt.Ps.21.Et nocte non ad insipientiam mihi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit.Et nocte nec est silentiū mihi.Ps.38.Obmutui & humiliatus sum : & silui a bonis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Obmutui & silētio tacui de bono.Et de hoc vide supra in dictione דום Dom.

Consumere.

Excidere

דְּמִי
Excissio

דָּמַם
Silere.
Conticere

דְּמִי
Silentium

דּוּמָה
Silentium

דֶּמֶן Dómen.stercus siue sterquilinium. vt.Ps. 82. Facti sūt stercus terre.Hiere.9.In sterquilinium super faciē terre erūt.& in eodem.Et cadet morticinium hominis quasi stercus super faciem regiōis.& inde מַדְמֵנָה Madmena ꝑ additionem mem in principio & he in fine.i. sterquiliniū secundum hebreos. Sed beatus Hieronymus trāstulit plaustrum.Esa.25. Sicut teruntur palee in plaustro. Ponitur etiam מַדְמֵן Madmen pro silentio vel silente sicut dictio supradicta. Hiere.48. Ergo silens conticesces. vbi pro eo quod in littera nostra est silens : in hebreo ponitur מַדְמֵן Madmen.& dicunt aliqui hebrei q̄ est nomen proprium cuiusdam loci regionis moab.Et interpretatur stercus siue sterquilinium.

דֶּמֶן
Stercus
sterquiliū.

מַדְמֵנָה
Plaustrū.
מַדְמֵן
Silens

דָּמַע Damaa.lachrimare siue lachrimas fundere. plorare. vt Hiere.13.Plorans plorabit & deducet oculus meus lachrimā. & inde דִּמְעָה Dimaa.i.lachrima. vt in loco predicto.&.4.Reg.20.Vidi lachrimam tuam. Esa.25. Auferet dominus deus lachrimā.& Threñ.1. Et lachrime eius

דָּמַע
Plorare
דִּמְעָה
Lachrima

in maxillis eius. Quod in hebreo legitur in singulari. s. & lachrima eius in maxillis eius. & sic in aliquibus aliis locis vbi in translatione nostra legitur pluraliter. in hebreo legitur singulariter. & in plurali dicitur דְּמָעוֹת Demaoth. i. lachrime. vt Threñ. 2. Defecerūt pre lachrimis oculi mei. Significat etiam דִּמְעָה Dimaa Liquorem. s. vini vel olei. secūdū hebreos. vt Exo. 22. Pro eo quod nos habemus decimas & primitias tuas nō tardabis offerre. Hebrei legūt. Plenitudinem tuam. s. frugum: & liquorem tuū. s. vini vel olei: non tardabis. s. offerre. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum.

דְּמָעוֹת Lachrime

דִּמְעָה Liquor.

דַּמֶּשֶׂק Damésec. nomē proprium viri vel loci. vt Geñ. 15. Et filius procuratoris domus mee: iste damasc⁹ eliezer. 4. Reg. 8. Venit quoq; eliseus in damascū. Esa. 7. Caput syrie damascus. Amos. 5. In plaga lectuli & in damasci grabato. Sed in predicto loco dicunt aliqui hebrei ף est nomen cōmune: & ף significat angulum. & sic ipsi legunt. In plaga lectuli & in angulo grabati. Alii vero dicunt ף deriuatur a dictione מֶשֶׂךְ Mesech. que significat gubernare: siue sustentare. vt sit sensus. In plaga lectuli & in sustentaculo grabati.

Damascus

Angulus.

Sustētaculum.

דְּנָא Dena. siue דְּנָה in lingua chaldaica est ꝓnomē demōstratiuum generis feminini vel neutri. Dañ. 2. Vt quererent mīam a facie dei celi super sacramento isto. & in eodem. sacramentum hoc reuelatum est mihi. & in eodem. hoc est somniū. Et quandoq; preponitur ei littera caph. & dicitur כְּדָנָה. i. sic aut huiuscemodi. Hiere. 10. Sicergo dicetis eis. Dañ. 2. Verbum huiuscemodi non scisciatur.

Ite. Hoc.

כְּדָנָה Sic. huiuscemodi.

דְּנַג Donag. cera. vt. Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Ps. 96. Mōtes sicut cera fluxerunt a facie domini. Michee. 1. Sicut cera a facie ignis.

דְּנַג Cera

דָּעַךְ Daach. extinguere. conterere. consumere. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur. Ps. 117. Exarserunt sicut ignis in spinis. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Extincti sunt quasi ignis spinarum. Prouer. 20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. Significat etiam conterere vel cōsumere. ut Iob. 6. Et vt incaluerint soluentur de loco suo. i. conterentur vel consumētur. Esa. 43. & cōtriti sunt quasi linū.

דָּעַךְ Extinguere.

Conterere Cōsumere.

דֹּפִי Dóphi. opprobrium. Scandalū vt. Ps. 49. Et aduersus filium matris tue ponebas scandalum. & solum inuenitur in predicto loco. Beatus vero Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit opprobrium.

Scandalū opprobriū

דָּפַק Daphac. pulsare. impellere. vt Iudi. 19. Et circūdātes domū senis fores pulsare ceperūt. Cāti. 5. Vox dilecti mei pulsantis. Geñ. 33. Quas si plus in ambulando fecero laborare morientur vno die. Pro quo hebrei legunt. Et si impellerent eas vno die morientur omnes oues. i. si eas fecero ambulare plus solito: morientur omnes oues. Vnde beatus Hieronymus transtulit sensum.

Pulsare

Impellere

דַּק Dac. siue דַּכָּא. cōminuere. cōterere. attenuare. Et semper scribitur cum simplici coph. vt Exo. 30. Cūq; in tenuissimum puluerem vniuersa cōtuderis. Pro quo hebrei legunt. Et contūdes ea & cōminues. & in eodem. 32. Et cōtriuit vsq; ad puluerem. pro quo hebrei legunt. Et contriuit donec cōminutum est. Deut. 9. Omnino quoq; in puluerem redigens. i. in puluerē cōminuens. 2. Reg. 22. Quasi lutum platearum cōminuam eos. & illud quod habetur psalmo. 17. Et quasi lutum platearum delebo eos. Ibi em̄ scribitur אֲרִיקֵם Aricem per res & non per daleth. 4. Reg. 23. Combusit & cōminuit in puluerem. 2. Paralip. 34. Lucos etiam & sculptilia succidit atq; cōminuit. Et in eodem Lucos & sculptilia contriuit in frusta. Pro quo hebrei legunt. Lucos & sculptilia contrinit ad comminuēdum. i. in minutissimas partes. Esa. 28. Neq; in vngulis suis comminuet eum. & in eodem. 41. Tritura bis gentes & cōminues Michee. 4. Et cōminues populos multos. & inde דַּק Dac. ideſt minutum siue cōminutum aut tenue vt Exo. 6. Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo tussum. Accipitur etiam pro minutissimo vel tenuissimo puluere. vt Esa. 29. Et erit sicut puluis tenuis multitudo ventilantiū te. & in eodem. 40. Ecce insule quasi puluis exiguus. & scribitur aliquādo cum he in fine & dicitur דַּקָּה Daca. vt Leuit. 16. Et hauriens manu compositum thymiama in incensum. Pro quo hebrei legūt. Et plenis pugnis siue pugilis suis thimiamatis aromatum comminuti aut tenuis. 3. Reg. 19. Et post ignē sybilus aure tenuis. & in plurali דַּקּוֹת Dacoth. vt Geñ. 41. Confecteq; macie. Pro quo hebrei legūt. Et tenues carne. & in eodem. Alie quoq; totidem spice tenues. Item דַּק Dac. i. lippus secundum beatū Hieronymum. vt Leuit. 21. Si gibbus si lippus. Hebrei tamen dicunt ף in predicto loco significat eū qui habet tenuē pellē vel telā super pupillā oculi. & inde דּוֹק Doc. pro qno beatus Hieronym⁹ transtulit nihilum. Esa. 40. Qui extendit velut nihili celos. & ēt in hoc loco hebrei dicūt ף significat cortinā vel telā tenuē. & legūt sic. Qui extēdit velut cortinā vel telam celos.

Cōminuti

דַּקּוֹת Tenues

דַּק Lippus

דּוֹק Nihilum

דָּקַר Dacar. perfodere. transfigere. cōfigere. vt Nu. 25. Et perfodit ambos simul: virum. s. & mulierem. Iudi. 10 Qui iussa perficiens interfecit eum. pro quo hebrei legūt. Et transfixit eum & mortu⁹ est. 1. Reg. 31. Euagina gladiū tuū & percute me. pro quo he. le. Euagina gladiū tuum & transfige me vel confige me. Esa. 13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. pro quo hebrei legūt Transfigetur vel p⁹fodietur. s. gladiis. Zach. 12. Aspicient ad me quem cōfixerunt. & in eodē. 13. Et cōfigent eū pater eius & mater eius & inde מְדֻקָּרִים Meducarim. i. transfixi vel cōfixi. s. gladiis pro quo btūs Hieronymus trāstulit vulneratos. Hiere. 37 Et relicti fuerint ex eis aliq vulnerati. & inde מַדְקֵרוֹת Madceroth. i. confixiones vel cōpunctiones. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi gladio pungitur. pro quo hebrei legunt Est qui promittit vel qui profert quasi compunctiōes vel perfossiones gladii.

דָּקַר Perfodere

Trāsfigere percutere.

Occidere.

מְדֻקָּרִים Transfixi

Vulnerati

מַדְקֵרוֹת Pungere

Compunctiones.

דַּר Dar. nomen cuiusdam lapidis precios. vt Ester. 1. Sup pauimentum smaragdino & pario stratū lapide dispositi erant. & dicunt hebrei ף significat lapidem lucidum & quod deriuatur a דָּרוֹם Darom quod significat meridiem.

Lapis pārius.

דְּרוֹר Deror. libertas. remissio. electio. turtur. vt Leuit. 25. Et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terre tue. i. libertatem. Hiere. 34. Predicans vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. pro quo hebrei legunt. Predicans eis remissionem vel libertatem: vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. & in eodē. Vt predicaretis libertatē vnusquisq; ad amicū suū. & in eodē. Ecce ego predico libertatē ait dominus. & scribitur cum vau in secūda syllaba. Significat ēt דְּרוֹר Deror purum vel electū. vt Exo. 30. Sume tibi aromata prima myrrhe electe. i. eius que libere transit per manus mercatorū. Est etiā nomē cuiusdā auis. pro quo in nīa trāslatione ponitur turtur. vt. Ps. 83. Etenī passer inuenit sibi domum & turtur nidum. & beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. posuit genus pro specie & transtulit auem. Et similiter Prouer. 26. Sicut auis ad alta transuolans & passer quolibet vadens. vbi ponitur pro passere. Et dicūt aliqui ף significat hirundinē: eo quod libere nidificat apud homines in quacūq; domo absq; vllo timore.

Remissio

Electum.

Turtur.

Passer

דְּרָאוֹן Deraon. abominatio. opprobriū. vt Esa. 66. Et erūt vsq; ad satietatem visiōis omni carni. Pro quo hebrei legūt

דְּרָאוֹן

oppsobriũ Et erunt in opprobriũ: siue in abominationem omni carni. Potest etiã significare sicut est in littera nostra. vt sit dictio composita a דֵּי De. quod significat abũdantiam vel sacietatẽ aut satis: & רָאָה Raon quod deriuatur a verbo רָאָה Raa. quod significat videre. & licet dictio דֵּי De. scribatur cum littera Iod ad hoc quod significet abundantiã vel sacietatem: tamen in cõpositione potest omitti illa littera: sicut in aliis dictionibus compositis in quibus deficiunt vel superfluunt alique littere & maxime quando sunt litterevocales: sicut est Iod. & translatio chaldaica concordat cum littera nostra. in qua sic habetur. Donec dicant iusti satis vidimus. ponitur etiam predicta dictio דֵּיָאוֹן Deraon. Dañ. 12 vbi dicitur. Alii in opprobrium vt videant semper. i. vt satis videant. Pro quo hebrei legunt. Alii in opprobrium in abominationem semper. potest etiam legi sic. In sacietatẽ vel in abundantiam visionis semper. Quod est idem sensus cum littera nostra.

דֵּיָאוֹן
satis videt.
abomiatio

דַּרְבָּן
Stimulus
דַּרְבֹנוֹת
Stimuli

דַּרְבָּן Darban. stimulus. vt. 1. Reg. 15. vsq; ad stimulum corrigendum. & in plurali דַּרְבֹנוֹת Darbonoth. vt eccls. 12. Verba sapientium sicut stimuli.

דָּרְגְּנָה
Maceria
מַדְרֵגוֹת
Sepes.

דָּרָג Darag. maceria. sepes. & scribitur cum mem in principio & cũ he in fine & dicitur מַדְרֵגָה Madrega. vt Cãti. 2. In cauernis macerie. & in plali מַדְרֵגוֹת Madregoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit sepes. Ezech. 38. Et cadent sepes & omnis murus. Sed in suis explanationibus super loco predicto dicit q̃ significat munitiões. & in lingua chaldaica דָּרָג Darag significat gradum vel locũ eminentẽ.

דָּרָג
Gradus
דַּרְדַּר
Tribulus.

דַּרְדַּר Dardar. tribulus. vt Geñ. 3. Et spinas & tribulos germinabit tibi. Et solum inuenitur in predicto loco. Et ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.

דָּרַךְ
Calcare.
Cõculcare.
Ambulare
Calcare. vuas.
Trãsire. Dirigere
Oriri. Incedere.
דֶּרֶךְ
Via.

דָּרַךְ Darach. calcare. conculcare. ambulare. incedere. ire. viam facere. dirigere. tẽdere. extendere. s. arcum. vt Deut. 1. Et ipsi dabo terrã quam calcauit. & in eodẽ. 11. Ois locus quẽ calcauerit pes vester: vester erit. & in eodẽ. 33. Et tu eorũ colla calcabis. Ios. 1. Oẽm locũ quẽ calcauerit vestigiũ pedis vestri. Iudi. 5. Cõculca aia mea robustos. & in eodem. 20. Geciderunt atq; prostrati sunt ad orientalẽ plagã vrbis gabaa. pro quo hebrei legũt. Calcauerũt siue conculcauerunt eũ vsq; cõtra gabaa. Iob. 22. Nũquid semitam se culorũ custodire cupis: quã calcaueruntviri iniqui. i. p quã ambulauerunt viri iniqui. & in eodẽ. 28. Non calcauerunt eã filii institorum. Ps. 90. Sup aspidem & basiliscũ ambulabis. Esa. 11. Ita vt transeant per eũ calciati. i. vt ambulent vel incedant per eũ. & in eo. 59. Ois qui calcat in eis ignorat pacem. i. ois qui ambulat vel incedit in eis. Michee. 1. Et calcabit super excelsa terre. Significat etiã calcare vuas vel oliuas in torculari. vt Iudi. 9. Vastãtes vineas vuasq; calcantes. Nee. 13. Calcantes torcularia in sabbato. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantis in torculari. & in eodem. Torcular calcaui solus. Hiere. 25. Celeuma quasi calcantiũ cõcinetur. Threñ. 1. Torcular calcauit domin9. Michee. 6. Tu calcabis oliuas. Item significat viam facere siue viam preparare. vt Abach. 5. Viam feciſti equis tuis in mari. Potest etiam legi sic. Calcasti in mari equis tuis. Ponitur etiam p̃ triturare. vt Hiere. 51. Filia babylonis tempus trituree ius. Significat ẽt dirigere vel incedere. Ps. 24. Diriget mãsuetos in iudicio. & in eodem. Dirige me in veritate tua. Ponitur etiam pro oriri. vt Nu. 24. Orietur stella ex iacob. Sed etiã in hoc loco hebrei legunt. Incedet siue ambulauit stella ex iacob. Inde דֶּרֶךְ Dárech. siue דֶּרֶךְ Dérech. i. via. Iter. consuetudo. Mos. vt Geñ. 6. Omnis quippe caro corrupebat viam suam. Et in eodem. 19. Et mane proficiscemini in viam vestram. & in eodem. Et custodierit me in via p̃ quã ambulo. Exo. 4. Cũq; essent in itinere in diuersorio. & in eodem. 18. Viam per quam ingredi debeant. Nu. 21. Et tedere cepit populus itineris ac laboris. & in eodem. Via regia gradiemur. Ios. 23. En ego hodie ingredior per viam vniuerse terre. Iudi. 17. Cũq; venisset in mõtem ephraim iter faciens. 1. Reg. 12. Et docebo vos viam rectam & bonã 3. Reg. 13. Nec reuerteris per viam qua venisti. & in eodẽ.. Abiit ergo per aliam viam & non est reuersus per iter quo venerat. Iob. 17. Et tenebit iustus viam suã. Ps. 1. Q̃m nouit dominus viam iustorum & iter impiorum peribit. Ps. 2. Neq; irascatur dñs & pereatis de via iusta. Esa. 10. Et baculum suum leuabit super te in via egypti. & in eodẽ. 40. Parate via dñi. Ponitur ẽt pro more vel consuetudine: vt Geñ. 19. Et nullus virorum remansit qui possit ingredi ad nos iuxta morẽ vniuerse terre. & in eodem. 31. Quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. & etiam ponitur aliq̃s in nr̃a translatiõe via: pro more vel cõsuetudie Et in plurali דְּרָכִים Derachim. i. vie. vt Hiere. 6. State sup vias & videte. & q̃s post se regit genitiuum vel q̃s cõponitur cũ pronominib9 ãmittit litterã mem. vt Leuit. 26. Deserteq; fiẽt vie vestre. 2. Parali. 13. Reliq̃ aũt sermonũ abie viarũq; & operũ eius. Ps. 24. Vias tuas dñe demonstra mihi. Ps. 118. Vias meas annunciaui. Ps. 137. Et cantẽt in viis dñi. Prouer. 10. Qui aũt deprauat vias suas manifestus erit & in eodem. 28. Qui peruersis graditur viis concidet semel. & in eodẽ. 31. Et diuitias tuas ad delẽdos reges. Pro q̃ hebrei legũt. Et vias tuas ad delẽdos reges. Esa. 58. Et glorificaueris eũ dũ non facis vias tuas. vbi ponitur ibi vias p̃ negociis vel operibus. Inde מִדְרָךְ Midrach. i. quãtum põt calcare vnius pedis vestigiũ: vt Deut. 2. Neq; emi dabo vobis de terra eorum quãtũ põt vnius pedis calcare vestigiũ Item דָּרַךְ Darach. tendere. s. arcũ vel sagittas. vt. Ps. 7. Arcum suum tetendit. Ps. 10. Q̃m ecce peccatores intenderũt arcũ. Ps. 36. Et intenderunt arcum suum. Ps. 63. Intẽderũt arcũ rem amarã. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Intenderũt sagittam suã verbũ amarissimum. Esa. 5. Omnes arcus eius extenti. & in eodẽ. 21. A facie arcus extenti. Hiere. 9. Et extenderunt linguã suã quasi arcum mendacii. & in eo. 51. Nõ tẽdat qui tẽdit arcũ suum. Thren. 2. Tetendit arcum suum quasi inimicus.

Iter.
Mos. cõsuetudo.
דְּרָכִים Vie.
מִדְרָךְ Quãti potest calcare vni9 pedis vestigium.
דָּרַךְ Tendere.
Extendere.

דַּרְכְּמוֹן
Solidus. drachma.

דַּרְכְּמוֹן Darchemon. drachma. solidus. vt Esdre. 2. Auri solidos q̃draginta millia & mille. Nee. 7. Auri drachmas viginti millia. & solum inuenitur in numero plurali.

דָּרוֹם
Meridies.

דָּרוֹם Darom. meridies. siue austrũ. vt Deut. 33. Mare & meridiem possidebit.

דְּרַע
Brachium
אְדְרַע
Brachium

דְּרַע Daraa. in lingua chaldaica significat brachiũ. Dañ. 2. Pectus & brachia de argento. & scribitur etiam cum aleph in principio. & dicitur אְדְרַע Edraa. Esdre. 4. Et prohibuerunt eos in brachio & robore.

דָּרַשׁ
Requirere
Exquirere
Querere

דָּרַשׁ Daras. querere. cõsulere. exquirere. reqrere. vt Geñ. 9. Sanguinem emi animarũ vestrarũ requirã. & in eodem. Et de manu fratris eius requirã animã hois. & in eo. 42. Sanguis eius exquiritur. Leuit. 10. Cũ q̃reret moyses exustũ reperit. Deut. 4. Si tñ toto corde q̃sieris eũ. & in eo. 13. Quere solicite & diligẽter rei veritate perspecta. Esdre. 10. Vt quererent rẽ. vbi ponitur דָּרְיָוֶשׁ Darios p̃ דָּרַשׁ Deros. & Ps. 9. Queretur peccatũ illi9 & non inuenietur. Ps. 13. Aut requirens deũ. Ps. 21. Laudate dñm qui requirunt eum. Ps. 33. Exquisiui dñm & exaudiuit me. Ps. 108. Et eiiciantur de habitationibus suis. pro quo beatus Hieronym9 in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit. Et querãtur in parietinis suis. Ps. 110. Exquisita in omnes volũtates ei9 Ps. 118. In toto corde meo exquisiui te. Esa. 31. Et dñm nõ

exquisierũt.& in eo.55. Querite dñm dũ inueniri põt.& in eodẽ.58.Me etenim de die in diem querunt.& in eodẽ.62 Tu aũt vocaberis quesita ciuitas.& in eodem. 65. Quesierunt me qui antea non interrogabant.Ponitur ẽt pro consulere vel interrogare.vt Geñ.25.Perrexitq; rebeca vt cõsuleret dominũ.Ezech.14.Et venerit ad prophetam vt interroget per eum me.& in eodem.20. Venerunt de senioribus israel vt interrogarent dñm.& in eo.Nunquid ad interrogandũ me vos venistis.& in voce passiua significat respõdere ad interrogata.vt in eodẽ.14.Nunquid interrogatus respõdebo eis.& in eo.20.Viuo ego quia non respondebo vobis.& inde מִדְרָשׁ Midras.i.liber in quo scribuntur res geste:eo quod in eo requiruntur res geste seu preterita. vt 2.Paralip.13.Reliqua aũt sermonũ abie viarũq; & operum eius scripta sunt diligentissime in libro addo prophete.

Consulere interrogãr

Respõdere

מִדְרָשׁ

Liber.

דָּשָׁא Dasa.germinare.pululare.Herbã facere. vt Geñ.1. Germinet terra herbam virẽtem.Ioel.2.Quia germinauerunt speciosa deserti.Inde דֶּשֶׁא Dése.i. herba. dũ est tenera & recẽs orta.Geñ.1.vt supra.& in eodem.Et protulit terra herbam virentem. Deut.32.Quasi imber super herbam.Hiere.50.Qm̃ effusi estis sicut vituli super herbã.

Germinare.

דֶּשֶׁא

Herba

דָּשַׁן Dasan. impinguare.incrassari. Pinguẽ esse. cinerem colligere.vel a cinere mundare.Deut.31.Cũq; comederint & saturati crassiq; fuerint.Ps.19. Et holocaustũ tuũ pingue fiat.Ps.22.Impinguasti in oleo caput meũ.Prouer. 11.Anima que benedicit impinguabitur.& in eodẽ.15.Alia aũt operantiũ impinguabitur.& in eo.15.Fama bona impinguat ossa.& in eo.28. Qui vero sperat in dño saluabitur.pro quo hebrei legunt.Qui vero sperat in domio impinguabitur.Esa.34.Incrassatus est adipe.& in eo.Et humus eorum adipe pinguium.Pro quo hebrei legunt.Et humus eorum adipe impinguabitur.& inde דָּשֶׁן Dasen.i.pinguis vel crassus.vt Esa.30.Eritq; vberrimus & pinguis. & in plurali דְּשָׁנִים דְּשָׁנֵי Desenim siue Disne.Ps.21.Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terre.Ps.91.Vberes & bene patiẽtes erunt.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Pingues & frondẽtes erũt. & inde לֶשֶׁן Désen.vel דָּשֶׁן Dasen.cũ accentu in prima syllaba.i.pinguedo.crassitudo.vt Iudi.9.Nũquid possum desere pinguedinem meã.Ps.66.Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea.Esa.55.Et delectabitur in crassitudine aia vestra.Hiere.51.Et inebriabo aiam sacerdotum pinguedine. Item לֶשֶׁן Désen siue דָּשֶׁן Dasen.i.cinis.vt Leuit. 1.In quo cineres effundi solent.pro quo hebrei legũt. In locum cineris.& in hebreo caret nũero plurali. & in eodẽ. 6 Tolletq; cineres quos vorans ignis exussit.3. Reg.13. Et effũdetur cinis q in eo est. & inde verbũ דָּשַׁן Dasen.i.cineres colligere.vel a cinere mundare.vt Exo.27. Faciesq; in vsus eius lebetes ad suscipiendos cineres.Nu.4. Sed & altare mundabũt cinere.& inde illud psalmi.20.Et holocaustum tuũ pinguefiat: exponũt aliqui hebrei.Et holocaustũ tuũ incineretur.i.in cinerẽ redigetur sup altare holocausti.

Pingues impinguare

Pinguis.

דְּשָׁנִים

Pingues.

לֶשֶׁן

pinguedo.

Crassitudo

דָּשֶׁן

Cinis.

דָּשַׁן

Cinerẽ suscipere.

A cinere mundare

דָּת Dath.edictũ.lex.ritus.constitutio.snia.Esdre.8.Dederũtq; edicta regis satrapis qui erant de cõspectu regis. Ester.1.Scientium leges ac iura maiorum.& in eodẽ.& scribantur iuxta legem persarum atq; medorũ.& in eodem.3. Nouis vtens legibus.& in eodem.Insuper & regis scita cõtemnens.Pro quo hebrei legunt.Et leges siue edicta regis non ipsi faciunt.i.cõtemnũt.& in eodẽ.Statimq; edictũ pependit in susis.& in eodẽ.4.Et tunc ingrediar ad regẽ contra legem faciens.Dani.2.Vna est de vobis snia.& aliqñ scribitur cum aleph in fine.vt in eodem.Et egressa snia sapientes interficiebantur.Ponitur ẽt pro tributo quod datur regibus vl' principibus per singulos annos.vt Esdre.6.vt de arca regis.1.de tributis que dantur de regiõe trãs flumen.

Edictum Rex.

Sentẽtia

Tributum

דָּת

דִּתָּא Ditha in lingua chaldaica significat herbã siue fenum.Dani.4.Et cum feris pars eius in herba terre.

Herba.

דִּתָּא

דִּתַבְרַיָּא Dethabraia.in lingua chaldaica significat optimates siue magnates.& solum inuenitur in nũero plurali.Dani.3. Duces & tyrãni & optimates.

דִּתַבְרַיָּא

optimates

De incipientibus a littera.ה.He.

ה

הַ Ha. Ista particula הַ Ha. Nunq̃ reperitur sola per se sicut neq; vlla alia littera hebraica. Sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis. Et qñ preponitur: tunc cõmuniter est quasi articulus demõstrationis sicut in greco.ὁ.ἡ.τό. qui sunt articuli masculini & feminini & neutrius sicut in nostro vulgari dicitur.El.la.los.las.Et sic in hebreo dicitur הָאִישׁ Hais.i.vir cũ predicto articulo El. s.vir specialis de quo habemus aliquam cognitionem : vel de quo facta est aliqua mentio.& ideo nunq̃ apponitur nomini proprio quia est notus per se & non indiget tali articulo.nec etiam predictus articulus apponitur nomini qñ illud no mẽ iungitur cũ pnomine deriuatiuo.s.Meus.tuus suus.noster.vester.Nisi in paucis admodũ locis:vt Ios.7. Et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei. vbi huic nomini tabernaculi mei in hebreo preponitur predictus articulus & dicitur הָאָהֳלִי Haaholi.Et quãtum memoria teneo solum inuenitur in predicto loco. In aliis vero locis semper apponitur nomini quod non habet post se pnomen adiunctum.vt Geñ.42.Locutus est nobis dñs terre dura.pro quo in hebreo habetur. Locutus est nobis vir dominus terre dura.vbi preponitur predicta particula הַ Ha huic dictioni vir.Exo.11.Fuitq; moyses vir magnus valde. Pro quo in hebreo habetur.Etem̃ vir moyses magnus valde.s.fuit הָאִשָּׁה Haisa.i.mulier cum predicto articulo.la.vt Geñ.3. Mulier quã dedisti mihi sociã.הָאֲנָשִׁים Haanasim. idest viri.cum predicto articulo los. vt Geñ.34. Irati sunt valde.pro quo in hebreo habetur.Irati sũt viri valde.Exo. 35. Viri cum mulieribus prebuerũt.הָנָּשִׁים Hanasim.i.mulieres cum predicto articulo.las.vt in eodem.15.Egressiq; sunt oẽs mulieres post eam.& predictus articulꝰ הַ Ha preponitur omnibus casibꝰ & generibꝰ & nũeris. Nomiatiuo vt הָאָרֶץ הָיְתָה Haares haitha.i.terra erat. vt Geñ.1. Terra aũt erat inanis & vacua.genitiuovt מִקְוֵה הַמַּיִם Micue hamaim.i.cõgregationem aquarum.vt in eodem. Cõgregationesq; aquarũ vocauit maria:Datiuo vt עַל הָאָדָם Al haadam.i.homini.vt in eodẽ.2..Precepitq; ei dicens.Pro quo in hebreo habetur.Precepitq; dñs deꝰ homini siue ipi dicens.Accusatiuo ut אֵת הַשָּׁמַיִם Eth hasamaim.i.celos. vt in eodem.1. In principio creauit deus celum & terrã.Vocatiuo vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם Haazinu hasamaim.i. audite celi.vt Deut.32.Audite celi que loquor. Ablatiuo vt בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי Baiom hasemini.i.in die octauo.vt Leuit. 9.Facto aũt octauo die.& aliqñ ponitur pro hoc articulo vocãdi.o. vt הַמֶּלֶךְ Hamelech.i.o.rex.vt Iudi.3.Verbũ secretũ habeo ad te. o rex הַשַּׂר Hasar.i.o princeps.vt.4 Reg.9.Verbum mihi ad te o princeps.& in eo. At ille dixit ad te o princeps. הַנַּעַר Hanaar.i.o adolescens.vt.1.Reg.17. De qua progenie es. o adolescẽs הָרֹאֶה Haroe.i.o videns.vt.2.Reg.15. O videẽs reuertere in ciuitatem הַכֹּהֲנִים Hacohanim.i.o sacerdotes. vt Malach.1.O sacerdotes qui despicitis nomen meum.Et secũdũ hebreos nunq̃ preponitur nomini proprio predictus articulus:nisi tm̃ nominibus appellatiuis. Et licet preponatur huic nomini ade tamẽ preponitur ei prout est no

Articulus nomiatiui

Articulus genitiui.

Articulus datiui.

Articulus accusatiui.

Articulus vocatiui.

Articulus ablatiui.

Articulus vocandi.

mẽ appellatiuum & significat hominem. Significat ẽt q̃si
Ille. ꝓnomẽ demõstratiuũ. vt הָאִישׁ Hais.i.ille vir.vt.2.Reg.12
Tu es ille vir qui feciſti hãc rem.vbi pro eo quod in lĩa no-
ſtra eſt ille vir in hebreo habetur Hais. הָאִשָּׁה Haiſa.i.illa
mulier.vt.1.Reg.1.Ego ſum illa mulier que ſteti coram te
hic הָרְחָבָה Archaba.i.illa latiſſima.Hiere.51.Murus baby-
lonis ille altiſſimus. debet legi latiſſimus.& in hebreo mu
rus eſt generis feminini.& aliq̃n ſignificat emphaſim.i. ni
miam quandã expreſſionem vel excellentiam.Sicut apud
latinos. Alexander ille magnus.Sic apud hebreos.dicitur.
הָאֱלֹהִים Haelohim ſiue הָאֵל Hael.i.ille de⁹ qui eſt ſup oẽs
deos. הַגָּדוֹל Hagadol.i.ille magn⁹.הַגִּבּוֹר Hagibor.i.ille po
tens.הַנּוֹרָא Hanora.i.ille terribilis vt Deut.10.De⁹magn⁹
& potens & terribilis.vbi omnibus his dictionibus preponi
tur predictus articulus הַ Ha.vt הָעַלְמָה Haalma.i. virgo cũ
predicto articulo.vt Eſa.7.Ecce uirgo cõcipiet & pariet fi-
lium. Apponitur etiam hec littera הַ cum apice patha no-
mini uel pronomini aut uerbo. Et eſt articul⁹ interrogãdi
Nunquid. uel dubitandi:& ſignificat nunquid uel nun.vt Geñ.4.Nũ
Nun. quid cuſtos fratris mei ego ſum.& in eodem.18. Nun vere
paritura ſum.& in eodem.20.Nun gentem ignorantem &
iuſtam interficies.& in eodem.27.Nun vnã tm̃ benedictio
nem habes.& in eodẽ.54.Nunquid vt ſcorto abuti debue
re ſorore noſtra.& in eodẽ.37.Nunquid rex noſter eris.Et
in eodem.41.Nun inuenire poterim⁹ talem uirũ.& Exo.
2.Nun occidere me uis.Nu.11.Nunquid ego concepi oẽm
hanc multitudinẽm.& in eodem.16.Nun parum uobis eſt.
Iob.4.Nunquid homo dei cõparatione iuſtificabitur. Et
ſic in aliis q̃ plurimis locis. Item ponitur pro forſitan. vt
Forſitan. Exo.14.Forſitã non erãt ſepulchra in egypto.Iob.11.For-
ſitan veſtigia dei cõprehendes. Item ſiguificat vtrũ. Geñ.
Utrum. 24.Vtrum proſperum iter ſuum feciſſet deus.& in eodem
27.Vtrum tu ſis filius meus eſau.& in eo.37.Vide vtrũ tu
nica filii tui ſit.& in eodem.42.Vtrum falſa an vera ſint.
Exo.16.Vt tentem eũ vtrum ambulet in lege mea.Nu.11.
Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleatur.
& in eo.13.Vtrũ fortis ſit an infirmus.ponitur etiam in pre
An. dicto loco pro An. & in eodẽ.16.An & oculos noſtros vis
eruere. &.1.Reg.21.An deſũt nobis furioſi.Iob.40.An ex
trahere poteris leuiatan hamo.Item ponitur pro hac par-
Si. ticula.Si.interrogatiue vel dubitatiue.vt Geñ.8. Vt vide-
ret ſi iam ceſſaſſent aque·& in eo.43.Si pater viueret:ſi ha
beremus fratrem.& Exo.4.Vt videam ſi adhuc viuãt.Ps.
13.Vt videat ſi eſt intelligens.Ps.57.Sivere vtiq̃ iuſtitiam
loquimini.Item ponitur pro.Ne.Interrogatiue uel dubi-
Ne. tatiue aut admiratiue.vt.3.Reg.13.Tu ne es vir dei qui ve-
niſti de iuda.& in eo.17.Etiam ne viduã apud quam ego
Ecce. vtcũq̃ ſuſtentor afflixiſti.& in eodem.18.Tu ne es ille qui
cõturbas iſrael.Item ponitur pro ecce.vt Iob.26.Ecce gi-
gantes gemũt ſub aquis.Et qñ apponitur verbo vel parti-
Qui. cipio aliquãdo ponitur pro noñe relatiuo.ſ.qui.que.quod.
vt Geñ.2.Ipſe eſt qui circuit oẽm terrã euila⁹.& in eodẽ.
24.Quis eſt ille homo qui venit per agrum.Ioſ.10.Et ait
ad principes qui ſecũ ierant.vbi ponitur הַהֹלְכִי Hehalchu.
ideſt qui ierant vel qui ambulauerant.& Eſdre.10.Omnes
viri qui duxerũt vxores alienigenas. Eſter.1. Qui regna-
uit ab india vſq̃ ad ethiopiam. Habet fortaſſe & alios mo-
dos ſignificãdi:qui poſſunt reduci ad ſupradictos. De quo
vide in ſuperiori tractatu grãmatice.

He. הַהּ Hah.interiectio eſt dolentis.pro quo beatus Hierony-
mus tranſtulit. Ve.vt Ezech.30.Vlulate ve diei. & ali-
quãdo ſcribitur cũ aleph in prĩcipio.& dicitur אֲהָהּ Ahah.
De quo vide ſupra in littera aleph.

הִנֵּה He.ecce.vt Geñ.47.Accipite ſemina & ſerite agros. הִנֵּה
Ecce. Pro quo hebrei legunt.Ecce vobis ſemen & ſerite ter-
rã.& Ezech.16.Quapropter & ego vias tuas in capite tuo
dedi.pro quo hebrei legunt.Et etiam ego ecce viam tuam
in capite.ſ.tuo dedi.

הָבַב Habhab..offerre.vt Oſee.8.Hoſtias offerent. & ſo-
Offerre lum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui he-
brei ꝙ deriuatur a dictione יָהַב Iahab.que ſignificat addu
cere vel afferre ſiue offerre. Alii vero dicũt ꝙ ſignificat cõ
cremare ſiue aſſare.quia idem ſignificat in lingua chaldai
ca & arabica.

הָבָה Haba.aduerbium eſt exhortandi vel inuitandi.ſ.cia.
Venite. age. agite. beat⁹Hieronym⁹tranſtulit venite.Geñ.11
Venite faciam⁹lateres. De q̃ vide ifra in dictiõe יָהַב Iahab.

הֶבֶל Habal.euaneſcere.ſiue vanũ eſſe. Aut vane agere: vel
Vane agere vane loqui.vt. 4.Reg.17.Secutiq̃ ſũt vanitates & va-
Vana loq. ne egerũt.Iob.27.Et quid ſine cauſa vana loquimini.Hie
re.2.Et ambulauerunt poſt vanitatem & vani facti ſunt. &
Vanum cꝫ inde הֶבֶל Hébel ſiue הֶבֶל Hábel.i.vanitas aut vanum.& in
הֲבָלִים plurali הֲבָלִים Habalim.i.vanitates aut vana.vt Eccl's.1. Va
Vanitas. nitas vanitatum dicit eccl's: vanitas vanitatũ & oĩa vanitas.
Vanitates & in eo. Vidi cũcta que fiunt ſub ſole & ecce vniuerſa vani-
tas.& in eodẽ.2.Et eſt quicq̃ tam vanũ. & in eo. Adoleſcẽ
Vanum tia & voluptas vana ſunt. Deut.32.Irritauerũt me in vani-
tatibus ſuis.Hiere.10. Vana ſunt & opus riſu dignũ.Põitur
Sculptilia etiam pro idolis vel pro ſculptilibus .vt in eodem.14. Nũ-
quid ſunt in ſculptilibus gentium qui pluat.

הֵבֶן Haben.gen⁹ eboris.Sed quia eſt dictio obſcura & inu-
Hebenini ſitata.ideo btũs Hieronym⁹poſuit in trãſlatiõe ipſum
הֲבָנִים hebraicũ.vt Ezech.27.Dẽtes eburneos & hebeninos. vbi
ponitur in hebreo הֲבָנִים Habnim.in nũero plurali.& ſolũ
inuenitur in predicto loco.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſigni
ficat quoddã genus ligni pulcherrimi.

הֹבֵר Hober augur.aſtrologus.vt Eſa.47.Stent & ſaluent
Augures. te augures celi qui contemplantur ſydera.lxx. vero
Aſtrologi. ſic tranſtulerunt.Stent & ſaluam te faciant aſtrologi celi.&
ſolum inuenitur in nũero plurali & in predicto loco.

הָגָה Haga.meditari.loqui.clamare.ſonos ſeu verba profer
Meditari. re.rugire.gemere.amouere.auferre.vt Iob.27.Neq̃
lingua mea meditabitur mendacium. Ps.1. Et in lege eius
meditabitur die ac nocte.Ps.2.Et populi meditati ſunt ina
nia.Ps.62.In matutinis meditabor in te.Ps.70.Sed & lin-
gua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam.i. loquetur.
Ps.76.Et meditabor in oĩbus operib⁹tuis.Eſa.33.Cor tuũ
meditabitur timorẽ.& in eo.37.Meditat⁹eſt in ſpiritu ſuo
duro per diẽ eſtus.Sed dicunt hebrei ꝙ in predicto loco ſi-
Amouere. gnificat amouere vel auferre·& ſic legunt. Amouit ſiue ab-
Loqui ſtulit in ſpiritu ſuo duro.& in eodẽ.59.Concepim⁹ & locu
Clamare ti ſumus de corde verba mendacii.ponitur ẽt pro clamare.
vt.Ps.113.Nõ clamabũt in gutture ſuo.& btũs Hieronym⁹ Sonare
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Nõ ſonabunt in gutture
ſuo.Eſa.8.Qui ſtridẽt in incantationibus ſuis.pro quo he-
brei legunt.Qui garriũt & clamãt vel ſonant aut loquũtur
Item ſignificat rugire vel gemere.vt Eſa.31. Quomõ ſi ru Rugire
giat leo & catulus leonis ſup predam ſuã.& in eo.59.Et q̃ſi Gemere
columbe meditantes gemem⁹.& ſupra in eodẽ. 38. Medi
tabor vt colũba.i.gemã vel rugiam vt colũba. Inde הֶגֶה הֹגֶה
He ge.i.ſonus.ſermo.locutio.gemit⁹.vt Iob.37.Et ſonum de Sonus
ore eius procedẽtẽ.&.Ps.59.Sicut aranea meditabuntur.
Pro quo beat⁹Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtu
lit.Quaſi ſermonẽ loquẽs.ponitur etiã pro gemitu.pro q̃
beat⁹Hieronymus tranſtulit carmẽ.ſ.lugubre vel triſte. vt Carmen.
Ezech.2. Et ſcripte erant in eo lamentationes & carmen

& ve.& aliqñ ſcribitur cum duplici gnimal.& ſignificat clamorem vel rugitum aut meditationem.vt.Ps.5. Intellige clamorem meum.& beatus Hieronymus tranſtulit.Intelli ge rugitum meum.Ps.38.In meditatione mea exardeſcet ignis.& aliqñ ſcribitur cum tau in fine & dicitur הגות Haguth.vt.Ps.48.Et meditatio cordis mei prudentia. Inde הגיון Higaion.i.meditatio.vt.Ps.9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.pro quo hebrei legũt. In operibus manuum ſuarum corruit impius meditatio ſemper.ſiue meditatione ſemper.Ps.18.Et meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper.Ponitur etiam pro cantico.vt.Ps.91.Cum cãtico in cithara.Item הגה Haga.amouere.auferre.2.Reg.20.Amoto ergo illo de via tranſibat oĩs vir.& Prouer.25.Aufer rubiginem de argento.& in eodẽ. Aufer impietatem de vultu regis.

Ragitus Meditatio הגות Meditatio הגיון Meditatio Canticum הגה Amouere. Auferre.

הגן Hagan.ſeparatũ.vt Ezech.42.Que via erat añ veſtibulũ ſeparatum per viam oriẽtalẽ ingredientibus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſeparatum in hebreo habetur הגנה Hagina.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ף ſignificat rectum ſiue directum. Tamẽ ſi illa particula ה Ha eſſet articularis ſicut ſupra in principio huius littere dictum eſt.Tunc dictio גנה Gina ſignificat hortum ſiue pomerium.& tunc poterit eſſe talis littera.ſ.que via erat ante veſtibulum ſiue ante peribolum horti ſiue pomerii per viam orientalem ingrediẽtibus. Alii vero dicũt ף predicta dictio deriuatur a dictione נגן Nagan.que ſignificat canere vel pſallere.& legũt.Que via erat ante peribolum vel clauſuram organizationis vel cantici.i. vbi leuite canebant laudes deo.& huius opinionis eſt Nicolaus de lyra cui concordat tranſlatio chaldaica.

Separatũ הגנה

Cantre.

הד Hed.laus.ſiue gloria.vt Ezech.7. Prope eſt dies occiſionis & non glorie montium.& dicunt hebrei ף ſignificat ſonitum ſiue clamorem aut reſonantiam.Et ף deriuatur a ſequenti dictione que ſignificat ſonitum vel clamorẽ Alii vero dicunt ף deriuatur a dictione הוד Hod.que ſignificat laudem vel gloriam.ſicut eſt in littera noſtra. De quo infra dicetur.

Gloria

הדד Hedad.ſonitus.ſtrepitus.clamor.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vocem calcãtium.Eſa.16.Vox calcantium irruit.& in eodem. Vocem calcantium abſtuli.i. clamorem vel ſtrepitum quem calcantes in torculari faciũt Quod etiam dicitur celeuma.vt Hiere.25. Celeuma quaſi calcantium concinetur.& in eodem.48.Nequaq̃ calcator vue ſolitum celeuma cantabit.& in eodem.51. Et ſuper te celeuma cantabitur.in quibus locis ponitur predicta dictio pro celeuma.Et ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.

Clor calcãtium. Clamor Celeuma.

הדברי Hadabre ſiue הדברא Hadabraia in lingua chaldaica ſignificat optimates ſiue principes. & ſolum inuenitur in numero plurali.Dañ.3.& ait optimatibꝰ ſuis.

optimates

הדה Hada.extendere.mitere.ſ.manũ.vt Eſa.11.Et in cauernam reguli qui ablactatus fuerit manũ ſuam mittet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Mittere.

הדך Hadach.conculcare.conterere.vt Iob.40. Et contere impios in loco ſuo.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

Conterere

הדם Hadom.ſcabellum.vt Ps.109. Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.Eſa.66. Terra autem ſcabellum pedum meorum. Item הדם Hadem.in lingua chaldaica ſignificat ſcidere:aut in fruſta ſecare & inde הדמין Hadamin.i.fruſtra ſeu fragmenta. Dañ.1. Peribitis vos.pro quo hebrei legunt.in fruſta concidemini.& in eodem.3.Diſpereat:& domus eius vaſtetur.pro quo hebrei legunt.In fruſta concidatur.

Scabellũ. הדם Scindere. הדמין Fruſta.

הדס Hadas.myrtus.vt Nee.8.Frõdes myrti & ramos palmarum.Eſa.41. Dabo in ſolitudine cedrum & ſpinã & myrtum.& in eodem.55. Et pro vrtica creſcet myrtus. & in plurali הדסים Hadaſim. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Myrteta.Zach.1.Et ipſe ſtabat inter myrteta que erant in profundo.

Myrtus הדסים Myrteta

הדף Hadaph.impellere.expellere. ſubuertere. vt Nu. 35. Si per odium quis hominem impulerit.Deut.6.vt deleret omnes inimicos tuos coram te.pro quo hebrei legũt. Vt expellat omnes inimicos tuos coram te. Prouer.10. Et inſidias impiorũ ſubuertet.Eſa.22.Et expellam te de ſtatione.Hiere.46.Non ſtetit:quoniam dominus ſubuertit eum Ezech.34.Pro eo quod lateribus & humeris impingebatis.i.expellebatis vel impellebatis.

Impellere Expellere. ſubuertere Impigere

הדר Hadar.decorare.honorare.gloriare.glorificare.vt Leuit.19.Et honora perſonã ſenis. Prouer. 25. Ne glorioſus appareas coram rege.i.ne glorieris coram rege ſeu ne glorificeris.Threñ.4.Faciem ſenum non erubuerunt. Pro quo hebrei legunt. Facies ſenum non ſunt honorate. vel non ſunt decorate. Dañ.5.Deum qui habet ſtatum tuũ in manu ſua non glorificaſti.Exo.23.Et pauperis non miſererearis in iudicio.pro quo hebrei legunt.Et pauperẽ non honorabis ſiue non decorabis in iudicio. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.& inde הדר Hadar ſiue הדר Heder.i.pulcher ſiue decorus:aut pulchritudo vl decor.vt Leuit.23. Sumetiſq; vobis die prio fructꝰ arboris pulcherrime.Ps.95.Confeſſio & pulchritudo in conſpectu eius.Ps. 103.Cõfeſſionem & decorem induiſti. Dañ.11. Et indignꝰ decore regio. Ps.144.Magnificentia glorie ſanctitatis tue loquetur.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit decorẽ glorie magnitudis tue & verba mirabilium tuorum loquar. Dañ.4. Et in gloria decoris mei.& aliqñ ſcribitur cũ tau in fine.vt.Ps.95. Adorate dñm in atrio ſancto eius.pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Adorate dominum in decore ſanctuarii.2.Paralip.20.Vt laudarent eũ in turmis ſuis. pro quo hebrei legunt. Et laudarent decorẽ ſanctuarii.ſiue decorem ſanctum aut in decore ſanctuarii. Ponitur etiam pro dignitate. vt Prouer.14. In multitudie populi dignitas regis.i.gloria ſiue decor regis.& in plurali הדרי Hadre.pro quo in noſtra tranſlatione habetur ſplẽdores.Ps.109.In ſplendoribus ſanctorum.Sed beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem pro הדרי Hadre.legit הדרי Harere cum duplici res.i.montes.vbi ſic tranſtulit.In montibus ſanctis.Et hec varietas cõtigit propter ſimilitudinem res & daleth: que ſunt quaſi vnius figure.& fortaſſe in libris antiquis erat ſcriptũ הדרי Harere cũ duplici res. Inde הדור Hadur.i.decorus glorioſus ſiue formoſus.vt Eſa.63.Iſte formoſꝰ in ſtola ſua.& in pſali הדורים Hadurim.vt in eodem.45.Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamen dicunt ף in predicto loco ſignificat anfractus:ſiue abrupta:vel circuitus viarum:aut vias non rectas. & ſic legunt.Et diſtorta.i.ea que non ſunt recta rectificabo ſiue anfractus vel abrupta.ſ. viarum equabo.Item הדר Hadar in lingua chaldaica ſignificat reuertere. Dañ.4. Et ad honorem regni mei decoremq; perueni.pro quo hebrei legunt.Et ad honorem regni reuerſus ſum ſiue reductꝰ ſum.

Dignitas. הדרי ſplẽdores. Montes. הדור Formoſus הדורים Glorioſi הדר Reuertere

הו Ho.ve.Interiectio dolentis.vt Amos.5.Et in cũctis que foris ſunt dicetur ve.ve.& ſolũ inuenitur in pdicto loco.

הוא Hu.pronomen eſt tertie perſone aut verbum ſubſtantiuum.ſ.ipſe vel ipſum.ille vel illud.iſte vel iſtud.is vl id. eſt vel fuit.Gſñ.J.Ipſe eſt qui circuit omnem terram eui

Ipſe.

Ipsum. Ille. Iste.

lath.& in eodem.Ipsum est nomen eius.Et in eodē.18.Ipe vero stabat iuxta eos.& in eo.27. Quis igitur ille est qui dudū captam venationem attulit mihi.Exo.6.Iste est aarō & moyses.& in eo. Iste est moyses & aaron. Ester.7. Quis est iste & cuius potentie.Et accipitur etiam in genere neutro:quia hebrei non habent gen⁹ neutrum:sed pro eo vtū tur cōiter genere masculino & aliquando feminino.Scribi tur etiam הוא Hi cum vau in medio dictionis. & cum puncto hiric in genere femínino.s.ipsa.illa.ista.vt Gen̄.3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno.pro quo in hebreo habetur.Ipsa dedit mihi de ligno. & in eodem. Ipsa conteret caput tuum.Sed in predicto loco in codicib⁹ hebreorum scribitur הוא Hu cum puncto surec:quod interpretatur ipse vel ipsum & refertur ad semen:De quo supra dixerat:inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuum & semen illius.Vtroq; tñ mō legi potest: quia eisdē litteris vtrūq; scribitur in hebreo scilicet ipsum & ipsa.Et in eodem.17. Delebitur anima illa de populo suo. & in eodem.24.Ipsa est mulier quam preparauit domin⁹ filio domini mei.& sic in aliis locis ponitur הוא Hi.cum vau in medio dictionis in genere femínino.Item ponitur הוא Hu.p hoc nomine relatiuo quis vel qui.vt Gen̄.14.Qui habitabat in sodomis.& in eodē. Qui habitabat in conualle mābre.Ponitur etiam pro hoc verbo substantiuo Sum es fui. vt Gen̄.20.Quia propheta est. & in eodem. In omni loco ad quem ingrediemur dices q frater tu⁹ sim.Deut.32. Videte q ego sim solus. Vide etiam de hoc infra in dictione הָוָה Haua.

Ipsa

הוא

Illa.

הוא

Qui.

Hod.gloria.laus.confessio.honor. decor siue species. Nu.17.Et dabis ei precepta cunctis videntibus & partē glorie tue.2.Paralip.29.Et tibi laus.s.est.& Iob.39. Gloria narium eius terror.Ps.103.Confessionem & decorē induisti.Ps.148.Confessio eius super celum & terrā. Hiere. 22.Ve domine:ve inclyte.Pro quo hebrei legunt.Ve domine siue ve domino & ve glorie eius.Dañ.11.Et non tribuetur ei honor regius. Osee.14. Et erit quasi oliua gloria eius.Zach.10. Quasi equum gloria eius in bello. Significat etiam decorem siue speciē.1. Paralip.7. Soror autem eius regina peperit virum decorū.Dañ.10. Et species mea immutata est in me.

הוֹד

Gloria.

Confessio.

Honor.

Decorus.

Species

Haua.verbum est substantiuū.s.sum es fui.vt Gen̄.27. Esto dominus fratrum tuorū.Esdre.4. Nam & reges fortissimi fuerunt in ierusalem.Nec.8.Et leuare te velis super eos in regē.Pro quo hebrei legunt.Et tu es sup eos rex siue & tu velis esse super eos rex. Eccls.2. Quid enim p̄derit homini de vniuerso labore suo.pro q̄ he.le.quid eñ est homini de vniuerso labore suo.Et aliquando scribitur cum aleph in fine.vt in eodem.11.In quocūq; loco ceciderit ibi erit.& Iob.37.Qui precipit niui vt descendat in terrā.Pro quo hebrei legunt. Qui precipit niui esse in terra.i.vt descendat in terram sicut est in littera nostra. Dañ.2. Tu rex videbas.Pro quo hebrei legunt.Tu rex videns eras. & aliquando scribitur cum lamed in principio & aleph in fine loco he. Dañ.2.Sit nomen domini benedictum in secula.vide etiam de hoc infra in dictione הָיָה Haia.Item הוֹה Houa siue הָוָה Haua aut הָוָת Hauath.i.calamitas.vanitas.insidie. iniquitas.peruersitas.vt Iob.6.Et calamitas quam patior. Esa.47.Irruet super te calamitas quam non poteris expiare.Ponitur etiam pro vanitate.Ps.51.Et preualuit in vanitate sua.Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit.Confortatus est in insidiis suis.Prouer.10.Insidias impiorum subuertet.Michee.7.Et magn⁹ locutus est desiderium anime sue.Pro quo hebrei legūt. Et magnus locutus est iniquitatem vel peruersitatem anime sue.Sed mutando he primum in aleph:tunc potest significare desiderium.& in plurali.הָוֹת Hauoth.Ps.37.Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates.sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit insidias.Ponitur etiam pro iniustitia. vt. Ps.51. Iniustitiā cogitauit lingua tua.Pro quo beatus Hieronymus transtulit in predicto psalterio.Insidias cogitat lingua tua.Ps.54 Et labor in medio eius & iniustitia. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit.Insidie in vitalibus eius.Ponitur etiā pro iniquitate.vt.Ps.56.Donec transeat iniquitas.Sed etiam in hoc loco beatus Hieronym⁹ in predicto psalterio transtulit.Donec transeant insidie. Et dicūt aliqui hebrei q̄ ab hac dictione deriuatur verbum הֲהוֹתְתוּ Thehothethu.Pro quo.lxx.trāstulerunt irruitis. vt. Ps.61. Quousq; irruitis in hominem. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. Vsquequo insidiamini contra virum.

Infidie Iniquitas

הָוֹת

Vanitates

Iniustitia.

Irruere

Insidiari.

הוֹי Hoi.ve.interiectio dolentis.siue o.quod est aduerbium vocatiui casus.vt Esa.1. Ve genti peccatrici.& in eodem 5. Ve qui coniungitis domum domui.& in eodem. Ve qui trahitis peccatum in funiculis vanitatis.& in eodē. Ve qui dicunt malum bonum & bonum malum. & in eodem. Ve qui sapientes estis in oculis vestris.& in eodem. Ve qui potentes estis ad bibendum vinum.& in eodem.10. Ve qui cōdunt leges iniquas.& in eodem. Ve assur virga furoris mei & Hiere.22.Non plangent eum ve frater & ve soror:non concrepabunt ei ve domine & ve inclyte.& in eodem.47. O mucro domini vsquequo non quiesces. & Zach.2.O. O fugite de terra aquilonis.& in eodē.2.O sion fuge.Esa. 55.Omnes sitientes venite ad aquas. Pro quo hebrei legunt. O omnes sitientes venite ad aquas.& aliquando scribitur sine Iod.& dicitur הו Ho de quo supra dictum est.

הוֹי

Ve.

O.

Hon.diuitie: siue multitudo aut abundātia diuitiarum. substantia.sufficientia.satis.vt.Ps. 118.Sicut in omnib⁹ diuitiis.Prouer.11.Non proderunt diuitie in die vltionis. Et in eodem.13.Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Et in eodem.19.Diuitie addunt amicos plurimos.Ponitur etiam pro substantia.vt Prouer.1.Omnem pretiosam substantiam reperiemus.& in eodem.3.Honora dominum de tua substantia.Et in eodem.6.Omnem substantiam dom⁹ sue tradet.Et in eodem.10.Substantia diuitis vrbs fortitudinis eius.Et in eodem.13. Substantia festinata minuetur. Et in eodem.24. Vniuersa substantia preciosa & pulcherrima.Significat etiam satis vel sufficientia. vt Prouer.30.Et quartum q̄ nunquam dicit sufficit.Et in eodem. Ignis vero nunq̄ dicit sufficit.Ponitur etiam pro precio.vt.Ps.43 Vendidisti populum tuum sine precio.idest sine substantia vel sine diuitiis.

הוֹן

Diuitie

Substātia

sufficientia.

Precium

Haza.dormitare secundum hebreos.& inde הָזִים Hozim.idest dormitantes.Pro quo beatus Hieronymus transtulit.videntes vana.quasi חֹזִים Chozim cum littera cheth.Esa.56.Videntes vana dormientes & amantes somnia.& solum inuenitur in predicto loco.

הָזָה

הָזִים

Vana.

Hi.ve.Interiectio dolentis.vt Ezech.2. Et scripte erant in eo lamentationes & carmen & ve.& solū inuenitur in predicto loco.

הִי

Ve.

Hi .pronomen est tertie persone generis femínini.i. ipsa.illa.ista.ea.eadē.vt Gen̄.20.Et ipsa ait frater meus est.Iudi.4.Que iudicabat populum.Et in eo . Et sedebat sub palma que nomine illius vocabatur . Pro quo he-

הִיא

Ipsa.

הִיא brei legunt. Et ipſa ſedebat ſub palma debbora. Threñ. 1. Habitauit inter gentes pro q̄ in he. hī ipſa habitauit inter gētes. Et aliquando ſcribitur cū vau in medio dictiōis ſicut ſupra dictum eſt in dictione הוּא Hu. Ponitur etiam pro hoc verbo ſubſtantiuo ſum es fui. vt Geñ. 12. Quare non indicaſti mihi q̄ vxor tua eſſet. Et in eodem. 20. Dixitq̄ de ſara vxore ſua ſoror mea eſt. Ps. 118. Quia in eternum mihi eſt.

Ipſa.

Eſſe.

הָיָה Haía eſſe. verbum ſubſtantiuum. egrotare. euaneſcere. vt Geñ. 6. Noe vir iuſtus atq̄ perfectus fuit in' generationibus ſuis. Et in eodem. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra: & erat robuſtus venator coram domino. Et in eodē. Fuit autem principium regni eius babylon. Et in eodem. 21. Et fuit cum eo. Et in eodem. 26. Sit iuramentum inter nos. Exo. 3. Ego ſum qui ſum. & in eodem. Qui eſt miſit me ad vos. Et in eodem. 9. Ecce manus domini erit ſuper agros. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hominum. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio ſaul. Et i eo. 7. Ego ero ei in patrē & ipſe erit mihi in filium. Dañ. 1. Fuit autem daniel vſq̄ ad annum primum cyri regis. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. vt in aliquibus locis ſupradictis. Scribitur etiam aliquando cum duplici iod. vt Geñ. 24. Soror noſtra creſcas in mille millium. Pro quo in hebreo habetur. Soror noſtra tu ſis in mille millium. 2. Reg. 15. Si veneris mecum eris mihi oneri. & a predicta dictiōe: & a ſupradicto verbo הָוָה Hauа. deriuatur nomen domini tetragrammaton quod ſcribitur quattuor litteris. ſcilicet. Iod. he. vau. he. & ſignificat eſſe vel eſſentiam. pro quo beatus hieronymus & alii interpretes traduxerunt dominum: & etiam hebrei pro hoc nomine legunt אֲדֹנָי Adonái. ideſt dominus. de quo vide ſupra in dictione אָדוֹן Adon. Et aliquando predicta dictio הָיָה Haía. pōitur p̄ hoc verbo. fio. fis. fit. vt Geñ. 1. Fiat lux & facta eſt lux. Et in eodem. Fiat firmamentū in medio aquarum. Et in eodem. Et factum eſt ita. Et in eodem. Fiant luminaria. & Ruth. 1. Et factum eſt in diebus vnius iudicis. Threñ. 3. quis eſt iſte qui dixit vt fieret. Ezech. 1. Factum eſt verbum domini ad ezechielem filium buzi. Et in eodem. 6. Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Et in voce paſſiua aliquando recipit nun in principio. vt Deut. 4. Si facta eſt aliquando huiuſcemodi res. Iudi. 19. Nunquam res talis facta eſt. Prouer. 13. Deſiderium ſi compleatur delectat animam. Pro quo hebrei legunt. Deſiderium factum. ideſt completum delectat animam. Significat etiam infirmari ſiue languere: quando ſcribitur cum nun in principio. vt Dañ. 8. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Item ſignificat euaneſcere ſiue perire. pro quo beatus hieronymus tranſtulit fugit. vt Dañ. 2. Et ſomnus eius fugit ab eo.

Fieri.

Languere Euaneſcere

הֵיךְ Hech. Quomodo. vt. 1. Paralipo. 13. Quomodo poſſum ad me introducere Arcam dei. Dañ. 10. Et quomodo poterit ſeruus domini mei loqui cum domino meo.

Quomodo.

הִים Him. Turbare. tumultuari. perdere. interficere. Ps. 54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea & cōturbatus ſum. Michee. 2. Tumultuabuntur a multitudine hominum. Et aliquando ſcribitur ſine iod. vt Deut. 7. Et interficiet illos donec penitus deleantur. Vbi vltimum mem non eſt de ſubſtantia dictionis: ſed eſt pronomen relatiuum numeri pluralis. & Ruth. 1. Velox apud cunctos fama percrebuit. Pro quo hebrei legunt. Et conturbata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Siue tumultuata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Vide etiam de hoc infra in dictione הָמָם Hamam. & in dictione הָמָה Hama. Et inde מְהוּמָה Mehuma. ideſt perturbatio. pauor. interfectio. vt Deut. 7. Donec penitus deleantur. Pro quo hebrei legunt. Perturbatione ſiue interfectione magna nimis. Et. 1. Reg. 5. Fiebat enim pauor mortis in ſingulis vrbibus.

Cōturbare Tumultuari. Interficere

מְהוּמָה Perturbatio. Pauor

הִין Hin. Velle. paratum eſſe. vt Deut. 1. Cumq̄ inſtructi armis pergeretis in montem. Pro quo hebrei legunt. Et voluiſtis aſcendere in montem: ſiue parati fuiſtis aſcendere in montem. Et dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur a dictione הֵן Hen: que ſignificat ecce. Item. הִין Hin. Menſura erat liquidorum. vt Exo. 29. Et quartam partem Hin. Et Nume. 28. Et quartam partem Hin vini.

Velle. paratū eſſe.

הִין Hin genus menſure.

הֵיכָל Hechal. Templum. palatium. & communiter ſcribitur cum iod in prima ſyllaba. vt. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templum. Ps. 5. Adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo. Ps. 10. Domiuus in templo ſancto ſuo. Ps. 143. Circum ornate vt ſimilitudo templi. & Eſa. 6. Et ea que ſub ipſo erant replebant templum. Et in eodem. 39. Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis. Hiere. 7. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: templum domini: templum domini: templum domini eſt. Et ſecundum hebreos ponitur ibi templum ter eo quod in tres partes erat diuiſum. ſcilicet in domum exteriorem que dicebatur porticus. Et in domum mediam in qua erat menſa & candelabrum. Et in domum interiorem in qua erat arca & cherubin que dicebatur oraculum ſiue ſanctum ſanctorum. Dañ. 1. Et qui poſſent ſtare in palatio regis. Amos. 8. Et ſtridebunt cardines templi. Et in plurali. הֵיכָלִים Hechalim: ſiue הֵיכְלֵי Hechle. ſecundum terminationem nominum maſculinorum ſiue. הֵיכָלוֹת Hechaloth. Secundum terminationem feminínorum. vt. Ps. 44. A domibus eburneis ex quibus delectauerunt te. ideſt a templis vel a palatiis eburneis. Prouer. 30. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. ideſt in palatiis regis. Ponitur etiam pro delubris. Eſa. 13. Et ſyrene in delubris voluptatis. Oſee. 8. Et oblitus eſt iſrael factoris ſui & edificauit delubra.

Templum

Palatium

הֵיכָלִים Domus. Templa. Palatia. Ædes.

Delubra.

הָבַר Hacar. Opprimere. Iob. 19. Et non erubeſcitis opprimentes me. Et aliqui hebtei dicunt q̄ ſignificat impudenter agere. ſiue ingratum eſſe. Quia in lingua Arabica ſignificat impudentiam. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et non erubeſcitis impudenter agitis contra me: ſiue ingrati eſtis mihi. Et inde הָכָרַת Hacarath. ideſt impudentia ſiue ingratitudo. Eſa. 3. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. Pro quo hebrei legunt: Impudentia vultus eorum reſpondebit eis. Vnde ſubditur. Et peccatum ſuum quaſi ſodoma predicauerunt: & non abſconderunt. Poteſt etiam deriuari a verbo נָכַר Nacar. Quod ſignificat cognoſcere vel agnoſcere. ſicut eſt in littera noſtra.

opprimeꝛ.

Impudenter agere. ingratū eſſe.

הָכָרַת Agnitio Impudentia.

הָלַל Halal. Laudare. gloriari. letari. ſplendeſcere. fulgere Inſanire. conturbare. iniq̄ agere. Iudi. 16. Quod etiam populus videns laudabat deum ſuum. 1. Paralipo. 16. Laudate nomen ſanctum eius. Pro quo hebrei legunt. Laudamini ſiue gloriamini in nomine ſancto eius. Et in eodem. 29. Confitebimur tibi & laudabimus nomen tuum inclytum. 2. Paralipo. 20. Laudabant dominum

Laudare.

deum israel voce magna.ps.9.Quoniam laudatur peccator in desideriis anime sue .ps . 21. In medio Ecclesie laudabo te.Ps.62. Et labiis exultationis laudabit os meum.Et in eodem . Laudabuntur omnes qui iurant in eo. Ps.101.Et qui laudabant me aduersum me iurabant . Sed beatus hieronymus aliam significationem sequens in psalterio iuxta hebraicam ve. transtulit.Exultantes per me iurabant.Ps.118.Septies in die laudem dixi tibi . pro laudaui te.Et in eodē. Viuet anima mea:& laudabit te.Ps.134. Laudate nomen domini laudate serui domini . Ps . 145 . Lauda anima mea dominum.Ps.148.Laudate dominum de celis.Ps.150.Omnis spiritus laudet dominū . Prouer . 27.Laudet te alienus & non os tuum.Et in eodem.31.Mulier timens deum ipsa laudabitur.Et in eodem. Laudent eam in portis opera eius.Canti.6 . Regine & concubine & laudauerunt eam.Esa.58.Neqꝫ mors laudabit te. Et in eodem.45.In domino iustificabitur & laudabitur omne semen israel.Et inde מְהֻלָל Mehulal . siue מַהֲלָל Mahalal. idest laudabilis:siue laus:vel laudatio.vt.1.Reg.22. Laudabilem inuocabo dominum.Prouer.27.Sic probatur homo ore laudantis.Pro quo hebrei legunt . Et homo iuxta laudem suam siue iuxta laudationem suam.Sed beatus hieronymus transtulit sensum . Et inde תְּהִלָּה Thehila.siue תְּהִלַּת Thehilath.idest laus . siue laudatio aut laudabilis . vt in titulo psalmi.44.Vbi dicitur laudatio ipsi dauid. & in eodem Ps. Laudationem domini loquetur os meum . Hiere. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem' laudabilem.Et in plurali. תְּהִלוֹת Thehiloth.vt.Ps.21.Tu autem in sancto habitas laus israel . Pro quo hebrei legunt . Et tu sanctus habitator siue habitās laudes israel siue laudatiões israel.Beatus vero hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Et tu habitator sancte laus israel. Et ponitur ibi singulare pro plurali.& Esa. 60 .Et laudes domini annunciantes.Scribitur etiam pluraliter. הִלּוּלִים Hilulim . idest laudationes . Pro quo beatus hieronymus transtulit laudabiles.vt Leuit.19.Quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis domino.& inde הַלְלוּיָהּ Aleluia.idest laudate dominum. & est dictio composita ab הַלְלוּ Halelu . qꝫ significat laudate vt supra.& יָהּ Ia:quod est vnum de nominibus dei : & ponitur pro domino.vt Ps.146.Laudate dominum quoniam bonus est psalmus. Vbi pro eo quod in littera nostra est Laudate dñm:in hebreo habetur הַלְלוּיָהּ Haleluia. Itē הָלַל Halal significat gloriari vel letari.scilicet quando est verbum quarte coniugationis.vt.Ps.48 . Et in multitudine diuitiarum suarum gloriantur.Ps.51. Quid gloriaris in malitia:qui potens es in iniquitate . Ps . 96. Et qui gloriantur in simulachris suis.Ps.105.Et gloriemur in laude tua.Prouer.20.Et cum recesserit gloriabitur.Et in eodem. 27.Ne glorieris in crastinum.Hiere. 9.Non glorietur sapiens in sapientia sua:& non glorietur fortis in fortitudine sua :& non glorietur diues in diuitiis suis : sed in hoc glorietur qui gloriatur.Ponitur etiam pro letari . vt Esa . 41 . Et in sancto israel letaberis.Et inde הִלּוּלִים Hilulim .Pro quo beatus Hieronymus transtulit choros cātantium . vt Iudi. 9.Et factis cantantium choris ingressi sunt fanum dei sui. Item הָלַל Halal.idest splendere.fulgere .lucere. Iob .29. Quando splendebat lucerna eius super caput meum.Et in eodem.31.Si vidi solem cum fulgeret.Et in eodem.41.ster nutatio eius splendor ignis.Esa.13.Quoniam stelle celi & splendor earum non expandent lumen suum . vide etiam de hoc supra in dictione אָהַל Ahal.& inde הֵילֵל Helel. idest lucifer.vt Esa.14.Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris.Significat etiam הָלַל Halal Insanire : vt.1.Reg.21.Et collabebatur inter manus eorum. Pro quo hebrei legunt.Et insaniebat inter manus eorum . Hiere. 25.Et bibent & turbabuntur & insanient . Ponitur etiam pro conturbare.vt Eccl's. 7 . Calumnia conturbat sapientem. Et Naū . 2.In itineribus conturbati sunt.Item ponitur pro iniqꝫ agere.Ps.74.Dixi iniquis nolite iniqꝫ agere.Et inde הוֹלְלִים Holelim.idest stulti siue iniqui.Ps.5.nec permanebunt iniusti ante oculos tuos.Pro quo beatus hieronymus transtulit.Non stabunt iniqui in conspectu oculorum tuorum.Ps.72.Quia zelaui super iniquos . Et inde מְהֹלָל Meholal.idest stultus . siue iniquus . pro quo beatus hieronymus transtulit.Errorem.Eccl's.2.Risum reputaui errorem.& inde הוֹלֵלוֹת Holeluth.idest insania vel stultitia secundum hebreos.Sed beatus hieronymus transtulit.errorem.Eccl's.1.Erroresqꝫ & stultitiam . Et in eodem. 7.Et vt cognoscerem impietatem & errorem imprudentium.& in eodem.10.Et nouissimum oris illius error pessimus.Et supra in eodem.9. transtulit contemptum. vbi dicitur.Vnde & corda filiorum hominum implentur malicia & contemptu in vita sua . Et inde תָּהֳלָה Tahola . Pro quo beatus hieronymus transtulit prauitatem.vt Iob . 4 . Et in angelis suis reperit prauitatem.

Laudabil.
מְהֻלָל

Laus.
תְּהִלָּה

Laudatio.

Laudabil.
תְּהִלּוֹת

Laudes.

הִלּוּלִים

Laudabiles

Aleluia.
הַלְלוּיָהּ

Laudate dominum.

הָלַל

Gloriari.

Letari.
הִלּוּלִים

Chori cantantium.

הָלַל

Splendeſ Fulgere.

הֵילֵל

Lucifer
הֵילֵל

Insanire.

Cōturbare

Iniqꝫ agere.
הוֹלְלִים

Iniqui
מְהֹלָל

Error.
הוֹלֵלוֹת

Stultitia.
Error.

Contēpt'.

תָּהֳלָה
Prauitas

Nonne.
הֲלֹא

Nonne.
Nunqd nō

Halo.Nonne.nunquid non:vtiqꝫ.ecce. Gen.20.Nōne ipse dixit mihi soror mea est.Et in eodem . Nōne pro rachel seruiui tibi.Exo.4.Nonne ego dominus. Iudi. 9.Nunquid non est ipse filius ierobaal . Prouer . 8 . Nunquid non sapientia clamitat . Et aliquando scribitur cum vau & aleph in fine.vt Gen.4. Nonne si bene egeris recipies.Et in eodem.31.Nonne quasi alienas reputauit nos. Et in eodem.42.Nunquid non dixi vobis nolite peccare in puerum.Et aliquando ponitur pro vtiqꝫ siue pro ecce. vt Exo.4.Aaron frater tuus leuites scio qꝫ eloquens sit. Pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ: siue ecce Aaron frater tuus leuites. Deut.4.Qui est in rabath filiorum amon . pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ est siue ecce est in rabath filiorum Amon. Ios.1.Ecce precipio tibi confortare & esto robustus. Et.1.Reg.10.Ecce vnxit te dominus super hereditatem suam in principem.Et in eodem.25.Nonne ecce dauid latitat apud nos.Vbi ponitur pro nonne & ecce. Ruth .2.Audi filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum. Vbi in hebreo premittitur supradicta dictio.scilicet vtiqꝫ siue ecce audi filia . 1 . Reg. 13 . Ego enim sum qui precipio vobis . Vbi similiter in hebreo premittitur supra dicta dictio הֲלֹא Halo . Vide etiam de hoc infra in dictione . לוֹא Lo.

Vtiqꝫ.

Ecce.

הֲלָאָה Hála . Vltra . trans . illuc.Deinceps.vt.1.Reg.10. Cumqꝫ abieris inde & vltra transieris . Et in eodem.20.Ecce sagitte vltra te sunt.Et in eodem. Ecce sagitta ibi est:porro vltra te. Amos. 5 . Et migrate vos faciam trans damascum.Ponitur etiam pro illuc.vt Gen.19 . Recede illuc.Nu.16.Et ignem huc illucqꝫ dispergat . Vbi ponitur pro huc & illuc. Item significat deinceps . vt Leuit.22. Die autem octauo et deinceps offerri poterunt.1. Reg. 18. A die illa et deinceps.Et inde deriuatur נַהֲלָאָה Nahalaa. idest remota vel electa aut repulsa. Et est participium passiuum in hebreo. Pro quo Beatus hieronymus transtulit. Eam que laborauerat.vt Mich.4 . Et eam que laborauerat in gentem robustam.Lxx.vero transtulerunt . Et repulsam.Potest etiam deriuari a dictione לָאָה Laa.Que significat laborare.sicut beatus hieronymus transtulit.

הֲלָאָה
Vltra.

Trans.

Illuc.

Deinceps.

נַהֲלָאָה

Ea que laborauerat.
Repulsa.

הֲלָה Iniqtas agere.

הֲלָה Hala. Iniqs siue praue agere. & inde תְּהֲלָה Tahola. i. Prauitas. Iob. 4. Et in angelis suis reperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הָלַל Halal.

סְהֲלָה Prauitas

הָלַךְ Halach. Ambulare. gradiri. ire. incedere. procedere. Discurrere. transire. Gen. 3. Et cum audissent vocem domini dei deambulantis in paradiso. Et in eodem. 5. Et ambulauit enoch cum deo. Et in eodem. cum deo ambulauit noe. Et in eodem. 17. Ambula coram me. Et in eodem. 32. Ecce properat in occursum tuum. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ipse ambulat in occursum tuum Et in eodem. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerunt patres mei. Leuit. 26. Et ambulabo inter vos. Deut. 22. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorū Ios. 10. Et ait ad principes exercitus qui secum ierant. Et ponitur ibi הָלְכוּ Halchu cum aleph addita in fine. 3. Re. 21. Et ambulauit demisso capite. Iob. 25. Si ad orientem ierono nō apparet. Et in eodem. 24. Nudos dimittunt homies indumenta tollentes. pro quo hebrei legunt. Nudum faciunt ambulare absq; indumento. Et in eodem. 30. Merens incedebam sine furore. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cō silio impiorum. Ps. 14. Qui ingreditur sine macula. idest qui graditur vel ambulat sine macula. Ps. 25. Et complacui in veritate tua. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et ambulabo in veritate tua. Ps. 57. Tota die contristatus ingrediebar. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Tota die merens ambulabam. Ps. 42. Quare contristatus incedo. Ps. 54. In domo dei ambulauimus in consensu. Ps. 84. Iustitia ante eum ambulabit. Ps. 118. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Ps. 130. Neq; ambulaui in magnis neq; in mirabilibus super me. Prouer. 6. Aut ambulare super prunas. Et in eodem. 7. Abiit via longissima. Et in eodem. 8. In viis iustitie ambulabo. Et in eo. 15. qui cum sapientibus gradi tur. Abach. 2. In luce sagittarum tuarum ibunt. Ponitur etiam pro discurrere vel procedereaut transire. vt Exo. 9. Ac discurrentia fulgura super terram. Iob. 41. De ore eius lampades procedunt. Ps. 72. Et lingua eorum transiuit in terra: sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit & ligua eorum deambulauit in terra. Item ponitur pro venire. quod est etiam ambulare. vt Nu. 22. Cur non statim venisti ad me. Hiere. 51. qui fugitis gladium venite & nolite stare. Et in voce passiua prime coniugationis ponitur pro adduci. Ps. 108. Sicut vmbra cum declinat ablatus sum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. quasi vmbra cum declinatur adductus sum. Et inde הֲלִיכָה Halicha. idest deambulatio. vel locus super quo ambulant. Pro quo beatus hieronym? transtulit. Iter. vt Naum. 2. Ruent in itineribus suis. quod in hebreo legitur singulariter. scilicet in deambulatione sua siue in itinere suo. Et in plurali. הֲלִיכוֹת Halichoth. vt Iob 6. Considerate semitas theman itinera saba. Prouer. 31. Considerauit semitas domus sue. Abach. 3. Ab itineribus eternitatis eius. Accipitur etiam הֲלִיכִי Haliche pro pedibus. Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. & inde הֹלֵךְ Hélech. idest viator siue peregrinus. vt. 2. Reg. 12. Cum autem peregrinus quidam venisset ad diuitem. Et inde מַהֲלָךְ Mahalach. idest iter. vt Nec. 2. Vsq; ad quod tēpus erit iter tuum. Ione. 3. Et niniue erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et in eodem. Et cepit ionas introire ciuitatem itinere diei vnius. & pluraliter. מַהֲלָכִים Mahalechim. idest itinera. siue deambulatoria. vel ambulantes. vt Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de iis qui nunc hic assistunt. Quod etiam potest legi sic. Et dabo tibi deambulatoria inter assistentes hos. Scribitur etiam aliquando cum thau in principio & in genere femenino: et dicitur תַּהֲלֻכוֹת Thahalachoth. Nec. 12. Et ierunt ad dexteram super murum. Pro quo hebrei legunt. Et deambulatoria siue deambulantes ad dexteram super murum. & inde הֲלַךְ Halach. quod significat reditum siue tributum q̄ accipitur a viatoribus. Esdre. 4. Tributum & vectigal & annuos reditus non dabunt. Et in eodem. Tributum quoq; & vectigal & reditus accipiebant.

תַּהֲלֻכוֹת deambulatoria.

הָלַךְ Percutef.

הָלַם Halam. percutere. q̄ssare. concutere. excidere. vt Iudi. 5. Vngule equorum ceciderunt. idest percusserūt Potest etiam legi sic. Vngule equorum percusse siue q̄ssate sunt. & subditur ratio fugientibus impetu & per precepsruentibus. Et in eodem. Et percussit sisaram. Ps. 73. In secuti & ascia deiecerunt eam. idest exciderunt eam. Esa. 16. Domini gentium exciderunt flagella eius. id est propagines eius vel ramos eius. Esa. 28. Errantes a vino. Pro quo hebrei legunt. Percussi siue conq̄ssati a vino. Ponitur etiam pro cudere quod est idem quod percutere vel q̄ssare. vt Esa. 41. Confortauit faber erarius percutiens malleo eum qui cudebat tunc temporis. Et inde הַלְמוּת Halmuth. idest malleus. vt Iudi. 5. Sinistram suam misit ad clauum: & dexteram suam ad fabrorum malleum. Et in plurali scribitur cum mem in principio. & dicitur מַהֲלֻמוֹת Mahalumoth. vt Prouer. 19. Et mallei percutientes stultorum corporibus. Et inde יָהֲלֹם Iahalom per additionem iod in principio: quod significat quendam lapidem preciosum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit hyaspidem. Exo. 28. In secundo carbūculus: sapphyrus & hyaspis. & Ezech. 28. Sardius topazius & hyaspis. Hebrei tamen dicunt q̄ significat lapidem adamantem: eo quod frangit & diuidit alias gēmas durissimas. Item הֵלֹם Halom. idest huc: illuc. vt Iudi. 18. Quis te huc adduxit. & in eo. 10. Vtrum nam venturus esset illuc. 1. Reg. 14. Et huc illucq; difugiens. Et in eodem. Accedamus huc ad deum. 2. Reg. 7. quia adduxisti me hucusq;. Ps. 72. Ideo conuertetur populus meus hic Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Propterea conuertetur populus eius huc.

Percutef. Excidere. Cudere. Malleus. Mallei. Hyaspis adamas. Huc. Illuc. Hic.

הֵם Hem. Pronomen est tertie persone pluralis numeri. scilicet ipsi. isti. illi. hi. vt Gen. 14. Isti accipient partes suas. Exo. 6. Hi sunt qui loquūtur ad Pharaonem. Ps. 94. Semper hi errant corde: & isti non cognouerunt vias meas. Et in genere femenino scribitur cum littera nun in fine. De quo infra dicetur. Inuenitur etiam nun in fine in genere masculino. vt Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. Et recipit in fine he. & dicitur הֵמָּה Hémma. vt Gen. 6. Isti sunt potentes a seculo. ponitur etiam pro verbo substantiuo. vt Gen. 48. Et respondit: filii mei sunt. Cāti. 6. Sexaginta sunt regine. Et aliquando duplicatur he & mem. vt Ezech. 7. Non ex eis nec ex populo nec ex sonitu eorum. Vbi pro eo quod in littera nostra est ex populo: in hebreo habetur מֵהֵמֵּם Mehemmehem. Quod potest interpretari. Ex eis. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro filiis filiorum. Cui concordat translatio chaldaica. Potest etiam deriuari a dictione חֲמָה Hama. Que significat tumultum aut multitudinem. idest populum. vt sit sensus. Non ex eis nec ex tumultu eorum: nec ex sonitu eorum. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum vau in medio & dicitur הוֹם Hom. idest hi siue illi aut ipsi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. dicitur etiam הֵמּוֹ Himo. siue הֵמֹּן Himon. Dani. 2. Et comminuit eos. Esdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus samarie.

Isti. Hi. Esse.

הֵם הֵמּוֹ hi.

חָמַם Hamam.conterere.consumere.interficere. occidere pterrere.cõturbare. tumultuari. personari. Esa. 28 Nec vexabit eum rota plaustri. Pro quo hebrei legunt. conterere. Nec conteret Rota plaustri. Et licet in predicto loco pro eo quod in littera nostra est neque: in hebreo non ponatur negatio: sed vau littera cum puncto seua: quod est coniunctio: tamen cum precedenti negatione valet pro neque. vt infra dicetur in principio littere vau. Et Hiere. Deuorare. Cõsumere. 51. Deuorauit me nabuchodonosor Rex Babylonis. Pro quo hebrei legunt: contriuit siue consumpsit me nabuchodonosor rex babylonis. Et aliquando scribitur cũ simplici mem. vt Exo. 14. Et interfecit exercitum eorum. Interficere Occidere. Et in eodem. 23. Et occidam omnem populum ad quẽ ingredieris. Ester. 9. Vt occideret illos atq; deleret. Ios. 10. & Perterrere. conturbauit eos dominus a facie israel. Iudi. 4. Perterruit q; dominus sisaram. 1. Reg. 7. Et exterruit eos. 2. Reg. 22. Cõsumere. Cõturbare Fulgura & consumpsit eos. Ps. 17. Fulgura multiplicauit. & conturbauit eos. vide etiam de hoc supra in dictione הִים Him: & infra in dictione sequenti.

הָמָה Hama. tumultuari. sonare. conturbare. rugire. 1. Re. Personare. Tumultuari. 4. Et personuit terra. 3. Reg. 1. Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuantis. Et in eodem. Et insonuit ciuitas. Prouer. 20. Luxuriosa res vinum & tumultuosa ebrietas. Sonare. Ps. 45. sonuerũt & turbate sunt aque eorum. Ps. 82. Quoniam ecce inimici tui sonuerunt. Esa. 16. Super hoc venter meus ad moab quasi cithara sonabit. Et in eodem. 17. Et multitudo maris sonantis. Pro quo hebrei legunt. Vt sonitus maris sonabunt. Hiere. 6. Vox eius quasi mare sonabit Et in eodem. 31. Qui conturbat mare & sonant fluctus eius. Et in eodem. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris sonabit. Et in eodem. 51. & sonabunt fluctus eorum quasi aque multe. cõturbare. Ponitur etiam pro conturbare. vt Ps. 45. Conturbate sunt gentes. Ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea: & conturbatus sum. Ps. 76. Memor fui dei & delectatus sum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Recordans dei conturbabar. Hiere. 31. Idcirco conturbata sunt viscera mea super eum. Ezech. 7. Quasi columbe in conuallibus omnes trepidi. idest conturbati. Ponitur etiam pro latrare. Ps. 58. Et famem patientur vt canes. Pro quo beatus hieronymus in Latrare. psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et latrẽt vt Rugire. canes. Ponitur etiam pro rugire. vt Esa. 51. Et rugiemus q̃ si vrsi omnes. vide etiam supra in dictione הִים Him. & inde הֹמְיָה Homia. idest tumultuosa vel sonans: aut conturbata. Pro quo beatus hieronymus transtulit frequens. vt Esa. 22. Vrbs frequens ciuitas exultans. & inde הֲמִיָּה Hemia. i. sonitus. Esa. 17. Concidit cadauer tuũ. Pro quo hebrei legunt. Sonitus organorum tuorum. scilicet detractus est ad inferos. sed propter equiuocationem dictionum potest etiam legi sicut beatus hieronymus transtulit. Inde הָמוֹן Hamon. idest tumultus. sonit9. multitudo. populus. diuitie. 1. Reg. 4. Quis est hic sonitus tumultus huius. Et in eodem 14. Tumultus magnus exortus est. Hiere. 46. Ecce ego visitabo super tumultum alexandrie. Amos. 5. Aufer a me tumultum carminum tuorum. Ezech. 17. Nec ex sonitu eorum. significat etiam multitudinem siue populum. vt Geñ 17. Quia pater multarum gentium constitui te. 3. Reg. 18. Quia sonus multe pluuie est. Et. 4. Reg. 7. Quia ipsi tantum sunt in vniuersa multitudine israel. 2. Paralip. 20. Venit contra te multitudo magna. Et in eodem. Nolite timere neq; paueatis hanc multitudinem. Esa. 13. Vox multitudinis in montibus. Et in eodem. 16. Et auferetur gloria moab super omni populo multo. Et in eodem. 17. Ve multitudini populorum multorum. Hiere. 5. Vere mendaces erãt colles & multitudo montium. Ezech. 32. Fili hominis cane carmen lugubre super multitudinem egypti. Et in eodem. Deficiam multitudinem tuam. Et in eodem. Et attraxerunt eam & omnes populos eius. Et in eodem. 39. Et vocabitur vallis multitudinis gog. & scribitur in plurali הֲמוֹנִים Hamonim. idest populi. Ioel. 3. Populi populi in valle concisionis. Et inde dicitur הֲמוֹנָה Hamona. nomen proprium ciuitatis in qua sepelienda erat multitudo Gog vt Ezech. 39. Nomen autem ciuitatis Hamona & mundabunt terrã. Ponitur ẽt הָמוֹן Hamon. pro diuitiis: vel pro multitudine diuitiarum. Ps. 36. Melius est modicum iusto super diuitias peccatorum multas. Eccls. 5. Qui amat diuitias. Ponitur etiam pro angelo. Esa. 33. A voce angeli fugerunt populi. Sed beatus hieronymus in explanationibus Esaie super predicto loco sic ait. A voce enim angeli quem symmachus ita vt in hebreo scriptum est transtulit Hamon quem hebrei gabrielem autumant & habere etymologiam populi. Inuenitur etiam אָמוֹן Amon cum aleph in principio loco he: & significat populum vel multitudinẽ. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan princeps militie.

הֲמוּלָה Hamula. loquela. vociferatio. sonitus. Hiere. 11. Ad vocem loquele grandis exarsit ignis in ea. Ezech. 1. Quasi sonus erat multitudinis vt sonus castrorum. Pro quo hebrei legunt. sonus siue vox vociferationis vel loquele vt sonus castrorum. scilicet erat. Et dicunt aliqui hebrei q̃ littera he que ponitur in principio non est de substantia dictionis: sed est littera articularis: vt supra in principio huius littere dictum est. & dicunt q̃ idem significat quod מִלָּה Milla. idest verbum vel sermo aut loquela. sicut infra dicetur.

הָמַן Haman. multiplicari. aut superare: scilicet multitudine. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestri sunt. Et inde dicunt aliqui q̃ deriuatur הָמוֹן Hamon idest multitudo. Populus. tumultus. sonitus. de quo vide supra in dictione הָמָה Hama.

הָמַס Hamas. Tabescere. contabescere. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerent. Hebrei tamen dicunt q̃ significat arefacere. Vnde in predicto loco ipsi legunt. sicut exustio ignis arefacti. scilicet sunt: vel essent. Nam ponitur ibi הֲמָסִים Hamasim in numero plurali. Alii vero dicunt q̃ deriuatur a dictione מָסַס Masas. que significat tabescere. vt Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. transtulit. Sicut tabescit cera a facie ignis.

הָמַר Hamar. fouea. Et scribitur cum mem in principio: & in numero plurali. scilicet מַהֲמַרוֹת Mahamoroth. vt Ps. 139. In miseriis non subsistent. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit in foueas vt non resurgant. & solum inuenitur in predicto loco.

ה

הֵן Hen. Ecce. en. Aduerbium demonstratiuum. vt Geñ. 3. Ecce adam quasi vnus ex nobis factus est. Et in eodem. 4. Ecce eiicies me hodie a facie terre. Et in eodem. 11. Ecce vnus est populus. Et in eodem. 30. Gratum habeo quod petis. Pro quo hebrei legunt. Ecce siue en iam esset secundum verbum tuum. Deut. 10. En domini dei tui celum est. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. Et in eodem. quia querelas in me reperit. Pro quo hebrei legunt. Ecce querelas siue occasiones in me reperit. Et in eodem. Hoc est ergo in q̃ non es iustificat9. Et in eo. Ecce hec oĩa operatus est deus. Ps. 50. Ecce. n. in iniquitatib9 cõcept9 sũ. et i eo.

כִּי Ecce enim veritatem dilexisti. Ponitur etiam הֵן Hen. pro si vt Exo.8. quod si mactauerimus ea que colũt egyptii corã eis lapidibus nos obruent. Iob.13. Etiã si occiderit me in ipso sperabo. Hiere.2. Et videte si factũ est huiusce modi. Itẽ. הֵן Hen. pronomen est tertie persone pluralis numeri femi nini generis. Nu.27. Et ei in hereditatem succedant. Pro quo hebrei legunt. Et transire facies hereditatẽ patris earũ ad eas vel ad ipsas. Et aliquando accipitur in genere masculino. Ruth.1. Si eos expectare velitis donec crescant. De q̃ vide supra in dictione הֵם Hem.

Si

Ipse.

הִנֵּה Hine. ecce. en. sicut dictio precedens. vt Gen̄.1. Ecce dedi vobis omnem herbam. Et in eodem.12. Ecce cõiux tua. Et in eo.18. Ecce in tabernaculo est. & in eo.22. Ecce inquit ignis & ligna. Et in eo.24. En rebeca coram te est. Et in eo.28. Et ero custos tuus quocunq; perrexeris. Pro quo he.le. Ecce ego tecum & custodiam te vbicunq; p rexeris. Et cõponitur cũ pronominibus hoc modo. ſ. הִנֵּנִי Hinéni. i. ecce ego. Gen̄.6. Ecce ego adducã diluuii aquas super terram. Esa.65. Dixi ecce ego ecce ego. הִנְּךָ Hinecha siue הִנָּךְ Hinach. idest ecce tu. vt Gen̄.16. Ecce ait concepisti. Pro quo he.le. Ecce ait tu concepisti. Deut.31. Ecce tu dormies cum patribus tuis. הִנּוֹ Hino. i. ecce ille: siue ecce ipse. vt Iob.2. Ecce in manu tua est. Pro quo he.le. Ecce ille ĩ manu tua. ſ. est. הִנֵּנוּ Hinénu. idest ecce nos. vt Gen̄.14. En omnes nos serui sumus domini mei. Ios.9. Nunc autem in manu tua sumus. Pro quo hebrei legunt. Nunc autem ecce nos in manu tua. ſ. sumus. 2.Reg.5. Ecce nos os tuum & caro tua sumus. Hiere.3. Ecce nos venimus ad te. הִנָּכֶם Hinechem. idest ecce vos. הִנָּם Hinam idest ecce illi. Et quando componitur cum pronomine prime persone vel tertie aut per se positum ponitur aliquando pro hoc verbo adsum siue paratus sum. aut presto sum. vt Gen̄.22. At ille respondit adsum. Et in eodem. Quid vis fili. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego fili mi siue adsum fili mi. Et in eodẽ. 27. Audio: quis es tu fili mi. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego siue adsum: quis es tu fili mi. Et in eodem.37. Quo respondente presto sum ait. Nu.14. Parati sumus ascendere ad locum. 1.Reg.12. Presto est rex vester quem elegistis. 3.Reg. 1. Adest nathan propheta. Esa.58. Primus ad sion dicet ecce adsum. Pro quo hebrei legunt. Primus ad sion ecce adsunt. idest dicet ad sion: ecce adsunt filii tui. Item הֵנָּה Hẽna idest huc. modo. aduerbium loci vel presentis temporis. & vtroq; modo ponitur. Gen̄.15. Vbi dicitur generatione autem quarta reuertentur huc: necdum enim complete sunt iniquitates amorreorum vsq; ad presens tempus. Et in eodem.44. Et huc vsq; non comparet. Et in eodem.45. Et adducite eum ad me. Pro quo hebrei legunt. Et adducite patrem meum huc. 2.Reg.5. Non ingredieris huc. Hiere. 50. Huc facies eorum veniẽt. Item הֵנָּה Hena. Pronomen ẽ tertie persone pluralis numeri femini generis. vt Exo.1. Ipse enim obstetricandi habent scientiam. Nu.31. Nonne iste sunt que deceperunt filios israel. Accipitur etiã in genere masculino. 2.Reg.4. Ingressi sunt autem domũ. Pro quo hebrei legunt. Et ipsi ingressi sunt domũ. Accipitur etiam pro verbo substantiuo. Gen̄.6. Videntes autem filii dei filias hominum q̃ essent pulchre.

Ecce.

En.

Ecce ego.

Adsum.

Presto sũt. Parati sumus.

Presto est. Adsunt.

Huc. Quousq; usq;

הֵנָּה

Ipse. Ipsa.

Ipsi.

Esse.

הַס Has. silere. tacere. Amos.6. tace & nõ recorderis nominis dñi. Soph.1. Silete a facie dñi dei. Zach.2. Sileat omnis caro a facie dñi. Nu.13. Inter hec caleb compescẽs murmur populi qui oriebatur contra moysen ait. Pro quo hebrei legunt. Et silere fecit caleb populum ad Moysen vel pro moyse. idest propter murmur qui oriebatur contra eũ

Tacere. Silere.

הַפַּךְ Hapach. vertere: siue verti. reuerti. conuertere. conuerti. Euertere vel euerti. Subuertere: aut aduersari. Peruertere. mutare. Deut.23. Vertitq; maledictionem eius in benedictionem. 3.Reg.22. Verte manum tuam & eiice me de exercitu. Prouer.12. Verte impios & non erunt. Iudi.20. Quod cum cernerẽt filii israel in ipso certamine positi. Pro quo hebrei legunt. Et versus est vir israel in certamine. & in eodem. Versa facie fortissime resistebant. 1. Re. 4. Irruerant enim in ea dolores subiti. Pro quo hebrei legunt. Versi enim fuerant dolores eius in eam. Siue euerse vel dissolute sunt compages eius in ea. Nam eadem verba ponuntur. Dañ.10. vbi dicitur. Dñe mi in visione tua dissolute sunt compages mee. Ester.9. Versa vice superiores iudei esse ceperunt. Iob.30. redactus sum in nihilũ. i. versus sum in nihilum. Et in eodem.41. in stipulam versi sunt ei lapides funde. Prouer.12. verte impios et non erunt. Threñ. 5. hereditas nostra versa est ad alienos. Itẽ significat reuerti. vt. i. Reg.25. reuersi sunt itaq; pueri dauid per viam suã. 4. Reg.5. Quando reuersus est homo de curru suo. 2. Paralip. 9. que reuersa abiit in terrã suã. Ios.8. presertim cum ii qui simulauerunt fugã et tendebãt ad solitudinẽ contra persequentes fortissime restitissent. Pro quo hebrei legunt Et populus qui fugerat ad desertum reuersus est contra persequentem. idest contra populum persequentem. Osee.7. Ephraim factus est subcineritius panis qui non reuersatur. Item significat conuertere siue conuerti. Ps.77. Conuertit in sanguinem flumina eorum. Et in eodem. Conuersi sunt in die belli. Ps.104. Conuertit cor eorum vt odirẽt populum eius. Iob.38. Restituetur quasi lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: conuertetur siue vertetur vt lutum signaculum. Esa.34. Et conuertentur torrentes eius in picem. Threñ.3. Et conuertit manum suam tota die. Osee.11. Conuersum est in me cor meum. Ioel.2. Sol conuertetur in tenebras. Item significat euertere vel aduersari. 2. Reg.10. Et exploraret ciuitatem & euerteret eam. 1.Paralipo.19. vt explorent & inuestigent & scrutentur terram. pro quo hebrei legunt. Vt scrutentur & euertant & explorent terram. Iob.19. Et quem maxime diligebam aduersatus est mihi. Item significat subuertere. Gen̄.19. Vt non subuertam vrbem pro qua locutus es. Et in eodem. Et subuertit ciuitates has. Iob.9. Quos subuertit in furore suo. & in eodem.28. Subuertit a radicibus montes. Thren.4. Que subuersa est in momento. & inde הַפֵּכָה Haphecha. idest subuersio. Gen̄. 19. Et liberauit lot de subuersione vrbium. & aliquãdo scribitur cum mem in principio. vt Deut.29. In exemplũ subuersionis sodome & gomorre. Itẽ ponitur pro peruertere Hiere.23. Et peruertistis verba dei viuentis. Et inde הַפֵךְ Haphech. idest peruersio siue peruersum. Esa.29. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et aliquando scribitur pluraliter. & cum tau in principio & dicitur תַּהְפֻּכוֹת Thahpuchoth. Deut.32. Generatio enim peruersa est. Pro quo hebrei legunt. Generatio enim peruersionum vel auersionũ est. Prouer.2. Ab homine qui peruersa loquitur. Et in eodem. Et exultant in rebus pessimis. Pro quo hebrei legunt. Et exultant in subuersionibus pessimis. Et in eodem.25. Et cor tuum loquetur peruersa. Et aliquando duplicantur littera pe & littera caf. & dicitur הַפְכְפַךְ Haphachpach. Prouer.21. Peruersa viri via aliena est a deo. & inde מַהְפֵּכֶת Mahapécheth. Quod ponitur pro neruo carceris quo malefactores vel qui peruerse agunt vinciuntur. Hiere.29. Vt mittas eum in nerum & in carcerem. Significat etiam predicta dictio voluere. Iudi.7. Videbatur mihi quasi subcineritius panis ex ordeo volui & in castra madian descendere. Iob. 37. Et nubes spagũt lumẽ suũ: que lustrãt cuncta per circui

Euertere.

Conuertere. Conuerti.

Euertere.

Aduersari.

Subuertere

הַפֵּכָה Subuersio

Peruertere הַפֵךְ Peruersi.

תַּהְפֻּכוֹת Peruersa.

הַפְכְפַךְ Peruersa.

מַהְפֵּכֶת Peruersa.

Neruus.

Voluere.

tum Pro quo hebrei legunt. Et ipse siue & ipsum in circuitu voluitur. Et in eodem. 38. Restituetur vt lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: voluetur siue reuoluetur vt lutum signaculum. Item significat mutari. idest ab alio in aliud verti vel conuerti. vt Exo. 14. Mutatumq; est cor pharaonis & seruorum eius super populum. Leuit. 13. Et pilos in album mutatos. Iob. 30. Mutatus es mihi in crudelem. Hiere. 13. Si mutare poterit ethiops pellem suã. Dañ. 10. Et species mea ĩmutata est in me. & ide הֵפֶךְ hephech. i. econuerso. econtrario. contrarium. vel contra consuetudinem. vt Ezech. 16. Et factum est in te contra consuetudinẽ mulierum. Et in eodem. Et factum est in te contrarium. in de מִתְהַפֶּכֶת Mithapécheth. idest versatilis. Geñ. 3. Et flamem gladium atq; versatilem.

Mutari.

הֵפֶךְ contra.

contrariũ.

מִתְהַפֶּכֶת Versatilis.

הָצַן Instruct⁹.

Hosen. instructio. scilicet belli vel exercitus. Ezech. 23. Et venient superte instructi curru et rota. et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̃ significat quoddam instrumentum bellicum: vel quoddam genus vehiculi quo in bellis vtebantur.

הַר Mons.

Har. mons. Geñ. 10. Vsq; sephar montem orientalem. Exo. 3. Et venit ad montem dei. Et in eodem. 25. Secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est. Ps. 3. Et exaudiuit me de monte sancto suo. Ps. 10. Transmigra in montem sicut passer. Ps. 14. Quis requiescet in monte sancto tuo. Ps. 23. Quis ascendet in montem domini. Et aliquando scribitur cũ he in fine. vt Geñ. 14. Et qui remanserant fugerunt ad montem. Et in eodem. 19. In montem saluum te fac. Et in eodem. Nec possum in monte saluari. & in predictis locis ponitur he finalis loco ad vt in. sicut מִצְרַיְמָה Misráima. idest ad egyptum: vel in egyptum. & in plurali הָרִים Harim idest montes. Geñ. 7. Oppertiq; sunt omnes montes excelsi. Iob. 28. Subuertit a radice montes. Ps. 71. Suscipiant montes pacem populo. Et aliquando duplicatur littera res. vt in sequenti dictione.

הָרַי Mons.

הָרָר Harar. mons. Geñ. 14. In montibus seir vsq; ad campestria. Pro quo hebrei legunt. In monte suo seir vsq; ad campestria. Ps. 28. Prestitisti decori meo virtutem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Prestitisti monti meo fortitudinem. Et in plurali הָרָרֵי Harere. Deut. 8. Et de montibus eris metalla fodiuntur. Ps. 35. Iustitia tua sicut montes dei. Ps. 49 Iumenta in montibus & boues. Ps. 85. Fundamenta eius in montibus sanctis. Et inde הָרָרִי Harari. idest montanus. Hiere. 17. Sacrificantes in agro. Pro quo hebrei legunt. Montanus in agro. Nam dicitur montanus ex multa consuetudine sacrificandi in monte vel in agro.

הָרִים Montes.

הָרָרֵי Montes.

הָרָרִי mõtanus.

הָרַג Interficẽ

הָרַג Occidere.

Harag. occidere. interficere. Geñ. 4. consurrexit cain aduersus fratrem suum abel & interfecit eum: & in eodem. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Et in eodem. Omnis qui occiderit cain. Et in eodem. Quoniam occidi virum in vulnus meum. Exo. 2. Nũ occidere me vis sicut occidisti heri egyptium. Et in eodem. 4. Ecce ego interficiam filium tuum primogenitũ. Et in eodem. 11. Obsecro vt interficias me. Et in eodem. 25. Occidat vnusquisq; proximos suos: qui initiati sunt beelphegor. 2. Reg. 5. Igitur ioab & abisai frater eius interfecerunt abner. Iob. 5. Virum stultum interficit iracundia. Et in eodem. 20. Occidet eum lingua vipere. Ps. 44. Quoniam propter te mortificamur tota die. idest occidimur. Ps. 77. Et occidit pingues eorum. Et in eodem. Cum occideret eos querebant eum. Et in eodem. Occidit in grandine vineas eorum. Prouer. 1. Auersio paruulorum interficit eos. Eccls. 3. tempus occidendi & tempus sanandi. Esa. 22. Et ecce gaudium & letitia occidere vitulos & iugulare arietes. Ezech. 26. Filie quoq; eius que sunt in agro gladio interficientur. & inde הֲרוּגִים Harugin. siue הֲרֻגֵי Haruge. idest interfecti vel occisi Prouer. 7. Et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. Hiere. 18. Et viri earum interficientur morte. pro quo in hebreo habetur. Et viri earum erũt interfecti morte. Ezech. 37. Et insufla super interfectos istos. Et inde הֲרֵגָה Harega. idest occisio vel interfectio. Hiere. 12. Sanctifica eos in die occisionis. Et in eodem. 19. Non vocabitur amplius locus iste thophet & vallis filii ennon: sed vallis occisiõis. Zach. 11. Pasce pecora occisionis. Et aliquando scribitur sine he in fine: & dicitur הָרֵג Héreg. vt Ester. 9. Percusserunt iudei inimicos suos plaga magna & occiderunt eos. Pro quo hebrei legunt. Percusserunt iudei inimicos suos percussione gladii & occisione & perditione. Esa. 27. Aut sicut occidit interfectos eius sic occisus est. pro quo hebrei legũt: aut sicut occisio interfectorum eius sic occisus est. Et in eodem. 30. In die interfectionis multorum cum ceciderint turres. Ezech. 26. Cũ occisi fuerint in medio tui. Pro quo hebrei legunt. In occidendo occisionem in medio tui. Sed beat⁹ hieronymus transtulit sensum.

הֲרוּגִים Interfecti

הֲרֵגָה Occisio.

הָרֵג Occisio

interfectio

הָרָה concipere.

Hara. concipere. vt Geñ. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. At illa concepisse se videns despexit dominam suam. Et in eodem. 38. Ad vnum igitur coitum mulier concepit. Nume. 11. Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem. Iudi. 13. Sed concipies & paries filium. Iob. 3. Et nox in qua dictum est conceptus ẽ homo. Esa. 8. Ecce virgo concipiet. Et in eodem. 33. Concipietis ardorem. Et in eodem. 26. Concepimus & quasi parturiuimus. Et in eodem. 59. Conceperũt dolorem & pepererunt iniquitatem. Et in eodem. Concepimus & locuti sumus de corde verba mendacii. Osee. 1. Et concepit & peperit filium. Significat etiam gignere. vt. 1. Paralip. 4. Genuit q; mariam & samai & iesba. inde הָרָה Hara. idest pgnãs. vel concipiens aut conceptus. vt Geñ. 16. Ecce concepisti. Pro quo hebrei legunt. Ecce tu pregnãs. Et in eodem. 38. Et videtur vterus illius intumescere. Pro quo hebrei legunt. Et ecce illa pregnãs. Et in eodem. De viro cuius hec sunt concepi. Pro quo hebrei legunt. De viro cuius hec sũt ego pregnans. Exo. 21. Et percusserit quis mulierem pregnantem. Hiere. 30. Et vulua eius conceptus eternus. Et in plurali הָרוֹת Haroth. idest pregnantes. 4. Reg. 8. Et paruulos eorum ellides: & pregnantes diuides. & in eodem. 15. Et interfecit omnes pregnantes eius. Amos. 5. Eo quod dissecuerunt pregnantes galaad. & inde הֵרוֹן Heron. idest conceptio vel cõceptus. vt Geñ. 3. Multiplicabo erumnas tuas & conceptus tuos. & aliquando scribitur cum iod & dicitur הֵרָיוֹן Heraion. idest conceptus. Ruth. 4. Et dedit illi dominus vt conciperet. Pro quo hebrei legunt. Et dedit illi dominus conceptum. Osee. 9. Gloria eorum a partu & ab vtero & a conceptu. & inde הֳרִים Horim. siue הֳרֵי Hore idest progenitores vel patres. vt Geñ. 49. Confortate sũt benedictionibus patrum eius.

הָרָה Pregnãs.

הָרוֹת pregnãtes

הֵרוֹן conceptus

הֳרִים conceptus

הֳרֵי Patres.

הָרַהּ Harhar. in lingua chaldaica significat cogitationẽ & solum inuenitur in nũero plurali. scilicet הַרְהֹרִין Harhorin. Dan. 4. Et cogitationes mee in stratu meo.

הַרְהֹרִין cogitatões

הָרַס Destruere

הָרַס Haras. destruere. dissipare. conterere. deponere. terminos transcendere. Exo. 23. Sed destrues eos. Iudi. 6. Et destrues aram baal. Iob. 12. Si destruxerit: nemo est qui edificet. Ps. 10. Quoniam quem perfeciti destruxerũt Prouer. 14. Insipiens structam quoq; manibus destruet. & in eo. 24. & maceria lapidum eius destructa erat. Esa. 49 Destruẽtes te & dissipantes a te exibunt. Thren. 2. Destru

xit in furore suo munitiones virginis iuda. Ponitur etiam pro dissipare. Hiere.1. Et dissipes & edifices & plantes. Et in eodem.31. Et dissiparem & disperderem & affligerem. Ezech.36. Quia ego dominus edificaui dissipata. Et supra in eodem ponitur pro suffosis: vbi dicitur. Et destitute atq; suffose munite sederunt. Ioel.1. Dissipate sunt apothece quoniam confusum est triticum. Item ponitur pro deponere vel conterere. Exo.15. Deposuisti aduersarios tuos Ps.67. Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum. significat etiam transcendere terminum. Exo.19. Ne forte velit transcendere terminos ad videndum dominum. Et in eodem. Sacerdotes autem & populus non transeant terminos. Inde הֶרֶס Héres. idest destructio vel dissipatio. Esa.19 Ciuitas solis vocabitur vna. Pro quo hebrei legunt. Ciuitas destructionis vel dissipationis vocabitur vna. Sed si pdicta dictio. הֶרֶס Héres scribatur cum cheth: que est quasi eiusdem figure cum littera he: tunc significat solem vel testam aut testeum. Et fortasse in bibliis hebraicis antiquis erat scriptum חֶרֶס chéres cum littera cheth: sicut beat⁹ hieronymus transtulit. Nam in suis explanationibus sup hoc loco sic ait. חֶרֶס chéres enim verbum ambiguum est: & testa dicitur & sol: eo q vtrunq; areat & siccum sit. Hec hieronymus. in translatione autem chaldaica sic habetur. Ciuitas solis que destruenda est vocabitur vna. Et inde הֲרִיסוּת Harisuth. idest destructio siue ea que corruerant: aut ruina. vt Esa.49. Et terra ruine tue. Amos. 9. Et ea que corruerant restaurabo.

Dissipare. Destructio Testa. Ruina.

הָתַת Hathath. insidiari. irruere. Ps.61. Quousq; irruitis in hominem. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q derivatur a supradicta dictione הָוָה hauu. De quo vide in predicta dictione.

Irruere.

הָתַל Hathal. circumuenire. fallere. mentiri. illudere. Gen. 31. Sed & pater vester circumuenit me. Exo.8. Verumtamen noli vltra fallere. Iudi.16. Per tres vices mentitus es mihi. 3.Reg.18. Illudebat eis helias. Iob.13. Aut decipietur vt homo vestris fraudulentiis. pro quo hebrei legunt. Aut sicut illuditur homini illudetis ei. vel sic: aut sicut mentimini homini mentiti estis ei. Hiere.9. Et vir in fratrem suum deridebit. idest illudet. Et inde הוּתַל Huthal. idest deceptum siue illusum. pro quo beatus hieronymus transtulit. insipientem. vt Esa.44. cor insipiens adorabit illud. Et in de הֲתֻלִּים Hathulim. idest mendaces: siue illudentes aut illusores. Iob.17: Non peccaui. pro quo hebrei legunt. Si nō mendaces mecum. Et idem dicit Burgen. in suis additionibus super predicto loco. Et inde מַהֲתַלֹּת Mahathaloth. pro quo beatus hieronymus transtulit errores. vt Esa.30. Vidite nobis errores.

circumuenire. Fallere. Mentiri. Illudere. Decipere. Insipiens Mendaces. Errores.

De incipientibus a littera. ו Vau.

Vau littera nunquam reperitur sola per se: sicut nec vlla alia littera hebraica: vt dictum est in precedentibus. Sed apponitur nomini & verbo & aliis partibus orationis: et tunc communiter ponitur pro coniunctione scilicet. &. q3. quo q3. autem. at. atq3. vero. ac. igitur. sed. cumq3. aut. vt Gen. 1. In principio creauit deus celum & terram. & in eodē. Terra autem erat inanis & vacua. & in eodem. Et tenebre erāt super faciē abyssi: & spiritus domini ferebatur super aquas Et in eodem. Et fecit deus firmamentum. Et in eodem. 4. Fuit autem Abel pastor ouium & cain agricola. Et in eodem. Iratusq; est cain vehementer. Et in eodem. Dixitq; dominus ad eum. Et in eodem. 5. Vixit quoq; seth. Et in eodem. 6. Ostium autem arce pones in latere. Et in eodem 9. Vixit autem noe. Et in eodem. 15. Turturem quoq; & columbam. Et in eodem. 24. At illa cito tollens pallium. Exo. 2. At ille vbi est inquit. Et in eodem. 14. In curribus atq; equitibus. Et in eodem. 16. Atq; computruit. Iob. 1. Simplex & rectus ac recedens a malo. Ps. 1. Et in lege eius meditabitur die ac nocte. Ponitur etiā in nostra translatione aliis modis quī plurimis. Nam aliquando ponitur pro vero. vt Prouer. 2. Impii vero de terra pdentur. Et in eodē. 10. filius vero stultus mestitia est matri sue. Eccls. 1. terra vero in eternū stat. Ponitur etiā pro igitur: siue pro ergo. vt Gen. 2. formauit igitur dominus hominem. Et in eodē. Tulit ergo dominus deus hominē. Et in eodē. Igitur perfecti sunt celi & terra. Et in eodem. 3. Vidit igitur mulier. Et in eodem. 12. Nunc igitur ecce coniux tua. Et in eodem. 16. Igitur sarai vxor abraam nō genuerat. Exo. 1. Bene ergo fecit deus obstetricibus. Et in eodem. Precepit ergo pharao omni populo. Item ponitur pro sed. vt Gen. 2. Sed fons ascendebat de terra. & in eodem. 31. Sed deus patris tui dixit mihi. Exo. 5. Sed postulabit mulier a vicina sua. Ps. 6. Sed tu domine vsquequo. Canti. 1. Nigra sum sed formosa. Itē ponitur pro cumq3. vt Gen. 3. cumq3 agnouissent se esse nudos. Et in eodem. 4. cumq3 essent in agro. Exo. 2. cumq3 iā celare non posset. Deut. 4. cumq3 quesieris ibi dominum deum tuum. Iob. 2. cumq3 eleuassent procul oculos. Et in eodem. 29. cumq3 sederem quasi rex circūdante exercitu. Item ponitur pro aut. siue pro vel. vt Gen. 31. Aut si tu preterieris malum mihi cogitans. Et in eodem. 41. Absq3 tuo imperio non mouebit quisq3 manum aut pedem. Exo. 21. Qui percusserit patrem suum aut matrem. Et in eodem. Qui maledixerit patri suo aut matri. Leuit. 17. Quod si nō lauerit vestimenta sua vel corpus. Et in eodem. 22. Sin autē vidua vel repudiata. Et in eodē. 25. vel qui ex his nati fuerint. Iob. 38. Aut thesauros grandinis aspexisti. Ps. 8. Aut filius hominis quoniam visitas eū. Ps. 14. Aut quis requiescet in monte sancto tuo. Item ponitur pro etiam. Gen. 1. Dixit etiam deus producant aque. Et in eodē. 2. Lignum etiam vite in medio paradisi. Et in eodem. 28. Vouit etiam votum dicens. Hiere. 5. Si etiam viuit dominus dixerint. Item ponitur pro enim: vel nam: aut nanq3. vt. Gen. 20. Habet enim virum. Et in eodē. 24. Habitabat enim in terra australi. Exo. 19. Nam profecti de raphidim. 1. Reg. 4. Egressus est nāq3 israel. Canti. 2. Nam vinea nostra floruit. Abach. 1. Equites nāq3 eius de longe venient. Ponitur etiā pro itaq3. Gen. 11. Tulit itaq3 thare abrā filium suum. Exo. 1. Posuit itaq3 eis magistros operum. Et in eodem. 14. Timuit itaq3 populus dominum. Deut. 11. Ama itaq3 dominum deum tuum. Item ponitur pro siquidē. vt. 1. Reg. 28. Siquidem philistiim pugnant aduersum me. 4. Reg. 7. Si quidem dominus audiri fecerat. Item ponitur pro interea aut interim vel preterea. vt. Gen. 55. Interea locutus est dominus ad iacob. Et in eodem. 43. Interim fames omnem terrā premebat. Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super Egyptum. Et in eodem. 38. Fuerūt pretera centum talenta argenti. 2. Paralip. 34. Ossa preterea sacerdotum combusit. Ponitur etiam pro quādo vel pro vnde. vt. Gen. 11. Semi erat centum annorum quando genuit Arphaxath. Et in eodem. 15. Vnde facta rixa inter pastores gregum. Et in eodē. 26. Vnde appellauit eum abundantiam. Et cum precedenti negatione ponitur pro Neq3. vt. Exo. 20. Non facies tibi sculptile neq3 omnem similitudinem. Et in eodem. Nec eorum que sunt in aquis sub terra. Deut. 18. Neq3 incantor: neq3 phythones consulat. Nume. 23. Neq3 filius

Et. Ast. Atq3. Ac. Vero. Igitur. Ergo. Sed. Cumq3. Siquidem Interea Interim. Preterea. Quando. Vnde. Neq3.

homínis vt mutetur. Eſa. 28. Neq; vexabit eum rota plauſtri. Thren. 3. Non eni humiliauit ex corde ſuo & abiecit filios hominum. ideſt neq; abiecit filios hominum. Ezech. 13. Neq; oppoſuiſtis murum pro domo iſrael. Habet fortaſſe in noſtra tranſlatione alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta. Hebrei tamen in omnibus locis ſupradictis dicunt quod ponitur pro coniunctione. Et aliquando ponitur vau littera vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Geñ. 22. Die autem tertio eleuatis oculis vidit locum procul. Pro quo in hebreo habetur. In die tertio & leuauit abraam oculos ſuos & vidit locum procul. Et in eodem. 36. Et hi filii ſebeon Aya & anna. Pro quo in hebreo habetur. Et hi filii ſebeon & aya & anna. Et ſimiliter ponitur in principio librorum: vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Exo. 1. Hec ſunt nomina filiorum iſrael. Pro quo in hebreo habetur. Et hec ſunt nomina filiorum iſrael. Iudi. 1. poſt mortem ioſue conſuluerunt filii iſrael dominum. Pro quo hebrei legunt. Et factum eſt poſt mortem ioſue & conſuluerunt filii iſrael dominum. Ruth. 1. In diebus vnius iudicis quando iudices preerant. pro q̃ hebrei legunt. Et factum eſt in diebus quando iudicabant iudices. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. pro quo hebrei legunt. Et fuit vir vnus de ramathaim. Eſdre. 1. In anno primo cyri regis perſarum. Pro quo hebrei legunt. Et in anno primo cyri regis perſarum. Eſter. 1. In diebus aſueri. Pro quo in hebreo habetur. Et factum eſt in diebus aſueri. Et aliquando ponitur in noſtra tranſlatione in principiis librorum. vt Leuit. 1. Vocauit autem moyſen. Nu. 1. Locutuſq; eſt dominus ad Moyſen. Ezech. 1. Et factum eſt in triceſſimo anno. Item littera vau prepoſita verbo preteriti temporis facit ipſum temporis futuri: & econuerſo. vt Geñ. 27. Tempuſq; veniet cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis. Et in eodem. Eritq; ſemen tuum q̃ ſi puluis terre & dilataberis ad orientem & occidentem. Et in eodem. Et benedicentur in te & in ſemine tuo. Item facit de preterito futurum. vt in eodem. Cumq; veniſſet ad quendam locum. Et in eodem. Tulitq; de lapidibus que iacebant. Pro quo hebrei legunt. Et tulit de lapidibus loci. Et in eo. Viditq; in ſomnis ſcalam. Et de hoc plenius in arte grãmatica dictum eſt.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt vau. & ſunt due tantum & aliqua nomina propria: ſunt autem que ſequuntur.

וָו Vau. Paxillus. ſiue clauus: cuius caput eſt curuum inſtar littere vau. Et ſolum inuenitur in numero plurali. Pro q̃ beatus hieronymus tranſtulit capita. Exo. 26. Quarum capita aurea & baſes enee. Et in eodem. 27. Et capita earum cum celaturis ſuis argentea. Et dicunt hebrei q̃ erant quidam paxilli vel clauí affixi in capitibus colũnarum ex quibus pendebant cortine et velamina.

capita.

וְהַב Vaheb. facere. vt Nu. 21. Sicut fecit in mari rubro ſic faciet in torrentibus Arnon. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt fecit: in hebreo ponitur ſupradicta dictio. ſcilicet וְהַב Vaheb. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei q̃ eſt nomen proprium loci ſic dicti propter aliquã cauſam ignotam apud illos. Vnde in hebreo de verbo ad verbum ſic legitur. ſcilicet: ad vaheb in rubrum et ad torrẽtes Arnon. ideſt venerunt ad locum qui dicitur vaheb. et inde in mare rubrum et ad torrentes Arnon. ſcilicet venerunt. vnde in ſequentibus dicitur profectiq; ſunt de ſolitudine in mathana: de mathana in nahaliel: de nahaliel in bamoth. ſcilicet venerunt. Et in hebreo non habetur illud profectiq; ſunt. Sed ſubintelligitur. Et licet in aliis locis ſacre ſcripture vbi ponuntur manſiones filiorum iſrael nõ inueniatur locus dictus וְהַב Vaheb. non repugnat ſupradictis: ſicut nec inuenitur locus dictus mathana neq; nahaliel niſi tantum in predicto loco: vbi dicitur quod profecti ſunt de ſolitudine in mathana: et de mathana in nahaliel. Aliive ro dicunt q̃ predicta dictio וָהֵב Vaheb deriuatur a dictione יְהַב Iehab. Que ſignificat molem vel onus. vt. p̃s. 54. Iacta ſuper dominum curam tuam. Pro quo ipſi legunt. Iacta ſuper dominum onus tuum ſiue mollem tuam. Vnde in predicto loco legunt ſic. A mole in mare rubrũ vſq; ad torrentes arnon. Et ſecundum beatum Hieronymum ſupradicta dictio יְהַב Iehab ſignificat charitatem. Nam in ſupradicto pſalmo iuxta he. ve. ſic tranſtulit. ſcilicet. Proiice ſuper dominum charitatem tuam. Et in lingua chaldaica ſignificat dare vel tradere aut afferre. De quo vide infra in dictione יָהַב Iahab. ſunt etiam aliqua nomina propria a littera vau incipientia. Sicut eſt וַפְסִי vapſi. vt Nu. 13. De tribu nethalim naabi filium vapſi. Et ſimiliter וַשְׁתִּי Vaſthi. Eſter 1. Vaſthi quoq; regina fecit conuiuium feminarum.

De incipientibus a littera. ז zain.

זְאֵב Zeeb. Lupus. vt geñ. 49. Beniamin lupus rapax. Eſa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in plu. זְאֵבִים Zeebim ſiue זְאֵבֵי Zeebe. ideſt lupi. Ezech. 22. Quaſi lupi capientes predã. Abach. 1. Et velociores lupis veſpertinis.

זְאֵב Lupus.
זְאֵבִים Lupi.

זֹאת Zoth. Iſta. vel hec. De quo vide infra in dictione זֶה Ze.

זֹאת Iſta.

זְבוּב zebub. muſca. vt Eſa. 7. ſybilabit dñs muſce q̃ ẽ in extremo fluuiorũ egypti. & in plu. זְבוּבִים zebubi. ſiue זְבוּבֵי zebube. Eccl's. 10. muſce moriẽtes pdũt ſuauitatẽ vnguẽti

זְבוּב Muſca.
זְבוּבִים Muſce.

זָבַד Zabad. dotare. vt Geñ. 30. Dotauit me deꝰ dote bona. et ide זֶבֶד Zebed. i. dos. ſiue dotatio. vt in p̃dicto loco.

זָבַד Dotare.
זֶבֶד Dos.

זָבַח zabach. immolare. ſacrificare. occidere. mactare vt Geñ. 31. Immolatiſq; victimis in mõte. pro quo in hebreo habetur. Et immolauit iacob victimã in mõte. Exo. 5. Et ſacrificemus dño deo nro. Et in eo. Ite et ſacrificate deo vro in terra hac. Et in eo. 8. et dimittã pplm vt ſacrificent dño. Et in eodem. abominationes enim egyptiorũ immolabimꝰ Et in eo. Q̃d ſi mactauerimus ea q̃ colũt egyptii. Et in eo. 22. Qui immolat diis occidetur. Et in eo. 25. Nõ immolabis ſup fermẽto ſanguinẽ victime mee. Leuit. 17. Et nequaq; vltra immolabũt hoſtias ſuas demonibus. Nu. 22. Cumq; occidiſſet balac boues & oues miſit ad balaã. Deut. 16. Immolabiſq; phaſe dño deo tuo. Et in eo. q̃d immolatũ ẽ veſpe. pro quo. he. le. q̃d immolabis veſpe. Et in eo. 33. Ibi immolabunt victimas iuſtitie. 1. Reg. 1. vt adoraret & ſacrificaret dño. Et in eo. Et immolauit elcana. Et in eo. 15. vt immolet dño deo tuo in galgalis. 3. Reg. 8. mactauitq; ſalomon hoſtias pacificas q̃s immolauit dño. Et in eo. 15. Et immolabit ſup te ſacerdotes excelſorũ. & in eo. 19. Tulit par boũ & mactauit illud. 1. Paralip. 29. Immolauerũtq; victimas dño. 2. Paralip. 7. Rex aũt & oĩs ppl's immolabãt victimas. Et in eo. Mactauit igitur rex ſalomõ hoſtias boũ. Et in eo. 28. quos ego placabo hoſtiis. pro quo he. le. Eis ſacrificabo ſiue immolabo. & in eo. 33 Cũctis idolis quos manaſes fuerat fabricatus immolauit. p̃s. 4. Sacrificate ſacrificiũ iuſtitie. Ps. 26. Et immolabo in tabernaculo eius hoſtiã vociferationis. p̃s. 49. Immola deo ſacrificiũ laudis. Ps. 115. tibi ſacrificabo hoſtiã laudis. Eſa. 65. qui immolãt i hortis. & in eo. 66. qui mactat pecꝰ q̃ſi q excerebret canẽ. Oſee. 4. Sup capita mõtiũ ſacrificabãt. & ide זֶבַח zebach. i. victima. hoſtia. ſacrificiũ. Exo. 12. dicetis eis victima trãſitus dñi eſt. Leuit. 3. Si hoſtia pacificorũ fuerit eius

זָבַח Victima. Hoſtia.

Sacrificiū זְבָחִים Zebachim. oblatio. Ps. 39. sacrificiū & oblationē noluisti. & in plurali. זְבָחִים Zebachim. siue זִבְחֵי Zibche. Exo. 24. Immolauerunt pacifica victimas pacificas dño. Deut. 33. Ibi īmolabūt victimas iustitie. 1. Reg. 15. Nūquid vult deus holocausta & victimas. Et aliqñ scribitur in plu. זְבָחוֹת Zebachoth secūdū formā noīm femininorū. vt Osee. 4. Et cōfundētur a sacrificiis suis. & inde מִזְבֵּחַ Mizbeach. siue מִזְבַּח Mizbach. i. Altare vbi sacrificia vel hostia offerūtur. Geñ. 8. Edificauit aūt noe altare dño. Exo. 20. Altare de terra facietis mihi. & in eo. 21. Ab altari meo euelles eū vt moriatur. Accipitur ēt pro altari incensi. vt Exo. 30. Facies quoq; altare ad adolendū thymiama. & in plu. מִזְבְּחוֹת Mizbechoth. vt Ps. 83. Altaria tua dñe virtutū. Osee. 10. secūdū multitudinem fructus sui multiplicauit altaria.

Sacrificia

Altare.

Altaria.

זָבַל Zabal. cohabitare. vt Geñ. 30. Etiā hac vice mecū erit vir meus. Pro quo hebrei legunt. Hac vice cohabitabit mihi vir meus. Et inde זְבֻל Zebul. i. habitaculum. vt. 3. Reg. 8. Edificans edificaui domū et habitaculū tuū. Abach 3. Sol & luna steterunt in habitaculo suo.

Cohabitat

זְבֻל Habitaculum.

זָבַן Zabā. in lingua chaldaica significat. Emere. seu vēdere Dañ. 2. Quod tempus redimitis. idest emitis.

Emere.

זָג Zag. Folliculus vuarū. Nu. 6. Ab vua passa vsq; ad acinū nō comedet. Pro quo he.le. Ab acinis vsq; ad folliculum s. vue nō comedet. Et solum inuenitur in predicto loco.

acinus Folliculus

זֶה Ze. Pronomen est demonstratiuū vel relatiuū. i. iste. hic ipse. ille. qui vel quod. iā. Et est oīs casus & vtriusq; numeri & generis masculini vel neutri. vt Geñ. 5. Iste consolabitur nos. Et in eo. 11. Ceperuntq; hoc facere. Et in eo. 31. Sicq; per viginti annos in domo tua seruiui. p quo he.le. Isti mihi viginti anni in domo tua. s. trāsacti sunt. siue iste mihi vigesimus annus in domo tua. s. transactus est. Et in eo. 41. Nun inuenire poterimus talē virū qui spū dei plenus sit. Pro quo he.le. Nun inuenire poterimus sicut hic. s. est: virū qui spiritu dei plenus sit. Exo. 32. Moysi eī huic viro qui nos eduxit de terra egypti ignoramus quid acciderit. Et in eo. Egressusq; est hic vitulus. Et in eo. 33. Et verbū istud quod locutus es faciā. Deut. 5. Montem istū egregiū & libanum. Ios. 2. Innoxii erimus a iuramento hoc. 1. Reg. 14. Et occidite super istud. 2. Reg. 11. Et nunc hūc & nunc illū consumit gladius. vbi ponitur etiā pro illo. 3. Reg. 19. Et ecce angelus dñi tetigit eū. pro quo he.le. Et ecce angelus dñi iste tetigit eū: siue qui tetigit eū. Ps. 23. quis est iste rex glorie. Ps. 47. Q̄m hic est deus deus noster in eternū. Ps. 55. Ecce cognoui quia deus meus es. p quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Hoc scio quia deus meus es. Ps. 67. Sinai a facie dei israel. pro quo he.le. Iste siue ille sinai a facie dei israel. s. motus est vel distillauit Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et sinai a facie dei israel. Eccls. 7. Bonum est te sustētare istū: sed ab illo ne subtrahas manū tuā: vbi ponitur pro isto & pro illo. Et in eo. 8. Oīa hec tractaui in corde meo. Canti. 2 Ecce iste venit saliens in mōtibus. Et i eo. En ipse stat post parietē nr̄m. Esa. 25. Iste dñs sustinuimus eū. Zach. 1. Iste iā septuagesimus annus est. ponitur ēt pro iam. 2. Reg. 14. Quasi mulier iam plurimo tpe lugens mortuū. zach. 7. Sicut feci iā multis annis. Et aliqñ ponitur relatiue. Iob. 19. Et quē maxime diligebā aduersatus est mihi. Ps. 73. mons sion in quo habitasti. Ps. 103. In locū quē fundasti eis. Et in eo. Draco iste quē formasti ad illudendū ei. Vbi ponitur p demōstratiuo & relatiuo simul. Prouer. 23. Audi patrem tuum qui genuit te. Ponitur etiam pro aduerbio hac. vt Nu. 13. Ascendite per meridianam plagam. pro quo hebrei legunt. Ascendite hac in meridiem siue per meridiem. Scribitur ēt cum beth in principio & dicitur בָּזֶה Baze & significat. hic. idest in hoc loco. vt Exo. 24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Apponitur etiā ei mem in principio et dicitur מִזֶּה Mize. i. ab hoc vel ab isto aut ab ipso. Et aliquādo ponitur aduerbialiter & signāt hinc vel istinc. i. ab hac vel ab ista parte vel de isto loco. Geñ. 42. Non egrediemini hinc. Exo. 17. Sustentabant manus eius ex vtraq; parte. Pro quo he.le. Sustentabant manus eius hinc vnus & hinc vnus. i. vnus ex vtraq; parte. Exo. 33. Vade ascende de loco isto. Scribitur etiā זֹה Zo cum puncto holē & tunc est generis feminini vel neutri. Eccls. 2. Et gaudio dixi quid frustra deciperis. Pro quo he.le. Et letitie. s. dixi quid ipsa facit. Et in eo. 5. Hoc est domū dei. Et in eo. 7. Cuncta tētaui in sapiētia. Pro quo he.le. Omnia hec tētaui in sapientia. Et aliqñ scribitur cum vau loco he & puncto holem & dicitur זֹו Zo. vt Eccls. 5. Miserabilis prorsus infirmitas. Pro quo hebrei legunt. Etiam hec mala infirmitas. s. est. Osee. 7. Ista subsannatio eorum in terra egypti. Et aliqñ scribitur cum pūcto surech & dicitur זוּ Zu. Ps. 11. Custodies nos a generatiōe hac in eternū. Ps. 61. Duo hec audiui. Esa. 42. nōne dñs ipse cui peccauimus. & in eo. 43. Populum istū formaui mihi. Abach. 1. Hec est fortitudo eius deo suo. Et aliquando ponitur relatiue. vt Exo. 15. Populo quem redemisti. Ps. 9. In consiliis quibus cogitant. Ps. 16. A facie impiorum qui me afflixerunt. Et aliquando scribitur pro relatiuo & demonstratiuo simul. Ps. 9. In laqueo isto quem absconderunt. Ps. 31. Intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris. Ps. 67. Cōfirma hoc deus quod operatus es in nobis. Ps. 151. Et testimonia mea hec que docebo eos. Ps. 141. In via hac qua ambulabam. Scribitur etiam cum littera aleph & tau in fine & dicitur זֹאת Zoth. & communiter est generis feminini. Leuit. 6. Hec est lex holocausti. Deut. 33. Hec est benedictio. 4. Reg. 8. Domine mi rex hec est mulier & hic est filius eius. Ps. 131. Hec est requies mea in seculum seculi. Et aliquando ponitur in nostra translatione in genere neutro: quia hebrei non habēt genus neutrum: sed pro eo aliquādo vtuntur masculino & aliquando feminino. Geñ. 42. Iam nunc experimentum vestri capiam. Pro quo hebrei legunt. In hoc probabimini. idest experimentum vestri capiam. 4. Reg. 5. Sic & sic locuta est puella. Pro quo hebrei legunt. vt hoc & vt hoc locuta est puella. idest taliter & taliter: vel sic et sic. sicut est in littera nostra. Iob. 22. Hoc scio a principio. Et in eo. 33. Hoc ē ergo in quo nō est iustificatus. Et in eo. 34. Audi quod dicitur. Et in eo. 35. Nunquid equa videtur tibi tua cogitatio Pro quo hebrei legunt. Nunquid hoc cogitasti in iudicio. Ps. 26. In hoc ego sperabo.

Sacrificiū

Victime.

זְבוּל Habitaculum.

Iste. Hoc.

Ista.

Ille.

Iam.

Qui

Hac.

זָהָב Zahab. aurū. Geñ. 2. vbi nascitur aurum: & aurum terre illius optimum. Exo. 25. Et deaurabis eā auro mūdissimo. Iob. 23. Probauit me quasi aurum quod per ignē transit. Et in eodem. 37. Ab aquilone aurum venit. Sed in predicto loco dicunt hebrei q̄ accipitur aurū p puritate vl serenitate aeris ad similitudinem auri purissimi. & etiā dicunt q̄ accipitur translatiue pro oleo mundissimo & purissimo. vt Zach. 4. In quibus sunt suffusoria ex auro. pro q̄ ipsi legunt. Infundentia ex se aurum. idest oleum purum & mundissimum & aurei coloris.

זָהַב aurum.

Oleum.

זָהַם Zahā. Inquare. abominabile facere. Iob. 33. abominabilis ei fit in vita panis. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

זָהַר Zahar. oīdere. monere. admōere. p̄uidere. p̄ostēdere anūciare. cauere. obseruare. Exo. 18. oīdasq; ppīo ceremonias & ritus colendi. 4. Reg. 6. Et preoccupauit eū. Pro q̄ he.le. Et admonuit eū siue obseruauit eū. Eccls. 4. q ne-

זָהַם abominabile fieri.

זָהַר Ostendere Admonere

Preuidet

ſcit preuidere in poſterū. Et in eo. 12. His ampliꝰ fili mi ne requiras. pro quo he.le. His amplius fili mi caue: ſiue admonitus ſis: aut preuide. Ezech. 3. Et annunciabis eis ex me. idest admonebis. Et in eo. Si dicēte me ad impiū morte morieris nō ānūciaberis. & in eo. Vt auertatur a via ſua mala. Pro quo he.le. vt caueat impius a via ſua mala. Et in eo. qa nō annūciaſti ei. Et in eo. Si aūt tu ānunciaberis iuſto. Et i eo. Viuēs viuet quia annunciaſti ei. Pro quo he.le. Viuēs viuet qa admonitus eſt: vel quia obſeruauit ſe. & in eo. 33. Et cecinerit buccina: & annūciauerit populo. Et in eo. Et non obſeruauerit ſe. Et in eo. Sonū buccine audiuit & nō ſe obſeruauit. Et in eo. vt ſe cuſtodiat īpius a via ſua mala. ſigñat ēt fulgere. i. ſplēdere. vt Dañ. 12. Et qui docti fuerint fulgebunt ſicut ſplēdor firmamēti. & inde זֹהַר Zohar. ideſt ſplēdor. vt in p̄dicto loco. & Ezech. 8. Quaſi aſpect⁹ ſplēdoris & viſio electi.

Obſeruat.

Fulgere. זָהַר

Splendor

זוּ

זוּ Zo. ſiue זו Zu. Pronomen eſt demonſtratiuum vel relatiuū aut vtrūq; ſimul. De quo vide ſupra in dictiõe זֶה Ze.

זוֹב

Fluxū pati

Fluere.

זוֹב Zob. fluere. Manare. fluxum ſanguinis vel ſeminis pati. vt Leuit. 15. Mulier que patitur multis diebus fluxū ſanguinis. Et in eo. Vel que poſt mēſtruū ſanguinē fluere non ceſſat. Ps. 77. qm̄ percuſſit petrā & fluxerunt aque. Eſa. 48. Et ſcidit petrā & fluxerunt aque. Accipitur etiā זוֹב Zob. pro ipſo fluxu. & aliqñ ſcribitur ſine vau. vt Hiere. 49. Fluxit vallis tua. ſ. ſanguine iterfectorū. ſicut exponūt hebrei. & inde זָב Zab. i. fluēs vel manās: ſiue ille qui patitur fluxū. vt Leui. 15. Vir q patitur fluxū ſeminis. & i ge. fe. זָבָה zaba ſiue זָבַת zabath. vt in eo. & Exo. 3. In terrā q̄ fluit lacte & melle. & in eo. 13. Vt daret tibi terrā fluentem lacte & melle. Nu. 16. que lacte & melle manabat. Deut. 6. Terrā lacte & melle manātē. Ponitur ēt זוֹב zob pro extabeſcere. vt Threñ. 4. qm̄ iſti extabuerūt conſumpti a ſterilitate terre. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ ſignificat fluere. & legūt ſic. qm̄ ex iſtis fluebant confoſſi vel perfoſſi.

Fluxus.

זָב

Qui patit fluxum.

זָבָה

Que fluit. ¶ lucus.

Manans.

זוֹב

Extabeſcere

זוּד Zud. ſuperbire. ſuperbe agere. temere operari. & ſcribitur ſine vau. Exo. 18. Eo quod ſupbe egerint contra eos. Hiere. 50. Quia cōtra dñm erecta eſt. pro quo he.le. Quia cōtra dñm ſuperbiuit vel ſupbe egit. & aliqñ ſcribitur cū iod in medio loco vau. vt Exo. 25. Si quis p̄ iduſtriā occiderit fratrē ſuū vel p̄ inſidias. pro quo he.le. & cū ſupbierit vel cū temere egerit vir cōtra fratrē ſuū vt occidat eū p̄ inſidias. Nec. 9. Cognouiſti enī quia ſupbe egerūt cōtra eos. Et in eo. Ipſi vero & pres nr̄i ſupbe egerūt. Et inde זֵד Zed. i. ſupbus. vt Prouer. 21. Supbus & arrogās vocatur in doctus. & in plu. זֵדִים Zedim. Ps. 18. Et ab aliēis parce ſeruo tuo. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. A ſupbis quoq; libera ſeruū tuū. Ps. 118. Increpaſti ſupbos. & in eo. Superbi iniq̄ agebant vſquequaq;. Ps. 159. Abſcōderūt ſupbi laqueū mihi. & inde זָדוֹן zadon i. ſupbia ſiue ſupbus. Prouer. 11. Vbi fuerit ſupbia: ibi erit contumelia. Et in eo. 21. Qui in ira operatur ſuperbiā. Hiere. 50. Ecce egoad te ſuperbe. Et in eo. Et cadet ſupbus & corruet. & in plu. זֵדִים Zedonim. Ps. 123. Forſitā ptrāſiſſet aīa nr̄a aquā itolerabilē. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. forſitan tranſiſſent ſuper animam noſtram aque ſuperbe.

Temere agere.

Supbus.

זֵד

Supbi

זָדוֹן

Supbia.

Supbus.

זֵדִים

Superbe.

זָוָה

זָוִית Zaua. angulus. & inuenitur tm̄ in numero plu. ſ. זָוִיוֹת Zauioth. i. anguli. vt Ps. 143. Filie noſtre cōpoſite. pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. filie nr̄e quaſi anguli ornati. Zach. 9. Et quaſi cornua altaris. i. quaſi anguli altaris. ide מְזוּזִים Mezauim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Promptuaria. Ps. 143. Prōptuaria eorū plena. & etiam in hoc loco he.le. anguli nr̄i pleni.

Angulꝰ

מְזוּזִים

Ꝑ rēptuaria.

זוּז Zuz. limen. poſtis. ſ. porte. & ſcribitur cū mē in principio & he i fine & dicitur מְזוּזָה Mezuza. vt Exo. 12. Ac ponēt ſup vtrūq; poſtē. Et in eo. 21. Et applicabitur ad oſtium & poſtes. Deut. 6. Scribeſq; ea in limine & oſtiis domꝰ tue. Ezech. 45. Fabricati ſunt limen eorū iuxta limē meū.

Poſtis. Limen.

זוּל Zul. vilipendere. ſpnere. & ſcribitur ſine vau. Eſa. 46 qui confertis aurū de ſacco. pro quo he.le. qui paruipēditis ſiue vilipenditis aurū de ſacco. ſ. ad fabricandū idola producebant aurum de ſacco paruipendentes illud a c ſi eſſet alia res parui valoris. Et aliqñ ſcribitur cū iod loco vau vt threñ. 2. Oēs qui glorificabant eam ſpreuerunt eam. Et inde זוֹלֵל Zolel cū duplici lamed. i. vile: Hiere. 15. Et ſi ſeparaueris p̄cioſū a vili. & de hoc vide īfra in dictiõe זוֹלֵל Zolel

vilipẽdere

Spernere.

זוֹלֵל

Vile

זוּן zun. in lingua chaldaica ſignat veſci vel nutriri. Dañ. 4 Et ex ea veſcebatur oīs caro. & inde מָזוֹן Mazon. i. eſca ſiue nutrimentū. Geñ. 45. Et totidem aſinas triticū in itinere paneſq; portantes. Pro quo he.le. Et totidem aſinas portantes triticū & panes & pulmentū ſiue eſcā. Dañ. 4. & eſca vniuerſorum in ea. Et aliqñ ſcribitur ſine vau & dī זָן Zan. Ps. 143. Eructantia ex hoc in illud. Pro quo hebrei legunt. Eructantia de nutrimēto in nutrimentū: ſiue de pulmento in pulmentum. & in lingua chaldaica ſignificat genus vel ſpeciem. vt Dañ. 3. Et vniuerſi generis muſicorū. Vnde in ſupradicto loco aliqui hebrei legunt. Eructantia ſiue educentes de genere in genus. et ſimiliter. 2. Paralipo. 16. Vbi dicitur poſueruntq; eum in lectulum ſuū plenum aromatibus et vnguentis meretriciis: vbi pro meretriciis ponitur in hebreo. זְנִים Zenim. pro quo aliqui hebrei legunt. Plenum aromatibus et vnguentorum ſpeciebus vel generibus. i. plenum diuerſis generibus vnguentorum. poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in lr̄a nr̄a. De quo vide infra in dictione זָנָה zana. Dicunt etiam hebrei q̄ a predicta dictione poteſt deriuari זוֹנָה zona: quod ponitur pro meretrice. vt Ioſ. 2. Vbi dicitur ingreſſi ſunt domum mulieris meretricis. et q̄ poteſt etiam ſignificare hoſpitatricē vel cauponā: que ſolet eſcas vendere. Cui cōcordat tranſlatio chaldaica. et ſimil'r Ioel. 3. Vbi dicitur. Et poſuerunt puerum in proſtibulo. vbi pro proſtibulo ponitur predicta dictio. ſcilicet זוֹנָה zona. Alii interpretantur ſic. ſ. Et poſuerunt ſiue tradiderunt puerum in cauponam. ideſt vendiderunt eum p̄ nutrimēto vel eſca vñ ſequitur. et puellā vēdiderūt p̄ vino ut biberēt. vide ēt de hoc infra in dictiõe זָנָה zana. Itē זֵן Zen. i. arma ſiue baltheū. et ſcribitur cū aleph ī p̄ncipio et dī אֵזֶן Azen. Deut. 23. Gerēs paxillū in baltheo. inde זוֹנוֹת zonoth. pro quo beatus hieronymus tranſtulit Habenas. ut. 5. Reg. 22. Et habenas lauerunt iuxta uerbum domini.

Nutrimentum.

Eſca

זָן

Veſci.

זוּעַ zua. mouere. cōmouere. cōtremiſcere. Eccl's. 12. qñ cō mouebūtur cuſtodes domꝰ. Eſter. 5. et nō ſolū nō aſſurexiſſe ſibi ſed neq; motū quidē de loco. p̄ q̄ he. le. Et non ſurrexit et nō mouit ſe p̄ eo. Dañ. 6. cōtremiſcāt et paueāt deū danielis: et aliqñ duplicātur p̄ia et ultia lr̄a. ut Abach. 2. Et ſuſcitabuntur cōmouentes te. i. uexātes te. et ide זְוָעָה zeuaa. pro quo beatus hieronymus tranſtulit uexationē. ut Eſa. 28. ſola uexatio intellectum dabit auditui.

Habene.

זוּעַ

Cōmouere Mouere. cōtremiſcere.

זְוָעָה

Vexatio.

זוּר zur. exprimere. p̄mere. cōculcare. circūligare. exhorreſcere. alienare. extraneū fieri. Iudi. 6. exp̄ſſo uellere cōcham rore ipleuit. Iob. 39. Pes cōculcet ea. Eſa. 59. Et q̄d cōfotū ē erūpet ī regulū. p̄ quo he.le. Et q̄d cōculcatū uel fractū fuerit erūpet in regulū. pōitur ēt p̄ circūligare. Eſa. 1. nō ē circūligata nec curata medicamine. Sed ēt in hoc loco hebrei legūt. nō ē exp̄ſſa. ſ. a ſanie uł putredie q̄ medici ſolēt exprimere ut ulter⁹ mūdificetur. et ide מִזּוֹר mazor. i. cōculcatio ſiue cōfractio: aut ifirmitas ſcdm hebos. p̄ q̄ bēs

זוּר

Exprimere conculcare

circūligare.

מִזּוֹר

hieronymus transtulit vinculum: siue alligandū. Hiere. 30
Alligādi. Vinculus. Ad alligandum curationem tuā vtilitas nō est tibi. Osee. 5
Et vidit ephraim languorē suū: & iudas vinculū suū. Et in
eo. Nec soluere poterit a vobis vinculum. Ponitur etiā in
nostra translatione pro insidiis. vt Abdie. 1. Ponent insidi
Insidie. Exhorrescere. Alienare. Extraneus fieri. as subter te. Ponitur etiam pro exhorrescere aut alienare
vt Iob. 19. Halitum meū exhorruit vxor mea. Ps. 57. alie
nati sunt pctōres a vulua. p̄s. 68. Extraneus facti sū fratri
bus meis. Ps. 67. Non sunt fraudati a desiderio suo. Pro q̄
he. le. Nō sunt alienati. i. nō recesserūt a desiderio suo. Esa.
Recedere. 1. Abalienati sunt retrorsum. Ezech. 14. Quia recesserūt
a me in cūctis idolis suis. i. quia alienati sunt a me. Et ī eo.
זָרָא Si alienatus fuerit a me. & inde זָרָא Zara cū aleph in fine.
Nausea זָר Alienus. Extraneus זָרִים Extranei. Alieni. i. alienatio: & ponitur ꝓ nausea. vt Nu. 11. Donec exeat per
nares vr̄as & vertatur in nauseā. & inde זָר Zar. i. alienꝰ vl̄
extraneus. Leuit. 10. Offerētes corā dño ignē alienū. Nu.
3. Quisquis alienus accesserit morietur. Prouer. 11. qui fi
dē facit pro extraneo. & in plu. זָרִים Zarim. i. extranei vel
alieni. Prouer. 5. Ne forte impleantur extranei viribus tu
is. Esa. 1. Regionē vestrā corā vobis alieni comedūt. Et in
eo. Sicut in vastitate hostili. pro quo he. le. Sicut subuersio
Erūpētes. vētilatores alienorū. ponitur ēt זָרִים Zarim pro erūpētibus vel ꝓ vē
tilatoribus. Hiere. 18. Aut euelli possunt aque erūpētes fri
gide. Et in eo. 51. Et mittā in babylonē ventilatores & ven
tilabūt eū: & de hoc vide infra in dictione זָרָה Zara. Item
Oscitare. Sternutare. זוֹרֵר Zorer cū duplici res signāt oscitare. vt. 4. Reg. 4. Et
oscitauit puer septies. Hebrei tñ legūt. & sternutauit puer
septies. quia in lingua chaldaica significat sternutare.
Separare זָחַח Zachach. separare. leuare. & scribitur cum simplici
cheth. Exo. 28. Et a se iuicē rōnale & suphumerale ne
queant separari. & solū inuenitur in predicto loco.
Demisso capite. Incuruari expauescere זָחַל Zachal. incuruari. expauescere. serpere. reptare. Iob.
25. Iccirco demisso capite veritus sum vobis indicare
meam sentētiam. Pro quo he. le. Iccirco incuruatus sum si
ue expaui & timui indicare meam scientiam vobis. Signāt
Serpere. Reptile זָחֳלֶת Zocheleth ēt reptare vel serpere. Deut. 32. Cū furore trahentiū super
terrā atq; serpētiū. mich. 7. velut reptilia terre. & ide זָחֳלֶת
Zocheleth. Nomen propriū cuiusdam lapidis. 3. Reg. 1. Iu
xta lapidem zoeleth.
Zio. זִיו Ziu. Nomē mēsis: qui apud nos dicitur aprilis. 3. Reg.
6. In anno quarto mense zio ipse est mensis secundus re
gni salomōis. & ī ligua chaldaica signāt splēdorē vel ame
nitatē. vnde scdm hebreos sic dē ab apparitione florum. I
Statura. Aspectus. tem זִיו ziu. in lingua chaldaica signāt staturā siue aspectū.
Dañ. 2. Statura sublimis. Et in eo. 3. Et aspectus faciei eius
mutatus est.
Omnimodum Vniersitas זִיז Ziz Omnimodū: siue vniuersitas. Esa. 66. Et delitiis af
fluatis ab oīmoda gloria eius. Ps. 49. Et pulchritudo
agri mecum est. pro quo beatus hieronymus in psalterio iu
xta he. ve. transtulit. Et vniuersitas agri mecū est. Ps. 79.
Et singularis ferus depastus est eam. Pro quo beatus hie
Omnes. ronymus transtulit. Et oēs bestie agri depaste sunt. & dicūt
aliqui hebrei q̄ predicta dictio זִיז Ziz est genus ad omnia
animalia fera & agrestia. Alii vero dicunt q̄ est nomen be
stie fere ignote sic dicte. & solum inuenitur in locis p̄dictis
Flame. זִיקִים זִיק Zic. flama. & solum inuenitur in numero plurali. s.
זִיקוֹת Zicoth scdm formā femininorū. Esa. 50. Ecce
oēs vos accendentes ignem accincti flamis: ambulate in lu
mine ignis vestri & in flamis quas succendistis. Inuenitur
Cōpedes. etiam זִיקִים Zicim scdm formā pluralē masculinorū & po
nitur pro compedibus. Ps. 149. Ad alligandos reges eorū
in cōpedibus. Naū. 3. Optimates eius cōfixi sunt in com
pedibus. Ponitur ēt ꝓ lanceis. vt Prouer. 26. Qui mittit sa
gittas & lanceas in mortem.
Lancee זַיִת Zaith. sine זֵית Zeth. oliua siue oliuetum. Gen. 8. Por
Oliua. Oliuetum tans ramū oliue virentibus foliis. Exo. 23. Ita facies in
vinea & in oliueto tuo. Hiere. 11. Olīuam vberē pulchrā. &
זֵתִים in plu. זֵתִים Zethim. Ps. 127. Filii tui sicut nouelle oliuarū
Oliue. זָכַךְ Zachach. Purificare. Mūdare. Siue mūdū vel cādidū
Fulgere. Mūdare. Mundū eē cādidū eē. fieri. & scribitur cū simplici chaph. Iob. 9. Et fulserint
velut mundissime manus mee. Pro quo he. le. Et munda
uerim siue purificauerim in mūditia manus meas. Et ī eo.
15. Et celi non sunt mūdi in conspectu eius. Thren. 4. can
didiores nazarei eius niue. & inde זָךְ Zach. i. purus seu mū
dus aut lucidus. Leuit. 24. Vt afferant tibi oleum de oliuis
purissimū. Iob. 8. Si mundus & rectus incesseris. Et in eo.
purissimus. Mundus. 33. Mundus sum ego & absq; delicto. & in genere femini
no זַכָּה Zacha. i. mūda. Exo. 30. Galbanū boni odoris & thus
Lucidissimum. lucidissimū. Pro quo in hebreo habetur lucidissima: quia
thus apud hebreos est generis feminini. Iob. 16. Cum ha
berem mundas ad deum preces. Pro quo hebrei legunt. &
Munda. oratio mea munda. s. est. Vide etiā de hoc in dictione sequē
זְכוֹכִית ti. & inde. זְכוֹכִית. Zechochith. i. vitrum: eo quod est mun
Vitrum dum & lucidum. Iob. 28. Non adequabitur ei aurum vel vi
trum. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro vitro crystallino.
quod est purissimum et preciosissimum.
Immaculatum esse. Mundum apparere. Iustificar. זַכָּה zaca. immaculatū esse. mundare. seu mūdū apparere
Mūdū eē. corrigere. Vincere. iustificare. corrigere. Iob. 15. Quid est homo vt imma
culatus sit. Pro quo he. le. Quid est homo vt mundus sit si
ue vt mundus appareat. Et in eo. 25. Aut apparere mūdus
natus de muliere. Ps. 72. Ergo sine causa iustificaui cor me
um. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve.
transtulit. Ergo frustra mūdaui cor meum. Esa. 1. Lauami
ni: mūdi stote. Ps. 118. In quo corrigit adolescentior viam
suam. Ponitur etiam pro vincere. Ps. 50. Et vincas cum iu
dicaris. Potest etiam legi sic. scilicet: et mundes vl̄ corrigas
cū iudicaueris. Vide ēt de hoc in dictiōe precedenti. Et in
Iustitia. de זְכוּ zachu. siue זְכוּת zechuth. quod in lingua chaldaica
signāt iustitiā vel mūditiā. Dañ. 6. quia corā eo iustitia inuē
ta est in me.
Recordari meminisse זָכַר zachar. recordari. meminisse. memorari. Gen. 8. recor
datus aūt est dñs noe. Et in eo. 9. Et recordabor fede
ris mei. Et in eo. 40. Memento mei cū bñ tibi fuerit. Et in
eo. Vt suggeras pharaōi. ꝓ q̄. he. le. & memīeris mei apud
pharaonē. & in eo. Et tñ succedētibus ꝓsperis p̄posit⁹ pin
cernarū oblitus est interp̄tis sui. pro q̄ in hebreo hē. & nō ē
recordat⁹ p̄positus pincernarū ip̄ius ioseph & oblitus ē e
ius. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Exo. 20.
Memēto vt diē sabbati sctifices. Et in eo. In oī loco in quo
memorari. memoria fuerit nois mei. ꝓ q̄. he. le. ī oī loco ī q̄ recordari
vel memorari fecero nomē meū. & in eo. 23. Et p nomē ex
terorū deorū nō iurabitis. ꝓ q̄. he. le. & nois exterū deorū
nō recordabimini. Siue nomē exterorū deorū nō noiabi
tis. Nu. 10. Et erit recordatio vr̄i corā dño deo vr̄o. Et ī eo.
11. Recordamur pisciū q̄s comedebam⁹ in egypto gratis.
Deut. 16. vt memineris diei egressiōis tue de egypto. Et in
eo. Et recordaberis qm̄ seru⁹ fueris in egypto. & ī eo. 25.
Memēto qd fecerit tibi amalech. 1. Re. 25. Et recordaberis
ancille tue. 4. Re. 9. memini q̄ ego & tu sedētes in curru
seq̄bamur achab. Et in eo. 20. Memēto queso quō ambu
lauerim corā te. Ester. 9. Isti sunt dies quos nulla vnq̄ dele
bit obliuio. ꝓ q̄. he. le. Et isti dies mēorati. s. erūt. Iob. 4. re
cordare q̄s vnq̄ ꝑ innocēs piit. p̄s. 18. Memor sit oīs sacrificii
tui. p̄s. 41. Hec recordatus sum. Ps. 77. Et recordatus ē qa
caro sunt. Ps. 113. Dominus memor fuit nostri. Ps. 136. Si
non meminero tui. Et in titulo Ps. 137. Ybi dicitur. Psal

mus dauid in rememorationem sabbati. Pro quo hebrei le gunt. Psalmus dauid ad commemorandum siue ad recor dandum. Canti. 1. Memores vberum tuorum super vinum Esa. 43. Ne memineritis priorum. Et in eodē. 62. Qui re
Reminisci mini scimini domini: ne taceatis. Et in eodem. 66. Qui re cordatur thuris quasi qui benedicat idolo. Hiere. 13. cum recordati fuerint filii sui ararum suarum. Thren. 3. Memo ria memor ero. Et in eodem. 5. Recordare domine quid ac ciderit nobis. Ezech. 3. Et non erunt in memoria iustitie eius quas fecit. Et in eodem. 18. Et omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. Et in eodem. Om nes iustitie eius quas fecerat non recordabuntur. Et in eo dem. 21. Ipse autem recordabitur iniquitatis ad capiendū. Et in eodem. Pro eo quod recordati estis manu capiemini Ione. 2. Domini recordatus sum. Ponitur etiam pro nomi
Molare זָכַר nare. 1. Reg. 4. Cumq; ille nominasset arcam dei. & inde
Memoria זֵכֶר Zecher. idest memoria. recordatio. commemoratio. E xo. 17. Delebo enim memoriam amalech. Ps. 9. Periit me moria eorum. Ps. 29. Et confitemini memorie sanctitatis eius. Ps. 110. Memoriam fecit mirabilium suorum. Osee. 14. Memorabile eius sicut vinum libani. & aliquando scri
זִכָּרוֹן bitur cum nun in fine & dicitur זִכָּרוֹן zicharon siue זִכְרוֹן zi chron. i. memoria. recordatio. monumentum. memoriale.
monumētū recordatio Exo. 39. In monumentum filiorum israel. Nu. 10. Vt sint vobis in recordationem dei vestri. Eccls. 1. Non est prio
Memoria memoriale rum memoria. Esa. 57. Et post ostium & retro postem po suisti memoriale tuum. & in plurali. זִכְרוֹנוֹת zichronoth. & זִכְרוֹנוֹת ponitur pro historiis vel annalibus: eo quod in eis comme morantur preterita. Ester. 6. Iussitq; sibi afferri historias &
Annales. annales priorum temporum. inuenitur etiam מַזְכֶּרֶת maz
מַזְכֶּרֶת chereth. cum mem in principio. idest commemorans vel commonefaciens. Pro quo beatus hieronymus transtulit
Inuestigāo inuestigans. Nu. 5. Et oblatio iuestigans adulterium. inde
אַזְכָּרָה אַזְכָּרָה Azchara. idest commemoratio vel memoriale aut
memoriale monumentum. Leuit. 2. Et ponet memoriale super altare Et in eodem. Qui cum obtulerit ea: tollet memoriale de sa
Memoria Monumē tum. crificio. Et in eodem. De qua adolebit sacerdos in memori am muneris. Et in eodem. 24. Vt sit panis in monumen tum oblationis domini. & dicunt hebrei ף significat suffu migationem vel odorationem. & dicunt quod predicta di
Suffumi gare. ctio זָכַר Zachar est equiuoca & ף etiam significat suffumi gare vel odorari. nam Esa. 66. vbi nos legimus: qui recor
זָכָר datur thuris. Ipsi legunt. Qui odoratur vel qui suffumi
Masculus gat thus. & similiter in aliquibus locis predictis. Item זָכָר Zachar. masculus. Geñ. 1. Masculum & feminam fecit eos. Exo. 12. Agnus absq; macula masculus anniculus. Leuit. 12. Mulier si suscepto semine peperit masculum. & in plu
זְכָרִים rali זְכָרִים Zecharim. idest masculi. Exo. 13. Quidquid ha
masculi bueris masculini sexus. Pro q̄ in hebreo habetur. Quosc̄ q; habueris masculos. & inde זָכוּר Zechur. idest masculinū
זָכוּר Exo. 23. Ter in anno apparebit omne masculinum tuum
masculinū תִּזָּכֶר coram domio. & inde verbum. תִּזָּכֶר Thizachar. idest si fue rit masculus: vel si fuerit generis masculini. Exo. 34. omne
Si fuerit masculus. quod aperit vuluam generis masculini meum erit. idest si fuerit masculus.
זל Zel. Vilipendere. contemnere. De quo vide supra in di
Vilipēdere. זלל ctione זול Zul.
Commessa tiōibus va cans. זוֹלֵל Zolel. vorator: siue commessationibus vacans. vilis.
Vile. זלות despectus. Deut. 21. comessationibus vacat & luxurie atq; conuiuiis. Ponitur etiam pro vili. Hiere. 15. Si separa ueris preciosum a vili. Thren. 1. Vide domine & considera quoniam facta sum vilis. & inde זלות Zuluth. idest vilissi mum: aut contēptus. Ps. 11. Cum exaltati fuerint nouissimi filiorum hominum. Pro quo btūs hieronymus in psalte rio iuxta he. ve. transtulit. cum exaltati fuerint vilissimi fili orum homiū. & in hebreo ponitur ibi singulare pro plu.
Vilissimi. זלנ Zaleg. fuscinula. tridens. & scribitur cum mem in prin
Fuscinula cipio & dicitur מזלג Mazleg. vt. 1. Reg. 2. Et habebat fu
מזלגות scinulam tridentem. & in plu. מזלגות Mizlagoth. Exo. 27.
Fuscinule. Et forcipes atq; fuscinulas. 1. Parali. 28. Ad fuscinulas quo q; & phialas.
זלזל Zalzal. propago. ramuscul⁹. Esa. 18. Prescindētur
ramuscule. ramuscul⁹. & solū iuenitur in nu. plu. & ī p̄dicto loco.
זלעף Zalaaph. horror. procella. tempestas. Ps. 118. Defe
ctio tenuit me pro peccatoribus. Pro quo beatus hie ronymus in psalterio iuxta he. ve. transtuli. Horror tenuit me ab impiis. & ī plurali. זלעפות Zilaaphoth. Ps. 10. Spiri tus procellarum pars calicis eorum.
Horror. זלעפות
Procelle. זלת Zulath. absq;. preter. Excepto. 4. Reg. 24. Exceptis
pauperibus populi terre. Scribitur etiam cum iod in fine: & dicitur זולתי Zulathi. Deut. 1. Preter caleph filium iephone. & aliquando illa littera iod ponitur pro pronomi ne prime persone. Osee. 13. Deum absq; me nescies.
Excepto. זולתי
Preter Absq. זמם Zamam. cogitare. Deut. 19. Sicut fratri suo facere co gitauit. Ps. 30. Vt acciperent animā meā consiliati sūt idest cogitauerunt. Thren. 3. Fecit dñs que cogitauit. Ps. 139. Cogitauerūt cōtra me: ne derelinquas me. Sed hebrei in predicto loco dicunt ף est nomen & legunt sic. Cogita tionem eius ne educas. idest ne educas eam in actu. vñ bea tus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Scelera eius ne effundantur. Hiere. 51. Quia cogitauit dominus & fecit. & aliq̄ scribitur cū simplici mē. vt Geñ. 11. Ne desistēt a cogitationibus suis: donec eas opere compleant. pro quo hebrei le. Et nunc nō p̄hibebitur ab eis quodcunq; cogita uerint ad faciendū. Ps. 16. Et non est inuenta in me iniqui tas: vt nō loquatur os meū opera hoīum. Pro quo he. le. nō inueniśti: quod cogitaui non transisset os meum vel nō trā sire os meum. & hic est finis versus in hebreo. & sequitur a lius versus. in opera hoīum. Beatus hieronymus in psalte rio iuxta he. ve. transtulit sic. Et nō inueniśti cogitationes meas non transire os meum. Hiere. 4. Cogitaui & non pe nitebit me. & inde זִמָּה Zima siue זִמַּת Zimath. i. cogitatio. Prouer. 24. Cogitatio stulti peccatum. significat etiā malā cogitationem vel peccatum ex proposito: aut piaculum si ue scelus vel nefas. Leuit. 19. Ne contaminetur terra: & im pleatur piaculo. Et in eodem. 20. Qui supra vxorem filiā duxerit matrem eius: scelus operatus est. & in eodem. Nec permanebit tantum nefas in medio vestri. Ezech. 16. Et nō fecit iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis. Et in eodem. Scelus tuum & ignominiā tuā tu portasti. Et in eodem. 22. Scelus operati sunt in medio tui. Et in eo. 25. Sic ingrediebantur ad oolam & oolibam mulieres nefari as. Et in eodem. Et auferam scelus de terra. Osee. 6. Quia scelus operati sunt. & in plurali. זִמּוֹת Zimoth. idest co gitationes vel scelera. Iob. 17. Cogitationes mee dissipate sunt. Esa. 32. Ipse vero cogitationes concinnabit ad perdē dos mites. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְזִמָּה Mezima. idest cogitatio vel consilium. vt p̄s. 138. Quia dicitis in cogitatione. Prouer. 2. Consilium cu stodiet te. & in eo. 5. Custodi legem meā atq; consiliū. Et in eo. 5. Vt custodias cogitationes. Hiere. 11. Quid est q̄ di lectus meus in domo mea facit scelera multa. Vbi ponitur מְזִמָּתָה Mezimátha cum tau & he in fine. & p̄ponitur ibi in he breo singulare p̄ plurī: nā plurr dicitur מְזִמּוֹת Mezimoth. Prouer. 14. Et vir versutus odiosus est. Pro quo he. le. & vir cogitationum vel scelerum odiosus est.
Cogitare. זמם
Cogitatio זִמָּה
Consilium
Scelus. זִמָּתָה
Piaculū. Scelus.
Nefas.
Cogitatiōes זִמּוֹת
Scelera. מְזִמָּה
Cogitatio Consilium
מְזִמָּתָה מְזִמּוֹת

זְמַן Tempus

זמן Zeman. tempus. Nec. 2. Et constitui ei tēpus. & Eccl's. 3. Omnia tempus habent. & Dañ. 2. vt tempus daretur ei. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph in fine. vt in eodem. 3. Statim vt audierūt. pro quo hebrei legunt. Eodē tempore vt audierūt. &c. & in plu. זִמְנִין Zímnin. siue זִמְנָיָא Zimnaia. i. tempora. Dañ. 2. Et ipse mutat tempora. & in eodē. 6. Et tribus temporibus in die flectebat genua. Item זְמַן Zamen. in lingua chaldaica significat componere vel preparare. Dañ. 2. q interpretationem quoq; fallacem & deceptiõe plenam composueritis. & inde מְזַמָּנִים Mezumanim secūdum terminationem pluralem masculinorum. siue מְזַמָּנוֹת Mezumanoth secūdum terminationem femininorum. i. tempora statuta aut constituta vel determinata. Nec. 10. Per tempora a temporibus anni ad annum. pro quo hebrei legunt. Per tempora statuta vel determinata de anno in annum. & in eodem. 13. In temporibus constitutis & in primitiis.

זִמְנָיָא Tempora.

זְמַן Cõponere

מְזַמָּנִים מְזַמָּנוֹת tpa statuta

זָמַר Psallere

זמר Zamar. psallere. cantare. secare. putare. s. vites. Iudi. 5 Psallam domio deo israel. Ps. 46. Psallite regi nostro psallite. & in eodem. Psallite sapienter. Ps. 137. In conspectu angelorū psallā tibi. Ps. 146. Quoniam bonꝰ est psalmus deo nostro. Pro quo hebrei legunt. Quoniam bonū est psallere vel cantare deo nostro. & inde מִזְמוֹר Mizmor. i. psalmus vel canticū. vt in titulis psalmorū. Ps. 3. Psalmus dauid cū fugeret a facie absalom. & sic de reliquis. & inde זְמִיר Zamir. i. cantus. s. auium circa ver. vel putatio. s. arborum. Canti. 2. Tempus putatiõis aduenit. Quod alii interpretantur. Tempus cantus aduenit. & in plurali זְמִירוֹת Zemiroth. i. cantica vel carmina. Iob. 35. Qui dedit carmina in nocte. Ps. 118. Cantabiles mihi erant iustificationes tue. & inde. זִמְרָה Zímra siue זִמְרַת Zímrath. i. laus siue canticum. Exo. 15. Fortitudo mea & laus mea dominus. Ps. 117. Vbi eadem verba habentur. & in vtroq; loco deficit iod littera in fine: que ponitur pro hoc pronoie mea: tamē sub intelligitur. Esa. 51. Gratiarum actio & vox laudis. Põitur etiam pro canticis. Amos. 5. Et cantica lyre tue non audiā. & inde זְמָרָא Zemara. qđ in linga chaldaica signiat musicam siue canticū. Dañ. 3. Et vniuersi genīs musicorum. & inde זַמְּרָיָא Zemaraia. i. cantores. Esdre. 7. Cantoribus & ianitoribus. Significat etiam זִמְרָה Zímra optimum: eo qđ est laudabile. Gen. 43. Sumite de optimis terre frugibꝰ. & inde מִזְמָרוֹת Mezameroth. Quod significat quedā instrumenta musica secūdum hebreos. pro quo beatus Hieronymus trāstulit psalteria. Hier. 52. Psalteria & phialas & mortariola. in alio vero loco traduxit Fuscinulas. vt. 3. Reg. 7. Et forcipes aureos & hydrias & fuscinulas. 4. Reg. 12. Et fuscinule & turibula. Item זָמַר Zamar. i. secare vel putare. Leuit. 25. Sex annis putabis vineam tuam. & in eodem. Et vineam tuam non putabis. Esa. 5. Non putabitur & nō fodietur. & inde זְמִיר Zamir. i. putatio. Canti. 2. Tempus putationis aduenit. Potest etiam interpretari tempus cantici aduenit. Signiat ēt palmitē vel ꝓpaginē: eo q putatur & scidit ur ex arbore. Esa. 25. Propaginem fortium marcescere faciet. & inde זְמוֹרָה Zemora. i. palmes. propago. ramꝰ. germē. vitis. Nu. 13. Abscinderunt palmitē cū vua sua. Eze. 8. Et ecce applicant ramū ad nares suas. & in p̄dicto loco dicunt hebrei q significat fetorem vel malum odorem. ponitur ēt pro vite vel germine. Eze. 15. Quomodo fiet de lignovitis Esa. 17. Et germen alienum seminabis. & in plurali זְמוֹרִים Zemorim. i. propagines. Naū. 2. Et propagines eius corruperunt & inde מַזְמֵרוֹת Mazmeroth. i. falces siue ligones. Esa. 2. Et cōflabūt gladios suos in vomeres: & lanceas suas in falces. & in eodem. 18. Et prescindentur ramusculi eius falcibus. Ioel. 3. Concidite aratra vestra in gladios: & ligones in lanceas. Et solum inuenitur in numero plurali. Item זְמֵר Zámer. nomen cuiusdam animalis: pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit Camelopardalum. Deut. 14. Orygen & camelopardalum.

זְמִירוֹת Carmina Cãtabilia.

זִמְרָה Laus.

זְמָרָא Musica

זַמְּרָיָא Cantores.

זִמְרָה Optimum Cantica.

מְזַמָּרוֹת Psalteria

Fuscinule.

זְמַר Putare

זְמִיר Putatio

זְמוֹרָה Palmes Ramus

זְמוֹרִים Propagies

מַזְמֵרוֹת Falces.

זָנָב Cauda.

זנב Zanab. cauda. Exo. 4. Et apprehēde caudam eius. Deut. 28. Constituet te dominus in caput & non in caudam. Esa. 9. Et disperdet dominus ab israel caput & caudā & in eodem. Et propheta docens mendacium ipse est cauda. & in plurali זְנָבוֹת Zenaboth. Iudi. 15. Et falces ligauit in medio. pro quo hebrei legūt. Et posuit falcem in medio duarum caudarum. Esa. 7. Et cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium istorum. & inde זָנַב Zíneb. i. caudam abscidit vel extremos percussit aut cecidit. Deut. 25. Et extremos agminis tui qui lassi residebant ceciderit. Ios. 10. Et extremos quoq; fugientium cedite.

זְנָבוֹת Caude.

זָנַב Cedere extremos

זָן

זן Zan. siue זִן Zen. esca. nutrimentum. species siue genus De quo vide supra in dictione זִן Zun.

זָנָה Fornicari.

זנה Zana. fornicari. luxuriari. Gen. 38. Fornicata est tamar nurus tua. Leuit. 19. Ne prostituas filiā tuam. Pro quo hebrei legunt. Non contaminabis siue non violabis filiam tuam: vt facias eam fornicari. i. ne exponas eam fornicationi. & in eodem. 20. Vt fornicaretur cum moloch. & in eodē Et fornicata fuerit cum eis. & in eodem. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro. i. si fornicata fuerit. Deut. 31. Populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos. Iudi. 19. Que reliquit eū. pro qꝰ hebrei legunt. Et fornicata est ab eo concubina eius. 2. Paralip. 21. Et fornicari fecit habitatores ierusalem. Ps. 72. Perdidisti omnem qui fornicatur abs te. Esa. 23. Et fornicabitur cum vniuersis regnis terre. Hiere. 3. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis Ezech. 6. Quia contriui cor eorum fornicans & oculos eorum fornicantes. Osee. 1. Quia fornicans fornicabitur terra a domino. & in eodem. 2. Quia fornicata est mater eorū & in eodem. 3. Non fornicaberis & non eris viro. & in eodē 4. Fornicati sunt & non cessauerunt. & in eodem. Fornicatione fornicati sunt. & in eodem. 5. Quia nunc fornicatus est ephraym & ide זוֹנָה Zona. i. meretrix. fornicaria. Gen. 38. Suspicatus est esse meretricem. Leuit. 21. Sordidā & meretricem non accipiant. Ios. 2. Ingressi sunt domum mulieris meretricis. & dicunt aliqui hebrei q in predicto loco significat hospitatricem vel cauponam. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Iudi. 11. Filiꝰ mulieris meretricis. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. 2. Paralip. 16. Posuerunt eum super lectulum plenum aromatibus & vnguentis meretriciis. vbi ponitur זְנִים Zenim. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Esa. 1. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis. & in plurali זְנוֹת Zonoth. i. meretrices. 3. Reg. 3. Tunc venerunt due mulieres meretrices. ponitur etiam זנות Zonoth pro habenis. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. & inde זְנוּת Zenuth. i. fornicatio. Nu. 14. Et portabunt fornicationem vestram. Osee. 4. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. & aliquando scribitur cū littera tau in principio & dicitur תַּזְנוּת Thaznuth. Ezech. 16. Et exposuisti fornicationem tuam omni transeunti. & in eodem. Et multiplicasti fornicationem tuam in terra chanaā. & in eodem. 23. Insuper & fornicationes suas quas habuerat in egypto non dereliquit. Et aliquando duplicatur littera nun in nūero plurali & dicitur זְנוּנִים Zenunim siue זְנוּנֵי Zenune. Osee. 1. Sume tibi vxorē fornicationū & fac filios fornicationum. & in eodem. 2. Auferat fornicationes suas a facie sua. Naū. 3. Propter multitudinē fornicationū meretricis.

זוֹנָה Meretrix.

זנות meretrices

זְנוּת fornicatio.

תַּזְנוּת fornicatio.

זְנוּנִים fornicationes.

זָנַח Abũcere Repere. Polucre.

זנח Zanach.abiicere.repellere.deficere.i.parali.11.Eoqđ abiecíſſet eos ieroboã & poſteri ei?.& in eodẽ.29. Cũ ctamq; tẽpli ſupellectilẽ quã polluerat rex achaz.pro quo hebrei legunt.quã abiecerat rex achaz.Threñ.2.Repulit al tare ſuum.& in eodem.3.Et repulſa eſt anima mea.& in eo dem.Quia non repellet in ſempiternum dñs.ponitur etiã pro deficere.Eſa.19.Et deficient flumina vbi additur litte ra aleph ante litterã Zain.

זָנַק Fluere. Saltare.

זנק Zanac.fluere. Deut.33.Dan catulus leonis fluet largi ter de baſan.& ſolum inuenitur in predicto loco.& di cunt hebrei q̃ ſignificat ſaltare:quia in lingua ſyra idem ſi gnificat.& in hebreo non habetur largiter:ſed ſic.Fluet de baſan ſiue ſaltabit de baſan.

זִיעַ Sudor.

זיע Ziaa.ſudor. De quo vide infra in dictione יזע Iazaa.

זַעֲוָה Diſperſio. Cõmotio

זעוה Zaaua.diſperſio ſiue cõmotio.Deut.28.Vt diſperga ris per omnia regna terre.pro quo hebrei legunt. Et eris in diſperſionem vel in cõmotionẽ p omnia regna terre

זָעַר Breuiare Amputare

זער Zaach.breuiare.Iob.17.Dies mei breuiabuntur.& ſo lum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q̃ ſi gnificat ſcindere ſiue amputare.vnde ipſi legũt.Dies mei conſciſſi ſunt ſiue amputati ſunt.

זָעַם Deteſtari Iraſci Indignari

זעם Zaam.deteſtari.iraſci. indignari. Nu.23. Propera & deteſtare iſrael.& in eodem. Qua ratiõe deteſter quẽ dominus non deteſtatur.Ps.7.Nunquid iraſcetur per ſin gulos dies.& Prouer.24.Et deteſtabũtur eos trib?. Daſi. 11.Et indignabitur contra teſtamentum ſanctuarii.Zach.1 Vſq;quo tu non miſereberis ieruſalem & vrbiũ iuda quib? iratus es.& inde זַעַם Záam.i.ira.furor.indignatio. deteſta tio.Ps.68.Effunde ſuper eos iram tuam.Oſee.7.Cadẽt in gladio principes eorũ a furore lingue ſue. & inde זַעַם Zeum ideſt deteſtandus ſiue ille cui aliquis iraſcitur. Prouer. 22. Cui iratus eſt dominus incidet in eam.& in genere femini no זַעֲמָה Zeuma.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit plenam ire.Michee.6.Et menſura minor ire plena.& inde נִזְעָמִים Nizaamim.i.irati vel deteſtabiles. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit triſtem. Prouer.25. Et facies triſtis linguam detrahentem.& in hebreo ſcribitur pluraliter Quia facies eſt in hebreo pluralis nũeri & gñis maſculini.

זַעַף Iraſci Minari Feruere.

זעף Zaaph. iraſci. ira feruere. Minari.2. Paralip. 26. Ira tuſq; ozias tenens manu thuribulum.& in eodem.Mi nabatur ſacerdotibus.Prouer.19.Et contra dominum fer uet animo ſuo.& inde זָעֵף Záaph.i.ira feruor. Michee.7. Iram domini portabo. Ione.1.Et ſtetit mare a feruore ſuo. & inde זָעֵף Zaeph.i.furibundus.3.Reg.20.Furibundus ve nit in ſamariam.& in plurali זֹעֲפִים Zoaphim.i. furibundi vel triſtes.Geñ.40.Ad quos cum introiſſet ioſeph mane& vidiſſet eos triſtes.Ponitur etiã pro macilẽtis. Dañ.1. Qui ſi viderit vultus vr̃os macilẽtiores pre ceteris adoleſcẽtib?.

זָעַק Clamare

זעק Zaac.Clamare.vociferari.vocare.conuocare.congre gare.accerſere.1.Reg.15.Et clamauit ad dominũ tota nocte.2.Reg.3.Ibat ingrediens & clamans. 2. Paralip.18. At ille clamauit ad dominum.Nee.9.Cõuerſiq; ſunt & cla mauerunt ad te. Iob.35.Propter multitudinem calũniato rum clamabunt.Ps.21.Ad te clamauerunt & ſalui facti ſũt. Eſa.15.Clamauit eſebon & eleale. & in eodem.57. Cunq; clamaueris liberent te.Ezech.17.Clama & vlula fili homi nis.Oſee.7.Et non clamauerunt ad me in corde ſuo.Poni tur etiam pro vociferari.Exo.2.Et ingemiſcẽtes filii iſrael propter opera vociferati ſunt.Ioſ.8.At illi vociferantes pa riter & ſe mutuo cohortantes. Abach.1. Vociferabor ad te vim patiens.Item ponitur pro vocare ſiue inuocare. Oſee 8. Me inuocabunt deus meus.Zach.6.Et vocauit me & lo cutus eſt ad me. Significat etiam accerſere vel congregare aut conuocare ſiue conclamare.Iudi.4.Qui accerſitis za bulon & neptalim aſcendit.& in eodem.18.Cõclamãtes ſe cuti ſunt. pro quo hebrei legunt. Congregati ſiue collecti ſunt.& in eodem.Quid tibi vis cur clamas.pro quo hebrei legunt.Cur congregatus vel collectus es.ſ.cum viris dom? tue.2.Reg.20.Conuoca mihi oẽs viros iuda. & in eodem. Abiit ergo amaſa vt conuocaret iudam.& inde זַעֲקָה Zaaca ſiue זַעֲקַת Zaacath.i.clamor vociferatio. vt Geñ.18.Cla mor ſodomorum & gomorreorũ multiplicatus eſt.Nee.9 Clamorẽq; eorum audiſti.Iob.16.Neq; inueniat in te locũ latendi clamor meus.Eſa.15.Q̃m circũdedit clamor termi num Moab.Hiere.50.Et clamor inter gẽtes auditus eſt.

Accerſere. cõclamare cõgregare Cõuocare. זַעֲקָה Clamor

זְעַר Paululũ. Modicum מְזְעָר Paucus

זער Zeer.paululũ.parũ.modicũ. Iob.36.Suſtine me pau lulum & indicabo tibi.Eſa.28.Modicum ibi: modicũ ibi.& ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מְזְעָר Mizaar. Eſa.24.Et relinquentur homines pauci.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.& relinquetur homo paucus.& poni tur ibi ſingulare pro plurali.& in eodem.29. Nõne adhuc in modico & in breui conuertetur líbanus in chermel.

זֶפֶת Pix.

זפת Zépheth.ſiue זֵפֶת Zápheth.Pix. Exo.2. Et liniuit eã bitumine & pice.Eſa.34. Et cõuertentur torrẽtes ei? in picem & erit terra eius in picem ardentem.

זָקַק Purgare. Colare.

זקק Zacac.purgare.cõflare.colare.diſtillare.Ps.11.Purga tum ſeptuplum.Eſa.25.Vindemie defecate.pro quo hebrei legunt. Feces colate ſeu purificate. Malach.3.Et co labit eos quaſi aurum & quaſi argentum.& aliquando ſcri bitur cum ſimplici coph. Iob.28. Et auro locus eſt in quo conflatur.& in eodem.36.Et effundit imbres inſtar gurgi tum.pro quo hebrei legunt. Et diſtillabunt imbres. Item זִקִּים Zicim.i.compedes. Pa.149. Ad alligandos reges eo rum in cõpedibus.De quo vide ſupra in dictione זִיק Zic.

Cõflare Diſtillare. זִקִּים Cõpedes

זָקַן Seneſcere

זקן Zacan.ſeneſcere.Geñ.18.Nũ vere paritura ſum anus. Pro quo hebrei legũt.Nũ vere paritura ſum cum ego ſenuerim.& in eodẽ.27. Senuit aũt iſaac. Ioſ.13. Senuiſti & longeuus es.1.Reg.12.Ego autem ſenui & incanui.Iob. 14.Si ſenuerit in terra radix eius.Prouer.22. Etiam cum ſenuerit nõ recedet ab ea.& inde זָקֵן Zachen.ſiue זָקֵן Zecã ideſt ſenex aut ſenior.Geñ.19.A puero vſq; ad ſenem. & in eodem.24.Erat aũt abraã ſenex.& in eodẽ.Dixitq; ad ſer uum ſeniorem domus ſue. Leuit.19. Et honora perſonam ſenis.& in plurali זְקֵנִים Zechenim ſiue זְקֵנִי Zicne. Geñ. 18.Erant autẽ ambo ſenes.Exo.24. Et ſeptuaginta ſenes ex iſrael.& inde זָקֵן Zóchen.i.ſenectus.vt Geñ.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur זְקֵנָה Zicna.i.ſenecta vel ſenectus. Ps.70.Ne proiicias me in tempore ſenectutis.& in eodem Et vſq; ad ſenectam & ſenium de? ne derelinquas me. Eſa. 46.Et vſq; ad ſenectam ego ipſe.Declinatur etiam plurali ter.& dicitur זְקֵנִים Zecunim.i.ſenectus. Geñ.21. Et pepe rit filium in ſenectute ſua.& in eodem.38.Eo quod in ſene ctute genuiſſet eum.pro quo hebrei legunt. Quia filius ſe nectutis fuit ſibi. Itẽ זְקַן Zacan ſiue זְקָן Zecan.ideſt barba ſiue mentũ. Leuit.13. Vir ſiue mulier in cuius capite vl̃ bar ba germinauerit lepra.1.Reg.17.Et apprehendebãmentũ eorum & ſuffocabam interficiebãq; eos.2. Reg.10. Raſitq; dimidiam partem barbe eorum.& in eodẽ.Manete in hie rico donec creſcat barba veſtra.& in eodẽ.20. Et tenuit ma nu dextera mentum amaſſe.Ps.132.Quod deſcẽdit in bar bam barbam Aaron.Eſa.7.Et pilos pedum & barbã vni verſam.Hiere.41.Raſi barba & ſciſſis veſtibus.

Senecta זְקֵנִים Senes. זֹקֶן Senectus זִקְנָה Senecta זְקָן Barba. Mentum.

זָקַף Erigere

זקף Zacaph.leuare.erigere.Ps.144. Et erigit omnes eli ſos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

זָר Extraneus

זר Zar.extraneus.alienus. De quo vide ſupra in dictione.

זֹר Circulus

זוֹר Zur. Item זֵר Zer. circulus siue corona. De quo vide infra in dictione זָרָה Zara.

זָרַר Ocitare

Zarar. oscitare. 4. Reg. 4. Et oscitauit puer septies. Hebrei tamen dicũt ק significat sternutare. De quo vide supra in dictione זוֹר Zur.

זָרַב Dissipare.

Zarab. Dissipare. Iob. 6. Tempore quo fuerint dissipati peribunt. & solum inuenitur in predicto loco.

זָרָה Spargere ⁊ dispergere

Zara. spargere. dispergere. ventilare. circundare. alienare. exhorrere. Exo. 32. Quem sparsit in aquã. Nu. 16. Ignem huc illuc ꝙ dispergat. Iob. 18. Aspergatur in tabernaculo eius sulfur. Prouer. 1. Frustra enĩ iacitur rete ante oculos pẽnatorum. i. frustra spargitur vel extenditur. Hiere. 31. Qui dispersit israel cõgregabit eum. & in eodem 49. Dispergam eos in omnem ventũ. Ezech. 5. Tertiã vero aliam disperges in ventum. & in eodem. Tertiam vero partem tuam in omnem ventum dispergam. & in eodẽ. 6. Et dispergã ossa vestra circa aras vestras. Malach. 2. Et dispgam super vultum vestrũ stercus solẽnitatum vestrarũ. Signific etiam ventilare. Ruth. 3. Et hac nocte areã hordei ventilat. Hiere. 4. Non ad ventilandũ & non ad purgandũ & in eodẽ. 49. Et ventilabo eos in omẽs vẽtos istos. & in eodem. 51. Et mittã in babylonem ventilatores & ventilabũt eam. vbi ponitur etiã זָרִים Zarim ꝑ vẽtilatorib⁹. Ezech. 5 Et ventilabo vniuersas reliquias tuas. & in eodẽ. 22. Et vẽtilabo te in terras. & in eodẽ. 29. Et ventilabo eos in terras. Zach. 1. Hec sunt cornua que ventilauerunt iudam per singulos viros. & inde מִזְרֶה Mizre. i. ventilabrum. Esa. 30. Sicut in area vẽtilatum est. Pro quo hebrei legunt. Quod vẽtilatũ est cũ pala & cũ ventilabro. Hiere. 15. Et dispergam eos vẽtilabro in portis terre. & inde מְזָרִים Mezarim. qđ se cũdũ hebreos significat ventos ventilãtes a parte septẽtrionali qui sunt frigidissimi. pro quo beatus Hieronym⁹ trãstulit arcturũ. Iob. 37. Ab interioribus egredietur tẽpestas & ab arcturo frigus. Item זָרָה Zara. i. circunligare. circundare. 2. Reg. 22. Accinxisti me fortitudine ad preliũ. Ps. 138. Semitã meã & funiculum meum inuestigasti. pro quo hebrei legunt. Semitã meã & accubationem meam circundedisti vel circunligasti. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ primã significationem sequens ita trãstulit. Semitam meã & accubationẽ meã euentilasti. Inde זֵר Zer. pro quo btũs Hieronymus transtulit coronã siue labium quod fiebat per circuitũ arce vel mense aut altaris thymiamatis. Exo. 25. Faciesq; supra coronam aureã per circuitũ. & in eodẽ. Faciesq; illi labium aureum per circuitum. & in eodem. Et super illam alteram coronã aureolam. & in eodem. 30. Faciesq; ei coronã aureolam per gyrũ & duos anulos aureos sub corona. Item זָרָה Zara. i. alienare siue alienatũ eẽ. exhorrere. De quo vide supra in dictione זוֹר Zur. & inde זָרָא Zara cũ aleph in fine loco he. idest alienatio vel horror. pro quo beatus Hieronymus transtulit nauseam. vt Nu. 11. Donec exeat per nares vestras & vertatur in nauseã. & inde dicũt aliqui ק deriuatur מַמְזֵר Mamzer. quod significat adulterinũ. i. natus de adulterio vel de scorto natus. De quo vide infra in dictione מָזַר Mazar.

זֵר Circulus

זָרַר Ocitare

זָרַב Dissipare.

זָרָה Spargere ⁊ dispergere

זֵר Corona Labium.

זָרָה Alienare

זָרָא Nausea

מַמְזֵר De scorto natus.

זָרְזִיף Stillare.

זָרַר Irrorare

זַרְזִיר Gallus succinctus.

זָרְזִיף Zarziph. stillare. irrorare. Ps. 71. Sicut stillicidia stillantia super terram. vbi pro eo quod in littera nostra est stillantia in hebreo ponitur זַרְזִיף Zarziph. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ sic transtulit. vt stille irrorantes terram. & solum inuenitur in predicto loco.

זַרְזִיר Zarzir. nomen est cuiusdã animalis. pro quo beat⁹ Hieronymus transtulit Gallus succinctus. Prouer. 30. Gallus succinctus lumbos suos & aries. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei ק significat canem leporarium qui est precinctus lumbos & velocissim⁹ ac fortis. Alii vero dicunt ק significat leopardum qui etiã est gracilis circa lumbos r & fortissimus. & põt deriuari a dictione זָרַז Zaraz. que in lingua chaldaica significat accingere vel precingere.

זָרַז Accingere

זָרַח Oriri. Exoriri

Zarach. oriri. vt Gen. 19. Sol egressus est super terrã. pro quo hebrei legunt. Sol ortus est super terrã. Iob. 9. Qui precipit soli & non oritur. Ps. 111. Exortum est in tenebris lumẽ rectis corde. Eccl's. 1. Et oritur sol & occidit. 2. Paralip. 26. Statimq; orta est lepra in fronte eius. Esa. 58. Et orietur in tenebris lux tua. & in eodem. 60. Et gloria domini super te orta est. & in eodem. Super te autem orietur dominus. & in eodem. Et reges in splendore ortus tui. Malach. 4. Et orietur vobis timentibus nomen meũ sol iustitie. & inde locus vbi oritur sol dicitur מִזְרָח Mizrach. i. ort⁹ siue oriẽs. Ps. 102. Quantum distat ortus ab occasu. Ps. 112. A solis ortu vsq; ad occasum. Esa. 45. Ab oriente adducam semen tuum. & in eodem. 46. Vocans ab oriente iustũ & inde אֶזְרָח Ezrach. i. indigena quasi inde ortus. Exo. 15. Tam de aduenis ꝙ de indigenis terre. & in eodem. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 19. Sed sit quasi indigena inter vos aduena qui habitauerit in vobis. Significat etiam אֶזְרָח Ezrach quoddam genus arboris: quam cedrũ nominat translatio nostra. Ps. 36 Vidi impium super exaltatum & elevatum sicut cedrus libani. & dicunt aliqui hebrei ק significat quandã arborem que semper est viridis & recens quasi sit in ortu suo: quam aliqui putant esse laurum. vnde legunt sic. Vidi impium robustum & fortem quasi laurum virentem. Sed beatus Hieronymus primã significationem sequẽs in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ sic transtulit. Vidi impium robustũ & fortissimũ sicut indigenam virentem. Est etiam אֶזְרָחִי Ezrachi cognomẽ cuiusdã viri: fortasse eo quod erat orientalis. vt in titulo psalmi. 88. vbi dicitur. Intellect⁹ ethã ezraites.

מִזְרָח Ortus. Oriens

אֶזְרָח Indigena.

אֶזְרָח Cedrus

אֶזְרָחִי Ezraites

זֶרֶם Impetus. Turbo. Tẽpestas. Imber.

זֶרֶם Zérem. impetus. tempestas. turbo. ſ. aquarum. imber gurges. fluxus. Esa. 28. Sicut impetus grãdinis turbo consurgens: sicut impetus aquarum multarum. & in eodem 25. Quasi turbo impellens parietem. & in eodem. 32. Erit vir sicut qui absconditur a vento & celat se a tempestate. ponitur etiam pro imbre. Iob. 24. Quos imbres mõtium rigant. Hebrei tamen dicunt ק in predicto loco significat rivos vel fluctus qui impetuose descendunt de montibus. & legunt sic: a fluctibus montium siue a riuis montium humectabuntur. Itẽ ponitur pro gurgite. Abach. 3. Gurges aquarum transiit. Scribitur etiam cũ tau in fine & dicitur זִרְמָה Zirma in genere feminino. pro quo beatus Hieronymus transtulit fluxum. vt Ezech. 25. Sicut fluxus equorũ fluxus eorum. & inde verbum זָרַם Zarom. i. impetuose fluere: siue impetuose percutere. Ps. 76. Multitudo sonitus aquarũ vocem dederũt nubes. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Excusserũt aq̃s nubila. i. impetuose fluxerũt aque de nubib⁹. Ps. 87. Que pro nihilo habentur eorum anni erunt. pro quo beat⁹ Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem transtulit. Percutiente te eos vt somnium erunt.

Gurges זִרְמָה

Fluxus זָרַם

Impetuose fluere.

זָרַם percutere.

זָרַע Serere Seminare

Zaraa. seminare. serere. Gen. 26. Seuit autem isaac in terra illa. Exo. 23. Sex annis seminabis terram tuã. Leuit. 19. Agrum tuum non seres diuerso semine. & in eo. 25. Non seretis neq; metetis sponte in agro nascẽtia. & in eodem. Seretisq; anno octauo. Deut. 22. Non seres vineam tuam altero semine. & in eodẽ. 29. Ita ut non seratur. Iudi. 6. Cũq; seuisset israel. Iob. 4. Seminant dolores & metunt

eos.& & in eodē.31.Seram & alij comedat.Ps.106.Et semi nauerunt agros & plantauerunt vineas.Ps.125.Qui semi nant in lachrimis in exultatione metent.Eccl's.11.Mane se mina semen tuum.Esa.17.Et germen alienū seminabis.& in eodē.32.Beati qui semiatis super oēs aquas.& in eo. 40 Et quidem neq; plantato ueq; sato:quod in hebreo legitur pluraliter.s.neq; plantati sunt neq; sati sunt..& in eodē.55 Et dat semē serenti. Hiere.4.Et nolite serere inter spinas. & in eodem.12.Seminauerunt triticū & spinas messuerūt. Ezech.36.Et arabimini & accipietis semētem.pro quo in hebreo habetur.& seminabimini.Osee.2.Et seminabo eā mihi in terra.Accipitur etiam pro generare.Leuit.12.Mu lier si suscepto semie peperit masculum.pro quo hebrei le gunt.Mulier si seminificauerit.i.si fecit semē & genrauit & peperit masculum.Nu.15.Erit innoxia & faciet liberos. Pro quo in hebreo habetur.& erit innoxia & seminabitur semine.i.faciet liberos.sicut est in littera nostra.& inde זֹרֵעַ Zoréaa siue מַזְרִיעַ Mazriaa.i.seminificans; vel semē faciēs aut semen afferens.Gen.1.Germinet terra herbā virentē & facientē semen.vbi ponitur מַזְרִיעַ זֶרַע Mazriaa zéraa. Pro quo hebrei legunt.Seminificantem semen.& in eodē Et protulit terra herbam virentem & facientem semen. & in eodem.Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem se men.& inde. זְרוּעַ Zarūaa.i.seminabile vel seminatum. Leuit.11.Si ceciderit super sementem.pro quo hebrei le gunt Si ceciderit super omnē sementem seminabilem vel seminatā. Ps.96.Lux orta est iusto.pro quo in hebreo ha betur.Lux seminata est iusto.Sed si scribatur cum lēa cheth in fine.tunc interpretatur orta est. Sed in bibliis hebraicis reperitur זָרוּעַ Zaruaa cū ain in fine.quod interpretatur se minata est. et inde זֶרַע Zéraa siue זָרַע Záraa .i.semen vl'se mentis.Gen.1.Cuius semen in semetipso sit. & in eodem. 3.Inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuū & semen illius.Et in eodem.8.Cunctis diebus terre sementis et messis.Et in eodē.15.Semini tuo dabo terrā hanc. Et in eodem.15.Scito prenoscēs q̄ peregrinū futurum sit semē tuū.Leuit.11.Si ceciderit super sementē non polluet eam. Nu.11.Erat aūt man quasi semen coriandri.Et in eodē.24 Et semen illius erit super aquas multas. Deut.4. Et elegit semen eorum post eos.1.Reg.1.Dederisq; serue tue sexum virilem.pro quo hebrei legunt. Dederisq; serue tue semen virorum.i.semen virile.Esa.17.Et mane semen tuum flore bit.Dicitur enim semen tā de frumento q̄ de herbis vel plā tis & etiā de hominib?.sicut dicitur fructus arboris & fru ctus ventris.Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִזְרַע Mizraa.Esa.19.Et omnis semētis irrigua siccabitur.& in plurali זְרָעִים Zeraim.1.Reg.8. Sed et sege tes vestras et vinearū reddit? addecimabit.pro quo hebrei legunt.Semina vestra et vineas vestras addecimabit. Esa. 61.Et sicut hortus germen suum germinat.pro quo hebrei legunt.Et sicut hortus semina sua germinat.& inde זְרֹעִים Zeroim.i.legumina.Dañ.1.Et dentur nobis legumina ad uescendum . Scribitur etiam cum littera nun & dicitur זְרֹעִנִים Zeronim .i. legumina.Itē זְרוֹעַ Zeroa.i. brachiū siue armus.Exo.6 .Ac redimā vos in brachio extēto. & in eodē.15.In magnitudine brachii tui fiant inmobiles q̄si lapis.Iob.26.Et sustentas brachium eius qui nō est fortis. Et in eodē.40.Et si habes brachium sicut deus.Ps.135. In manu potenti & brachio extento. Esa.33.Esto brachiū nō strum in mane.Et in eodem.52.Parauit dominus brachiū sanctum suum.& in eodem.53.Et brachium domini cui re uelatum est.Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachiū. Sed in predicto loco hebrei habent זְרַע Zéraa.i.semen. vt supra. Vnde ipsi legunt sic.s.Ecce ego increpabo vobis se men vel sementem.Et aliquādo additur aleph in principio & dicitur אֶזְרֹעַ Ezróaa.i.brachium. Iob. 31. Et brachium meū cū suis ossibus confringatur. Hiere.32.Et in manu ro busta & in brachio extento .Significat etiam זְרֹעַ Zeróaa. Armū.Nu.6.Et armum coctum arietis.Deut.18.Dabūt sa cerdoti armū ac ventriculum.& in plurali זְרֹעִים Zeroim siue זְרֹעֵי Zeroe secūdum terminationem masculinorum aut זְרֹעוֹת Zerooth secundū terminationē femininorū. Gen. 49.Et dissoluta sunt vincula brachiorū eius. Deut.33.Sub ter brachia sempiterna.Ps.17.Et posuisti vt arcum ereum brachia mea.Ps.36.Qui brachia pctōrū cōterētur.Esa.51. Et brachia mea populos iudicabunt.Dan.11.Et brachia au stri non sustinebunt.& in eodem.Et brachia pugnantis ex pugnabuntur a facie eius.& in eo.Et brachia ex eo stabūt.

זָרַק Zarac.spargere.aspergere.dispergere.fundere.effun dere.Exo.9.Et spargat illud moyses in celum.Nu.19. Quia aqua expiationis non est aspersus.& in eodē.Et non est aqua lustrationis aspersus.2.Paralip.34.Et super cumu los eorū qui eis immolare consueuerant fragmenta disper sit.ponitur etiā pro fundere vel effundere. Exo. 24. Partē aūt residuā fudit super altare.Leuit.1.Fundentes per altaris circuitum.& in eodem.Sanguinem vero illius fundent sup altare.Ezech.36.Et effundam super vos aquam mundam. Osee.7.Sed & cani effusi sunt in eo.& inde מִזְרָק Mizrac.i. phiala vel peluis aut vas in quo recipiebant sanguinem vel aquam ad aspergendum.Nu.7.Phiala argentea habens se ptuaginta siclos.& in eodem.Phialā argenteā habentem se ptuaginta siclos.& in plurali מִזְרָקִים Mizracim siue מִזְרָקֵי Mizrece scīm terminationē masculinorū aut מִזְרָקוֹת .Miz racoth .secūdum terminationem femininorū .Nu.7.Phia le argentee duodecim.3.Reg.7.Et phialas & mortariola & thuribula ex auro purissimo.1.Paralip.28. Fuscinulas q̄q; & phialas.Hiere.52. Et psalteria & phialas & mortariola. Amos.6.Bibentes in phialis vinū.Zach.14.Quasi phiale coram altari. In alio vero loco beatus Hieronymus inter pretatus est Amulas.3. Reg.7.Fecit ergo hiram lebetes & scutras. & amulas.& similiter infra i eodē. Ponitur etiā pro thuribulis.4.Reg.12. Fuscinule & thuribula & tube.

זֶרֶת Zéreth.palmus:aut mensura palmi.vt Exo.28.Men suram palmi babebit tam in longitudine q̄ in latitu dine.Esa.40.Et celos palmo ponderauit.

זָרַק Zarac, spargere, aspergere, dispergere, fundere, effundere, Exo, Phiala, מִזְרָקִים Phiale, זֶרֶת Mensura palmi.

De incipientibus a littera.ח.Cheth.

חַח Chach siue חֹחַ choach.armillea.circulus.spina.compes. siue catena.Exo.35.Viri cum mulieribus prebuerūt ar millas & inaures. Quod in hebreo legitur singulariter.s. prebuerunt armillam & inaurem.& ponitur ibi singulare pro plurali.Iob.40.Aut armilla perforabis maxillam ei?. Ponitur etiam pro circulo.4.Reg.19.Ponam itaq; circulū in naribus tuis.Esa.37.Vbi eadē verba habentur.Et in duo bus locis predictis scribitur cum iod in fine.i. circulū meū. Et dicunt hebrei q̄ in trib? locis predictis signficat hamū Ponitur etiā pro Carduo vel spina.2.Paralip.25. Carduus qui est in libano.Prouer.26.Quō si spina nascatur in ma nu temulenti .vbi ponitur pro spina חֹחַ Choach cū vau in medio dictionis.Potest etiā legi sic.Quomō si armilla ascē dat in manu temulenti.& in plurali חֹחִים Chochim.Cāti.2 Sicut lilium inter spinas.ponitur etiam pro catenis vel cō pedibus:eo q̄ sunt in figura rotunda sicut circuli. vt.2.Pa ralip.33.Et vinctum catenis atq; cōpedibus duxerunt eum in babylonem.Ezech.19.Et adduxerunt eum in catenis in terram egypti.vbi pro catenis ponitur חֲחִים Chachim.&

חַח Armilla, Circulus, Cardus, Spina, חֹחַ, חֹחִים Spine, Catene, חֲחִים

renum. in eodem. 29. Beatus Hieronymus transtulit frenum. vbi dicitur & ponam frenum in maxillis tuis. vbi pro freno ponitur in hebreo חָחִים Chachim. in plurali.

חָבַב Diligere חֵ֫ב Sinus. חָבַב Chabab. diligere. Deut. 32. Dilexit populos. & inde חֵ֫ב Chub. pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit sinū. Iob. 31. Et zelaui in sinu meo iniquitatem meam. Potest ēt deriuari a dictione sequenti.

חָבָא Ebscōdere חָבָא Chaba. abscondere. celare. latere. Geñ. 3. Et abscōdit se adam & vxor eius. & in eodem. Et timui eo quod nudus essem & abscondi me. & in eodem. 31. Cur ignorante me fugere voluisti. Pro quo hebrei legunt. Cur absconditus es vt fugeres. Ios. 6. Abscondit eñ nuncios quos direxeramus. & in eodem. Eo quod absconderit nuncios quos miserat. Et in eodē. 10. Fugerant enim quinq; reges & se abscōderant in spelunca. & in eodē. Latentes in spelūca vrbis maceda. 1. Reg. 10. Ecce absconditus est domi. & in eodem. 13. Absconderunt se in speluncis. & in eodē. 14. En hebrei egrediuntur de cauernis in quibus absconditi fuerant. & in eodem. Qui se absconderant in monte ephrain. 3. Reg. 18. Tulit ille centū prophetas & abscondit eos. 4. Reg. 6. Que abscondit filium suum. 2. Paralip. 18. Quādo ingressus fueris cubiculum de cubilo vt abscōdaris. Iob. 5. A flagello lingue absconderis. & in eodē. 24. Et oppresserūt pariter mī suetos terre. pro quo hebrei legunt. Pariter abscōditi sunt mansueti terre. Esa. 42. Et in domibus carcerum abscōditi sunt. Ponitur etiam pro indurari. Iob. 38. vbi dicitur. In similitudinem lapidis aque durantur. i. indurantur. Et etiā in predicto loco hebrei legunt absconduntur: quia quando aque indurantur in lapidem: iam non ibi apparent aque: sed absconduntur & latent. Ponitur etiam pro protegere. Esa. 49. In vmbra manus sue protexit me. i. abscondit me vel celauit me. Scribitur etiam sine aleph vel cum he in fine loco aleph. De quo vide infra in dictione sequenti. & inde מַחְבֵּא Machabe. i. latibulum. Esa. 32. Et erit vir sicut qui absconditur a vento. Pro quo hebrei legunt. Et erit vir sicut latibulum venti. i. locus vbi absconditur a vento. & in plurali מַחֲבָאִים Machaboim. i. latibula. 1. Reg. 25. Considerate & videte omīa latibula in quibus absconditur. Vide ēt de hoc in dictione sequenti.

Indurari Protegere מַחְבֵּא Latibulū מַחֲבָאִים Latibula

חָבָה Latere. חָבָה Chaba. abscōdere. celare. latere: sicut dictio precedēs. Ios. 2. Ibiq; latitate tribus diebus. 3. Reg. 22. Quando ingredieris cubiculum intra cubiculū vt abscondaris. Esa. 26. Abscondere modicum ad momentum. Hiere. 49. Et celari nō poterit. & inde חֲבִיוֹן Chebion. i. abscōsio. Abach. 3. Ibi abscondita est fortitudo eius. pro quo hebrei legunt. Et ibi absconsio fortitudinis eius. s. est. & inde מַחֲבַת Machabath. i. craticula siue sartago. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit sacrificium. Ponitur etiam pro sartagine. vt in eodem. 6. Que in sartagine oleo conspersa frigetur. Ezech. 4. Et tu sume tibi sartaginem ferream.

Ebscōdere Celare. חֲבִיוֹן Ebsconsio מַחֲבַת Craticula. Sartago

חָבַט Excutere. חָבַט Chabath. excutere. purgare. Deut. 24. Si fruges collegeris oliuarum. pro quo hebrei legunt. Quando excutteris olīuas tuas. quod est idem sensus cū littera nostra. Nam olīue virga excutiuntur & postea fructus colligūtur. Iudi. 6. Cūq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta. Ruth. 2. Virga cedens & excutiens. Esa. 28. Sed in virga excutietur git. & in eodem. 27. Excutiet dominus ab alueo fluminis.

חָבַל Pign⁹ accipere. חָבַל Chabal. pignorare vel pignus accipere. aut pign⁹ auferre. corrūpere. cōputrescere. fedare. dissipare. demoliri. dispderere. parturire. dolere. nocere. obligare. Exo. 22 Si pignus a proximo tuo acceperis. Deut. 24. Nō accipies loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam suam apposuit tibi. pro quo hebrei legunt. Null⁹ pignorabit. i. nullus accipiet loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam ipse pignorat. Quod exponens translatio chaldaica ita transtulit. Quia cum eis fit nutrimentum ad sustentationem anime. & in eodem. Neq; auferes pignoris loco vidue vestimentum. Iob. 22. Abstulisti enim pignus fratrum tuorum. & in eodem. 24. Abstulerunt pro pignore bouē vidue. & in eodem. Et vulgus pauperum spoliauerunt. Pro quo hebrei legunt. Et super pauperem acceperunt pignus siue abstulerunt pign⁹. Prouer. 20. Et pro extranea aufer pignus a eo. Ezech. 18. Pignus non retinuerit. pro quo hebrei legunt. Pignus non pignorabit. & inde חֶבֶל Chabol siue חֲבֹלָה Chabola. i. pignus vel res pignorata. vt in eodem. 18. Pignus debitori reddiderit & in eodem. Pignus non reddentem. & in eodem. 33. Et pignus restituerit ille impius. Amos. 2. Et super vestimentis pignoratis accubuerunt. Item חָבַל Chabal. i. corrumpere vel computrescere fedare. Nee. 1. Peccauimus: vanitate fedati sumus. Pro quo hebrei legunt. Peccauimus: corruptiōe corrupti sumus tibi. siue feditate fedati sumus tibi. Esa. 10. Et computrescet iugum a facie olei. Mich. 2. Propter imūditiam eius corrumpetur putredine pessima. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Item significat dissipare vel demoliri aut dispderere. Eccl⁹. 4. Et dissipet cuncta opera manuum tuarum. Canti. 2. Capite nobis vulpes: que demoliuntur vineas. Esa. 13. Vt dispderat omnem terram. & in eodem. 54. Ego creaui interfectorem ad dispderēdū. Iob. 34. Quia ergo ego locutus sum ad deum: te quoq; nō prohibebo. Pro quo hebrei legunt. Quia ad deum dicitur peperci non dissipabo vel non dispderdam. i. solus deus pōt dicere peperci non dissipabo. vel ad deū pertinet dicere peperci non dissipabo vel non dispderdam. Item ponitur pro parturire. Ps. 7. Ecce parturit iniustitiam & concepit dolorem. Canti. 8. ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. pro quo hebrei legunt. Ibi parturiuit te mater tua. Ibi pturiuit gēitrix tua. Sed in hoc locotrāslator noster secutus est aliā significationem supra positam. & inde חֶבֶל Chebel. i. partus siue dolor. Esa. 66. Anteq; veniret partus eius. & in plurali חֲבָלִים Chabalim siue חֲבָלִי Cheble. i. dolores. Iob. 21. Dolores diuidet furoris sui. & in eodem. 39. Et rugitus emittunt. vbi ponitur rugitus pro doloribus. s. parturientium. Ps. 17. Dolores inferi circundederunt me Esa. 15. Torsiōes & dolores tenebūt. Osee. 13. Dolores parturientis venient ei. & inde חֶבֶל Chabal siue חֲבוּלָה Chabula. i. corruptio vel delictum. Dañ. 3. Et nihil corruptionis in eis est. & in eodem. 6. Et coram te rex delictum non feci. Significat etiam predicta dictio in lingua chaldaica nocere Dañ. 6. Et non nocuerūt mihi. Item חָבַל Chabal. i. obligare. irretire. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurū obligat & inde חֶבֶל Chebel. i. funis vl funicul⁹. Deut. 32. Iacob funicul⁹ hereditatis eius. Ios. 2. Demisit ergo eos per funem de fenestra. Zach. 2. Et in manu eius funiculus messorum. & in plurali חֲבָלִים Chabalim siue חִבְלֵי Cheble idest funes. 2. Reg. 22. Funes inferni circundederunt me. 3. Reg. 20. Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris & funiculos in capitibus nostris. Iob. 36. Et vinciantur funibus paupertatis. Ps. 15. Funes ceciderunt mihi in preclaris. Ps. 118. Funes peccatorum circūplexi sunt me. Esa. 53. Et omīes funiculi eius non rumpentur. Ezech. 27. Que obuolute & astricte erant funibus. Osee. 11. In funiculis adā trahā eos. Zach. 11. Et alteram vocaui funiculos. vbi pro funiculis ponitur חֲבָלִים Choblim. & potest etiam legi. corrumpentes siue dissipantes. Et quia terra siue possessio metitur cū fu-

Pignorat Eraferre pignus. Pign⁹ retinere. חָבַל Pignus חָבַל Corrūpere Computrescere. Dissipare. Demoliri. Dispdere. parturiuit חֶבֶל Partus. חֲבָלִים Dolores. חָבַל Corruptio Delictum. חָבַל Obligare. חֶבֶל Funiculus Funis. חֲבָלִים Funes. חֲבָלִים

niculo ſicut dicitur Amos.7. Et humus tua funiculo metie
tur. Ideo pōitur etiam חֶבֶל Chébel. pro hereditate vel poſ-
ſeſſione aut regione. Deut.3. Tradidi medie tribui manaſſe
omnem regionem argob vſq; ad terminos geſuri. Ioſ.17.
Cur dediſti mihi terram in poſſeſſionem & ſortis & funicu
li vnius. Ezech.47. Quia ioſeph duplicem funiculum ha
bet. i. duplicem poſſeſſionem vel hereditatem. Accipitur
etiam חֶבֶל Chébel. pro pedica vel laqueo: eo quod fit ex fu
ne. Iob.18. Abſcondita eſt in terra pedica eius. & inde חֶבֶל
Chibel. i. malus nauis. eo quod in eo ligantur omnes funi-
culi nauis. Prouer.23. Et quaſi ſopitus gubernator amiſſo
clauo. pro quo hebrei legunt. Et quaſi dormiens in capite
mali. ſ. nauis. & inde חֹבֵל Chobel. i. nauta vl' gubernator na
uis. Ione.1. Et acceſſit ad eū gubernator & dixit ei. Ezech.
27. Sapientes tui tyre facti ſunt gubernatores tui. & in eo
dem. Et vniuerſi gubernatores maris in terra ſtabunt. & in
de תַּחְבֻּלוֹת Thachbuloth. i. gubernacula. Prouer.1. Et intel-
ligens gubernacula poſſidebit. Et in eodem.20. Et guber-
naculis tractanda ſunt bella. & in eodem.24. ponitur pro
diſpoſitione. vbi dicitur. Quia cum diſpoſitione initur bel
lum. Hebrei tamen dicūt ꝙ in predictis locis accipitur pro
conſiliis uel aſtutiis aut verſutiis. Sicut ſupra in eodem.12.
Vbi dicitur & conſilia impiorum fraudulētia: vbi ponitur
pro conſiliis. & eadem dictio ponitur in noſtra tranſlatiōe
pro gubernante. vt Iob.37. Vbicūq; eas voluntas gubernā
tis duxerit. Pro quo hebrei legunt. In conſiliis ſuis. i. in vo-
luntate ſua. Item חֶבֶל Chébel. i. cuneus. congregatio. grex.
vt.1.Reg.10. Obuium habebis gregem prophetarū. Et in
eodem. Et ecce cuneus prophetarum. & ab hoc ſignificato
dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur dictio חֲבָלִים Chabalim.
quam ſupra diximus ſignificare funiculos. Ps.108. Funes
peccatorum circūplexi ſunt me. pro quo ipſi legunt. Cater
ue ſiue cunei peccatorum. Et ſimiliter Zach.11. Vbi dicitur
& alteram vocaui funiculos.

חֲבַצֶּלֶת Chabaſéleth. flos vel lilium. Canti.2. Ego flos cā-
pi. Eſa.35. Et florebit quaſi lilium. & ſolum inue-
nitur in predictis locis.

חָבַק Chabac. amplexari. complecti. Geñ.29. Cōplexuſq;
& in oſcula ruens. & in eodem.33. Amplexatus eſt eū
4.Reg.4. Habebis in vtero filium. Pro quo hebrei legunt
Tu amplexaberis filium. Iob.24. Et non habētes velamē
amplexantur lapides. Prouer.24. Glorificaberis cum eam
fueris amplexatus. Eccl's.3. Tempus amplexandi & temp?
longe fieri ab amplexibus. ubi ponitur verbum & nomen
ab eo deriuatum. & in eodem.4. ponitur pro complicare
vbi dicitur. Stultus complicat manus ſuas. Canti.2. Et dex
tera illius amplexabitur me. Threñ.4. Amplexati ſūt ſter-
cora. & inde חִבֻּק Chibuc. i. amplexus ſiue amplexatio vel
complicatio. Prouer.24. Pauxillū manus conſeres vt qui-
eſcas. Pro quo hebrei legunt. Pauxillum amplexationis vl'
complicationis manuum. ſ. erit tibi vt quieſcas.

חָבַר Chabar. iungere. coniungere. congregare. colligere.
ſociare. copulare. amicitiā vl' fedus inire. participare.
incantare. i. incantationes facere. Geñ.14. Omnes hi cōue-
nerunt in vallem ſilueſtrem. i. coniūcti vel cōgregati ſunt.
Exo.26. Quinq; cortine ſibi iūgētur mutuo: & alie quinq;
nexu ſimili coherebunt. i. coniungentur. & in eodem. Ex
quibus quinq; iunges ſeorſum. & in eodem.28. Duas oras
iunctas habebit in vtroq; latere. & in eodem. Et in vnū red
dent. Pro quo hebrei legunt. Et iungatur. ſ. in vnum. & in
eodem.36. Coniunxitq; cortinas quinq; alteram alteri. Et
in eodem. Quorum quinq; iūxit ſeorſum. Et inde dicitur
מַחְבֶּרֶת Machbéreth ſiue חֹבָרֶת Chobáreth. i. illa ora cortine
in qua ponebātur circuli vel anſe ad cōiungēdas cortinas.
vt in p̄dicto loco. Iob.16. Cōſolarer & ego vos ſermonib?.
Pro quo hebrei legunt. Coniungerē ſiue copularem ſuper
vos ſermones. i. cōponerē ſermones conſolatorios ad con-
ſolandum vos. Ps.93. Nunquid adheret tibi ſedes iniqui-
tatis. ideſt nunquid iungetur tibi ſedes iniquitatis. Ezech.
1. Iunctiq; erant penne eorum alterius ad alterum. & in eo.
Due penne ſingulorum iungebantur. Significat etiā ami-
citias vel fedus inire aut confederari vel participare. 1. Para
lip.20. Poſt hec iniuit amicitias ioſaphath rex iuda cum
ochozia rege iſrael. & in eodem. Et particeps fuit vt face-
ret naues. & in eodem. Quia habuiſti fedus cum ochozia.
Dañ.11. Et poſt finem annorum federabuntur. & in eodem
Et poſt amicitias cum eo faciet dolum. ideſt poſtq̄ iniuit
amicitias cum eo faciet dolum. Ps.121. Vt ciuitas cuius par
ticipatio eius in idipſum. & inde חָבֵר Chaber. i. particeps.
ſocius. ſodalis. Ps.118. Particeps ego ſum omnium timen-
tium te. Prouer.28. Particeps homicide eſt. & in plurali.
חֲבֵרִים Chaberim ſiue חַבְרֵי Chabre. i. participes vl' ſocii aut
ſodales. Iudi.20. Quaſi homo vnus eadem mente vnoq; cō
ſilio. pro quo hebrei legunt. Quaſi homo vnus participes
ſiue ſocii. i. conformes in vnum. Iob.40. Cōcidant eū ami
ci. i. ſocii vel participes. Canti.1. Ne vagari incipiā poſt gre
ges ſodalium tuorum. Eſa.1. Principes tui infideles: ſocii fu
rum. Ezech.37. Et ſcribe ſup illud iude & filiis iſrael ſocis
eius. & in eodem. Et cuncte domus iſrael ſociorūq; eius. Po
nitur etiam חָבוּר Chabur pro participe. vt Oſee.4. Parti-
ceps idolorum ephraim. Pōitur etiam in genere feminino
Malach.2. Et hec particeps tua. & inde חֶבְרָה Chebra ſiue
חֶבֶר Cheber. i. ſocietas. congregatio. participatio. Iob.34.
Qui graditur cum operantibus iniquitatem. Pro quo he-
brei legunt. Qui graditur in participationem vel ſocietatē
cum operantibus iniquitatem. Oſee.6. Participes ſacerdo-
tum. pro quo hebrei legunt. Participatio vel congregatio
ſacerdotū. & inde מְחֻבָּרוֹת Mechaberoth. i. iuncture ſiue co
miſſure. 1. Paralip.22. Ferrum quoq; plurimum ad clauos
ianuarum & ad cōmiſſuras atq; iuncturas. 2. Paralip.24.
Et ligna ad cōmiſſuras edificii & ad cōtignationem domo-
rum. Item חָבַר Chabar ſignificat incantare ſiue incantatio
nes facere. Eo quod fit cum amicitia & pacto vl' participatio
ne demonum. vel cum congregatione ſerpentum. Deut.18
Ne ſit maleficus neq; incantator. Pro q' hebrei legūt. Neq;
maleficus neq; incantans incantationem. ſiue neq; qui in-
cantat incantationem. vbi ponitur verbum & nomen ab-
eo deriuatum. Ps.57. Et venefici incantātis ſapienter. Pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ve-
ritatem tranſtulit. Neq; incantatoris incantationes callidas
Eſa.47. Et propter duriciam incantatorum tuorum. Pro-
uer.21. Quam cum muliere litigioſa & in domo communi
Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere litigioſa & in
domo incantationis. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera no
ſtra: nam poteſt ſignificare participationem vel ſocietatem
aut congregationem: ſicut ſupra dictū eſt. Inde חַבּוּרָה Cha
bura. i. liuor. tumor carnis. eo quod in tali percuſſione con-
gregatur & congelatur ſanguis. Exo.21. Liuorem pro liuo
re. Eſa.1. Vulnus & liuor & plaga tumens. & in eodem.53.
Et liuore eius ſanati ſumus. & in plurali חֲבֻרוֹת Chaburoth
Prouer.20. Liuor vulneris abſtergit mala. quod in hebreo
legitur pluraliter. ſ. liuores vulneris. Ponitur etiam pro ci-
catricibus. Ps.37. Putruerūt & corrupte ſunt cicatrices mee
Et q̄ñq; geminantur beth & res. & dicitur חַבַרְבָּרָה Cha-
barbura. ideſt macula ſiue varietas. vt Hiere.13. Aut pardus
varietates ſuas.

חֶבֶל Regio. Poſſeſſio. Pedica. Malus nauis. Gubernator. Conſilia. Gubernō. Cuneus. Cunei. Flos Lilium. Complecti amplexari. Cōplicare. Amplexatio. Cōiungere Iungere. Adherere. Amicitias inire. Federari. participari. Particeps. Participes Socii. Sodales. Liuor. Liuores. Cicatrices Varietas. Incantare. Incantator. Incantatio. Societas. cōgregatio

חבש

חבש Chabas.vincire.ligare.alligare.circunligare. circunuoluere.sanare.curare.sternere.s.iumētum. Exo.29 Et impones ei mitras.pro quo hebrei legunt. Et alligabis vel circunligabis eis mitras.Nam mitra circūligabatur capiti cum vitta byssina.Ps.146.Et alligat cōtritiones eorū Esa.30.In die qua alligauerit dominus vulnus populi sui. Ezech.24.Corona tua circunligata sit tibi. & in eodē.30. Et ecce non est obuolutum vt restitueretur ei sanitas.Et in eodem.Et fasciretur linteolis.i.obuolueretur.Et in eodem 54. Quod cōfractum est non alligastis.& in eodē.& quod confractum fuerat alligabo.Ione.2.Pelagus operuit caput meum.pro quo hebrei legunt.Pelagus circūligatū est vel obuolutū est capiti meo. Ponitur etiam in nostra trāslatione pro scrutari.vt iob.28.Profunda quoq; fluuiorum scrutatus est. Item ponitur pro demergere.vt in eodem.40.Et facies eorum demerge in foueam.Sed etiam in predictis locis hebrei dicunt q̄ significat ligare vel comprimere.Item significat mederi.vel sanare.aut curare.eo quod medici ligant & circunuoluūt vulnera. Iob.5.Quia ipe vulnerat & medetur.& in eodem.54.Nunquid qui non amat iudiciū sanari potest.Esa.1.Neq; curata medicamine.& in eodem. 61.Vt mederer contritis corde.& inde חבש Chobes.pro q̄ beatus Hieronymus transtulit medicum.Esa.3.Respondebit in die illa dicens nō sum medicus.Hebrei tamen in predicto loco interpretantur vinculatorem.i.ille qui comprehendit malefactores & mittit eos in vincula. Item significat sternere.s.iumentum.quod est idem quod ligare. Gen. 22.Et strauit asinum suum.Nu.22.Et strata asina profect? est.2.Reg.16.Et cum duobus asinis qui onerati erant ducētis panibus.pro quo hebrei legunt.Et cum duobus asinis stratis & oneratis ducentis panibus.& in eodem.19.Dixiq; ei ego famulus tuus vt sterneret mihi asinū.3.Reg.13. Sternite mihi asinum.

Alligare
Circūligat
obuoluere
Scrutari.
demergere
Mederi
Sanare
חבש
Medicus'.
Sternere

חבת Chabath.sartago.craticula.1.Paralip.9.Prefectus erat eorū q̄ in sartagine frigebantur.Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur מחבת Machabath. De quo vide supra in dictione חנה Chpba.

חבת
Sartago
מחבת

חג Chag.Festum.solemnitas.De quo vide infra in dictione sequenti.

חג

חגג Chagag.festum celebrare.sacrificare.circundare.girare.cōmouere.turbare.Ps.41.In voce exultatiōis & cōfessionis sonus epulantis.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In voce laudis & confessionis multitudinis festa celebrantis.& cōmuniter scribitur cum simplici guimal.Leuit.23.Celebrabitis ferias domini septem dieb?.& in eodem.Celebrabitisq; solēnitatem eius.& in eodem.Et mense septimo festa celebrabitis.Naum.1.Celebra iuda festiuitates tuas. Zach.14.Celebrent festiuitatem tabernaculorum.ponitur etiam pro sacrificare.s.sacrificia que in solēnitatibus solebant offerri. Exo.5.Dimitte populum meum vt sacrificet mihi in deserto.& inde חג Chag.i.festum.festiuitas.solēnitas.ferie.Exo. 10.Est enim solēnitas dei nostri.& in eodem.32.Cras solēnitas domini est.Leuit.23.Solēnitas azymorū domini est. & in eodem.Erunt ferie tabernaculorum septem diebus. Deut.16.Et celebrabitis diem festū hebdomadarum. & in plurali חגים Chagim siue חגי Chage.vt Esa.29.Solēnitates euolute sunt.Ezech.45. In solemnitatibus & in calendis. Amos.5.Odi proieci festiuitates vestras. Accipitur etiam חג Chag.pro sacrificio aut pecude vel animali quod offerebatur in solēnitate.Exo.23.Neq; remanebit adeps solēnitatis mee vsq; mane.i.adeps animalis quod offertur in solēnitate.Ps.117.Constituite diem solemnem in condensis. Pro quo hebrei legūt. Ligate sacrificium.s.solēne vel pec? quod offertur in solēnitate in condensis.Malach.2.Et dispergam super vultū vestrū stercus solēnitatū vestrarū.idest stercus aialiū que offerebātur in solemnitatib?:sicut exponūt hebrei.Significat etiā p̄dicta dictio חג Chag girare vel circūdare.Iob.26.Terminū circundedit aquis.& de hocvi de infra in dictione חוג Chug.Et quia in solēnitate fit commotio & tumultus ppli:ideo ponitur etiā pro turbare. Ps. 106.Turbati sunt & moti sunt sicut ebri?.& inde deriuatur sequens dictio.

Sacrificat
חג
Solēnitas
Ferie.
Dies festi?.
חגים
solēnitates
festiuitates
חג
Pecus.
Circūdare
Turbare

חגא Chaga.turbatio.pauor.Esa.19.Et erit terra iuda egypto in pauorem.

חגב Chagab.quoddā genus locuste.vt Leuit.11. Atq; locusta:singula secūdū genus suū.Eccls.12. Et impinguabitur locusta.& in plurali חגבים Chagabim,Nu.13.Quib? comparati quasi locuste videbamur.

חגה Chaga.foramen.scissura.& scribitur cum vau loco he & inuenitur tm̄ in nūero plurali.s.חגוי Chague. vt Cāti.2.Colūba mea in foraminibus petre. Abdie.1. Habitātē in scissuris petrarum.

חגא
Pauor
חגב
Locusta
חגבים
Locuste
חגה
חגוי
Foramina

חגר Chagar.cingere.accingere.circunligare.contrahere. Exo.12.Renes vestros accingetis.& in eodem.29. Accingesq; eos baltheo. Leuit.16. Accingetur zona linea.3. Reg.20.Accingerunt saccis lumbos suos.Ps.44.Accingere gladio tuo super femur tuum.Ps.64.Et exultatione colles accingentur.Ps.75.Et reliquie cogitationis diē festum agent tibi.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Reliquiis ire accingeris.Prouer.31.Accinxit fortitudine lumbos suos.Ezech.7.Accingent se cilicis Ponitur ēt pro cōtrahere.2.Reg.22.Et cōtrahentur in angustiis suis.& inde חגור Chagur siue חגר Choger.i.accinct? siue accingens.2.Reg.6.Porro dauid erat accinctus ephod lineo.& in eodem.21.Et accinct? erat ense nouo.3.Reg. 20 Ne glorietur accinctus eq; vt discinct?.& in gñe femínino חגרת Chagarath.i.accincta.vt Ioel.1.Quasi virgo accīcta sacco.& inde חגר Chagor.i.cingulū vel cinctoriū. balthe?. zona.Prouer.31.Et cingulum tradidit cananeo. Scribitur etiā in genere femínino.& dicitur חגורה Chagora.3.Reg.2 Et posuit cruorem belli in baltheo suo.4.Reg.3.Conuocauerunt oēs qui accincti erāt baltheo.Esa.3.Et pro zona funiculus.& aliq̄ additur mem in principio.vt in eodem.3. Et pro fascia pectorali cilicium. Pro quo hebrei legunt.Et pro fascia cinctoriū vel cingulum sacci.& in pl̄i חגרת Chagoroth.Pro quo beatus Hieronymus transtulit perizomata.vt Gen.3.Et fecerunt sibi perizomata.

חגר
Accingere
Cōtrahere
חגור
Accinctus
חגרת
Accincta
חגר
Cingulum
חגורה
Baltheus.
Zona
חגרת
Perizomata

חד Chad.in lingua chaldaica significat vnū. Dan. 2. Et ecce quasi statuā vnā.& in sermone chaldaico est gñis masculini.& in gñe femínino scribitur cū aleph vel he in fine.& dicitur חדא Chada siue חדה Chada. Dan. 2. Vna est de vobis sententia. Esdre.4. Scripserunt epistolam vnam.

חד
Unus .
חדא
Una.

חדד Chadad.acuere.velocē esse.& cōiter scribitur cū simplici daleth.Prouer.27.Ferrū ferro acuitur:& homo acuit faciē amici sui.Ezech.21.Gladius exacutus est & limatus.& in eodem. Vt cedat victimas exacut? est.Scribitur ēt cum littera aleph ante cheth.vt Ezech. 21.Exacuere valde ad dexteram & ad sinistram.Significat etiam velocem esse. Abach.1.Et velociores lupis vespertinis.Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& acutiores sunt lupis vespertinis.i.habent dentes acutiores ad deuorandū:q̄ lupi in vespere. & inde חדה Chadda.i.acuta.vt Esa.49.Et posuit os meū q̄si gladium acutum.& in hebreo ponitur in genere femínino quia gladi? in hebreo ē femínini gñis.& inde חדודי Chaddude. Pro quo beatus Hieronym? transtulit. Radios:eo q̄d

חדד
Acuere
Exacuere
Velocē ēē.
חדה
Acuta.
חדודי

tendunt ad acuitatem. Iob. 41. Sub ipso erunt radii solis.

חָדָה Letari. Letificare.

חדה Chada. letari. gaudere. letificare. vnire. Exo. 18. Letatus est iethro super omnibus bonis. Ps. 20. Letificabis eum in gaudio. Significat etiam vnire vel conuenire. vt Gen. 49. Et in cetu illorū nō sit gloria mea. pro quo he. le. Et in cetu illorum nō vniatur vel nō cōueniat gloria mea. Iob. 3. Non computetur in diebus anni.. pro quo hebrei legunt. Non vniatur in diebus anni vel non sit vnus ex diebus anni. Nam in lingua chaldaica significat vnitatem. vide etiam de hoc infra in dictione יָחַד Iachad. & inde חֶדְוָה Chedua. i. gaudiū. vt. 1. Paralip. 16. Fortitudo & gaudiū in loco ei⁹. Nee. 8. Gaudiū em̄ dñi erit fortitudo vr̄a. Itē חַבַּה Chadda. in lingua chaldaica significat pectus. Dan. 2. Pect⁹ autem & brachia de argento.

Unire.

חֶדְוָת Gaudium.

חַבַּה Pectus.

חָדַל Cessare Desinere Recedere Deesse. Deserere Quiescere Quies. חֲדֶל Nouissim⁹

חדל Chadal. cessare. desinere. dereliquere. deserere. dimittere. recedere. quiescere. Gen. 2. Et cessauerunt edificare ciuitatem. & in eodem. 41. Et copia mensuram excederet. pro quo hebrei legunt. Vsquequo desiit numerari: qm̄ non erat nūerus. Sed btūs Hieronym⁹ transtulit sensū Exo. 9. Et cessauerunt tonitrua. & in eodē. Et cessabunt tonitrua. & in eodē. 14. Recede a nobis vt seruiam⁹ egyptiis Deut. 15. Non deerunt pauperes in terra. Iudi. 5. Cessauerunt fortes in israel & quieuerunt. & in eo. Nunquid possū deserere pinguedinem meam. & in eodē. Nūquid possum deserere dulcedinē meā. 1. Reg. 12. Absit autē a me hoc peccatum in dño vt cessem orare pro vobis. Iob. 3. Ibi impii cessauerūt a tumultu. Ps, 58. Vt sciam quid desit mihi. Prouer. 19. Non cesses audire fili doctrinā. significat etiam quiescere qū ponitur pro cessare vel desinere. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē: & tunc quiescam. Iob. 14. Vt quiescat donec optata veniant. Esa. 1. Quiescite agere peruerse. & in eodem. 2. Quiescite ergo ab homine. & in eodem. 24. Quieuit sonitus letantium. Ezech. 2. Si forte audiant & quiescāt. & in eo. 3. Qui audit audiat: & qui quiescit quiescat. Amos. 7. Dñe deus quiesce obsecro. Zach. 11. Et si non quiescite. & inde חֲדַל Chadel. Pro quo beatus Hieronymus transtulit quietem. Esa. 38. Non aspiciam hominē vltra & habitatorem quietis. & inde חֲדָל Chadal. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit nouissimum .i. despectum vel derelictum. Esa. 53. Despectum & nouissimum virorum.

חָדֶק Spina. Paliurus

חדק Chadech. spine genus. vt Prouer. 15. Iter pigrorū q̄si sepes spinarum. In alio vero loco beat⁹ Hieronymus transtulit. Paliurum. Mich. 7. Qui optimus in eis est quasi paliurus.

חֶדֶר Cubiculū.

חדר Chéder. cubiculum siue locus interior: aut penetrale. Exo. 8. Et ingredientur domū tuā & in cubiculum lectuli tui. 3. Reg. 20. Ingressus est ciuitatem in cubiculū q̄d erat intra cubiculum. & in eodem. 22. Quando ingredieris in cubiculum intra cubiculum vt abscondaris Canti. 3. Et in cubiculum genitricis mee. & aliquādo scribitur cum he in fine. vt Gen. 43. Et introiēs cubiculum fleuit. Iudi. 15. Cū cubiculū eius solito vellet intrare. & in plurali חֲדָרִים Chadarim siue חֶדְרֵי Chedre. i. cubicula vel cellaria. Esa. 26. Vade populē me⁹ intra in cubicula tua. Prouer. 24. In doctrina replebuntur cellaria. Ponitur etiā pro partibus interioribus vel pro penetralibus. vt Deut. 32. Et intus pauor. pro q̄ hebrei legunt. Et de interioribus pauor. s. erit. Iob. 9. Et interiora austri. & dicūt aliqui q̄ sunt stelle in parte meridionali iuxta polum antarcticum. & quia non videntur ab hominibus existentibus in parte septentrionali dicuntur interiora austri. & in eodem. 37. Ab interioribus egredietur tempestas. Prouer. 7. Penetrantes interiora mortis. & in eodem. 18. Et ipsa perueniunt vsq̄ ad interiora mortis. Poni

חַדָרִים Cubicula. Cellaria.

Interiora.

tur etiam pro abscondito. vt Ezech. 8. Et vnusquisq̄ in abscondito cubilis sui. & inde verbum חָדַר Chodereth. idest in cubiculum vel in absconditum ingredi faciēs. s. propter timorem vel terrorē. Pro quo beatus Hieronymus transtulit obstupescere faciet. vt Ezech. 21. Hic est gladius occisionis magne qui obstupescere eos faciet.

Abscōdit חָדַר

Obstupescere facit

חָדַשׁ Innouare Renouare Instaurare Nouus Nouum. חֹדֶשׁ Noua חֳדָשִׁים Noui. חֹדֶשׁ Mensis חֳדָשִׁים Menses. חֹדֶשׁ kalende חֳדָשִׁים menstruo

חדש Chadas. innouare. renouare. instaurare. 1. Reg. 11. Et innouemus ibi regnū. Ps. 50. Et spm̄ rectū innoua in visceribus meis. Ps. 103. Et renouabis faciem terre. Iob. 10. Instauras testes tuos contra me. Esa. 61. Et instaurabunt ciuitates desertas. & inde חָדָשׁ Chadas siue חֲדָשָׁה Chadasa. idest nouus: noua: nouum. vt Exo. 1. Surrexit iterea rex nouus super egyptū. Leuit. 23. Et sic offeretis sacrificiū nouū dño. & in eo. 26. Et vetera nouis supuenientib⁹ proicietis. Deut. 20. Quis est hō qui edificauit domū nouā. & in eodē 24. Cū acceperit hó nuper vxorē. pro quo he. le. Cum acceperit hō vxorē nouā. 2. Reg. 21. Et accinctus erat ense nouo & in hebreo non habetur ense: sed subintelligitur. Eccls. 1. Nihil nouū sub sole. & in plurali חֳדָשִׁים Chadasim. i. noui siue noua. Deut. 32. Noui recentesq̄ venerunt. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi ser uaui tibi. Threñ. 3. Noui diluculo mīta est fides tua. & inde חֹדֶשׁ Chódes. i. mensis. & dicitur sic propter nouā lunam que fit in principio cuiuslibet mēsis apud hebreos: quia hebrei cōputant annum per menses lunares. Gen. 8. Requieuitq̄ arca mense septimo decima septima die mēsis super montes armenie. Exo. 12. Mensis iste vobis principiū mēsium. Leuit. 16. Mense aūt septimo decima die mensis. Nu. 11. Sed vsq̄ ad mensem dierū. Esa. 66. Et erit mensis ex mēse. Osee. 5. Nunc deuorabit eos mensis cum partibus suis. & in plurali חֳדָשִׁים Chodasim. i. menses. Gen. 38. Post tres menses nunciauerunt iude. Iob. 14. Numerus mensiū eius apud te est. Esa. 47. Et supputabāt menses. Accipitur etiā חֹדֶשׁ Chódes. pro prima die mensis. i. pro calendis. 1. Reg. 20. Ecce calende sunt crastino. & in eo. Cras calēde sunt. & in eodē. Et venerunt calende. 4. Reg. 4. Hodie nō sunt calende. Ezech. 45. In solēnitatibus & in calēdis. vbi pōitur חֳדָשִׁים Chodasim in plurali. Et in eo. 46. Et adorabit populus terre ad ostiū porte illius in sabbatis & in calendis coram dño. Ponitur ēt in nostra translatiōe pro menstruo: eo q̄d accidit mulieribus in quolibet mense. Hiere. 2. In menstruis eius inueniēt eam. Sed etiā in hoc loco hebrei legūt. In mense suo inuenient eam.

חָדַת Nouum.

חדת Chadath. in lingua chaldaica significat innouare siue nouum. Esdre. 6. Et ordines de lignis nouis.

חוֹב Debitor. חַיָּב Cōdēnare. חוּג Circūdare חוּג Gyrus. Circinus חוּד Problema proponere חִידָה חִידוֹת Enigmata

חוב Chob. Debitum siue debitor. vt Ezech. 18. Pignus debitori reddiderit. & inde verbū. חַיָּב Chiieb. i. cōdēnare. Dan. 1. Condemnabitis caput meū regi.

חוג Chog. circūdare. gyrare. vt Iob. 26. Terminū circundedit aquis. & inde חוּג Chug. i. circulus. gyrus. circinus. Prouer. 8. Quādo certa lege & gyro vallabat abyssos. Esa. 40. Et sedet super gyrū terre. Ponitur etiam pro cardine. vt Iob. 22. Et circa cardines celi perambulat. & aliq̄ addit̄ mem in principio: & dicitur מְחוּגָה Mechuga. pro q̄ beatus Hieronym⁹ trāstulit circinū. vt Esa. 44. Et in circino tornabit illud.

חוד Chud. enigma vel problema proponere. vr̄si latine posset dici enigmatizare vel problematizare. Iudi. 18. Proponam vobis problema. & in eo. Propone problema tuum Ezech. 17. Fili hominis propone enigma. & inde חִידָה Chida. i. problema vel enigma. vt in locis predictis. & in plurali חִידוֹת Chidoth. Nu. 12. Palā & nō per enigmata deum videt. 3. Reg. 10. Venit tentare eū in enigmatibus. Prouer. 1.

Verba sapientum & enigmata eorum. Abach.2. Nunquid non omnes isti super eum parabolam sument & loquelam enigmatū eius. & inde אֲחִידָן Achidan: q'd in lingua chaldaica significat secreta enigmata. Dañ.5. Interp̄tatio somniorum & ostensio secretorum.

אֲחִידָן

חָוָה Chaua. annunciare. ostendere. indicare. Iob.15. Ostēdam tibi audi me. & in eodem.32. Ostendā vobis etiā ego meā sapientiā. & in eo. Et ostendā scientiā meā. & in eodē.36. Sustine me paululū & indicabo tibi. & in līgua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine loco he. Dañ.2. Et interp̄tationē eius indicabimus. & inde אַחֲוָה Achaua: p additionem aleph in principio. i. indicatio siue annunciatio. Pro quo beatus Hieronymus transtulit enigmata. Iob.15. Et enigmata mea percipite auriḇ vestris. Pro quo hebrei legunt. Et annunciationem meā vel indicationem meam in auribus vestris. s. percipite. Inde חָוֹת Chauoth. i. oppida aut ville siue vici. Nu.32. Et occupauit vicos eius. & in eodem. Quos appellauit auothiair. i. villas iair.

חָוָה Ostēdere

Indicare

אַחֲוָה Enigmata

חָוֹת Vici. Ville.

חוֹז Choz. prouincia. regio. portus. & additur mem in principio. & dicitur מָחוֹז Machoz. Ps.106. Et deduxit eos in portū voluntatis eorū. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

חוֹז Portus.

חָוָה Chauach. locus abditus subterraneus. & solum inuenitur in numero plurali. 1.Reg.13. Et absconderunt se in speluncis & in abditis. Item חוֹחַ Choach. i. spina. De quo vide supra in dictione חַח Chach.

חָוָה Abdita

חוֹחַ

חוּט Chut. filū. funiculus. Gen.14. A filo subtegminis vsq; ad corrigiam calige non accipiam. Eccl's.4. Et funiculus triplex difficile rumpitur. Ponitur etiā pro vitta. Cāti.4. Sicut vitta coccinea labia tua. Item חוּט Chut in lingua chaldaica significat parietes componere vel inuicem coniungere sicut vnus pannus cum alio coniungitur filo. Esdre.4. Et parietes componentes. & inde in lingua chaldaica sarcinator dicitur חָיַט Chaiat.

חוּט Filum Funicul⁹. Vitta.

חוּל Chul. dolere. parturire. cruciari. contremiscere. obstetricare. Infirmare siue infirmatum esse. vulnerare. Expectare. cōquiescere. residere. morari. venire. formare. creare. tripudiare siue choros ducere. & aliqñ scribitur sine vau in medio. & qñq; mutat vau in iod. s. qñ est verbū tertie cōiugationis. Qñq; etiam scribitur cū duplici lamed in fine. scilicet qñ est verbū quarte cōiugationis: vt patebit in locis sequentibus. Deut.2. Et in morē parturientiū cōtremiscāt. Iob.9. Cūctis diebus suis impius superbit. pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus suis impi⁹ dolet siue infirmatur aut cruciatur. & in eo.26. Ecce gigantes gemūt subaquis. i. dolent vel cruciantur. Ponitur etiā in eodem pro obstetricare vbi dicitur. Obstetricāte manu ei⁹ eductus est coluber tortuosus. & in eo.39. Parturientes ceruas obseruasti. Ps.9. In quinate sunt vie illius in omni tpe. i. doloribus vel cruciatibus plene sunt. Ps.29. Vox dñi preparantis ceruas. pro quo beat⁹ Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Vox dñi obstetricans ceruas. Esa.13. Quasi parturientes dolebunt. & in eo.23. Non parturiui & non peperi. & in eo. Dolebūt cum audierint de tyro. & in eo.26. Dolens clamat in doloribus suis. & in eo. Et quasi parturiuim⁹. & in eo.45. Et matri quid parturis. & in eo.51. Et ad faram que peperit vos. i. dolores partus sustinuit. & in eo.54. Hinni que non pariebas. & in eo.66. Antēq; parturiret peperit. & in eo. Nūquid parturiet terra in die vna. & in eo. Quia parturiuit & peperit sion filios suos. Hiere.4. Vocem eñ quasi parturientis audiui. & in eo. Vētrē meū doleo. & in eo.5. Percussisti eos & non doluerunt. & in eodē. Et a facie mea non dolebitis. Ezech.30. Quasi parturiens dolebit. Mich.4. Dole & satage filia sion. Ponitur etiam pro cruciari. vt Ioel.2. A facie eius cruciabuntur populi. Item ponitur pro cōmouere siue contremiscere vel cōturbare. Ps.28. Vox dñi cōcutientis desertū: & cōmouebit dñs desertum cades. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Vox dñi parturire faciens desertum: parturire faciens dñs desertum cades. Potest etiam legi sic. Vox dñi cōtremiscere faciens desertū: cō tremiscere faciens dñs desertum cades. Ps.96. Vidit & commota est terra. Sed btūs Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. vidit & cōtremuit terra. Ps.113. A facie dñi mota est terra. Et etiā in hoc loco beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. A facie dñi contremiscit terra. Hiere.51. Cōmouebitur terra & conturbabitur. Item ponitur pro infirmari. vt Mich.1. Quia infirmata est in bonum Eccl's.5. Est & alia infirmitas pessima. De quo vide infra in dictione חֲלָה Chala. Ponitur etiā pro vulnerare. 1. Reg.21. Et vulneratus est vehementer a sagittariis. Esa.51. Vulnerasti draconem. & in eo.53. Ipse aūt vulnerat⁹ est propter iniquitates nr̄as. Inde חִיל Chil. i. dolor. Ps.47. Ibi dolor vt parturientis. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur חִילָה Chila. i. dolor. vt Iob.6. Et affligens me dolore. & aliquando duplicatur lr̄a Cheth & lr̄a Lamed & dicitur חַלְחַל Chalchal. i. doluit siue consternatus est dolore. vt Ester.4. Q'd audiens cōsternata est. & inde חַלְחָלָה Chalchala. i. dolor. angustia. ut Esa.21. Propterea impleti sunt lumbi mei dolore. Ezech.30. Et erit pauor in ethiopia. & in eo. Et erit pauor in eis. vbi ponitur pro pauore. Ponitur etiā pro defectione. Naum.2. Et defectio in cunctis renibus. Sed in predictis locis hebrei interpretantur dolorem. Ponitur etiam predicta dictio חוּל Chul. pro dissipare. Prouer.25. Vent⁹ aquilo dissipat pluuias. vide etiā infra in dictione חָלַל Chalal. & in dictione חָלָה Chala. Significat etiā expectare vel prestolari. vt Gen.8. Expectatis aūt vltra septem diebus. Iudi.3. Expectantes diu donec erubescerēt. Iob.35. Iudicare coram illo & expecta eum. Ps.36. Subditus esto dño & ora eum. pro q' beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Tace dño & expecta eum. Threñ.3. Bonū est prestolari cū silētio salutare dñi. Vide etiā de hoc infra in dictione יָחַל Iachal. Ponitur etiā pro permanere. Iob.20. Et propterea nihil permanebit de bonis eius. Item significat conquiescere siue morari aut venire vel residere. vt. 2. Reg.3. Et veniat super caput Ioab. Hiere.25. Et tempestas erūpens super capita impiorum veniet. vbi etiā ponitur pro erumpēs. & in eodem.30. In capite impiorum cōquiescet. Osee.8. Et quiescent paulisper ab onere regis & principum. Ponitur etiā in nostra translatione pro incipere. vt Threñ.4. Et non ceperunt in ea manus. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & non metate sunt siue non quieuerūt aut non morate sūt in ea manus vel loca: quia in momento & absq; mora subuersa fuit sodoma. Osee.11. Cepit gladius in ciuitatibus ei⁹ vbi etiā hebrei legunt. Resedit siue moratus est aut quieuit gladius in ciuitatibus eius. Significat etiam creare vel formare. vt Deut.32. Et oblitus es dei creatoris tui. Ps.89. Et formaretur terra & orbis. Prouer.8. Ante oñes colles ego parturiabar. Pro quo hebrei legunt. Ante oēs colles formata vel creata sum. Pōt etiā significare sicut est in littera nr̄a: vt supra dictum est. Ponitur etiā pro cōcipere. Ps.50. Ecce eñ in iniquitatibus conceptus sum. Prouer.8. Adhuc non erant abyssi & ego concepta eram. Ponitur etiam pro determinare. vt Prouer.26. Iudicium determinat causas. Sed ēt in hoc loco hebrei dicūt q̄ significat formare vel creare. & legunt sic. Magnus siue princeps creat vel format oīa: aut

חוּל Dolere. Parturire. obstetricari

חִיל Dolor.

חִילָה Dolor.

חַלְחַל Cōsternari

חַלְחָלָה Dolor. Pauor

Defectio

חוּל Dissipare.

Expectare.

prestolari.

permanere.

Venire.

Cōquiescere.

Incipere.

Residere

Creare. Formare

Cōcipere

determinare.

sustentat omnia.Nam pro eo qđ in predicto loco est iudi-
ciū in hebreo habetur רב Rab:qđ si scribatur cū pūcto hi-
ric & legatur ריב Rib:tūc significat iudicium:sicut est in lit-
tera nostra. significat etiam חול Chol.tripudiare siue Cho
ros ducere.Iudi.21. Cūq; videritis filias silo adducendos
choros ex more ꝓcedere.& in eo.De his que ducebāt cho-
ros.& inde מָחוֹל Machol siue מְחוֹלָה Mechola.i. chorus.vt
Ps.149.Laudent nomen eius in choro.Canti.7.Quid vi
debitis in sunamite nisi choros castrorū. Quod in hebreo
legitur in numero singulari.s. quid videbitis in sunamite
quasi chorum castrorum.Hiere.51.Tūc letabitur virgo in
choro.& in plurali מְחֹלוֹת Mecholoth. Exo.50. Egressęq;
sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris. &
in eodem.32. Vidit vitulū & choros. Item חול Chol.i. are-
na. Deut.33.Et thesauros absconditos arenarum. Ps.138.
Et super arenā multiplicabuntur. Osee.1. Et erit numerus
filiorum israel quasi arena maris.Pōitur etiam pro palma
arbore.Iob.29.Et sicut palma multiplicabo dies. Sed etiā
in hoc loco hebrei legunt.Et sicut arena multiplicabo dies
Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco est nomen cuiusdam
auis sic nominate:que est longissime vite.Item חול Chol.
idest profanū.laicū.pollutum.contaminatum. De quo vi-
de infra in dictione חָלַל Chalal.

חום Chum.fuluum.ruffum.fuscum.Gen.30.Et quodcūq;
fuluum & maculosum variumq; fuerit.& in eodē. Et
omnia que non fuerīt varia & maculosa & fulua.Ponitur ēt
pro nigro.vt in eo.Cūctum aūt gregem vnicolorem.i. al-
bi & nigri velleris tradidit in manu filiorū suorū. pro quo
hebrei legunt. Omnē in quo erat album:& oēm nigrum in
arietibus tradidit in manibus filiorū suorū. & etiā in locis
predictis pro fuluo hebrei legūt nigrum. Item חום Chom
.i.calor siue calid9.De q̄ vide infra in dictiōe חֲמַם Chamā.

חוס Chus.parcere.misereri. vt Gen. 45. Neq; dimittatis
quicq; de supellectili vestra. pro quo he.le. Et oculus
vester non parcat siue non misereatur super supellectilia
vestra:siue super vasa vestra. Deut.13. Neq; parcat ei ocul9
tuus.1.Reg.24.Sed pepercit tibi oculus meus.Ps.71.Par-
cet pauperi & inopi.Esa.13.Super filios non parcet oculus
eorum.Hiere.13.Non parcam & nō cōcedam.Vbi ponitur
pro concedere.pro quo he.le.Non parcā neq; misertus ero
siue non misertus ero & non parcā.& in eo.21.Et nō flecte-
tur neq; parcet neq; miserebitur. Vbi ponitur pro flecti.
scilicet misericordia.pro quo he.le. Non parcet super eos
neq; parcet neq; misertus erit.Ezech.7.Et non parcet ocu
lus meus super te.& in eo.16.Nō pepercit super te ocul9.&
in eodē.20.Et pepercit oculus meus super eos vt non inter
ficerem eos.& in eo.24.Neq; parcā neq; placabor.Ioel.2
Parce dñe populo tuo.Ione.4.Tu doles super hederā.i.tu
misertus es siue pepercisti super hederam. & in eo. Et ego
non parcam super niniue.& aliquando scribitur sine vau.
vt in aliquibus locis predictis.

חוף Choph.portus.littus maris.De quo vide infra in dictio
ne חָפַף Chaphah.

חוץ Chus.foris. foras.forinsecus.extra.extrinsecus.preter
excepto.vicus:siue callis:aut platea.& quandoq; appo
nitur ei littera beth:siue littera mem : aut lamet : & dicitur
בָּחוּץ Bachus siue מִחוּץ Michus.aut לַחוּץ lachus. Gen.6. Et
bitumine linies eam tam intrinsecus q̄ extrinsec9.& in eo-
dem.19.Eduxerunt eum & posuerūt extra ciuitatē.& in eo
dem.24.Cur foris stas.Exo.25.Et deaurabis eā auro puris
simo int9 & foris. Deut.24.Sed stabis foris.& in eo.32. Fo
ris vastabit eos gladius.Prouer.1.Sapientia foris predicat.
Ezech.41.Et vsq; ad domū interiorem & forinsecus.& ali
quando scribitur cū he in fine.& dī חוּצָה Chúsa.vt Gen.15
Eduxitq; eum foras.& in eo.24.Qui festinus egressus est
ad hominē vbi erat fons.pro quo he.le.Et cucurrit labā ad
hominē foras ad fontē.Prouer.5.Deriuentur fontes tui fo
ras.Ezech.40.Et ad latus exteri9 quod ascen dit ad ostium
porte.Significat etiā preter.siue excepto.vt Eccls.2. Quis
ita deuorabit & deliciis affluet vt ego.Pro quo he.le.Quis
deuorabit siue quis māducabit:& quis deliciis affluet pre-
ter me.i.plusq; ego. Vide etiā de hoc in dictione חוּשׁ Chus
cum sin in fine.Hiere.37.Et daretur ei torta quottidie pa-
nis excepto pulmēto.Hebrei tñ in predicto loco legūt sic.
vt daretur ei torta quottidie panis de vico siue de calle pani
ficū vl pistorū.Nā ponitur ēt pro calle vel platea.vt.3. Reg.
20.Fac tibi plateas in damasco.Iob.5.Et irrigat aquis vni-
uersa.pro quo he.le.Et mittit aquas super faciē platearum
vel calliū.Esa.51.Et quasi via transeuntib9. pro quo he.le.
Et quasi callis transeuntib9.Hiere.5.Circuite vias ierusalē.
Pro quo he.le.Circuite calles siue plateas ierusalem.& in eo
dem.7.Et in plateis ierusalē.& inde חִיצוֹן Chison.i.extrise
cus.forinsecus.exterior vl exterius.3.Reg.6.Quasi promi
nentes de pariete & egredientes.& sequitur in hebreo. In-
trinsecus & extrinsecus.& in eo.Sed & pauimentum dom9
texit auro intrinsecus & extrinsecus.Ezech.41. Intrinsec9
& forinsecus ad mensuram. Scribitur etiā cum he in fine &
dicitur חיצונָה Chisona.vt in eodem.42. Et eduxit me ad
atrium exterius.& in eodem.Et contra pauimentum stratū
lapide atrii exterioris.& in eodem.44.Cūq; egredientur
ad atrium exterius.

חוק Choc.preceptum.legitimū.institutio. statutū. consue-
tudo. De quo vide infra in dictione חָקַק Chacac.

חור Chauar.erubescere.Esa.29.Neq; modo vultus ei9 erus-
bescent. Item חור Chur.significat colorem aereum.vt
Ester.1.Et pendebāt ex omni parte tentoria aerei coloris &
carbasini.& in eo.8.Fulgebat vestib9 regiis hyacinthinis vi
delicet & aereis.hebrei tñ dicunt ꝙ significat album.Nā in
lingua chaldaica חִוָּר Chiuar significat album vel candidū
Dañ.7.Vestimentum eius cādidum quasi nix.& inde חֹרִי
Chori.pro quo beatus Hieronymus transtulit farinam.eo
quod est alba.Gen.40.Quod tria canistra farine haberem
super caput meū. Item חור Chur.foramen.spelunca.cauer-
na.4.Reg.12.Aperuitq; foramen desup.Canti.5.Dilectus
meus misit manū suam per foramē.Esa.11. Et delectabitur
infans ab vbere super foramen aspidis. & in plurali חוֹרִים
Chorim siue חֹרֵי Chore.pro quo beatus Hieronym9 trāstu
lit cauernas siue spelucas.1.Reg.13.En hebrei egrediun
tur de cauernis.Iob.30.Et in cauernis terre vel sup glareā.
Naū.2.Et impleuit preda speluncas suas.Esa.19.Et texen-
tes subtilia. Pro quo hebrei legunt texentes retia.eo quod
sunt plena foraminibus. pōitur ēt pro stercore. vt Esa.36.
Vt comedant stercora sua.& inde מִחֳרָאוֹת Mochraoth.i. la
trine.4.Reg.10.Et fecerunt pro ea latrinas.Sed in margie
habetur מוֹצָאוֹת Mosaoth.quod interpretatur egressiones
Itē חור Chor.i.optimus seu nobilis aut liber vel ingenuus
& inuenitur tñ in nūero plāli.s. חוֹרִים Chorim siue חֹרֵי
Chore.vt Nee.5.Et increpaui optimates & magistratus. &
in eo.13.Et obiurgaui optimates iuda.Esa.34.Nobiles ei9
non erunt ibi.Hiere.27.Et oēs optimates iuda & ierusalē.
& inde חוֹרִין Chorin.i.nobilitas siue libertas.Eccls.10.Bea
ta terra cuius rex nobilis est.pro quo he.le.Beata terra cui9
rex filius nobilitatis vel libertatis.s.est & est mod9 loquēdi
hebraici idiomatis vt pro nobili dicatur filius nobilitatis.

חוש Chus.festinare.delectari siue deliciis affluere. Ps.37.
Intende in adiutorium meum.Pro quo beatus Hiero

חוּצָה Foras.
Exterius
Preter
Excepto.
Platea
Callis
חִיצוֹן
Extrinsec9
Forinsec9.
חִיצוֹנָה
Exterius
חוֹק
חוֹר
Erubescere
חוֹר
Aereus co
lor.
Candidū
חִוָּר
Album.
חֹרִי
Farina
חוֹר
Foramen.
חוֹרִים
Cauerne
Spelunce
Stercora.
מִחֳרָאוֹת
Latrine
חוֹרִים
optimates
Nobiles.
חוֹרִין
Nobilitas
חוּשׁ

חום Fuluum.
Nigrum.
חום Calor.
חוס Parcere
Misereri
Flecti.
חוף Portus
חוץ Extrinsec9
Extra
Foris.
Ducere
choros.
חוֹל Choreas
חול Arena.
Palma
חול Profanū.

Festinare. nymus in psalterio iuxta he.ve.trãstulit. Festina in auxiliũ
meũ.Ps.69.Dñe ad adiuuãdũ me festina.& aliqñ scribitur
sine vau.vt Deut.32.Et adesse festinãt tpa. Iob.31. Et festi-
nauit in dolo pes meus. Esa.8. Festina predari. Abach.1.
Quasi aquila festinans ad comedendũ.& aliqñ scribitur cũ
iod loco vau.s.qñ est verbũ tertie cõiugatiõis.Ps.54. Ex-
pectabã eũ qui saluũ me fecit. pro quo beatus Hieronym⁹
in psalterio iuxta he.ve.trãstulit.Festinabo vt saluer.Esa.5.
Cito venire. Et cito veniat opus eius.& in eo.28.Qui crediderit nõ fe-
stinet.& in eo.60.Subito faciã illud.pro quo he.le.Festina-
חוּשִׁים re faciã illud.i.festinãter vel cito faciam illud.& inde חוּשִׁים
Chusim.i.festini uel festinãtes.pro quo beatus Hieronym⁹
Accincti. trãstulit accinctos.vt Nu.32.Nos aũt ipi armati & accincti
חִישׁ pergemus ad preliũ.& inde חִישׁ Chis.i.cito siue festinãter
Ps.89.Qm̃ supuenit mãsuetudo.pro q̃ btũs Hieronymus
Cito in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Qm̃ transiuim⁹ cito.Po
חוּשׁ nitur etiã supradicta dictio חוּשׁ Chus pro delectari vel deli
Deliciis affluere. ciis affluere.vt Eccl's.2.Quis ita deuorabit & deliciis afflu-
Sensus. et vt ego.Hebrei vero sẽsum vocãt חוּשׁ Chus.videlicet sen
sũ vis⁹ siue auditus aut odorat⁹ vel gust⁹ seu tactus.& sic in
predicto loco aliqui hebrei legunt.Quis deuorabit:aut qs
sentiet.i.quis sensibus fruetur vt ego.i.plusq̃ ego.

חָזִיז חזיז Chaziz.fulgur.Iob.38.Et viam sonantis tonitrui.pro
Fulgur quo hebrei legũt. Et uiam fulguris sonantis:nam post
fulgur sequitur tonitruũ sonans.& dicunt aliqui hebrei q̃
חֲזִיזִים etiã significat nubem.& in plurali חֲזִיזִים Chazizim. pro q̃
Nubes. beatus Hieronymus transtulit nubes.Zach.10.Et domin⁹
faciet nubes & pluuiam imbris dabit eis.Alii dicunt q̃ de-
riuatur a sequenti dictione que significat videre. vnde.lxx.
in predicto loco p nubib⁹ iterp̃tati sũt fãtasias.i.appitiões.

חָזָה חזה Chaza. videre.aspicere.respicere.speculari.cõtẽplari
Videre. Exo.24. Viderũtq; deũ & comederũt & biberũt.Iob.
15.Quod vidi narrabo tibi.& in eo.19.Et in carne mea vi-
debo deũ saluatorem meũ.quẽ visurus sum ego ipe.& in eo
dem.27.Ecce vos oẽs nostis.pro quo he. le. Ecce vos oẽs
vidistis.& est idem sensus cum lr̃a nostra. Nam ponitur ibi
videre pro intelligere vel nosse.Sicut in aliis locis.& in eo.
36.Oẽs hoĩes vident eũ.Ps.26.Vt videã voluntatem dñi.
Ps.45.Vacate & videte opera dñi.Ps.57.Letabitur iustus
cum viderit vindictam.Esa.1.Quam vidit super iudam &
ierusalẽ.& in eo.2.Verbum quod vidit esaias fili⁹ amos. &
in eo.26. Dñe exaltetur man⁹ tua vt nõ videãt:videãt & cõ
fundantur.& in eo.29.Et principes vestros qui vident vi-
Cõtẽplari. siones operiet.& in eo.47.Qui cõtemplabãtur sydera &
Aspicere supputabant menses.Mich.4.Et aspiciat in sion ocul⁹ no
חֹזֶה ster.& inde חֹזֶה Choze.i.videns.vt.1. Paralip.25. Oẽs isti
Videns filii heman videntis regis in sermonibus dei.& in eodẽ.29
Atq; in volumine gath vidẽtis. 2.Paralip.12. Scripta sunt
in libris semeie prophete & addo videntis.& accipitur pro
propheta.vt.1.Reg.9.Qui ppheta dicitur hodie olim voca
חֹזֶה batur videns.Ponitur etiã חֹזֶה Choze.pro pacto.vt Esa.28
Pactum Et cum inferno fecim⁹ pactum.& in eo.Et pactum vestrum
cum inferno nõ stabit.Sed hebrei etiã in predicto loco in-
terpretantur videntem siue speculã aut speculatorẽ.& inde
חָזוֹן חָזוֹן Chazon siue חֶזְיוֹן Chezion.cũ iod in medio aut חִזָּיוֹן
חֶזְיוֹן Chizaiõ.i.visio.vt.1.Re.3.Nõ erat visio manifesta. Iob.20
חִזָּיוֹן Et transiet sicut visio nocturna.Esa.1.Visio esaie filii amos.
Visio & in eo.22.Onus vallis visionis.& in eo.29.Et erit sicut sõ
חֶזְיוֹנוֹת niũ visionis nocturne.& in plurali חֶזְיוֹנוֹת Chezionoth.i.vi
Visiones siones.vt Iob.4.In horrore visionis nocturne. Q̃d in he-
breo legitur in plurali.s.in horroribus visionũ noctis. & in
מַחֲזֶה eo.7.Et p uisiones horrore cõcuties.& inde מַחֲזֶה Macha-
ze.per additionẽ mem in principio.i.visio.vt Geñ.15.Fa-
ctus est sermo dñi ad abram p visionẽ dicẽs.Nu.22.Qui vi Visio
sionẽ oĩpotẽtis videt.vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo de-
riuatũ.2.Reg.7.Et e regione se respiciẽtes.pro quo in he-
breo habetur.visio ad visionẽ vel cõtra visionẽ.Et beatus
Hieronymus transtulit sensum. & aliqñ scribitur cum tau
in fine.& dicitur חָזוּת Chazuth.i.visio.vt.2.Paralip.9. In חָזוּת
visione quoq; addo videntis.Esa.21.Visio dura monstrata Visio
est mihi.& in eo.29.Et erit uobis visio omniũ.& in lingua
chaldaica dicitur חֶזְוָא Chezua. Dañ.2.Tunc danieli myste חֶזְוָא
rium per visionẽ noctis reuelatũ est.Ponitur etiã חָזוּת Cha Visio
zuth pro insigni.Dañ.8.Porro hircus habebat cornu insi חָזוּת
gne inter oculos suos.& in eo.Et orta sunt quattuor cornua Insigne
subter illud. pro q̃ he.le.& orta sunt insignia quattuor sub-
ter illud.i.quattuor cornua grãdia que poterant videri a lõ
ge.Significat etiã aspectũ.Dañ.4.Et aspect⁹ illi⁹ erat vsq; Aspectus.
ad terminos vniuerse terre.Põitur etiã predicta dictio חָזָה חָזָה
Chaza pro cõmorari vel apprehendere.vt Iob.8. Et inter
lapides cõmorantur.& in eo.23. Nõ apprehendã eũ. & lr̃a Cõmorari. Apphẽdere
aleph que ponitur in predicto loco in principio dictiõis est
prime psone futuri tpis.& in fine deficit lr̃a he sicut in aliis
locis predictis.Itẽ חָזֶה Chaze.i.pect⁹.vt Exo.29.Sumesq; חָזֶה
pectusculũ de ariete.& in eo.Sanctificabisq; pectusculũ con Pectus.
secratum.& in plurali חָזוֹת Chazoth.i.pectora.vt Leuit.9. חָזוֹת
Posuerũt sup pectora.& in eo.Pectora eorum & armos dex Pectora
teros separauit.

חזק Chasac.confortare siue confortari.corroborare.inua- חָזַק
lescere.preualere.vim inferre.instaurare.consolidare.
indurare siue indurari.apprehendere.tenere.retinere.obti
nere.continere.Geñ.41.Nã & illos oppresserat fames.pro Cõfortare.
quo hebrei legũt.& cõfortata est siue inualuit fames in ter-
ra egypti.& in eo.Et malũ inopie temperarẽt.pro quo he.
le.Et cõfortata est siue inualuit fames in vniuersa terra.&
in eo.48.Qui confortatus sedit in lectulo. pro quo he.le.
& cõfortatus est israel & sedit in lectulo. Exo.12.Vrgebãtq;
egyptii populũ israel de terra exire velociter. pro quo he-
brei legunt.Et inuaescebat.i.vim faciebat egyptus super
populũ ut velociter emitterent eos de terra.Exo.19.Et so-
nitus buccine paulatim crescebat in maius & prolixius ten Inualescere.
debatur.pro quo he.le.Et sonitus tube ibat & confortaba-
tur siue inualescebat nimis.Nu.13.Confortamini & afferte Cõfortari.
nobis de fructibus terre.Deut.3.Precipe iosue & corrobora Corroborare.
eum.& in eo.31.Viriliter agite & cõfortamini.& in eo.Con
fortare & esto robustus. Iudi.1. Postq̃ aũt confortatus est
israel fecit eos tributarios.1. Reg. 4. Confortamini.&.2.
Reg.3.Dauid proficiens & semp se ipõ robustior. & in eo.
10.Si preualuerit aduersum me syri.& in eo. Si autem filii Preualere
amon preualuerint aduersum te.& in eo.Esto vir fortis &
pugnemus pro populo nr̃o.pro quo he.le. Cõfortare & cõ
fortemur pro populo nr̃o.& in eo.11. Conforta bellatores
tuos.& in eo.24.Obtinuit sermo regis verba ioab.i. ma-
gis preualuit sermo regis.& similis dictio ponitur.1.Para-
lip.21.vbi dicitur.Sed sermo regis magis p̃ualuit.4. Reg.
14.Cũq; obtinuisset regnũ.pro quo he. le. Cũq; corrobo-
ratum esset regnũ in manu eius.& in eodẽ.Et preualuit fa-
mes in ciuitate.2.Paralip.21.Cumq; se confirmasset.i.cor- Cõfirmare
roborasset vel confortasset.& in eo.26.Propter crebras vi
ctorias.pro quo he.le.Qm̃ cõfortatus uel corroboratus est Corroborari.
vsq; ad summum.& in eo.Eo q̃d auxiliaretur ei dñs & cor-
roborasset illum.& in eo.28.Et nullo resistẽte vastauit.pro
quo he.le.Et non confortauit vl' nõ corroborauit eũ. Nec.
6.Quã ob causam magis cõfortaui manus meas.Ps.51.Vi- Viriliter agere.
riliter agite.Ps.146.Qm̃ cõfortauit feras portarũ tuarum
Esa.28.Ne forte constringantur vincula vestra.pro quo he

Cõfortare. brei legunt. Ne forte confortentur vel corroborentur vincula vestra. & in eo. 35. Confortate manus dissolutas. & in eodē. 41. Et fratri suo dicet confortare. & in eo. Confortauit faber erarius percutiens malleo. & in eodē. Et confortauit eum clauis. Hiere. 20. Fortior me fuisti. Ezech. 3. Manꝰ emī dñi erat mecū confortans me. & in eo. 30. Et recepto robore possit tenere gladium. pro quo he.le. Vt roboraretur siue vt inualesceret: vt possit tenere gladiū. Osee. 7. Cõfortaui brachia eorū. Malach. 3. Inualuerunt sup me verba vestra. Significat etiā instaurare. siue consolidare. vt. 4. Reg.

Instauraſ. 12. Et instaurarent sartatecta domꝰ. & in eo. Non instaurauerunt sacerdotes sartatecta templi. & in eo. Quare sartatecta nō instauratis. & in eodē. Ita ut impleretur instauratio domꝰ dñi. & in eo. Ad muniendā domū. i. ad instaurandā domū. Ponitur etiā pro edificare. vt Nec. 3. Et iuxta eū edi

Edificare. ficauit marimuth filius vrie. & in eo. Et iuxta eum edificauerunt tecueni. & in eo. Et portam veterem edificauerunt.

Cõsolidaſ. Ponitur etiā pro consolidare. Esa. 54. Et clauos tuos consolida. Item significat indurare. vt Exo. 4. Ego indurabo

Indurare. cor eius. & in eo. 7. Induratūq; est cor pharaonis. & in eo. 9. Indurauitq; dñs cor pharaonis. & in eo. 14. Et indurabo cor eiꝰ & persequetur vos. & in eo. Et ego indurabo cor egyptiorū. Hiere. 5. Indurauerunt facies suas supra petrā.

Apprehendere. Significat etiam apprehendere siue tenere vel retinere. vt

Tenere. Retinere. Gen. 19. Apprehenderūt manus eiꝰ. & in eo. 21. Et tene manum illius. Exo. 4. Extendit & tenuit. & in eo. 9. Quod si adhuc renuis & reties eos. 2. Reg. 3. Abner regebat domū saul. pro quo hebrei legūt. Abner tenebat domū saul. i. sustentabat eam. Quod est idē cū littera nostra. 3. Reg. 2. Et apprehendit cornua altaris. Iob. 2. Adhuc tu permanes in simplicitate tua. pro quo he.le. Adhuc tu apprehendis siue retines simplicitatem tuā. Ps. 54. Apprehende arma & scutum. Iob. 26. Qui apprehēdit aures canis. Esa. 41. In quo

Capere. apprehendi te ab extremis terre. Ponitur etiā pro capere vel continere. vt. 2. Paralip. 4. Capiebat tria millia metretas. & inde חֹזֶק Chozec. i. fortitudo. robur. vis. Esa. 8. Sicut

חֹזֶק Fortitudo in manu forti erudiuit me. pro q̄ he.le. In fortitudine manus erudiuit me. Amos. 6. In fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. Scribitur etiā cum he in fine. vt. 1. Reg.

Eis. 2. Alioquin tollam vi. 2. Paralip. 26. Sed cum roboratꝰ cēt eleuatum est cor eius. Pro quo hebrei. le. Et in fortitudine

Robur. sua siue in robore suo eleuatum est cor eius. Ps. 17. Diligam te dñe fortitudo mea. & inde חָזָק Chazac. i. fortis vel robustus. vt Nu. 13. Vtrū fortis sit an infirmus. & in eo. Quia fortiōr nobis est. 3. Reg. 19. Et spūs grandis & fortis. Prouer.

חָזָק Fortis. 23. Propīquꝰ emī illorū fortis. Esa. 28. Ecce fortis & validꝰ. Amos. 2. Et fortis non obtinebit virtutē suā. Ponitur ēt p fortitudine. vt Esa. 40. Ecce dñs deus in fortitudie veniet.

Fortitudo חֲזָקָה & in gñe femininо חֲזָקָה Chazaca. i. fortis. vel robusta seu valida. Exo. 3. Non dimittet vos rex egypti vt eatis nisi p

Valida. Robusta. manū validā. Exo. 6. Per manū emī fortē dimittet eos & in manu robusta eiiciet eos de terra sua.

חֲזִיר Sus Aper. חֲזִיר Chazir. sus. porcus. Aper. vt Leuit. 11. Et sus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Ps. 79. Exterminauit eam aper de silua. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. idest in naribus porci. Esa. 65. Qui comedunt carnem suillam.

חָטָא Peccare. חָטָא Chata. peccare. errare. expiare. aspergere. mundare siue purgare. vt Gen. 20. Et ideo custodiui te ne peccares in me. & in eo. 39. Quō ergo possum hoc malum facere & peccare in deū meū. & in eo. 40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi. & in eo. 43. Ero peccati reus in te oīni tpe. Pro q̄ in hebreo habetur. Peccabo tibi oīni tpe. Exo. 5. Et iniuste agitur cōtra populū turū. Pro quo he.le. Et peccat ppls tuꝰ. siue & peccatū populi tui. s. est: iniuste nos affligendo. Et in eodē. 9. Peccaui etiam nunc. & in eo. 25. Ne forte peccare te faciant. & Leuit. 4. Anima que peccauerit per ignorantiā. & in eo. Si peccauerit princeps. Nu. 21. Peccauimus quia locuti sumus cōtra dñm & te. Ios. 7. Peccauit israel. 1. Reg. 14. Quod populus peccasset dño. & in eo. Et nō peccabitis domino comedentes cum sanguine. 5. Reg. 14. Qui peccauit & peccare fecit israel. & in eo. In peccatis suis que peccauerunt. & in eo. 16. Et peccare fecisti populū meū. & in eodē. Et peccatū eius quo fecit peccare israel. & in eo. 21. Et peccare fecisti israel. 4. Reg. 17. Et peccare eos fecit peccatū maximū. & in eo. 21. Et peccare fecit etiā iudā. Iob. 1. In omīb⁹ his non peccauit Iob labiis suis. & in eo. 7. Peccaui quid faciam tibi. & in eo. 24. Vsq; ad inferos peccatum illius. pro quo hebrei legunt. Vsq; ad inferos peccauerunt. Potest etiā legi sicut est in littera nostra. Nā eisdē litteris vtrūq; scribitur. Ps. 4. Irascimini & nolite peccare. Ps. 105. Peccauimus cum patribus nostris. Prouer. 8. Qui aūt in me peccauerit ledet animā suā. Eccls. 5. Ne dederis os tuum vt peccare faciās animā tuā. Esa. 29. Qui peccare facitis homies in verbo. Threñ. 5. Patres nostri peccauerunt. Abach. 2. Et peccauit anima tua. aliqñ scribitur sine aleph. vt. 4. Reg. 13. Verūtīn nō recesserunt a peccatis ieroboā qui peccare fecit israel Significat etiā deuiare. vel errare. vt Iudi. 20. Et sic fundis lapides ad certum faciētes vt capillum quoq; possent percutere. pro quo he.le. Fundis lapides faciētes ad capillū & nō errabant. i. non deuiabant in alteram partem. Itē significat dānū soluere siue dānū reddere. vt Gen. 31. Ego dānū omne reddebā. s. quasi sim peccati reus. Inde חָטָא Chote. idest peccans siue peccator. vt Prouer. 11. Quāto magis impius & peccator. & Eccls. 9. Et qui in vno peccauerit multa bona perdet. pro quo he.le. Et peccator vnus facit perdere bona multa. potest etiā legi sic. & peccās in uno perdet bona multa. & in pl̄ali חַטָּאִים Chataim. i. peccatores. vt Gen. 15. Et viri sodomite erant pessimi & peccatores corā dño. 3. Reg. 1. Erimus ego & filius meus peccatores. i. quasi peccatirei. & inde חַטָּא. i. peccatū. vt Esa. 53. Et ipse peccata multorum tulit. pro quo in hebreo habetur. & ipe peccatū multorum tulit. s. in nūero singulari. & Threñ. 1. peccatū peccauit ierusalem. Osee. 12. Nō inuenient mihi iniquitatē quā peccaui. & cōiter scribitur cū he vel tau in fine. & dicitur חַטָּאָה Chataa siue חַטָּאת Chatath. i. peccatū. vt Gen. 4. Statim in foribus peccatū tuū aderit. & in eo. 18. Et peccatum eorum aggrauatum est nimis. & in eodem. 20. Quia induxisti super me & super regnum meū peccatū grande. Exo. 32. Vt induceres super eū peccatū maximū. & in eo. Vos peccastis peccatū maximū. & in eo. Aut dimitte eis hanc noxam. i. hoc peccatū. & in eo. 34. Qui aufers iniquitatem & scelera atq; peccata. & in hebreo legitur singulariter. s. & scelꝰ atq; peccatū. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suū. Esa. 5. Et quasi vinculū plaustri pctm̄. & in plurali חַטָּאוֹת Chataoth secūdū terminationē femininorū siue חַטָּאִים Chataim. secundum terminationem masculinorum. vt Iob. 13. Respōde mihi quantas habeo iniquitates & peccata. Eccls. 10. Quia curatio cessare faciet peccata maxima. Significat etiā predicta dictio חַטָּא Chata. expiare. s. a peccato vel immūditia: siue mundare vel purgare aut lustrare. vt Leuit. 8. Quo expiato & sanctificato. pro quo hebrei legunt. Et expiauit altare & sanctificauit eum. & in eodem. 9. Et expiato altari fecit holocaustum. Nu. 9. Expiatusq; die septimo lauauit se & vestimēta sua. & in eo. Si quis hoc ritu nō fuerit expiatꝰ. & in eo. 31. Et aliquid in vtēsilia p̄paratū de capra-

Deuiare. Dānū reddere. חֵטְא Peccator

חַטָּאִים Peccatores. חַטָּא Peccatū. חַטָּאָה חַטָּאת Peccatus

חַטָּאוֹת חַטָּאִים Peccata. חַטָּא Expiare.

rum pellibus & pillis et ligno expiabitur. Ponitur ēt in eo. pro lustrare vel sanctificare. vbi dī. Lustrabitur die tertio & septimo. & in eo. Aqua expiatiōis sanctificabitur. Ponitur ēt pro aspergere. vt Nu. 19. Aspergetur ex hac aqua die tertio & septimo. Et in eo. Si die tertio aspersus nō fuerit. Et ī eo. Et aspersus hac cōmixione nō fuerit. Ps. 50. Asperges me dñe hyssopo & mūdabor. Pōitur ēt ꝑ purgare vt Iob. 41. Et territi purgabūtur. & inde חַטָּאת Chatath. i. lustratio siue expiatio. vt. Nu. 8. Aspergātur aqua lustratiōis. signāt ēt חַטָּאת Chatath hostiā vel sacrificiū quod offertur ad expiandū peccatū. vt Exo. 29. Eo quod ꝑ peccato fit. Leuit. 6. Ista est lex hostie pro peccato. Et in eo. In loco vbi offertur holocaustū īmolabitur. Pro quo he. le. In loco vbi īmolatur holocaustū īmolabitur hostia pro peccato. Et in eodē Hostia enim que offertur ꝑ peccato cuius sanguis infertur in tabernaculum. & inde מְחַטֵּא Mechate. idest. ille qui offert hostiam pro peccato. vt in eo. Sacerdos qui offert comedet eam.

Lustrare. Sctificare Aspergere

Purgare. חַטָּאת Lustratio.

חַטָּאת Hostia pro peccato.

מְחַטֵּא offerēs hostiā ꝑ peō

חָטַב Scindere. Succidere

חִטִּבוֹת Tapetes מְחֻטָּבוֹת

חָטַב Chatab. secare. scindere. succindere. excidere. Deut. 29. Exceptis lignorū scissoribꝰ. Ezech. 39. Et nō portabunt ligna de regionibus nec succident de saltibus. Inde חִטִּבוֹת Chatuboth. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Tapetes. vt Prouer. 7. Straui tapetibus pictis ex egypto. & inde מְחֻטָּבוֹת Mechutaboth. i. ornate. vt ps. 145. Filie eorū composite circūornate vt similitudo templi. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. filie nostre quasi anguli ornati ad similitudinem templi.

Ornati.

חִטָּה Triticum. Frumētū.

חִטִּים Frumētū.

חָטַם Infrenare

חֹטֶם Nasus.

חָטַף Rapere.

חֹטֶר Virga.

חי Viuere.

חַיִּים Vite

חָיַב Cōdēnare.

חָיָה Viuere.

חִטָּה Chita. triticum. frumentū. vt Exo. 9. Triticum autem & far nō sunt lesa. Ps. 80. Cibauit eos exadipe frumēti. Esa. 28. Et ponet triticū per ordinē. Ioel. 1. Vlulauerūt vinitores super frumēto. declinatur ēt plr & dicitur חִטִּים chitim. i. frumentū. siue triticū. Iudi. 6. Cumq; gedeō filius eius excuteret atq; purgaret frumētū. Ps. 147. Adipe frumenti satiat te. Canti. 7. Venter tuus sicut aceruus tritici. Hiere. 12. Seminauerunt triticum.

חָטַם Chatam. obturare. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Infrenare. Esa. 48. Et laude mea infrenabo te. & solum inuenitur in p̄dicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a חֹטֶם Chótem. quod in lingua chaldaica significat nasū vel nares. Et quia in hebreo ira & nares vna eadē dictione significantur. s. אַף aph: vt supra dictū est. sīlr in predicto loco dicunt ꝙ significat cōtinere furorē & legūt sic: & laude mea. i. ꝓpter laudē meam cōtinebo siue refrenabo furorem meum tibi.

חָטַף Chataph. rapere. vt Iudi. 21. Et rapite ex eis singuli vxores singulas. Ps. 9. Insidiatur vt rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.

חֹטֶר Chóter. virga. vt Prouer. 14. In ore stulti virga superbie. Esa. 11. Egredietur virga de radice iesse.

חַי Chai. viuere. vt Genē. 5. Et factū est omne tēpus quod vixit adā. Et in eo. 11. Porro arphaxath trigīta quinq; annos vixit. & de hoc vide infra in dictione חַיָּה Chaia.

חַיִּים Chaiim siue חַי chaie. vite. & caret numero singl̄. De quo vide infra in dictione חַיָּה Chaia.

חִיֵּב Chiieb. condēnare. Danī. 1. Condēnabitis caput meum regi. De quo vide supra in dictione חוֹב Chob.

חַיָּה Chaia. viuere. viuificare. suscitare. ad vitā reseruare. vitam concedere. sanare. edificare. extruere. siue instaurare. & aliqn̄ scribitur sine he in fine vt in aliquibus locis sequentibus. Genē. 5. vixit aūt adā centū triginta annis. Et in eo. Vixit quoq; seth. Et in eo. 6. Vt possint viuere. Et in eo. 12. Et viuet aia mea ob gratiā tui. Et in eo. 17. Vtinā ismael viuat corā te. Et ī eo. 19. Et viuet anima mea. Et in eo. 20. Et orabit pro te & viues. Et in eo. 27. Viues in gladio. Et in eo. 47. Et vixit in ea decē & septem annis. Exo. 1. Si femina reseruate. Pro quo he. le. Et si femina fuerit & viuat. Leuit. 18. Que faciens hō viuet in eis. Nu. 14. Iosue autem filius nun & chaleb filius iephōe vixerūt. Deut. 5. vt viuatis & bene sit vobis. Et in eo. 8. Non in solo pane viuit homo. Et in eo. 30. Et viuas atq; multiplicet te. 1. Re. 10. Viuat rex. 4. Reg. 1. vtrū viuere queam de infirmitate mea hac. Et in eo. 4. Tu aūt & filii tui viuite de reliquo. i. vitam sustentate. Iob. 14. Putas ne mortuus homo rursum viuat. Et in eo. 21. Quare impii viuunt. Ps. 17. Viuit dñs & benedictus deus meus. Ps. 21. Et viuent corda eorū in seculū. Et in eo. Et anima mea illi viuet. Ps. 117. Nō moriar sed viuam. Eccls. 6. Et vixerit multos annos. Esa. 26. Viuent mortui tui. Et in eo. 38. Dñe si sic viuitur. Hiere. 27. Et seruite ei & populo eius & viuetis. Threñ. 4. In vmbra sua viuemus in gentibus. Ezech. 13. Et viuificarēt aīas que non viuūt. & qñ est verbū tertie cōiugatiōis: tūc significat viuificare siue viuere facere. suscitare: siue ad vitā reseruare. aut vitā concedere: vel viuere pmittere. vt Genē. 47 Salus nra ī manu tua est. Pro quo he. le. viuificasti nos. Exo. 2. Maleficos nō patiaris viuere. pro quo he. le. Maleficam non viuificabis. i. nō permittas eā viuere. Nu. 22. Et illa viueret. pro quo he. le. Et illā viuificarē. i. viuere permitterē. Et in eodē 31. Cur feminas reseruastis. pro quo he. le. Cur feminas viuificastis. i. ad vitā reseruastis. Ios. 2. Vt saluetis patrē meū ac matrē. Pro quo he. le. vt viuificetis. idest ad vitā reseruetis: siue viuere permittatis. Et in eodem. 14. Concessit autem dominus mihi vitam. Iudi. 21. Et date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad. Pro quo in hebreo habetur. & date sunt eis vxores quas viuificauerant. idest ad vitam reseruauerant. 1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat. 4. Reg. 8. Cumq; ille narrasset regi quomodo mortuū suscitasset. Et in eo. Hic est filius meus quē suscitauit heliseus. Nee. 9. Et tu viuificans omnia hec. Ps. 40. Dominus conseruet eū & viuificet eum. Ps. 84. Deus tu conuersus viuificabis nos Esa. 57. Vt viuificet spiritum humilium. Ezech. 13. Viuificabant animas earum. Abach. 3. In medio annorum viuifica illud. Ponitur etiam pro saluare. idest ad vitam reseruare. vt Genē. 7. Vt saluetur semen super faciem vniuersē terre. Item ponitur pro alere. vt Ps. 32. Et alat eos in fame. itē significat sanare. vt Ios. 5. Donec sanarentur. Esa. 38. Et cataplasmaretur super vulnus & sanaretur. Item ponitur pro extruere vel edificare. vt. 1. paralipo. 11. Ioab autem reliqua vrbis extruxit. Nee. 4. Nunquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. & inde חַי chai. idest viuus siue viuens. Iob. 12. In cuius manu aníma omnis viuentis. p̄s. 85. Cor meum & caro mea exultauerunt in deo viuo. Esa. 38. viuens viuens ipse confitebitur tibi. Leuit. 15. Quando vero caro viuens in eo apparuerit. p̄s. 57. Sicut viuentes sic in ira absorbet eos. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto loco significat crudum. vt. 1. Reg. 2. vbi dicitur. Non accipiā carnem coctam sed crudam. vbi pro cruda ponitur חַי chai. ponitur etiam pro forti vel fortissimo. vt. 2. Reg. 28. Banaias filius ioiade viri fortissimi. 1. Reg. 25. Et sic dicetis: sit fratribus meis & tibi pax. pro quo hebrei legunt. Et sic dicetis viuo. idest magno vel forti viro & tibi pax & domui tue pax. & pro viuo in hebreo est לְחַי Lechai: quod si legatur לְאָחַי Lechai. tunc significat fratribus meis. Sicut est ī littera nostra. Est etiam חַי Chai aduerbium iurandi. vt Nume. 14. viuo ego & implebitur gloria domini vniuersa terra. Ruth. 3. Ego te suscipiam viuit dñs. 1. Reg. 25. viuit dñs & viuit aia tua. & aliqn̄ scribitur cum puncto cere

Viuificare

Ad vitam reseruare

Viuere ꝓmittere. concedere vitam.

Suscitare.

Viuificare

Saluare.

Alere. Sanare.

Extruere Edificare.

חַי Viuens. Viuis.

crudum.

חַי Fortissim⁹

Aduerbiū. iurandi.

in prima ſyllaba & dicitur חֵי Che.vt Geñ.42.Per ſalutem pharaonis nō egrediemini hīc.i.p vitā pharaonis.4.Reg.
חַיִּים 4.Et viuit anima tua nō dimittā te.& in plu.חַיִּים Chaiim
Viui. .i.viui ſiue viuentes.vt Ps.114.Placebo dño in regione vi uorū.Ps.123.Forte viuos deglutiſſent nos.Ps.55.Deſcen dant in infernum viuētes.Prouer.1.Deglutiamus eū ſicut infernus viuētē & integrū.Quod in hebreo legitur plr.ſ. deglutiamus eos ſicut infernus viuētes & integros.Canti.
Viuentes. 4.Puteus aquarū viuentiū.Ezech.32.Qui dederunt for midinē ſuā in terra viuentiū.& in lingua chaldaica dicitur
חַיָּא Chaiaia.Dañ.2.nō in ſapiētia q̄ eſt in me pluſq̄ in cū
Viuentes. ctis viuētibus.Itē חַיִּים Chaiim:ſiue חַיֵּי Chaie.i.vita.& in
חַיִּים hebreo declinatur plr.vt Geñ.2.Lignū ēt vite in medio pa
Vita. radiſi.Et in eo.25.Vixit aūt ſara centū viginti ſeptem an nis.pro quo he.le.Et fuerunt vite ſare centū viginti ſeptē anni.Deut.30.ipſe enim eſt vita tua.Iob.10.Vitā & miſeri cordiā tribuiſti mihi.ps.7.Et cōculcet ī terra vitā meā.ps. 33.Quis eſt homo qui vult vitā.Eccl'ſ.6.Vt pgat illuc vbi
חָיָה eſt vita:& in ge.ſe.חָיָה Chaia.i.viua ſiue viuens.Geñ.1.Et
Viuens. oēm aīam viuentē.Et in eo.2.Et factus ē homo in aīam vi uentem.Et in plu.חָיוֹת Chaioth.ideſt viue ſiue viuentes.
חָיוֹת Ponitur ēt חָיָה Chaia pro vita.vt Geñ.18.Veniam ad te tē
Viuentes. pore iſto vita comite.Et.4.Reg.4.Si vita comes fuerit.
חָיָה Sed hebrei in predictis locis legūt.Quaſi hora viua.i.ſicut
Vita in iſta hora vel in iſto tempore quo viuitis.Sed beatus hie ronymus trāſtulit ſenſū.Iob.33.Abominabilis ei fit in vi ta panis.Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro anima viuēte.Et legunt ſic.Et abominatur anima eius pa nem.Et in eo.Appropinquauit corruptioni anima eius & vita illius mortiferis.Et in eo.Sed viuens lucem videret. Pro quo he.le.Et vita eius ſiue anima eius in luce videret. Eſa.57.Vitā manus tue inueniſti.Ezech.7.Et adhuc in vi uentibus vita eorū.& inde מְחָיָה Michia.i.viuificatio ſiue
מְחָיָה id quod ad vitā pertinet:aut id quod ad victū eſt neceſſari um.Geñ.45.Pro ſalute enim vra miſit me dñs.p quo he.
viuificatio le.Pro viuificatione.i.pro ſuſtentatione vite miſit me dñs. Leuit.13.Ipſa quoq̄ caro viua apparuerit.Pro quo he.le.
Ad vitam pertinēs. & viuificatio carnis viue apparuerit.Iudi.6.Nihil oīno ad vitam pertinēs relinquebant.Et in eo.17.Et que ad victū
Ad victus neceſſarium. ſunt neceſſaria.Inde nomen propriū חַוָּה Chaua dicitur. eo quod ſit mater oīum viuentiū.Geñ.3.Et vocauit Adam
חַוָּה nomē vxoris ſue euā:eo qđ eſſet mater cunctorū viuētiū.ī
Eua. qua dictione mutatur iod in vau:ſicut in aliis locis.Itē חַיָּה
חַיָּה Chaia.i.animal.beſtia.ſiue fera.vt Geñ.1.Et beſtias terre ſe
Beſtia. cundū ſpecies ſuas.Et in eo.Et fecit deus beſtias terre.Et ī eo.Vt ſint nobis in eſcam & cunctis animantibus terre.Et in hebreo in predictis locis ponitur ſingulare pro plurali.
Animal. Fera. Et in eo.7.Ipſi & omne animal ſecūdū genus ſuum.Et in eo.37.Fera peſſima comedit eū.Leuit.11.Hec ſunt anima lia que comedere debetis.& in hebreo legitur ſingl'r.ſ. hoc eſt aīal.Et in eo.17.Siue venatiōe aut aucupio ceperit ferā vel auē.Deut.14.Hoc eſt aīal qđ comedere debetis.Ps.73. Ne tradas beſtiis aīas confitentes tibi.Quod in hebreo legitur ſingl'r.ſ.ne tradas beſtie.Ezech.10.Ipſum eſt animal quod vidērā iuxta fluuiū Chobar.in lingua chaldaica dici
חַיְוָה tur חַיְוָה Cheua.Dañ.2.Et beſtias agri.Et ī eo.4.Subter eī
Beſtia. habitabant animalia & beſtie.& in plu.חַיּוֹת Chaioth.vt p̄s
Animal. 13.Aīalia puſilla cū magnis.Ezech.1.Et in medio eius ſi
חַיּוֹת militudo quattuor aīaliū.Et in eo.Et aīalia ibāt & reuerte
animalia. bantur.Accipitur ēt pro obſtetricibus.vt Exo.1.Ipſe enim
obſtetrices obſtetricādi habēt ſcientiā.Pro quo he.le.Obſtetrices enī ſunt.Alii vero legunt.Qm̄ beſtie ſunt.i.nō indigēt obſte
חָיָה trice ſicut beſtie.Itē חָיָה Chaia.ponitur pro cetu vel cōgre

gatione populi.Pro quo btūs hieronymus trāſtulit ſtatio nē ſiue caſtra.vt.2.Reg.25.Cōgregati ſūt philiſtiim in ſta tione.Et in eo.Caſtra aūt philiſtinorū erāt poſita invalle gi gantū.& ſcđm hoc ſignificatū.p̄s.67.vbi nos legimus a ſ nimalia tua habitabūt in ea:aliqui hebrei legūt.Cetus ſiue caſtra tua habitabūt in ea.Et in eo.increpa feras arundinis Pro quo ipſi legunt increpa cetum ſiue caſtra arundinis.
Statio. Caſtra. Cetus.
חֵיל Chel.ſiue חַיִל cháil.exercitus.fortitudo.robur.virtus.
חֵיל ſubſtātia.diuitie.ātemurale.3.Re.20.cōgregauit oēm
Exercitus. exercitū ſuū.Et in eo.Et inſtaura numerū militū qui ceci derūt de tuis.pro quo he.le.& tu cōſtitue tibi exercitū ſicut exercit⁹ qui cecidit de te.4.Reg.18.Miſit aūt rex aſſyrio rum Tartan cū manu valida.pro q̄ he.le.Cū exercitu gra ui.& in eo.25.Venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe & oīs exercitus eius in hierl'm.Et in eo.Et perſecutus eſt e xercitus chaldeorū regē.2.Paralip.14.Habuit āt in exerci tu ſuo portantiū ſcuta.Et in eo.Egreſſus eſt cōtra eos zara ethiops cū exercitu ſuo decies cētena millia.Eſt.1.Fortiſſi mis perſarū & medorū.Pro quo he.le.Exercitui perſarū & medorū.Eſa.36.cū manu valida.pro quo he.le.cū exercitu graui.Hiere.32.& tūc exercitus regis babylonis obſidebat hierl'm.Et in eo.37.Igitur exercitus pharaonis egreſſus ē de egypto.Ezech.37.Exercitus grandis nimis valde.& in eo.38.cetus magnus & exercitus vehemens.Significat ēt virtutē ſiue fortitudinē vel robur.Geñ.37.Qđ ſi noſti in
Fortitudo eis eſſe viros induſtrios.pro quo he.le.viros fortitudinis vel virtutis.Exo.18.prouide aūt de oī plebe viros ſapiētes & timētes deū.pro quo he.le.prouide aūt de omni plebe vi ros fortitudinis vel virtutis & timētes deū.Et in eo.Et ele ctis viris ſtrenuis.i.viris fortitudinis vel virtutis.Nu.24.
Robur. Virtus. iſrael vero fortiter aget.Ruth.4.Vt ſit exemplū virtutis in ephrata.1.Reg.2.Et infirmi accincti ſunt robore.p̄s.17.Et precinxiſti me virtute ad bellū.p̄s.32.in abūdantia aūt vir tutis ſue nō ſaluabitur.p̄s.47.ponite corda veſtra in virtu te eius.p̄s.58.Diſperge illos ī virtute tua.p̄s.59.In deo fa ciemus virtutē.p̄s.83.ibunt de virtute in virtutē.p̄s.117. Dextera dñi fecit virtutē.p̄s.121.fiat pax in virtute tua.pro
Fortis. Fortitudo uer.31.Mulierē fortē quis inueniet.Eſa.8.Auferetur forti tudo damaſci.Et in eo.60.Fortitudo gentium veniet tibi. Hiere.17.Fortitudinē tuā & theſauros tuos in direptionē dabo.Ioel'.2.Ficus & vinea dederunt virtutē ſuā.Mich.4. Et fortitudinem eorum dño vniuerſe terre.Soph.1.Et erit fortitudo eorū in direptionē.& aliqñ ſcribitur ſine iod in medio.vt Abdie.1.Et tranſmigratio exercitus huius filio rum iſrael.Ps.9.Et cadet cum dominatus fuerit pauperū.
חֲלָאִים vbi pro eo qđ in lra nīa eſt pauperū:in hebreo eſt חֲלָאִים chelcaim.& ſecūdum hebreos eſt dictio compoſita & ſigni ficat exercitū oppreſſorū vel cōgregationē humiliū.De q̄
חֲיָלִים vide infra in dictione חֵלֶךְ chelech.& ī plu.חֲיָלִים chaialim ideſt exercitus pluralis numeri.vt Eccl'ſ.10.Multo labore
Exercitus. exacuetur.pro quo he.le.Et exercitus ſuperabitur.quaſi di cat nō.pōt etiā legi ſic.& fortitudínibus ſiue viribus ſupe rabit.Hiere.40.Iohannā aūt filius caree.& oēs principes exercitus.Quod in hebreo legitur plr.ſ.Et oēs principes exercituū.Et in eo.41.Et oēs principes bellatorū.i.exerci tuū.Itē חַיִל cháil.i.ſubſtātia vel diuitie.vt Geñ.34.Parun
חַיִל los quoq̄ eorū & vxores duxerūt captiuas.pro quo he.le.
Subſtātia Et omnem ſubſtantiam eorum & omnes paruulos eorū & vxores eorū captiuauerūt & depredati ſunt.Deut.8.Ne di xeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia preſtiterunt.Pro quo hebrei legunt.Ne dixe ris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee fecerūt mihi ſubſtantiam hanc ſiue diuitias has.Et in eodem.Sed

recorderis dñi dei tui q̄ ipse tibi vires p̄buerit. & sequitur in hebreo vt faceres.i.vt adquireres substātiā siue diuitias Iob.20. Diuitias quas deuorauit euomet. Et in eo.21. Subleuati sunt confortatiq̄ diuitiis. Ps.48. Et relinquent alienis diuitias suas. Ps.61. Diuitie si affluerint nolite cor apponere. Prouer.31. Ne dederis mulieribus substantiā tuam Et in eo. Multe filie cōgregauerūt diuitias. Esa.30. Portantes sup humeros iumētorū diuitias suas. Sign̄at ēt חֵיל chel antemurale. Treñ.2. Luxitq̄ antemurale. ponitur etiam חֵיל chel p agro. vt.3. Reg.21. Canes comedent iezabel in agro iezrael. Hebrei tñ dicūt q̄ in predicto loco sign̄at fossa tū quod fit in circuitu muri ciuitatis: siue locū vel spaciū quod est inter murū & antemurale. Ponitur ēt pro obsidione.2. Reg.20. Et obsessa est vrbs. p quo he.le. & stetit in obsidiōe. Itē חִיל Chil.i.dolor. De q̄ vide sup̄ i dictiōe חוֹל chol.

Diuitie.

Substātia חֵיל

antemurale.

agger. Obsidio. חֵיל

חֵין Chin. deprecatio. vt Iob.41. Et ad dep̄cādū cōpositis. & dicūt aliqui hebrei q̄ sign̄at firmitatē siue validitatē. & legūt sic. & firmitate seu validitate cōpositiōis sue. Alii vero dicūt q̄ deriuatur a dictiōe חָנַן Chanan. per interpositionē iod sicut in aliis locis solet fieri: & q̄ significat gratiam. vt infra dicetur. & legunt sic. & gēa compositionis sue.

Deprecatio.

חֵין Chis. paries siue murus. vt Ezech.13. Et ipe edificabat parietē. & solum inuenitur in predicto loco.

Paries.

חֵיק Chec. Sinus. vt Exo.4. Mitte manū tuā in sinū tuum. Et in eo. Retrahe ait manū tuā in sinū tuū. Nu.11. Porta eos in sinu tuo. Deut.28. Et vxori que cubat in sinu suo. 2. Reg.12. In sinu illius dormiens. Iob.19. Reposita ē spes mea in sinu meo. Ps.54. Et oratio mea in sinu meo conuertebatur. Prouer.5. Et foueris in sinu alterius. Et in eo.16 Sortes mittūtur in sinu. Et in eo.21. Et donū in sinu indignationē maximā. Eccls.7. Quia ira in sinu stulti requiescit. Esa.40. Et i sinu suo leuabit. Et i eo.65. Et remetiar opus eorū primū in sinu eorū. Mich.7. Ab ea que dormit i sinu tuo. Ponitur ēt pro medietate alicuius rei: sicut sinus ē in medio hois. vt.3. Reg.22. Fluebat aūt sanguis plage in sinu currus. Quod hebrei exponūt i mediū currus. Ezech. 43. Et de sinu terre vsq̄ ad crepidinē nouissimū. Et in eo. Et sinus eius vnius cubiti per circuitum. vbi secundum hebreos sinus accipitur pro medietate seu concauitate.

Sinus.

Medietas

חֵיךְ Chech. palatū. guttur. vt Iob.34. Et guttur escas gustu diiudicat. Canti.2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Et in eo.5. Guttur illius suauissimū. & in eo.7. Guttur tuū sicut vinū optimū. Threñ.4. Adhesit lingua lactentis ad palatū suū. & Ezech.3. Et linguā tuā adherere faciā palato tuo. Osee.8. In gutture tuo sit tuba. & inde חַכָּה Chaca. per additionē he in fine. i. hamus. De q̄ vide i dictiōe sequēti.

Guttur. Palatum

חָכָה Chaca. expectare. prestolari. vt Iob.3. Qui expectant mortē & nō venit. & in eo.32. Igitur heliu expectauit iob loquētē. Esa.8. Expectabo dñm qui abscōdit faciē suā a domo iacob. Et in eo.30. Propterea expectat dñs vt miserear vestri. Et in eo. Beati oēs q̄ expectāt eū. Dañ.12. beatus qui expectat & perueniet vsq̄ ad dies mille trecētos triginta quinq̄. Abach.2. Si morā fecerit expecta eū. Itē חַכָּה Chaca. i. hamus. vt Iob.40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Esa.19. Et lugebunt omnes mittentes in flumē hamum. Abach.1. Totum in hamo subleuauit.

Expectare

חָכָה

Hamus.

חַכְלִיל Chachlil. pulchrum. vt Geñ.49. Pulchriores sunt oculi eius vino. i. colore illustriores vt exponunt aliq. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei q̄ significat rubicundum siue rubeum. Vnde ipsi legunt. Rubuerūt oculi ei⁹ a vino. siue rubicūdiores oculi ei⁹ vio.

Pulchrū.

Rubicūdus

חָכָם Chacham. sapere. sapientem esse. Sapiētiam siue prudentiā docere. Sapiētie operā dare. Sapienter agere.

vt Deut.32. Vtinam saperent & intelligerent. 3. Reg.4. Et erat sapientior cunctis hominibus. Ps.104. Et senes eius prudentiam docuit. Prouer.8. Audite disciplinam & estote sapientes. Et in eodem.9. Si sapiens fueris tibimetipsi eris. Pro quo hebrei legunt. Si sapiens fueris tibi met sapiens eris. vel sic. Si sapias sapias tibi ipsi. Et i eo.19. Vt sis sapiens in nouissimis tuis. Et in eo.25. Fili mi si sapiens fuerit animus tuus. Et in eodem.27. Stude sapientie fili mi & letifica cor meum. Pro quo hebrei legunt. Sapuit siue sapiens fuit filius meus & letificatum est cor meum. Eccls. 2. Quid mihi prodest q̄ maiorē sapientie dedi operam. pro quo hebrei legunt. Et ad quid sapui ego amplius. Et in eodem.7. Neq̄ plus sapias quam necesse est. Zach.9. Assumpserunt sibi quippe sapientiam valde. p quo hebrei legūt. Quia sapuit siue sapiens fuit valde. Significat etiam sapiēter vel callide agere. vt Exo.1. Venite sapienter opprimamus eum. Ps.57. Et venefici incantantis sapienter. & inde חָכְמָה Chochma. idest sapientia. vt Exo.31. Et impleui eum spiritu dei sapientia & intelligentia. Deut.4. Hec est enim sapientia vestra & intellectus. 3. Reg.2. facies ergo iuxta sapientiam tuam. Et in eo.5. Videntes sapientiam dei esse in eo. Et in eo.4. Dedit quoq̄ deus sapiētiam salomoni. Iob. 11. Vt ostenderet tibi secreta sapientie. Prouer.1. Sapientiā atq̄ doctrinam stulti despiciunt. Et in eo.8. Ego sapientia habito in consilio. & in lingua chaldaica dī. חָכְמְתָא Chochmetha. Dañ.2. quia sapientia & fortitudo eius sunt. & i plurali חָכְמוֹת Chochmoth. Ps.49. Os meum loquetur sapientiam. Pro quo hebrei legunt. Os meum loquetur sapiētias Et sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta hebe. Prouer.24. Excelsa aūt stulto sapientia. Q̄d in hebreo legitur pluraliter. s. excelse stulto sapientie. tamē in hebreo aliquando ponitur plurale pro singulari. vt supra in eo.1. Sapientia foris predicat. Et in eo.9. Sapientia edificauit sibi domum. Quod in hebreo legitur sic. Sapientie edificauit sibi domum. Quod exponunt hebrei sic. idest vnaquaq̄ sapientia edificauit sibi domum. & inde חָכָם Chacham. idest sapiens. vt Geñ.41. Prouideat rex virum sapientem & industrium. Iob.15. Nunquid sapiens respondebit quasi inventum loquēs. Ps.106. Quis sapiens & custodiet hec. Prouer.1. Audiens sapiens sapientior erit. Eccls. 2. Sapientis oculi in capite eius. Esa.3. Et sapientem de architectis. & in eo.31. Ipse autem sapiens adduxit malum. & in plurali. חֲכָמִים Chachamim siue חַכְמֵי Chachme. i. sapiētes. vt Deut. 1. Date e vobis viros sapientes. Iob.5. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum. Ps.48. Cum viderit sapiētes morientes. Prouer.3. Gloriam sapientes possidebunt. Eccls.7 Cor sapientiū vbi est tristitia. Esa.5. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. & i ligua chaldaica dicitur חֲכִים Chachim i. sapiēs. Et i plu. חַכִּימַיָּא Chachimaia siue חַכִּימִין Chachimin. Dañ.2. Sapientes interficiebantur. Et in eo. Dat sapiētiam sapiētibus. & in genere femininо חַכְמָה Chachama. vt 2. Reg.14. Et tulit inde mulierē sapientē. Et in plu. חָכְמוֹת Chachmoth. vt Iudi.5. Vna sapiētior ceteris vxorib⁹ eius hec socrui verba rñdit. pro quo he.le. Sapientes dñe vel dominatores eius rñdebāt ei: & ēt ipsa rñdebat sibi. Tñ aliqñ in heb. pōitur plē p singulari. vt Prouer.14. sapiēs mulier edificat domū suā. Pro q̄ in hebreo hī. Sapiētes mulieres edificat domū suā. Quod heb. exponūt. i. vnaquaq̄ mulier sapiēs edificat domū suā. ide חַכְמוֹנִי Thachchemōi. i. sapiens. vt. 2. Reg.23. Dauid sedens in cathedra sapientissim⁹. חַל Chal. placenta. torta. collirida: & scribitur cū he vel tau ī fine & dī חַלָּה siue חַלַּת chalath. vt Nu.15. sepabitis primitias dño de cibis vestris. Pro quo he.le. Separabitis pri-

Sapere. Sapientē esse.

Sapiēter agere.

חָכְמָה Sapiētia.

חָכְמְתָא Sapiētia.

חָכְמוֹת Sapientie

חָכָם Sapiens.

חֲכָמִים sapientes.

חַכְמָה sapiens.

חַכְמוֹנִי sapientissimus.

חַל חַלָּה

Placenta Collirida. חלות

mitias domino de pasta vel massa vestra tortam vel placẽtam separabitis. 2. Reg. 6. Singulis colliridam panis vnam & in plurali חַלּוֹת Chaloth. Pro quo beatus hieronymus trãstulit panes siue colliridas. vt Leuit. 7. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit offeret panes absq; fermento. Et in eodem. Et colliridas olei admixtione conspersas.

Panes. collirde.

חָלַל Chalal. Vulnerare. Interficere. occidere. infirmari. dissipare. irritum facere. Profanare. contaminare. polluere. violare. communem facere. incipere. tibia canere. Ps. 108. Et cor meum conturbatum est intra me. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Cor meum vulneratum est intrinsecus. Esa. 14. Et tu vulneratus es sicut & nos. Et in eodem. 51. Vulnerasti draconem. Et in eodem. 53. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. Ezech. 28. Cum sis homo & non deus in manu occidentium te. vide etiam de hoc supra in dictione חול Chul & inde חָלָל Chalal. idest occisus. vulneratus. Interfectus. vt Nu. 19. Si quis in agro tetigerit cadauer occisi hominis. Et in eodem. 31. Omnis qui occiderit hominem vel occisum tetigerit. Deut. 21. Hominis cadauer occisi. Et in eodẽ 32. De cruore occisorum & de captiuitate. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet de cruore occisi. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum. Hiere. 51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus. Threñ. 2. Cum deficerẽt quasi vulneratus in plateis ciuitatis. Ezech. 26. A sonitu ruine tue & gemitu interfectorum tuorum. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet a gemitu interfecti. Et in eo. 28. Et morieris in interitu occisorum. Pro quo hebrei legunt. & morieris in interitu siue in morte occisi. Et in eodem. Et corruent interfecti in medio eius. Pro quo hebrei legunt. & corruet interfectus siue vulneratus in medio eius. Sed in hebreo aliquando ponitur singulare pro plurali: & econuerso: sicut supra dictum est. & in plurali חֲלָלִים Chalalim siue חַלְלֵי Chalele. vt. 1. Reg. 17. Ceciderunt q; vulnerati de philistiim in via sarim. Et in eodem. 31. Et ceciderunt interfecti in monte gelboe. 1. Paralip. 5. Vulnerati multi corruerunt. Iob. 24. Et anima vulneratorum clamat. Ps. 87. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 7. Multos enim vulneratos eiecit. Hiere. 9. Et plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. Et in eo. 14. Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio. Threñ. 4. Melior fuit occisis gladio q; interfectis fame. Ezech. 21. Super colla vulneratorũ. & inde חַלְּת Chaloth. idest vulneratio siue infirmitas. vt p̃s 76. Et dixi nunc cepi. pro quo hebrei legunt. Et dixi infirmitas mea est. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et dixi imbecillitas mea ẽ Ponitur etiã חָלַל Chalal pro dissipare. Prouer. 25. Vẽtus aquilo dissipat pluuias. Item ponitur pro irritum facere. vt Nu. 30. Non faciet irritum verbum suum. Significat etiam profanare siue violare aut contaminare vel polluere. 1. Paralipo. 5. Sed cum violasset torum patris sui. Nee. 13. Et profanastis diem sabbati. Ps. 54. Contaminauerunt testamentum eius. Ps. 88. Si iustitias meas profanauerint. Et in eodem. Profanasti in terra sanctuarium eius. Esa. 23. Vt detraheret superbiam omnis glorie. Pro quo he. le. vt violaret vel contaminaret superbiam omnis glorie. Et in eo. 43 Et contaminaui principes sanctos. & in eo. 48. Propter me propter me faciam vt nõ blasphemer. vbi ponitur pro blasphemare. Ezech. 7. Et violabũt arcanũ meũ. Et in eo. Et cõtaminabunt illud. Et in eo. Et possidebũt sanctuaria eorũ. pro quo he. le. & violabũtur sanctuaria eorũ. & in eo. 22. Et possidebo te in cõspectu gẽtiũ. pro quo he. le. & violat9 fuerã in te in cõspectu gentiũ. põt etiã deriuari a dictiõe נָחַל Nachal que signiat possidere sicut est in lia nẽa. & in eo. 15. Et violabãt me ad populũ meũ. Et in eo. 20. Et feci pp nomẽ meũ vt nõ violaretur corã gẽtibus. Et in eo. Ne violaretur corã gentibus quibus eieci eos. Et in eo. 25. Super sanctuariũ meũ quia pollutũ est. & in eo. 28. Et polluent decorem tuũ. Et in eo. Et eieci te de mõte sctõ dei. Pro quo he. le. & profanaui siue cõtaminaui te de mõte sancto dei. i. tanq̃ profanũ & cõtaminatũ eieci. Et in eo. Polluisti sanctificationẽ tuã. Et in eo. 36. Et polluerũt nomẽ sanctũ meũ. Et in eo. Et sanctificabo nomẽ meũ magnũ quod pollutũ est inter gentes. Et in eo. 39. Et nõ polluã nomẽ sanctũ meũ amplius. Amos. 2. Vt violarent nomẽ sanctũ meũ. Malach. 1. Et vos polluistis illud. Et in eo. Quia cõtaminauit iudas Item significat communem facere. vt Deut. 20. Quis ẽ homo qui plantauit vineã & necdũ fecit eã esse cõem: & quod sequitur de qua vesci omnibus liceat: non est in hebreo: sed est expositio translatoris. Et in eo. Et alius homo eius fungatur officio. Pro quo he. le. Et alius hõ faciat eã esse cõem. Et inde חָלַל Chalal. i. profanus vel cõtaminatus. vt Ezech. 21. Tu aũt profane impie dux israel. & in gñe feminino חֲלָלָה Chalala. i. cõtaminata vel polluta. Pro quo beatus hieronymus transtulit vile ꝓstibulũ. vt Leuit. 21. Scortũ & vile prostibulũ nõ ducẽt vxorẽ. & in eo. viduã ãt & repudiatã & sordidã. Vbi ponitur pro sordida. & inde חוֹל Chol. i. laicus. cõe. pollutũ: vl̃ ꝓfanũ. vt. 1. Reg. 21. Nõ habeo laicos panes ad manũ sed tm̃ panẽ sanctũ. Et ĩ eo. Porro via hec polluta ẽ. Ezech. 22. Inter sanctũ & ꝓfanũ nõ habuerũt distãtiam. & in eo. 44. Et populũ meũ docebũt quid sit inter sãctũ & pollutũ. & inde חֲלִילָה Chalila. i. absit. ſ. tanq̃ pollutũ & ꝓfanũ. Gen̄. 18. Absit a te vt rẽ hãc facias. & in eo. 45. absit a me vt sic agã. Ios. 22. absit a nobis hoc scelus. 1. Reg. 12 Absit aũt a me hoc pctũm in dño. Iob. 27. Absit a me vt iustos vos esse iudicẽ. Itẽ supradicta dictio חָלַל Chalal ponitur pro expectare. vt Iob. 35. Iudicare corã illo: & expecta eũ. De quo vide supra in dictiõe חוּל Chul. significat etiam incipere. & tũc est verbũ tertie cõiugatiõis qd̄ scribitur cũ he in prĩcipio & cũ simplici lamed. vt in aliquibus locis predictis. vt Gen̄. 4. Iste cepit inuocare nomẽ dñi. ꝓ quo he. le. Tũc ceptũ est siue inceptũ est ad inuocãdũ nomẽ dñi. Alii qui vero hebrei primã signiationẽ sequẽtes legũt sic. Tunc profanatũ est ad inuocãdũ nomẽ dñi. i. attribuere nomen dei idolis. qa tũc ceperũt idolatrare. & in eo. 9. Cepitq; nouus agricola exercere terrã. Nu. 16. Et plaga desciit. Pro q̃ he. le. Et plaga incepit. Et in eo. Quã iã vastabat incendiũ. pro quo he. le. Et ecce inceperat plaga in ppło. Deut. 2. Incipe possidere. Et in eo. Hodie incipiã mittere terrorẽ atq; formidinẽ tuã. Ios. 3. Hodie incipiã exaltare te. Iudi. 20. & instãtius persequebãtur cesis de exercitu eorũ triginta viris: vt viderũt quasi colũnã fumi de ciuitate cõscẽdere. pro quo he. le. Et beniamin cepit putere vulneratos de viris israel quasi triginta viros quia dixerũt vtiq; percussus est ante nos sicut i bello prio: & eleuatio. ſ. ignis vel fumi incepit cõscẽdere de ciuitate colũna fumi. ſ. ascẽdebat. sed btũs hie. trãstulit sensũ. 1. Reg. 3. & oculi ei9 caligauerãt. ꝓ q̃ he. le. & oculi eius ceperũt caligare. & in eo. Incipiã & cõplebo. Et in eo. 22. Nũ hodie ĩcepi ꝓ eo cõsulere dñm. Hiere. 25. Ego ĩcipio affligere. & ide תְּחִלָּה Thechila. i. principiũ siue initiũ. vt Gen̄. 43. Iã ante desecẽdimus vt emeremus escas. Pro q̃ he. le. Desecẽdẽtes desecẽdimus in principio vt emerem9 escas Prou. 9. principiũ sapie timor dñi. Itẽ חֲלִיל chalil. signiat q̃d dã instrm̃ musicũ: vt. 1. Reg. 10. Et añ eos psalteriũ & tympanũ & tibiã. Esa. 30. Et letitia cordis sicut qui ꝓgit cũ tibia. & in pl̃. חֲלִילִים Chalilim. 3. Reg. 1. canẽtiũ tibiis & letãtiũ. vbi

Vulnerari

Occidere.

חָלָל Occisus.

Vulnerat9

Interfect9

Vulnerati Interfecti

Occisi.

Infirmitas

Imbecillitas

Dissipare. Irritũ facere.

Violare. Profanar

cõtaminar Blasphemare.

Pollucre

חָלַל Profanus

חֲלָלָה Ville prostibulum. Sordida. חוֹל Laicus. Pollutus profanus

חֲלִילָה Absit.

Expectare

Incipere.

תְּחִלָּה Principiũ. חֲלִיל Tibia. חֲלִילִים Tibie.

ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū. Hiere.48. Cor me
um ad moab quasi tibia eris resonabit. qđ in hebreo legi-
tur pl̄r. s. cor meū ad moab quasi tibie resonabit. Et in eo.
חוללים Dabit sonitū tibiarū. Et inde חוללים Cholelim. i. canentes
tibiis vel choris. Ps.86. Sicut letantiū oīum nr̄m habitatio
Canentes tibiis. est in te. Pro quo he.le. Et cantores quasi canentes tibiis vl'
choris oēs fontes mei in te. vñ beatus hieronymus in psal-
terio iuxta he.ve. transtulit. Et cantores quasi in choris om
nes fontes mei in te. Scribitur etiā cū mem in principio &
מחוללים dr̄ מחוללים Mecholelim. vt.3.Reg.1. Canētiū tibiis & letā-
מחוללות tiū: vt dictū est supra. & in gñe feminino מחוללות Mecho-
Ducētes choros. leloth. i. canentes choris vel tibiis siue ducentes choros. vt
Iudi.21. De iis que ducebāt choros. & inde מחול Machol. i.
מחול chorus. De quo vide supra in dictione חול Chol. & quia ti-
מחלות bia est instrumentū cōcauū. Inde dicitur מחלות Mechiloth
quod sign̄at cōcauitates. s. terre. pro quo btūs hieronymus
trāstulit voragines. Esa.2. Et introibunt in speluncas petra
Voragines rum & in voragines terre. Et inde חלון Chalon. i. fenestra.
חלון vt Geñ.8. Aperiens noe fenestram arce quam fecerat. Et
Fenestra. in eo.26. prospiciēs abimelech rex palestinorū p fenestrā.
חלונים Iudi.5. Per fenestrā respiciens. Et in plī. חלונים Chalonim
siue חלוני Chalone. secūdū terminationē masculinorū: aut
חלונות חלונות Chalonoth scđm terminationē femininorū. vt.5.
Fenestre. Reg.6. Fecitq; in tēplo fenestras obliquas. Canti.2. Respi-
ciens p fenestras. Hiere.9. Quia ascendit mors p fenestras
nr̄as. Ezech.40. Et fenestras obliquas in thalamis. Reperi
חלוני tur ēt חלוני Chalonai in numero plu. pro חלונים Chalo-
חלונים nim. vt Hiere.22. Et aperit sibi fenestras.
Fenestre. חלא Chala. rubigo. Ezech.24. Olle cuius rubigo in ea ē
חלא & rubigo eius nō exiuit ex ea. Et ī eo. & cōsumatur ru
Rubigo. bigo eius. & in eo. Et nō exiuit ex ea nimia rubigo eius ne
q; per ignem.
חלב חלב Chalab. siue חלב Chéleb. lac. adeps. vt Geñ.18. Tulit
Lac. quoq; butyrum & lac. Et in eo.49. Et dentes eius la-
cte cādidiores. Exo.13. Vt daret tibi terrā fluentem lacte &
melle. Et in eo.23. Non coques hedum in lacte matris sue
Deut.32. & lac de ouibus. Esa.55. Emite absq; argen-
to & absq; vlla cōmutatione vinū & lac. Ezech.25. Ipsi bi-
חלב bēt lac tuū. Itē חלב cheleb. i. adeps. vt Exo.29. Sumes & a-
Adeps. dipem totū. Leuit.3. Nec sanguinē nec adipem oīno come
detis. Et in eo.7. Adipē ouis & bouis & capre nō comede-
tis. Et in eo. Adipē cadaueris morticini. ps.16. Adipē suum
cōcluserūt. Ps.118. coagulatū est sicut lac cor eorū. pro quo
btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Incras
satū est velut adeps cor eorū. Tamē eisdē lr̄is vtrūq; scribi-
חלבים tur. s. lac & adeps. & in plu. חלבים chalabim siue חלבי Chel-
Adipes. be. i. adipes. vt Leuit.8. Posuit sup adipes.3.Reg.8. Et adi-
pem pacificorū. quod in he. legitur pl̄r. s. Et adipes pacifi-
corū. ponitur ēt pro pingui vel p pinguedine. vt Geñ.4.
Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis sui & de adipi-
Pinguedo. bus eorū. i. de pinguibus. Leuit.3. Et qđqđ pinguedinis est
intrinsecus. Et in eo. Et pinguedinē que operit vētrē. Itē
sign̄at optimū vl' electū siue medullā cuiuscūq; rei. vt Geñ.
Medulla. Optimum 45. vt comedatis medullā terre. Nu.18. Oēm medullā olei
& vini & frumēti. Et in eo. Optima & electa erunt cūcta. &
in eo. Si preclata & meliora queq; obtuleritis ex decimis.
חלבון Deut.32. Et hircos cū medulla tritici. & inde חלבון Chelbō
Pingue. חלבנה i. pingue. vt Ezech.27. In vino pingui in lanis coloris op-
Galbanū. timi. Itē חלבנה Chelbena. i. galbanū. vt Exo.30. Sume tibi
aromata stacten & onychem & galbanum boni odoris.
חלד חלד Chéled. orbis: siue vita: vel tēpus vite. Ps.38. Et substā
tia mea tanq̄ nihilū ante te. Pro quo btūs hieronym⁹
Vita. in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Et vita mea quasi non sit

in cōspectu tuo. Ps.48. Auribus pcipite oēs qui habitatis Orbis.
orbē. In aliis vero locis varie trāstulit btūs hieronym⁹. nā
aliqñ trāstulit pfundū. vt. Ps.16. A paucis de terra. pro quo
btūs hieronymus in pdicto psalterio trāstulit. Qui mortui
sunt in pfūdo. Ps.58. Memorare que mea substātia est. pro Profūdū.
quo in pdicto psalterio traduxit. Memēto mei de profūdo.
Itē traduxit vesperā. vt Iob.11. Et quasi meridianus fulgor
consurget tibi ad vesperā. Hebrei tñ in oībus locis pdictis Vespera.
dicunt q sign̄at orbē siue tēpus determinatum vite huma- Temp⁹ vite humane
ne. Item חלד Chóled. idest mustela. vt Leuit.11. De iis que חלד
mouentur in terra mustela & mus. Mustela.
חלה Chala. egrotare. languere. infirmari. dolere. orare. ro- חלה
gare. vt Geñ.48. Nunciatū est ioseph q egrotaret pa Egrotare.
ter su⁹. Iudi.16. Infirmus ero vt ceteri hoīes.1.Reg.22. nō Infirmari.
est qui doleat vicē meā.2.Reg.13. Ita vt ppter amorē illius Dolere.
egrotaret. & in eo. cuba super lectū & langorē simula. Pro
quo he.le. Et egrotare. i. langorē simula. sicut est in lr̄a nr̄a.
Et in eo. Et quasi egrotare cepit.3.Reg.14. In tpe illo e-
grotauit Abia. Et in eo. Vt cōsulat te pro filio suo qui egro
tat. Et in eo. In tēpore senectutis sue doluit pedes.4.Reg.
1. ceciditq; ochozias per cancellos cenaculi sui quod habe
bat in samaria & egrotauit.2.Paralip.16. Egrotauit autem
Asa āno tricessimo nono regni sui. & in pdicto loco scribi
tur cū aleph in fine loco he. Prouer.23. Verberauerunt me
sed nō dolui. Canti.2. Quia amore lāgueo. Esa.14. Et tu
vulneratus es sicut & nos. Pro quo he.le. Et tu infirmatus
es sicut & nos. potest ēt sign̄are sicut est in lr̄a nr̄a. De quo
vide supra in dictione חול Chul. & in dictiōe חלל Chalal.
& in eo.39. Audierat ei q egrotasset & conualuisset. Et in
eo.53. Et dñs voluit conterere eū in infirmitate. vbi poni-
tur החלי Hecheli: qđ est verbū tertie cōiugatiōis. i. īfirma
re fecit. et Hiere.5. Percussisti eos & nō doluerūt. Et in eo.
12. Hereditatē acceperūt & non eis profuit. pro quo he.le.
Infirmati sunt & nō eis profuit. & ponitur ibi verbū passi- Infirmari
uū prime cōiugatiōis: qđ scribitur cū littera nun in princi-
pio. & potest etiam significare sicut est in littera nostra. De
quo vide īfra in dictiōe נחל Nachal. Dañ.8. & ego daniel lā
gui & egrotaui p dies. vbi sim̄r scribitur cū nun in pricipio
Amos.6. Et nihil patiebātur sup cōtritionē ioseph. vbi ēt
ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugatiōis. i. nō sunt in-
firmati vl' nō doluerūt sup cōtritionē ioseph. Mich.1. qa in
firmata est in bonū q̄ hitat in amaritudinibus. & in eo.6. &
ego ergo cepi pcutere te. pro q he.le. Et ego quoq; feci te ī
firmari pcutiēs te. Potest ēt legi sicut est in lr̄a nr̄a. De quo
vide supra in dictiōe חלל Chalal. & inde חלה Chole. siue חלה
חלה Chola. i. egrot⁹ siue infirmus aut infirma: vel infirmi- Egrotus.
tas. Nec.2. cū te egrotū nō videam. Eccl's.5. Est & alia infir infirmitas
mitas pessima. Ezech.34. Et qđ egrotū ē nō sanastis. Et in
eo. & qđ īfirmū fuerat cōsolidabo. Et aliqñ scribitur cū nun
in pricipio & dr̄ נחלה nachla. vt Esa.17. ablata est messis in נחלה
die hereditatis. pq. he.le. In die īfirmitatis. pōt ēt sign̄are si infirmitas
cut est in lr̄a nr̄a. Nā eisdē lr̄is vtrūq; scribitur in he. Ezech.
34. Quod infirmū est nō cōsolidastis. & ī eo. Et cornibus
vr̄is vētilabatis oīa īfirma. In aliis vero locis p נחלה nachla
btūs Hie. trāstulit pessimā. vt Hiere.10. pessima plaga mea. Pessima.
Et in eo.14. cōtrita ē virgo filia ppl'i mei plaga pessima ve
hemēter. & inde חלי choli. i. īfirmitas: siue lāgor. vt Deut.7 חלי
Auferet dñs a te oēm lāgorē.3.Reg.17. Et erat lāgor fortis Langor.
simus.4.Reg.1. Vtrū viuere queā de infirmitate mea hac. infirmitas
2.Paralip.16. Et neq; in infirmitate sua q̄siuit dñm. Esa.1.
Oē caput lāguidū. & in eo.53. vere lāgores nr̄os ipse tulit.
Scribitur ēt חלאים cholaim in plī. cū lr̄a aleph loco iod. vt חלאים
Deut.28. infirmitates pessimas & pseuerātes. scribitur etiā Infirmitates.

מַחֲלָה
Langor.

cum mem in principio & cū he in fine.& dī מַחֲלָה Machala. siue מַחֲלֵה machale.i.infirmitas siue langor. vt Exo.15. cunctū langorē quem posui in egypto nō inducam sup te. 2.Paralip.21.Tu aūt egrotabis pessimo langore vteri.Pro uer.18.Spūs viri sustentat imbecillitatē suā.Pro quo he.le. Spūs viri sustentat infirmitatē suā vel lāgorē suū.& in plu. מַחֲלוּיִם Machaluim.vt.2.Paralip.24.Et abeuntes dimise runt eū in langoribus magnis.Scribitur etiā cū tau in principio & cū littera aleph loco iod.& dī תַּחֲלָאִים Thachaluim siue תַּחֲלוּאִי Thachalue.vt Deut.29.Videntes plagas terre illius & infirmitates quibus eam afflixerit dñs.Et etiā pro eo qđ in lra nra est afflixerit in hebreo ē supra dicta dictio. scilicet חָלָה Chila.i.infirmare fecit.2.Paralip.21.Mortuus q̄ est in infirmitate pessima.Quod in hebreo legitur pluraliter.s.in infirmitatibus pessimis: vbi ponitur תַּחֲלוּאִים Thachaluim.Ps.102.Qui sanat oēs infirmitates tuas.Hiere.14.Si ītroiero in ciuitatē:ecce attenuati fame. Pro quo he.le.Ecce infirmi vel lāguidi fame.Et in eodem.16.Mortibus egrotationum morientur. Itē חָלָה Chala.i.orare. rogare. Deprecari.vt Exo.32. Moyses autē orabat dñm deum suū.1.Reg.13.Et facie dñi nō placaui .i.nō oraui siue nō rogaui.3.Reg.15.Deprecare facie dñi dei tui.Et in eo.Oravit vir dei facie dñi.Esa.57.Propterea non rogasti . Item. חָלָה chala.i.torta vel placenta aut collirida. De quo vide supra in dictione חוּל chul.Item חֹלִי choli.i.monile:seu margarita.Prouer.25. Inauris aurea & margarita fulgens.& recipit in fine he vel tau. vt Osee.2. Et ornabatur inaure sua & monili suo.Et in plurali mutat iod in aleph vt canti. 7.Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

חַלְחַל
חַלְחָלָה
Ifirmari.

חַלְחַל Chalchal.Dolere.infirmari.cōtristari.& ide חַלְחָלָה Chalchala.i.dolor siue angustia.De quo vide supra in dictione חוּל chul.

חָלַט
Rapere.

חָלַט Chalat.rapere.vt.3.Reg.20.Rapuerunt verbū ex ore eius.Et solum inuenitur in predicto loco.

חֵלֶךְ
חֶלְכָּה
Pauper.
חֶלְכָּאִים
Paupes.

חֵלֶךְ Chélech.Paup.& scribitur cū he i fine & dī חֶלְכָּה chelcha.vt Ps.9.Oculi eius in pauperē respicitūt.Et in eo. Tibi derelictus est pauper.& in plu.scribitur cū aleph loco he & dī חֶלְכָּאִים chelchaim .vt i eo.Et cadet cū dñatus fuerit pauperū.Hebrei tñ dicūt q̄ in predicto loco est dictio composita & q̄ significat cetum vel congregationē dolentiū vel oppressorū.De quo vide supra in dictiōe חַיִל chail.

חָלַם
Sōniare.

חָלַם Ghalam.somniare.sanare . confortare . roborare . vt Geñ.28.Viditq̄ in somnis scalam stantem super terra.Pro quo he.le.& somniauit & ecce scala stabat in terra . & sic in sequentibus vbi translatio nra habet vidit somnium siue vidit in somnis:Hebrei legunt.somniauit somniū. Et in eo.Accidit quoq̄ vt visū somniū referret fratribus suis.Pro quo he.le.& sōniauit ioseph somniū & narrauit eū fratribus suis.Et in eo.Audite somniū quod vidi.Et in eo. Aliud quoq̄ vidi somniū.Et i eo . Quid sibi vult hoc somniū quod vidisti.Et in eo.40. Viderunt q̄ ambo somniū. Et in eo.41.Post duos annos vidit pharao somnium.Et in eodem.vna nocte vterq̄ vidimus somniū.Et in eodē.vidi somnia:nec est qui ediserat.Et in eodem.42. Recordatusq̄ somniorum que aliquando viderat.Deut.13.Aut qui sōniū vidisse se dicat.Et in eo.Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur.pro quo he.le . Propheta aūt ille aut somnians somniū illud.Esa.29. Sicut somniat esuriēs & comedit.Hiere.25.Dicentes somniaui somniaui . Et in eodem.29.Neq3 attendatis ad somnia vestra que vos sōniatis.Ioel.2.Senes vestri somnia somniabunt.& inde

חֲלוֹם
Ghalom.i.somniū.vt Geñ.31.Dixitq3 angelus domini ad me in somnis.Quod in hebreo legitur singulariter .s.in somnio.Et in eo.viditq3 in somnis dicentem sibi dominū Pro quo in hebreo habetur.Et venit deus ad labam syrum in somno noctis.Et in eodem.57.Audite somnium meū. Nu.10.vel per somnium loquar ad illum.Et in plu. חֲלֹמוֹת Chalomoth.vt Geñ.37.Ecce somniator venit.Pro quo hebrei legunt·Ecce vir somniorum venit.Et in eodē. Et tūc apparebit quid illi prosint somnia sua . Eccls.5. Vbi sunt multa somnia plurime sunt vanitates.Et in lingua chaldaica dicitur חֶלֶם Chelem.siue חֶלְמָא Chelma.Dañ.2. Dic sōniū seruis tuis.Et in eo.4,Somniū vidi & perterruit me. Et in plu.חֶלְמִין Chelmin.siue חֶלְמַיָּא Chelmaia.Vt in eo. 5.Et interp̄tatio somniorum : & ostensio secretorum.Itē חָלַם Chalam.idest sanare siue cōfortare aut roborare. augmentare.vt Iob.39. Separantur filii earum & pergunt in pascua.Pro quo hebrei legunt.Roborantur siue confortantur filii earum & pergunt in pascua.idest crescunt & augentur.Et est idem sensus cum littera nostra.Nam postq̄ roborantur & crescunt separantur a matribus & pergunt in pascua.Esa.38.Corripies me &viuificabis me.pro quo hebrei legunt.Sanabis me siue confortabis me & viuificabis me. Item חַלָּמוּת Chalamuth.idest vitellum ouī:secundum hebreos.Iob.6.Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem.Pro quo hebrei legunt.Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli.Et solum inuenitur in predicto loco.& si diuidatur predicta dictio potest interpretari sicut ē in littera nostra.Nam חָלָה Chala potest significare venire siue afferre. Vt dictum est supra in dictiōe חוּל Chul.& מוּת Muth mortem significat.vt infra dicetur. Item אַחְלָמָה Achlama.Lapis preciosus quem translatio nostra amethistū vocat.De quo vide supra in littera aleph. Quia secundum aliquos hebreos littera aleph est littera substantialis huius dictionis.secundum alios vero est addita & ideo deriuatur a supradicta dictione חָלַם Chalam.

חַלְמִישׁ
Durissima s.petra.

חַלְמִישׁ Chalamis.silex.saxum.Petra durissima.vt Deut.8 Qui eduxit riuos de petra durissima. vbi ponitur pro durissima:quasi diceret de petra silice.Siue de petra saxo.idest de petra silicea vel saxosa . Et i eodem.32.Oleum q̄ de saxo durissimo: vbi ponitur pro saxo.Iob.28. Ad silicem extendit manum suam.Esa.50.Ideo posui faciē meam vt petram durissimā.vbi ponitur pro petra durissima.

חַלּוֹן
fenestra.

חַלּוֹן Challon.fenestra.vt Hiere.22.Qui apit sibi fenestras. De quo vide supra in dictione חָלַל Chalal.

חָלַף
Transire.
Ebire.
Pertransi.

חָלַף Chalaph.Transire.pertransire.abiicere.mutare. perforare.Secare.conterere.1.Reg.10.Cumq̄ abieris inde & vltra transieris.Iob.9.Si abierit non intelligam eū. Et in eo.Pertransierunt quasi naues poma portantes.Ps. 89.Mane sicut herba transeat.Et in eo.Mane floreat & trāseat.Canti.2.Imber abiit & recessit.Esa.21.Sicut turbines ab austro veniunt.Pro quo hebrei legūt. Sicut turbines ab austro pertranseunt.siue ad transeundum.Et inde חֲלָף chaloph.idest transitus.Prouer.31.Et cautis omnium filiorum qui pertranseunt.pro quo hebrei legunt. Omnium filiorū transitus.Et dicunt hebrei q̄ accipitur pro presenti seculo qui transit & est in continua mutatiōe. Item חָלַף Chalaph idest mutare:siue permutare:aut immutare . vt Geñ.31.Et mutauit mercedem meam decem vicibus.Et in eo. Immutasti quoq3 mercedem meam decem vicibus.Et in eo.35. Ac mutate vestimenta vestra.Et in eodē.41.Ac veste mutata obtulerunt ei.pro quo hebrei legunt. Et mutauit vestimenta sua & venit ad pharaonem.Leuit.27. Sanctum erit & mutari nō poterit.Ps.101.Et sicut opertorium mutabis eos & mutabuntur.Esa.9.Sed cedros immutabimus.Et in eodem.24. Quia transgressi sunt leges mutauerunt ius.

Et in eo.40.Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē.Ponitur ēt pro instaurare vel renouare.vt Iob.14. Si precisū fuerit & rursum viresceṫ·Pro quo he. le. Si precisū fuerit rursum innouabitur siue instaurabitur.Et in eo.29. Et arcus meus in manu mea instaurabitur.& inde חֲלִיפָה Chalipha.i.immutatio siue innouatio:aut īstauratio.vt Iob.14. Donec veniat īmutatio mea.Et in plu.חֲלִיפוֹת Chaliphoth Iob.10.Et pene militant in me.Pro quo he. le. Mutatiōes & militia mecū.ps.54.Nō enim est illis cōmutatio. Quod in hebreo legitur plr.s.Nō enim sunt illis cōmutationes siue immutatiōes.ponitur ēt חֲלִיפוֹת caliphoth pro vestibus mutatoriis vel optimis.vt Iudi.14.Dabo vobis trigīta sindones & totidē tunicas.pro quo he.le. Dabo vobis triginta sindones & totidem mutatorias vestes.Et in eo. vos dabitis mihi triginta sindones & eiusdē numeri tunicas. Et i eo.& ablatas vestes dedit iis qui problema soluerant. pro q̄ he.le.Et abstulit vestimenta eorū & dedit mutatoria.s.vestimenta iis qui problema soluerant.4.Reg.5.Et decē mutatoria vestimētorū.Et in eo.Da eis talentū argenti & vestes mutatorias duplices.Accipitur ēt חֲלִיפוֹת chaliphoth pro viris qui vicissim mutabantur per singula tempora. vt.3. Reg.5.Mittebatq; eos in libanū decē millia per menses singulos vicissim.i.qui per singulos menses mutabantur. Et inde חֶלֶף chēleph.i.pro.sic dictum a cōmutatione vnius p altero vt Nu.18.Quia preciū est pro ministerio quo seruitis.signīat ēt predicta dictio חָלַף chalaph.perforare.siue cōterere:aut percutere: vel incidere.vt Iudi.5. Et tempus valide perforans.Iob.20.Et irruet in areū ereū. pro quo he. le.perforabit eum siue cōteret eū arcus ereus.Esa.2. Et ido la penitus conterentur.ponitur etiam pro sustinere.vt Iob 11.Si sustinuerit omnia & in vnū coaceruauerit. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ signīat conterere vel incidere. Et legunt sic.Si cōtriuerit & concluserit & coaceruauerit. potest etiā legi sic.Si immutauerit.Et ide מַחֲלָף Machalaph i.culter:ab incidēdo vel perforando dictus.& solum inuenitur in numero plu.s.מַחֲלָפוֹת Machalaphoth.vt Esdre.1.cultri viginti nouē.& inde מַחְלְפוֹת Machlephoth. i. cincinni siue crines capitis.fortasse a mutatione dicti eo quod mutantur in tempore senectutis.vt Iudi.16. Si septē crines capitis mei licio plexueris.

חָלַץ Eruere. חלין Chalas.Eruere.extrahere.auferre.tollere.deponere. nudare. eripere.liberare.armare.expedire.vt Leuit. 14. iubebit erui lapides in quibus lepra est. Deut.25. Tollet calciamentū de pede eius. Osee.5. Ablatus est ab eis.itē ponitur pro nudare. Threñ.4. Sed & lamie nudauerūt mā mam.itē significat eripere siue liberare.vt ps.6. Conuertere dñe eripe animā meā. ps.7. Decidam merito ab inimicis mucis inanis.pro quo he.le. Et liberaui inimicos meos in vanū siue in vacuū.Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Et dimisi hostes meos vacuos.ps.17.salui fecit me qm̄ voluit me.i.eripuit vel liberauit me.ps.107 vt liberentur dilecti tui.ps.139.Eripe me dñe ab homine malo.Prouer.2.Iustus de angustia liberatus est.Esa.58.& ossa tua liberabit.Hebrei tm̄ dicunt q̄ in predicto loco significat impinguare siue quietum esse. Vnde in p̄dicto loco ipsi legunt.Et ossa tua impinguabit siue quiescere faciet.Itē חָלִין Chalas. Armare siue expedire. vt Nu.31. Armate inquit ex vobis viros ad pugnā.Et in eo.32.Nos autem ipsi armati & accincti pgemus ad preliū.Et in eo.Expediti pgite corā dño ad pugnā.& inde חָלוּץ Chalus.i.expeditus siue armatus.vt in eo.Et ois vir bellator armatus iordanē transeat.Et in eo.oēs expediti pgamus ad bellū. & i hebreo legitur singlr.s.ois expeditus corā dño ad bellū .s. pget.& in plu.חֲלוּצִים chalusim.siue חֲלוּצֵי chalusē.i.armati siue expediti.Nu.31.Duodecim millia expeditorū. & in eo. Ipsi armati pgemus corā dño ī terrā canaā.& ide חֲלִיצָה chalisa.i.armatura.vt.2.Reg.2.Et tolle tibi spolia eius. p quo he.le.Et tolle tibi armaturā eius.Potest ēt significare sicut est in lra nra. Nā supra diximus q̄ predicta dictio significat nudare siue auferre.Potest etiam legi sic.Et tolle tibi vestimēta eius.Nā in plī ponitur pro vestimentis siue p vestibus mutatoriis.vt Iudi.14. Quorū ablatas vestes dedit his qui problema soluerāt.scribitur etiā cū mē in principio & dī מַחֲלָצוֹת Machalasoth.vt Esa.3.Et mutatoria & palliola & linteamina.Zach.3.Et induite mutatoriis.i.vestibus mutatoriis. Item חֲלָצִים Chalas.i.lūbus. & solū inuenitur in numero plu.s.חֲלָצַיִם Chalasaim. vt Geñ.35.Et reges de lumbis tuis egredientur.Et Iob.38. Accinge sicut vir lumbos tuos.Esa.52.Accingite lumbos vestros.

חָלַק Diuidere. Chalac.diuidere.distribuere.partiri.mollificare.lenire. dilabi. blandiri. adulari.dolose agere. Geñ.14. Et diuisis sociis irruit super eos nocte.& in eo.49. Diuidā eos in iacob.& in eo.Et vespere diuidet spolia. Exo.15.persequar & cōprehendā:diuidā spolia. Deut.4. Que creauit dñs deus tuus in ministeriū cūctis gentibus .pro quo he. le.Que diuisit siue distribuit dñs deus tuus cunctis gentibus. Ios.13.Et nūc diuide terrā in possessionē nouē tribubus.Et in eo.18.Qui necdū acceperāt possessiones suas. Pro quo he.le.Qui necdū diuiserant possessiones suas.& in eo.Diuidite vobis terrā in septem partes. Et in eo.19. Partitiq; sunt terram.Et in eo.22. Diuidite hostiū predā. 2.Reg.6.Et partitus est vniuersę multitudini israel. Et in eo.19.Tu & siba diuidite possessionē.1.Paralip.16. Et diuisit vniuersis per singulos viros.Et in eo.23. Et distribuit eos dauid.Et in eo.24.Et diuisit eos dauid & sadoch. Et in eo. Diuisit aūt eis:hoc est filiis eleazar.Iob.38. Per quam viam spargitur lux.Pro quo hebrei legunt. Per quam viam diuiditur siue distribuitur lux.Ps.59. Partibor sichimam.Prouer.17.Et inter fratres hereditatem diuider.Esa. 33.Tunc diuidentur spolia predarū multarū.Hiere.37. vt diuideret ibi possessionem in conspectu ciuium. Hebrei tamen in predicto loco aliam significationem sequentes legunt sic. Vt dilaberetur inde in medio populi. siue per medium populi.Et in hebreo non habetur hereditatem: sed potest subintelligi: sicut est in littera nostra. Osee.10. Diuisum est cor eorum. Amos.7.Et humus tua funiculo metietur.Pro quo hebrei legunt.Funiculo diuidetur vel distribuetur:scilicet inimicis tuis.& est idem sensus. Nam p mēsuram funiculi diuidenda erat.Mich.5. Qui regiones nostras diuidat.Item ponitur pro spoliari.eo quod spolia diuidūtur inter bellatores.vt.2.Paralip.28. Igitur achaz spoliata domo domini & domo regum ac principum dedit regi assyriorum. & inde חֵלֶק Chelēc. siue חֶלְקָה Chelca.aut חֲלוּקָה Chaluca.i.diuisio.pars.portio.partitio.vt Geñ.14. Et ptibus virorū q̄ venerūt mecū. Quod in he. legitur singulariter.s.& parte virorū qui venerūt mecū. Nu.18. Nec habebitis partē iter eos: ego pars & hereditas tua. Deut.33 Q̄d in parte sua doctor eēt repositus.Ps.118. Portio mea dñe dixi.Threñ.3.Pars mea dñs. Amos.4. Pars vna compluta est:& pars altera super quā nō pluit:aruit. Et in eo.Et comedit simul ptē. Accipitur ēt חֵלֶק chelec.siue חֶלְקָה chelca p agro vel possessione.eo q̄d diuiditur inter heredes.vt Ruth.2.accidit āt vt ager ille hēret dñm noīe booz.2.Reg. 14.Scitis agrū ioab iuxta agrū meū. Et in eo. Succēderūt ergo serui absalom segetem igni.Pro quo he.le. Succēderūt ergo serui absalom agrū siue possessionē.& in eo. Qua

חֲלוּצִים Expediti armati. חֲלִיצָה armatura

מַחֲלָצוֹת mutatoria חָלָץ lumbi.

חָלַק Diuidere.

Partiri.

Distribuere

Spoliare.

חֵלֶק חֲלוּקָה Pars.

Portio.

חֵלֶק Ager

re succenderunt serui tui segetem meā igni.i.partē agri in quo erat seges. 4.Reg.11. Iezabel quoq; comedēt canes i agro iezrael. & in plu. חֲלָקִים Chalacim.i. partes siue diuisiones. vt Ios.18. Lustrātes eā in septē partes diuiserūt. Scribitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dī מַחֲלֹקֶת Machalóceth.i.diuisio siue pars. & in plu. מַחְלְקוֹת Machlecoth. vt Ios.12. Singulis partes suas tam in mōtanis q̄ i planis atq; campestribus. 2.Paralip.26. Diuisiones aūt iamtorū. & in eo.35. In diuisionibus singulorū sicut p̄cepit dauid. Accipitur ēt pro vice siue pro turma: que erat ps hominū deputata in ministeriū regis vel tēpli. vt.1.Paralipo. 23. Et distribuit eos dauid per vices filiorū leui. Et i eo.27 Qui ministrabant Regi iuxta turmas suas. Et in eo. Prime turme in primo mense iesboam preerat. Et in eo. Secundi mensis habebat turmā dudi ahoites. 2.Paralip.25. Nō dimiserat abire turmas que sibi per singulas hebdomadas succedere consueuerant. Et in eo.35. Per familias turmasq; leuiticas. Itē חָלַק Chalac.i. Mollificare. lenire. blandiri. adulari. blande vel ficte loqui. dolose agere. ps.54. Diuisi sunt ab ira vultus eius. Pro quo he.le. Lenificauerūt magis q̄ butyrū os suū. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Nitidius butyro os eius. Prouerb.2. Et ab extranea que mollit sermones suos. Et in eo.5. Et nitidius oleo guttur eius.i. lenius siue blandius oleo guttur eius.s.est. Et in eo.28. Magis q̄ ille qui per lingue blandimēta decipit. Pro quo he.le. Magis q̄ ille qui blanditur siue adulatur lingua. Et in eo.29. Qui blādis fictisq; sermonibus loquitur amico suo. Ps.5. Linguis suis dolose agebant. Ps.35. Q̄m dolose egit in cōspectu eius. Et inde חָלָק Chalac.i. lenis siue blādus. vt Gen.27. Et ego lenis. Ios.11. Et partē montis que ascēdit seir. Pro quo he.le. A monte leni qui ascendit seir. & scd̄m hebreos dicitur lenis: eo qd in eo nō erāt arbores neq; aliquid asperū. Potest ēt legi sic. A monte diuiso. & sic est in translatione chaldaica. Ezech. 12. Nec̄ diuinatio ambigua in medio filiorū israel. p quo he.le. Nec̄ diuinatio lenis siue mollis.i. adulatoria & decep̄toria. & inde חֶלֶק Chelec. siue חֶלְקָת Chelcath. i. blāditie siue lenitas. vt Gen.27. Et colli nuda p̄texit. Pro quo he.le. Et super lenitatē colli sui. Et secundū primā sign̄ationem p̄ōt ēt legi sic.s. & sup partē colli sui.i. sup illā partē que est nuda. & est idem sensus cū l̄ra nostra. Prouer.6. A blanda lingua extranee. Et in eo.7. In blanditiis labiorum protraxit illū. & in plu. חַלָּקוֹת Chalacoth. vt Esa.30. Loquimini nobis placentia.i. blanditias vel adulatiōes. Ponitur ēt חֲלָקוֹת Chalacoth. pro dolosis vel pro dolis vel fraudulēter. vt. ps. 11. Labia dolosa in corde & corde locuti sunt. Et in eo. Disperdat dñs vniuersa labia dolosa. Ps.72. Verūtn̄ p̄pter dolos posuisti eos. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Verūtamē in lubrico posuisti eos. Dañ.11. Et impii in testamentū simulabūt fraudulenter. ponitur ēt חָלָק Chalac. pro lubrico. Prouer.26. Et os lubricū operatur ruinas. Et aliq̄s duplicatur littera lamed & l̄ra coph. & dicitur. חַלַּקְלַק Chalaclac. Et reperitur trī p̄r.s. חַלַקְלַקּוֹת chalaclacoth. vt Ps.34. Fiant vie illorū tenebre & lubricū. Here.23. Via eorū erit quasi lubricū in tenebris. Itē חֲלוּק chaluc. accipitur p lapide leni. Pro quo btūs hieronymus trā stulit limpidissimum: sicut sunt lapides torrentis. vt.1.Re. 17. Et elegit sibi quiq; limpidissimos lapides. & scd̄m hāc significationem. Esa.57. Vbi nos legimus in partibus torrētis pars tua. hebrei legūt. in lapidibus torrētis pars tua. חָלַשׁ Chalas. debilitare. infirmari. vulnerare. Exo.17. Fugauitq; iosue amalech. pro quo he.le. Et debilitauit siue vulnerauit iosue amalech. Iob.14. Homo vero cum mortuus fuerit & vulneratus. Esa.14. Corruisti in terrā q vulnerabas gentes. & inde חָלָשׁ Chalas.i. debilis vel infirmus. vt Ioel.3. Infirmus dicet quia ego fortis sum. & inde חֲלוּשָׁה Chalusa.i. debilitas. Pro q̄ btūs hieronym⁹ trāstulit fugā. vt Exo.32. Neq; vociferatio cōpellētiū ad fugā.

חַם Cham. calefieri. De quo vide in dictione sequenti.

חָמַם Chamā. calefieri. calefacere. incalescere. & aliq̄n̄ scribitur cū simplici mē. vt Exo.16. Cūq; incaluisset sol liq̄fiebat. 1.Re.11. Cras erit vobis salus cum icaluerit sol. 3. Re. 1. Cumq; operiretur vestibus nō calefiebat. Et in eo. Et calefaciat dñm nostrū regē. 4.Reg.4. Et calefacta ē caro pueri. Iob.6. Cū incaluerint solutētur de loco suo. Et in eo.31. Et de velleribus ouiū mearū calefactus est. Et in eo.39. Tu forsitā in puluere calefacies ea. Ps.38. Cōcaluit cor meū intra me. Eccls.4. Si dormierint duo fouebūtur mutuo.i. calefient mutuo. Et in eo. Vnus quō calefiet. Esa.44. Sūpsit ex eis & calefactus est. Et in eo. Et calefactus est & dixit vah: calefactus sum: vidi focū. Et in eo.47. Nō sunt prune quibus calefiant. & p eo qd̄ in littera nostra ē qbus calefiāt in hebreo est לַחֻמָּם lachmā.i. ad calefaciēdū se. & eadem dictio pōitur Iob.30. Vbi dī & radix iuniperorū erat cibus eorū. vbi p eo qd̄ in littera nr̄a est erat cibus eorū in hebreo ponitur p̄dicta dictio. vnde hebrei legūt. Et radix iuniperorū ad calefaciēdū se. potest ēt deriuari a dictiōe לֶחֶם Lechem. que signāt panē vel cibū sicut est in littera nostra. Esa.57. Qui cōsolamini in diis. Pro quo he.le. Qui calefacti estis i diis siue in idolis.i. in lignis ex qbus idola fiunt. Et ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugationis: quod scribitur cū littera nū in principio. Potest etiā deriuari a dictione נָחַם Nacham que signāt cōsolari sicut est in l̄ra nr̄a. Osee.7. Oēs calefacti sunt quasi clibanū. Aggei.i. operuistis vos & nō estis calefacti. Vide ēt de hoc infra in dictiōe יָחַם Iachā. Et inde חוֹם Chom. idest calor. estus. feruor. vt Gen.8. Frigus. & estus. Et in eodem.18. In ipso feruore diei. Nec.7. Vsq; ad calorem solis. Iob.24. Ad nimium caloꝛem transiet ab aquis niuium. Hiere.51. In calore eorum ponam potus eorum. Et inde חַם Cham.i. calidus. vt Ios.9. Calidos assumpsimus panes. 1.Reg.21. Vt ponerentur panes calidi. Iob.37. Nonne vestimenta tua calida sunt. Et inde חַמָּה chāma. idest sol. eo quod calefacit. Canti.6. Electa vt sol. Esa.24. Et confundetur sol. Et in eodem.30. Et erit lux lune sicut lux solis. Ponitur etiam חַמָּה Chāma pro calore. vt Ps.18. Nec est qui se abscondat a calore eius. Et dicunt aliqui hebrei q̄ inde deriuatur חוֹם Chum: de quo supra diximus significare nigrum siue ruffum.

חֶמְאָה Chema. Butyrum. & scribitur in singulari cum he vel tau in fine & dicitur חֶמְאָה Chema siue חֶמְאַת Chemath. vt Gen.18. Tulit quoq; butyrum & lac. Deut.32. Butyrum de armento & lac de ouibus. Iudi.5. In phiala fortium obtulit butyrum. Esa.7. Butyrum & mel comedet. Scribitur etiam aliquando sine aleph. vt Iob.29. Quando lauabam pedes meos butyro. vbi ponitur חֶמָה Chema pro חֶמְאָה Chema. & pluraliter declinatur sicut nomina feminina. vt Ps.54. Diuisi sunt ab ira vultus eius. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Nitidius butyro os eius. Hebrei vero legunt pluraliter. scilicet lenificauerunt plusquam butyrū os eius. De quo dictum est supra in dictione חָלָק chalac.

חָמַד Chamad. Concupiscere. Desiderare. vt Exo.20. Non concupisces domum proximi tui. Et in eodem Nec desiderabis vxorem eius. Et in eodem.34. Nullus insidiabitur terre tue. Pro quo hebrei legunt. Nullus concupiscet vel desiderabit terram tuam. Deutero.

חֲלָקִים Partes.
מַחֲלֹקֶת מַחְלְקוֹת Partes. Diuisiones.
Vices.
Turma Turme.
חָלַק Lenificat.
Molificat
Blādiri Adulari.
Blande ficte q̄ loqui. Dolose agere.
חָלָק Lenis.
חֶלֶק Lenitas.
Blandus.
חַלָּקוֹת Blanditie חַלָּקוֹת Dolosa.
Dolī.
Fraudulēter.
חָלָק Lubricū.
חַלַּקְלַק חַלָּק לַקּוֹת Lubricum
חָלוּק Limpidissimo lapio.
חָלַשׁ Debilitat
Vulnerat חָלַשׁ Infirmus. חֲלוּשָׁה Fuga.
חַם חַמָּם Incalescere. Calefieri.
Fouere.
חוֹם Estus. Feruor. Calor.
חַם Calidus.
חַמָּה Sol.
חַמָּה Calor.
חֶמְאָה חֶמְאַת Butyrum.
חָמַד Concupiscere. Desiderare

7.Nō cōcupiſces argentū & aurū de quibus facta ſunt.Ioſ. 7.Et cōcupiſcēs abſtuli & abſcōdi.Prouer.12. Deſideriū impi monumentū eſt peſſimorū.Pro quo he.le. Deſiderat ſi ue cōcupiſcit impius venari peſſimos.Poteſt ēt legi ſicut ē in lra nra:ſicut infra dicetur in dictiōe מצד Maſad.Canti.2 In vmbra illius quē deſideraueră ſedi. & ide חמד Chémed ſiue חמדה Chemda.i.cōcupiſcētia.cupido. deſiderium ſiue deſiderabile.Ps.105.Pro nihilo habuerūt terrā deſiderabilem.Eſa.32.Plangite ſuper regione deſiderabili.Hiere.12 Dederūt portionē meā deſiderabilē in deſertū. Daſi.11.Et erit in cōcupiſcētia feminarū. Ezech.23. Iuuenes cupidinis vniuerſos. Oſee.13.Ipſe deripiet theſaurum omnis vaſis deſiderabilis.Zach.7.Et poſuerūt terrā deſiderabilē in deſertum.Ponitur ēt pro deſiderato.vt Aggei.2.Et veniet deſideratus cunctis gentibus.& inde חמד Chamud.i. deſiderabile.& in plu.חמדים Chamudim:ſiue חמדות Chamudoth.i.deſiderabiles vel deſiderabilia.vt Ps.38. Et tabeſcere feciſti ſicut araneam animā eius.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et poſuiſti quaſi tineā deſiderabilia eius.& in hebreo ſcribitur in predicto loco ſingulariter.ſ.deſiderabile eius.Eſa.44.Et amantiſſima eorū nō ꝓderūt eis.i.deſiderabilia eorū.Daſi.9. Quia vir deſideriorū es.Et in eo.10.Et panē deſiderabilē nō comedi.Ponitur ēt ꝓ optimo vel valde bono.vt Geñ.27.Et veſtibus eſau valde bonis quas apud ſe habebat domi.1. Reg.9.Et cuius erunt optima queq; iſrael. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מחמד Machmad.& in plurali מחמדים ſiue מחמדי Machamade Canti.5. Et totus deſiderabilis.et Ezech.24. Ecce ego tollo a te deſiderabile oculorū tuorū. & Oſee.9. Deſiderabile argentū eorū.Threñ.1.Omnium deſiderabilium ſuorum que habuerat.Et in eo.Manum ſuam miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia ſua.Et in eo.Dederunt precioſa queq; pro cibo. i.deſiderabilia queq;.Ioel.3.Et deſiderabilia mea pulcherrima intuliſtis in delubra veſtra.ſcribitur ēt cum nū in principio & dicitur נחמד Nechmad.i.deſiderabile. Geñ.3. Aſpectuq; delectabile.Pro quo he.le.Et deſiderabile ad intelligendū ſiue intellectui.Prouer.21. Theſaurus deſiderabilis & oleum in tabernaculo iuſti.Et in plu. נחמדים Nechemadim.ps.18.Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem precioſum multum.

חמה Chama.ſocer.ſocrus.murus.vt Geñ.38. Nunciatū eſt thamar ꝙ ſocer illius aſcenderet in thānath.Et in eo. Miſit ad ſocerū ſuū.Reperitur ēt ſe.ge.pro ſocru.vt Ruth. 1.Orpha oſculata eſt ſocrum ſuā.Mich.7. Nurus cōtra ſocrum ſuam.Item חמה Choma.i.murus.Ioſ.2.Domꝰ enim eius herebat muro.1.Reg.25.Pro muro erant nobis.2.Re. 11.Quare acceſſiſtis ad murū.Canti.8.Si murus eſt edificemus ſuper eum propugnacula argentea. Et in eo.Ego murus.Et in plu.חמות Chomoth.i.muri.vt Deut.28.Et deſtruantur muri tui firmi atq; ſublimes.& Canti.5.tulerūt pallium meū cuſtodes murorū.Eſa.49. Muri tui coram oculis meis ſemper.Et in eo.60.Et edificabūt filii peregrinorum muros tuos.Et in eo.Et occupabit ſalus muros tuos.Inuenitur ēt חומתים Chomothaim ꝓ duobus muris:ſicut & alia nomina in aim deſinētia que cōiter ſignificāt dualē numerū.vt Eſa.22.Et lacū feciſtis inter duos muros.Itē חמה chama.i.ſol ſiue calor. De quo vide ſupra in dictione חמם Chamam. Item חמה Chema.i.furor.ira. De quo vide infra in dictione יחם Iacham.Item חמה chema.i.butyrum.vt Iob.29 Quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra in dictione חמא Chema cum aleph. Quia cōmuniter ſcribitur cū littera aleph excepto in loco predicto.

חמט Chómet.Genus ſerpentis vel animalis imundi. pro quo beatus hieronymus tranſtulit lacertam.vt Leuit. 11.Lacerta & talpa omnia hec immunda ſunt.

חמל Chamal.miſereri.parcere.indulgere.Exo.2. Cernēſq; paruulū vagientē miſerta eius ait. Deut.13.Vt miſereāris & occultes eū.2.Reg.12.parcens ille ſumere de ouibus & bobus ſuis.Et in eo.Eo quod fecerit verbum iſtud & nō pepercit.Et in eo.21.pepercitq; rex miphiboſeth filio ſaul.Hiere.13.Nō parcā & nō concedā.Et in eo.15.Quis enim miſerebitur tui hieꝛlm.Et in eo.21.Nō parcet neq; miſerebitur.Et in eo.50.Nō parcatis iaculis. Et in eo.51.Nolite parcere iuuenibus eius.Ezech.16.Vt faceret tibi vnum ex his miſertus tui.Malach.3.Et parcam eis ſicut parcit vir filio ſuo.Et ide חמלה Chemla.i.miſeratio ſiue mia.vt Geñ. 19.Eo qđ parceret dñs illi.ꝓ quo he.le. In miſeratiōe dñi ſup eū.Ponitur ēt ꝓ indulgētia.vt Eſa.63. In dilectiōe ſua & indulgentia ſua ipſe redemit eos. Scribitur etiā cū mem in principio & dicitur מחמל Machmal.vt Ezech.24.Et ſit per quo pauet aīa veſtra.pro quo he.le.Et ſuper miſerationem ſiue indulgentiam anime veſtre.ideſt ſuper illud cui anima veſtra miſeretur & indulget.

חמן Chaman.Simulachrū.& ſolū inuenitur ī numero plurali.vt Leuit.26.Et ſimulachra veſtra confringam.2. Paralip.34.Et ſimulachra que ſuppoſita fuerant demoliti ſunt. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a ſupradicta dictione חמה Chama.que ſignificat ſolem & ꝙ erant ſimulachra ſiue imagines ſolis.Ponitur etiam pro delubris.vt Ezech. 6.Et conterentur delubra veſtra.

חמס Chamas. Iniq; vel iniuſte agere. Iniq; opprimere.ledere. Diſſipare.contēnere.polluere.Geñ.16. Iniq; agis cōtra me. Iob.21.Et ſententias cōtra me iniquas.ꝓ quo he.le.Et cogitationibus contra me iniq; vel iniuſte agitis. ſ.cogitādo de me mala.Ezech.22.Neq; opprimatis iniq. Itē ponitur pro ledere vel diſſipare.vt Iob.15. Ledetur q̄ſi vinea in primo flore.Prouer.8.Qui aūt in me peccauerit ledet animā ſuā.Threñ.2.Et diſſipauit quaſi hortū tētoriū ſuū.Ponitur ēt ꝓ contēnere.vt Ezech.22. Sacerdotes eius cōtemp ſerūt legē meā. Itē ponitur pro polluere.Hiere. 13.Pollute ſunt plante tue.Et inde חמס Chamas.i. Iniquitas.iniuſtitia.iniuria.oppreſſio.Geñ.6. Et repleta eſt iniquitate.2.Reg.22.De iniquitate liberabis mē.Ps.71. Ex vſuris & iniquitate redimet animas eorum.Ponitur etiam ꝓ mendaci.vt Deut.19.ſi ſteterit teſtis mendax contra hominem.ideſt teſtis iniquitatis. & in plurali.חמסים Chamaſim Ps.139. Ab hominibus iniquis eripe me.Et inde מחמס thachmas.Quod ſignificat quodam genus auis imunde: quā tranſlatio noſtra noctuam vocat.vt Leuit.11. Struthionem & noctuam & larum.

חמץ Chames.fermentare.vt Exo.12.Tulit igitur populus conſperſam farinā anteq; fermentaretur.Et in eodē. Neq; enim poterat fermentari.Leuit.6.ideo nō fermētabitur.Oſee.7.Donec fermentaretur totum.& inde חמץ Chames.i.fermentū.ſiue fermētatū.vt Exo.12.Quicūq; comederit fermentum peribit anima illa ex iſrael. Et in eo.23. Non immolabis ſuper fermento ſanguinem victime mee. Leuit.2.Omnis oblatio que offertur domino abſq; fermento fiet. Leuit.7.Panes quoq; fermentatos. Amos.4. Et ſacrificare de fermentato laudem.ideſt ſacrificiū laudis. Scribitur etiā cū littera mem in principio & cū tau in fine & dicitur מחמצת Machmeſeth.vt Exo.12. Qui comederit fermentatum peribit anima eius.Et in eodem.Omne fermentatū nō comedetis.Et inde חמץ Chómes.i.acetum.vt Nume.6. Acetum ex vino & ex qualibet alia potione.

חמט Lacerta.
חמל Miſereri. Parcere.
חמלה Miſeratio Indulgentia.
מחמל
חמן Simulachra.
Delubra.
חמס Iniq; agere
Iniuſte agere.
Opprimere iniq. Ledere.
Diſſipare. Cōtēnere. Polluere.
חמס Iniquitas
Mendax.
חמסים Iniqui.
תחמס
Noctua.
חמץ Fermētare.
חמץ Fermētū.
Fermentatus.
מחמצת Fermētatū
חמץ Acetum.

חָמַן Contrahi.

Ps.68.Et in siti mea potauerūt me aceto.& inde חָמַן Chames.i.exacerbari siue cōtrahi.vt Ps.72. Quia inflam matū est cor meū.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit quia contractū est cor meū . Item חָמֵן Chomes.i.nocens siue iniquus.vt Ps.70. De manu contra legem agentis & iniqui.pro quo btūs hieronymus in psal terio iuxta he.ve.transtulit.De manu iniqui & nocentis.& inde חָמוּן Chamos.i.oppressus . Esa .1.Subuenite oppres so.Ité חָמִין Chamis.i.pabulū.Pro q̄ btūs hieronymus trā stulit.Migma.vt Esa.30.Cōmixtum migma comedent.he brei tamen dicunt q̄ in p̄dicto loco signīat granū frumēti purum & mundū.Ité חָמוּץ Chamus.i.tinctus.Esa.63.quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra.

חֲמֵן Jniquus . Nocens.

חָמוּן Oppress⁹.

חָמִין Migma.

חָמוּץ Tinctus.

חָמַק Declinare

חֲמוּקֵי Juncture.

חָמַר Turbare . intumesce re.

חַמְרְמַר intumesce re.

חֵמָר Cōturbare Bitumen.

חֹמֶר Lutum

חֵמָר Cementus Agger.

חֹמֶר Corus.

חֲמוֹר Asinus .

חֲמֹרִים Asini.

יַחְמוּר Bubalus.

Chamac. Diuertere.declinare.vt Canti.5.At ille de clinauerat.Hiere.31.Vsquequo delicijs dissolueris fi lia vaga.Pro quo he.le.Vsquequo diuertes siue declinabis .s.a via recta filia vaga:siue filia aduersatrix . & inde חֲמוּקֵי Chamuce . Pro quo beatus hieronymus transtulit iunctu ras.vt Canti.7.Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

חָמַר Chamar.Turbare.intumescere.vt Ps.45 . Sonuerūt & turbate sunt aque eorū.pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Sonantibus & intume scentibus gurgitibus eius.Et aliqñ duplicatur līa mem & līa res & dicitur חַמְרְמַר Chomarmar.vt Iob.16 .Facies mea intumuit a fletu .Threñ.1.Conturbatus est venter meus . Item חֵמָר Chemar.bitumē.vt Genē. 11. Habuerunt late res pro saxis & bitumen pro cemento.Et in eo. 14 . val lis aūt siluestris habebat puteos multos bituminis . Inde verbum bituminare . Exo. 2.Et liniuit eā bitumine acpi ce.vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatum.s. bitumi nauit eam bitumine acpice.Item חֹמֶר Chómer.i. lutum si ue cementū ex calce & arena cōmixtū:siue aceruus : aut co rus.vt Exo.1.Operibus duris luti & lateris.Iob.10.Memē to queso q̄ sicut lutū feceris me.Et in eo.38.Restituetur vt lutū signaculū.Esa.64.Nos vero lutū:& fictor noster tu . Abach.3.In luto aquarū multarū.Potest etiam legi . Coa ceruationē siue cōgregationē aquarū multarū . Iuxta illud Ps.32.Cōgregans quasi in vtre aquas maris . Ponitur etiā pro cemento.vt Genē.11.Et bitumen pro cemento. Signīat ēt aggerē siue acceruū.vt Exo.8.Congregauerūt eas in in mēsos aggeres.Item חֹמֶר Chómer.corus genus mensure. vt Esa.5.Et triginta modii sementis facient modios tres. Pro quo he.le.Corus sementis faciet ephi. Et est idem sen sus.Nam corus cōtinet triginta modios:& ephi est decima pars cori.vt Ezech.45.Vt capiat decimā partē cori batus & decimā partē cori ephi. Osee.3.Quindecim argenteis & coro hordei.Item חֲמוֹר Chamor.i.asinus.vt Genē.22.Stra uit asinū suū.Et in eo.49.Isachar asinus fortis . Deut . 28. Asinus tuus rapiatur coram te.Iudi.15.In maxilla asini in mādibula pulli asinarū deleui eos: & percussi mille viros. Pro quo aliqui hebrei legūt sic. in maxilla asini coacerua tio aceruorū.s.percussa est de philisteis.sequitur. In maxil la asini percussi mille viros.Quia vt dictū est asinus & acer uus eisdem litteris scribitur in hebreo . De quo vide Bur genē .in additionibus super predicto loco .1. Reg . 16 .Tulit itaq̄ Isai asinū plenū panibus.Et i hebreo nō habetur ple num sed sic.Tulit itaq̄ isai asinū panū.i.onustū siue plenū panibus sicut est in littera nīa.4.Reg.6.Caput asini octo ginta argenteis venderetur.& in plu . חֲמֹרִים Chamorim . i.asini.vt Genē.12.Fuerūtq̄ ei oues & boues & asini .Et in de dicunt hebrei q̄ deriuatur יַחְמוּר Iachmur.Pro quo bea tus hieronymus trāstulit bubalū.Deut.14. Cerui & capre am & bubalum.Hebrei dicunt q̄ significat quoddā genus ceruorū.Item חֲמַר Chémer.vel חָמַר Chámar.i.vinum siue merū.vt Deut.32.Et sanguinem vue biberent meracissi mum.Ps.74.Quia calix in manu dñi vini meri.i.optimi plenū.Esa.27.In die illa vinea meri cantabitur ei.Et in li gua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine & dī חַמְרָא Chamra.Dañ. 5. precepit ergo iam temulentus.p q̄ he.le. Precepit in gustu vel sapore vini.& in eo . Bibebant vinū.

חֲמַר Vinum.

חֲמַר Merum .

חַמְרָא Vinum

חָמֵשׁ Quinq⁹.

חֲמֵשׁ Chames.quinq⁹.vt Esa . 45 . Ita vt quinq⁹ partibus excederet.Et in eodē.45.Adhuc enim quinq⁹ anni residui sunt.1.Reg.25.Et quinq⁹ arietes coctos.Esa.19.Erūt quinq⁹ ciuitates in terra egypti.Et in genere masculio scri bitur cū he in fine & dicitur חֲמִשָּׁה Chamissa .contra mo rem aliorū nominū.Genē.14.Quattuor reges contra quin q⁹.Et in eo.47.Extremos quoq⁹ fratrum suorū quinq⁹ vi ros constituit.Et similiter alia nomina numeralia a tribus vsq⁹ ad decem seruant predictū ordinem: q̄ in genere ma sculino assumunt he in fine.vt infra in suis locis dicetur.in de verbum חָמֵשׁ Chimes.i.quintam partem tulit.Siue quī tam partem imposuit.ac si diceremus quintauit :sicut a de cem dicitur decimauit.vt Genē.41.Et quintā partē fructuū cōgreget in horrea.Pro quo he.le.Et quintet terrā egypti. Et est sēnsus sicut in līa nīa.Inde חֲמִישִׁי Chamisi .i.quintus. vt Genē.1.Et factū est vespere & mane dies quintus . & inde חֹמֶשׁ Chómes siue חֲמִישִׁית Chamisith.i.quinta .s. pars . vt Genē.47.Quintam partem regi dabitis.Et in eo . In vni uersa terra egypti regibus quinta pars soluitur. Leuit.5.& quintā partē ponet.Et in eo.Et quintā desuper partē dño cui damnū intulerat. Nu.5.Quintāq⁹ desuper ei in quem peccauerit . Accipitur etiam חֲמִישִׁית Chamisith p quīquā gulato.i.pro re quinq⁹ angulorū.3.Reg.6. Postesq⁹ an gulorū quinq⁹.i.quinquāgulati.Sicut in eo.dicitur quadran gulati.Et inde חֲמִשִּׁים Chamisim.idest quīquaginta. Genē. 18.Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate . Et inde quin quagenarius dicitur שַׂר חֲמִשִּׁים Sar chamisim . idest prin ceps quinquaginta.vt Exo.18.Et cōstitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos . Pro quo in hebreo legitur.Principes milliū & principes cētum & pri cipes quinquaginta & principes decem : scilicet virorum. Et inde חֹמֶשׁ Chómes.Pro quo beatus hieronymus tran stulit inguen.2.Reg.2.Percussit ergo eum abner auersa ha sta in inguine.Et in eo.3.Et percussit eum ibi in inguine & mortuus est.Et in eo.4 . Et percusserunt eum in ingui ne.Et vt dicit nicolaus de lyra est locus in corpore humano post quintam costam vbi pendent membra vitalia.Et quia arma bellica sunt fabricata cum costis & iuncturis ferreis ad similitudinem humani corporis & protegunt hominē vsq⁹ post inguen: inde dicitur חֲמֻשִׁים Chamusim .i .arma ti.vel quia homines armati procedebant ordinatim quin queni ad bellum.Exo.13.Et armati ascenderunt filii israel de terra egypti.Et Ios.1.Vos aūt trāsite armati añ fres uros.

חֲמִשִּׁי Quintus.

חֲמִשִּׁית Quinta pa

חֲמִשִּׁית Quinqua gulati.

חֲמִשִּׁים Quinqua ginta.

Quinqua genarii.

חֹמֶשׁ Jnguen.

חֲמֻשִׁים Armati.

חֲמַת Vter

חֲמַת Chemath.siue חֹמֶת Chémeth. Lagena . hydria . vter. Genē. 21.Et tollēs panem & vtrem aque imposuit sca pule eius.& in eo.Cūq⁹ cōsumpta eēt aqua in vtre.Osee.7 Ceperūt principes furere a vino.Pro q̄ he.le.Ceperūt prici pes lagenā siue vtrē vini:vel de vino.pōt ēt signīare irā si ue furorē sicut est in līa nīa.vt Iob.21.Et de furore oīpotē tis bibet. De quo vide infra in dictiōe יַיִן Iacham . Poni tur ēt pro felle. Deut.32.fel draconū vinū eorū. Abach . 2. Ve qui potū dat amico suo mittēs fel suū. Sed ēt in predicto loco hebrei dicūt qđ signīat hydriam siue vtrem.

חֲמַת Lagena.

חֵמָה Furor.

חֵמָה Fel.

חֵן Chen. Gratia. De quo vide in dictione sequenti.

חָנַן Chanan.misereri.gratificari. donare.s.per gratiā .dep cari.orare. Genē.43. Deus inquit misereatur tui fili mi .

חָנַן Misereri.

Exo.33.Et miserebor cui voluero. Pro quo in hebreo habetur. Et miserebor cui miserebor:siue cui misertus sum. Vnde in epistola beati pauli ad Romanos.cap.9. Sic habetur.Moysi enim dicit miserebor cui misertus sum. & scribitur in predictis locis p simplicē nun:sicut & in aliqbus aliis sequētibus.Iudi.21.Miseremini eorū. Iob.19.miseremini mei miseremī mei saltē vos amici mei.Ps.6.Miserere mei de?qm infirm? sum.Ps.25.Audiuit dñs & misertus ē mei. Ps.30.miserere mei dñe qm tribulor. ps.36. Iustus aūt miseretur & tribuit.Ps.66.Deus misereatur nr̄i. Ps.76. Aut obliuiscetur misereri deus.Ps.101. Quia tempus miserendi eius.Prouer.14.Qui aūt miseretur pauperi beatus. Et in eo.19.Feneratur aūt dño qui miseretur paupis. Esa.26. Misereatur impio & nō discet iustitiā.Et in eo.30. Propterea expectat dñs vt misereatur tui.Et in eo. Miserans miserebitur tui.Et in eo.33.Dñe miserere mei.Amos.5.Si forte misereatur dñs deus exercituū.Malach.1.Et nunc deprecamini vultum dei vt misereatur nostri. Sigñat ēt donare vt Geñ.33.Quos donauit deus seruo tuo.Et in eo. Et quā donauit mihi deus tribuens oīa.Ps.118.Et de lege tua miserere mei.Pro quo btūs hieronymus ī psalterio iuxta he. ve.transtulit.Et legem tuā dona mihi. Et quādo est verbū quarte coniugationis tunc sigñat deprecari siue orare.aut quasi per gratiā vel misericordiam petere.vt Geñ.42.Cū q̄ deprecaretur nos.Deut.5.Deprecatusq̄ sum dñm. Iob. 19.Ore proprio deprecabar illū.Et in eo. Et orabam filios vteri mei.Et qa ille qui orat vł deprecatur submisse loq? tur:ideo ponitur in nr̄a translatione p submisse loqui.Prouer.26.Quādo submiserit vocem suā nec credaris ei. Itē ponitur p ingemiscere.vt Hiere.23. Quomodo cōgemuisti cū veniissent tibi dolores. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt.Quō deprecata es cū veniissent tibi dolores.vł sic.Quā gratiā siue quā misericordiā habuisti cū veniissent tibi dolores.Inde חן Chen.i.gra Geñ.18.Si inueni gratiā in oculis tuis ne transeas seruū tuum.Et in eo.39. Et dedit ei gratiā in conspectu principis carceris.Exo.3.Daboq̄ gratiam populo huic.Et in eo.12.Dñs autem dedit gratiā populo corā egyptiis.Et aliqñ scribitur cū littera iod ī medio & dē חין Chin.De quo supra dictū est in suo loco. & inde חנינה Chanina.i.misericordia siue gratia. Pro quo beatus hieronymus transtulit requiē.Hiere.16.Qui nō dabūt vobis requiē.& inde תחנה Thechina.i.clementia.mīa.gratia. deprecatio siue obsecratio.aut preces. vt Ioſ.11. Et non mererentur vllam clementiam.3.Reg.8. Respice ad orationē serui tui et ad preces eius.Et in eodem. Et exaudies in celo orationes eorum & preces eorum. Et in eodem. Sint oculi tui aperti ad deprecationem serui tui & populi tui. Hiere. 38. Prostrabam ego preces meas coram Rege. Declinatur etiam pluraliter תחנונים Thachanunim siue תחנוני Thachanune.secundum formam nominum masculinorum. vt Ps.27. Quoniam exaudiuit vocē deprecationis mee. Ps. 129.Fiant aures tue intendentes in vocē deprecatiōis mee. Prouer.18.Cum obsecrationibus loquitur pauper. Hiere. 31.Et in misericordia reducam eos.Zach.12. Spiritum gratie & precum.Reperitur etiam תחנונת Thachanunoth. secundū formā noīum femininorū.vt Ps.85. Et intende voci deprecationis mee. Inde חנם Chinam.i.gratis siue gratuito aut frustra: supuacue.Geñ.29.Nun quia frater meus es gratis seruies mihi.Exo.21.Egredietur gratis absq̄ pecunia.Nu.11.Recordamur pisciū quos comedebamus in egypto gratis.Ps.34.Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui.Et in eo. Superuacue exprobrauerūt animam meam.Prouer.i. Frustra ei iacitur rete ante oculos

Donare.

Deprecari Orare.

Submisse loqui. Ingemiscere.

חן Gratia.

חנינה Requies.

תחנה Clemtia. Preces. deprecatio

תחנונים deprecatio

Obsecrationes. Mia. Preces.

תחנונת חנם

Gratia. Supuacue Frustra.

pēnatorū. Malach.1.Et nō incēdat altare meum gratuito.

חנה Chana.castrametari.castra ponere. manere. expugnare.obsidere.circūdare.scilicet castris obsidentiū. Exo. 13.Castrametati sunt in etham.Et in eo.14. Reuersi castra metentur e regione phiairoth. Et in eo.in conspectu eius castra ponetis super mare.Et in eo.15. Et castrametati sūt iuxta aquas.Et in eo.9.Castrametati sunt in eodem loco. Et in eo.Ibiq̄ israel fixit tentoria.Pro quo hebrei legunt. Et mansit ibi israel.Iudi.11.Et castrametatus est trans Arnon.Et in eo.19.Mane apud me etiam hodie.Pro quo hebrei.Manete obsecro:ecce dies manendi vel quiescēdi. s. est. eo quod iam tendebat ad occasum.vt supra in eodem dicitur.1.Reg.4.Et castrametatus est iuxta lapidem adiutorii. Et in eo.Porro philistiim venerūt in aphec. Pro quo hebrei. Et philistiim manserūt siue castrametati sunt in aphec. Et in eo.13.Et ascendentes castrametati sunt in machmas.Et in eo.17.Castrametati sunt inter sochoth & azecha. Ponitur etiam pro obsidere vel expugnare aut circūdare. s. castris obsidentium.2.Reg.12.Et obside ciuitatem & cape eā 5.Reg.16.Porro exercitus obsidebat gebbeton.2. Paralip. 32.Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere. Ps.26. Si consistant aduersum me castra.idest si obsederint vel castrametati fuerint aduersum me Esa.29.Vea riel ariel ciuitas quā expugnauit dauid.& potest etiā legi. Ciuitas in qua mansit vel in qua habitauit dauid. Et in eodē. Et circundabo te quasi spheram Zach.8. Et circundabo domum meam ex iis que militant mihi. Et inde תחנת Thachanoth. idest mansio siue castrametatio.4.Reg.6. In loco illo & illo ponamus insidias.Pro quo hebrei legunt.In loco illo & illo mansio mea:scilicet erit ad insidiandum. Et inde מחנה Machane.idest castrametatio.Siue castra.aut turma.circumuallatio.Et est vtriusq̄ generis tam in singulari quā in plurali.vt Geñ.32.Castra dei sunt hec.Et in eodem. Si venerit esau ad vnam turmam & percusserit eam:alia turma que reliqua est saluabitur.Et in eodem.Ipse vero mansit nocte illa in castris. Nu.2. In castris filiorum ruben ad meridianam plagam.Deut.23.Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorum. Et in plurali מחנים Machanim:siue מחנים Machanaim secundum formam masculinorum:aut מחנות Machanoth secundum formam femininerum.idest turme.castra.agmina.vt Geñ.32. Et appellauit nomen loci illius Mahanaim.idest castra. Et in eodem. Et diuisit populum in duas turmas.Et in eodem.Et nunc cum duabus turmis regrediar.Nu.10. Quando mouenda sunt castra.Et in eodem.15.Vrbes quales:murate an absq̄ muris.pro quo hebrei legunt. Vrbes quales in quibus habitant:si in castris an in munitionibus. & est sensus sicut in littera nostra.1.Reg.17. Congregantes autem philistiim agmina sua.Et in eodem.29.Congregata sunt ergo philistiim vniuersa agmina.Canti.6.Quid videbitis in sunamite nisi choros castrorū.Et inde חנית Chanuioth.idest mansiones parue.siue habitacula ad pernoctandum secundum hebreos.Pro quo beatus Hieronymus transtulit ergastulum.Hiere.37.Itaq̄ ingressus est Hieremias in domū laci.& in ergastulum. Et inde חנית Chanith. idest lancea siue hasta.vt.1.Reg.17.Hastile autem haste eius erat quasi liciatorium texentium.Et in eodem. Ipsum autem ferrum haste eius. Et in eodem.18.Tenebat autem saul lanceam. Et in eodem.19. Nisusq̄ est saul configere dauid lancea.1.Reg.22.Hastam manu tenens. Et in eodem.26. Ecce hasta regis.2. Reg.23. Ipse est qui leuauit hastam suam. Et in plurali. חניתים Chanithim secundum formam masculinorum: siue חניתות Chanithoth

Gratuito. חנה castrametari. Castra ponere. Manere. castra. Turma. Obsidere. Expugnare circundare. חנת Thachanoth castrametatio. מחנה Ergastulū חנית Hasta. Lancea. חניתים חניתות Agmina.

secundum formam femininorum.vt.2.Paralipo.23.Dedit ꝙ ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosꝙ. Esa.2. Et lanceas suas in falces.

Lancee.

חָנַט Chanat. condire.s.aromatibus :sicut in corporibus mortuorū fieri solet vt seruentur a putrefactione.producere.proferre.vt Gesi.50.Precepitꝙ seruis suis medicis vt aromatibus condirent patrem suum. Et in eo. Quibus iussa complentibus.Pro quo hebrei legunt.Et condierunt medici israelem.Et in eodem. Iste quippe mos erat cadaueruum conditorum.Et in eo.Et conditus aromatibus repositus est in loculo.Itē חָנַט Chanat.i. producere.proferre.s. quando arbor profert primos fructus:vel qñ ficus profert grossos suos.Canti.2.Ficus protulit grossos suos. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur חִטָּה Chita.i.triticum vel frumētum:eo qđ in lingua chaldaica dicitur חִנְטִין Chintin.vt Esdre.6. Frumentum sal vinum & oleum.Et de hoc vide supra in dictione חִטָּה Chita.

Condire. Proferre. Triticum. Frumētū.

חָנַךְ Chanach.Initiare.dedicare.erudire.ibuere.s. primis rudimentis.Deut.20. Quis est homo qui edificauit domum & non dedicauit eam.Et in eo.Et alius dedicet eā. 3.Reg.8.Dedicauerunt templū dñi rex & filii israel. Inde חֲנֻכָּה Chanucha.i.dedicatio.vt Nu.7. Hec in dedicatione altaris oblata sunt.Et in titulo.p̄s.30.Psalmus cantici in dedicatione domus.Item חָנַךְ Chanach.erudire.siue imbuere.scilicet primis elementis vel a primis moribus. vt Prouer.22.Prouerbium est:adolescens iuxta viā suā:etiam si senuerit nō recedet ab ea.pro quo hebrei legunt. Erudi siue imbue adolescentem iuxta viam suam: etiam si senuerit non recedet ab ea.Et inde חֲנִיכִים Chanichim.idest eruditi siue imbuti legibus domus. Pro quo beatus Hieronymus transtulit expeditos.vt Gesi.14.Numerauit expeditos vernaculos suos.

Dedicare. Dedicatio Erudire. Imbuere. Expediti.

חִנָּם Chinam.Gratis siue gratuito.superuacue.frustra. De quo vide supra in dictione חָנָן Chanan.

Gratis.

חֲנָמַל Chanamal.pruina.Ps.77.Et moros eorū in pruina sed btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit frigus.Hebrei tamen dicunt ꝙ significat speciē grādinis.Et solum inuenitur in predicto loco.

Pruina

חָנַף Chanaph.polluere.maculare.simlare.hypocritā esse. seducere. Accipere personam.Nu.35.Ne polluatis terram habitationis vestre.Et in eo. Que infontium cruore maculatur.Ps.105.Et interfecta est terra in sanguinibus.ꝙ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Et polluta est terra in sanguinibus.Et ēt in trāslatione nra fortasse debet legi infecta ꝙ iterfecta.Esa.24.Et terra iterfecta ē ab hītatoribus suis.vbi sīlr ꝙ interfecta debet legi infecta.i.polluta siue vitiata aut cōtaminata.Hiere.3. Nunqd nō polluta & cōtaminata erit terra illa.& in eo. Et polluisti terrā in fornicatiōibus tuis.Et in eo.25. Propheta nāꝙ & sacerdos polluti sunt.Dasi.11.& ipii in testñ simulabūt fraudulēter.& inde חֲנוּפָה Chanupha.i.pollutio vel cōtamiatio Hiere.23.A ꝓphetis hism egressa est pollutio sup oēm terrā.Et inde חָנֵף Chaneph.i.hypocrita.simulator. fallax. vt Iob.8.Spes hypocrite peribit.& in eo.13. Non eī veniet in cōspectu eius oīs hypocrita.Et in eo.15.Cōgregatio eī hypocrite sterilis.Et in eo.20.& gaudiū hypocrite ad instar pūcti.Et in eo.34.qui regnare facit hoiem hypocritam pp petā populi.Et in eo.36.Simulatores & callidi ꝓuocāt iram dei.Ps.34.tētauerūt me subsānauerūt me.Pro qꝫ btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit. In simulatione verborū fictorū.& in he.legitur in pñi.s.in simulatorib⁹ vl simulatiōibus.Esa.9.Quia oīs hypocrita est & nequā. Et in eo.10.Ad gentē fallacē mittā eum.Et in eo.33. Possedit

Polluere. Maculare simulare. Pollutio. Hypocrita simulator. simulatio. Fallar.

timor hypocritas.Et inde חֹנֶף Chóneph.i. hypocrisis vel simulatio.vt Esa.32. Vt perficiat simulationem.

חֹנֶף simulatio.

חָנַק Chanac.strangulare.necare.laqueo suffocare. 2.Reg.17.Dispositā domo sua suspēdio iteriit.i.laqueo se suffocauit.Iob.7. Quam ob rem elegit suspendium anima mea.Naum.2.Et necauit leonibus suis.

חָנַק laqueo suffocare vel suspendere Vel necare.

חֶסֶד Ghesed.misericordia.beneficiū.gratia.Gesi. 21. Hāc mīam facies mecū.& in eo. Iuxta mīam quā feci tibi facies mihi.Et in eo.47.Et facies mihi mīam & veritatē. Exo.15. Dux fuisti in misericordia populo quē redemisti. Et in eo.34.Faciens misericordiā in millia.Deut.7.Custodiens pactū & mīam.2.Reg.16.Hec est inquit gratia tua ad amicū tuum.Iob.6.Qui tollit ab amico mīam.Ps.25.qm̄ mīa tua ante oculos meos est.Ps.88.Misericordias dñi in eternū cantabo.& in eo.qm̄ dixisti in eternū mīa edificabitur.Prouer.3.Misericordia & veritas non te deserant. Esa.16.Et preparabitur in mīa solium.Et in eo.57. Et viri mīe colliguntur.Ione.2.Misericordiam suā derelinquūt. i.nō recordātur beneficiorum tanꝫ ingrati. Et inde חָסִיד Chasid.i.misericors.sanctus.benignus.benefaciens.siue q est in statu gratie.Ps.4.Qm̄ mirificauit dñs sanctū suum. Ps.11.quoniā defecit sanctus.Ps.15. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē.Et inde verbū חָסַד Chasad.i.sanctum vel misericordem esse.Ps.17.Cum sancto sanctus eris.vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. Item חָסַד chasad.ponitur per antiphrasin pro improperare siue insultare.vt Prouer.25.Ne forte insultet te qui audierit. Et inde חֶסֶד Chesed.ideſt improperium siue nefas.vel res nefaria vt.Leuit.20.Nefariam rem operati sunt. Item חֲסִידָה Chasida.Nomen auis est inmunde. Pro quo beatus hieronymus transtulit porphyrionem.Leuit.11. Onocrotalum & porphyrionem.Hebrei tamen dicunt ꝙ significat ciconiam.

Beneficiū. חָסִיד sanctus. חָסַד sanctū esse. Insultare. חֶסֶד nefaria res חֲסִידָה Porphyrion.

חָסָה Chasa.confidere.fiduciam habere.sperare. protegere. Tutari. Deut.32. Vbi sunt dii eorum: in quib⁹ habebant fiduciam.Ps.5.Et letentur omnes qui sperant in te Ps.16.Qui saluos facis sperantes in te.Ps.30.In te dñe speraui.Ps.35.In tegmine alarum tuarum sperabunt. Ps.56. Quoniam in te confidit anima mea.Et in eodem. Et i vmbra alarum tuarum sperabo.Ps.65.Letabitur iustus in domino:& sperabit in eo.Prouer.14.Sperat autem iustus in morte sua.Esa.14. Et in ipso sperabunt pauperes populi eius.Naum.1.Et sciens sperantes in se. Soph.3. Et sperabunt in nomine domini. Item significat protegere vel tutari.vt Iudi.9.Venite & sub vmbra mea requiescite.i. ptecti & securi estote.Ps.60.Protegar in velamento alarū tuarū.ps.90.Et sub pennis eius spabis.i.ptegeris.& ide חֲסוּת Chasuth.i.fiducia.Protectio.vt Esa.30. Et fiducia vmbre egypti in ignominiā.Et inde מַחְסֶה Machse.i.spes.fiducia. Protectio.p̄s.45.Deus nr refugiū & virtus.pro quo beat⁹ hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Deus nra spes & fortitudo.Ps.61.Deus adiutor noster in eternū. pro quo beatus Hieronymus transtulit.Deus spes nostra semper.p̄s.70.Et tu adiutor fortis. pro quo beatus Hieronymus transtulit.Et tu spes mea fortissime.p̄s.90. Dicet domino susceptor meus es tu.pro quo beatus hierōymus trāstulit. Dicēs dño spes mea.Et in eo.qm̄ tu dñe spes mea.p̄s 103.Petra refugium herinaciis.i.ptectio siue tutamen herinaciis.Esa.25.Spes a turbīe: vmbraculum ab estu.Et in eo.28.quia posuimus mendacium spes nostra.

חָסָה Fiduciam habere. sperare confidere. Protegi חֲסוּת Fiducia. מַחְסֶה spes. Refugium

חָסַל Chasal.deuorare deuastare. Deu.28.qm̄ locuste deuorabūt oia.& ide חָסִיל Chasil.i.bruch⁹.gen⁹ locuste.siue rubigo a deuorādo vl deuastādo dictū.vt Esa.33.sīc colligitur bruch⁹.Ioheł.1.residuum bruchi comedet rubigo.

Deuorare חָסִיל Bruchus.

חָסַם Ligare

חסם Chasam.claudere siue ligare.s.os.vt Deut.25.Non ligabis os bouis terentis. Ezech.39. Que obstupescere faciet pretereuntes.Pro quo hebrei legunt.Que claudere faciet pretereuntes.s.ora vel nares propter magnitudinem fetoris cadauerum mortuorum.Sicut exponunt hebrei.& inde מַחְסוֹם Machsom.i.illud quo aialiū ora claudūtur.Pro quo translatio nostra habet custodiā.vt.Ps.38.Posui ori meo custodiā.Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit silentium.

מַחְסוֹם Custodia

חֹסֶן Fortitudo חָסְנָא Diuitie Substātia Opes. חָסַן Reponere חָסֹן Fortis Potens.

חסן Chósen.fortitudo.potentia.diuitie.opes.vt Prouer.15 Domus iusti plurima est fortitudo.Dani.4. In robore fortitudinis mee.& aliquando scribitur cum aleph in fine. & dicitur חָסְנָא Chisna. Dani.2.Et regnum & fortitudinē & imperium & gloriam dedit tibi.Accipitur etiam pro diuitiis vel substantia aut opibus.Esa.33.Diuitie salutis sapiētia & scientia.Hiere.20.Et dabo vniuersam substantiam ciuitatis huius.Ezech.22.Opes & precium acceperunt.& in de verbū.חָסַן Chasan.i.thesaurizare.reponere.Esa.25.Nō condentur nec reponētur.& inde חָסֹן Chason.i. fortis siue potēs.Esa.1.Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppe & opꝰ vr̄m q̄si scintilla.pro quo hebrei le.Et erit fortis in stuppā & opus suum q̄si scintilla.Amos.2.Et fortis ipse quasi quercus.& aliq̄s scribitur cum iod in secunda syllaba. & dicitur חָסִין Chasin.vt.Ps.88.Quis similis tui potens es dñe.Item חָסַן Chasan in lingua chaldaica significat obtinere vel possidere aut hereditare.Dani.7.Et obtinebit regnum vsq; in seculum.Et in eo.Et regnū obtinebūt sancti.i. possidebūt.

חָסִין Potens. חָסַן Obtinere.

חָסַף Fictilis Testa.

חסף Chasaph siue חַסְפָּא Chaspa.in ligua chaldaica significat fictile siue testam.Dani.2. Quedā aūt fictilis. & in eodē.Tunc contrita sunt pariter ferrum:testa.

חַסְפַּס מְחֻסְפָּס pilo cōtusus.

חספס Chasphas. minutum siue contussum.& additur lr̄a mem in pricipio & dicitur מְחֻסְפָּס Mechusphas.Pro q̄ btūs Hieronymꝰ transtulit.Quasi pilo contussū.Exo.16 Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo cōtussum.& solum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ significat rotundū.In translatione chaldaica habetur quasi decorticatum.

חָסַר Minui. Deficere Deesse. Indigere

חסר Chasar.deesse.deficere.indigere.diminui.vt Genē.8. Et ceperunt minui post centum quinquaginta dies. Et in eodem. At vero aque ibant & decrescebant.i. deficiebant vel minuebantur.& in eodem.18.Quod si minꝰ quinquaginta iustis quinq; fuerint.Pro quo hebrei legūt.Si forte deficiāt de quinquaginta iustis quinq;. Exo.16. Nec qui minus parauerat reperit minus.Pro quo hebrei legūt. Nec qui minus parauerat diminuit.s.mensurā gomor.& est sensus sicut in littera nostra.Deut.2.Et nihil tibi defuit.& in eodem.8.Et rerum omniū abundantia perflueris. Pro q̄ he.le.Nihil indigebis in ea.Et in eodem.15.Et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. 1.Reg.21. An desūt nobis furiosi.5.Reg.17. Nec lecythꝰ olei minuetur. & in eodē. Et lecythꝰ olei non est imminutꝰ. Nec.9.Nihil eis defuit.Ps.8 Et minuisti eum paulominꝰ ab angelis.Ps.22.Et nihil mihi deerit.Prouer.10.Et virga in dorso eius qui indiget corde.& in eodem.12.Quam gloriosus & indigens pane.& in eodem.28.Dux indigens prudentia multosopprimit.& in eodem.31.Et spoliis non indigebit.Eccls.4. Et fraudo animam meam a bonis.i.diminuo bona anime mee.& in eodem.6.Et nihil deest anime sue.Canti.7. Nunq; indigens poculis. Esa.23.Et potum sitienti auferat.Pro quo hebrei legunt.Potum sitiēti diminuat siue indigere faciat. Hiere. 44.Indiguimus omnibus.& inde חֶסֶר Chaser siue חֹסֶר Chéser.i.defectus.egestas.indigentia.vt Prouer. 10. Indocti autem in cordis egestate morientur..& in eodem.28.Et

חֶסַר Egestas

ignorat ꝙ egestas supueniet ei.& inde חֹסֶר Chóser.i.penuria.egestas.indigētia.defectus.Deut.28.Propter rerū oīm penuriā.Iob.30.Egestate & fame sterriles.Amos.4.Et indigentiā panis in oīnibus locis vestris.& inde חִסְרוֹן Chesron idest defectus siue diminutio.aut indigentia. Eccls.1. Stultorum infinitus est numerus.Pro quo hebrei legunt.Et defectus nō potest numerari.Potest etiam legi sic. Et deficiēs vel indigens.s.corde & intellectu non potest numerari. Et tunc erit sensus sicut in littera nostra. & ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.sicut in pluribus aliis locis. Et inde מַחְסוֹר Machsor.i.defectus siue indigētia.aut penuria. Iudi.18.In quo nullius rei est penuria.& in eodem.19.Nulla re indigemus nisi hospitio.Pro quo hebrei legunt.Nullius rei est indigentia.& in eodem.Et prebebo omnia que necessaria sunt.Pro quo hebrei legunt.Omnis indigentia tua super me.Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28.Qui dat pauperi non indigebit.i.non erit ei indigētia vel egestas.

חֹסֶר Penuria. חֶסַר Egestas חִסְרוֹן Defectus. מַחְסוֹר Penuria. Indigētia

חָף

חף Chaph.mundus siue immaculatus. De quo vide in dictione sequenti.Quia inde deriuatur secūdū hebreos.

חָפַף In thalamo morari protegere. חוּפָּה Thalamꝰ. חוֹף Littus. Statio nauium. Maritima Portus חָף Immaculatus.

חפף Chaphaph.occultare.velare.protegere.btūs Hieronymꝰ trāstulit:q̄si in thalamo morari. Deut.33.Quasi in thalamo tota die morabitur.Pro quo he.le.Protegens super eum tota die. Inde חוּפָּה Chupa.i.thalamus.eo quod est coopertus & velatus.Ps.18.Et ipse tanq; sponsus procedēs de thalamo suo. Ioel.2.Egrediatur spōsus de cubiculo suo. & sponsa de thalamo suo. & inde חוֹף Choph.i.portus vel littus.aut statio nauium:eo quod occultat & protegit naues. Genē.49.Zabulon in littore maris habitabit. & in eodem Et in statione nauium.Hiere.47.Et aduersus maritimas eius regiōes.Pro quo he.le.Et aduersus portum maris. Et inde חָף Chaph.i.mundus siue immaculatus.vt Iob.33.Immaculatus & non est iniquitas in me.

חָפָא Irritare חָפָה Tegere Operire Cooperire

חפא Chapha.irritare. De quo vide in dictione sequenti.

חפה Chapha.operire.tegere.velare.vt.2.paralip.3.Domū quoq; maiorē texit tabulis ligneis abiegnis. & in eodem.Texit domum & trabes eius & postes.& in eodem.Genacula quoq; texit auro.Ester.6.Lugens & operto capite. & in eodem.7.Et statim operuerūt faciem eius.Ps.67. Pēne columbe deargentate.Pro quo in hebreo legitur.Coopte argento.Hiere.14. Operuerunt capita sua. Itē חָפָא Chapha.cum aleph in fine.i.irritare siue detrahere.s.occulte.vt 4.Reg.17.Et irritauerunt filii israel verbis non rectis dominum deum suum.

חָפַז Festinare Festināter fugere. Formidare Mirari Excessꝰ mētis.

חפז Chaphaz.festinare siue festināter abire.formidare.expauescere.mirari.admirari.stupescere.strīgere.2.Reg. 4.Cūq; festinaret vt fugeret cecidit.4.Reg.8. Que proiecerant syri dum turbarentur.i.dum festinarent vt fugerēt. 1.Reg.23.Porro dauid despabat se posse euadere.pro q̄ he.le.Et dauid festinabat ire a facie saul.Potest etiam legi sic.& dauid formidabat ad eūdum a facie saul.i.formidabat posse abire a facie saul.quod est idē sensus cū littera nostra. Itē significat formidare siue expauescere. Deut. 20. Nolite cedere neq; formidetis.Ps.103.A voce tonitrui tui formidabunt. Itē significat mirari.siue admirari.aut stupescere:vel excessum mentis.vt 1ob.40.Ecce absorbebit flumē & nō mirabitur.Ps.30.Ego dixi in excessu mentis mee. Ps.34. Cōturbati sunt cōmoti sunt.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Cōturbati sunt admirati sunt.Ps.115.Ego dixi in excessu meo.& beatus Hieronymus in predicto psalterio trāstulit.Ego dixi in stupore meo & inde חִפָּזוֹן Chiphazon.i.festinatio aut pauor.vel admiratio siue excessus.s.mentis.vt Exo.12.Et comedetis eum fe-

חִפָּזוֹן

Festinatio Paaor

Tumultus חֹפֶן

Manus

Pugillus

חֵפֶץ

Uoluntatē habere.

Uelle.

Stringere חָפַן

Uolūtas.

חָפַר

Fodere

Explorare. Cōsiderar. Scrutari Cōtēplari.

Cōfundere

Erubescer.

Pudere. חָפַשׁ

Libertate donare. חָפְשִׁי

stinanter. Pro quo hebrei legunt. Comedetis eum in festinatione. Deut. 16, In pauore egressus est de egypto. Pōitur etiā pro tumultu. vt Esa. 52. Qm̄ nō in tumultu exibitis

חֹפֶן Chóphen. Interior pars manus: que vola dicitur siue pugnus vel pugillus. & solum inuenitur in nūero plurali. Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camīo. Leuit. 16. Et hauriens manu cōpositum thymiama. Pro quo hebrei legunt. Et plenis manibus siue pugillis thymiamate. Eccls. 4. Melior est pugillus cū requie: q̄ plena vtraq; manus cum labore.

חֵפֶץ Chaphes. velle. placere. voluntatem aut complacētiā habere. siue dilectionē vel amorem habere. Gen. 34. Amabat enim puellam valde. pro quo he. le. Qui volebat aut voluntatem siue cōplacentiā habebat in filia iacob. Nu. 14. Si propicius fuerit dns. pro quo he. le. Si voluntatē habuerit dns. aut si vult dns. Deut. 21. Si aūt postea nō sederit animo tuo. pro quo he. le. Et si non habueris voluntatē vel cōplacentiā in ea. & in eo. 25. Sin aūt noluerit accipere vxorem fratris sui. i. si non voluerit. Iudi. 13. Si dns nos vellet occidere. 1. Reg. 15. Nunquid vult dns holocausta & victimas. Ps. 146. Non in fortitudine equi volūtatem habebit. Canti. 8. Donec ipsa velit. Ezech. 18. Nunquid voluntatis mee est mors impii. i. nunquid voluntatem habeo in morte impii. & in eo. Qua nolo mortē morientis. pro quo he. le. Quia non habeo voluntatē in morte moriētis: siue quia non volo mortem morientis. & in eodem. 33. Viuo ego dicit dominus nolo mortem impii. i. non volo. Ponitur etiā pro stringere. vt Iob. 40. Strinxit caudam suam quasi cedrus. & inde חֵפֶץ Chéphes. i. voluntas. complacentia. beneplacitum. Ps. 1. Sed in lege domini volūtas eius. Ps. 110. Exquisita in omnes voluntates eius. Esa. 58. In die ieiunii vestri inuenitur voluntas vestra. & in eo. Facere voluntatē tuā in die sancto meo. & in eo. Et non inuenitur voluntas tua. Ponitur etiam in numero plurali. pro reb? preciosis. i. pro iis que desiderantur. vt Prouer. 3. Et omnia que desiderantur huic non valent comparari.

חָפַר Chaphar. fodere. explorare. contemplari. considerare. scrutari. confundere siue cōfundi. erubescere. Gen. 21. Qm̄ ego fodi puteū istum. & in eo. 26. Oms puteos q̄s foderant serui patri illius. & in eo. Fodit alios puteos: quos foderant serui patris sui abraā. & in eo. Foderūtq; in torrēte ni. & in eo. Profectus inde fodit alium puteū. Nu. 21. Puteus quem foderunt principes. Iob. 12. Et defossus securus dormies. Quod sic exponitur ab hebreis. s. dormies secur? quasi terra esset defossa in circuitu tuo. Sicut fit in arce vel fortalicio ne inimici possint accedere ad murum. Eccls. 10 Qui fodit foueam incidet in eam. Hiere. 13. Et fodi & tuli lumbare. Item significat explorare vel considerare aut contemplari seu scrutari. Ios. 2. Vt explorarent terram. & in eodem. Et omnē terram considerare venerunt. Iob. 3. Quasi effodientes thesaurum. pro quo he. le. Et scrutantur eam. s. mortem magis q̄ thesauros. & in eodē. 39. Inde contēplatur escam. Significat etiam confundere vel erubescere. Ps. 33. Et facies vestre non confundentur. Prouer. 15. Impius autem confudit & cōfudetur. & in eodē. 19. Ignominiosus erit & infelix. pro quo he. le. Confundere faciens & erubescere faciens. Esa. 1. Erubescetis super hortis quos elegeratis. & in eo. 24. Erubescet luna & confundetur sol. & in eodem. 33. Confusus est libanus. & in eo. 54. Non erñ te pudebit. i. non erubesces. Hiere. 15. Confusa est & erubuit.

חָפַשׁ Chaphas. liberum eē. liberare. i. libertate donare. Leuit. 19. Nec libertate donata. & in eodē. Quia nō fuit libera. & inde חָפְשִׁי Chopsi. i. liber vel liberatus. Exo. 21. In septimo egredietur liber gratis. Deut. 15. In septimo anno dimittes eum liberum. & in eo. Et quem libertate donaueris: nequaq̄ vacuum abire patieris. Iob. 3. Et seruus liber a domino suo. & in eo. 39. Quis dimisit onagrū liberum. Ps. 87. Inter mortuos liber. & in pl'i חָפְשִׁים Chopsim. Hiere. 34. Vt dimitteret vnusquisq; seruum suum & ancillam suam liberos. & inde חֹפֶשׁ Chóphes. i. libertas. Ezech. 27. In tapetibus ad sedendum. pro quo hebrei legunt. In pannis siue in vestibus libertatis ad sedendū siue ad equitandū ideſt pannis siue tapetibus quibus liberi vtuntur. sicut exponunt hebrei. & inde חָפְשִׁית Chopsith. pro q' beatus Hieronymus transtulit separatam. vt. 2. Paralip. 26. Et habitauit in domo separata plenus lepra. i. libera ab aliorum hominum habitatione.

חָפַשׂ Chaphas cū apice ceboleth. scrutari. inuestigare. mutare. Gen. 44. Quos scrutat? incipiens a maiori vsq; ad minimū. 1. Reg. 25. Scrutabor eū i cūctis millibus iuda. Ps. 63. Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinium. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ps. 76. Et scopebā spm̄ meū. pro quo hebrei legunt. Et scrutabatur spiritus meus siue inuestigabat vel inuestigabatur. Prouer. 2. Et sicut thesauros effoderis illam. i. scrutatus fueris vel inuestigaueris illam. & in eodē. 20. Que inuestigat omnia secreta ventris. Threñ. 3. Scrutemur vias nostras. Amos. 9. Inde scrutans auferam eos. Soph. 1. In tēpore illo scrutabor ierusalem in lucernis. Abdie. 1. Quomodo scrutati sunt esau. vbi pōitur in hebreo verbū passiuum prime coniugationis quod scribitur cū nun in principio. Item significat mutare. s. habitum vel vultū. vt. 1. Reg. 28. Mutauit ergo saul habitum suum. 3. Reg. 20. Et mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. & in eodem. 22. Sume arma tua & ingredere prelium. pro quo he. le. Muta. s. habitum & ingredere prelium. & in eodem. Porro rex israel mutauit habitum suum. Iob. 30. In multitudine eorum cōsumitur uestimentum meū. pro quo hebrei legunt. In multitudine fortitudinis. s. dolorum mutatur vestimentum meum. Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28. Regnantibus impiis ruine hominū. pro quo hebrei legunt. Cum surrexerint impii mutatur homo. vel secūdum aliam significationem scrutatur siue inuestigatur homo.

חֵץ Ches. Sagitta. De quo vide in dictione sequenti. quia inde deriuatur.

חָצַץ Chasas. diuidere. dimidiare. vt Iob. 21. Et numerus mensium eius dimidietur. Item חֲצַץ Chasas. i. sagitta. iaculum. Ps. 76. Etenim sagitte tue transeunt. & cōmuniter scribitur cū simplici sade. & dicitur חֵץ Ches. vt. 4. Reg. 19. Nec mittet in eum sagittam. Hiere. 9. Sagitta vulnerās lingua eorū. & in eo. 50. Non parcatis iaculis. quod in hebreo legitur singulariter. s. iaculo vel sagitte. Scribitur etiā cum iod in fine & dicitur חֵצִי Chési. vt. 1. Reg. 20. Iecit aliā sagittam trās puerum. & in eo. Ecce ibi est sagitta. 4. Reg. 9. Et egressa est sagitta per cor eius. & in plurali חִצִּים Chisim siue חִצֵּי Chise. vt Deut. 32. Sagittas meas complebo in eis. 1. Reg. 20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eū. Ps. 19. Sagitte potētis acute. & ide מְחֻצֵּין Mechases siue חִצִּין Choses. i. ballistarius siue sagittarius aut phalanx vel turma armatorum & curruum. Iudi. 5. Vbi colisi sunt currus. Pro q' hebrei legunt. A voce sagittariorum uel ballistariorū. Prouer. 30. Et egredietur vniuersa per turmas suas. Item חֲצַץ Chasas. i. calculus siue lapillus. Prouer. 20. Et postea implebitur os eius calculo. Ponitur etiam translatiue pro numeratione vel numero. vt Threñ. 3. Confregit ad numerū dētes meos. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cōfre-

Liber

חָפְשִׁים Liberi

חָפְשִׁי Libertas

חָפְשִׁית Separata.

חָפַשׂ Scrutari

Mutare.

חֵץ

חָצַץ Dimidiat.

חֲצַץ חֵץ Sagitta. Iaculum

חֲצִי

חִצִּים Sagitte

מְחֻצֵּין ballistari'. Turma

חִצִּין Calculus Numerus.

git calculo siue in modum arene dentes meos.

חָצַב Fodere — חצב Chasab.fodere. scindere. secare. percutere. excidere. sculpere.dolare. Deut.6. Cisternas quas non fodisti. Pro quo in hebreo habetur.Cisternas defossas siue excisas quas non fodisti siue nō excidisti.& in eodem.8. Et de mō tibus eius eris metalla fodiuntur.2.Paralip.2.Et octoginta millia qui cederent lapides de mōtibus.Ps.28. Vox domini intercidentis flamā ignis.i.excidentis.Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Vox domini diuidens flāmā ignis.Prouer.9.Excidit colūnas ei? septem. Esa.5.Torcular extruxit in ea.pro quo he.le.Torcular excidit siue effodit in ea.& in eodē.10.Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea.& in eodem.15. Attendite ad petram vnde excisi estis.& in eodem.22. Quia excidisti tibi hic sepulchrū: excidisti in excelso memoriale. Pōitur etiam pro percutere. Esa.51.Nunquid non tu percussisti superbum. Item significat sculpere siue dolare.vt Iob.19 Vel certe sculpātur in silice. Osee.6. Propter hoc dolui in prophetis.& inde מַחְצֵב Machseb.i.lapicidium.s.locus vnde lapides exciduntur.vt.4.Reg.22. Vt emantur ligna & lapides de lapidicinis.

Fodere. Scindere. Excidere. Secare. Percutef. Sculpere. Dolare. מַחְצֵב Lapicidia

חָצָה Diuidere — חצה Chasa.diuidere.Partiri.dimidiare.separare.Gen.35. Diuisitq; filios lie & rachel.Exo.21. Vendent bouem viuum & diuidēt precium.& in eo.Cadauer aūt mortui inter se dispartient.i.diuident.Nu.31.Diuidesq; ex equo predam.& in eodem.Ex media parte filiorū israel quā separauerat. Iudi.7. Diuisitq; trecētos viros in tres ptes.4. Reg. 2.Et diuise sunt huc atq; illuc. Iob.40.Diuident illum negociatores.Ps.54. Non dimidiabunt dies suos.Esa.30. Vel lut torrens inundans usq; ad mediū colli. Pro quo hebrei legunt. Vsq; ad collum dimidiabit.& est sensus sicut in littera nostra.Dan.11.Et diuidetur in quattuor vētos celi. Et inde חֲצִי Chasi siue חֲצִי Chési.i.dimidium.semis.siue media pars.vt Exo.12.Factum est autem in noctis medio. Et in eodē.25.Cuius longitudo habebat duos & semis cubitos.& in eodem.Latitudo cubitum & dimidium.& in eodē Altitudo cubitum similiter ac semissem.3. Reg.3. Et date dimidiam partem vni & dimidiam partem alteri. & inde חֲצוֹת Chasoth.i.dimidium. Exo.11.Media nocte īgrediar in egyptum.Ps.118. Media nocte surgebam ad confitendū tibi.Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַחֲצִית Machasith siue מחצה Mechesa.i.dimidiū siue dimidia ps. vt Exo.30. Dimidium sicli iuxta mensuram templi.& in eodem.Media pars sicli offeretur dño. Leuit.6. Medium ei? mane & medium eius vespere.Nu.31.Ex media quoq; parte filiorum israel accipies.& in eodem. Dataq; est media ps his qui in prelio fuerant.

Diuidere. Separare. Dimidiare. חֲצִי Medium. Semis. Dimidium. חֲצוֹת Media. מַחֲצִית Dimidium Media ps

חֵצֶן Sinus. Vlna. — חצן Chisen siue חֵצֶן Chósen.sinus.vlna. Nec.5. Insup excussi sinum meū.Ps.128.Et sinum suum qui manipulos colliget.Esa.49.Et afferent filios tuos in vlnis. Et aliqui hebrei dicunt q? significat brachium.

חָצַף Vrgere. מַחְצֶפֶת Vrgens. Crudelis — חצף Chasaph.in liugua chaldaica significat vrgere siue temere agere seu īpudēter agere.& inde מַחְצֶפֶת Machsepha.i.vrgens siue temeraria vel impudens. Dan.3. Et iussio regis vrgebat. Ponitur etiā pro crudeli.vt in eodē.2. Et tam crudelis sentētia a facie regis esset egressa. Et etiam in predicto loco hebrei legunt. Impudēs siue temeraria sniā.

חָצַר Clangere. Canere tuba. — חצר Chasar.clangere.vel canere.s.tuba.& scribitur cū duplici sade.vt.1.Paralip.15. Sacerdotes clangebant tubis. 2.Paralip.5. Et cū eis cētum viginti canētes tubis.& in eodem.7. Porro sacerdotes canebāt tubis ante eos. & in eodem.29. Hi qui tenebant tubas erāt in officio suo. pro quo hebrei legunt. Et tube clangebant: siue vt ita dicā: tibicinabant. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.& in de חַצֹצְרָה Chasósra.i.tuba.vt Osee.5. Clangite buccina in gabaa tuba in rama.& in plurali חֲצֹצְרוֹת Chasósroth.i.tube vt Nu.10. Fac tibi duas tubas argenteas.& in eodem.31. Et tubas ad clangendum tradidit ei.Ps.97. In tubis ductilib?. Item חָצֵר Chaser. Atrium.vestibulū.villa.& reperitur generis cōis tam in singulari q̄ in plurali. Exo.27. Facies & atrium tabernaculi.& in eodē. In latitudine uero atrii.& in eodem.40. Circundabisq; atrium tētoriis.2.Reg.17. Qui habebat puteum in vestibulo suo.3.Reg.6. Edificauit atriū interius.& in eodem.7. Et atrium maius rotundū.2. Paralip.7. Sanctificans quoq; salomon mediū atrii. Ester.1. In vestibulo horti & nemoris.& in eodem.6. Amā quoq; exterius atrium domus regie intrauerat. Hiere.26. Sta in atrio domus domini.& in eodem.36. In vestibulo superiori in introitu porte noue.& in eodem.37. Et mansit ieremias in vestibulo carceris. Ezech.10. Et atrium repletum est splendore glorie domini.& in eodem.40. Vsq; ad frontem atrii interioris.& in eodem. Et porta atrii interioris.& in eodē. Et introduxit me in atrium interius.& in eodem. Et vestibulum eius ad atrium exteri?. Et in eodem.46. Porta atrii interioris que respicit ad orientem.& aliquādo scribitur cū he in fine. Hiere.36. Et ingressi sunt ad regem in atriū. & in plurali חֲצֵרִים Chaserim siue חֲצֵרוֹת Chaseroth.i.atria. vt.Ps.85. Concupiscit & deficit anima mea in atria dñi. & in eodem. Quia melior est dies vna in atriis tuis. Ps.99. Et atria eius in hymnis. Esa.1. Vt ambuletis in atriis meis. Ponitur etiam pro villa vel oppido tam in singulari q̄ in plurali. Gen.25. Per castella & oppida eorum. Exo.8. Et morte sunt rane de domibus & de villis. Leuit.25. Sin autem in villa fuerit domus que muros non habet. Nu.34. Vnde egredientur confinia ad villam nomine Addar. Ios.15. Ciuitates & ville earum. Esa.24. In domib? habitabit cedar. pro quo hebrei legūt. In villis siue in oppidis habitabit cedar. & inde חָצִיר Chasir.i.herba.fenum.5.Reg.18. Si forte possimus inuenire herbam. Iob.8. Et ante omnes herbas aresci.& in eodem.40. Fenum quasi bos comedet.ps.103. Producens fenum iumentis. Ps.129. Fiāt sicut fenum tectorum. Esa.15. Quia aruit herba. & in eodem.37. Et herba tectorum que exaruit. Et in eodem.40. Omnis caro fenū. & in eodem.34. Et germinabunt inter herbas. Ponitur ēt pro pascuis.siue pro virore.vt Esa.54. Et erit cubile draconū & pascua struthionū.& in eodē.35. Viror calami & iunci. Significat etiam porrū.vt Nu.11. Porriq; & cepe & allia.

Atrium. חצר Vestibulū. חצרים Atria. Oppidum. Villa. חָצִיר Herba. Fenum. Pascua. Virot. Porrum

חֹק Lex — Choc.lex.legitimum.preceptum.ritus. De quo vide in dictione sequenti.

חָקַק Leges cōdere. חקקי — Chacac.decernere.statuere.precipere.leges condere. describere.depingere.exprimere.exarare.Prouer.8. Et legum conditores iusta decernunt. Esa.10. Ve qui cōdūt leges iniquas.vbi etiam pro legibus pōitur חֹקְקֵי Chicece. ac si diceret.ve qui decernunt decreta iniqua siue ve qui statuunt statuta iniqua. Esa.22. Diligenter in petra tabernaculum tibi. Pro quo hebrei legunt. Describens vel exarans in petra tabernaculum suum. Ezech.23. Imagines chaldeorū expressas coloribus. & aliqñ scribitur cum simplici coph. vt Iob.4. Vt exarentur in libro stiloferreo. Prouer.8. Q̄ñ certa lege & gyro vallabat abyssos.& in eodem. Quādo appendebat fundamenta terre. pro quo hebrei legunt. Quando statuebat vel decernebat siue describebat aut certa lege vallabat fundamenta terre. Esa.30. Et in libro diligēter exara illud. Ezech.4. Et describes in eo ciuitatem ierusalem. Et inde מְחֻקָּק Mechucac.i.illud quod decernitur vel statuitur. pro quo btūs Hieronymus transtulit iudicia. vt Prouer.31.

Describere. מְחֻקָּק

מְחֹקֵק Dator legio. Legislator Legifer Doctor. Dux. Princeps

Ne forte bibant & obliuiſcãtur iudiciorũ. & inde מְחֹקֵק Mechochec. i. legiſlator aut legifer. doctor. dux. princeps. vt Nu. 21. In datore legis & in baculis ſuis. Eſa. 33. Domin⁹ legifer noſter. Ponitur etiã pro doctore. vt Deut. 33. Qđ in parte ſua doctor eſſet repoſitus. Item ponitur pro duce vel principe. vt Geñ. 49. Mõ auferetur ſceptrũ de iuda & dux de femore eius. Iudi. 5. De machir principes deſcenderũt. Scribitur etiam ſine mem in principio. vt in eodẽ. Cor meũ diligit principes iſrael. & inde חֻקֵּי Chicheche. i. leges ſiue ſtatuta. vt Eſa. 10. Ve qui condunt leges iniquas. Et ſecũdũ hebreos ſignificat etiã cogitationes. vt Iudi. 5. Vbi nos legimus magnanimorũ reperta eſt cõtẽtio. Pro quo ipſi legũt. Magne cogitationes cordis uel exarationes cordis. & inde חֹק Choc ſiue חֻקָּה Chuca vl׳ חֻקַּת Chucath. i. lex. legitimũ. preceptũ. rit⁹. cultus. ius. cerimonia. ſtatutum. cõſuetudo. terminus. & eſt cõmunis generis tam in ſingulari q̃m in plurali. Geñ. 47. Et factum eſt quaſi in legem. Exo. 12. Et celebrabitis eam domino in generationibus veſtris cultu ſempiterno. i. lege vl׳ ritu ſempiterno. & in eodem. Et cuſtodietis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpetuo. & in eodẽ. Cuſtodi verbum iſtud legitimũ tibi & filiis tuis. & in eodem. Hec eſt religio phaſe. i. lex ſiue ritus phaſe. & in eodem. 13. Cuſtodies huiuſcemõi cultum ſtatuto tẽpore. & in eodẽ. 28. Legitimũ ſempiternũ erit Aaron & filiis eius. & in eodẽ. 29. Cedẽtq; in partẽ Aaron & filiorũ eius iure perpetuo. & in eo. 30. Legitimũ ſempiternũ erit ipſi & ſemini eius. Leuit. 6. Legitimum ſempiternũ erit in generationibus ueſtris. & in eodẽ. 7. Et dedi aaron & filiis eius lege perpetua. & in eodẽ. 10. Quod datũ eſt tibi & filiis tuis de oblationibus dñi. Pro quo hebrei legunt. Quia legitimum ſiue ſtatutum eſt tibi & filiis tuis. & in eodẽ. 16 Eritq; hoc vobis legitimum ſempiternũ. & in eodẽ. 18. Nec in legitimis eorum ambuletis. & in eodẽ. Et precepta mea ſeruabitis. & in eo. 26. Si in preceptis meis ambulaueritis. Nu. 9. Preceptũ idem erit apud vos tam aduene q̃m indigene. & in eodẽ. 19. Hec eſt religio victime. pro quo hebrei legunt. Hoc eſt legitimum legis ſiue hec eſt cerimonia legis. 1. Reg. 30. Et factũ eſt hoc ex die illa & deinceps cõſtitutũ & prefinitum. Ps. 2. Predicans preceptum eius. Ps. 93. Qui fingis laborẽ in precepto. Ps. 118. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Ad cuſtodienda precepta tua. & in eodẽ. Iuſtificationes tuas cuſtodiam. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Precepta tua cuſtodiã. Ps. 148. Preceptũ poſuit & nõ preteribit. Eſa. 24. Mutauerunt ius. Hiere. 32. Et accepi librum poſſeſſionis ſignatũ & ſtipulationes & rata. vbi ponitur pro rata. i. ſtatuta vel determinata. & in eo. 33. Et leges celo & terre nõ poſui. Ezech. 20. Ergo & ego dedi eis precepta nõ bona: & in eodem. 36. Sacrificium dño legitimum iuge atq; perpetuum. & ponitur ibi plurale pro ſingulari. Mich. 7. Longe fiet lex. Soph. 2. Priuſq; pariat viſio. pro quo in hebreo habetur. Priuſq; pariat lex ſiue preceptum aut ius. & in littera noſtra debet legi. Priuſq; pariat iuſſio. Quia ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. vnde beatus Hieronymus exponens predictũ locũ ſic ait. Anteq; preceptũ ſequatur effectus. Significat etiã illud quod datur alicui ex ſtatuto legis vel a natura aut ex conſuetudine. vt in aliquibus locis predictis & Geñ. 47. Quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis prebebantur. Prouer. 30. Tantũmodo victui meo tribue neceſſaria. i. cibaria ſtatuta ex natura. & in eodẽ. 51. Deditq; predam domeſticis ſuis & cibaria ancillis ſuis. i. ſtatuta cibaria Ponitur etiã pro termino. vt Iob. 14. Cõſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt. & in eodẽ. 26. Terminum circũdedit aquis. & in eodem. 38. Circundedi illud terminis meis. Eſa. 5. Et aperuit abſq; vllo termino. Item ponitur pro tempore. i. pro tempore ſtatuto. vt Iob. 14. Et cõſti tuas mihi tempus in quo recorderis mei. Ponitur etiã p voluntate. vt Iob. 23. Cum expleuerit in me voluntatem ſuam Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Cum expleuerit terminum meum ſiue ius vel legem meam. Item ponitur pro ſinu. vt in eodem. 23. Et in ſinu meo abſcondi verba oris ei⁹. Vbi p ſinu põitur in hebreo חֵק Chuc p חֵיק Chec.

Lex. Ritus Religio Cultus. Ius. Legitimũ. Precepti. Cerimõia. Conſtitutũ Preceptũ. Ius. Rata Iuſſio Statutum Terminus Voluntas. Sinus.

חָקָה Depingere. חֻקָּה Sculptum Regula. Cõſiderare

חָקָה Chaca. depingere. deſcribere. ſculpere. conſiderare. vt Ezech. 23. Cũq; vidiſſet viros depictos in pariete. & inde מְחֻקֶּה Mechuche. i. ſculptũ ſiue depictũ. pro quo btũs Hieronymus tranſtulit. Regulam. vt. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulam. Ponitur etiam pro conſiderare. vt Iob. 13. Et veſtigia pedum meorum conſideraſti. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt. Deſcripſiſti vel ſculpſiſti. Vide etiã de hoc in dictione precedenti.

חָקַר Querere. Explorare. Inueſtigare. Requirere Scrutari. Supputare Probare. Inueſtigatio. Veſtigia.

חָקַר Chacar. querere. inueſtigare. ſcrutari. explorare. conſiderare. ſupputare. probare. Deut. 13. Quere ſollicite & diligenter. Iudi. 18. Vt explorarent terram & diligenter inſpicerent. i. diligenter inueſtigarent vel conſiderarent. & in eodem. Dixerũtq; eis ite & cõſiderate terram. 1. Reg. 20. Si inueſtigauero ſententiam patris mei. 1. Paralip. 19. Vt inueſtigent & ſcrutẽtur terram tuã. 2. Paralip. 4. Ita vt ignorarent pondus eris. Pro quo hebrei legunt. Non poterat inueſtigari põdus eris. Et eſt ſenſus ſicut in littera nẽa. Iob. 5. Vt inueſtigauim⁹ ita eſt. & in eo. 28. Et enarrauit & preparauit & inueſtigauit. & in eodem. 29. Et cauſam quam neſciebam diligẽtiſſime inueſtigabam. Ps. 43. Nõne deus requiret iſta. Prouer. 18. Et venit amicus eius & inueſtigauit eum & in eoẽ. 25. Gloria regũ inueſtigare ſermonẽ. & in eo. 28 Et pauper prudens ſcrutabitur eũ. Eccls. 12. Et inueſtigans compoſuit parabolas multas. Threſi. 3. Et queramus & reuertamur ad dominũ. Ponitur etiam pro ſupputare. vt Hiere. 46. Succiderũt ſaltum eius ait dominus quia ſupputari non poteſt. Significat etiam probare. vt. Ps. 138. Dñe probaſti me. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dñe inueſtigaſti me. & in eodem. Proba me deꝰ & ſcito cor meũ. & etiã beatus Hieronym⁹ in hoc loco trãſtulit. Scrutare me deus & cognoſce cor meum. & inde חֵקֶר Chécher. i. inueſtigatio vl׳ ſcrutatio. vt. Ps. 144. Et magnitudinis eius non eſt finis. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Et magnitudinis eius nõ eſt inuentio. i. non eſt inueſtigatio vl׳ ſcrutatio. Prouer. 25. Celum ſurſum & terra deorſum & cor regum inſcrutabile. pro quo hebrei legunt. Et cordis regum non eſt ſcrutatio. i. nõ eſt eius ſcrutari ſupradicta. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem. Sicut qui mel multum comedit non eſt ei bonum: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria. Eſa. 40. Nec eſt inueſtigatio ſapientie eius. Ponitur etiam pro veſtigiis. vt Iob. 11. Forſitan veſtigia dei comprehendes. Pro quo hebrei legunt. Forſitan inueſtigationem vel ſcrutationem dei comprehendes.

חָרַר Arere. Exſiccare. Exaſperare.

חָרַר Charar. arere. exſiccari. ſuccẽdi. eſtuare. iraſci: ſiue ira ſuccendi. Et cõmuniter ſcribitur per ſimplicem res. vt Iob. 30. Et oſſa mea aruerunt pre caumate. Scribitur in predicto loco cũ he in fine. & aliqñ ſcribitur cũ nun in principio. ſ. quando eſt verbum paſſiuum prime coniugatiõis. vt. Ps. 68. Rauce facte ſunt fauces mee. pro quo he. le. Aruit ſiue exiccatum eſt guttur meũ. Vnde beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Exaſperatũ eſt guttur meũ. Ps. 101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt. i. exſiccata ſũt. Hiere. 6. Defecit ſufflatorium in igne. i. combuſtũ vel ſuc-

Succidere

cenſum eſt.Ezech.15.Et medietas eius redacta eſt in fauillam.pro quo hebrei legunt.Et medietas eius exſiccata eſt ſiue exaruit vł ſuccẽſa eſt.& in eo.Quãto magis cum illud ignis deuorauerit & conſumpſerit.i.ſuccenderit.Põitur ẽt

Labescere Liquefieri

pro tabeſcere vel liquefieri.vt Ezech.24.Et oſſa tabeſcent & in eodẽ. Vt incaleſcat & liquefiat es eius.Sed etiã in predictis locis hebrei dicũt ꝙ ſignificat exſiccare vel ſuccẽdere. Itẽ ponitur ꝓ inſanire.vt Eſa.24.Ideoq; inſaniẽt cultores

Inſanire

eius.Et etiã in predicto loco hebrei legunt.Areſcent vł ſuccendentur habitatores eius.Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra.Nã ſignificat etiã furere vel iraſci quod eſt idẽ qđ inſanire.De quo vide infra in dictione חָרָה Chara. & inde

חֲרָרִים Siccitas

חֲרָרִים Charerim.i.ſiccitas.vt Hiere.17. Sed habitabit in ſiccitate in deſerto.& ſcribitur pluraliter in hebreo in predicto loco:& nunq; reperitur in numero ſingulari.duplicatur ẽt aliqñ littera cheth & dr חַרְחַר Charchar.i.incẽdit vel

חרחר Succẽdere.

ſuccendit.vt Prouer.26.Sic homo iracundus ſuſcitat rixas ideſt ſuccendit vel incendit rixas.& inde חַרְחֻר Charchur.

חרחר Ardor.

ideſt morbus ardens ſiue ardor. Deut.28. Ardore & eſtu & aere corrupto.

חָרַב

חָרַב Charab.arere. exſiccare. vaſtare. deſolare. deſtruere. diſſipare.deſertum facere.ſiue deſertum eſſe. Geñ.8. Primo menſe prima die mẽſis iminute ſunt aque. Pro quo hebrei legunt.Exſiccate ſunt aque.& in eo. Vidit ꝙ exſiccata eſſet ſuperficies terre.Iudi.16.Si ſeptem neruiceis funibus necdũ ſiccis.Iob.14.Et fluui? vacuefactus areſcat.Pro quo hebrei legunt.Et fluui? exſiccetur & areſcat.Eſa.19.Et fluuius deſolabitur.i.areſcet atq; ſiccabitur. & in eo. 37. Et ſiccaui veſtigio pedis mei omnes riuos aggerum. & in eo. 44.Qui dico profundo deſolare.Pro quo hebrei legunt. Qui dico ꝓfunditati.ſ.maris vel fluminis areſcere vel exſiccare.Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra:quia eſt equiuocũ ad vtrũq;.& in eodẽ.51.Numquid nõ tu ſiccaſti mare.

Exſiccare Areſcere Deſolare Siccare

Deſertũ facere.

Hiere.51.Et deſertum faciam mare eius.i. exſiccabo mare eius. Oſee.13. Et deſolabit fontẽ eius.i.exſiccabit. Naũ.1. Et oĩa flumina ad deſertum deducens. Pro quo hebrei legunt.Et oĩa flumina exſiccans ſiue areſaciens.& inde

חָרְבָה Deſertũ eſt Deſolare Deſertũ facere. Deſtruere. Vaſtare

חָרְבָה Charaba.i.ſiccũ aridũ ſiue arida.vt Geñ.7.Et cũcta in quibus ſpiraculũ vite eſt in terra mortua ſunt.Pro quo hebrei legunt.Et cuncta in quibus ſpiraculũ vite eſt in arida mortua ſunt.Exo.14.Et vertit mare in ſiccum. Leuit.7. Siue oleo conſperſa ſiue arida fuerit.Prouer.17.Melior eſt bucella ſicca cum gaudio.Eze.30.Et faciã alueos fluminũ aridos.& inde חֹרֶב Chóreb.i.ſiccitas.calor.eſtus.vt Iudi.6.Et in omni terra ſiccitas.& in eodem.Oro vt ſolum vellus ſiccum ſit.& in eodem.Et fuit ſiccitas in ſolo vellere. Eſa.25. Vmbraculũ ab eſtu.& in eo.Sicut eſtus in ſiti.& in eodẽ.Et quaſi calore ſub nube torrente.Hiere.5. Siccitas ſuper aq̃s eius.Aggei.1.Et vocaui ſiccitatẽ ſuper terram.Scribitur ẽt cum puncto cegol in prima ſyllaba & dicitur חֵרֵב Chéreb. ideſt eſtus.vt Deut.28. Ardore & eſtu. Scribitur etiam cũ nun & dicitur חָרְבָּן Charbon.i.ſiccitas vel eſtas.Ps.31. Dũ confringitur ſpina.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Cum exarſerit eſtas. Itẽ חָרַב Charab. Deuaſtare.deſolare.deſtruere.diſſipare.deſertum eſſe. Iudi.16.Qui deleuit terram noſtrã.i.deuaſtauit vel deſolauit.Nec.2.Ciuitas domus ſepulchrorũ patrũ meorum deſerta eſt.Eſa.34.A generatione in generationem deſolabitur.& in eodẽ.37.Deſertas fecerunt reges aſſyriorũ terras & regiones earum.& in eodem.49.Deſtruentes te & diſſipantes a te exibunt.& in eodem.60.Et gẽtes ſolitudine vaſtabuntur.Hiere.2.Et porte eius deſolamini vehementer. & in eodẽ.26.Et vrbs iſta deſolabitur. & in eodem. 33. In loco iſto quem vos dicitis eſſe deſertum.& in eodẽ.50. Diſſipa & interfice quos poſt eos ſunt.& in eo. Diſſipate vniuerſos fortes eius.Ezech.6.Vrbes deſerte erunt.& in eodẽ Et diſſipabuntur & interibunt are veſtre.& in eodem.26. Implebor:deſerta eſt.& in eodem.Cum dedero te vrbẽ deſolatã.Soph.3.Deſertas feci vias veſtras.Aggei.i.quia domus mea deſerta eſt.& inde חֹרֶב Chóreb.i. deſtructio ſiue deſtructum vel deſertũ. ſolitudo.vt Eſa.61.Et inſtaurabũt ciuitates deſertas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. ciuitates deſtructionis.i.ciuitates deſtructas vel deſertas ſicut eſt in littera noſtra. Eze.29. Et erit terra egypti in deſertum & in ſolitudinem. Soph.2.Et coruus in ſuperliminari. Pro quo hebrei legunt.Et deſtructio in ſuperliminari.Sed ſi ſcribatur cum ayn in prima tũc ſignificat corũ. & in plurali חָרְבוֹת Charboth ſiue חָרָבוֹת Charaboth.i. deſtructiones aut deſtructa vel deſerta. vt Eſa. 48. Non ſitierunt in deſerto.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.in deſertis.vel ſecundũ primã ſignificationem in ſiccitatibus. & in eodẽ.61.Et edificabunt deſerta a ſeculo.Ezech.13. Quaſi vulpes in deſerto.pro quo he.le.In deſertis. & in eo. 36. Torrentibus vallibuſq; & deſertis parietinis.& in eo.Et inſtauratiuero ruinoſa.pro quo he.le.Et edificabuntur deſerta & in eo.Et ciuitates deſerte & deſtitute.Ps.108.Et eiiciãtur de habitationibus ſuis·pro quo beat? Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãſtulit. Et exquirãtur in parietinis ſuis.Scribitur etiam cum mem vel nun & dicitur מְחֹרָבוֹת Machoraboth ſiue נְחֹרֶבֶת Necheraboth.vt Ezech. 29.Et ciuitates eius in medio vrbium ſubuerſarum.vbi ponitur pro ſubuerſis.& in eodem.30.Et vrbes eius in medio ciuitatum deſertarum erunt.& inde חֶרֶב Chéreb ſiue חֹרֶב Chéreb.i.gladius.enſis.culter.mucro.& ſecundũ hebreos eſt genus ad omnia ferramenta acuta quibus ſcindimus. Geñ.3.Et flãmeum gladium atq; verſatilem. & in eo. 27. Vines in gladio.& in eo.48.Quam tuli de manu amorrei in gladio & arcu meo. Exo.5. Ne accidat nobis peſtis aut gladius.& in eodem.20.Si enim leuaueris cultrũ tuum ſup eum polluetur.Leuit.26.Et gladius non tranſibit termios veſtros.Nu.22.Cernens aſina angelum ſtantem in via euaginato gladio. Deut.33.Scutum auxilii tui & gladius glorie tue.Iudi.3.Qui fecit ſibi gladium ancipitem.& in eo.Et tulit ſicam de dextero femore ſuo.ideſt & tulit gladium.& in eodem.7.Gladius domini & gedeonis.1.Reg.13.Non eſt inuentus enſis & lancea in manu totius populi.2. Reg.2. Nũ vſq; ad internitionem tuus mucro deſeuiet. Iob.41.Cum apprehenderit eum gladius non ſubſiſtet. Ps.36.Gladium eorum intret in cor ipſorum.Ps.43.Neq; enĩ in gladio ſuo poſſederunt terram.Eſa.27.In die illa viſitauit dominus in gladio ſuo.Hiere.4.Et ecce peruenit gladius vſq; ad animam.& in eodem.33.Et ad munitiones & ad gladium.& in eodem.47.Vſquequo cõcideris o mucro dñi.Ezech.5.Sume tibi gladium acutum radentẽ pilos.& in eo. 21. Mucro euagina te.& in plurali חַרְבוֹת Charboth ſiue חַרָבוֹת Charaboth.vt Ioſ.5. Fac tibi cultros lapideos.3. Reg. 18. Incidebant ſe iuxta ritum ſuum in cultris & lanceolis.Eſa.2.Et cõflabunt gladios ſuos in vomeres.Ponitur etiam pro inſtrumentis ferreis acutis quibus muri deſtruuntur.Pro q̃ btũs Hieronymus tranſtulit Armaturã.vt Ezech.26. Et turres tuas deſtruet in armatura ſua.& inde verbum חָרַב Charab. Quod ſignificat pugnare.ſiue trucidare.vt.4 Reg.3. Pugnauerunt reges contra ſe & ceſi ſunt mutuo.

Diſſipare.

חָרְבוֹת Deſerta.

Ruinoſa.

Parietine

מְחֹרָבוֹת Subuerſe. Deſerte

חֶרֶב Gladius.

Culter.

Mucro

חָרְבוֹת Cultri.

Gladij.

Armatura

חָרַב Pugnare.

חָרַן Cõtrahere Timor.

חָרַן Charag.contrahere.conſtringere.vt. 2.Reg.22.Et cõtrahentur in angustiis ſuis.& ſolum inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldaica ſignificat timorem.

חַרְגֹּל Chargol. ſpecies volatilis quattuor habēs pedes. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. ophimachū. vt Leuit. 11. Atacus atq; ophimachus. & ſolū inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q; eſt genus locuſte.

Ophimachus.

חָרַד Charad. pauere. formidare. timere. expaueſcere. obſtupeſcere. admirari. terrere. tremere. cōmoueri. vt Geñ. 17. Expauit iſaac ſtupore vehementi. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Iudi. 7. Qui formidoloſus & timidus eſt. & in eodē. Turbato omni exercitu. pro quo hebrei legūt. Et omnē exercitum pauere fecit: ſiue exterruit. 1. Reg. 4. Erat aūt cor eius pauens p̄ arca domini. & in eo. 15. Et oñis populus perterritus eſt qui ſequebatur eum. & in eodē. 14. Sed & omis populus ſtationis qui ierat ad preliandū obſtupuit. & in eodem. 16. Et admirati ſūt ſeniores ciuitatis. 2. Reg. 17. Percutiam eū: cūq; fugerit omnis populus qui cum eo eſt percutiam regem deſolatum. pro quo hebrei legunt. Terrebo eum & omnem populū qui cum eo eſt: & percutiam regem ſolū. 3. Reg. 1. Territi ſunt ergo & ſurrexerunt. Iob. 11. Et non erit qui exterreat. & in eo. 37. Super hoc expauit cor meū. Eſa. 29. Et ſtupebunt & timebunt a facie cōmotionis manus dñi. & in eodem. 66. Audite verbum domini qui tremitis ad verbum eius. Ezech. 30 Egredientur nuncii a facie mea ad conterendā ethiopiam. Pro quo hebrei legunt. Ad terrendam ſiue ad exterrendā ethiopiam: vel vt contremiſcere faciant ethiopiam: ſiue vt expaueſcere faciant ethiopiam. & in eo. 32. Et obſtupeſcēt reges ſinguli pro anima ſua. Oſee. 11. Et formidabunt filii maris. & in eodē pōitur pro auolare. vbi dicitur. Auolabūt quaſi auis ex egypto. Pro quo hebrei legunt. Mouebuntur ſiue cōmouebūtur q̄ſi auis ex egypto. i. velociter cōmouebuntur pre timore vel terrore. Ponitur etiā pro laborare vl' miniſtrare: quod eſt motus quidam. vt. 4. Reg. 4. Ecce ſedule in omnibus miniſtraſti nobis. pro quo hebrei legunt. Ecce laboraſti pro nobis omnē laborem iſtū. Siue ecce miniſtraſti pro nobis oñe miniſterium iſtud. vbi pōitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & inde חֲרָדָה Charada. i. ſtupor. tremor. terror. timor. vt Geñ. 27. Stupore vehemēti & vltra q̄ credi poteſt admirans ait. Ezech. 26. Et induētur ſtupore. vbi ponitur in hebreo חֲרָדוֹת Charadoth in numero plurali. Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro miraculo quod eſt res ſtupenda. 1. Reg. 14. Et factum eſt miraculum in caſtris. & in eodem. Et factum eſt quaſi miraculū a deo. Prouer. 29. Qui timet hominem cito corruet. pro q̄ hebrei legunt. Timor ſiue tremor hominis dabit ruinam. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

Expaueſcere. Pauere. Terrere Obſtupeſcere. Admirari. Timere Tremere. Formidaſſ. Cōmoueri Miniſtraſſ Stupor Miraculū Timor

חָרָה Chara. iraſci. indignari. furore ſuccēdi. emulari. Geñ. 4. Quare iratus es. Exo. 32. Cur domine iraſcitur furor tuus contra populū tuum. Deut. 11. Iratuſq; dñs claudat celum. & in eodē. 31. Et iraſcetur furor meus contra eum. 2. Reg. 22. Qñ iratus eſt eis. & in eodem. 24. Et addidit furor domini iraſci contra iſrael. 4. Reg. 22. Iratus eſt furor eius contra iudam. Iob. 32. Porro aduerſum amicos ei⁹ indignatus eſt. Ps. 123. Cum iraſceretur furor eorum in nos. Ione. 4. Putas ne bene iraſceris tu. Zach. 10. Super paſtores iratus eſt furor meus. Scribitur etiā ſine he. vt Geñ. 4. Iratuſq; eſt cain vehementer. Exo. 32. Iratuſq; valde proiecit de manu tabulas. Nu. 12. Iratuſq; contra eos abiit. Scribitur etiam cum nun in principio. ſ. qñ eſt verbum paſſiuū prime coniugationis. Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit pugnare. vt Canti. 1. Filii matris mee pugnauerunt contra me. Eſa. 41. Omnes qui pugnant aduerſum te. Vide ēt de hoc ſupra in dictiōe חָרַר Charar. Inde חֳרִי Chori. i. ira. vt Exo. 11. Et exiuit a pharaone iratus nimis. pro quo hebrei legunt. Et exiuit a pharaone cum ira furoris. Deut. 30 Que eſt hec ira furoris ei⁹ imenſa. & inde חָרוֹן Charon. ira. furor. vt Exo. 15. Miſiſti iram tuam. & in eo. 32. Quieſcat ira tua & eſto placabilis. 4. Reg. 22. Verūtamen nō eſt auerſus domin⁹ ab ira furoris ſui magni. Ps. 2. Et in furore ſuo conturbabit eos. Ps. 84. Auertiſti ab ira indignationis tue Ponitur etiam חָרָה Chara pro emulari. vt Ps. 36. Noli emulari in malignātibus. & in eo. Noli emulari in eo qui p̄ſperatur in via ſua. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit Contendere. & inde verbū tertie coniugationis. ſ. הֶחֱרָה Hechera. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. In monte. Nec. 3. Poſt eū in monte edificauit Baruch filius Zachai. Quod poteſt legi ſic. ſ. poſt eum emulatus. ideſt imitatus edificauit Baruch filius Zachai. vel ſecūdū primā ſignificationē irat⁹. quia fortaſſe inuitus edificauit: tamen ſi pro littera cheth ſcribatur cū littera he: que eſt quaſi eiuſdem figure: vt dicatur הָחֳרָה Hahára tunc ſignificat in monte ſicut eſt in littera noſtra.

Ira. Ira. Furor Emulari. In monte.

חָרוּז Charuz. monile. torques. & ſolum inuenitur in nūero plurali. ſ. חֲרוּזִים Charuzim vt Canti. 1. Collum tuum ſicut monilia. & ſecundum aliquos hebreos ſcribitur etiam cum aleph in principio loco cheth. Ezech. 27. Vbi nos legimus cedros quoq; habebāt in negociationibus tuis. pro quo ipſi legunt. Monilia ſiue torques habebāt in negociationibus tuis. Sed melius in tranſlatione noſtra. De quo vide ſupra in dictione אֶרֶז Erez.

Monile חֲרוּזִים

חַרְחַר Charchar. ſuccendere. ſiue incitare. ſ. rixas vl' iurgia De quo vide ſupra in dictione חָרַר Charar.

חָרֵט Cheret. ſtilus: ſiue opus fuſorium. Eſa. 8. Et ſcribe in eo ſtilo hominis. Exo. 32. Formauitq; opere fuſorio. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & formauit eum ſtilo. ſcilicet ferreo. & inde חֲרִיטִים Charitim. Pro quo beat⁹ Hieronymus tranſtulit Acus. ſ. ornamētū muliebre. Eſa. 3. Linteamina & acus. Ponitur etiam pro marſupiis vel ſaccis. vt 4. Reg. 5. Ligauitq; duo talenta argenti in duobus faccis.

חָרְטֹם Chartom. hariolus. incantator. maleficus. vt Dañ. 2. A bomni hariolo & mago. & in plurali חַרְטֻמִּים Chartumim. i. incantatores ſiue harioli aut malefici. Exo. 7. Fecerunt etiam ip̄i per incantatiōes egyptiacas. & in eodem. Feceruntq; ſimiliter malefici egyptiorum. & in eodē. 8. Fecerunt aūt & malefici per incantationes ſuas ſimiliter. & in eodem. Et dixerunt malefici ad pharaonem digit⁹ dei eſt. Dañ. 2. Precepit aūt rex vt conuocarentur harioli. Ponitur etiam pro coniectoribus. vt Geñ. 41. Miſit ad omnes cōiectores egypti.

Sculus. חֲרִיטִים Acus. Sacci חָרְטֹם Hariolus. חַרְטֻמִּים Incantationes Malefici Harioli Cōiectores

חָרַךְ Charach. inuenire. Prouer. 12. Non inueniet fraudulētus lucrū. & ſolū inuenitur in predicto loco. & dicūt hebrei q; ſignificat inurere vl' adurere ſiue aſſare. vnde in predicto loco ipſi legunt. Non inuret ſiue non aſſabit fraudulētus venationem ſuam. Quod ſic exponitur ab hebreis: quaſi dicat. Quidquid dolo vel fraude acquiritur velociter peribit nec fraudulentus fruetur eo. Alii vero dicunt q; ſignificat ſtigmatizare ſiue ſignare. i. ſigna vel ſtigmata in rebus propriis ponere: vt inter alienas poſſint cognoſci vel inueniri. & in lingua chaldaica ſignificat adurere. Dañ. 3. Et capillus capitis eorum non eſſet aduſtus. Item חַרְכִּים Charachim. cancelli. Canti. 2. Proſpiciens per cancellos. & ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Inuenire. Inurere Aūrere חַרְכִּים Cancelli.

חָרֻל Charul. ſentis. vrtica. ſpina. Iob. 30. Et eſſe ſub ſentibus delicias computabant. Prouer. 14. Et ecce totum repleuerant vrtice. Soph. 2. Siccitas ſpinarū & aceruū ſalis.

חָרָם Charam. delere. deſtruere. deſolare. occidere. anathematizare. deuouere. cōſecrare. Nu. 21. Delebo vrbes

Sentis. Vrtica Spine חָרָם

eius. Esdre.10. Auferetur vniuersa substantia eius. Pro q̄ hebrei legunt. Destruetur vniuersa substantia eius: siue occidentur vniuersa pecora eius. Esa.11. Et desolabit dñs linguam maris egypti. Item significat occidere siue interficere. vt Exo.22. Qui immolat diis occidetur. Nu.21. Quem ille interfecit subuersis vrbibus eius. Ios.6. Et interfecerūt omnia que erant in ea. & in eodē.10. Regemq; illius interfecit. & in eodē. Sed omne quod spirare poterat interfecit. Hiere.50. Dissipa & interfice. & in eodē. Et interficite eā. Item significat anathematizare. vt Ios.6. Vos aūt cauete ne de his que precepta sūt quippiam cōtingatis & sitis preuaricationis rei: & omnia castra israel sub peccato sint. pro quo hebrei legunt. Vos aūt cauete ab anathemate ne anathematizemini: & accipiatis de anathemate: & ponatis castra israel in anathemate. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ponitur etiā pro consecrare vel deuouere aliqd dño: ne quis eo fruatur q̄si sit anathema. Leuit.27. Et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. & in eo. Oīne quod domino consecratur siue homo fuerit siue animal. & in eo. Quidquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum est domino. & inde חֵרֶם Cherem. i. cōsecratio. anathema: occisio. interfectio. rete. siue sagena. vt Leuit. 27. Et omnis consecratio que offertur ab homine nō redimetur. pro quo he. le. Et omnis consecratio que cōsecratur vt deuouetur ab homine. vbi ponitur verbum & nomē ab eo deriuatum. Nu.15. Omne quod ex voto reddiderint filii israel tuum erit. Pro quo he. le. Omnis consecratio. i. oīne quod deuouetur in israel. s. domino: tuum erit. & cōmuniter ponitur pro anathemate. Deut.7. Nefias anathema sicut & illud est. & in eodem. Quia anathema est. & in eo.13. Et non adherebit de illo anathemate quicq̄ in manu tua. & Ios.6. Sitq; ciuitas hec anathema. & in eo. Tulerūtq; de anathemate. & in eo. Quia pollut? est anathemate. Zach. 14. Et anathema non erit amplius. Malach.4. Et percutiā terram anathemate. scribitur etiā cum he in fine. vt Nu.21 Et vocauit nomen loci illius horma. i. anathema. Item ponitur pro morte vel interfectiōe. vt.3.Reg.20. Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua. Esa.14. Et sup populum interfectionis mee ad iudicium. Mich.7. Vir fratrē suum ad mortem venatur. Significat etiam rete vel sagena quibus aues vel pisces capiuntur. vt Eccls.7. Que laqueus venatorū est & sagena cor eius. Ezech.26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. Abach.1. Traxit illud in sagena sua. & in eodem. Propterea immolabit sagene sue. Itē חָרוּם Charum. i. ille qui habet maculam in naribus. s. qui habet nasum grandiorem vel minorem quam homines communiter hīt. vt Leuit. 21. Si vel puo vel grādi vel torto naso.

חַרְמֵשׁ Falx — Chermes. falx. Deut.25. Falce autem non metes. & solum inuenitur in predicto loco.

חֶרֶס Sol. חַרְסָה Sol. חַרְסִית Orientalis. — Chéres. sol. vt Iob.9. Qui precipit soli & nō oritur. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur חַרְסָה Charsa. vt Iudi.14. Die septimo ante solis occubitum. & inde חַרְסִית Charsith. i. orientalis secundū hebreos. vt Hiere.19 Iuxta introitū porte fictilis. Pro quo hebrei legunt. Iuxta introitum porte orientalis. Potest etiam deriuari a dictione חֶרֶשׂ Chéres. Que significat testam siue fictile: quia secūdū hebreos frequenter ponitur littera sin cum apice cibboleth pro littera samach. vnde beatus Hieronymus in explanationibus super Esaiam capō.19. sic ait. Chéres em̄ verbū ambiguum est & testa dicitur & sol. eo qd̄ vtrūq; areat & siccum sit. hec Hieronymus. Item חֶרֶס Cáhres. i. prurigo. Deut.28. Scabie quoq; & prurigine.

חָרַף Testa. Prurigo — Charaph. exprobrare. improperare. blasphemare. cō uiciari. ignominiam facere. reprehendere. morti uel discrimini se offerre. hyemare. Iudi.8. Super quibus exprobrastis mihi dicentes. 1. Reg.17. Ego exprobraui agminibus israel hodie. & in eo. ad exprobrādū em̄ israel ascēdit. & in eodem. Quis est enim hic philisteus incircumcisus qui exprobrauit aciem dei viuentis. 2. Reg.22. Et blasphemauit israel. & in eo.25. Quando exprobrauerunt philistiim. 4. Reg.19. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Ps.41. Exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei. Ps.54. Q̄m̄ si inimicus me? maledixisset mihi. pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Non em̄ inimicus exprobrauit mihi. Ps.68. Et opprobria exprobrātium tibi ceciderunt super me. Ps.75. Vsq; quo deus improperabit inimicus. Ps.118. Et rñdebo exprobrātib? mihi verbū. Prouer.27. Vt possim exprobrāti respōdere sermonem. & inde חֶרְפָּה Cherpa. i. opprobrium. imperiū. ignominia vt Geñ.30. Abstulit de? opprobrium meū. 1. Reg.17. Et tulerit opprobriū de israel. 2. Reg.13. Ego em̄ ferre non potero opprobriū meū. Ps.21. Opprobriū hoim & abiectio plebis. Ps.68. Improperium expectauit cor meū. Esa.4. Auser opprobrium nostrū. & in eo.20. Ad ignominiam egypti. & in plurali חֶרְפּוֹת Cherphoth siue חֲרָפוֹת Charaphoth Ps.68. Et opprobria exprobrantiū tibi. Dañ.12. Alii in opprobriū vt videant semp. Q̄d in hebreo legitur pluraliter scilicet in opprobria. Significat ēt reprehēdere. vt Iob.27 Neq; em̄ reprehēdit me cor meū. Et secūdū hebreos significat etiā desponsare. vt Leuit.19. Pro eo qd̄ nos habemus Que sit ancilla etiā nobilis. hebrei legunt. Que sit ancilla desponsata viro. Sed nō habet simile vnde significet despōsare. Significat ēt offerre se discrimini vel morti. vt Iudi.5. Zabulon vero & Neptalim obtulerunt animas suas morti. Item חָרַף Charaph. i. hyemare. vt Esa.18. Et oēs bestie terre super illū hyemabunt. & inde חֹרֶף Chóreph. i. hyems. vt Geñ.8. Estas & hyems. Amos.3. Et percutiā domū hyemalem cū domo estiua. Zach.14. In estate & hyeme erūt. Item ponitur pro frigore. vt Prouer.20. Propter frig? piger arare noluit. Ponitur etiā pro iuuētute vel adolescētia. vt Iob. 29. Sicut fui in diebus adolescentie mee.

חָרַץ Mutire — Charas. mutire. latrare. inire prelium. decernere. prescindere. decidere. Exo.11. Apud oēs aūt filios israel non mutiet canis. Ios.10. Nullus contra filios israel mutire ausus est. & aliqui hebrei exponūt pro mutire. s. mouere linguam & exacuere. Itē significat inire preliū. vel secūdū hebreos exacuere se ad preliū. vt.2.Reg.5. Tūc inibis preliū. Itē ponitur pro decernere. vt.3.Reg.20. Hoc est iudicium tuū quod ipse decreuisti. & inde נְחֻרָצָה Necherasa. i. concisa vel decisa. pro quo beatus Hieronymus transtulit Abbreuiationē. Esa.10. Consumationē enim & abbreuiationem dñs deus exercituū faciet. & in eo.28. Consumationē enim & abbreuiationem audiui. Quod hebrei exponunt consumationē decisam uel definitam. & inde חָרוּץ Charus. i. precisio vel concisio aut abbreuiatio. Iob.14. Breues dies hominis sunt. Esa.10. Consumatio abbreuiata. i. decisa vel definita. Ioel.3. Populi in valle cōcisiōis. & in eo. Quia iuxta est dies dñi in valle cōcisionis. Significat etiā חָרוּץ Charus secūdū hebreos hominē rectū & iustum vel diligentē cui? opera sunt decisa & definita ratiōe & intellectu. Pro q̄ btūs Hieronymus trāstulit fortē vel robustū. vt Prouer.10. Manus aūt fortium diuitias parat. & in eo.12. Manus fortium dominabitur. & in eo.21. Cogitatiōes robusti semp in abūdantiā. Ponitur etiā pro diligente vel sollicito. Itē חָרִיץ Charus. significat instrumentū quo frumentum trituratur siue excutitur: eo quod est acutum & scindit fruges. vt Esa.28.

Exprobrare — Blasphemare — Improperare — Improperiū Ignominia. חֶרְפּוֹת — Reprehendere. — Desponsare — Offerre se morti. — Hyemare חָרַף — Hyems — Frigus — Adolescentia. — Mutire — Inire preliū. — Decernere נְחֻרָצָה — Abbreuiatio. — Decisa. — Abbreuiatio. — Concisio חָרוּץ — Fortis. — Robustus Sollicitus

Serra. Non em̄ in serris triturabitur git.vbi ponitur pro serris.& in eo. 41.Ego posui te quasi plaustrum triturans.vbi ponitur pro triturāte.& in plurali חֲרוֹצוֹת Charusoth.i. plaustra quibus triturantur. vt Amos .1.Eo q̄d triturauerunt in plaustris ferreis galaad.& inde חֲרִיצִי Chariſe. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Carpēta.vt.2.Reg.13. Et circūegit ſuper eos ferrata carpenta.ſ.ſcindētia.&.1.Paralip.20. Et fecit ſuper eos tribula & trahas & ferrata carpēta tranſire.Ponitur etiam חֲרִיצִי Chariſe pro caſeis vl̄ pro formelis caſei. vt.1.Reg.17.Et decem formelas caſei has deferes. pro quo brei legunt. Decē caſeos lactis hos deferes.ponitur ēt חָרוּץ Charus pro habēte cicatricē.vt Leuit.22.Si cicatricem habens ſi papulas. Item חָרוּץ Charus.i.menia ſiue murus:eo quod in parte ſupiori tendunt ad acutatē. Dañ.9.Edificabitur platea & muri. Item חָרוּץ Charus.i.aurū.vt Iob.41. Sternet ſibi aurū quaſi lutum.Ps.76. Et poſteriora dorſi eius in pallore auri.Prouer.3.Melior eſt acquiſitio eius negociatione auri.& in eo.8.Doctrinā magis q̄ aurum eligite.& in eo.Melior eſt fructus eius auro & lapide precioſo. & in eo.12.Et ſubſtantia hominis erit auri preciū.Zach.9 Et aurū vt lutū platearū.Itē חָרָץ Charas in lingua chaldaica ſignificat lumbū vel renes.Dañ.15.Et compages renum eius ſoluebantur.

חָרָצִים Charſub. nodus ſiue colligatio. & ſolum inuenitur in nūero plurali.ſ.חֲרָצוֹת Charſuboth.vt Eſa.58. Diſſolue colligationes impietatis.Ps.72.Quia non eſt reſpectus morti eorū.pro quo he.le.Quia nō ſūt colligationes ſiue vincula morti eorū.Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Quia nō cogitauerūt de morte ſua.i. nō ſunt eis colligantia & innodatiōes morti eorū.

חָרָצָן Charſan.acinus.i.granulū vue. & ſolū inuenitur in numero plurali.vt Nu.6.Ab vua paſſa vſq̄ ad acinum.pro quo hebrei.le.Ab acinis vſq̄ ad folliculū.ſ.vue.

חָרַק Charac.fremere.frendere.ſtridere.ſ.dentib⁹.vt Iob.16.Infremuit cōtra me dentibus ſuis.Ps.34. Frēdue runt ſuper me dentibus ſuis.Ps.36.Et ſtridebit ſup eū dentibus ſuis.Ps.111. Dentibus ſuis fremet & tabeſcet.Threñ.2 Et fremuerunt dentibus.

חָרַשׁ Charas.ſilere.tacere.diſſimulare ſe audire.obſurdeſcere.tacitū cogitare.arare. Geñ.34.Siluit donec venirent.Nu.30.Et tacuerit voti rea erit.& in eo.Qua die audierit vir & nō cōtradixerit:voti rea erit.Pro q̄ he.le.Quia die audierit vir & tacuerit:voti rea erit. & eſt idē ſenſus cū littera noſtra.& in eo.Si audierit vir & tacuerit. & in eodē. Q̄d ſi audiens vir tacuerit.Iudi.16.Et ibi tota nocte cū ſilentio preſtolabantur.pro quo.he le.Et ſiluerūt ibi tota nocte.1. Reg.7. Ne ceſſes p nobis clamare ad dñm deū nr̄m. ideſt ne ſileas a clamore.Nee.5.Et ſiluerunt nec inuenerūt quid reſponderent.Iob.11.Tibi ſoli tacebūt hoīes.& in eo. 41.Non parcam ei.Pro quo he.le. Non tacebo mendacia eius.Ps.27.De⁹ me⁹ ne ſileas a me.Ps.34. Vidiſti dñe: ne ſileas.Ps.38.Ne ſileas q̄ñ aduena ego ſum apud te.Ps.49 De⁹ noſter nō ſilebit.Eſa.41. Taceant ad me inſule.& in eo. 42. Silui patiens fui.Soph.3.Silebit in dilectiōe ſua. Item ſignificat diſſimulare ſe audire: vel obſurdeſcere.vt.1.Reg. 10.Ille aūt diſſimulauit ſe audire.Mich.7.Et aures eorum ſurde erūt.& inde חֵרֵשׁ Cheres.i.ſurdus.Exo.4. Aut quis fabricatus eſt mutū & ſurdū.Leuit.19.Non maledices ſurdo.Ps.37.Ego aūt tanq̄ ſurdus non audiebā.Ps.57.Sicut aſpidis ſurde.Eſa.29.Et audient in die illa ſurdi verba legis.& in eo.35.Et aures ſurdorum patebunt. & in eo. 42. Surdi audite.& inde חֵרֵשׁ Chéres.i.tacite ſiue clam.pro q̄ beatus Hieronymus tranſtulit in abſcondito. Ioſ.2. Miſit igitur Ioſue filiꝰ nun de ſethim duos viros exploratores in abſcondito.Item חָרַשׁ Charas.i.tacite cogitare: vel tacite cōtemplari.vt Geñ.24.Ipſe aūt cōtemplabatur eam tacite.1.Reg.23.Quia prepararet ei ſaul clā malū.i.tacite cogitaret.Iob.4.Quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem.pro quo he.le.Quin potius vidi cogitantes iniquitatem.Prouer.3.Ne moliaris amico tuo malū.pro quo he.le. Ne cogites contra amicū tuū malū.& in eo.6. Cor machinās cogitationes peſſimas.i.cogitans.& in eo. 12. Dolꝰ in corde cogitantiū mala.& inde חָרַשׁ Charas ſiue חֹרֵשׁ Chores.i.faber.artifex.opifex.ſiue induſtrius. vt Geñ.4. Qui fuit malleator & faber.1.Reg.13.Porro faber ferrarius nō inueniebatur in oñi terra iſrael.2.Reg.5. Artifices lignorū artificeſq̄ lapidum.3.Reg.7.Artificem erarium & plenū ſapientie.4.Reg.24.Et omnē artificē & incluſorem.1.Paralip.4.Genuit ioab patrē vallis artificū:ibi quippe artifices erant.Eſa.44.Fabri em̄ ſunt ex hoibus.& in eo.Faber ferrarius lima operatus eſt.& in eo.Artifex lignarius extēdit normā.Hiere.29.Et faber & incluſor.Ezech.21.Fabricantiū interitū. Ponitur ēt pro ſculptore. Exo. 28. Opere ſculptoris & celatura gēmarii. Item pōitur pro architecto. Eſa.5.Et ſapientem de architectis & prudētē eloquii myſtici.& inde חָרֹשֶׁת Charoſeth.i.artificium ſiue fabrefactio.vt Exo.31.Marmore & gēmis & diuerſitate lignorū.pro quo hebrei legūt.Et in artificio lapidis & in artificio ſiue fabricatione lignorū.Eſt etiā חָרֹשֶׁת Charoſeth nomē proprium loci.vt Iudi.4.Ipſe aūt habitabat in charoſeth gentiū. Itē חָרַשׁ Charas.i.arare.vt Deut.22.Nō arabis in boue ſimul & aſino. Iudi.14.Si non araſſetis in vitula mea.Ps.128.Supra dorſum meū fabricauerūt pctōres.pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Sup ceruicem meā arauerūt arantes.Hiere.26.Sion quaſi ager arabitur. Ezech.17.Exaratū ſuper latitudinē cordis eorū.Amos.6. Aut arari poteſt bubalis.& inde חָרִישׁ Charis.i.aratio ſiue tēpus arandi.Geñ.45.Quibus nec arari poterit nec meti. Pro quo he.le. In quibꝰ nec erit aratio nec meſſis.Exo.34 Die ſeptimo ceſſabis arare & metere.pro quo he.le. Die ſeptimo ceſſabis ſiue quieſces:in aratiōe & in meſſe quieſces 1.Reg.8.Et aratores agrorū ſuorū.pro quo he.le.Et ad arādū arationē ſuā.& inde מַחֲרֵשֶׁת Macharéſeth.i.vomer ſiue aratrū.vt.1.Reg.13.Vt acueret vnuſquiſq̄ vomerē ſuum & ligonē & ſecurim & tridentē & ſarculū. vbi ponitur etiam pro ſarculo.& in eodē. Retuſe erant acies vomerū. & inde חֲרִישִׁית Chariſith.i.vehemēs aut validus ventus: ſecūdum hebreos:qualis ſolet accidere in tēpore arandi.Pro q̄ beatꝰ Hieronymus tranſtulit vrentē.Ione. 4. Vēto calido & vrēti.Item חֹרֶשׁ Chores.virgultū denſis frondibus. Ezech.31 Et frondibus nemoroſis.Ponitur etiā in tranſlatiōe noſtra pro aratro ſecundū aliam ſignificationē ſupradictam. Eſa. 17.Sicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie filiorum iſrael.Sed etiam in predicto loco hebrei legūt. Virgultū & ramū.vt dictū eſt ſupra in dictiōe אָמִר Amar:Inde חֹרְשָׁה Chorſa.i.ſiluane.mus. ſaltꝰ.vt.1.Reg.23.Porro dauid erat in deſerto ziph in ſilua.& in eo.Et abiit ad dauid in ſiluā. & in eodē.Manſitq̄ dauid in ſilua.& in eo. Ecce dauid latitat ap̄d nos i locis tutiſſimis ſilue.& in plurali חֳרָשִׁים Charaſim.2.Paralip.27.Et ī ſaltibus caſtella & turres. Itē חֹרֶשׁ Chéres.cum apice ceboleth in littera ſin.i.teſta.teſteus.fictilis.vt Leuit.6. Vas aūt fictile in quo cocta eſt confringetur. Iob.2. Qui teſta ſaniem radebat. Ps.21. Aruit tanq̄ teſta virtus mea.Eſa.16.Ad murū cocti lateris.vbi ponitur p̄ cocto latere.& in eo.30.Et non inuenietur de fragmentis eiꝰ teſta.& in eo.45.Teſta de ſamiis terre.Pro quo he.le.Teſta

Serra.
Triturans
חֹרֵצוֹת
Plaustra.
חָרִיצִי
Carpenta.
חָרִיצִי
Formele.
חָרוּץ
Cicatrices, habēs
חָרוּץ
Murus
חָרוּץ
Aurum
חָרָץ
Renes.
חֲרָצִים
חֲרָצוֹת
Colligationes
חָרָצָן
Acinus
חָרַק
Fremere
Frendere.
Stridere
חָרַשׁ
Silere
Tacere.
Silere.
Silere.
Dissimulare se audir
חֵרֵשׁ
Surdus
In abscondito.
חָרַשׁ
Tacite cōtemplari
Tacite cogitare
Moliri.
Machinari
Cogitare.
חָרַשׁ
Faber
Artifex
Fabricator.
Sculptor.
Architectus.
חָרֹשֶׁת
Artificiū
Charoſeth
חָרַשׁ
Arare
Exarare.
חָרִישׁ
Aratio.
מַחֲרֵשֶׁת
Vomer.
Sarculus
חֲרִישִׁית
Vēt⁹ valꝺ.
חֹרֶשׁ
Virgultus cū frōdib⁹
Aratrum.
חֹרְשָׁה
Silua
חֳרָשִׁים
Saltus.
חֶרֶשׁ
Fictile
Testa.
Cocꝰ later

de testis terre.& est idē sensus.Nā de insula samo afferebantur vasa testea que vasa samia appellabantur. Threñ. 4. Quomō reputati sunt in vasa testea.Ezech.23. Et fragmēta eius deuorabis.pro quo he.le.Et testas eius.i.fragmenta teste eius confringes.s.dētibus.Item חָרֶשׁ Chares.i.sol. vt Iob.41.Sub ipso erunt radii solis.De quo vide supra in dictione חָרֵס Chares cum samach in fine. & solum in predicto loco scribitur cū sin in fine loco samach.

חָרֶשׁ Sol.

חָרַת Sculpere. חרת Charuth.sculpere.vt Exo.32.Scriptura ꝙsꝙ dei erat sculpta in tabulis.

חָשׁ חש Chas.festinare. De quo vide supra in dictione חוּשׁ Chus.

חָשַׁשׁ Calor. Ardor חשש Chasas.calor siue ardor.Esa.5.Et calor flāme exussit.& in eo.33.Concipietis ardorem & parietis stipulā.Hebrei vero dicunt ꝙ significat quisquilias.

חָשַׁב Cogitare. חשב Chasab.cogitare.existimare.putare.reputare.estimare.in precio habere.numerare.vel cōputare.aut supputare.Gen.50.Vos cogitastis de me malum. & in eodem. Sed deus vertit illud in bonum. Pro quo hebrei legūt. Sed deus cogitauit illud in bonum.2. Reg. 41. Quare cogitasti huiuscemodi rem.Ps.34 .Cogitantes mihi mala. & in eodem.Loquentes dolos cogitabant.Ps.39.Dominꝰ solicitus est mei.i.cogitauit pro me.Ps.40.Aduersum me cogitabant mala mihi. Ps.72. Existimabā vt cognoscerē hoc. Ps.76.Cogitaui dies antiqs. Ps.118. Cogitaui vias meas. Prouer.16.Qui attōitis ocłis cogitat mala.& ī eo.24.Qui cogitat mala facere.Ezech.11.Hi sunt viri qui cogitant iniquitatē. Threñ.2.Cogitauit dñs dissipare murū filie sion. Osee.7.Et in me cogitauerunt malitiam. Amos.6. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici.Mich.2.Ve qui cogitatis inutile.& in eodē.Ecce ego cogito super familiam istā.Naum.1.Quid cogitatis contra dominū.& in eodem. Exte egi exiuit cogitans cōtra dñm.Ione.1.Et nauis periclitabatur conteri.pro quo he.le.Et nauis putabatur conteri siue cogitabat conteri.i.viri nauis cogitabant nauem cōteri.Malach.3.Timentibꝰ dñm & cogitantibus nomē eius. Itē significat reputare siue extimare.aut in precio habere. Gen.15.Et reputatum est ei ad iustitiā.& in eodē.31. Nōne quasi alienas reputauit nos.Nu.18. Vt reputetur vobis in oblationem primitiuorū.& in eo.Et reputabitur vobis q̄si de area & de torculari.& in eo.23.Et inter gentes nō reputabitur.Deut.2.Terra gigantū reputata est.1. Reg.1. Estimauit ergo eā heli temulentā.3.Reg.10.Non erat argētū neqꝫ alicuius precii putabatur in diebus salomonis.2.Paralip.9 Argentum in diebus illis pro nihilo reputabatur. Iob.18. Quare reputati sumus vt iumenta.& in eo.41. Estimauit abyssum quasi senescentem. Ps.43.Estimati sumus sicut oues occisionis.Prouer.17.Stultus si tacuerit sapiens reputabitur.Esa.2.Qm̄ excelsus reputatus est ipse.& in eo. 13. Qui argentum non querant.i.non estiment: vł pro nihilo reputent illud.& in eo.29. Et chermel in saltum reputabitur.& in eo.33.Non reputabit homines.& in eo. 53. Vnde nec reputauimus eum.& in eodē. Et nos putauimus eum quasi leprosum.Threñ.4.Quomō reputati sunt in vasa testea.Item significat numerare siue supputare vel computare.vt Leuit.25.Cōputabuntur fructus ex eo tp̄e quo vendidit.& in eo.Supputatis dūtaxat annis a tp̄e vēditionis sue. & in eo.Ponet rationē cū eo iuxta annorū numerum.i. numerabit vel supputabit cū eo.4.Reg.12.Et nō fiebat ratio iis hominibus qui accipiebāt pecuniā.i.non numerabatur vel non supputabatur eis.& sequitur sed in fide tractabant eam.& in eo.22.Verūtn̄ nō supputetur eis argentū. Ps.31. Beatus vir cui non imputauit dñs peccatū. & inde מַחְשָׁבָה

Existimare

Putare

Reputare.

Estimare

Computat Supputat Numerare

Imputare

Machasaba siue מַחְשֶׁבֶת Machasébeth.i.cogitatio:siue existimatio.Gen.6.Et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malū.Hiere.18.Et cogito contra vos cogitationē. Ezech. 38.Et cogitabis cogitationē pessimā.& in plurali מַחֲשָׁבוֹת Machasaboth.i.cogitationes.vt Exo.31.Ad excogitandū quidquid fabre fieri potest.Pro quo he. le. Ad excogitandum cogitationes ad faciendum.& in eo.35.Ad excogitandum cogitationes & faciendum. Iob.5. Qui dissipat eō gitationes malignorū.Ps.39. Et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.Ps.55. Aduersum me oēs cogitatiōes eorū.Esa.55.Non em̄ cogitationes mee cogitationes vestre.Hiere.11.Quia cogitauerunt super me cogitatiōes. & in eo.18. Venite & cogitemus cōtra ieremiā cogitationes. & inde חֹשֵׁב Choseb. i.polymitariꝰ siue opꝰ polymitariū vł plumariū.eo qđ fit multa cogitatiōe & industria. Exo.26. Opere plumario facies.& in eo.28.Opere polymito.& in eo.35.Vt faciat opera abietarii & polymitarii & plumarii. & inde חֹשֶׁב Cēseb.i.ipsa cōtextura ingeniosa & subtilis.vt in eo.28. Ipsa quoqꝫ texrura & cūcta operis varietas. Scribitur etiam cū mem in principio.& dicitur מַחֲשֶׁבֶת Machasabeth.i.illud quod subtiliter excogitatur vel adinuenitur. vt in eodē.35.Quidquid fabre adinueniri pōt. Inde חֶשְׁבּוֹן Chesbon.i.cogitatio.ratio.numeratio.cōputatio.Eccls.7. Et quererem sapientiā & rationē.& in eo.9.Quia nec opꝰ nec ratio nec sapientia nec scientia erunt apud inferos.& in plurali חִשְׁבֹּנוֹת Chisebonoth.Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit machinas siue questiones .vt.2.Paralip.26.Et fecit in ierusalē generis machinas.Eccls.7.Et ipse se infinitis miscuerit questionibus.

Cogitatio

מַחֲשָׁבוֹת

Cogitationes.

חשב Opus plumarium. Opus polymitariū.

חֶשֶׁב

מַחֲשֶׁבֶת Quidquid adinuenitur

חֶשְׁבּוֹן Ratio.

חִשְׁבֹּנוֹת Machine. Questi ōes

חָשָׂה Silere. חשה Chasa.tacere.silere.negligere.4.Reg.2. Et ego nos ui:silete.Nec.8.Leuite silentiū faciebant in omni populo.i.silere faciebant omnē populū.Ps.27. Ne qñ taceas a me.Ps.106.Et siluerunt fluctus eius.Eccls.3.Tempus tacendi & tempus loquendi.Esa.42.Tacui semp.& in eodē. 58.Nec cogitasti in corde tuo quia ego tacens.& in eo.62. Propter sion non tacebo.Ponitur etiam pro negligere.vt Iudi.18.Nolite negligere nolite cessare.3.Reg. 22. Et negligimus tollere eam de manu regis syrie.

Tacere.

Negligere

חָשַׂח Oportere. Necesse eē Opus esse חשח Chasach.in lingua chaldaica significat oportere vel opus esse aut necesse esse. Dañ.3. Non oportet nos de hac re respōdere tibi.Esdre.4.Qđ si necesse fuerit vitulos & agnos.& in eo.7.Sed & cetera quibus opus fuerit.

חָשַׁךְ Obscurare. חשך Chasach.obscurare.cōtenebrare.denigrāre.Gen.10 Operuerūtqꝫ vniuersam supficiē terre vastātes oīa. Pro quo he.le.Operuerūtqꝫ vniuersam supficiē terre & obscurata vel contenebrata est terra.Iob.38.Quis est iste involuens sentētias sermōibus impitis.pro quo he.le. Quis est iste obscurans cōsiliū sermonibus absqꝫ sciētia.& est idē sensus cum līa nostra. Ps.68. Obscurētur oculi eorum ne videant.Ps.73.Quoniā repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatum.Ps.104.Misit tenebras & obscurauit.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & similiter.Ps.138.Quia tenebre non obscurabuntur a te.Eccls.12.Anteqꝫ tenebrescāt sol & luna & stelle.Esa.5. Et lux obtenebrata est in caligine eius.& in eo.13. Obtenebratus est sol in ortu suo.Hiere.13.Date domino deo vestro gloriā anteqꝫ contenebrescat.Threñ.5.Ideo cōtenebrati sūt oculi nostri.Amos.8.Tenebrescere faciam terram in die luminis.Significat etiam denigrare. vt in eodē. 4. Denigrata est sup carbones facies eorum.Ezech.30.Et in taphnis nigrescet dies.Sed in predicto loco in hebreo scribitur חָשֵׁךְ Chasach cum ceboleth in littera sin.Quod significat vitare siue prohibere aut cessare vt infra dicetur:vnde in predi-

Tenebrescere. Obtenebrare.

Denigrat. Nigrescēre.

חָשֵׁךְ

חֹשֶׁךְ Cto loco hebrei legũt. & in taphnis ceſſabit dies. inde חֹשֶׁךְ Choſech.i.obſcuritas ſiue tenebre.& in hebreo legitur ſingulariter.ſ.tenebra.vt Geñ.1.Et tenebre erant ſuper faciẽ abyſſi.& in eo.Et diuiſit lucem a tenebris. Iob.3. Dies illa vertatur in tenebras.Ps.17.Dñe deus meus illumina tenebras meas.Ps.27.Poſuit tenebras latibulum ſuum. Eſa.5. Ponentes tenebras lucem:& lucem tenebras. Ioel.2. Dies tenebrarum & caliginis.& aliqñ ſcribitur cum he vel aleph in fine & dicitur חַשֹׁכָה Chaſecha ſiue חַשֹׁכְא Chaſocha. vt Geñ.15.Et horror magnus & tenebroſus inuaſit eum.Ps. 17.Tenebroſa aqua in nubibus aeris.Ps.138.Sicut tenebre eius ita & lumen eius. Dañ.2.Nouit in tenebris conſtituta. & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַחְשָׁךְ Machſach.vt Eſa.29.Quorũ ſunt in tenebris opa. Ps.87. Et notos meos a miſeria.Pro quo he.le.Noti mei contenebratio.i.non video eos ac ſi eſſent in tenebris.Et beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit.Notos meos abſtuliſti.Qđ etiã poteſt legi : ſi ſcribatur cũ pũcto ceboleth in littera ſin:vt infra dicetur.& pluraliter declinatur חַשֵׁכִים Chaſechim ſiue מַחְשַׁכִּים Machaſachim.i. obſcuritates ſiue tenebre.vt Eſa.50.Qui ambulat in tenebris & non eſt lumen ei.Threñ.3.In tenebris collocauit me.

Tenebre

חַשֹׁכָא Tenebre.

מַחְשָׁךְ Tenebre.

חַשֵׁכִים מַחְשַׁכִּים Tenebre.

חָשַׂךְ Chaſach.cum apice ceboleth in littera ſin.vitare.euitare.prohibere.retinere.reſeruare.cuſtodire.ſ.a peccato vel a malo.ceſſare facere.ſiue ceſſare.Geñ.20.Et ideo cuſtodiui te ne peccares in me.i.prohibui ſiue retinui te ne peccares in me.Et in eo.22.Et non peperciſti filio tuo vnigenito propter me.Pro quo hebrei legunt. Non prohibuiſti ſiue non vitaſti filium tuum vnigenitum a me.& in eo. 39.Neq; quicq; eſt quod non in mea ſit poteſtate.pro quo hebrei legunt.Et non prohibuit ſiue non vitauit vel nõ retinuit a me quicq;.1.Reg.25. Et ſeruum ſuum cuſtodiuit a malo.i.phibuit,vel retinuit a malo.Eſdre.9. Liberaſti nos de iniquitate noſtra.Pro quo he.le.prohibuiſti nos.Iob.30 Et faciem meã cõſpuere non verentur.pro quo he.le. Et a facie mea non euitauerunt conſpuere.& eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.& in eo.58.Que preparaui in temp? hoſtis. Pro quo he.le.Que reſeruaui vel retinui ad tempus hoſtis ſiue ad tempus tribulationis.Ps.18.Et ab alienis parce ſeruo tuo.Pro quo hebrei legunt.A ſuperbis quoq; prohibe ſeruum tuum. Vnde beatus Hieronym? in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit.A ſuperbis quoq; libera ſeruum tuum.Prouer.10.Qui aũt moderatur labia ſua prudẽtiſſimus eſt.i.qui prohibet vel retinet labia ſua.Item ſignificat ceſſare.vt Iob.16.Non quieſcet dolor meus.i.non ceſſabit.& ſupra in eodem.Et mouerem labia mea quaſi parcens vobis.pro quo hebrei legunt.Et motus labiorũ meorum ceſſaret ſiue quieſceret.Prouer.21. Qui aũt iuſtus eſt tribuet & non ceſſabit.Eſa.14.Subiicientem in furore gẽtes crudeliter.Pro quo hebrei legunt. Subiicientem in furore gentes perſecutione inceſſante ſiue abſq; ceſſatione. & in eodem.58.Clama ne ceſſes.

Cuſtodire. Prohibere

Euitare

Reſeruare

Ceſſare

חָשַׁל Laſſare Domare

חָשַׁל Chaſal.debilitare.laſſare.domare. Deut.25.Et extremos agminis tui,qui laſſi reſidebãt. Et in ligua chaldaica ponitur pro domare.vt Dañ.2.Quomodo ferrũ cõminuit & domat oĩa.Sed etiã in predicto loco hebrei dicũt q; ſignificat debilitare vel conterere.

חַשְׁמַל Electrum. חַשְׁמַלָה

חַשְׁמַל Chaſmal-electrũ.Ezech.1.Et de medio eius quaſi ſpecies electri.& in eo.Et vidi quaſi ſpeciem electri Scribitur ẽt cũ he in fine & dicitur חַשְׁמַלָה Chaſmala. vt in eo.8.Quaſi aſpect? ſplẽdoris & viſio electri.Et dicũt aliqui hebrei q; ſignificat angelum ſic nominatum. Sed beatus Hieronymus in ſuis explanationibus dicit q; ſignificat electrum:& quod eſt argento auroq; precioſius.

חֲשַׁמַן Legatus.

חֲשַׁמַן Chaſman.legatus.vt.Ps.67.Venient legati ex egypto.& ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

חֹשֶׁן Rationale

חֹשֶׁן Choſen. pectorale ſiue rationale.i.ornamentũ ſacerdotale: quod ſũmus ſacerdos gerebat ſupra pectus & cor ſuum.Exo.25.Ad ornandum ephod & rationale. & in eo.28.Rationale quoq; iudicii facies.& in eodẽ.Portabitq; Aaron noĩa filiorũ iſrael in rationali iudicii ſup pect? ſuũ.

חָשַׂף Reuelare Diſcoopire Parare.

חָשַׂף Chaſaph.diſcoopire.nudare. reuelaſ. haurire.exhaurire.Ps.28.Et reuelauit cõdenſa.Eſa.20. Diſcoopertis natib? ad ignominiam egypti.& in eo.47.Diſcooperi humerum tuum.& in eo.52.Parauit dñs brachium ſanctũ ſuum.pro quo he.le.Reuelauit ſiue diſcooperuit dñs brachium ſanctum ſuũ.Hiere.13.Vnde & ego nudaui femora tua. Ezech.4.Et brachium tuum erit extentũ.pro quo he.le.Et brachium tuum diſcoopertum ſiue nudatum. & inde מַחְשֵׂף Machſoph.i.nudatio ſiue diſcoopertio.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſpoliatum. Geñ.30. In his que ſpoliata.i.nudata fuerãt candor apparuit. Significat etiam haurire.vt Eſa.30.Aut hauriatur parum aque de fouea.Aggei.2.Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas.pro quo he.le.Et ĩtraretis ad torcular ad exhauriendũ quinquaginta lagenas.Inde חֲשִׁיפֵי Chaſiphe.i.parui greges.vt.3.Reg.20. Quaſi duo parui greges caprarũ.

מַחְשֵׂף Spoliatus

Haurire.

חָשַׁק Adherere. Junctũ eſſe Diligere

חָשַׁק Chaſac. adherere.concupiſcere.diligere.Amore iũctumeſſe.vt Geñ.34.Sichem filii mei adheſit anima filie veſtre. Deut.7.Non quia cunctas gentes numero vincebatis iunctus eſt vobis dñs.i.adheſit vobis.Eſa.38.Tu autem eruiſti animam meam vt nõ periret.pro quo.he.le.Tu autem dilexiſti ſiue deſideraſti animã meam.i.tu autem adheſiſti anime mee vt non periret.& inde חֵשֶׁק Cheſec.i. illud quod optatur vel deſideratur.vt.3.Reg. 9.Et oñe quod optauerat & voluerat facere.Itẽ ſignificat veſtire ſiue coperire aliquid laminis ſiue celaturis aureis vel argenteis:eo quod adheret & iungitur illud aurum vel argentum ei rei cui apponitur.vt Exo.27.Omnes colũne atrii veſtite erant argenteis laminis.& in eodem.38.Sed & ipas colũnas atrii veſtiuit argento.Et inde חֲשׁוּק Chaſuc.i.illa celatura argẽtea:qua columna veſtiebatur.vt in eodem.27.Capita cum celaturis ſuis habebunt argentea.& in eodẽ.38.Capita columnarum & tota operis celatura argẽtea.Item חֲשׁוּק Chaſuc.i.radius rotarum.eo quod eſt infixus & iunctus rote.3. Reg.16.Et axes & radii earum.

Os optat. Veſtire.

חֲשׁוּק Celatura.

חֲשׁוּק Radius

חָשַׂר Cribrare Denſitas

חָשַׂר Chaſar.cribrare.2.Reg.22.Cribrans aquas de nubibus.Hebrei tñ dicunt q; ſignificat dẽſitatem ſiue colligantiam. Vnde ipſi legunt. Denſitas aquarum . vbi ponitur חֲשָׂרֹת Cheſrath cum tau in fine.Significat etiam extremã circũferẽtiam rotarum:quã tranſlatio noſtra canthũ vocat.vt.3.Reg.7.Et axes earũ & radii & canthi.

חֲשָׂרֹת Canthus

אַחַשְׁתְּרָנִים Veredarii.

אַחַשְׁתְּרָנִים Achaſtheranim.veredarii. De q̃ vide ſupra in littera aleph.

חָתַת Pauere. Timere Terrere Extimeſcere. Timere Cõtringi.

חָתַת Chathath. pauere. expaueſcere. timere. formidare. perterrere:ſiue perterritum eſſe.Superare:vel ſupatum eſſe.deficere.confringere:ſiue confractum eſſe. Et cõmuniter ſcribitur cum ſimplici tau.vt Deut.31. Noli timere:neq; paueas.Ioſ.1.Noli metuere & noli timere.2. Paralip.20.Nolite timere nec paueatis.Iob.7.Terrebis me per ſomnia.& ſcribitur in predicto loco cum duplici tau. & in eo.31.Et deſpectio propinquorum terruit me. & in eo.32. Extimuerunt nec reſponderunt.& in eo.41. Qui fact? eſt vt nullum timeat.Ps.17.Et cõponens quaſi arcum ereum brachia mea.pro quo he.le.Et cõfract? eſt vel ſuperatus eſt

arcus ereus brachiis meis.Et similiter.2.Reg.22. Vbi eadē verba habentur.Potest etiā deriuari a dictiōe נָחַת Nachath & esse sensus sicut in littera nostra. De quo infra in suo loco dicetur.Prouer.17.Plus proficit correctio apud prudentē quā centum plage apud stultum.Pro quo he.le.Frangit vel conterit correctio vel increpatio apud prudentē.Esa.7. De sinet ephraim esse populus.pro quo he.le. Cōfractus erit ephraim a ppło:siue deficiet ephraim a populo.i.ne sit po pulus.& est sensus sicut in littera nostra.& i eo.9.Et sceptrū exactoris ei? supasti sicut in die madian.& in eo.30. A vo ce dñi pauebit Assur.& in eo.31.Et pauebunt fugiētes prin cipes eius. & in eo.51.Et iustitia mea non deficiet.Hiere.1. Ne formides a facie eorū:ne forte timere te faciam vultum eorū.& in eo.17. Paueant ipsi & nō paueā ego.& in eo.30. Ne paueas israel.& in eo.46.Vidi ipsos pauidos & terga vertentes.& in eo.49.Et pauere faciam elam coram ini micis suis. Vbi scribitur cū duplici tau.& in eo.50. Vinctus est Marodach.i.confractus vel superat? est.& in eo. Supera ta sunt idola eorum.& in eo.Gladius ad fortes ei? qui time bunt.i.superabuntur.& in eo.51.Et emarcuit arcus eorum idest confractus vel superatus est arcus eorum. Abdie.1. Et timebunt fortes tui a meridie.Abach.2.Et vastitas anima lium deterrebit eos.Malach.2.Et a facie nominis mei pa uebat.Ponitur etiam pro descendere.vt Iob.21.Et in pun cto ad infernum descendūt. De quo vide infra in dictione נָחַת Nachath.& inde חַתַת Chathath siue חִתִּית Chithith.i. timor.pauor.terror.formido.vt Gen.35.Terror dei inua sit oēs per circuitū ciuitates.Ezech.32.Qui dederant quō dam formidinē suā in terra viuentium.& in eo.Qui posue runt terrorē suū in terra viuentiū.& in eo.Qui deducti sūt cum interfectis pauentes.pro quo he.le. In pauore suo.Po nitur etiā חַתַת Chathath.pro plaga.vt Iob.6.Et modo vi dentes plagam meā timetis.& inde מְחִתָּה Mechitha.i. pauor siue contritio vel cōfractio.vt Prouer.10. Pauor pau perum egestas eorum.& in eo.Et pauor his qui operantur iniquitatē.& in eo.18 Os stulti cōtritio eius.& inde חַחַתִּים Chathchathim.per geminationē cheth & tau.i.formidan tes. vt Eccl's.12. Excelsa q̄q timebūt & formidabūt in via. חָתָה Chatha.fouere.s.ignē:siue cōgregare aut portare. vt Prouer.6.Nunquid pōt hō abscondere ignē in sinu suo.i.fouere vel portare ignē in sinu suo.& in eo.25. Pru nas eni congregabis super caput eius.Esa.30. Et non inue nietur de fragmentis ei? testa:in qua portetur ignicul? de incendio.Ponitur etiam pro ꝓficere.vt Prouer.17.Pl? pro ficit correctio apud prudentē. Item ponitur pro euellere.vt Ps.51.Euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. Sed in his duobus locis predictis scribitur sine he in fine & pōt de riuari a dictione חַתַת Chathath.que significat cōfringere. vt supra dictū est.vel a dictione מָחַץ Macha. De quo infra di cetur.& inde מַחְתָּה Machtha.i.vas in quo substentatur vel portatur ignis.Pro quo beatus Hieronymus transtulit thu ribulū.vt Exo.10.Arreptisq; nadab & Abiu thuribulis im posuerūt ignem.& in eo.16.Assumptoq; thuribulo quod de prunis altaris ipleuerat. Nu.16.Tollite vnusquisq; thu ribula sua.& in eo.Tolle thuribulū & hausto igni de altari. Significat ēt vas vbi ea que emuncta erant extinguebātur. Exo.25.Et vbi ea que emuncta sunt extinguntur.

חָתַךְ Chathach. incidere, precidere. determinare. statue re.beatus Hieronymus transtulit abbreuiare.vt Dañ. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate sunt super populū tuū & super vrbē sanctā tuā.Hebrei tñ legūt. Precise vel de termiate sunt.& solum inuenitur in predicto loco. Hebrei tñ cōmuniter vtuntur hoc verbo ꝓ incidere. vel precide re: aut secare.

חָתַל Chathal.inuoluere.circunligare.fasciare.s.pannis vel linteolis.vt Iob.38.Et caligine illud quasi pannis in fantie obuoluerē.Ezech.16.Nec inuoluta pannis. & in eo. 30. Vt ligaretur pannis & fasciaretur linteolis.

חָתַם Chatham.signare.sigillare.ligare.sub signaculo clau dere.ratificare.obfirmare.Deut.32.Et signata in the sauris meis.3.Reg.21.Et signauit eas anulo eius.Nec.9.Et Et signant principes nostri.& in eo.10.Signatores aūt fue runt.Ester.3.Et littere signate ipīus anulo misse sunt. Iob. 9.Et stellas claudit quasi sub signaculo.& in eo.14.Signa sti quasi in sacculo delicta mea.& in eo.24.Perfodit in te nebris domos: sicut in die cōdixerat sibi.i.sicut in die signa uerat.Nā fures in die considerant & signāt locum per quē in nocte perfodiāt domū.& in eo.37. In manu oīm hoīm signat.Canti.4.Hortus cōclusus fons signatus. Esa.8. Si gna legem in discipulis meis.Hiere.32.Scripsi in libro & signaui.& in eo.Et accepi librū possessionis signatū. Dañ. 12.Et signa librū.Item ponitur pro instruere vel erudire. vt Iob.33.Et erudiens eos instruit disciplina. Pro quo he. le.Et in disciplia eorū signat:siue & in vinculis eorū signat vel claudit.Ponitur ēt pro crescere.i.qñ humor crescit & coagulatur:in tantum q̄ claudit meat? p quos fluit. Leuit. 50.Cūq; per singula momēta adhesserit carni eius atq; cre uerit fedus humor.Inde חֹתָם Chotham.i.sigillū vel signa culū:aut anulus.vt Iob.38.Restituetur vt lutū signaculum. Canti.8.Pone me vt signaculum super cor tuū. Ezech.28. Tu signaculum similitudinis.Ponitur ēt pro anulo in quo est sigillum.vt Gen.38.Anulum tuū & armillā & baculum quē manu tenes.3.Reg.21.Et signauit eas anulo ei?.& Hie re.22.Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea.Ponitur etiam pro squamis que sunt cōpacte & coiuncte inuicem.vt Iob.41.Cōpactum squa mis se prementib?.Pro quo he.le. Clausum signaculo stri cto.Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

חָתַן Chathan.nubere.conubia iungere.coniugio associa ri.affinitatem contrahere.generum fieri.Deut.7.Nec sociabis cum eis coniugia.Ios.23.Et cū eis miscere cōnubia atq; amicitias copulare.1.Reg.18. In duobus gener meus eris hodie.et in eo.Nūc ergo esto gener regis.& in eo. Nū parum videtur vobis generum esse regis.& in eo. Vt fieret gener regis.i.vt cōtraheret affinitatē cum rege.& inde חֹתֵן Chothen.i.socer.affinis:cognatus.vt Exo.3. Moyses autē pascebat oues iethro soceri sui.& in eo.18. Venit ergo ie thro cognat? moysi.& in eo.Qui egressus in occursum co gnati sui.Nu.10. Dixitq; moyses obab filio Raguel madia nite cognato suo. Iudi.19.Cui rursum locutus est socer. Re peritur ēt in gñe femínino pro socru.Deut.27.Maledictus qui dormit cum socru sua..Inde חֹתֶן Chathan.i.gener.spō sus.Gen.19.Habes hic quēpiā tuorum generum. & in eo. Locutus est ad generos suos. Iudi.15. Samson gener than natei.1.Reg.18. Vt fiam gener regis.Ponitur ēt pro spōso. Exo.4.Spōsus sanguinum tu mihi es.Ps.18.Et ipe tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo.Esa.61.Tanq̄ sponsum decoratum corona.& in eo.62.Et gaudebit sponsus super sponsam.Hiere.6.Vocem sponsi & vocem sponse. Ioel.2. Egrediatur sponsus de cubiculo suo.& inde חֻתָּן Chathun. .i.nuptie siue desponsatio.Cāti.3.In die despōsatiōis illi?.

חָתַף Chathoph.rapere.festinare.siue aliquid repente age re. Iob.9.Si repente interroget quis respondebit ei. & inde חֹתֵף Chétheph.i.raptor.pro quo beatus Hieronymus transtulit latronem. vt Prouer. 25. Insidiatur in via quasi latro.

Frangere. Cōfringere. Superare Pauere. Deficere. Formidare Superari. Emarcescere. Timere. Deterrere Deficere חַתַת Terror. Formido. Pauor. חַתַת Plaga. מְחִתָּה Pauor. Contritio. חַחַתִּים Formidantes. חָתָה Fouere ignem. Prefas cōgregare. Portare. Proficere. Euellere. מַחְתָּה Thuribulum. חָתַךְ Abbreuiare. Incidere. Secare. חָתַל Obuoluere Inuoluere. Fasciare. חָתַם Signare. Sub signaculo claudere. חֹתָם Signaculum. Anulus. חֹתֶן Coniugia sociare. Connubia copulare Generum fieri. Affinitatē cōtrahere. חֹתֵן Socer. Cognatus חֻתָּן Gener. Sponsus. חֻתָּן Desponsatio. חֹתֵף Repente agere. Latro

תָּתַר Perfodere Fodere.

חָתַר Chathar. fodere. perfodere. remigare. vt Iob. 24. Perfodit in tenebris domos. Ezech.8. Et dixit ad me fili hominis fode parietem. & in eo.12. Perfode tibi parietē & in eodē. Et vespere perfodi mihi parietē. & inde מַחְתֶּרֶת Machthéreth .i. fossio siue fossa quā fures faciunt in pariete ad furandū. Exo.22. Si effringens fur domū siue suffodiens fuerit inuentꝰ. pro quo he.le. Si in fossiōe aut in fossa inuentus fuerit fur. Hiere.2. Non in fossis inueni eos. Ponitur etiā predicta dictio חָתַר Chathar ꝓ descēdere. Amos. 9. Si descenderint vsq; ad infernum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Si effoderint in inferno siue in fouea. s. vt abscondant se. Item ponitur transłatiue pro remigare vt Ione.1. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridā.

מַחְתֶּרֶת Fossio. Fossa.

חָתַר Descēdere

Remigare

De incipientibus a littera. ט Tet.

טָאטָא Scopare.

טָאטָא Tata. scopare. vt Esa.14. Et scopabo eam inscopa. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & solum inuenitur in predicto loco.

טָאַב Placere.

טָאַב Taab. in lingua chaldaica significat placere: siue bonum videri. Dañ.6. Tunc vehementer gauisus est super eo. pro quo hebrei legunt. Tunc regi multū placuit super eo.

טָבַח Occidere. Immolare

טָבַח Tabach. occidere. mactare. immolare. Geñ.43. Occide victimas & instrue conuiuiū. Exo.22. Si quis furatus fuerit bouem aut ouem & occiderit. Deut.28. Bos tuus immoletur coram te. i. occidatur. 1.Reg.25. Et carnes pecorum que occidi tonsoribus meis. Prouer.9. Immolauit victimas suas. Hiere.11. Et ego q̄si agnus māsuetus qui portatur ad victimā. i. q portatur ad occidēdū. Threñ.2. Percussisti nec misertꝰ es. i. occidisti. Inde טֶבַח Tébach siue טִבְחָה Tibcha. i. occisio. aut victima. vt Geñ.37. Occide victimas. Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum. sicut etiā in aliquibꝰ locis supradictis. Ps.43. Estimati sumꝰ sicut oues occisionis. Esa.53. Sicut ouis ad occisionem ducetur. & alibi quādo scribitur cū mem in principio & dicitur מַטְבֵּחַ Matbéach. vt Esa.14. Preparate filios eiꝰ occisioni. & inde טַבָּח Tabach. i. occisor carnifex. coquus. eo quod occidit animalia & aues ad coquendū. vt.1.Reg.9. Dixitq; samuel coquo. & in eo. Leuauit aūt coquus armum & posuit ante saul. & in plurali טַבָּחִים Tabachim. pro quo beatus Hieronymus transtulit milites siue exercitum aut militiam. eo quod occidunt homines in bello. Geñ.38. Putiphari eunucho pharaoni magistro militum. & in eodem.39. Princeps exercitus sui. Hiere.52. Venit nabuzardan princeps militie. & vt beatus Hieronymus ait in libro de hebraicis questionibus super Genesim. lxx. interpretes principem coquorum trāstulerunt pro magistro vel principe exercitus. & in lingua chaldaica dicitur טַבָּחָא Tabachaia. Dañ.2. Ab ariocho principe militie regis. & in genere femininо טַבָּחוֹת Tabachoth Pro quo beatus Hieronymus transtulit focarias. i. coquas vt.1. Reg.8. Filias quoq; vestras faciet sibi vnguentarias & focarias.

טִבְחָה Victima.

Occisio

מַטְבֵּחַ Occisio

טַבָּח Coquus.

טַבָּחִים Milites Exercitus. Militia.

טַבָּחוֹת Focarie.

טָבַל Tingere. Intingere

Baptizare

טָבַל Tabal. tingere. intigere. baptizare. Geñ.37. Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerunt. Exo.12. Tingite in sanguine qui est in limine. Leuit.4. Cūq; intinxerit digitum in sanguine. & in eo.14. Tinget in sanguine passeris. Deut.33. Et tingit in oleo pedē suum. Ios.3. Et pedibus eorum in parte aque tinctis. vbi ponitur verbum passiuum: quod scribitur cum nun in principio. Ruth.2. Et intinge buccellam tuam in aceto. 1.Reg.14. Et intinxit in fauum mellis. 4.Reg.5. Descendit & lauit septies in iordane ideſt baptizatus est septies. Iob.9. Tamen sordibus intinges me. Ezech.23. Et tiaras tinctas in capitibus eorum.

טָבַע Submergere. Infigere. Demergere Defigere

טָבַע Tabaa. Submergere. demergere. immergere. defigere. infigere. Exo.15. Submersi sunt in mari rubro. Iob.28. Sup quo bases eius solidate sunt. i. infixe sunt. Ps. 9. Infixe sunt gentes in iteritu quē fecerūt. Ps.68. Infixus sum in limo profundi. Et in eo. Eripe me de luto vt nō infigar. Hiere.38. Descenditq; hieremias in cenū. i. infixus vel demersus est in cenū. Et in eo. Demerserūt in ceno & in lubrico pedes tuos. Threñ.2. Defixe sunt in terra porte eius. & inde טַבַּעַת Tabáath. i. anulꝰ: eo qđ infigitur digito. Geñ. 41. Tulitq; anulū de manu sua. Exo.28. Facies & duos anulos aureos. Nume.31. Anulos & dextralia ac murenulas. ponitur etiā pro circulo qui est q̄si anulus. Exo.25. Et quattuor circulos aureos quos pones ꝑ quattuor arce angulos. Et in eo. Duo circuli sint in latere vno & duo in altero. vtūtur etiā hebrei hac dictiōe טֶבַע Tébaa pro natura: cū de natura loquūtur. sed nō reperitur in veteri testamēto.

טַבַּעַת Anulus.

טַבּוּר Circulus

טֶבַע Natura

טַבּוּר Tabur. vmbilicus. & trāslatiue dicitur de medio terre: sicut vmbilicus est in medio ventris. Iudi.9. Ecce populus de vmbilico terre descendit. Ezech.38. Habitator vmbilici terre. Quod btūs hieronymꝰ in suis explanationibꝰ exponit. in medio terre.

טַבּוּר Vmbilicus

טֵבֵת Tebeth

טֵבֵת Tebeth. Nomen proprium mensis: quem nos decembrē vocamꝰ. Ester.2. Mēse decio q vocatur tebeth.

טָהַר Mundare.

טָהַר Tihar. mundare. purificare siue purificari. purgare. mundum esse. Geñ.35. Et mundamini ac mutate vestimenta vestra. Leuit.12. Et mūdabitur pro fluuio sanguinis sui. & in eodē. Et sic mundabitur. & in eodem.15. Mundabit eam quia scabies est. & in eodem. Lauabitq; homo vestimenta sua & mundus erit. & in eodē. Quomodo mundari debeat vel contaminari. & in eo.14. Precipiet ei qui purificatur vt offerat duos passeres. & in eo. Asperget illum qui mundandus est vt iure purgetur. & in eo. Ponet super extremum auricule dextere eius qui mundatur. & in eodē. 15. Lotis vestibus & toto corpore in aquis viuentibus erit mūdꝰ. & in eo.16. In hac enim die expiatio erit vestri atq; mūdatio: corā dño mūdabimini. Et in eo.22. Et occubuerit sol tunc mūdatus vescetur. Nu.8. Purificabis eos iuxta hūcritū. & in eo. Cūq; lauerit vestimēta sua & mūdati fuerit. Ios.22. Et vsq; in ꝑsentē diē huiꝰ sceleris in vobis ꝑmanet. Pro quo he.le. De quo nō sumus mūdati vsq; in diem hanc. 4.Reg.5. Recipiet sanitatē caro tua atq; mūdaberis. Et in eo. Lauer in eis & mūder. Nee.12. Et mūdati sunt sacerdotes & leuite & mūdauerūt populū. Iob.4. Aut factori suo purior erit vir. Et in eo.37. Et vētus transiens fugauit eas. i. mūdauit & purificauit aerē a nubibus. Ps.50. Et a peccato meo munda me. Esa.66. Qui sanctificātur & mūdos se putant in hortis. Hiere.15. Non mūdaberis post me. Ezech.22. Tu es terra immunda. Pro quo hebrei legunt. Tu es terra non munda: siue non purificata. & in eodē.39. Vt mundent terram. Malach.3. Et sedebit conflans & emūdans argentum. & in eodem. Et purgabit filios leui. & inde טָהוֹר Tahor in genere masculino: siue טְהוֹרָה theora in gñe femininо. i. mundus siue munda: aut purus vel pura. Geñ. 7. Ex omnibus animantibus mūdis tolles septem & septē. Exo.25. Deaurabis eam auro mundissimo. Leuit.13. Caluus & mundus est. & in eo.24. Super candelabrum mundissimum. & in eodem. Super mensam purissimam. Nu.9. Si quis aūt mundus est. & in eodē.19. In loco purissimo. 1. Reg.20. Ne forte non esset mundus nec purificatus. Ps.50 Cor mundum crea in me deus. & inde טְהָרָה Tahora. siue tahorath. i. purificatio siue purgatio vl mundatio. Leuit.12 Trigīta tribꝰ diebꝰ manebit in sanguine purificatiōis sue.

Purgare. טָהוֹר Mundus

Mūdū et

Purificat

Mundissimus.

Purissima

טְהָרָה Purificatio.

Munditia. Et in eo.13.Et redditus mūditie iterū lepra creuerit.Et in eo.14.Offeretq; ea die octauo purificationis sue.Et in eo. Emūdatio. qui habere nō potest oīa in emūdationē sui.ps.88. Destruxisti eum ab emūdatiōe.Ezech.44.Et postq; fuerit emū טָהֵר datus.pro quo he.le.Et post emūdationē suā. Inde טֹהַר har.i.puritas vel mūditia.beatus hieronymus trāstulit serenitatem vel serenū.Exo.24.Et quasi celū cum serenū est. Serenum. טוֹב Tob.bonū vel pulchrū esse.bene agere.Nu.24.quam pulchra sunt tabernacula tua.Canti.4. Pulchriora sūt Pulchrus esse. vbera tua vino.& qñ est verbū tertie cōiugatiōis tūc scribitur cū iod in medio loco vau & significat benefacere, vt.2. Bñfacere. Paralip.6.Bene equidem feciſti huiusce modi habere voluntatem. De quo vide ēt infra in dictiōe יָטַב Iatab.& ide טוֹב Tob.i.bonus.optimus.pulcher.decorus.beneplacens. Bonus. bonū:siue bonitas.vt Geñ.1.Et vidit lucem q̄ esset bona. & in he.est gñis masculini.& in eo.& vidit deus q̄ esset bonū.& in eo.Vidit deus cūcta que fecerat & erāt valde bona. & in eo.2.Et lignū scientie boni & mali. & in eo.5.Q̄d bonū esset lignū ad vescēdū.& in eo.Vidit requiē q̄ eēt bona Optimus. Nu.10.Quidquid optimū fuerit ex opibus.Ps.57.Qñ sequebar bonitatē.ps.72.Quā bonus deus israel.Ps.110.Intellectus bonus oībus facientibus eū.Eccls.7. Qui placet deo effugiet illā.i.qui bonus est corā deo.& in eo.8. Erit bonum timentibus deum.Et in eo. Nō sit bonum impio. Mich.7.Qui optimus est in eis quasi paliurus. Et aliqñ טוֹב scribitur cū iurec:& dr̄ טוּב Tub.vt Geñ.24.Ex oībus bo- Bonum. nis eius portans secū.Et ī eo.45.& ego dabo vobis oīa bona egypti.Et in eo.quia oēs opes egypti vestre erunt. pro quo he.le.quia oē bonū egypti vobis erit.Exo.33.Ego oñ dam oē bonū tibi.Ps.30.quā magna multitudo dulcedinis tue dñe.pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. Bonitas. ve.transtulit.quā multa est bonitas tua.Ps.144.Memoriam abūdantie suauitatis tue eructabūt.pro quo btūs Hieronymus transtulit.memoriā multe bonitatis tue loquentur.Esa.33.Et super multitudinē bonorū domus israel.po טוֹב nitur etiā טוֹב Tob. pro pulchro vel decoro aut elegāte vel Elegans. hilari.vt Exo.2. Et vidēs eū elegātē absc̄ōdit eū.1. Reg.9. Decorus. Electus & bonus.i.electus & decorus vel elegās. vnde seqtur ab humero & sursum eminebat super oēm populū.ponitur ēt pro hilari.Ester.1.Cū rex esset hilarior.& in plura Hilaris טוֹבִים Tobim.i.boni.3.Reg.2.Quia interfecit duos viros Boni. iustos melioresq; se.Ps.124.Benefac dñe bonis. Eccls.4. Melius est duos esse simul.i.meliores sunt duo simul.Et in eo.11.Et si vtrūq; simul melius erit.pro quo he.le.& si ambo simul bona erūt.Hiere.44.& saturati sumus panibus & bene nobis erit.pro quo he.le.& erimus boni.i.felices & diutes:sicut ipsi exponunt.& in lingua chaldaica scribitur sine vau & dr̄ טָב Tab.Dañ.2.& caput ex auro optimo.& in טָב ge.se.scribitur cum he in fine & dr̄ טוֹבָה Toba.Exo.18.Le Optimum טוֹבָה tatusq; est iethro sup oībus bonis: quod in hebreo legitur singulariter.s.super omne bonū.Et ponitur ibi in hebreo Bonum. femininū pro neutro:quia hebrei nō habēt genus neutrū: sed pro eo aliqñ vtuntur gñe masculino:& aliquando femi Bona nino.Nu.13.Ipsa terra bona aut mala.& in eo.Valde bona est.Ps.15.Quoniam bonorum meorum non eges. ℣ quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit:bonū mihi non est sine te.Eccls.7.In die bona fruere bonis. טוֹבוֹת Et in plu. femīno טוֹבוֹת Thobot.i.bōe vel pulchre.vt Geñ. 6.Videntes filii dei filias hominū q̄ essent pulchre. Et in Pulchre. eodem.44.Septem spice pullulabant in culmine vno plene ac formose.Et in eodem.Septem boues pulchre & sep- טוֹבָה tem spice plene. Bene. Taua.nere.filare.Exo.35.Sed & mulieres docte que ve- nerant. Debet legi que neuerant.idest filauerant. Et in eodem.Et p̄los caprarum.pro quo hebrei legunt.Et omnes mulieres quibus eleuatum est cor in sapientia filauerūt seu Filare. neuerūt capras. idest pilos caprarum. Et inde מְטֻוֶה Matue טְוֵה idest filatum.vt supra in eodem.Dederunt hyacinthum & purpurā.pro quo he.le. obtulerūt filatum hyacinthum & purpuram.

טוח Toach.linire.oblinire.complanare.Exo.15.Puluis eha- Linire. tus & alia terra lita.Et communiter scribitur sine vau vt supra in eodem.Et luto alio lini domū.Et in eodē. Post q̄ denuo lita fuerit.Esa.44.Obliti enim sunt ne videant oculi eorum.s.luto vel eemēto vt nō videāt. Ezech.13.Illi autem liniebant eum luto absq; paleis. Et ī eodem. Dic ad eos qui linunt absq; temperamēto. Et in eo. Et destruā parietem quem liniſtis. Et in eo. Et nō sunt qui liniunt eum. Et inde טִיחַ Tiach.idest litura.vt in eo.Vbi est litura quā Litura. liniſtis.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū.Ponitur etiam pro deaurare quod est quasi linire. vt. 1. Paralip.29.Ad deaurandos parietes templi.Et inde טְוָחוֹת Tu- Deaurare. choth.i.occulta vel absc̄ōdita:ac si essent lita ne quis ea posſit videre.Ps.50.Incerta & occulta sapientie tue manifestaſti mihi.pro quo hebrei legunt. In absconditis & in occulטְוָחוֹת to sapientiam manifestaſti mihi. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Absconditum & arcanum sapientie tue manifestaſti mihi.Ponitur etiam pro viscerib⁹ hominis.eo quod sunt occulta.Iob.38 Viscera. Quis posuit in viscerib⁹ hominis sapientiam.

טור Tur.Ordo.versus.progressio.s.linearis.Paries.mōs. Ordo. Exo.28.ponesq; in eo quattuor ordines lapidum.Et ī Versus. eodem. In primo versu erit lapis sardius. Et in eodem. In secundo.s. versu carbunculus & sapphyrus. 3. Reg. 6. Edificauit atrium interius tribus ordinib⁹ lapidum politorum et vno ordine lignorum cedri. Et in eodem. 7. Et quattor deambulatoria inter columnas cedrinas. pro quo hebrei legunt.Super quattuor ordines colūnarū cedrinarum.Et in eodem. Vnus autem ordo habebat colūnas qui decim.Significat etiam parietem.vt Ezech.46. Et paries Paries. per circuitū ambiens.Et inde טִירָה Tira.Pro quo beat⁹ hieטִירָה ronymus transtulit propugnacula. Canti. 8. Si murus est Propugnacula. edificemus super eum propugnacula argentea.De quo vide infra indictione טִיר Tir.Item טוּר Thur.siue טוּרָא Thura:in lingua chaldaica significat montem. Dañ.2.donec abcisſus est de monte lapis. Et ī eodem factus est mōs magn⁹. Mons. טוּשׁ Tus.Properare.festinare. Beatus hieronymus trāstu- Volare. lit. Volare.Iob.9.Sicut aquila volans.

טוּת Teuath.in lingua chaldaica significat incenatum siue Jeiunus. ieiunū. Dañ.6.Et dormiuit incenatus. Jncenat⁹.

טח Tach.linere.De quo vide supra in dictione טוֹחַ Thó- טָח ach. Linire.

טחה Tacha.facere.s.arcu. Geñ.21. Quantū potest arcus ia- Facere arcu. cere.Et solum inuenitur in predicto loco: vbi pōitur מְטַחֲוֵי Metachaue.cū mē in principio & vau loco he.Et se- מְטַחֲוֵי cūdū aliquos hebreos est participium secunde coniugatiונִי nis.scd̄m alios vero ē nomē plē pro iactibus siue ictibus.

טחן Tachan.molere.frangere.s.mola.cōminuere. contere- Contere te re.abuti.Exo.32.& cōtriuit vsq; ad puluerē. Nu.11.frā- Frangere. gebat mola.Deut.9.Et ī frustra cōminuēs.Iudi.16.& clausū ī carcere molere fecerūt.Esa.3.& facies pauperū cōmoliטָחַן tis.Et in eo.47.Tolle molam & mole farinā. Accipitur ēt Cōminuere Molere. translatiue ℣ actu coitus.vt Iob.31.Scortū alterius sit vxor mea.pro quo in hebreo habetur. Molat siue tundat alteri vxor mea. Quod exponunt aliqui hebrei sic. quasi dicat seruiat alteri vxor mea: sicut olim seruos & ancillas Scortū ei

molere faciebant.sicut ēt modo faciūt sarraceni. Threñ.5. adolescentibus impudice abusi sunt.Quod in hebreo legitur sic.s.adolescētes ad molendū deducebāt.i. molere faciebant. Inde טַחֲנָה Tachana.i.mola.vt Eccls.12.In humilitate vocis molētis.¶Et in plurali טְחֹנֹת Tochanoth. vt in eo. Et ociose erunt molentes.

Abusi.

טַחֲנָה Mola.

טְחֹנֹת Molentes

טֹהַר Tachor.morbus ani qui ficus vocatur: quā infirmitatē translatio nra circūloquēdo exprimit. Deut.28. Percutiat te dns vlcere egypti & partē corpis per quā stercora digerūtur.1.Reg.5.Et cōputrescebāt pminētes extales eorū.Et in eo.Et percutiebantur in secretiori parte natiū.Et in eo.6.Quinq; anos aureos facietis.Vbi ponitur p anis.Et in eo.Facietisq; similitudinē anorū vrorū. Et solū inuenitur in numero plu.s.טְחֹרִים Techorim siue טְחֹרֵי Techore.Et in predictis locis in textu ponitur עֳפָלִים Apolim pro טְחֹרִים Techorim.& in margine ponitur techorim:qđ hebrei legūt.Reperitur etiā in textu techorim.vt.1. Reg.6. Hi sunt aūt ani aurei q's rediderūt philistiim p delicto suo.

Ficus Infirmitas ani.

Anus.

טֹטָפֶת Totaph.scđm hebreos est ornamētū quod frōtib⁹ suis imponūt:vt recordentur preceptorū dei.& solū inuenitur in numero plu.s.טֹטָפוֹת Totaphoth.pro quo trāslatio nra transtulit mouebuntur.Deut.6.Erūtq; & mouebuntur inter oculos tuos.Et solū inuenitur in p̄dicto loco. Sed in lingua chaldaica signīat ornamentum frōtis vel brachii Nam.2.Reg.1.Vbi dicitur & tuli diadema quod erat in capite eius & armillam de brachio illius: ibi in translatione chaldaica ponitur טוֹטָפֵת Totepheth.pro armilla.

טוֹטָפֶת Armilla.

טִיט Tit.lutum.cenū.vtPs.17.Vt lutū plateārū de'ebo eos Ps.39.Eduxit me de lacumiserie & de luto fecis. Ps. 68.Eripe me de luto vt nō infigar.Esa.57.Et redūdāt fluctus eius in cōculcationē & lutū.Abach.2. Vsq;quo aggrauat cōtra se densū lutū. Vbi ponitur עַבְטִיט Abtit:que ē dictio composita a עַב Ab quod significat densum & טִיט Tit quod significat lutum.

טִיט Lutum.

טִיל Til.mittere.immittere.proiicere.eiicere.abiicere. vt Ione.1.Dns misit ventū magnū in mari. Et in eo. Et miserūt vasa que erant in naui in mare.Et in eo.Tollite me & mittite in mare.Et in eo.Et tulerūt Ionā & miserunt in mare.Scribitur ēt sine iod in medio.vt.1.Reg.20.Et arripuit saul lanceā vt percuteret eū.pro quo he.le.Et proiecit saul lanceā. Iob.40. Et videntibus cūctis precipitabitur.i.p icietur. Prouer.16. Sortes mittuntur in sinu.Hiere.16. Et eiiciam vos de terra hac.Et in eo.22.Quare abiecti sūt ipse & semē eius.& aliqñ duplicatur līa tet & līa lamed:& dr טַלְטֵל Taltel.i.proiicere siue asportare.Esa.22. Ecce dns asportari te faciet sicut asportatur gallus galinaceus.

טִיל Mittere.

Proiicere ꝓcipitare.

Eiicere. Abiicere.

טַלְטֵל Asportare

טִינָא Tina. in lingua chaldaica significat lutum. Dañ. 2. & ferrum mixtum teste & luto.

טִינָא Lutum.

טִיר Tir.habitatio.commoratio. palatium. Et scribitur in fine cum he vel tau.vt Ps.68.Fiat habitatio eorū deserta.Ponitur etiam pro propugnaculis.vt Canti.8. Edificemus super eū ꝓpugnacula argentea.Pro quo he.le. Habitationē siue palatiū argenteū.Et in plu.טִירוֹת Tiroth.p quo btūs hieronymus transtulit oppida.Gen.25. Per castella & oppida eorū.Ponitur ēt p porticu.vt Ezech. 46. Et colūne fabricate erāt subter porticus per gyrū. Itē ponitur p caulis.s.oniū.vt Ezech.25.Et collocabūt caulas suas in te.Et aliqui hebrei dicunt q̄ predicta dictio deriuatur a supradicta dictione טוּר Tur.Que signīat parietem siue ordinē lapidū vel lignorū:quibus domus vel habitatio fit.

טִיר Habitatio Propugnacula.

טִירוֹת Oppida. Porticus Caule.

טַל Tal.ros.vt Gen.27. Det tibi deus de rore celi. Et in eo. In pinguedine terre & ī rore celi desup. Exo.16. Mane ꝙđ ros iacuit p circuitū castrorū. Deut.32. Fluat vt ros eloquium meum. Iob.38. Quis genuit stillas roris. Ps.132. Sicut ros hermon qui descendit super montē sion. Canti.5. Quia caput meum plenum est rore. Esa.26. quia ros lucis ros tuus. Zach.8. Et celi dabunt rorē suum.

טַל Ros.

טָלַל Talal.tegere.operire vt.Nee.3. Ipse edificauit eā & texit. In lingua chaldaica significat vmbrā siue obumbrare.vel operire.vt Gen.19.quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei. Vbi pro vmbra que hebraice dr צֵל Sel.in trā slatione chaldaica ponitur טְלַל Telal. Dañ.4. Subter eam habitantes bestie agri.i.obūbrate vel tecte erāt subea. Et secundum hebreos inde deriuatur טַל Tal.i.ros.de quo supra dictum est in dictione precedenti.

טָלַל Tegere. Umbra.

טְלַל Habitare.

טַל Ros.

טָלָא Talu.maculosū.i.diuersi & varii coloris: aut cōsutū ex fragmētis diuersorū colorū :vl' qñ vetera nouis resarciuntur.vt Gen.30.Et separa cunctas oues varias & spar so vellere.i.maculoso vellere.Et in eo.quodcūq; ruffum & maculosum variūq; fuerit tam in ouibus q̄ in capris erit merces mea.Et in eo.Et oīa que nō fuerint varia & maculosa & fulua.Et in eo.Et separauit in die illa capras & oues & hircos & arietes varios & maculosos.significat ēt consutū ex variis fragmētis vel pitaciis siue ex pannis diuersorū colorū.vt Ios.9. Calciamētaq; perantiqua :que ad indiciū vetustatis pitaciis consuta erant. Ezech. 16. Fecisti tibi excelsa hinc inde cōsuta.i.cooperta ex pannis diuersorum colorum consutis.

טָלָא Maculosū

Pitaciis. consuta. Consutum

טֶלֶה Tale.agnus.vt.1.Reg.7.Tulit aūt samuel agnū lactātem vnum. Esa.65. Lupus & agnus pascentur simul. & in plurali mutat he in aleph.& dicitur טְלָאִים Telaim.i. agni.vt.1.Reg.15.Et recensuit eos quasi agnos. Esa.40. In brachio suo congregabit agnos.

טֶלֶה Agnus.

טְלָאִים Agni.

טַלְטֵל Taltal.asportare.proiicere. De quo vide supra in dictione טִיל Til.

טַלְטֵל Asportare

טָמָא Tama.siue טְמָא Time.polluere.contaminare. Inquinare. Immundum vel pollutum esse.sordescere.profanare.Gen.34.Quod cum audisset iacob.Pro quo he.le. Et iacob audiuit quod contaminauit siue profanauit dinā filiam suā.Et in eo.Seuientes ob stuprum sororis.Pro quo he.le.quia contaminauit vel poluit aut profanauit dinam sororem sua.s.sichem profanauit eam.Leuit.11. Et erit immundus vsq; ad vesperā.Et in eodem.Et super quod ceciderit quicq̄ de morticinis eorū polluetur. Et in eodem. Et oē liquens quod bibitur de vniuerso vase imundū erit. Et in eo.Ne polluatis animas vras in oī reptili. Et in eo.12 Et immūda erit septē dieb⁹.Et in eo.Sin aūt feminā peperit:immūda erit duabus hebdomadis.Et in eodē.13.Et ad arbitriū eius separabitur.pro quo he.le. Et videbit eum sacerdos & contaminabit eum.idest pollutū iudicabit:siue in munditie cōdemnabit eū.& est idem sensus cū līa nra. Et in eo.Et immūditie cōdēnabitur. & in eo. Contaminabit itaq; eum sacerdos.Et in eo. Tunc sacerdotis iudicio polluetur & inter immūdos reputabitur.Et in eo.15.Condemnabit eū haud dubie lepre:que orta ē in caluicio. p quo he.le.Contaminās cōtaminabit eū sacerdos:quia ī capite suo lepra sua.s.est.Et in eo.Quomodo mūdari debeat vel cōtaminari.Et in eo.15.Omne stratū in quo dormierit imūdū erit.Et in eo.Et ipse lotus aqua immūdus erit vsq; ad vesperā.Et in eo.18.Ne polluamini in oībus his qbus cōtaminate sunt vniuerse gentes.Et in eo.Et qbus polluta ē terra Et in eo.21.Ne cōtaminetur sacerdos in morte ciuium suorum.Et in eodem.Sed nec in principe populi sui contaminabitur.Nu.5.Ne contaminent ea cum habitauerim vobiscum.Et in eodem.Que vel polluta est vel falsa suspicione appetitur.Et in eodem.Sin autem declinasti a viro tuo at

Contaminare.

Immūdū esse Polluere

ꝙ polluta es. Et in eo. Si polluta est & cõtempto viro adulterii rea. Et in eo. 6. Qñ polluta ẽ sanctificatio eius. Deut. 24. quia polluta est. 4. Reg. 23. Contaminauit quoꝙ thopheth. Et in eo. polluit rex & cõtriuit statuas Ezech. 4. Ecce anima mea nõ est polluta. Et in eo. 23. Polluerunt sanctuariũ meũ. Osee. 5. Contaminatus est israel· Et aliquãdo scribitur sine aleph. De quo vide in dictione sequenti. Et

טָמָא Tame. i. pollutus. cõtaminatus. immũdus. sordidus. Leuit. 11. Chirogryllus qui ruminat vngulamq; nõ diuidit immũdus est. Et in eo. vt differentias noueritis mũdi & immũdi. & in eo. 13. Contaminatũ ac sordidũ se clamabit. Esa. 6. Quia vir pollutus labiis ego sum & in medio populi polluta labia habentis ego habito. Ezech. 4. Sic comedẽt filii israel panem suũ pollutũ inter gentes. & in plurali.

Immũdus Cõtaminatus. Sordidus Pollutus.

טְמֵאִים Temeim. Leuit. 11. Et omnia hec immũda sunt vobis. Nu. 9. Ecce aũt quidã immũdi super anima hois. Et in eo. Immũdi sumus sup anima hominis. & in gñe femino טְמֵאָה Temea. i. polluta aut contaminata vel sordida. vt Leuit. 15. Immũda erit quasi sit in tpe mẽstruo. Et in eodẽ. 27. Animal immũdũ quod immolari dño nõ potest. Et in eo. Qd si immũdũ est animal. Et ponitur ibi in hebreo in genere femino: quia aial in hebreo est generis femini. Ios. 22. Qd si putatis immũdã esse terrã possessionis vestre. Ezech. 22. Sordida nobilis. Pro quo he. le. Sordida nominis. Et inde טֻמְאָה Tuma. i. immũditia. pollutio. Leuit. 5. Et si tetigerit quicq; de immũditia hominis iuxta omnem impuritatẽ qua pollui solet. Et in eo. 15. Quãdiu subiacet huic passioni. i. huic immũditie. Iudi. 15. Nullocq; vescatur immũdo. Et ponitur ibi in hebreo immũditia ꝙ immũdo. Ezech. 22. Immũditiã menstruate humiliauerunt in te. Et in plu. טֻמְאוֹת Tumoth. i. immũditie vel sordes. Leuit. 16. Et expiet sanctuariũ ab immũditiis filiorũ israel. & ia eo. In medio sortiũ habitatiõis eorũ. Debet legi sordiũ.

Immũdi. Immũditia. Immũditie Sordes.

טָמָה Tama. Immũdũ esse. sordescere. contaminare. polluere. Et scribitur sine he. Leuit. 11. Ne tãgatis quicq; eorum ne immundi sitis. Iob. 18. Et sorduimus coram te. Et est idem cum dictione precedenti.

Immũdũ esse Sordescere

טָמַן Taman. abscõdere. celare. cooperire. vt Gen. 35. At ille infodit eas sub terebinthũ. i. abscõdit eas sub terebinthũ. Exo. 2. Percussũq; egyptiũ abscõdit in sabulo. 4. Reg. 7. Et abierũt & abscõderũt. Iob. 18. Abscõdita est in terra pedica eius. Et in eo. 31. Et celaui in sinu meo iniquitatẽ meã. Et in eo. 40. Abscõde eos in puluere simul. Ps. 139. Abscõderunt superbi laqueũ mihi. Prouer. 19. Abscõdit piger manũ suã sub ascela. Hiere. 13. & abscõde ibi illud in foramine petre. Et in eo. Et abii & abscondi illud in euphratem. Et in eo. Et tuli lumbare de loco vbi ascõderã illud. Et in eo. 43. Et abscõdes eos in crypta. & inde טְמוּן Tamun. i. abscõsio siue locus abscõditus aut latibulũ. Pro quo beatus hieronymus transtulit foueã. Iob. 40. Et facies eorũ demerge in foueã. & inde מַטְמוֹן Matmon. i. abscõsio vel abscõditũ. pro quo btus hieronymus trãstulit thesaurum: eo qd abscõditur. vt Gen. 43. Deus patris vestri dedit vobis thesauros in saccis vestris. Iob. 3. quasi effodiẽtes thesaurum. Hiere. 41. Habemus thesauros in agro.

Celare. Foueã. Thesaur9.

טְנָא Téne. cartallum. canistrũ. Deut. 26. Et pones in cartallo. & in eo. Suscipiẽsq; sacerdos cartallũ de manu tua Ponitur etiam pro horreo. vt in eodem. 28. Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue.

Cartall9. Horreum.

טָנַף Tanaph. inquinare. Canti. 5. Laui pedes meos quõ inquinabo illos. & solum inuenitur in predicto loco.

Inquinar.

טָעָה Taaa. errare. vt Hiere. 13. Errare fecerũt populũ meũ. Et est idẽ cũ verbo תָּעָה Thaa. cũ tau in principio. De quo ifra dicetur in littera tau.

Errare.

טַעַם Taã. gustare. gustu diiudicare. mãducare. 1. Reg. 14. Gustãs gustaui i sũmitate virge que erat i manu mea paululũ mellis. 2. Reg. 3. si añ occasũ fuerit solis gustauero panẽ. Iob. 6. Aut põt aliquis gustare qd gustatũ affert mortem. Et in eo. 12. Et fauces comedẽtis saporẽ. Pro q̃ he. le. & fauces siue guttur escã gustat sibi. i. gustu diiudicat. Et i eo. 34. Et guttur escas gustu diiudicat. Ps. 33. Gustate & videte qñ suauis est dñs. Prouer. 31. Gustauit & vidit qñ bona est negociatio eius. Ione. 3. Hoies & iumenta & boues & pecora nõ gustent quicq;. Ponitur ẽt ꝙ comedere vel manducare. vt. 1. Reg. 14. Et nõ mãducauit vniuersus populus panẽ. & inde טַעַם Taam. i. gustus. sapor. Exo. 16. Gustusq; eius quasi simile cũ melle. Nu. 11. Saporis quasi panis oleati. Dañ. 5. Precepit ergo iam temulẽtus. pro quo he. le. precepit i gustu vel sapore vini. Et ẽ sensus sicut i lia nña. & inde מַטְעַמִּים Mataamim. i. fercula. cibi. esce. pulmẽtũ. & solũ inuenitur i nu. plu. vt Gen. 27. Fac mihi inde pulmentũ. Et in eo. Et fac cibos vt comedã. Et in eo. Vt faciã ex eis escas patri tuo. Et in eo. Coctosq; de venatione cibos intulit pri. prouerb. 23. Et ne desideres cibos eius. Item טָעַם Taam. i. eloquiũ. doctrina. disciplina. ratio. sententia. statutum. 1. Reg. 25. & benedictũ eloquiũ tuũ. Iob. 12. Et doctrinã senũ auferens. Ps. 118. Bonitatẽ & disciplinã & scientiã doce me. Et in titulo psalmi. 33. vbi dr. psalmus dauid cũ mutauit vultum suũ corã abimelech. pro quo he. le. cũ mutauit eloquiũ suũ siue rationẽ suã corã abimelech. Prouer. 26. Sapientior sibi stultus videtur septẽ viris loquẽtibus sententias. Ione. 3. Et dixit in niniue ex ore regis & principũ. i. ex sententia vel statuto aut decreto regis. Et in lingua chaldaica dr טְעֵם Teem Dañ. 2. Et a me preceptũ est. Et in eo. Nunc aũt audite sententiam. Pro quo he. le. Nũc aũt ponite decretũ siue sententiã. Et in eo. 5. Quis dedit vobis cõsiliũ vt domũ hanc edificaretis. i. quis dedit vobis preceptũ vel decretũ aut edictũ vt domũ hanc edificaretis. Et in eo. Cyrus. rex babylonis posuit edictũ vt domus dei edificaretur. Et in eo. Vtrũ nã a cyro rege iussum fuerit. Et in eo. 6. Tunc darius rex pcepit. i. posuit edictum vel decretum. & in eo. cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur. Et in eo. a me ergo positum est decretũ. Et in eo. 7. Ego artaxerxes rex statui atq; decreui. Et in eo. ponitur pro ritu: vbi dicitur omne qd ad ritũ dei celi pertinet. Dañ. 2. Tunc daniel requisiuit de lege atq; sententia: vbi põitur ꝙ sentẽtia. scribitur ẽt chaldaice cũ aleph in fine. & dr טַעֲמָא Taama. vt Dañ. 6. vt satrape illi reddereẽt rationẽ. Esdr. 4. Donec si forte a me iussum fuerit. Et in eo. 5. Donec res ad dariũ referretur. i. donec ratio huius rei ad darium referretur.

טַעַם Gustare. Gustu diiudicare. Mãducare טַעַם Gustus. Sapor. מַטְעַמִּים Pulmẽtũ. Esce. Cibi טַעַם Eloquium Doctrina. Disciplina Sententia טְעֵם Preceptũ sententia. Consilium Edictum. Iussum Decretum Ritus. טַעֲמָא Ratio. Iussum.

טָעַן Zaan. onerare. iterficere vulnerare. vt Gen. 45. onerantes iumenta ite in terram chanaam. Esa. 14. cum his qui interfecti sunt gladio.

טָעַן Onerare.

טַף Taph. puerorũ vel infantiũ cõgregatio aut familia. & ponitur cõiter ꝙ puulis vel liberis. vt Gen. 34. paruulos qsq; eorũ & vxores duxerũt captiuas. & in eo. 43. ne moriamur nos & puuli nri. Et in eo. 45. ad subuectionẽ puulorũ suorũ ac cõiugũ. & i eo. 47. pbens cibaria singulis. ꝙ quo he. le. iuxta puulos vel iuxta familiã singulorũ. & in eo. Et in cibũ familiis & liberis vestris. & i eo. 50. absq; puulis & gregib9. Nu. 31. quidqd est gñis masculini ẽt in paruulis. & in eo. Puellas aũt & oẽs feminas virgines reseruate.

טַף Paruuli. Familia.

טָפַף Taphaph. Garrire. plaudere. applaudere. Esa. 3. Et nutibus oculorum ibant & plaudebant. & secundum hebreos inde deriuatur טַף Taph. i. familia vel paruuli. De qꝺ dictum est in dictione precedenti.

טָפַף Plaudere

טַף Familia.

טֹפַח Tóphach.siue טְפַח Téphach.Mensura quattuor digitorū;siue palmus.Exo.25.Altā quattuor digitis.& i eo.37.Coronā aureā interrasilem quattuor digitorum.3. Reg.7.Crassitudo aūt luteris triū vnciarū erat.pro q̄ he. le.Et crassitudo eius mensure quattuor digitorū siue men sure palmi erat.Et eadem verba habentur in hebreo.2.pa ralip.4.Vbi dr:porro vastitas eius hēbat mēsurā palmi.& fortasse eadē est mensura.s.triū vnciarū & palmi.Ezech. 40.Calamus mēsure sex cubitorū & palmo.Et in eo.Et labia eorū palmi vnius.Et in eo.43.Qui hēbat cubitū & palmū.Et scd̄m hebreos in locis p̄dictis palmus accipitur pro mensura manus nō digitis expansis sed iunctis.& in de טִפֻּחַ Tipūach.i.ad mēsurā palme.& solū inuenitur i nu. plu.vt Threñ.2.Parulos ad mēsurā palme.& inde טְפָחוֹת Tephachoth scd̄m terminationē femininorū.i.mēsurabi les.vt Ps.38.Ecce mēsurabiles posuisti dies meos.i.ad mē surā palme:que est breuis mēsura:quasi dicat breues.po nitur etiam טְפָחוֹת Tepachoth p sūmitate parietis.eo qd erat in sūmitate quasi mēsura palmi in crassitudie vel spis situdine.vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamēto vsq̄ ad sū mitatē parietū.Et inde verbū טִפַּח Tipach.i.mēsurare aug mentare.educare.vt Esa.48.Et dextera mea mēsa est ce los.Threñ.2.Quos educaui & nutriui.Et inde מִטְפַּחַת Mit pácha.i.palliū.Ruth.3.Expāde inquit palliū tuū quo ope riris.& in plu.מִטְפָּחוֹת Mitpachoth.Pro quo btūs hiero. trāstulit.Linteamia.vt Esa.3.& linteamia & acus & specka.

Mensura q̄ttuor di gitorum. Mensura palmi. Palmus. Mensura palme. Mēsurabi les. Sūmitas. Mēsurare Educare. Pallium. Linteami na.

טָפַל Taphal.applicare.iungere.cōponere.curare.p̄s.118. Multiplicata est super me iniquitas superbū.pro q̄ btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.Appli cauerūt mihi mendaciū superbi.Iob.13.Prius vos osten dens fabricatores mendacii.i.cōpositores vel applicato res mēdacii.Ponitur ēt pro sanare vel curare.eo qd fit ap plicādo frigida calidis & ecōtrario.Iob.14.Sed curasti ini quitatē meā.

Multiplí care. Applicar. Curare.

טַפְסַר Tipsar.nomē propriū scd̄m nr̄am trāslationē.Hie re.51.Numerate cōtra eā tapsar.Hebrei tñ dicūt q̄ sign̄at ducē vel principē.& sic ipsi legūt.Numerate siue cōstituite cōtra eā ducē vel principē.s.exercitus.in alio ve ro loco btūs hieronymus trāstulit paruulos.Naū.3.Et par uuli tui quasi locuste locustarū.Sed etiā i p̄dicto loco he brei legunt.Et principes vel duces tui quasi locuste locu starum.Et solum inuenitur in locis predictis.

Tapsar. Dux.

טַפְרָא Taphra i ligua chaldaica sign̄t vngulā.Et solū inēi tur in nu.plu.Dañ.4.Et vngues eius vt vngues auiū.

Vngula.

טָפַשׁ Taphas.Incrassare.hebetare.Ps.118.Coagulatū ē sī cut lac cor eorū.pro quo btūs hieronymus in psalte rio iuxta he.ve.trāstulit incrassatum est velut adeps cor eo rum.& solū inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldai ca significat insanire vel insipientem esse.

Incrassari Insanire.

טָרַד Tarad.stillare.perstillare.eiicere siue exulare.Proue. 27.tecta perstillātia in die frigoris.& solū inuenitur in p̄dicto loco.Hebrei tñ dicūt q̄ sign̄at cōtinuare siue cō tinuo laborare.vnde in predicto loco ipsi legunt.Stillici dium cōtinuū vel assiduū in die frigoris.vnde hoiem qua si cōtinuo laborantē ipsi vocāt טָרֵד Tarud.& laborem assi duū vocāt טִרְדָּה Tirda.& in lingua chaldaica sign̄at p̄dicta dictio eiicere siue abiicere vel exulare.Dañ.4.Eiicient te ab hominibus.Et in eodem.Et ex hominibus abiectus ē.

Perstillar Eiicere. Abiicere.

טָרָה Tara.contabescere.putrescere.Inde טִרְיָה Ieriia.i. putridū.tabefactū.Iudi.15.Mandibulā asini que iace bat arripiēs.i.que tabescebat humiditate terre.Esa.1.vul nus & liuor & plaga tumens.i.plaga tabescens.& solum in uenitur in predictis locis.

Tabescere Tumens.

טָרַח Tarach.desiderare.Scd̄m nr̄am trāslationē.vt Iob. 37.Frumētū desiderat nubes.Hebrei tñ dicūt q̄ si gnificat laborare.vñ in p̄dicto loco ipsi legunt.frumētum facit laborare nubē.& ide מִטְרָח Torach.labor.fatigatio.bea tus hieronymus trāstulit negociū siue molestiā.Deut.1.ne gocia vr̄a & pōdus & iurgia.Esa.1.fctā sunt mihi molesta.

Desiderare Laborare. Negocii. Molestia.

טֶרֶם Terem.antecē.priusq̄.necdū.nondū.Gen̄.2.antecē oriretur in terra.Et in eo.19.prius aūt q̄ irēt cubitū Et in eo.24.Nec dū intra se verba cōpleuerat.Exo.9.No ui aūt q̄ & tu & serui tui necdū timeatis deū.Et in eodē.10. Nōne vides q̄ perierit egyptus.i.nōdū vides q̄ perierit e gyptus.1.Reg.3.Antecē extingueretur.& in eo.Porro sa muel nec dū sciebat dñm.Ps.118.Priusq̄ humiliarer ego deliqui.Esa.65.Eritq̄ antecē clamēt ego exaudiā.Et ali qñ scribitur cū beth in principio & dr̄ בְּטֶרֶם Beterem.i.an tecē.priusq̄.Iudi.14.Die septimo ante solis occubitū.i. antecē sol occūberet.1.Reg.2.Etiā antecē adolerēt adipē. Ps.57.priusq̄ intelligerēt spine vr̄e.Esa.66.Antecē par turiret peperit.Et aliquando scribitur cum mem in prin cipio & dicitur מִטֶּרֶם Mitérem.vt aggei.2.Antecē ponere tur lapis super lapidem in templo domini.

Antecē. Priusq̄. Nondum. בְּטֶרֶם antecē. Priusq̄. מִטֶּרֶם antecē.

טָרַף Taraph.rapere.laniare.capere.enutrire.siue victum tribuere.Gen̄.49.Beniamin lupus rapax.pro q̄ he. le.Beniamin lupus rapiet.i.quasi lupus rapiet.Et supra in eo.37.Bestia deuorauit ioseph.pro quo he.le.Rapina rap tus est ioseph.Exo.22.Si comestū a bestia.i.si captū vel ra ptū fuerit a bestia.Deut.33.Cepitq̄ brachiū & verticem. Ps.8.Ne forte rapiat vt leo aiam meā.p̄s.21.Sicut leo rapi ens & rugiens.Ps.103.Catuli leonū rugientes vt rapiant. Hiere.5.Qui egressus fuerit ex eis capietur.Ezech.19.Et didicit p̄dā capere.Et in eo.22.quasi lupi rapiētes predā: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum.Osee.5.Ego capiā & vadā.& i eo.6.quia ipse cepit & sanauit nos.Amos 1.Et tenuerit vltra furorē suū.p quo he.le.Et ceperit vel ra puerit vltra furore suo.& ide טְרֵפָה Terepha.i.captū vel oc cisū.aut laniatū.s.a bestia:aut rapina:vel p̄da.vt Gen̄.31. Nec captū a bestia ostendi tibi.Exo.22.Deferat ad eū qd occisum est.Leuit.22.Morticinū & captū a bestia nō co medēt.Ezech.44.Omne morticinū & captū a bestiis de auibus & de pecorib⁹ nō comedēt sacerdotes.Scribitur ēt sine he & dr̄ טֶרֶף Téreph.siue טָרֶף Táreph.vt Gen̄.49. Ad predā fili mi ascendisti.Nu.23.Donec deuoret predā. p̄s.75.Illuminās tu mirabiliter a mōtibus eternis.p quo he.le.A mōtibus predevel rapine.vnde btūs hiero.in psal terio iuxta he.ve.trāstulit.a mōtibus captiuitatis.Ezech. 19.Et didicit predā capere.Itē טָרַף Taraph.i.enutrire.vi ctū tribuere.vt Prouer.30.tribue tñ victui meo necessaria & inde טֶרֶף Téreph.i.victū.cibus.esca.vt.p̄s.110.Escā de dit timētib⁹ se.Malach.3.Et sit cib⁹ in domo mea.Prouer. 31.Deditq̄ predā domesticis suis.p quo he.le.Deditq̄ ci bū siue victū domesticis suis.vñ sequtur.& cibaria ācillis su is.Pōt ēt legi sicut est in lr̄a nr̄a.Quia ē equiuocū vt dictū ē.Itē טָרָף Taraph.Palmes siue ram⁹.aut foliū.s.raptū ex arbore a prio signato deriuatū.Gen̄.7.portās ramū olive virētibus foliis in ore suo.Ezech.17.Et siccabit oēs palmi tes germinis eius.Et ēt in lingua chaldaica sign̄at folium.

Rapere. Capere. Captum. Occisum. טֶרֶף preda. Captiuitas טָרָף Nutrire. Esca Cibus. Victus. טָרָף Ramus. Palmes. Folium.

De incipientibus a littera ' Jod.

יָאַב Iaab.Desiderare.Ps.118.Quia mandata tua desidera ui.& solum inuenitur in predicto loco.

Desiderare.

יָאַל Iaal.velle.acquiescere.incipere.capere.iurare.adiu rare.Stulte agere:siue stultum esse.Iudi.17.Acquie uit & mansit apud hominem.Et in eodem.19.Queso te vt

יָאַל Velle.

hodie hic maneas.pro quo hebrei legunt. Acquiesce obse
ro & mane.4.Reg.5.Melius est vt accipias duo talenta.
pro quo hebrei legũt.Si vis accipe duo talenta. siue acquie
Velle. sce & accipe duo talenta.Et in eodem.6. Veni ergo & tu cũ
seruis tuis.pro quo hebrei legunt. Volle siue acquiesce ob-
secro & vade cum seruis tuis.Ponitur etiam pro incipere.
vt Genẽ.18. Quia semel cepi: loquar ad dominum meum.
Incipere. Deut.1.Cepitq; moyses explanare legem.1.Reg.17. Cepit
tentare si armatus posset incedere. Iob.6. Et qui cepit ipse
me conterat.Et in eodem. Veruntamen quod cepistis ex-
plete.Osee.5.Quoniã cepit abire post sordes. Hebrei ta-
men in omnibus locis predictis interpretantur velle siue
acquiescere.Et aliquando scribitur sine iod in principio.
vt in aliquibus locis predictis.Item ponitur pro iurare si-
Iurare. Adiurare. ue adiurare.vt Exo.2.Iurauit ergo moyses ꝙ habitaret cũ
eo.1.Reg.14. Adiurauit autem saul populum dicens.Itẽ
significat stulte agere siue stultũ esse. & tunc est verbũ pas-
siuum prime coniugationis:quod scribitur cum nũ in pri-
Stulte agere. cipio.vt Nu.12.Ne imponas nobis hoc peccatũ quod stul-
Stultũ fieri. te comisimus.Esa.19. Stulti facti sunt principes taneos.
Hiere.50. Gladius ad diuinos eius qui stulti erunt.

Stultũ efficere. יאר Ieor.riuus.fluuius.flumen. Amnis. Genẽ. 41.Puta-
Fluuius. Amnis. Flumen. bat se stare super fluuium.Et in eodem .Et pascebam-
tur in ipsa amnis ripa.Exo.2.In directo ripe fluminis. &
in eodem.7.Et stabis in occursum eius super ripam flumi
nis.Et in eodem.Et super fluuios eorum & riuos & palu-
des.Et in eo.Et pisces qui erant in flumine mortui sunt:
computruitq; fluuius.Et in eo.8.Et ebuliet fluuius ranas.
Riuus. Esa.19.Attenuabuntur & siccabuntur riui aggerum.Et in
eodem.Nudabitur alueus riui a fonte suo. Et in eodem.Et
omnis sementis irrigua siccabitur . Vbi ponitur pro irri-
gua.Ezech.29.Et dicis meus est fluuius. Amos. 8. Et eij-
cietur & defluet quasi riuus egypti.Scribitur etiã sine iod.
vt in eo.Et ascendet quasi fluuius vniuersus. & solum in p̃
dicto loco scribitur sine iod.& communiter accipitur pro
nilo fluuio egypti . Ponitur ẽt pro flumine tigri. vt Dani.
12. Vnus hinc super ripam fluminis & alius inde ex altera
ripa fluminis.

Desperare Renũciare יאש Iaas. Desperare.renunciare. Spem vel curam alicu-
ius rei a corde amouere.cessare.vt.1.Reg.27 .Et de-
speret saul ce ssetq; me querere.Eccls.2.Renũciauitq; cor
meum vltra laborare sub sole.Et qñ est verbũ passiuũ pri
me coniugationis tunc scribitur sine iod & cũ nun in prin
cipio & dicitur נואש Noas:& est cuiuscunq; persone & vs
Desperare נאש triusq; numeri:& profertur in voce actiua. vt Hiere. 2. Et
dixisti desperaui.Et in eo.18.Qui dixerunt desperauimus
Iob.6.Et in ventũ verba profertis.vbi pro eo quod in lit-
tera nostra est profertis in hebreo habetur supra dicta dis-
ctio נואש Noas. idest amouetis ea verba a corde vestro: &
Cessare. sine cogitatione & meditatione profertis ea ĩ ventum.Esa.
57.nec dixisti quiescam.idest cessabo.

Federari. יאת Iaath.conuenire.acquiescere.federari . vt Genẽ . 34.
Sed in hoc valebimus federari. Et in eo. Vnum ẽ qđ
Conuenire. differt tantum bonum . pro quo hebrei legunt. Sed in
hoc acquiescent siue conuenient nobiscum viri: vt habitẽt
nobiscum vt simus vnus populus . Sed beatus hieronym9
Acquiescere. transtulit sensum.Et in eo.Tantũ in hoc acquiescamus &
habitantes simul.4.Reg.12 . Prohibitiq; sunt sacerdotes
vltra accipere pecuniã a populo.Pro quo he.le. Et acquie-
uerũt sacerdotes vt nõ acciperẽt pecuniã a populo .Hiere.
10.Tuũ est enim decus.i.tibi cõuenit decus siue reguum.

Vlulare. יבב Iabab.eiulare. vlulare.vt Iudi.5. Per fenestrã respici-
ens vlulabat mater eius.& solum inuenitur in predicto
loco.& in lingua chaldaica communiter significat vllulare Clangere.
vel clangere.s. tuba.

יבל Iabal.deducere. Adducere.afferre.asportare.Ps.59.qs
deducet me in ciuitatem munitam.Ps.75 .Qui in cir
cuitu eius affertis munera.Esa.18. Deferetur munus domi
no exercituum.Et in eodem.25.Ducent eam pedes illius.
Esd.5.& asportare fecit ea in templum babylonis. Et inde
יובל Iubal.idest riuus siue deductio aquarum:aut humor.
.s.aquarũ.Hiere.17.Quod ad humorẽ mittit radices su-
as.p quo he.le.qđ iuxta riuũ mittit radices suas.Et in plu.
יבלי Ible.Esa.30. Riui currentiũ aquarũ. Et inde יבול Ie-
bul.idest germen.vt Leuit.26.Et terra gignet germẽ suũ
Iob.20.Apertũ erit germen domus illius.Abach.3.Et nõ
erit germen in vineis. Et de hoc vide supra in dictiõe בול
Bul.Item יובל Iobel.i.buccina siue sonitus buccine. s.cor-
nee:qua vtebãtur in iubileo. vt Exo. 19. Cum ceperit clã-
gere buccina tunc ascendãt in montem.Ios.6.Tollent sep-
tem buccinas quarum vsus est in iubileo . Pro quo in he-
breo habetur.Tollent septem buccinas iubileas.i. quarum
vsus est in iubileo:sicut est in littera nostra. Et in eo. Cum-
q; insonuerit vox tube longior atq; concisior . Et in eodẽ.
Et septem alii sacerdotes tollant septem iubileorum buc-
cinas.Et inde quinquagessimus annus vocatur יובל Iobel.
Quia in eo personabant buccinis. vt habetur Leuit.25. v-
bi dicitur. & clanges buccina.Et in eo.Ipse est enim iubile
us.Et in eo. Anno iubilei redient oẽs ad possessiones suas.
Et in eo.Et redimi non poterit etiam in iubileo . Itẽ יבלת
Iabeleth.Macula animalis . pro quo beatus hieronymus
trãstulit papulas.Leuit.22.Si cicatricem habẽs:si papulas.
יבם Iabam. Vxorẽ frĩs defuncti in cõiugẽ accipere.siue il-
li associari. Genẽ.38.Et sociare illi vt suscites semẽ fra-
tri tuo,Deut.25.Sed accipiet eã frater eius & suscitabit se-
mẽ frĩs sui.Et in eo.Nõ vult frater viri mei suscitare semẽ
fratris sui in israel:nec me in cõiugiũ sumere . Et inde fra-
ter mariti dicitur יבם Iabam.vt in eo.Sed accipiet eã frater
eius.Et in eo.Nõ vult frater viri mei suscitare semẽ fratris
sui.Et vxor fratris dẽ יבמה Iebama.siue יבמת Iabémeth.vt
in eo.Perget mulier ad portam ciuitatis.i.perget vxor frĩs
ad portã ciuitatis.Et ĩ eo. Accedet mulier ad eũ corã sen io
ribus.Et ẽt vxor frĩs mariti dẽ יבמה Iebama.vt Ruth.1. En
reuersa est cognata tua ad populum suum . vbi ponitur p
cognata : que erat vxor fratris mariti sui.

יבש Iabas. siccare.exsiccare.arere. exarescere.cõfũdere.si
ue cõfundi.vt Genẽ.8. Donec siccarentur aque sup ter
rã.& in eo.Et vigesima die mẽsis arefacta ẽ terra. Ios.2. Au
diuim9 eĩ ꝙ siccauerit dñs aquas: maris.& in eo.5.Qđ sic-
casset dñs fluẽta iordãis.3.Reg.17. Post dies aũt aliquãtos
siccatus est torrẽs. Iob.12.Si cõtinuerit aquas oĩa siccabun
tur.ps.21.Aruit tanq; testa virt9 mea.Prouer.17.Spũs tri-
stis exsiccat ossa.Esa.19.Et fluuius desolabitur atq; siccabi
tur.Ezech.17.Cumq; tetigerit eam ventus vrens siccabi-
tur:& ĩ arcis germinis sui arescet.Et in eo.Et siccaui lignũ
viride.& in eo.37.Aruerũt ossa nra.Osee.13.Et siccauit ve
nas eius.Ioel.1.Oĩa ligna agri aruerũt.Et in eo.Qm̃ exsic
cati sunt fontes aquarũ.Amos.4.Et psaltera sup quã non
pluit aruit.Naũ.1.increpãs mare & exsiccãs illd.& ide יבש
Iabes.i.aridus.siccus.vt Ios.9.Panes quoq; quos portabãt
ad viaticũ duri erãt.p q̃ he.le.Et oĩs panis sui viatici arid9
siue siccus erat. & in eodem.Nunc autem sicci facti sunt.&
ĩ plu.יבשים Iebesim.Nu.6.vuas recẽtes siccasq; nõ come
dẽt.Et in genere femínino scribitur יבשה Iebesa. vt in eo.
11.aĩa nra arida ẽ.& ĩ plu.יבשות Iebesoth.vt Ezech.37. Sic
caq; vehemẽter.& inde יבשה Iabasa . siue יבשת Iabéseth.

Deducere. afferre. Deferre. asportare. יובל Humor. Riuus. יובלי Riui. יבול Germen. יובל Buccina . Jubileus. יבלת Papule . יבם Sociare . Vxorẽ fratrio in cõiugiũ accipere. יבם Frater mariti. יבמה Vxor frĩs . Siccare . Arescere . Arescere. Exsiccare. יבש Aridus. Siccus. יבשים Sicci. יבשה Arida. יבשות יבשה יבשת

arida. Sicca. ídest arida.vel terra habitabilis .vt Geñ.1. Et appareat arida.Ps.65.Qui conuertit mare in aridā.Ps.94. Et ſiccam manus eius firmauerunt.Eſa.44.Et fluenta ſuper aridā.

יַבָּשְׁתָּא & in lingua chaldaica dicitur יַבָּשְׁתָּא Iabeſtha. Dañ.2.non eſt homo ſuper terra qui ſermonē tuū poſſit implere. pro quo hebrei legunt.Non eſt homo ſuper arida . Itē

arida. יָבֵשׁ יָבֵשׁ Ia bas.ídest cōfundere.ſiue cōfundi.aut erubeſcere.vt.2.Reg. 19.Confudiſti hodie vultū omniū ſeruorū tuorū . Eſa.29.

Confidere Nō modo confundetur iacob.Et in eodem.30.Oēs cōfuſi ſunt.& ſolum in predicto loco ſcribitur cum aleph & iodī medio dictionis.Hiere.8.Confuſi ſunt ſapientes . Ioel.1. Confuſum eſt vinum & elanguit oleū.Et in eo . Cōfuſi ſūt agricole.Et in eo.Quia confuſum eſt gaudium a filiis hominū.Zach.10.Et confundentur omnia profunda fluminis.Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationē legūt.Et exſiccabuntur oia ꝓfunda fluminū.

יגב יָגֵב Iageb.ager.vt Hier.39.Et dedit eis vineas & ciſternas in die illa.Pro quo hebrei legunt . Et dedit eis vineas & agros in die illa.Et ſolum inuenitur in numero plurali.

ager יָגֵב Poteſt etiam deriuari a dictione גֶּבֶא Gēbe. Inde יָגֵב Iogeb ídest agricola.vt.4.Reg.25.Et de pauperibus terre reliqt

agricola. vinitores & agricolas.Hier.52.Reliquit prīceps militie vinitores & agricolas.

יגה יָגָה Iaga.affligere.humiliare.contriſtare.abiicere. Iob.19 affligere. Humiliare abiicere. Vſq; quo affligitis animam meam.Eſa.51. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt . ídest qui te afflixerunt.Threñ.3.Et abiecit filios hoīum. Et in eo.Quia ſi abiecit & miſerebitur: vbi ponitur הֹגָה Hoga.cū he ī prīcipio.Et ſupra in eo.1.Quia dñs locutus eſt ſuper eā. Pro

Cōtriſtare quo hebrei legunt.Quia dñs afflixit ſiue contriſtare fecit eam.Poteſt etiam deriuari a dictione הָגָה Haga que ſignificat loqui ſicut eſt in littera noſtra . vt dictum eſt ſupra in littera he.Et in eodem.vt locutus eſt dominus. pro quo hebrei legunt.Quoniam afflixit vel contriſtare fecit dñs.Et

יָגוֹן inde יָגוֹן Iagon.ídest dolor.triſtitia. vt Ps.50.Quoniam

Dolor. defecit in dolore vita mea.Eſa.35.Fugiet dolor & gemit⁹. Hiere.45.Quoniā addidit domin⁹ dolorem dolori meo

תוגה Et inde תּוּגָה Thuga. ídest triſtitia ſiue meſtitia.Prouer.10.

Meſtitia. נוגת Filius autem ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Et in eo . 14.Et

Luctus. extrema gaudii luctus occupat.ídest triſtitia : & inde נוגת Nugoth ſecundum terminationem pluralem femininorū

ſquallide. ídest contriſtate ſiue dolentes.Pro quo beatus hieronym⁹ tranſtulit.ſquallide. Threñ.1.Virgines eius ſquallide . Et

נוגי inde נוֹגֵי Nuge. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit nu

Nuge. gas.Soph.3.Nugas que a lege receſſerant congregabo.De quo brūs hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſicait.Id quod dixim⁹ nugas ſciamus in hebreo ipſum latinum eſſe ſermonem:& propterea a nobis ita vt in hebreo erat poſitum :vt noſſe poſſimus linguam hebraicam omnium linguarum eſſe matricē . hec Hieronymus .

יגע יָגַע Iagaa.laborare.deficere.ſcilicet pre labore. Ioſ.7. quare omnis populus fruſtra vexabitur.pro quo hebrei le

Laborare. gunt.Non facias laborare ibi omnem populum. Ps.6.Laboraui in gemitu meo.Ps.68.Laboraui clamans. Iob.20. Luet que fecit omnia . ꝑ quo hebrei legunt. Reddet quod laborauit.ídest in quibus laborauerat.Prouer.25 . Noli laborare vt diteris.Eſa.40.Non deficiet nec laborabit.Et in eo.43.Nec laboraſti in me iſrael.Et in eo. Nec laborem tibi prebui in thure.ídest nec laborare te feci . Et in eo . Prebuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis . Et in eo.65. Nō laborabunt fruſtra.Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum.Pro quo hebrei legunt.Et laborabunt populi in nihilum.Malach.2.Laborare feciſtis dominum in ſermonibus veſtris.Et in eodem.In quo eum fecimus laborare .ponitur etiam pro deficere.ſcilicet pre labore.vt.2. Reg . 25. Donec deficeret manus eius. Et inde יְגִיעַ Iegiaa . ídest labor.fatigatio.Geñ.31.Afflictionem meam & laborem manuum mearum.Deut.28.Et omnes labores tuos comedet populus quem ignoras.Ps.127 .Labores manuum tuarū quia manducabis.Eſa.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Et in eodem.55.Et laborem veſtrum non in ſaturitate.Oſee.12 .Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem.& inde יְגֵעָ Iageaa.ídest laborioſus ſiue labore confectus.aut feſſus labore. Deut.25 Quando tu eras fame & labore confectus.& in plurali יְגֵעִים Iegeim ſiue יְגֵעִי Iegie. Iob.3.Et ibi requieuerunt feſſi robore. Eccl.1. Cūcte res difficiles.ídest laborioſe.

Deficere. יגע Labor. יגע Labore. confecti יגעים Feſſi Difficiles. יגר Timere. Vereri.

יגר Iagar.timere.formidare.vereri. Deut.28 . Afflictiōes egypti quas timuiſti.Iob.3.Et quod verebar accidit mihi.Et in eodem.9. Verebar omnia opera mea.Ps.118. Amputa opprobrium meum quod ſuſpicat⁹ ſum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē trāſtulit. Auerte opprobrium meum quod reueritus ſum.Hiere.22.Et in manu quorum tu formidas faciem.Item יְגָר Iegar. Aceruus.tumulus. Geñ.31.Quem vocauit laban tumulum teſtis.

Formidat. יגר Tumulus.

יד Iad.Manus.poteſtas.fortitudo,virtus . conſilium . Percuſſio ſiue plaga.locus.Geñ.8.Extenditq; manum ſuā. Et in eodem.16. Manus eius contra omnes & manus omnium contra eum.Et in eodem.19 . Apprehenderunt manum eius & manum vxoris.Et in eodem.24 . Pone manū tuam ſuper femur meum.Et in eodem. 38 . Vnus protulit manum.Et in eodem.33.De manu mea require illum . Exo.4.Mitte manum tuam in ſinu tuo.Et in eodem.9 .Ecce manus dñi erit ſuper agros.Et in eodem.13.ī manu forti eduxit te dominus de egypto.Et in eodem.14.Et manū magnam quam exercuerat dominus contra eos . ídest virtutem ſeu potentiam.Et in eodem.23 . Non iunges manū tuam vt pro impio dicas falſum teſtimonium . Et in eodē. 29.Poſtq; initiaueris manus eorum.Nu.11.Nunquid manus domini inualida eſt.Deut.3.Magnitudinem tuam manumq; fortiſſimam.iudi.2.Manus domini ſuper eos erat. Et in eodem.3.Qui vtraq; manu pro dextera vtebatur . 1. Reg.5.Aggrauata eſt manus domini ſuper azotios .Et in eodem.Fiebat manus domini per ſingulas ciuitates . Et in eodem.Grauiſſima valde manus domini dei.Ps.20. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis.Ps.31 . Grauata ē ſuper me manus tua.Canti.5.Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen.Eſa.5.Et extendit manum ſuam ſuper eum. Et in eodem.8.in forti manu erudiuit me.Et in eodē 25.in alliſione manuum eius.& eſt communis generis.vt Ezech.2.Et ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber.pro quo ī hebreo habetur & ecce manus miſſa ad me in quo erat volumen libri.Nam iungitur cū adiectiuo miſſa ꝙ eſt generis feminini & cum relatiuo quo ꝙ eſt generis maſculini.& ſimiliter in aliis locis . Ponitur etiam pro poteſtate vel fortitudine ſicut in aliquibus locis predictis. & Geñ.41.& omne frumentum ſub pharaonis poteſtate condatur.Nam illud quod eſt in poteſtate alicuius dicitur eſſe in manu eius.Geñ.24.Ex omnibus bonis eius portans ſecum.Pro quo hebrei legunt . Omnia bona domini ſui in manu ſua.ídest portans ſecum in poteſtate ſua . Nu. 21.Et tulit omnem terram que dictionis illius fuerat . Pro quo hebrei legunt.Et tulit omnem terram de manu illius. ídest de poteſtate illius.Et in eodem.31.Et tubas ad clangē dum tradidit ei.pro quo hebrei legunt. Et tubas ad clangē

Manus.

Poteſtas.

dū in manu eiꝰ.i.in poteſtate eiꝰ.Et in eo.Numerū pugnatorū quos habuimꝰ ſub manu nſa.i. poteſtate noſtra. Ioſ. 8.Et nō potuerūt vltra huc illucq; fugere. Pro quo hebrei legunt Et non fuerunt in eis manus ad fugiendum. i. non fuit in eis poteſtas ſeu virtus. 2. Regū.8.vt dominaretur ſuper fluuium euphratem. Pro quo hebrei legūt. vt conuerteret manum ſuam.i.poteſtatem ſuam ſuper fluuiū euphratem. Ps. 88. ponam in mari manum eius.i. poteſtatem eius.ps. 94. In manu eius ſunt omnes fines terre.prouer. 18. Mors & vita in manibus lingue.i.in poteſtate lingue. Et ēt qñ aliquis ſubditur alteri:dicitur in ſcriptura dare ei manum.i.eſſe ſub eius poteſtate.vt Leuit.25. Si attenuatꝰ fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo hebrei legūt. Si attenuatus fuerit frater tuus & declinauerit manum ſuam tecum.1.Paralip.29.Cuncti filii regis dauid dederunt manum ſuam & ſubiecti fuerunt regi ſalomoni.4.Reg.10 Si eſt inquit da mihi manum: qui dedit ei manum ſuam. Threñ.5.Egypto dedimus manū. Ponitur etiam pro conſilio vel diſpoſitione.2.Reg.14.Nunquid manus ioab tecum eſt.i.conſiliū vel diſpoſitio ioab.Eſdre.3. Vt laudarēt dñm per manus dauid regis iſrael.i.ex diſpoſitione vel p̄cepto dauid.Ponitur etiam pro plaga vel percuſſione. vt in aliquibus locis predictis.& Iob.23.Et manꝰ plage mee aggrauata eſt ſuper gemitū meum.1.Paralip.21. vertatur obſecro manus tua in me.Ps.76.Manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Manus mea nocte extendi=tur.ideſt plaga mea nocte extēditur.Hiere.15. A facie manus tue ſolus ſedebam.ideſt a facie plage vel percuſſionis tue.ponitur etiā pro loco.vt Nu.2.Singuli per loca & ordines ſuos proficiſcētur.Deut.25.Habebis locū extra caſtra. Iudi.11.vel in cunctis ciuitatibus ſupra iordanem.pro quo he-le.vel in cunctis ciuitatibus que ſunt iuxta loca arnon. 2.Reg.14.Scitis agrum ioab ad agrū meū.vbi ponitur p agro.Et in eo.18.Et appellatur manus abſalon vſq; in hāc diē:quod hebrei exponunt. Et appellatur locus Abſalon vſq; in hanc diem.Geñ.34.terra in poteſtate vēa eſt. pro quo hebrei legunt.terra ſpacioſa manibus eſt coram vobis i.ſpacioſa locis.Ps.105. Hoc mare magnum & ſpacioſum manibus.ideſt ſpacioſum locis. Iob.1. Et aſine paſcebātur iuxta eos.pro quo hebrei legūt. Iuxta loca eorum. Hiere. 6.Et paſcet vnuſquiſq; eos qui ſub manu ſua ſunt.pro quo hebrei legunt.Et paſcet vnuſquiſq; locū ſuum. Poteſt etiā intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Et ī eo.57. Dilexiſti ſtratū eorum manu aperta.Pro quo hebrei legūt.Dilexiſti ſtratum eorum: locum vidiſti.Poteſt etiam legi manum vidiſti.& tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Ponitur etiam pro cauſa.vt Hiere.41. Quos percuſſit propter godoliāꝫ. pro quo in hebreo legitur Quos percuſſit in manu godolie.i.cauſa godolie ſiue propter godoliam: ſicut eſt in littera noſtra.ponitur etiam pro fornice.i.pro loco vel arcu triumphali.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicem triūphalem. Ponitur etiam pro prophetia.vt Ezech.1. Et facta ē ſuper eū ibi manus dñi.i.prophetia dñi.Et in eo.37. Facta eſt ſuper me manus dñi.Ponitur ēt pro parte.vt Geñ.43. Ita vt quinq; partibus excederet. Et in eo. 47. Quattuor reliquas.ſ.partes permitto vobis in ſementē.2.Reg.19. Decē partibus maior ego ſum apud regē.vbi pro partibus ponitur יָדוֹת Iadoth.ſecundū terminationē pluralē feminino rū.Et cōiterſcribitur in plu.ſecm terminationē maſculino rū.ſ. יָדַיִם Iadaim.ſiue יְדֵי Iede.vt Geñ.27.Et manus ſūt eſau.Exo.17.Manus moyſi erāt graues.& ī eo.32. cōſecraſtis manꝰ vras hodie dño.Eſa.45.Et opus tuū abſq; manibus eſt.i.abſq; firmitate & duratiōe.& in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cū aleph in fine & dicitur יָדָא Ieda.i. manꝰ Dañ.5.Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribentis. & in plurali יָדַיִן Iadain.Dañ.2.Donec abſciſſus eſt lapis de mōte ſine manibus.Ponitur ēt יְדֵי Iadai pro יָדַיִם Iadaim. vt Ezech.15.ve qui conſuunt pulvillos ſub oi cubitu manuū. Item ponitur יָדוֹת Iadoth pro manibus ſedis que erant ad ſimilitudinē manus hominis.vt.3. Reg.10.Due manus hincatq; inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant iuxta manus. Item ponitur pro axibus currus.vt in eodem.Et axes earum & radii & canthi.Et in eodem ponitur pro celaturis vel ſculpturis in quibus erant figure manus:vbi dicitur habens celaturas variaſq; ſculpturas ex ſemetipſa.Ponitur etiam pro incaſtraturis tabularū. vel pro angulis.Exo. 26.In lateribus tabule due incaſtrature.Et ī eo.vt bine baſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubiiciantur.

יָדַד Iadad.Proiicere.deiicere.mittere. & ſcribitur cū ſimplici daleth.vt threñ.3.Et poſuerūt lapidē ſuper me. pro quo hebrei le.& proiecerūt lapidem in me.Hiere.50. Omnes qui tenditis arcū debellate eū.pro quo he.le. Oēs qui tenditis arcū iacite ad eū.ſ.iacula vel ſagitras.vnde ſubditur.nō parcatis iaculis.& Abdie.1.& ſuper ieruſalē mittebāt ſortē.Zach.1.vt deiiciāt cornua gentiū. Itē יְדִיד Iedid i.dilectus. amantiſſimus.Deut.33. Amantiſſimus domini habitabit confidenter.Ps.85. Quam dilecta tabernacula tua.Hiere.11.Quid eſt q̄ dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa.& inde יְדִידוּת Iediduth.i.dilectio. Vt in eo. 12.Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius.Pro quo hebrei legunt.Dedi dilectionem anime mee. ideſt dilectam anime mee.

יָדָה Iada.laudare.confiteri.iacere.deiicere.vt Geñ.49.Iuda te laudabūt frēs tui.Leuit.5.Agat penitentiā p̄ peccato ſuo.pro quo he.le.Et cōfiteatur illud in q̄ peccauit.& in eo.16.Confiteatur oēs iniquitates filiorū iſrael. & in eo. 26.Donec confiteātur iniqtates ſuas & maiorū ſuorū. Nu. 5.Et cōfitebuntur peccatū ſuū.3.Reg.8.Cōfitētes nomini tuo.Nee.1.Et cōfiteor p̄ peccatis filiorū iſrael.Iob.4. Et ego cōfitebor q̄ ſaluare te poſſit dextera tua.p̄s.6.In inferno aūt qs cōfitebitur tibi.Ps.9.Confitebor tibi dñe in toto corde meo.p̄s.27.Et ex volūtate mea cōfitebor ei.p̄s.44 p̄pterea populi cōfitebūtur tibi.p̄s.48.cōfitebitur tibi cū bñfeceris ei.p̄s.53.& cōfitebor noi tuo qñ bonū eſt.p̄s.66 Cōfiteātur tibi populi deus:cōfiteātur tibi populi omnes. Et in aliqbus locis p̄dictis cōfiteri accipitur pro laudare vel gr̄as agere.vt infra dicetur in fine huiꝰ dictiōis. Prouer. 28. qui aūt cōfeſſus fuerit & reliq̄rit ea mīam cōſequetur. Eſa. 58.quia nō ifernus cōfitebitur tibi.& inde הִידוּת Huiedoth ſiue יְהוּדָה Iehuda.i.laus vel confeſſio.pro quo beatus hieronymus trāſtulit ad laudādū:vel hymnos.Nee.11.ad laudādū & ad cōfitendū in orōne.& in eo.12.& ſup hymnos ip̄i & frēs eorū.& inde תּוֹדָה thoda.i.cōfeſſio.laus. ſiue gr̄arū actio.Ioſ.7.Da gloriā dño deo iſrael & cōfitere. pro q̄ he.le.& da ei cōfeſſionē.Eſdre.10.& nūc date cōfeſſionē dño deo.Ps.94.preocupemus faciē eius in cōfeſſiōe.p̄s.99.Introite portas eius in confeſſione.ponitur etiam pro laude. p̄s.49.Immola deo ſacrificiū laudis.Amos.4.ſacrificare de fermēto laudem.Item ponitur pro gratiarum actione. Leuit.22.Si immolaueritis hoſtiā pro gratiarū actiōe dño Eſa.51. Gratiarum actio & vox laudis.ponitur etiam תּוֹדָה thoda .pro choro laudātium ſiue gratias referētiū. vt Nee. .12.Et ſtatui duos choros laudantium. Et in eodem.Et chorus ſecundus gratias referentium. Inde deriuatur יְהוּדָה Iuda.qđ interpretatur laudatio ſiue confeſſio.vt Geñ.29.

Conſilium Diſpoſitio

Plaga.

Locus.

Iger.

Cauſa.

Fornix.

prophetia

Pars.

יָדַיִם Manus.

יָדַיִן Manus.

יָדוֹת Manuale dio.

Arcus.

Celature.

ſcaſtratuſ. Anguli.

יָדַד Ponere. Proiicere

Mittere. Deiicere.

יְדִיד amātiſſimꝰ Dilecta. Dilectus.

יְדִידוּת Dilectio.

יָדָה Laudare. Confiteri.

הִידוּת

Eccliaudandū. Hymni.

תּוֹדָה

Confeſſio.

Laus.

Gratiarus actio.

תּוֹדָה

Chorꝰ laudantium.

יְהוּדָה

Et ait modo cõfitebor dño. & ob hoc vocauit eũ iudam. vñ beatus hieronymus in hebraicis questionibus sup̃ dicto loco sic ait. Iuda cõfessio dr̃a cõfessione: ita cõfessoris nomen est dictũ. verũtamẽ hic cõfessio ꝑ gratiarũ actiõe aut pro laude accipitur. vt frequẽter in psalmis & in euangelio: confiteor tibi dñe celi & terre. i. gratias ago tibi siue glorifico te. hec Hieronym⁹. Accipitur ẽt pro iudea siue ꝑ terra indee. Ps. 75. Notus in iudea deus. Hiere. 14. Luxit iudea & porte eius. Et in lingua chaldaica dicitur יְהוּד Iehud. Dañ. 2. Inueni hominẽ de filiis transmigrationis iudee. Et inde יְהוּדִי Iehudi. i. iudeus. vt Zach. 8. Et apprehẽdent fimbriã viri iudei. & in plu. יְהוּדִים Iehudim. Nec. 4. Quid iudei faciũt imbecilles. Ester. 5. Iudeis noua lux oriri visa est. & inde יְהוּדִית Iehudith. i. iudaica lingua siue iudaice. 2. Paralipo. 32. Insuper & clamore magno lingua iudaica cõtra populũ qui sedebat in muris ierusalẽ personabat. Nec. 13. Nesciebãt loqui iudaice. Esa. 56. Non loquaris nobis iudaice. Et quia principalis tribus & regalis erat tribus iuda: ideo gens & terra & etiã lingua ab eo nomẽ accepit. & inde מִתְיַהֵד Mithiahet. i. ille qui imitatur ritũ & religionẽ iudeorũ. vt Ester. 8. Vt plures alterius gentis & secte eorũ religioni & cerimoniis iungerentur. Itẽ יָדָה Iada. i. Proiicere. siue deiicere. aut mittere. De quo vide supra in dictione יָדַד Iadad.

Judea. יְהוּד
Judea. יְהוּדִי
Judeus. יְהוּדִים
Judei.
Lingua iudaica.
Judaice.
מִתְיַהֵד
Qui imitatur ritum iudeorum.
יָדָה
Proiicere
יָדַע
Scire.
Cognoscere

יָדַע Iadaa. scire. nosse. cognoscere. mãifestare. sentire. misereri. conterere. siue confringere. Gen. 3. Scientes bonũ & malũ. Et in eo. Cumq; cognouissent se esse nudos. Et in eo. 22. Nunc cognoui q̃ timeas deũ. Et in eo. 31. Ignorabat q̃ rachel furata esset idola. Pro quo he. le. Et nõ sciebat iacob q̃ rachel furata esset ea. s. idola. Et sic in sequentib⁹ vbicũq; ponitur ignorare vel nescire in hebreo sunt due dictiones. s. nõ scire. Et in eo. 48. Scio fili mi scio. Exo. 2. Stante procul sorore eius & considerante aduentũ rei. pro quo hebrei legunt. Et stetit soror eius procul: vt sciret quid fieret de eo. Et est idem sensus cũ littera nostra. Et in eo. 5. nescio dñm. Et in eo. 7. Et scient egyptii quia ego sum dominus. Et in eo. 33. nouite ex nomine. Et in eo. vt sciam te. Et in eo. In quo enim scire poterimus ego & populus tuus. Deut. 4. Vt scires q̃m dñs ipse est deus. Et in eo. Scito ergo hodie & cogitato in corde tuo. Et in eo. Scio cõtẽtionẽ tuã. 1. Reg. 3. Porro samuel necdũ sciebat dñm. Et in eo. 17. noui superbiã tuã. Et in eo. 21. nã & pueris meis condixi in illũ & illũ locũ. Pro quo he. le. Et pueros scire feci illũ & illũ locũ. Et in eo. 22. Donec sciam quid faciat mihi deus. 2. Reg. 5. Et cognouit dauid q̃m confirmasset eũ dñs regem. Iob. 9. Qui transfert montes & nescierunt. Et in eo. 19. Scio q̃ redemptor meus viuit. & in eo. Scitote esse iudiciũ. & in eo. 38. Et ostendisti aurore locũ suũ. Pro quo he. le. Scire fecisti aurorã locũ suũ. Et in eo. 42. Scio quia omnia potes. Ps. 9. vt sciãt gẽtes q̃m hoĩes sunt. Ps. 34. Veniat ei laqueus quẽ ignorat. Ps. 50. Et occulta sapiẽtie tue manifestati mihi. Ps. 40. In hoc cognoui q̃m voluisti me. Ps. 73 Et nõ cognouerũt sicut in exitu super sũmũ. pro quo btus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Manifesta. s. erant in introitu desuper. p̃s. 137. Et alta a lõge cognoscit. Et ĩ eo. 138 Tu cognouisti sessionẽ meã & resurrectionẽ meam. p̃s. 143. Quid est homo quia ĩnotuisti ei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quid est homo quia agnoscis eum. prouer. 12. nouit iustus iumẽtorum suorum animas. Canti. 6. nesciui: anima mea cõturbauit me. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonũ. Et in eodem. 19. Et cognoscent egyptii dñm. Et in eo. 50. vt sciam substentare eum qui lassus est verbo. Et in eodem. 53. Et scientem infirmitatem. Et in eodem. 58. Et scire vias meas volũt. Hiere. 2. Scito & vide. & in eo. 9. In hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me. Et in eo. 31. Postq̃ ostendisti mihi percussi femur meum. pro quo hebrei legunt. Et postquam notus factus sum. scilicet mihi: percussi femur meum. Ezech. 2. et scient quia propheta fuerit in medio eorum. Osee. 2. & scies quia ego dñs, & in eodem. 13. ego cognoui te in deserto. Zach. 14. & erit dies vna que nota est domino. & aliquando scribitur sine iod. vt in aliis quibus locis predictis. Et quando est verbum passiuum prime coniugationis: tunc in preterito indicatiui scribitur cũ nun & vau in principio loco iod: & dicitur נוֹדַע nodaaa. vt Exo. 6. & nomen meum adonai non indicaui eis. pro quo hebrei legunt. & nomine meo adonai non sum factus notus eis: siue non sum cognitus eis. Deut. 21. & ignorabitur cedis reus. idest non est cognitus. Iudi. 16. & non est cognitum in quo esset fortitudo eius. 1. Reg. 22. & audiuit saul q̃ apparuisset dauid. idest q̃ esset notus vel manifestus. Ps. 75. Notus in iudea deus. Esa. 19. Et cognoscetur dominus ab egypto. Et quando est verbum tertie coniugationis tũc scribitur cum he & vau in principio. vt Exo. 35. Et non indicas mihi quem missurus sis mecum. pro quo hebrei legunt. Et nõ facis me scire quem missurus sis mecum. idest non manifestasti mihi vel non indicasti mihi: sicut est in littera nostra. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et notum factum fuerit peccatum suũ. Et in eo. Et cognouerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et cognitum fuerit siue notum fuerit peccatum. Et est idem sensus cum littera nostra. p̃s. 24. Et testamentum ipsius vt manifestetur illis. pro quo hebrei legũt. vt scire faceret illos. p̃s. 89. Sic notum fac. p̃s. 97. notum fecit dominus salutare suum. p̃s. 104. Annunciate inter gẽtes opera eius. idest nota facite inter gentes opera eius. Ezech. 16. notas facie rusalem abominationes suas. Et quando est verbum quarte coniugationis scribitur cum he & tau in principio. vt Gen. 45. Et nullus interesset alienus agnitioni mutue. idest quando agnitus siue notus factus est a fratribus. Nu. 12. In visione apparebo ei. pro quo hebrei legunt. In visione notus factus ero ei. Significat etiam supradicta dictio יָדַע Iadaa. cognoscere carnaliter. vt Gen. 4. Adam vero cognouit vxorem suam. Et in eodem. Et cognouit cain vxorem suam. Et in eodem. 38. Attamen vltra non cognouit eam. Nu. 31. Et mulieres que nouerũt viros in coitu. Et in eodem. Et omnes feminas virgines reseruate. Pro quo hebrei legunt. Et omnes paruulas feminas que non nouerunt virum in coitu: reseruate. 3. Regum. 1. Et rex non cognouit eam. Ponitur etiam pro sentire. vt Gen. 19. Et ille non sensit. & in eodem. & nec quidem tunc sensit. Prouer. 23. Traxerunt me & ego non sensi. ponitur etiam pro liberare. vt Exo. 2. Et respexit dominus filios israel & liberauit eos. potest etiam reduci ad primum significatum. Nam scire dei est misereri vel liberare. Ponitur etiam pro conterere vel comminuere. vt Iudi. 8. Et contriuit eum eis atq; comminuit viros sochoth. Et secundum hanc significationem exponunt aliqui hebrei illud quod habetur. Prouerb. 10. Qui autem deprauat vias suas manifestus erit. Pro quo ipsi legunt. Qui autem deprauat vias suas conteretur vel comminuetur. Et in eodẽ. 14. Et indoctos quoq; erudiet. pro quo ipsi legunt. Et inter stultos siue indoctos conteretur. Potest etiam legi sic. Et inter indoctos notus siue manifestus erit. Et tunc erit idem sensus cum littera nostra. Ezech. 19. Didicit viduas facere. Pro quo ipsi legunt. Et confregit vel contriuit vi

Nosse.

Manifestare

Inotescere.

Agnoscere.

נוֹדַע
Notũ facere.
יָדַע
cognoscere carnaliter
Sentire.
Liberare.
Conterere Cõminuere

duas eius.potest etiam legi sicut est in littera nostra. Inde

דֵּעָה Deaa.idest scientia vel cognitio. Et est communis generis. vt Ps.72. Et si est scientia in excelso. Esaie. 11.Quia repleta est terra scientia domini.Hiere. 3. Et pascent vos scientia & doctrina.Et aliqñ scribitur sine he. vt Iob.36.Repetam scientiam meam a principio. & communiter scribitur cũ tau in fine & dr דַּעַת Daath .vt Genñ.2. Lignũq; scientie boni & mali. Exo. 31. Et impleui eũ spiritu dei:sapientia & intelligentia & scientia. Iob.33. Scientiam labia mea purã loquentur.& in eo.38. Quis est iste inuolues sententias sermonibus imperitis.pro quo hebrei legũt Quis est iste qui obscurat.i.celat consilium sermõibus absq; scientia.& in eo.42.Quis est iste qui celat consiliũ absq; scientia.Ps.18.Et nox nocti indicat scientiam. Ps.138. Mirabilis facta est scientia tua ex me.Prouer.1.Adolescenti scientia & intellectus.Et in eo.2. Et scientia anime tue placuerit.Et in eo.8.Doctrinam magis q̃ aurum eligite. Vbi ponitur pro doctrina.Dañ.12.Et multiplex erit scientia.& in plu.דֵּעוֹת Deooth secundum terminationem feminorum siue דֵּעִים Deim scdm terminationem masculinorũ.vt.1.Reg.2.Quia deus scientiarũ dñs est.Iob.36. Et perfecta scientia probabitur tibi.pro quo hebrei legunt. Et perfecte scientie tecũ.f.sunt.Et in eo.Magnas & perfectas scientias. Inde מָדָע Madaa.idest scientia vel disciplia.vt Dañ. 1.Et doctos disciplina.& in eo.pueris autem his dedit deus scientiam.Ponitur etiam pro cogitatione. vt Eccls.10. In cogitatione tua regi nõ detrahas. & inde מַנְדָּעָא Mandea: q̃ in lingua chaldaica significat scientiam. Dañ. 2.Et scientiam intelligentibus disciplinam.& inde מוֹדָע Modaa idest notus siue cõsanguineus.propinquus.vt Ruth.2.erat autem viro abimelech consanguineus.Et in eo.3.Propinquus noster est.Ponitur etiam p amico. vt puer.7.Et prudentiam voca amicam tuam.& inde מְיֻדָּע Meiudaa. idest notus.vt.4.Reg.10.Et notos & sacerdotes. Iob.19.Et qui me nouerant obliti sunt mei.Ps.54. Dux meus & notus meus.Et secundum aliquos inde deriuatur מַדּוּעַ Madũaa. Que est dictio interrogatiua.idest.quare.cur .vt Num.16. Cur eleuamini super populum domini. De quo vide infra in littera mem.Inde יִדְּעֹנִי Ideoni.i.diuinus siue hariol9. aut magus.vt Leuit.19.Neq; ab hariolis aliquid scisciteminí. Deut.18.Neq; phytones consulat neq; diuinos. Esa. 8. Queritea phytonibus & diuinis:qui stridunt incantationibus suis.

יָהַב Iahab.dare.afferre.tradere.Esdre.5.Tradidit eos ī manus nabuchodonosor regis assyriorum.Dañ.2.Dat sapientiam sapientibus.Et in eo. Imperium & gloriã dedit tibi.Et in eodem.Et munera multa & magna dedit ei. Et in prędictis locis scribitur in lingua chaldaica cum iod in prĩcipio.In hebreo vero scribitur sine iod Genñ.30.Da mihi liberos.Ruth.3.Expande inquit pallium tuum.pro quo hebrei legunt. Da siue affer pallium tuum. Ps.28. Afferte domino filii dei:afferte domino filios arietum :afferte domino gloriam & honorem.Prouer.30.Dicentes affer affer Osee.4.Dilexerunt afferre ignominiam protectores ei9. & inde הַבָה Haba.Quod est aduerbiũ exhortandi vel inuitandi ad aliquid operandum.idest eia. age. agite. Beatus hieronymus transtulit.venite.Genñ.11. Venite faciamus lateres.Et in eo. Venite igitur descendamus & confundam9 ibi linguã eorũ.Exo.1.venite sapienter opprimamus eum Scribitur etiam singulariter.pro quo btũs hieronym9 trãstulit.Dimitte.vt Genñ.38. Ingredienscq; ad eã ait: dimitte me.Item יְהַב Iehab .i.cura.vt Ps.54. Iacta super dominũ curam tuam. Et aliqui hebrei legunt onus vel pondus tuum. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Proiice super dominum charitatem tuã. Et secundum hanc significationem deriuatur a dictione אַהֲבָה Ahaba;que significat charitatem vel dilectionem.

יְהַךְ Iehach:in lingua chaldaica significat referre.siue ire.a ut ambulare.Esd.5.vt res ad dariũ referatur.& in eo. 6.Et referantur in templũ in hierusalẽ.& in eo.7 .Quicunq; placuerit in regno meo de populo israel & de sacerdotibus eius & leuitis ire in ierusalem tecum :vadat.

יָהֲלֹם Iahalom.hyaspis lapis preciosus.vt Exo.28.In secundo carbunculus saphyrus & hyaspis.hebrei tñ dicũt q̃ sigñat adamãtẽ. De quo vide supra ī dictiõe חַלָּם halõ

יָהִיר Iahir.Arrogans.temerarius.superbus.Prouer.21. superbus & arrogans vocatur indoctus.Abach.2.Sic et vir superbus:& non decorabitur.

יוֹם Iom.Dies.tempus.& accipitur aliquando pro die artificiali.i.pro tempore quo sol lucet super nostrũ horizõtem.vt Genñ.1.& appellauit lucem diem:& tenebras noctẽ. & in eo.8.& nox & dies non requiescent.i.non cessabunt. Et in eodem.31.Die noctuq; estu vrgebar & gelu. Nu.11. Surgens ergo populus tota die illa & nocte ac die altero cõgregauit coturnicũ multitudinẽ.& similiter in pluribus aliis locis.Accipitur ẽt aliquando pro die naturali viginti quattuor horarũ.vt Genñ.1.& factum est vespere & mane dies vnus.& similiter in sequentibus in eo.capi. Exo.2.Memento vt diem sabbati sanctifices.Leuit.23.Dies primus celeberrimus.4.Reg.7.Hec enim dies boni nũcii est.Ps.60 vt reddã vota mea de die in diem. & aliqñ duplicatur littera mem & dicitur יוֹמָם Iomam.vt Exo.13.Per diem in colũna nubis:& per noctẽ in colũna ignis.Et in eo.Nunq̃ defuit colũna nubis per diẽ.Iob.5. Per diem incurrunt tenebras.Ps.1.& in lege eius meditabitur die ac nocte.Ps.12.dolorem in corde meo per diẽ.Ps.21.Clamabo per diẽ & nõ exaudies.p̃s.41.in die mandauit dominus mĩam suam.& in plu.יָמִים Iamim siue יְמֵי Ieme.vt Genñ.29. Et videbantur illi pauci dies.& in eo.41.post duos ãnos vidit pharao somniũ.pro quo he.le.post duos annos dierũ. i. post duos annos cõpletos: sicut exponũt hebrei.& i eo.47. quot sũt dies annorũ vite tue.Et in eo.dies peregrinatiõis vite mee Leuit.15.Et immũdus erit septẽ diebus.Et in eo.Mulier q̃ patitur multis diebus.Nu.11.Sed vsq; ad mensem dierum. Deut.6.Vt prolõgentur dies tui.Iob.38.Nunquid post ortũ tuũ precepisti diluculo.pro quo heb.legunt. Nunquid a diebus tuis precepisti diluculo.idest a die qua ortus es.scribitur etiam in plurali יוֹמַיִם Iomaim.trisyllabum. & accipitur pro duobus diebus tantum siue pro biduo. vt Exo. 21. Si autem vno die vel duobus superuixerit.Num.9.Si vero biduo aut vno mense.Et in eodem.11.Non vno die vel duobus.Scribitur etiam יְמוֹת Iemoth. secundum terminationem pluralem femininorum.vt Deut.32.Memento dierum antiquorum.Ps.89.Pro diebus quibus nos humiliasti. Et aliquando scribitur cum nun in fine loco mẽm. vt Dañ.12.Et stabis in sorte tua in fine dierum. ponitur etiã. יָמִים Iamim pro anno:secundum hebreos. scilicet quando ponitur absolute sine determinatione numeri. Leuit.25. Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. Et subditur in hebreo. Diebus erit redemptio eius. idest vno anno erit redemptio eius.Genñ.24.Maneat puella saltem decem dies apud nos.pro quo hebrei legunt. Maneat puella apud nos dies aut decem. Et dicunt hebrei q̃ per dies intelligitur annus:& per decem intelliguntur decem menses.vt sit sensus.Maneat puella apud nos annum aut decem menses. Potest etiam intelligi sicut est in littera

charitas.

Referre.

Ire.

Hyaspis.

Superbus.

Dies.

Dies.

Dies.

Dies duo biduus

Dies

Annus

noſtra.& eſt magis congruum.Exo.13.Cuſtodies huiuſcemodi cultū ſtatuto tēpore a diebus in dies.i. ab anno in annum.Nu.9.Aut vno menſe vel longiori tempore.vbi pro longiori tempore ponitur יָמִים Iamim.& dicunt hebrei quod accipitur pro vno anno.1.Reg.1.Et aſcēdebat vir ille de ciuitate ſua ſtatutis diebus.pro quo in hebreo habetur. Et aſcendebat vir ille de ciuitate ſua a diebus in dies. Qđ hebrei exponunt de anno in annū: et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Et in eo.27.Fuit aūt numerus dierū quibus habitauit dauid in regione philiſtinorū quattuor menſiū. Pro quo he.le.Fuit aūt numerus dierū quibus habitauit dauid in regione philiſtinorum dies & quattuor menſes.& p dies intelligitur annus ſecundū hebreos. Poteſt etiam intelligi ꝙ habitauit ibi aliquot diebus vltra quattuor menſes.Tamen infra:capitulo.29.Dixit rex achis de dauid: & eſt apud me multis diebus vel annis. Et poteſt exponi ſic. Quod in ipſis diebus quibus habitauit apud eū probauit eū eſſe fideliſſimū ac ſi habitaſſet apud eū multis annis.ponitur etiam pro tempore:tam in ſingulari ꝙ̄ in plu. Geñ. 30.Egreſſus aūt ruben tempore meſſis triticee. Exo.32. In die vltionis viſitabo & hoc peccatū eorū.i. tpe vltionis. Leuit.15.Quaſi ſit in tpe menſtruo.Nu.3. Ex quo percuſſi primogenitos in terra egypti. Pro quo hebrei legunt. In die.i.in tempore quo percuſſi primogenitos in terra egypti.Deut.31.Et iraſcetur furor meus cōtra eos in die illo.i.in tempore illo.1.Paralip.11.Et interfecit leonē in media ciſterna in tpe niuis.Scribitur ēt cū he vel caph in principio & dicitur הַיּוֹם Haiom ſiue כַּיּוֹם Chaiom.i. hodie ſiue tēpus preſens.vt Geñ.21.Et ego nō audiui p̄ter hodie. Et in eo.22.Vnde vſq; hodie dicitur.Et in eo.25. Vende mihi primogenita tua.Pro quo he.le.Vende mihi hodie primogenita tua.Et in eo.Iura ergo mihi.Pro quo hebrei legunt.Iura mihi hodie.Exo.13.Hodie egredimini.1.Reg. 9.Hodie enim venit in ciuitatē.p̄s.2. Ego hodie genui te. Ps.94.Hodie ſi vocem eius audieritis. Et aliqñ ſcribitur cū caph & he in principio.& dē כְּהַיּוֹם Chehaiom.i. hodie ſiue quadam die.vt Geñ.39. Accidit aūt quadā die vt ītraret ioſeph domū.1.Reg.2. Incēdatur primū iuxta morem hodie adeps.Et in eo.9.Hodie enim inuenietis eū. Et qñ predicta dictio duplicatur & dicitur יום יום Iom iom tunc ſignāt per ſingulos dies.ſiue de die in diē.aut quottidie.vt Geñ.39.Huiuſcemodi verbis per ſingulos dies loquebatur.Eſa.58.Me etenim de die in diem querunt.Et in ligua chaldaica dē יוֹמָא Ioma.i.dieſ.& i pl̄. יוֹמָיָא Iomaia ſiue יוֹמִין Iomin.i.dies uel tempora.Dañ.2.que ventura ſunt in nouiſſimis temporibus. Et in eodem.4.igitur poſt finem dierum.

יוֹנָן Ion. colūba. Et declinatur in ſingulari cū he in fine ſicut noīa feminina:& accipitur tam pro maſculo q̄ pro femina.& in plu. יוֹנִים Ionim.ſecundū terminationē maſculinorū.vt Geñ.8.Emiſit quoq; colūbam.4.Reg.6.Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum.Ps.67.Penne columbe deargentate.Canti.1.Oculi tui colūbarum. Et in eodem. 2.Colūba mea in foraminibus petre.Et in eo.5. Oculi ei? ſicut colūbe ſuper riuulos aquarū.Et in eo.6. Vna eſt colūba mea.Eſa.59.Quaſi colūbe meditātes gememus. Et in eo.60.Et quaſi colūbe ad feneſtras ſuas. Hiere.25. A facie ire colūbe.Et in eo.50. A facie gladii colūbe.Et in duobus locis predictis poteſt legi pro colūba deuaſtantis vel de populantis. De quo vide infra in dictione יָנָה Iana.Ezech.7. Quaſi columbe conualliū.Item יָן Iauan. cenum ſine limus. Ps. 40.Et de luto fecis.Pro quo btūs hieronymus ī pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.& de luto ceni. Ps.68. Infixus ſum in limo profundi. Item יָוָן Iauan.i.grecia.Eſa.66. In italiam & greciā ad inſulas longe. Zach.9.Et ſuſcitabo filios tuos ſion ſup filios tuos Grecia. Et vt refert beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſup Geneſim. Iauā Significat populos grecos qui iones appellantur: vnde & mare ionium dicitur.hec Hieronymus.

יָזַם Iazam.cogitare.vt Geñ.11.Nec deſiſtent a cogitationibus ſuis.Pro quo hebrei legunt. Et nunc non vitabitur ſiue non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt facere.Et de hoc vide ſupra in dictione זָמַם Zamam.

יָזַן Iazan.armare.& inde מְיַזְנִים Meiuzanim. ideſt armati ſecundum hebreos.Beatus Hieronymus tranſtulit Amatores.Hiere.5.Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt.& dicunt aliqui ꝙ deriuatur a זוֹן Zon quod ſignificat nutrire quaſi diceret: equi ſaginati.

יָזַע Iazaa.Sudor.Ezech.44.Et non accingetur in ſudore. Scribitur etiam ſine iod in principio & dicitur זִיעָה Ziaa cum he in fine.& quando poſt ſe regit genitiuum mutat he in tau & dicitur זֵעַת Zeaath.Geñ.3. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo.

יָחַד Iachad.vnire.vnicum facere.vt Ps.85. Letetur cor meum vt timeat nomen tuum.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Vnicum facor meum vt timeat nomen tuum. & aliquando ſcribitur ſine iod.vt Geñ.49.Et in cetu eorum non ſit gloria mea.Pro quo hebrei legunt.Et in cetu eorum non vniatur.ideſt non conueniat gloria mea. Et de hoc vide ſupra in dictione חָבַר Chada.& inde יָחִיד Iachid. ideſt vnicus.vnigenitus.vt Geñ.22.Tolle filium tuum vnigenitū. Ps.24.Quia vnicus & pauper ſum ego.Prouer.4.Tenellus & vnigenitus coram matre mea.Hiere.6.Luctum vnigeniti fac tibi.Et in genere feminino יְחִידָה Iechida. vt Iudi.11.Occurrit ei vnigēita filia ſua.Ps.21.Et de manu canis vnicam meam.p̄s.34.A leonibus vnicam meam. Et inde יַחַד Iachad.ideſt ſimul.in vnum.pariter.Iob.19. Simul venerunt latrones eius.Et in eodem.38. Cum me laudarent ſimul aſtra matutina.Ps.2.Et principes conuenerunt in vnum.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper. Et aliquando ſcribitur cū vau in fine & dicitur יַחְדָּו Iachdau.vt Geñ. 13.Vt habitarent ſimul.Et in eodem.Et nequibant habitare communiter.ideſt pariter.Et in eodem.22. Cumq; duo pergerent ſimul.Deut.22.Non arabis in boue ſimul & aſino.Et in eodem.25. Quando habitauerint fratres ſimul. Ps.47.Conuenerunt in vnum.Ps.54. Qui ſimul mecū dulces capiebas cibos.Hiere.51.Iuuenes & ſenes ſimul.& aliquando ſcribitur cum iod & vau in fine.vt Hiere. 46.Et ambo pariter conciderunt.Et in eodem. Verſi ſunt & fugerunt ſimul.Et in eodem.49.Sacerdotes eius & principes eius ſimul.

יָחַל Iachal.Expectare.ſperare.preſtolari.Geñ.8.Expectauit nihilominus ſeptem diebus aliis.Iob.14.Cunctis diebus quibus nunc milito:expecto.Et in eo.29. Expectabant me ſicut pluuiam. p̄s.32. Quemadmodum ſperauimus in te.Ps.118.In quo mihi ſpem dediſti. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Quem me ſperare feciſti.Ps.130.Speret iſrael in domino.Ezech.13.Et perſeuerauerunt confirmare ſermonē. Pro quo hebrei legunt.Et ſperauerunt confirmare ſermonem.& Michee.5.Et non preſtolabitur filios hominum. Et in voce paſſiua prime coniugationis ſcribitur cum nun & vau in principio loco iod.Ezech.19. Que cum vidiſſet quoniam infirmata eſt & periit expectatio eius. Pro quo hebrei legunt. Et vidit quod cum expectaretur:

Annus. Tempus. Hodie. Quadam die. Hodie. Dies. Dies p ſingulos dies. Tempora. Dico. Columba. Columbe. Cenum. Limus. Grecia. Cogitare. Amatores Sudor. Sudor. Vnicū facere. Vnigenit? Vnicus. Vnigenitus Vnica. Simul. In vnum. Simul. Pariter. In vnum. Expectare Sperare. preſtolari.

periit expectatio eius.ideſt cum eſſet in expectatione : periit expectatio eius.Poteſt etiam deriuari a dictione supra dicta חָלָה Chala.que ſignificat infirmari:ſicut eſt in lra nra. & qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis:tunc ſcribitur cū he & uau principio loco iod.vt Iob.32.Expectaui enim ſermōes ueſtros.Et in eo.Qñ igitur expectaui & non ſunt locuti. Ps. 129. Suſtinuit anima mea in verbo eius:ſperauit aīa mea in dño.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit.Suſtinuit anima mea & verbū eius expectaui.& in prima perſona futuri temporis dicitur אוֹחִילָה Ochila.pro quo btūs hieronymus tranſtulit Aggrediar.vt.2.Reg.18. Non ſicut tu vis:ſed aggrediar eū coram te.Hebrei tamen legunt.Nō ſic expectabo corā te.i.nō expectabo vt tu percutias eū.ſed ego ipſe aggrediar eū corā te.in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit Doleo. Hiere.4. Vētrē meū doleo.De quo vide ſupra in dictione חול Chul.Quia poteſt etiam deriuari ab eadē dictione.& inde תּוֹחֶלֶת Thocheleth.i.expectatio ſiue ſpes.vt Iob.40.Ecce ſpes eiꝰ fruſtrabitur.Prouer.13.Spes que differtur affligit animam.

אוחילה aggrediar

תוחלת Spes.

יחם Calefieri. Concipere.

יחם Iacham.calefacere.calefieri.cōcipere.vt Eccls.2. vnꝰ quō calefiet.& ponitur tranſlatiue ꝓ concipere. Geſi. 30.Et in cōſpectu earū conciperent.Et in eo. Factumq; eſt vt in ipſo calore coitus oues intuerentur virgas.Et in eodē Igitur qñ primo tpe aſcendebantur oues. i. concipiebant. Et in eo. Vt in earū cōtemplatione cōciperēt . beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſic ait. In eo aūt loco vbi ſcriptū eſt: vt cōciperent in virgis:in hebreo habetur.Leiahamena.vim verbi hebraici niſi circuitu exprimere non poſſum.Leiachamena enim ꝓprie dicitur extremus in coitu calor quo corpus oē cōcutitur & patranti voluptati vicinus eſt finis.Hec hieronymus.Ps.50.Et in peccatis concepit me mater mea.Eſa.57.Qui cōſolamini in diis. ꝓ quo he.le.Qui calefacti eſtis in diis ſiue in idolis.Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra.Nam poteſt deriuari a dictione נָחַם Nacham.que ſignificat conſolari:ſicut infra dicetur.vide ēt de hoc ſupra in dictione חָמַם Chamam. Inde חֵמָה Chema.ſiue חֲמָת Chamath.i.ira.furor.indignatio.vt Deut.29 Et eiecit eos de terra ſua in ira & in furore.Eſter.7. Et regis ira quieuit.Iob.6.Quarū indignatio ebibit ſpūm meum.Et in eo.21.Et de furore oīpotētis bibet. Ps.6.Neq; in ira tua corripias me.Ps.36.Et derelinque furorem.ps.57. furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis.ps.75.Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquie cogitationis diem feſtum agent tibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit . Quia ira hominis confitebitur tibi:reliquiis ire accingeris.ps.89. Et in furore tuo turbati ſunt.Prouer.16.Indignatio regis nūcii mortis.Eſa.27.Indignatio nō eſt mihi.Et in lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine loco he.Dañ.3. tunc nabuchodonoſor i furore & ira. Ponitur ēt חֲמַת Chamath pro felle vel pro veneno.vt Deut.32.Fel draconum vinum eorum. Ps.139.Venenum aſpidum ſub labiis eorū.Abach.2.Mittens fel ſuū.De quo vide etiā ſupra in dictione חֲמַת Chamath.Ponitur ēt חֵמָה Chema pro butyro vt Iob.2.9 quando lauabam pedes meos butyro.De quo vide ſupra in dictione חֲמָאָ Chema cum aleph in fine.

Calefacē

נחם חמה

Ira. indignatio furor.

Furor. חמת

Fel. Venenum

חמה Butyrum.

יחמר Bubalus.

יחמר Iachmur.bubalus.Deut.14.Ceruum & capream & bubalum.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat quoddā genus ceruorum.

יחס Cognatio.

יחס Iachas.Genealogia.proſapia.cognatio.aut dinumerare.vel deſcribere.ſ.per cognationes & genealogias vt.1. Paralipo. 4. Hec habitatio eorum & ſedium diſtributio.Pro quo hebrei legunt.Hec eſt habitatio eorum & cognationes vel genealogie eorum .Et in eo.5.Et non eſt ille reputatus in primogenitum.ideſt non eſt deſcriptus in primogenitum ſecundum genealogiam ſuam.Et in eodē. 9.Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt.Et in eodem .Et deſcripti in villis propriis.2.Paralip.12 . Et diligenter expoſita. ideſt deſcripta vel dinumerata. Eſdre . 2 . Hi queſierunt ſcripturam genealogie ſue.Et in eodem.8 .Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eorum . Nee . 7. Vt recenſerem eos.ideſt deſcriberem ſecundum ſuas genealogias.Et in eodem.Et inueni librum cenſus eorum.i. deſcriptionis genealogie eorum.

Deſcribeꝰ per genealogias.

Dinumerare.ſ. per cognationes.

Genealogia.

יחף Diſcalciatus.

יחף Iacheph. Diſcalciatus. vt Eſa.20. Vadens nudus & diſcalciatus.Et in eodem.Nudam & diſcalciatam. Hiere. 2 . Prohibe pedem tuum a nuditate . ideſt ne ſit diſcalciatus .

יָחַר Morari.

יחר Iachar.morari.moram facere.2.Reg.20. Et moratus eſt extra placitum quod eiconſtituerat rex . De quo vide ſupra in dictione אָחַר Achar

יטב Bene eſſe. Bene vti. Bñ facere.

יטב Iatab.bonū eſſe.benefacere.placere.exhilarare.perſeuerare.cōponere.ornare.& iungitur cū quacūq; actione que bene vel perfecte ſit acta.Geſi.12 . Vt bene ſit mihi pro te.Et in eodem. Abraam vero bene vſi ſunt propter illam.Exo.1.Bene ergo fecit deus obſtetricibus . Leuit.5.vt vel male quid faceret vel bene. Deut.5 . Bene omnia ſunt locuti.Et in eodem.8. Et ad extremum miſertus eſt tui.i. bene fecit tibi.Et in eodem.12. Vt ſit bene tibi & filiis tuis poſtte. Iob.24.Et vidue bene non fecit.Ps.32.Beneplacite ei in vociferatione.ps.35.Noluit intelligere vt bene ageret.Ps.48.Confitebitur tibi cum benefeceris ei . Ps.124. Bene fac domine bonis.Prouer.30. Tria ſūt que bene gradiuntur & quartum incedit feliciter.Pro quo hebrei legūt. Et quattuor bene incedentes.Eſa.1. Diſcite benefacere . & in eodem.23. Bene cane:frequenta canticum.Et in eodem 41.Bene quoq; an male ſi poteſtis facite.Hiere.1.Bene vidiſti.Et in eodem.2.Quid niteris bonam oſtendere viam tuam.Et in eodem.4.Bene autem facere neſcierunt.Et in eodem.7. Bonas facite vias veſtras.Et in eodē. Quoniā ſi bene direxeritis vias veſtras.Et in eodem.vt bene ſit vobis. Et in eodem .10.Quia nec male poſſunt facere nec bene.Et in eodem.13.Et vos poteſtis bene facere.Et in eodē. 32.Non deſinam eis bene facere.Ezech.36. Boniſq; donabo maioribus quam habuiſtis ab initio . Mich . 2 . Nonne verba mea bona ſunt. Item ſignificat placere.vt Geſi.34. Placuit oblatio eorum.Et in eodem.41.Placuit pharaoni conſilium.Leuit.10.Aut placere domino i cerimoniis mēte lugubri.Et in eodem.Quod cum audiſſet moyſes recepit ſatiſfactionē . Pro quo hebrei legunt . Et audiuit moyſes & placuit in oculis eius.Ioſ.22 . Placuitq; ſermo cūctis audientibus.1.Reg.29.Sed ſatrapis non places . 2. Reg.3. Et placuerunt eis cūcta que fecit rex.Nec.2.Et ſi placet ſeruus tuus ante faciem tuam.Eſter.2.Placuit ſermo regi . Et in eodem.Que placuit ei & inuenit gratiam in conſpectu illius.Ps.68. Et placebit domīo ſuper vitulum nouellum. Item ſignificat exhilarare ſiue letari.vt Iudi.19. Pariterq; letemur. Et in eodem. Et ducletum diem.pro quo hebrei legunt. Et exhilara cor tuum. Et in eodem . Illis epulantibus & poſt laborem itineris reficientibus corpora.pro quo hebrei legunt. Illis exhilarantibus corda ſua. 2. Regū. 15. Cum temulentus fuerit amnon vino . Pro quo hebrei legunt.Cum hilaris fuerit amnon vino.Eſter.1.Itaq; die ſeptimo cum rex eſſet hilarior: & poſt nimiam potationem incaluiſſet mero. Item ponitur pro perſeuerare.1.Reg. 20 Si autem perſeuerauerit patris mei malitia . Mich . 7 .

Bñ placeꝰ Bñ agere.

Bene viri gere.

Boniꝰ eſt.

Placere .

Letari. Exhilarare

Malum manuum suarum dicunt bonū. Pro quo he. le. Super malū manuū suarū ad perseuerandū. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Item ponitur pro componere vel ornare. vt Exo. 30. Quando componet lucernas incendet illud. 4. Reg. 9. Et ornauit caput suum. vide etiam supra in dictione טוֹב Tob. & inde הֵיטֵב Heteb. i. bene. perfecte: aut beneplacitum. omnino. valide. Deut. 9. omnino quoq; in puluerem redigens. Et in eodem. 13. Quere solicite & diligenter. idest bene & perfecte. 4. Reg. 11. Et imagines contriuerunt valide. Ione. 4. Bene irascéris tu. Et in eo. Bene irascor ego vsq; ad mortem. idest omnino siue multū irascor vsq; ad mortem. Et inde מֵיטַב Metab. i. optimū. Exo. 22. Quidquid optimū habuerit in agro suo vel in vinea.

Cōponere. Ornare. הֵיטֵב Omnino. Valide. Bene. מֵיטַב Optimum

יַיִן Iain: siue יֵין Ien. vinum. vt Geñ. 9. Bibensq; vinum inebriatus est. Et in eodem. 59. Lauabit in vino stolā suā. Leuit. 10. Vinum & omne quod inebriare potest non bibetis. Nu. 15. Et vinum ad libamentum. Et in eodem. Et vinū ad liba fundenda. Deut. 32. Fel draconum vinū eorum. Et in eo. Et bibebāt vinū libaminū. Ps. 59. Potasti nos vino cōpunctionis. Ps. 74. Et vini meri plenus mixto. Canti. 1. Quia meliora sunt vbera tua vino. Et i eo. 8. Dabo tibi poculū ex vino cōdito. Hiere. 15. Omnis laguncula implebitur vino. Et in eodem. 25. Sume calicē vini furoris. Threñ. 2. Vbi est triticum & vinum. Osee. 14. Memoriale eius sicut vinum libani.

Vinum

יָכַח Iachach. Increpare. arguere. corripere. reprehendere. preparare. Geñ. 21. Et increpauit abimelech ꝓpter puteum aque. Et in eodem. 31. Respexit dominus & arguit te heri. Leuit. 19. Sed publice argue eum. 1. Paralip. 16. Et increpauit pro eis reges. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a deo. Et in eo. 6. Cum e vobis nullus sit qui possit arguere Et in eodem. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Et in eodem. 9. Non est qui vtrunq; valeat arguere. & in eo. 13. Verūtamen vias meas in conspectu eius arguam. Et in eodem. 15. Arguis verbis eum qui non est equalis tibi. Et in eo. 22. Nunquid timēs arguet te. & in eo. 33. Increpat quoq; per dolorem in lectulo. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. Ps. 49. Non in sacrificiis tuis arguam te. ps. 140. Et increpabit me. Prouer. 3. Quē diligit dñs corripit. Et in eo. 9. Noli arguere derisorem ne oderit te: argue sapientem & diliget te. Et in eo. 15. Non amat pestilens eū qui se corripit. Et in eo. 19. Si aūt corripueris sapientē intelliget sapientiam. Et in eo. 28. Qui corripit hominē gratiam postea inueniet. Hiere. 2. Et auersio tua increpabit te Mich. 6. Et cum israel diiudicabitur. i. arguet eū. Signāt ēt preparare. vt Geñ. 24. Ipsa est quam preparasti seruo tuo isaac. & in eo. Ipsa est mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Scribitur etiam cum nun in principio. s. qñ est verbū passiuū prime coniugationis. vt Geñ. 20. Memento te deprehensā. Pro quo he. le. Et corripiaris siue esto increpata vel reprehensa. vnde i littera nostra fortasse debet legi. memento te esse reprehensam. Esa. 1. venite & arguite me dicit dñs. Pro quo hebrei legunt. Venite & arguamur dicit dñs. i. ad inuicem arguamus vel disputemus. & secundū hebreos inde deriuatur נֹכַח Nóchach. idest contra. e regione Iob. 25. Proponat equitatem contra me. & inde תּוֹכֵחָה Tochecha siue תּוֹכָחַת Tochachath. i. Increpatio. correptio. aut correctio. vt Ps. 38. In increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem. ps. 149. Increpationes in populis. Prouer. 1. Et increpationes meas neglexistis. Et in eodem. & via vite increpatio discipline. Et in eodem. 10. Qui autem increpationes relinquit: errat. & in eodem. 27. Melior est manifesta correptio: q̄ amor absconditus. Osee. 5.

Increpare Arguere. corripere. Diiudicat preparare. Arguere. נֹכַח contra. תּוֹכֵחָה increpatio correptio.

In die correptionis in tribubus israel.

יָכֹל Iachol. posse. valere. ꝑualere. Geñ. 19. Nec possum in monte saluari. & in eo. Quia non potero facere quicq̄. & in eodem. 32. Qui cum videret q̄ eum superare non posset. & in eodem. Quantomagis contra homines preualebis. & in eodem. 44. Imple saccos eorum frumento quātum possunt capere. & in eodem. 45. Non se poterat vltra cohibere ioseph. Exo. 2. Cumq; iam celare nō posset. Et in eodem. 8. vt educerent cyniphes & non potuerunt. Et in eodem. 18. Et precepta eius poteris sustentare. Et in eodem. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. Nu. 9. qui non poterant facere phase. Iob. 4. Sed conceptum sermonem tenere quis poterit. Et in eodem. 42. Scio quia omnia potes. ps. 12. ne quando dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Ps. 59. Et non potui vt viderem. Ps. 128. Et enim non potuerunt mihi. Esa. 47. Quam non poteris expiare. Hiere. 5. Et feciſti mala & potuisti. Ezech. 7. Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos. Inde מִיכַל Michal. pro quo beatus hieronymus transtulit. Gustatum. 2. Reg. 17. Transierunt festinanter gustata paululum aqua. ac si diceret מַאֲכָל Maachal. cum aleph loco iod quod significat cibum vel degustationem. vt supra dictū est in dictione אֲכָל Achal. Hebrei tamen dicunt q̄ significat riuum siue vadū aque. vnde in predicto loco ipsi legūt. Transierunt riuū siue vadum aque. In translatione chaldaica habetur. Transierunt iordanem.

Posse. Preualere. Valere. מִיכַל Gustatum. Riu⁹ vadi

יָכַת Iacath. concidere. comminuere. Nu. 14. percutiens eos atq; concidens. Deut. 9. Et in frustra comminuēs. & de hoc vide infra in dictione כַּתַּת Chathath.

יָכַת concidere. cōminuere

יָלַל Ialal. vlulare. exclamare. s. pre dolore vel angustia. Esa. 13. Vlulate quia prope est dies domini. Et in eodem 14. Vlula porta: clama ciuitas. & in eodem. 15. Moab vlulabit. Et in eodem. Et in plateis eius omnis vlulatus descendet in fletum. & in eodem. 52. Dominatores eius iniq; agunt. Pro quo hebrei legunt. Dominatores eius vlulare faciunt. scilicet illos quos iniq; opprimunt. Et in eodē. 65. & pre contritione spiritus vlulabitis. Hiere. 47. & vlulabūt omnes habitatores terre. Osee. 7. Sed vlulabant in cubilibus suis. Soph. 1. Vlulate habitatores pile. Zach. 11. Vlula abies. & in eodem. Vlulate quercus basan. Reperitur etiam quandoq; sine iod & per defectum vnius lamed. vt. 1. Reg. 4. Pregnans erat vicinaq; partui. Pro quo aliqui hebrei legunt. Pregnans erat ad eiulādum. idest imminentibus doloribus partus. vbi ponitur לָלַת Lalath pro לְיַלֶּלֶת Leielalath. Alii vero dicunt q̄ deriuatur a dictione sequēti que significat parere. & q̄ ibi deficit littera daleth: ac si diceret לָלַדְתְּ Laledeth. i. vicina partui. Sicut est in littera nīa. Inde יְלָלָה Ielala. idest vlulatus siue clamor. vt. Esa. 15. Vsq; ad gallim vlulatus eius. Et in eodem. Et vsq; ad puteum helim vlulatus eius. Hiere. 25. Et vlulatus optimatum gregis. Soph. 1. Vox clamoris a porta piscium: & vlulatus a secunda. Zach. 11. Vox vlulatus pastorum. Scribitur etiam sine he & dicitur יְלַל Ielel. & ponitur pro vastitate solitudinis. vbi auditur ventus quasi vlulatus & clamor. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis.

Vlulare. יְלָלָה Vlulatus. יְלַל Vasta solitudo.

יָלַד Ialad. parere. pturire. nasci. gignere. generare. vt Geñ. 3. In dolore paries filios. Et in eo. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. Ecce concepisti & paries filium. & in eodem. 26. Iamq; tempus pariendi aduenerat. Et in eodem. 30. Post quem peperit filiam. Et in eodem. 35. Cum parturiret Rachel. Exo. primo. Quando obstetricabitis hebreas. idest quando feceritis parere hebreas. Et in eodem. 21. Et peperit filios & filias. Leuit.

יָלַד Parere. Parturire

Leuit.12.Mulier si suscepto semĩe peperit masculum.& in eodem.Si feminã peperit.1.Reg.2.Donec sterilis peperit septẽ.Iob.15.Et cõcepit dolorem & peperit iniquitatem. Esa.23.Non parturiui & non peperi.& in eodem.26.Et peperimus spiritũ salutis.& in eo.54.Lauda sterilis que non paris.& in eodem.59.Conceperunt laborem & peperunt iniquitatem.& in eo.66.Anteq̃ parturiret peperit.& in eodem . Aut parietur gens simul. & in eodem. Quia parturiuit & peperit sion filios suos. Hiere. 15. Infirmata est que peperit septẽ.Soph.2.Priusq̃ pariat visio. Item significat nasci. s.quando est verbum passiuum. Gen. 40. Dies tertius natalicius pharaonis erat.i.dies in quo natus est.& in eo.46.Filii aũt ioseph qui nati sũt in terra egypti. & in eo.48.Duo ergo filii tui qui nati sunt tibi.& in eodem. 50 Filii manasse nati sunt in genibus ioseph. Exo.1. Quidqd masculini sexus natum fuerit. Ios.5.Populus aũt qui natus est in deserto. Iudi.13.Quid debemus facere de puero qui nasciturus est.2.Reg.5.Natiq̃ sunt dauid & alii filii & filie & in eodẽ.Et hec nomina eorum qui nati sunt in ierusalem & in eodẽ.21.Et erat de origĩe harapha.Pro quo he.le.qui natus erat de harapha.& in eodẽ. Hi quatuor nati sunt de harapha.1.Paralip.3.Porro in ierusalem nati sunt ei filii. Iob.3.Pereat dies in qua natus sum.& in eo.5.Homo nascitur ad laborem.& in eo.11.Se liberum natum putat.& in eodem.15.Nunquid primus homo tu natus es. Ps. 21. Populo qui nascetur. Ps.89.Priusq̃ montes fierent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. Anteq̃ mõtes nascerẽtur. Eccls.3. Tempus nascẽdi & tẽpus moriẽdi. Esa. 9. Parulus nat⁹ est nobis. Ezech. 16. Et quãdo nata es in die ortus tui. Item significat gignere siue generare. s.quando est verbum tertie coniugatiõis. vt Gen.5.Et genuit filiũ ad imaginẽ & similitudinẽ suã.& in eodẽ.Postq̃ genuit seth.& in eo.Et genuit enos.& in eodem.Genuitq̃ filios & filias.& in eo.10.Porro chus genuit nẽbrod. & in eodem. 48. Reliquos autem quos genueris post eos tui erunt. Leuit.18.Que domi vel foris genita est. & Deut.32.Deum qui te genuit dereliquisti. Iob.28. Quis genuit stillas roris.& in eo.Et gelu de celo quis genuit.Ps. 2.Ego hodie genui te.Prouer.23.Audi patrem tuum qui gemunt te.& in eodem.Qui sapiẽtem genuit.Esa.45. Ve qui dicit patri quid generas.& in eo.66.Nunquid ego qui alios parere facio ipse non pariã.i.nõ generabo.& in eo.Si ego qui generationem ceteris tribuo.i.qui alios generare facio.Hiere.16.Sup filios & filias q generantur in loco isto. Ezech.18.Quod si genuerit filium. Osee.5.Filios alienos genuerunt.& in eo.9.Quod si genuerint: interficiam amãtissima vteri eorum.Ponitur etiã pro numerare uel recensere per generationes vel cognationes.Nu.1. Recensentes eos per cognationes & domos & familias. Inde יוֹלֶדֶת Ioleda siue יוֹלֶדֶת Iolédeth.i.pariẽs siue parturiens. vt Leuit.12.Hec est lex parturientis.Ps.47.Ibi dolores vt parturientis.Hiere.31.Pregnans & pariens simul. Osee.13. Dolores parturientis venient ei.& inde יֶלוֹד Ielud.i.natus vl genitus.vt Iob.14.Homo natus de muliere.& in eodẽ.25. Aut apparere mundus natus de muliere. Ponitur etiam p paruulo vel infante.vt.5.Reg.5.Date illi infantem viuum. & inde לֵדָה Leda.i.partus.vt.4.Reg.19.Et vires non habet parturiens.pro quo hebrei legunt.Et vis siue virtus nõ est ad partum.Et est idem sensus cum littera nostra. Osee. 9.A partu & ab vtero & a conceptu.& inde מְיַלֶּדֶת Meialédeth.i.obstetrix. vt Gen.38.In qua obstetrix ligauit coccinum.Exo.1.Dixit aũt rex egypti obstetricibus hebreorum. & inde תּוֹלָדָה Tholada.i.generatio.& solum reperitur in numero plurali.s.תּוֹלְדוֹת Tholdoth.i.generatiões. vt Gen. 2.Iste sunt generationes celi & terre.& in eodem. Hic est liber generationis Adã.& in eodẽ.6.He sunt generationes Noe.& in eo.25.He sunt generationes Ismael.& in eo.36. Et he sunt generationes eius.Et quia in predicto loco non numerantur generationes ipsius Iacob: sed ea que ei acciderunt: ideo dicunt hebrei q aliquando ponitur predicta dictio pro rebus que accidunt.Quasi ea tẽpus pariat iuxta illud Prouer.27.Ne glorieris in crastinum ignorans quid superuentura pariet dies.Scribitur etiã cum mem in principio loco tau.& dicitur מוֹלְדוֹת Moldoth.vt Ezech.16. Radix tua & generatio tua de terra chanaã.& inde מוֹלֶדֶת Molada siue מוֹלַדַת Moladath.i. natiuitas. vt Gen. 24. Et de terra natiuitatis mee.& in eodẽ.32.Reuertere in terrã natiuitatis tue.Ponitur etiã pro cognatione.vt in eo.12. Egredere de terra tua & de cognatione tua.& inde וָלָד Valad.i. generatio.ut Gen.11.Erat aũt sarai sterilis nec habebat filios.Pro quo hebrei legunt.Non erat ei generatio.& inde יֶלֶד Ielid.i.natus vel genitus.& iungitur cum dictiõe בַּיִת Báith: que significat domũ.i.natus vel genitus domi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit vernaculũ. vt Gen.14. Numerauit expeditos vernaculos suos.& in eodẽ.17.Tam vernaculus q̃ emptitius circuncidetur. & in eodẽ. Tulitq̃ Abraam israel filium suum & vernaculos domus sue. & in eodẽ.Tam vernaculi q̃ emptitii & alienigene. & inde יֶלֶד Ieled.i.puer.infans.paruus.Gen.21.Abiecit puerũ subter vnã arborẽ.& in eo.Non videbo moriẽtẽ puerum.& in eo. 37.Puer non cõparet.Exo.2.Cernẽsq̃ in ea paruulũ.& in eo.Que nutrire possit infantulũ.& in eodẽ.Et nutriuit puerum.2.Reg.6.Igitur Michol filie saul non est natus filius. 3.Reg.3.Diuidite infantem viuum.Esa.9. Paruulus natus est nobis.& in plurali יְלָדִים Ieladim siue יַלְדֵי Ialde.Gen. 33.Diuisitq̃ filios Lie & rachel.& in eodẽ.Et posuit vtrãq̃ ancillã & liberos earum in principio: Liã vero & filios eius in secũdo loco.& in eodẽ.Paruuli sunt quos donauit mihi deus.Exo.21.Et abortiuum quidẽ fecerit. Pro quo hebrei legunt.Et egressi fuerint paruuli eius.i.fetus eius.& est sensus sicut in littera nostra.Esa.2.Et pueris alienis adhesẽrũt & in eodẽ.8.Ego & pueri mei quos dedit mihi deus. Ponitur etiam pro fetibus.vt Iob.39.Incuruantur ad fetum.Itẽ ponitur pro pullis.vt in eo.38.Quando pulli eius clamant ad deũ.& in genere femínino יַלְדָּה Ialda.vt Gen.34. Accipe inquit mihi puellã hanc.& inde יַלְדוּת Ialduth.i.adolescentia siue pueritia.vt Eccls.11.Letare iuuenis in adolescentia tua.& in eodẽ.12.Adolescentia enim & voluptas vana sunt.

יָלַךְ Ialach.ire.abire.vadere.ambulare.recedere. pergere. gradi.egredi.venire.deducere. decurrere. vt Gen.12. Egress⁹ est itaq; abraam sicut preceperat ei domin⁹.i.abiit & in eodẽ.Et iuit cũ eo loth.& in eo.30.Egressus autem rubẽ tpe messis triticee.& in eo.36.Et abiit in alteram regionem.Exo.2.Egress⁹ est post hec vir de domo leui.& in eodem.4.Abiit moyses & reuersus est ad iethro socerũ suũ. & in eodem. Vadam & reuertar ad fratres meos.& in eodẽ. Qui perrexit obuiam ei.& in eodem.15. Ambulauerũtq̃ tribus diebus per solitudinẽ.& in eo.54.Obsecro vt gradiaris nobiscum.Nu.10.Veni nobiscum vt benefaciamus tibi.& in eodem.Non vadam tecum.& in eodẽ.16. Pergẽs cito ad populum.Deut.31.Abiit itaq̃ moyses.1.Reg.2. Et abiit Elcana in ramatha. Esa.57.Et abiit vagus in via cordis sui.Hiere.7.Et abierunt in voluptatibus. Threñ.1. Et abierunt absq̃ fortitudine.Osee.11.Post dominum ambulabunt.Mich.1.Vadam spoliatus & nudus.& aliquãdo scri

Nasci.

Generare.

Recensere
Generationes
יוֹלֶדֶת
Parturiẽs

Pariens.
יָלוֹד
Natus.

Infans
יֶלֶד

Partus.

מְיַלֶּדֶת
Obstetrix.
תּוֹלָדָה
Generatio

תּוֹלְדוֹת
Generationes

מוֹלֶדֶת
Generationes
מוֹלַדַת
Natiuitas

Cognatio.
וָלָד

Filius.
Generatio
יֶלֶד

Vernacul⁹

יֶלֶד
Puer

Paruulus
Infantul⁹
Filius.
Infans

יְלָדִים
Filii
Liberi

Paruuli

Pueri.

Fetus.
Pulli.

יַלְדָּה
Puella

יַלְדוּת
Adolescentia.

יָלַךְ

Vadere
Pergere.
Ambulare
Gradi.
Venire.

Egredi. Uadere
bitur sine Iod.vt Gen̄.12. Egredere de terra tua. Exo.4
Vade in pace.& in eodem. Vade & reuertere in egyptum.

Uenire.
& in eodem. Vade in occursum moysi. Nu.23. Veni mecū
in alterum locum. Iudi.19. Veni obsecro & declinemus ad

Peruenir
vrbem iebuseorum.& in eodē. Et cum illuc peruenero ma-
nebimus in ea.2.Paralip.25. Veni videamus nos mutuo.

Ambulare
Eccls.2. Vadam & affluā deliciis. Esa.2. Et ambulabim⁹ in
semitis eius. Est etiā verbū exhortandi.vt Gen̄.37. Melius

Uenite.
est vt venundetur ismaelitis.pro quo hebrei legunt. Veni-
te & venūdemus eū ismaelitis. Esa.1. Venite & arguite me
dicit dn̄s.& in eodem.2. Venite & ambulem⁹ in lumine dei
nostri. Hiere.18. Venite & cogitemus cōtra hieremiā. & in
eodem. Venite & percutiamus eū in lingua.& qn̄ est verbū
tertie coniugationis: tūc ponitur pro adducere vel deduce

Ducere
re aut portare. Exo.1. Accipe puerum istū.i.porta vel duc
puerum istum.& in eodem.14. Et abstulit illud dominus
flante vento vehementi.pro quo hebrei.le. Et duxit domi-

Deducere. Adducere
nus mare. Esa.42. Et deducā ceecos in viam. Thren̄.3. Me

Fluere.
minauit & adduxit. Ponitur etiā pro decurrere vel fluere.
vt Ezech.21. Et per cuncta genua fluent aque. Ioel.3. Et col
les fluent lacte:& per oēs riuos iuda ibunt aque.i.fluent.

יֶלֶף
יַלֶּפֶת
Scabies
יֶלֶף Ialaph.scabies siue impetigo. & additur tau in fine.& dicitur יַלֶּפֶת Ialépeth.vt Leuit.21. Si iugē scabiē si im-
petiginem in corpore.

יֶלֶק
Bruchus.
יֶלֶק Ielec.bruchus.gen⁹ locuste.vt Hiere.51. Qm̄ replebo
te hominibus q̄si brucho.& in eodem. Adducite equū
quasi bruchū aculeatum. Naum.3. Bruchus expansus est &
aduolauit.

יָם
Mare
יָם Iam.mare.vt Gen̄.1. Et dominamini piscibus maris.&
in eodem.14. Que nūc est mare salis. Exo.14. Ingres-
si sunt filii israel per mediū maris. Deut.11. Vsq; ad mare oc
cidentale. Iob.7. Nunquid mare sum ego. & in eodem.28
Et mare loquitur non est mecum. Ps.113. Mare vidit & fu-
git. Esa.11. Sicut aque maris operientes. Hiere.5. Qui po-
sui arenam terminū mari.& in eo.51. Et desertum faciā ma
re eius. Accipitur etiā pro quacunq; cōgregatione aqua-
rum: & etiam pro vase grandi in quo aque congregaban-
tur.vt.3.Reg.7. Fecit quoq; mare fusile.& in eo. Mare autē
posuit ad dexterā partem templi.4.Reg.16. Et mare depo
suit de bobus ereis.& in eo.25. Et mare eneū. & in plurali

יַמִּים
Maria.
יַמִּים Iamim.i.maria.vt Gen̄.1. Congregationesq; aquarū
vocauit maria. Ps.23. Quia ipe super maria fundauit eum.
Et quia mare nostrum mediterraneum est in parte occidē-
tali respectu terre promissionis vl̄ respectu ierusalem: ideo

יָם
Occidens
ponitur יָם Iam pro occidente vel parte occidētali.vt Gen̄.
13. Ad aquilonem & meridiem ad orientē & occidentem.
& in eo.28. Et dilataberis ad orientem & occidētem. Exo.
26. Ad occidentalē vero plagam tabernaculi facies sex ta-
bulas. Nu.3. Hi post tabernaculum metabuntur ad occidē
tem. Deut.33. Mare & meridiem possidebit.i.occidentē &
meridiem. Ps.106. A solis ortu & occasu ab aquilone & ma
ri. Beatus hieronymus super predicto psalmo sic ait. Vide-
tur quidem quattuor dixisse climata: oriētem & occidentē
meridiē & boreā. hoc est quattuor climata mundi. Sed non
ita psalm⁹ cōtinet. Hic em̄ habet A solis ortu & occasu: ecce
duo climata: ab aquilone: hoc est a septētrione: ecce tria cli
mata: & mari: mare vtiq; in occidente est. Ergo videte qm̄
occidētem bis nominauit: & meridiem nec semel. Et infra
vbicunq; mare auditis secundū climata semp intelligitur
occidens. a situ em̄ ierusalem mare hoc magnū quod dici-
tur in occidente est. hec Hieronymus. Inde יְמִים Iemim.
pro quo beatus Hieronymus transtulit aquas calidas. Gen̄.
36. Iste est ana qui inuenit aquas calidas in solitudine. He-

יְמִים
Aque ca-
lide.

breī tamen dicunt q̄ in predicto loco ponitur pro mulis Muli.
ex equa & asino generatis. Vnde beat⁹ Hieronymus in he
braicis questionibus super predicto loco sic ait. Multa & va
ria apud hebreos de hoc capitulo disputātur: apud grecos
quippe & nostros super hoc silentiū est. Alii putant iamim
maria appellata. Iisdem em̄ litteris scribitur maria quibus
& nunc hic sermo descriptus est. Et volunt illum dum pa-
scit asinos patris sui in deserto aquarum congregationes re
periss̄e. Que iuxta idioma lingue hebraice maria nuncu-
pentur.: quod.s.stagnum repererit: cuius rei inuētio in ere
mo difficilis est. Nōnulli putant aquas calidas iuxta punice
lingue viciniam que hebree cōterminis est hoc vocabulo si
gnari. Sunt qui arbitrentur onagros ad hoc admissos esse
ad asinas: & ipsum per istiusmodi reperiss̄e concubitum vt
velocissimi ex his asini nascerentur qui vocantur iemim.
Pleriq; putant q̄ equarum greges ab asinis in deserto ipse
fecerit primus ascendi: vt mulorum inde noua contra natu
ram animalia nascerentur. hec Hieronymus.

יָמִין
Dexter.
יָמִין Iamin.dexterq;.aut dexter. Auster siue austral̄: aut meri
dies.& scribitur cum iod in secunda syllaba. Gen̄.13. Si
tu dexteram elegeris.& in eodem.24. Vt vadam ad dexte-
ram siue ad sinistram.& in eodē.48. Et posuit ephraim ad
dexteram suam.& in eo. Qui extendēs manū dexteram po
suit super caput ephraim.& in eodem. Vidēs aūt ioseph q̄
posuisset dexteram manū super caput ephraim. Exo.15.
Dextera tua dn̄e magnificata est.& in eo.29. Armūq; dex- Dexter.
tram. Nu.20. Neq; ad dexterā neq; ad sinistram declinabi-
mus. Iudi.15. In dextro femore.1.Reg.11. Vt eruam omniū
vestrū oculos dextros. Iob.40. Q̄ saluare te possit dexte
ra tua. Ps.15. Qm̄ a dextris est mihi. Pro q̄ hebrei.le. Qm̄
in dextera mea est.& in eo. Delectatiōes in dextera tua. Ps.
25. Et dextera eorū repleta est muneribus. Ps.44. Astitit
regina a dextris tuis. Pro quo he.le. Astitit regina ad dexte
ram tuam. Ps.143. Et dextera eorum dextera iniquitatis.
Prouer.27. Et oleū dextere sue euacuat. Esa.41. Suscepi te
dextera iusti mei. Hiere.22. Si fuerit iechonias fili⁹ Ioachin
regis iuda anulus in manu dextera mea. Ezech.1. Et facies
leonis a dextris ip̄orum quattuor. Abach.2. Circundabit te
calix dextere dn̄i. Zach.2. Oculus eius dexter tenebresc̄s
obscurabitur.& est in hebreo cōmunis generis. Scribitur ēt

יְמָנִי
Dexter.
יְמָנִי Iemani cum iod in fine.i.dexter in genere masculio.
vt.3.Reg.7. Cūq; statueret colūnā dexteram. Et in hebreo
scribitur ibi in genere masculino: quia colūna in hebreo est

יְמָנִית
Dextera.
generis masculini.& in genere femininо dicitur יְמָנִית Ie-
manith cum tau in fine.vt Exo.29. Sup extremū dextere
auricule Aaron. Leuit.14. Super extremū dextere auricu-
le qui mundādus est. Et inde verbū dexterare. si latine pos-
set dici.i.declinare ad dexterā siue tenere dexteram aut vti
dextera. Gen̄.13. Si ad sinistrā ieris ego dexteram tenebo.
1.Paralip.12. Et vtraq; manu fundis saxa iaciētes. Pro quo
hebrei legūt. Vtentes dextera & sinistra in lapidibus.& est
sensus sicut in littera nostra. Ezech.21. Exacuere valde ad
dexteram siue ad sinistram. Scribitur etiam cum aleph lo-
co iod.vt Esa.30. Et nō declietis neq; ad dexteram neq; ad
ad sinistrā. Et inde beniamin interpretatur filius dextere.
Gen̄.35. Pater uero appellauit eū beniamin.i.filius dexte-
re.& inde יְמָנִי Iemini.i.vir de tribu beniamin. Ester.2. De
stirpe iemini.& debet scribi cum littera.i.& non cum lra.g.
sicut cōmuniter scribitur in nostris codicibus. Ponitur etiā
יָמִין Iamin.pro austro: eo quod quando homo respicit ad
orientem habet ad dexterā austrum siue meridiem. vt.Ps.
88. Aquilonem & mare tu creasti.pro quo he.le. Aquilonē
& meridiē siue austrum tu creasti. Et beatus Hieronymus

Ad dexterā declinare
Dexteram tenere
Dextera vti.
Ad dexterā declinare
Beniamin filius dextere.
יְמָנִי
Vir de stirpe beniamī.
יָמִין
Mare.
Meridies

Dextrū.i. auster.

תֵּימָן Meridies. Auster.

in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Aquilonē & dextrum tu creasti. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תֵּימָן Themā.i.auster siue meridies. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad Austrum. Iob. 9. Et interiora austri. & in eodem. 39. Expādet alas suas ad austrum. Abach. 3. Deus ab austro veniet. Ponitur etiam יָמִין Iamin. pro dieb⁹. sicut יָמִים Iamim cū mem in fine. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum.

Dies.

יָמִין

Supbire

יָמַר Iamar. superbire. Esa. 61. Et in gloria eorum superbietis. Tamen aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictiõe אָמִיר Amir. De qua supra dictum est in littera aleph: & qđ significat exaltare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et in gloria eorum exaltabimini. in translatione chaldaica habetur. & in gloria eorum deliciabimini. i. deliciis affluetis.

Exaltare Deliciis affluere.

יָנָה Iana. contristare. affligere. decipere. depopulari. spoliare. Exo. 22. Aduenam non contristabis. Leuit. 25. Qñ vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne cõtristes fratrem tuum. i. ne decipias eum. & in eodem. Nolite affligere ꝯcõtribules vestros. Hiere. 22. & pupillū & viduā nolite cõtristare. Ezech. 18. Et hoiem non contristauerit. & in eodem. Egenum & pauperem contristantem rapientem rapinas. & in eodem. 22. Pupillum & viduam contristauerunt apud te. Ponitur ẽt pro depopulari vel deuastare. vt Ezech. 45. Et non depopulabuntur vltra principes populū meū. & in eodem. 46. Et nõ accipiet princeps de hereditate populi per violentiam & de possessione eorū. pro quo hebrei legunt. Et nõ accipiet princeps de hereditate p̃ populi vt de populetur vel spoliet eos de possessione sua. & est idem sensus cum littera nostra. Esa. 49. Et cibabo hostes tuos carnibus suis. Pro quo hebrei legunt. Et cibabo spoliantes te vel decipientes te carnibus suis. Et inde potest deriuari dictio יוֹנָה Iona. i. affligens vel deuastans aut depopulans. Hiere. 25. A facie ire columbe. Pro quo hebrei legunt. A facie ire affligentis vel depopulantis. Potest etiam significare colũbam sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictiõe יוֹן Ion. Et similiter in eodem. 50. A facie gladii columbe. Soph. 3. Ve prouocatrix & redempta ciuitas columba. vbi pro columba hebrei legunt decipientem vel affligentem aut depopulantem. Sed magis communiter significat colũbam sicut est in littera nostra.

Depopulari.

Hostes

יוֹנָה Columba. Affligens vel depopulans.

יָנַח Iamach. ponere. reponere. dimittere. relinquere. requiescere facere. Geñ. 2. Et posuit eum in paradisum voluptatis. & in eodem. 50. In argumentum ergo fidei siue retẽtum ꝑallium ostendit marito reuertenti domum. Pro quo hebrei legũt. Et reposuit pallium eius iuxta se donec reuerteretur maritus eius siue dñs eius in domũ suam. Exo. 16. Quidquid aũt reliquum fuerit reponite vsq; in mane. & in eodem. Et repone coram dño. & in eodem. Posuitq; illud Aaron in tabernaculo reseruandum. Nu. 17. Quas cum posuisset Moyses coram domino. Deut. 14. Et repones intra ianuas tuas. Ezech. 44. Et reponet ea in gazophylacio. & in eodem. Vt reponat benedictionem domui tue. Zach. 5. Et ponetur ibi super basim suam. Significat etiam dimittere vel derelinquere. vt Exo. 32. Dimitte me vt irascatur furor meus contra eos. Nu. 32. In solitudine populum derelinquat. 1. Paralip. 16. Non dimisit quẽq; calũniari eos. Item significat requiescere. vt Prouer. 29. Erudi filiũ tuũ & refrigerabit te. i. requiescere te faciet. Esa. 14. Et requiescere eos faciet. & in eodem. Cum requiem dederit tibi dominus de labore tuo. Threñ. 5. Lassis nondabatur requies. Ezech. 37. Et requiescere vos faciam. & de hoc vide etiam infra in dictione נֹחַ Noach. & inde נָחַת Nachath. i. requies vt Iob. 17. Saltem ibi erit requies mihi. & in eodem. 36. Requies autem mense tue erit plena pinguedine. Eccls. 4. Melius est pugillus cum requie. & in eodem. 9. Verba sapientiũ audiuntur in silentio. i. in requie. & inde מְנָת Munach. idest locus dimissus uel separatus. Ezech. 41. Et erat interior domus in lateribus domus. Pro quo hebrei legunt. Et loc⁹ dimissus vl̃ separat⁹ in latерib⁹ dom⁹. & in eo. Et ostiũ lateris ad orationẽ. Pro quo hebrei legunt. Et ostium lateris ad locum dimissum. & in eodem. Et latitudinem loci ad orationem quinq; cubitorum.

Dimittere Derelinquere.

Requies

Ponere

Reponere

Requiescere

Silentiũ

מְנָת Interior domus. Locus dimissus. Oratio.

יָנַק Ianac. suggere. lactare. nutrire. ſ. lacte. Geñ. 21. Qđ sarra lactaret ei filium. Exo. 2. Que nutrire possit infantulum. i. lactare. & in eodem. Et nutriuit puerum. Deut. 32. Vt suggeret mel de petra. & in eodem. Inundationem maris quasi lac suggent. 1. Reg. 1. Et lactauit filium suũ. 3. Reg. 3. Vt darem lac filio meo. Iob. 20. Caput aspidum sugget. Esa. 60. Et sugges lac gentium. & in eo. Et mamilla regum lactaberis. & inde מֵנֶקֶת Menéceth. i. nutrix. vt Geñ. 24. Dimiserunt ergo eam & nutricem illius. & in eodem. 35. Mortua est debbora nutrix rebecce. Inde יוֹנֵק Ionec. i. suggẽs siue lactans aut infans ab vbere. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulum. Deut. 32. Lactantem cum homine sene Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudẽ. Cati. 8. Suggentem vbera matris mee. Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere Significat etiam יוֹנֵק Ionec ramum: siue virgultum. eo quod suggit humorem a radice arboris: sicut infans ab vbere. Iob. 15. Ramum eius arefaciet flãma. Esa. 53 Et ascendet sicut virgultum coram eo. Osee. 14. Ibunt rami eius.

Suggere.

Infans ab vbere.

יוֹנֵק Ramus Virgultũ.

יָסַד Iasad. fundare. fundamentum iacere. Statuere. Constituere. Exo. 9. A die qua fundata est. Ios. 6. In primogenito suo fundamenta illius iaciat. 3. Reg. 16. In abiram primitiuo suo fundauit eam. 2. Paralip. 3. Et hec sunt fũdamẽta que iecit salomon vt edificaret domũ dei. 2. Paralip. 31. Mense tertio ceperunt aceruorũ iacere fundamenta. Esdre. 3. Porro templum dei nondum fundatum erat. & in eo. Fũdato igitur a cementariis templo domini. & in eodem. Eo quod fundatum esset templum domini. & in eodem. Qui viderant templum prius cum fundatum esset. Ps. 23. Quia ipse super maria fundauit eũ. Ps. 101. Initio tu domine terram fundasti. Ps. 103. Fũdauit terram super stabilitatẽ suã. & in eodem. In locum quem fundasti eis. Esa. 28. Ecce ego mittam in fundamẽtis sion lapidem. pro quo hebrei legũt. Ecce ego fundatus in sion lapis. & in eo. 44. Et tẽplo fundaberis. & in eodem. 54. Et fundabo te saphyris. Abach. 1. Vt corriperes fundasti eũ. Zach. 4. Manus zorobabel fundauerunt domum istam. & in eodem. 8. In die qua fundata est domus domini. Ponitur etiam pro statuere vel cõstituere. vt. 1. Paralip. 9. Quos constituerunt dauid & samuel. Ester. 1. Sed sicut rex statuerat. Item ponitur pro perficere. vt. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem. Item significat conuenire. vt. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 30. Dñ conuenirent simul aduersum me. & inde יְסוֹד Iesod siue יְסוּד Iesud. i. fundamẽtum. vt Iob. 4. Qui terrenum habẽt fundamentum. & in eodem. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. Ps. 86. Fundamenta eius in montibus sanctis. quod in hebreo legitur singulariter. ſ. fundamentũ ei⁹ in mõtibus sãctitatis. & btũs Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem̃ transtulit fundamentum eius in montibus sanctuarii. Ps. 136. Exinanite vsq; ad fundamentum. Prouer. 10. Iustus autem quasi fundamentum sempiternũ. Ponitur etiam pro basi vel fundo alicuius rei. vt Leuit. 4.

Cõstituere Statuere.

Perficere

Cõuenire.

יְסוֹד Fundamẽtũ

Basis Omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris.& in eodem.Iuxta basim altaris holocaustorum. Ponitur etiam pro principio qđ est quasi fundamētum. Esdre. 7.Quia in primo die mensis primi cepit ascendere de babylonia.Pro quo he.le.Fuit fundamentum siue principiū ascensionis de babylonia.Scribitur etiam aliqñ cum mem in principio & dicitur מוסד Musad.i.fundamentū:siue fundatum.vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamento vsqȝ ad sūmitatem.Esa.28.In fundamento fundatum .vbi duplicatur predicta dictio.& in eodem.30. Et erit transitus virge fundatꝰ.& in plurali מוסדי Mósde siue מוסדות Mósdoth idest fundamenta.vt Deut.32.Et montiū fundamenta cōburet.Ps.17.Et fundamenta montiū conturbata sunt. Prouer.8.Quando appendebat fundamenta terre. Hiere. 51. Et lapidem in fundamentis.Ezech.41.Per circuitum fundata latera.

Principiū

מוסד Fūdamētū

מוסדי מוסדות Fūdamēta

יסך Iasach.vngere.linire. Exo.30. Caro hominis non vngetur ex eo. Vide ēt de hoc infra in dictione סוך Such.

Vngere

יסף Iasaph.addere.adiicere. augere. cessare. Gen̄.8. Que non est reuersa vltra.pro quo he.le.Et non addidit reuerti vltrą ad eum.& in eode.30.Et vocauit nomen illiꝰ ioseph dicens.Addat mihi dominus filium alterum. Vnde ioseph additamentum vel augmētum interpretatur.& in eo. 38. Attamen vltra non cognouit eā.Pro quo hebrei legūt. Et nō addidit vltra cognoscere eam.Exo.1. Et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris.Leuit.27. Addet quintam partem earum.Nu.36.Sequetur possessio sua & trāslata ad aliam tribum de nostra hereditate minuetur. Pro quo he.le.Et minuetur possessio earum de possessione patrum nostrorum & addetur ad possessionem tribus cui fuerint.s.nupte.& in eodem.Confundatur sortium distributio:& aliorum possessio ad alios transeat.Pro quo he. le.Et addatur possessio earum ad possessionem tribus cui fuerint:&de possessione tribus patrum nostrorum minuetur possessio earum.Sed beatus Hieronymus transtulit sensum.Deut.4.Non addetis ad verbum quod ego precipio vobis.& in eo.5.Nihil addēs amplius.Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt.Et non cessabit.s.vox.Sed magis communiter significat addere sicut est in littera nostra.& in eo. Si ergō audierimus vltra vocem domini.pro quo hebrei legunt.Si addiderimꝰ audire vocem domini.2.Reg.24. Et addidit furor domini irasci contra israel.3.Reg. 10. Maior est sapientia & opera tua ꝙ rumor quem audiui.Pro qđ he. le.Addidisti super rumorem vel super famā.& est sensus sicut in littera nostra.Iob.29.Addidit quoqȝ iob.& in eo.39 Vltra non addam.& in eo.40.Nec vltra addas loqui. Prouer.21.Alii diuidunt propria & ditiores fiunt .i. adduntur eis diuitie.Eccls.3.Non possumus eis quicqȝ addere.Esa.7. Et adiecit dominꝰ loqui ad Achaz.& in eo.8.Et adiecit dominus loqui ad me.& in eodem.26. Indulsisti gēti domie: indulsisti genti.pro quo he.legunt.Addidisti genti dñe:addidisti genti.& in eodem.29.Ecce ego addam ut admirationem faciam populo huic.& in eo.38.Ecce ego adiiciam super dies tuos quindecim annos.& in eo.47.Quia vltra non vocaberis mollis & tenera.Pro quo he.le.Quia nō addes vt vocent te mollem & teneram.& in eo.Quia non vocaberis vltra dña regnorum.Osee.1.Quia non addam vltra misereri domui israel. & in eo. Non addam vt diligam eos.Significat etiā cessare.vt Nu.11.Prophetauerūt nec vltra cessauerunt.Et aliquando scribitur cum aleph loco iod. vt Exo.5.Nequaqȝ dabitis vltra paleas populo.Pro quo hebrei legūt. Nequaqȝ addatis dare paleas populo.1.Reg.18 Et saul magis cepit timere dauid.Pro quo he.le. Et adiecit saul timere a facie dauid.& inde מספות Nosapoth.i. additamenta. Esa.15.Ponā enim super dibon additamenta.

Cessare

Addere

Adiicere

Indulgeꝛ.

מספות Additamēta.

יסר Iasar.erudire.castigare.corripere.ligare. vincire. Leuit.26.Addam correptiōes vestras septuplum. Pro qđ hebrei legūt.Addam corripere siue castigare vos septuplū & in eodē.Quod si nec sic volueritis recipere disciplinam. idest si eruditi vel castigati non fueritis.& in eodem.Et corripiam vos septem plagis. Deut.4. De celo te fecit audire uocem suam vt doceret te.i.erudiret te.& in eodē.8. Quia sicut erudit filium suum homo:sic dominus deus tuus erudit te.Iob.39.Nunquid qui contendit cū deo tam facile cōquiescet.pro quo he.le.Nunquid qui contendit cū deo erudiet siue corripiet aut corripietur.Ps.2.Erudimini qui iudicatis terram.Ps.93.Beatus homo quem tu erudieris dñe. Ps.117.Castigans castigauit me dominus. Prouer.9. Qui erudit derisorem.& in eo.Erudi filium tuum. & in eo. 29. Seruus verbis erudiri nō potest.Esa.8. In forti manu erudiuit me.& in eodem.28.Et erudiet illum in iudicio. Hiere. 6.Erudire ierusalem.& in eo.30.Et castigabo te in iudicio. & in eo.31.Castigasti me domine & eruditus sum.Hiere.23 Et discēt oēs mulieres.i.erudiētur vel castigabūtur. Osee. 7.Et ego erudiui.& in eo.Cedam eos secundum auditionē cetus eorum.i.erudiam siue castigabo vel corripiam eos.& in eo.10. Iuxta desiderium meū corripiā eos. & inde מוסר Musar.i.eruditio.correptio siue increpatio. disciplina. doctrina. Iob.5.Increpationē domini ne reprobres.& in eo. 20.Doctrinam qua me arguis audiam. & in eo.33. Et erudiens eos instruit disciplina.Prouer.1.Ad sciendam sapiētiam & disciplinā.& in eo.Ad suscipiendam eruditionem. & in eo.3.Disciplinā domini fili mi ne abicias.Esa.53.Disciplina pacis nostre super eum.Hiere.10. Doctrina vanitatis eorum lignum est.Significat etiam vinculum vel colligationem.vt Iob.36.Et vincula eius absoluit.Ps.2. Disrūpamus vincula eorum.Ps.115.Dirupisti vincula mea. Hiere.5.Et vincula eius ruperūt.& in eo.30.Et vincula tua disrūpam.Ponitur etiam pro baltheo.ut Iob.12.Baltheum regum dissoluit.

Castigare.

Docere Erudire

מוסר Increpatio. Doctrina Disciplina. Eruditio

Vinculum

Baltheus.

יעד Iaad .cōuenire.statuere.constituere.despondere.despōsare.testificari.pactum vel fedus facere. sustinere. Exo. 21.Cui non reddita fuerit.pro quo hebrei legunt.Quā nō desponsauit siue cui non despondit.& in eo. Si autem filio suo despōderit eam.& in eo.25.Inde precipiam & loquar adte.Pro quo hebrei legunt. Et cōueniam tecū illic & loquar tecum:siue & constitutus ero tibi illic & loquar tecum & in eo. In quo loco apparebo tibi.i.conueniam ad loquendum tecum.Amos.3.Nunquid ambulabūt duo pariter:nisi conuenerit eis.Pro quo hebrei legunt. Nisi cōuenerint. Item ponitur pro congregari:qđ est in vnum conuenire. vt.Ps.47.Qm̄ ecce reges terre congregati sunt. Item ponitur pro constituere. Ios.20.He ciuitates cōstitute sunt cūctis filiis israel. 2. Reg.20. Et moratus est extra placitū qđ ei cōstituerat rex.Hiere.24.Positi ante templum dñi.i.cōstituti.Ezech.21.Quocunqȝ facies tue est appetitꝰ.pro quo hebrei legunt.Quocunqȝ facies tua constituta est.& est sensus sicut in littera nostra. Item significat federari siue fedus vel pactum percutere.vt Nec.6.Et percutiamus fedus pariter.& in eo.Tractemꝰ nobiscum in domo dei.i.federemur siue conueniamus in vnum in domo dei. Ponitur etiam p testificari.vt Iob. 9.Nemo audet pro me testimonium dicere.Item pōitur pro sustinere.vt Hiere.49.Et quis sustinebit me. Inde מועד Moeed.i.tempus statutum vel constitutum: siue placitum aut terminus. testimonium. fedus. pactum.solemnitas.festum. Gen̄.1.Et sint in signa & tempora

Despōsare

Despōdere Cōuenire

Cōgregare

Cōstituere.

Percutere fedus. Federari

Testificari

Sustinere

מועד Tempus

Statutum tempus

Exo. 13. Custodies huiuscemodi cultum statuto tempore. Nu. 9. Et faciant filii israel phase in tempore suo. & in eodē 16. Qui tempore concilii per nomina vocabātur. Deut. 31. Post septē annos anno remissionis. Pro quo hebrei legūt. Statuto tempore anni remissionis. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū quod ei constituerat rex. Et licet in bibliis nostris modernis habeatur. Et morat⁹ est extra palaciū. Tñ in bibliis nostris antiquis habetur. Et moratus est extra placitum. i. extra tempus vel terminū quod ei cōstituerat rex. & in eodem. 24. A mane vsq; ad temp⁹ constitutum. Iob. 30. Vbi constituta est domus omni viuenti. Ps. 74. Cum accepero tempus: ego iustitias iudicabo. Hiere. 8. Miluus in celo cognouit tempus suum. Item ponitur pro testimonio vel testamento. vt Exo. 40. Eriges tabernaculum testimonii. Leuit. 1. Et locutus est eidñs de tabernaculo testimonii. Esa. 14. Et sedebo in monte testamēti. Ponitur etiam pro federe. Exo. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. & in eodem. Ingressusq; moyses & Aaron dimissa multitudine in tabernaculum federis. Ponitur etiam p tēplo vel tabernaculo vbi multitudo hominū conueniebat. vt Threñ. 2. Demolit⁹ est tabernaculum suū. Ps. 73. Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solēnitatis tue. Pro quo hebrei legunt. In medio templi tui. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. In medio pacti tui. & in eodem. Quiescere faciamus omnes dies festos dei in terra. Pro quo hebrei legunt. Incenderunt oīa tabernacula dei in terra. Sed btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Incenderunt omnes solēnitates dei in terra. Significat etiā solēnitatem siue festum: in quo multitudo hominum conueniebat ad templum siue ad tabernaculum. vt Leuit. 25. He sunt ferie dñi. i. solēnitates dñi. Nu. 10. Dies festos & Kalendas. 2. Paralip. 30. Et comederunt septem diebus solēnitatis. Esa. 1. Et solēnitates vestras odiuit anima mea. Threñ. 1. Eo quod non sint qui veniant ad solētatem. & in eodem. 2. Obliuioni tradidit dominus in syon solēnitatem & sabbatum. Ezech. 45. In vniuersis solēnitatibus israel. & in eodem. 46. Et in nūdinis & in solēnitatibus. vbi ponitur מועדים Moaadim. secundum terminationem pluralem masculinorum. & sic in aliquibus locis predictis. Reperitur etiā מועדות Moaadoth. secundum terminationem pluralem femininorum. 2. Paralip. 8. In Kalēdis & in festis diebus. Pōitur ēt מועד Moeed pro agmine: in q̄ multi homines conueniunt. vt Esa. 14. Et non est qui effugiat agmen eius. Inde עדה Eeda siue עדת Aadath. i. cetus. siue congregatio. Multitudo. s. hominū. Ecclesia. Exodi. 12 Loquimini ad vniuersum cetum filiorum israel. Leuit. 8. Et congregabis omnem cetum israel. & in eodem. 19. Loquere ad omnem cetum filiorum israel. Nu. 1. Cū omni multitudine. & in eodem. 10. Quibus conuocare possis multidinem. & in eodem. 16. Sufficiat vobis q̄ omnis multitudo sanctorum est. Iob. 15. Congregatio enim hypocrite sterilis. Ps. 67. Congregatio taurorum in vaccis populorū. Ps. 73. Memor esto congregationis tue. Ps. 110. In consilio iustorum & congregatione. Accipitur etiam pro cōgregatione vel multitudine mēbrorum. pro quo beat⁹ Hieronym⁹ transtulit Artus. Iob. 16. Et in nihilū redacti sunt omnes artus mei. Accipitur etiam pro congregatione vel multitudine apum. Iudi. 14. Et ecce examē apum in ore leonis erat. vbi ponitur pro examine.

Placitum

Extra' cōstitutum.

Testimoniū.

Testamētū

Fedus.

Tabernaculum

Pactum

Solēnitas Dies festi

מועדים

מועדות

Dies festi.

מועד

Agmen

עדה

Cetus.

Multitudo.

Congregatio.

Artus Examen.

יעה ¶ Iaa. afferre. amouere. subuertere. Esa. 38. Et subuertet grando spem mendacii. & inde יעים Iaim. i. instrumēta quibus accipiebant prunas seu carbones de altari holocausti. vel quibus voluebantur carnes que cremabantur sup per altare. Et solum inuenitur in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit forcipes. Exo. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. & in eo. 38. Et in vsus eius preparauit ex ere vasa diuersa lebetes & forcipes. Pōitur etiam pro tridentibus. Nu. 4. Fuscinulas ac tridentes uncinos & hastilia. Itē ponitur p scutris. 3. Reg. 7. Fecit ergo hyram lebetes & scutra. Ponitur ēt pro creagris. 2. Paralip. 4. Fecit hyram lebetes & creagras. & in eo. Et lebetes & creagras. & phialas. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat coclearia.

יעה

Subuertere.

יעים

Forcipes.

Tridentes

Scutra

Creagre.

יעז ¶ Iaaz. impudens. & scribitur cum nun & vau in principio & dicitur נעז Noaaz. Esa. 55. Populū imprudētem non videbis. pro quo in bibliis nostris antiquis habetur. Populum impudentem non videbis. i. procacē & absq; verecūdia. & aliquādo scribitur sine nun. & dicitur עז Aaz. Deut. 28. Gentem procacissimam. Dañ. 8. Consurget rex impudens facie. & de hoc vide infra in dictione עזז Aazaz. & alii qui hebrei dicunt q̄ predicta dictio נעז Noaaz significat barbarum: per mutationem nun in lamed sicut לעז Loeez quod significat barbarum. vt. Ps. 113. Domus iacob de populo barbaro.

יעז

Impudēs.

Procacissima.

Impudēs.

נעז

Barbarus

יעט ¶ Iaat. inuoluere. induere. operire. Esa. 59. Opertus est quasi pallio zeli. & in eodem. 61. Et indumento iustitie circundedit me. i. induit siue inuoluit me. & de hoc vide infra in dictione עטה Aata. Item יעט Iaat in lingua chaldaica significat consiliū inire siue consulere. Dañ. 6. Consilium inierunt omnes principes. & inde עיטא Etha. i. consilium siue decretum. pro quo beatus Hieronymus transtulit legem. Dañ. 2. Requisiuit de lege atq; sententia. & inde יעט Iaat. i. cōsiliarius. Esdre. 7. A facie enim regis & septē consiliariorum eius missus es.

יעט

Operire

Inuoluere

Consilium intre

עיטא

Cer.

יעט

Cōsiliari⁹.

יעל ¶ Iaal. prodesse. 1. Reg. 12. Que non prosunt vobis. Iob. 21. Et quid nobis prodest si orauerimus eum. & in eo. 35. Quid tibi proderit si ego peccauero. Esa. 30. Qui eis p desse non potuit. Hiere. 2. Populus vero meus mutauit gloriam suam in idolum. pro quo hebrei legunt. Popul⁹ vero meus mutauit gloriam suam in id quod non prodest. & est idem sensus. Nam idolum nihil prodest: immo multum nocet. & in eodem. 16. Que eis non profuit. & in eo. 23. Qui nihil profuerūt populo huic. Abach. 2. Quid prodest sculptile quia sculpsit illud sculptor suus. Ponitur etiā pro prevalere. vt Iob. 30. Insidiati sunt mihi & prevaluerunt. Item יעל Iaal. i. caprea. gen⁹ cerui: secundū hebreos. Beatus Hieronymus trāstulit ibicem. 1. Reg. 24 Etiā super abruptissimas petras q̄ solis ibicibus pervie sunt. Iob. 39. Nunquid nosti temp⁹ part⁹ ibicum in petris. & scribitur in gñe femino cū he vl tau in fine. & dē יעלה Iaala. Pro quo btūs Hieronymus trāstulit Hinnulum. Prouer. 5. Cerua charissima & gratissimus hinnulus.

יעל

Prodesse.

Prevalef

יעל

Ibices.

יעלה

Hinnulus

יען ¶ Iaan. quia. eo quod. propterea. vt Gen. 22. Quia fecisti hanc rem. Leuit. 26. Eo quod abiecerint iudicia mea. vbi in hebreo ponitur predicta dictio bis: propter vehemētiam cōminationis quasi diceret. Eo quod & eo q̄d abiecerint: siue propterea & propterea. Esa. 61. Eo quod vnxerit me dominus. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestro sunt. & in eodem. 12. Vt non videat oculo terram. Item יענה Iaana. i. struthio: auis immunda. Leuit. 11. Struthionem & nocturnam. & prepōitur ei in hebreo dictio בת Bath. que significat filiam. i. filia struthionis. vt in predicto loco. & Iob. 30. Et socius struthionū. pro quo hebrei legunt. Et socius filiarum struthionis. Esa. 13. Et habitabunt ibi struthiones. pro quo hebrei legunt. Et habitabunt ibi filie struthiōis. Declinatur etiam pluraliter יענים Ieenim vt Threñ. 4. Quasi struthiones in deserto.

יען

Quia Quod.

יענה

Struthio.

יענים

Struthiones.

יָעַף Deficere

יעף Iaaph. Deficere. laſſari.laſſatū eſſe: vel defatigatum eſſe.Eſa.40.Non deficiet nec laborabit. Et in eodē. Deficient pueri & laborabunt· Et in eo. Ibunt & non deficient.Hiere.51.Et labores populorū ad nihilū & gentium in ignem erunt. Pro quo hebrei legunt. Et laborabūt populi in nihilū:& gentes in ignem deficient ſiue fatigabuntur.Abach.2.Et gentes in vacuum deficient. Et inde יָעֵף Iaeph.i.laſſus ſiue fatigatus aut defeſſus.2. Reg.16. Vinū autē vt bibat ſi quis defecerit in via.Pro quo hebrei legūt. Et vinū vt bibat defeſſus ſiue fatigatus in deſerto. Eſa.40 Qui dat laſſo virtutē. Et aliqui hebrei dicunt q̄ a predicta dictiōe יָעֵף Iaaph deriuatur illud Dañ. 9. Ecce vir gabriel quem videram in viſione a principio cito volans tetigit me. Vbi pro eo quod in lra nra eſt cito volans:in hebreo habetur מוּעָף Muaaph.Pro quo ipſi legūt fatigatus fatigatione.ſed melius deriuatur a dictiōe עוף oph:que ſignat volare.et tūc erit littera volās volatu.i.cito volans ſicut eſt in littera nra.& inde הוֹעָפָה Toaapha.i.fortitudo.coaceruatio altitudo.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. הוֹעָפוֹת Toaaphoth.Nu.25.Cui⁹fortitudo ſimiliseſt rhinocerotis. Iob.22.Et argentū coaceruabitur tibi. Pro quo hebrei legūt.Et argenti coaceruationes vel fortitudines tibi.ſ.erūt Ps.94. Et altitudines montiū ipſius ſunt.

Deficere

Defeſſus Laſſus.

מוּעָף Volare.

הוֹעָפָה Fortitudo. הוֹעָפוֹת Altitudies

יָעַץ Cōſiliū dare. Conſilium inire.

יעץ Iaas.Conſiliari.conſiliū inire.cōſilium dare.cogitare excogitare.decernere.ſtatuere. Nu.24. Verūtū p̄gēs ad pp̄m meū dabo tibi cōſiliū .3.Reg.12.Iniit cōſiliū rex roboā cū ſeniorib⁹. Et in eo. Quod datis cōſiliū.1.Paral. 13.Iniit autē conſilium dauid cum tribunis.2. Paralip.30. Inito ergo conſilio regis & principū. Nee.6. Et ineamus conſilium pariter. Iob.26.Cui dediſti conſiliū. Ps.16. Benedicam dominū qui tribuit mihi intellectū.Pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Benedicam dominū qui dedit mihi conſiliū. Eſa.7.Eo quod conſiliū inierit contra te ſyria.Et in eodē.8.Inite cōſilium & diſſipabitur. Et in eodē. 40. Cum quo iniit conſiliū. Et in eo. 45.Conſiliamini ſimul.Naū.1. Mente pertractans preuaricationē.Pro quo hebrei legūt.Conſiliās preuaricationē: ſiue conſiliarius belial.i.peruerſus vel abſq; iugo.Ponitur etiā pro cogitare. vt Ps.31.firmabo ſuper ſe oculum meū. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit.Cogitabo de te oculo meo. Ps.82.Et cogitauerunt aduerſus ſanctos tuos. Eſa.14. Hoc conſilium quod cogitaui ſuper omnē terrā. Et in eodē.23. Quis cogitauit ſuper tyrum.Et in eo.Dñs exercituū cogitauit hoc

Cogitare.

יוֹעֵץ Cōſiliari⁹.

Et inde יוֹעֵץ Ioees.i.conſiliarius.2.Reg.15. Achitophel cōſiliarium regis.2.Paralip.25.Nunquid conſiliarius regis es.Iob.12. Adducit conſiliarios in ſtultū finem. Eſa.3. Et ſapientem conſiliariū de architectis. Et in eodē.9. Admirabilis conſiliarius deus fortis.Et inde עֵצָה Eeſa ſiue עֲצָה Aaſath.i.Cōſilium ſiue cogitatio.vt Iob·12. Ipſe habet cōſilium & intelligentiā. Et in eodē.21. Conſilium impiorū longe ſit a me.Ps.1.Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorum.Et in eodē.19.Et omne conſilium tuū confirmet. Et in plurali עֵצוֹת Eeſoth. Deut.32. Gens abſq; cōſilio eſt. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.abſq; cōſiliis.Eſa.25. Cogitationes antiquas fideles.Scribitur etiā cum mem in principio.& dicitur מֹעֲצוֹת Moaaſoth.i.conſilia ſiue cogitationes:aut adinuentiones. Ps.5. Decidant a cogitationibus ſuis. Ps.80. Ibūt in adinuētionib⁹ ſuis. Prouer.1.ſuiſq; conſiliis ſaturabūtur. Ponitur etiam pro voluptatibus. vt Hiere. 7.Sed abierunt in voluptatibus ſuis.

Cōſiliari⁹.

עֵצָה Conſilium

Conſilia. Cogitatōes מֹעֲצוֹת Adinuētiones.

Voluptates

יַעַר Silua.

יַעַר Iaar.ſilua.ſaltus.nemus.fauus.ſ.mellis. Deut.19.In ſiluam ad ligna cedenda.1.Reg.14.Omne vulgus venit ad ſaltum in quo erat mel. Ps.79.Exterminauit eam aper de ſilua.Ps.131.Inuenimus eam in campis ſilue.Cant.2.Sicut malus inter ligna ſilue.Eſa.29.Et chermel in ſaltum reputabitur.Ezech.15.Quomō lignum vitis inter ligna ſiluarum:quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. inter ligna ſilue.& in plurali יְעָרִים Ieaarim.ſecundum terminationē maſculinorum:ſiue יְעָרוֹת Ieaaroth.ſecundū terminationē femininorum.vt.Ps.28.Et reuelauit condenſa. Pro q̄ beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et reuelans ſaltus. Ezech.34.Et ſecuri dormiēt in ſaltibus.Significat etiā fauum.ſ.mellis.1.Reg.14.Extenditq; ſummitatē virge quā habebat in manu & intinxit in fauum mellis.Cāti.5.Comedi fauum meum cum melle meo.

Saltus. יְעָרִים יְעָרוֹת Saltus. Fauus.

יָפֶה Pulchrū eſſe. Decorū eſſe. Decorare. יָפִי Decor. Pulchritudo יָפָה יָפֶה Pulchra Pulcher Decorus. Speciosus יְפִיפִיָּה Elegans. Formoſa

יפה Iapha.decorare.pulchrum vel decorum eſſe.Cant.7 Quā pulchri ſunt greſſus tui.& in eodem.Quam pulchra eſt & decora.Ezech.16.Et decora facta eſt vehementer nimis.& in eo.31. Erat pulcherrimus in magnitudine ſua.& aliquādo duplicatur littera iod & littera pe: propter excellentiam pulchritudinis.Ps.44.Speciosus forma prefiliis hominum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Decore pulchrior eſt filiis hominum. Hiere.10.Argento & auro decorauit illud. Inde יֹפִי Iophi.i.pulchritudo.ſpecies.decor.vt Ps.49.Ex ſion ſpecies decoris eius. Prouer.31.Et vana eſt pulchritudo. Zach. 9.Quid eſt pulchrum eius.i.quid eſt pulchritudo eius.& inde יָפֶה Iaphe ſiue יֵפֶה Iapha aut יֶפֶת Iephath. ideſt pulcher:ſiue pulchra.aut decorus vel decora.Geñ.12. Noui q̄ pulchra ſis mulier.& in eo.39.Erat aūt ioſeph pulchra facie & decorus aſpectu.Canti.1.Pulcher es dilecte mi & decor⁹.& in eodē.Ecce tu pulchra es amica mea.Ezech. 31.Pulcher ramis & frōdibus nemoroſus.& in eo. Q̄m ſpecioſum feci eum. Duplicatur etiam littera iod & littera pe. & dicitur יְפִיפִיָּה Iephephiia.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit elegantem atq; formoſam.Hiere.46.Vitula elegans atq; formoſa egyptus.

יפח Loqui. Conqueri. Apparere. Fiducialr. agere. Dominari

יָפַח Iaphach.loqui.apparere.Ps.26.Quoniam inſurrexerūt in me teſtes iniqui:& mentita eſt iniquitas ſibi.pro quo hebrei legunt.Quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui & loquens mendacium.Beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit Et apertum mēdacium.Prouer.14.Profert aūt mendacium teſtis doloſus. & in eodem.19. Qui loquitur mendacium non effugiet. Hiere.4.Vox filie ſyon inter morientes.Pro quo hebrei legunt. Vox filie ſyon conqueritur.i.conquerendo loquitur. Abach.2.Et apparebit in fine & non mentietur. Ponitur etiam pro fiducialiter agere. Ps.12. Fiducialiter agā in eo. Item ponitur pro dominari. Ps.9. Omniū inimicorū ſuorum dominabitur. Hebrei tamen dicūt q̄ in predicto loco ſignificat illaqueare: ſiue irretire. De quo vide infra in dictione פּוּחַ Púach.

יָפַע Apparere. Illuſtrare. Adiuuare.

יפע Iaphaa.apparere.illuſtrare.clarificare. Deut.33. Apparuit de monte pharan. Iob.1.Et non illuſtretur lumīe. Ponitur etiam pro adiuuare.vt in eodem.10.Et conſilium impiorum adiuues. Item ponitur per antiphraſim pro obſcurare vel contenebreſcere.vt in eodem. Sed ſempiterna horror inhabitat.Pro quo hebrei legūt. Et obſcuratur vel contenebreſcit ſicut tenebre.Poteſt etiam legi ſic.Et appareret ſicut tenebre vel ſicut obſcuritas. Inde יְפַעַת Iphaath.i.illuſtratio aut decor.Ezech.28.Et polluent decorem tuum.

Obſcurare יְפַעַת Decor.

יֶפֶת Portentum. Prodigiū מוֹפֶת

יֶפֶת Iapheth.portentum:ſiue oſtentum.ſignū.prodigium -& ſcribitur cum mem & vau in principio loco iod.& dicitur מוֹפֶת Mopheth.Exo.7.Cum dixerit vobis pharao oſtendite nobis ſignum.Ps.7.Tanq̄ prodigium fact⁹ ſum

multis.Esa.8.Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi domi
Portentū nus in signum & in portentum.& in eodē.20.Signū & por
מוֹפְתִים tentum erit super egyptum. Ezech.12. Quia in portentū
Ostenta. dedi te.& in eodē.Ego portentū vestrū.& in pluraliמוֹפְתִים
Mopthim.Exo.4. Vide oia ostēta que posui in manu tua.
Prodigia & in eodem.Et multiplicem signa & ostenta mea. Deut.6.
Portenta. Fecitq; signa & prodigia.& in eo.29. Signa illa portētaq;
ingentia.

יָצָא Iasa.egredi.exire.procedere.educere.pducere. Gen.
Egredi. 2.Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.& in eo
dem.15.Qui egredietur de vtero tuo.& in eo.27.Et egres
so iacob foras.Exo.11. Media nocte egrediar in egyptum.
Exire. &in eodē.Post hec egrediemur:& exiuit a pharaone.Nu.1.
Omniū virorū fortiū ex israel.Pro quo he.le. Oium egre
dientiū in exercitu.i.omniū qui sunt talis etatis qui possint
ad bella procedere.& in eo.Omis qui poterant ad bella pro
Procedere cedere recensiti sunt.i.qui poterāt ad bella egredi. & in eo.
11.Donec exeat per nares vestras. Deut.14. Qui nascūtur
in terra.i.qui egrediūtur de terra.& in eo.20. Si exieris ad
bellum contra hostes tuos.& in eo.24.Nō procedet ad bel
lū.Iudi.21.Ad ducēdos choros ex more procedere. Ruth.
2.Vt cum puellis suis exeas ad metendū.1.Reg.8. Et egre
dietur ante nos.& in eo.22.Maneat oro pater meus & ma
ter mea vobiscum.Pro quo he.le.Egrediatur siue exeat pa
ter meus & mater mea vobiscū.i. egrediatur de loco suo &
maneat vobiscū.2.Reg.11.Eo tempore quo solent reges ad
bella procedere. Ps.18.Tanq; sponsus procedens de thala
mo suo.Esa.11.Egredietur virga de radice iesse. Hiere.2.
Nam &ab ista egredieris.& in eo.48. Quia florens egre
dietur.Ezech.46.Per eandem viam exeat.Osee.6. Et iu
dicia tua quasi lux egredientur.Amos.5.Vrbs de qua egre
diebantur mille.Abach.3.Egredietur diabolus ante pedes
eius.& in eo .Egressus es in salutem populi tui.& aliqū scri
bitur sine aleph.vt Deut.28.Que egrediuntur de medio fe
minū eius.Iob.1.Nud? egressus sum de vtero matris mee.
Scribitur etiā aliqū sine iod.vt Gen.8.Egredere de arca.&
in eo.27.Et egredere foras. Nu.12. Egredimini a populo
meo.Esa.30.Egredere dices ei.Et qñ est verbum tertie cō
iugationis tunc significat educere.vt Gen.8. Et educ tecū.
Educere. & in eo.15. Et eduxit eū foras. & in eodē .19. Educā eas ad
vos.& i eo.58. Que cū duceretur ad penā .i.cū educeretur.
Exo.3.Vt educas populum meum filios israel de terra egy
pti.& in eo.Ego dñs qui educā vos de ergastulo egyptiorū
& in eo.18.Et q; eduxisset dñs israel de egypto.Deut.4.Et
eduxit de fornace ferrea: Et in eo.8. Qui eduxit riuos de
petra durissima.Iob.10. Quare de vulua eduxisti me. Ps.
17.Et eduxit me in latitudinem.Ps.105. Vt educas panem
de terra.Ps.141.Educ de custodia aīam meā.Esa.40. Qui
educit in numero militiā eorū.& in eodem.42.In veritate
educet iudiciū.Item significat producere.vt Gen.1.Produ
Producere cat terram animā viuentē.& in eo.38.Producite eam vt cō
buratur.Iob.12.Et abscōdita ꝓduxit in lucē. Ps.134. Qui
producit ventos de thesauris suis.Ponitur etiā pro impēde
Impēdere Distribuere re vel distribuere.vt.4.Reg.12.Qui impēdebant eam in fa
bris lignorū.& in eo.15.Indixitq; manahen argentū sup
israel.i.distribuit vt vnusquisq; solueret certam quantitatē.
מוֹצָא Inde מוֹצָא Mosa.i.exitus siue egressus aut progressus vel
processus.Nu.33.Quas descripsit moyses iuxta castrorum
loca que dñi iussione mutabant.pro quo he.le.Et descripsit
Exitus. moyses exitus siue progressus eorū.et.3. Reg.4.Et educe
bantur equi salomoni de egypto.Pro quo hebrei legūt. Et
egressus siue exitus equorum salomonis de egypto.s. erat.
Ps.64.Exitus matutini & vespere delectabis.i.delectare fa
cies.Ps.106.Et exitus aquarum in siti.Esa.58.Et sicut fons Fons.
aquarum.i. sicut exitus aquarū.Mich.5. Et egressus eius ab Egressus.
initio.Ponitur etiā מוֹצָא Mosa. pro oriēte.i. pro loco exit?
solis.vt. Ps.74. Quia neq; ab oriēte nec ab occidēte. Scri= Oriens
bitur ēt cū tau inprīcipio loco mem.& in nūero plurali dici
tur מוֹצָאוֹת Thosaoth.vt Nu.34.Et perueniēt ad meridiē מוֹצָאוֹת
vsq; ad cadesbarne.pro quo he.le.Et erunt exitus ei? a me
ridie vsq; ad cadesbarne.& in eodē.Et ad vltimū falsissimo
claudentur mari.pro quo hebrei legunt. Et erunt exit? ei? Exitus.
mare salis.Ps.67.Et dñi dñi exitus mortis.& inde יְצְאֵי יְצְאֵי
Seesae : siue יְצְאֵים Seesaim.i. germē.eo quod producī Germen.
tur vel egreditur a terra.Esa.44. Orbis & omne germen
eius.Significat etiam progeniem aut stirpem vel filios.vt Filii
2.Paralip.32.Filii qui egressi fuerāt de vtero ei?. Iob.5.Et Proles.
progenies tua quasi herba terre.Et in eodem.35.Et proge
nies mea erradicetur.Esa.8.Et stirps vteri tui vt lapilli ei?. Stirps.
Et in eodem.22.Et vasorū diuersa genera. Pro quo hebrei
legunt.Filios & filias.in translatiōe chaldaica habetur filios
& filiorum filios. Et inde צוֹאָה Soah siue צֹאת Seath.i. fi= צוֹאָה
mus siue stercus. aut sordes. eo quod educitur foras. Deut. Egesta.
23.Et egesta humo operies .i. stercus humo operies . pro
uer.30.Et tamen non est lota a sordibus.Esa.4.Si abluerit Sordes.
dñs sordes filiarum sion . Et in eodem.28 . Omnes enim
mense replete sunt vomitu sordiūq;.Ezech. 4. Et stercore Stercus.
quod egreditur de homie operies illud.Et ide צוֹאִים Soim. צוֹאִים
sordidi.vt Zach.3.Erat indutus vestibus sordidis.Et in eo. Sordidi.
Auferte vestimēta sordida ab eo.& inde צַאֲנָן Saanan.i.exi צַאֲנָן
tus.vt Mich.1.Non est egressa que habitat in exitu. Hebrei Exitus.
tamen dicunt q; est nomen proprium loci. Sed non reperi=
tur nisi tantum in hoc loco.

יָצַב Iasab. stare. statuere .Constituere.Erigere,verificare. יָצַב
Exo.2. Stante procul sorore eius. Pro quo hebrei.le. Stare.
Et stetit soror eius procul.& in eodē.14.State & videte ma
gnalia domini.& in eodē.15.Stetit vnda fluens.& in eo. 19
Et steterunt ad radices montis.Nu.22.Stetitq; angelus do
mini in via.& in eodē.Cernens asina angelum stantem in
via.Deut.32.Constituit terminos populorum.Ps.2.Astite Cōstituere.
runt reges terre. Ps.73.Tu fecisti oēs termios terre. Pro q; Astare.
hebrei legunt.Tu statuisti siue constituisti omnes termios Statuere.
terre.Esa.3.Stat ad iudiciū dñs.Threni.2. Firmauit dexte=
ram suam quasi hostis.pro quo hebrei legunt.Stat dextera
eius quasi hostis.& in eodē.Et posuit me quasi signū ad sa=
gittam.i.statuit me. Zach.11.Et id quod stat non enutriet.
Ponitur etiā pro erigere.vt Gen.35. Erexitq; iacob titulū Erigere.
super sepulchrū eius.1.Reg.15.Et erexisset sibi fornicē triū
phalem. Item ponitur pro corrigere.1.Reg.12.Vsq; ad sti= Corrigere.
mulum corrigendum. Inde מַצָּב Masab siue מִיצָב Musab.i. מַצָּב
statio. 1.Reg.14. Veni & transeamus ad stationem philisti= Statio.
norum.& in eodem.Per quos nitebatur ionathas transire
ad stationem philistinorum.& in eodem.Sed & omnis po=
pulus stationis eorum.Esa.22.Et expellā te de statione tua. Agger.
& in eodē.29.Et faciam cōtra te aggerem.pro quo hebrei
legunt.Et obsidebo contra te statione.s.militantiū.vbi po= מוּצָב
nitur מוּצָב Musab cum pūcto surech in prima syllaba. Scri מַצָּבָה
bitur etiā cum he in fine & dicitur מַצָּבָה Masseba.vtZach.9
Et circundabo domū meam ex his qui militant mihi. Pro
quo hebrei legunt.Et circundabo domū meam siue castra
metabor circa domum meam statione.s.militantiū mihi.& Statio.
inde מוּצָב Husab.Pro q; btūs Hieronymus trāstulit militē. הוּצַב
Naū.2.Et miles captiuus adductus est.Hebrei tamē dicunt
q; in predicto loco ponitur pro regina vel domina. Nā se=
quitur in eodem.Et ancille eius minabantur. Ponitur etiā
מַצֵּבָה Maseba pro titulo vel statua.Gen.28.Et erexit in titu מַצֵּבָה

Titulus

lum.& in eodem.Et lapis iste quem erexi in titulū.& in eo. 35.Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius.hic est ti tulus monumenti Rachel.Exo.25.Et cōfringes statuas eo rum.Deut.7.Et confringite statuas.& in eo.16.Neq; facies tibi atq; constitues statuam.4.Reg.13. Tulit enim statuas baal:quas fecerat pater eius.& in eo.10.Et protulerunt sta tuam de fano Baal.Ezech.26.Et statue tue nobiles in terrā corruent.Scribitur etiam cum nun in principio. & dicitur נְצִיב Nesib.i.statua siue statio.vt Gen̄.19. Que versa est in statuam salis.De quo vide infra in dictione נָצַב Nasab. Itē יָצַב Iasab in lingua chaldaica significat verificare.i.veritatē inquirere aut veritatē discere.Dan̄.7.Post hec volui diligē ter discere de bestia q̄rta.Proq; he.le.post hec volui verifi care.i.veritatē discere de bestia quarta.& inde יָצִיב Iasib. siue יָצִיבָא Iasiba.i.veritas siue verum aut vere vel certe. Dan̄.2. Certe noui q; tempus redimitis.Pro quo hebrei le gunt.In veritate noui.& in eodem. Et verum est somniū. & in eo.3.Qui respondentes regi dixerunt vere rex.

Statua.

נְצִיב Statua.

יָצַב Verificare

יָצִיב

יָצִיבָא Certe.

Verum. Vere.

יָצַן Ponere.

יָצַן Iasag.ponere.reponere.remanere.retinere.detinere. statuere.Gen̄.30.Posuitq; eas in canalibus.& in eodē. 35.Oro te vt de populo qui mecum est saltem socii rema neāt vie tue.Pro quo hebrei legūt. Oro vt retinere faciam tecum de populo qui mecum est.Et est sensus sicut in littes ra nostra.Exo.10.Oues tñ vestre & armenta remaneant.i. retineantur vel reponātur.Iudi.6.Ponā hoc vellus lane in area.Iob.17.Posuit me quasi in prouerbium vulgi .Hiere. 51.Reddidit me quasi vas iane.i.posuit vl statuit me.Osee. 2.Et statuam eā secundū diē natiuitatis sue.Amos.5.Et cō stituite in porta iudiciū.& aliqui hebrei dicunt q; predicta dictio deriuatur a dictiōe נָצַן Nasag.cū n un in principio.

Retinere.

Remanere

Statuere.

Constituet

יָצַע Sternere.

יָצַע Iasaa.sternere.extēdere.Ester.4.Sacco & cinere mul tis pro stratu vtentibus.Iob.17. Et in tenebris strauī lectulum meum.Ps.138 Si descendero in infernū:ades.pro quo hebrei legunt.Si strauero in infernum.s. lectulum vel stratum meum.Esa.14.Subter te sternetur tinea.& in eodē 58.Et saccum & cinerē sternere.& inde יְצוּעַ Iesūaa.i. stra tum.Gen̄.49.Et maculasti stratum meum.Ps.62.Sic me mor fui tui super stratum meum.Ps.131.Si ascendero in le ctum strati mei.Scribitur etiā cum mem in principio.& di citur מַצַּע Masaa.Esa.28.Goangustatum est enim stratum. Inde יְצִיעַ Iasiaa.Pro quo beatus Hieronymus trāstulit ta bulatum.i.stratum tabularum in circuitu templi.3. Reg.6. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum.& in eodem. Tabulatum quod subter erat quinq; cubitos ha bebat latitudinis.& in eodem.Et edificauit tabulatū super omnem domum.

יְצוּעַ Stratum.

מַצַּע Stratum

יְצִיעַ Tabulatū.

יָצַק Fundere.

יָצַק Iasac.fundere.effundere.infundere. conflare. fluere. stringere.Gen̄.28.Fundens oleum desuper.Exo.25. Et quattuor circulos aureos.Pro quo hebrei legunt.Et fun des ei quattuor circulos aureos.i.opere fusorio facies. & in eodem.37.Fudit & quattuor circulos aureos.Leuit.2.Fun detq; super eam oleum.3.Reg.7.Erant fusiles & stabant su per duodecim boues.& in eodem. In campestri regiōe ior danis fudit ea rex.& in eodem.18.Et fundite super holocau stum.4.Reg.3.Qui fundebat aquam super manus helie.& in eodem.4.Et mitte inde in omnia vasa.i.infunde inde in omnia vasa.& in eodem.Et illa infundebat.& in eodem.In fuderunt ergo sociis vt comederent.& in eodem. In funde turbe vt comedant. & Iob. 22. Et fluuius subuertit fun damentum eorum. Pro quo hebrei legunt.Et fluuius effu sus est in fundamentum eorum.& in eodem.28.Et lapis so lutus calore in es vertitur.Pro quo hebrei legunt. Et lapis funditur siue infunditur in es.Et est sensus sicut in lia no stra.& in eodem.29. Et petra fundebat mihi riuos olei. & in eodem.38.Quādo fundabatur puluis in terra. Pro quo hebrei legunt.Quando fundebatur puluis in terra.Ps.44 Diffusa est gratia in labiis tuis. Esa.44. Effundam enim aquā sup sitientē .& in eo. Effundam spiritum meum sup semē tuum.Zach.4.Et septem infusoria lucernis que erāt super caput eius.Item pōitur pro cōflare vel fluere.vt Exo. 37.Conflans quattuor anulos aureos.& in eodē.38. Quis bus conflate sunt bases sanctuarii.3.Reg.22. Fluebat autē sanguis plage in sinu currus.Itē ponitur pro stringere vel indurari.Iob.14.Cor eius indurabitur quasi lapis.& in eo. Et stringetur quasi malleatoris incus.Pōitur etiam pro de ponere vel proiicere.vt Ios:7.Proieceruntq; ante dominū 2.Reg.15.Et deposuerunt arcam dei.& inde מוּצָק Musac.i. fusile vel fusus.2.Paralip.4.Mare aūt fusile.Iob.37.Quas si ere fusi sunt.Potest etiam legi quasi ere indurati vel cōstri cti.i.solidi sunt siue stabiles sunt.Nam pōitur etiam pro sta bili.vt in eodem.11.Et eris stabilis & non timebis.Ponitur etiam pro terra que est stabilis.vt in eodem.38.Quādo fun dabatur puluis in terra.& inde מְצוּקֵי Mesuce.Pro quo bea tus Hieronym? transtulit cardines.vt.1.Reg.2.Domini cni sunt cardines terre.& inde צָקוֹן Sacun.Pro quo beatus Hie ronymus transtulit tribulatio.Esa.26.In tribulatione mur muris doctrina tua eis.Potest etiā deriuari a dictiohe צוֹק Soc.De quo vide infra in littera sadic.

Diffundere.

Conflare. Fluere.

Indurari. Stringere Proiicere Deponere.

מוּצָק Fusile.

Stabilis.

Terra.

מְצוּקֵי Cardines.

צָקוֹן Tribulatio

יָצַר Formare.

יָצַר Iasar.formare.fingere.plasmare. creare . coangusta re.arctare.Gen̄. 2.Formauit igitur dominus deus ho minem.& in eodem. Formatis igitur dominus deus de hu mo cunctis animantibus terre.pro quo hebrei legūt.Et for mauit dominus deus de humo oīa animalia terre.Exo.32. Et formauit opere fusorio.Ps.32.Qui finxit sigillatim cor da eorū. Ps.73.Estatem & ver tu plasmasti.Ps.93.Aut qui finxit oculum non cōsiderat.& in eodem.Qui fingis labo rem in precepto.Ps.94.Et siccam manus ei? formauerūt. Ps.103.Draco iste quem formasti.Ps.138. Tu formasti me. & in eodem.Dies formabuntur & nemo in eis. Esa.27. Et qui formauit eum non parcet ei.& in eodem.37. Ex dieb? antiquis plasmaui illud.& in eodem.47.. Formaui eum & feci eum.& in eodem.45.Ante me non est formatus deus. & in eodem.Populum istum formaui mihi.& in eodē.44 Et formans te ab vtero.& in eodem.Quis formauit deum. & in eodem.Et in malleis formauit illud.& in eodem.For mauī te:seruus meus es tu.& in eodem.45. Vt habitaretur formauit eū.Hiere.1.Priusq; te formarē in vtero noui te.& in eodē.18.Ecce ego fingo contra vos malum.Zach.12.Et fingens spūm hominis.& inde יוֹצֵר Ioser.i.formator siue plasmator aut plastes.vel figulus seu fictor.Ps.2.Et tāq; vas figuli confringes eos.Esa.29.Et figmentū dicat fictori suo non intelligis.& in eodem.41.Et velut plastes conculcans humum.& in eodem.44.Plastes idoli nihil sunt. & in eo. 45.Nunquid dicit lutum figulo suo quid facis.& in eodē. Hec dicit dominus sanctus israel & plastes eius. Hiere.18. Descende in domum figuli.& in eodem.Sicut lutum in ma nu figuli.& in eodem.19. Accipe lagunculam figuli testeā. Amos.7.Et ecce fictor locuste. Abach.2.Quia sculpsit illē fictor suus.& in eodem.Quia sperauit in figmēto fictor ei? Ponitur etiam pro statuario.Zach.11. Proiice illud ad sta tuarium.& in eodem.Et proieci illos in domo domini ad statuarium.Potest etiam in predicto loco legi figulum.Scri bitur etiam sine iod.& dicitur צוֹר Sur.Esa.44.Et forma tor quem ego non nouerim.Hebrei tamen in predicto lo co legunt fortem. De quo vide infra in dictione צוּר Sur. Inde יְצוּרֵי Iesure.i.membra.Iob.17. Et membra mea in

Figulus. Fictor. Plastes.

צוּר Formator.

יְצוּרֵי Membra

יֵצֶר Figmentū

nihilum redacta sunt. Inde יֵצֶר Ieser.i.figmentū. Plasma matio.formatio. Ps.102. Quia ipse cognouit figmentum nostrum. Esa.29. Et figmentum dicat fictori suo. Ponitur

Sensus et cogitatio

etiā pro sensu vel cogitatione.vt Gen.6. Et cūcta cogitatio cordis intenta esset ad malum.& in eodem.8. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt.1.Paralip. 28. Et vniuersas mentium cogitationes intelligit. Esa.26.

Vet⁹ error

Vetus error abiit. Pro quo hebrei le.Cogitatio.s.bona firmata est siue confirmata est.& secundū hebreos predicta dictio יֵצֶר Ieser.significat appetitum vel desiderium hominis ad bonum vel ad malum.vnde in predicto loco poterit esse sensus sicut in littera nostra. Item יָצַר Iasar .i.arctare siue coangustare.Iudi.2.Et vehementer afflicti sunt. pro quo hebrei legunt. Et arctati siue angustati sunt valde. & Iob. 18. Arctabuntur gressus virtutis eius.& in eodem. 29. Cū

יֵצֶר Appetitus יָצַר

Arctare.

Angustari

Perterritum esse Cōtristari.

faciatus fuerit arctabitur. Prouer.4. Non arctabuntur gressus tui. Esa.49. Nunc angusta erunt pre habitatoribus. Itē significat perterritū esse siue angustiari vel cōtristari. Gen. 32. Timuit iacob valde & perterritus diuisit populū.1.Reg. 30. Et cōtristatus est dauid valde. Pro quo hebrei legūt. Et coarctatus siue angustiatus est dauid valde.2.Reg.13. Et deperiret in eam valde. pro quo hebrei legunt. Et angustiatus est amnon valde .& inde מְצַר Mesar.i.angustia vl tribulatio. Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum.& in plurali מְצָרִים Mesarim. Threñ.1. Apprehēderūt eam inter angustias. vide etiam de hoc infra in dictione צָרָה Sara.

מֵצַר Tribulatio.

מְצָרִים Angustie

יָצַת Succēdere.

יצת Iasath.succendere.comburere.incendere. exurere.2. Reg.14. Et succendite eum igni.& in eodem. Succenderunt ergo serui Absalon segetem igni.& in eodē. Quare succenderunt serui tui segetem meam.4. Reg.22. Magna enim ira dei succensa est contra nos.& in eodem. Et incendetur indignatio mea in hoc loco. Esa.9. Et succendetur in densitate saltus.& in eodem.27. Succendam eam pariter.& in eodem.33. Spine congregate igni comburētur. Here.2. Ciuitates eius exuste sunt. & in eodem.10. Qm̄ incensa sunt eo quod non sit vir pertrāsiens. & in eodem. Et exusta sit quasi desertum.& in eodem.51. Incēsa sunt tabernacula eius. Threñ.4. Et succendit ignem in sion. Ezech. 20. Ecce ego succendam in te ignem.

Succēdere

Cōburere. Exurere

לֶקֶב Torcular

יקב Ieceb.torcular. Deut.16. Quando collegeris de area & de torculari. 4.Reg.6. Vnde te possū saluare: de area vel de torculari. Esa.5. Et torcular extruxit in ea. Osee.9. Area & torcular non pascet eos.

יָקַד Incēdere\ Ardere

יקד Iacad.ardere.exardere. incendere. Leuit.6. Ignis in eodem altari erit. Pro quo hebrei legunt. Et ignis altaris incendetur siue ardebit in eo vel in ipso. & in eo. Ignis autem in altari semper ardebit. Deut.32. Et ardebit vsq; ad inferni nouissima. Esa.10. Succēsa ardebit quasi combustio ignis.& in eodem.65. Ignis ardens tota die. & inde יְקוֹד Iecod.i.incendiū siue combustio. Esa.30. In qua portetur ignis de incendio.& inde מוֹקֵד Moced.i.incendiū siue cremiū. Leuit.6. Crema bitur in altari tota nocte. Pro quo hebrei legunt. Super incendium vel cremium eius super altari tota nocte. Ps.101. Et ossa mea sicut cremium aruerunt.

יְקוֹד Incendiū.

מוֹקֵד Incēdium Cremium.

יְקֹוָה יְקוָת Expectatio

יקוה Iiceha.expectatio. Et scribitur cum tau in fine ratione genitiui sequētis.& dicitur יְקוַת Iicehath. vt Gen.49 Et ipse erit expectatio gentium. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat auscultationem vel obedientiam. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et ipsi erit auscultatio vel obedientia populorum. idest ipsi obedient populi. Et sic est in translatione chaldaica. Alii vero dicunt q̄ significat congregationem. Scribitur etiam sine iod. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit partum. Prouer.30. Et qui despicit partum matris. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et qui despicit obedientiam matris.

Auscultatio.

Partus

יָקַע Suspendere. Crucifigere. Affigere.

יקע Iacaa. affigere. suspendere.s.in patibulo. crucifigere. Nu.25. Et suspende eos contra solem in patibulis.1. Reg.21. Vt crucifigamus eos domino.& in eodē. Qui crucifixerunt eos in monte coram domino.& in eodē. Et colligentes ossa eorum qui affixi fuerant. Vide etiam de hoc infra in dictione תְּקַע Thacaa. Et secundum aliquos hebreos a supradicta dictiōe deriuatur dictio תְּקַע Thecaa. Pro quo beatus Hieronymus transtulit.emarcuit. Gen.32. Et statim emarcuit. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat separare vel dislocare. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Et separata est siue dislocata est coxa femoris iacob.i.recessit de loco coherentie eius. Et eadem dictio ponitur pro recedere. Here.6. vbi dicitur. Ne forte recedat anima mea a te. Sed de hoc vide infra in dictione קָעָה Caaa cum duplici aym. Quia inde deriuatur secundum aliquos hebreos.

תְּקַע Emarcescere. Separare

Recedere.

יָקַף Circuire.

יקף Iacaph. circundare. circuire.in rotundum tōdere. in orbem transire. Ios.6. Circuite vrbem cuncti bellatores semel per diem. Pro quo hebrei legunt. Et circuibitis vrbem cuncti bellatores: circuire vrbem semel per diem. Ps 16. Inimici mei animam meam circundederunt. Ps.21. Cō cilium malignantium obsedit me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Concilium pessimorum valauit me.i.circundedit me. Esa. 15. Quia circundedit clamor terminum moab. Threñ.3. Et circundedit me felle & labore. Leuit.19. Ne in rotūdum attondebitis comam. Iob.1. Cūq; in orbem transissent dies conuiuii. Vide etiam de hoc infra in dictione נָקַף Nacaph.

Circūdare

Vallare.

In rotundum attondere.

In orbem transire.

יָקַץ Euigilare. Expergiscere.

יקץ Iacas. euigilare. expergiscere. suscitari. Gen.9. Euigilans autem Noe de somno.& in eodem.28. Cūq; euigilasset iacob de somno.& in eodem.41. Expergefact⁹ pharao rursum dormiuit.& in eodem. Euigilans pharao post quietem. Ioel.1. Expergiscimini ebrii & flete. Abach.2. Et suscitabuntur lacerantes te.& in eodem. Ve qui dicit ligno expergiscere.

Suscitare.

יָקַר Honoratū esse.

יקר Iacar.honoratum vel honorabilem esse.preciosum esse.siue in precio esse. Appreciari.1.Reg.18. Et celebre factum est nomen eius nimis. Pro quo hebrei legunt. Et honoratum est nomen eius nimis. & in eodem. 26. Eo quod preciosa fuerit aia mea in oculis tuis hodie. 4.Reg.5. Noli despicere animam meam & animam seruorum tuorū qui mecum sunt. Pro quo hebrei legunt. Honorabilis vel preciosa sit anima mea & anima seruorum tuorum qui mecum sunt in oculis tuis. Et est sensus sicut in littera nostra. Ps.35. Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuā deus. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Quā preciosa est misericordia tua deus. Ps.36. Vt honorificati fuerīt & exaltati. Ps.71. Et honorabile nomen eorum coram illo. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius. Ps.138. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui deus. Esa.13. Pretiosior erit vir auro.& in eodem.43. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis. Ponitur ēt pro appreciari. vt Zach. 11. Decorum precium quo appreciatus sum ab eis. Item ponitur pro subtrahere. Prouer.25. Subtrahe pedē tuū de domo proximi tui. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Preciosum. idest rarum fac pedem tuū de domo proximi tui: quia omne rarum preciosum. Et est idem sensus cum littera nostra. Et inde nomē adiectiuum יָקָר Iacar. siue יְקָר Iecar. idest preciosus honorabilis.1. Reg.3. Et sermo dñi erat preciosus in diebus illis. Iob.28. Omne preciosum vi-

Honorificare.

Honorabilem esse.

Appciari. subtrahe⁹

יָקָר יְקָר Preciosū.

dit oculus eius.Ps.15.Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius.Eccls.10. Precioſior est sapientia paruaq; gloria ad tempus stultitia. Ponitur etiam pro honore aut magnitudine vel gloria.Ester.1. Ac magnitudinem atq; ia ctãtiã potẽtie sue.& in eo.Et cuncte vxores tam maiorũ q̃ minorum deferant maritis suis honorem.Ps.44.Filie regum in honore tuo.Ps.48. Et hõ cum in honore esset nõ intellexit.& in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph ī fine & dicitur יְקָרָא Iecara. Dañ.2.Et gloriã dedit tibi.& aliquãdo scribitur sine iod.vt Prouer.17.Et precioſi spiritus vir eruditus.& aliquando scribitur cum duplici iod.scilicet in principio & in medio & dicitur יָקִיר Iacir. i.honorabilis.Hiere.31.Si filiꝰ honorabilis mihi ephraim. Significat etiam difficilem vel grauem.Dañ.2. Sermo eñ quem tu queris rex grauis est.idest difficilis est. Ponitur ẽt יָקַר Yacar.pro claro vel lucido.vt Iob.31.Et lunam incedẽtem clare. Item ponitur pro precio.vt.Ps.48. Et precium redemptionis anime eorum. Zach.11. Decorum precium quo appreciatus sum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ.& in plurali יְקָרִים Iecarim.vt Threñ.4. Filii siõ inclyti.i.honorabiles vel precioſi. Et in genere femininо scribitur cum he vel tau in fine & dicitur יְקָרָה Iecara siue יְקָרַת Iecarath.Prouer.3.Precioſior est cunctis opib⁹.Esa. 28.Lapidem probatum angularem precioſum. Et in hebreo scribitur in genere femininо scilicet precioſam : quia lapis in hebreo est generis feminini.& in plurali femininо יְקָרוֹת Iecaroth.3.Reg.5.Vt tollerent lapides grandes:lapidẽs precioſos. Põitur etiam iecaroth pro frigore.vt Zach. 14.Non erit lux:sed frigus & gelu.Hebrei tamen dicunt q̃ in predicto loco significat claritatem sicut supra dictum est Vnde in predicto loco ipſi legunt.Non erit lux clara & densa.idest obscura: quasi dicat.Nõ erit lux multum clara neq; multum obscura sed media.sicut in eodem sequitur.Et erit dies vna que nota est domino : non dies neq; nox. Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar que significat frigiditatem:sicut est in littera nostra.

Magnitudo. Honor. יְקָרָא Gloria. יָקִיר Honorabilio. Grauis. יָקַר Clare. Precium. יְקָרִים Honorabiles. יְקָרָה יְקָרַת Precioſa. יְקָרוֹת Precioſe. Frigus. Clara.

יָקַשׁ Iacas.offendere.illaqueare.irretire. scandalizare. offendiculum siue scandalum ponere.aut laqueum siue retia ponere:scilicet more venatorum aut aucupum. Deut. 7.Neq; assumes ex eis quicq̃ ne offendas. & in eodem.12. Caue ne imiteris eas.Pro quo hebrei legunt.Caue ne illaqueatus sisvel ne irretitus sis post eas.siue ne offendas post eas. Ps.123. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium.Ps.140.Custodi me de laqueo quem statuerũt mihi. idest quem more venatorum posuerunt mihi. Prouer.6.Illaqueatus es verbis oris tui. Esa.8.Et cadent & cõterentur & irretientur. Hiere.59. Illaqueaui te & capta es. Inde מוֹקֵשׁ Moces .i.scandalum offendiculum . Laqueus. Ruina.Exo.10.Vsq; quo patiemur hoc scandalum.& in eo. 23. Certe erit in scandalum tibi. Leuit.19. Nec coram ceco pones offendiculum.Ponitur etiam pro ruina.Esa.8.Et in laqueum & in ruinam habitantibus hierusalem.& in plurali מוֹקְשׁוֹת Mocsoth. secundum terminationem femininorum.Ps.140.Et a scandalis operantium iniquitatem. Scribitur etiam מוֹקְשִׁים Mócsim secũdum terminationem plu ralem masculinorum.Ps.139.Scandalum posuerunt mihi. Quod in hebreo legitur pluraliter scilicet scandala posuerunt mihi.Ponitur etiam pro fudibus.vt Iob.40.Et in fudibus perforabis nares eius . & inde יָקוּשׁ Iacus . Pro quo beatus Hieronymus transtulit Aucupem.Prouer.5.Et quasi auis de insidiis aucupis.Hiere.5.Insidiantes quasi aucupes laqueos.Ponitur etiam pro ruina. Osee.9. Laqueꝰ ruine factus est.& inde יוּקְשִׁים Iucasim.i.capti laqueo vel reti. Eccls.9.Et aues laqueo comprehenduntur: sic capiũtur homines in tempore malo.

Offendere Illaqueare. Venari. Illaqueari. Irretire. מוֹקֵשׁ Scanda Offendiculum. Ruina. מוֹקְשׁוֹת Scãdala. מוֹקְשִׁים Scãdala. יָקוּשׁ Fudes. Aucupes. Ruina. יוּקָשִׁים Capti.

יָרֵא Iare.timere.extimescere.Gen.3.Timui eo qđ nudus essem.& in eodem.18.Negauit sara dicens non risi:timore perterrita.Pro quo hebrei legunt.Quia timuit. & in eodem.19.Timuerat enim manere in segor.& in eodẽ.32. Quia valde eum timeo.Exo.1. Timuerunt autem obstetrices deum.& in eodem.2.Timuit moyses & dixit. & in eodem.34.Timuerũt prope accedere.Leuit.19. Vnusquisq; patrẽm & matrem timeat.Nu.14.Neq; timeatis populum terre.Deut.4.Et discant timere me omni tempore.& in eodem.20.Non timebis eos.& in eodem.25. Et non timueris deum. Ios.9.Timuimus igitur valde. & in eodem. 24. Timete dominum.1.Reg.18.Et saul magis cepit timere dauid.Iob.6.Et videntes plagam meam timetis.Ps.21.Qui timetis dominum laudate eum. Ps.33. Timete dominum omnes sancti eius.Ps.111.Beatus vir qui timet dominum. & in eodem.Confirmatum est cor eius non commouebitur.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Firmatum est cor eius non timebit.Ps.127.Beati omnes qui timẽt dominum.Prouer.24. Time dominum fili mi & regem.& in eodem.31.Mulier timens deum ipsa laudabitur.Esa.59.Et timebunt qui ab occidente sunt nomen domini.Osee.10.Non eñ timem⁹ dominum.Et quando est verbum tertie coniugationis tunc significat terrere.idest timere facere. vt Nee.6. Omnes eñ hi terrebant nos.& in eo.Et tobias mittebat epistolas vt terreret me. 2. Reg.14. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meum regem presente populo.pro quo hebrei legũt. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meũ regem verbum hoc quia terruit me populus. Potest etiam deriuari a dictione רָאָה Raa : que significat videre. & tunc erit talis littera scilicet videbit enim me populus. idest vidente populo:quod est idem cum lĩa nostra. Et inde verbũ passiuũ תְּוֹרָא thiuare:qđ põitur Ps.129. vbi dicitur. Quia apđ te propiciatio est & propter legem tuam. pro quo hebrei legunt. Quia apud te propiciatio est vt timearis. vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ trãstulit.Quia tecum propiciatio:cum terribilis sis. Sed si pro תְּוֹרָא Thiuare.legatur תּוֹרָה Thora.mutata aleph vltima in he.tunc significat legem.Sicut.Lxx. transtulerunt. Inde יִרְאָה Ira siue יִרְאַת Irath.idest timor. vt Iob.28. Timor domini ipsa est sapientia.Ps.2.Seruite domino in timore. Ps.18.Timor domini sanctus permanet in seculum seculi. Ps.54.Timor & tremor venerunt super me.Ps.110.Initiũ sapientie timor domini.Prouer.1. Timor domini principium sapientie.& inde מוֹרָא Mora.idest timor.terror. pauor.terribilis.Gen.9.Et terror vester ac tremor sit sup cuncta animalia. Deut.34.Magnaq; mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israel.quod in hebreo legitur singulariter:scilicet magnũq; mirabile siue terribile quod fecit moyses.tamen in hebreo aliquando ponitur singulare pro plurali & econuerso.Ps.75.Terribili & ei qui aufert spm̃ principum.Esa.8.Et timorem eius ne timeatis.& in eodẽ.Ipse est pauor vester.Malach.1.vbi est timor meus.Et in plurali מוֹרָאִים Moraim.idest terribilia siue horribilia : vel horribiles. Deut.4. Per pugnam & robustam manum extentũq; brachium:& horribiles visiones . Pro quo he.le. Per pugnã siue in pugna & in manu robusta.& ī brachio extento & in terribilibus vel horribilibus magnis . Scribitur ẽt cum he in fine loco aleph.Ps.9. Pone domine legislatorẽ super eos.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ve.trãstulit.Pone domine terrorẽ eis.Tñ si pro

יָרֵא Timere. Terrere. תְּוֹרָא Timor. Terror. Terribilis Timor. Pauor. מוֹרָאִים Horribiles visiones. Terribilia

מוֹרָה Mora legatur מוֹרֶה More: tunc significat preceptorē vel legislatorem sicut Lxx. transtulerunt. Inde נוֹרָא Nora
נוֹרָא Terribilis ideſt timendus siue terribilis. Geſi.28. Quā terribilis est iste quit loc⁹. Exo.15. Terribilis atq; laudabilis. Ps.75. Terribilis apud reges terre. Ps.110. Sanctum & terribile nomē eius. Esa.18. Ad populum terribilem post quem nō est ali⁹
נוֹרָאָה Terribilis & in gīe femīno נוֹרָאָה Noraa. vt Esa.21. De terra horribili. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco accipitur p longinqua. Eo quod solent homines in terra peregrina & longinqua timere: cum nesciant eorum mores & consuetudines. & in plurali נוֹרָאוֹת Noraoth. i. terribilia. Ps.64. Mirabile in equitate. Pro quo hebrei legunt. Terribilia in iu-
נוֹרָאוֹת Terribilia stitia. Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Terribilis in iustitia. Ps.105. Terribilia in mari rubro. Ps.144. Et virtutem terribilium tuorū dicent. Ponitur etiam aduerbialiter pro terribiliter. vt. Ps.
Terribilis 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es.

יָרַד Iarad. descēdere. hūiliari. deducere. detrahere. defluere. deponere. Gesi.11. Descendit autem dominus vt videret ciuitatem. & in eodem.12. Descenditq; Abrā in egyptum. & In eodem.18. Descendam & videbo. & in eodem.
Descēdere 43. Iam ante descendimus vt emeremus escas. & in eodē. 45. Descende ad me ne moreris. Exo.15. Descenderūt in profundum quasi lapis. & in eodem.19. Eo quod descendisset dominus super eum. Nu.11. Vt descendam & loquar tibi. Iudi.11. Dimitte me vt duobus mensibus circūeā montes. pro quo hebrei legunt. Dimitte me duobus mensibus vt vadam & descendam super montes. & dicunt aliqui hebrei q; in predicto loco ponitur per antiphrasim descendā pro ascendam. Alii vero dicunt q; ideo dicitur descendam: eo quod domus eius erat in maspha qui est locus eminentior aliis montibus circuniacētib⁹. & in eodem.19. Et dies mutabatur in noctem. pro quo hebrei legunt. Et dies descēderat valde. i. descenderat vel declinauerat ad vesperam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Reg.25. Ephod secum habens descenderat. & in eodem. Descendit ad petram & versabatur in deserto maon. & in eodem.26. Aut in prelium descendens perierit. & in eodē.29. Non descendat nobiscū in prelium. Ps.29. Saluasti me a descendentibus in lacum. & in eodem. Dum descendo in corruptionem. &. Ps.45. Descendant in infernum viuentes. Prouer.30. Quis ascendit in celum atq; descendit. Esa.30. Qui descenditis in egyptum. & in eodem.50. Descendet in fletum. & in eodem.65 Quasi animal in campo descendens. & in eodem.64. Vtinam dirumperes celos & descenderes. Significat etiam humiliare vel subiicere. vt Deut.20. Donec capias ciuitatem que contra te dimicat. pro quo hebrei legunt. Donec descē-
Subiicere dat. i. subiiciatur. s. ciuitas. & in eodem. 28. Et destruantur muri tui firmissimi atq; sublimes. i. subiiciantur vel humilientur. Item significat deducere. i. deorsum ducere. vt Hie-
Deducere. re.9. Et deducant oculi nostri lachrimas. Threñ.1. Et oculꝰ meus deducens aquas. & aliquando scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. & quando est verbum tertie conjugationis tunc significat. Deponere vel defluere aut detrahere seu deducere. Descendere facere: siue deorsum ponere
Deponere. aut deorsum fluere: seu deorsum trahere. vt Gesi.24. Que festinans deposuit hydriā de humero. & in eodē.43. Sedet aliud attulimus argentum. i. deduximꝰ. & in eodem. 45.
Adducere. Et adducite eum ad me. Exo.33. Iam nūc depone ornamētum tuum. Nu.1. Deponent leuite tabernaculum. & in eo. 4. Deponent velum quod pendet ante fores. & in eodem.
Defluere. 10. Depositumq; est tabernaculum. 1. Reg.21. Defluebant saliue eius in barbam. Ps.54. Deduces eos in puteum interi-

tus. Ps.77. Et deduxit tāq; fumina aquas. Esa.10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. & in eodem.14. Verumtamen ad infernum detraheris. Threñ.2. Deduc quasi torrentem lachrimas. Ezech.52. Et detrahe eam ipsam & filias gentium. Ponitur etiam pro cōtristari. vt. Ps.54. Cō-
Detrahere tristatus sum in exercitatione mea. Et aliqui hebrei dicunt q; in predicto loco significat cōqueri. Ponitur ēt pro operire. vt. 3. Reg.6. Et operuit tā cherubim q; palmas auro. He-
Cōtristari brei tamen dicunt q; in predicto loco significat expandere vel extendere. Quia idē significat in lingua chaldaica. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et extendit super cherubim & super palmas aurum. Inde מוֹרָד Morad. i. descensus. vt
Operire. Ios.10. Et essent in descensu bethoron. Hiere.48. In descēsu horonaim. Item מוֹרָד Morad. i. dependens vel declinās vt. 3. Reg.7. Quasi lora exore dependentia.
Extēdere מוֹרָד

יָרָה Iara. iacere. proiicere. iaculari. sagittare. mittere. immittere. docere. ostendere. Exo.15. Currus pharaonis & exercitum eius proiecit in mare. & in eodem.19. Aut cōfodietur iaculis. Pro quo hebrei legunt. Aut iaculatione iaculabitur. i. proiicientur in eum iacula. & est idem sensus cum littera nostra. Ios.18. Vt coram domino deo vestro mittam vobis sortem. 1. Reg.20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eum. & in eodem. Iecit aliam sagittam trans puerum. & in eodem. Venit itaq; puer ad locum iaculi quod miserat ionathas. & in eodem.21. Et consecuti sunt eum viri sagittarii. i. mittētes sagittas. 2. Reg.11. Ex muro tela mittātur. 4. Reg. 13. Iace sagittam: & iecit. 2. Paralip.35. Ibiq; vulneratꝰ a sagittariis. pro quo hebrei legunt. Et iecerunt mittentes. s. iacula in regem Iosiam. Ps.63. Et exaltabitur deꝰ: sagitte parvulorum facte sunt plage eorum. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Sa-
Sagittare gittabit ergo eos deus iaculo repentino inferētur plage eorum. Potest etiam legi sicut Lxx. transtulerūt: quia eisdē litteris vtrūq; potest scribi in hebreo: mutatis tamē punctis. Esa.37. Non iaciet ibi sagittam. & aliquando scribitur cum aleph loco he. vt. 2. Reg.11 Et direxerunt iacula sagittarii. ideſt iecerunt siue miserunt iacula. 2. Paralip.26. Vt mitterent sagittas & saxa grandia. Scribitur etiam aliquādo sine he & sine aleph. vt Nu.21. Iugum ipsorū disperiit ab esebon. Pro quo hebrei legunt. Proiiciemꝰ eos: periit esebon. ideſt proiiciemus eos & pugnabimus contra esebon. Potest etiam deriuari a dictione נִיר Nir: que in lingua chaldaica significat iugum. sicut est in littera nostra. Item יָרָה Iara. i. ostendere siue docere. vt Exo.15. Qui ostendit ei lignum. & in eodem.35. Dedit in corde eius. Pro quo hebrei legūt. Et ad ostendendum vel ad docendum dedit in corde eius. ideſt vt possint alios docere. 4. Reg.12. Quibus docuit eū ioiada sacerdos. Iob.6. Docete me & ego tacebo. & in eodē 27. Docebo vos per manum dei. Ps.118. Legem pone mihi domine viam iustificationum tuarum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ostende mihi domine viam preceptorum tuorum. Prouer.4. Et docebat me atq; dicebat. Esa.2. Et docebit nos vias suas. & in eodem.28. Quem docebit scientiam. & in eodem. Deus sinus docebit illum. Ponitur etiam pro erigere. vt Gesi.31. En tumulus hic & lapis quem erexi. Item
Erigere. ponitur pro comparare. vt Iob.30. Comparatus sum luto. ideſt ostēdit me cē lutū: sicut exponūt hebrei. & inde מוֹרֶה More. i. docēs siue ofidēs vel legislator. Iob.36. Nullꝰ similis ei in legislatoribꝰ. Ps.83. Etenī bñdictionē dabit legisla-
Comparat מוֹרֶה Legislator tor. Pro q; btūs hieronymꝰ in psalterio iuxta he. ve. trāstulit Bñdictiōe quoq; amicietur doctor. Prouer.5. Neq; audiui vocem docentium me. Esa.30. Et erunt q; auli tui videntes
Doctor. Docens.

preceptorem tuū. Ioel. 2. Qui dedit vobis doctorem iustitie. Ponitur ēt מורה More pro illustri. vt Geñ. 11. Vsq; ad cō uallem illustrē. Hebrei tñ dicūt q; in predicto loco est nomē ꝓpriū loci. & similr. Deut. 11. Vbi dicitur. que est iuxta vallē tēdentē & intrātē ꝓcul. pro q; he. le. Que est iuxta vallem מורה More. i. ostendens. Ponitur etiā pro excelso. Iudi. 7. Ad septentrionalē plagam collis excelsi. & inde תורה Thora. i. lex. doctrina. vt Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono. & in eodē. 24. Daboq; tibi tabulas lapideas & legem atq; mandata. Deut. 27. Et scribes super lapides omia verba legis. Esa. 2. De sion exibit lex. & qñ post se regit genitiuum mutat he vltimū in tau. vt Exo. 13. Vt lex eius semp sit in ore tuo. Leuit. 6. Hec est lex hostie pro peccato. 2. Reg. 7 Ista eñ est lex Adam dñe deus. Ps. 1. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur. & in plurali תורות Thoroth. i. leges. vt Geñ. 26. Legesq; seruauerit. Leuit. 26. Hec sunt mandata atq; precepta & leges. Item יורה Iore. i. pluuia tēporanea siue matutina. Deut. 11. Dabit pluuiam terre tue temporaneā. Hiere. 5. Metuam⁹ deū qui dat nobis pluuiam tēporaneam. Ioel. 2. Et descendere faciet ad nos imbrem matutinū & serotinum. Ponitur etiā יורה Iore ꝓ inebriare vel irrigare. Prouer. 11. Et qui inebriat ipe quoq; inebriabitur. Vide etiā de hoc infra in dictione רוה Raua. & ēt dictio מורה More de qua supra dictum est q; significat doctorem vel preceptorem: in aliquib⁹ locis predictis hebrei interpretantur imbrem vel pluuiam. s. temporaneam.

מורה Illustris

מורה Excelsum.

תורה Lex.

תורת Leges.

יורה Tpanea

Imber matutinus

יורה Inebriare

מורה

יֶרַח Luna

יָרֵחַ Iaréach. Luna. Mensis. Iob. 25. Ecce luna etiam non splēdet. Ps. 8. Lunā & stellas que tu fundasti. Ps. 71. Et ante lunā in generatione & generationem. Ps. 103. Fecit lunam in tempore. Esa. 13. Et luna non splendebit in lumine suo. & in eodē. 66. Et luna tua non minuetur. Declinatur ēt pluraliter יְרָחִים Ierachim: quasi sint plures. eo q; in quolibet mense luna innouatur. Deut. 33. De pomis fructuum solis ac lune. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. lunarum. & in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine loco mem. Dan. 4. Post finem mēsium duodecim. Ponitur etiam pro mense tam in singulari q̄m in plurali. eo quod apud hebreos cōputabantur menses lunares. Exo. 2. Abscondit eum tribus mensibus. 3. Reg. 6. Anno quarto fundata est dom⁹ domini in mense Zio. & in eo. in mēse Bul. Iob. 29. Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos.

יָרֵחַ

יְרָחִים Lune.

Mensis Menses.

יָרַט Peruertes Declinare

יָרַט Iarat. peruertere. declinare. Nu. 22. Quia peruersa est via tua: mihiq; cōtraria. Iob. 16. Et manibus impiorū me tradidit. i. me declinauit siue vertit.

יֶרֶךְ Femur.

יֶרֶךְ Ierech siue יָרֵךְ Iarech. femur. hastile. lat⁹. Geñ. 24. Pone manū tuā subter femur meū. & in eo. 32. Tetigit neruum femoris eius. & in eodem. Qui emarcuit in femore iacob. Ezech. 24. Et omnē partem bonā & femur & armū. & in plurali יְרֵכַיִם Ierechaim. Exo. 28. A renibus vsq; ad femora. Pōitur etiā pro pede vel hastili cādelabri vnde procedunt calami. vt Exo. 25. Hastile eius & calamos. Item ponitur pro latere vel plaga aut regione. vt Leuit. 1. Ad latus altaris quod respicit ad aquilonem. Scribitur etiā cum tau in fine: quod denotat genus femininū. vt Geñ. 49. Pertingens usq; ad sidonē. Pro quo hebrei legunt. Et latus eius siue regio vel plaga eius vsq; ad sidonem. Exo. 26. Ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas. Esa. 14. Et sedebo in mōte testamenti in lateribus aquilonis. Ponitur etiam pro angulo. vt Exo. 26. Et rursum alias duas q̄ in angulis erigantur.

יְרֵכַיִם Femora. Hastile. Latus.

Plaga.

Angulus.

יָרַע Displicere

יָרַע Iaraa. displicere. dure vel aspere accipere. callide agere. malignari. affligere. vexare. inuidere. 1. Reg. 8. Displicuitq; sermo in oculis samuelis. & in eo. 18. Et displicuit in oculis ei⁹ iste sermo. 1. Paralip. 21. Displicuit aūt deo qd iussum erat. Geñ. 21. Dure accepit hoc Abraā. Pro quo hebrei legūt. Non tibi videatur asperū. pro quo hebrei legūt. Non displiceat in oculis tuis. & est sensus sicut in littera nostra. & in eodē. 38. Eo quod rem detestabilē fecerat. Deut. 15 Neq; ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuādis. Pro quo hebrei legunt. Neq; displiceat in oculis tuis cū dederis ei. i. nec durum vel asperum tibi videatur. Ponitur etiam pro affligere siue vexare. 2. Reg. 20. Nunc magis afflicturus est nos siba filius Bocri. Iob. 20. Affligetur qui relictus est in tabernaculo suo. Ps. 105. Et vexatus est moyses propter eos. Item ponitur pro inuidere. Deut. 28. Inuidebit fratri suo. & in eodem. Inuidebit viro suo. i. callide vl maligne aget contra eum. Ponitur etiā pro vlulare. vt Esa. 15. Super hoc expediti Moab vlulabunt: anima eius vlulabit sibi. Vide etiā de hoc infra in dictiōe רוע Roa. Itē יְרִיעָה Ieriaa. cortina. sagum. Exo. 26. Decem cortinas de bysso retorta. & in eodem. Longitudo cortine vnius habebit viginti octo cubitos. & in eodem. Facies & saga cilicina vndecim & in eodem. Longitudo sagi vnius habebit triginta cubitos. Et quia cortine solebant fieri quandoq; ex pellib⁹: ideo nostra translatio aliquando traduxit pellem pro cortina. vt 2. Reg. 7. Et arca dei posita sit in medio pelliū. i. in medio cortinarum ex pellibus. Ps. 103. Extendens celum sicut pellem. Cantī. 1. Sicut pelles salomonis.

Dure accipere. Asperum videri

Affligere

Vexari. Inuidere

Vlulare

יְרִיעָה Cortina

Sagum

Pellis.

יָרַק Iarac. expuere. cōspuer. Leuit. 15. Si salūtā huiuicemodi homo iecerit super eum qui mundus est. Nu. 12. Si pater eius expuisset in faciem ei⁹. Deut. 25. Expuetq; in faciem eius. & aliquando scribitur sine iod. vt Iob. 30. Et faciem meam conspuere non verentur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantib⁹ & cōspuentibus in me. & inde רוק Roc. i. saliua. sputum. Iob. 7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. Item יֶרֶק Ierec aut יָרָק Iaroc. i. herba fenum. virens. olus. Geñ. 1. Vt habeant ad vescendum. Pro quo hebrei legunt. Ois viridis herba siue omne olus herbe ad vescendum. s. sit. & in eodem. 9. Quasi olera virentia tradidi vobis omnia. Deut. 11. Vbi iacto semine in hortorum morē aque ducuntur irrigue. Pro quo hebrei legūt. Vbi seminabis semen tuum & irrigabis pede tuo sicut hortū oleris. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 4. Reg. 19. Et virens herba tectorum. Iob. 39. Et virentia queq; pquirit. & inde יְרַקְרַק Ieracrac. i. viride siue pallidum. aut viror vel pallor. vt Leuit. 13. Si alba vel ruffa macula fuerit infecta. Pro quo hebrei legunt. Si pallida vel ruffa macula fuerit. & in eodem. 14. Quasi valliculas pallore siue rubore deformes. Ps. 67. Et posteriora dorsi eius in pallore auri. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et posteriora eius in virore auri. & inde יֵרָקוֹן Ieracon. i. pallor. & ponitur pro rubigine vel aurugine. vt Deut. 28. Ardore & estu & aere corrupto ac rubigine Hiere. 30. Et conuerse sunt vniuerse facies in auruginem. Amos. 4. Percussi vos vento vrente & aurugine. & similiter aggei. 2. vbi eadem verba habentur.

יֶרֶק Galiua iacere. Expuere.

Conspuere

רוק Salina

יָרָק Viridis Olus.

יְרַקְרַק Virens

Pallidum

Pallor

יֵרָקוֹן Rubigo Aurugo.

יָרַשׁ Iaras. possidere. hereditare. acquirere. heredem esse. exterminare. disperdere. expellere. delere. cōsumere. vastare. depauperare. Geñ. 15. Et ecce vernaculus meus heres me⁹ erit. idest hereditabit me. & in eodem. Nō erit hic heres tuus: sed qui egredietur de vtero tuo ipsum habebis heredem. Pro quo hebrei legunt. Ipse hereditabit te. & in eodē. 21. Non eñ erit heres filius ancille. Nu. 13. Ascendamus & possideamus terram. & in eo. 14. Et semen ei⁹ possidebit eā. Deut. 4. Et ingrediēs possideas terrā. & in eo. 12.

יָרַשׁ Hereditat Hereditē el.

Gentes ad quas ingredieris possidendas. Et in eo. Et posse
Possidere. deris eas atq; habitaueris in terra earū. & in eo. 18. Gentes
iste quarū tu possidebis terrā. Et in eo. 19. Et possederis
eam habitaueriscq; in vrbibus eius. & in eo. Quam dñs de
us tuus daturus est tibi in possessionē. Et in eo. 26. Quam
dñs deus tuus tibi daturus est possidendam & obtinueris
eam. i. possederis. Et in eo. 35. Mare & meridiem posside=
bit. Ios. 1. Ad possidendam terram quam dñs deus noster
daturus est nobis. Et in eo. 13. Que necdum sorte diuisa
est. pro quo he. le. Que necdū possessa ē. Iudi. 11. Et tu vis
possidere terrā eius. Et ī eo. Nōne ea que possedit chamos
deus tuus tibi iure debentur: que aūt dñs deus noster vi=
ctor obtinuit in nostrā cedēt possessionē. pro quo he. le. nō
ne quod possidere te fecit chamos deus tuus illud possside=
bis: & oē quod possidere fecit siue oēs quos eiecit vel expu
lit dominus deus noster a facie nostra illud possidebimus
Esdre. 9: Et heredes habeatis filios vestros. 1. Paralip. 28.
Vt possideatis terram bonam. Ps. 36. Iusti autem hereditа
Hereditas. būt terrā. Et in eo. Mansueti autem hereditabunt terram.
Esa. 65. Et hereditabūt eā electi mei. Hiere. 49. Cur igitur
hereditate possedit Melchom gad. Et ī eo. Et possidebit is
rael possessores suos. Osee. 9. vrtica hereditabit eos. Ab=
die. 1. Et hereditabunt hi qui ad austrum sunt mōtē Esau.
Et in eo. Et possidebit domus iacob eos qui se possederāt.
i. possessores suos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo de
riuatū. Et in eodem. Et possidebunt regionem ephraim.
Zach. 9. Ecce dñs possidebit eā. Et aliqñ scribitur sine iod
vt in aliquibus locis predictis. Deut. 2. Incipe possidere. 3.
יוֹרֵשׁ Reg. 21. Surge posside vineā Naboth. Inde יוֹרֵשׁ Iores. i.
Heres. heres. possessor. vt Hiere. 49. An heres non est ei. Mich. 1
יְרֻשָּׁה Adhuc heredē adducā tibi. & inde יְרֻשָּׁה Iereſa. siue יְרוּשָׁה
Possessio. Ierusa. i. hereditas. possessio. Nu. 24. Et erit idumea pos=
sessio eius. Et ī eo. Hereditas seir cedet inimicis suis. Deut.
2. Quia in possessionē esau dedi mōtē seir. & in eo. Quia
Hereditas filiis loth tradidi eam in possessionem. Ps. 60. Dedisti here
מוֹרַשׁ ditatem timentibus nomen tuum. & aliquando scribitur
cum mem in principio & dicitur מוֹרַשׁ Moras. idest posses
Possessio. sio. vt Esa. 14. Ponam eam in possessionem ericii. Et inde
מוֹרָשָׁה Morasa. siue מוֹרֶשֶׁת moreseth. i. hereditas. possessio
Hereditas Deut. 33. Hereditatem multitudinis Iacob. Mich. 1. Propte
rea dabit emissarios super hereditatem geth. significat eti
am predicta dictio יָרַשׁ Iaras. exterminare. siue dispersde=
re vel delere. aut expellere. vel consumere. siue vastare. Et
tunc communiter est verbum tertie coniugatiōis. Exo. 15.
Dispdere. Interficiet eos manus mea. i. dispdet vel exterminabit eos
manus mea. & in eo. 34. Cum enim tulero gentes a facie
tua. i. cū exterminauero vel expulero gētes a facie tua. Nu.
Cōsumere. 14. Feriam igitur eos pestilentia atq; consumā. Et in eo.
33. Dispdite cunctos habitatores terre illius. Et in eodē.
Exterminare. Sin autem nolueritis interficere habitatores terre. i. exter=
minare vel consumere. Deut. 2. quibus expulsis atq; dele=
Expellere. tis. & in eo. Et fecit illos habitare pro eis. pro quo hebrei le
Delere. gunt. Et expulerunt eos & habitauerunt pro eis. Et in eo.
7. quomodo potero delere eas. Et in eo. 9. qui cōterat eos
& deleat atq; dispdat velociter. Et in eodem. Sed quia il=
Vastare le egerunt impie introeunte te delete sunt. Et in eodē. 28.
Et fruges terre tue rubigo consumet. Ios. 8. Et vastabitis
ciuitatem. Iudi. 1. Nec potuit delere habitatores vallis ben
iamin. Et in eo. qui deleuit ex ea tres filios enach. Iob. 13.
& consumere me vis peccatis adolescentie mee. Ponitur ēt
Extrahere pro extrahere. vt in eo. 20. De vētre eius extrahet eas de=
Torquere us. Ponitur etiam pro torquere. vt in eodem. 17. Torquen
tes cor meum. Item significat depauperare vel pauperē

facere. Geñ. 45. Ne & tu pereas & omnis domus tua. Pro
quo he. le. Ne depaupereris tu et omnis dom? tua. i. ne pau
Depaupe= pertate vel inopia pereas. 1. Reg. 2. Dominus pauperē fa=
rare. cit & ditat. Iudi. 14. An idcirco vocastis nos ad nuptias vt
Expoliare. expoliaretis nos. pro quo hebrei legunt. vt depauperaretis
nos. idest vt faceretis nos pauperes. Alii vero secundū pri=
mam significationem legūt sic scilicet vt hereditaretis nos
idest vt quasi iure hereditario expoliaretis nos. Prouer. 30
Aut paupertate compulsus furer. pro quo hebrei legūt. ne
depauperer & furer. Inde רָשׁ Ras. i. pauper. p̄s. 81. & humi
רָשׁ lem & pauperem iustificate. De quo vide infra in dictione
Pauper. רוּשׁ Ros. Inde תִּירוֹשׁ Thiros. idest vinum. Geñ. 27. Frumē
תִּירוֹשׁ to & vino stabiliui eum. Deut. 7. Frumento tuo atq; vinde
Vinum mie. Pro quo hebrei legunt. frumento tuo & vino tuo. & ī
eodem. 11. vt colligatis frumentum & vinum & oleū. Osee.
2. & hec nesciuit quia ego dedi ei frumentum & vinū. Po=
nitur etiam pro grano vue de quo vinū exprimitur. Esa.
65. Quomodo si inueniatur granum in botro.
Granum. יֶשׁ Ies est. verbū sustantiuum tertie persone. De quo vide
infra in dictione יְשַׁעְיָה Iasa.
יְשָׁשׁ Iases. siue יְשִׁישׁ Iasis. senex. antiquus. longeuus. de
crepitus. 2. Paralip. 36. Non est misertus adolescen=
Decrepit? tis & virginis & senis nec decrepiti quidem. vbi ponitur p
Antiquus decrepito. Iob. 11. Et senes & antiqui sunt in nobis. Quod
יְשִׁישִׁים in hebreo legitur in numero singulari. Et in plu.
Antiqui. vt in eo. 12. In antiquis est sapientia. Et in eo. 32. Iunior su
tempore: vos autem antiquiores. Et potest deriuari a pre=
dicta dictione יֶשׁ Ies que significat est. eo quod diu est: &
longe durat.
יָשַׁב Iasab. Habitare. sedere. manere. stare. expectare. mo=
Habitare. rari. collocare. ducere. Geñ. 4. Et habitauit profugus
in terra. Et in eodem. 15. Et nequibant habitare communi
ter. Et in eo. Abram habitauit in terra canaam: loth vero
Morari. moratus est in oppidis que erant circa iordanē. Et in eodē
19. Timuerat enim habitare in segor. Et in eo. 25. Iacob
aūt vir simplex habitabat in tabernaculis. Et in eo. 35. Et
ascende bethel & habita ibi. Et in eo. 45. Et habitabis ī ter
ra gesen. Leuit. 25. Et habitabis in vmbraculis septem die
bus. Nu. 13. Amalech habitat in meridie. Et in eo. Canane=
us vero moratur iuxta mare. Deut. 12. Et habitabitis in ter
ra. Et in eo. 25. Quando habitauerīt fratres simul. 2. Reg.
5. Reuertere & habita cū rege. p̄s. 21. Tu autem in sancto
habitas. Ps. 83. Beati qui habitant in domo tua domine.
Ps. 122. qui habitas in celis. Ps. 131. Hic habitabo quoniam
elegi eam. Ps. 139. Habitabunt recti cum vultu tuo. Esa. 5.
Nunquid habitabitis vos soli in medio terre. Et in eo. 13.
Non habitabitur vsq; in finem. Et in eo. 44. Qui dico ie
Inhabitat rusalem habitaberis. Hiere. 17. In terra salsuginis & inha=
bitabili. pro quo he. le. in terra salsuginis que non habita=
tur. Et in eo. 22. vrbes inhabitabuntur. Et in eo. 42. Non
habitabimus in terra ista. Thren. 1. Habitauit inter gētes.
Ezech. 26. Quomodo periisti que habitas in mari. Et ī eo.
Sicut ciuitates que non habitantur. Et aliquando scribitur
sine iod vt in aliquibus locis predictis. Significat etiam se
Sedere. dere. vt Geñ. 21. Seditq; e regione procul. Et in eo. 31. Ab=
scondit idola subter stramenta cameli & sedit desuper. Et
in eodem. 43. Sederunt coram eo. Et in eo. 49. Sedit in
forti arcus eius. Exo. 2. Et sedit iuxta puteum. Exo. 16. quī
do sedebamus super ollas carnium. Leuit. 15. Et vbicunq;
sederit. Nu. 32. Et vos hic sedebitis. Deut. 1. Sedistis ergo in
cadesbarne multo tempore. 1. Reg. 4. Heli sedebat super
sellam. Et in eo. 20. Et ego ex more sedere soleo iuxta re=
gem. Et in eodem. & sedebis iuxta lapidem cui nomen est

Azel. Et in eo. Et sedit rex ad comedendū panem. p̄s.1. & in cathedra pestilentie nō sedit. p̄s.28. Et sedebit dñs rex ineternū. p̄s.109. Sede a dextris meis. p̄s.131. Sedebunt super sedem tuā. Esa.14. Et sedebo in mōte testamēti. Itē significat manere. vel quiescere. vt Genī.19. Et mansit ī mōte. Et in eo. Et mansit in spelunca. Leuit.12. Sed manebit triginta tribus diebus. Et in eo.23. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis. Nu.20. Et mansit populus in cades. Ios.5. Manserunt in eodem castrorū loco. 1. Reg.1. Et maneat ibi iugiter. Ruth.2. Et nec ad momentū quidē domū reuersa est. Pro quo he. le. Modicum quidem manet vel quiescit in domo. vel sic. Hec habitatio eius in domo modica est. Esa.30. Supbia tantū est quiesce. Hiere. 42. Si quiescētes manseritis in terra hac. Itē significat expectare vel prestolari aut morari. Exo.24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Iudi.6. Ego prestolabor aduentū tuum. 2. Reg.19. Cum moraretur ī castris. Ester.2. mardocheus morabatur ad ianuā regis. Et inde verbū tertie cōiugationis הוֹשִׁיב Hosib: quod significat Habitare facere. sedere facere: aut collocare. Genī.47. In optimo loco fac eos habitare. Et in eo. Ioseph vero patri & fratribus dedit possessionem in egypto. pro quo he.le. Et habitare fecit ioseph patrē suū & fratres suos & dedit eis possessionem in terra egypti. 3. Reg.21. Et sedere facite nabot inter primos populi. Et in eo. Et submittite duos viros filios Belial pro quo he.le. Et sedere facite duos viros filios Belial. Et ī eo. Et sedere fecerūt Nabot inter primos populi. Ps.67. Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. Ps.112. vt collocet eū cū principibus. Et in eo. Qui habitare facit sterilem in domo. Hiere.32. Et reducam eos ad locum istum & habitare eos faciam confidenter. Ezech.25. Et collocabunt caulas suas in te. Item ponitur pro ducere. s. vxorem. Esdre.10. Qui duxerunt vxores alienigenas. i. habitare eas fecerunt secum. Et in eodem. Omnes viri qui duxerunt vxores alienigenas. Nec.13. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores. Ponitur etiam pro reducere. 2. Reg.15 Si reduxerit me dominus. Pro quo hebrei legunt. si reducens reduxerit me dominus. Inde יוֹשֵׁב Ioseb. idest habitator siue habitans. vel sedens. Genī.25. Iacob autem vir simplex habitans in tabernaculis. Exo.15. Dolores obtinuerunt habitatores philistiim. Et in eo. obriguerunt omnes habitatores canaan. Ps.16. Sicut catulus leonis habitans in abditis. p̄s.106. sedentes in tenebris & in vmbra mortis. Esa.6. Vidi dominū sedentem super soliū. Et in eo.10. Noli timere populе meus habitator sion. & inde שֶׁבֶת sebeth. i. habitatio vel sessio: aut sedes: vel cathedra. vt. 2. Reg.23. dauid sedens in cathedra sapientissimus. Et supra in eo. Comburentur vsq; ad nihilum. pro quo hebrei legunt. Comburentur in habitatione vel in sessione. idest in loco vbi sunt. Potest etiam deriuari a dictione שַׁבָּת sabath que significat cessare vel desinere. quasi dicat. vsquequo cessent vel desinant esse. & erit sensus sicut in littera nostra. p̄s.138. Tu cognouisti sessionem meam. Hiere.9. Habitatio tua in medio idoli. Threñ.3. Sessionem eorū & resurretionē eorū vide. Amos.6. Et appropiquatis solio iniquitatis. Inde מוֹשָׁב Mosab. i. habitatio. sessio. cathedra. sedes. Leuit.25. Qui vēdiderit domum intra vrbis muros. pro quo he.le. Qui vēdiderit domum habitationis intra vrbem muratam. 4. Regū.2. Ecce habitatio vrbis huius optima est. p̄s.131. Elegit eā in habitationē sibi. Ponitur ēt p̄ sede vel cathedra aut sessiōe. 1. Reg.20. Requiretur enī sessio tua. & in eo. Cumq; sedisset rex sup cathedrā suā. p̄s.1. Et in cathedra pestilētie nō sedit. ponitur ēt p̄ cognatione. 1. Reg.9. oīs vero cogna-

Manere.
Quiescere
Expectare prestolari. Morari.
הוֹשִׁיב
Habitare facere.
Sedere facere.
Collocare
Ducere.
Reducere. יוֹשֵׁב
Habitans. Habitator.
Sedens.
שֶׁבֶת
Sedens.
Habitatio.
Cessare.
Sessio.
Solium.
מוֹשָׁב
Habitatio.
Sessio. Chatedra. Cognatio.

tio dom⁹ sibe seruiebat mephiboseth. pro quo he.le. oīs habitatio dom⁹ sibe. i. oēs qui habitabāt in domo eius. Et in plu. מוֹשְׁבוֹת Mosboth. Exo.12. In cūctis habitaculis vestris edetis azyma. Et inde נוֹשֶׁבֶת Nosebeth. i. habitabilis in genere femininо. vt Exo.16. Donec venirent in terrā habitabilem. & inde תּוֹשָׁב Thosab. i. inquilinus siue colonus. vt Leuit.22. Inquilinus sacerdotis & mercenarius nō vescetur ex eis. Et in eo.25. sed quasi mercenarius & colon⁹ erit tecū. Ponitur ēt pro peregrino vel aduena. vt Genī.23. Aduena sum & peregrinus apud vos. Exo.12. Aduena & mercenarius non comedet ex eo. Et in eo.25. Et susceperis eū quasi aduenam & peregrinum.

מוֹשְׁבוֹת Habitacula. מוֹשֶׁבֶת habitabilis תּוֹשָׁב Inquilinus Colonus. peregrinus. Aduena.

יֶשׁ verbū substantiuum tertie psone. & scribitur sine he & dicitur יֵשׁ Ies. Exo.17. Est ne deus in nobis an non: Nu.9. Quotquot diebus fuisset nubes sup tabernaculū. p quo he.le. Et erat. i. eueniebat qđ erat diebus numeri sup tabernaculū. Et in eo. Et si fuisset nubes a vespere vsq; mane. 4. Reg.10. Nūquid est cor tuū rectū. Et in eo. Et ait Ionadab est. Iob.16. vtinā esset aīa vestra pro aīa mea. p̄s.7. si est iniquitas in manibus meis. Prouer.11. Alii diuidunt propria & ditiores fiunt. pro quo he.le. Est qui dispersit vel qui diuidit & additur amplius. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eo.14. Est via que videtur hoī recta. & qñ cōponitur cū pronominibus tūc est secūde vel tertie persone. vt Genī. 24. si direxisti viā meā. pro quo hebrei legunt. si es tu diriges viam meam. Et in eo. si facitis misericordiam & veritatem cum domino meo. pro quo he.le. si estis vos facientes misericordiam & veritatem cū dño meo. Deut.29. sed cunctis presentibus & absentibus. pro quo he. le. sed cum eo qui est hic nobiscum stāte hodie corā dño deo nostro & cū eo qui non est nobiscum hodie. sed beatus hieronymus trāstulit sensum. significat ēt יֵשׁ Ies illud quod est siue aliquid. vt Prouer.8. Vt ditem diligētes me. pro quo he.le. vt hereditare faciam vel possidere faciam diligentes me est. i. illud quod est siue aliquid. & inde תּוּשִׁיָּה Thusiia. i. illud quod est. Et dicunt hebrei ph̄ significat sapientiam vel legē aut fortitudinē. Eo quod ꝓprie dicūtur esse & existere. Beatus vero hieronymus varie transtulit. Nā aliqñ traduxit sapientiā vel prudētiā. vt Iob.12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia. Et in eo.26. Et prudentiā tuā ostēdisti plurimam. In alio vero loco traduxit salutem. Prouer.2. Custodiet rectorum salutem. Mich.6. Et salus erit omnibus timētibus nomen eius. item transtulit equitatem vel iustitiam. vt Prouer.8. Meum est consilium & equitas. Esa.28. Et magnificaret iustitiam. Item transtulit legem. vt Iob.11. Et qđ multiplex sit lex eius. Prouer.3. Custodi legem meam atq; consilium. Item ponitur pro necessariis. idest cognatis vel amicis. vt Iob.6. Necessarii quoq; mei recesserunt a me. Sed in hebreo in predicto loco ponitur verbum singularis numeri scilicet recessit a me. vnde hebrei legunt. Et sapientia vel prudentia recessit a me. significat etiam illd qđ sapienter vel prudenter excogitatur. Iob.5. Ne possint implere manus eius quod ceperant. pro quo in hebreo habetur. Et non facient manus eius תּוּשִׁיָּה Thusiia. idest illud qđ excogitauerant. Alii vero legunt. Et non facient manus ei⁹ efficaciam. Item ponitur pro tempore. Prouer.18. In omni tempore erit exprobrabilis. Item pōitur pro valide. Iob 30. Et quasi super ventum ponēs elisisti me valide.

יֶשׁ
Est.
Erat.
Fuisset.
Esset.
Illud qđ est תּוּשִׁיָּה
Sapientia Prudētia.
Salus.
Equitas. Iustitia. Lex.
Necessarii.
qđ ceperit
Efficacia. Tempus. Valide.

יְשַׁח Iasach. humiliare. incuruare. Esa.2. Et incuruauit se homo. Et in eodem. Et humiliabitur altitudo virorū. Esa.51. Qui dixerunt anime tue incuruare vt transeamus. Et inde nomen יְשַׁח iasach. idest incuruatio. humiliatio.

יְשַׁח
Incuruare. Humiliare
יְשַׁח

Pausatio. שַׁחַת Fouea.

Michee.6.Et humiliatio tua in medio tui.& inde שַׁחַת Sáchath.ideſt fouea.Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea. Et de hoc vide infra in dictione שׁוּחַ Sóach . & in dictione שַׁחַת Sachath.

יָשַׁט Edere. Extendere

יָשַׁט Iaſat.Extendere.tendere.porrigere. Eſter . 4 . Niſi forte rex auream virgam ad eum tetenderit.Et in eodem.5.Et extendit contra eam virgam auream.

יָשַׁם In ſolitudinē redigere. Deſolare.

יָשַׁם Iaſam.deſolare.In ſolitudinē redigere. diſſipare.demoliri.vt Geſi.47.Ne pereunte cultore redigatur terra in ſolitudinem.Nu.21.Laſſi peruenerunt in iophe. Pro quo hebrei legunt . Et deſſolauimus eos vſq; nophe Poteſt etiam legi ſic . Et femine ſiue mulieres vſq; nophe. ideſt laſſi quaſi mulieres venerunt vſq; nophe.Et eſt idem cum littera noſtra.Nam dictio hebraica נָשִׁים Naſim que ibi ponitur poteſt eſſe verbum prime perſone pluralis numeri a ſupradicta dictione deriuatum . & poteſt etiam eſſe nomen quod communiter ſignificat mulieres.Hiere. 49. Et niſi diſipauerint cum eis habitacula eorum . Ezech .6. Et excelſa demolientur & diſſipabuntur.& in eo.12.vt deſoletur terra a multitudine ſua.& in eo.19. Et deſolata eſt terra & plenitudo eius.& de hoc vide infra in dictione שָׁמַם famam.Inde יְשִׁימוֹן Ieſimon.i.ſolitudo.deſertum . Deut. 32.In loco horroris & vaſte ſolitudinis . p̄s.67.Cum pertranſieris in deſerto.Ps.106.Errauerunt in ſolitudine in deſerta via.

Diſſipare. Demoliri.

Solitudo. Deſertum.

יָשַׁן Dormire.

יָשַׁן Iaſan.dormire.dormitare.ſoporatum eſſe.quieſcere. requieſcere.Inueterare.vetus eſſe.Geſi. 41.Rurſū dormiuit & vidit alterū ſomniū.Iudi.16.Dormire eū fecit ſuper genua ſua.Iob.15.Et ſomno meo requieſcerem .p̄s.3. Ego dormiui & ſoporatus ſum . p̄s.43.Quare obdormis Ps.77.Et excitatus eſt tanq̄ dormiens dñs. Ps.120.Ecce non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit iſrael . Prouer. 4.Non enim dormient niſi cum malefecerint . Eccls . 5 . Saturitas diuitis non ſinit eum dormire.Canti.5.Ego dormio & cor meū vigilat.Hiere.51.Et dormiēt ſomniū ſempiternū.Ezech.34.Securi dormient in ſaltibus . Ponitur ēt p quieſcere vel requieſcere.vt.Ps.4. In pace in idipſum dormiam & requieſcam.Inde שֵׁנָה Sena.ſiue שֵׁנָת Senath. ideſt ſomnus.dormitio.ſopor.vt Geſi.28.Cumq; euigilaſſet iacob de ſomno.Ps.75. Dormierunt ſomnum ſuum . Ps.131.Si dedero ſomnū oculis meis.Prouer. 20.Noli diligere ſomnum.Eccls.5.Dulcis eſt ſomnus operātis. Hiere.51.Et dormient ſomnum ſempiternum.Dañ.2.Et ſomnus eius fugit ab eo.Et aliqñ ſcribitur cū aleph in fine loco he.vt p̄s.126.Cum dederit dilectis ſuis ſomnum . Item

Soporatū eſſe.

Requieſcere

Somnus.

יָשָׁן Iaſan.i.vetus ſiue vetuſtum.Leuit.25.Et comedetis veteres fruges.Et in eodem. Donec noua naſcantur edetis vetera.Et in eo.26.Et vetera nouis ſupuenientibus proiicietis.Scribitur ēt cū nū in principio & dicitur נָשָׁן Noſan.vt in eo.Comedetis vetuſtiſſima veterum.Et in genere feminino נְשָׁנֶת Noſéneth cum tau in fine. vt Leuit . 13 . Lepra vetuſtiſſima iudicabitur.& inde verbum paſſiuum נִשְׁנָן nosan.ideſt inueteratum eſſe ſiue antiquū eē.Deut.4. Et morati fueritis in terra.pro quo hebrei legunt . Et inueterati fueritis ſiue antiqui facti fueritis in terra .

Vetus.

Vetuſtiſſimum.

Vetuſtiſſima.

Inueteratum eſſe.

יָשַׁע Liberare. Eruere. Saluare.

יָשַׁע Iaſaa.ſaluare.ſaluum facere.liberare.eruere.Exo.14 Liberauitq; dominus in die illo iſrael.Nu.10.Vt eruamini de manibus inimicorum veſtrorum.Deut.33. Populo qui ſaluabitur in domino.1.Reg.10 . Qui ſolus ſaluauit vos de vniuerſis malis.Et in eodem.14. Quia non eſt domino difficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Et in eo. 25.Et ſaluauit manū tuā tibi.4.Re.6.ſalua me dñe mi rex qui ait nō te ſaluet dñs : vnde te poſſū ſaluare.p̄s.17. Qñ ſaluū fecit dñs xp̄m ſuū.p̄s.21.Salua me ex ore leonis. Ps. 27.Saluū fac populū tuū.Ps.32.Non ſaluatur rex per mltam virtutem.Ps.67.Deus noſter deus ſaluos faciendi. Ps. 79.Et oſtēde faciē tuā & ſalui erimus. Ps . 105 . Saluos fac nos dñe deus noſter.Ps.117.o dñe ſaluum me fac. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Ob ſecro dñe:ſalua obſecro.&ponitur ibi in hebreo הוֹשִׁיעָה נָא Hoſiaana.Pro quo oſana canit Eccliа.& ſūt in hebreo due dictiones.ſ.הוֹשִׁיעָה Hoſiaa.Quod ē verbū imperatiui modi.i.ſalua vel ſaluū fac.& נָא Na.Quod eſt dictio deprecatiua.i.obſecro.Ps.137.Et ſaluū me fecit dextera tua. Eſa.45 Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna.Et in eo.49.Et filios tuos ego ſaluabo.Hiere.23.In diebus illis ſaluabitur Iuda.Et ī eo.31.ſalua dñe populū tuū. Oſee.1 . Et ſaluabo eos in dño deo ſuo:& non ſaluabo eos in arcu & gladio . & ide יֵשַׁע Ieſaa.i. Salus.ſaluatio.ſalutare.2.Reg.23. Cuncta em̄ ſalus mea & omnis voluntas.p̄s.17.Et cornu ſalutis mee. p̄s.26.Dñs illuminatio mea & ſalus mea.p̄s.50.Redde mihi letitiam ſalutaris tui.p̄s.84.Et ſalutare tuum da nobis. Eſa.61.Quia induit me veſtimētis ſalutis.Abach.3. Egreſſus es in ſalutem populi tui:in ſalutē cū xp̄o tuo . Scribitur ēt cū vau in medio & he in fine & dicitur יְשׁוּעָה Ieſuaa . vt p̄s.3.Dñi eſt ſalus.p̄s.32.Fallax equus ad ſalutē.p̄s. 117. Et factus es mihi in ſalutē.Abach. 3 . Quadrige tue ſaluatio. Scribitur ēt cū tau in fine loco he.vt Geſi.49. Salutare tuum expecto dñe.Ps.34 . Dic anime mee ſalus tua ego ſū. Eſa.52.Et videbūt oēs fines terre ſalutare dei nr̄i.& in plurali.יְשׁוּעוֹת Ieſuooth.vt.p̄s.27.Et p̄tector ſaluationū xp̄i ſui eſt.Et aliqñ ſcribitur cū tau in principio loco iod & dicitur.תְּשׁוּעָה Theſuaa.vt.2.Reg.23.Fecitq; dñs ſalutē magnā.p̄s.36.Salus aūt iuſtorū a dño.p̄s.59. Et vana ſalus hominis.p̄s.143.Qui das ſalutem regibus.prouer.11. Salus aūt vbi multa cōſilia.& in eo.21.dñs aūt ſalutē tribuit. Et aliqñ ſcribitur cum mem in principio.vt Ezech.16. & aqua non es lota in ſalutem.& inde מוֹשִׁיעַ Moſiaa.ideſt ſaluator: vel ſaluās.vt Iudi.3.Qui ſuſcitauit eis ſaluatorem. Eſa.19. Et mittet eis ſaluatorē & p̄pugnatorē.Et in eo.43. & ſaluator nō eſt abſq; me.Et in eo.63.& factus eſt eis ſaluator. Et in plurali.מוֹשִׁיעִים Moſiim . Nec .9. dediſti eis ſaluatores . Et inde deriuatur ſacratiſſimum nomen ieſus . Quod hebraice dicitur יְהוֹשֻׁעַ Iehoſūaa . Zach . 3. Et oſtendit mihi dominus ieſum ſacerdotem magnum . Et in eodem.Quia ecce lapis quem dedi coram ieſu.& interpretatur ſaluator.Matthei.1.Et vocabis nomen eius ieſū: ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum.

Saluū facere.

Oſana.

Salua obſecro.

Saluus.

Saluare.

יְשׁוּעָה Saluus.

Saluatio.

Saluare.

תְּשׁוּעוֹת ſaluatiões

תְּשׁוּעָה ſaluus.

מוֹשִׁיעַ ſaluator.

מוֹשִׁיעִים ſaluatores

יְהוֹשֻׁעַ Ieſus

ſaluator.

יַשְׁפֵּה Iaſpe.hyaſpis . lapis precioſus ſecundum hebreos . Vnde ab hebreo habuit originem.Sed Beatus hieronymus tranſtulit Beryllus . Exo . 28 . In quarto chryſolithus onychinus beryllus.Ezech.28.Chryſolithus & onix & beryllus.

יַשְׁפֵּה Jaſpio.

Beryllus .

יָשַׁר Placere .

יָשַׁר Iaſar . placere . Rectum eſſe.dirigere . in directum ire . Nume.23 . Si forte placeat deo: vt inde maledicas eis . Iudi.14 . Quia placuit oculis meis . Et in eodem.Deſcenditq; & locutus eſt mulieri que placuerat oculis eius.1.Regum.18.Placuit ſermo in oculis Dauid . 3. Regum. 9.Et non placuerunt ei.1.Paralipo.12 . placuerat enim ſermo omni populo . 2.Paralipo.32 . Et auertit eas ſubter ad occidentem vrbis Dauid . Pro quo hebrei legunt . Et direxit eas . Hiere.18 . Sicut placuerat in oculis eius vt faceret.& in eodem.27.Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis.Item ſignificat rectum eſſe vel in directum ire.vt.1.Regum . 6 . Ibant autem in directum vacce . Ps. 32 . Quia rectum eſt verbum domini. Item ſignificat

ſ.directum ire.

Dirigere. dirigere.Ps.5.Dirige in conſpectu tuo viam meā. ps. 118. Propterea ad oīa mandata tua dirigebar.Prouer.3.Et ipſe diriget greſſus tuos.Et in eo.Et palpebre tue precedāt greſ ſus tuos.pro quo he.le.Et palpebre tue dirigant cōtra te vl ante te aut corā te.Et in eo.9.Et pergentes in itinere ſuo.p quo he.le.Et dirigentes itinera ſua.Eſa.40. Rectas facite in ſolitudine ſemitas dei noſtri.Ponitur ēt pro humiliare. vt in eo.45.Et glorioſos terre humiliabo.Hebrei tamē in predicto loco legunt.Et diſtorta vel aſpera rectificabo. i. recta faciam ea.Inde יָשָׁר Iaſar.i.rectus:ſiue rectitudo .aut equitas.Iudi.21.Vnuſquiſq; quod ſibi rectum videbatur hoc faciebat.Iob.1.erat vir ille ſimplex & rectus. Et in eo. 23.Proponat equitatem contra me.ps. 10. Equitatem vi dit vultus eius.Ps.24.Dulcis & rectus dñs.Prouer.29.A bominatur eos qui in via recta ſunt.& in plu. יְשָׁרִים Ieſa rim.vt.ps.18.Iuſtitie dñi recte.ps.32.Rectos decet collau datio.Ps.48.Et dominabūtur eorum iuſti in matutino.i. dñabuntur eorū recti.Oſee.14.Quia recte vie dñi. Inde יֹשֶׁר Ioſer.i.rectitudo ſiue equitas.Deut.9.Neq; enim pro pter iuſtitias tuas & equitatem cordis tui.Iob.32. Simpli ci corde meo ſermones mei.pro quo he.le. Rectitudine ſi ue equitate cordis mei ſermones mei.Prouer.2. Qui reli quunt iter rectū.pro quo he.le. Qui relinquunt itinera re ctitudinis.Et in eo.4. Ducī te per ſemitam equitatis. Et a liquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מִישׁוֹר Miſor.ps.44.Virga equitatis virga regni tui.Eſa. 40. & erūt praua in directa.Malach.2.In pace & equitate ambu lauit.& in plu.מֵישָׁרִים Meſarim.Ps.16. Oculi tui videant equitates.Prouer.1.Iuſtitiam & iudiciū & equitates. Poni tur ēt p rectis.Canti.1.Recti diligunt te.Ponitur ētמֵישָׁרִים Meſarim in noſtra tranſlatione pro blando.Prouer.23.In greditur blande. Quod hebrei exponunt ſuaue vel cōpla cens.Et ponitur ibi in hebreo plurale pro ſingulari .poteſt ēt legi ſic.vadit ſiue ingreditur recte vel directe. Canti.7. Sicut vinū optimū dignū dilecto meo ad potandum.pro quo he.le.Sicut vinū optimū vadit ſiue ingreditur ad dile ctū meum ſuauiter vel in cōplacentiā.vel ſic. vadit ſiue i greditur dilecto meo recte vel directe.vbi ſimiliter pōitur מֵישָׁרִים Meſarim.in plurali pro ſingulari. Inde יְשֻׁרוּן Ie ſurun .i.rectus vl directus:aut rectiſſimus. Deut.32. Incraſ ſatus eſt dilectus. Debet legi directus.Et in eodem.33. Erit apud rectiſſimū rex.Et in eodem.Non eſt alius vt deus re ctiſſimi.& inde מְיוּשָׁר Meiuſar.pro quo btūs hieronymus trāſtulit opere quadro. 3.Reg.6. Opere quadro ad regu lā.Hebrei dicūt ꝙ ſignāt extenſum vel cōplanatū.

Rectificare. Recta facere. Humiliare. Rectum. Rectus Equitas. Recta. Recti. Recte. Equitas. Directum Equitates Recti. Blande. Suauiter. Directus. Rectiſſimꝰ Opere quadro Extenſum.

יָת Iath.in lingua chaldaica eſt articulus accuſatiui caſus.ſi cut in hebreo hec dictio אֵת Eth.de qua ſupra dictum ē in littera aleph.Et eodem modo componitur cum prono minibus ſicut dictum eſt in predicta dictione אֵת Eth.

Articulus accuſatiui caſus.

יָתַב Iatheb.in lingua chaldaica ſignificat ſedere vel habita re.Dañ.7.Et antiquus dierum ſedit.Eſdre.4. Et habi tare eos fecit in ciuitatibus ſamarie.

Sedere Habitare.

יָתֵד Iathed.paxillus.clauus. Deut.23. Gerens paxillum in balteo. Iudi.4.Tulit itaq; iael vxor Aber clauū taber naculi.Et in eo.5.Manū ſuam miſit ad clauum.Et in eodē. 16. Et clauum his circunligatum terre fixeris.Et in eodē. Extraxit clauum cum crinibus & licio.Eſa.22.Et figam il lum paxillum in loco fideli.Et in eodem. Auferetur paxil lus qui fixus fuerat.Zach.10.Ex ipſo angulus & ex ipſo pa xillus.Et in plurali.יְתֵדוֹת Iethedoth.Exo.27. Tam paxil los eius quam atrii.

Paxillus. Clauus. Paxilli.

יָתוֹם Iathom.Pupillus.orphanus.Exo.22. Vidue & pupil lo non nocebitis.ps.9. Orphano tu eris adiutor.Et in plu.יְתוֹמִים Iethomim.ps.67.Patris orphanorū & iudicis viduarū.Threñ.5.Pupilli facti ſumus abſq; patribus.

Pupillus Orphanꝰ. יְתוֹמִים Orphani.

יָתַר Iathar.remanere.relinqui.relinquere. ſupereſſe. ex cellere.excellens eſſe.Exuperare.Geñ.32. Traductiſ q; omnibus que ad ſe pertinebant remanſit ſolus. Exo.10. Et quidquid pomorum in arboribus fuit que grando dimi ſerat.ideſt reliquerat.Et in eodem.Nihilq; omninovirens relictum eſt in lignis.Et in eodem.16.Nullus relinquat ex eo in mane.Et in eodem.Sed dimiſerunt quidam ex eis vſ q; mane.Et in eodem.29.Quod ſi remanſerit de carnibus conſecratis.Et in eodem . Combures reliquias igni. ideſt quod remanſit vel relictum eſt.Leuit.2.Quod autem reli quum fuerit.Et in eodem.7.Si quid in craſtinum remanſe rit.Ioſ.11.Et non reliquit vllum de ſtirpe Enachim.3.Reg. 18.Ego remanſi propheta domini ſolus.ps.78. Poſſide fi lios mortificatorum.Pro quo beatus hieronymus in pſal terio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Relinque filios interitus.Prouer.2.Et ſimplices permanebunt in ea.ideſt remanebunt in ea.Eſa.1.Relinquetur filia ſion vt vmbracu lum in vinea.Et in eodem.Niſi dominus exercituum reli quiſſet nobis ſemen.ſignificat etiam excellere.vel ſupera re.vt Geñ.49.Effuſus es ſicut aqua:non creſcas.ideſt non excelles vel non habebis excellentiam que tibi debebatur vt primogenito ſuper fratres tuos.Prouer.12. Qui negli git damnum propter amicum iuſtus eſt .Pro quo hebrei le gūt.Excellit ſiue exuperat proximū ſuū ſiue amicū ſuū iu ſtus.ideſt excellentior eſt iuſtus alio quocūq;. & inde יֹתֶר Nothar.ſiue מוֹתָר Mothar.ideſt illud quod relinquitur vl remanet.vt.4.Reg.4.Tu autem & filii tui viuite de reli quo. Inde יֶתֶר Iether.ſiue יֹתֶר Iother. Plus.magis . ampli us.reliquum.reſiduum.Geñ.49.Prior in donis & maior in imperio.ideſt plus in donis & magis in imperio.Ps.50. Et retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.ideſt retri buet magis vel amplius.Eccl's.7.Et magis prodeſt viden tibus ſolem.Et i eo.12.His āplius fili mi ne requiras. Eſa. 56.Et erit ſicut hodie ſic & cras & multo amplius.Ponitur etiam pro reliquo vel reliquiis aut reſiduo. Leuit. 14. qđ autem reliquum eſt olei.1.Reg.15.reliqua vero occidimus Ps.16.Et dimiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis. Ioel.1. Reſiduum eruce comedit locuſta & reſiduum locuſte co medit Bruchus.& inde יִתְרָה Ithra.i.Excellētia.plus: ſiue magnitudo.vt Eſa.15.Secundum magnitudinē operis & viſitatio eorum.Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur יִתְרַת Ithrath.Hiere. 48. Quia plus fecit quam potuit:id circo perierūt.Et in hebreo nō eſt quā potuit.debet tamen ſubintelligi.& inde יֹתֵר Iother.ideſt amplius.magis.excel lentia.Eccl's.1.Quid habet amplius homo de vniuerſo la bore ſuo.Et in eodem.2.Et nihil permanet ſub ſole. ideſt nihil eſt amplius ſub ſole.Et in eodem . Et vidi ꝙ tantum precederet ſapientia ſtultitiam quantum differt lux a tene bris.pro quo hebrei legunt. Et vidi quod eſt excellentia ſa pientie ab ſtultitia:ſicut eſt excellentia lucis a tenebris . Et in eodem.3.Quid habet amplius homo.Ponitur etiā pro inſuper. Vt in eodem.5.Et inſuper vniuerſe terre rex im perat ſeruienti. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מוֹתָרMothar.vt in eodem. Et nihil habet homo ſu mento amplius. Item יֶתֶר Iether.funiculus. Neruus.ideſt corda arcus.ps.11.Parauerunt ſagittam ſuam in pharetra. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Poſuerunt ſagittā ſuā ſup neruū.Iob. 4.Qui aūt reliqui fuerint auferētur ex eis. pro quo he. le. Vtiq; auferetur ſiue mouebitur funiculus eorū in eis vel cū eis.Et ſecundum hebreos per funiculū intelligitur hic liga

Dimittere. Relinquere Permāet. Creſcere. Excellere. Reliquus. Plus. Abūdāter Magis Amplius. Reliqua. Reliquie. Reſiduum Magnitudo. Plus. Amplius. Excellētia Amplius. Neruus. Funiculus

tura vel firmitas.potest deriuari a primo significato & legi sic.s. Auferentur siue mouebũtur reliquie eorũ in eis vl cum eis.Quod est idem sensus cum littera nostra.vel secundum aliud significatum sic. Auferetur excellentia eorum cum eis.Et in eo.30.Pharetram enim suam aperuit. Pro quo hebrei legunt.funiculum meum siue cordam meã dissoluit vel aperuit.& in plurali יְתָרִים Ietharim.vt Iudi.16. Si septem neruiceis funibus. Et in eodem. Attulerũtq; ad eam satrape philistinorum septem funes. Scribitur etiam cum mem in prĩcipio & dicitur מיְתָרִים Metharim.vt Nu. 3. Funes tabernaculi & omnia vtensilia eius.& in eo.& paxilli cum funibus. Item יְתֶרֶת Iothéreth.idest tela vel reticulum quod pendet ex iecore. Leuit.3.& reticulum iecoris cum renunculis. & in eodem. & vtrumq; renunculum cũ adipe qui est iuxta ilia reticulumq; iecoris. Ponitur etiam pro aruina.vt in eodem.& aruinam iecoris cum renunculis. Item ponitur pro adipe.vt in eodem.4.& adipem iecoris cum renunculis.

Pharetra Corda. יְתָרִים Funes. מֵיתָרִים Funes. יְתֶרֶת Reticulũ. Aruina. Adeps.

De incipientibus a littera.כ.Caph.

Ista littera .כ. Caph nunq; reperitur sola per se sicut neq; vlla alia littera hebraica: sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis & tunc significat. quasi.sicut.tanq; .quemadmodum.cum.quando.iuxta.secundum. Geñ.3.ecce adam quasi vnus ex nobis. & i eo .10.quasi nẽbrod robustus venator coram domio. & in eo.19.visus est eis quasi ludens loqui.& in eo.33. Quasi videre vultum dei.& i eodem.38.Ne ipse moreretur sicut fratres ei?. & in eodem.48.Sicut ruben & symeon.Exo.15. Que deuorauit eos sicut stipulam. Deut.1.Sicut stellas celi. Ps.1.& erit tanq; lignũ.& in eo. Tanquam puluis quem proiicit ventus.p̃s.2. Tanq; vas figuli.Ps.17.qui pfecit pedes meos tanquam ceruorum.p̃s. 18. & ipse tanquam sponsus. Ps.36.quemadmodum fumus deficiant.p̃s.41. quemadmodum desiderat ceruus ad fõtes aquarum.p̃s.77. quemadmodum patres eorum. Item significat cum vel quando. vt Exo.9.Cum egressus fuero de vrbe.Deut. 17. Postquã autem sederit in solio regni sui.Pro quo he.le.Et erit qñ sederit in solio regni sui. Ester.1.Qñ sedit in solio regni sui. Osee.7.Cum sanare vellem israel.Item ponitur pro iuxta vel secundum.vt Geñ.21. Iuxta misericordiam quã feci tibi.Et in eo.43.Primogenitus iuxta primogenita sua:& minimus iuxta etatem suam.Exo.25. Secundum exẽplar quod tibi in mõte monstratũ est.p̃s.7.Iudica me dñe secũ dũ iustitiã meã & scd̃m innocentiã meã. Ps.61. Quoniam tu reddes vnicuiq; iuxta opa sua.Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

Quasi. Sicut. Tanq̃. Quemadmodum. Cum. Quando. Iuxta. Secũdum.

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est.כ.Caph.

כָּאַב Caab.Dolere.Iob.14.Attamen caro eius dum viuet dolebit.Inde.כְּאֵב Coeb.idest dolens.Ps.68.Egosum pauper & dolens.Et in plurali כְּאֲבִים Coabim. Geñ. 34. Quando grauissimus vulnerum dolor est. Pro quo hebrei legunt.Cum essent dolentes. Et inde verbum tertie coniugationis qtod significat dolere facere vel dolorem inferre.Hiere.28. Et spina dolorem inferens. Ponitur ẽt pro vulnerare vel contristare. vt Iob. 5. Quia ipse vulnerat & medetur. Ezech.13.Quem ego non contristaui. Item ponitur transtatiue pro lapidare vel lapidibus percutere.p quo btũs hieronymus trãstulit operire. s. lapidibus. 4.Reg.3.Et oẽm agrũ egregiũ operietis lapidib?. & inde כְּאֵב Ceeb.i.dolor. Iob.2. Videbant enim dolorem eẽ vehemẽtẽ. Esa.65.Etvos clamabitis pre dolore cordis.scribitur ẽt cũ mẽ in principio & dẽ מַכְאוֹב Machob.Exo.3.Et sciẽs dolorem eius.Eccls.1.Qui addit scientiam addit dolorem.Et in eo.2. Cunctidies eius doloribus & erumnis pleni sunt. Esa.53. Virum dolorum.Et i eo.Et dolores nostros ipse portauit.Threñ.1. Si est dolor sicut dolor meus. Ponitur etiam כְּאֵב Ceeb.pro compassione vel miseratione.vt Iob.31.Quoniã ab infantia creuit mecũ miseratio. כָּאָה Caa.conterere.merere facere.percutere.Ps. 108. Et cõpunctum corde mortificare.idest contritum corde Prouer.18.Spiritum vero ad irascendum facilẽ quis poterit sustinere.pro quo hebrei legunt.Et spiritum merentẽ vel tristem aut cõtritũ quis poterit sustinere.Ezech.13.pro eo quod merere fecistis cor iusti.Dañ.11. Et venient super eum trieres romane & percutietur.idest conteretur. Et dicunt aliqui hebrei q̃ a predicta dictione deriuatur חֲלָאִים Chelcaim.& q̃ est dictio composita & significat exercitũ vel cõgregationẽ oppressorũ vel merentiũ.pro quo transtatio nostra pauperes traduxit.p̃s.9. Et cadet cum dñatus fuerit pauperũ. De quo vide supra in dictiõe חֶלֶךְ Chélech. כּוֹכָב Cochab.Stella.sidus.Nu.24. Orietur stella ex iacob Amos.5.Sidus dei vestri.Et in plu.כּוֹכָבִים Cochabim. Geñ.1.& stellas.Et in eo.15. Et numera stellas si potes.p̃s. 8.Lunam & stellas que tu fundasti.Esa.47. Augures celi qui contemplantur sidera. Abdie.1.Si inter sidera posueris nidum tuum.Et quando post se regit genitiuum scribitur sine mem & dẽ כּוֹכְבֵי Cóchbe.Geñ.26.sicut stellas celi. כָּכָה Cacha. sic.ita.Exo.12.Sic autẽ comedetis illum. De q̃ vide infra in dictione כֹּה Co. כָּבַד Cabad.Grauare.aggrauare.premere.opprimere. mltiplicare.Grauẽ vel ponderosum esse.Honorare. glorificare.honoratũ siue glorioſum esse.Geñ.18. Et peccatũ eorum aggrauatũ est nimis.Et in eo.43. Fames omnẽ terram vehementer premebat.Pro quo hebrei legunt. Et fames graueſcebat in terra.Et in eodem.48. Oculi enim israel caligabant pre nimia senectute. Pro quo hebrei legunt.Oculi enim israel grauati erant pre senectute. Exo. 5.Opprimantur operibus .idest aggrauentur. Et in eodem.7.Ingrauatum est cor pharaonis.Et in eodem.8.Ingrauauit cor suum:& non audiuit eos.Et in eodem. Et ingrauatum est cor pharaonis.Et in eodem.10.Ego enim ingraui cor eius.idest aggrauaui.1.Regũ.5. Aggrauata est autem manus domini super azotios.Et in eodem. Et grauissima valde manus domini dei. pro quo hebrei legunt. Et grauabatur valde manus dei ibi.Et in eodem.6.Quare aggrauatis corda vestra sicut aggrauauit egyptus & pharao.Et in eodem.31.Totũ pondus prelii versum est in saul.pro quo hebrei legunt.& ingrauatum est prelium in saul siue contra saul.2.Reg.13.Et grauemus te.Et in eodem. 14.quia grauabat eũ cesaries.3.Reg.12. Pater tuus aggrauauit iugũ nostrum.2.Paralip.25.Et idcirco erigitur cor tuum in superbiam.pro quo hebrei legunt.Et erexit te cor tuum ad aggrauandum:scilicet prelium.Ps.37 .sicut onus graue grauate sunt super me.Esa.6.Et aures eius aggraua. Ponitur etiam pro multiplicare.vt Naum.3. Congregare ergo vt bruchus:multiplicare vt locusta.& inde כָּבֵד Cabed siue כֹּבֶד Cóbed.aut כָּבֵד Cébed.idest grauis ponderosus. multus siue multiplicat?.magn?siue vehemẽs.vel pmines Geñ.12. preualuerat enim fames in terra.pro quo he.le. Grauis enĩ erat fames in terra.Exo.4.impeditioris & tardioris lingue sum.pro quo he.le.quia grauis oris & grauis ligue ego sũ.& est sẽsus sicut in lĩa nostra.& in eo.9. pestis valde grauis.Et in eodem.17. Manus autem moysi erant graues. Ps. 37. Sicut onus graue. prouer. 27. Graue est

מַכְאוֹב Dolor. כְּאֵב Miseratio כְּאָה Conterere. Merere. Percutere חֲלָאִים Pauperes כּוֹכָב Stella. Sidus. כּוֹכָבִים Sidera. כּוֹכְבֵי כָּכָה Sic. כָּבַד aggrauare Premere. Grauare. Opprimere. Ingrauar. Aggrauar mltiplicar. כָּבֵד כֹּבֶד Grauis. Graue.

saxum & onerosa arena. Esa.1. Populo graui iniquitate. & in eodem.21. A facie grauis prelii. Naum.3. Et grauis ruine. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et multitudo ca

Magnus

daueris. Nam ponitur etiam כָּבֵד Cabed. pro multo vel magno aut vehementi vel prominenti. vt Gen. 49. Plāctu magno atq; vehementi. Et in eodem. Planctus magnus est iste egyptiis. Exo.10. Et fecerunt in cūctis finibus egyptiorum innumerabiles. idest multe. Et in eodem.18. Vltra vires tuas est negocium. idest multo magis quam vires tue.

Multum. Multitudo

Nu.20. Statimq; egressus est obuius cum infinita multitudine. 3. Reg.3. Populum tuum hunc multum. Esa.32. Et

prominēs. Diues.

vmbra petre prominenti. Ponitur etiā pro diuite. vt Gen. 13. Erat autem Abraam diues valde. idest auctus & multiplicatus in bonis. Sed beatus hieronymus in hebraicis questionibus super predicto loco sic ait. Quomodo potuerit exiēs de egypto esse diues valde. Quod soluitur hebraica veritate in qua scribitur. Abraam grauis vehementer: hoc

Grauis

כָּבֵד מְאֹד Cabed meod; egypti pondere grauabatur: & licet videantur esse diuitie pecoris auri & argenti: tamen si egyptie sunt viro sancto graues sūt. Hec hieronymus. & in

כְּבֵדוּת

de כְּבֵדוּת Cebeduth. idest grauitas siue ponderositas. Beatus hieronymus transtulit Profundum. Exo.14. Fereban

Profūdū. Grauitas.

turq; in profundum. Pro quo hebrei legūt. & deduxit eos in grauitate. i. grauiter & ponderose. Significat etiam supradicta dictio כָּבַד Cabad. honorare siue glorificare. Exo.

כָּבַד Glorificat Honorare

14. Et glorificabor in pharaonem. Et in eodem.20. Honora patrem tuum & matrem. Leuit.10. Et in conspectu omnis populi glorificabor. Nu.22. Paratum habeo honorare te. Et in eodem. An quia mercedem aduentui tuo reddere nequeo. Pro quo hebrei legunt. An quia non possum honorare te. Et in eodem.24. Decreueram quidem magnifice honorare te. Iudi.13. Vt si sermo tuus fuerit expletus honoremus te. 1. Reg.2. Quicunque honorauerit me glorificabo eum. Et in eodem.15. Honora me coram senioribus. Iob.14. Siue nobiles fuerint filii eius. idest siue honorati vel glorificati fuerint. Ps.14. Timentes autem dominum

Honorificare.

glorificat. Ps.49. Sacrificiū laudis honorificabit me. Prouer.12. Quam glorioſus & indigens pane. pro quo hebrei legunt. Quam glorificans vel honorans se & indigens pane. Et in eodem.13. Qui autem aquiescit arguenti glorificabitur. Et in eodem.27. Et custos domini sui glorificabitur. Esa.24. In doctrinis glorificate dominum. Et in eodē 26. Nunquid glorificatus es. Et in eodem.58. Et sanctum domini glorioſum & glorificaueris eum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Et in eodem.66. propter nomē meum glorificetur dominus. Hiere.30. Et glorificabo eos & non attenuabuntur. Hebrei tamen in predicto loco secundum aliam significationem legunt. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech.27. Et glorificata es nimis in corde maris. Inde כָּבוֹד Cabod. idest gloria. honor.

כָּבוֹד Gloria. Honor.

Gen.45. Et nunciate patri meo vniuersam gloriam meā. Exo.16. Et ecce gloria domini apparuit in nube. Nu.24. Sed dominus priuauit te honore. Ios.7. Et da gloriam domino deo israel. 1. Reg.4. Translata est gloria de israel. ps. 4. Filii hominum vsquequo graui corde: vt quid diligitis vanitatē. pro quo hebrei legunt. Filii viri vsquequo gloria mea pro ignominia diligitis vanitatem. vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ueritatem sic trāstulit. Filii viri vsquequo inclyti mei ignominioſe diligitis vanitatem. ps.7. Et gloriam meam in puluerem deducat. ps 15. Et exultauit lingua mea: pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et exultauit gloria mea. ps.28. Et in templo eius omnes dicent gloriam. ps.29. vt cantet tibi gloria mea. ps.72. Et cum gloria suscepisti me. Prouer.20. Honor est homini qui separat se a contentionibus. Et in eodem.25. Gloria dei celare verbū & gloria regum inuestigare sermonem. Esa.14. vniuersi dormierunt in gloria. Et in eo.16. Auferetur gloria moab. Et in eodem.40. Et reuelabitur gloria domini. Malach.1. vbi est honor meus. & inde כְּבוּדָה Gebuda. idest glorioſa vel honorabilis. precioſum. ps.44. Omnis gloria eius filie regis. Ezech.23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. i. honorabili. Et in hebreo est generis feminini. ponitur etiam pro precioso. Iudi.18. Et omne quod erat precioſum. Et inde נִכְבָּד Nicbad. idest honorabilis. inclytꝰ. nobilis. glorioſus Gen.34. Et erat inclytus in omni domo patris sui. 2. Reg. 6. Quam glorioſus fuit hodie rex israel. & in plu. נִכְבַּדִּים Nichbadim. Nu.22. plures & nobiliores quā ante miserat ps.149. Et nobiles eorum in manicis ferreis. Et in genere femino נִכְבַּדוֹת Nicbadoth. ps.86. Glorioſa dicta sunt de te. Et in hebreo est generis feminini pluralis numeri. idest res glorioſe dicte sunt de te. Item כָּבֵד Cabed. idest iecur. Leuit.1. Et omnia que adherent iecori. Et in eodem.3. Et reticulum iecoris. Prouer.7. Donec transfigat sagitta iecur eius. Ezech.21. Exta consuluit. pro quo hebrei legunt. vidit in iecore. Threñ.2. Effusum est in terra iecur meum.

כְּבָה Extinguere.

כָּבָה Caba. extinguere. vt Leuit.6. Ignis autem in altari sē per ardebit. pro quo hebrei legunt. & ignis in altari ardebit & non extinguetur. & in eodem. Et nunquam deficiet in altari. idest nunquam extinguetur. 1. Reg.3. Nec poterat videre lucernam dei antequam extingueretur. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere scintillam meam. Et in eodem 21. Ne extinguas lucernam israel. 2. paralip.29. Et extinxerunt lucernas. Canti.8. Aque multe non poterunt extinguere charitatem. Esa.42. Et lignum fumigans non extinguet. Et in eodem.44. Contriti sunt sicut linum & extincti sunt.

כֶּבֶל Compes. Vinculum

כֶּבֶל Chebel. compes. vinculum. ps.104. Humiliauerūt in compedibus pedem eius. ps.149. Et nobiles eorum in manicis ferreis. idest in vinculis vel compedibus ferreis & inde כָּבוּל Cabul. pro quo translatio nostra posuit ipsū hebraicum. 3. Reg.9. Et appellauit eas terram cabul. idest sterilem & incultam: sicut exponunt hebrei. Alii vero dicunt ꝙ significat arenosam siue lutosam in qua pedes ambulantium comprehendantur & figātur quasi essent in cōpedibus & uinculis.

כָּבוּל Sterilis Inculta.

כָּבַס Lauare

כָּבַס Cabas. Lauare. abluere. Gen.49. Lauit in vino stolā suam. Exo.19. Lauentque vestimenta sua. Leuit.11. lauabitq; vestimenta sua. Et in eodem.13. Lauabitq; hō vestimenta sua & mundus erit. & in eodem. Et lauabunt id in qꝰ lepra est. Et in eodem. postquam vestis est lota. Nu.8. & lauerint vestimenta sua. & in eodem.31. Et lauabitis vestimēta vestra. ps.50. Amplius laua me ab iniquitate mea. Hiere.2. Si laueris te nitro. & in eodem.4. Laua a malicia cor tuum. & inde מְכַבֵּס Cobes. idest lauans aut fullo. Esa.7. In via agri fullonis. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַבֵּס Mechabes. vt Malach.3. Quasi ignis cōflans & quasi herba fullonum.

מְכַבֵּס Fullo.

מְכַבֵּס Fullo.

כּוֹבַע Galea.

כּוֹבַע Cobaa. Galea. armatura capitis. 1. Regū.17. Et posuit galeam eream super caput eius. Esa.59. Et galea salutis in capite eius. Ezech.27. Clypeum & galeam suspenderunt in te. & in plurali כּוֹבָעִים Cobaim. Hiere.46. Et state in galeis.

כּוֹבָעִים Galee.

כַּבִּיר Multiplex multus.

כַּבִּיר Cabir. Multiplex. magnus. multus. grandis. fortis. potens. Iob.8. Et spiritus multiplex sermones oris tui. Et in eodem.15. Multo vetustiores quam patres tui. Et in

Potens. eodem. Deus potentes non abiicit: cū & ipse sit potens. Esa. 16. Paruus & modicus nequaq̄ multus. Scribitur etiam aliquando cū aleph in medio. Esa. 10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. Pro quo hebrei le. Et detraxi multitudinē habitātiū. Potest ēt legi sicut est in littera nostra. De

בַּבִּירִים quo vide supra in dictione אֲבִיר Abir. & in plurali בַּבִּירִים Cabirim. Iob. 34. Cōteret multos & innūerabiles. Esa. 17.

Multi. Multe. מַכְבִּיר Sicut sonitus aquarū multarū sonabunt· & aliqñ scribitur cum mem. & dicitur מַכְבִּיר Machbir. i. multitudo siue multi. Iob. 30. Et dat escas multis mortaliū. & inde verbum tertie

Multi. Multiplicare. coniugationis qđ significat magnificare seu multiplicare. vt Iob. 36. Et absq̄ sciētia verba multiplicat. Item

גַּבִּיר Cabir. i. pellis. 1. Reg. 19. Et pellem pilosam caprarū posuit ad caput eius. & inde

Pellis. קְבָרָה Cebara. i. cribrum. eo quod cōmuniter fit ex pelle. Amos. 9. Sicut concutitur triticum in cribro. & inde

Cribrum. מִכְבָּר Michbar. Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trāstulit craticulā. Exo. 27. Craticulāq̄ in modū retis eneam.

Craticula. & in eo. 38. Craticulāq̄ eius in modū retis fecit eneam. & inde

Stragulū. מַכְבֵּר Machber. i. stragulū: seu vestis densa: aut tegmē 4. Reg. 8. Et tulit stragulum & infudit aquā. & inde

Vernū tps tempus siue electum temp⁹. Gen. 35. Venitq̄ verno tpe ad terram que ducit ephratam. 4. Reg. 5. Abiit ergo ab eo electo tpe. Et de hoc vide supra in dictione

Electū tps. בָּרָה Bara. Itē

Jam. כְּבָר Cébar. i. iam. Eccl's. 1. Iam precessit in seculis. & in eodē. 2. Vt sequi possit regem factorem suū. Pro quo hebrei le. Vt sequi possit regem qui iam fecerunt eū. & in eodē. Et futura tpa oblitione cuncta pariter operiēt. Pro quo hebrei le. Eo quod iam diebus vēturis siue futuris oīa obliterabūtur & in eo. 3. Quod factū est ipm permanet. Pro quo hebrei le gunt. Quod fuit iam est. & in eo. 4. Et laudaui magis mortuos quam viuentes. Pro quo hebrei legūt. Et laudaui mortuos qui iam mortui sunt magis q̄ viuentes. & in eodem. 6. Iam vocatum est nomen eius. & in eo. 9. Simul perierūt. i. iam perierunt. & in eodē. Quia deo placent opera tua. pro quo hebrei legunt. Quia iam deo placent opera tua.

Subicere Subigere. Subiugas כָּבַשׁ Cabas. Subicere. Subigere. in seruitutem redige re. Subiugare. Opprimere. Gen. 1. Et replete terram & subiicite eā. Nu. 22. Cū fuerit terra vobis subiecta. 2. Reg. 8. De vniuersis gentib⁹ quas subegerat. Nee. 5. Et ecce nos subiugamus filios nostros & filias in seruitutem. & in eodē. Et de filiabus nostris sunt famule. i. sunt subiecte. Ester. 7.

Opprimes Etiam reginam vult opprimere me presente. Hiere. 34. Et subiugauerunt in famulos & in famulas. Zach. 9. Et subiicient lapidibus funde. Ponitur ēt pro deponere. vt Mich. 7. Deponet iniquitates nostras.

Deponere

Agnus. כֶּבֶשׂ Cébes cū pūcto cebolet in littera sm. i. agnus. Leuit. 4. Si aūt de pecoribus obtulerit. Pro quo hebrei legunt. Si aūt agnū obtulerit. Nu. 7. Agnum vnū anniculū in holocaustū. Esa. 11. Et habitabit lup⁹ cum agno. & in plurali

Agni. כְּבָשִׂים Cebasim. i. agni. Exo. 29. Agnos anniculos per singulos dies iugiter. Nu. 7. Agnos anniculos per singulos quiq̄. & in genere femininо

Ouis. כַּבְשָׂה Cabsa. i. agna siue ouis. Nu. 6. Et ouem anniculā immaculatā pro peccato. 2. Reg. 12. Pauper aūt nihil habebat omnino preter ouē vnā parmulā. & in plurali

Agne. כִּבְשׂוֹת Chibsoth siue כְּבָשׂוֹת Chebasoth. Gen. 21. Et statuit abraā septem agnas gregis. & in eodem Quid sibi volunt septem agne iste.

Hydria. כַּד Cad. hydria. lagena. Gen. 24. Habens hydriam in scapula sua. 3. Reg. 17. Hydria farine non deficiet. Eccl's. 12. Et conteratur hydria super fontem. & in plurali

Lagene. Hydrie. כַּדִּים Cadim. Iudi. 7. Et dedit tubas in manibus eorum lagenasq̄ vacuas ac lāpades ī medio lagenarū. & ī eo. Et hydrias cōfregerūt.

כִּדּוֹד Cidod. scintilla. teda. Iob. 41. Sicut tede ignis accense. & secundum hebreos inde deriuatur כַּד Cad. i. hydria vel lagena. De quo dictum est supra in dictione precedenti.

Teda. כַּד

Mentiri. כָּזַב Chadab in lingua chaldaica significat mentiri seu fallere. & inde

Fallax. כִּזְבָּא Chidba. i. mendaciū seu mēdax aut fallax. Dañ. 2. Quod interpretationem quoq̄ fallacem & deceptione plenam composueritis.

Jaspis. כַּדְכֹּד Cadchod lapis precios⁹. Quē trāslatio nra hyaspidē vocat. Esa. 54. Et ponā hyaspidē propugnacula tua. In alio vero loco trāslator posuit ipsum nomen hebraicū. Ezech. 27. Et sericū & codchod ppposuerūt in mercato tuo.

Pila. כַּדּוּר Cadur. pila. sphera. Esa. 22. Quasi pilā mittet te in terram. vbi deficit littera caph similitudinis que ponitur pro quasi: propter euphoniam ne littera caph geminetur. & in eodē. 29. Et circūdabo te quasi sphera in circuitu tuo. Ponitur etiam

Pretium. כִּידוֹר Chidor pro prelio· vt Iob. 15. Sicut rex qui paratur ad prelīū: eo quod in prelio globus militū circundabat regem quasi sphera.

Sic. כֹּה Co. sic. ita. hic. illic. huc. illuc. hinc. illinc. Gen. 15. Sic erit semen tuū. & in eo. 32. Sic loquimini domino meo esau. & in eodem. Hec dicit frater tuus iacob. Pro quo hebrei legunt. Sic dicit frater tuus iacob. Exo. 5. Sic dices filiis israel. Nu. 16. Sic benedicetis filiis israel. & in eodē. 32. Nōne ita fecerunt patres vestri. 1. Reg. 3. Hec faciat tibi deus & hec addat. pro quo hebrei legūt. Sic faciat tibi deus & sic addat. Et vbicūq̄ in prophetis legimus: hec dicit dñs. Hebrei legūt. sic dicit dominus. & aliquando duplicatur littera caph. & dicitur

Sic. כָּכָה Cácha. vt Exo. 12. Sic aūt comedetis illū. & in eo. 29. Omnia que precepi tibi facies super Aarō & filiis ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et facies Aaron & filiis eius sic: iuxta omīa que precepi tibi. Nu. 11. Sin aūt aliter tibi videtur. Pro quo he. le. Et si sic tu facies mihi. Ester. 6. Sic honorabitur quēcūq̄ rex voluerit honorare. Eccl's. 11. Sic nescis opa dei. Canti. 5. Quia sic adiurasti nos. Est etiam predicta dictio

כֹּה Co. aduerbium loci. i. hic. huc. illuc. hinc. illinc. vel temporis. vt Gen. 22. Ego & puer illuc vsq̄ properantes. & in eodem. 31. Pone hic coram fratribus meis. Exo. 2. Cūq̄ circunspexisset huc atq̄ illuc. Nu. 11. Quantum vno die confici potest ex omni parte castrorū. pro quo hebrei le. Quasi via vnius diei hinc: & quasi via vnius diei illinc in circuitu castrorū. & est sensus sicut in littera nostra. 3. Reg. 18. Cūq̄ se verteret huc atq̄ illuc. Significat etiam tempus presens. vt Exo. 7. Et vsq̄ ad presens audire noluisti.

Illuc. Hic. Huc. Illuc. Hinc. Presens tempus.

Caligare. כָּהָה Caha. caligare. obscurare. obscurari. corripere. contristare. debilitari: aut infirmari. Gen. 27. Et caligauerūt oculi eius. Deut. 34. Non caligauit oculus eius. 1. Reg. 3. Et oculi eius caligauerant. Iob. 17. Caligauit ab indignatione oculus meus. Nañ. 3. Non est obscura cōtritio tua. Zach. 11. Et oculus eius dexter tenebrescens obscurabitur. Significat etiam corripere vel cōtristare aut infirmari. 1. Reg. 3. Et non corripuerit eos. Esa. 42. Non erit tristis nec turbulentus. i. non cōtristabitur. Ezech. 21. Et infirmabitur oīs spiritus. & inde

Obscurari

Obscurus. כֵּהֶה Cheha. i. obscurum vl' tenebrosum. vt Leuit. 15. Si obscurior fuerit lepra & non creuerit. & in eodem Et cicatrix subobscura. & in eo. Et ipsa lepre species fuerit subobscura. & in eodē. Si deprehenderit subobscurum album lucere in cute. Ponitur ēt pro fumigante. Esa. 42. Et linū fumigans nō extinguet. Quod alii obscurū & tenebrosum trāstulerūt. vt ait btūs Hieronym⁹ in explanationibus sup predicto loco. Pōitur etiam p merore vel tristitia. Esa. 61. Pallium laudis pro spiritu meroris.

Corripere. Cōtristare. Infirmari

Subobscura. Fumigās.

Merot. כֵּהֶל Cahel. in lingua chaldaica significat posse siue valere. Dañ. 2. Vere potes mihi indicare somnium. & in eo. 5

Posse.

Non poterunt nec ſcripturam legere.

כָּהַן Cahan.miniſtrare.ſ.in ſacris. ſacerdotio fungi. ſacerdotē ordinari.Exo.28.vt ſacerdotio fungatur mihi.& in eodē. In quibus ſanctificatus miniſtret mihi.& in eo. Sanctificabiſq; illos vt ſacerdotio fungantur mihi. & in eo.35. Vt fungūtur officio ſuo in ſacris.Nu.15. Cōſecratis manib⁹ vt ſacerdotio fungerētur.& in eo. Functiq; ſunt ſacerdotio eleazar & ithamar. Pōitur ēt pro decorare.vt Eſa.61. Tāq; ſponſum decoratū corona.i.tanq; ſpōſus qui more ſacerdotis decoratur corona atq; aliis veſtibus p̄cioſis atq; pulcherrimis: ſicut exponūt hebrei.& inde כֹּהֵן Gohen.i.ſacerdos. miniſter.vel ille qui preeſt ſacris.Geñ.14. Erat autē ſacerdos dei altiſſimi.& in eo.41. Deditq; ei vxorē Aſenez filiā putipharis ſacerdotis heliopoleos.Exo.2. Erāt aūt ſacerdoti madian ſeptē filie.Leuit.4. Si ſacerdos peccauerit. Et in eo.6. Veſtietur tunica ſacerdos.& in eo.15. Adducetur ad Aron ſacerdotē. Deut.17. Nolens obedire ſacerdotis imperio. Ps.109. Tu es ſacerdos in eternū. Hiere.52. Saraiam ſacerdotē primū & ſophoniā ſacerdotē ſecūdū. & in plurali כֹּהֲנִים Gohanim. Geñ.47. Preter terrā ſacerdotum que a rege tradita fuerat eis. Leuit.21. Loquere ad ſacerdotes filios Aaron.2. Reg.8. Sadoc & abiathar erant ſacerdotes. 4.Reg.10. Et notos & ſacerdotes. Iob.12. Qui ducit ſacerdotes inglorios. Oſee.6. Particeps ſacerdotū. Accipitur ēt pro magno vl̄ principali.vt.2.Reg.8. Filii aūt dauid ſacerdotes erant.i.primi & principales ad manū regis. vt habetur 1.Paralip.18.vbi dī. Porro filii dauid primi ad manum regis.2.Reg.20. Hira aūt hiraites erat ſacerdos dauid.i.primus & principalis in domo regia.ſicut exponunt hebrei. Quia nō erat de gñe ſacerdotali.& inde כְּהֻנָּה Cehuna.i.ſacerdotiū. Nu.16. Vt vobis etiā ſacerdotiū vendicetis. & in eo.25. Et erit tā ipſi & ſemini ei⁹ pactū ſacerdotii ſēpiternū.

Sacerdotio fungi. Miniſtrare

Decorare.

כֹּהֵן Sacerdos

כְּהֻנִּים Sacerdotes.

כְּהֻנָּה Sacerdotium.

כְּנוֹא כְּנִין Feneſtre.

כָּוָה Cōburere.

כְּוִיָּה Aduſtio.

מִכְוָה Exuſtio. Cōbuſtio.

כֹּחַ Fortitudo.

Principales.

Primus.

Robur.

Virtus.

Fructus.

כַּח Chameleō

כוּל Capere.

Continere

כנוא Chaua.in ligua chaldaica ſignat feneſtrā.& in plāli כְּנִין Chauin. Dañ.6. Et feneſtris apertis in cenaculo ſuo.

כָּוָה Caua.cōburere.exurere. Prouer.6. Vt nō plāte comburantur eius. Eſa.43. Cū ambulaueris in igne nō cōbureris.& inde כְּוִיָּה Ceuiia.i.cōbuſtio vel aduſtio. vt Exo.21 Pedē pro pede aduſtionē pro aduſtione. Scribitur etiam cū mem in p̄cipio.& dicitur מִכְוָה Michua.i.cōbuſtio. Leuit. 13. Caro aūt & cutis quā ignis exuſſerit. Pro quo he.le. Caro aūt in cuius cute fuerit exuſtio ignis.& in eo. Plaga combuſtionis eſt.& in eo. Quia cicatrix eſt combuſture.

כֹּחַ Coach.fortitudo.virtus.robur.& cōiter ſcribitur ſine vau. Geñ.49. Tu fortitudo mea & principium doloris mei. Exo.15. Dextera tua dñe magnificata eſt in fortitudie. Deut.8. Fortitudo mea & robur manus mee. Iob.3. Ibi requieuerūt feſſi robore.& in eo.9. Sapiēs corde eſt & fortis robore.& in eo.26. In fortitudine ei⁹ repēte maria cōgregata ſunt.& in eo.30. Quorū virt⁹ manuū mihi erat p̄ nihilo. Ps.22. Aruit tāq; teſta virtus mea. Ps.28. Vox dñi in virtute. Ps.37. Dereliquit me virt⁹ mea. Ponitur ēt p̄ fructu vl̄ fructu: qui dicitur virtus & fortitudo terre. Iob.31 Si fruct⁹ eius comedi abſq; pecunia. Itē כַּח Coach.i.aīal immundum. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Chameleon. Leuit.11. Chameleon & ſtellio & lacerta.

כּוּל Col.capere.cōtinere.poſſe.ferre.ſuſtiere.ſuſtētare.nutrire.paſcere. & cōmuniter ſcribitur cū iod in medio loco vau.3.Reg.7. Duo milia batos capiebat.& in eo.8. Qñ altare eneū qđ erat corā dño min⁹ erat & capere nō poterat holocauſtum. 2.Paralip.4. Capiebatq; tria millia metretas. Hiere.2. Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas q̄ cōtinere non valēt aquas. Ezech.21. Vt interfictas & fulgeas. Pro quo hele. Vt capias ſiue cōtineas.i.vt ſis capaciſſim⁹ interfectiōis & fulgeas: ſic enim exponitur ab hebreis. Et ſimilis dictio habetur infra in eodē.23.vbi dicitur. Que eſt capaciſſima ebrietate. Significat ēt ſuſtinere vel ſuſtentare.vt Hiere.6. Laboraui ſuſtinēs. Ioel.2. Quis ſuſtinebit eū. Itē ponitur pro appēdere.vt Eſa.40. Quis appēdit trib⁹ digitis molē terre. Pōt ēt legi ſuſtinuit trib⁹ digitis. Alii vero legunt & mēſus eſt.& ſcribitur in predicto loco cū caph & lamed tñi. Et aliq̄n duplicātur predicte due lr̄e & dī כִּלְכֵּל Chilchel.i. cape.ſuſtinere.ſuſtētare.diſpēſare. paſcere. alere. enutrire. 2.Paralip.6. Si celū & celi celorū te nō capiunt. Prouer.18. Spūs viri ſuſtentat imbecillitatē ſuam. Hiere.20. Ferre nō ſuſtinēs. Malach.3. Et quis poterit cogitare diē aduēt⁹ ei⁹. Pro quo he.le. Et quis ſuſtinebit diem aduentus ei⁹. Significat etiā paſcere vel alere aut enutrire. Geñ.45. Ibiq; te paſcā.& in eo.47. Et alebat eos omnēq; domū patris ſui. 2.Reg.19. Prebuit alimenta regi cū moraretur in caſtris.3. Reg.18. Et pauit eos pane & aqua.& in eo.20. Et filii iſrael recenſiti ſunt & acceptis cibariis p̄fecti. Zach.11. Et q̄d ſtat nō enutriet. Significat etiā diſponere vel diſpenſare. Ps.111 Diſponet ſermones ſuos in iudicio.. Et btūs Hieronymus in p̄ſalterio iuxta he.ve.trāſtulit. Diſpenſabit verba ſua in iudicio.& ſecūdū aliquos hebreos inde deriuatur כִּילַי Chilai. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fraudulentum. De quo vide infra in dictione כִּיל Chil.

Suſtinere.

Appēdere

כִּלְכֵּל

Capere Suſtētare.

Suſtinere

Paſcere Alere.

Accipere cibaria Enutrire

Diſponere.

Diſpēſare. כִּילַי Fraudulētus.

כּוּן Chun. parare.prepare.dirigere.formare.firmare. cōfirmare.ſtabilire. Geñ.45. Et inſtrue conuiuiū.i.para vel prepara conuiuiū.& in eo. Illi vero parabāt munera. Exo. 25. In locū quem preparaui tibi. Nu.23. Et para totidē vitulos.1.Reg.7. Preparate corda veſtra dño.& in eo.13. Iam nūc preparaſſet dñs regnū tuū. 2.Paralip.12. Nō prepauit cor ſuū.& in eo.27. Eo quod direxiſſet vias ſuas. & in eo. 29. Et ecce expoſita ſunt oīa corā altari dñi.pro quo he.le. Et preparauimus: & ecce oīa corā altari dñi. & in eo. 31. Vt prepararent oīa horrea in domo dñi.& in eo.35. Et prepa rate vos p̄ domos & cognatiões veſtras. & in eo. Preparatūq; eſt miniſteriū. & in eo. Sibi aūt & ſacerdotibus poſtea parauerūt. Eſdre.7. Parauit cor ſuū vt inueſtigaret legem. Iob.39. Quis preparauit cornuo eſcā. Ps.7. Et in eo parauit vaſa mortis. Ps.67. Paraſti in dulcedie tua paupi deus. Ps.101. Et ſemen eorū in ſeculū dirigetur. Ps.102. Dñs in celo parauit ſedē ſuā. Ps.118. Vtinā dirigantur vie mee.& in eo. Greſſ⁹ meos dirige ſecūdū eloquiū tuū. Ps.140. Dirigatur oratio mea ſicut incēſum in conſpectu tuo. Ps.146. Et parat terre pluuiā. Prouer.19. Parata ſunt deriſoribus iudicia. Eſa.14. Preparate filios eius occiſiōi. & in eo.16. Et preparabitur in mia ſoliū.& in eo.30. A rege preparata. pro q̄ he.le. Etiā regi preparatur. Hiere.24. Poſiti ante templum dñi.i.parati vel preparati. Ezech.28. In die qua cōditus es preparata ſunt.& in eo.38. Prepara & inſtrue te & oēm multitudinē tuā. vbi ponitur ēt pro inſtruere. Itē pōitur pro valere. vt Iudi.12. Eādem lr̄am ſpicā exprimere nō valēs. pro quo he.le. Et nō valebat loqui ſic.i.nō poterat dicere ſebolet. vel ſic. Et nō dirigebatur vel nō inſtruebatur ad loquendum.i.nō recte loquebatur ſicut ei dicebatur. Significat ēt formare. vt Iob.31. Et formauit me in vulua vnus. Sed etiā in predicto loco hebrei legūt. Et parauit nos in vulua vn⁹. Significat etiā firmare vel cōfirmare. aut ſtabilire vel robo rare. vt.1.Reg.20. Nō ſtabilieris tu neq; regnū tuū. 2. Reg. 5. Qñ confirmaſſet eū dñs regem.& in eo.7. Et firmabo regnū eius. 3.Reg.2. Et firmatū eſt regnum eius nimis. Et in eo.3. Cōfirmatū eſt igitur regnū in manu ſalomōis. Prouer.4. Et oēs vie tue ſtabilientur. Ezech.4. Et obfirmabis faciē tuā ad eā. Scribitur etiā aliq̄n cū duplici nun.ſ. quādo

Parare.

Prepare

Dirigere.

Valere.

Formare.

Stabilire. Cōfirmare Firmare.

Obfirmare

est verbum quarte cõiugationis.vt Exo.15.Sanctuariũ tuũ dñe firmauerũt manus tue. Iob.8.Et diligenter inuestiga patrũ memoriã.Pro quo he.le.Et prepara siue dirige.s.te ad inuestigationẽ patrũ.Ps.7.Et dirigens iustum.Ps.9.Parauit in iudicio thronũ suũ. Ps.10.Parauerunt sagittas suas in pharetra.Ps.23.Et sup flumina prepauit eũ.Ps.36.A domino gressus hominis dirigentur.Ps.89.Et opa manuum nostrarum dirige.Prouer.24. Et prudẽtia roborabitur.i. stabilietur vel cõfirmabitur.Esa.51.Et parauerat ad perdẽdum.& in eodem.62. Donec stabiliat & donec ponat ierusalẽ laudem in terra.& inde נָכוֹן Nachõ.i.rectũ siue certum aut preparatum vel firmum.Gen̄.41. Firmitatis indicium est.Pro quo he.le. Quia firmũ vel certũ est verbum. Exo. 8.Non potest ita fieri.Pro quo hebrei legunt.Non est rectũ ita fieri. Et in eodem.34.Esto paratus mane.Deut.17. Et verum esse reperies. Pro quo hebrei legũt. Et ecce veritas: paratum vel certum verbũ .s.est.i. Reg.23. Et reuertimini ad me ad rem certam.Et in eodem.26.Et didicit quod illuc venisset certissime. Nec.8. Mittite partes eis qui non preparauerant.i.qui non habẽt paratum vel preparatũ.Ps.50. Et spiritum rectum innoua in visceribus meis.Ps.56. Paratum cor meum deus paratum cor meum. Ps.92.Parata sedes tua ex tũc. Osee.6.Quasi diluculũ preparatus est egressus ei⁹.Scribitur etiã cũ he in fine & dicitur נְכוֹנָה Nechona. Ps.5.Quoniam non est in ore eorum veritas. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nõ est emñ in ore eorũ rectũ. Inde נֵן Gen aduerbium .i. recte.Sic. Ita.similiter.pariter.Nu.27.Iustam rem postulant filie Salphaad. Pro quo he .le. Recte siue rectum filie Salphaad loquuntur.& in eo.36.Recte trib⁹ filiorũ Ioseph locuta est. 4.Reg.7.Non recte facimus.Eccls.8.Et laudantur in ciuitate quasi iustorũ operũ.pro quo he.le.Et laudantur in ciuitate quasi recte operentur.Hiere.8. Nemo quod bonum est loquitur.i.quod rectũ est.& in plurali נְכֵחִים Genim.i.recti.Beatus hieronymus transtulit Pacifici.Gen̄.42.Pacifici venimus.& in eo. si pacifici estis. Est etiã נֵן Ghen aduerbium similitudinis .i. ita. sic. similiter. sicut. Gen̄.1. Et factum est ita.& in eo.25.Si sic mihi futurũ erat.& in eodem. 43.Si sic necesse est.Exo.1.Tanto magis multiplicabantur & crescebant.Pro quo he.le.Sic multiplicabantur & sic crescebant.& in eo.7.Feceruntq; moyses & Aaron sicut preceperat dñs.& in eo.Feceruntq; similiter malefici.& in eo. 10.Sic dñs sit vobiscum. Iudi.21.Alias aũt non repererunt quas simili modo traderent.pro quo he.le.Et non inuenerunt eis sic vel similiter.i.non inuenerũt certum numerum mulierũ secũdũ numerũ virorũ.2.Reg.18.Non sicut tu vis. 3.Reg.7.Et in iũcturis similiter desuper.& in eo.Pariterq; habebat vnũ cubitũ & dimidiũ. Ester.7.Vt hec auderet facere.i.vt sic auderet facere. Ps.1.Nõ sic ipii. Esa.33. Sic erit malus tuus vt dilatare signũ non queas.& in eo.51.Et habitatores eius sicut hec interibũt.pro quo he.le.Sic interibũt vel similiter interibunt.Hiere.23.Et fortitudo eorum dissimilis.Pro quo he.le.Et fortitudo eorũ nõ sic: vel nõ similiter. Osee.11.Sic abierunt a facie eorũ. Et aliqñ preponitur ei littera lamed & dicitur לָכֵן Lachẽ.i. Propterea siue ideo. Idcirco.vt Gen̄.4.Nequaq; ita fiet sed omis qui occiderit cain septuplũ punietur.Pro quo he.le.Ideo siue propterea omnis qui occiderit cain. Et in eo .30. Dormiat tecum hac nocte.Pro quo he.le. Propterea siue ideo dormiat tecũ hac nocte.Iob.20.Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi.& in eodem.32.Ideo dicam audite me. & in eodem.37. Ideo timebunt eum viri. Esa.5.Propterea captiuus duct⁹ est populus meus.& in eodem.Propterea dilatauit infern⁹ animam suam.& in eodem.29.Propterea hec dicit dominus ad domum iacob. Soph.2.Propterea viuo ego dicit dominus. Preponitur etiam ei littera Beth & dicitur בֵּכֵן Bechen. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit Tunc.vt Ester. 4.Et tunc ingrediar ad regem. Eccls.8. Vidi impios sepultos.pro quo hebrei legunt. Et tũc siue & interdum vidi impios sepultos.Et aliqñ prepõitur ei dictio עַל Al.& dñ עַלכֵּן Alcen.i.propterea.ideo.idcirco.quã ob rem. Gen̄.2.Quã obrẽ relinquat homo patrẽ suũ & matrẽ.& in eo.11. Idcirco vocatum est nomen loci illius babel.& in eodem. 16.Propterea appellauit puteum illum puteum viuentis. & in eodem.18. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. & in eodem.29.Et idcirco appellauit nomen eius leui. & in eodẽ.38. Quia nõ tradidi eam sela filio meo. Pro quo he.le. Quia propterea nõ tradidi eã sela filio meo.i.propterea fecit hoc scel⁹ quia nõ tradidi eã sella filio meo.Ps.1. Ideo nõ resurgũt ipii in iudicio.Ps.41. Propterea mẽor ero tui de terra iordanis.Eccls.8.Absq; timore vllo filii hoim perpetrant mala.Pro quo hebrei legunt Propterea cor filiorum hominum impletur in eis ad faciendum mala.i.impletur malicia & nequitia.Cãti.1. Ideo adolescẽtule dilexerũt te. Abach.1.Propter hoc lacerata ẽ lex.& i eo.Propterea egreditur iudiciũ puersũ.Et a ꝑdicta dictiõe deriuatur מָכוֹן Machon.i.firmitas.basis. habitatio.sedes.Exo.15.Firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְכוֹנָה Mechona.3.Reg.7. Et fecit decem bases eneas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas.& in eodem. Et ipsum opus basiũ interra file erat & in eodem. In summitate autem basis erat quedam rotunditas.Zach.5.Et ponatur ibi super basim suam. Dicitur ẽt כַּן Can.i.basis.Exo.30. Facies & labium eneum cũ basi sua. & in eodem.31.Et omnia vasa eorum labium cum basi sua. Ponitur etiam pro sede vel gradu.vt Gen̄.40. Et restituet te in gradum pristinum.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur כַּנָּה Cana.Ps.79.Et perfice eam quã plantauit dextera tua.Pro quo hebrei legunt. Et basim vel sedem quam plantauit dextera tua. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Et radicem quam plãtauit dextera tua.& inde תְּכוּנָה Thechuna.i.sedes siue habitatio.Pro quo beatus Hieronymus transtulit solium. Iob. 23. Et veniam vsq; ad solitũ eius. Item כַּוָּן Cauan .i.torta siue placenta.& solum inuenitur in numero plurali.s.כַּוָּנִים Cauanim. Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi.& in eodem.44. Nunquid sine viris nostris fecimus ei placentas. Item כִּיּוּן Chiun.i.imago. Amos.5.Et imaginem idolorum vestrorum.Et aliqui hebrei dicunt ף significat idolum saturni. Eo quod saturnus in lingua arabica sic nominatur.

כּוֹס Cos.calix.scyph⁹. Gen̄.40.Tuli ergo vuas & expressi in calicem.& in eodem.Et tradidi poculum pharaoni. Pro quo hebrei legunt.Et tradidi calicem in manu pharaonis.Ps.10.Pars calicis eorũ.Ps.22.Et calix meus inebriãs. Ps.74. Quia calix in manu domini. Ps.115. Calicem salutaris accipiã.Hiere.25.Sume calicẽ vini furoris. Threñ. 4.Ad te quoq; ꝑueniet calix.& in plurali כּוֹסוֹת Cosoth. Hiere.35.Scyphos plenos vino & calices. Item כּוֹס Cos.nomen est auis.Pro quo beatus Hieronymus transtulit bubonem.Leuit.11.Et accipitrem iuxta genus suum : bubonem & mergulum.Ps.101.Factus sum sicut nycticorax in domicilio.Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit.Factus sum quasi bubo solitudinum.

כּוּר Cur.fornax.caminus. Deut.4. Vos autem tulit dominus & eduxit de fornace ferrea egypti:vt hñet pp'm. Prouer. 27.Quomodo probatur in conflatorio argentũ.

Roborare.
Firmitas
Firmum
Rectum
Paratus.
Certum
Paratum
Preparatus
Veritas
Rectum
Recte.
Recti.
Pacifici
Ita.
Sic.
Sicut
Similiter.
Pariter.
Ideo.
Propterea.
Idcirco
בֵּכֵן Tunc.
עַלכֵּן Quãobrẽ. Idcirco Propter
מָכוֹן firmissimũ
מְכוֹנָה Basis.
כֵּן Basis.
Gradus. כַּנָּה
Radix. תְּכוּנָה Solium.
כַּוָּן כַּוָּנִים Placente
כִּיּוּן Imago
כּוֹס Calix.
כּוֹסוֹת Scyphi.
כּוֹס Bubo. Nicticorax
כּוּר Fornax

Camiaus. & in fornace aurum. Esa. 48. Elegi te in camino paupertatis. Ezech. 22. Et ferrum & plumbū in medio fornacis. Et

כּוֹר in eo. Vt cōflatur argentū in medio fornacis. Item כּוֹר Cor

C. orus. ideſt Corus. Genus menſure. 3. Reg. 5. Viginti millia coros

כְּחֹרָה tritici in cibum domui eiꝰ. Inde כְּחֹרָה Mechora. Pro quo

Radix beatus Hieronymus tranſtulit Radicem vel natiuitatem. Ezech. 16. Radix tua & generatio tua de terra canaā. & in eodem. 21. In terra natiuitatis tue iudicabo te. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat habitationē ſiue coloniam.

כּוּשׁ Cus. propriū nomē eſt filii Cham. Geñ. 10. Filii autem

Cus. cham cus & meſraim. Et ab eo dicta eſt ethiopia que

Ethiopia hebraice dicitur. Cus. vt Geñ. 2. Circuit oēm terram ethiopie. Ps. 67. Ethiopia preueniet manus eiꝰ deo. & inde כּוּשִׁי

Ethiops. Cuſi. i. ethiops. vt. 2. Paralip. 14. Et egreſſus eſt contra eos zara ethiops. & in titulo. Ps. 7. vbi dicitur. Sup verba ethiopis filii gemini. & ſecūdū hebreos vocatur ibi ſaul ethiops: eo quod nō potuit mutare cor ſuum ne odiret dauid: ſicut nec ethiops poteſt mutare pellē ſuā. Hiere. 15. Si mutare po

כּוּשִׁים teſt ethiops pellē ſuam. & in plurali כּוּשִׁים Cuſim. 2. Para-

Ethiopes. lip. 14. Exterruitq; dñs ethiopes. & in eo. Fugeruntq; ethiopes. Scribitur etiā cū duplici iod. & dicitur כֻּשִׁיִּים Cuſiim.

כֻּשִׁית vt Amos. 9. Nunqd non vt filii ethiopū vos eſtis mihi. & in genere feminino כֻּשִׁית Chuſith. i. ethiopiſſa. Nu. 12. Pro-

Ethiopiſſa pter vxorem eius ethiopiſſam. Et dicūt hebrei q̄ ethiopes & madianite & iſmaelite idē ſunt. & ideo vxor moyſi dicitur in predicto loco ethiopiſſa quāuis eſſet madianitis.

כָּזַב Cazab. mentiri. fruſtrari. fallere. deficere. Nu. 23. Non

Mentiri eſt deus quaſi homo vt mētiatur. 4. Reg. 4. Noli men-

Fruſtrari. tiri ancille tue. Iob. 24. Quis me pōt arguere eſſe mētitū. & in eo. 40. Ecce ſpes eius fruſtrabitur eū. Ps. 77. Et in lingua ſua mētiti ſunt ei. Ps. 88. Si dauid mētiar. Ps. 115. Oīs homo mendax. Prouer. 14. Teſtis fidelis nō mentietur. Et

Deficere. in eo. 30. Et arguat te & inueniaris mendax. Significat etiā deficere vel ceſſare. Eſa. 58. Et ſicut fons aquarū cuius non deficiūt aque. Geñ. 38. Quo nato parere vltra ceſſauit. Hebrei tñi dicunt q̄ in predicto loco eſt nomē proprium loci. & legunt ſic. Et erat in chezib qñ peperit eū. Beatꝰ Hieronymus in libro de hebraicis queſtiōibꝰ ſuper predicto loco ſic ait. Verbū hebraicū hic p loci vocabulo poſitū eſt: qđ aquila pro re tranſtulit dicēs. Et vocauit nomē eius ſela: & factū eſt vt mentiretur in partu poſtq̄ genuit eū. Poſtq̄ enī genuit ſela ſtetit partus eius: chezib ergo non nomen loci ſed

כְּזִב mendaciū dicitur. vñ & in alio loco ſcriptum eſt. mentietur

Mendaciū opus oliue. i. fructū oliua nō faciet. hec Hieronymꝰ. & inde כְּזִב Cazab. i. mendaciū. Ps. 4. Et queritis mendaciū. Pro-

כְּזָבִים uer. 30. Vanitatem & verbū mendacii longe fac a me. & in

Mendacia plurali כְּזָבִים Cezabim. Iudi. 16. Et falſum locutus es. pro q̄ hebrei legunt. Et locutus es mihi mendacia. Prouer. 14. Et profert mendacia verſipellis. Oſee. 7. Et ipſi locuti ſunt cō tra me mēdacia. Scribitur ēt aliqñ cū aleph in prīcipio. &

אַכְזָב dicitur אַכְזָב Achzab ſiue אַכְזִיב Achzib. Hiere. 15. Facta es

אַכְזִיב mihi quaſi mendaciū aquarū infideliū. Mich. 1. Domꝰ mē-

Mendatia dacii in deceptionē regibus iſrael. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Domos Achzib in deceptionē ſiue in mēdaciū regibꝰ iſrael. Eſt eñ achzib nomē proprium loci. De q̄ habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur & ceila & achzib & mareſa. Sed tranſlatio noſtra poſuit interpretationem pro nomine.

כָּזַר Chazar. crudelis. Et additur ei littera aleph ī prīcipio.

אַכְזָר & dicitur אַכְזָר Achzar. Iob. 30. Mutatꝰ eſt mihi in cru-

Crudelis delē. & in eo. 41. Non quaſi crudelis ſuſcitabo eū. Et aliqñ

אַכְזָרִי ſcribitur cum iod in fine & dicitur אַכְזָרִי Achzari. Prouer. 12. Viſcera aūt impiorum crudelia. Hiere. 6. Crudelis eſt & non miſerebitur. & in eodem. 50. Percuſſiꝫ te caſtigatio ne crudeli. & in eodem. 50. Crudeles ſūt & immiſericordes & ide אַכְזָרִיוּת Achzariiuth. i. crudelitas. vt Prouer. 17. Ira non habet miſericordiam. Pro quo hebrei legunt. Crudelitas ire. Poteſt etiam legi ſic. Crudelitatem ira. ſ. habet. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

אַכְזָרִיוּת Crudelitas

כַּח Cōach. fortitudo. virtꝰ. robur. potētia. poteſtas. De q̄ vide ſupra in dictiōe כֹּחַ Chōaa cū vau in medio dictiōis.

כָּחַד Cachad. celare. abſcondere. occultare. latere. negare. delere. deſtruere. deſolare. percutere. Geñ. 47. Non celamus domino noſtro. 1. Reg. 3. Oro te ne celaueris me. Et in eo. Hec faciat tibi deus: & hec addat ſi abſconderis a me. & in eo. Et nō abſcōdit ab eo. 2. Reg. 18. Nequaq̄ hoc regē latere potuiſſet. Iob. 15. Sapiētes cōfitentur & nō abſcōdūt a prīb⁹ eorū. & in eo. 20. Abſcōdit illud ſub lingua ſua. Ps. 138. Nō ē occultatū os meū a te. Sigñat ēt negare. Iob. 6 Nec cōtradicā ſermonibꝰ ſancti. i. nō negabo ſermōes ſācti. Significat ēt deſtruere vl̄ delere. aut deſolare ſeu ſuccidere vel percutere. Exo. 23. Quos ego cōteram. i. deſtruam vel diſperdam. Iob. 4. Aut quādo recti deleti ſunt. & in eo. 15. Habitabit in ciuitatibꝰ deſolatis. & in eo. 22. Nōne ſucciſſa eſt erectio eorū. 2. Paralip. 32. Et percuſſit omnem virum robuſtum & bellatorem.

Celare. Ebſcōdere Latere Occultare Negare Conterere Diſpōere. Delere. Deſolare Succidere Percutere

כָּחַל Cachal. Linire. Circunlinire. Ezech. 23. Circunliniſti ſtibio oculos tuos.

כָּחַל Circūlinire

כָּחַשׁ Cachas. negare. mentiri. deficere. Geñ. 18. Negauit ſara. Leuit. 6. Negauerit pximo ſuo depoſitū. Deut. 33. Negabunt te inimici tui. Ioſ. 24. Ne forte negare velitis & mentiri domino deo veſtro. 2. Reg. 22. Filii alieni reſiſtent mihi. Pro quo hebrei legunt. Filii alieni mentientur mihi ſiue negabunt mihi. Ps. 17. Filii alieni mētiti ſunt mihi. Ps. 65. Mentiētur tibi inimici tui. Eſa. 59. Peccare & mētiri contra dominū. Oſee. 4. Maledictū & mendaciū & homicidium. Pro quo hebrei legunt. Maledicere & mentiri ſiue negare: & interficere. & in eodem. 9. Et vinū mentietur eis. i. deficiet. Abach. 3. Mentietur opus oliue. Zach. 13. Et nec operientur pallio ſaccino vt metiantur. Ponitur etiam pro immutari. Ps. 108. Et caro mea mutata eſt propter oleū Hebrei tñi dicūt q̄ in p̄dicto loco ſignificat mareeſcere vel extenuari. Vnde ipſi legūt. Et caro mea marceſcit ſiue extenuatur a pinguedine ſiue ab oleo. Iob. 16. Vbi nos legimꝰ. Et ſuſcitatur falſiloquus aduerſus faciē meā cōtradicēs mihi. Ipſi legūt. Et ſuſcitatur in me macies meas ſiue tenuitas mea in faciē meā teſtificatur. Vnde premittitur. ruge mee teſtimonium dicūt contra me. Poteſt etiā intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Inde כָּחַשׁ Cachas. i. negatio mendaciū ſiue mendax. Ps. 58. Et de execratione & mendacio annūcia būtur. Eſa. 50. Filii mēdaces filii nolētes audire legem dei. Oſee. 7. In malicia ſua letificauerunt regē & mēdaciis ſuis principes. & in eo. 10. Comediſtis fructū mendacii. & in eodem. 11. Circūdedit me ephraim in negociatione. Debet legi in negatione vel in mendacio.

Deficere. Mutari Marceſcere

כָּחַשׁ Negatio. Mendaciū

כִּי Chi. Quia. qm̄. q̄. enim. quidē. cū. qñ. ſi. Geñ. 2. Quia in ipſo ceſſauerat ab oīi opere ſuo. & in eo. 4. Qm̄ occidi virū in vulnꝰ meū. & in eo. 5. Quia tulit eū dñs. & in eo. 11. Quia ibi cōfuſū eſt labiū vniuerſe terre. & in eo. 20. Quia propheta eſt. & in eo. 21. Quia in iſaac vocabitur tibi ſemē. & in eo. 26. Qm̄ potētior nobis factꝰ es. & in eo. 32. Qm̄ ſi cōtra deū fortis fuiſti. Exo. 8. Qm̄ nō eſt ſicut dñs deꝰ nr̄. & in eo. 23. Quia nō dimittet cū peccaueris. Ps. 1. Qm̄ nouit dñs viā iuſtorū. p̄s. 17. Quia cuſtodiui vias dñi. p̄s. 23. Quia ipſe ſup maria fundauit eū. Dañ. 9. Quia receſſimus a te. & aliqñ ſignificat qđ vl̄ quidē. Geñ. 1. Et vidit deꝰ hucē q̄ eēt q̄ bona. & in eo. 12. Quare nō indicaſti mihi q̄ vox tua eſſet. q

Negatio. Quia. Quoniam

Et in eo.15.Qđ posse ſſurus ſum eī. Exo.23. Quod ſi audieris vocē eius.& in eo. Quod tibi certe erit in ſcādalum. Iob.9. Vere ſcio q̄ ita ſit.& in eo.40. Quod influat iordanis in os eius. Itē ponitur pro enim vel quidē. Geñ.2. Non enim pluerat dñs deus.& in eo.8. Aque enim erāt ſup vniuerſam terrā.& in eo.16. Dixit eñ ꝓfecto hic vidi. Exo.10. Eſt eñ ſolēnitas dñi dei noſtri.& in eo.14. Dñs eñ pugnat pro eis. Et in eo.16. Ignorabāt enim quid eēt.& in eo.34. Populus eñ dure ceruicis eſt. Nu.15. Verbū eñ dñi cōtemſſit.1.Reg.21. Et quidem ſi de mulieribus agitur. Iob.14. Tu quidē greſſus meos dinumeraſti. Threñ.3. Nō eñ humiliauit ex corde ſuo. Itē ſignificat cū vel qñ. Geñ.4. Cū operatus fueris eam.& in eo.30. Qñ placiti tps aduenerit. Exo.7. Cū dixerit vobis pharao oñdite ſigna. Deut.6. Cū interrogauerit te filius tuus.& in eo.7. Cū vero introduxerit te dñs deus tuus in terrā. & in eo.12. Qñ dilatauerit dñs deus tuus terminos tuos.& in eodē.13. Qñ audieris vocem dñi dei tui. Ioſ.17. Cū ſubuerteris cananeū. Prouer.23 Qñ ſederis vt comedas cū principe.& in eo.26. Qñ ſubmiſerit vocem ſuā. Ponitur ēt pro ſi. Exo.1. Si ingruerit cōtra nos bellū.& in eo.25. Si ſeruieris diis eorū. Deut.4. Si genueris filios ac nepotes. Ps.12. Qui tribulāt me exultabunt ſi motus fuero. Ps.22. Nā & ſi ambulauēro in medio vmbre mortis. Prouer.23. Si eñ percuſſeris eū virga non morietur. Item ponitur pro vt. Geñ.38. Quid dabis mihi vt fruaris cōcubitu meo. Iudi.8. Vt dem? exercitui tuo panes. Ponitur ēt aliqñ relatiue. vt. Geñ.48. Qui maior natu erat. Iob.41. Nō quaſi crudelis ſuſcitabo eū. pro quo hebrei le. Nō ē crudelis qui ſuſcitet eū. Pōitur ēt pro ſed. Ioſ.17. Sed tranſibis ad mōtē. Ponitur ēt pro quāuis. vt in eo. Quē dicis ferreos habere curr? & eſſe fortiſſimū. Pro quo he.le. Quāuis curr? ferreos habeat & quāuis ſit fortiſſim?. Et qñ ꝑponitur dictiōi אִם Im. & dicitur כִּי אִם Ci im. tūc ambe dictiones ſignificāt niſi. Sed.quia ſi. Qđ ſi. Geñ.32. Niſi benedixeris mihi. Deut.16. Sed in loco quem elegerit domin?. Ps.1. Sed tanq̄ ventus quē proiicit vētus. Eſa.59. Sed iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos & deū veſtrum. Hiere.37. Sed & ſi percuſſeritis omnē exercitū chaldeorū. 1.Reg.14. Quia ſi ſuper ionathā filium meū factū eſt. Hiere. Si laueris te nitro. pro quo he.le. Quia ſi laueris te nitro. i. quāuis laueris te nitro. Threñ.3. Quia ſi abiecit: & mē ſerebitur.& aliquādo preponitur ei lra he.& dicitur הֲכִי Hachi.& eſt dictio dubitatiua. i. num quia. nūquid. vt Geñ.29 Num quia frater meus es gratis ſeruies mihi. 2. Reg.9. Putas ne eſt aliquis q̄ remāſerit de domo ſaul. i. nūquid eſt aliquis. Iob.6. Nunquid dixi afferte mihi. Reperitur ēt affirmatiue pro iuſte ſiue vtiq̄. Geñ.27. Iuſte vocatū eſt nomē eius iacob. 2. Reg.23. Et inter tres nobilior. Pro quo he.le. Et de tribus vtiq̄ nobilior.

Enim.

Quidem Cum. Quando

Si.

Ne. Nū.

Sed.

Quāuis.

Niſi. Sed.

Quia ſi

Num

Nunquid.

Iuſte.

Vtiq.

כִּיד כִּידוֹן Chid. interitus. interfectio. Iob.21. Videbunt oculi eī? interfectionē ſuā.& inde כִּידוֹן Chidō. i. clype?. ſcutū. haſta ſiue lancea: 1.Reg.7. Et clypeus ereus tegebat humeros eius. Iob.39. Vibrabit haſta & clypeus. Hiere.50. Arcū & ſcutū apprehēdāt. Significat ēt lāceā ſiue haſtā. vt Iob.41. Et deridebit vibrātē haſtā. Ioſ.8. Leua clypeū qui in manu tua eſt. Pro quo he.le. Extende lanceā ſiue haſtā que in manu tua eſt. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. ſ. haſtam. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

Infectio. Clypeus Scutum.

Haſta. Lancea.

כִּיל כִּילַי Chil. fraudulentus.& additur in fine lra iod.& dr Chilai. Eſa.32. Nec fraudulētus vocabitur maior.& in eodem. Fraudulenti vaſa peſſima. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat auarum ſiue parcum.

Fraudulētus.

כִּים Cim, nomē ſtelle vel cōſtellationis ſtellarum. & additur he in fine. & dicitur כִּימָה Cima. pro quo beat? Hieronymus trāſtulit Hyadas: ſiue pliadas. Iob.9. Qui fecit arcturū & oriona & hyadas & interiora auſtri. & in eo.38. Nūquid cōiungere valebis micātes ſtellas pliadas. In alio vero loco traduxit arcturū. Amos.5. Facientē arcturū & orionē & cōuertētem in mane tenebras.& aliqui hebrei dicunt q̄ ſunt ſeptem ſtelle in fine ſigni arietis.

Hyades Pliades Arcturus

כִּיס Cis. marſupiū. ſacul?. Deut.25. Nō habebis in ſaculo tuo diuerſa pondera. Et pro pōdere ponitur in hebreo lapis. Prouer.1. Marſupiū vnū ſit oīum noſtrū. & in eo.16. Et opera eius lapides ſeculi. Debet legi ſacculi. i. oīa pōdera ſacculi. Nā vt ſupra dictū eſt in hebreo aliqñ ponitur lapis pro pondere. Eſa.46. Qui confertis aurum de ſacculo.

Sacculus Marſupiū

כֵּיף Ceph. petra. ſaxū. rupes. Iob.30. In cauernis terre. vel ſup glareā. pro quo he.le. In cauernis terre & petrarū. Hiere.4. Et aſcenderunt rupes.& inde in euāgelio cephas interpretatur petra. Iohānis.1. Tu vocaberis cephas qđ interpretatur petrus. vnde petrus dicitur a petra.

Petra. Rupes. Cephas

כִּיוֹר Ciior. cōcha. ſiue labrū. i. vas in quo erat aqua ad lauādum. Exo.30. Facies & labrū eneū cum baſi ſua. Et in eo.38. Fecit & labrū eneū cum baſi ſua. 2. Paralip.4. Fecit quoq̄ cōchas decem. Pōitur ēt pro lebete. 1.Reg.2. Et mittebat eam in lebetem. Significat ēt כִּיוֹר Ciior fornacē vel caminū. Zach.12. Sicut caminū ignis in lignis.& ide כִּירַיִם Ciraim. i. inſtrumētū in quo ſuſtentātur olle ad ignem poſite. Pro quo beat? Hieronym? trāſtulit. Chytropodes. Leuit.11. Siue clibani ſiue Chytropodes deſtruentur.

Labrum. Cōcha. Lebes Caminus. Chytropodes.

כַּבָּה Cacha. Sic. Ita. De quo vide ſupra in dictiōe כה Co.

כִּכַּר Cicar. torta. maſſa. talentū. De q̄ vide infra poſt dictionem כַּר Char.

Talentum

כָּל Col. omnis. totus. vniuerſus.& eſt communis generis & vtriuſq̄ numeri. De quo vide in dictione ſequenti.

כָּלַל Calal. cōplere. cōſumare. perficere. Ezech.27. Ipſi cōpleuerūt pulchritudinē tuam.& inde כְּלִיל Celil. ſiue כָּלִיל Calil. i. totū. cōſumatū. pfectū. itegrū. Exo.28. Facies & tunicā ſuperhumeralis totā hyacithinā. 1. Reg.7. Holocauſtū integrū dño. Threñ.2. Heccine eſt vrbs quā dicūt ꝑfecti decoris. Ezech.15. Quia perfecta erat in decore meo. & in eo.18. Perfectus decore. Ponitur ēt pro totali combuſtiōe aut pro holocauſto. Leuit.6. Et tota cremabitur in altarī.& in eo. Omīe eñ ſacrificiū ſacerdotum igne conſumetur. Deut.13. Et cum ipſa ciuitate ſuccēdes: itavt vniuerſa cōſumas. Iudi.20. Et flāmas in ſublime ferri. Pro quo he. le. Et ecce aſcēdit totalis exuſtio ciuitatis vſq̄ ad celū. Pōitur etiā pro holocauſto. Ps.50. Tūc acceptabis ſacrificiū iuſtitie oblationē & holocauſtū. Itē כָּלִיל Calil. i. penitus. totaliter. Eſa.2. Et idola penitus cōterentur.& inde מְכֻלָּל Michlol. i. veſtis varia ſeu multifariā. Ezech.23. Indutis veſte varia.& in eo.27. Ipī negociatores tui multifariā.& ide מִכְלָל Michlal. i. ſpecies pulchritudo oñīmoda. Ps.49. Ex ſion ſpecies decoris eī?. Sed beatus Hieronym? in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. De ſiō ꝓfecto decore.& inde כְּלוּל Chelul. pro quo btūs Hieronymus trāſtulit. Deſponſationem. Hiere.2. Et charitatē deſpōſationis tue.& inde כַּלָּה Cala. i. ſponſa ſiue nurus. Cāti.4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſpōſa. Eſa.49. Et circūdabis tibi eos ſicut ſpōſa. Significat ēt nurū. vt Geñ.38. Neſciebat eñ q̄ nurus ſua eēt. 1.Reg.4. Nur?aūt ei? vxor phinees. Ezech.22. Socer nurū ſuā polluit. Mich.7. Nurus cōtra ſocrū ſuū.& ide כֹּל Col. i. oīs. totus. cūctus. vniuerſus.& eſt cōmunis gñis & vtriuſq̄ nūeri. Geñ.1. Viditq̄ deus cūcta que fecerat.& in eo.2. Ex omni ligno paradiſi comede.& in eodem.3. Et terram comedes, cunctis diebus vite tue.& in eodem.4. Omnis qui

Complere Totum Integrū. Perfectū. Totalis cōbuſtio. Holocauſtum. Penitus Veſtis varia. Species deſpōſatio Sponſa Nurus. Cuncta Omnis

Omneo. occiderit cain. & in eodem.24.Ex omnibus bonis ei⁹ portans secum.& in eodem.41.Omnesq; prouincie veniebāt

Omnia. Omne. Totum. in egyptum.Exo.24.Omnia que locutus est dominus faciemus.& in eodem.33.Ego ostendam tibi omne bonum meum.Leuit.2.Ac totum thus.Deut.6.Diliges dominum deū tuum ex toto corde tuo.4.Reg.8. Et omnia bona damasci.i.ex oībus bonis damasci. Ester.5. Cum hec oīa habeam.Ps.1.Et oīa quecūq; faciet prosperabūtur.Ps.15.Oēs declinauerūt.Ps.118.Quoniā oīa seruiūt tibi. & in eo.Clamaui in toto corde meo.Ps.150. Oīs spūs laudet dñm.prouer.4.Et vniuerse carnis sanitas.& i eo.10.Et vniuersa delicta operit charitas. & in eo. Vniuersa propter semetipm

Vniuersa. operatus est dñs.Hiere.1.Et vniuersa que mandauero tibi loqueris. Itē pōitur pro quicquam vel pro aliquid. Leuit.

Quicq; 5.Nec sāguinem nec adipem oīno comedetis.i.nec quicq; sanguinis vel adipis comedetis.4.Reg.4.Non habeo ancilla tua quicq; in domo. Et aliquando significat nullum si ue nihil.s.cum precedenti negatione vel sequenti.Exo.20

Nullum Nihil. Non facies omne opus in eo.i.nullū opus facies in eo. Nu. 10.Nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man.2. Reg.12. Pauper autem nihil habebat omnino.& in lingua chaldai

כֹּלָא ca scribitur cū aleph in fine & dicitur כֹּלָא Cholla. Dan.2.

Omnia. Quomodo ferrum cōminuit & domat omnia. & componitur cum pronominibus hoc modo כֻּלִּי Culli.i.totus ego כֻּלֵּךְ Cullech.i.totus tu.כֻּלּוֹ Cullo.i.totus ille siue omnis ille.כֻּלָּנוּ Cullanu.i.omēs nos. כֻּלְּכֶם Cullechē .i.omnes vos כֻּלָּם Cullam.i.omnes illi siue vniuersi illi.Et aliquādo scribitur cum he & dicitur כֻּלָּהֶם Culaham.i.omēs ipsi aut vniuersi illi.2.Reg.23.Quasi spine euellentur vniuersi.i.vniuersi illi.& in genere femínino mutat mem in nun.& dicitur כֻּלָּן Cullan.i.omnes ille.Scribitur etiam aliquādo cum he in fine.& dē כֻּלָּנָה Cullána. Gen. 42. In me hec omīa mala reciderunt.& aliquando scribitur cum duplici he. Et dicitur כֻּלָּהָנָה Cullahana.3.Reg.7.Fusura vna & mensura sculpturaq; consimili.pro quo hebrei legunt.Fusura vna &

מְכֻלּוֹת mensura vna & sculptura vna omnibus illis.& Inde מְכֻלּוֹת

Omnia. Mechloth. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit omīa.2. Paralip.4. Omnia de auro purissimo facta sunt. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat vasa. De quo vide infra in dictione כָּלָה Cala.

כָּלָא Cala.prohibere.vetare.cessare.claudere.Gen.8.Et p

Prohibef hibite sunt pluuie de celo.Exo.36.Sicq; cessatum est a muneribus offerendis.Pro quo hebrei legunt. Et prohibit⁹ est popul⁹ ab oblatione.i.a muneribus offerendis.Nu. 11.Domine mi moyses prohibe eos.Ps.39.Ecce labia mea non prohibebo.& in eodem.Tu autem domine ne lōge facias miserationes tuas a me.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Tu domiue non prohibebis misericordias tuas a me.ps.87.Traditus sum & nō egre

Claudere. diebar.Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Clausum & non prodeuntem.Ps.118.Ab omni via mala prohibui pedes meos.Hiere.32.Et hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis iuda.Et sequitur in hebreo. Clauserat enim eum sedechias rex iuda. Aggei .1. propter hoc super vos prohibiti sunt celi ne darēt rorem:

כְּלָא & terra prohibita est ne daret germen suū.& inde כְּלָא Ce-

Carcer. le siue כְּלוֹא Calu.i.clausura siue carcer. Esa.42. De domo carceris sedentes in tenebris.& in eodem. Et in domibus carcerum absconditi sunt.Hiere.37.Ipse enim prepositus erat sup carcerē.& in eo.Quia misistis me in domū carceris.& in eo.52.Et eduxit eū de domo carceris. & in eo. Et

מִכְלָא mutauit vestimēta carceris eius.& inde מִכְלָא Michla.i.oui

Caula. le siue caula vbi pecora clauduntur.Ps.77. Et sustulit eum de gregibus ouiū. Pro quo hebrei.le.Et tulit eū de caulis siue de ouilibus ouium.Scribitur ēt cū he in fine loco aleph. vt Abach.3.Abscindetur de ouili pecus.& inde כְּלְאַיִם Cis-

Ouile. כִּלְאַיִם laim.i.mixtim:siue mixtio duarū specierū vel diuersarum rerū.Leuit.19.Iumenta tua nō facies coire cū alterius generis animantib⁹:agrum tuū non seres diuerso semine: ve stē q̄ ex duob⁹ texta est non indueris.Pro quo he.le. Iumē

Mixtio. tum tuū nō facies coire mixtione:agrū tuū non seres mixtione.& vestis mixtim.s.de lana & lino contexta nō ascendat sup te. Vbi in hebreo ter ponitur predicta dictio.Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

כֶּלֶב Cheleb.canis.Exo.11.Apud oēs aūt filios israel non

Canis. mutiet canis. Deut.23.Nec precium canis.1. Reg.17. Nunquid ego canis sum.& in plurali כְּלָבִים Chelabim.Ps.

כְּלָבִים Canes. 21.Quoniā circūdederūt me canes. Esa.56. Et canes muti nō valētes latrare. Item כְּלוּב Chelub.i.canistrū. Beatus Hie-

כְּלוּב Canistrū. ronymus trāstulit vncinū. Amos.8. Et ecce vncinus pomorū. Significat etiā locū ex virgultis cōtextū in quo aues seruantur vel capiuntur.Pro quo beatus Hieronymus trāstu-

Uncinus. lit decipulā.Hiere.5.Sicut decipula plena auib⁹.Est ēt

Decipula. כֶּלֶב Caleb nomē propriū viri.Nu.13.De tribu iuda caleb filiū

כָּלֵב Caleb. Iephone. & inde כָּלִבִּי Calibi.i.vir de gñe caleb.1. Reg. 25.Erat aūt de gñe caleb.

Vir de genere caleb. כָּלָה Cala.perficere.cōplere.cōsumare.finire.cessare.cōsu-

כָּלָה mere.delere.dispdere.deficere.expectare: seu desiderare.prohibere.Gen.2.Igitur perfecti sunt celi & terra.

Perficere Cōplere. & in eo.Cōpleuitq; deus die septimo opus suū. & in eo.28 Vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerint.& in eo.24 Cūq; ille bibisset.pro quo he.le.Et cōpleuit dare ei potum & in eo. Donec cūcti bibant. Pro quo he.le. Donec cōpleāt vel perficiāt bibere.& in eo.41.Igitur trāsactis septē vbertatis annis. Pro quo he.le.Et cōpleti siue finiti sunt septem vbertatis anni. Exo.5. Cōplete opus vestrū. & in eo.39. Perfectū est igitur omne op⁹ tabernaculi.Nu.7.In die quo cōpleuit moyses tabernaculū. Deut.26.Q̄ si cōpleueris decimā cūctarū frugū.1.Reg.20.Scito quia cōpleta est malitia eius.3.Reg.8.Cūq; cōplesset salomō orās.2.Paralip.7.Cōpleuitq; salomon domū dñi.Iob.36.Cōplebunt dies suos in bono.Ps.71. Defecerūt hymni dauid filii iese.pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Cōplete sunt orationes dauid filii iese.Hiere.8.Finita est estas. &

Finire. in eo.43.Factū est aūt cū cōplesset hieremias loquens ad populū.& in eo:44.Donec penit⁹ cōsūmātur.Ezech.45 Eo q̄ cōsumpsi eos in ira mea.Itē significat cessare.Nu.27 Vt q̄escāt q̄rele eorū a me.i.vt cessēt nec finiātur.2. Reg.14.

Cessare. Cessauitq; rex dauid psequi absalō.Itē significat dispdere aut delere vel cōsumere.Exo.33.Ne forte dispdā te in via.

Dispdere. Delere. Nu.16.Vt eos repēte dispdā.& in eo.25.Vt nō ipe delerem filios israh. Iob.7.Et cōsūpti sūt absq; vlla spe.Ps.75.De me

Cōsumere. dio sinu tuo in finē.Pro q̄ btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.trāstulit. Ad mediū sinū tuū cōsumēs.Ps.118.Paulomin⁹ cōsumauerūt me in terra.Esa.10. Et consumabitur indignatio.& in eo.49.Fortitudinē meā cōsumpsi.Hiere. 14.Et ego cōsumā eos.& in eo.16.Et gladio & fame consumētur.& in eo.49.Donec cōsumā eos.Malach.3.Et vos filii iacob nō estis cōsumpti.& aliq̄ scribitur cū aleph in fine loco he.Dañ.9.Vt cōsumatur preuaricatio. Itē significat deficere.Deut.28.Et deficientib⁹ ad cōspectū eorum to-

Deficere. ta die.3.Reg.17.Hydria farine nō deficiet. Ps.68. Defecerunt oculi mei dum spero in deum meū. Ps.70. Cum defecerit virtus mea ne derelinquas me.Ps.118. Defecit in salutari tuo anima mea. & in eodem. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum.Hiere.14.Defecerūt oculi eorū.Threñ.3.

Quia non defecerunt miserationes eius. Item significat expectare vel desiderare. Iob. 31. Et oculos vidue expectare feci. Ps. 83. Concupiscit & deficit aia mea in atria dñi. p quo he. le. Concupiscit & desiderat anima mea ad atria domini siue in atria dñi. 2. Reg. 14. Cessauitq; rex dauid persequi absalom. pro quo he. le. Et desiderauit dauid egredi ad Absalom. Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra. vt supra dictū est. Item significat prohibere siue claudere. vt Gen. 23. Nullusq; te phibere poterit. 1. Reg. 6. Vitulosq; earum concluserunt domi. i. phibuerunt exire. Et in eo. 25. Quę phibuisti me hodie ne irē ad sanguinē. Et aliqñ scribitur cū aleph loco he. vt. ps. 118. Ab omni via mala phibui pedes meos. & de hoc vide supra in dictione כָּלָא cala. cum aleph in fine. & inde כָּלָה cala. i. consumatio. Esa. 10. Cōsumationem enim & abbreuiationē dñs deus exercitu um faciet. Ezech. 11. Consumationē tu facis. Soph. 1. Quia cōsumationē cū abbreuiatione faciet. Ponitur ēt aduerbialiter. i. cōsumate siue perfecte. vt Exo. 11. Post hec dimittet vos & exire compellet. pro quo he. le. Post hec dimittet vos & cū dimiserit cōsumate siue perfecte eiiciet vos hinc. & ē sensus sicut in lra nostra. & aliqñ scribitur cum tau in principio & dicitur תְּכָלָה Thichla. i. cōsumatio. ps. 118. Omnis cōsumatiōis vidi finem. scribitur ēt cū tau ī fine & dicitur. תַּכְלִית Thachlith. i. finis siue cōsumatio. vt Iob. 28. Et vniuersorū finē ipe cōsiderat. Ps. 138. pfecto odio oderā illos i. fine vel cōsumatiōe odii oderam illos. & inde כְּלָיוֹן Cilaion. i. consumatio. Esa. 10. Consumatio abbreuiata inundabit iustitiā. & inde כְּלִי Cheli. i. vas siue instrumētū. Arma. ornamentū. vestis. Gen. 24. Prolatisq; vasis argenteis & aureis: ac vestibus dedit ea rebece. Exo. 22. Si quis comēdauerit alicui pecuniā aut vasa. Et in eo. 25. Omne pōdus candelabri cū vniuersis vasis suis habebit talentum auri. Leuit. 6. Vas fictile in quo cocta est confringetur: q; si vas eneū fuerit. Et in eo. 15. Et vbicūq; sederit. pro quo he. le. Et oē vas in quo sederit. i. ois sedis vel sella aut instrumentum in quo sederit. & in eo. vas fictile cōfringetur. & ī eo. Vas aūt ligneū lauabitur aqua. Nu. 19. Et mittet aquas viuas sup eos in vas. & in eo. 35. Si quis ferro percusserit. p q; he. le. Si quis vase ferreo. i. instrumento ferreo percusserit. Et in eo. Si ligno percusserit. Pro quo hebrei legunt. aut si vase ligneo. i. instrumento ligneo percusserit. Deut. 23. Foras autem ne feras tecum. pro quo hebrei legunt. Et in vase tuo ne reponas. sed beatus hieronymus transtulit sensū. Ester. 1. Et aliis atq; aliis vasis cibi inferebantur. Ps. 2. Et tanq; vas figuli confringes eos. Esa. 22. Omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorū. i. instrumentum musicum. Et in eo. 32. Fraudulenti vasa pessima sunt. & in eodem. 54. Omne vas quod fictum est cōtra te. Significat etiam arma. Gen. 27. sume arma tua. & ieodē. 49. Vasa iniquitatis bellantia. i. arma iniquitatis. Pōitur etiam pro veste. vt Deut. 22. Non induetur mulier veste virili. Esa. 61. Et quasi sponsam ornatam monilibus suis. pro quo hebrei legunt. Et quasi sponsam ornatam vasis suis. i. vestimentis vel ornamentis suis. Et etiam instrumenta cuiuscūq; rei dicūtur in hebreo vasa eius. vt Ps. 70. confitebor tibi in vasis psalterii. Esa. 13. Dominus & vasa furoris eius. Zach. 11. sume tibi vasa pastoris stulti. & inde מְכֵלוֹת Michloth. i. vasa secundum hebreos. 2. Paralip. 4. Omnia de auro purissimo facta sunt. pro quo he. le. vasa de auro. potest etiam signāre oīa sicut est in littera nostra. de quo vide supra in dictione כְּלַל Calal. & inde כְּלָיוֹת Celaioth. i. renes siue renūculi. Leuit. 3. Et duos renes. & in eo. Et reticulū iecoris cū renūculis. Iob. 10. reposita ē hec spes mea in sinu meo. pro quo he. le. Cōsumati siue pfecti sunt renes mei ī sinu meo. De quo vide Burgen. in additiōibus sup p dicto loco. ps. 15. Increpuerūt me renes mei. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. ps. 138. Quia tu possedisti renes meos. Hiere. 11. Qui pbas renes & corda. & solū inuenitur in nu. plu. Ponitur ēt p medulla. Deut. 32. Cum medulla tritici. Et dicūt hebrei q; ponitur ibi pro granis tritici: eo quod in figura assimilantur renibus. Item כַּלָּה Calla. i. spōsa. siue nurus. De quo vide supra in dictione כָּלַל Calal.

כָּלַח Calach. Senū vel senecta. beatus hieronymus transtulit. abūdātiā. s. dierū: qd est idem qd senecta. Iob. 5. Ingredieris ī abūdātia sepulcrū. & ī eo. 30. Et vita ipa putabātur īdigni. i. lōgiori vita. p quo he. le. sup ipos pūt senecta. כִּלְכֵּל Cilcal. sustinere. sustentare. Enutrire. De quo vide supra in dictione כּוּל Chol.

כָּלַם Calā. erubescere. reuereri. cōfundi. siue cōfūdere. molestare. Nu. 12. Nōne debuerat saltē septē diebus rubore suffundi. 1. Reg. 20. Eo qd confudisset eū pater suus. 2. Reg. 10. Erāt enī viri cōfusi turpiter. Iob. 11. A nullo cōfutaberis. i. cōfūderis. ps. 39. Et reuereātur qui volūt mihi mala. ps. 73. Ne auertatur humilis factus confusus. Hiere. 3 noluisti erubescere. Et in eo. 6. Et erubescere nescierunt. & in eo. 14. Cōfusi sunt & afflicti. pro quo he. le. Cōfusi sunt & erubuerūt. & in eo. 31. Cōfusus sū & erubui. Ezech. 36. Confundemini & erubescite. Itē significat molestare. 1. Reg. 25 Nunquā eis molesti fuimus. & in eo. boni satis fuerunt nobis & nō molesti. Iudi. 18. Et nullo eis penitus resistente. i. nullo molestante. & inde כְּלִמָּה Celimma. i. verecūdia. cōfusio. opprobriū. ps. 68. Operuit cōfusio faciē meā. Prouer. 18. Stultū se esse demōstrat & cōfusione dignū. Hiere. 20. Opprobrium sempiternū. quod nulla obliuiōe delebitur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantibus. pro quo he. le. Faciem meā nō abscondi ab opprobriis vel cōfusiōibus. vbi ponitur כְּלִמּוֹת Celimmoth in nūero plurali.

כֶּלֶף Celaph. Instrumentum dolatorium. Et solum inuenitur in numero plurali. s. כַּלַּפּוֹת Celaphoth. Ps. 73. In securi & ascia deiecerūt eā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. bipenni et dolatoriis deraserunt.

כָּמַהּ Cama. Desiderare. Cōcupiscere. quādo. quod. siue quātum. Ps. 62. Quā multipliciter tibi caro mea. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Desiderauit ad te caro mea. Significat ēt quādo. aut quot. Ps. 34. Dñe quādo respicies. Ps. 118. Quot sunt dies serui tui. Iob. 13. Respōde mihi quātas habeo iniquitates Zach. 2. Et videam quanta sit longitudo eius & quanta latitudo eius.

כְּמוֹ Cemo. sicut. tanq; . Iob. 19. Quare psequimini me sicut deus. ps. 28. Et comminuet eas tanq; vitulū libani. ps. 57. sicut cera que fluit auferentur. Et in eo. Sicut viuentes sic in ira. ps. 62. Sicut adipe & pinguedine repleatur aia mea. & cōponitur cū pnominibus hoc modo כָּמוֹנִי Camóni. i. sicut ego. כָּמוֹךָ camócha. i. sicut tu. 3. Reg. 22. sicut ego sum ita & tu. pro quo he. le. sicut ego sicut tu. Esa. 38. sicut ego hodie. כָּמֹהוּ Camóhu. sicut ille. Exo. 9. qualis nō fuit in egypto. p quo he. le. Sicut ille nō fuit in egypto. כָּמֹנוּ Camónu. i. sicut nos. Gen. 34. Si volueritis esse similes nostri. i. sicut nos. כְּמוֹכֶם Cemochem. sicut vos. Iob. 12. Et mihi est cor sicut & vobis. כְּמוֹהֶם Cimohem sicut illi.

כֶּמֶז Cumaz. Ornamentū muliebre. Beatus hieronymus transtulit Murenulas. Nu. 31. Dextralia ac murenulas.

כֶּמֶן Camon. cyminū. Esa. 28. Seret git & cyminū sparget Et ī eo. Nec rota plaustri super cyminū circuibit. Item

Expectare. Desiderare. Prohibere. Claudere. כָּלָה cōsumatio. Finis. Perfectū. כְּלִי Vas. Arma. Vestis. Monile. כְּלִמָּה Confusio. Opprobrium. כְּלָיוֹת Renes. כֶּלֶף Scilla. כָּלַם Erubescere. Confundi. Reuereri. כָּמַהּ Desiderare. כְּמוֹ Tanq;. כָּמֹנִי sicut ego. כֶּמֶז Murenule. כֶּמֶן Cyminum. Medulla. כָּלָּה Sponsa. כַּלַּח Senectus. כִּלְכֵּל Sustinere. כְּלִמּוֹת Increpatio. כֶּלֶף Ascia. Dolatoria. כָּמַהּ Quā multipliciter. Desiderat Quando. Quot. Quāte. Quanta. כְּמוֹ sicut. כָּמֹנִי sicut ego. כֶּמֶז murenule. כֶּמֶן Cyminum.

מְלֹמֵן Thesaura. מִכְמָן Michmā.i.thesaurus absconditus.Dañ.11. Et dominabitur thesaurorum auri & argenti.

כֶּמֶס Conditum כֶּמֶס Camus.reconditum siue absconditū. Deut. 32.Nōne hec cōdita sūt apud me.& solū iuenitur i p̄dicto loco.

כָּמַר Incalescere. Cōmoueri Exurere. Cōturbare כָּמַר Camar.incalescere.exurere.cōmotum siue cōturbatū esse.Gen. 43.quia cōmota sunt viscera eius. Pro quo he.le.Quia incaluerūt miseratiōes eius:siue commote sunt miserationes eius.Threñ.5.Pellis nr̄a quasi clibanus exusta est. Osee.11.Pariter cōturbata est penitudo mea.i.cōmota ē penitudo mea.Item כָּמָר Camar.i.edituus siue minister templi vel altariū.Et solū inuenitur in nu. plu. s. כְּמָרִים Cemarim. Osee.10.Et edituí eius super eū exultauerūt.Soph. 1.Et noīa edituorū cū sacerdotibus. Pōitur ēt pro aruspicibus.vt.4.Reg.23. Et deleuit aruspices quos posuerunt reges iuda. Item מִכְמָר Michmar.i.rete aut retiaculū.siue illaqueatū.p̄s.140.Cadent in retiaculo eius peccatores. Esa. 51.Sicut orix illaqueatus.Abach.1.Et congregauit in rete suū.Scribitur ēt cū tau i fine & dicitur מִכְמֹרֶת Michmóreth Esa.19.& expandentes rete super faciem aquarum.

כְּמָרִים Editui. מִכְמָר Aruspices מִכְמֹרֶת Retiaculū Illaqueatus. מִכְמֹרֶת Rete.

כֵּן Cinifeo. כֵּנִים Cen.sic.ita. De quo vide supra in dictione כֵּן Cun. Item כִּנִּים Cinim.i. cinifes. Exo.8.Et sint cinifes in vniuersa terra egypti. Et solū iuenitur i nu.plu.& in p̄dicto loco. Scribitur ēt sine iod & dr̄ כִּנָּם Cinam.vt in eo.Et facti sunt cinifes in hominibus & in iumentis.

כִּנִּים Cinifeo. כִּנָּם Cinifes.

כָּנָה Equare. Assimilaſ. כָּנָה Chana.Equare.assimilare. Iob.32. Et deū homini nō equabo. Esa.44.Et i noīe israel assimilabitur. hebreī tñ dicūt q̄ signāt cognominare.vnde in p̄dicto loco ipi legunt.Et in noīe israel cognominabitur.Et in eo.45. Assimilaui te & nō cognouisti me.pro quo he.le. Cognominaui te & nō cognouisti me.Ponitur ēt p̄ subsistere. Iob.32. Nescio enī quādiu subsistā.& ēt in predicto loco he.le.quia nescio cognominare.potest ēt deriuari a dictiōe כֵּן Cun: que signāt firmare vel subsistere sicut est in littera nostra. vel a dictiōe כָּנָה Cana que signāt sedē vel basim aut radicē

Subsiſtek.

כְּנוּת Consilium Cōsiliator כְּנוּת Cenauath.in lingua chaldaica signāt cōsiliū siue cōsiliatorē.Esdre.4.Et reliqui qui erant in consilio eorum.Et in eodem.Et reliqui cōsiliatores eorū.& dicūt hebrei q̄ significat cetum seu congregationem hominum.

כְּנֵמָא huiuscemodi. Taliter. כְּנֵמָא Cenema.in lingua chaldaica significat huiuscemodi.siue taliter.aut hoc modo.Esdre.4.Scripserunt epistolam vnā de ierusalem huiuscemodi.Et in eodem. 5. Et ita diximus eis.i.taliter.& in eo.Huiuscemodi autē sermonem responderunt nobis.

כָּנַס Cōgregaſ Coaceruaſ Colligereſ כָּנַס Canas.congregare.colligere.coaceruare. 2. Paralip. 22.Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Ester.4. Vade & congrega omnes iudeos.Ps.32. Cōgregās sicut in vtre aquas maris. p̄s.146. Dispersiones israel congregabit.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argētū & aurū. Et in eo.5.Et tempus colligendi lapides.Esa.28.Et palliū breue vtrūq̄ operire non potest.pro quo hebrei legunt .Et pallium breue cum colligitur.idest cum colligitur ad operiendum vnum non potest alium operire.Vnde beatus hieronymus transtulit sensum. Inde

מִכְנָסַי Femialia. מִכְנָסַי Michnese.idest femoralia seu feminalia.Exo.28.Facies & feminalia linea. Leuit.16.Feminalibus lineis verenda celauit.Ezech.44.Et feminalia linea erunt in lumbis eorum. Et solum inuenitur in numero plurali.

כָּנַע Humiliare כָּנַע Canaa.Humiliare.conterere.erubescere. reuereri. vt Iudi.3.Humiliatusq̄ est moab in die illo sub manu israel.& in eo.4.Humiliauit ergodeus in die illo iabin regē Canaī. Iudi.8.Humiliatus est aūt madiā corā filiis israel. 3.Reg.21.Nōne vidisti humiliatū Achab corā me:quia igitur humiliatus est.2.Paralip.33.Et quia humiliati sunt a uersa est ab eis ira dñi.Et in eo.Et egit penitentiā valde corā deo.i.humiliatus est corā deo valde.Nee.9. Et humiliasti corā eis habitatores terre.p̄s.106.Et humiliatum est in laboribus cor eorū. Itē significat cōterere.Deut.9.Qui cōterat eos. significāt ēt erubescere vel reuereri.Leuit.26. Donec erubescat incircūcisa mens eorū.2.Paralip.33. Et non est reueritus facie dñi sicut reueritus est Manases pater eius Itē כְּנַעַן Cenáan.nomē propriū viri.s.filii Cham. Gen.10. Filii āt cham chus & Mesraim & phut & canaā.& ab eo dicta est terra canaā.Gen.11. Vt irent in terrā canaā. p̄s.104. Tibi dabo terrā canaā. Et inde כְּנַעֲנִי Cenaani.i. cananeus. vt Gen.13.cananeus & pherezeus habitabant in terra illa. Et in eo.38.Filiam hominis cananei. signāt ēt mercatorē vel negociatorē aut institorem.vt Iob.40.Et diuident illū negociatores.Esa.23.Institores eius iclyti terre. Zach. 14.Et nō erit mercator vltra in domo dñi. Vnde illud qd habetur Prouer.31.cingulum tradidit cananeo. hebrei legūt.Et cīgulū tradidit mercatori vl negociatori. & Ezech. 17.Et trāsportauit eā in terrā canaā. Quod hebrei exponunt in terra negociationis vel mercationis. vnde subditur in vrbe negociatorū posuit eū. Osee.12. Canaā in manu eius statera dolosa.pro quo he.le.Mercator seu negociator in manu eius statera dolosa. Vnde beatus hieronymus in suis explanatiōibus super ꝓuerbia .capitulo vltimo sic ait.Bene etenim nomine canaā qui gentiliū populū ꝓcreauit & interpretatur cōmutator cōuersa ad fidem gentilitas designatur:que felicissima cōmutatiōe a vitiis ad virtutes: a diabolo transmigrauit ad xp̄m. Hec hieronymus. Inde כְּנַעַת Cinaa.i.mercatio seu negociatio.Hiere. 10. congrega de terra confusionem tuam.pro quo he.le.congrega de terra negociationē tuā.i.substantiā tuā. Vnde beatus hieronymus super p̄dicto loco sic ait.precipitur ierusalem vt qd quid habet foris substantie in vrbē munitissimā cōgreget: & lōge obsidioni paret alimēta:cōgrega inquit & de foris & de terra hoc est de agris substantiā tuā siue confusionem. Quidquid enim habes cōfusione dignū est.Hec hieronymus. Potest ēt significare cōfusionē vel erubescentiam: sicut supra dictum est.

כְּנַף Ala. כְּנַף Canaph. Ala.penna. Angulus. ora. s. vestimenti. vt Exo.19.Quomodo portauerim vos super alas aquilarum. Et in eo.25.Expandētes alas & operientes oraculū. Deut.4.vel auiū sub celo volantiū.pro quo he.le. Omnis auis alate.i.habentis alas.Ruth.2.Sub cuius confugisti alas. Iob.39.Penna struthiōis similis est pennis erodii.Esa. 10.& non fuit qui moueret pennā.& in plu. כְּנָפַיִם chenaphaim.siue כַּנְפֵי chan phe.vt in aliquibus locis predictis:& Iob.39.Expandet alas suas ad austrū.Ps.77. Penne colūbe deargētate. p̄s.158.Si sumpsero pennas meas diluculo. Prouer.1. Frustra aūt iacitur rete ante oculos pennatorū. Zach.5. Et spūs in alis earū:& habebāt alas milui. Malach. 4. Et sanitas in pennis eius. Et est in hebreo cōis generis. vt patet in locis predictis. Inde verbum כָּנַף Canaph.i. auolare. Esa.30. Et nō faciet auolare a te vltra doctorem tuum. Item כָּנָף canaph.i.angulus.aut ora vestimēti. Nu.15. vt faciant sibi fimbrias per angulos quattuor palliorū. Deut.22 Per quattuor angulos pallii tui. Aggei.2. In ora vestimenti sui. Pōitur ēt pro angulo vel fine aut extremo terre. Iob 38. Et tenuisti concutiens extrema terre. Esa.11. A quattuor plagis terre.idest a quattuor angulis terre .Et in eodem 24. A finibus terre laudes audiuimus. Ponitur etiam pro templo. Dañ.9. Et erit in templo abominatio desolatiōis.

כִּנּוֹר Cithara. כִּנּוֹר Cinor.cithara. Gen. 4. Ipse fuit pater canentium in cithara & organo. Iob.30. Versa est in luctum cithara

כָּנַף Auolare. כָּנָף Angulus. Ora vestimenti. Extremus. Plaga. Finis. Templum כָּנָף Cithara.

nostra.ps.32.Confitemini dño in cithara.Ps.56. Exsurge in psalterio & cithara.& in plu. כִּנֹרִים Chinorim secundū terminationē masculinorū.siue כִּנֹרוֹת Chinoroth.secūm terminationem femininorū.3.Reg.10.Et citharas lyrasq; cantoribus.ps.136.Suspendimus organa nostra.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. suspendimus citharas nostras.Ezech.26.Et sonitus citharārū tuarū non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1. Paralip.15.Cantores in organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis.

כִּנֹרִים כִּנֹרוֹת Citare.

כָּנַשׂ Canas.in ligua chaldaica significat cōgregare .Dañ.3 .misit ad congregandos satrapas.

Congregare

כֵּס Ces.solium.sedes. De quo vide infra in dictione כִּסֵּא Cise.

כָּסַס Casas .numerare.supputare.Et scribitur cū simplici samech.Exo.12.Iuxta numerū aiarum que sufficere possunt ad esum agni.pro quo he.le.Iuxta numerum vel supputationē aiarū vniuscuiusq; iuxta esum suum numerabitis sup agnū.& inde מְכֻסִּים Méches.i.supputatio.vel numeratio.pro quo btūs hieronymus transtulit partem.s.numeratā vel supputatā.Nu.31.Et separabis partē dño. Et in eo.Equibus in partē dñi supputate sunt oues sexcente. scribitur etiam cū tau i fine & dicitur. מִכְסָת Michsath.vt Exo. 12.Iuxta numerū aiarū q̄ sufficere possint. Leuit.27.supputabit sacerdos iuxta annorū numerū vsq; ad iubileum.

Numerare. Supputare. מְכֻסִּים מִכְסָת

כִּסֵּא Cise . Soliū.sedes.thronus.Gen.41. vno tātū regni solio p̄cedā te.Exo.11.A primogenito pharaonis qui sedet in solio eius.2.Reg.3.Et eleuetur thronus dauid.1.Paralip.29.Seditq; salomō in solio dñi . Iob.26 . Qui tenet vultum solii sui.Esa.66. Celum sedes mea est.Hiere.17.Soliū glorie altitudinis a principio.Et aliqñ scribitur sine aleph & dr̄ס Ces.vtExo.17.Quia manus solius dñi.debet legi solii dñi.pro quo he.le.Quia manus sup soliū dñi vel sup thronū dñi.suple est.Et secundū aliquos hebreos i duobus locis scribitur cū he in fine loco aleph.3.Reg.10. Qui habebat sex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat throno.Et in eo.Et sūmitas throni rotūda erat.Sed in libris hebraicis reperitur ēt in predictis locis cū aleph in fine.sicut in supradictis.Et in plu.כִּסְאוֹת Chisoth.Ps.121. Quia illic sederūt sedes in iudicio:sedes sup domū dauid. Item כֶּסֶא Cése .i.terminus siue dies constitutus vel insignis. ps .80. In isigni die solēnitatis nostre.Scribitur ēt cū he in fine loco aleph.pro quo btūs hieronymus diē plene lune trāstulit Prouer.7.In die plene lune reuersurus est.& est idem. Nā apud hebreos dies insignis phase & tabernaculorū erat in plenilunio.

Sedes. כִּסְאוֹת Sedes. כֶּסֶא Dies insignis. Dies plene lune

כָּסָה Cisa. operire.coopire.celare.abscōdere.tegere. Gen. 7. Operticq; sunt oēs montes excelsi.Et in eo.25 . At illa tollens cito palliū suū operuit se.Et in eo.38 . Operuerat enim vultū ne agnosceretur.Exo.15.Abyssi operuerūt eos.Et in eo.40.Operuit nubes tabernaculū testimonii . Nu.4.Inuoluentq; eo arcam testimonii.i. operient.Et in eo.Cumq; inuoluerint Aaron et filii eius sanctuarium.i. operuerint.Et in eo. 9.Operuit illud nubes.ps.31.Et iniustitiā meā nō abscondi.Ps.43.Cooperuit nos vmbra mortis.Ps.71.Operuit mōtes vmbra eius.ps.142. Ad te confugi.pro quo hebrei legunt. A te coopertus sum.vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem . transtulit. A te protectus sum.Prouer.10.Et vniuersa delicta operit charitas.Et in eo.12.Qui aūt dissimulat iniuriā callidus est.Pro quo hebrei legunt.Qui autem celat iniuriam callidus est.Et est sensus sicut in littera nostra.Et i eo. Homo versutus celat scientiā.Et in eo.26. Qui operit odium fraudulenter.Eccl's.6.Et obliuione delebitur nomen eius.Pro quo hebrei legunt.Et in tenebris nomen eius operietur.Esa.25.Et vestiantur vsq; ad vetustatem.i. cooperiantur.Et in eo.58.Cum videris nudū opi eum.Hiere.51 In multitudine fluctuū eius operta est.Ezech.16. Et opuisti illas.Et in eo.18.Et nudū opuit vestimēto.Et in eo.24 Vt possit operiri puluere.Et in eo.30. Et ipsam nubes operiet.Et in eo.31.Et operui eū abyssō.Et in eo.32. Et operiam cum extinctus fueris celos.Et in eo.solem nube tegam. Et inde מְכוּי Cesui.i.operimentum.velamē. Nu.4.& operient rursum velamine hyacithinarū pelliū. Et in eo.Et extendet desuper operimentū hyacithinarū pelliū. scribitur etiam cum tau in fine & dicitur כְּסוּת Cesuth.Gen.20. Hoc erit tibi in velamen oculorum.Exo.22.Ipsum est enim solum quo operitur.Pro quo he.le.Ipsum est enim operimētum eius solum.Deut. 22 . Per quattuor angulos pallii tui quo operiris.idest operimenti tui quo operiris . Iob . 24. Quibus non est operimentum in frigore. Et in eo.26.Et nullū est operimētū pditioni.Esa.50.Et saccum ponā operimentum eorum.scribitur ēt cum mem in principio & dicitur מִכְסֶה Michse.Exo.26.Facies & operimētum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis.& super hoc rursus aliud operimentum.

Tegere כִּסּוּי Velamen. Opimētū. כְּסוּת Velamen. Opimētū. Pallium. מִכְסֶה Opimētū.

כָּסַח Casach.scindere . succidere . dirumpere.Ps . 79.succensa igni & suffosa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. succensa igni & dirupta.Esa.5.Et facta sunt morticinia eorum quasi ster cora.pro quo he.le.Et facta sunt morticina eorum succisa vel dirupta.Et in eo.53.spine congregate igni cōburētur. Pro quo he.le.spine succisse vel scisse igne comburentur

Dirūpere. Succidere

כָּסַל Casal.insanire.stultum vel insipientem esse . stulte agere.Hiere.10.Pariter insipientes & fatui probabuntur.Et inde כְּסִיל Cesil.idest stultus.insipiens . ps. 48 . Simul insipiens & stultus peribunt.Ps.91.Et stultus non intelligit hec .ps.95.Et stulti aliquando sapite.Prouer.18.nō recipit stultus verba prudentie.Et in eo . Os stulti cōtritio eius.Eccl's.2.stultus in tenebris ambulat.Et in eo.4 . Stultus complicat manus suas.Et inde כֶּסֶל Cesel.i . stultitia.insipientia.vecordia.fiducia.spes.robur.fortitudo . Latus siue ilia.Iob.8.Nō ei placebit vecordia sua. ps.48.Hec via illorum scandalum ipsis . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Hec via insipientie eorū.scribitur etiam cū he in fine & dicitur כִּסְלָה Chisla.ps.84.Et in eos qui conuertuntur ad cor. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē trāstulit. Vt nō conuertātur ad stultitiā.scribitur ēt cum tau in fine & dicitur.כִּסְלוּת Cesiluth.Prouer.29 . Mulier stulta & clamosa.Item כֶּסֶל Césel.i.fiducia.spes. ps.77. Et ponant in deo spem suam.Ponitur etiam pro robore vel fortitudine.vt Iob.4. Vbi est timor tuus fortitudo & patientia tua.Et in eodem.31.si putaui aurum robur meum.sed ēt in predictis locis hebrei legunt spem vel fiduciam . Item כֶּסֶל Césel.idest latus. Iob.15.Et de lateribus eius aruina dependet.Prouer.3.Dñs enim erit in latere tuo . & in plurali כְּסָלִים Cesalim.idest latera siue ilia . vt Leuit. 3.cum adipe quo teguntur ilia.Et in eo.Cum adipe qui est iuxta ilia.Item כְּסִיל Cesil.i.sydus celeste . pro quo beatus hieronimus transtulit oriona.vt Iob.9.Qui facit arcturum & oriona . Amos.5.Facientem arcturum & oriona.In alio vero loco pro כְּסִיל Cesil posuit arcturum.Iob.38.Aut gyrum arcturi poteris dissipare.significat.ēt splendorem.Esa.13. Stelle celi & splendor earum.

Insipiētē esse. כְּסִיל Insipiens Stultus. כִּסְלָה Insipiētia כִּסְלָה Stultitia . כִּסְלוּת כֶּסֶל spes. Fortitudo Robur. כֶּסֶל Lumbi. כְּסָלִים Ilia. כְּסִיל Oriona. כְּסִיל splendor.

כָּסַם Casam.tondere.Ezech.44 . sed tondentes attondēt

Tondere

כֻּסֶּמֶת Far. כֻּסְּמִים Vicia.

capita sua. Item כֻּסֶּמֶת Cusémeth.i.far.genus frumēti. Exo 9. Triticū aūt & far nō sunt lesa. Declinatur etiā plr. כֻּסְּמִים Cusemim. pro quo beatus hieronymus transtulit viciam. Ezech. 4. Milium & viciam.

כָּסַף Desiderat

כסף Casaph.cōcupiscere.desiderare.Gen̄.51. Et desiderio erat tibi domus patris tui. pro quo he.le.Quia desiderio desiderasti ad domū patris tui.p̄s.16. Susceperunt me sicut leo paratus ad predā. p quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.transtulit. similitudo eius quasi leonis desiderantis p̄dā. Ps.83. Cōcupiscit & deficit anima mea in atria dn̄i. Iob.14. operi manuū tuarū porriges dexteram. pro quo he.le. opi siue ad opus manuū tuarū concupisces vel desiderabis. Et inde נֶכְסָף Nichsaph.i.desiderabilis siue amabilis. Soph.2. Conuenite congregamini gens nō amabilis.i.nō desiderabilis. & inde כֶּסֶף Ceseph.i.argētū.pecūia. Gen̄.13. Erat aūt abram diues valde in possessioe auri & argēti. Iob.3. Qui replent domos suas argēto. p̄s.11. Argētū igne examinatū. ponitur ēt p nomine adiectiuo. s. pro argēteo. vt Gen̄.44. Cyphum meū argēteum. Exo.3. Vasa argentea & aurea. Itē ponitur pro pecunia seu moneta: vt Gen̄.23. Pecunia digna tradat eā mihi. Exo.22. Si quis cōmēdauerit alicui pecuniā. Leuit.25. Pecuniā tuā nō dabis ei ad vsurā. Eccl̄s.10. pecunie obēdiūt oia. Inuenitur ēt i numero plurali. Gen̄.42. Et reponerēt pecunias singulorum in saccul̄s. & in lingua chaldaica dicitur כְּסַף Cesaph. siue כַּסְפָּא Caspa.i.argentū. Dan̄.2. pectus & brachia de argento. Et in eo. Et argentum & aurum.

Concupiscere. נֶכְסָף Amabilis. Desiderabilis. כֶּסֶף Argentus. Argenteꝰ Pecunia. כַּסְפָּא Argentus

כֶּסֶת Pusillus

כסת Ceseth.pusillus. Ezech.13. Ve qui consuunt pusillos sub omni cubitu manus. Et in eodem. Ecce ego ad pusillos vestros.

כְּעַן Nunc. כְּעֵנֶת In pace. Salutem dicunt. כְּעֵת salutē dicēs

כען Cean. in lingua chaldaica signāt nunc siue mō. Dan̄. 2. Et nunc ostende mihi que rogaui te. Item כְּעֵנֶת Ceeneth: aduerbiū est salutandi quod in epistolis ponebatur apud chaldeos sicut apud latinos dicitur salutē aut pacē dicere. Esdre.4. Et reliquis regionibus trans flumē in pace. Et in eo. Seruí tui qui sunt trās flumē salutē dicunt. & in eo.7. Esdre sacerdoti & scribe legis dei celi doctissimo salutē. Et aliqui scribitur sine nun & dicitur כְּעֵת Ceeth. vt in eo.4. salutem dicens & pacem.

כָּעַס Irasci. Irritare. Ad iracundiam cōcitare. Puocare.

כעס Caas.irasci.indignari.irritare.prouocare. s. ad iram. 2. Paralipo.16. Iratusq; est Assa aduersus videntem. Ps.111. Peccator videbit & irascetur. Et inde verbum secundę vel tertie cōiugatiōis. qd signāt iratū facere. siue irritare vel prouocare. s. ad irā. Deut.31. Vt irritetis eū in opa manuum vestrarū. & in eo.32. Et in abominatiōibus ad iracundiā cōcitauerūt. & in eo. Et irritauerūt in vanitatibus suis. Et in eo. Et in gēte stulta irritabo eos. 1. Reg.1. Affligebat quoq; eā emula eius. pro quo he.le. Et puocabat siue irritabat eā emula eius. Et in eo. Et sic puocabat eā. i. ad iracūdiam cōcitabat. 3. Reg.16. Vt me irritares. Et in eo. prouocātes dn̄m deū israel in peccatis eorū. 4. Reg.16. Feceruntq; verba pessima irritātes dn̄m. Et in eo.21. Et irritaret eū. & in eo.23. Ad irritādū dn̄m. Ezech.32. Et irritabo cor populorū multorū. ponitur ēt pro irridere. vt Nee.4. quia irriserūt edificātes. i. ad irā prouocauerūt. & inde כַּעַס Caas. i. ira. furor. indignatio. irritatio. meror. Deut.31. sed propter irā inimicorū distuli. Iob.5. vere stultū interficit iracūdia Et in eo.17. Caligauit ad indignationē oculus meus. p̄s.6. Turbatus est a furore oculus meus. prouer.17. Ira p̄fis filius stultus. ponitur ēt p merore vel tristitia. vt.1. Reg.1. Ex multitudine doloris & meroris mei locuta sū vsq; in p̄sēs. scribitur ēt cū sin & pūcto ceboleth in fine. vt Iob.6. Vtinā appēderētur pcā mea qb⁹ irā merui. & i eo.10. & multipli

Irridere. כָּעַס Ira. Iracundia Indignatio. Furor. Meror.

cas irā tuā aduersū me. pōitur ēt p cura. Eccl̄s.5. & in curis multis. & i erūna atq; tristitia. & i plu. כְּעָסִים ceasim. 4. Re. 23. propter irritatiōes quibus puocauerat eū manasses.

Cura. כְּעָסִים Irritatio

כַּף Caph.pugillus.palma.idest vola manus. vel planta pedis. aut phiala. De quo vide in dictione sequenti.

כַּף Palma.

כָּפַף Caphaph.curuare.incuruare. p̄s.56. icuruauerūt aiam meā. p̄s.144. Et erigit oēs elisos. i. oēs curuos vel incuruatos. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. & erigit oēs iacētes. scribitur ēt cū simplici pe. Esa. 58. Nūquid cōtorquere vt circulū caput suū. i. incuruare q̄ si circulū caput suū. Mich.6. Curuabo genu deo excelso. p quo he.le. Curuabor deo excelso. pōt ēt subintelligi genu: sicut est in lēa nra. Et inde כֶּפֶה Cipa. pro quo btūs hieronymus transtulit incuruantē. Esa.9. Incuruātē & deprauantē. Hebrei tñ dicūt q̄ signāt ramū vel virgultū. eo qd rami incuruantur versus terrā. vnde in p̄dicto loco ip̄i legūt. ramū & iuncū. & dicūt q̄ per ramū & iūcū significātur fortes & imbecilles. Iob.15. & manus eius arescet. pro quo he.le. Et ramus eius nō virescēs. pōt ēt signāre manū sicut est in lēa nostra. vt infra dicetur. Et in plu. כַּפּוֹת Capoth. pro quo beatꝰ hieronymus trāstulit spatulas. Leuit.23. spatulasq; palmarū & ramos ligni. & inde כָּף Caph.i.pugillus. palma. interior pars manus seu pedis. eo qd est recurua a parte interiori: aut phiala. Exo.9. Extēdā palmas meas ad dn̄m. Leuit. 9. Addēs in sacrificiū libamēta que pariter offeruntur. pro quo he.le. Et obtulit munus seu oblationem & impleuit pugillū ex ea. Iudi.8. Forsitan palme manuū zebee & salmana in manu tua sunt. 3. Reg.7. quātum pugillus cape potest farine. 2. Paralipo.6. Palmis in celum leuatis. Prouerb.31. Palmas suas extendit ad pauperem. Ecclesiastes.4. Melior est pugillus cum requie quam plena vtraq; manu. Ponitur etiam pro manu. vt Exo.33. Et protegam dextera mea donec transeam. Pro quo hebrei legunt. Et protegam super te manu mea seu palma mea donec transeam. Et in eodem. Tollamq; manum meam. Leuit.8. Tradensq; omnia Aaron & filiis eius. pro quo hebrei legunt. Et posuit omnia super manus Aaron & super manus filiorum eius. Et in eodem. Rursumq; susceptа de manibus eorum. 3. Reg.8 Et manus expanderat ad celum. Iob.16. Absq; iniquitate manus mee. Et in eo.29. Et digitum supponebant ori suo. Pro quo hebrei legunt. Et manum seu palmam suppone bant ori suo. Prouerb.10. Egestatem operata est manus remissa. Esa.28. Statim vt manu tenuerit deuorabit illud. & in eodem.69. ecce in manibus meis descripsi te. & in plurali כַּפַּיִם Capáim. siue כַּפּוֹת Capoth. vt in aliquibus locis p̄dictis & ēt in sequentibus. ponitur etiā pro planta pedis seu pro vestigio. Deut.28. A planta pedis vsq; ad verticem tum. & in eodem. Non valebat nec pedis vestigium figere. Esa.1. A planta pedis vsq; ad verticem. Et in eo.60. Et adorabunt vestigia pedū tuorū. 3. Reg.18. Ecce nubecula parua quasi vestigiū hominis. Et ab eius similitudine ponitur ēt p nube scd̄m he. Iob.36. In manibus absc̄ōdit lucē. pro quo he.le. nubib⁹ absc̄ōdit lucē. Threñ.3. leuem⁹ corda nra cum manibus. pro quo he.le. leuemus corda nostra ad nubes. idest sursum. Significat etiam os concauum in quo femur voluitur. Pro quo translatio nostra neruum transtulit. Gen̄.32. Tetigit neruum femoris eius. Et in eodem. Eo qd tetigerit neruū femoris eius. Itē signāt phialā siue vas cōcauū. pro q̄ btūs hiero. trāstulit mortariolū. Nu.7. mortariolū aureū appēdēs decē siclos. & in plu. כַּפּוֹת. capoth. Exo.25. parabis & acetabula ac phialas. Nu.7. Mortariola aurea duodecim. 2. paralip.24. Phiale quoq; & cetera vasa. ponitur etiam כַּפּוֹת Capoth pro pesulo ostii. vt Canti.5.

Palma. כַּפַּיִם Palme Planta. Vestigiū. Pugillus Manus. Rubes Oslemoeiꝰ Meraus. mortariolū כַּפּוֹת phiale mortariola

Pesulum ostii mei aperui dilecto meo.

Pesulum. כֶּפֶה Capha .cõprimere.extingnere.Prouer.21. Munꝰ abiconditum extinguit iram.

Extinguer כָּפַל Caphal.duplicare.Exo.26.vt sextũ saxũ in fronte tecti duplices. Ezech.21.Et duplicetur gladius ac tripli-
Duplicare cetur.Et inde כָּפוּל Caphul.i.duplicatum siue duplex. Exo.
כָּפוּל 28.Quadrangulum erit & duplex. Et inde כֵּפֶל Céphel. i.
Duplex. כֶּפֶל duplicatio. Iob.41.Et in mediũ oris eius quis intrabit. ꝑ
Duplicatio מַכְפֵּלָה quo he.le. In duplicatiõe freni eiꝰ quis itrabit.& inde מַכְפֵּלָה
Duplex. Machpela.i.duplex siueduplicata.Geñ.23.Vt det mihi spe-
lunca duplicẽ.Et in eo.Sepeliuit Abraã vxorẽ suã i spe-
כְּפֻלִּים lunca duplici.& inde כְּפֻלִּים Ciphlaim.i.duplicia.Esa.40
Duplicia. Suscepit de manu dñi duplicia pro oibus peccatis suis.

Colligere. כָּפַן Caphã.colligere.recolligere.Ezech.17. Et ecce vinea
ista quasi mittẽs radices ad eã.pro qꝺ he.le. Et ecce vitis
ista collegit radices suas ad eã siue super eã.i. recollegit ab
Fames. כָּפָן aliis locis & misit eas ad eam. Item כָּפָן Chapham .i.fames
Sterilitas. Iob.5.In vastitate & fame ridebis.

Lignum. כַּפַּס Caphis.lignũ qꝺ est inter iũcturas edificiorũ.Abach.
כַּפַּס z.Et lignũ quod inter iũcturas edificiorũ ẽ rñdebit.

Placare. כָּפַר Caphar.placare.Expiare.propiciare.orare.rogare de-
Expiare precari.auferre.delere.linire.bituminare.Geñ.32.Di-
xit enim placabo illũ muneribus.Exo.29.Per singulos di-
propiciare es ad expiãdũ.Et in eo.Et sit placabile sacrificiũ .pro quo
he.le.Quibus expiabitur siue placabitur.& in eo.Septem
diebus expiabis altare.& Leuit.14.Vt placet ꝑ eo dñm.&
in eo.23.Et propicietur vobis dñs deus vester.Et in eo.30
Et placabit super eo in generationibus vestris. & in eo.Et
ꝑpicietur aiabus eorum.Nu.35. Nec aliter expiari potest.
Deut.21.Propicius esto populo tuo israel.1.Reg.3.Idcirco
iuraui domui heli qꝺ non expietur iniquitas domus eius.
Prouer.16.Vir sapiens placabit eam.Esa.47.Quã nõ po-
teris expiare.Itẽ signãt orare aut rogare vel deprecari. vt
Deprecari Exo.30.Et deprecabitur Aaron sup cornua eius.Et in eo.
Rogare. 32.Si quomodo quiuero eũ deprecari pro peccato vestro.
Leuit.4.Rogabitꝙ pro eo & dimittetur ei. & in eo. 5.qui
Orare. rogabit pro eo offerens arietem. Et in eo. qui orabit ꝑ eo
quia nescies fecerit.Et in eo.12.Orabitꝙ pro ea sacerdos.
Auferre. Item signãt auferre vel delere.Deut.21.Et auferetur ab eis
Delere. reatꝰ sanguinis.Esa.28.Et delebitur fedus vestrũ cũ mor-
te.i.auferetur. Itẽ signãt linire vel bituminare.Geñ.6.&
Linire bi- bitumine linies intrinsecus & extrinsecus. Vbi põitur ver-
tumine. כֹּפֶרֶת bum & nomen ab eo deriuatũ.Et inde כַּפֹּרֶת Capóreth .i.
Propicia- ꝑpiciatoriũ vel cooptoriũ.Exo.25.facies & ꝑpiciatorium
torium. כֹּפֶר de auro purissimo.& inde כֹּפֶר Cópher.i.illud qꝺ datur in ꝑ
Precium. piciationẽ vel p̃ciũ.Exo.21.Quod si preciũ fuerit ei impo-
situ.Et in eo.30.Dabũt singuli preciũ pro aiabus suis.Nu.
35.Non accipietis p̃ciũ ab eo qui reus est sanguinis.Iob.35
Propicia- Inueni in quo ei propicier. Esa.43.Dedi ꝑpiciationẽ tuã
tio. כַּפֻּרִים Et inde כַּפֻּרִים Chipurim.i. propiciatiões vel expiatiões.
Propicia- Exo.30.Susceptamꝙ pecuniã que collata est a filiis israel.
tiones. Pro quo he.le. Et suscipies pecuniã ꝑpiciationũ a filiis is-
Expiatões rael.Leuit.23.Decimo die mẽsis huius septimi dies expia-
tionũ erit.Et in eo.Quia dies propiciatiõis est:quod in he-
כֹּפֶר breo legitur in nu.plu.s.propiciationũ. Item כֹּפֶר Cephar.
Villa. i.villa.1.Reg.6.Ab vrbe murata vsqꝙ ad villã. Et in plurali
כְּפָרִים כְּפָרִים Chepharim.Canti.7.Cõmoremur ĩ villis. Item כֹּפֶר
Ville. Chephor.i.species aromatica.Beatus hieronymus transtu-
כֹּפֶר lit cyprum:quasi ab hebreo deriuatum.Canti.1. Botrus cy-
Cyprus. pri dilectus meus mihi.& in plu.כְּפָרִים Chepharim.vt ĩ eo
כְּפָרִים dem.4.Cypri cum nardo.Et aliqui hebrei dicunt qꝺ signi-
Cypri. כֹּפֶר ficat cimphoram.Item כֹּפֶר Chephor.i.pruina.Exo.16.In
Pruina. similitudinem pruine super terram.p̃s.146. Nebulam si-

cut cinerem spargit.pro quo beatus hieronymus in psalte-
rio iuxta he.ve .transtulit.Pruinã sicut cinerẽ spargit. Itẽ
כֹּפֶר Chephor idest peluis siue crater.Esdre.8.Et craterasau-
reas viginti. Item כְּפִיר Chephir.i.catulus leonis.Ps.16. Et
Crater. כְּפִיר sicut catulus leonis habitans in abditis.Esa .31. Quomodo
Catulus leonis. si rugiat leo & catulus leonis. Amos.3.Nunquid dabit ca-
כְּפִירִים tulus leõis vocem suam . Et in plu. כְּפִירִים Chephirim. Ps.
Catuli. 103.Catuli leonum rugientes vt rapiant. ponitur etiam ꝑ
Leones. leone. p̃s.33 . Diuites eguerunt & esurierunt.pro quo bea-
tus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Leones
indiguerunt & esurierũt.Ps.34.A leonibus vnicã meam .
Leo. Ps.90.Et cõculcabis leonẽ & draconẽ.Prouer.28.Et iustus
quasi leo cõfidẽs.Ezech.19. Et eduxit vnum de leunculis
suis:leo factus est.Et in eo.32.Leoni gentiũ assimilatus es.
Et in eo.38.Negociatores tharsis & oẽs leones eius. quod
hebrei exponunt: omnes fortes vel principes eius. dicti a
כְּפִירִים similitudine leõis.Ponitur ẽt כְּפִירִים Chephirim pro vitu-
Vituli. lis.Nec.6. Veni & percutiamus fedus pariter in vitulis. nã
antiquitus quando inebant fedus vel pactũ diuidebant vi-
tulum aut vitulos seu aliud quodcunqꝫ animal & transibãt
inter diuisiones eius.vt infra dicetur in dictione כָּרַת Ca-
rath.Hebrei tamen dicunt qꝺ in predicto loco כְּפִירִים Che-
phirim est nomen proprium loci.

כִּפֵּשׁ Chapas.cibare.Threñ.3.Cibauit me ciere. Et solũ in-
Cibare. uenitur in p̃dicto loco.Hebrei tñ dicũt qꝺ signãt inuo-
Inuoluere. luere.vnde in p̃dicto loco ipi legunt . Inuoluit me cinere.
כָּפַת Capheth.in lingua chaldaica significat ligare.vel vin-
Ligare. cire. Dañ.3.vt ligatis pedibus sidrach misach & abde-
Vincire nago.Et in eo. Et statim viri isti vincti cũ brachis suis.&
in eodem.Ceciderunt in medio ignis ardentis colligati.

כַּפְתּוֹר Caphthor.Pomum . spherula. cardo scilicet ianue.
Spherula aut limen.Exo.25.Et spherulas ac lilia ex ipso ꝑ-
cedentia.Et in eodem.Spheruleqꝫ simul & lilia . Et in eo-
dem.Et spherule igitur & calami ex ipso erunt. Accipitur
etiam pro cardine : eo quod est rotundus. Amos.9. Percu-
Cardo. te cardinem. Item ponitur pro limine. Soph.2. In limini-
Limen. bus eius morabuntur.

כַּר Car.agnus.aries.miles.stramentum. Esa.16 . Emitte
Agnus agnum domine dominatorem terre.Et in eodem.30.
כָּרִים pascetur in possessione tua in die illo agnus spaciose . Et in
Agni. plurali . כָּרִים Carim.Deut.32.Cum adipe agnorum . Ps.
36.Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint & ex-
altati deficient.Pro quo hebrei legunt.Et inimici domi-
ni quasi gloria arietum deficient.idest quasi adeps vel pin-
guedo arietum deficient: sicut ipsi exponunt.p̃s.64 . In-
duti sunt arietes ouium.Hiere.5.Deducã eos quasi agnos
Arietes. ad victimam. Ponitur etiam pro arietibus ferreis quibus
destruebantur muri ciuitatis . Ezech . 4.Et dabis contra
eam castra & pones arietes in gyro.Et in eodem . 21.Vt po-
uat arietes contra portas.Ponitur etiam pro militibus vel
Milites. pro legione militum.vt.4.Regum.11.Et assumens centu-
כָּרִי riones & milites.vbi pro militibus ponitur כָּרִי cari . cum
iod in fine.& infra in eodem. Tulitqꝫ centuriones & cereti
& pheleti legiones.Pro quo hebrei legunt . Tulitqꝫ cen-
turiones & milites & cursores . Item כַּר Car.idest stra-
כַּר mentũ . Geñ.31.Abscondit idola subter stramenta cameli.
Stramentũ. כִּכַּר chicar.torta.massa.talẽtũ.planicies.Exo.29 . tortãqꝫ
Torta. panis vniꝰ.1.Reg.2.& offerat nũmũ argẽteũ & tortã
pãis.Hiere.37.& vt daretur ei torta cottidie pãis.signãt ẽt
Talentum talẽtũ.vt Exo.25.habebit talẽtum auri purissimi.4. Reg.
5.Melius est vt accipias duo talenta.2.Paralip.36.Et con-
dẽnabit terrã cẽtũ talẽtis argẽti & talẽti auri. Zach.5 . Et
ecce talẽtũ plũbi portabatur.signãt ẽt regionem campes-

trem vel planiciem.Geñ.13.Vidit omnem regionem iordanis.i.omnem planiciem iordanis.Et in eo.Elegitq; sibi loth regionem circa iordanem.Et in eo.19.Nec stes in omni circa regione.3.Reg.7.In campestri regione iordanis fudit ea rex.

Regio.

Cāpestris.

כְּרַר Carar.stramentū.seu reclinatoriū iumentorū.& scribitur cum simplici res. De quo vide supra in dictione כַּר Car.

Stramētū

כְּרֵב Cherub. Exo.25.Cherub vnus sit in latere vno & alter in altero.ps.17.Et ascendit super Cherubim & volauit.Quod in hebreo legitur singulariter.s.Et ascendit super cherub.Ezech.10.Rota vna iuxta cherub vnum.Et in eodē.Facies vna facies cherub.& in plu. כְּרוּבִים Cherubim Geñ.3.Collocauit ante paradisum voluptatis Cherubim. Exo.25.Duos cherubim aureos & ꝓductiles facies.& i eo. Et erūt cherubim expandentes alas.& in eodem.26.opere plumario & pulchra varietate cōtextū.pro quo hebrei legunt.opere plumario siue polymitario facies eum cherubim.i.figuris cherubim.Et i eo.36.Coccoq; bis tincto opere vario.Pro quo hebrei legunt.Coccoq; bis tincto cherubim.2.Reg.6.Super quam inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubim.3.Reg.6.Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis oliuarum.& in eo.7.Leōes & boues & cherubim.2.Paralipo.3.Et celauit cherubim in parietibus.Ezech.10.& intellexi quia cherubim essent.Et scdm aliquos hebreos est genus ad oēm formam vel figuram.& dicunt q cherubim qui erant in propiciatorio erant in figura humana:& qui ponūtur in Ezechiele erant in figura quattuor aīalium que in eodem continentur.Ponitur etiam pro principe vel magno.Ezech.28.Tu cherub extensus & protegens.

Cherub.

כְּרוּבִים

Cherubim

כְּרְבַל Carbal.Inuoluere.induere.vt.1.Paralipo.15.Porro dauid erat indut⁹ stola byssina.Item כַּרְבְּלָא Carbal in lingua chaldaica significat calciamentum.Dañ.3.Vincti cum brachis suis & thiaris & calciamētis & vestibus missi sūt in fornacē ignis.he. vero dicūt q significat quoddam genus vestimenti.

Induere

כַּרְבְּלָא

Calciamētum.

כְּרָה Cara.fodere.perfodere.scindere.incidere.emere.parare.seu preparare.Geñ.50.In sepulchro meo quod fodi mihi.Exo.21.Si quis aperuerit cisternam & foderit. ps.7.Lacum aperuit & effodit eum.ps.59.Aures autem perfeciſti mihi.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Aures fodisti mihi. Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea.Prouerb.16.Vir insipiens fodit malum.Et in eodem.26.Qui fodit foueam incidet in eam.Signat ēt cōcidere.Iob.4.Concident eū amici.& inde כְּרוֹת Ceroth.idest loca que exciduntur vel circunfodiuntur pro ouibus vel pro pastoribus ad quiescendū.Soph.2.& erit funiculus maris requies pastorum.& in de מִכְרֶה Michre.idest fossio.excisio.vt supra in eo.& acerui salis.pro quo hebrei legunt.& excisio vel fosio salis.idest a ceruus vnde sal exciditur vel effoditur.significat etiā predicta dictio parare.siue preparare.4.Reg.6.Apposita est eis ciborum magna preparatio.pro quo hebrei legunt.& preparare fecit eis apparatū magnū.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ponitur etiam pro subuertere. Iob.6.Et subuertere nitimini amicum vestrum.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.& preparatis contra amicū vestrum.idest paratis vosmetipsos contra amicum vestrū. Significat etiam emere siue conducere.Deut.2.Aquā emptam haurietis & bibetis.pro quo hebrei legunt.Et etiam aquas emetis ab eis & bibetis.Osee.3.Et fodi eā mihi quindecim argēteis.pro quo he.le.& emi siue cōduxi eā mihi quindecim argenteis.potest etiā legi sicut est in littera nostra.Vnde beatus hieronymus in suis explanationibus sic ait.fodit itaq; eam sibi.idest adulteram siue conduxit quindecim argenteis.quando dicit fodi ostendit vineam quea domino plantata est:& in multis locis scripturarū ponitur significans populum iudeorum.Sin autem legerimus conduxi.adultere precium non vt cum propheta dormiat sed vt contenta mercede sua adulterare desistat.Hec hieronymus.vnde illud quod habetur.Geñ.50.In sepulchro meo quod fodi mihi.Potest etiam legi.In sepulchro meo quod emi mihi.& inde מְכֵר Mécher.i.emptio siue precium emptionis.Nu.20.Dabimus quod iustum est.pro quo hebrei legunt.Dabo precium earum.Prouer.31.procul & de vltimis finibus precium eius.

concidere.

כָּרוֹת

Requies.

מִכְרֶה

Excisio.

Preparare

subuertere

Emere.

Cōducere.

מֵכֶר

Precium.

כָּרַז Caraz in lingua chaldaica significat preconizare siue predicare.Dañ.5.Et predicatum est de eo q haberet potestatem tertius in regno.& inde כַּרוֹזָא Caroza.i.preco. vt in eodem.3.& preco clamabat valenter.

כָּרַז

Predicat

כָּרוֹזָא

Preco.

כָּרַךְ Carach.inuoluere.induere.& ide תַּכְרִיךְ Thacrich.per additionem tau in principio.idest pallium quo inuoluitur.Ester.8.& amictus serico pallio atq; purpureo.

כָּרַךְ

Inuolud.

תַּכְרִיךְ

Pallium.

כַּרְכֹּב Carcob.arula.Exo.27.Quos pones subter arulā altaris Et in eodem.38.Et subter eam in altaris medio arulam.& dicunt hebrei q significat circuitum siue ambitum.

כַּרְכֹּב

Arula.

כַּרְכֹּם Carcom.crocus.Canti.4.Nardus & crocus.& solū inuenitur in predicto loco.

כַּרְכֹּם

Crocus.

כָּרַר Charcar saltare.2.Reg.6.Dauid saltabat totis viribus ante dñm.inde כַּרְכָּרוֹת Chircaroth.pro quo beatus Hieronymus transtulit carrucas.Esa.66.& in mulis & in carrucis.

כָּרַר

Saltare.

כַּרְכָּרוֹת

Carruce.

כֶּרֶם Chérem.vinea.Geñ.9.Et plātauit vineam.Exo.22. Si leserit quispiam agrum vel vineam.Iob.24.Et vineam eius quem vi oppresserunt vindemiant.Canti.1.Vineam meam non custodiui.Et in eo.2.Nam vinea nostra floruit.Esa.1.Vt vmbraculum in vinea.Et in eo.3.Vos eni depasti estis vineam meam.& in plurali כְּרָמִים Cheramim. Nu.22.Quibus vinee cingebantur.1.Reg.8.Et vineas & oliueta optima tollet.Canti.1.Posuerunt me custodem in vineis.Ponitur etiam singulare pro plurali.Iudi.15.Vt vineas quoq; & olueta flamma cōsumeret.& inde כֹּרְמִים cormim.i.vinitores.Et solū inuenitur in numero plurali.4. Reg.25.Et de pauperibus terre relinquit vinitores & agricolas.Esa.4.Agricole & vinitores vestri erunt.

כֶּרֶם

Vinea.

כְּרָמִים

Vinee.

כֹּרְמִים

Vinitores.

כַּרְמֶל Carmel.frumentum nouum.seu spice adhuc viresce tes.4.Reg.4.Et frumētum nouum in pera sua. In alio vero loco btūs hieronymus transtulit pultes ex segete. Leuit.24.Et pultes nō comedetis ex segete.est etiā כַּרְמֶל Carmel nomē montis in quo erant vinee & segetes & alie arbores fructuose.1.Reg.25.Et possessio eius in carmelo. 3.Reg.18.Et congregauit prophetas in monte carmeli. Esa.10.& gloria saltus eius & carmeli eius.Et in eo.16.Et auferetur letitia & exultatio de carmelo.Et in eodem.29. Conuertetur libanus in carmel & carmel in saltum reputabitur.Et in eodem.35.Decor carmeli & saron.Hiere.46. Et sicut carmelus in mare veniet.Item כַּרְמִיל Carmil significat colorem coccineum.2.Paralip.2.Purpura coccino & hyacintho.Et i eo.In hyacintho & byssо & coccino.Et i eodem.3.Fecit quoq; velū ex hyacīthо purpura cocco & byssо.Et secundum hoc significatum exponunt hebrei illud Canti.7.Caput tuū vt carmelū.i.vt coccinū.Nā sequitur i eodem.Et come capitis tui sicut purpura regis.

כַּרְמֶל

Frumēti. nouum.

כַּרְמֶל

Pultes.

Carmelus

כַּרְמִיל

Coccinus.

כַּרְסָא Cursa.in lingua chaldaica significat soliū siue thro

כַּרְסָא

Solium

Thronus
כִּסֵּא
Throni

num.Dañ.5.Depoſitus eſt de ſolio regni ſui. & in eodē.7. Thronus eius flāme ignis .& in plurali כִּסְאוֹת Carſauan. vt in eodem. Donec throni poſiti ſunt.

כַּרְסֵם
Exterminat
כָּרַע
Accubare
Curuare

כַּרְסֵם Carſam.exterminare.Ps.79.Exterminauit eā aper de ſilua.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרַע Caraa. accubare. incuruari. curuare genua. genuflectere. Geñ.49. Accubuiſti vt leo & quaſi leena. Nu. 24.Accubās dormiuit vt leo.Iudi.7.Qui aūt curuatis genibus biberint.& in eodem. Reliqua multitudo flexo poplite biberat.pro quo he.le.Et reliquus populus curuauerunt genua ad bibendū.Iudi.11.Decepiſti me. Pro quo he. le.Incuruans incuruaſti me.i.humilians humiliaſti me.2. Reg.22. Incuruaſti reſiſtentes mihi ſubtus me.3. Reg.8. Vtrūq; enim genu in terrā fixerat.i.incuruauerat. & in eo. 19.Quorum genua non ſunt incuruata ante baal.4. Reg. 1.Curuauit genua cōtra heliam. Iob.4.Et genua trementia cōfortaſti.Pro quo he.le.Genua incuruātia ſiue curuata cōfortaſti.& in eo.31.Et ſuper eam incuruentur alii.Ps.17. Et ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Incuruaſti reſiſtentes mihi ſub me.Ps.77.Et electos iſrael impediuit.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.Et electos iſrael incuruauit.Eſa.10. Ne incuruemini ſub viculo.&in eodē.45.Quia mihi curuabitur oñe genu.& in eodem.65. Et oēs vos in cede corruetis.i.incuruabimini.& ide כְּרָעַיִם Ceraaim.i.genua vl crura. Leuit.1. Inteſtinis & pedib? lotis aqua.& in eo. Inteſtina vero & pedes lauabūt aqua.pro quo he.le. Inteſtina & genua ſiue cru ra.& in eodem.11.Sed habet longiora retro crura.Amos.2 Duo crura aut extremum auricule.

כְּרָעַיִם
Crura.

כַּרְפַּס
Color carbaſinus
כַּרְכֹּם
Croci.

כַּרְפַּס Carpas.color carbaſinus.Eſter.1.Tentoria aerei coloris & carbaſini.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כַּרְשׁ
Venter.

כַּרְשׁ Céres.venter.Hiere.51.Repleuit ventrem ſuum tenerritudine mea.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרַת
Succidere
Abſcindere
Precidere.
Delere.
Perire
Interire.
Diſpdere

כָּרַת Carath. ſcindere.abſcindere.erradicare.diſpdere. perire.occidere.paciſci.ſiue inire pactū.pcutere ſiue ferire fedus. Leuit.20.Succidāq; eū de medio populi ſui. Et in eodē.Succidāq; iſpm & omnes qui conſenſerint ei. Nu. 13.Abſciderunt palmitē cū vua ſua.Deut.19.Et in ſucciſſione lignorū ſecuris effugerit manū. & in eo.20. Succide & extrue machinas.& in eodē.23.Amputatis teſticulis & abſciſſo veretro.Iudi.6.Et nem? quod circa arā eſt ſuccide.Et in eo.Super ſtruē lignorū que de nemore ſucciderīs. & in eodē.Lucūq; ſucciſum.& in eo.Et ſuccidit nemus.1. Reg. 20.Nō auferes miſericordiam tuam.pro quo hebrei legūt. Nō abſcindes miſericordiā tuā.& in eo. Qñ erradicauerit dñs inimicos dauid.i.qñ ſuccideriſ.4.Reg.19.Et ſuccidi ſublimes cedros eius.2.Paralip.2.Operariis qui ceſuri ſunt ligna.Eſa.14.Non aſcēdat qui ſuccidat nos.Hiere.46.Succiderunt ſaltum ei?.Ezech.16.Non eſt preciſſus vmbilicus tuus.Itē ſignificat diſperdere ſiue delere vel perire.aut interire.Geñ.17.Delebitur anima illa de populo ſuo.Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Abſcidetur ſiue ſuccidetur aīa illa.Exo.8.Vt abigantur rane a te & a domo tua.i.vt intereant vel ſuccidantur.& in eo.12.Quicūq; comederit fermentatū peribit aīa illa de iſrael.& in eo.31.Peribit anima illius de populo ſuo.Leuit.17.Et ſic peribit de medio populi ſui.& in eo. Interibit de populo ſuo.& in eodē.Et diſpdam eum de populo ſuo.Nu.15.Peribit de populo ſuo. Et in eodem. Idcirco delebitur & portabit iniquitatem ſuam. Deut.19.Cū diſperderit dominus deus tuus gentes.3.Reg. 14.Et percutiam de ieroboam mingentem ad parietem.i. diſpdā vel interficiam.& in eo.18. Et non penitus iumenta pereant.Ps.36.Reliquie impiorum peribūt.Hiere.51.Dñe tu locutus es contra locum iſtum vt diſperderes eū. Ioel.1. Periit ſacrificium & libamen de domo dñi.& in eodē. Alimenta perierunt. Amos.1.Et diſperdā homines a facie terre.& in eo.Et diſperdā habitatores de campo idoli.Soph.3 Diſperdidi gentes.Ponitur etiā pro interficere vel occidere. Leuit.20.Et interficiā ipſum de medio populi ſui. & in eodem. Occidentur in cōſpectu populi ſui.& in eodem.Interficientur ambo de medio populi ſui.4.Reg.9.Et percutiā de domo Achab mingentē ad parietem.i. interficiā vel occidā.Ezech.25.Et interficiā iterfectores.Dañ.9. Et poſt hebdomadas ſexaginta duas occidetur xp̄us.& inde כְּרִיתוּת Cerithuth.i.abſciſio vel ſeparatio.& accipitur pro libello repudii quo vir ab vxore ſeparabatur.Deut.24.Scribet libellum repudii.Eſa.50.Quis eſt hic libell? repudii matris veſtre.Hiere.3.Et dediſſem ei libellū repudii.& ide כְּרֵתִים Cerethim.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit interfectores ſiue perditos.Ezech.25.Et interficiam interfectores Amos.2.Gens perditorum.& inde כְּרֵתִי Cerethi nomen legionis militum:eo quod occidebant & trucidabant homines in bello.2.Reg.8.Banaias aūt filius Ioiade ſuper cerethi & phelethi.& in eodem.15.Et legiones cerethi & phelethi.Significat etiam ſupradicta dictio כָּרַת Carath pangere vel inire aut percutere fedus vel pactum:eo quod antiquiq̄ iniebant fedus vel pactum occidebant vitulum ſiue aliud quodcunq; animal:& diuidebant illud & tranſibant inter diuiſiones eius:vt habetur Hiere.34.vbi dicitur.Et nō obſeruauerunt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulum quem conciderunt in duas partes: & tranſierunt inter diuiſiones eius.Geñ.15.In illo die pepigit dominus fedus cum Abraam.& in eodem.22.Percuſſeruntq; ambo fedus.& in eodem.Et inierunt fedus in puteo iuramenti.Exo.23.Non iniibis cum eis fedus. & in eodem. 34.Ecce ego iniibo pactū videntibus cunctis. Deut.5. Deꝰ noſter pepigit nobiſcum fedus.1.Reg.11.Habeto nos federatos.Pro quo hebrei legunt. Percute nobiſcum fedus ſeu ini nobiſcum pactum.& in eodem.In hoc feriam vobiſcū fedus.& in eodem.20.Pepigit ergo ionathas fedus cum domo dauid.Et in hebreo in predicto loco non habetur fedus:ſed ſubintelligitur.& in eodem.22.Maxime cum filiq̄ meus iunxerit fedus cum filio iſai.Pro quo hebrei legunt. Cum percuſſerit vel inierit filius meus cum filio iſai.ſ.fedq̄ vel pactum.Eſdre.10.Percutiamus fedus cum deo noſtro. Eſa.55.Feriam vobiſcum pactum ſempiternum. Oſee.10. Et ferietis fedus cum mendacio.& in lingua chaldaica ponitur pro horrere.Dañ.7. Horruit ſpiritus meus.

Interficere
Occidere.
כְּרִיתוּת
Repudiū.
כְּרֵתִים
Interfectores.
Perditi.
כְּרֵתִי
Cerethi
כָּרַת
Pangere ſ.fedus
Percutere
Inire.ſ.fedus.
Ferire.ſ.fedus.
Horrere.

כֶּשֶׂב
Agnus
כְּשָׂבִים
Agni.
כִּשְׂבָה
Agna
כֶּשֶׂה
Dilatare
כָּשַׁל
Corruere
Offendere

כֶּשֶׂב Chéſeb.agnus. Leuit.3.Si agnum obtulerit corā domino.& in eodem.22. Bos ouis & capra cum genita fuerit.Pro quo hebrei legunt. Bos vel agnus & capra. & in plurali כְּשָׂבִים Ceſabim.vt Geñ.30. Diuiſitq; gregē iacob. Pro quo he.le. Diuiſitq; agnos iacob. Leuit.1. Quod ſi de pecoribus oblatio fuerit & de ouibus.Pro quo he.le. Quod ſi de ouibus oblatio eius fuerit de agnis .& in genere feminino כִּשְׂבָה Chiſba.ideſt agna.Leuit.5. Offerat de gregib? agnam ſiue capram.

כֶּשֶׂה Caſa.dilatare.Deut.32.Incraſſatus impinguatus dilatatus.Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat cooperire:ſicut כָּסָה cū littera ſamech. Vnde in predicto loco ipſi legūt. Incraſſatus es:impinguatus es:cooperuiſti.ſ.cor tuum pinguedine:ne poſſis intelligere.

כָּשַׁל Caſal.ruere.corruere.impigere. offendere. ſcandalizare. Labi.debilitari.ifirmari.Prouer.4. Neſciūt vbi corruāt.& in eodem.Et currens non habebis offendiculū.

Ruere
Impigere
Cadere.
Scãdali zare. Debilitari Debilitare Infirmari
Cadere in infirmitate
Vacillare. מכשול offẽdiculũ. Scrupulũ Scãdalũ
מַכְשֵׁלָה Ruina
מִכְשׁוֹלִים Ruine.
כִּשָּׁלוֹן Ruina
כַּשִּׁיל Securis.
וְשַׁף Maleficis vti.
כְּשַׁף Maleficus
מְכַשֵּׁף
מְכַשְּׁפִים Malefici
מְכַשֵּׁפָה Malefica
כְּשָׁפִים Veneficia.
Maleficia.
כֶּשֶׁר Cõuenies.
כִּשָּׁרוֹן Ruina
Solicitudo.

Et in eodem.24. Et in ruina eius ne exultet cor tuũ. i. cum ruerit ne exultet cor tuũ. Esa.5. Ruit enĩ ierusalem & iudas concidit. & in eodem.8. Et offendent ex eis plurimi. & in eodẽ.31. Et corruet auxiliator. & in eodẽ. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris. Et in eodem. Quia corruit in platea veritas. Hiere.18. Impingentes in viis suis & in semitis seculi. & in eodem.20. Qui persequuntur me cadent. & in eodem.31. In via recta & non impingent in ea. & in eodem.46. Quia fortis impegit in fortem: & in eodem. Multiplicauit ruẽtes. Ezech.33. Et impietas impii non nocebit ei. Pro quo he.le. Non impinget siue non offendet in eam. Osee.4. Et corrues hodie & corruet etiam propheta tecum. & in eodem.5. Et israel & Ephraim ruent in iniquitate sua: ruet etiam iudas cũ eis. & in eodem.14. Quoniã corruisti in iniquitate tua. Naũ.3. Et corruẽt in corporib⁹ suis. Zach.12. Et erit qui offenderit in die illa sicut dauid. Malach.2. Et scandalizastis plurimos in lege. Item significat infirmari: vel ruere aut cadere in infirmitate. vt.1. Reg.2. Et infirmi accincti sunt robore. Nee.4. Debilitata est fortitudo portantiũ. Ps.30. Infirmata est in paupertate virtus mea. Ps.104. Et non erat in tribubus eorum infirmus. Ps.106. Infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret. Esa.40. Et iuuenes in infirmitate cadent. Threñ.1. Infirmata est virtꝰ mea Ponitur etiam pro vacillare. Iob.4. Vacillantem confirmauerunt sermões tui. Inde מִכְשׁוֹל Michsol. i. offendiculum. ruina. scãdalum. Leuit.19. Nec corã ceco pones offẽdiculũ. 1.Reg.25. Et in scrupulum cordis. idest in offendiculũ cordis. Esa.8. Et in petra scãdali. & in eodem.37. Auferte offẽdiculum de via populi mei. Ezech.3. Ponam offendiculum coram eo. Scribitur etiam cum he in fine in genere femini no & dr̃ מַכְשֵׁלָה Machsela. Esa.3. Et ruina autem hec sub manu tua. & in plali מִכְשׁוֹלִים Michsoli siue מַכְשֵׁלוֹת Machseloth. Ezech.21. Et multiplicat ruinas. Soph.1. Et ruine impiorum erunt. & inde כִּשָּׁלוֹן Chisalon. i. ruina. vt Prouer. 16. Et ante ruinam exaltabitur spiritus. Item כַּשִּׁיל Chasil. idest securis. Ps.73. In securi & ascia deiecerunt eam.

כְּשַׁף Casaph. incantare. maleficiis vti. maleficũ esse. 2. Paralip.33. Maleficis artibus inseruiebat. & inde nomẽ כְּשַׁף Cisseph. i. veneficꝰ seu maleficus. Hiere.27. Nolite audire prophetas vestros & diuinos & somniatores & augures & maleficos. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַשֵּׁף Mechaseph. i. maleficus. Deut.18. Ne sit maleficus. & i plurali מְכַשְּׁפִים Mechasephim. Dañ.2. Vt cõuocarẽtur harioli & magi & malefici. & in gñe femininoמְכַשֵּׁפָה Mechasepha. Exo.22. Maleficos nõ patiaris viuere. Quod in hebreo ponitur in genere femininoo & in numero singulari. s. maleficam. Et dicunt hebrei q̃ ideo ponitur in predicto loco in genere femininoo quia illud genus maleficii crebrius reperitur in femina q̃ in viro. & inde כְּשָׁפִים Chesapim. i. maleficia seu veneficia. vt. 4. Reg. 9. Adhuc fornicationes iezabel matris tue & veneficia eius multa adhuc vigent. Naũ.3. Propter multitudinẽ fornicationũ meretricis & speciose & grate & habẽtis maleficia. & in eo. Que vẽdidit gẽtes in fornicatiõib⁹ suis: & familias in maleficiis suis.

כֶּשֶׁר Caser. rectum. conueniens. cõgruum esse. Ester.8. Et deprecatio mea non ei videtur eẽ cõtraria. Pro q̃ hele. Et cõueniẽs seu cõgruẽs res erit corã rege: aut si rectũ erit corã rege. Sed btũs Hieronymꝰ trãstulit sensum. Eccls.11. Nescis quid magis oriatur. i. nescis quid magis conueniat vel congruens sit. & inde כִּשָּׁרוֹן Chisron. i. rectitudo. seu cõuenientia. Beatus hieronymus transtulit solicitudinem seu industriam. Eccls.2. Nam cum alius laboret sapientia & doctrina & solicitudine. & in eodem.4. Rursum contemplatꝰ sum omnes labores hominum & industriam. & in eodẽ.5. Et quid ꝑdest possessori. vbi pro eo quod in littera nostra est prodest: in hebreo est predicta dictio. i. que conuenientia vel congruentia est possessori. Scribitur ẽt cum he in principio & dicitur הַכְשֵׁר Hechser. Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit industriam. Eccls.10. Post industriam sequetur sapientia. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et abundans congruẽtia est sapiẽtie. & inde כְּשָׁרוֹת Cosaroth. Pro quo translatio nostra traduxit fortitudinẽ. Ps.67. Qui eduxit vinctos in fortitudine. Pro quo aliqui hebrei legunt. In rectitudinibus seu in cõgruentiis. Alii vero dicunt q̃ in predicto loco significat cathenas seu compedes. & inde כִּישׁוֹר Chisor. Pro quo beatus Hieronymus transtulit fortia. Prouer.31. Manum suam misit ad fortia.

כָּתַת Cathath. cõtũdere. cõterere. cõfringere. cõcidere. Leuit.22. Cõtritis vel tunsis vel sectis. 4. Re.18. Et cõfregit serpentem eneũ. Esa.2. Et conflabũt gladios suos in vomeres. i. concident gladios suos. & in eodem.30. Sicut conteritur lagena contritione perualida. Zach.11. Et concident terram. & aliquando scribitur cum simplici tau. vt. Nu.14. Concidens eos vsq̃ horma. Deut.9. Et in frustra cõminuẽs ideſt conterens vel confringens. Ps.88. Et cõcidam a facie ipsius inimicos eius. Esa.24. Et calamitas opprimet portas. i. conteret vel confringet. Hiere.46. Et fortes eorũ cessos. pro quo hebrei legunt. Et fortes eorum cõcidentur seu conterentur. Ioel.3. Concidite aratra vra in gladios. Mich.1. Et omnia sculptilia eius concidentur. & inde מַכָּתָּת Michthath. i. contritio seu cũfractio. Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit fragmenta. Esa.30. Et non inuenietur de fragmẽtis eiꝰ testa. & inde כָּתִית Cathith. i. cõtussũ. Exo.27. Vt afferant tibi oleum de arboribus oliuarum purissimum piloq̃ contussum. Ponitur etiam pro lucido vel purissimo. vt Leuit.24. Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimum ac lucidum. Nu.28. Que conspersa sit oleo purissimo. Inde מַכֹּת Macoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cibaria. 2. Paralip.2. Dabo in cibaria tritici choros viginti millia.

כָּתַב Gethab. scribere. describere. Exo.32. De libro tuo quẽ scripsisti. & in eo. Et scribã super eas verba que habuerunt tabule que fregisti. Deut.24. Scribet libellum repudii. Ios.8. Et scripsit super lapides Deuteronomium legis moysi. & in eodem.24. Scripsit quoq̃ oĩa verba hec in volumine legis. Ester.3. Et scriptum est vt iusserat Aman. & in eodem.8. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet. Iob.13. Scribis enim contra me amaritudines. Ps.86. Dominus narrabit in scripturis populorum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dominꝰ narrabit scribens populos. Ps.138. Et in libro tuo oẽs scribentur. Esa.4. Omnis qui scriptus est in vita. & in eodẽ.10 Et scribentes iniustitiam scripserunt. & in eodem. Et puer scribet eos. Hiere.17. Et recedentes a te in terra scribentur. & in eodem.31. Et in corde eorum scribam eam. & in eodẽ. 32. Et scripsi in libro & signaui. & in eodem.36. Tolle volumen libri & scribes in eo. Ezech.2. Et erat scriptus intus & foris. & ide כְּתָב Chethab. i. scriptura. Esdre.1. Et etiam per scripturam dicens. & in eodem.2. Hi quesierunt scripturã genealogie sue & non inuenerunt. Ester.8. Iuxta linguas & litteras suas. ideſt iuxta linguam & scripturã suã. Ezech. 13. Et in scriptura domus israel nõ scribentur. Ponitur etiã pro epistola. Ester.3. Sũma epistolarum hec fuit. & in eodẽ Vt epistolis que regis nomine mittebantur. Scribitur etiã cũ mem in principio & dicitur מִכְתָּב Michthab. vt Exo.32 Scriptura quoq̃ dei erat. Pro quo hebrei legũt. Et scriptura: scriptura dei erat. 2. Paralip.21. Allate sũt autem ei lre ab

Industria.
Prodest.
הַכְשֵׁר
Industria.
כִּשָּׁרוֹת
Fortitudo
כִּישׁוֹר
Fortia.
כָּתַת
Conterere Cõfringere.
Cõcidere
Cõminuere Concidere
Opprimere
מַכָּתָּת
Fragmẽta
כָּתִית
Cõtussum.
Purissimus.
מַכֹּת
Cibaria
כָּתַב
Scribere.
כְּתָב
Scriptura
Epistola.
מִכְתָּב
Scriptura
Litere

helia propheta .i. allata est ei scriptura seu epistola. & inde כְּתֹבֶת Chethóbeth.i.descriptio. Pro quo beatꝰ Hieronymus trāstulit figuras. Leuit.19. Nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

סְתֹרֶת figure.

כֹּתֶל Cothel.paries. Cant.2. En ipse stat post parietem nostrum. & in lingua chaldaica dr כְּתַל Chethal. Dañ.5. In superficie parietis aule regis. & in psali כְּתַלְיָא Cuthlaia Esdre.5. Ligna ponantur in parietibus.

כֹּתֶל paries. כְּתַל paries. כְּתַלְיָא paries. כְּתַם Obrizum. Aurum

כֹּתֶם Chéthem.auram.obrizū.corona.diadema.color.macula. Iob.31. Et obrizo dixi fiducia mea. Prouer.35. Inauris aurea & margarita fulgens. Pro quo hebrei legūt. Inauris aurea & monile auri siue obrizi. Cāti.5. Caput eiꝰ aurum optimū. Ponitur etiā pro corona vl diademate. Ps. 44. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Stetit cōiūx in dextera tua in diademate aureo. Ponitur etiam pro macula vel colore. Threñ.4. Mutatus est color optimus. Inde verbum passiuum נִכְתַּם Nichtham.i.signatum seu maculatum. Hiere.2. Maculata es in iniquitate tua corā me. & inde מִכְתָּם Michtham.i. insignis seu notatus. Pro quo translatio nostra tituli inscriptionem traduxit. vt in titulo. Ps.15. vbi dicitur. Tituli iscriptio psalmus dauid. Potest etiā legi. coronatio seu deauratio ipsi dauid. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Humilis & simplicis dauid. qꝫ si diuidatur p̄dicta dictio potest significare humilem & simplicem sicut beatus Hieronymus transtulit. Et similiter in titulis quinq; psalmorū. scilicet a quinquagesimo quinto inclusiue vsq; ad sexagesimum exclusiue.

Diadema

Color נִכְתָּם Maculatꝰ מִכְתָּם Titulꝰ inscriptio.

כְּתֹנֶת כֻּתֹּנֶת Chethon.tunica. & scribitur cum tau in fine: eo qd est generis feminini & dicitur כְּתֹנֶת Chethóneth. Geñ.37 Fecitq; ei tunicā polymitam. & in eodem. Nudauerūt eum tunica talari. & in eodem. Tulerunt aūt tunicam eius & in sanguinem hedi quem occiderant intinxerūt. Exo.39. Fecerunt & tunicas byssinas. quod in hebreo legitur singulariter. s. tunicam byssinā. 2. Reg.13. Que induta erat tunica talari. Cāti.5. Spoliaui me tunica mea. & in psali כֻּתֹּנֶת Cothnoth siue כֻּתֹּנֶת Cuthonoth. Geñ.3. Fecit dominus Ade & vxori eius tunicas pelliceas. Exo.28. Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis. & in codē.29. Et indues tunicis lineis. Leuit.10. Sicut iacebant vestitos lineis tunicis.

כְּתֹנֶת כֻּתֹּנֶת Tunica.

כָּתֵף Catheph: siue כְּתֵף Chétheph. humerus. scapula. ora. s. vestimēti. latus seu pars. Nu.7. Et onera propriis portant humeris. Deut.33. Et inter humeros illius requiescet. Iob.31. Humerus meus a iunctura sua cadat. Esa.11. Et volabunt in humeros philistiim. Ezech.12. In humeris portaberis. & in eodem.29. Omnis humerus depilatus. Zach.7 Auerterunt scapulam recedētes. Ponitur etiam pro humerulis alicuius basis. 3. Reg.7. Et per quattuor partes quasi humeruli. & in eodem. Nā & humeruli illi quattuor. Item ponitur pro ora vestimentorum circa humeros. Exo. 28. Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere summitatum. & in eodem. Et in oris que e regione sunt superhumeralis. Ponitur etiam pro latere vel parte. Exo. 27. Lateri vno deputabuntur. & in eodem. Et in latere altero erunt tentoria .et.3. Reg. 7. Quinq; ad dexteram partem templi & quinq; ad sinistram. & in eodē. Mare aūt posuit in dexterā partem. Ezech. 40. Et pauimentum in fronte portarum. i. in latere portarum. & in eodem. Et ad latꝰ exterius qd ascēdit ad ostium porte. & in eodem. Per latera porte octo mense erant. & in eodem. 41. Et latera porte quinq; cubitis. & in eodem. Et similitudo palmarum hinc atq; inde in humeru lis vestibuli. i. in lateribus vestibuli.

כָּתֵף humerus. Cus. Latus. Pars.

כָּתַר Cathar.circundare.vallare.expectare.sustinere. Iudi. 19. Atq; ita factū est vt ex vtraq; parte ab hostibus cederentur. Pro quo hebrei legunt. Circundederunt seu vallauerunt Beniamin. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ps.21. Tauri pingues obsederunt me. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Vallauerūt me. Abach.1. Quia impius preualet aduersus iustum. Pro quo hebrei le. Quia impius circundat seu circūuenit iustū. scilicet vt̄ preualeat aduersus eū. Significat etiam sustinere vel expectare. vt Iob.36. Sustine me paululum. Prouer.14 Et expectabunt astuti scientiam. & inde כֶּתֶר Céther.i.corona seu diadema. eo quod est rotunda. vt Ester.2. Et posuit diadema regni in capite eius. & inde כֻּתֶּרֶת Cotbéreth.i.coronula seu capitellū. vt.3. Reg.7. Duo quoq; capitella fecit que ponerentur super capita colūnarū. & in eodē. Quinq; cubitorū altitudinis capitellū vnū: & quinq; cubitorum altitudinis capitellum alterū. & in eodem. Septena versuum retiacula in capitello vno.

כָּתַר Circūdare. Vallare כֶּתֶר Expectare כֶּתֶר Diadema כֻּתֶּרֶת Capitellū.

כָּתַשׁ Cathas.contūdere.conterere. Prouer.17. Si contūderis stultū in pila. & inde מַכְתֵּשׁ Machthes.i.pila in qua contūditur: vt in loco p̄dicto. et Soph.1. Vlulate habitatores pile. Et aliqui hebrei dicunt qꝫ in predicto loco est nomen proprium loci. Accipitur etiam pro dente molari. Iudi.16 Aperuit itaq; dominus molarem dentem.

כָּתַשׁ Cōtūdere. מַכְתֵּשׁ Pila. Dēs molaris.

De incipientibus a littera ל lamed

Hec littera lamed quando preponitur nomini vel pronomini cōmuniter preponitur ad denotandū datiuū casū. Geñ.3. Deditq; viro suo. & in eo. Ade quoq; dixit. & in eo. 4. Dixitq; lamech vxoribꝰ suis. & sic לְדָוִד Ledauid.i.ipi dauid. לִשְׁלֹמֹה Lislomo.i.salomoni. & de hoc plena est scriptura. Et cōponitur cum pronominibus hoc modo לִי.i.mihi לָךְ Lecha.i.tibi. & in genere feminino לָךְ Lach.i. tibi.s. femine לוֹ Lo.i.ei.illi.ipi. & i gñe feminino לָהּ.i.ei.illi.ipi. scilicet femine לָנוּ Lánu.i.nobis לָכֶם Lachem.i. vobis & in feminino לָכֶן Lachen.i.vobis.s.femis לָהֶם Lahem siue לָמוֹ Lámo.i.illis.eis.ipis: vel ipsi datiui casus: singularis nūeri. Et in gñe feminino לָהֶן Lahen.i.eis.illis.ipis.s.feminis. Ponitur etiam לָמוֹ Lámo.in singulari. Esa.44. Et curuatꝰ est ante illud. Pro quo hebrei legunt. Et adorauit illū. & in eo. 53. Propter scelus populi mei percussi eum. Et aliquādo littera lamed denotat genitiuum. vt Geñ. 9. Sanguinem enī animarū vestrarum requiram. & in eo. 32. Cuius es: aut quo vadis: aut cuius sunt ista que sequeris. & in eo. Serui tui iacob. Vbi pro omnibus genitiuis predictis preponitur littera lamed. & in titulo. Ps. 9. vbi dicitur. In finem pro occultis filii psalmus dauid. Ps.67. Et dñi dei exitꝰ mortis. Cāti. 1. Cāticū canticorū salomonis. & in eo. 8. Mille tui pacifici. Abach. 2. Et loquelā enigmatū eius. Et aliqñ denotat accusatiuū. vt Geñ. 1. Appellauitq; lucē diem & tenebras noctē. 2. Reg. 3. Igitur Ioab & Abisai frater eius interfecerūt Abner. vbi huic nomini Abner preponitur littera lamed. Et aliquando ponitur pro noiatiuo. Ios. 10. Nullus cōtra filios israel mutire ausus est. Pro quo hebrei legunt. Non mutiuit contra filios israel vir lingua sua. vbi huic dictioni vir preponitur littera lamed. 1. Paralip. 3. Tertium Absalom filiū Maacha. Pro quo he.le. Tertius absalom. s. fuit. Vbi huic dictiōi absalom preponitur littera lamed. Esa. 63. Quare ergo rubrum est indumentum tuū. vbi preponitur ēt huic nomini indumentum. Ponitur etiam aliquando pro in vel ad. vt Geñ. 1. Et sint in signa & tēpora & dies & annos. & in eodem. 2. Et factus est homo in animam viuentē. & in eo. 3

Articulus datiui casꝰ

לִי Mihi.

Articulus genitiui casꝰ

Articulus accusatiui

Articulus nominatiui

In.

Ad Et dixit dñs deus ad mulierē.Ps.16.Sicut leo parat⁹ ad predam.& in eo.17.Qui docet manus meas ad preliū. Hiere.3.Ecce nos venim⁹ad te. Osee.5. Et ipi respiciūt ad deos alienos.& similiter qñ preponitur verbis gerundiis uel infinitiuis.vt.Ps.118.Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Ps.148.Ad faciendā vindictā in nationibus.& in eo.Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Itē ponitur pro aduersus.2.Reg.13.Fecerunt ergo pueri absalom aduersus amnō sicut preceperat eis.Ponitur etiam pro de.vel ex.vt.2.Reg. 15.Et egressus de loco tuo. Esa. 33. Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorāte:quis poterit habitare de nobis cum ardoribus sempiternis.Ponitur etiā pro vt.Geñ.1. Luminare maius vt preesset diei:& lumīare minus vt preesset nocti.& in eo.Vt lucerent super terrā.Pōitur etiā pro iuxta vel secūdū.vt in eo.Faciens fructū iuxta genus suū.& in eo. Et faciētē semē iuxta gen⁹ suū.& in eo.Et hñs vnūquodq3 semētē secūdū speciē suā.& i eo.Et bestias terre secūdū species suas.Nu.1.Per cognatiōes & domos suas.i.scd'm cognationes & domos suas.Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

Aduersus.

De

Et

Iuxta.

Secūdum

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est ל Lamed.

לֹא Lo.non.nec.neq3.neq uaq̄.nihil.De quo vide infra in dictione לוֹא Lo:cum vau in medio dictionis.

Non.

לָאַב Laab. solitudo. siccitas.& reperitur tantum in numero plurali & p additionem tau in principio dñ תְּלָאֻבוֹת Thaluboth.pro quo beatus Hieronymus solitudinē trāstulit.Osee.13. Ego cognoui te in deserto in terra solitudīs.& solum inuenitur in predicto loco.Et dicūt hebrei ꝙ significat siccitatem vel sitim. Quia in lingua arabica velpunica terra sicca & arida hoc nomine appellatur.

Solitudo. Siccitas

לָאָה Laa.laborare.fatigari siue fessum esse:affligi vel deficere.molestе accipe.molestare. opprimere. Geñ.19. Ita vt ostiū inuenire non possint.Pro quo he.le.Et laborauerunt siue fatigati vel fessi sunt ad inueniendū ostiū.Exo. 7.Et affligentur egyptii bibentes aquā fluminis. Iob.4. Forsitā molestе accipies.i.fatigaberis vel deficies.& in eo. Nūc aūt venit ad te plaga & defecisti.& in eo.16. Nunc aūt oppressit me dolor meus.i.fatigauit me: siue deficere me fecit.Esa.1.Laboraui sustinens.& in eo.7.Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus:quia molesti estis & deo meo.& in eo.47.Defecisti in multitudine cōsiliorum tuorum.Ezech.24.Mīto labore sudatū est.Mich.6.Aut quid molestus fui tibi.Quod beatus Hieronymus in explanationibus expōit.Et quo labore te pressī.& inde תְּלָאָה Thelaa. idest labor.fatigatio.Exo.18.Vniuersūq3 laborē qui accidisset eis in itinere.Nu.20.Nosti oēm laborē qui apprehendit nos.Scribitur ēt cū mem in principio & dī מִתְּלָאָה.Pro quo beatus Hieronymus transtulit de labore. ac si diceret מִתְּלָאָה Mithelaa.Malach.1.Ecce de labore.

Laborare. Affligi. Molestе accipere. Deficere Opprimere Molestum esse. Deficere

תְּלָאָה Labor.

מִתְּלָאָה

לָאַט Laat.operire.velare.2.Reg.19.Porro rex operuit caput suū.& inde בְּלָאט Balat.cū prepositione Beth in principio.i.occulte.Abscondite:siue in abscondito. Iudi.4. Et ingressa abscondite. Scribitur ēt sine aleph.De quo vide infra in dictione לוט Lot. Item לְאַט.i.paulatim.leniter.De quo vide supra in dictione אַט At.

Operire.

בְּלָאט Abscondite.

לְאַט

לָאַךְ Laach. Angelus.nūcius.& semꝑ additur ei mem in principio & dī מַלְאָךְ Malach.vt Geñ.16.Cunq3 inuenisset eā angel⁹ dñi.& in eo.22.Et ecce angel⁹ dñi de celo clamauit.& in eo.24.Ipse mittet angelū suū corā te. & in eo.32.Fuerūtq3 ei obuiā angeli dñi.& in eo.Misit aūt & nūcios ante se.& in eo.Reuersiq3 sunt nūcii ad iacob.Exo.32. Angelus meus p̄cedet te.Nu.20.Misit interea nūcios moy ses.& in eo.Miseritq3 angelū qui eduxerit nos de egypto. & in eo.21.Misit aūt israel nūcios.& i eo.22.Misit ergo nūcios ad Balaam.& in eo.Steritq3 angelus dñi in via.Iudi.2. Ascendit angelus dñi de galgalis.& in eo.Cūq3 loqueretur angelus dñi.& in eo.13.Angelus dñi pariter in flāma altaris ascendit.Iob.1.Nūcius venit ad iob qui diceret.& in eo. 33.Si fuerit pro eo angelus loquēs.2.Paralip.26.At illi subsannabāt nuncios dei.Ps.34.Et angelus dñi coarctās eos. Prouer.13.Nuncius impii cadet in malū.Naū.2.Et non audietur vltra vox nunciorū tuorū:vbi ponitur מַלְאָכְתְּךָ Malachecha מַלְאָכֶיךָ Malachecha.& inde מַלְאָכוּת Malachuth nunciatio siue legatio:Aggei.1.Et dixit aggeus nunci⁹ domini de nūciis dñi.Pro quo he.le.Et dixit aggeus nūci⁹domini in nunciatione siue in legatiōe dñi.& in pſali מַלְאָכוֹת Malachoth.i.nūciationes siue legationes.Trāslatio nostra traduxit predicationes.Ps.73.Vt annūciē oēs predicatiōes tuas.& beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.vt enarrem oēs annūciationes tuas.Inde מְלָאכָה Melacha.i.opus.res.substātia.seu diuitie.Geñ.2.Cōpleuitq3 de⁹ die septimo opus suū.& in eo.Ab vniuerso opere qd' patrauerat.& in eo.39.Et operis quippiā absq3 arbitris faceret. Exo.20.Omne opus nō facietis in eo.& in eo.36.Et qui spō te sua obtulerant se ad faciendū opus. & in eo. Nec vir nec mulier quicq3 offerat vltra in opere sāctuarii.2.Paralip.13 Et leuite sint in ordine suo.pro quo he.le.in opere suo.Ponitur etiā pro re vel opulētia aut substātia.Exo.22.Quod nō extenderit manū suā in rem proximi sui.& in eo.36.Eo quod oblata sufficerent & superabūdarēt. Pro quo hebrei legunt.Et opus siue opulentia erat sufficiens ad omne op⁹ vt fieret illud:& superabundans. Et secundum hebreos in predicto loco ponitur מְלָאכָה Melacha pro auro vel argento & reliquis que obtulerunt.1.Reg.16.Quidquid ergo vile fuit & reprobum demoliti sunt. Vbi ponitur pro eo qd' in littera nostra est quidquid.Significat etiā iumenta ac pecudes. Geñ. 33. Et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro paruulos meos posse. Pro quo hebrei legunt. Et ego sequar paulatim vestigia operis.idest armenti ac pecudis & vestigia paruulorū. Et in pſali מְלָאכוֹת Melachoth.i. opera. vt.1.Paralip.28.vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. Scribitur etiam מְלֵכֶת Melecheth sine aleph. Pro quo beatus hieronymus trāstulit reginam. quasi מַלְכַּת Malcath. a nomine מֶלֶךְ Melech.i. a rege deriuatum. Hiere.7.Vt faciant placētas regine celi.& in eodem.44. Qd' si nos sacrificamus regine celi.Pro quo hebrei legūt. operi celi.idest stellis seu sideribus militie celi. Beatus Hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait.Regine celi quam lunam debemus accipere: vel certe militie celi vt omnes stellas intelligamus.

Nuncii.

מַלְאָכוֹת Nunciatio

מַלְאָכוֹת Predicationes. Annunciationes.

מְלָאכָה Opus.

Quidq̄d

Pecus

מַלְאָכוֹת Opera

מְלֶכֶת Regina Opus.

Militia

לְאֹם Leom.populus.gēs.vt Geñ.25.Populusq3 populum superauit.Esa.51.Et tribus mea me audite.& in plurali לְאֻמִּים Leumim.vt Geñ.25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur.Ps.149.Increpationes in populis.Esa.34 Et populi attendite.& in eodem.41.Et gentes mutent fortitudinem.& in eo.49.Et attendite populi de longe.

לְאֹם Populus Tribus Populi

לֵב Leb.cor. mens. De quo vide in dictione sequenti.

לֵב Cor

לְבַב Lebab.cor.mens.intellectus.Exo.14. Immutatumq3 est cor pharaonis & seruorū eius super populū. Deut. 1.Nuncii terruerunt cor nostrum.& in eodem.4.Et ne excidat de corde tuo.& in eodē.6.Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua.Et in eodē. Eruntq3 verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo.Iob.9. Sapiens corde est. Et in eodem.12.Et mihi est cor sicut & vobis.Ps.77.Et pauit eos in innocentia cordis sui.Esa.30.

לְבַב Cor

לְבָבוֹת Et letitia cordis sicut qui pergit in tibia. & in plurali לְבָבוֹת Lebaboth. secūdū terminationē femininorū.1.Paralip.28

Corda. Oia emī corda scrutatur dñs.Reperitur etiā in gñe masculino Naū.2.Murmurantes in cordib9 suis.Scribitur ēt cum simplici Beth tam in singulari q̄m in plurali.Exo.7. Et ego indurabo cor ei9.Deut.28.Dabit tibi dñs cor pauidū.Iob.7. Aut quid appones erga eū cor tuū.Ps.11.In corde & corde locuti sunt.i.duplici corde locuti sunt.cuius oppositum habetur.1.Paralip.12.vbi dicitur.Venerūt in auxiliū non corde duplici.Pro q̄ in hebreo hētur nō corde & corde. Ps.16. Probasti cor meum.Eccl's.10. Cor sapientis in dextera ei9 & cor stulti in sinistra illius.Reperitur etiā in genere femi-
nino cū he vel tau in fine. Ezech.16. In quo mundabo cor
לְבוֹת tuū.& in plurali לְבוֹת Liboth.i.corda.Prouer.21. Appen-
Corda. dit aūt corda dñs.Ps.124.Bene fac dñe bonis & rectis corde.Quod in hebreo legitur pluraliter.s.& rectis in cordib9 suis.Ponitur etiam pro mente.Leuit.26. Donec erubescat
Mens. incircūcisa mens eorum.Deut.5.Quis det talem eos habere mentem.3.Reg.8.Hoc ipsum mēte tractans.Prouer.19. Qui possessor est mentis diligit animā suā. & in eo.25. Et mens eius non est tecum.Eccl's.2.Nec per noctem mēte requiescit.Et quia cor est in medio corporis: ideo ponitur ali
quando pro medio alicuius rei.Deut.4.Qui ardebat vsq̄ ad celum.pro quo in hebreo habetur.Et mōs ardebat igni
Medium. vsq̄ ad cor celi.Quod hebrei exponūt vsq̄ ad mediū celi. 2.Reg.18.Cūq̄ adhuc palpitaret herens in quercu. Pro q̄ hebrei legūt. Cūq̄ adhuc viueret in corde quercus.i.in medio quercus.Ps.48.Et transferentur montes in cor maris. vnde in euāgelio. Matthei.12.Sic erit filius hominis in cor
לִבֵּב de terre trib9 diebus. Inde verbū לִבֵּב Libeb.i.cordificare. si liceret latine dici.Iob.12.Vir vanus in superbia erigitur.
Cor recipe pro quo he.le.Vir vanus cordificatur.i.cor seu mentem re-
cipit & Pōt esse sensus sicut in littera nostra.Significat etiā
Cor vulnerare vulnerare cor.Canti.4.Vulnerasti cor meū.pro quo he.le.
לִבִּיב Cordificasti me.Item לִבִּיב Lebib.i. forbiciūcula. quod est cibus liquidus ex aqua & farina confectus.& solum inuenitur in numero plurali.s.לְבִיבוֹת Lebiboth.2.Reg.13. Et fa-
לְבִיבוֹת Forbiculas. ciat in oculis meis duas forbiciunculas.& in eo.Coxit forbiciunculas.& inde verbū לִבֵּב Libeb.i.forbiciunculas facere
לִבֵּב Liquefacere siue liquefacere.vt in predicto loco vbi dicitur. Vt faciat in oculis meis forbiciunculas.& in eodē.Et liquefaciēs in oculis ei9.Vnde illud.Canti.4.Vbi dicitur vulnerasti cor meū
לַבַּת Flāma. potest etiam legi liquefieri fecisti cor meū. Inde לַבַּת Labath.i.flāma.Exo.3. Apparuitq̄ ei domin9 in flāma ignis.
לָבִא Ioe. לָבִא Labi.Leo. Deut.33. Quasi leo requieuit. & scribitur
לְבִיָּא cū littera iod ante aleph.& in gñe feminino לְבִיָּא Le-
לְבִיא Leena. biia.Ezech.19. Quare mater tua leena.Ponitur etiā לָבִיא
לָבִיא Leena. Labi pro leena. Gen.49. Accubuisti vtleo & quasi leena.
לְבָאִים Leones Nu.24. Et quasi leena quā suscitare nullus audebit. & in plurali masculino לְבָאִים Lebaim. Ps.56. Anima mea in
לְבָאוֹת Leones. medio catulorū leonum.& in gñe fe.לְבָאוֹת Lebaoth.Naū. 2.Et necauit leenis suis.
לָבַט Cedere. Verberare Vapulare. לָבַט Labat.verberare. cedere. seu cedi. vapulare. Prouer. 10.Stultus ceditur labiis.& in eodē.Stultus labiis verberabitur.Osee.4.Et populus non intelligens vapulabit.
לָבַן Dealbare. Albū esse. לָבַן Laban.dealbare.cādidare.albū siue cādidū esse.Ps.50. Et super niuem dealbabor.Esa.1. Quasi nix dealbabūtur.Dañ.11.Vt conflentur & eligantur & dealbētur vsq̄ ad tempus prefinitum.& in eo.12.Eligentur & dealbabuntur & quasi igni probabuntur.Ioel.1.Albi facti sunt rami ei9.
לָבָן Candor Inde לָבָן Laban.i.albus vel cādidus aut candor.vt Gen.30. In his que spoliata fuerant candor apparuit.& in eodē.49 Et dentes lacte eius candidiores.Exo.16.Quasi semen co-
riandri album.Leuit.13.Et pilos in album mutatos colorē. & in eodem.Eo quod omnis in candore verba sit.& in plu
rali לְבָנִים Lebem.i.albi. Zach.6.Et in quadriga tertia equi albi.& in genere fe.לְבָנָה Lebana.idest alba.vt Leuit.13.Et in loco viceris cicatrix alba apparuerit. & in eodem. Albā siue ruffam habuerit cicatricē.& in plurali femininoלְבָנוֹת Lebanoth.vt in eodem.Vir siue mulier in cuius cute cādor apparuerit.Pro quo hebrei legunt. Vir siue mulier quādo fuerint in cute carnis sue macule albe.& inde לְבָנָה Lebena.idest later.eo quod dealbatur vel candidatur dum coquitur igni.Gen.11.Habueruntq̄ lateres pro saxis. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet habuerunt laterem pro lapide. Ezech.4.Sume tibi laterē. & in plurali לְבֵנִים Lebenim.Exo.5.Et lateres similiter imperantur. & in eodem.Et reddetis cōsuetum numerum laterum. & inde deriuatur verbum לִבֵּן Liben.i. lateres facere vel cōficere. vt Gen.11.Venite faciamus lateres.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum : quasi diceret laterificemus lateres. Exo.5.Nequaq̄ dabitis vltra paleas populo ad conficiendos lateres.& inde מַלְבֵּן Malben.idest typus seu forma qua lateres formantur.2.Reg.12.Et traduxit in typo laterum. Naū.3.Tene laterem.vbi ponitur pro latere.Ponitur etiam pro muro latericio. Hiere. 43. Et abscondes eos in crypta que est in muro latericio. & inde לִבְנָה Libna. idest genus lapidis candidissimi.Exo.24. Sub pedib9 eius quasi opus lapidis saphyrini. & inde לְבָנָה Lebana.idest luna.eo quod est lucida & candida.Esa.24.Et erubescet luna & confundetur sol. & inde לִבְנָה Libne. idest genus arboris que detractis corticibus est multum alba.Pro quo beatus Hieronymus transtulit Populum.Gen.30.Tollēs ergo iacob virgas populeas.Osee.4. Subtus querū populum & therebintum. & inde לְבוֹנָה Lebona.idest thus.eo quod est candidum. Exo.30.Et thus lucidissimum.Leuit.24.Et pones super eos thus lucidissimum.Canti.4.Vadam ad montem myrrhe & collem thuris.& in eodē.Cū vniuersis lignis libani.Pro quo hebrei legunt. Cum vniuersis lignis thuris.i. thuriferis. & inde לְבָנוֹן Lebanon.idest libanus.eo q̄d sunt in eo ligna thurifera.Ps.91.Sicut cedrus libani multiplicabitur.Canti.3.De lignis libani.Esa.10. Et libanus cum excelsis cadet.& in eodem.29. Et erit libanus in chermel. Et in eo.35.Gloria libani data est ei. Item לַבָּן Laben Secūdū aliquos hebreos est nomen proprium hominis.Sed secundum translationem nostram & beatum Hieronymum illud lamed quod ponitur in principio dictionis non est de substantia dictionis sed denotat datiuū casum vel genitiuū. vnde לַבֵּן Laben idem est q̄d filio datiui casus: vel filii genitiui casus.vt in titulo.Ps.9. In finem pro occultis filii psalmus dauid.Et beatus Hieronym9 in psalterio inxta he.ve. transtulit.Victori super mortem filii psalmus dauid.
לָבַשׁ Induere לָבַשׁ Labas.induere.vestire. Gen.3.Et induit eos.& in eodem.27.Vestibus esau valde bonis quas apud se habebat domi induit eum. & in eodem. Pelliculas hedorum circundedit manibus. Pro quo hebrei legunt. Pelliculasq̄ hedorum induit siue vestiuit super manus eius. & in eodē. 28.Et dederit mihi panem ad vescendum & vestimentum ad induendum.Exo.29.Indues aaron vestimentis suis.Et in eodem.Et indues tunicis lineis.& in eodem.Septem diebus vtetur illa qui pontifex pro eo fuerit.idest septem diebus induetur siue vestietur illa. Leuit.16. Tunica linea vestietur.Nu.20.Induit eis eleazarum filium eius.2.Reg.22 Vestiti cultu regio. & in eodem.Et induere vestibus tuis. Ester.6. Debet indui vestib9 regiis. Iob.29. Iustitia indutus sum & vestiui me .Ps.92. Indutus est dominus forti-

Albus. לְבָנִים Albi. לְבָנָה Alba. לְבָנוֹת Albe. לְבָנָה Later. לְבֵנִים Lateres לִבֵּן Lateres facere מַלְבֵּן Typus laterum Murus Lateritius לְבָנָה Lapis. לְבָנָה Luna. לְבָנָה Populus. לְבוֹנָה Thus. לְבָנוֹן Libanus לַבָּן Filii לָבַשׁ Induere Vestire.

tudinē. Prouer. 31. Oēs domestici eius vestiti sunt duplicibus. Esa. 61. Quia induit me vestimento salutis. Ezech. 9. Vestitus erat lineis. & in eo. 25. Vestitos hyacitho. & in eo. Indutis veste varia. Soph. 1. Et super omnes qui induti sūt veste peregrina. Aggei. 1. Operuistis vos & non estis calefacti. Zach. 3. Erat indutus vestibus sordidis. & in eo. Et induite mutatoriis & inde לְבוּשׁ Lebus. i. indumentum. vestis. vestimētum. stola. Ester. 6. Debet indui vestib⁹ regiis. & in eodem. Et sumpta stola & equo facvt locutus es. Iob. 24. Nudos dimittūt homines indumēta tolientes. & in eodem. 41. Quis reuelabit faciem indumenti eius. Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַלְבּוּשׁ Malbus. Esa. 63. Et oīa indumenta mea inquinaui. Soph. 1. Qui induti sunt veste peregrina. Et aliqñ scribitur cum tau in principio & dicitur תַּלְבֻּשׁת Thilbóseth. Esa. 59. Indutus est vestimentis vltionis. Et sequitur in hebreo indumento siue vestimento.

Operire. לְבוּשׁ Vestis Indumētū מַלְבּוּשׁ Indumētū Vestio. תַּלְבֻּשׁת Vestimētū.

לְגַם Legom. prepositio aleph in principio dicitur אֲלָגַם Algum & significat gen⁹ ligni precioſi & solum inuenitur in numero plurali. ſ. אֲלָגֻמִּים Algumim. Pro quo beat⁹ Hieronymus transtulit ligna thina. 2. Paralip. 9. Serui hiram & serui salomonis attulerunt aurum de ophir & ligna thina. Reperitur etiam אַלְמֻגִּים Almugim per interpositionem mem. De quo vide infra in dictione לְמֻג Lemog.

לְגַם Algum אֲלָגַם אַלְגֻמִּים Ligna thina.

לָה La. ei. ipſi. illi. datiui casus. Et aliqñ genitiui: singularis numeri: gñis feminini. Et qñ refertur ad masculum scribitur cum uau loco he vt infra dicetur. & in lingua chaldaica dicitur לָה Le siue לֵיהּ Le. Dañ. 2. Quia sapientia & fortitudo eius sunt. & in eo. Vt tempus daret sibi. & in eodem. Vt sacrificarent ei.

Ei. ipſi. illi. לָה Eius. Ei.

לָהָה Laha. deficere. opprimere seu opprimi vel fatigari. Geñ. 47. Et oppresserat fames terram maxime egypti. Pro quo he. le. Et deficiebat vel fatigabatur terra egypti & canaā. ſ. fame. & ide מְהַלְהֲלָה Mithlaleha per duplicationem lameth & he. pro quo beatus Hieronymus transtulit Noxius est. Prouer. 26. Sicut noxi⁹ est qui mittit sagittas & lāceas in mortē. Et dicunt aliq hebrei ק significat insanū siue stultū. vnde in predicto loco ipſi legunt sicut insanies qui mittit sagittas & lanceas in mortē.

לָהָה Laha. deficere. Opprimere. מְהַלְהֲלָה Noxius.

לַהַב Lahab. flāma. fulgur. ſ. gladii: seu ferrum lācee vel gladii micantis. Iudi. 13. Cūq ascenderet flāma. Esa. 29. Et flāma ignis deuorantis. Reperitur etiā in genere femino cum he vel tau in fine & dicitur לְהָבָה Lehaba siue לַהֶבֶת Lahebeth. Nu. 21. Flamma de oppido esebon. Ps. 105. Flāma combussit impios. Esa. 43. Et flāma non ardebit in te Ezech. 20. Et non extinguetur flamma succensionis eius. & in plurali לְהָבוֹת Lahaboth. Ps. 28. Vox domini intercidentis flāmā ignis. quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. flammas ignis. &. Ps. 104. Ignem cōburentem in terra ipsorū. Pro quo hebrei legunt. Ignem flāmarum in terra ipsorū. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Ignem flāmantem in terra ipsorum. Reperitur ētלְהָבִים Lehabim secundum terminationem pluralem masculinorum. Esa. 13. Facies cōbuste vultus eorū. Significat etiā לַהַב Lahab. fulgorem gladii seu ferrum gladii vel lancee micantis ad modū flāmee pyramidis. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. 1. Reg. 17. Ipsum autem ferrū haste eius. Naū. 3. Et micantis gladii.

לַהַב Flāma. לְהָבָה לַהֶבֶת Flāma. לַהֲבוֹת Flā me. לְהָבִים לַהַב Ferrū gladii. Micans.

לַהַג Lahág. meditatio. Eccls. 12. Frequēsq meditatio carnis afflictio est. & solum inuenitur in predicto loco.

לַהַג Meditatio

לָהַט Lahat. vrere. exurere. comburere. succendere. inflammare. Deut. 32. Et montium fundamenta comburet. Ps. 56. In medio catulorum leonum dormiui cōturbatus. Pro quo he. le. In medio catulorū leonū dormiui inflāmantium. vñ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. In medio leonū dormiui ferocientiū. Ps. 82. Et sicut flāma cōburens mōtes. Ps. 103. Et ministros suos ignē vrentem. Ps. 105. Flāma cōbussit impios. Esa. 42. Et cōbussit cū in circuitu. Ioel. 1. Et flāma succendit omnia ligna regiōis. & in eo. 2. Et post eū exurens flāma. Malach. 4. Et inflāmabit eos ignis veniens. Inde לֶהָט Láhat. i. flāma seu acies gladii resplendentis. Geñ. 3. Et flāmeū gladiū atq versatilem. vbi ponitur pro flāmeo. Significat etiam incātationes seu veneficia. Exo. 7. Et fecerunt etiā ipſi per incātationes egyptiacas & arcana quedā similiter. Scribitur etiā sine he. vt in eo. Fecerunt⁹q similiter malefici egyptiorū incantatiōibus suis. & in eo. 8. Fecerūt aūt & malefici per incātationes suas similiter. & secūdū aliquos hebreos deriuatur a supradicta dictione לָאַט Laat cū aleph in medio: que significat operire aut velare vel abscondere.

Inflāmare Feroc. Vrere. Succēdere Inflāmare לֶהָט Flamma.

לָהַם Laham. leniter loqui: aut simpliciter loqui. Prouer. 18 Verba biliguis quasi simplicia. pro quo he. le. Quasi leniter vel simpliciter loquentia. & solū inuenitur in predicto loco. Itē לָהֶם Lahem. i. eis. illis. ipſis. & est gñis masculini. & qñ refertur ad feminas scribitur cum nun in fine. De quo vide supra in dictione hem.

לָהַם Simpliciter loqui לָהֶם Eis.

לָהֵן Lahen. in lingua chaldaica significat. ideo. itaq. excepto. sed. Dañ. 2. Igitur somniū & interpretationem ei⁹ nūciate mihi. i. ideo somniū nūciate. & in eo. Somniū itaq nūciate mihi. & in eo. Exceptis diis. & in eodem. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret.

לָהֵן Ideo. Itaq. Sed.

לָהַק Lahac. cetus. Cuneus. cōgregatio. & scribitur cum tau in fine eo quod est generis feminini: & dicitur לַהֲקָת Lahacath. 1. Reg. 19. Qui cū vidisset cuneum prophetarū. idest cetū vel congregationē prophetarū. quasi קְהִלַּת Cehilath. per transpositionem litterarum.

לָהַק Cuneus. לַהֲקָת Cuneus.

לוּ Lu. vtinā. si. forte. ne forte. fortasse. Geñ. 17. Vtinā ismael viuat corā te. & in eo. 30. Gratū habeo qđ petis. Pro q⁹ hebrei legūt. Vtinā cēt iuxta verbū tuū. & in eo. 50. Ne forte memor sit iniurie. Iudi. 8. Si seruassetis eos nō vos occiderē. Ezech. 14. Et si bestias pessimas induxero sup terrā. Et aliqñ scribitur cū aleph in fine. De quo vide in dictione sequēti. Itē לוֹ Lo. i. ei. illi. ipſi. datiui casus singularis nūeri vt dictum est in grāmatica in capitulo de pronomine.

לוּ Vtinā. Forte. Si. לוֹ Ei. illi. ipſi.

לוֹא Lo. dictio ē negatiua. i. nō. ne. neq. nequaq̄. vt Ezech. 16. Nō fuit aūt sodoma soror tua audita in ore tuo. & in eo. 24. Nec fluēt lachrime tue. In aliis vero locis scribitur לֹא Lo. sine vau. vt Geñ. 2. Nō eñ pluerat dñs deus. & in eodem. De ligno aūt sciētie boni & mali ne comedas. & in eo. 3. Nequaq̄ morte moriemini. Exo. 4. Neq audiēt vocem meā. & in eo. Nec audiuit eos. & in eo. 16. Neq vermis inuētus est in eo. Exo. 23. Nō suscipies vocē mēdacii. Deut. 26. Nō preteriui mādata tua nec sum oblitus. 2. Reg. 13. Si non vis venire. 4. Reg. 5. Dixitq Naamā vt vis. pro quo he. le. Dixitq Naamā & nō. i. si nō vis accipere nō accipias. & est sensus sicut in lra nostra. Iob. 7. Nequaq̄ vltra iā viuā. Ps. 1. Beatus vir qui nō abiit in cōsilio impiorū & in via peccatorū nō stetit: & in cathedra pestilentie nō sedit. & in lingua chaldaica dicitur לָא La. Hiere. 10. Dii qui celos & terram nō fecerunt. Dañ. 2. Si ergo somnium non indicaueritis mihi Et quando preponitur ei littera vau que est coniunctio: tūc significat & non siue nec. aut neq: vt in locis predictis. Et aliquando preponitur ei littera beth & dicitur בְּלֹא Belo. idest in non: siue absq: aut sine. Deut. 32. Ipsi prouocauerunt me in eo qui non est deus. & in eodem. Et ego prouocabo eos in eo qui non est populus. Iob. 8. Nunquid vire-

לוֹא Non. Nec. לֹא Non. Nequaq̄. Neq. לָא Non. בְּלֹא Inuen.

Sine. Nihil. לֹא Nihil.

re poteſt ſcirpus abſq; humore.Ps.43. Vendidiſti populum tuum ſine precio.Ponitur etiam lo.pro nihilo. Iob. 27.Nihil ſecum affert. Ps.75.Et nihil inuenerunt viri diuitiarum.ponitur etiam in lingua chaldaica לָא La pro nihil. Daſi.4.In nihilum reputati ſunt. Et cõiter quãdo iungitur cũ dictione דָּבָר Dabar que ſignificat rem aut verbum tunc ambe dictiones ponuntur pro nihilo. ideſt non res aut non verbum.vt Deut.2.Et nihil eis defuit.Amos.6 Qui letamini in nihilum.Et aliquando ſcribitur cum he in principio & dicitur הֲלוֹא Halo.ideſt nonne. ſiue nũquid nun.numquid non.vtiq;.ecce. De quo vide ſupra in littera he.in dictione הֲלֹא Halo. Item לוּא Lu. ideſt vtinam. fortaſſe.ſi forte.Eſa.48.Vtinam attendiſſes mandata mea.& in eo.64. Vtinam diſrumperes celos.Et communiter ſcribitur ſine aleph. De quo vide in dictione precedenti.

הֲלוֹא Nonne. לוּא Vtinam.

לוֹג Sextari⁹. לוֹג Log.Genus menſure.pro quo beatus hieronymus trãſtulit ſextarium, Leuit.14.Et olei ſextarium; duoſq; turtures.

לָוָה Fenerare. לוֹה Laua.commodare.mutuare.mutuo accipere. fenerari.copulare.adherere.adiungere.comitari. Deut.28. Et fenerabis gentibus multis:& ipſe a nullo fenus accipies ideſt mutuabis.Et in eodem. Ipſe fenerabit tibi & tu nõ fenerabis ei.ideſt mutuabit.Nec.5.Mutuo ſumamus pecunias in tributa regis.ps.36.Mutuabitur peccator & nõ ſoluet.Prouer.19.Feneratur domino qui miſeretur pauperis Eſa.24.Sicut fenerator ſic is qui mutuũ accipit.ſignificat etiam copulare vel adiungere.vt Geſi.29.Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus.Eccls.8. Et hoc ſolum ſecũ afferet de labore ſuo.pro quo hebrei legunt.hoc ſolũ copulabitur ei ſiue comitabitur eũ.Eſa.14 Adiungetur aduena ad eos.Et in eodem.56.Qui adheret domino. Hiere.50. Venient & apponentur ad dominum. Daſi.11. Et applicabuntur eis plurimi fraudulenter.Zach.2. Et applicabuntur gentes multe domino.& inde לִוְיָת Liuiath.ideſt copulatio vel augmentum. Prouer.1. Vt addatur gratia capiti tuo.pro quo hebrei legunt.Quia copulatio vel augmentum gratie ſũt capiti tuo.Et in eo.4.Dabit capiti tuo augmenta gratiarum.Et inde לֵיוֹת Loſoth.ideſt lora quibus animalia iunguntur.Et ſolum inuenitur in numero plurali.3.Reg.7.Et ſubter leones & boues quaſi lora ex ere dependentia.Et in eodem.vt non celata ſed appoſita per circuitum viderentur.pro quo hebrei legunt.Et lora per circuitum.ideſt quaſi loris adiuncta.& inde לִוְיָתָן Liuiathan. Nomen draconis ſic nominati propter eius magnitudinẽ Ps.73.Tu confregiſti capita draconis.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.transtulit.Tu confregiſti capita leuiathan.Ps.103.Draco iſte quem formaſti. pro quo beatus hiero. trãſtulit Leuiathan iſtũ plaſmaſti. Iob. 3.Qui parati ſunt ſuſcitare Leuiathan.Et ĩ eo. 40.An extrahere poteris leuiathan hamo.Eſa.27. Super leuiathan ſerpentem veſtem:& ſuper leuiathan ſerpẽtẽ tortuoſum.

Mutuare. Mutuum accipere. Copulare. Adiũgere. adherere. apponere. applicari. לִוְיָת Copulatio augmẽtũ. לֵיוֹת Lora. לִוְיָתָן Draco. Leuiatam

לוּז Effluere. Recedere. לָזוּת Detractio נָלוּז Infamis. Illuſor Tumultus

לוּז Luz.recedere.diſcedere.Prouer.3. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis.Et in eodem.4.Ne recedant ab oculis tuis.Et ſcribitur in predictis locis cum iod in medio:loco vau:quia eſt verbum tertie coniugationis.Inde לָזוּת lezuth. ideſt diceſſio vel detractio.Prouer.4. Et detrahẽtia labia ſint procul a te.pro quo hebrei legunt. Et detractio vel diceſſio labiorum ſit procul a te. ſiue peruerſitatem labiorum longe fac a te.Et inde נָלוּז Naloz. pro quo beatus hieronymus transtulit infamem ſiue illuſorem.Prouerb. 2.Et infames greſſus eorum.Et in eodem.3.Quia abominatio eſt domini omnis illuſor.ponitur etiam pro tumultu.Eſa.30.Et ſperaſtis in calumnia & in tumultu. Hebrei vero dicunt q̃ ſignificat recedentem.ſcilicet a via recta. Item לוּז Luz. Genus arboris.pro quo beatus hieronymus transtulit amygdalinum.Geñ.30. Virgas populeas virides & amygdalinas. Et aliqui hebrei dicũt q̃ ſigñat auelanũ. לוּחַ Tabula לוּחַ Luach.Tabula.Exo.32.Duas tabulas teſtimonii lapideas.Et in eodem.34.Precide ait tibi duas tabulas lapideas.Prouer.3.Et deſcribe in tabulis cordis tui.Canti.8 Compingamus illud tabulis cedrinis.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.tabula cedri.Eſa.30.Scribe ei ſuper buxum. Pro quo hebrei legunt. Scribe ei ſuper tabulam. Et poteſt intelligi ſuper tabulam buxeam.Hiere.17. Exaratum ſuper latitudinem cordis eorum. pro quo hebrei legunt ſuper tabulam cordis eorum. & ponitur ibi tabula p latitudine.& in plurali לֻחוֹת Luchoth.vt in aliquibus locis predictis.& Abach.2.Et explana eũ ſuper tabulas.reperitur etiam לֻחוֹתַיִם Luchothaim:ſecundum terminationem dualem.Pro quo beatus hieronymus transtulit Tabulata maris.quaſi diceret לֻחוֹתָיִם Luchoth iam.Ezech.27. Abietibus de ſanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris.Inde לַח Lach.ideſt viride ſiue humidum.Geñ.30.virgas populeas virides.Nu.6.vuas recentes ſiccaſq; non comedet.i.vuas virides ſeu humidas.Ezech.17.Et ſiccaui lignum viride.& inde לֵחָה Lecha:quod ſecundum hebreos ſignificat virorem ſeu reflorentiam.vt Deut.34.Nec dentes illius moti ſunt.pro quo ipſi legunt.Nec fugerat. ideſt nec defecerat viror ſeu reflorentia eius.ideſt color viuidus vultus eius:ſeu humidum radicale illius. poteſt etiam deriuari a dictione לֵחָה Lecha. que ſignificat mandibulam ſeu maxillam:vt infra dicetur.& tunc erit ſenſus ſicut beatus hieronymus transtulit.

לוּחַ Tabula. לֻחוֹת Tabule. לֻחוֹתַיִם Tabulata maris. לַח Humidum Viride. לֵחָה Viror. Humidum

לוּט Inuoluere. Operire. בְּלָט Abſcõdite Clam. לוּט Lot.Inuoluere.operire.colligare.1.Reg.21. Eſt inuolutus pallio poſt Ephod.Eſa.25.Et precipitabit dominus in monte iſto faciem vinculi colligati. vbi pro vinculi colligati hebrei legunt inuoluentis inuoluentis.nam ĩ hebreo dictio lot bis replicatur in hoc loco.quaſi diceret colligantis colligantis.Et aliquãdo ſcribitur ſine vau.3. Reg. 19.Operuit vultum ſuum pallio.Scribitur etiam cũ aleph in medio loco vau. De quo vide ſupra in dictione לָאַט laat Et inde בְּלָט Balat cum prepoſitione beth.ideſt in occulto ſiue clam aut abſcondite vel occulte.vt Ruth.3.venit abſcondite & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit.1.Reg. 18.Loquimini ad dauid clam me dicentes.ſignificat etiam incantationes:que nobis ſunt abſcondite. De quo vide ſupra in dictione לָאַט Laat. Item לוֹט Lot.ſpecies aromatica pro quo beatus hieronymus transtulit ſtactem. Geſi. 37. Camelos eorum portantes aromata & reſinam & ſtacten.

לוֹט Stacte. לוּל Cochlea. לוּלִי Niſi. לוּלִי Lul.Cochlea.ideſt aſcenſus graduum columnam amplexantium in modum cochlee.3.Reg.6.Et p cochleam aſcendebant in medium cenaculi. Item לוּלִי Iule cum iod in fine.ideſt ſi non.niſi.vt Geñ.31.Niſi deus patris mei Abraam & timor iſaac affuiſſet mihi.Deut.32. Sed propter iram inimicorum diſtuli.pro quo hebrei legunt. Niſi iram inimicorum timuiſſem.Et eſt ſenſus ſicut ĩ littera noſtra.ps.123.Niſi quia dominus erat in nobis dicat nunc iſrael:niſi quia dominus erat in nobis.Eſa.1. Niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen.Et aliquãdo ſcribitur cum aleph in fine loco iod.vt Geñ.43.Si non interceſiſſet dilatio.Iudi.14.Si non araſſetis in vitula mea:non inueniſſetis propoſitionem meam.1.reg.25.Niſi cito veniſſes in occurſum meũ.Et ſecundum aliquos eſt dictio compoſita a לוּ Lu.quod ſignificat ſi & לֹא le vel לֹא Lo quod ſignificat non. Ponitur etiam aliquando in noſtra tranſlatione affirmatiue pro ſi vel vtiq; vt.2.reg.2.Si locutus fuiſes mane Si. Si omn.

receſſiſſet populus.ſed ēt in predicto loco hebrei legunt. Niſi locutus fuiſes.ideſt niſi dixiſſes mane :ſurgant pueri . Ps.26.Credo videre bona dōmini.vbi premittitur in hebreo predicta dictio לוּלֵי Lule.ideſt vtiq; credo . Pro quo hebrei legunt. Niſi credidiſſem.

לוּן לִין Lun.ſiue לִין Lon. Manere.morari.commorari.pernoctare.murmurare.conqueri. Geſi.19.Et manete ibi . Et in eodem. Minime ſed in platea manebimus. Et in eodem 24. Eſt in domo patris tui locus ad manēdum . Et in eodem.32. Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Nu.22. Manete hic nocte. Ioſ.6. Et reuerſa in caſtra manſit ibi . Iudi. 19. Queſo te vt hodie hic maneas. Et in eodem. & apud ſe fecit manere. Et in eo.ne in platea maneas. Ruth.1. Et vbi morata fueris & ego pariter morabor. Nee.13. quare manetis ex aduerſo muri. Iob.17. Et in amaritudinibus eorum moratur oculus meus. Et in eo.24. nudos dimittunt homines. Pro quo he.le.nudum faciunt manere. ſ. hoiem . Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eo.41. In collo eius morabitur fortitudo. Ps.25. Anima eius in bōis demorabitur. Ps.48. Et homo cū in honore eſſet nō intellexit. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit . Et homo in honore non commorabitur. Sed in fine eiuſdem pſalmi ponitur non intellexit: nam ibi ponitur יָבִין Iabin hic autem יָלִין Ialim. Ps. 9. In protectiōe dei celi cōmorabitur. prouerb.19. Et in plenitudine commorabitur . Eſa. 1. Iuſtitia habitauit in ea. i. manſit vel morata eſt in ea. Hiere.4. Vſq; quo morabuntur in te cogitatiōes noxie. Zach. 5. Et commorabitur in medio domus & conſumet eam . & inde מָלוֹן Malon: ſiue מְלוֹן Melon. ideſt māſio: ſeu diuerſorium. Geñ.43. Cum veniſſemus ad diuerſorium . Exo. 4. Cumq; eſſet in itinere in diuerſorio. Hiere.9 . Quis dabit me in ſolitudine diuerſorum viatorum . debet legi diuerſorium viatorum. & inde מְלוּנָה Meluna cum he in fine ideſt tugurium quod cuſtodes agrorum faciunt ad manendum in nocte. Eſa.1. Et tugurium in cucumerario. In alio vero loco Beatus hieronymus tranſtulit. Tabernaculū vnius noctis. Eſa. 24. Et auferetur quaſi tabernaculū vnius noctis. Item לוּן Lon. ideſt murmurare. Exo.15. Et murmurauit populus cōtra moyſen. Et in eo.16. Et murmurauit omnis congregatio filiorum iſrael. Et in eo. Nos vero quid ſumus quia muſitaſtis contra nos. ideſt quia murmuraſtis. & in eo. quibus murmurati eſtis contra eum. nu .14 . Vſque quo multitudo hec peſſima murmurat contra me. Et ī eo. qui murmuraſtis contra me. Et in eo. qui reuerſi murmurare fecerūt cōtra eū oēm multitudinē. & inde תְּלוּנָה Theluna. i. murmuratio ſeu murmur. querela. ſeu querimonia Exo.16. Audiuit enim murmur veſtrum. Et in eo. Eo quod audierit murmuratiōes veſtras. Et in eo. Nec contra nos eſt murmur veſtrū. Nu.14. querelas filiorū iſrael audiui. ideſt murmurationes. Et in eo.17. Et cohibebo a me querimonias filiorum iſrael. ideſt murmurationes. Et in eo . Et quieſcant querele eorum a me.

לוּץ Lóaa. abſorbere. deglutire. deuorare. lambere. Abdie. 1. Et bibent & abſorbebunt. Prouer.20. Ruina eſt homini deuorare ſancta. Et licet in aliquibus bibliis noſtris legatur deuotare. tamen in bibliis antiquis habetur deuorare. ſicut in hebreo. Iob.6. Vnde & verba mea dolore ſunt plena. Pro quo hebrei legunt. Ideoq; verba mea abſorta ſunt. Scribitur etiam cum littera ain in principio. vt Iob.39. pulli eius lambunt ſanguinē. vbi ponitur יְלַעֲלוּ Iaalu. pro יְלַעֲלוּ Ielau: propter euphoniā. Inde לוּעָה Loee. i. guttur. vt Prouer. 23. Et ſtatue cultrum in gutture tuo.

לוּץ Lus. illudere. deludere. deridere. irridere. interpretari. Ps.118. Superbi inique agebant vſq; quaq;. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Superbi deridebant me nimis. Prouer.3. Ipſe deludit illuſores . Et in eo.14. Stultus illudet peccatū. Et in eo.19 . Teſtis iniquus deridet iudiciū. Et in eo.29. Si autem illuſeris ſolus portabis. ſcribitur ēt cū duplici ſade. vt Eſa.28 . Et nunc nolite illudere. Inde לֵיץ Les. i. illuſor. deriſor. irriſor . Prouer. 9. Qui erudit deriſorem ipſe ſibi iniuriā facit. Et in eo . Noli arguere deriſorem. Et in eo.13. Qui aūt illuſor eſt non audit cum arguitur. Et in eo.19. Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit. pro quo hebrei legunt. Illuſorem percutiens: & inſipiens aſtutior erit. Et in eodem.20. Luxuriosa res vinū. pro quo he.le. Deriſoria res vinum. ideſt facit hominem illuſorem ſiue deriſorem. Et in eo. 21. Superbus & arrogans vocatur indoctus. Pro quo hebrei legunt . Supbus & arrogans vocatur deriſor. Et in eo.22 . Eiice deriſorem & exibit cum eo iurgium. & in plu. לֵצִים Leſim. Ps.1. Et in cathedra peſtilentie nō ſedit . pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Et in cathedra deriſorū non ſedit. Prouer.19. parata ſunt deriſoribus iudicia. Reperitur ēt לוּצִים Loſeſim cū duplici ſade. Oſee.7 . Extēdit manū ſuā cū illuſoribus. Et inde לָצוֹן Laſon. i. deluſio ſiue irriſio. vt Eſa.28. Audite verbū dñi viri illuſores . pro viri illuſionis vel deriſionis. ſignificat etiam ſupradicta dictio. Interprerari vel exponere verba alterius: aut loqui pro aliquo. Et inde מְלִיץ Melis. i. interpres: vel ille qui loquitur pro alio. vt Geñ. 42. Eo quod per interpretem loqueretur ad eos. Iob.16. Verboſi amici mei. pro quo hebrei legunt. Interpretes mei amici mei. & vocat eos interpretes: eo qđ interpretabantur eius verba in malā partē. Et in eo .33. Si fuerit pro eo angelus loquens. Eſa. 43. Et interpretes tui preuaricati ſunt in me. ponitur etiam pro legatis qui exponunt verba eorū a quibus mittuntur. 2. paralip. 32. Attamē in legatione principum babylonis qui miſſi fuerant ad eū Et inde מְלִיצָה Meliſa. i. interpretatio. prouer. 1 . Animaduertet parabolam & interpretationē eius. vide ēt de hoc infra in dictione מָלַץ Malas.

לוּשׁ Lus. cōmiſcere. miſcere. ſ. farinam aqua: more piſtorum. conſpergere. Geñ.18. Tria ſata ſimile commiſce 1. Reg. 28. Tollenſq; farinam miſcuit eam. 2. Reg.13. Que tollens farinam cōmiſcuit. Hiere.7. Et mulieres conſpergunt adipem. pro quo he.le. Et mulieres conſpergunt ſiue cōmiſcent maſſam. Oſee.7. A mixtione fermenti donec fermentaretur totum.

לוֹת Leuath. In lingua chaldaica ſignificat. Ad. ſiue a . Eſdre. 4. Iudei qui aſcenderunt a te.

לָז Laz. ille. iſte. Et eſt communis generis: & recipit in principio litteram he: que ponitur quaſi pro articulo: & dicitur הַלָּז Halaz. Iudi. 6. Pone ſupra petram illā. 1 . Reg.14. Que eſt trans locum illum. 4. Reg. 4. Ecce ſunamitis illa. Zach. 2. Loquere ad puerum iſtum dicens . Scribitur etiā cū he in fine & dicitur הַלָּזֶה Halaze. Geñ. 24 . quis eſt iſte homo qui venit per agrū. & aliqñ ſcribitur cū vau : & dicitur הַלָּזוּ Halezu. Ezech. 36. Terra illa inculta facta eſt velut hortus voluptatis.

לָזָה Laza. detrahere. diſcedere. Prou. 4. Et detrahētia labia ſint ꝓcul a te. Et aliqui hebrei dicūt ꝙ deriuatur a ſupradicta dictione לוּז Loz. De quo vide ſupra in eadem dictione.

לֶחִי Lecha. Maxilla. mandíbula. genna . & ſcribitur cum iod in fine loco he. vt Iudi. 15. Inuentamq; maxillam ideſt mandíbulam aſini. & in eodem . In maxilla aſini in mandíbula pulli aſinarum. & in eodem. Proiecit mandíbu

Derídere. Deludere. Illudere.

לֵיץ Deriſor. Illuſor Peſtilēs.

לֵצִים Deriſores

לוּצִים Illuſores.

לָצוֹן Illuſio.

מְלִיץ Interpres

Loquens p alio.

Legatio. מְלִיצָה Interpretatio .

לוּשׁ Cōmiſcere Miſcere. Cōſpergere

לוֹת Ad.

לָז Ille. Iſta. Iſte.

הַלָּזֶה Iſte.

הַלָּזוּ Iſta.

לָזָה Detrahere

לֶחִי Maxilla

Mādibula.

lam de manu.Ps.3.Quoniam tu percussisti omnes aduersã tes mihi sine causa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Quia percussisti omnium inimicorum meorum maxillam.Threñ.1.& lachryme eius ĩ maxilla eius.Mich.5.In virga percutient maxillam iudicis israel.& in plu.לְחָיִם Lechaiáim siue לְחָיַי Lechaie.Deut.18 Dabunt sacerdoti armum & ventriculum . Pro quo hebrei legunt.Dabunt sacerdoti armum & mandíbulas seu maxillas & ventriculum.Canti.1.Pulchre sunt gene tue . Esa.30. & frenum erroris quod erat in maxillis populorum . Et in eo.15.Corpus meum dedi percutientibus & genas measve lentibus.Ponitur ẽt pro dentibus. Deut.34.Nec dentes illius moti sunt. De quo vide supra in dictione לוּחַ Lûach.

לְחָיַיִם לְחָיַי
Mãdibule gene. Maxille.

Dentes.

לָחַךְ Lachach . lingere.lãbere.rodere.3.Reg. 18 . Et aquã que erat in aqueductu lambens.Ps.71.Et inimici ei? terram lingent . Nu. 22.Ita delebit hic populus oẽs qui in nostris finibus commorantur:quomodo solet bos herbas vsq; ad radices carpere.pro quo he.le.Nunc lambet seu rodet hic populus omnia que in circuitu nostro sunt sicut lãbit seu rodit bos herbas agri.sed beatus hieronymus transtulit sensum.

לָחַךְ
Lambere . Lingere Rodere.

Rodere.

לָחַם Lacham.comedere.manducare.deuorare. debellare. pugnare. Deut.32.Et deuorabunt eos aues. p̃s.140. Et non communicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nec comedere in delitiis eorum.Prouer.4.Comedũt panem impietatis.& in eo.9.Venite comedite panem meũ. Et in eo.23. Quãdo sederis vt comedas cũ principe.& in eo.Nec comedas cum homine inuido.& inde לֶחֶם Léchem.i.panis.cib?. esca.pabulũ.& est commune ad omnem cibum siue ad omne comestibile.sed magis communiter ponitur in scriptura pro pane.Gen̄.3.In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et in eo.14.Proferens panem & vinum.& in eo.18 .Ponã q; bucellam panis.& ĩ eo.47 .In toto enim orbe panis deerat.Et in eo.49.Asser pinguis panis eius.Exo.25.& pones sup mensam panes ꝓpositionis.Leuit.20 . Vescetur tñ panibus qui offeruntur in sanctuario. & secundũ hebreos accipitur ibi pro carnibus que offerebantur in sanctuario. & in eo.21.Non offerat panem deo suo.Nu.14. Quia sicut panem ita eos possumus deuorare.Et in eo.28. Oblationẽ meã & panes.pro quo he.le.Oblationẽ meã panẽ meum. & accipitur ibi pro agnis qui offerebantur mane & vespere.Deut.8.Nõ in solo pane viuit homo.p̃s . 105. Vt educas panẽ de terra.Prouer. 9.Comedite panẽ meũ . & in eo. 22.In quo est panis mendacii.Eccl's.11.mitte panẽ tuũ sup transeũtes aquas.Esa.3.& in domo mea nõ est panis. Et in eo.58.Frange esuriẽti panẽ tuũ.Hiere.11.mittamus lignũ in panẽ eius.Ezech.18.Panẽ suũ esurienti dederit.Ponitur ẽt panis ꝓ mãna.Exo.16.Ecce ego pluã vobis panes de celo.& in eo.Iste est panis quẽ dedit vobis dñs ad vescẽdum. Nec.9.Panẽ quoq; de celo dedisti eis.Ps.77.Panẽ angelorũ manducauit homo.Accipitur ẽt pro quocũq; cibo vel esca aut pabulo.Gen̄.47.Prebẽs cibaria singulis.Leuit.3.in pabulũ ignis & oblationis dñi.Et in eo.In alimoniã ignis & suauissimi odoris.& in eodem.22.Aletur cibis patris sui Nu.21.super cibo isto leuissimo.1.Reg. 4 . maledictus vir qui comederit panem vsq; ad vesperam . Et accipitur ibi panis pro quocũq; cibo.Nam ionathas preuaricatus est:eo quod comedit modicũ mellis.Ps.135 . Qui dat escam omni carni.Ps.145.Dat escam esurientibus.Ps.146.Qui dat iumentis escam ipsorum . Item ponitur pro conuiuio . Dan̄.5.Fecit grande conuiuium.Ponitur etiam pro carne. Soph.1.Et corpora eorum sicut stercora . Pro quo hebrei legunt.Et carnes eorum sicut stercora. Iob.20. vbi nos legimus.pluet super illum bellum suum.hebrei legunt. pluet super illum in carne sua.Potest etiam legi sicut est in littera nostra.Item לָחַם Lacham.idest pugnare. expugnare.debellare.dimicare.a superiori significato deriuatum , Eo quod bellum est comestio & consumptio gladii ex vtraq; parte.Exo.1 . Expugnatisq; nobis egrediatur . Et in eodem.14.Dominus enim pugnabit pro vobis. Et in eodem.Dominus enim pugnat pro eis contra nos . Et in eodem.17.Venit autem amalech & pugnabat contra israel. Et in eodem.Et egressus pugna contra amalech . Deut . 1. Ascendamus & pugnabimus.Et in eodem . Nolite ascendere nec pugnetis.Ios.10.Et pugnabat contra eam . Et in eodem.Et exercitu per gyrum dispositio oppugnabat eam Et in eodem.Et circundedit atq; expugnauit eam. Iudi.5. Et portas hostium ipse subuertit . Pro quo hebrei legunt. Tunc dimicauit siue expugnauit portas . scilicet inimicorum.Et in eodem.De celo dimicatum est contra eos.Et in eodem.Aduersus sysaram pugnauerunt . Et in eodem . 9. Qui pugnauit pro vobis.Et in eodem . 11 . Pugnabant filii Amon contra israel quibus acriter instantibus.Et in eodem.Aut docere potest q̃ iurgatus sit contra israel :& pugnauerit contra eum.Ps.34.Expugna impugnantes me.p̃s 55.Tota die impugnans tribulauit me.Et in eodem.Multi bellantes aduersum me.Ps.108 . Et expugnauerunt me gratis.Esa.63.Ipse debellauit eos.& inde מִלְחָמָה milchama.idest bellum.pugna.Gen̄. 14 . Inirent bellum contra balla regem sodomorum.Exo.1 . Si ingruerit contra nos bellum.Et in eodem.15.Dominus vir pugnator . pro quo hebrei legunt.Dominus vir pugne.Et in eo.17.Et bellum dei erit contra Amalech.Deut.21.Si egressus fueris ad pugnam.Iob.39.Procul odoratur bellum.

Caro

לָחַם

Expugnat. Pugnare.

Oppugnare.

Dimicare.

Iurgari.

Impugnare.
Bellare.
Debellare
מִלְחָמָה
Bellum.

Pugna

לְחָנָה Lechena . in lingua chaldaica significat concubinam. Dan̄.5.vxores & concubine illius. Et in eodẽ vxores tue & concubine tue vinum bibistis in eis.

לְחָנָה
Cõcubina.

לָחַץ Lachas. Arctare.coarctare.opprimere.affligere.atterere.tribulare.Exo.3.vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.Et in eodem . 22 . Neq; affliges eum.Nume.22.Iungit se parieti:& attriuit sedentis pedẽ. Pro quo hebrei legunt . Et arctauit se parieti:& arctauit siue attriuit pedem Balaam ad parietem . idest cum pariete. Iudi.1. Arctauitq; Amorreus filios dan in monte . Et in eodem.4.Et per viginti annos vehementer oppressérat eos.1.Regum.10.Et de manu omnium regum qui affligebant vos.4.Regum.6.Claudite ostium & non sinatis eum introire.Pro quo hebrei legunt . Coarctate eum in ostio. Ps.105.Et tribulauerunt eos inimici eorum . Esa.19. Clamabunt enim ad dominum a facie tribulantis:quod in hebreo legitur in plurali:scilicet a facie tribulantium .Hiere. 30.& visitabo super omnes qui tribulant eos.& inde לָחַץ Láchas idest tribulatio:siue afflictio:aut oppressio:vel coarctatio . Exo.3.vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ .Esa .30.& dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem.i.aquã afflictionis vel tribulationis.

לָחַץ
Oppaimek
Affligere .
Atterere.
Arctare.

Coarctare.
Tribulare.

לָחַשׁ Lachas.musitare.susurrare.murmurare . incantare . 2.Reg.12.Cũ ergo dauid vidisset seruos suos musitãtes.p̃s.55.Aduersũ me susurrabãt oẽs inimici mei . & inde לָחַשׁ Láchas.idest murmur.Esa.26.In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Quod hebrei exponunt sic . Idest in tribulatione conuertunt se ad secretã orationẽ.in alio vero loco pro לָחַשׁ Láchas beatus hieronym? trãstulit.eloqũ mysticum.Esa.3. Et prudentem eloquii mystici. significat

לָחַשׁ
Musitare.

לָחַשׁ
Murmur.

לָחַשׁ
Eloquium mysticum.

Murmurare.

Incãtatio.

חֲלוּחַשׁ

חֲחָשִׁים

Inaures.

לֵט

Clam.

לְטָאָה

Stellio.

לָטַשׁ

Acuere.

לוּטָשׁ

Maleator.

לִיל
לַיִל

Nox.

לַיְלָה

Nox

לֵילוֹת

Noctes.

לֵילִית

Lamia.

לַיִשׁ

Tigris. Leo.

לָכַד

Capere

Apprehẽdere

Deprehẽdere

Lucre.

etiam incantare. Ps. 57. que nõ audit vocem incantantiũ. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. vocem murmurantium. Eccls. 10. Si mordeat serpens in silentio. Pro quo hebrei legunt. si mordeat serpens absq; incãtatione. Potest etiam legi sic. si mordeat serpens absq; murmure vel susurratione. Quod est idem sensus cũ littera nostra. Et inde dicũt hebrei ꝙ deriuatur dictio חֲלוּחַשׁ Haloches. Nee. 3. Selum filius haloes. idest filius cuiusdam sapientis exorzistę siue incantatoris. sicut exponũt hebrei. quia ponitur ibi he articularis in prĩcipio que non solet apponi nomini proprio nisi tantũ appellatiuo: vt dictum est supra in principio littere he. Et inde חֲחָשִׁים Lechasim: Genus ornamenti muliebris. ꝙ quo beatus hieronymus transtulit inaures. Et solũ inuenitur ĩ nu. plu. Esa. 3. Inaures & annulos.

לֵט Lat. clam siue abscondite. De quo vide supra in dictione לָאַט Laat.

לְטָאָה Letaa. serpentis vel reptilis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit. stellio. & scribitur cum he in fine. Leuit. 11. Et stellio & lacerta & talpa.

לָטַשׁ Latas. Acuere. polire. scilicet metallum. 1. Reg. 13. vt acueret vnusquisq; vomerẽ suũ. Iob. 16. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. pro quo hebrei legũt Inimicus meus acuit oculos suos contra me. Et ẽ sensus sicut in littera nostra. ps. 51. sicut nouacula acuta fecisti dolum. & inde לוּטָשׁ Lotes. pro quo beatus hieronymus trãstulit maleatorem. Geñ. 4. qui fuit maleator & faber in cũcta opera eris & ferri.

לַיִל Lail. siue לַיְל lel. nox. Exo. 12. nox ẽ ista obseruabilis dñi. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbram tuam. Et in eo. 21. Custos quid de nocte: custos quid de nocte. & cõiter scribitur cum he in fine & dicitur לַיְלָה laila. vt Geñ. 1. Et tenebras appellauit noctem. Et in eo. Et luminare minus vt preesset nocti. Et in eo. 52. Ipse vero mansit nocte illa in castris. Ester. 6. Noctem illam rex duxit insomnem. Iob. 3. Et nox in qua dictũ est conceptus est homo. ps. 16. Et visitasti nocte. & in plu. לֵילוֹת Leloth. idest noctes. Iob. 7. Et noctes laboriosas enumerauí mihi. Canti. 3. In lectulo meo per noctes. & inde לִילִית Lilith. Nomen animalis clamantis siue vlulantis per noctes: secundum hebreos: pro quo beatus hieronymus transtulit lamiam. Esa. 34. Ibi cubauit lamia.

לַיִשׁ Lais. leo. Iob. 4. Tigris periit eo quod non haberet predam. pro quo he. le. Leo periit. Esa. 30. Leena & leo ex eis vipera.

לָכַד Lachad. capere. apprehendere. cõprehendere. cõstringere. Nu. 27. Cuius ceperunt viculos & possederunt habitatores. Deut. 2. Et spoliis vrbiũ quas cepimus. Ios. 7. Et quãcũq; tribũ sors inuenerit. pro quo he. le. Et quãcũq; tribũ dñs apprehẽderit. Et in eo. Quicũq; ille in hoc facinore fuerit apprehẽsus. Et in eo. Et inuẽta est tribus iuda. Et in eo. Inuẽta est familia zare. i. deprehensa. Et in eo. Inuenit Achan filiũ carmi. pro quo he. le. Et deprehensus est Achan filius carmi. & in eo. 10. macedã quoq; cepit Iosue. Et in eo. Et cepit eam die altero. 1. Reg. 14. Et saul confirmato regno super israel. pro quo he. le. Et saul cepit siue apprehendit regnũ super israel. 2. Reg. 5. Cepit autem dauid arcẽ sion. Et in eo. 12. Et expugnabat vrbem regiam. i. nitebatur eã capere. Et in eo. Et capienda est vrbs aquarũ. Et in eo. Obside ciuitatẽ & cape eã. Et in eo. Ne cũ a me vastata fuerit vrbs. i. cũ a me capta fuerit. Iob. 5. apprehẽdit sapiẽtes in astutia eorũ. Prouer. 5. Iniquitates sue capiũt impiũ. & in eo. 6. & captus ꝓprijs sermonibus. Esa. 44. Tenebitur laqueo. i. capietur. Hiere. 5. Laqueos ponẽtes & pedicas ad capiẽdos viros. Et in eo. 6. Vir eni cũ muliere capietur. Treñ. 4. Xps dñs captus est in peccatis nris. Abach. 1. Et capiet eã. Zach. 14. & capietur ciuitas. Ponitur ẽt pro stringere vel cõstringere. Iob. 38. Et facies abyssi constringitur. Et in eo. 41. Et tenentes se nequaquã separabũtur. pro quo he. le. Et constringuntur & nõ separãtur. Inde לֶכֶד Lached. i. captio. Prouer. 3. Et custodiet pedẽ tuũ ne capiaris. Pro quo he. le. Et custodiet pedem tuũ a captione. i. ne capiaris. sicut est in lra nra. & inde מַלְכּוֹד Maleud. i. laqueus siue decipula qua aues capiũtur. Iob. 18. Et decipula eius super semitam.

Constringere.

לְמ nequaquã sc.

Captio.

מַלְכּוֹד

Decipula.

לָכֶם Lachem. vobis. Et in lingua chaldaica dicitur לֶכֹן Lecon. Dañ. 3. vobis dĩ populis tribubus & linguis.

לָכֶם

Vobis.

לָכֶן

Vobis.

לְמֶנ Lemog. Genus ligni precioſi. & scribitur cũ aleph in principio & dicitur אַלְמֶג Almug. & solũ inuẽitur ĩ numero plu. s. אַלְמֻגִּים almugim. Pro quo beatus hieronymus trãstulit ligna thina. 3. Reg. 10. Attulit ex ophir ligna thina multa nimis. & in eo. Fecitq; rex de lignis thinis fulcra domus dñi & domus regie & citharas lyrasq; cantoribus. Reperitur etiam אַלֻּגִּים Algom. per transpositionẽ litterarũ. De quo vide supra in dictione לְגֻם Legom.

לְמֶנ

אַלְמֶג

אַלְמֻגִּים

Thina.

לָמַד Lamad. Discere. docere. erudire. Deut. 4. vt discãt timere me oĩ tpe. Et in eo. 5. Discite ea & opere cõplete Et in eo. 17. vt discat timere dñm deũ suum. Et in eo. 31. vt audientes discãt & timeãt dñm. Ps. 118. vt discã iustificationes tuas. Esa. 26. Et discet facere iustitiã. Hiere. 12. Si eruditi didicerint vias populi mei. Et in eo. 15. Cũ didiceritis malũ. Ezech. 19. Et didicit predã capere. signãt ẽt docere vel erudire. s. quãdo est verbũ secũde coniugationis. Deut. 4. Scitis ꝙ docuerim vos. & in eo. que ego doceo te. Et in eo. 5. Que docebis eos vt faciãt ea in terra. Et ĩ eo. 6. vt docerem vos. Et in eo. 11. Docete filios vros. Et in eo. 20. Ne forte doceãt vos facere cũctas abominationes. 2. Reg. 22. Docens manus meas ad preliũ. ps. 35. Timorẽ dñi docebo vos. ps. 50. Docebo iniquos vias tuas. Ps. 93. qui docet hominẽ scientiam. Et in eodem. Et de lege tua docueris eũ. Ps. 118. Doce me iustificationes tuas. Et in eodem. sup omnes docentes me intellexi. Eccls. 12. Docuit populum. Canti. 3. & ad bella doctissimi. Hiere. 12. Sicut docuerunt populum meum iurare in baal. & in eo. 31. Quasi iuuenculus indomitus. pro quo he. le. Quasi vitulus nõ doctus. i. indomitus iugo. Osee. 10. ephrain vitula docta. & inde לִימוּד limud. i. doctus siue discipulus. Esa. 8. Signa legem in discipulis meis. & in eo. 50. Dñs dedit mihi linguã eruditam Pro quo he. le. Dñs dedit mihi linguã doctorũ. Et in eodẽ. 54. vniuersos filios tuos doctos a dño. signãt ẽt assuetum vel consuetũ. Iudi. 3. & haberent consuetudinẽ preliandi. Hiere. 2. Onager assuetus in solitudine. & secũdũ hebreos ide deriuatur מְלֶמֶד Chilmad. Ezech. 27. Asur & chelmad venditores tui. pro quo he. le. Asur quasi doctus vel assuetus venditor tuus siue negociator tuus. Potest etiam cẽ nomen propriũ: sicut est in littera nostra. & inde תַּלְמִיד Thalmid per additionem tau in principio. idest discipulus. 1. Paralipo. 25. Doctus pariter & indoctus. pro quo hebrei legunt. Doctor. & discipulus. & inde מַלְמַד Malmad. idest vomer. Iudi. 5. Qui percussit de philistiim sexcentos viros vomere. Hebrei vero dicunt ꝙ significat stimulum bouis. idest virgã longã in cuius sũmitate est aculeus quo pungunt boues vt recte incedant: quasi a docendo dictum eo quod doceat ipsos boues.

לְמַד

Discere

Docere

לִימוּד

Discipulus

Doctus. Cõsuetudinẽ habens. assuetus

לֶמֶד

תַּלְמִיד

Doctus.

Discipulus

מַלְמַד

Vomer.

לָמָּה Lama. quare. cur. vt quid. quamobrem. De quo vide infra in dictione מָה Ma.

לָמוֹ Lámo. illis siue ipsis: aut illi datiui casus de quo vide in grammatica in capitulo de pronomine.

לָעַב Iusio. Subsinaf. Laab. subsannare. irridere. 2. Paralip. 36. At illi subsannabant nuncios dei.

לָעַג Irridere. Subsinaf. Laag. subsannare. deridere. irridere. 2. Parali. 30. Illis irridentibus & subsannātibus. Nee. 2. Et subsannauerunt nos & despexerūt. Et in eo. 4. Et motus nimis subsannauit iudeos. Iob. 11. Et cum ceteros irriseris a nullo confutaberis. ps. 2. Dominus subsānabit eos. ps. 34. Tentauerūt me: subsannauerūt me. & inde nomē לַעַג Láag. i. subsannatio vel irrisio. Iob. 34. Qui bibit subsannationem quasi aquam. Ps. 43. subsannationē & derisum his qui sunt in circuitu nostro. Osee. 7. Hec est subsannatio eorum in terra egypti. Esa. 28. In loquella enī labii. Pro quo hebrei legūt. In subsannatiōe labii. Alii vero legūt sic: in balbutienti ei labio: quasi a עִלֵּג Ileg. quod significat balbū. vt Esa. 32. Et lingua balborū velociter loquetur. Et in eo. 33. populū alti sermonis: ita vt non possis intelligere disertitudinem linguę eius: in quo nulla est sapientia. pro quo hebrei legunt. Populum profundi sermonis: ita vt non intelligatur balbutiens lingua eius: sine sapientia. & est sensus sicut in littera nostra.

לַעַג Subsinatio. Balbus.

לָעַז Barbarus Loez. barbarus. ps. 113. De populo barbaro. & solum inuenitur in predicto loco.

לָעַט Comedere Laat. comedere. deuorare. Gen. 25. Da mihi de coctione hac ruffa. vbi ponitur verbum tertie coniugationis. idest fac me comedere vel deuorare de coctione hac ruffa. Et beatus hieronymus transtulit sensum.

לַעַן Amarindo Absinthiū Laan. absinthium. amaritudo. Et scribitur cum he in fine & dicitur לַעֲנָה Laana. Deut. 29. Radix germinans fel & amaritudinem. Hiere. 9. Ecce ego cibabo populum istum absinthio. Threñ. 3. Inebriauit me absinthio. Et in eodem. Absinthii & fellis. Amos. 5. Qui conuertitis in absinthium iudicium.

לַפִּיד Lampas. fax. Lapid. lampas. fax. Genī. 15. Et apparuit clibanus fumans & lampas ignis. Iudi. 15. Et faces ligauit in medio. Iob. 12. Lampas contempta apud cogitationes diuitū Esa. 62. vt lampas accendatur. Zach. 12. Et sicut facē ignis in feno. Et in plu. לַפִּידִים Lapidim. Exo. 20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades. Et inde deriuatur nomen לַפִּידוֹת Lapidoth. Iudi. 4. Erat autem debora ꝓphetes vxor lapidoth.

לָפַת Apprehendere. Circumdari Lapath. apprehēdere. complecti siue amplecti. cōtubari. Iudi. 16. Et apprehendens ambas columnas. Ruth. 3. Expauit homo & conturbatus est: sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Expauit homo & amplexatus ē: in voce passiua.

לְצַר Malasar. Dispēsator Lesar. Preposita mem littera cum apice cegol significat dispensatorem: secūdum hebreos. Danī. 1. Et dixit daniel ad malasar. pro quo hebrei legūt. Et dixit daniel ad dispēsatorem siue ad prepositum. Et in eodem. Porro malasar tollebat cibaria & vinum potus eorum. Potest etiā ēē nomen proprium. sicut est in littera nostra.

לָקַק Lambere. Lingere. Lacac. lingere. lambere. Iudi. 7. Qui manu & lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere. Et in eodem. Qui manu ad os proiiciente aquas lambuerant. Et in eodem. In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos. 3. Reg. 21. In loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem Naboth: lambent quoq; sanguinem tuum.

לָקַח Sumere. Tollere. Lacach. accipere. sumere. assumere. tollere. emere. Genī. 2. Quoniam de viro sumpta est. Et in eodem. 5. Quia tulit eum deus. Et in eodem. 20. Propter mulierem quam tulisti. Et in eodem. 24. qui tulit me de domo pris mei. Et in eodem. 27. Primogenita mea ante tulit & nunc secundo surripuit benedictionē meam. idest tulit. Et in eodem. 31. Tulit iacob omnia que fuerunt patris nostri. Et in eodem. Abscondit idola subter stramenta cameli. Pro quo hebrei legunt. Tulit idola & posuit ea in stramenta cameli. Exo. 9. Et grando & ignis mixta pariter ferebantur. pro quo hebrei legunt. Et grādo & ignis assumpta in medio grandinis. Et est sensus sicut in littera nostra. Nu. 16. Nec asellum quidem vnquam acceperim ab eis. 1. Reg. 4. Et arca dei capta est. Et in eodem. Eo quod capta esset arca dei. 4. Reg. 2. Si videris me quando tollar a te. ps. 14. & munera super innocentem nō accepit. ps. 67. Accepisti dona in hoībus. Prouer. 24. Erue eos qui ducūtur ad mortē. Pro quo hebrei legunt. Erue assumptos ad mortem. Hiere. 23. qui assumunt linguas suas. Ezech. 33. Ille quidē in iniquitate sua captus est. & aliquando scribitur sine lamed scilicet in futuris & in imperatiuis & in infinitiuis vel gerū diis. Genī. 6. Tolle igitur tecum ex omnibus escis. Et in eodem. 15. sume inquit mihi vaccam triennem. Et in eo. 18. Sed afferam pauxillum aque. Pro quo hebrei legunt. Accipiatur obsecro pauxillum aque. Et in eodem. Ponāq; bucellam panis. idest accipiam bucellam panis. Et in eo. 22. Tolle filium tuum. Et in eodem. 30. Parum ne tibi videtur q̄ prerripueris maritū mihi: nisi etiam mandragoras filii mei tuleris. Et in eodem. 38. Habeat sibi. idest accipiat sibi pignus. Nu. 16. Tollat vnusquisq; thuribula sua. Ios. 9. susceperunt igitur de cibariis eorum. Esa. 8. Sume tibi librum grandem. 4. Reg. 12. Nollite ergo amplius accipere pecuniam. Et in eodem. Prohibitiq; sunt amplius sacerdotes accipere pecuniam. Esa. 23. Sume citharam & circue ciuitatem. Hiere. 5. Renuerunt accipere disciplinam. Ezech. 17. Vt firmaret radicem super aquas multas. Pro quo hebrei legunt. Tulit super aquas multas. Osee. 11. Portabam eos i brachiis meis. Pro quo hebrei legūt. Accipere eos siue ferre eos in brachiis suis. Et etiam in imperatiuis inuenitur aliquando cum lamed. vt Exo. 29. Tolle vitulum de armento. Ezech. 37. Et tolle lignum alterum. significat etiam emere. Prouerb. 31. Considerauit agrum & emit eū. 2. Reg. 4. Assumentes spicas tritici. Pro quo hebrei legunt. Quasi emētes triticum. Esa. 52. Quoniam ablatus est populus meus gratis. pro quo hebrei legunt. Quoniam emptus est populus meus gratis. Item significat quando aliquis conatur ad aliquid agendum. Sicut in nostro vulgari dicitur Accepit petrus & fecit hoc vel illud siue iuit ad illum locū. idest accepit seipsum vel socios secum. Et per talem modū loquendi dicitur in hebreo. Exo. 4. Posuit & testimoniū in arca. Pro quo in hebreo habetur. & accepit & posuit testimonium in arca. Nu. 16. Ecce autem chore. Pro quo hebrei legunt. Et accepit chore. & sequitur. & surrexerūt contra Moysen. Iudi. 14. Dederunt ei sodales triginta. ꝓ quo hebrei legunt. Et acceperunt sodales triginta & fuerunt cū eo. 2. Reg. 18. Porro Absalom erexerat sibi cum adhuc viueret titulum. Pro quo hebrei legūt. Et absalom accepit & erexit sibi in vita sua titulum. Iob. 15. Quid te eleuat cor tuum. Pro quo hebrei legunt. Quid te accipit cor tuum. & inde מַלְקוֹחַ Malcóach. idest preda. siue illud quod de spoliis capitur. Nu. 31. Predam & vniuersa que acceperant tam ex hominibus quam ex iumentis. Et in eodem. Tollite summam eorum que capta sunt. Et in eodem. Diuidesq; ex equo predam. Esa. 49. Nunquid tolletur a robusto preda. Et in eodem. Et quod ablatum fuerit a robusto saluabitur. idest quod captum fuerit a robusto. Accipitur etiam מַלְקוֹחַ Malcóach pro faucibus. vt. Ps. 21. Et lingua mea adhesit fau

Assumere. Accipere. Capere. Suscipere Emere. מַלְקוֹחַ Preda Quod captū est. Captum. מַלְקוֹם

מַלְקָחַיִם
Forcipes. emũctoria

cibus meis.& inde מַלְקָחַיִם Melcachaim.i.forcipes quibus accipimus prunas.& reperitur tantũ in hebreo in numero duali: quia ex duabus constat. Esa.6. Quem forcipe tulerat de altari. Accipitur etiam pro emũctoriis lucernarũ. Exo. 25. Emũctoria quoq; & vbi ea que emuncta sunt extingũtur. Inde מִכָּה Micach.i. cupido: siue aceptio munerũ. 2.paralip.19. Nec cupido munerũ.& inde מְכָחָה Mecacha.i.mercces.siue res venalis. Et solũ inuenitur in nũero plu.s. מַכָּחוֹת Macachoth. Nec.10. Qui important venalia & omnia ad vsum.& inde לֶקַח Lécach.idest doctrina siue assumptio doctrine vel legis. Deut.32. Cõcrescat vt pluuia doctrina mea Prouer.1. Audiens sapiens sapientior erit.pro quo hebrei legunt. Audiet sapiens & addet doctrinam. Et est idem sensus cum littera nostra. Et in eo. 4. Donum bonum tribuã vobis.pro quo hebrei legunt. Doctrinam seu legem bonã tribui vobis. Esa.29. Et murmuratores discent legem. Põitur etiam pro sermonibus. Prouer.7. Irretiuit eum multis sermonibus.

מִכָּה Cupido. מְכָחָה מַכָּחוֹת Venalia. לֶקַח Doctrina. Lex. Sermões.

לָקַט Lacat. colligere. congregare. Geñ.47. E quibus omnẽ pecuniã cõgregauit. Exo.16. Colligat vnusquisq; ex eo quantũ sufficit.& in eo. Et collegerũt alius plus: alius minus. Et in eo. Iuxta id quod edere poterant congregauerunt.& in eo. In die aũt sexta collegerũt cibos duplices. Et in eo.& egressi sunt de populo vt colligerẽt. Ruth.2. Vadam in agrũ & colligã spicas.& in eo.& que collegerat virga cedens. 4. Reg. 4. Vt colligeret herbas agrestes.& in eo dẽ.& collegit ex ea coloquintidas agri. Iudi.11. Congregatiq; sunt ad eum viri inopes. Esa.27. Et vos congregabimini vnus & vnus filii israel.& inde לֶקֶט Léchet.i.collectio vl congregatio.siue remanẽtes spice que a pauperibus colligũtur. Leuit. 9. Nec remanẽtes spicas colliges.& idẽ יַלְקוּט Ialcut.i.pera pastoralis in qua vasa pastoris colliguntur .1. Reg.17. Et misit eos in perã pastoralẽ.

לָקַט Colligere. לֶקֶט Remanentes spice. יַלְקוּט Pera pastoralis.

לָקַשׁ Lécches. Pluuia vel imber serotinus. Amos. 7. In principio germinantiũ serotini imbris. Et in eo. Et ecce serotinus post tonsionẽ regis.& aliqñ scribitur cũ mem in principio & dicitur מַלְקוֹשׁ malcos Deut.11. Dabit pluuiam terre vestre temporaneã & serotinã. Osee.6. Et veniet qua si imber nobis tẽporaneus & serotinus. Zach.10. Petite a dño pluuiã i tempore serotino.& inde verbũ. לָקַשׁ Laches i.retardare. Beatus hieronymus transtulit vindemiare. Iob. 24. Et vineã eius quem vi oppresserunt vindemiant. Pro quo he.le. Et vineã impii retardãt. quasi dicat. primo depẽdantur bonos & iustos: & postea ẽt iniustos & impios: quia nemini parcũt. Potest ẽt intelligi sicut est in littera nostra.

Serotinus מַלְקוֹשׁ Vindemiare. Retardare לָקַשׁ

לֶשַׁד Lesad. humidũ. seu recens: secũdũ hebreos: btũs hieronymus trãstulit panẽ. s. recẽtẽ vel humidũ. Nu.11. Saporis quasi panis oleati. Ps.31. Conuersus sum in erũna mea dũ confringitur spina. Pro quo he.le. Conuersa est humiditas mea i siccitate estatis. sed si illud lamed qđ ponitur in principio dictionis nõ est de substãtia dictionis: sed est prepositio sicut & in aliis locis: tunc potest legi sicut est in littera nostra. s. in erũna mea.

Panis. לֶשַׁד Humiditas

לִשְׁכָּה Lesach. cenaculũ. Gazophylaciũ. camera. tricliniũ. 1. Reg. 9. Introduxit eos in tricliniũ. Nec. 10. Gazophylaciũ domus dei nostri. Ezechiel. 40. Et per singula gazophylacia ostiũ. Et in eo. Porro gazophylaciũ qđ respicit vi am aquilonis.& i plu. לִשְׁכוֹת Lesachoth. vt in eo. & ecce gazophylacia & pauimẽtũ.& in eo. triginta gazophylacia in circuitu pauimẽti. Et in eo. Gazophylacia cantorum in atrio interiori.

Tricliniũ. gazophylacium לִשְׁכוֹת gazophylacia.

לִשְׁכָּה

לֶשֶׁם Lesem. lapis preciosus. quem translatio nostra ligurium appellat. Exo.28. In tertio scilicet versu ligurius achates & amethistus.

Ligurius. לֶשֶׁם

לָשׁוֹן Lason. lingua. loquella. Exo.4. Impeditioris & tardioris lingue sum. Iudi.7. Qui manu & lingua lambuerint aquas. Iob.27. Nec lingua mea meditabitur mendaciũ. ps.11. Et linguã magniloquã. Ps. 44. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Ponitur ẽt pro loq̃lla. vt Geñ.10. vnusquisq; secm linguã suã. Deut.28. Gentẽ cuius linguã intelligere nõ possis. Ester.1. Diuersis linguis & litteris. signat etiã lapidẽ terminalẽ vel sinũ maris vel fluminis. eo qđ est ad similitudinẽ lingue. vt Iob.15. A ligua eius que respicit meridiẽ. Et in eo. A lingua maris. Esa.11. Et desolabit dñs linguã maris egypti.& in plu. לְשֹׁנוֹת Lesonoth. i. lingue. vt Zach.8. Ex omnibus linguis gentium. & in lingua chaldaica dr לִישָׁן Lisan. Dañ.3. Vt omnis populus & tribus & lingua.& in plu. לִישָׁנַיָּא lisanaia. vt in eo. vobis dr populis & tribubus & linguis.& inde verbũ לָשַׁן Lasen Quod signat detrahere. seu murmurare. vl accusare vt Ps.100. Detrahẽtem secreto proximo suo hunc persequebar. Prouer.30. Ne accuses seruum ad dñum suum.

לָשׁוֹן Lingua. Loquella. לְשֹׁנוֹת Lingue. לִישָׁן לִישָׁנַיָּא לָשַׁן Detrahere Accusare.

לֵתַח Lethach. prepositio mem & addito he in fine vt dicatur מֶלְתָּחָה Melthacha: significat vestẽ seu vestimẽtũ. 4. Reg.10. Dixitq; his qui preerãt super vestes. Et aliq hebrei dicunt q significat locũ quo vestes reponũtur. & solũ inuenitur in p̃dicto loco.

Vestis. לֵתַח מֶלְתָּחָה

לֵתֶךְ Léthech. Dimidia pars mensure cori. vt Osee.3. Et dimidio coro ordei. Et solũ inuenitur in p̃dicto loco.

Dimidius cori. לֵתֶךְ

לֵתַע Lethaa. p̃positio mem & addito he in fine vt dicatur מַלְתֵּעָה Maltheaa: significat molã dentium.& solũ inuenitur in numero plu. Ps.57. Molas leonũ cõfriget dñs. Et inde verbũ נִלְתַּע Nithau. quasi נִלְתַּע Nilthau per defectum lamed. i. cõtriti seu cõquassati sunt. s. dentes. vt Iob. 4. Et dentes catulorum leonum contriti sunt.

Conteri מַלְתֵּעָה mole נִלְתַּע

De incipientibus a littera מ Mem.

Ista littera mem qñ preponitur alicui dictiõi signat. de. ex. e. a. vel ab.& aliqñ significat comparatiuum precedentis dictionis. De quo vide infra in dictione מִן Min.

מְאֹד Meod. nimis. valde. vehemẽter. Geñ.1. Et erãt valde bona. Et in eo.15. Merces tua multa nimis. Et in eo. 17. Et multiplicabo te vehementer nimis. vbi ponitur bis p̃dicta dictio. Exo.1. Ac roborati nimis ipleuerũt terrã. ps. 118. Nõ me derelinquas vsquequaq; pro quo beatus hieronimus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. vsq; nimis. Et i eo. Et ne auferas de ore meo verbũ veritatis vsquequaq; .i. vsq; nimis. Esa.16. superbus est valde. & in eo. 64. Ne irascaris dñe satis. i. valde. ponitur ẽt p validitate seu fortitudine Deut.6. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua. vbi ponitur pro fortitudine. & põt poni pro mẽte q̃ est pars preciosa valde in homine. vnde in euãgelio põitur p mẽte. Mathei.22. Ait illi iesus: diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo & in tota anima tua & in tota mẽte tua. & sic Marci.12. ponitur pro mẽte & virtute. & Luce.10. ponitur pro anima & viribus.

Valde. Nimis. vehemẽter מְאֹד

מֵאָה Mea. Centum. Geñ.33. Centum agnis. 2. Paralip.36. Et condemnauit terram centum talentis argenti. & aliquando mutat he vltimum in thau & dicitur מֵאַת Meath Geñ.21. Cum esset annorum centum. Ponitur etiam aduerbialiter pro cẽties siue centuplum. vt Eccls.8. Peccator eo quod centies facit malum. & in plurali. מֵאוֹת Meoth. Geñ. 5. Et facti sunt dies Adam postquam genuit seth octingenti anni. Quod in hebreo legitur octocenti anni. idest octocentena annorum. & in eo. Anni nongenti triginta.

Centum. מֵאָה מֵאַת Centies. מֵאוֹת

mens. anima.

מאם מאומה Aliquid. Quicq̄. Alicui res

מאום Macula. Aliquid.

מאן Nolle. Nollere Renuere.

מאן Vas. מאנא Vasa.

מאס Reprobare. Spernere.

Abilicere Obtererc. Proiicere

Diſſoluer Detrahere

מאר Inficere Amaritudinē īferre

מאת Centū

מגד Poma Fruges.

מגדן מגדנות Dona Pētiōes

מגל Falx.

מאם Meum.aliquid.quicq̄.quantūcūq;.Et cōmūiter ſcribitur cum he in fine & dicitur מאומה Meūma.vt Nu. 22.Nunquid loqui potero aliquid.Deut.13. Et non adherebit de illo anathemate quicq̄ in manu tua.& in eodē .24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā.4.Reg.5.Et accipiam ab eo aliquid.Hiere.39.Nihilq; ei mali facies.i. non facies ei aliquid mali.Reperitur etiam מאום Mum monoſyllabum & ſine he.Iob.31. Et ſi in manibus meis adheſit macula.Pro quo hebrei legunt.Et in manibus meis nō adheſit aliquid.ſ.mali.Poteſt etiā deriuari a dictiōe מום Mum ſine aleph:que ſignāt maculam.vt infra in ſuo loco dicetur.

מאן Maen.nolle.renuere.Geñ.37.Nolluit conſolationem accipere.Exo.10. Sin aūt reſiſtis & non vis dimittere eum.& in eodē.22.Si pater virginis dare nolluerit.Nu.22 Nolluit Balaā venire nobiſcū.Ps.76.Renuit conſolari anima mea.Hiere.5.Renuerunt accipere diſciplinam. & in eodem.Et noluerunt reuerti.Item מאן Man.in lingua chaldaica ſignificat vas.& in plurali מאנא Manaia ſiue מאני Mane. Dañ.5. Vt afferrent vaſa aurea & argentea. & in eo. Tunc allata ſunt vaſa aurea.

מאס Maas.reprobare.abiicere.proiicere.repellere.ſpernere.odire. aborrere. diſſoluere. Iob. 10. Et opprimas me opus manuum tuarum.Pro quo hebrei legūt.Et reprobes ſiue abiicias opus manuum tuarum.Ps.52. Quoniam deus ſpreuit eos.Ps.88.Tu vero repuliſti & detraxiſti. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.Tu aūt repuliſti & proieciſti.Ps.117.Lapidem quem reprobauerunt edificantes.Eſa.7.Vt ſciat reprobare malum & eligere bonum.& in eodem.30.Pro eo quod reprobaſtis verbum hoc.& in eodem.54.Et vxorem ab adoleſcentia abiectam.Hiere.2.Quoniam obtriuit dñs confidentiā tuā. Pro quo hebrei legunt.Quoniam abiecit ſiue odiuit dominus confidentiam tuam.& in eodem.6.Argentum reprobum vocate eos.& in eodem.14.Nunquid proiiciens abiecisti iudam.Threñ.5.Sed proiiciens repuliſti nos.Oſee.4. Quia tu ſcientiam repuliſti:repellam te.Amos.2.Eo quod abiecerunt legem domini.& in eodem.5.Odiui:proieci feſtiuitates veſtras.Ponitur etiā pro diſſoluere.vt.Ps.57.Ad nihilum deuenient tanq̄ aqua decurrens. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Diſſoluantur ſicut aque que fluunt.& de hoc vide infra in dictiōe מסס Maſas. Itē ponitur pro cōtrahere.Iob.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et abominabilis facta eſt.

מאר Maar.inficere.dolorem vel amaritudinem inferre.Leuit.13.Infecta lepra reputabitur. Ezech. 28. Et non erit vltra domui iſrael offendiculum amaritudinis. ideſt amaritudinem vel dolorem inferens.

מאת Meath.centum.ſiue centies.De quo vide ſupra in dictione מאה Mea.

מגד Méged. fructꝰ ſeu pōa.ſ.optima & electa.fruges. Deut. 33. De pomis celi & rore.& in eodē. De pomis fructuū ſolis ac lune.& in eo.De pomis collīū eternorum. & in eo. Et de frugibus terre.Canti.4.Cū pomorū fructibus. & ſecundū hebreos ſignificat optimū vel electū cuiuſcunq; rei. Scribitur etiam cum nun in vltima ſyllaba & dicitur מגדן Migdan.& ſolum inuenitur in numero plu.ſ. מגדנות Migdanoth. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Dona ſeu munera aut penſationes.vt Geñ.24. Fratribus quoq; eius & matri dona obtulit.2.Paralip.21.Et penſationes cum ciuitatibus munitiſſimis.& in eodem.32.Et munera ezechie regi iuda.

מגל Magal.falx.Hiere.50.Et tenētem falcem in tempore meſis.Ioel.3.Mittite falcem qm̄ maturauit meſſis.

מגן Migen.protegere.claudere.tradere.Geñ.14.Quo p̄tegente: hoſtes in manibus tuis ſunt. Pro quo hebrei legunt. Qui tradidit hoſtes tuos in manibus tuis. Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Prouer.4.Corona inclyta proteget te.Oſee.11.Protegam te iſrael.Pro quo alii qui hebrei legunt.Tradam te iſrael.ſ.in manus inimicorū. Inde מגן Magen.i.ſcutum.protectio. De quo vide ſupra in dictione גנן Ganan.

מגר Magar.deiicere.diſſipare.collidere.tradere.detrahere Eſdre.6.Diſſipet oīa regna & populū.Ps.88.Et thronum eius in terra detraxiſti.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit.Et ſeāē eiꝰ in terrā colliſiſti.Ezech.21.Gladio traditi ſūt cū ppło meo.

מד Mad.tunica.veſtis.ſeu veſtimentum.& ſcribitur cū vau in fine.Leuit.6. Veſtietur tunica ſacerdos.2. Reg. 20. Porro ioab veſtitus erat tunica ſtricta ad menſuram habitꝰ ſui.Ps.108. Et induit maledictionem ſicut veſtimētum. Et pluraliter declinatur in gñe maſculino & feminino.1.Reg. 4.Sciſſa veſte & cōſperſus puluere caput.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.ſciſſis veſtibus.Ps.135. Quod deſcēdit in orā veſtimēti eiꝰ. Pro quo hebrei legūt. In orā veſtimētorū eius.Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione ſequenti.

מדד Madad.mēſurare.metiri.expandere. Deut.21.Et metietur a loco cadaueris.2.Reg.8.Et menſus eſt eos funiculo.& in eodem.Menſus eſt autē duos funiculos.3.Reg. 17.Et expādit ſe atq; menſus eſt ſuper puerum. Ps. 59. Et conuallē tabernaculorū metibor.Ezech.42.Et menſus eſt contra ventum aquilonis.& in eodem.43.Et metiantur fabricam.& aliquando ſcribitur cum ſimplici daleth.Exo.16 Et menſi ſunt ad menſuram gomor.Nu.35.Contra orientem duo millia erunt cubiti.Pro quo hebrei legunt.Et mēſurabis extra ciuitatem plagam orientalem duo millia cubitorum.Eſa.65.Et remetiar opus eorum.Hiere.31.Si menſurari poterunt celi ſurſum.& in eodem.33. Sicut numerari non poſſunt ſtelle celi & metiri arene maris. Ezech.40 Et menſus eſt limen porte.& in eodem.47. Et menſus eſt mille cubitos.Oſee.1.Sicut arena maris que ſine menſura eſt.Pro quo hebrei legunt.Que non menſurabitur.Zach. 2.Vt metiar ieruſalem.& īde מדה Midda.i. mēſura.vt Iob. 11.Longior terra mēſura eius.& in eodem.28.Et aquas appendit in menſura.Zach.2.Et ecce funiculꝰ menſure in manu eius.Scribitur etiā cum duplici mem.Iob.38. Quis poſuit menſuram eius.& in plurali מדות Middoth. vt Ezech. 43.Iſte autem menſure altaris in cubito veriſſimo. Reperitur etiam מדי Midde ſecundum terminationem maſculinorum.vt Hiere.13.Hec eſt ſors tua parſq; menſure tue.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.mēſurarum tuarum. Dicitur etiam de homīe procere ſtatuere.Nu.13.Populus quē aſpeximus procere ſtature eſt. Pro quo hebrei legunt. Et omnis populus quem aſpeximus in ea homines menſurarum ſunt.ſ.magnarum.1.Paralip.11.Et ipſe percuſſit virū egyptium cuius ſtatura erat quinq; cubitorum.Pro quo hebrei legunt.Et ipſe percuſſit virum egyptium virum menſure Dicitur etiā de rebꝰ inanimatis.vt. Hiere.22. Et edificabo mihi domū latā. p q̄ he.le.Edificabo domū mēſurarū. Ponitur etiā מדה Midda.p ſpatio vel dimēſione.vt Ioſ.3.Spacium cubitorum duo millia.Itē ponitur pro tributo.Eſdre. 4. Tributum quoq; & uectigal & reditus accipiebāt .Nee. 5.Mutuam accepimus pecuniam in tributa regis. & in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum nun in medio & dī מנדה Minda.vt in eodem. Tributū & vectigal & ānuos red

Diſſipare. Detrahek. Collidere. Tradere.

מד Tunica

Veſtimētū

Veſtis.

מדד Metiri. Expādere. Remetiri. Mēſurare.

מדה Menſura.

מדות Menſure. מדי

Statura.

מדה Spacium. Tributum

מנדה Tributum

מִדָּה ditus non dabant. Ponitur etiam מִדָּה Midda pro veſtimento. De quo vide in dictione precedenti. Ponitur etiam predicta dictio מָדַד Madad pro expectare. vt Iob. 7. Rurſū expectabo veſperam. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ſignificat motum vel cōmotionem. De quo vide infra in dictione נָדַד Nadad.

Expectare

מְדִין מְדִינָה Prouincia. מְדִין Medin. prouincia. regio. Et ſcribitur cum he in fine & dicitur מְדִינָה Medina. Eſter. 1. Super centum viginti ſept em prouincias. & in eodem. Et miſit epiſtolas ad vniuerſas prouincias regni ſui. & in eodem. 5. Vt omnes prouincie ſcirēt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta eſt ſub tributo. Dañ. 8. Cum eſſem in ſuſſis caſtro quod eſt in elam regione. Item מִדִּין Middin. nomen proprium loci ſecundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. In iudicio Iudi. 5. Et ſedetis ſupra in iudicio. Pro quo aliqui hebrei legunt. Et ſedetis ſupra medin. Et dicunt ꝙ eſt nomen ꝓpriū loci. De quo habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur. Betharaba medin & ſacha. Poteſt etiam ſignificare iudicium ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione דִּין Dun.

מְדוּעַ Quare. Cur. מְדוּעַ Madūa. quare. cur. & cōmuniter ſcribitur cum vau in ſecunda ſyllaba. Geñ. 26. Quid veniſtis ad me. i. quare veniſtis ad me. Et in eodem. 40. Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra. Exo. 2. Cur. velocius veniſtis ſolito. Et in eodē. 3. Quare nō comburatur rubus. Nu. 16. Cur eleuamini ſuper populum domini. Eſa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas. Pro quo hebrei legunt. Cur expectaui vt faceret vuas.

מַדְרֵגָה מַדְרֵגָה Madrega. maceria. ſepes. De quo vide ſupra in dictione דָּרַג Darag.

מָה Quid. מָה Ma. dictio eſt interrogatiua vel dubitatiua. i. quid. quod. qualis. quam. quantum. quando. quomodo. quare. cur. Geñ. 2. vt videret quid vocaret ea. Et in eodem. 20. Quid feciſti nobis & quid pecauimus in te. Et in eodem. 37. Et interrogauit quid quereret. Et in eodem. 38. Quid dabis mihi Exo. 3. Quod eſt nomen eius: quid dicam eis. Et in eo. 16. Nos vero quid ſumus. Nu. 16. quid eſt enim Aarom. Iudi. 18. Et qd egiſſent ciſcitātibus reſpōderūt. 2. Reg. 18. Quid impedit ſi etiā ego currero. Eſa. 40. Aut quam imaginem ponitis ei. Zach. 9. Quid enim bonū eius & quid pulchrū eius. Ps. 58. Memorare que mea ſuſtantia eſt. Item ſignificat. qualis. vt Nu. 13. Conſiderate terram qualis ſit. 1. Reg. 28. Qualis eſt forma eius. Canti. 5. qualis eſt dilectus tuus ex dilecto. Item ſignificat. Quam ſiue quantum. vt Nu. 24. Quam pulchra tabernacula tua Iacob. Ps. 8. Quam admirabile eſt nomē tuum. Ps. 30. Quam magna multitudo dulcedinis tue. Ps. 35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiā tuā deus. Pro quo hebrei legūt. Quam precioſa miſericordia tua deus. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. Ps. 103. Quam magnificata ſunt opera tua domine. Ps. 118. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. Ps. 132. Ecce quam bonum & quam iocundum. Canti. 4. Quam pulchre ſunt māme tue. Item ſignificat. quādo ſiue quo. vt Iob. 16. Si tacuero non recedet a me. Pro quo hebrei legūt. quādo recedet a me? quaſi dicat nūquam. Ps. 4. Vſquequo graui corde. Ps. 78. Vſquequo domine irafceris in finem. Item ſignificat. quare ſiue quomodo. vt Geñ. 27. quomō inquit tam cito inuenire potuiſti. Et in eodem. 38. quare diuiſa eſt propter te macería. Iob. 7. Cur non tollis peccatum meum. Significat etiam aliquod incertum vel indeterminatum: ſiue quodcunq; Iob. 15. Quodcunq; mihi mēs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me aliquid ſine quodcunq;. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & preponitur ei littera lamed: & dicitur לָמָּה La

Quid.
Quare. Cur.
Quando. Quo.
Quomō. Quare. Cur.
quodcūq.

ma. ideſt ad quid vel vt quid aut propter quid. quare. cur. Geñ. 4. Quare iratus es & cur concidit facies tua. & in eo. 12. Quare nō idicaſti mihi ꝙ vxor tua eſſet. Et i eo. 2. Qnā ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuā. & in eo. 27. Cur vtroq; orbabor filio. & in eodem. 47. Cur ergo morimur te videte. Exo. 5. Quare miſiſti me. Ioſ. 7. Cur iaces pron? in terra. 1. Reg. 1. Cur fles & quare non comedis & qnāobrem affligitur cor tuū. Ps. 10. Vt quid domine receſſiſti lōge. Ps. 21 Quare me dereliquiſti. Recipit etiā ſin in principio. Cāti. 1. Ne vagari incipiam. i. propter quid vagari incipiā. Et qñ ſcribitur cū caph in principio & dicitur כַּמָּה Cama. tunc eſt interrogatiuū quātitatis. Geñ. 47. Quot ſunt dies annorū vite tue. Iob. 13. Reſpōde mihi: quātas habeo iniquitates. Ps. 118. Quot ſunt dies ſerui tui. Ponitur etiam pro multitudine. Zach. 7. Sicut feci iam multis annis. Significat etiā quotiēs. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur.

quāobrem
Vt quid.
כַּמָּה Quot. Quante. Multi. Quotiens

מָהַל Miſcere. מָהַל Mahal. miſcere. permiſcere. Eſa. 1. Vinū tuū mixtū eſt aqua. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

מָהַמָּה Tardare. מָהַמָּה Mahmah. tardare. morā facere. negligere. turbari obſtupeſcere. Geñ. 43. Si non interceſſiſſet dilatio. Pro quo hebrei legunt. Niſi tardaſſemus. Exo. 12. Et nullā facere ſinentibus moram. Pro quo hebrei legunt. Et nō potuerunt moram facere. 2. Reg. 15. Ego abſcondar in campeſtribus deſerti. Pro quo hebrei legunt. Ego moram faciam in campeſtribus deſerti. Ps. 118. Paratus ſum & nō ſum turbatus. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Feſtinaui & nō neglexi. i. nō tardaui. Abach. 2. Si moram fecerit expecta illum. Significat etiam turbari vel obſtupeſcere. vt Iudi. 3. Dum illi turbarentur effugit. Eſa. 29. Obſtupeſcite & admiramini.

moā facē
Negligere
Turbari. Obſtupeſcere

מָהַר Feſtinare. Accelerare. מָהַר Mahar. feſtinare. accelerare. cito facere. velociter operari. dotare. Geñ. 18. Et feſtinauit Abraam in tabernaculum. & in eodem. Accelera tria ſata farine. & in eo. Qui feſtinauit & coxit illum. & in eodem. 19. Feſtina & ſaluare ibi. & in eodem. 27. Quomodo inquit tā cito inuenire potuiſti. & in eodem. 45. Feſtinate & adducite eum ad me. Exo. 12. Vrgebantq; egyptii populum iſrael de terra exire velociter. 1. Reg. 15. Feſtina & veni. 2. Paralip. 28. Voca cito micheam. Pro quo hebrei legunt. Feſtina micheam. i. cito voca eum. Eſter. 5. Vocate inquit Amā cito. & in eodem. 6. Feſtina: & ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Ps. 15. Poſtea acceleraverunt. Eſa. 8. Velociter expolia. & in eodem. 51. Cito veniet gradiens ad aperiendū. & inde מָהִר Maher. ideſt cito. velociter. vt Exo. 32. Receſſerūt cito de via. Deut. 9. Qui conterat eos & deleat atq; diſperdat velociter. & aliquando ſcribitur cū he in fine & dicitur מְהֵרָה Mehera. Nu. 16. Pergens cito ad populum. Eſa. 5. Et ecce feſtinus velociter veniet. & inde מָהִיר Mahir. ideſt feſtinus. velox. Ps. 44 Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribētis. Pro quo hebrei legunt. Scribe velocis. Prouer. 22. Vidiſti virum velocem in opere. Eſa. 16. Et velociter reddens quod iuſtum eſt ideſt velox. Soph. 1. Iuxta eſt & velox nimis. Scribitur etiā cū nun in principio & dicitur נִמְהַר Nimhar. Abach. 1. Gētem amaram & velocem. Ponitur etiam pro inſipiente. vel ſtulto. eo quod omnia precipitat. Iob. 7. Et conſilium prauorum diſſipat. Pro quo hebrei legunt. Et conſilium prauorum ſtultum ſiue inſipiens factum eſt. Eſa. 32. Et cor ſtultorum intelliget ſcientiam. & in eodem. 35. Dicite puſillanimis cōfortamini. Pro quo hebrei legūt. Dicite inſipiētibus corde cōfortamini. Itē מָהַר Mahar. i. dotare. Exo. 22. dotabit eam. & inde מֹהַר Mohar. i. dos. ſiue dotatio. Geñ 34. Augete dotem & munera poſtulate. Exo. 22. Iuxta modum dotis quem virgines accipere conſueuerant.

Vrgere
Cito veniē
Cito. Velociter. מְהֵרָה
Cito. Feſtinus. מָהִיר
Velox.
נִמְהַר Velox.
Prauus. Inſipiens Stultus.
מָהַר Dotare. מֹהַר Dos.

מוג Prostrari. Defluere. Liquescere. Tabescere.

מוג Mog.fluere. defluere. tabescere. liquefieri.1. Reg.14. Et ecce multitudo prostrata.Pro quo hebrei legũt. Et ecce multitudo liquefacta vel tabefacta est siue defluxerat. Ps.64. In stillicidiis eius letabitur germinãs.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trãstulit. Pluuiis irrigabis eã.i.liquefacies vl mollificabis eã pluuiis.Ps.74 Liquefacta est terra & oẽs qui habitant in ea. Ps.106. Anima eorum in malis tabescit.Ezech.21. Et corde tabescere. Amos.9.Qui tãgit terram & tabescit.& in eodem. Et oẽs colles culti erunt.Pro quo hebrei legunt. Et omnes colles liquescent seu defluent.s.abundantia.Ponitur etiam pro allidere.Iob.30.Et quasi super ventum ponẽs allisisti me valide.Esa.64.Et allisisti nos in manu iniquitatis nostre.

מוח Medula.

מוֹחַ Móach.medula.Iob.21.Et medulis ossa illius irrigantur.Scribitur etiam sine uau.vt.Ps.65.Holocausta medulata offeram tibi.Esa.25.Pinguium medulatorum. Ponitur etiam pro pinguedine uel vbertate.Esa.5. Et deserta in vbertatem versa aduene comedent.

מוט Ubertas

מוֹט Mot.moueri.cõmoueri.labi.seu nutare.infirmari. cadere. Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo he.le. Et cum depauperatus fuerit frater tuus & nutauerit seu deflexa fuerit manus eius tecum. Deut.32. Vt labatur pes eorum.Ps.16. Vt nõ cõmoueantur vestigia mea.Ps.54.Et non dabit in eternum fluctuationẽ iusto.i.cõmotionem seu lapsum.Ps.65.Et non dedit in cõmotionem pedes meos.Ps.93.Si dicebã motꝰ est pes meꝰ. Ps.120.Nõ det in cõmotionem pedem tuum. Ps.139. Cadent super eos carbones.Prouer.24. Et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses.Pro quo hebrei legũt.Et labẽtes seu cadentes ad occisionem liberare ne cesses.& in eodẽ 25.Iustus cadens coram impio.Esa.24.Cõmotione commouebitur terra.& in eodem.40.Quomodo statuat simulachrum quod non moueatur.& in eodem.41.Et confortauit eum clauis ꝙ non moueatur.& in eodem.54. Et colles contremiscent. Pro quo hebrei legunt. Et colles commouebuntur.& in eodem.Et fedus pacis mee non mouebitur. Ponitur etiam pro declinare.vt.Ps.54.Quoniam declinauerunt in me iniquitatem.& de hoc vide infra in dictione נָטָה Nata. Item מוט Mot. baculꝰ seu vectis aut pertica qua res suspense vehuntur aut mouentur. seu virga. Nu. 4. Et inducent vectes.& in eodem.Inducentq; vectes. Pro quo hebrei legunt.Et ponant in vecte seu in pertica.s.ad portãdum.& in eodem.15.Quem portauerunt in vecte duo viri. Naũ.1.Et nunc conteram virgam eius de dorso tuo.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מוֹטָה Mota.i.iugũ. Pro quo beatus Hieronymus transtulit catenam. Hiere. 28. Et tulit Ananias propheta catenã de collo hieremie prophete.Esa.58.Si abstuleris de medio tui catenam. Ponitur etiã pro deprimente.vt in eodem. Soluere fasciculos deprimentes.& in plurali מוֹטוֹת Mototh.1.Paralip.15. Nũeris suis in vectibus.Hiere.27.Fac tibi vincula & catenas.& in eo.Catenas ligneas cõtriuisti & facies ꝑ eis catẽas ferreas.Ezech. 34.Cum contriuero catenas iugi eorum.Ponitur etiã pro extensione.vt Esa.8.Et erit extensio alarum eius implens latitudinem terre tue.

Labi Cõmoueri Moueri. Cadere Declinare Vectis. Virga Catena. Deprimẽs מוֹטוֹת Vectes. Catene. Extensio.

מוך Attenuatꝰ esse. Pauperta te cõprimi. מול Circũcidere

מוּךְ Much.depauperari.oppressum vl attenuatum esse.Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus. & in eodem. Si paupertate compulsus. Vide etiam de hoc infra in dictione מָךְ Macach.

מוּל Mol.circũcidere.secare.scidere.cõcidere.Gen.17.Circumcidetur ex vobis omne masculinũ: & circũcidetis carnem preputii vestri.& in eo.21.Et circũcidit eũ octauo die & in codẽ.34.Si aũt circũcidi nolueritis. Leuit.12. Et die octauo circumcidetur infantulus. Deut.10. Circumcidite igitur preputiũ cordis vestri.& in eo.30. Circũcidet dñs deus tuus cor tuũ. Ios.5. Et circũcide secũdo filios israel.& in eo. Qui oẽs circũcisi erãt.Hiere.9.Et visitabo sup oẽm qui in circũcisum habet preputiũ. Pro quo he.le.Et visitabo sup oẽm circũcisum in preputio.Et aliqñ duplicatur lẽa lamed scilicet qñ est verbũ quarte cõiugationis.Ps.57.Intẽdit arcum suũ donec infirmẽtur.i.donec cõcidãtur.Ps.89.Vespe decidat & aresecat.Pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trãstulit. Vespe cõteretur.i.cõcidetur.Et qñ est verbũ tertie cõiugatiõis scribitur cũ iod in medio loco vau. Ps.117. Et in noie dñi quia vltꝰ sum in eos. Pro quo he.le. Quia concidã siue excidã eos.Itẽ מוּל Mul.i.cõtra.e regiõe. ante. versus.Exo.18.Esto tu populo in his que ad deũ ptinent.Pro quo he.le.Esto tu populo ante deũ. Nu.8. Cõtra eam partẽ quã cãdelabrũ respicit. Deut.1.Contra mare rubrũ.1.Reg.18.Et decliauit paululũ ad aliũ.i. versus aliũ.2. Reg.5.Et venies ad eos ex aduerso pirorũ. vbi ponitur ꝑ aduerso.Et aliqñ scribitur cũ aleph post vau.Nee.12.Et chorus secundus gratias referentiũ ibat ex aduerso.i.e regione & secũdũ aliquos hebreos a predicta dictione deriuatur dictio הֲמוּלָה Hamula.i.loqlla.vociferatio.sonitus.De quo vide supra in littera he.

Cõcidere. Decidere. Conteri. Vicisci. מוּל Ante. Contra. Versus. Aduersus. הֲמוּלָה Loquela.

מום Mum.macula.sordes. Leuit.21. Qui habuerit maculam de semine Aaron.Nu.19. In qua nulla sit macula. Deut.32.Et non filii eius in sordib?.Cãti.4.Et macula nõ est in te.& aliqñ scribitur cũ aleph in medio & dicitur מאום Mum.vt Iob.31.Et in manibus meis adhesit macula. Dañ. 1.In quibus nulla esset macula.

מום macula. Sordes. מאום macula.

מין Mum.similitudo. imago. figura.Et recipit tau in principio & he i fine & dñ תְּמוּנָה Themuna.vt Exo.20.Neq; oẽm similitudinẽ que est in celo desup & que in terra deorsum.Nu.12.Palã & nõ ꝑ enigmata & figuras deũ videt.Pro quo he.le.In visiõe & nõ per enigmata.s.loquor ei. Sequitur & figurã vel similitudidẽ dñi cõtẽplatur seu videt. Potest etiã legi sic.In visiõe & nõ ꝑ enigmata & figurã dominũ videt.quod est idẽ sensus cũ lra nra. Deut.4.Nõ vidistis aliquã similitudinẽ in die qua locutus est vobis dñs. Ps.16. Saciabor cũ apparuerit gla tua.Pro quo he.le.Saciabor cũ euigilauerit similitudo tua siue figura tua.vnde beatꝰ Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. trãstulit. Implebor cũ vigilauero similitudine tua. Quod etiam pót legi secundum litteram hebraicam.

מין Sitꝰ. Figura. תְּמוּנָה

מוץ Pulus. Mos.palea.seu stipula: vel sũmitas spice.& scribitur sine vau.Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ trãstulit puluerem. Ps.1.Sed tanq̃ pulus quẽ proiicit vẽtꝰ.Osee.13. Sicut pulvis turbine raptus. Soph.2.Quasi puluerẽ trãseũtẽ diẽ.Ponitur ẽt ꝑ fauilla.Iob.21.Et sicut fauilla quã turbo dispgit.

מוץ Pulus.

מור Fauilla. Myrrha. מוֹר Mor.myrrha.Exo.20.Sume tibi aromata prime myrrhe & electe.Ester.2.Vt sex mẽsibus oleo vngerentur myrrhino.pro qꝫ he.le. Oleo myrrhe.vñ in nra trãslatione debet legi. Oleo vngerentur myrrhino. Ps.44. Myrrha & gutta & casia. Cãti.1. Fasciculꝰ myrrhe dilectꝰ meꝰ mihi.

מוּשׁ Deesse Recedere. Cõmoueri Auferre

מוּשׁ Mus.recedere.deesse.auferre.cõmouere.palpare.tãgere.Exo.15.Nũq̃ defuit colũna nubis ꝑ diẽ. & i eo.35. Ministeꝛ eiꝰ iosue filiꝰ nun puer nõ recedebat de tabernaculo.Nu.14.Nõ recesserũt de castris.Iob.23.A mãdatis labioꝝ eiꝰ nõ recessi.Prouer.17. Nõ recedet malũ de domo eiꝰ Esa.54.Mõtes emĩ cõmouebũtur.& in eo.Mia aũt mea nõ recedet a te.Mich.2.Vñ nõ auferetis colla vra. Zach.3. Et auferã iniqtatẽ terre illiꝰ.Signãt ẽt palpare:siue tãgere vel

Attrectare Tangere Palpare — attrectare.Geñ.27.Si atrectauerit me pater meꝰ. & in eo. Accede huc vt tangã te.Exo.1.Tam denſe vt palpari queãt. Iudi.16.Dimitte me vt tangam colũnas.Ps.114.Manꝰ habent & non palpabunt. Vide etiam de hoc infra in dictione מָשַׁשׁ Maſas.

מות Muth.mori.& aliquando ſcribitur ſine vau: vt in aliquibus locis ſequentibus.Geñ.2.In quacunqꝫ eñi die comederis ex eo morte morieris.& in eodẽ.3.Ne forte moriamur.& in eodem.Nequaqꝫ morte moriemini.& in eodẽ 11.Et mortuus eſt in aran.& in eodem.19.Ne forte apprehendat me malum & moriar. & in eodem. 47. Cur ergo morimur.Leuit.11.Si mortuũ fuerit animal.1.Reg.17.Videntes aũt philiſtiim qꝫ mortuus eſſet. & in eodem.25. Et emortuum eſt cor eius intrinſecus.2. Reg.6. Vſqꝫ in diem mortis ſue.i.vſqꝫ in diem qua mortua eſt.& in eodẽ.12. Vt moreretur infans.& in eodem.Quod mortuus eſt paruulꝰ Eſa.6.In anho quo mortuus eſt rex ozias. Ezech. 28. Et morieris in interitu occiſorum.& inde verbum tranſitiuũ tertie vel quarte cõiugatiõis. Quod ſigñat facere mori.i. interficere vel occidere.vt Exo.22.Occideritqꝫ virum aut mulierem.Deut.21.Et adiudicatus morti appenſus fuerit. Pro quo hebrei legunt.Et interfectus fuerit & appenderis eum in ligno.& in eodem.24. Non occidentur patres pro filiis.1.Reg.14.Alios armiger eius interficiebat. & in eo. 17.Et ſuffocabã interficiebãqꝫ eos.2. Reg.1. Ego interfeci xp̃m dñi.Ps.33.Mors peccatorum peſſima.Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Interficiet impium malicia.Prouer.19.Ad interfectionem aũt anime eius ne ponas animam tuam.Hiere.20. Quia non me interfecit a vulua. & inde מֵת Meth.i. mortuus. Exo.12. Nec erat domus in qua non iaceret mortuꝰ.Leuit.21. Et ad omnem mortuũ nõ ingredietur omnino.Ps.50. Obliuiõi datus ſum tanqꝫ mortuus a corde.Eccl's.9.Melior eſt canis vius leone mortuo.& in plurali מֵתִים Methim ſiue מֵתֵי Methe.i.mortui vel mortales.Exo.12. Omnes moriemur.pro quo hebrei legunt. Omẽs nos mortui.ſ.erimus.Ps.87. Inter mortuos liber.& in eodem.Nunquid mortuis facies mirabilia.Ps.113. Non mortui laudabunt te dñe. Ps.142. Sicut mortuos ſeculi.Eſa.5.Et nobiles eius interierunt fame. Pro quo hebrei legunt.Et nobiles eius mortui fame. Et in eodem.22.Nec mortui in bello. & quando ſcribitur cũ pũcto ſeua in prima ſyllaba.Tunc ſignificat viros ſiue homines mortales. Iob.11.Tibi ſoli tacebũt homines.De quo vide infra in dictiõe מָוָת Matha.& inde מָוֶת Máueth.i.mors. Exo.10.Et auferat a me mortẽ iſtã.Prouer.18.Mors & vita in manibus lingue.Eſa.38.Nec mors laudabit te.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מָוֶתָה Máutha. Ps.115. Preciosa in conſpectu domini mors ſanctorum eius. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּמוּתָה Themutha.Ps 78.Poſſide filios mortificatorum.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxtꝫ he.ve.trãſtulit.Relinque filios interitus.& declinatur pluraliter מוֹתֵי Mothe.Eſa.55. Et diuites pro morte ſua. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ. pro mortibꝰ ſuis.Et põitur ibi plurale p ſingulari.Ezech. 28. Morte incircunciſorum morieris. Pro quo hebrei legunt.Mortibus incircunciſorum morieris.Scribitur etiam cũ duplici mem & dicitur מְמוֹתֵי Memothe.Hiere.16.Mortibus egrotationũ morientur.Eccl's.28.Et morieris in interitu occiſorum. Pro quo hebrei legunt. Et morieris mortibus occiſorum.

מזג Mázeg.poculum:ſeu commixtum poculum.Canti.7 Nunqꝫ indigens poculo.

Emori — Occidere. — Interficere. — Mortuus — Mortui — Homines. — Mors — Mortes. — Interitus. — Poculum

מזה Maza.aduſtio.ſ.famis.ſecundum hebreos.Sed beatus Hieronymus tranſtulit conſumptionem.Dent.32.Cõſumentur fame.& in lingua chaldaica ſignificat incendere ſiue ſuccẽdere.Dañ.3. Et precepit vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum quam ſuccendi conſueuerat. & in eodem. Fornax autem ſuccenſa erat nimis.

מזח Mézach.cigulum.zona.Ps.108.Et zona qua ſemper precingitur.Eſa.23.Nõ eſt cingulum vltra. Scribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba.& dicitur מְזִיחַ Meziach. Iob.12.Et eos qui oppreſſi ſunt releuat.Pro quo hebrei legunt.Et cingulum fortium diſſoluit.

מזל Mazal.ſidus.ſeu ſignum celeſte.De quo vide infra in dictione נָזַל Nazal.

מזר Mazer.prepoſita alia littera mem vt dicatur מַמְזֵר Mãzer:ſignificat natum de adulterio vel de ſcorto. Deut. 23.Non ingredietur mãzer.hoc eſt de ſcorto natus in eccleſiam domini.& in hebreo nõ habetur hoc eſt de ſcorto natus:ſed eſt expoſitio tranſlatoris. In alio vero loco beatus Hieronymus pro mamzer tranſtulit ſeparator.Zach. 9.Et ſedebit ſeparator in azotho.& aliqui hebrei dicunt qꝫ deriuatur a dictione זָר Zar:que ſignificat alienũ ſiue extraneũ Itẽ מַזָּרוֹת Mazaroth.i.lucifer ſiue aliud ſidus.Iob.38.Nũ quid producis luciferum in tempore ſuo.Reperitur etiam מְזָרִים Mezarim ſecundum terminationem pluralẽ maſculinorum.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit arcturũ. Iob.37.Ab interioribus egredietur tempeſtas & ab arcturo frigus.& de hoc vide ſupra in dictione זָרָה Zara.

מחא Macha.plaudere.ſ.manu.De quo vide in dictione ſequenti:& in lingua chaldaica ſignificat percutere ſeu reſiſtere vel cõfigere.Dañ.5.Quos volebat interficiebat & quos volebat percutiebat.Et in eodem.4.Et non eſt qui reſiſtat manui eius.Eſdre.6.Tollatur lignum de domo eiꝰ & erigatur & configatur in eo.

מחה Macha.delere.radere.auferre.tergere. plaudere.pertingere ſeu peruenire.Geñ.7.Et delebo omnem ſubſtantiam.& in eodem.Et deleta ſunt de terra. Exo.17. Delẽs delebo memoriã amalec.Nu.5.Et delebit ea aquis amariſſimis.4.Reg.21.Et delebo ieruſalem ſicut deleri ſolẽt tabule:delens vertam & ducam crebrius ſtilum ſuper faciem eius.Nee.4.Et peccatum eorum coram facie tua non deleatur.& in eodem.13.Et ne deleas miſerationes meas. Ps. 68.Deleãtur de libro viuentiũ.Prouer.31. Et diuitias tuas ad delendos reges.Eſa.25.Et auferet dominus deus lachrimam.& in eodem.44.Deleui vt nubem iniquitates tuas. Ezech.6.Et delebuntur opera veſtra. Significat etiam tergere.Iob.30.Que comedit & tergens os ſuum.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he.& tũc ſignificat plaudere.Ps.97.Flumina plaudẽt manu.Eſa.55.Omnia ligna regionis plaudent manu.Ezech.25. Pro eo quod plauſiſti manu. Item ſignificat pertingere. ſeu peruenire. Nu.34. Inde peruenient contra orientem ad mare cenereth. Et in lingua chaldaica ſignificat percutere. Dañ. 2. Et percutiebat ſtatuam in pedibus eius. Et in eodem. Lapis autem qui percuſſerat ſtatuam. & inde מְחִי Mehi.ideſt aries ferreus.ſeu tormentum quo muri percutiũtur. Ezech.26. Et arietes temperabit in muros tuos.

מחץ Machas.percutere.confringere.cõquaſſare.vulnerare.intingere. Nu.24.Et perforabunt ſagittis.Pro qꝫ hebrei legunt. Et ſagitte ſue percutient ſeu vulnerabunt Et in eodem. Et percutiet duces moab. Deut.32. Percutiam & ſanabo.& in eodem.33.Percute dorſa inimicorũ eius.Iudi.5.Et tempus valide perforans.Pro quo he. le. Et

Separatio — Lucifer. — Arcturus — Plaudere — Percutere. Vulnerare. — Configere. — Delere. — Auferre — Plaudere — Percutere — Aries — Percutere

percussit & perforauit tempus eius.Ps.67. Veruntñ de?cõfringet capita inimicorũ suorũ.Ps.109.Cõfregit in die ire sue reges.& in eodem.Concassauit capita in terra multorũ & inde מחץ Machas.i. percussura. Esa.30. Et percussuram plage eius sanabit.Ponitur etiam pro intingere.Ps.67.¶Vt intingatur pes tuus in sanguine. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã ve.transtulit. Vt calcet pes tuus in sanguine.

Cõfringet
Cõcussare.
מחץ
Percussura.
Intingere
Calcare

מחק Machac.abscindere.afferre.Iudi.5.Querens in capite vulneri locum.pro quo hebrei legunt. Et abscidit siue abstulit caput eius.& solũ inuenitur in predicto loco.

מחק
Abscidere

מחר Machar.cras.Geñ.30.Respondebitq; mihi cras iustitia mea.Exo. 9.Cras faciet dñs verbum istud.& in eodem.17.Cras ego stabo in vertice collis.& non solum accipitur pro crastina die sed etiã pro tẽpore lõge futuro. Exo. 8.Cumq; interrogauerit filius tuus cras.Ios. 4.Et quando interrogauerint vos filii vestri cras.& in eodem.22.Et neq;q̃ dicãt cras filii vestri filiis nostris.Prouer.27.Ne glorieris in crastinũ.& recipit lamed loco prepositionis in principio & dicitur למחר Lemachar.i.in crastinum. vt Exo.8. Qui respondit cras.Pro quo hebrei legunt. Qui respõdit in crastinũ.& aliquando scribitur cum tau in fine.& dicitur מחרת Machorath.Exo. 9. Fecit ergo dñs verbum hoc altera die.i.die crastina.Nu.11.Toto die illo & nocte ac die altero.& in eodem.33.Altera die phase.i.die crastino phase.1. Reg.30.Et percussit eos dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei. Item מחיר Mechir.i.precium seu cõmutatio. Deut.23.Nec preciũ canis in domo domini dei tui:2.Reg. 24.Sed emam precio a te.4.Reg.21.Argenti precio quãtum digna est.Ps.43.Et non fuit multitudo in cõmutationibus eorum.

מחר
Cras.
למחר
In crastinum.
מחרת
Altera die
מחיר
Precium.
Cõmutatio

מטט Matat.moueri.nutare.labi.& scribitur cũ simplici tet Ps.16. Vt nõ moueantur vestigia mea.Et secũdũ aliquos hebreos deriuatur a dictione מוט Mot. De qua supra dictum est.

מטט
Moueri.

מטא Mata.in lingua chaldaica significat pertingere seu attingere vel aduenire. Dani. 4. Proceritas eius contingens celum.& in eodem.Cuius altitudo pertingit ad celũ. & in eodem.7.Et terminus aduenit.i.attingit.

מטא
Contingere
Pertingere
Aduenire.
Attingere

מטה Mita.lectus.lectul?.Geñ.48.Sedit in lectulo. & in eodem.49.Et collegit pedes suos super lectulum.Cãti. 3.En lectulum salomõis. & in plurali מטות Mitoth.Ester.1 Lectuli quoq; aurei & argẽtei.& de hoc vide infra in dictione נטה Nata. Item מטה Mate.virga.baculus.tribus.familia vt Exo.4. Virgam quoq; hanc sume in manu tua. Esa.10. Et baculus ipe est.Accipitur etiã pro tribu vel familia.Nu. 1.De tribu ruben.& in eodem.36. De tribu in tribum.Et in plurali מטות Matoth.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron virgas eorum.Nu.30.Et locutus est ad principes tribuum filiorum israel. Item מטה Máta.infra. inferius. De quo vide infra in dictione נטה Nata.

מטה
Lectulus
מטות
Lectuli
מטה
Virga.
Baculus
Tribus
מטות
Virge
Tribus
מטה

מטל Metil. fistula. Iob. 40. Ossa eius velut fistule eris.Hebrei vero dicunt q̃ significat baculum. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Ossa eius velut baculus ferreus. & solũ inuenitur in predicto loco.

מטל
Fistula

מטר Matar.pluuia.imber.Exo.9. Nec ultra stillãit pluuia super terram. Deut.11. Dabit pluuiam terre vestre. Et in eodem.28. Det dominus imbrem terre tue. & in eodem 32.Concrescat vt pluuia doctrina mea.Zach.10. Dñs faciet niuem & pluuiã imbris.& declinatur pluraliter מטרות Mitroth. Iob.37. Et hyemis pluuiis & imbri fortitudinis sue. Pro quo he.le.Et pluuia imbris & pluuia imbrium fortitudinis sue.Et inde verbum tertie coniugationis.i.pluere facere.Geñ.2.Non enim pluerat dominus deus super terrã. ideſt non fecerat pluere.Exo.16.Ecce ego pluam vobis panẽ de celo.Ps.10.Pluet super peccatores laqueos.Esa.5.Et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem. Amos.4. Et pluui super vnam ciuitatem & super alteram ciuitatẽ non plui.& in eodem.Pars vna compluta est.vbi ponitur verbũ passiuum prime coniugationis.

מטר
Pluuia.
Imber.
מטרות
Pluuie
Pluere
Cõpluta.

מי Mi.quis.qui.que.quid.quod.& est dictio interrogatiua Geñ.3.Quis indicauit tibi q̃ nudus esses. & in eodẽ.21. Quis auditurus crederet Abraam.& in eodem.33.Que nã sunt iste turme quas obuiam habui. Exo.2.Quis cõstituit te principem.& in eodem.3.Quis ego sum.& in eodem.4. Quis fecit os hominis aut quis fabricatus est mutum & surdũ.& in eo.10. Qui nã sunt qui ituri sunt.Iudi.9.Quis est iste abimelech & que est sichem.& in eodem. 15. Quod est nomen tuũ.Ruth.3.Et ait illi que es.1.Reg.25.Quis est dauid & quis est filius isai.Mich.1.Quod scelus iacob: nonne samaria.& que excelsa iude:nõne ierusalem.Ponitur etiam pro aliquo.Iob.5.Et ad aliquem sanctorum conuertere.

מי
Quis.
Que.
Quod.
Aliquis.

מים Me.aque. De quo vide in dictione sequenti Maim.aque.& solum inuenitur in numero plurali: & caret singulari.Geñ.1.Et spiritus domini ferebatur super aquas.& in eodem.Congregentur aque.Exo.15.Et nõ poterãt bibere aquas de marath.Iob.14. Lapides excauãt aque. Ps.17. Affluxit me de aquis multis.& in eo.28. Dñs super aquas multas.& aliquãdo ponitur in hebreo plurale pro singulari.Ps.17.Tenebrosa aqua in nubibus aeris.& similiter vbicunq; in nostra translatione legitur aqua in singulari: in hebreo ponitur in plurali.& qñ post se regit genitiuũ:tunc scribitur sine mem vltimo & dicitur מי Me. Geñ. 7.Quando diluuii aque inundauerunt super terram.Nu. 20.Hec est aqua contradictionis.Et quãdoq; scribitur sine mem ẽt si nõ regat gtiũ post se.Nu.5.Ipse aũt tenebit aq̃s. amarissimas.& in eodem.Non te nocebunt aque iste amarissime.Ps.72.Et dies pleni inuenietur in eis..pro quo hele.Et aque plene decurrent eis siue exprimẽtur eis:quod hebrei exponũt propter multitudinem lachrimarum que ab oculis eorum decurrent.Tamen si pro מי me legatur מי mi tunc potest legi.Et quis plenus inuenietur in eis.Et sic trãstulit beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem.Vide etiam de hoc infra in dictione מצה Masa.Esa. 48.Et de aquis iuda existis.Reperitur quoq; מים Maim:ẽt si post se regat genitiuum.Esa.30.Et dabit tibi domin? panem arctum & aquam breuem.Pro quo hebrei legũt.Panẽ angustie & aquam tribulatiõis.Ezech.47.Et traduxit me per aquam vsq; ad genua.Pro quo hebrei legunt. Et traduxit me per aquas genuum.ideſt vsq; ad genua.sicut est in littera nostra.Et aliquando scribitur cum duplici mem in principio.& dicitur ממי Meme. vt Ios.4. Respondebitis eis defecerunt aque iordanis ante arcam federis domini.Et etiã quando componitur cũ pronominibus duplicatur lẽa mem in principio:hoc modo.vt ממי Memai.i.aque mee 1.Reg.25.Tollã ergo panes meos & aquas meas. מימיך Memẽcha.i.aque tue.vt Nu.20.Et si biberim? aquas tuas nos & pecora nostra. מימיו Memau .i. aque eius siue aque sue. vt in eodem.Et illa dabit aquas.Pro quo hebrei legunt.Et dabit aquas suas. מימינו Meménu.i.aque nostre. Threñ.5. Aquam nostrã pecunia bibim? מימיכם Memechem.i.aque vestre מימיהם Memehem.ideſt aque eorum.siue aque sue. Exo.7.Et omnes lacus aquarum.Pro quo hebrei legunt. Et super omnem congregationem aquarũ suarum.& quãuis hec dictio מים Maim siue מי Me.sit pluralis numeri tamẽ frequenter iũgitur cũ verbo singularis nũeri.Leuit.11.

מי
Aque.
ממי
Aque
מימי
Aque

Si fu ſa fuerit ſuper eũ aqua.& in eodẽ.Si aũt quiſpiã aqua ſementem perfuderit.Pro quo hebrei legunt.Si data fuerit ideſt ſi fuſa fuerit aqua ſuper ſementem. Nu.19. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Pro quo hebrei legũt. Aqua luſtrationis non eſt aſperſa ſuper eum.& in eodem.24.Fluet aqua de ſitula eius.

Genus. Species

מִין Min.genus.ſpecies.Geñ.1.Faciens fructũ ſuxta genus ſuum.& in eodem.Habens vnũquodq; ſemẽtẽ ſecũdũ ſpeciem ſuam.& in eo.Producat terra animã viuentem in genere ſuo.& in eo.Et beſtias terre ſecundum ſpecies ſuas. Reperitur etiam מִנִּים Minim in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cordas.Ps.150. Laudate eũ in chordis & organo.Pro quo hebrei legũt. In generibus vel ſpeciebus.ſ.muſicorum vel hymnorum.

Chorde

Premere. Emũgere Prouocare

מִיץ Mis.premere.exprimere.emungere.prouocare.Proꝛuer.30.Qui aũt fortiter premit vbera ad eliciendum lac.& in eodem.Et qui vehementer emungit elicit ſanguinem:& qui prouocat iras producit diſcordias. Vbi ter ponitur predicta dictio.& inde מִץ Mes.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit puluerem.Eſa.16.Finitus eſt puluis. Pro quo hebrei legũt. Defecit preſſio ſiue ſuxio.& ſi legatur מוץ Mos:tunc ſignificat puluerem ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictione מוץ Mos.

Puluis Surio.

Diſſolui.

מִיק Mic. diſſolui. corrũpi.interire. Ps.72. Cogitauerunt & locuti ſunt nequitiam. Pro quo hebrei legunt. Diſſoluti ſunt ſeu corrupti ſunt & locuti ſunt nequitiam. Vide etiam de hoc infra in dictione מָעַק Macac.

Mutare. Permutatio. Quod mutatum eſt.

מִיר Mir.mutare.cõmutare. Leuit.27.Sanctum erit & mutari non poteſt.Hiere.2.Si mutauit gens deos ſuos. & in eodẽ.Et populus meus mutauit gloriam ſuam. & inde תְּמוּרָה Themura.i. pmutatio vl cõmutatio ſiue illud p quo aliquod mutatur. Leuit.27.Si quis mutauerit: & quod mutatum eſt & pro quo mutatum eſt ſanctificabitur.vbi ponitur verbum & nomẽn ab eo deriuatum.

Humiliare

מָכַךְ Machach.humiliare.deprimere.depauperare.&ſcribitur cum ſimplici caph.Iob.24.Et humiliabuntur ſicut oĩa.Ps.105.Et humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis. Eccl's.10.In pigritiis humiliabitur cõtignatio.Significat etiã depauperare ſiue pauperẽ eſſe.Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus.i.ſi pauper fuerit.& in eodẽ.Si paupertate cõpulſus vendiderit ſe tibi.& inde מָךְ Mach.i.pauper.Leuit. 27.Si pauper fuerit.

Attenuari Pauptate compelli. Pauper.

מָכָּה Maca.percuſſio ſeu plaga.De quo vide infra in dictione נָכָה Naca.

Vendere.

מָכַר Machar.vendere.venũdare.tradere. Geñ.25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodem. Et vendidit ei primogenita. Et in eodem.47. Vendentibus ſingulis poſſeſſiones ſuas. Exo.21.Si quis vendiderit filiam ſuam in famulã. Leuit.25.Quando vendes quippiam ciui tuo.Et in eodẽ. Quod reliquũ eſt reddet emptori. Pro quo hebrei legũt.Reddet ei cui vendidit.i.emptori.ſicut eſt in lĩa nĩa. Deut.28.Ibi venderis inimicis tuis.& in eodem.32. Deus ſuus vendidit eos.Iudi.3.Tradidit eos in manus cuſam reſataim. Pro quo he.le.Et vendidit eos in manu cuſam reſataim.& in eo.4.Et tradidit illos dñs in manu iabin. Pro q̃ he.le. Et vẽdidit eos dñs in manu iabin. Et ide verbũ paſſiuum prime vel quarte coniugationis.5. Reg.21. Eo quod venundatus ſis vt faceres malũ in conſpectu dñi.& in eodẽ. Qui venũdatus eſt vt faceret malum. Eſter.6. Traditi eñ ſumus ego & populus meus.Pro quo hebrei legunt. Venditi eñ ſumus.& in eodem. Atq; vtinam in ſeruos & famulos venderemur.Eſa.50.Ecce eñ in iniquitatibus veſtris venditi eſtis.Et inde מֶכֶר Mécher.i.vẽditio ſiue res venalis. vt Nee.13. Inferentes piſces & omnia venalia.Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מֻמָּכָר Mimcar.vt in eodem.Et manſerunt negociatores & vendentes vniuerſa venalia foris ieruſalem.Leuit.25.Quãdo vendes quippiã ciui tuo.i. quando aliquod venale vẽdideris. Ezech.17.Quia qui vẽdit ad id quod vendidit nõ reuerteretur.Ponitur etiã מִמְכָּר Mimcar.pro eo quod ex paterna ſucceſſione debetur alicui:quaſi ei vẽderetur.Nu.18.Excepto eo quod in vrbe ſua ex paterna ei ſucceſſiõe debetur. Inde מְכֵרָה Mechera.i. habitatio ſecundũ hebreos. Geñ.49. Symeon & leui fratres vaſa iniquitatis bellantia.Pro quo hebrei legũt.Symeon & leui fratres vaſa ſiue arma iniquitatis habitatio eorũ. Qd exponens chaldaicus interpres ita tranſtulit.ſ.ſymeon & leui fratres viri fortes:in terra habitationis eorum opati ſunt fortitudinem.Poteſt etiã ſignificare arma vel gladiũ.Nam in lingua greca machera idem eſt quod gladi?. Et vt ait beatus Hieronymus in ſuis explanationib? ſup Soph.capto.3 Lĩgua hebraica eſt matrix omniũ linguarũ.Vnde in predicto loco põt eſſe talis littera.Vaſa iniquitatis arma eorũ ſiue gladii eorum.Poteſt etiã ſignificare habitationem: ſicut מְכוֹרָה Mechora.cum vau. vt dictum eſt ſupra in dictione כּוֹר Cur.

Venalia. מִמְכָּר Venale

Dicere. Loqui.

מָלַל Malal.loqui.dicere.Geñ.21.Quis auditurus crederet Abraã q̃ ſarra lactaret filiũ. Pro quo hebrei le. Quis dixiſſet Abrae q̃ ſarra lactaret filiũ. Iob.8. Vſq; quo loqueris talia.& in eodem.33.Scientiã labia mea puram loquentur.Ps.105.Quis loquetur potentias domini.Ponitur etiã pro annuere.q̃ eſt idem quod loqui.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit terere. Prouer.6.Annuit oculis:terit pede.pro quo hebrei legunt. Annuit pede.& inde מִלָּה Mila. ideſt verbum.ſermo.dictio. Iob.21.Audite queſo ſermões meos.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet ſermonẽ meũ.Ps.138.Quia non eſt ſermo in lingua mea.& in lingua chaldaica dicitur מִלְּתָא Miletha.vt Dañ.2.Sermo receſſit a me.& in plurali מִלִּים Milim.ideſt verba. ſermones. eloquia. Iob.6. Ad increpandum tantum eloquia concinatis.Et in eodem.15. Arguis uerbis eum qui non eſt equalis tibi.& in eodem.16.Conſolarer & ego vos ſermonibus.Reperitur etiam מִלִּין Milin cum nun in fine loco mem. vt in eodem.18. Vſq; ad quem finem verba iactabis.& in eodem.19.Et atteritis me ſermonibus.& in eodem.32.Plen? ſum ſermonibus.Et aliqui hebrei dicunt q̃ inde deriuatur dictio חַמֻּלָה Hamula.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit loquellam.Hiere.11.Ad vocem loquelle grandis exarſit ignis in ea.De quo vide ſupra in littera he.Inde מְלִילָה Melila.ideſt ſpica manibus fricata vel trita. Deut. 23. Franges ſpicas & manu conteres.

Annuere. מַלָּה Sermo מִלְּתָא מִלִּים Sermões. Eloquia. מִלִּין Verba. Sermões. חַמֻּלָה Loquella מְלִילָה Spica מָלֵא Replere

Male.implere.replere.adimplere.complere.plenum eſſe.initiare.conſecrare. Geñ.6. Repleta eſt terra iniquitate.Et in eodem. 25. Pecunia digniſſima tradat eam mihi.Pro quo hebrei legunt. Pecunia plena ſiue pleniſſima aut completa tradat eam mihi.Et in eodem.24.Et impleuerat hydriam aqua. Et in eodem.29. Quia iam tempus impletum eſt.Pro quo hebrei legũt.Quia impleti ſunt dies mei.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eodẽ. Imple hebdomadam dierum.Exo.1.Ac roborati nimis implecuerunt terram.Et in eodẽ.15.Implebitur anima mea. Pro quo hebrei legunt.Implebitur ex eis anima mea. & in eodem.31.Et impleui eum ſpiritu dei. Et in eodem. 40. Et gloria domini impleuit tabernaculum. Leuit.8. Vſq; ad diem quo implebitur tempus conſecrationis veſtre. Nu. 14.Qui plenus alio ſpiritu ſecutus eſt me. Pro quo hebrei legunt. Eo quod fuit alius ſpiritus in eo & impleuit ſiue

Implere

compleuit post me. idest impleuit voluntatem meam. & est idem sensus cũ littera nostra. Et similis modus loquẽdi habetur in eo.32.vbi dr. Isti impleuerũt volũtatẽ meã. pro quo he.le. Quia impleuerunt post me. Deut.1. Quia secuto est dominum. pro quo he.le. Quia impleuit post dominũ. & in eo.33. Et plenus erit benedictionibus dñi. Iudi.6. concham rore impleuit. 1.Reg.19. Et ãnumerauit ea regi. pro quo hebrei legunt. & compleuit ea regi. idest compleuit numerũ eorũ. 5.Reg.1. Complebo sermones tuos. & in eo.7. Et plenũ sapientia & intelligẽtia. 4.Reg.9. porro hieu tetẽdit arcũ manu. pro quo he.le. Et hieu impleuit manũ suã arcu. Et est sensus sicut in lra nostra. Ester.1. Cũq; implerentur dies cõuiuii. Iob.15. Anteq; dies eius impleatur pibit. Vbi vnũ verbũ hebraicũ ponitur in nra trãslatione p duobus verbis. s. p implere & perire. & in eo.16. Saciati sũt penis meis. i. impleti sunt. & in eo. 40. Nũquid implebis sagenas pelle eius. Hebreiverò in p̃dicto loco dicũt q; sigñat cõcidere. vnde ipsi legũt. Nũquid cõcides cultris pellẽ eius. & sifr. Naum.1. vbi dicitur. cõsumẽtur quasi stipula aridi tate plena. pro quo hebrei legunt. Consumentur quasi stipula arida concisa. p̃s.80. Dilata os tuũ & implebo illud. Canti.5. Caput meũ plenũ errore. & in eo. Et resident iuxta fluenta pleniſſima. vbi additur littera thau in fine dictionis. Esa.2. Quia repleti sunt vt olim. i. repleti sunt iniquitate & nequitia. Et in eo.6. Et ea que subipso erant replebant templum. & in eo.55. Impleuit sion iudicio & iustitia. Et in eodem.65. Et libatis super eã. pro quo he.le. Et impletis numerũ libamento. Cuius expositionẽ vide infra in dictione מָנָה Mana. Hiere.4. Clamate fortiter & dicite. Pro quo he.le. Clamate implete & dicite. i. clamate plena voce. Et in eodem.12. Et clamauerũt post te plena voce. & in hebreo non habetur voce: subintelligitur tũ. Et in eo.25. Nũquid nõ celũ & terrã ego ipleo. & i eo. 51. Implete pharetras. Ezech. 9. & implete atria interfectis. Et in eo.25. Implebor: deserta est. Zach. 9. Repleui ephraim. Et in eo. & replebuntur vt phiala. & aliquando scribitur sine aleph. Iob.32. Plenus sũ sermonibus. Ezech.28. Repleta sunt interiora tua iniquitate. Et aliqñ scribitur cum vau loco aleph. vt in eo.41. Ad mensuram calami sex cubitorũ spacio. pro quo he.le. Plenũ vel impletũ calamũ seu plenitudo calami. Scribitur ẽt aliqñ cũ he loco aleph. Iob.8. Donec impleatur risu os tuũ. & inde מְלֹא Melo. i. plenitudo. Geñ.48. Et semẽ illius crescet in gẽtes. pro quo he.le. Et semen illius erit plenitudo gentiũ. p̃s.25. Dñi est terra & plenitudo eius. Ps.97. Moueatur mare & plenitudo eius. 1.Reg.28. Statimq; saul cecidit porrectus in terra. pro quo he.le. Et cecidit plenitudo statute eius in terra. & est idem sensus cũ littera nostra. Ponitur ẽt pro plena. Eccls.4. melior est pugillus cum requiẽ plena vtraq; manus. Esa.6. Plena est omnis terra gloria eius. Ponitur ẽt pro multitudine. Esa.51. Cum occurrerit ei multitudo pastorũ. & inde מִלּוֹא milo. nomen propriũ loci vacui in ciuitate ierusalẽ: quem edificiis replcuit salomõ. 3. Reg.11. Tunc edificauit melo. & inde lapides precioſi que ponebantur in rationali & superhumerali dicuntur lapides מִלְאִים miluim. eo quod implebant illum locum vacuum in quo includebantur. Exo.25. & lapides ad ornandum ephod & rationale. Et in eodem. Ponesq; in eo quattuor ordines lapidum. pro quo hebrei legunt. Et implebis in eo impletionem lapidis: quattuor ordines lapidis. Et in eodem. Inclusi auro erũt per ordines suos. pro quo he.le. Inclusi auro erunt in impletionibus suis. Ponitur etiam predicta dictio מִלֵּא male. pro initiare vel consecrare. vt Exo. 28. Et cunctorum consecrabis manus. & in eo. Postq; initiaueris manus eorum. Et in eodem:29. Eo quod sit aries consecrationis. & in eodem. De ariete qui initiatus est. Et ĩ eodem. Arietem autem consecrationis tolles. Et in eodem. Quod si remanserit de carnibus consecratis. Et in eodem. Septem diebus consecrabis manus eorũ. Et in eo.32. Consecraſtis manus vestras hodie. Leuit.8. septem enim diebꝰ finitur consecratio. Iudi.17. Impleuitq; vnius filiorũ suorum manum & factus est ei sacerdos. idest initiauit vel consecrauit manum. 3.Regum.13. quicunq; volebat implebat manũ suã & fiebat sacerdos. & inde מְלֵאָה melea. idest plẽa. & accipitur etiam pro pregnante cuius venter plenus est. Eccls.11. Et qua ratiõe compingantur ossa in ventre p̃gnãtis. Accipitur ẽt מְלֵאָה melea. pro spica frumento plena. secundũ hebreos. pro quo beatus hieronymus transtulit Decimas. Exo.22. Decimas & primitias tuas non tardabis offerre. proquo he.le. plenitudinem tuam. s. frugum: & lachrimã tuã. i. liquorem vini & olei non tardabis. s. offerre. Nu. 18. Tam de area q̃ de torcularibus. pro quo hebrei legunt. Sicut frumentum de area & sicut plenitudo torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum.

מַלְאָךְ Malach. nuncius. angelus. De quo vide supra in dictione לְאָךְ Laach.

מָלַח Malach. salire. sale condire. liquefacere. Leuit.2. quid quid obtuleris sacrificii sale condias. Ezech.16. Et aqua non es lota in salutem nec sale condita. & inde מֶלַח melach. i. sal. Geñ.14. Que est mare salis. & in eodem.19. Versa est in statuam salis. Deut.29. Sulphure & solis ardore cõburens. Debet legi & salis ardore. & inde מְלֵחָה Melecha. i. salsugo. Iob.39. Et tabernacula eius in terra salsuginis. Ps. 106. Terram fructiferam in salsuginem. Hiere.17. In terra salsuginis & inhabitabili. & inde מָלוּחַ Malũach. idest herba quedam que in terra salsuginis nascitur: vel quia declĩat ad saporem salis. pro quo beatus hieronymus generaliter transtulit herbas. Iob.30. & mandebant herbas. Item מָלַח Malach. i. liquefacere siue comminuere. vel deficere. Esa.51 Quia celi sicut fumus deficient. Et inde מְמֻלָּח Memulach. idest comminutũ. Exo.30. mixtũ diligenter & purum. Pro quo hebrei legũt. Cõminutũ & purũ. sed in trãslatiõe chaldaica est sicut in littera nostra. & inde מְלָחִים Melachim. i. panni cõminuti & triti ex nimia vetustate. Hiere.38. & tulit inde veteres pannos & antiqua que computruerunt. Et in eo. Pone veteres pannos & hec scissa & putrida sub cubito manuum tuarum. Item מָלָח Malach. i. nauta seu gubernator nauis. Ezech.27. Omnes naues maris & naute earum. Ione.1. Et timuerunt naute.

מָלַט Malat. saluare. liberare. eripere. euadere. parere. Geñ. 19. salua animam tuam. Et in eodem. Sed in mõte saluum te fac. Et in eo. Nec possum in mõte saluari. Et in eo. Et saluabor in ea.1.Reg.27. nõne melius est vt fugiã & saluer in terra philistinorũ. Et in eo. Fugiã ergo manus eius. idest euadam manus eius. 2.Reg.19. Qui saluã fecerunt animã tuã. 3.Reg.19. Quicunq; fugerit gladium Azael occidet eum hieu: & quicũq; fugerit gladium hieu. i. qui euaserit gladium. Iob.1. Et euasi ego solus. & in eodem.19. Et derelicta sant tantum modo labia circa dentes meos. pro quo hebrei legunt. Et euasi cum pelle dentium meorum. & beatus hieronymus transtulit sensum. Et in eodem.22. Saluabitur inocẽs. p̃s.106. Et eripuit eos de interitionibus eorũ Eccls.9. Et liberauit vrbem per sapientiam suam. Ezech. 17. Nunquid prosperabitur vel consequetur salutem. Et in eodem. Nunquid effugiet. idest euadet. Et in eodem.33. Animam suam saluabit. Amos.2. Et robustus non saluabit animam suam. Et in eodem. Et velox pedibus non saluabi

Plenũ est. Complere. מְלֵא Plẽitudo. Plena multitudo מְלוֹא Melo. מְלֵאִים Impletiões Cõcidere Initiare. מְלֵאָה Pregnãs. Decime. מְלֵאָה Plẽitudo. מַלְאָךְ Angelus. מָלַח Sale condire. מֶלַח Sal. מְלֵחָה Salsugo. מָלוּחַ Herbe. מָלַח Deficere. מְמֻלָּח Cõminutũ מְלָחִים Panni veteres מָלָח Nauta. מָלַט Saluare Euadere Eripere. Liberare.

מְלֵט Crypta

tur.& inde מְלֵט Mélet.ideſt crypta vbi homines abſcõdun tur vt liberentur.Hiere.43.Et abſcondes eos in crypta. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat fornacem calcis. Signifi cat etiam predicta dictio parere.vt Eſa.66.Anteq̃ veniret partus eius peperit maſculum.Et ſupra in eo.54.Ibi habu it foueam ericius: & enutriuit catulos.pro quo he.le. Ibi ni dificauit ericius:& peperit.Ponitur etiã pro incendere vel accendere.vt Iob.41.ſicut tede ignis accenſe.ſed etiam in predicto loco hebrei legunt.ſicut ſcintille ignis euadunt ſi ue vadunt.

Parere.

Accẽdere.

מָלַךְ Regnare.

Malach.regnare.conſulere.ſeu cogitare.Exo.15.Do minus regnauit in eternum & vltra. Iudi. 9. Impera nobis.pro quo hebrei legunt.Regna ſuper nos.& in eodẽ. veni & impera ſuper nos. 2.Reg.5. Et quadraginta annis regnauit:in Ebron regnauit ſuper iudam ſeptem annis & ſex menſibus:in ieruſalem autem regnauit triginta tribus annis.3.Reg.11.& regnabis ſuper omnia que deſiderat ani ma tua. 4. Reg. 8. Et octo annis regnauit in ieruſalem. Et i eodem.11.Porro athalia regnauit ſuper terram. Eſter.1.qui regnauit ab india vſq̃ ad ethiopiam.Eſa.32. Ecce in iuſti tia regnabit rex.Hiere.22.Nunquid regnabis. Et in eodẽ. 35.Et regnabit rex. Dañ.9. Qui regnauit ſuper regnum chaldeorum.& inde verbum tertie coniugationis.i. regna re facere ſiue regem conſtituere.vt.1.Reg.8.Et conſtitue ſu per eos regem.& in eodem.11. Et fecerunt ibi regem ſaul cõram domino.Et in eodem.12.Et conſtitui ſuper vos re gem.Hiere.37. Quẽ conſtituit regem nabuchodonoſor. & ide מֶלֶךְ melech.i.rex.Geñ.26.Abiit iſaac ad abimelech regem paleſtinorum.Et in eodem.36. Antequam haberẽt regẽ filii iſrael.Exo.1.Et ſurrexit rex nouus ſuper egyptũ ps. 20. Domine in virtute tua letabitur rex.& in ligua chal daica dicitur מַלְכָּא Malca.Dañ.2.rex in ſempiternum vi ue.& in plurali מַלָּכִים melachim.i.reges.Geñ.14. & reges qui erant cum eo.Et in eo.quattuor reges aduerſus quinq̃ ps.2.Aſtiterunt reges terre.reperitur etiã מְלָכִין melachin cum nun in fine loco mem.Prouer.31.Et vias tuas ad delẽ dos reges.Et in chaldeo commũiter dicitur מַלְכִין malchin ſiue מַלְכַיָּא malchaia. Dañ.2.tranſfert regna atq̃ cõſtituit. pro quo hebrei legunt.auferẽs reges & conſtituens reges. Et in eo.Tu rex regũ es.ſcribitur etiam cum aleph in ſecun da ſyllaba quod alias nũcios ſiue ãgelos ſignificat.2.Reg. 11. eo tpe quo ſolent reges ad bella procedere. & in gene re femineo מַלְכָּה malca.i.regĩa. Eſter.1.vaſthi quoq̃ regi na fecit conuiuium.reperitur etiam cum aleph in ſecunda ſyllaba & cũ thau in fine: & dr̃ מְלֶאכֶת Meléchet.Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi. De quo vide ſupra in di ctiõe לָאַךְ Laach.& i plu.מַלְכוֹת melachoth.i.regie canti.6. ſexaginta ſunt regine.Et inde מְלוּכָה melucha. ideſt regnũ vt.3.Reg.10.De ſermone autem regni non indicauit ei.& in eo.11.Et innouemus ibi regnum.ſcribitur etiam cũ du plici mem in principio & dicitur מַמְלָכָה mamlacha. ſiue מַמְלֶכֶת mamlécheth.aut מַמְלְכוּת mamlechuth.i. regnum. vt Geñ.10.Fuit autem principiũ regni eius Babylõ.Exo. 19.& vos eritis michi in regnum ſacerdotale. Nu. 32. Re gnũ ſeon regis amorreorum. Deut.3.ciuitates regni og in Baſan.Threñ.2.Polluit regnum & prĩcipes eius.Scribitur etiam cum ſimplici mem & dicitur מַלְכוּת malchuth. ideſt regnũ.vt Eſdre.4.& vſq̃ ad regnum darii regis perſarum Et in eodem. In regno autem aſueri ipſe eſt artaxerxes. ps.102.Et regnũ ipſius oĩbus dñabitur.Et in lingua chal daica dicitur מַלְכוּ Malchu.ſiue מַלְכוּתָא malchutha.Dañ.2. Regnum & fortitudo & imperium & gloriam dedit tibi. & in eodem.& poſt te conſurget regnum aliud.& in plurali.

Regẽ con ſtituere.

מֶלֶךְ Rex.

מַלְכָּא Regeo.

מְלָכִים Regeo.

מְלָכִין Reges.

מַלְכַיָּא Reges.

מַלָּה Regina

מְלֶאכֶת Regine

מְלוּכָה Regnum.

מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת מַמְלְכוּת Regnum.

מַלְכוּת Regnum.

מַלְכוּ מַלְכוּתָא Regnum.

מַמְלָכוֹת mamlachoth.i.regna.3.Reg.10.Non eſt factum ta le opus in vniuerſis regnis.ps.67.regna terre cantate do mino.& in lingua chaldaica dicitur מַלְכוּתָא malcheuatha. Dañ.2.Comminuet autem & cõſumet vniuerſa regna hec Item מָלַךְ Malach.conſulere ſeu cogitare. Nee.5. Cogita uitq̃ cor meum.& inde מָלָךְ malach.quod in lingua chal daica ſignificat conſilium. Dañ.4.Conſilium meum pla ceat tibi. Item מֹלֶךְ molech.nomen idoli. Leuit.20. ſi quis dederit de ſemine ſuo idolo moloch. Amos.5. Et portaſtis tabernaculũ moloch deo veſtro. Et beatus hieronymus in explanationibus ſuper predicto loco dicit ꝙ ponitur pro lucifero.

מַלְכוֹת Regna.

מַלְכוּתָא Regna.

מָלַךְ Cogitare.

מָלָךְ Cõſilium.

מֹלֶךְ Idolũ moloch.

מָלַץ Malas.dulcorare.ſeu dulcem eſſe.ps.118.Quã dulcia faucibus meis eloquia tua. Et ſecundum aliquos inde poteſt deriuari מֵלִיץ melis:quod ſignificat interpretem ſeu eloquentem.de quo vide ſupra in dictione לוץ Los.

מָלַץ Dulce eſſe

מֵלִיץ Interpres

מָלַק Malac.ſcindere.ſecare.rumpere.Leuit.1. Et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco. Et dicunt he brei ꝙ ſignificat ſecare vel ſcindere cum vnguine. vnde in predicto loco ipſi legunt.& vnguine ſecabit caput eius. Et in eo.5.Retorquebit caput eius ad pẽnulas ita vt collo ad hereat & non penitus abrumpatur.pro quo he.le. Et ſcin det ſeu ſecabit caput eius verſus collum & non diuidat. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

Rumpere.

Secare.

Retorquẽ

מִן Mín.de. ex.e.a.vel ab.magis.plus.ſuper.ne.non. Geñ. 2.Sed fons aſcendebat de terra. Et in eodem. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre. Et in eodẽ. 3.Niſi ꝙ ex ligno de quo preceperam tibi vt non comede res comediſti. Et in eodem. 29. Nam ex illo adaquabantur pecora. Ioſ.3. A fluuio turbido qui irrigat egyptum. Iudi. 13. Erit enim puer nazareus dei ab infantia ſua. Ezech.39 A die illa & deinceps. Et aliquando ſcribitur cum lameth in principio.vt Exo. 9. A die qua fundata eſt. Iob.36. Re petam ſcientiam meam a principio. Hiere.7. A ſeculo vſq̃ in ſeculum.ſcribitur etiam cum iod in fine & dicitur מִנִּי mi ni ſiue לְמִנִּי Lemini. Iudi.5. Ex ephraim delebit eos. Et in eodem. De machir principes deſcenderunt. Iob. 20. Hoc ſcio a principio ex quo poſitus eſt homo ſuper terram. Eſa. 46. Qui portamini a meo vtero: qui geſtamini a mea vul ua.pro quo hebrei legunt. Qui portamini ab vtero: qui geſtamini a vulua.poteſt etiam legi ſicut eſt i littera noſtra vt infra dicetur. Mich.7. Et vſq̃ ad te veniet aſur & vſq̃ ad ciuitates munitas.pro quo hebrei legunt. Et vſq̃ ad te ve niet ab aſur & ciuitates munitas: & a ciuitatibus munitis.& in compoſitione cũ aliis dictionibus ſcribitur ſine nun cũ ſola mem littera.vt Geñ.2.Quia in ipſo ceſſauerat ab om ni opere ſuo.& i eodem. Ex omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſcientie boni & mali ne comedas. Et in eo. Hoc nunc os ex oſſibus meis & caro de carne mea. Et in eo dem.quoniam de viro ſumpta eſt.& in eodem.5. Iſte con ſolabitur nos ab operibus noſtris. Exo. 9. Ab homine vſq̃ ad iumentum. Et in eodem. Necdum timeatis dominum deum.pro quo hebrei legunt. Necdum timeatis a facie do mini dei. Leuit.19. Coram cano capite conſurges.pro quo hebrei legunt. A facie cani conſurges. Deut.17. De nume ro fratrum tuorum. Et in eo.35. Dominus de ſion veniet. ps.8. Ex ore infantium & lactentium. ps.16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. ps.112. Ex hoc nunc & vſq̃ in ſeculum. Prouer.8. Antequam quicq̃ faceret a principio.& in eodem. Ab eterno ordinata ſum & ex anti quis. Ezech.44. que fuerit vidua a ſacerdote accipiant. Et aliquando ſignificat plus vel magis: aut magiſquã: aut eſt nota comparationis & tunc iungitur cum nomine cui

De.

Et.

Et.

Eb.

מִנִּי לְמִנִּי Et. De. Et.

Magiſ quã

fit comparatio.Geñ.20.Te ergo ipſum magiſquam hos affligemus.Iudi.5.Benedicta inter mulieres hiael.ideſt magiſquam alias mulieres.Et in eodem.& benedicatur in tabernaculo ſuo.pro quo hebrei legunt.pluſquam mulieres

Pluſquã.

in tabernaculo benedicatur. Ruth. 1. quia veſtra anguſtia magis me premit.Pro quo hebrei legunt. quia amaritudo eſt mihi magiſ quam vobis.Poteſt etiam legi ſic.quia amaritudo eſt mihi ex vobis.ideſt ex veſtra anguſtia. & tunc erit idem ſenſus cum littera noſtra.p̃s.30.Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium.p̃s.44.Pre conſortibus tuis.ideſt magiſ quam conſortes tuos.p̃s.118.Sup omnes docentes me intellexi.& in eodem.Super ſenes intellexi.Prouer.8.Melior eſt fructus meus auro & lapide precioſo:& genimina mea argento electo.Eccl̃s.7.Melius eſt nomen bonum quam vnguenta precioſa.Et in eo.9. Melius eſt canis viuus leone mortuo.Ponitur etiam aliquando ꝑ ne vel non.vt Geñ.31. Caue ne quicquam aſpere loquaris cum iacob.pro quo hebrei legunt.Caue de loquendo cum iacob.1.Reg.15.Abiecit te dominus ne ſis rex. Et in eodẽ. 25.Ita vt nemo poſſit ei loqui.3.Reg.15.Ne eſſet priceps in ſacris priapi.Ps.82.Diſperdamus eos de gente.ideſt ne ſit gens.Eſa.5.Ne pluant ſuper eam imbrem.Ezech.16.& deſines fornicari.pro quo hebrei legunt.Et deſinere te faciam a meretrice.ideſt ne ſis meretrix.Deut.33. Et qui oderunt eum non conſurgunt:vbi ponitur מִן min pro non .& ſic eſt etiam in tranſlatione chaldaica. põitur etiam aliquã do pro in.vt Eſa.55.Non erit ibi amplius infans dierum. Pro quo hebrei legunt.Non erit inibi amplius infans dierum.& ſimiliter.Deut.33.Dominus de ſina venit.Pro quo ipſi legunt.Dominus in ſina venit. p̃s. 67. A templo tuo in ieruſalem tibi offerent reges munera.pro quo hebrei legunt.In templum tuum in ieruſalem . ideſt quod eſt in ieruſalem.Eſt etiam aliquando quaſi ſyllabica adiectio. Et ideo omittitur in noſtra tranſlatione.Geñ.49. Aſer pinguis eſt panis eius.Vbi preponitur huic dictioni aſer. ſcilicet de Aſer pinguis eſt panis eius.& in eodem.Deus patris tui erit adiutor tuus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt deus in hebreo habetur מֵאֵל Meel.quod ſignificat de deo.Leuit.23.Altero die ſabbati.vbi preponitur huic dictioni altero:ac ſi diceret.De altero die ſabbati.4.Reg.18.Et nõ penitus iumenta intereant.vbi preponitur huic dictioni iumenta.Hiere.10.Non eſt ſimilis tui domine.pro quo in hebreo legitur.De non eſt ſimilis tui domine.Hiere.17. Et ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens.vbi preponitur huic dictioni paſtorem.Pro quo hebrei legunt. Et ego nõ ſum turbatus de paſtore poſt te ſiue de paſcendo poſt te. Aggei.2.Antequam poneretur lapis in templo domini. Pro quo in hebreo legitur.De antequam poneretur lapis in templo domini.& quando componitur predicta dictio cum pronominibus tunc duplicatur littera mem hoc modo.מִמֶּנִּי Miméni.ideſt a me.ſiue de me aut ex me.Ps.2.poſtula a me.Reperitur etiam aliquando cum ſimplici mem & dicitur מִנִּי mini.ſeu מֶנִּי Méni.ideſt a me.Iob.16. Si tacero non recedet a me.Et in eodem.21.Conſilium impiorum longe ſit a me.p̃s.64.verba iniquorum preualuerũt ſuper nos.pro quo hebrei legunt.verba iniquorum preualuerunt a me.ideſt pluſquam me vel ſuper me.Eſa.22.Recedite a me amare flebo.& in eodem.30.vt faceretis conſilium & non ex me.Et in eodem.38.Et conuoluta eſt a me. מִמְּךָ Mimecha.ideſt a te.Exo.8.vt abigantur rane a te מִמֶּנּוּ miménu.i.ab eo.ſiue de eo aut a nobis.vt Geñ.2.In quacunq; enim die comederis ex eo.Et in eodem.25. nulluſq; te phibere poterit.ꝑ quo he.le.nullus ex nobis ſepulchrũ ſuum prohibebit a te.Reperitur etiã מְנֻחִי ménhu.ſiue מְנוּחִי minéhu.Iob.4.Suſcepit auris mea venas ſuſurri eius.pro quo hebrei legunt.Et ſuſcepit auris mea parum ex eo.Ps.67.Ex inimicis ab ipſo.Et in genere femínino ſcribitur cum he ī fine:& dicitur מִמֶּנָּה miména.ideſt ab ea ſiue de ea aut ex illa.vt Geñ.30.& habeam ex illa filios. reperitur ẽt מִמֶּנּוּ miménu in genere femínino.Iudi.11.Non enim habebat alios liberos.pro quo in hebreo legitur . non erat ei ex ea filius aut filia.ideſt preter eã.מִכֶּם michem:ſiue מִמְּכֶם Mimechem.ideſt a vobis ſiue de vobis.מֵהֶם mehem .ideſt ab eis ſiue de eis.Et aliquando ſcribitur cum littera nun & dicitur מִנְּהֶם minhem. Iob.11. Et effugium peribit ab eis. Item מִן min.ſignificat quoddam genus inſtrumẽti muſici & reperitur in numero plurali.ſcilicet מִנִּים minim . ꝑ quo beatus hieronymus trãſtulit chordas.Ps.150. Laudate eũ in chordis & organo. Itẽ מָן man.in lingua chaldaica ſignificat quis ſiue quicunq;.Dañ.3.Si quis autem non proſtratus adorauerit.Et in eodem.quis eſt deus qui eripiet vos de manu mea.Item מָן man.ideſt mana cibus quo aliti fũt hebrei in deſerto.De quo vide in dictione ſequenti.

מִן
מִנִּים
Chorda.
מָן
Quis.
man.

מָנָה Mana.numerare.conſtituere.decernere.parare.ſeu ꝑ parare.Geñ.15.Sic erit ſemẽ tuum.pro quo hebrei legunt.Sic ſemen tuum numerabitur.2.Reg.24. vade numera iſrael & iudã.3.Reg.20.Inſtaura numerum militum qui ceciderunt.Iob.7.Et noctes laborioſas enumerauí mihi.p̃s.89.Dinumerare dexteram tuam ſic notum fac. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit vt numerentur dies noſtri ſic oſtende.Eſa.65. Numerabo vos in gladio.& inde מְנִי meni.ideſt numerus. vt ſupra in eodem.Et libatis ſuper ea.pro quo in hebreo habetur.Et impletis meni libamine.& dicunt aliqui hebrei ꝙ meni in predicto loco ſignificat certam cõſtellationem ſeu certũ numerum ſtellarum quibus ſacrificabant.Alii vero dicunt ꝙ ſignificat ſeptem planetas;vnde.lxx. interpretes vt refert beatus hieronymus ſuper predicto loco ſic tranſtulerunt. Et impletis demoni poculum.Alii vero dicũt ꝙ ſignificat numerum.vnde ſequitur in textu numerabo vos gladio: vbi alludit ſcriptura ad p̃dictã dictionẽ meni:more ſuo.Et inde מָנָה mana:quod ſignificat genus ponderis quod cõtinet certum numerum vnciarum.pro quo tranſlatio noſtra ipſum nomen hebraicũ poſuit.Ezech. 45. viginti ſicli & viginti quinq; ſicli & quindecim ſicli mnam faciunt. & in plurali מָנִים manim.Eſdre.2.Argenti mnas quinq; millia Nee.7.Et argenti minas duo millia.& inde מָנִים monim. Pro quo btũs hiero.trãſtulit vices.Geñ.31.mutauit merce dẽ meã decẽ vicibus.Item מָנָה mana.ideſt conſtituere ſiue preparare.1.Paralip.9.Et qui credita habebant vtenſilia ſanctuarii.pro quo hebrei legunt.qui erant conſtituti ſup vaſa ſanctuari.Dañ.1.Et conſtituit eis annonam. & in eodẽ qui conſtituit vobis cibum & potum. Et in eodem . Et dixit daniel ad malaſar quem conſtituit princeps eunuchorũ Scribitur etiam ſine he.Ione.2.Et preparauit dominus piſcem grandem.& in eodem.4.Et preparauit dominus dcus hederam.& in eodem.Et parauit deus vermem. & inde מָנָה mana.ideſt munus.pars.portio conſtituta ſeu debita. Leuit.8.In partem ſuam ſicut preceperat dominus.p̃s.15. Dominus pars hereditatis mee.Ps.62.pars vulpium erũt Et in plurali מָנוֹת manoth.Eſter.2.Et traderet ei partes ſuas.& in eodem.9.Et mittant ſibi mutuo partes epularum & ciborum.& aliquando ſcribitur cum ſod i fine & dicitur מְנָיוֹת menaioth. ideſt partes ſeu munera. Nec.12. Dabãt partes cantoribus & ianitoribus. Scribitur etiam cum aleph & dicitur מְנָאוֹת menaoth.vt ſupra in eodem.In deco

Numerare
Meni. Cõſtellatio
Demon.
מָנָה
mna.
מָנִים
mne
מִנִּים
Vicco.
מָנָה
Cõſtituere
Preparat
מָנָה
Pars.
מָנוֹת
Partes.
מְנָיוֹת
Partes
מְנָאוֹת

munera מַן

man. mana. מָן

Quid. מָה־הוּא

Quis.

מִנְחָה munus.

Oblatio Sacrificiū

מְנִיאָ Torques.

מָנַע Priuare. Prohibere

Auferre.

abscondere Celare.

מַנר Liciatorium מְנָרָה

מַס Tributum

מָסַס Liquefacere. dissolui pauore. ptimescere.

re gratiarum actione sacerdotes & leuitas. pro quo hebrei legunt. Munera seu partes pro gratiarum actione sacerdotibus & leuitis. & inde מָן man. idest cibus quo hebrei in deserto aliti sunt: quasi munere eis dato desuper. Exo. 16. Appellauitq; domus israel nomen eius man. Nec. 9. Et manna tuum non prohibuisti ab ore eorum. Et secundum translationem nostram מָן man interrogātis particula est: & significat quid siue quis. Exo. 16. Dixerunt ad inuicem מָן־הוּא man hu. quod significat quid est hoc. tamen in hebreo nō habetur quod significat quid est hoc: sed ē expositio trāslatoris: quia sequitur in textu. Ignorabant enim quid esset. Ps. 60. misericordiam & veritatem eius quis requiret. vbi pro eo quod in littera nostra est quis in hebreo habetur מָן man. Hebrei tamen dicunt q in predicto loco significat preparationem. Sed in lingua chaldaica communiter est dictio interrogatiua. vt dictum est in dictione precedenti.

מִנְחָה mincha. munus. oblatio. sacrificium. Gen̄. 43. Et deferte viro munera. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet munus. & in eo. Tulerunt ergo viri munera. & in eodem. Illi vero parabant munera. Iudi. 3. miseruntq; filii israel per illum munera. Ponitur etiam pro sacrificio vl oblatione. Leuit. 2. Anima cum obtulerit oblationem sacrificii dñi. & in eo. Omnis oblatio que offertur domino absq; fermento fiet. & in eodem. 7. Et omne sacrificium simile quod coquitur in clibano. Nu. 16. Ne respicias sacrificia eorum. 3. Reg. 18. Cumq; iam tempus esset vt offerret holocaustum. idest sacrificium vespertinum. Esdre. 9. Et ego sedebam tristis vsq; ad sacrificium vespertinū. ps. 140 Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

מְנִיאָ menicha. in lingua chaldaica significat torquē. Dañ. 5. Et torquem auream habebit in collo.

מָנַע manaa. priuare. vetare. prohibere. desinere. absconde re. celare. Gen̄. 30. Qui priuauit te fructu ventris tui. Nu. 22. Ne cunctēris venire ad me. Pro quo hebrei legunt. Ne prohibearis siue ne desinas venire ad me. Et in eo. Deus priuauit te honore. 1. Reg. 25. Qui prohibuit te ne veni res in sanguinem. 2. Reg. 13. Et non negabit me tibi. idest non prohibebit vel nonvetabit me tibi. Iob. 38. Auferetur ab impiis lux sua. Pro quo hebrei legunt. Et priuabitur seu prohibebitur ab impiis lux eorum. p̄s. 20. & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. idest non priuasti vel prohibuisti. p̄s. 83. Non priuabit bonis eos qui ābulant in innocentia. Prouer. 1. Prohibe pedem tuum a semitis eorum. & in eodem. 3. Noli prohibere benefacere. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. Et in eodem. 5. Et peccata vestra prohibuerunt bonum a vobis. Ezech. 31. Et prohibui flumina eorum. Ioel. 1. Quoniam interiit de domo dei vestri sacrificium & libatio. Pro quo hebrei legunt. Quoniam p hibitum est de domo dei vestri sacrificium. ponitur etiam pro celare vel abscondere. Iob. 20. & celabit in gutture suo. Prouer. 11. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Hiere. 42. Nec celabo vos quicquam.

מַנר Manor. Liciatorium. idest lignum quo tela circūuoluitur. 1. Reg. 17. Hastile autem eius erat quasi liciatorium texentium. Item מְנָרָה Menora. idest candelabrum. De quo vide infra in dictione נר Nur.

מַס Mas. Tributum. vectigal. De quo vide in dictione sequenti.

מָסַס Masas. Dissoluere. liquefacere. tabefacere. terrere. Perterrere. ptimescere. seu terrore vel pauore dissolui Exo. 16. Cumq; incaluisset sol: liquefiebat. Ios. 2. Et elanguit cor nostrum. Pro quo hebrei legunt. Et dissolutum est cor nostrum. scilicet pauore. Et in eodem. 7. Pertimuitq; cor populi. idest pauore dissolutum est. vel liquefactum est. vnde sequitur & ad instar aque liquefactum ē. vbi vtrū q significatum ponitur in translatione nostra pro vnoverbo hebraico. Nam in hebreo sic legitur. Et dissolutum seu liquefactum est cor populi & fuit sicut aqua. Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. idest dissoluta. 2. Reg. 17. Et fortissimus quisq; cuius cor est quasi leonis pauore soluetur. Iob. 6. Qui tollit ab amico suo misericordiam. Pro quo hebrei legunt. Qui dissoluit ab amico suo misericordiam. p̄s. 57. Ad nihilum deuenient tanquā aqua decurrens. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dissoluantur sicut aque que defluunt. Et in eodem. Sicut cera que fluit auferentur. idest que dissoluitur vel liquefit. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Sicut testudo que liquefit vel dissoluitur Vnde beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Sicut vermis tabefactus pertranseant. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerent. Michee. 1. Et consumentur montes sub eo. Pro quo hebrei legunt. Et dissoluentur vl tabescent montes sub eo. vide etiam de hoc in dictione sequenti. Ponitur etiam pro terrere vel pertimescere. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor nostrum. Esa. 10. Et erit terrore p fugus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et erit quasi dissoluens signiferum: Nam quando signifer dissoluitur tunc totus exercitus dissoluitur & dissipatur. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide infra in dictione נָסַס Nasas. & inde מַס Mas. idest tributum. census. vectigal. inditio. Gen̄. 49. Et erit tributis seruiens. Exo. 1. Preposuit itaq; eis magistros operum. Pro quo hebrei legunt. Et prepositi sunt eis principes censuum seu tributorum. 3. Reg. 5. Et erat inditio triginta millia virorum. Et in eodem. Et adoniram erat super huiuscemodi inditionem. Esa. 31. Et iuuenes eius vectigales erunt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta est subtributo. & inde מִסָּה Missa. idest oblatio. Que fit deo propter debitum munus personale. & scribitur cum thau in fine loco hē ratione genitiui sequentis. Deut. 16. Oblationem spontaneam manus tue quam offeres iuxta benedictionem. Quod nomen vt quidam dicunt: nos christiani in sacrificio nostro impositum retinuimus vt a nobis appelletur missa: cum hoc nomen nec grecum nec latinum esse videatur: sed potius ab hebreis mutuatum.

מָסַס Dissoluere. Liquefacere. Tabefacere. Terrere.

מִסָּה Tributum. Census. Inditio. Vectigal. Oblatio.

מִסָּה Dissolutio. Liquefacere. Tabescere

מָסַךְ miscere. Libare. tentorium

מָסָה Masa. dissoluere. Liquefacere. tabefacere. sicut dictio precedens. Ios. 14. Dissoluerunt cor populi. Ps. 6. lachrymis meis stratum meum rigabo. p quo hebrei legūt Lachrymis meis stratum meum liquefaciam seu dissoluā vel tabefaciam. Ps. 36. Et tabescere fecisti sicut aranea anima eius.

מָסַךְ masach. miscere. libare. Ps. 101. Et poculum meum cum fletu miscebam. Prouer. 9. miscuit vinum suum. Et in eodem. Bibite vinum quod miscui. Esa. 5. Et viros fortes ad miscendam ebrietatem. Et in eodem. 19. Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis. Et inde מֶסֶךְ mésech. idest mixtum seu libamen. p̄s. 74. Plenus mixto. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מְמֻסָּךְ mimsach. prouer. 23. Et studeant calicibus epotandis. Pro quo hebrei legunt. Venientibus ad requirendam mixtionem. idest vinum mixtum. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Esa. 65. Qui ordinatis fortune mensam & libatis super eam. Pro quo hebrei legunt. Et impletis numerum mixtione siue libamine. Vide etiam de hoc infra in dictione נָסַךְ Nasach. Item מַסָּךְ masach. idest coopertorium seu tentorium. Exodi. 26. Facies & tentorium

in introitu tabernaculi.Esa. zz. & reuelabitur operimentum iude.Ezech.z8.Omnis lapis precioſus opimētū tuū.

מָסַר Tradere. מָסַר Masar.tradere.delegare.Nu.31. Dederūtq; millenos de ſingulis tribubus.pro quo hebrei legunt.& tradiſti ſunt ſeu delegati ſunt de millibus iſrael mille per ſingulos tribus.Et in eo.Et preuaricari vos fecerunt in dominum.pro quo hebrei legunt. vt traderent preuaricationē in dominum.& in lingua chaldaica communiter ſignificat tradere.

מָעַד Deficere. Labi Infirmari. מָעַד maad.labi.vacillare.nutare.deficere.infirmari.2. Regū.22.Et non deficient tali mei. pro quo hebrei legunt.& non labantur tali mei.Ps.17.Et non ſunt infirmata veſtigia mea.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit & non deficient tali mei.ps.25. Et in domino ſperans non infirmabor.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.& in domino ſperans non deficiam. Ps. 36.non ſupplantabuntur greſſus eius.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.non deficient greſſus eius.i.nō vacillabunt ſeu non labentur.ps.68. Et dorſum eorum ſemper incurua.Pro quo hebrei legunt.& lumbos eorum ſemper fic nutare ſeu vacillare. Prouer. 25. & pes lapſus. & inde מוֹעֲדֵי Moade.i.lubrications ſeu lapſus. Iob.12. Parata ad tempus ſtatutum.pro quo hebrei legunt.parata ad lubrica tiones ſeu lapſus pedis.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione יָעַד Iaad.

Vacillare

מוֹעֲדֵי Lubrications.

מֵעָה מֵעַיִם מְעִי Venter. מֵעָה Meaa.viſcera. inteſtina. venter.vterus.Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet מֵעַיִם meáim. ſiue מְעִי Mee.Nu.5.Ingrediantur aque maledicte iſte in vētrē tuum.ps.39.Et legem tuam in medio cordis mei. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.In medio ventris mei.Ps.70. De ventre matris mee tu es protector meus.Canti.5.Venter eius eburneus. Eſa.16.Venter meus ad moab quaſi cithara ſonabit. & in eo.38.& ſtirps vteri tui vt lapilli eius.pro quo hebrei legūt Et ſtirps vteri tui ſicut vteri eius.ideſt ſicut ſtirps vteri ei?. Vbi bis ponitur eadem dictio.& dicunt hebrei q̄ per ſtirpē vteri eius.ſcilicet maris:ſignificantur piſces.ſed in tranſlatiōe chaldaica eſt ſicut in littera nſa.& in eo.36. Multitudo viſcerū tuorū & miſerationū tuarū ſuper me continuerūt ſe.Hiere.4.ventrē meū doleo.& in eo.31.Idcirco cōturbata ſunt viſcera mea ſuper eū.Threſi.1.Venter meus cōturbatus eſt. Ione.2.Et orauit ionas ad dominum deum ſuū de ventre piſcis.

Uterus.

Uiscera.

מְעַט Minoſt et Minoparare. Minuere. מְעַט Maat.minuere.diminuere.minorare.ſeu minus facere.paruum ſeu minorem eſſe.decreſcere.Geñ.32. minor ſum cūctis miſerationibus tuis.Exo.16.nec qui minuſ parauerat reperit minus.& in eo.30. pauper nil minuet. Leuit.25.quanto minus temporis numeraueris:tanto minoris et emptio conſtabit.pro quo hebrei legunt.ſecundū paucitatē annorū minues emptionē eius.& in eo.z6. & ad paucitatem cuncta redigent.ideſt cuncta minuent. ps.106. Et iumenta eorum non minorabit.Prouer. 15. ſubſtantia feſtinata diminuetur.Eccls.12.Et ocioſe erunt molētes in minuto numero.pro quo hebrei legunt.& ocioſe erūt molentes:quia imminute ſunt.Hiere. 10. Ne forte ad nihilū redigas me.pro quo hebrei legunt.ne forte minuas me.& in eodē.30.Et multiplicabo eos & non minuentur.Ezech. 29.& imminuam eos ne imperent gentibus. & inde מְעַט Meaat.ideſt minus.parum.pauxillum.modicū. paucū.ſiue paucitas.Geñ.18.Sed afferam pauxillum aque.Et in eodem.24.Pauxillum aque mihi ad bibendum prebe. Nu. 16.Nunquid parum vobis eſt q̄ ſeparauerit vos deus iſrael.Iob.10.Nunquid nō paucitas dierum meorum finietur breui.Ezech.11. Et ero eis in ſanctificationem modicam. Et in plurali.מְעָטִים meatim.Ps.108.fiant dies eius pauci. Eccls.4. Idcirco ſint ſermones tui pauci.& quando preponitur ei littera caph. tunc ſignificat parum ſiue pene. Geñ. 25.potuit coire quiſpiam de populo cum vxore tua. Pro quo hebrei legunt.Quaſi parum.ideſt pene coiſſet vnus de populo cum vxore tua. Ps.72.mei autem pene moti ſūt pedes.Prouer.5.Pene fui in omni malo.

Minuere. Ad paucitatem redigere. Minorare Minuere. Paucitas modica Pauci. Pene.

מְעָךְ Conterere Subigere מְעַךְ maach.conterere.concaſſare.ſubigere. comprimere. figere.Leuit.22.Omne animal quod vel contritis.Ezech.24. Ibi ſubacta ſunt vbera earum.Pro quo hebrei legunt.Ibi confregerunt ſeu compreſſerunt vbera earum. ſignificat etiam figere.vt.1.Regum.26. Et haſtam fixam in terra.

Figere.

מָעַל Preterire mandatuꝫ Trāſgredi Cōtēnere. מָעַל Tranſgreſſio. Preuaricatio. Repugnāſ veritati. מְעִיל Tunica Pallium. מְעִילִים Tunice. מָעַל maal.preuaricari.tranſgredi.preterire.ſcilicet mādatum.contemnere.Leuit.5.Anima ſi preuaricans cerimonias domini.Et in eodem.6.Et contempto domino negauerit proximo ſuo depoſitum. pro quo he.le. Et preuaricatus fuerit preuaricationem in dominum. Ioſ.7. Filii autem iſrael preuaricati ſunt mandatum.& in eo.22.nōne Achan filius zare preteriit mandatum domini.prouer. 16.In iudicio non errabit os eius.ideſt non tranſgredietur vel non preteribit os eius.2.Paralip.28. Et contemptum habuiſſet dominum.& inde מַעַל máal. ideſt preuaricatio vel tranſgreſſio.Ioſ.22.que eſt iſta tranſgreſſio. & in eodem.Si preuaricationis animo hoc altare conſtruximus. Ponitur etiam pro mendacio ſeu pro eo quod repugnat veritati.Iob.21.Cum reſponſio veſtra repugnare oſtenſa ſit veritati.Item מְעִיל meil.ideſt tunica ſeu pallium.Exo. 28. Tunicam & lineam ſtrictam. Et in eodem. facies & tunicam ſuperhumeralis totam hiacinthinā. 1.Reg.2.& tunicam paruam faciebat ei mater ſua. Eſdre.9. Scidi pallium meum & tunicam. ps. 108. Et operiantur ſicut diploide. ideſt ſicut pallio.Et in plurali.מְעִילִים meilim. 2. Reg. 13. Huiuſcemodi enim filie regis virgines veſtibus vtebātur. ideſt tunicis huiuſcemodi.

מַעַן Et. Ideo. מַעַן maan.prepoſita littera lamed dicitur לְמַעַן lemaan: & ſignificat propter.propterea.propterquod.vt.ideo.id circo.Geñ.18. Vt adducat dominus propter Abraam omnia que locutus eſt ad eum.Exo.16. Vt tentem eum. Leuit. 17.Ideo ſacerdoti offerre debent filii iſrael.Iob.18. Numquid propter te derelinquetur terra.Ps.5. Propter inimicos meos.ps.6.Et ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.Ps.129.Et propter legem tuam ſuſtinui te domine. Prouer.16.vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus.Eſa.38.Propter me & propter dauid ſeruum meū. Ezech.36.Non propter vos ego faciam.

Propter.

מְעָרָה Spelūca. מְעָרוֹת Spelūce. מְעָר Similudo. מְעָר máar.ſpelunca.& recipit he in fine & dicitur מְעָרָה maara. Geñ.19. Et manſit in ſpelunca. Et i eo.23. vt det mihi ſpeluncam duplicem. 2. Reg.23.Et venerunt tempore meſſis ad dauid in ſpeluncam odolam. Et in plurali מְעָרוֹת meaaroth. Iudi.6. Fecerunt q̄ ſibi antra & ſpelūcas. Eſa.32. Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas. Itē מַעַר máar.ideſt incaſtratura ſiue ſculptura. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſimilitudinem.1.Reg.7. Quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis.vide etiam de hoc infra in dictione עָרָה Ara.

מַצָּה Azymum מַצּוֹת Azyma מַצָּה מָץ Mas. azymum. litis. iurgium. & recipit he in fine quod denotat genus femininum:& dicitur מַצָּה maſa. Leuit. z. Simile conſperſe oleo & abſq; fermento. ideſt azymum. Et in plu. מַצּוֹת Maſoth. ideſt azyma.Geñ.19. Et coxit azyma & comederunt.Exo.12.Septē diebus azyma comedetis.Et in eo.29.Et lagana azyma.Itē מַצָּה maſa

Cōtentio. מִץ Puluis.

ideſt lis.ſeu contentio.Eſa.58.Ecce ad lites & contentiões ieiunatis.& de hoc vide infra in dictione נָצָה Nasa. Itē מִץ Mos.ideſt puluis ſeu ſtipula. De quo vide ſupra in dictiõe מוץ Mos.cum vau in medio dictionis.

Mulgere. מָצַץ

מָצַץ Masas.ſugere.mulgere.& ſcribitur cum ſimplici ſádic.Eſa.66.vt mulgeatis & delitiis affluatis.vide etiam de hoc ſupra in dictione מִץ Mis.

Inuenire. Reperire. מָצָא

מָצָא Masa.inuenire.reperire.ſufficere.ſeu ſufficientiam prebere.accidere.Geſi.19.Ita vt oſtium inuenire nõ poſſent.Et in eodem.26.Et repererunt aquam viuam .Et in eodem.37.Inuenitq; eum vir.Et in eodem.38. Non inueni eam.Et in eodem.44.Deus inuenit iniquitatem ſeruorum tuorum.Exo.22.Si inuentũ fuerit apud eum. Et ī eodem.35.Quia inueniſti gratiam coram me.Leuit. 25.ſi nõ inuenerit manus eius vt reddat precium. Ioſ.2.Querẽtes per omnem viam non repererũt eos.Iudi. 14.quod ſi ſolueritis mihi intra ſeptem dies conuiuii . pro quo hebrei legunt.Si annunciaueritis mihi in ſeptem diebus conuiuii & inueneritis.ſ.eius ſolutionem.1.Reg.13.Et non eſt inuentus enſis & lancea in manu totius populi. Et in eodẽ 20.vade & affer mihi ſagittas.pro quo hebrei legunt.vade inueni ſagittas. 2.Reg.18.Non eris boni nuncii baiulus . p quo he.le.Et tibi non eſt annunciatio inuenta.i.non eſt ſufficiens vel conueniens tibi iſta annũciatio.4.Reg.7. ſceleris arguemur.Pro quo hebrei legunt.Et inueniet nos ſceſus.Eſter.4.Congrega omnes iudeos quos in ſuſis repereris.Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore oportuno . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Pro hac orabit omnis miſericors ad te tempus inueniẽs.Prouer.3.Et inuenies gratiam & diſciplinã bonã.& in eo.4.vita enim ſunt inuenẽtibus ea.Et in eo.8.Et equi inuenientibus ſcientiam.Et in eo.Qui me inuenerit inueniet vitã.Eccls.7 . Et inueni amariorem morte mulierem.Eſa.13.Omnis qui inuentus fuerit occidetur.Et in eo.55 . Querite dominum dum inueniri poteſt.Hiere.5.Quia inuenti ſunt in populo meo ī pii.Et in eo.6.Et inuenietis requiẽ animabusveſtris.Et in eodem.10.Et tribulabo eos ita vt inueniantur.ſcilicet ab aduerſariis.Hiere.31.Inuenit gratiam in deſerto.Significat etiam ſufficere.Nu.11.Vt poſſit ſufficere ad cibum.Et i eo. Vt eos facient.Pro quo hebrei legũt.Vt ſufficiat eis.Deut. 32.Inuenit eum in terra deſerta.Pro quo hebrei legũt. ſuffecit ei in terra deſerta.ideſt ſufficientiam cibi & indumẽti ei prebuit.Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Ioſ.17.Nõ poterimus ad mõtana conſcendere.pro quo hebrei legunt.Non ſufficiet nobis mons.Zach.10.Et non inuenietur eis locus . Pro quo hebrei legunt.Et non ſufficiet eis.Poteſt etiam legi ſicut ẽ in littera noſtra. Item ponitur pro accidere . Geſi .42 . Et narrauerunt ei omnia que acciderant ſibi.Pro quo hebrei legunt.Et narrauerunt ei omnia accidentia que acciderãt ſibi.Exo.19. Vniuerſũq; laborem qui acciderat eis in itinere.Deut.31.Et inuenient eum omnia mala . ideſt accident ei omnia mala.& inde verbum tertie coniugationis . ideſt ĩuenire facere.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.offerre ſiue tradere aut reddere.Leuit.9.Obtulerũt ei filii ſui ſãguinem eius.Et in eodem.Cum capite & membris ſingulis obtulerunt.2.Reg.3.Et non tradidi te in manu dauid. Iob.34.& iuxta vias ſingulorum reſtituet eis.ideſt reddet Zach.11.Ecce ego tradam homines vnumquẽq; in manu proximi ſui.

Sufficere.

Accidere.

Offerre.

Tradere. Reddere.

Obſidere. מָצַר

מָצַר Masad.obſidere.Eſa.29.Et omnes qui militauerunt & obſiderunt & vallauerunt eam.& inde מְצָד meſad ideſt fortalicium.arx.munitio.preſidium.locus tutiſſimus ſeu firmiſſimus:aut inacceſſibilis.refugiũ.1.Paralip.11.Habitauit aũt dauid in arce.Et communiter ſcribitur cum he in fine & dicitur מְצוּדָה meſuda.1.Reg.22.Cunctis diebus quibus dauid fuit in preſidio.Et in eodem.nolli manere in pſidio.Et in eodem.24.Et dauid & viri eius aſcenderũt ad tutiora loca.2.Reg.5.Cepit autem dauid arcem ſion.1.Paralip.11.Porro dauid cepit arcem ſion.Iob.39.Atq; inacceſſis rupibus.ps.17.Dominus firmamentum meum & refugium meum.ps.30.Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Quia petra mea & munitio mea tu es.Et in plurali מְצָדוֹת meſudoth. ſiue מְצָדוֹת meſadoth.Iudi.6.Et munitiſſima ad repugnandum loca. 1.Reg.23.morabatur autem dauid in deſerto ī locis firmiſſimis.Et in eodem.In locis tutiſſimis ſiue.Ps.31.Et in domum refugii.Quod in hebreo legitur in plurali.ſcilicet in domum munitionum.Eſa.33.monumenta ſaxorum ſublimitas eius.reperitur etiam מְצוּדִים meſodim . ſecundũ terminationem maſculinorum.vt Eccls. 9.Struxitq; munitiones.Ponitur etiam pro laqueo venatorum ſeu hamo.Eccls 7.Que laqueus venatorum eſt.& in eo .9 .Sicut piſces capiuntur hamo.

Ver. מְצוּדָה Preſidium Vel locus Ver. Inacceſſibile Refugium

Munitio. מְצָדוֹת מְצָדוֹת Munitiſſima. Loca firmiſſima. Loca munitiſſima. Monumenta. מְצוּדִים munitiones Laqueus. Hamus. מְצוּדָה Extremus.

מָצַץ masa.premere.exprimere.decurrere facere. Iudi.6. Expreſſo vellere cõcham rore impleuit.ps.74.verũ tamen fex eius non eſt exinanita:bibẽt omnes peccatores terre.Pro quo he.le.veruntamen feces eius exprimẽt:bibent omnes peccatores terre.ideſt potabunt vſq; ad fundũ calicis.vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . veruntamen feces eius potabũt bibentes omnes impii terre.Eſa.51. Bibiſti & potaſti vſq; ad feces.vbi ponitur pro eo quod in littera noſtra eſt potaſti vſq; ad feces.Cuius paſſiuum habetur.Leuit.1. vbi dicitur. Decurrere faciet ſanguinem ſup crepidinem altaris .p quo hebrei legunt.Et exprimatur ſanguis eius ſuper partem altaris.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum .& in eodem.5.quidquid autem reliquum fuerit faciet diſtillare ad fundamentum eius.ideſt faciet decurrere . Pro quo hebrei legunt.Exprimatur ad fundamentum altaris. Ps.72. Et dies pleni inuenientur in eis . pro quo hebrei legunt.& aque plene exprimentur eis . quod hebrei exponunt pro multitudine lachrymarum que diſtillabunt ſeu decurrent ab oculis eorum.Sed ſi ſcribatur cum littera aleph tunc ſignificat inuenire.ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictione מָצָא maſa.cum aleph in fine. & in dictione מַיִם maim.

Bibere Potare vſq; ad feces

Decurrere facere.

Diſtillare.

מֵצַח méſach.frons.Exo.28.Et erit ſuper thiaram inmínens fronti pontificis Eſa.48.Et frons tua erea . Ezech.3.Et frontem tuam duriorem frontibus eorum.Et in plurali מְצָחוֹת miſchoth.Ezech. 9.Super frontes virorum gemẽtium.Item מְצָחָה miſcha.ideſt ocrea.genus armature 1.Reg.17.& ocreas ereas habebat in cruribus.

Frons. מְצָחוֹת Frontes. מְצָחָה Ocrea.

מָצַר meſar.tribulatio.anguſtia. ſiue locus anguſtus. Ps. 117.De tribulatione inuocaui dominum.Et in plurali מְצָרִים meſarim: ſiue מְצָרֵי meſare.ps.115. Et pericula inferni inuenerunt me.ideſt tribulationes inferni.Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et munitiones inferni inuenerunt me.Quod etiam poteſt legi vt infra dicetur in dictione צור Sur . Threſi .1. Omnes perſecutores eius apprehenderunt eam inter anguſtias.

מָצַר tribulatio. מְצָרִים מְצָרֵי Pericula. Tribulationes. anguſtie.

מָק mac . fetor . ſeu fauilla . De quo vide in dictione ſequenti.

מָקַק Tabescere

מָקַק Macac.tabescere.cõtabescere.vel iterire facere.& scribitur cũ simplici coph. Leuit. 26. Tabescent in iniquitatibus suis. Esa. 34. Et tabescet ois militia celorũ. Ezech. 4. Et contabescat in iniquitatibus suis. & in eodem. 33. Et in ipis nos tabescim9. Zach. 14. Tabescet caro vniuscuiusq; stantis super pedes suos & oculi eius cõtabescẽt in foraminibus suis: & lingua eorum cõtabescet in ore eorũ. & inde

Cõtabescere

מָק Fetor.

מָק Maci. putredo. fetor. Esa. 3. Pro suaui odore fetor. In alio vero loco beatus Hieronymus transtulit fauillã. vt in eodẽ 5. Sic radix eorum quasi fauilla.

Fauilla

מַקֵּל מַקָּל Virga Baculus

מַקֵּל Macel: siue מַקָּל Macal. virga. baculus. Geñ. 30. Tolles ergo iacob virgas populeas. & in eodem. Oues inuerentur virgas. & in eodem. 32. In baculo meo transiui iordanem. Hiere. 1. Virgam vigilantem ego video. & in eodem. 48. Baculus gloriosus. Ezech. 38. Arcum & sagittam & baculos manuũ. Osee. 4. Et baculus eius annunciauit ei.

מָקוֹם Locus

מָקוֹם Macom. locus. Exo. 20. In omni loco in quo memoria fuerit nominis mei. Et de hoc vide infra in dictione מקם Cum.

מָר Stilla.

מָר Mar. stilla. amaritudo. myrrha. Esa. 40. Ecce gẽtes quasi stilla situle. Significat etiam amaritudinem siue amarum. De quo vide in dictione sequenti. Item

מר mor. idest myrrha. De quo vide supra in dictione

מֹר mor cum vau in medio dictionis. Item

מָרָא Dominus

מָר siue מָרָא mare in lingua chaldaica significat dominum seu dominantem. Dañ. 2. Deus deorum est & dominus regum. Et in eodem. 4. Domine mi somnium his qui te oderunt.

מָרַר amarũ eſſ. ad amaritudinem adducere. amaricare

מָרַר Marar. amaricare. amarum esse. Ad amaritudinẽ perducere seu prouocare. exacerbare. rebellare. mutare seu immutare. Exo. 1. Atq; ad amaritudinem perducebant vitam eorum. Et in eodem. 15. Eo quod essent amare. 1. Regum. 30. Quia amara erat anima vniuscuiusq; viri. Ruth. 1. Quia amaritudine repleuit me valde omnipotens. Iob. 27. Ad amaritudinem adduxit animam meam. Esa. 22. recedite a me amare flebo. pro quo hebrei legunt. dimittite me amaricabor i fletu siue amara ero in fletu. Et in eo. 24. Amara erit potio bibentibus. Zach. 11. Et plangent eũ plãctu quasi super vnigenitum. Pro quo hebrei legunt. & amaricare super eum quasi amaricare super vnigenitum. idest amare plangent super eum: sicut amare plangitur super vnigenitum. & inde

מָר מָרָה amaritudo

מָר Mar. stilla. amaritudo siue amarus aut amara. Exo. 15. Vocans eum mara. idest amaritudinẽ. Ruth. 1. Quia vestra angustia magis me premit. Pro quo hebrei legunt. quia amaritudo est mihi valde magis quã vobis. Potest etiam legi sic. Quia amaritudo ẽ mihi valde ex vobis. idest ex vestra angustia. Ester. 4. ostẽdens amaritudinem suam. Prouer. 5. Nouissima autem illius amara quasi absinthium. Esa. 38. In amaritudine anime mee. Et in eodem. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Hiere. 2. quia malum & amarum est reliquisse te dominum deum tuum. Scribitur etiam

מָרָא amarum.

מָרָא Mara cum aleph in fine loco he. Ruth. 1. Sed vocate me mara. idest amaram. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur. מָרָת Morath. 1. Reg. 1. Cum esset amaro animo. Prouer. 14. Cor quod nouit amaritudinem anime sue. Et in plurali. מְרוֹרִים Merorim. Threñ. 3. Repleuit me amaritudine. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet repleuit me amaritudinibus. Ponitur etiam מְרוֹרִים Memorim ꝓ lactucis agrestibus. Exo. 12. & azymos panes cum lactucis agrestibus. scribitur etiã

מָרוֹת amarum. amaritudo מְרוֹרִים amaritudines. Lactuce agreſtes. מְרוֹרוֹת amariſſimi amaritudines. מְרִירוֹת

מְרוֹרוֹת Meroroth. secundum terminationem pluralẽ femininorum. Deut. 32. & botrus amariſſimus. quod in hebreo legitur in plu. f. botri amariſſimi. & est in he. ge. fe. Iob. 13. Scribis enim contra me amaritudines. & inde מְרִירוֹת Meriruth. idest amaritudo. Ezech. 21. & in amaritudine ingemisce. & inde

amaritudo מְרוֹרִים

מְרוֹרִים Thamrurim. idest amaritudines. Hiere. 31. Vox in excelso audita est lamentationis luctus & fletus. pro quo hebrei legunt. Vox in rama audita est lamẽtationis fletus amaritudinum. idest amariſſimi. Et in eo. Pone tibi amaritudines. Osee. 12. Ad iracundiam prouocauit ephraim in amaritudinibus suis. Hebrei tamen dicunt ꝙ in locis predictis significat statuas siue titulos. & inde

amaritudines.

מְרִירִי מְרִירִי Amariſſimus.

מְרִירִי Meriri siue מְרִירִי merire. idest amarus siue amarissima ut amaritudines. Deut. 32. morsu amariſſimo. Iob. 30. Et ĩ uoluatur amaritudine. & inde

מְמֵר Dolor.

מְמֵר memer. cum duplici mem. idest amaritudo. pro quo beatus hieronymus transtulit. dolorem. Prouer. 17. Et dolor matris que genuit eũ. & in plu. מַמְרוֹרִים mamerorim. Iob. 9. & implet me amaritudinibus. & inde

מְרוֹרָה Fel. Amaritudo.

מְרוֹרָה merora. idest fel seu amaritudo. Iob. 20. Fel aspidum interius. & in eodem. Et fulgurans in amaritudine sua. & in eodem. 36. & effudit in terra viscera mea. pro quo hebrei legunt. & effudit in terra fel meum. & inde verbum מַרְמֵר marmar cum duplici mem & res. pro quo beatus Hieronymus transtulit. eferatus est. Dañ. 9. & eferatus est in eum. Item

מְרַמֵּר מָרַר Cõtemnel Exacerbat Irritare. Prouocat

מָרַר Marar. idest rebellare. seu exacerbare: aut prouocare. Exo. 23. Nec contẽnendum putes. Pro quo hebrei legunt. ne rebelles in eũ. Ps. 106. Quia exacerbauerunt eloquia dei. Ezech. 20. Et irritauerũt me domus israel. Et in eodem. Et exacerbauerunt me filii. Dañ. 11. Et prouocatus rex austri egredietur & pugnabit aduersus regem aquilonis. vide ẽt de hoc infra in dictiõe מָרָה mara. significat ẽt mutare. vt Hiere. 44. & odor eius non est mutatus. vide etiam de hoc infra in dictione מִיר mir.

Mutare.

מְרִיא Aries. Pinguis. Ouis.

מְרִיא Meri. ouis seu aries pinguis vel saginatus. exaltatio seu eleuatio. 3. Reg. 1. Arietibus & vitulis & vniuersis pinguibus. Esa. 1. Adipem pinguium & sanguinem vitulorũ Et in eo. 11. Vitulus & leo & ouis simul morabũtur. Amos. 5. & vota pinguium vestrorum non respiciam. significat ẽt exaltationẽ seu eleuationem. Iob. 39. Cum tempus fuerit ĩ altum alas erigit. pro quo hebrei legunt. Cum tempus fuerit in altum exaltatur seu eleuatur.

Exaltatio.

מְרָנ Plaustrũ.

מְרָנ Morag. plaustrum quo fruges triturantur. 2. Reg. 24 Et plaustrum & iuga boum in vsum lignorũ. Esa. 41. Ecce posui tẽ quasi plaustrum triturans nouum.

מָרַד Recedere. Rebellare.

מָרַד Marad. rebellare. recedere. Geñ. 14. & tertiodecimo anno recesserunt ab eo. Nu. 14. Nolite rebelles cẽ cõtra dominum. Ios. 22. Tantum vt a domino & a nro cõsortio non recedatis. 4. Reg. 18. rebellauit quoq; cõtra regem assyriorũ. Iob. 24. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Ezech. 2 Ad gentes apostatrices que recesserunt a me. & inde

מֶרֶד Preuaricatio trãſgreſſio מְרוּדִים Preuaricationes. Vagos. Egeſtas.

מֶרֶד Mered. i. recessio. transgressio. preuaricatio. Ios. 22. Si preuaricatiõis animo hoc altare construximus. Threñ. 3. Recordare paupertatis mee & transgressionis mee. & in plurali מְרוּדִים merudim. Vt in eodem. 1. Recordatus est ierusalem dierum afflictionis sue & preuaricationis sue. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet preuaricationũ suarũ seu rebellionum suarum. significat etiam מְרוּדִים merudim erudim Abiectos seu egenos hoies aut humiles. pro quo beatus hieronymus transtulit vagos. Esa. 58. Et egenos vagosq; induc in domum tuam. & secũdum istud significatum exponunt hebrei illud. Threñ. 1. Dierum afflictionis sue & ꝓuaricationis. idest egestatis seu humilitatis. Et in eodem. 3. Recordare paupertatis mee & transgressionis mee. quod potest etiam legi. & egestatis mee.

מָרָה

מָרָה Mara. rebellare. preuaricari. Inobedientem vel incredulum esse. exacerbare. ad iracundiam prouocare. Geñ. 26. Que ambe offenderant animum isaac & rebecce.

inobedīēt esse. Icredulū ee

idest inobedientes & rebelles fuerunt. Nu.20. Eo quod incredulus fuerit ori meo. Deut.1. Sed increduli ad sermonē domini dei vestri. & in eodē. Sed aduersantes imperio dñi idest rebellastis siue inobedistis imperio dñi. & in eodem.

Rebellare

9. Sed semp fuistis rebelles a die qua nosse vos cepi. 3. Reg. 13. Quia non obediens fuit ori domini. Ps. 5. Quoniā irritauerūt te. Pro q̄ btūs hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Quoniā prouocauerunt te. Ps. 77. In iram excitauerunt excelsum in inaquoso. Pro quo beatus hieronymus transtulit. vt prouocarent excelsum in inuio. & in eo-

Prouocar

Exacerbar

dem. Quoties exacerbauerunt eum in deserto. Ps. 104. Et non exacerbauit sermones eius. Pro quo btūs hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Et non fuerūt increduli verbis eius. Ps. 105. Quia exacerbauerunt spiritū eius. Iob 17. Et in amaritudinibus eorū moratur oculus meus. Pro quo hebrei legunt. Et in prouocatione seu irritatione eorū moratur oculus meus. Potest etiam significare amaritudinem sicut est in littera nostra. de quo vide supra in dictiōe

ad iracundiam prouocare.

מָרַר Marar. Hiere. 4. Quia me ad iracundiā prouocauit. Threñ. 1. Quia os eius ad iracundiam prouocaui. & in eodem. Quia amaritudine plena sum. Pro quo hebrei legūt. Quia rebellans rebellaui siue prouocans prouocaui. s. ad iracundiam. Ezech. 5. Et contēpsit iudicia mea vt plus esset impia. i. preuaricata est iudicia mea. Potest etiam deriuari a supradicta dictione מָרַר Marar: que significat rebellare vel contēnere sicut est in lra nra. & in eodē. 3. Et ad iracundiam prouocauimus. Esa. 3. Vt prouocarent oculos maiestatis eius. & in eodem. 63. Ipsi autem ad iracundiā prouocauerunt & afflixerūt spiritū sanctū eius. & inde

מָרָה

מָרָה More idest rebellis. inobediens. prouocans. Beatus hieronymus transtulit proteruū seu contumacem. Deut. 21. Si genuerit homo filium contumacē & proteruum. Vbi ponitur pro proteruo. & in eodē. Filius noster iste proteruus est & con-

proteruus.

Cōtumax. Exasperās prouocās.

tumax. vbi ponitur pro contumace. Ps. 77. Generatio praua & exasperans. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Generatio declinans & prouocans. Po-

amaritudo

nitur etiā pro amaritudine. 4. Reg. 14. Vidit dominus afflictionem israel amaram nimis. & inde

מְרִי

מְרִי Méri. idest rebellio. contentio. prouocatio. Deut. 31. Ego enim scio contentionem tuam. Ezech. 2. Quia domus exasperans est. Pro

Cōtentio. Rebellio. Exasperās Iurgium.

quo hebrei legunt. Quia domus rebellionis est. & in eodē. Et noli esse exasperans: sicut domus exasperās est. Ponitur etiam pro iurgio. Prouer. 17. Semper iurgia querit malus. Item ponitur p amaritudine. Iob. 23. Nunc quoq; in ama-

מְרָתַיִם

ritudine est sermo meus. & inde מְרָתַיִם Merathaim. Pro quo beatus hieronymus transtulit dominātes. Hiere. 50. Super terram dominantiū ascende. Hebrei tamen dicunt

Dñantes.

q̄ significat rebelliones seu rebellantes. Potest etiam deriuari a dictione מר Mar. Que in lingua chaldaca significat

מוֹרָה

dominum seu dominātem: vt supra dictum est. Item מוֹרָה Mora. i. nouacula. Iudi. 15. Cuius non tanget caput nouacula. & in eodē. 16. Ferrum nunquā ascendit super caput meū idest nouacula ferrea.

Nouacula

מָרַח

מָרַח Marach. Cataplasmare. hoc est emplastrum ponere. Esa. 38. Et cataplasmarent super vulnus. & inde

Cataplasmare.

מְרוֹחַ

מְרוֹחַ Meroach. i. compressus vel cataplasmatus in testiculis. Pro quo beatus hieronymus transtulit hernioſum. Leuit. 21. Si impetiginem in corpore vel hernioſus.

Hernioſus

מָרַט

מָרַט Marat. Depilare. decaluare. decapilare. euellere. s. capillos. limare: seu polire. leuigare. Leuit. 15. Vir de cuius capite capilli fluunt. i. cum depilatum fuerit caput. Et in eodem. Et si a fronte ceciderint pili. Esd. 9. Et euulsi capillos capitis mei. Nee. 13. Et cecidi ex eis viros & decalua

Depilare. Euellere. capillos. Decaluar

uí eos. Esa. 18. Ad gentem conuulsam & dilaceratā. i. depilatam. Et in eodem. 50. Et genas meas vellentibus. Ezech. 29. Omnis humerus depilatus. Significat etiā limare vel polire aut leuigare. 3. Reg. 7. Omnia vasa que fecit hiram regi salomoni de aurichalco erāt. Pro quo he.le. De ere polito siue limato. s. aurei coloris. quod est idē quod aurichalcus. Nam chalcos grece idem est quod es latine. Ezech. 21. Gladius exacutus est & limatus. & in eodē. Et dedi eum ad leuigandum. & in eodem. Et iste limatus est.

Vellere.

Limare. Leuigare.

מָרַן

מָרַן Maras. Detrahere. peruertere. s. verba alterius. molestare. Iob. 6. Quare detraxistis sermonibus veritatis. Hebrei vero dicunt q̄ significat fortificare: seu violentare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. quā fortes seu fortificati sunt sermones recti. & in eodē. 16. Aut aliquid tibi molestū est si loquaris. Pro quo ipsi legunt. Aut quid fortificabit vel violentabit te si responderis vel loq̄ris. & inde נִמְרָץ Nimras. Pro quo beatus hieronymus transtulit pessimā. 3. Reg. 2. Qui maledixit mihi maledictione pessima. pro quo he.le. maledictione forti seu violenta. Mich. 2. Et corrumpetur putredine pessima.

Detrahēs. Fortificās molestā ee

Violētare.

נִמְרָץ

Fortis. Pessima.

מָרַק

מָרַק Marac. abstergere. defricare. purgare. polire. limare. Leuit. 6. Quod si vas eneū fuerit defricabitur. Hiere. 46. Polite lanceas. & inde מָרוּק Maruc. i. terssum: seu mundissimū. 2. Paralip. 4. Ex ere mundissimo. Significat etiā mundū muliebre siue id quod ad cultum vel ornatum mulierum pertinet. Ester. 2. Expletis oībus que ad cultum muliebrē pertinebant. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תָּמְרוּק Tamruc. vt in eodē. Et accipiant mundum muliebrē. & in eodem. Quidquid postulassent ad ornatū pertinens accipiebant. Prouer. 20. Liuor vulneris abstergit mala. & inde מָרָק Marac. i. ius. s. carnium: eo q̄ in eo carnes absterguntur. Iudi. 6. Et ius carniū mittens in ollam. & in eodem. Et ius desuper funde. Esa. 65. Ius prophanum in vasis eorum.

Detrahere. Polire. מָרוּק mūdissimū. Mūd⁹ muliebris. abstergere. מָרָק Ius carnium.

מָשַׁשׁ

מָשַׁשׁ Masas. Palpare. attrectare. tangere. Gen. 27. Si attrectauerit me pater meus. & in eodē. Accede huc vt tangam te fili mi. & in eodē. 31. Scrutatusq̄ omne tentorium &c. Pro quo hebrei legūt. Et attrectauit laban omne tentoriū. & in eodē. Et scrutatus es omnē supellectilē meā. Exo. 10. Tam dense vt palpari queant. Iob. 12. Palpabunt quasi in tenebris.

מָשַׁשׁ attrectare Tangere. Palpare.

מָשָׁה

מָשָׁה Masa. Extrahere. educere. tollere. s. de aquis. Exo. 2. Vocauitq̄ nomen eius moyses dicens: quia de aqua tuli eum. vnde moyses qui hebraice dicitur מֹשֶׁה Mose. interpretatur extractus vel assumptus. s. de aquis. 3. Reg. 22. Extraxit me de aquis multis.

ferre de aquis. Extrahere

מְשִׁי

מְשִׁי Mesi. vestis serica subtiliter contexta. Pro quo beatus hieronymus transtulit subtile. Ezech. 16. Et indui te subtilibus.

Subtile.

מָשַׁח

מָשַׁח Masach. vngere. linire. pingere. Gen. 31. Ego sum deus bethel vbi vnxisti lapidē. Exo. 29. Lagana quo q̄ azima oleo lita. & in eodē. Vt vngātur in ea & cōsecrentur manus eorum. & in eodē. 30. Et vnges ex eo tabernaculum testimonii. & in eodē. Aaron & filios eius vnges. Leui. 7. Et lagana azyma vncta oleo. Nu. 19. Tibi tradidi & filiis tuis pro officio sacerdotali. Pro quo hebrei legunt. pro vnctiōe. 1. Reg. 15. Me misit dñs vt vngerē te in regem. & in eodem. 16. Surge & vnge eum. 2. Reg. 1. Quasi nō esset vnctus oleo. & in eo. 5. Vnxerunt q̄ dauid in regem sup israel. 3. Reg. 19. Vnges asael regem super syriam: & hieu filium namsi vnge regem super israel. & in eodē. Eliseū autē filiū saphat qui est de abelmeula vnge prophetā pro te. Esa. 21. Surgite principes arripite clypeū. Pro quo he.le. Surgite

Vngere. Linire.

Pingere
מָשַׁח
Unctus

principes vngite clypeum. significat etiã pingere. Hiere. 2 Pingitq; sinopide. Et inde מָשִׁיחַ Masiach. i. vnctꝰ. & grece dicitur christus. & accipitur pro rege vl̃ sacerdote. eo quod vngebãtur oleo sancto. Leuit. 4. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit. 1. Reg. 24. Ne faciam hanc rem dño meo xp̃o dñi. Et in eodẽ. Quia xp̃us dñi est. 2. Reg. 1. Quare non timuisti mittere manũ tuam vt occideres christum dñi. Ps. 2. Aduersus dñm & aduersus christũ eius. Ps. 104. Nolite tangere christos meos. Esa. 45. Hec dicit dñs xp̃o eiuscyro

Xp̃us.

מִמְשָׁח
מִשְׁחָה
Unctio

Scribitur etiã cum duplici mem. & dicitur מִמְשָׁח Mimsach. Ezech. 28. Tu cherub extentus. Pro quo hebrei legunt. Tu cherub vnctꝰ. scilicet in regem. & inde מִשְׁחָה Mischa. idest vnctio. Leuit. 7. Hec est vnctio aaron & filiorũ eiꝰ. Itẽ

מָשָׁח
Oleum.

מְשַׁח Mesach. in lingua chaldaica significat oleum. Esdre. 6. Frumentum sal vinum & oleum.

מָשַׁךְ
Extrahere. Trahere.

Masach. Trahere. attrahere. abstrahere. extrahere. adducere. tendere. protrahere seu prolongare. Gen̄. 37 Extrahentes eum de cisterna vendiderunt eũ. Exo. 12. Ite tollentes animal per familias vestras. Pro quo hebrei legũt Trahite & tollite vobis pecus. Deut. 21. Que nõ traxit iugũ Iudi. 20. Ingressi sunt ciuitatẽ & percusserũt eam. pro quo

Attrahere

hebrei legũt. Attraxit siue duxit insidians & percussit eam idest populus insidians attraxit siue duxit exercitũ contra

Ducere. Adducere.

ciuitatẽ & percussit eam. Iudi. 4. Et duc exercitũ in montẽ tabor. & in eodẽ. Ego aũt adducam ad te in torrente cison Sisaram. & in eodẽ. 5. Qui exercitũ ducerent ad preliandũ. Iob. 21. Et post se omnes homies trahit. & in eo. 40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Ps. 9. Dum attrahit eum

Abstrahere

in rete suo. Eccls. 2. Abstrahere a vino carnem meã. Canti. 1. Trahe me post te curremus. Esa. 5. Ve qui trahitis iniquitatem. Hiere. 31. Ideo attraxi te miserãs. Ezech. 32. Et attraxerunt eam & oẽs populos eius. Osee. 11. In funiculis Adã trahã eos. Significat etiã tẽdere arcum: eo quod attrahitur

tẽdere arcũ.

chorda eius. 3. Reg. 2. Vir quidã tetẽdit arcum. Item significat protrahere siue prolongare. Exo. 19. Cum ceperit clangere buccina. Pro quo hebrei legũt. Cũ protraxerit buccinã. i. cum vox buccine fuerit lõgior atq; cõcisior. Et simile

protrahere.

verbum põitur. Ios. 6. vbi dicitur. Cum insonuerit vox tube longior atq; cõcisior. Nee. 9. Et protraxisti super nos an nos multos. Prouer. 15. Spes que differtur affligit animam

prolõgare. Elongare.

expectãtis. i. que prolongatur. Esa. 14. Et dies eius nõ elongabuntur. & in eodẽ. 18. Ad gentẽ cõtulsam & dilaceratã. Pro quo hebrei legunt. Ad gentem prolongatam & depilatam aut conuulsam. Ezech. 12. Non prolongabitur vltra

מֹשֵׁךְ

omnis fermo meus. & inde מֹשֵׁךְ Mésech. i. attractio siue prolongatio. Iob. 28. Trahitur autem sapiẽtia de occultis. Pro

Attractio

quo hebrei legunt. Attractio aũt sapientie de occultis. Ps. 125. Mittentes semina sua. Pro quo hebrei legunt. Portãs attractionem siue prolongationem sementis. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit portans florem

מֹשֶׁךְ

sementis. Est etiã מֹשֶׁךְ Mésech. nomen prouincie vel gẽtis q̃ latine dicitur mosoch. a mosoch filio iapheth dicta. Gen̄. 10. Et mosoch & thiras. Ezech. 38. Principem capitis mo-

Mosoch.

soch & tubal. & secũdum hoc legũt hebrei illud. Ps. 119. vbi nos habem?. Heu mihi quia incolatus meus ꝓlongatꝰ est. ipsi legunt. Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch. &

מֶשֶׁךְ

sequitur Habitaui cum habitantibus cedar. & inde מֶשֶׁכִים Moschim. Pro quo btũs Hieronymus trãstulit emissarios.

Emissarii.

Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emissarii facti sũt mihi. Quod aliqui hebrei exponunt equi de mosoch. qui sũt equi robustissimi atq; lasciui.

מָשַׁל
Dominari. preesse. cõparare. parabolizare.

Masal. Dominari. preesse. cõparare. parabolizare. i. parabolam vel prouerbium cõponere vel assumere. Gen̄. 1. Et preessent diei & nocti. & in eodẽ. 4. Et tu dñabe-

Preesse. Dominari

ris illius. & in eodem. 37. Aut subiiciemur ditioni tue. Pro quo hebrei legunt. Aut dominãs dñaberis nostri. & in eodẽ 45. Et ipse dñatur in oñi terra egypti. Deut. 15. Dominaberis nationibus plurimis: & tui nemo dñabitur. Iudi. 8. Dominare tu nostri. 1. Paralip. 29. Tu dñaris omnium. Ps. 65. Qui dñatur in virtute sua. Ps. 105. Dominati sunt eorũ qui oderunt eos. Esa. 40. Et brachiũ eius dñabitur. & in eo dẽ. 28. Qui dñamini super populũ istum. Dañ. 11. Nec secũdum potentiã illiꝰ qua dñatus est. Zach. 6. Et dñabitur sup solio. & in eo. 9. Et potestas eius a mari vsq; ad mare. & inde

מֹשֵׁל
Principes Dñatoꝛ.

מֹשֵׁל Mosel. i. dominãs seu princeps. Ps. 104. Princeps populorũ & dimisit eum. Esa. 52. Dominatores eius inique agunt. & inde חֶמְשַׁל Hamsel. i. dñari. verbum infinitiuum tertie cõiugationis. Pro quo beatus Hieronymus trãstulit

חֶמְשַׁל
Potestas.

potestatẽ. Iob. 25. Potestas & terror apud eũ. & inde מִמְשָׁל Mimsal. i. dominatio. Dañ. 11. Et dñabitur ditione. i. dominatione. Scribitur etiã cũ he vel tau in principio. & dicitur

מִמְשָׁל
Domsatio

מַמְשָׁלָה Mensala siue מַמְשֶׁלֶת Memséleth. i. dñatio seu dominium. potestas. Gen̄. 1. Luminare maius vt preesset diei. Pro quo hebrei legunt. Lumiare maius in dominiũ seu in

מַמְשָׁלָה
מַמְשֶׁלֶת
Dominiũ.

potestatẽ diei. & in eodẽ. Et luminare minus vt preesset nocti. i. in dominiũ noctis. Ps. 135. Solem in potestatẽ diei. Ps

Potestas. Domiatio

144. Et dñatio tua in omni generatione & generatione. Dañ. 11. Multa emĩ dñatio eius. & in plurali מִמְשָׁלִים Mimsalim siue מֶמְשָׁלוֹת Memsaloth. 1. Paralip. 26. Semeie filio eius nati sunt filii prefecti familiarum suarum. Pro quo hebe. In dñationes familiarum suarum. & est sensus sicut in littera nr̃a. Ps. 113. Israel potestas eiꝰ. quod in hebreo legitur

מִמְשָׁלִים
מֶמְשָׁלוֹת
Dñatiões.

pluraliter. s. potestates vel dñationes eius. Ps. 135. Lunã & stellas in potestatem noctis. Pro quo hebrei legũt. Lunã & stellas in potestates noctis. Significat etiã predicta dictio cõ

potestates.

parare siue assimilare vel parabolizare. i. parabolam vel prouerbiũ assumere vel dicere aut narrare. Nu. 21. Idcirco dicitur in pronerbio. Pro quo hebrei legũt. Idcirco dicebãt prouerbiãtes. i. parabolas vel prouerbia dicentes. Iob. 17.

Prouerbium dicere. Assimilare.

Posuit me quasi prouerbium vulgi. & in eodẽ. 30. Assimilatus sum fauille & cineri. & in eodẽ. 41. Non est potestas sup terram que ei cõparetur. Vbi vtrũq; significatũ cõplectitur

Cõparare.

translatio nostra pro vna dictione hebraica. Ps. 26. Et assimilabor descendẽtibus in lacũ. Ps. 48. Comparatus est iumentis insipiẽtibus. Ezech. 16. Omnis qui dicit vulgo prouerbium: in te assumet istud dicens. & in eodẽ. 17. Et narra

Prouerbium sumere Narrare parabolam.

parabolam domui Israel. & in eodẽ. 18. Si erit vltra vobis parabola hec in prouerbium. & in eodẽ. Quid est q̃ inter vos parabolã vertitis in prouerbiũ. & in eo. 20. Per parabolas loquitur iste. & inde מָשָׁל Masal. i. prouerbiũ seu parabola. cõparatio. assimilatio. Nu. 23. Et assumpta parabola ait. Deut. 28. Et eris perditus in prouerbiũ & in fabulã. 1. Reg. 9. Vnde & exiuit prouerbiũ num & saul inter prophetas. Et in eodẽ. 24. Sicut dicitur in prouerbio antiquo. 3. Reg. 4. Locutus est quoq; salomõ tria milia parabolas. p̃s. 48. Inclinabo in parabolã aurem meã. Prouer. 1. parabole salomonis filii dauid. Et in eodẽ. Animaduertet parabolã.

Per parabolas loqui
מָשָׁל
prouerbiũ.

Parabola

מֶשֶׁק
Procuratio
מְמֻשָּׁק
Siccitas.

Mésec. Procuratio. gubernatio. siccitas. Gen̄. 15. Et filius ꝓcuratoris domus mee iste damascus eliezer. Ponitur etiã pro siccitate. & tunc scribitur cũ duplici mem: & dicitur מְמֻשָּׁק Mimsac. Soph. 2. Siccitas spinarũ & acerbus salis. vide etiam de hoc infra in dictione שְׁקַק Sacac.

מֶתֶג
Frenum.
Camus.

Métheg. frenum. camus. 2. Reg. 8. Et tulit dauid frenum tributi de manu filistiim. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum constringe. Prouer. 26. Flagellum equo & camus asino. Esa. 37. Et frenum in labiis tuis.

מתה מתים Viri. Homines.

מתה Matha. vir. homo. mortalis. & solum inuenitur in numero plali. f. מתים Methim siue מתי Methe. Deut. 2. Viris ac mulieribus ac paruulis. Iob. 11. Tibi soli tacebũt homines. Ps. 16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. Pro quo hebrei legunt. A viris manus tue domine a viris siue a mortalibus de mundo. vnde beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A viris manus tue dñe qui mortui sunt in profundo. Esa. 3. Viri tui gladio cadent. Et quãdo iungitur cum dictione מספר Mispar que significat numerum. tunc ambe dictiones significant paucos siue paucissimos idest viri qui facile possint numerari. Gen. 31. Nos autem pauci sumus. Deut. 4. Et remanebitis pauci. & in eodem. 33. Et sit paruus in numero.

Pauci.

מתח Erpãdere. אמתחת Saccus. אמתחות Sacci.

מתח Mathach. extendere. expandere. Esa. 40. Et expãdit eos sicut tabernaculũ ad inhabitandũ. & inde אמתחת Amthachath. i. saccus. Gen. 42. Apertoq; vnus sacco vt daret iumento pabulum in diuersorio. & in eodẽ. 44. Pone in ore sacci iunioris. & in plurali אמתחות Amthachoth. vt in eodem. Imple saccos eorum frumento.

מתי Quando.

מתי Mathai. Quando. aduerbium interrogandi. Iob. 7. Quando cõsurgam. Ps. 40. Quãdo morietur. Ps. 41. Quando veniam & apparebo ante faciem dei. Ps. 118. Quãdo consolaberis me. & in eodẽ. Quando facies de persequẽtibus me iudicium. & recipit in principio littera lamed. & dicitur למתי Lemathai. Exo. 8. Constitue mihi quando deprecer pro te. & quando preponitur ei dictio עד Aad. que significat vsq; : tunc ambe dictiones significant vsquequo siue quousq;. Ps. 6. Et tu domine vsquequo. Ps. 79. Quousq; irasceris super orationẽ serui tui.

למתי Quando. Vsqquo. Quoq.

מתם Sanitas.

מתם Methom. sanitas. integritas. Ps. 37. Non est sanitas in carne mea. Esa. 1. A planta pedis vsq; ad verticem non est in eo sanitas.

מתן מתנים Lumbi.

מתן Mothen. Lumbus. & solum inuenitur in numero plurali. f. מתנים Methenaim siue מתני Mothne. i. lumbi. 2. Reg. 20. Dependente vsq; ad ilia. Pro quo hebrei legunt vsq; ad lumbos. 3. Reg. 18. Accinctis lumbis currebat ante achab. Iob. 40. Fortitudo eius in lumbis eius. Prouer. 30. Gallus succinctus lũbos. & in eodẽ. 31. Accingit fortitudine lumbos suos. Hiere. 1. Tu ergo accinge lũbos tuos. Ezech. 9. Et atramentariũ scriptoris habebat in lumbis suis. Ponitur etiam. pro renibus. Exo. 12. Renes vestros accingetis. & in eodẽ. 28. A renibus vsq; ad femora. 4. Reg. 1. Zona pelicea accinctus renibus.

Renes.

מתק In dulce ⁹dinẽ verti. Dulcẽ esse Dulcoraf. Dulcedo. מתקים dulcedines. מתוק Dulcis.

מתק Mathac. Dulcorare. i. dulcem facere: siue dulcem esse aut in dulcedinem verti. Exo. 15. In dulcedinẽ verse sunt. Iob. 20. Cum enim dulce fuerit in ore eius malũ. & in eodem. 21. Dulce fuit glareis cocyti. Pro quo hebrei legunt. Dulces fuerunt ei lapides torrẽtis. & in eodẽ. 24. Dulcedo illius vermis. Pro quo he. le. Dulcis est illi vermis siue dulcis fuit vermi. vtroq; enim modo potest intelligi secundũ litteram hebraicã. Ps. 55. Qui simul mecũ dulces capiebas cibos. Pro quo hebrei legũt. Qui simul dulcorauim⁹ secretum. vnde beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Qui simul habuimus dulce secretum. Prouer. 27. Et bonis amici cõsiliis anima dulcoratur. & inde מתק Méthec idest dulcedo. Iudi. 9. Quomodo possum deserere dulcedinem meã. Prouer. 16. Et qui dulcis est eloquio: maiora reperiet. Pro quo hebrei legũt. Et dulcedo labiorũ addit doctrinam siue eruditionẽ. & in numero plurali scribitur cum duplici mẽ & dicitur ממתקים Mamthachim. Cantí. 5. Gutur illius suauissimum. Pro quo hebrei legũt. Guttur illius dulcedines. Et inde מתוק Mathoc. i. ducis. Iudí. 14. Quid dulcius melle. Eccl's. 11. Dulce est lumen. Cantí. 2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Esa. 5. Ponentes amarũ pro dulci & duce in amarum. Ezech. 3. Quasi mel dulce. Et in plurali מתוקים Methuchím. Ps. 18. Et dulciora super mel & fauũ. & in gñe femínino מתוקה Methuca. Eccl's. 5. Dulcis est somnus operanti. Et in hebreo sõnus est generis feminini.

מתוקים Dulcia. מתוקה Dulcia.

De incipientibus a littera. נ Nun.

נא Obsecro. Nunc.

נא Na. Dictio est obsecrãtis vel exhortãtis. i. nunc. eia. obsecro. Gen. 50. Nos quoq; oramus vt seruo dei patri tuo dimittas iniquitatẽ hanc. Pro quo hebrei legũt. Et nunc dimitte obsecro iniquitatẽ seruorũ dei patris tui. Exo. 11. Dices ergo omni plebi. Pro quo hebrei legũt. Loquere nunc ad aures populi. Nu. 12. Obsecro dñe mi. & in eodẽ. Ne fiat hec quasi mortua. Pro quo hebrei legunt. Ne obsecro fiat quasi mortua. & in eodem. Deus obsecro sana eam. Ps. 117. Saluũ me fac. Pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Salua obsecro. vbi ponitur הושיעה נא Osiana. Pro q̃ osana canit ecclesia. i. salua obsecro: vel salua nũc. est etiam quasi syllabica adiectio: & ideo aliqñ õmittitur in translatione nostra. Gen. 15. Suspice celũ. Pro quo hebrei legunt. Suspice nunc celum. & in eodẽ. 18. Si inueni gratiã in oculis tuis. Pro quo hebrei legũt. Si nunc inueni gratiã in oculis tuis. & in eodẽ. Descendam & videbo. pro quo hebrei legũt descendam nunc. Et in eodẽ. 19. Educam eas ad vos. Pro quo he. le. Educam nunc eas ad vos. Cantí. 3. Surgam & circumbo ciuitatem. Pro quo hebrei legunt. Surgã nunc: vel eia surgam & circuibo ciuitatẽ. Scribitur etiã cum aleph in principio & dicitur אנא ána. Gen. 50. Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuorũ. Ps. 117. O dñe saluũ me fac. De quo vide supra in littera aleph in suo loco. Item נא Na. i. crudum. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudum quid. Item נא No. nomen propriũ loci. Pro quo beatus hieronymus trãstulit Alexandriã. cui cõcordat translatio chaldaica. Ezech. 30. Et faciam iudicia mea in alexandria.

אנא Obsecro. נא Crudum. נא Alexãdria

נאד Vter. נאדות Vtres.

נאד Nod. vter. lagena. Ps. 55. Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Pro quo hebrei legũt. Pone lachrymã meã in vtre tuo siue in lagena tua. Ps. 118. Quia factus sum sicut vter in pruina. Et aliquãdo scribitur cum vau & aleph. Iudí. 4. Que aperuit vtrem lactis. Et in plurali נאדות Nodoth. Ios. 9. Vtres vini scissos. & in eodẽ. Vtres vini nouos impleuimus.

נאם Dicere. Dixit.

נאם Naam siue נאם Neum. dicere. loqui. Ps. 35. Dixit insipiens vt dereliquat in semetipso. Ps. 109. Dixit dñs domino meo. Esa. 37. Et ciuitatẽ hanc non ingredietur dicit dñs. Hiere. 4. Erit in die illa dicit dñs. & in eodem. 23. Qui assumunt linguas suas & aiunt dicit. Vbi secundũ beatũ hieronymũ subintelligitur dñs. Nam in hebreo nõ habetur dñs. & secundũ aliquos hebreos inde deriuatur נאמנים Neemanim. i. prudẽtes siue eloquẽtes. Pro quo btũs hieronymus transtulit veraces: deriuatũ ab אמן Amen qđ significat vere siue fideliter. Iob. 12. Cõmutans labium veraciũ.

נאמנים Eloquẽtes Veraces.

נאף Mechari. adulterare

נאף Naaph. mechari. adulterare. Exo. 20. Nõ mechaberis Leuit. 20. Si mechatus quis fuerit cũ vxore alterius & adulteriũ perpetrauerit cum cõiuge ꝓximi sui morte moriatur & mechus & adultera. vbi põitur verbũ & noia ab eo deriuata. Iob. 24. Oculus adulteri obseruat caliginem. Hiere. 7. Adulterari. furare mẽdaciter. Et in eodem. Et mechati sunt in vxores amicorum suorum. Ezech. 16. Quasi mulier adulterа que super virum suũ inducit alienos. Et inde נאופים Niuphim. i. adulteria. Ezech. 23. Et dixi ei que attrita est in adulteriis. Reperitur etiã cũ duplici pe. Osee. 2. Et adulteria sua de medio vberum suorum.

נאופים adulteria. Osee. 2.

נָאַץ Detrahere. Blasphemare. Irritare

נאץ Naas. Detrahere. blasphemare. opprobrare. exacerbare. irritare. ad iracūdiā pducere. florere: seu pullulare Nu. 14. Vsqueq detrahet mihi ppls iste. & in eo. Ne quisq; ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam. Et in eodem. 16. Scietis q blasphemauerint domiū. 2. Reg. 12. Veruntamen quia blasphemare fecisti inimicos nomē domini. Ps. 106. Et consilium altissimi irritauerunt. Prouer. 1. Et detraxerunt vniuerse correctioni mee. Et in eodem. 5. Et increpationibus nō acquieuit cor meum. Pro quo hebrei legūt Et increpationem blasphemauit siue odiuit cor meum. Esa. 5. Et eloquium sancti israel blasphemauerūt. Et in eodem. 52. Tota die nomen meū blasphematur. Hiere. 14. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum. Threñ. 2. Et in opprobrio & in indignatione furoris sui. Pro quo hebrei legūt. Et opprobrauit in indignatione furoris sui. Et inde נְאָצָה Niasa. idest opprobrium seu blasphemia. 4. Reg. 19. Dies tribulationis & increpationis & blasphemie dies iste. Et in plurali נְאָצוֹת Niasoth. Nee. 9. Fecerunt blasphemias grādes. Ezech. 35. Audiui vniuersas blasphemias tuas. Item נָאַץ Naas. i. florere seu pullulare. Eccls. 12. Et florebit amygdalus. De quo vide infra in dictione נוּן nos.

Opprobrare. Blasphēia. Blasphēie. Florere.

נָאַק Gemere.

נאק Naac. Gemere. exclamare. Iob. 24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Ezech. 30. Et gement gemitib? interfecti. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Et inde נְאָקָה Naaca. idest gemitus. Exo. 2. Et audiuit deus gemitum eorum. Et in plurali נְאָקוֹת Naacoth. vt Ezech. 30. vbi supra.

נְאָקָה Gemitus. נְאָקוֹת

נָאַר Attenuare. Maledicere

נאר Nier. Attenuare. gloriam auferre. maledicere. Ps. 88 Auertisti testamentum serui tui. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Attenuasti pactum serui tui. Threñ. 2. Maledixit sanctificationi sue. Malach. 3. Et in penuria vos maledicti estis.

נָבַב

נבב Nebub. vanum. inane. concauum. De quo vide supra in littera beth in dictione בּוּב Bub.

נָבָא Pphetare. Vaticinari.

נבא Naba. Prophetare. vaticinari. Nu. 11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et in eodem. Eldad & medad prophetant in castris. 1. Reg. 10. Ipsoq; prophetātes. Et in eodem. Et prophetabis cum eis. & in eodē. Quod esset cū prophetis & prophetaret. Et in eodem. 18. Et prophetabat in medio domus sue. Sed in translatione chaldaica in predicto loco habetur. Et insaniebat in medio domus. i. loquebatur seu garrulabatur sicut insanus. 3. Reg. 18. Et illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet. 1. Paralip. 25. Sub manu asaph prophetātis iuxta regem. Hiere. 33. Prophetant in baal. & in eodem. 28. Suscitet dominus verba tua que prophetasti. Et in eodem. 32. Quare vaticinaris dicens. Et in eodem. 37. Vbi sunt prophete vestri qui pphetabant vobis. Ezech. 3. Vaticinare ad prophetas israel. Et in eo. 15. Que prophetant de corde suo. Et in eodem. 37. Vaticinare de ossibus istis. Et in eodem Et prophetaui sicut preceperat mihi. Et in eodem. Vaticinare ad spiritum: vaticinare fili hois. Ioel. 2. Et prophetabūt filii vestri. & inde נָבִיא Nabi. i. ppheta. Geñ. 20. Quia ppheta. est. Exo. 7. Et aarō frater tuus erit propheta tuus. Deut. 13. Si surrexerit ī medio tui pphetes. & ī eo. 34. Et nō surrexit vltra ppheta. Et pl'ali נְבִיאִים Nebiim. i. pphete. 1. Reg. 19. Qui cum vidisset cuneū prophetarū. & in eo. Num & saul inter prophetas. Et in genere femínino נְבִיאָה Nebia. idest prophetissa. Exo. 15. Sumpsit ergo maria ppheticsa soror aaron. Esa. 8. Et accessi ad prophetissam. Nee. 6. Sed & noa die prophete & ceterorum prophetarum qui terrebāt me. Quod in hebreo legitur in genere femínino. s. Sed & noa die prophetisse & ceterorum prophetarum.

נָבִיא Propheta. נְבִיאִים Prophete. נְבִיאָה pphetissa.

נְבִזְבָה Donum.

נבזבה Nebizba. in lingua chaldaica significat donum vel munus. Dañ. 2. Premia & donum & honorem multum accipietis.

נָבַח Latrare.

נבח Nabach. Latrare. Esa. 56. Canes muti non valentes latrare. & solum inuenitur in predicto loco.

נָבַט Aspicere. Respicere. Videre. Cōsiderat. Intueri. Attendere.

נבט Nabat. Aspicere. attendere. videre. intueri. considerare. Esa. 5. Aspiciemus in terram & ecce tenebre. Pro quo hebrei legūt. Et aspiciet in terram & ecce tenebre. Vbi secundum hebreos littera nun est de substantia dictionis & non denotat primam personā pluralem. Et cōmuniter scribitur sine nun. Geñ. 15. Suspice celum. Et in eodem. 19. Noli respicere post tergum. Exo. 3. Non enim audebat respicere contra deum. Et in eodē. 33. Respiciebantq; tergū moysi. Nu. 23. Non est idolum in Iacob. Pro quo hebrei legūt. Non aspexit iniquitatem. i. idolum in iacob. 1. Reg. 2. Et videbis emulum in templo. 2. Reg. 16. Ne respicias vultum eius. Iob. 6. Considerate semitas theman. Et in eodem. 36. Vnusquisq; intuetur procul. Ps. 9. Quoniā tu laborem & dolorem considéras. Ps. 90. Oculis tuis cōsiderabis. Ps. 101 Dominus de celo in terrā aspexit. Ps. 103. Qui respicit terram & facit eam tremere. Ps. 141. Considerabam ad dexteram. Esa. 42. Et ceci intuemini ad videndum. Et in eodē. 51. Attendite ad petram vnde excisi estis. Abach. 1. Aspicite in gentibus & videte. Et in eode. Et respicere ad iniquitatem non poteris. Et inde מַבָּט Mabat. i. aspectus siue intuitus. Pro quo beatus hieronymus transtulit spem. Esa. 20. Et confundantur ab ethiopia spe sua. Et in eodem heccine erat spes nostra. Zach. 9. Quoniā confusa est spes eius.

מַבָּט Spes.

נָבַל Decidere. Defluere. Cadere. Stultū apparere. Stultū cē. Vilipēdere. Cōtumeliā facere. Stultus. Insipiens

נבל Nabal. Defluere. decidere. cadere. emarcescere. stultū esse. vilē esse. vilipendere: seu contumeliā facere. Exo. 18. Stulto labore consumeris. Pro quo hebrei legunt. Decidens decides: siue emarcescens emarcesces: vel defatigatus defatigaberis. 2. Reg. 22. Filii alieni defluxerunt. Ps. 1. Et folium eius non defluet. Esa. 1. Velut quercus defluentibus foliis. Et in eodē. 24. Fluxit & defluxit terra. Et in eodē. Defluxit orbis. & in eodem. 28. Et flori decidenti. & in eodem. 34. Sicut defluit folium de vinea & de ficu. & in eodē. 64. Cecidimus quasi folium vniuersi. Hiere. 8. Et folium defluxit. Significat etiam stultum esse: siue stultum apparere. Prouer. 30. Et qui stultus apparuerit postq; eleuatus est in sublime. Pro quo hebrei legunt. Si stultus fueris siue si stultus apparueris in eleuando. idest postquā eleuatus es. Et sequitur. si enim intellexisses. Item significat vilipendere seu contumeliā facere. Deut. 32. Et recessit a deo salutari suo. Pro quo hebrei legunt. Et vilipendit seu contempsit deum salutis sue. Hiere. 14. Neq; facias nobis contumeliā solii glorie tue recordare. Pro quo hebrei legunt. Ne vilipendas seu neq; despicias soliū glorie tue. Sequitur. recordare &c. Et inde נָבָל Nabal. idest vilis. stultus. insipiens. Deut. 32. Populo stulte & non sapiens. 1. Reg. 25. Super virum istum iniquū nabal: quoniā secundum nomen suum stultus est. Ps. 13. Dixit insipiens in corde suo non est deus. Esa. 32. Non vocabitur vltra is qui insipiens est princeps. Et in plurali נְבָלִים Nebalim. 2. Reg. 13. Et tu eris quasi vnus de insipientibus. Et in plurali femínino נְבָלוֹת Nebaloth. Iob. 2. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Et inde נְבָלָה Nebala idest stultitia. fatuitas. nefas: siue feda res. Geñ. 34. Eo quod fedam rem operatus esset. Ios. 7. Et fecit nefas in israel. 1. Reg. 25. Et sit stultitia cum eo. 2. Reg. 13. Noli facere stultitiam hanc. Esa. 32. Stultus enim fatua loquetur. Osee. 2. Et nunc reuelabo stultitiam eius. Quod Beatus hieronymus exponit turpitudinem idest feditatem. Et inde נְבָלָה Nebela. idest cadauer seu morticinium

נְבָלִים Insipiētes נְבָלוֹת Stulte. נְבָלָה fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia.

נְבָלָה

Leuit.7. Adipem cadaueris morticini. & in eodē.22. Morticiniū & captum a bestia. Deut.14. Quidquid morticiniū est ne vescamini ab eo. & in eo.21. Nō permanebit cadauer eius in ligno. Ponitur etiam pro interfectis. Esa.26. Interfecti mei consurgent. Pro q̄ in hebreo legitur. Cadauer meū consurgent. Item נֵבֶל Nébel. i. lagena seu vter. vel lagūcula. 1. Reg.10. Alius portans lagenam vini. & in eodem.25. Et duos vtres vini. Esa.30. Sicut conterit lagenam figuli. Hiere.13. Omnis laguncula implebitur vino. & in eodem. 44. Et lagunculas eorū collident. Threñ.4. Quomō cōputati sunt in vasa testea. i. in lagunculas testeas. Item נֵבֶל Nébel. seu נָבַל Nábel. i. psalteriū instrumentum musicum seu lyra. 1. Reg.10. Et ante eos psalterium & tympanum. Ps 32. In psalterio decem chordarū psallite ei. Ps.70. Nam & ego cōfitebor tibi in vasis psalterii. Ps.91. In decachordo psalterio. Ps.150. Laudate eū in psalterio & cithara. & inde נִבְלִי Nible. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōcētū. Iob.38. Et concentum celi quis dormire faciet. i. quis cessare faciet. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat imbres seu inundationes. & inde מַבּוּל Mabul quasi מָנְבּוּל Manbul. i. diluuium. De quo vide supra in dictione בּוּל Bul.

morticiniū
Cadauer. Interfect⁹
נֵבֶל
Lagena. Uter.
Lagicula.
נֵבֶל
Psalteriū
נִבְלִי
Concētus
מַבּוּל
Diluuium

נָבַע Nabaa. effluere. redūdare. emanare. eructare. Prouer. 18. Torrens redundās fons sapientie. & inde מַבּוּעַ Mabūaa. i. fons seu emanatio. Eccls.12. Et cōteratur hydria super fontē. Esa.49. Et ad fontes aquarū portabit eos. Significat etiam eructare siue loqui aut ebulire vel scaturire. Ps. 18. Dies diei eructat verbum. Ps.118. Eructabunt labia mea hymnū. Ps.58. Ecce loquuntur in ore suo. Ps.77. Loquar propositiones ab initio. Eccls.10. Musce morientes perdūt suauitatē vnguēti. Pro quo hebrei legunt. Musce mortis fetere & ebulire siue scaturire faciunt oleū pigmentarii. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Et secūdū aliquos hebreos ide deriuatur אַבַעְבֻעוֹת Abaabuoth. i. vesice seu ampule. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & vesice turgentes.

נָבַע
Redūdare.
מַבּוּעַ
Fons.
Eructare. Loquī.
Ebulire.
אַבַעְבֻעוֹת
Uesice.

נְבַרְשְׁתָּא Nebrastha. in lingua chaldaica significat candelabrum. Dañ.5. Manus hominis scribentis contra candelabrum.

נְבַרְשְׁתָּא
cādelabrū.

נֶגֶב Négeb. meridies. auster. Geñ.12. Et vltra progrediēs ad meridiē. & in eodem.15. Reuersusq̄ est per iter quo venerat a meridie. & in eodem.28. Et dilataberis ad orientem & occidentem & septentrionem & meridiem. Ios.17. Efrain sit ab austro. 1. Reg.27. Contra meridiem iude & cōtra meridiē ierameel & cōtra meridiem ceni. Esa.30. Onus iumentorum austri.

נֶגֶב
Meridies
Auster.

נָגַד Nagad. nunciare. annūciare. narrare. indicare. referre. explanare. & cōiter scribitur sine nun. Geñ.5. Quis eñ indicauit tibi q̄ nudus esses. & in eo.9. Nunciauit fratrib⁹ suis. & in eodem.24. Cucurrit puella & nūciauit in domo matris sue. & in eodem.49. Vt annunciem vobis que ventura sunt. Exo.19. Et annunciabis filiis israel. Deut.71. Et hoc tibi nunciatū fuerit. & in eo.26. Profiteor hodie corā dño. i. annūcio hodie corā dño. Ruth.2. Nunciata sunt mihi oīa que feceris socrui tue. & in eodē. Indicauitq̄ ei apud quem esset operata. Iob.1. Et euasi ego solus vt nūciarē tibi Ester.2. Necdū proderat Ester patriā & populū suū. Pro q̄ hebrei legūt. Necdū idicauerat Ester populū suū & natiui tatem suam. Iob.26. Quē docere voluisti. Pro quo hebrei legūt. Cui annunciasti seu indicasti sermones. Eccls.10. Et qui habent pennas annūciabūt sniam. Hiere.20. Persequimini & persequamur eum. Pro quo hebrei legunt. Annunciate & denunciemus eum. idest dicamus cōtra eum falsum testimonium. & in eodem.36. Nunciare debemus regi oēs sermones istos. & in eodem. Indica nobis quomodo scripsisti. & in lingua chaldaica significat trahere siue abstrahere seu prolongare. Dañ.3. Fluuius igneus egrediebatur a facie eius. Pro quo hebrei legunt. Fluuius igneus attrahebatur a facie eius. & in translatione chaldaica cōmuniter ponitur pro hoc verbo מָשַׁךְ Masaach. de quo supra dictum est in littera mem. Item נֶגֶד Néged. idest coram. ante. in conspectu. contra. e regione. ex aduerso. Geñ.31. Necetur corā fratribus nostris. & in eodem. Pone hic coram fratribus meis. 1. Reg.19. Nunc corā dño est xp̄us eius. Ps.50. Et peccatum meum contra me est semper. Ps.108. Fiant cōtra dominū semper. Prouer.21. Non est cōsilium contra dominū. Esa. 40. Omnes gentes quasi non sint: sic sunt coram eo. Et recipit caph in principio & dicitur כְּנֶגֶד Chenéged. Geñ. 2. Faciamus ei adiutorium simile sibi. Pro quo hebrei legunt Faciamus ei adiutorium quasi coram eo siue quasi ante eū. quod sic exponūt hebrei. quod stet corā eo vel quod sit sēp in conspectu eius ad obsequendū ei. Scribitur etiā cū lamed in principio & dicitur לְנֶגֶד Lenéged. Nu.22. Quia puersa est via tua: mihiq̄ cōtraria. idest cōtra me. Ps.5. Neq̄ permanebunt iniusti ante oculos tuos. Ps.13. Non est timor dei ante oculos eius. Ps.25. Quoniam misericordia tua ante oculos meos est. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנֶּגֶד Minéged. Geñ.21. Seditq̄ e regiōe procul. 2. Reg. 18. Et tu stares ex aduerso. Ps.37. Aduersum me appropinquauerunt & steterunt. Prouer.14. Vade cōtra virum stultum. & aliquando scribitur cum he in fine & dicitur נֶגְדָּה Negda. Ps.115. In conspectu omnis populi eius. Item נָגִיד Nagid. idest dux seu princeps. 1. Reg.9. Et vnges eum ducem super populum meum israel. & in eodem.10. Ecce vnxit te dominus super hereditatem suam in principem. 2. Paralip.32. Qui percussit omnem virum robustum & bellatorem & principem. Prouer.28. Dux indigens prudētia multos opprimet. Esa.58. Ducem & preceptorem gentibus. Et in plurali נְגִידִים Negidim. & ponitur pro rebus magnis & preciosissimis. Prouer.8. Quoniam de rebus magnis locuta sum.

נָגַד
Indicare. Nunciare.
Annūciaf
Egredi.
Attrahere.
נֶגֶד
Coram.
Contra.
נֶגֶד
לְנֶגֶד
Contra. Ante.
מִנֶּגֶד
E regione. ex aduerso
Aduersus. Contra.
נֶגְדָּה
in cōspectu
נָגִיד
Dux. Princeps
נְגִידִים
res magne

נָגַהּ Naga. splendere. fulgere. illuminare. Iob.18. Neq̄ splēdebit flāma ignis eius. & in eo.22. & in viis tuis splēdebit lumē. Ps.17. Dñs de⁹ me⁹ illumiāt tenebras meas. Esa. 13. Et luna nō splendebit in lumine suo. & inde נֹגַהּ Nóga idest splendor. Ezech.1. Et splēdor in circuitu ei⁹. Abach. 3. Splendor eius vt lux erit. & in lingua chaldaica scribitur cum aleph in fine & dicitur נְגַהּא Nigha. Et ponitur pro aurora. Dañ.6. Tunc rex primo diluculo cōsurgens. Pro quo he. le. Tunc rex diluculo surrexit in aurora. & in pl̄i נְגֹהוֹת Negohoth. Esa.59. Splendorē & in tenebris ambulamus. Pro quo hebrei legunt. In splēdoribꝰ quasi in tenebris ambulamus.

נָגַהּ
Splendere
Illuminare
נֹגַהּ
Splendor
נְגַהּא
נְגֹהוֹת
splēdores.

נָגַח Nagach. cornu percutere. siue cornu petere. cornu impellere seu ventilare. Exo.21. Si bos cornu percusserit. & in eodem. Si bos cornupeta fuerit. Deut.33. In ipsis ventilabit gentes. Ps.43. In te inimicos nostros ventilabimus cornu. Ezech.34. In cornibus vestris ventilabatis omnia infirma. Dañ.8. Vidi arietem cornibus ventilantem. Ponitur etiam pro preliari vel pugnare. vt in eodem.7. Pugnabant in mari magno. & in eodem.11. Et in tempore prefinito preliabitur aduersus eum rex Austri.

נָגַח
Cornu percutere.
Ventilare.
Pugnare
Preliari.

נָגַל Nagal mutato nun in mem. vt dicatur מָגַל Magal. q̄si מָנְגַל Mangal. significat falcem. vt Ioel.3. Mittite falcē De quo vide supra in dictione מָגַל Magal.

נָגַל
מָגַל
Falx.

נָגַן Nagan. psallere. canere. 1. Reg.16. Querant hominem scientem psallere in cithara: vt q̄n arripuerit te spiritus

dei malus psallat manu sua.Et in eodē.Et percutiebat manu sua.Pro quo hebrei legūt. Et psallebat manu sua. 4.Regum.5.Cumq; caneret psaltes.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum . ideſt cumpsalleret psallens vel psaltes.Ps.67.Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. Esa.38.Et psalmos nostros cantabimus.vbi ponitur etiam verbum & nomen ab eo deriuatum.ideſt psalmos nostros psallemus.Et inde נְגִינָה Negina.ideſt psalterium aut organum seu aliud instrumentum musicum.vt in titulo.Ps.60. Vbi dicitur in finem in hymnis psalmus dauid. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit .Victori super organum psalmus dauid.& in plurali נְגִינוֹת Neginoth.vt in titulo.Ps.4. Vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid.pro quo beatus hieronymus transtulit Victori in psalmis.

Lanere.

נְגִינָה

Organum.
נְגִינוֹת
Carmina.
Psalmi.

נָגַע Nagaa.tangere.attingere.impellere.pertingere . peruenire.percutere.seu flagellare.Geñ.3.Ne comedere=mus & ne tangeremus illud.Et in eodem.20.Et non dimisi te vt tangeres eam . & in eodem . Qui tetigerit hominis huius vxorem.Et in eodem.Sicut & nos nihil tuorum attigimus.Exo.4 . Tetigitq; pedes eius . Et in eodem.12. Et aspergite ex eo superliminare.Pro quo hebrei legunt. Et facite tangere superliminare ac duos postes de sanguie. Et in eodem.19.Ne tangatis fines eius . Et in eodem.Manus non tanget eum.Leuit.5.Sin autem non potuerit offerre pecus.Pro quo hebrei legunt.Sin autem non attigerit manus eius sufficientiam pecudis: & est sensus sicut in littera nostra.Ruth.2.Vt nemo molestus sit tibi.p quo hebrei legunt.Vt nemo tangat te.1.Reg.10 . Exercitus quorum tetigerat deus corda.Iob.5.non tanget te malum. Et in eo.6.Que prius nolebat tangere anima mea . p̄s . 103. Qui tangit mōtes & fumigant.Esa.6.Et tetigit os meum. Significat etiam pertingere.seu peruenire.1 . Paralip.28. Ita vt vsq; ad celum pertingeret vestra crudelitas.Canti.2 Tempus putationis aduenit.Esa.16.Vsq; ad iazer peruenerunt.Item significat flagellare seu plagare vel percutere. Gen.12.flagellauit autem dominus pharaōem plagis magnis.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum:ac si diceret plagauit plagis magnis.Ios.8.Iosue vero & omnis israel cesserunt loco simulantes metum & fugientes . Pro quo hebrei legunt.Et percussi sunt iosue & omnis israel ante eos & fugerunt . ideſt ac si essent percussi fugerunt . 2 . Paralipo.27.Eo quod illico sensisset plagam domini.pro quo hebrei legunt.Eo quod plagasset seu percussisset eum dominus.Ps.72.Et cum hominibus non flagellabuntur. Et in eodem . Et fui flagellatus tota die.Esa.53 . Et nos putauimus eum quasi leprosum.pro quo hebrei legunt . Et nos putauimus eum plagatum.ideſt plagis percussum seu flagellatum.Et inde נֶגַע négaa.ideſt plaga . seu percussio. Exo.11.Adhuc vna plaga tangam pharaonem . Leuit . 13. Plaga lepre si fuerit in homīe.p̄s.37.aduersum me appropinquauerunt & steterūt.pro quo hebrei legūt ex aduerso plage mee steterunt.vnde beatus Hiero.in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit quasi contra lepram meā steterunt.Et in plurali נְגָעִים Negaim.Geñ.12 . Flagellauit autem dominus pharaonem plagis maximis.

Tangere .

Attingere

Pertigere.
aduenire .
Peruenire
Flagellare

Plagare.
Percutere.

נֶגַע
plaga .

Lepra.
נְגָעִים
plage.

נָגַף Nagaph.Percutere.ledere.vulnerare.impellere .impigere.Exo.12.percutiens egyptios.Et in eodem.Ingredi domos vestras & ledere.ideſt percutere.Et in eodem.21 Et percusserit quis mulierem pregnantem . Et in eodem. Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit.Deut.28 . Tradatte dominus corruentem ante inimicos tuos . pro quo hebrei legunt.Dette dominus percussum ante inimicos tuos.Iudi.20.putauerunt enim solito eos more cedere. i.percutere.pro quo hebrei legunt.Et dixerunt filii Beniamin percussi sunt ante nos.Et in eodem.Filii autem beniamin cum se inferiores esse vidissent.pro quo hebrei legunt. Et viderunt filii beniamin quoniam percussi essent.1. Regū. 26.Quia nisi dominus percusserit eum.2.Reg. 10.Et quoniam corruissent coram israel.ideſt percusi essent . Et in eodem.12.percussitq; dominus paruulum.3.Reg.8.Si fugerit populus tuus israel inimicos suos.pro quo hebrei legūt Si percussus fuerit populus tuus israel ante inimicos suos. 2.Paralip.13.perterruit dominus hieroboam & omnem israel.pro quo hebrei legunt.Et percussit deus Ieroboam & omnem israel.Et in eodem.17.Exterruitq; dominus ethiopes.ideſt percussit.Esa.19.Et percutiet dominus egyptū plaga :& sanabit eam.ponitur etiam pro impingere seu offendere.p̄s. 90.ne forte offendas ad lapidem pedem tuum Prouer.3.Et pes tuus non impinget.Hiere.13.Antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos. & inde נֶגֶף négeph.ideſt percussio seu plaga.Exo.30. Et non erit plaga in eis : cum fuerint recensiti.Nume. 16. Et plaga desecuit.Et in eodem.quam iam vastabat incendium .pro quo hebrei legūt. Et ecce in ceperat plaga in populo.Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & cum he in fine & dicitur מַגֵּפָה magepha.ideſt plaga seu mortalitas. vt in eodem.Et plaga cessauit.Et in eodem.postquam quieuit interitus.ideſt postquam quieuit plaga.Et in eodem.25.que percussa est in die plage.Et in eodem.26.postquam noxiorum sanguis effusus est.pro quo hebrei legunt . Et factum est post plagam.Et in plurali מַגֵּפוֹת magephoth . Exo . 9. Mittam omnes plagas meas in cor tuum.

Tangere .

Pertigere.
aduenire .
Peruenire
Flagellare

Plagare.
Percutere.

Percutere.
Ledere.

Vulnerare

מַגֵּפָה
plaga.

מַגֵּפוֹת
plage.

נָגַר nagar.defluere.decurrere.detrahere.2.Reg.14. Quasi aque dilabimur super terram.pro quo hebrei legūt. Et quasi aque que defluunt seu decurrunt super terram.p̄s 74.Et inclinauit ex hoc in hoc.pro quo hebrei legunt. & decurrere seu defluere fecit ex eo.vnde beatus hieronym? in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Et propinauit ex eo.Threñ.3.Oculus meus afflictus est.pro quo hebrei legunt.Oculus meus defluxit. ideſt effudit lachrimas Mich.1.Sicut aque que decurrunt in preceps . significat ēt detrahere.vel tradere.Iob.20. Detrahentur in die furoris domini.p̄s.62.Tradentur in manus gladii.Prouer.21.Rapina impiorū detrahet eos.Hiere.18.Et deduc eos in manu gladii.ideſt trade seu detrahe eos i manu gladii.Ezech. 35.Et concluseris filios israel in manu gladii . Mich. 1. Et detraham in vallem lapides eius.Ponitur etiam pro extendere.p̄s.76.manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.manus mea nocte extenditur.

Defluere .

Decurrere

Detrahere.
Tradere .
Deducere.
Cōcludere

Extendere

נָגַשׁ nagas.accedere.appropinquare . Geñ.19 . Recede illuc.pro quo hebrei legunt. Accede illuc.Et in eodem 27.Accede huc vt tangam te.Et in eodem . Accessit ille ad patrem.Et in eodem.Accede ad me & da mihi osculum . Et in eodem.33.Donec appropinquaret frater eius. Et in eodem.Et appropinquantes ancille & filii earum incurua ti sunt:accessit quoq; lia cum pueris suis.Et in eodem.44 Accedens autem propius iudas.Et in eodem.45. Accedite inquit ad me & cum accessissent.Exo.24.Soluseq; moyses accedet ad dominum & illi non appropinquabunt . Et in eodem.34.Timuerunt prope accedere.Et in eodem.venerunt ad eum etiam omnes filii israel.pro quo hebrei legunt. Accesserunt ad eum.Deut.25.Accedet mulier ad eū. Ruth.2.veni huc & comede panem.id est accede huc.2.Regum.1.Accede irrue in eum.Esa.29.Eo quod appropin=

Accedere.

Appropinquare.

quauit populus iſte. Et in eo. 45. Accedite ſimul/qui ſalua
ti eſtis de gentibus. Et in eo. 49. Fac ſpaciū mihi vt habi=
tem. Pro quo hebrei legunt. Accede mihi vt habitem. ideſt
accede illuc vt facias mihi ſpacium. Et in eo. 65. Non app=
pinques mihi. Amos. 9. Qui dicunt non appropinquabit
Et inde verbū tertie coniugationis. ideſt appropiquare fa=
Afferre. Offerre. cere. applicare. ſiue afferre vel offerre. Geñ. 27. Affer mihi
inquit cibos. Et in eo. Quos cum oblatos comediſſet. Pro
Applicare Adducere. quo hebrei legunt. Et obtulit ei & comedit. Exo. 20. Offe=
rat eum dominus diis: & applicabitur ad oſtium. 1. Reg. 15
Adducite ad me Agag regem. ideſt afferte ſiue applicate
ad me. 2. Reg. 3. Et pedes tui non ſunt compedibus aggra=
uati. ideſt non fuerunt applicati compedibus.

נָגַשׂ Repetere. Exigere. Affligere. Corruere. Nagas. cum puncto cebolet in littera ſin. exigere. re=
petere. affligere. anguſtiare. Deut. 25. Repetere nō po
teris quia annus remiſſionis eſt. Et in eodem. A peregrino
& aduena exiges. 4. Reg. 23. Et vnūquēq; iuxta vires ſuas
exegit tam argentū quam aurū. Eſa. 58. Et oēs debitores
vros repetitis. Ponitur ēt pro affligere. 1. Reg. 15. Afflictus
enim erat populus. Item ponitur p corruere. Eſa. 3. Et cor
ruet populus vir ad virum. ſed ēt in predicto loco hebrei le
gunt. Et exiget populus ſiue anguſtiabit vel affliget. Poni
tur etiam pro offerre. ſicut ſupra נָגַשׁ Nagas cū puncto ſe=
Offerre. bolet vt. Eſa. 53. Oblatus eſt quia ipſe voluit. & inde נוֹגֵשׂ no
נוֹגֵשׂ Exactor. ges. ideſt exactor. Exo. 5. Precepit ergo in die illa prefectis
operum & exactoribus populi. & in eo. Igitur egreſſi pre=
fecti operū & exactores ad populū dixerūt. Eſa. 14. & ſubii
ciēt exactores ſuos. Et in eo. Quomodo ceſſauit exactor.

נֵד Acervus. moles. נֵד Ned. acceruus. moles. Exo. 15. Stetit vnda fluens. p quo
hebrei legunt. Steterunt quaſi aceruus ſeu quaſi moles
fluēta ſeu fluentes. ſ. aque. Ioſ. 3. In vna mole conſiſtent. Et
in eo. Et ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebant. proquo
he. le. Steterunt in aceruo vno ſiue in vna mole.

נָדַד Fugere. Recedere. Mouere. ammouef. Migrare. Recedere. Reſilire נָדוֹד Nadad. mouere. cōmouere. ammouere. recedere. fuge
re. Geñ. 31. Fugiebatq; ſomnus ab oculis meis. i. āmo=
tus eſt vel receſſit. Eſter. 6. Noctem illam rex duxit inſom=
nem. p quo he. le. In nocte illa ammotus eſt vel receſſit ſō=
nus regis. Iob. 15. Cum ſe mouerit ad querendum panem
Et in eo. 20. Et tranſiet ſicut viſio nocturna. ideſt mouebi=
tur vel recedet ſicut viſio nocturna. Et in eo. 18. Et de orbe
tranſferet eū. Pro q̄ he. le. Et de orbe āmouebit eū. Et ī eo.
42. Et mouerūt ſuper eū caput. p̄s. 30. Qui videbant me
foras fugerunt a me. p̄s. 67. Rex virtutum dilecti dilecti.
Pro quo he. le. Reges exercituū mouebūtur. Poteſt etiā de=
riuari a dictione דוֹד Dod. que ſignificat dilectū. vnde bea=
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Reges
exercituū federabuntur. Eſa. 10. & nō fuit qui moueret pē=
nā. Et ī eo. Migrauit madmena. i. mota eſt vel receſſit mad
mena. Hiere. 50. Recedite de medio babylonis. Oſee. 7. ve
eis qui receſſerunt a me. Naum. 3. Reſiliet a te. Et in eo. Sol
ortus eſt & aduolauerunt. i. receſſerunt. Et inde נְדוּד nedud
i. motus ſeu commotio. p̄s. 54. Ecce elongaui fugiens. p
Motus נְדוּדִים Dolores. מַדַּת Motus. quo he. le. Ecce elongabo motum. ideſt longe mouebor.
& in plu. נְדוּדִים Nedudim. pro quo beatus hieronymus
tranſtulit dolores. Iob. 7. Et replebor doloribus vſq; ad te
nebras. & inde מִדָּה Midath. quaſi מַנְדַּת Mindath. i. motus
Motus. ſeu cōmotio. Iob. 7. Et rurſum expectabo veſperam. Pro
quo he. le. Et motus ſeu cōmotio veſpere. Vide etiā de hoc
infra in dictione נוּד Nud. & inde נִדָּה Nida. i. menſtruata.
נִדָּה Mēſtruata Mēſtruus ſeu mēſtruū aut immūda. eo quod ꝓpter ſui īmūdiciā erat
āmota vel ſeparata a viro & a templo. Leuit. 12. Iuxta dies
ſeparatiōis mēſtruate. & in eo. iuxta ritū fluxus menſtrui.
Et in eo. 15. Et que mēſtruis temporibus ſeparatur. Threñ.

1. facta eſt ieruſalem quaſi polluta menſtruis. Ezech. 18. Ad
mulierem menſtruatā nō acceſſerit. Ponitur ēt pro inmun
da vel inmūdicia. 2. Paralip. 29. Et auferte omnē inmūdi= Inmūdicia Immūda.
ciā de ſanctuario. Eſdre. 9. Terra inmūda eſt iuxta inmūdi=
ciā populorum ceterarū terrarū. Ezech. 7. Et aurum eorū
in ſterquiliniū erit. i. in immūdiciā erit. Ponitur ēt p aqua
qua immundi aſpergebantur. Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit aſperſionē vel expiationē aut luſtrationē. Nu. 19
vt ſit multitudini filiorum iſrael in cuſtodiā & in aquā aſp= aſperſio.
ſionis. Et in eo. Qui aqua aſperſionis nō eſt aſperſus. Et in
eo. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Et in eo. Omnis
qui tetigerit aquas expiationis. Luſtratio. Expiatio.

נָדַב Nadab. voluntarie ſeu ſponte offerre. vltroneū offer= Ultroneꝰ offere.
re. ſeu liberalē eſſe. indulgere. ſponte promittere ſeu
polliceri. Exo. 25. Ab omni homine qui offert vltroneus ac
cipietis eas. Et in eo. 35. obtulerūt mēte promptiſſima at= Mente deuota oblati
q; deuota. Et in eo. Mente deuota obtulerūt. Iudi. 5. Qui Sponte offerre.
ſponte obtuliſtis de iſrael animas veſtras. 1. Paralip. 29. Et Polliceri. Sponte p mittere.
ſi quis ſponte offert. & in eo. Polliciti ſunt itaq; principes.
Et in eo. & letatus eſt populus cū vota ſponte promitterent
Et i eo. In ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec
. i. ſponte obtuli. & inde נְדָבָה Nedaba. i. ſpōtaneū vel illud נְדָבָה Volūtaria
quod volūtarie datur vel offertur. Exo. 35. Voluntaria dño
dedicauerūt. Et in eo. 36. Mane vota populus offerebat. i.
vota voluntaria offerebat. Ezech. 46. Cum aūt fecerit pri=
ceps ſpontaneū. & in plu. נְדָבוֹת Nedaboth. p̄s. 67. Pluuiā Spōtanei נְדָבוֹת
volūtariā ſegregabis deus. Quod in hebreo legitur plura= Volūtarie
liter. Ps. 109. Tecū principiū in die virtutis tue. Pro quo bea Spōtanei.
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Populi
tui ſpontanei in die fortitudinis tue. Poteſt ēt legi ſic. Popu
li tui principatus ſiue tecum principatus in die virtutis tue
vt infra dicetur. Ps. 118. Volūtaria oris mei beneplacita fac Volūtaria נָדִיב
dñe. & inde נָדִיב Nadib. i. voluntarius. vltroneus. liberalis volūtarius
Exo. 35. Omnis voluntarius & prono animo offerat. Poni
tur etiā pro principe vel duce. eo qd debet eſſe liberalis &
vltroneus. Eſa. 32. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt
princeps. Et in eo. Princeps vero ea que digna ſunt principi Princeps Duces. נְדִיבוֹת
cogitabit & ipſe ſuper duces ſtabit. vbi pro ducibus pōitur נְדִיבוֹת Nediboth. i. ea que digna ſunt duci vel principi. & i נְדִיבִים
plu. maſculino. נְדִיבִים Nedibim. Ps. 46. Principes popu= Pricipes
lorū congregati ſunt. p̄s. 112. vt collocet eum dñs cū prici= נְדִיבָה
pibus cū principibus populi ſui. & in ge. fe. נְדִיבָה Nediba. pricipalis
Ps. 50. Et ſpū principali confirma me. & in hebreo eſt ge.
fe. quia ſpūs qui in hebreo dr̄ רוּחַ Ruach aliqñ eſt gñis femi
nini aliqñ maſculini. Ponitur ēt נְדִיבָה Nediba pro deſide נְדִיבָה
rio. Iob. 30. & abſtulit quaſi ventus deſideriū meū. & dicūt Deſiderū
aliqui hebrei q̄ in predicto loco accipitur pro anima que ē
pars principalior in homine.

נָדָה Nada. abiicere. āmouere. ſeparare. Eſa. 66. Dixerūt fra= abiicere. Separare
tres veſtri odientes vos & abiicentes. Amos. 6. qui ſe= נָדָה
parati eſtis in die malo. Item נָדָה Néde. i. merces. ſ. meretri= Merces.
cis. Ezech. 6. Omnibus meretricibus dātur mercedes. ſcri= נֵדֶן
bitur ēt cū alio nū in fine & dr̄ נֵדֶן néden. De quo vide infra
in ſuo loco. Item נִדָּה nida. ideſt menſtruata ſeu immunda.
De quo vide ſupra in dictione נָדַד nadad.

נִדְבַךְ Ordo. נִדָּה Errare. abſtrahere. aberrare. nídbach in lingua chaldaica ſignat ordinē. Eſd. 6. or
dies de lapidib? ipolitis tres: & ordo de lignis nouis.
נָדַח Nadach. aberrare. abiicere. eiicere. repellere. expelle=
re. impellere. Deut. 15. Vt errare te faceret de via. Et
in eodē. Quia voluit te abſtrahere a dño deo tuo. pro quo
hebrei legunt. Quia voluit te facere aberrare a domio deo
tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis ſue. ideſt
aberrare fecerunt. Et in eodem. 19. Et ſecuris fugerit manū

Pro quo hebrei legunt. Et aberrauerit siue impulsa fuerit manus eius securi. & in eo. 22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem. Et in eodem. 30. si ad cardines celi fueris dissipatus. ideſt fueris expulsus siue eiectus. 2. Regū 14. Ne penitus pereat qui abiectus est. Et in eo. & nō reuocat eiectum suum. Et in eo. 15. Et impellat super nos ruinā Iob. 6. Necessarii quoq; mei recesserunt a me. pro quo hebrei legunt. Et prudētia seu sapientia recessit a me. De quo vide supra in dictione יְשָׁה Iasa. Ps. 147. Dispersiones israel cōgregabit. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Eiectos israel congregabit. Esa. 8. Et caligo persequens. i. implens siue eiiciens. Et in eo. 11. Et congregabit profugos israel. pro quo hebrei legunt. & congregabit eiectos siue expulsos israel. Et in eodem. 15. & erit quasi damula fugiens. i. aberrans siue eiecta Hiere. 27. Vt eiiciam vos & pereatis. Threñ. 2. viderūt aūt tibi assumptiones falsas & eiectiones. vide etiam de hoc supra in dictione דָּחָה Dacha.

Errare
Expellere.
Eiicere.

נֵדֶן Néden. vagina. 1. Paralip. 21. Et conuertit gladiū suum in vaginam. Dañ. 7. Ego daniel territus sum in his. p quo hebrei legunt. Ego daniel in medio vagine. i. constrictus & afflictus ac si essē in medio vagine. Et aliqui hebrei dicunt q; inde deriuatur verbum יָדוּן Iadon. pro quo beatus hieronymus transtulit permanebit. Geñ. 6. Non permanebit spiritus meus in homine. Pro quo ipsi legūt. Non vaginabitur spiritus meus in homine. i. non permanebit sicut gladius in vagina. De quo vide supra in dictiōe דִּין dun

Vagina

יָדוּן
Permāet

Item נֵדֶן Néden. i. donū meretricis. Ezech. 16. Tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis.

נֵדֶן
Mercedes.

נָדַף Nadaph. impellere. repellere. proiicere. Iob. 15. Cōtra folium quod vento rapitur. i. quod vēto impellitur vel proiicitur. & in eodem. 52. Deus proiecit eum: non homo Ps. 1. Sed tanquā puluis quē proiicit ventus. Ps. 67. Sicut deficit fumus deficiant. Pro quo hebrei legunt. sicut impellitur fumus impelles. scilicet eos. Esa. 41. sicut stipulam vēto raptam. ideſt impulsam vel propulsatam.

נָדַר Nadar. vouere. polliceri. Geñ. 28. Vouit etiā iacob votū dicēs. Nu. 30. Si qs virorū votū dño vouerit. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo. Et in eo. Si nolueris polliceri absq; peccato eris. 2. Reg. 15. Vouens enī vouit seruus tuus. Ione. 1. & vouerunt vota. & inde נֶדֶר Néder. i. votum Et in plu. נְדָרִים Nedarim. i. vota. vt in locis predictis.

נָדַר
Vouere
Polliceri

נֶדֶר
Votum

נְדָרִים

נָהָה Naha. Lamentari. plangere. canere. f. carmē lugubre. languere. Ezech. 32. Cane carmen lugubre super multitudinem egypti. Mich. 2. Et cantabitur canticū cū suauitate dicentiū: depopulatione vastati sumus. pro quo he. le. Et lamentabitur lamentū lamentabile seu lugubre dicentium: depopulatione vastati sumus. Et est idem sensus cū littera nostra. nam cum dicitur cantabitur canticum intelligitur lugubre: sicut supra Ezech. 32. Significat etiam languere. Dañ. 8. Et ego daniel lāgui. De quo vide supra in dictione הָיָה Haia. Ponitur etiam pro requiescere. 1. Reg. 7. & requieuit omnis domus israel post dominum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et planxerunt seu ingemuerunt omnis domus israel post dominum. ideſt cum plāctu & gemitu dominum quesierunt. Sed si scribatur cum littera cheth que est quasi eiusdem figure sicut he. tunc significat requiescere. sicut est in littera nostra. & inde נְהִי Nehi. i. lamentum seu lamentatio aut planctus. Hiere. 9. Super montes assumam fletum ac lamentum. Et in eodem. Quia vox lamentationis audita est de sion. Et in eo. Docete filias vestras lamentum. Et in eodem. 30. vox in excelso audita ē lamentationis. Ezech. 27. Et assument super te carmen lugubre & plangent. Amos. 5. Eos qui sciunt plangere. pro quo hebrei legunt. Eos qui sciunt planctum seu lamentū. Scribitur etiam sine iod & dicitur נֹהָה Nóha. Ezech. 7. Et non erit requies in eis. Pro quo hebrei legunt. Et non erit lamentatio in eis. ideſt nullus remanebit ex eis qui lamentetur alios. q; si scribatur cum littera cheth vt dicatur נֹחַ nóach. tunc significat requiem sicut est in littera nostra.

Languere
Lamentari
Cantare
Carmē lugubre.

Requies.
Lamētatio

נָהַג Nahag. Minare. ducere. adducere. cōsuescere. assuefacere. Geñ. 31. Tulitq; omnem substātiam suam & greges Pro quo hebrei legunt. Et minauit omnem gregem suum & substantiam suam. Et in eodem. 31. Vt clam me abigeres filias meas. Pro quo hebrei legunt. Et furatus est cor meū & minasti seu duxisti filias meas. Exo. 5. Cumq; minasset gregem. Et in eodem. 10. Et dominus induxit ventū vrentem tota die illa. 1. Reg. 30. Tulit vniuersos greges & armēta & minauit āte faciem suam. 2. Reg. 6. Oza autem & Aio minabant plaustrum. 4. Reg. 4. Mina & propera. Et in eodem. 9. Preceps enim graditur. Pro quo hebrei legūt. stulte enim minat. f. exercitū vel scipsum. Ps. 79. Qui deducis velut ouē Ioseph. Esa. 60. Et reges eorū adducātur. Threñ. 3. Me minauit & adduxit. Naum. 2. Et ancille eius minabātur gementes. significat etiam assuefacere. Eccls. 2. Et animum meum transferre ad sapientiam. pro quo hebrei legunt. Et cor meum assuefacerem in sapientia. & inde מִנְהָג Minhag. i. consuetudo. Pro quo beatus hieronymus transtulit incessum. 4. Reg. 9. Est autem incessus quasi icessus ie hu filii Namsi.

נָהַג
Minare.

Ducere.
Adducere.

Assuefacere
מִנְהָג
Incessus.

נָהַל Nahal. minare. ducere. portare. sustētare. Geñ. 33. Et ego sequar paulatim vestigia ei?. Pro quo hebrei legūt. Et ego minabo paulatim vestigia operis. ideſt vestigia pecoris & paruulorum. Exo. 15. Portasti eum in fortitudine tua. Esa. 49. & ad fontes aquarum potabit eos. debet legi portabit. significat etiam sustentare. Geñ. 47. Sustētauitq; eos illo anno. Esaie. 51. Non est qui sustentet eam. & inde נַהֲלִים Nahalolim. Pro quo beatus hieronymus transtulit foramina. Esa. 7. Et in omnibus frucetis & in vniuersis foraminibus. Hebrei vero dicūt q; significat quoddam genus arboris humilis.

נָהַל
Minare.
Portare.
Sustētare.

נַהֲלִים
Foramina

נָהַם Naham. fremere. frendere. gemere. rugire. Prouer. 5. Et gemas in nouissimis tuis. Et in eodem. 19. Sicut fremitus leonis ira regis. ideſt fremit sicut leo. Esa. 5. & frēdet & tenebit predam. Et in eodem. Et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris. Pro quo hebrei legunt. & fremet super eum in die illa sicut fremitus maris. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. f. נַהֲמָה Nahama. ideſt fremitus siue gemitus. ps. 35. rugiebā a gemitu cordis mei.

נָהַם
Gemere.
Fremere.
Frendere.

נַהֲמָה
Gemitus.

נָהַק Nahac. rugire. clamare. vociferari. Iob. 6. Nūquid rugiet onager cum habuerit herbam. Et in eo. 30. Qui inter huiusce modi letabantur. pro quo hebrei legunt. Inter arbusta clamabant seu rugiebant.

נָהַק
Rugire

נָהַר Nahar. fluere. confluere. affluere. illumināre. illustrare Esa. 1. & fluent ad eum omnes gentes. Et in eodē. 60. Tunc videbis & affluues. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et illumināberis. Hiere. 31. Et confluent ad bona domini. Et in eodem. 51. Et non confluent ad eum vltra gentes. & inde. נָהָר náhar. ideſt fluuius seu flumen. Geñ. 2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Iob. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. ps. 45. Fluminis impetꝰ letificat ciuitatem dei. Ps. 79. Et vsq; ad flumen propagines eius. & in plurali. נְהָרִים neharim secūdum terminationem masculinorum. Iob. 20. non videat riuulos fluminis torrentis melis & butyri. pro quo hebrei legunt. non videat riuulos fluuios torrentes. Esa. 33. Locus fluuiorum ri

נָהַר
Fluere.
Affluere.
Confluere

נָהָר
Fluuius.
Flumen.

נְהָרִים
Fluuiaa.

Fluuill.

נְהָרוֹת Flumina.

נָהָר Illuminaſ

נְהָרָה Lumen

נְהִירוּ Scientia.

מְנָהֲרוֹת Antra.

נוא cõtradicer

ſubuertes.

Prohibes

תְּנוּאָה Querimonia. Vltio.

תְּנוּאוֹת Querele.

נוב Germiare.

Fructificare.

נִיב Fructus.

תְּנוּבָה Fructus.

נוד Mobilẽ eẽ

Auferre. Mouere

Cõmouere

Tranſmigrare.

ui latiſſimi. Abach. 3. Nunquid in fluminibus fratus es domine. reperitur etiam נְהָרוֹת Neharoth. ſecũdũ terminationem femininorum. ps. 23. Et ſuper flumina preparauit eã. Ps. 88. Et in fluminibus dextera eius. Ps. 136. Super flumina babylonis. Eſa. 19. Et deficient flumina. Item נָהָר nahar ideſt illuminare. ps. 33. Reſpicite ad eum & illuminamini. Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem primam ſignificationem ſequens tranſtulit. Reſpicite ad eum & confluite. & inde נְהָרָה Nehara. ideſt lumẽ. Iob 3. Nec illuſtretur lumine. Dani. 2. & lux cum eo habitat. Et inde נְהִירוּ Nehiru. ideſt ſcientia. Eo q̃ eſt lumen intellectus: vt in eodem. 5. Scientia & ſapientia inuente ſunt in eo. Et inde מְנָהֲרוֹת minharoth. ideſt ſubterranee ſpelunce vel antra. vbi ſunt feneſtre & fiſſure per quas lumen ingreditur. Iudi. 6. fecerũtq̃ ſibi antra & ſpeluncas in montibus.

נוא No. irritum facere. ſubuertere. infringere. ſeu contradicere verbis alicuius. prohibere. & ſcribitur cum iod in medio: loco vau. Eo quod eſt verbum tertie coniugationis. Nu. 30. Si autem ſtatim vt audierit contradixerit pater Et in eodem. Eo quod contradixerit pater. Et in eo. 32. cur ſubuertitis mentes filiorum iſrael. Et aliq̃ſ ſcribitur ſine aleph. vt ps. 140. Oleum autem peccatoris nõ impinguet caput meum. pro quo hebrei legunt. Oleum autem primũ ſeu principale non prohibebit vel non deſeret caput meũ. & inde תְּנוּאָה Thenua. ideſt querela ſeu querimonia. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vltionem. Nu. 14. & ſcietis vltionem meam. & in plurali תְּנוּאוֹת Thenuoth. Iob. 33 Quia querelas in me repetit. & aliqui hebrei dicunt q̃ ſignificat occaſiones. Alii vero dicant q̃ ſignificat deſertiones ſeu diſceſſiones.

נוב Nub. germinare. fructificare. creſcere. ps. 61. Diuitie ſi affluant. ideſt ſi creuerint vel germinauerint. ps. 91. adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Adhuc fructificabunt in ſenectute. Prouer. 10. Os iuſti parturit ſapientiam. ſ. ad modum arboris que germinat fructus ſuos. Zach. 9. Et vinum germinans virgines. & inde נִיב nib ideſt fructus. Eſa. 57. Creans fructum labiorum. Malach. 1 Et quod ſupponitur contemptibile eſt. pro quo hebrei legunt. Et fructus eius contemptibilis eſt. Vnde beatus hieronymus in explanationibus ſuper hoc loco ſic ait. fructꝰ autem altaris ignis eſt: cibuſq̃ ignis hoſtie vel holocauſta. Et inde תְּנוּבָה Thenuba. ideſt fructus. & reperitur tantũ in numero plurali. Threñ. 4. Quoniam iſti extabuerunt cõſũpti a ſterilitate terre. pro quo he. le. A fructibus terre. i. pp defectũ fructuũ terre. & eſt idẽ ſenſus cum littera noſtra.

נוד Nud. mouere. commouere. mobilẽ ſeu vagũ eẽ. auferre. conſolari. Geñ. 4. Habitauit profugus in terra. ideſt habitauit mobilis ſeu inſtabilis in terra. 2. Reg. 23. Preuaricatores autem quaſi ſpine euellentur vniuerſi. ideſt mouebuntur ſiue auferentur. pro quo hebrei legunt. Quaſi ſpina mota vel commota. Eſa. 24. & auferetur quaſi tabernaculum vnius noctis. Hiere. 18. Et mouebit caput ſuũ. Et in eo. 50. Et moti ſunt & abierunt. Et in eodem. Recedite de medio babylonis. Pro quo hebrei legunt. Mouemini de medio babylonis. Oſee. 7. Ephraim in populis ipſe commiſcebatur. pro quo hebrei legunt. mouebatur ſiue commouebatur. Naum. 3. Quis commouebit ſuper te caput. Super hoc loco beatus hieronymus in explanationibus ſic ait. In hebreo non habetur caput. Sed nos appoſuimus vt ſenſus manifeſtior fieret. Ponitur etiam pro tranſmigrare vel tranſuolare. Ps. 10. Tranſmigra in montẽ ſicut paſſer. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Tranſuola in montem vt auis. Prouer. 26. Sicut auis ad alta tranſuolans. pro quo hebrei legunt. ſicut auis ad mouendum. vide etiam de hoc ſupra in dictione נָדַד Nadad. ſignificat etiam conſolari. eo quod ille qui conſolabatur alium mouebat caput ſuum ſignificãs compaſſionem. Iob. 2. Vt pariter venientes viſitarent eũ & conſolarentur. Et in eodem. 45. Et mouerunt ſuper eũ caput. & in hebreo non habetur caput: ſed ſic: et mouerunt ſuper eum. ideſt conſolati ſunt eum. Hiere. 16. Nec conſoleris eos. Et in eodem. 2. Nec lugeatis ſuper eum fletu. pro quo hebrei legunt. Nec conſolemini ſuper eum. Et in eodem. 48. Conſolamini eum omnes qui eſtis in circuitu ei? & inde נוד Nud. ideſt motus ſeu commotio. ps. 55. Vitam meam annunciaui tibi. pro quo hebrei legunt. Motum meum numeraſti. Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Secretiora mea numeraſti. & additur ei littera mem in principio & dicitur מנוד Menod. Ps. 43. Commotionem capitis in populis. Scribitur etiam ſine vau in medio. & dicitur נָד Nad ſiue נֵד Ned. pro quo beatus hieronymus tranſtulit profugum. ideſt inſtabilem. Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Eſa. 17. Ablata eſt meſſis in die hereditatis. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Aceruus ſeu cumulus meſſis in die infirmitatis. Quod etiam poteſt legi ſecundum litteram hebraicam. de quo vide ſupra in dictione נֵד Ned. ſcribitur etiam cum iod in medio loco vau. Iob. 16. Et mouerẽ labia mea quaſi parcens vobis. Pro quo hebrei legunt. Et motum labiorum meorum non prohiberem. Ps. 35. Et manus peccatorum non moueat me. & inde נִידָה Nida. ideſt mota ſeu inſtabilis. vt Threñ. 1. Propterea inſtabilis facta eſt. Item נאד Nod cum aleph in medio loco vau. ideſt vter ſiue lagena. de quo vide ſupra in ſuo loco.

נָוָה Naua. Glorificare. decorare. ſiue decorum vel pulchrum eſſe. Exo. 15. Ipſe eſt deus meus & glorificabo eum. Canti. 1. Pulchre ſunt gene tue ſicut turtures. Et in eodem. 4. Quam pulchre ſunt mãme tue. Abach. 2. Sic erit vir ſuperbus & non decorabitur. & inde נָוֶה Naua. ideſt decora ſiue ſpecioſa. vt Hiere. 6. Specioſe & delicate aſſimilaui filiam ſion. & inde נָוֶה Naue. ideſt habitaculum ſeu tabernaculum. pulchritudo. decus. ſpecies. Exo. 15. Ad habitaculum ſanctum tuum. Iob. 8. Et pacatum reddet habitaculũ iuſtitie tue. Et in eodem. 18. Aſpergatur in tabernaculo eius ſulphur. Eſa. 33. Oculi tui videbunt ieruſalem habitationẽ opulentam. Hiere. 23. Et conuertam eos ad rura ſua. ideſt ad habitacula ſua. Ponitur etiam pro pulchritudine vel decore. Iob. 5. Et maledixi pulchritudini eius ſtatim. ps. 67. Et ſpeciei domus diuidere ſpolia. Eſa. 27. Et ſpecioſa relinquetur & dimittetur quaſi deſertum. Et in eodem. 32. & ſedebit populus meus in pulchritudine pacis. Hiere. 31. Pulchritudo iuſtitie mons ſanctus. Et in eodem. 49. Quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinem robuſtam. Significat etiam caulam paſtorum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit paſcua. 2. Reg. 7. Ego tuli te de paſcuis. Soph. 2. Et erit funiculus maris requies paſtorũ. ideſt caula ſeu paſcua paſtorum. Et in plurali quandoq̃ ſcribitur cum aleph & vau & dicitur נְאוֹת Neoth. Ps. 22. In loco paſcue ibi me collocauit. p q̃ he. le. in habitaculis ſiue in paſcuis herbe. aut in caulis herbe me collocabit. Hiere. 9. Et ſup ſpecioſa deſerti plãctũ. & in eo. 25. Et cõticuerunt arua pacis. vbi põitur p aruis. Iohel. 1. Quia ignis comedit ſpecioſa deſerti. Et in eo. 2. Quia germinauerunt ſpecioſa deſerti.

Tranſuolare. Conſolari. נוד Motus ſecretior. מנוד Cõmotio. נֵד נָד Profugus Ablata Aceruus. Inſtabilis נִידָה נאד Vter נָוָה Glorificat Pulchri eſſe. Decorare נָוֶה Specioſa. נָוֶה habitaculũ Habitatio. Rus. Pulchritudo. Species. Specioſa. נְאוֹת Paſcua. Caula. Paſcua. Specioſa. Arua.

נוח Nolcere. נֹחַ noách.quieſcere.requieſcere.Geñ.8.Requieuitq; arca menſe ſeptimo.Exo.20.Et requieuit die ſeptio.Deut. 5.Vt requieſcat ſeruus & ancilla tua.1.Reg.25.Locuti ſunt ad nabal omnia verba hec ex nomine dauid & ſiluerunt.i. requieuerunt vel ceſſauerunt.ſ.loquí.2.Reg.7.Et opperie mus eum.Pro quo hebrei legũt. Et requieſcemus ſuper eũ .i.caſtrametabimur ſuper eum.Et in eo.21.Et nõ dimiſit a ues lacerare eos per diem.Pro quo hebrei legunt.& non di miſit aues requieſcere ſuper eos per diem.ſ.ne eos lacera= Quieſcere rent.Iob.3.nonne ſilui: nonne quieui. Eſa.10.Requieuit ſyria ſuper ephraim. Et in eo.11.Et requieſcet ſuper eũ ſpi ritus domini.Et in eo.57.Requieſcẽt in cubili ſuo.Abach. 3.Et requieſcam in die tribulationis.Et inde verbum ter tie coniugationis.ideſt requieſcere facere ſiue requiem da Roſez daſ. re aut refrigerare.ſeu reponere.Exo.30.Et requiẽ dabo ti Requieſce re facere. bi.Et in eodem.& requieſcere faciam te.Deut.25.Cũ ergo dñs deus tuus dederit tibi requiem.2.Reg.7.Et dñs dediſ ſet ei requiẽ vndiq;.Ioſ.21.Dataq; eſt ab eo pax in omnes per circuitum nationes.Pro quo hebrei legunt. Requieſce refecit eos dñs per circuitum.Prouer.29.Erudi filium tu refrigerat. um & refrigerabit te.Ezech.5.Et requieſcere faciam indi gnationem meam in eis.Et ĩ eo.16.Et requieſcet indigna tio mea in te.Pro quo hebrei legunt.Et requieſcere faciam indignationem meã in te.ſigfiat etiam reponere. Exo.16. Reponere Quidquid reliquũ fuerit reponite vſq; mane. Et in eo.17 Sín autem paululum remiſiſſet ſuperabat amalech.p quo hebrei legunt.& qñ reponebat manus ſuas ſupabat Ama= lech.Ezech.37.Et dimiſit me in medio campi.i.repoſuit me.& in eo.44.Et reponã benedictionem domui tue.Et נָחַת inde נָחַת Náchath.i.requies.Eccls.4.Melior eſt pugillus Requies. cum requie.Et in eo.9. Verba ſapientum audiuntur in ſi= Silentius. lentio.i.in requie vel in tranquillitate.& inde מָנוֹחַ manó מָנוֹחַ ach.i.requies.Ruth.3.Querã tibi requiem.ps.114.Gõuer Requies. מְנוּחָה tere anima mea in requiẽ tuã.ſcribitur etiam cũ he in fine Requies. & dicitur.מְנוּחָה Menucha.Geñ.49.Vidit requiem q̃ eſſet bona.Iudí.21.Nec erat vlla requies morientiũ. Ps.131.hec requies mea in ſeculum ſeculí.Põitur etiam pro ſepulchro Sepulchrũ qd eſt locus requietiõis. Eſa.11.Et erit ſepulchrũ eius glo= rioſum.Itẽ ponitur p prophetia.Hiere.51. ſaraias aũt erat Prophetia. princeps pphetie.& in plu.מְנוּחוֹת Menuchoth.i. requieti מְנוּחוֹת ones.Eſa.32.Et in requie opulenta.Quod in hebreo legi= Deſectibus tur pluraliter .ſ. in requietionibus opulentis.& inde הַנָּחָה הַנָּחָה Hanacha.i.requies.Eſter.2.Et dedit requiem vniuerſis p= Requies. uinciis.& inde נִיחוֹחַ Nichoach.i.ſuaue vel placens. Geñ.8. נִיחוֹחַ Odoratuſq; eſt dñs odorem ſuauitatis.Leuit.3. In oblatio Suauitas ſuauiſſima nem ſuauiſſimi odoris domini.& in eo.26. Nec recipiam vltra odorem ſuauiſſimi.Nu.28. Holocauſtum ſuauiſſimi נִיחוֹחִין odoris atq; incenſi eſt dñi.& in plurali.נִיחוחִין Nichochin. Incẽſum. Dañ.2.Et hoſtias & incenſum precepit vt ſacrificarent ei. Quod in hebreo legitur in plu.ſ.incenſa.

נוט Mouere. Concutere נוּט Nud.mouere.concutere.ps.98.moeatur terra.& bea tus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit.Concutiatur terra. Vide etiam de hoc ſupra in di ctione מוט Mot.

נְוָלִי Neuali. In lingua chaldaica ſignificat ſterquilinium: Sterquilinius נְוָלִי ſecundum hebreos. Dañ.2.Et domus veſtre publica= buntur.Pro quo hebrei legunt. Et domus veſtre in ſterqui linium ponentur.Et in eo.3.Et domus eius vaſtetur.

נום Dormire. Dormitaſ. נוּם Num.dormire.dormitare.Ps.75. Dormierunt ſom= num ſuum.Ps.120.Neq; dormiet qui cuſtodit te.Et in eodem.Ecce non dormitabit.Naum.3. Dormitauerũt pa= ſtores tui.& inde נוּמָה .Numa.ideſt dormitio ſeu dormita Dormitatio. נוּמָה tio.Prouer.23.Et veſtietur pannis dormitatio.Scribitur ẽt cum thau in principio & dicitur תְּנוּמָה Thenuma. ps.131. Et palpebris meis dormitationem.& in plurali תְּנוּמוֹת the numoth. Iob.33.Et dormient in lectulo.pro quo hebrei le gunt. In dormitationibus in lectulo. Prouer. 24. Paululũ dormitabis.Pro quo hebrei legunt.Paululũ dormitationũ תְּנוּמָה dormitatio תְּנוּמוֹת dormitatiões

נוס Fugere. נוּס Nus.fugere. cõfugere. Geñ.14. Et qui remanſerant fugerunt ad montem. Et in eodem.39.Qui relicto in manu eius pallio fugit. Exo.4. Ita vt fugeret moyſes. Nu. 25.Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo in vrbes ſuas reuerti poterunt.pro quo hebrei legunt. Et non accipietis precium ad fugiendum ad ciuitatem refugii ſui vſq; ad mortẽ pontificis.& beatus hieronymus trãſtu= lit ſenſum. Deut.34. Nec dentes illius moti ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et non fugerat humiditas illius.ideſt humi= dum radicale non receſſerat:ſiue ſpecioſitas eius non mu= tabatur propter ſenectutem. Poteſt etiam legi ſic. Nec efu= gerat.ideſt nec mota fuit maxilla ſeu mandibula illius. Et ponitur ibi maxilla pro dentibus: ſicut eſt in littera noſtra vt dictum eſt ſupra in dictione לֶחִי Lecha. Ioſ.8. Fugiem9 & terga vertemus. Pro quo hebrei legunt. Et fugiemus an te eos. Et in eodem.10. Cumq; fugerẽt filios iſrael.2. Reg. 18. Siue enim fugerimus non magno opere de nobis ad eos pertinebit. Eſa.30. Sed ſuper equos fugiemus ideo fu= gietis. Zach.11. Et fugietis ad vallem montium. Et in eo.ſi cut fugiſtis a facie terremotus. Vide etiam de hoc in dictio ne נָסַס Naſas.& inde verbũ tertie coniugationis.ideſt cõ= fugere facere ſiue fugare. Exo.9. fecit confugere ſeruos ſu= Cõfugere facere. os & iumenta in domos. Iudí. 6. Vt fugeret madian. Pro Fugere. quo hebrei legunt. Vt fugaret a facie Madian.& inde מָנוֹס מָנוֹס Manos.ideſt fuga.effugium.ſiue refugium. Iob.10. Et ef= Effugium. fugium peribit ab eis. Ps.141. Periit fuga a me. Hiere. 16. Fuga. Et refugium meum in die tribulationis. Hiere. 46. Fuge Refugium runt conciti. Pro quo hebrei legunt. fugam fugerũt. Scri= bitur etiam cum he vel thau in fine. Leuit.26. Et ita fugiẽt quaſi gladiũ. Pro quo he.le. Et fugient fugam gladii.

נוע Mouere. נוּעַ Noaa. Mouere.commouere.concutere. Nu.32. Et cir= cũduxit eum per deſertum quadragintaannis. Proquo hebrei legunt. Et moueri vel commoueri fecit eos per de= ſertum quadraginta annis. Iob.16. Mouerem & ego caput meum. Ps.21. Locuti ſunt labiis & mouerunt caput. ps.58 Ipſi diſpergentur ad manducandum. Pro quo hebrei le= gunt. Ipſi mouebuntur ad manducandum. Et beatus hie= ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu= lit. Ipſi vagabuntur ad manducandum. Eſa.7. Et commo Cõmoueri tum eſt cor eius & cor populi eius ſicut mouentur ligna ſil uarum. Et in eodem.19. Et mouebũtur ſimulachra egypti a facie eius. Et in eodem.24. Agitatione agitabitur terra agitare. ſicut ebrius. ideſt commotione commouebitur terra. Dañ. 10. Et erexit me ſuper genua mea. Pro quo hebrei legunt. Et commouit me ſuper genua mea. ideſt commouendo ſi ue agitando erexit. Amos. 4. Et venerunt due & tres ciui tates ad vnam. Pro quo hebrei legunt. Et mouebuntur due tres ciuitates ad vnam. Et in eodem. 9. Et concutiam in oi bus gentibus domum iſrael: ſicut concutitur triticum. Na Cõcutere. um.3. Si concuſſe fuerint cadent in os comedentis. Et in= de נָעַ Naa. ideſt mobilis. Pro quo beatus hieronymus tran נָעַ ſtulit vagus. Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Et Vagus. in eodem. Et ero vagus & profugus in terra. Et inde מְנַעֲנְעִים Menaaneim. ideſt inſtrumenta muſica enea a מְנַעֲנְעִים concutiendo vel mouendo dicta. Pro quo beatus hiero= nymus tranſtulit ſiſtra. 2. Regum. 6. Et ſiſtris & cymbalis. Siſtra. Et inde הֲנָעָ Henaa. Nomen proprium loci ſecundum הֲנָעָ tranſlationem noſtram. 4. Regum. 18. Vbi eſt deus

sepharuaim Ana & Aua. Hebrei tamen in predicto loco legunt sic. vbi est deus sepharuaim: mouit & disperdidit. scilicet rex assyriorum omnes supradictos.

נוף Eleuare. נוף Nuph. leuare. eleuare. mouere. hinc inde agitare. aspergere. Exo. 29. Et sanctificabis eos eleuans coram domino. Et in eodem. Sanctificabisq illud eleuans coram domino. Et in eodem. Et armum quem de ariete separasti. pro quo hebrei legunt. Et armum qui eleuatus est & separatus de ariete. Leuit. 8. Qui postquam leuauerunt ea corā domino. Et in eodem. Tulit ergo pectusculū eleuans illud coram domino. Nu. 6. Susceptaq rursum ab eo eleuauit in conspectu domini. Et in eodem. 8. Cumq leuati fuerint coram domino. Et in eodem. Et offeret Aaron leuitas munꝰ in conspectu domini. pro quo hebrei legūt. Et leuabit Aaron leuitas eleuatione in conspectu domini. Et in eodem. Eleuabitq eos Aaron in conspectu domini. 4. Reg. 5. Et tangeret manu sua locum lepre. pro quo hebrei legunt. Et eleuaret manum suam ad locum. scilicet lepre. Ps. 61. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Pro quo Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Pluuiam voluntariam eleuasti deus. Hebrei tamen legunt. aspersisti deus. significat etiam aspergere. prouer. 7. Aspersi cubile meum myrrha & Aloe. pōitur etiam pro trahere. Quod est hinc & inde mouere. vel eleuare. Esa. 10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur. Et in eodem. Quo modo si eleuetur virga. Et in eodem. 13. Leuate manum. Ponitur etiā pro agitare vel cribrare. Esa. 10. Agitabit manum suam super montem filie sion. Et in eodem. 30. Ad pendas gentes in nihilum. Pro quo hebrei legunt. Ad cribrandas gentes in cribro vanitatis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Potest etiam legi sic. Ad agitandas gentes agitatione vanitatis. Et inde תְּנוּפָה Thenupha. idest eleuatio siue agitatio. Exo. 29. Sanctificabisq pectusculum consecratum. pro quo hebrei legunt. Sanctificabisq pectusculum eleuationis. Leuit. 7. Pectusculum eleuationis & armum separationis. Et in eodem. 10. Pectusculum quoq quod oblatum est. Pro quo hebrei legunt. Pectusculum quoq eleuationis seu agitationis. Esa. 19. A facie commotionis manus domini exercituum. Et in eodem. 30. Et in bellis precipuis expugnabit eos. pro quo hebrei legunt Et in bellis eleuationis seu agitationis vel commotionis expugnabit eos. Item נֹפֶת Nopheth. idest fauus. ps. 18. Et dulciora super mel & fauum. Prouer. 24. Et fauum dulcissimum gutturi meo. Canti. 4. Fauus distillans labia tua. Itē נָפַת Naphath. prouincia. regio. sed translatio nostra posuit pro nomīe proprio. Ios. 17. Tertia ps vrbis nopheth. 3. Reg. 4. benadab cuius omnis nephador.

Eleuare. Aspgere. Trahere. agitare. Cribrare. תְּנוּפָה Eleuatio. agitatio. Cōmotio. נֹפֶת Fauus. נָפַת Nopheth.

נוץ Florere נוץ Nus. florere. Canti. 7. Floruerunt mala punica. Et aliquando scribitur cum iod in medio loco vau. Ps. 131. super ipsum autem efflorebit sanctificatio eius. Scribitur etiā cum aleph ī medio loco vau. Eccls. 12. Et florebit amygdalus. Et inde נִיצָה Nisa. idest flos. Gen. 40. & post flores vuas maturescere. Iob. 15. Et quasi oliua proiiciens florem suū. Ponitur etiam pro germinatione. Esa. 18. Et immatura perfectio germinabit. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur נִיצָן Nisan. Canti. 2. Flores apparuerunt in terra. vbi ponitur נִיצָנִים Nisanim. Et inde נִיצָץ Noses cum duplici sade. idest scintilla. Ezech. 1. Et scintille quasi aspectus eris. & aliquando scribitur cum iod in prima syllaba. vt Esa. 1. Et opus eius quasi scintilla.

Florere Efflorere. נִיצָה Flos Germinat נִיצָן נִיצָנִים Floreo. נִיצָץ Scintilla.

נור Lucerna. נור Nur. lucerna. Et communiter scribitur sine vau & dicitur נֵר Ner. Exo. 27. Vt ardeat lucerna semper. 1. Reg. 3. Et non poterat videre lucernam dei. Iob. 21. Quotiens lucerna impiorum extinguetur. Ps. 17. Quia tu illuminas lucernam meam. ps. 118. Lucerna pedibus meis verbū tuū ps. 131. Paraui lucernam christo meo. Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur נִיר Nir. vt. 3. Reg. 11. Vt remaneat lucerna dauid seruo meo. Et ī plu. נֵרוֹת Neroth. Exo. 25. facies & lucernas septem. Nu. 8. Cum posueris septem lucernas. Et inde מְנוֹרָה Menora idest candelabrum. Exo. 25. facies & candelabrum ductile de auro purissimo. Et in eodē. 40. Candelabrum stabit cum lucernis suis. Item נִיר Nir. idest nouale. Prouer. 13. Multi cibi ī noualibus patrū. Osee. 10. Innouate vobis nouale. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. ac si diceret. Nouiter arate vobis nouale. Item נִיר Nir. in lingua chaldaica significat iugū. & sic transtulit beatus hieronymus. Nu. 21. Vbi dicitur iugum ipsorum disperiit. De quo vide supra in dictione יָרֵחַ Iara. Itē נור Nur siue נוּרָא Nura. in lingua chaldaica significat ignē Dañ. 3. Mittetur in fornacem ignis. Et in eodem. 7. Fluuius igneus rapidus egrediebatur a facie eius.

Lucerna. נֵר Lucerne. נֵרוֹת מְנוֹרָה Candelabrum. נִיר Nouale. נִיר Iugum. נוּר נוּרָא Ignis.

נשׁ Nus. desperare. infirmari. ps. 68. Improperium expectauit cor meum & miseriam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. opprobrio cōtritum est cor meum & desperatus sum. Hebrei tamen legunt. Et infirmatus sum. De quo vide supra in dictione אֲנַשׁ Anas.

נשׁ Desperare Infirmari

נזד Nazad. coquere. scilicet pulmentum. vt Gen. 25. Coxit autem iacob pulmentum. & inde נָזִיד Nazid. idest pulmentū seu coctio. vt in loco predicto &. 4. Regū. 4. Et concidit in ollam pulmēti. Et in eodem. Cum gustasset de coctione. Aggei. 2. Panem aut pulmentum.

נזד Coquere. נָזִיד Pulmēti Coctio.

נזה Naza. aspergere. & scribitur sine nun. Leuit. 4. Tincto digito asperget septies contra velum. Leuit. 6. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa. Et in eo. 8. Cumq sanctificans aspersisset altare septem vicibus. Nu. 8. Aspergantur aqua lustrationis. Et in eodem. 19. Ipse quoq qui aspergit aquas lauabit vestimenta sua. Esa. 55. Iste aspget gentes multas.

נזה Aspergere

נזל Nazal. fluere defluere. erumpere: pluere vel stillare. Nu. 24. Fluent aque de situla eius. Deut. 32. fluat vt ros eloquium meum. Iob. 36. Que de nubibus fluunt. ps. 147 flauit spiritus eius & fluēt aque. Canti. 4. que fluunt impetu de libano. Et in eodem. Et fluent aromata illius. Esa. 64 A facie tua montes defluerēt. Hiere. 9. Et palpebre nostre defluant aquis. Et in eodem. 18. Erumpentes aque frigide. idest defluentes. Ponitur etiam pro pluere. Esa. 45. Et nubes pluant iustum. Et in eodem. 46. Aquam de petra produxit eis. Pro quo hebrei legunt. Aquam de petra stillare fecit vel fluere fecit eis. & inde נוֹזְלִים Nozlim. idest riui seu fluenta. Ps. 77. Et eduxit aquam de petra. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et eduxit riuos de petra. Et in eodem. Et imbres eorum ne biberent. idest fluenta. Prouer. 5. Et fluenta purei tui. Esa. 44. Et fluenta super aridam. Et inde מָזָל Mazal. i. Sydus seu signum celeste. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet מַזָּלוֹת Mazaloth. 4. Regū. 23. soli & lune & duodecim signis. & secundum hebreos propter sui influētiam circa terrena appellantur hoc nomine.

נזל Fluere. Defluere. Erūpere. Pluere. Stillare. נוֹזְלִים Riui Imbres. Fluenta. מָזָל Sydus vel signum celeste. מַזָּלוֹת Signa.

נזם Nezem. Inauris ornamentum auris vel naris. Gen. 24. Protulit vir inaures aureas. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet inaurem auream. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. idest in naribus porci. & in plurali נְזָמִים Nezamim. Gen. 35. & inaures que erant in auribus eorum. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorum filiorum & filiarum vestrarum auribus. Esa. 3. & gēmas ifrō

נזם Inauris. Circulus. נְזָמִים Inaures.

te pendentes. Pro quo hebrei legunt. Et inaures naris.

נזק Nocere. נָזַק Nazac. in lingua chaldaica significat nocere seu damnare: aut damnum inferre. Esdre. 4. Et vsq; ad hec noxia perueniet. & in eodem. Et nocens regibus & puinciis. Dañ. 6. Et rex non sustinebit molestiam. i. nocumẽtũ. & inde נֶזֶק Nézec. i. Damnũ. nocumentũ. Ester. 7. Nũc aũt hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem. Pro q̃ hebrei legunt. Quia nihil hostis prodest in damno vel cũ damno regis.

Damnum

נזר Separare Cõsecrare. Abstinere נָזַר Nazar. separare. abstinere. consecrare. sanctificare. Leuit. 22. Vt caueant ab his que consecrata sunt. Pro quo hebrei legunt. Et separentur vel abstineant ab his que consecrata sunt. Nu. 6. Et se voluerint domino consecrare. & in eodem. A vino & omni quod inebriare potest abstinebunt & in eodem. Cunctis diebus quibus ex voto domino consecrantur. & in eodem. Omni tempore consecrationis sue. Pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus quibus consecratur vel separatur domino. & in eodem. Vsq; ad completum diẽ quo domino consecratur. & in eodem. Et consecrabit domino diem separationis illius. Zach. 6. Vel sanctificare me debeo. Pro quo hebrei legũt. vel abstinere aut separare me debeo. s. a cibo & potu. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Ponitur etiam pro abalienare. Esa. 1. Abalienati sũt retrorsum. Osee. 9. Et abalienati sunt in confusione. i. separati sunt. Et de hoc vide supra in dictione זור Zur. & inde

sanctificat Abelicare

נזיר Nazareus נָזִיר Nazir. idest nazareus. consecratus: vel sanctificat⁹: aut separatus. s. a vino & omni quod inebriare potest. Geñ. 49 Et in vertice nazarei inter fratres suos. Nu. 6. Vir siue mulier cũ fecerint votũ vt sanctificentur. Pro q̃ he. le. Cũ fecerit votũ nazarei. & ĩ eo. Ista est lex cõsecratiõis. p q̃ he. le. Ista est lex nazarei. i. consecrati vel sepati. & in eo. Tunc radetur nazareus ad ostium tabernaculi. & in eodẽ. Et tradet in manus nazarei. Iudi. 13. Erit enim nazareus dei ab infantia sua

Cõsecrat⁹

נזר Separatio Cõsecratio נֵזֶר & inde נֵזֶר Nézer. i. separatio: vel sanctificatio: aut corona seu diadema. Nu. 6. Omni tempore separationis sue nouacula non ascendet super caput eius. & in eodem. Quia consecratio dei super caput eius. & in eodem. Omnibus dieb⁹ separationis sue sanctus erit domino. & in eodẽ. Quoniam polluta est sanctificatio eius. Ps. 51. Super ipũm autem efflorebit sanctificatio eius. Ponitur etiam pro coma vel capillis eo quod nazareus nutriebat comã. vt Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. Ponitur etiam pro eo quod separatur a cõmuni vsu. Leuit. 25. Et vuas primitiarum tuarum non colliges. Pro quo hebrei legunt. Et vuas separationis tue. i. quas tibi vt proprias separaueras non vindemiabis: quia debebant esse omnibus cõmunes. Item נֵזֶר Nézer. i. corona seu diadema. Exo. 39. Fecerunt & laminam sancte venerationis. Pro quo hebrei legunt. Et fecerunt laminam coronam sanctitatis. Erat em̃ hec lamina circundata fronti pontificis in modum corone. 2. Reg. 1. Et tuli diadema q̃d erat in capite eius. 4. Reg. 11. Et posui super eũ diadema. & inde

Sctificatio. Capillus. Primicie. Corona. Diadema.

מנזיר Custodes. מְנַזִּיר Minezir. i. coronatus seu princeps. Pro quo btũs Hieronymus transtulit custodem. Naũ. 3. Custodes tui quasi locuste.

נחה Ducere. Deducere. נָחָה Nacha. minare. ducere. deducere. dirigere. reponere. collocare. Exo. 15. Non eos duxit domin⁹ per viã terre philistiim. & in eodem. Vt dux esset itineris. & in eodẽ. 32. Vade & duc populum quo locutus sum tibi. Iob. 12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expãdens vel dispergens gentes & deducit eas. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 1. Reg. 22. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Pro quo hebrei legũt. Et deduxit eos ante faciem regis moab. Iob. 38. Et vesperum super fines terre consurgere facis. Pro quo hebrei legunt. Et sydus seu vesperum super filios suos deduces: Ps. 22. Deduxit me super semitas iustitie. Ps. 26. Et dirige me in semitam rectam Ps. 76. Deduxisti sicut oues populum tuum. Ps. 77. Et in intellectibus manuum suarum deduxit eos. Ps. 107. Quis deducet me vsq; in idumeam. Prouer. 6. Cum ambulaueris gradiatur tecum. Pro quo hebrei legunt. Cum ambulaueris minabit te: Prouer. 18. Et ante principes spacium ei faciet. Pro quo hebrei legunt. Et ante principes deducet eũ. Esa. 58. Et requiem tibi dabit dominus semper. Pro quo hebrei legũt. Et deducet seu minabit te dominus semp. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione נֹחַ Noach. Significat etiam reponere seu collocare. 4. Reg. 18. Et collocauit eos in Aila & in Abor. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et duxit seu deduxit eos. & secundum hebreos inde deriuatur מִנְחָה Mincha. i. mun⁹. vel donũ. De quo vide supra in dictiõe מנח Menach.

Dirigere. Minare. Collocare מִנְחָה

נחל Possidere Hereditas. נָחַל Nachal. hereditare. possidere. Exo. 32. Et possidebitis eam semper. & in eodem. 34. Nosq; possideas. Leuit. 25. Et hereditario iure transmittetis ad posteros. Pro quo hebrei legũt. Et hereditabitis eos filiis vestris post vos. Nu. 32. Vsq; dum possideant filii israel hereditatem suam. & in eodem. Nec quicq̃ queremus trans iordanem. Pro quo hebrei legunt. Quoniam non hereditabimus cũ eis trãs iordanẽ. Nu. 23. Quã diuidetis vobis sorte. Pro quo hebrei legunt. Et possidebitis terram sorte: & in eodem. Per trib⁹ & familias possessio diuidetur. i. possidebitis. & in eodẽ. Hec sunt nomina virorum qui cum Iosue terram vobis diuidẽt Pro quo hebrei legunt. Hec sunt noia virorum qui hereditare facient vos terram. s. diuidendo vnicuiq; hereditatem suam. & in eodem. Vt diuiderent filiis israel terram chanaã Deut. 21. Voluerit q̃ substãtiam inter filios suos diuidere. Pro quo hebrei legunt. Et erit in die qua hereditare faciet filios suos. s. diuidendo eis hereditatem. & in eodẽ. 32. Q̃n diuidebat altissimus gentes. Pro quo he. le. Q̃n hereditare siue possidere faciebat altissim⁹ gẽtes. i. q̃n diuidebat gẽtes p terras vt vnaquaq; gens possideret terram ei cõcessam a deo. Ios. 1. Tu enim sorte diuides populo huic terram. i. hereditare facies. & in eodẽ. 13. Hanc possessionẽ diuisit moyses in campestribus moab. & in eodem. 14. Hoc est q̃d possederunt filii israel in terra chanaã quam dederunt eis. idest possidere fecerunt eleazar sacerdos & iosue filius nun. Iob. 7. Sic & ego habui menses vacuos. Pro quo hebrei legunt. Sic possedi mihi menses vanitatis. i. vanos & vacuos. Ps. 81 Quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. Ezech. 22 Et possidebo te in conspectu gentium. Zach. 2. Et possidebit dominus iudam partem suam. & inde נַחֲלָה Nachala. i. hereditas. possessio. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionem suam. Nu. 18. Ego pars & hereditas tua. Deut. 18. Dominus enim ipse est hereditas eorum. & in eodem. 32. Iacob funiculus hereditatis eius. Ps. 93. Hereditatem tuam vexauerunt. Ps. 134. In possessionem sibi. & in pl̃i נַחֲלוֹת Nachaloth. i. hereditates vel possessiones. Reperitur etiã נְחִלוֹת Nechiloth. vt in titulo. Ps. 5. vbi dicitur in finẽ pro ea que hereditatem consequitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori pro hereditatibus. Hebrei tamen dicunt q̃in predicto loco est nomẽ cuiusdam instrumenti musici sic nominati. Item נָחַל Nachal. i. torrens. riuus. fluuius vallis. Leuit. 25. Et salices de torrẽte. Nu. 13. Pergẽtes vsq; ad torrentẽ botri. Ios. 13. Ab aroer que sita est in ripa torrentis Arnon. 3. Reg. 7. Et ibi de torrente bibes. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 109. De torrente in via bibet.

Possidere נַחֲלָה Possessio Hereditas נַחֲלוֹת Hereditates נְחִלוֹת Hereditates נַחַל Torrens.

נַחֲלָה Esa.57.In partibus torrentis pars tua. Et aliquãdo scribitur cum he in fine & dicitur. נַחֲלָה náchla.vt Nu.34. Vsq; ad torrentem egypti.Ps.123.Torrentem pertransiuit anima nostra.Significat etiam vallem . Gen̄. 25.]Foderuntq; in torrente.idest in valle qua torrens defluit tempore pluuiali.Deut.2.Oppido quod in valle situ est . Et in eodem. 21.Ducentq; eam ad vallem asperam atq; saxosam.Ioel.3. Et irrigabit torrentem spinarum. pro quo hebrei legunt. Et irrigabit vallem setim.idest spinarum . Et in plurali נְחָלִים nechalim.idest torrentes seu valles.Nu.21. Sic faciet in torrẽtibus arnon.Et in eodem.24. Vt valles nemorose. 2.Reg.22.Torrentes Belial terruerunt me. Iob.20. Torrentes mellis & butyri.Eccls.1.Omnia flumina intrant in mare.Reperitur etiam נַחֲלַיִם nachalaim.Ezech.47. quo cunq; venerit torrens viuet. vbi ponitur נַחֲלַיִם Nachalaim pro נַחַל náchal.idest dualis numerus pro singulari.

נָחַם Nacham.consolari.consolationem accipere.penitere penitudinem habere.penitentiam agere.Gen̄.5.]Iste consolabitur nos ab operibus nostris.& in eodem.24. Vt dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret . Pro quo hebrei legunt. & consolatus est isaac post mortem matris sue.sed beatus hieronymus transtulit sensum . & in eodem.27.Minatur vt occidat te.pro quo hebrei legunt. Cõsolatur vt occidat te.& in eodem.37. Vt lenirent dolorem patris.pro quo hebrei legunt.vt consolarentur eum . & in eodem. Noluit consolationem accipere. Ruth.2.Quod cõsolatus es me.2.Reg.13.eo quod consolatus esset super Amnon interitum.Iob.29 . eram tamen merentium consolator.Pro quo hebrei legunt.Sicut qui consolatur lugentes seu merentes.& in eodem.21.Quomodo consolamini me frustra.Ps.68.& qui consolarentur & non inueni. p̃s. 76. Renuit consolari anima mea.p̃s.118.& consolatus sum . & in eodem.fiat misericordia tua vt consoletur me.Esa.1.heu ego consolabor super hostibus meis.Et in eodem.40.consolamini cõsolamini populo meus.Et in eodem.49 . quia consolatus est dominus populum suum . & in eodem . 51. Consolabitur ergo dominus sion.Et in eodem . Ego ipse consolabor vos.Et in eodem.54.Tempestate conuulsa absq; vlla consolatione.idest que non est consolata.Et in eodẽ 66.quomodo si cui mater blandiatur . pro quo hebrei legunt.sicut vir quem mater sua consolatur. Et sequitur .Ita ego consolabor vos:& in ierusalem consolabimini.Hiere. 31. Et nolentis consolari super eis. Ezech.5 . Et requiescere faciam indignationem meam & consolabor . & inde

נֹחַם Nócham.idest consolatio.Osee.13.Consolatio absc̃dita est ab oculis meis.& in plurali . נִחוּמִים nichumim. idest consolationes.Esa.57.Et reddidi consolationes ei & lugentibus eus.Zach.1.Verba consolatoria . pro quo hebrei legunt . verba consolationum . & inde נֶחָמָה Necha ma.idest consolatio.Iob.6.Et hec mihi sit consolatio . p̃s. 118.Hec consolatio mea in humilitate mea . Scribitur etiam cum thau in principio & dicitur תַּנְחוּם Thanchum . & solum reperitur in numero plurali.scilicet תַּנְחוּמוֹת Thanchumoth.siue תַּנְחוּמִים Thanchumim. Iob . 15 . Nunquid grande tibi est vt consoletur te deus . pro quo hebrei legunt.Nunquid parum tibi consolationes dei. scilicet sunt. Et in eodem.21.Et agite penitentiam . pro quo hebrei legunt.Et sit hoc consolationes vestre . idest hoc reputetur vobis pro consolationibus.Potest etiam legi sicut est in littera nostra.vt infra dicetur.p̃s.93.Consolationes tue letificauerunt animam meam.Esa.66.& repleamini ab vbere consolationis eius.quod in hebreo legitur pluraliter: scilicet consolationum eius . Hiere.16 . & non dabunt eis potum calicis ad consolandum. pro quo hebrei legunt . Et non dabunt eis calicem consolationum . Item נָחַם Nicham.idest penitere.siue penitudinem habere . aut penitentiam agere . Gen̄.6 . Penituit eum hominem fecisse in terra . Et in eodem . Penitet enim me fecisse eos.1 . Regum . 15 . Penitet me quod constituerim Saul Regem Et in eodem. Et dominũ penitebat q̃ constituisset regem Saul.Et in eodem. Penitudine non flectetur neq; enim homo est vt agat penitentiam. Iob.42. Et ago penitentiam in fauilla & cinere.Ps.109.Iurauit dominus & non penitebit eum . Hiere .8. Nullus est qui agat penitentiam super peccato suo . Significat etiã placari seu misereri.i.penitere super malum.Exo.32. Et esto placabilis super nequitiã populi tui.E in eodẽ. Placatusq; est dominus ne faceret malum.Deut.32. Et in seruis suis miserebitur.Ps.105. Et penituit eum secundũ multitudinem misericordie sue.Ione. 3.Et misertus est super maliciam.Et inde נָחוּם Nechum.i. penitudo.Osee.11.Pariter conturbata est penitudo mea.

נָחְנוּ Náchnu.nos.pnomen est pluralis numeri prime persone.Threñ.3.Nos iniq; egimus & ad iracũdiam prouocauimus.

נָחַץ Nachas. festinare.vrgere.i. Reg.21. Sermo eñ regis vrgebat.Pro quo hebrei legũt. Quoniam erat sermo regis festinatus vel acceleratus. Et solum inuenitur in predicto loco.

נָחִיר Nechir.naris. Iob.39. Gloria naris eius terror. Et in eodem.41. De naribus eius procedit fumus. Et inde נַחֲרָה Nachara.i.hinnitus. Beatus hieronymus trãstulit fremitum. Hiere.8. A dan.i.a tribu dan auditus est fremitus equorum eius.

נָחַשׁ Nachas. experiri siue experimento discere. augurari . auguria obseruare . Gen̄. 30. Experimento didici quia benedixerit mihi deus propter te.Et in eodem. 44.Ipse est in quo bibit dominus meus & in quo augurari solet. Et in eodem. An ignoratis q̃ non sit similis mei in augurandi scientia.Pro quo hebrei legunt.An ignoratis q̃ augurando auguratur vel diuinando diuinabit vir similis mei.Leuit.19. Nõ augurabimini.nec obseruabitis somnia atq; auguria.3.Reg.20. Quod acceperũt viri pro omine.i. pro augurio.Pro quo hebrei legunt.Et augurati sunt viri. 4.Reg.21. Et ariolatus est & obseruauit auguria. Et inde נָחָשׁ Náchas.i.augurium. Nu.23. Non est augurium in Iacob. Et in eodem.24. Nequaq̃ abiit vt ante perrexerat:vt augurium quereret. Item נָחָשׁ Nachas.i.coluber aut serpẽs Gen̄.3.Sed & serpens erat callidior.Et in eodem.49. Dan coluber in via. Exo.4. Que versa est in colubrum.Nu.21. fecit ergo moyses serpentem eneũ. Sed illud quod premittitur fac tibi serpentem eneum. Pro serpente eneo ponitur in hebreo שָׂרָף Saraph.i.vrens vel adurens.eo quod flatu oris adurit.Deut.8. In qua erat serpens flatu adurens. Vbi ponitur in hebreo נָחָשׁ Nachas שָׂרָף Saraph.i.serpens adurens.Iob.26. Obstreticãte manus eius eductus est coluber tortuosus.Esa.27. Super leuiathan serpẽtem veltem: & super leuiathan serpentem tortuosum.Amos.9. Ibi mãdabo serpenti & mordebit eos. Et in plurali נְחָשִׁים Nachasim. Nu.21.Serpentes ignitos.Hiere.8.Ecce ego mittam vobis serpentes regulos. Item נְחוֹשֶׁת Nechoseth siue נְחוּשָׁה Nechusa.i.es siue ereum. aut eneum. Gen̄.4. Faber in cuncta opera eris & ferri. Exo.25.Aurum & argentum & es.Et in eodẽ.27. Et operies illud ere.4. Reg.25. Et mare ereum quod erat in domo domini confregerunt chaldei & transtulerunt es omne in babylonem.i.Paralipo.18.Eris plurimum de quo fecit Salomon mare eneum & columnas &

Vallis. Penitere. Penitẽtiã agere. Placari. Misereri. Flumina. Cõsolari. Cõsolatio. Cõsolatiõ nẽ accipe. Cõsolatiões. Cõsolatio. Cõsolatiões. Torrẽtes. Valles. נְחָלִים נַחֲלַיִם נָחַם נֹחַם נִחוּמִים נֶחָמָה תַּנְחוּם תַּנְחוּמוֹת תַּנְחוּמִים נָחִיר Naris. נַחֲרָה Fremitus. נָחַשׁ Experiri to discere Augurari. Scia ob seruare. נָחָשׁ Augurium נָחָשׁ serpens. coluber. נְחָשִׁים serpentes. נְחוֹשֶׁת נְחוּשָׁה Es. Ereum. Eneum.

vasa enea. Iob. 16. Nec caro mea enea est. Ezech. 1. Quasi aspectus eris candētis. & in eodē. 16. Quia effusum est es tuū. Et in eodem. 22. Omnes isti es & stagnum. ponitur etiam pro aurichalco. quod est es fusile coloris aurei. 3. Reg. 7. Omnia vasa que fecit hiram regi Salomoni in domo domini de aurichalco erāt. Et inde נְחוּשְׁתָן Nechusthan. Trāslatio nostra habet nohestam; idest eneum siue ereum. 4. Reg. 18. Confregitq; serpentem eneum quem fecerat moyses: vocauitq; nomen eius nohestam. & secundum hebreos nun finalis est diminutiua. quasi dicat. Enulus est. idest parum eris est & nihil numinis habet. Et inde נְחֻשָׁת Nechusath. idest compes. eo q; sit ex ere. Threñ. 3. Aggrauauit compedes meos. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet compedem meum. Et in plurali נְחֻשְׁתַּיִם Nechustaim. 2. Reg. 4. Et pedes tui non sunt compedibus aggrauati.

aurichalcū נְחוּשְׁתָן

Compes. נְחֻשָׁת

Cōpedes. נְחֻשְׁתַּיִם

נָחַת Nachath. descendere. opprimere. cōfringere. occumbere. siue occumbere facere. 4. Reg. 6. Quia ibi syri in insidiis sunt. Pro quo hebrei legunt. Quia ibi syri descēdentes. idest castrametati sunt in insidiis in aliquo valle vel profundo. Iob. 21. Et in puncto ad infernum descendunt. Ps. 57. Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam. Pro quo hebrei legunt. Quoniam sagitte tue descenderunt in me: & descendit super me manus tua. Hiere. 21. Qui dicitis quis percutiet nos. Pro quo hebrei legunt. Quis descendet super nos: vel quis opprimet nos. Dañ. 4. Et ecce vigil & sanctus de celo descendit. Ioel. 3. Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos. Ponitur etiā pro multiplicare. Ps. 64. Multiplica genimina eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Descendat in ripas vel in valles eius: scilicet pluuia. Ponitur etiam pro componere. ps. 17. Et componens quasi arcum ereum brachia mea. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et confract? est arcus ereus brachiis meis. De quo vide supra in dictione חֵתֶת Cathath: quia inde potest deriuari. Et inde נַחַת Nachath. idest descēsio. Iob. 17. Putas ne saltem ibi erit requies mihi. Pro quo hebrei legunt. Si simul in puluerem descensio: scilicet mea erit. Potest etiam deriuari a dictione נֹחַ Noach que significat requiescere. & tunc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiam pro terrore. Esa. 50. Et terrorem brachii sui ostendet.

Occidere נָחַת

Occidere facere. multiplicare נָחַת

Descensio. נַחַת

Terror. נַחַת

נָטָה Nata. declinare. inclinare. auertere. tendere. extendere. Nu. 22. Auertit se de itinere. idest declinauit de itinere. Et in eodem. Et nisi declinasset asina de via. Deut. 16. Nec in alteram partem declinent. Iudi. 19. Donec increscat dies. Pro quo hebrei legunt. Donec declinet dies. 1. Reg. 8. Sed declinauerūt post auariciā. 2. Reg. 2. Et vade ad dexteram siue ad sinistram. Pro quo hebrei legunt. Et declina ad dexteram siue ad sinistram. 3. Reg. 2. Quod Ioab declinasset post adoniam & post Salomonem non declinasset. Esdre. 7. Et in me inclinauit misericordiam suam. Iob. 21. Viam eius custodiui & non declinaui ex ea. Et in eodem. 31. Si declinauit gressus meus de via. Ps. 17. Et inclinauit celos & descendit. Ps. 61. Tanq; parieti inclinato. Ps. 72. Mei autem pene moti sunt pedes. Pro quo hebrei legunt. Mei autem pene inclinati vel declinati sunt pedes. Ps. 85. Inclina domine aurem tuam: et exaudi me. Ps. 101. Dies mei sicut vmbra declinauerunt. Ps. 118. Inclina cor meum in testimonia tua. Et in eo. inclinaui cor meū ad faciendas iustificatiões tuas Ps. 140. Ne declines cor meum in verba malicie. Prouer. 4. Ad eloquia mea inclina aurem tuam. Et in eodem. Ne declines ad dexteram neq; ad sinistram. Esa. 30. Declinate a me semitam. Et in eodem. 66. Ecce ego declinabo super eam quasi fluuium pacem. Hiere. 6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Pro quo hebrei legūt. Quia inclinate sunt vmbre vesperi. Et in eodē. 15. Et quasi viator declinans ad manendum. Et frequenter scribitur sine nun & etiam sine he. vt in aliquibus locis predictis & in sequentibus. Osee. 11. Et declinaui ad eum vt vesceretur. Vbi ponitur אֶט At: & sola littera tet est essentialis illius verbi. nam littera aleph idicat primā personam futuri: & propter vau coniunctionem precedentem fit de futuro preteritum. vt dictum fuit in arte grāmatica. Significat etiam נָטָה Nata Tendere siue extendere. Geñ. 26. Extendit tabernaculum suum. Et in eodem. 33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculū. Pro quo hebrei legunt. In qua extenderat tabernaculum suum. Exo. 6. Ac redimam vos in brachio excelso. debet legi in brachio extēto. Et in eodem. 14. Extende manum tuam super mare. Et in eodem. Cum q; extendisset Moyses manum. Nu. 24. Vt valles nemorose. Pro quo hebrei legunt. vt valles extente seu inclinate. 4. Reg. 21. Et extendam super ierusalem funiculum samarie. Iob. 9. Qui extendit celos solus. Ps. 103. Extendens celos sicut pellem. Prouer. 1. Extendi manum meam. Esa. 5. Et ambulauerunt extento collo. Amos. 2. Et super vestimētis pignoratis accubuerunt. Pro quo hebrei legunt. & super vestimentis pignoratis extenderunt se siue inclinauerunt se: idest accubuerunt: sicut est in littera nīa. Zach. 1. Et perpendiculum extendetur super Ieruſalem. Et inde מִטָּה Mita. idest lect?. lectulus. reclinatorium. Geñ. 47. Conuersus ad lectuli caput. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectulum. Canti. 3. En lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt. Ezech. 23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. Et in plurali מִטּוֹת Mitoth. Amos. 6. Qui dormitis in lectis eburneis. Et inde מוּטָה Mute. idest declinatio seu auersio a via recta. Ezech. 9. Et ciuitas repleta est auersione. Et inde מַטֶּה Mate. idest virga seu baculus super quo homo aliquādo inclinatur: aut sceptrum seu tribus. Exo. 4. Versaq; est in virgam. Et in eodem. virgam quoq; hanc sume in manu tua. Leuit. 26. Postq; confregero baculum panis vestri. Nu. 27. Germinabit virga eius. Ezech. 7. Floruit virga. Et in eodem. Iniquitas surrexit in virgā impietatis. & in plurali מַטּוֹת Matoth. Nu. 27. Virgas duodecim. Et in eodem. Protulit ergo moyses omnes virgas. Reperitur etiā in genere masculino. Abac. 3. Maledixisti sceptris ei?. Item מַטֶּה Mate. idest tribus seu familia. Nume. 1. De tribu ruben Et in eodem. 31. Mille viri de singulis tribubus eligantur. & in plurali מַטּוֹת matoth. Nu. 1. Hi nobilissimi principes multitudinis per tribus & cognationes suas. et in eo. 30. & locutus est ad principes tribuum filiorum israel.

Auertere. Declinare נָטָה

Inclinare.

Extendere נָטָה

Extendere

מִטָּה

Lectulus.

Lectus. מִטּוֹת

Lectuli. מוּטָה

Auersio. מַטֶּה

Virga. Baculus.

מַטּוֹת

Virge.

Sceptrū. מַטֶּה

Tribus: מַטּוֹת

Tribus.

נָטַל Natal. Portare. leuare. iacere. proiicere. 2. Regum. 24. Trium tibi datur optio: elige vnum. Pro quo hebrei legunt. Tria ego proiicio super te: siue ego leuo super te: elige vnum. Esa. 40. Ecce insule quasi puluis exiguus. Pro quo hebrei legunt. Quasi puluis leuatur siue proiicitur. scilicet vento. Et in eodem. 63. Et portauit eos & eleuauit cunctis diebus seculi. Threñ. 3. Quia leuauit super se. Dañ. 4. Oculos meos ad celum leuaui. Vide etiam de hoc supra in dictione טוּל Til. Et inde נֵטֶל Netel. idest onus siue onerosum. Prouerb. 27. Graue est saxum & onerosa arena. Et in plurali נְטִילֵי Netile. idest onerati. Soph. 1. Disperierunt omnes qui inuoluti sunt argento. pro quo hebrei legunt. Qui onerati sunt argento. idest qui portant argentum.

Proiicere נָטַל

Portare. Leuare. נָטַל

Onerosus נֵטֶל

Onerati. נְטִילֵי

נָטַע Plantare

נָטַע Nataa. plãtare. figere. defigere. ſtabilire. Geñ. 2. Plantauerat autẽ dominus deus paradiſum. Et in eodẽ. 9. Et plãtauit vineã. Exo. 15. Et plantabis eos in monte hereditatis tue. Deut. 20. Quis eſt homo qui plãtauit vineã. 2. Reg. 7. Et plantabo eũ & habitabo cũ eo. Pſ. 106. Et plantauerunt vineas. Eccl̃s. 2. Plantaui vineas: feci hortos & pomaria: & cõſeui ea cuncti generis arboribꝫ. Pro quo hebrei legũt. Et plãtaui in eis lignũ oĩs fructꝫ. Et in eodẽ. 5. Tẽpus plãtandi & tẽpus euellendi quod plantatũ eſt. Eſa. 40. Nec plãtatus nec ſatus. Et in eodẽ. 41. Adhuc plãtabis vineas. Et in eodem. 44. Plantauit pinum. Et in eodem. 65. Non plantabunt & alius comedet. Hiere. 1. Et edifices & plantes. Amos. 9. Et plãtabo eos ſuper humũ ſuam. Significat etiã figere. vel ſtabilire. Eccl̃s. 12. Et ſicut claui in altum defixi. Eſa. 51. Vt plantes celos & fundes terram. i. vt figas vel ſtabilias celos. Dañ. 11. Et figet tabernaculum ſuum Apedno inter duo maria. Et inde נְטַע Nétaa ſiue נְטַע Nátaa ideſt plantatio. Iob. 14. quaſi cum prius plantatum eſt. Pro quo hebrei legunt. quaſi plantatio. Eſa. 5. Et viri iuda germen eius delectabile. i. plantatio eius delectabilis. Et in plurali נְטִיעִים Netiim. Pſ. 143. Quorum filii ſicut nouelle plantationes. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelẽ Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes pulchras ſiue iocundas. Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & dicitur מַטַּע Nata. Eſa. 61. Plantatio domini ad glorificãdum. Ezech. 34. Et ſuſcitabo eis germen nominatum. i. plantationem nominatam. Mich. 1. Et ponam Ieruſalem quaſi aceruum lapidum cum plantatur vinea. Pro quo hebrei legunt. In plantationes vinee. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

Defigere. figere.

נְטַע Plãtatio. Germen.

נְטִיעִים plãtatiões.

מַטַּע plantatio. Germen.

נָטַף Stillare. Diſtillare.

נָטַף Nataph. diſtillare. ſtillare. loqui. Iob. 29. Super illos ſtillabat eloquium meum. Ps. 67. Etenim celi diſtillauerunt. Canti. 4. Fauus diſtillans labia tua ſponſa. Et in eodem. 5. Manus mee ſtillauerũt myrrham. Ioel. 3. Stillabũt montes dulcedinem. Amos. 7. Et non ſtillabis ſuper domũ idoli. Et in eodem. 9. Stillabunt mõtes dulcedinem. Mich. 2. Stillabo tibi in vinum. Et in eodem. Et erit ſuper quem ſtillatur populus iſte. Ponitur etiam pro loqui vel prophetare. vt Ezech. 20. Et ſtilla ad africũ. i. loquere vel prophetа ad africum. Et in eodem. 21. Et ſtilla ad ſanctuaria. Mich. 2. Ne loquamini loquẽtes. & ſequitur. nõ ſtillabit ſup iſtos vbi eadem dictio ponitur pro loqui & pro ſtillare. Et inde נְטָף Nèteph. i. gutta ſeu ſtilla. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob. 36. Qui aufert ſtillas pluuie. Et inde נָטָף Nataph. i. ſpecies aromatica q̃ ſtillat de ligno aromatico. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Exo. 30. Sume tibi aromata & ſtactem. Et inde נְטִיפוֹת Netiphoth. i. monilia ſeu ornamenta colli. Iudi. 8. Abſq; ornamentis & monilibus. Eſa. 3. Et monilia & armillas & mitras. Hebrei tamen interpretantur olfactoria in quibus ponuntur aromata.

prophetaſ

loqui.

נָטָף Stille.

נָטָף Stacte.

נְטִיפוֹת Monilia.

נָטַר Cuſtodire.

נָטַר Natar. cuſtodire. ſeruare. Canti. 1. Poſuerũt me cuſtodem vineis. Et in eodem. vineam meam non cuſtodiui. Significat etiam ſeruare inimiciciã in corde. Leuit. 19. Non queras vltionem nec memoreris iniurie ciuium tuorum. Pro quo hebrei legunt. Non queras vltionem nec ſerues. ſ. inimiciciam filiis populi tui. i. ciuibus tuis. In aliis vero locis beatus Hieronimus tranſtulit iraſci. Hiere. 3. Nunquid iraſceris in perpetuum. Naũ. 1. Et iraſcens ipſe inimicis ſuis. & in lingua chaldaica cõmuniter ſignificat ſeruare. vel conſeruare. Dañ. 7. Verba autem in corde meo conſeruaui. Et inde מִטָּרָה Matara. i. cuſtodia. Nec. 12. Et ſteterunt in porta cuſtodie. Ponitur etiam pro carcere in quo malefactores cuſtodiuntur. Hiere. 38. Manſit vero Hieremias in veſtibulo carceris. Ponitur etiam מַטָּרָא Matara. pro ſigno ad quod ſagittarius dirigit ſagittam & illud obſeruat. Iob. 16. Et poſuit me ſibi in ſignum. Threñ. 3. Et poſuit me quaſi ſignum ad ſagittam. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph in fine loco he.

Querere vltionem. Iraſci. conſeruare

מִטָּרָה cuſtodia.

carcer.

מַטָּרָא

ſignum.

נָטַשׁ Relinq;.

נָטַשׁ Natas. derelinquere. deſerere. dimittere. proiicere. Geñ. 31. Non eſt paſſus vt oſcularer filios meos. Pro quo hebrei legunt. Et non reliquiſti ſeu dimiſiſti me vt oſcularer filios meos. Exo. 25. Anno autem ſeptimo dimittes eam: & requieſcere facies. Pro quo hebrei legũt. Anno autem ſeptimo dimittes eam & derelinques eam. i. relinques eam quieſcere. Iudi. 6. Nunc autem derelinquit nos. i. Reg. 10. intermiſſis pater tuus aſinis ſolicitus eſt pro vobis. i. dimiſſis aſinis. Et in eodem. 17. Derelinquens ergo vaſa. Et in eodem. Quare dereliquiſti pauculas oues illas in deſerto. Ps. 23. Ne derelinquas me. Ps. 93. Quia non repellet dominus plebem ſuam. i. nõ dimittet vel non derelinquet. Prouer. 17. Et anteq̃ calũniam patiatur: iudicium deſeret. Eſa. 2. Proieciſti enim populum tuum. Et in eodem. 32. Domus enim dimiſſa eſt. Et in eodem. 33. Laxati ſunt funiculi tui. Hiere. 12. Dimiſi hereditatem meam. & in eodem. 23. Et derelinquam vos & ciuitatem hanc. Ezech. 16. Propagines eius relicte ſunt. Et in eodem. 29. Et proiiciam te in deſerto. Oſee. 12. Et ſanguis eius ſuper eum veniet. Pro quo hebrei legunt. & ſanguis eius ſuper eum relinquetur vel dimittetur aut proiicietur. Amos. 5. Et proiecta eſt in terram ſuam. & ſcribitur aliquando cum thau loco tet. Hiere. 19. Et euulſa eſt in ira. Pro quo hebrei legunt. & dimiſſa eſt. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide infra in dictione נָטַשׁ. Significat etiam extendere vel tendere: ſeu ſpargere: vel diffundere. Nu. 11. Et dimiſit in caſtra: itinere quantum vno die cõfici poteſt. Pro quo hebrei legunt. & expandit ſeu ſparſit. Iudi. 15. Caſtrametati ſunt in loco qui poſtea vocatus eſt lechi. i. diſperſi vel diffuſi ſunt. i. Reg. 30. Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem vniuerſe terre. Pro quo hebrei legunt. Ecce illi diſperſi vel diffuſi erant ſuper faciem vniuerſe terre. 2. Reg. 5. Et diffuſi ſunt in valle Raphaim. Eſa. 21. A facie gladii imminentis. Pro quo hebrei legunt. A facie gladii extenti. Et inde נְטִישׁוֹת Netiſoth. i. rami ſeu propagines arboris. eo quod extẽdũtur huc & illuc. Eſa. 18. Et que derelicta fuerint abſcindentur. Pro quo hebrei legunt. Et propagines ſeu ramos auferet abſcindetq;. Hiere. 5. Auferet propagines eius. & in eodem. 48. Propagines tue tranſierunt mare.

Relinq;. Dimittere. Diffundere. Expandere. Diſperſi. propagines

נִיב Fructus.

נִיב Nib. fructus. Eſa. 57. Creans fructũ labiorum. De quo vide ſupra in dictione נוֹב Nub.

נִין poſteri. ſemen.

נִין Nin. filius. progenies. ſtirps. poſteri. Geñ. 21. Nec noceas mihi & poſteris meis ſtirpiq; mee. Vbi ponitur pro poſteris. Iob. 12. Nõ erit ſemẽ eius neq; ꝓgenies in populo ſuo. vbi ponitur pro ſemine. i. pro filio. Ps. 73. Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dixerunt in cordibus ſuis poſteri eorum ſimul. Eſa. 14. Et germen & propaginem. Hebrei tamen dicunt q̃ ſolum ſignificat filium. vnde in predicto loco ipſi legunt. filium & nepotem. & ſimiliter. Geñ. 21. & Iob. 12. De quibus ſupra dictum eſt. Et inde verbum paſſiuum יִנָּן Inon ideſt filiabitur vel filiabatur: ſi latine poſſet dici: tranſlatio noſtra traduxit ꝑmanet. Ps. 71. ante ſolem ꝑmanet nomẽ eius. pro quo in hebreo habetur. Ante ſolẽ filiabitur nomen eius. i. filiꝫ noiabitur vel vocabatur. Vide de hoc Burgeñ. In additionibꝫ ſuper predicto

cognatio. Germen. filius permanet.

יִנָּן

מָנוֹן Cōtumax

psalmo.& inde מָנוֹן Manon.Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōtumacem.Prouer.29.Qui delicate a puericia nutrit seruū suum postea sentiet eū cōtumacem.i.non existimauit se esse seruū:ac si esset filius dñi sui & heres.& ideo non seruiet libenter domino suo.

נִיק Nutrire

נִיק Nic.lactare.nutrire.s.lacte.Exo.2.Accipe puerum istū & nutri mihi.& in eodem.Suscepit mulier & nutriuit puerum.Vide etiam de hoc supra in dictione יָנָק Ianac.

נִיר Lucerna Nouale

נֵר נִיר Ner.seu נִיר Nir.lucerna seu nouale.De quo vide supra in dictione נוֹר Nur.

נֶכֶד Stirps Progies Propago

נֶכֶד Néched.nepos.i.filius filii.Pro quo beatus Hieronymus transtulit stirpem seu progeniem vel propaginē. Geñ.21.Et posteris meis stirpiq; mee.Iob.18.Non erit semē eius nec progenies in populo suo.Esa.14.Et germē & propaginem.

נָכָה Percutere

נָכָה Naca . percutere.cedere.ledere.Geñ.19. Et eos q erāt foris percusserunt cecitate.Exo.3.Et percutiā egyptū in cūctis mirabilibus meis.& in eo.5.En famuli tui flagellis cedimur.i.percutimur.& in eodem. 7. Ecce percutiam virga que in manu mea est aquas fluminis.Et in eodē. 8.& percute puluerem terre.Et in eodem. 9.Cūctamq; herbā agri percussit grando.Et in eo.linū ergo & ordeum lesum est.& in eo.Triticū autem & far non sunt lesa .& communiter scribitur sine nun vt in aliquibus locis p̄dictis . & Exo. 9.Et percutiam te & populū tuū.vbi ponitur אַךְ Ach.i. percutiam.& sola littera caph est essentialis in predicto verbo percutiam & deficiunt nun & he.nam littera aleph denotat primam personā singularis numeri futuri temporis. Et supra in eo.Et percussit grando in omni terra egypti. Vbi similiter deficiunt littera nun & littera he. In aliis vero locis communiter scribitur sine nun.Nu.17.percutiesq; petrā. Deut.13.Statimq; percuties habitatores vrbis illius . Et in eodem.27.Maledictus qui clam percusserit proximum suum.1.Reg.17.Et suffocabam interficiebamq; eos . p quo hebrei legunt.Et percutiebam interficiebamq; eos . Et in eodem.19.Percussit eos plaga magna.Et in eodem.Lācea autem casso vulnere perlata est in parietē . pro quo hebrei legunt.Et percussit lancea in parietem.Et in eodem.30. & percusserant sicelech.i.vastauerant.2. Reg.11 . Relinquite eum vt percussus intereat.Et in eodem.24.Percussit autē cor dauid eum.3.Reg.20.percute me:at ille noluit eū percutere.p̄s.3.Quoniā tu percussisti omnes aduersantes mihi.p̄s.101.Percussum est vt fenum & aruit cor meum. Esa. 1.Super quo percutiam vos.pro quo hebrei legunt.Super quo percussi estis.Hiere.18.percutiamus eū lingua.Ezech. 39.Et percutiam arcū tuū in manu sinistra tua. Ośee.6.percutiet & sanabit.Zach. 9.Et percutiet in mari fortitudinē eius.Ponitur ēt p occidere vel interficere. Nu.25.qui occisus est cū madianitide. Et in eodem . que pariter interfecta est. ponitur etiā pro erūpere. Osee. 14. Et erumpet radix eius vt libani. Scribitur ēt cum aleph in fine loco he. Iob. 30.In terra penitus non parentes.pro quo hebrei legunt. percussi sunt seu attriti sunt de terra.& inde מַכָּה maca.i. percussio.plaga.vulnus. Deut.28.Insuper & vniuersos langores & plagas.quod in hebreo legitur singulariter.s. vniuersum langorem & plagam.Esa.1.Et plaga tumens . Hiere. 30.percussi te castigatione crudeli.ideſt percussione crudeli.& in plu.מַכּוֹת macoth.Deut.28.Augebit dominus plagas tuas & plagas seminis tui.Zach.13.que sunt plage iste. Reperitur etiam מַכִּים machim:secundum terminationem pluralem masculinorum.4.Reg.9.propter vulnera quia percusserant eum syri.& inde נֶכֶה neche.ideſt claudus . seu debilis pedibus.2.Re. 9. Supererit filius ionathe debilis pe

Occidere. Interficere Eripere.

מַכָּה Plaga.

Castigatio מַכּוֹת Plage. מַכִּים Vulnera.

נֶכֶה Debilis pedibus.

dibus.Et in plurali נְכִים nechim.p̄s.35 . Congregata sunt super me flagella.ideſt infirmitates pedum.proquo hebrei legunt.Congregati sunt super me claudi seu claudicantes. Scribitur etiam cum aleph loco he & dicitur נְכָאִים nechaim.pro quo beatus hieronymus transtulit plagas. Esa. 16. His qui letantur super murum cocti lateris loquimini plagas suas.& inde נְכוֹ necho.ideſt claudus secundū hebreos. 4.Reg.23. Ascendit pharao nechao rex egypti. p quo hebrei legunt. Ascendit pharao claudus.potest etiam esse nomen proprium sicut est in littera nostra.

נְכַח In cōspectu contra.

נְכַח Nóchach.Coram.in conspectu.contra . ideſt e regiōe pro.propter.rectum vel directum.Exo.14 . In conspectu eius castra ponetis.& in eodem.26 . & contra mensam candelabrum.& in eodem.40.posuit & candelabrum in tabernaculo testimonii e regione mense.Ezech.46.sed e regione illius egredietur.significat etiam pro siue propter. Geñ.25.Deprecatusq; est isaac dominum pro vxore sua.i. propter vxorem suam.& inde נְכֹחָה nechocha.i.directio siue equitas aut rectum vel directum.Esa.57. Qui ambulat in directione sua.& in eo.59. & equitas non potest ingredi.Amos.3.& nescierunt facere rectum.& in plu . נְכֹחִים nechochim siue נְכֹחוֹת nechochoth.Prouer.8.Recti sunt itelligentibus.Esa.30. nolite aspicere nobis que recta sunt.

Ex regione.

Pro.

נְכֹחָה Directio . Equitas. Rectum. נְכֹחִים נְכֹחוֹת Recti. Recta.

נָכַל Cogitare Decipere insidiis

נָכַל Nachal.machinari.cogitare.excogitare.scilicet malū vel dolum.dolose agere.insidiari.Geñ.37 . Antequā accederet ad eos cogitauerunt illum occidere.Nu.25.quia & ipsi hostiliter egerunt contra vos & decepere insidiis. p quo hebrei legunt.quia ipsi hostiliter egerunt contra vos in dolis seu in cogitationibus dolosis:quibus dolose cogitauerunt contra vos:seu in machinationibus suis quibus machinati sunt contra vos.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ps.104.& dolum facerent in seruos suos Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Dolose agerent contra seruos suos. & inde נוֹכֵל nochel.ideſt dolosus seu dolum excogitans . Malach.1.Maledictus dolosus.

Machinari

Dolose agere.

נוֹכֵל Dolosus

נֶכֶס Diuitie Substātia

נֶכֶס Néches.Diuitie.substantia .supellex.& declinatur tantum in plurali & dicitur נְכָסִים nechasim siue נִכְסֵי nichse.Ioſ.22.In multa substantia atq; diuitiis reuertimini in sedes vestras.Esdre.4.& de arca regis ideſt de tributis que dantur de regione trans flumen.ideſt de substantia regis.

נָכַר Agnoscere.

נָכַר Nacar.Cognoscere.agnoscere.alienare se. siue extraneum se facere.dissimulare.scilicet se esse qui est. Iob. 24.Nec cognouit tyrannum. Prouer.20.Ex studiis suis intelligitur puer.ideſt cognoscitur puer . Threñ.4. Non sūt cogniti in plateis.Et cōiter scribitur sine nun . Geñ.25.Et non cognouit eum.Et in eo.31.scrutare quidquid tuorum apud me inueneris . Pro quo hebrei legunt . Cognosce quidquid tuorum.Et in eodem.38.Cognosce cuius sit anulus . Et in eodem.42.Cum agnouisset eos.Deutero.1. Nulla erit distantia personarum . pro quo hebrei legunt . Non cognoscetis faciem in iudicio.ideſt non accipietis personam.vt Prouer.18 . Accipere personam in iudicio non est bonum.Pro quo in hebreo habetur . Cognoscere faciē in iudicio non est bonum.Iudi.18.& agnoscentes vocem adolescentis leuite . Nec . 12 . Et nesciebant loqui iudaice. Pro quo hebrei legunt.Et non cognoscebant loqui iudaice.Iob.4.Cuius non agnoscebam vultum.Ps.141.Et non erat qui cognosceret me.Ei inde מָכָּר Macar.i.cognitus seu notus.4.Reg.12. Accipiant illā sacerdotes iuxta ordinem suū.Pro quo he.le. Accipiāt sacerdotes vnusquisq; a cognito suo siue a noto suo.Et ideo . Nolite ergo amplius accipere

מָכָּר cognitus .

pecuniam iuxta ordinem veſtrum. Pro quo hebrei legũt.
Notus הַכָּרָה Agnitio. נָכַר A cognitis ſiue a notis veſtris. & inde הַכָּרָה Hacara. i. agnitio. Eſa. 3. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. De quo vide ſupra in dictione הָכַר Hachar. Item נָכַר Hachar. i. alienare ſiue abalienare ſe. aut extraneum ſe facere: vt diſſimulare eſſe qui eſt. Geñ. 42: Cum agnouiſſet eos quaſi ad alienos durius loquebatur. Pro quo hebrei legunt. Et cognouit eos & alienauit ſe ad eos. i. alienum ſe fecit eis. vel diſſimulauit ſe eſſe qui erat. 3. Reg. 14. Cum ergo illa intraret & diſſimularet ſe eſſe que erat. & in eodem. Quare aliam te eſſe ſimulas. Iob. 21. Et hec eadem illum intelligere cognoſcetis. Pro quo hebrei legunt. Et ſigna eorum non abalienetis. i. non ſint vobis aliena vel non ignoretis. ſicut exponit Burgeñ. in additionibus ſuper p̃dicto loco. Prouer. 26. In labiis ſuis intelligitur inimicus. Pro quo hebrei legunt. In labiis ſuis alienatur inimicus. Poteſt etiam ſecundum primam ſignificationẽ legi ſic. ſ. in labiis ſuis cognoſcitur inimicus. quod eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. Hiere. 19. Et alienum fecerunt locum iſtum. Ponitur etiã pro ſuperbire. Deut. 32. Ne forte ſuperbirent hoſtes eorũ. Ponitur etiam pro tradere: vel concludere. vt. 1. Reg. 25. Et ait ſaul tradidit eũ dñs in manꝰ meas. & inde נֵכֶר Necher: ſiue נֵכַר Nechar. i. alienatio ſiue alienus vel alienigena: aut extraneus ſeu peregrinus. Geñ. 17. Et alienigene pariter circunciſi ſunt. Exo. 12: Omnis alienigena non comedet ex eo. Deut. 31. Et fornicabit poſt deos alienos. Iob. 31. Et alienatio operantibus iniquitatem. Ps. 17. Filii alieni mentiti ſunt mihi. Ps. 80. Neqꝫ adorabis deum alienũ. & in abdia. In die peregrinationis eius. & inde נָכְרִי Nochri. i. alienus: ſiue extraneus aut peregrinus. Deut. 17. Non poteris alterius gentis hominem regem facere. Pro quo hebrei legũt. Non poteris cõſtituere ſuper te virum extraneum ſiue alienum. Ps. 68. Et peregrinus filiis matris mee. Soph. 1. Sup omnes qui induti ſunt ueſte peregrina· & in plurali נָכְרִים Nochrim. Eſa. 2. Et pueris alienis adheſerũt. & in Abdia. Et extranei ingrediebantur portas eius. & in genere femini נָכְרִיָּה Nochria. vt Prouer. 5. Et foueris in ſinu alteriꝰ Pro quo hebrei legunt. Et amplexaberis ſinum extranee: ſiue aliene. & in eodem. 7. Et abalienа que verba ſua dulcia facit. Eſa. 28. Peregrinum eſt opus eius ab eo. & in plurali נָכְרִיוֹת Nochrioth. i. aliene ſiue extranee. Geñ. 31. Nõne quaſi alienas reputauit nos.

Alienare

Diſſimulare ſe eſſe q̃ eſt. Simulare

Alienũ facere. Supbire

Extraneus Peregrinus. נָכְרִים Alieni. Extranei נָכְרִיָּה Extranea Aliena. peregrinũ נָכְרִיוֹת Aliene.

נֵכֹת Aromata. Nechoth. aromata. Geñ. 37. Et camelos eorum portãtes aromata. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph in medio. Eſa. 59. Et oſtendit eis cellam aromatum.

נָלָה Deeſſe. מִנְלָה cõſumatio. Radix. Nala. conſumare. deeſſe. Eſa. 33. Cum fatigatus deſieris cõtẽnere cõtẽneris. & inde מִנְלָה Minla. i. cõſumatio. ſecundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymꝰ trãſtulit radicem. Iob. 15. Nec mittet in terram radicem ſuam.

נָמַל circũcidere. Namal. excidere. ſcindere. circuncidere. cõterere. atterere. Geñ. 17. Et circuncidetis carnem preputii veſtri & in eodem. Et alienigene pariter circunciſi ſunt. & in eo. 34. Ritum gentis imitantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut ipſi circunciſi ſunt. Et communiter ſcribitur ſine nun.

Conterere Atterere. Iob. 14. Quaſi flos egreditur & conteritur. & in eodẽ. 18. Et ſurſum atteratur meſſis eius. & in eodem. 24. Et ſicut ſummitates ſpicarum conterentur. Vide etiam de hoc ſupra in dictione מוּל Mol. Itẽ נְמָלָה Nemala. i. formica. Prouer. 6. Vade ad formicam o piger. & in plurali נְמָלִים Nemalim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorũ. vt in eodem. 30. Formice populus infirmus.

Formica. נְמָלִים Formice.

נָמֵר Pardus. Namer. pardus. Hiere. 5. Pardus vigilans ſuper ciuitates eorum. & in eodem. 13. Aut pardus varietates ſuas Oſee. 13. Et ego ero eis ſicut leena & ſicut pardꝰ in via Aſſyriorum. & in plurali נְמֵרִים Nemarim. Abach. 1. Leuiores pardis equi eorum.

נְמֵרִים Pardi.

נָס Furor. Nas. In lingua chaldaica ſignificat iram vel furorem. Dañ. 2. Rex in furore & ira magna.

נָסַס Signari. Leuare. Naſas. leuare. exaltare. eleuare. ſignare. ideſt vexillũ aut ſignum leuare. fugere. confugere. Ps. 4. Signatũ eſt ſup nos lumen vultus tui dñe. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in pſal. iuxta he. ve. trãſtulit. Leua ſup nos lumẽ vultus tui dñe. Eſa. 59. Quẽ ſpũs dñi cogit. Pro q̃ he. le. Spiritus dñi leuauit ſeu eleuauit ſignũ ſeu vexillum in eo. Zach. 9. Quia lapides ſancti eleuabuntur ſuper terram eius. Ponitur etiam pro fugere. Ps. 59. Dediſti metuentibus te ſignificationem vt fugiant a facie arcus. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Dediſti metuentibus te ſignum ſeu vexillum vt ſignentur ante firmitatem ſeu veritatem. vel ſic. vt eleuent ſignum ſeu vexillum coram veritate vel firmitate. Eſa. 10. Et erit terrore profugus. vide etiam de hoc ſupra in dictione מָסַס Maſas. & in dictione נוּס Nus. & inde נֵס Nes. ideſt exaltatio ſeu eleuatio. Exo. 17. Et vocauit nomẽ eius dominus exaltatio mea. Significat etiam ſignum ſeu vexillum eo quod eleuatur in bello & ad eum milites confugiunt. Nu. 21. Et pone eum pro ſigno. Eſa. 11. Et leuabit dominus ſignum in nationibus. & in eodem. 30. Et quaſi ſignum ſuper collem. & in eodem. 33. Vt leuare ſignum non queas.

Leuare ſignum. Eleuare. Fugere.

נֵס Exaltatio. Signum.

נָסַג Compatiendere. Aſſumere. ſ. terminum. Trãſferre. ſ. terminos. Attingere terminos Auerti retroſum. Conuerti. retroſum Naſag. comprehendere. aſſumere vel tranſferre. ſ. terminum. retrorſum conuerti. Mich. 2. Non comprehẽdet confuſio. Deut. 19. Non aſſumes & tranſferes termios proximi tui. Vbi vtrũq; ſignificatum comprehendit trãſlatio noſtra ſub uno verbo hebraico. ſcilicet aſſumes & trãſferes. & in eodem. 27. Maledictus qui tranſfert terminos proximi ſui. ideſt comprehendi facit. ſicut exponunt hebrei. Prouer. 22. Ne tranſferas terminos antiquos. & in eodem. 23. Ne attingas terminos paruulorum. Pro quo hebrei legunt. Ne attingas ſiue ne tranſferas terminos ſeculi. ideſt terminos antiquos: nam eadem verba ponũtur in hebreo ſicut ſupra capꝫ. 22. Oſee. 5. Quaſi aſſumentes terminũ. Scribitur etiam cum ſin & puncto ceboleth loco ſámech. Iob. 24. Alii terminos tranſtulerunt. Significat etiam auerti vel conuerti retrorſum. Deut. 39. Auertantur retrorſum & reuereantur. Ps. 69. Auertantur retrorſum & reuereantur qui volunt mihi mala. Eſa. 42. Conuerſi ſunt retrorſum confundantur confuſione. & in eodem. 59. Et auerſi ſumus ne iremus poſt tergum dei noſtri. vide etiam de hoc infra in dictione סוּג Sug.

נָסָה Tentare. Probare. Conſuetudinem habere. Aſſuefacere. Tentatio. מַסּוֹת מַסָּה Pena. Naſa. Tentare. probare. aſſueſcere vel conſuetudinem habere. Geñ. 22. Tentauit dñs Abraam. Exo. 16. Vtentem eum vtrum ambulet in legẽ mea. & in eodem. 17. Quia tentauerunt dominum. & in eodem. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Deut. 6. Non tentabis dominum deum tuum ſicut tentaſti in loco tentationis. Iob. 4. Si ceperimus loqui tibi forſitan moleſte accipies. ideſt ſi tentauerimus vel probauerimus loqui. Ps. 94. Vbi tentauerunt me patres veſtri. Significat etiam aſſueſcere vel conſuetudinem habere. 1. Reg. 17. Non enim habebat conſuetudinem. Et in eodem. Non poſſum ſic incedere quia non vſum habeo. Eccls. 2. Vadam & affluam deliciis. Pro quo hebrei legunt. Et aſſuefaciam te deliciis. Inde מַסָּה Maſa. ideſt tentatio. Exo. 17. Et vocauit nomen loci illius tẽtatio. Et in plurali מַסּוֹת Maſoth. vt Deut. 29. Tẽtationes magnas. Ponitur etiam מַסָּה Maſa. pro pena. Iob. 9. Et non de penis innocentium rideat. pro quo hebrei le-

Contulo nere. gunt. In tentationem innocentiū irridebit.

נָסַח Demoliri. Auferre. Euellere. Nasach. Demoliri. auferre. siue euellere. vt Prouer. 15. Domum superborum demolietur dominus. Ponitur etiam pro auferre vel euellere. vt Deut. 28. Vt auferamini de terra. Ps. 51. Et emigrabit te de tabernaculo tuo. ꝓ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et euellet te de tabernaculo tuo. Prouer. 2. Et qui iniqꝫ agunt auferentur ab ea. Esdre. 6. Tollatur lignum de domo eius. idest euellatur. & inde מַסָּח Masach. i. deuastatio vel demolitio: secundum hebreos. 4. Reg. 11. Et custodietis domus mesach. pro quo hebrei legunt. Et custodietis excubias domus a demolitione siue a deuastatione. vel sic. Et custodietis custodiam domus ruinose. Potest etiam esse nomē proprium sicut est in littera nostra.

מַסָּח Deuastatio

נָסַךְ Libare. Nasach. libare. fundere. miscere. conflare. constituere ordinare. ordiri. Exo. 25. In quibus offerenda sunt libamina. Pro quo hebrei legunt. In quibus libandum est. Et in eodem. 30. Nec libabitis. pro quo he. le. Et libamē nō libabitis super illud. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Nu. 28. Et libabitis vini quartam partem hyn. 2. Reg. 23. Sed magis eam libauit domino. Esa. 29. Quoniam miscuit vobis dominus spiritum soporis. Osee. 9. Non libabunt domino vinum. & inde נֶסֶךְ Nésech. idest libamē seu libatio. Nu. 28. Iuxta omnem ritum sacrificii matutini & libamentorum eius. Et in eodem. Et liba que rite fundūtur. Et in eo. Libamenta autem vini que per singulas sunde nda sunt victimas. Deut. 32. Bibebant vinum libaminū suorum. Hiere. 32. Et libabant diis alienis libamina. Ioel'. 1. Periit sacrificiū & libatio de domo dñi. Et in eo. 2. Sacrificiū & libamen domino deo nostro. & inde נֶסֶךְ Mésech. seu מִמְסָךְ Mimsach. idest mixtum: seu libamen vel libatio. Ps. 74. Quia calix in manu domini vini meri plenus mixto. Esa. 65. Et libatis super eam. pro quo hebrei legunt. Et impletis ipsum meri libatione seu mixtione. De quo vide supra in dictione מָנָה Mana. Item נָסַךְ Nasach. idest conflare. Esa. 40. Nunquid sculptile cōflabit faber. Et in eo. 44. Et sculptile conflauit ad nihil vtile. Hiere. 10. Quoniā falsum est quod conflauit. Et inde נֶסֶךְ nésech. idest conflatile Esa. 48. Et sculptilia mea & conflatilia mandauerunt ista. Ponitur etiam pro simulachro. Esa. 41. Et vētus & inane simulachra eorum. Dani. 11. Insuper & deos eorum & sculptilia eorum. & inde מַסֵּכָה Masecha. idest conflatile: seu fusile. Exo. 32. Fecerūtqꝫ sibi vitulum conflatilem. Et in eo. 34. Deos cōflatiles non facies tibi. Osee. 13. Fecerunt sibi cōflatile de argento suo. Item נָסַךְ Nasach. idest constituere. seu ordinare. Ps. 2. Ego aūt constitutus sum rex ab eo. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Ego autem ordinaui regem meum. Prouer. 8. Ab eterno ordinata sum. & inde נְסִיכִים nesichim. idest principes seu rectores. & solum inuenitur i nu. plu. Ps. 82. Et sicut zebee & salmana omnes principes eorum. Significat etiam predicta dictio ordiri. vt Esa. 30. vt ordiremini telā & nō per spūm meum. & in eo. 25. Et telā quā ordítus est sup oēs natiōes. & inde מַסֵּכָה Masecha. siue מַסֶּכֶת Masácheth. i. tela seu licium vt in duobus locis predictis. & Iudi. 16. Si inquit septē crines capitis mei cum licio plexueris. Et in eodem. Extraxit clauum cū crinibus & licio. Ponitur etiam pro pallio. Esa. 28. Et pallium breue vtrūqꝫ operire non potest.

Libare. Misere. Libamēta Libamen. Libatio. Mixtum. Libatio. Conflare. Conflatile. Simulacrum. Conflatile. Constituere Ordinare Principes. Ordiri. Licium. Pallium.

נָסַע Pergere. Progredi Proficisci Gradiri. נָסַע naſaa. Pergere. proficisci. progredi. recedere. moueri Gen. 12. Perrexitqꝫ abraam vadens & vltra progrediens ad meridiē. Et in eo. 20. Profectus ide Abraā venit in terram australem. Et in eodem. 35. Gradiamur simul. Pro quo hebrei legunt. Proficiscamur & ambulemus. Et in eodem. 46. Profectusqꝫ israel cum omnibus que habebat. Exo. 12. Profectiqꝫ sunt filii israel de ramases. Et in eodē. 13. Viderunt egyptios post se. pro quo he. le. Et viderunt & ecce egyptus proficiscebatur siue pergebat post se. & in eodē 14. Tollensqꝫ se angelus domini. i. mouit se siue ꝓfectus est angelus dñi. Nu. 10. Quando mouēda sunt castra. Et in eo. Mouebūt castra primi qui sunt ad orientalē plagā. & in eo. Leuabunt tentoria qui sunt ad meridiē. pro quo he. le. Mouebunt castra. Et in eo. Mouerūtqꝫ castra primi iuxta imperiū dñi. Et in eo. Profectiqꝫ sunt de monte dñi. Et in eodē. Cumqꝫ eleuaretur arca. idest cumqꝫ moueretur arca. Et in eo. 11. Ventus aūt egrediens a dño. i. pergens. Et in eo. 33. Profecti igitur de rameses. Et in eodem. Inde egressi venerunt contra phiairoth. Esdre. 8. Promouimus ergo a fluminе Aua. 1. Profecti sumus. Ponitur etiam pro auferre. vt Iob. 4. Qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis. Esa. 38. Generatio mea ablata est. Et inde verbū tertie coniugationis. i. proficiscī facere seu mouere facere. Beatus hieronymus transtulit Tollere seu extrahere aut transferre. Exo. 15. Tulit autem moyses israel de mari rubro. idest proficiscī fecit. Iudi. 16. Et apprehēdit ambas porte fores. idest tulit seu extraxit. Et in eo. Extraxit clauū cū crinibus. 3. Reg. 5. Precepitqꝫ rex vt tollerent lapides grandes. 4. Reg. 4. Et cum plena fuerint tolles. Eccl's. 10. Qui transfert lapides & inde מַסָּע Masaa. idest profectio. Gen. 13. Reuersusqꝫ est per iter quo venerat. idest per profectiones quibus venerat Deut. 10. Vade & precede populum. Pro quo hebrei legūt. Vade in profectione ante populum. idest perge ante populum. & in plurali. מַסָּעֵי Masee. Pro quo beatus hieronymus transtulit Mansiones. nu. 33. He sunt mansiones filiorum israel. Et in eodem. Quas descripsit moyses iuxta castrorū loca que domini iussione mutabant. Póitur etiam מַסָּע masaa pro armis bellicis. Iob. 41. nec hasta nec thorax. ꝓ quo hebrei legunt. Hasta & arma & thorax.

Mouere. Egredi. Promouere. Tollere. Extrahere. Trāsferre. מַסָּע Profectio מַסְעֵי Mānsiones מַסָּע arma.

נָסַק ascendere. נָסַק nasac. Ascendere. scandere. Ps. 138. Si ascendero in celum tu illic es. Et inde verbum tertie coniugationis ꝑ significat ascendere facere. siue eleuare vel educere de alio quo profundo. Dani. 3. porro viros illos qui miserant sydrach misach & abdenago. Pro quo hebrei legunt. Qui ascēdere fecerant. Et in eodem. 6. Et danielem precepit educi de lacu. & in eodem. Eductusqꝫ est daniel de lacu.

Educere. נָעַל Offirmare Claudere. Cōcludere מַנְעוּל Nectio. Pesulum. נַעַל Calciare. נַעַל Calciamē tum. מַנְעָל calciamēti נַעֲלַיִם calciamēta נַעֲלַיִם

נָעַל naal. Claudere. offirmare. scilicet clausura vel sera. calciare. Iudi. 3. Clausis diligentissime ostiis cenaculi & offirmatis sera. Et in eodem. Viderunt clausas fores cenaculi. Canti. 4. Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus. idest clausus. & inde מַנְעוּל manul. idest sera seu vectis quo ostium clauditur. Nec. 3. Et statuerunt valuas eius & vectes. in alio vero loco. Beatus hieronymus transtulit Pesulum ostii. Canti. 5. Pesulum ostii mei aperui dilecto meo. Item נַעַל naal. idest calciare. 2. Paralipo. 28. Cumqꝫ vestisset eos & calciassent. Ezech. 16. & calciaui te hyacintho. & inde מִנְעָל naal. cum accenta in prima. idest calciamentum. Exo. 3. Solue calciamentum de pedibus tuis. Deut. 25 Et tollet calciamentum de pede eius. Et in eodem. Et vocabitur nomen eius in israel domus discalciati. Pro quo hebrei legunt. Domus discalciati calciamenti. p̄s. 59. In idumeam extendam calciamentum meum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנְעָל manal. Deut. 33. ferrum & es calciamentum tuum. & in plurali נְעָלִים nealim siue נַעֲלַיִם naalaim. Exo. 12. Et calciamenta habebitis in pedibus. Esa. 5. nec rumpetur corrigia calciamenti eius. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet calciamentorum eius. Et in eodem. 11. Ita vt transeant per eum calciati. pro quo

hebrei legunt. vt tranſeant per eum cū calciamētis. Amos. 2. Et pauperem pro calciamentis. Reperitur etiam נַעֲלוֹת Naaloth. ſecundum terminationem pluralem femininorū Ioſ. 9. Calciamentaq; perantiqua que ad indicium vetuſtatis pitatiis conſuta erant.

Calciamēta.

נַעַם Naam. ſuaue vel iocundum eſſe: ſeu dulce vel amenū eſſe. placere. decorum eſſe. 2. Reg. 1. frater mi ionatha decore nimis. Pro quo hebrei legūt. frater mi ionatha iocū dus vel ſuauis fuiſti mihi nimis. ſiue placuiſti mihi nimis aut decor⁹ fuiſti mihi nimis. p̄s. 140. Et audiāt verba mea quoniam potuerunt. pro quo beatus hierōymus in pſ. iux ta he. ve. tranſtulit. Et audient verba mea quoniam decora ſunt. Prouer. 2. Et ſcientia anime tue placuerit. Et in eo. 9. Et panis abſconditus ſuauior eſt. Et in eodem. 24. Qui ar guunt eum laudabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et arguē tibus ſuaue ſiue iocūdum eſt. & inde נְעִים naim. i. iocūdus. ſuauis. decorus. egregius. 2. Reg. 23. Egregius pſaltes iſra el. Ps. 80. Pſalterium iocundum cum cithara. Ps. 132. Ecce q̄ bonum & q̄ iocundum. p̄s. 134. Pſallite nomini ei⁹ quo niam ſuaue eſt. Ps. 146. Deo noſtro ſit iocunda decoraq; laudatio. Prouer. 22. Que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam in ventre tuo. Et in eo. 24. Vniuerſa ſubſtantia pre cioſa atq; pulcherrima. & in plu. נְעִימִים Neimim. 2. Reg. 1. Saul & ionathas amabiles & decori valde. Iob. 31. Comple bunt dies ſuos in bono & annos ſuos in gloria. pro quo he brei legunt. Et annos ſuos in iocunditatibus vel in ſuauita tibus. Et inde נֹעַם Noam. ideſt iocunditas. vel ſuauitas. aut decor. p̄s. 90. Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et ſit decor dñi dei noſtri ſuper nos. Prouer. 16. Fauus me lis compoſita verba. pro quo he. le. Fauus melis verba io cunditatis vel ſuauitatis. Et in plu. נְעִימוֹת Neimoth. p̄s. 16. Delectationes in dextera tua in eternum. pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio trāſtulit. Decores in dex tera tua eternos. Et aliquando ſcribitur cum mem in prin cipio. p̄s. 140. & non cōmunicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Nec comedere in deli ciis eorum. ideſt in ſuauitatibus eorum. Scribitur etiam cū nun in fine & dicitur נַעֲמָן naaman. & in plu. נַעֲמָנִים naama nim. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelem. Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes iocundas vel ſuaues.

Placere.

Egregius. Iocūdus. Suauc.

Pulcher⁹

Decori.

Iocunditates

Decor.

Decores.

Delicie

Iocūde

נַעַן Naas. Genus arboris humilis. & ſcribitur cum dupli ci ſādich & dicitur נַעֲצוּץ naaſus. pro quo beatus hiero nymus tranſtulit ſaliunculam. Eſa. 55. pro ſaliuncula aſcē det abies. Et in plu. נַעֲצוּצִים naaſuſim. pro quo beatus hie ronymus tranſtulit fruteta. Eſa. 7. Et vniuerſis frutetis & in vniuerſis foraminibus.

Salſicula

Frutcta.

נָעַר Naar. excutere. cōcutere. expergiſci. ſiue conſurgere. Exo. 14. Et inuoluit eos dominus in mediis fluctib⁹. pro quo hebrei legunt. & excuſſit dñs egyptios in medio maris. Ps. 135. Et excuſſit pharaonem & virtutem eius in mari rubro. Iudi. 16. Egrediar ſicut ante feci & me excutiā. Nee. 5. Inſuper excuſſi ſinum meum & dixi: ſic excutiet deus omnem virum. Iob. 38. Et excuſſiſti impios ex ea. Ps. 108. Et excuſſus ſum ſicut locuſta. Eſa. 33. Et concuſſa ē ba ſan & carmelus. Et in eo. Et excutit man⁹ ſuas ab omni mu nere. Et in eodem. 52. Excutere de puluere. Hiere. 51. Ex cutient comas veluti catuli leonum. Significat etiam exp giſci vel conſurgere. Zach. 2. Quia conſurrexit de habita culo ſancto ſuo. & inde נְעָר nóar. ideſt excuſſio. p quo bea tus hieronymus trāſtulit tempeſtatem. Iob. 36. Morietur in tempeſtate anima eorum. & inde נְעֹרֶת neoreth. i. ſtuppa.

Excutere.

Cōſurgere נָעַר

Tempeſtas נְעָרֶת

ſeu fauilla ſtuppe q̄ excutitur ex lino. Iudi. 16. Quomodo ſi rūpat quis filum de ſtuppa. Eſa. 1. Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe. Itē נַעַר ndar. i. puer. iuuēis. adoleſcēs. Geñ. 37. Paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer. Et in eo. Puer non comparet. Ruth. 2. Dixitq; booz iuueni qui preerat meſſoribus. 1. Reg. 1. puer autem erat adhuc infan tulus. Prouer. 1. Et adoleſcenti ſcīētia & intellectus. Hiere. 1. Quia puer ego ſum. Accipitur ēt pro miniſtro vel famu lo. eo quod communiter puer maiori & ſeniori miniſtrat. Iudi. 7. Deſcendat tecum phara puer tuus. ideſt miniſter vt famulus tuus. 4. Reg. 5. Dixitq; giezi puer viri dei. i. mini ſter eius. Ponitur etiam pro ignaro vel rudi. 2. Paralip. 13. Porro roboan erat rudis & corde pauido. Accipitur etiam pro quocunq; animali dum eſt in tenera etate. Zach. 11. Di ſperſum non queret & contritum non ſanabit. pro quo he brei legunt. puerum non queret. ideſt pecus tenerum non queret. Et in plurali נְעָרִים nearim. ideſt pueri. iuuenes. a doleſcentes. 2. Reg. 2. Surgant pueri. 5. Reg. 20. per pediſe quos principum prouinciarum. pro quo hebrei legunt. p pueros principum prouinciarum. Et in eodem. Egreſſi ſūt autem pueri principū prouinciarum. Iob. 29. Videbāt me iuuenes & abſcondebantur. Ponitur etiam pro miniſtris. Nee. 5. Sed & miniſtri eorum depreſſerant populum. Et in genere feminino נַעֲרָה naara. Geñ. 24. puella decora ni mis. Ruth. 2. Cuius eſt puella hec. 3. Reg. 1. Queramus do mino noſtro regi adoleſcentulam virginem. Et in plurali. נְעָרוֹת nearoth. Geñ. 24. Igitur rebecca & puelle illius aſcē ſis camelis ſecute ſunt virum. Exo. 2. Et puelle eius gradie bātur per crepidinē aluei. Eſter. 2. querātur regi puelle vir gines. & ide נְעוּרִים neurim. i. puericia. iuuētus. & declinatur tantum pluraliter. p̄s. 128. Sepe expugnauerunt me a iuuē tute mea. p̄s. 127. Ita filii excuſſorum. pro quo beatus hie ronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Ita filii iuuentutis. Poteſt etiam legi excuſſorum ſecundum primam ſignifi cationem. Reperitur etiam נְעוּרוֹת neuroth. ſecundum ter minationem pluralem femininorum. Hiere. 32. Iugiter fa cientes malum in oculis meis ab adoleſcentia ſua.

Puer.

Iuuenis. Adoleſcēs

Miniſter. Famulus.

Rudis.

Pecus & tenerum.

נְעָרִים Pueri.

Puella. Adoleſcentula.

נְעוּרוֹת Puelle.

נְעוּרִים Iuuentus.

adoleſcētia

נָפַח naphach. inſuflare. inſpirare. exſuflare. ſpirare. ſuccen dere. affligere. Geñ. 2. Et inſpirauit in faciem eius ſpi raculū vite. Eſa. 54. Ecce ego creaui fabrum ſuflantem in igne prunas. Ezech. 22. Vt ſuccendā in ea ignē ad cōflandū ideſt ad ſuflandum. Et in eodem. 37. Et inſufla ſuper inter fectos iſtos. Aggei. 1. Et intuliſtis in domum & exſuflaui il lud. Malach. 1. & exſuflatis illud. Hiere. 15. Defecit anima eius. ideſt ſpirauit. ponitur etiam pro ſuccendere. Iob. 20. Deuorabit eum ignis qui non ſuccenditur. Et in eo. 41. Si cut olle ſuccenſe atq; feruentis. Hiere. 1. Ollam ſuccen ſam ego video. & inde מָפוּחַ mapūach. ideſt ſuflatorium quo ignis ſuccenditur. Hieremie. 6. Defecit ſuflatorium in igne. ponitur etiam predicta dictio pro affligere. Iob. 31. Et animam agricolarum eius afflixi. & ide מַפָּח mapach. ideſt dolor ſeu afflictio. pro quo beatus hieronymus tran ſtulit abominationem. Iob. 11. Et ſpes illorum abominatio anime.

Inſpirare Suſtare. Inſufare. Exſuflare. Spirare. Succēdere

מָפוּחַ Suflatorium

Affligere. מַפָּח

abominatio

נֹפֶךְ Nópech. carbunculus lapis precioſus. Exo. 28. In ſecū do. ſcilicet verſu carbūculus & ſapphyrus & hyaſpis. E zech. 28. Sapphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

Carbūcul⁹

נָפַל Naphal. cadere. concidere. ruere. corruere. iacere. irrue re. inferiorem eſſe. tranſfugere. Geñ. 4. Et cōcidit vul tus eius. & in eo. Cur concidit facies tua. Et in eodem. 15. Sopor irruit ſuper abraam & horror magnus & tenebro ſus inuaſit eum. ideſt cecidit ſuper eum. Et in eodem. 17. ce cidit Abraam in faciem ſuam. Et in eodem. 24. Deſcendit

Concidere

irruere.

Cadere.

de camelo.pro quo hebrei legunt.Cecidit de camelo.Et in eodem.25.Coram cunctis fratribus suis obiit.idest cecidit. Et aliqui hebrei exponunt sic.scilicet cecidit ei possessio coram cunctis fratribus suis.Et in eodem.50.Quod cernens ioseph ruit super faciem patris.Leuit.26.Et corruent corā vobis.Et in eodem.Cadēt inimici vestri gladio.Nu.6.Ita tamen vt dies priores irriti fiant. Pro quo hebrei legunt. Et dies priores cadant.idest cadant de numero vt nō computentur.Deut.22. Et sis reus labēte alio & in preceps ruēte.Ios.2.Etenim irruit in nos terror vester.Iudi.7. Et oēs orientales populi iacebant in valle.2.Regū.1.Sciebam enī q viuere non poterat post ruinam. idest postq̄ cecidit.3. Reg.8.Non cecidit nec vnus quidem sermo.4.Reg.10.vide ergo nunc quoniam non cecidit de sermonibus domini in terram.Nee.6.Et conciderent intra semetipsos.pro quo hebrei legunt.Et ceciderunt valde in oculis suis.idest inferiores sibi ipsis videbantur ex quo non preualuerant aduersus hebreos.Et simile verbum habetur.Iob.12.Vbi dicitur nec inferior vestri sum.p quo in hebreo legitur. Nec cadens ego a vobis.& est sensus sicut in littera nostra. & in eodem.14.Mons cadens defluit.pro quo hebrei legunt. Mons cadens cadet siue corruet.Ps.19.Ipsi obligati sunt & ceciderunt.Ps.36.Cum ceciderit non collidetur.Ps.144. Alleuat dominus omnes qui corruunt.Esa.9.Et cecidit in israel.Et in eodem.14.Quomodo cecidisti de celo lucifer Et in eodem.21.Cecidit cecidit Babylon. Hiere.51. Et cadent interfecti in terra chaldeorum. Et in eodem. Subito cecidit babylon.Ioel.2.Sed & per fenestras cadent. Amos 8.Et cadent & non resurgent.Et aliquando scribitur cum duplici lamed. Ezech.28. Et corruent interfecti in medio eorum.Significat etiam transfugere aut profugere.vel adiungere se aliis.1.Reg.29.Ex die qua transfugit ad me.4. Reg.7.Venite ergo & transfugiamus ad castra syrie.1.Paralip.12.Periculo capitis nostri reuertetur ad dominum suum.idest transfugiet ad dominum suum.Et in eodem.trāsfugerunt ad eum de manasse.Hiere.21. Qui egressus fuerit & transfugerit ad chaldeos.Et in eodem.37. Ad chaldeos profugis.Et in eodem.52.Et de profugis qui transfugerant ad regem babylonis.Esa.54.Aduena quondam tuus adiungetur tibi.Inde verbum tertie coniugationis.idest cadere facere: seu proiicere: vel dimittere:siue ꝓsternere.Iudi.2.nō diuiserūt adinuentiōes suas.i.nō ꝓiecerūt.1. Reg. 3.Non cecidit ex omnibus verbis eius in terra.pro quo hebrei legūt.Nō cadere fecit:siue nō proiecit ex oībus verbis eius.Iob.29.Et lux vultus mei non cadebat in terra.ꝓ quo he.le.Et lucē vultus mei non faciebant cadere.ps.105.vt ꝓsterneret eos ī deserto.i.cadere faceret.signāt ēt fortē ꝓiicere.i.sorte mittere vel sorte diuidere.Ios.15.Veniat ergo in partē hereditatis israel.pro quo he.le.Proiice eā in hereditatē israeli.i.sorte diuide eā.& in eo.23.Et nūc quis sorte diuisi.ps.77.Et sorte diuisit eis terrā in funiculo. Prouer.1. Sortē mitte nobiscū.Ione.1.venite & mittamus sortes. Et in eo.& miserunt sortes & cecidit sors super ionam. Et idē verbū quarte cōiugatiōis.i.prosternere se siue iacere.Deut. 9.Et procidi afi dñm sicut prius quadraginta diebus.i.iacui siue prostratus sum ante dñm.Et in eo.Et iacui corā domino quadraginta diebus & noctibus.Et in eo. Quib⁹ eū supplíciter deprecabar.pro quo he.le.Quibus iacui siue q bus prostratus fui.Pōitur ēt ꝓ subiicere.Gen.43.Et violēter subiiciat seruituti & nos & asinos nostros. & inde מַפָּלָה Mapala.i.ruina. Esa.17. Et erit quasi aceruus lapidum in ruina.Et in eo.23.posuerunt eā in ruinā. & in eo.25. vrbē fortē in ruinā.Ezech.3.Et in ruina eius habitabūt vniuersa volatilia celi.& inde מַפָּל Mapal.i.quisquilie que cadūt de frumento.Amos.8.Et quisquilias frumenti vendamus & inde מַפֹּלֶת Mapoleth.idest cadauer.Iudi.14.Declinauit vt videret cadauer leonis.& in numero plurali מַפָּלֵי Mapale.& ponitur pro membris.Iob.41. Membra carniū eius coherentia sibi.Et inde נֵפֶל nēpel.idest abortiuus:eo quod cadit ex vtero.Iob.3.Aut sicut abortiuū absconditum non subsisterē.Ps.57. Supercecidit ignis:non viderunt solem. Pro quo btūs hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit.quasi abortiuum mulieris quod non vidit solem.Eccls.6.pronuncio ꝙ melior illo sit abortiuus.& ide נְפִילִים nephilim. idest gigantes.eo quod propter sui magnitudinem ceteri humiliores videntur cadere ante eos.vel quia irruit timor eorum super alios.Gen.6.Gigantes autem erant super terram in diebus illis.Nu.13.Ibi vidimus monstra quedam filiorum Enach.pro quo hebrei legunt. Ibi vidimus gigantes filios enach.

נָפַץ Napas.dispergere.disgregare.disseminare. diuidere. allidere.collidere.conterere.confringere.Gen.9. Et ab his dissemínatum est omne genus hoīm super vniuersam terram.pro quo hebrei legunt.& ab his dispersa ē omnis terra.& est sensus sicut in littera nostra.Et in eo.11. Anteq̄ diuidamur in vniuersas terras.& in eo. Inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum.Et in eo. 49.& dispergam eos in israel.1.Reg.13.quia vidi ꝙ populus dilaberetur a me.idest dispergeretur a me.2. Reg.18. fuit autem ibi prelium dispersum super faciē vniuerse terre.3.Reg.22.Vidi cunctum israel dispersum in montibus Hiere.9.Dispergā eos in gentibus. & in eodem. & omnis grex eorum dispersus est.Esa.33.Ab exaltatione tua dispersē sunt gentes.Hiere.13.Et dispergā eos virum a fratre suo. Ezech.20.& cōgregabo vos de terris in quibus dispsi estis Soph.3.supplices mei filii dispersorum meorū.hebrei tñ ī ꝓdicto loco dicūt ꝙ est nomē proprium & legunt sic.Athara i filia phusai.& interpretatis his nominibus est sensus sicut in littera nostra.Significat etiam allidere. vel cōfringere.vt Iudi.7.Et hydrias confregissent. ps.2. Et tanq̄ vas figuli confringes eos.Ps.136.& allidet parulos tuos ad petrā.Esa.27.sicut lapides cineris allisos.Hiere.4. & lagūculas eorū collident.& in eodem.22.nunquid vas fictile atq̄ cōtritum vir iste hieconias.& in eo.51.Collidis tu mihi vasa belli:& ego collidā in te gentes.& in eo.& collidam in te equum & equitē eius.& inde נֵפֶץ nephes. i.allisio .Esa.30. Allidet in turbine.pro quo he.le. Allisio turbinis. & inde נֶפֶץ Mapas.i.instrumentum siue vas quo aliquid conteritur & dissipatur.Ezech.9.& vniuscuiusq̄ vas interitus in manu eius.

נָפַק Naphac.in līgua chaldaica significat egredi: siue educere. Dan.2.& egressa sententia sapientes interficiebātur.& in eo.qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babylonis.& ī eo.3.egredímini & venite:statiq̄ egressī sūt & inde נַפְקָת napcath.idest sumptus.expense. Esdre.6. Sūptus autem de domo regis dabuntur.& in eodem. Studio se sumptus dentur viris illis.

נֶפֶשׁ Nephes.Anima.Gen.1. Producat terra animam viuentem.& in eodem.2.& factus est homo in animam viuentem.& in eodem.19.Saluta animam tuam.& in eodē. 35.egrediente autem anima eius pre dolore.Exo.12. Peribit anima illa de israel.& in eodem.21. Reddet animā pro anima.Leuit.5.Si peccauerit anima.Nu.15. Quod si anima vna nesciens peccauerit.Deut.6. & ex tota anima tua. 1.Regum.25.erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viuentium apud dominum deum tuum:porro ini

Fluere. Corruere.
Iacere.
Concidere Inferiores esse.
Defluere.
Cadere.
Transfugere
Profugere
Adiungi.
Diuinere
Cadere facere.
Prosternere
Mittere diuidere. Sorte mittere.
Prosternere se. Iacere.
Subiicere. מַפָּלָה
Ruina.

מַפָּל quisquilie.
מַפֹּלֶת Cadauer.
מַפָּלֵי Membra.
נֵפֶל Abortiuus
נְפִילִים Gigantes.
נָפַץ Dissemiat.
Diuidere. Dispgere.
Allisio.
Interitus.
נָפַק Egredi.
נַפְקָת Sumptus
נֶפֶשׁ anima.
Cōfrigere. Allidere.
Collidere. Conterere

micorum tuorum anima rotabitur. 3. Reg. 17. Reuertatur obsecro anima pueri huius in viscera eius. Et in eodem. 19 Tolle animam meam. Iob. 1. Cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Et in eodem. 21. Et anima eius quodcunq; voluit hoc fecit. Ps. 23. qui non accepit in vanum animā suam. Ps. 104. ferrum pertransiuit anima eius. Ps. 118. & anima mea cognoscet nimis. Prouer. 27. Anima saciata calcabit fauum. & communiter est generis femínini: vt patet ī aliquibus locis predictis. & aliquando reperitur in genere masculino. vt Gen̄. 46. Omnes anime quattuordecim. vbi in hebreo illud quattuordecim est generis masculini. & iungitur cū hoc nomīe aīe. & in eo. Anime due. Vbi pro eo qđ in littera nostra est due in hebreo est שְׁנַיִם Senaim. ם est generis masculini. Nume. 31. vnam animam ex quingētis tam ex hominibus quam ex iumentis. vbi pro eo quod in littera nostra est vnam in hebreo est אֶחָד Echad. quod est generis masculini. & aliquando accipitur pro toto homine seu pro corpore animato. vt in aliquibus locis predictis. & Gen̄. 14. Da mihi animas. ideſt da mihi homines. Et in eodem. 46. Omnes anime domus iacob que ingresse sunt in egyptum. Ponitur etiam pro semetipso. Ps. 104. vt erudiret principes eius sicut semetipsum. Deut. 21. Dimittes eā liberam. pro quo hebrei legunt. Dimittes eam anime sue. ideſt sibiipsi: vt sit in sua libera potestate. Hiere. 51. Iurauit dominus exercituum per animam suam. ideſt per semetipsum. sicut exponunt hebrei. Amos. 6. Iurauit dominus deus in anima sua. ponitur etiam pro mortuo. ideſt pro morticino anime humane. Nu. 6. super mortuum non ingredietur. pro quo hebrei legūt. & super omnes animas mortui seu morticini non ingredietur. & in eodem. quia peccauit super mortuum. pro quo hebrei legunt. Quia peccauit super animam. ideſt super morticinum anime humane. & in eo. 19. Omnis qui tetigerit humane anime morticinū. Ponitur etiam pro desiderio. Ps. 26. Ne tradideris me in animas tribulantium me. ideſt in desideria tribulantiū me. Ponitur etiam pro halitu. Iob. 41. Halitus eius prunas ardere facit. Et in plurali נְפָשׁוֹת nephasoth. secundum terminationem femininorum. Ps. 71. Et animas pauperum saluas faciet. Ezech. 13. Vt interficerent animas que non moriuntur. Reperitur etiam נְפָשִׁים nephasim secundum terminationem masculinorum. Vt in eodem. Et dimittam animas quas vos capitis animas ad volandum. & inde verbum נָפַשׁ naphes: qđ significat refrigerare. vel requiescere aut recreare. vel animari. ideſt animam sumere. Exodi. 23. Et refrigeretur filius ancille tue & aduena. Et in eodem. Septimo autem ab opere cessauit. pro quo hebrei legunt. Septimo autem quieuit & requieuit. siue refrigeratus est. Loquitur enim scriptura de deo more humāo: sicut de homine dicitur ꝙ refrigeratur & requiescit perfecto opere. Ponitur etiam pro refocillari. 2. Regum. 16. Et refocillati sunt ibi.

Homo. Semetipſs Mortuus mortícinū Halitus. נְפָשׁוֹת anime. נְפָשִׁים Anime. נָפַשׁ refrigerat. Requiescere Refocillat

נֵץ Nes. Accipiter. Leuit. 11. Et accipitrem iuxta genus suum.

accipiter.

נָצַב Nasab. Constituere. statuere. erigere. stare. 3. Regum. 22. Nec erat tunc constitutus rex in edom. Esa. 3. Stat ad iudicium dominus. Threñ. 2. firmauit dexteram suam quasi hostis. ideſt statuit dexteram suam siue stetit dextera sua. Zach. 11. Et quod stat nō enutriet. Et aliquando scribitur sine nun. De quo vide supra in dictione יָצַב Iasab. & inde נְצִיב Nesib. ideſt statua siue statio. Gen̄. 19. Que versa est in statuam salis. 1. Paralipo. 11. Et statio philistinorum in bethleem. Significat etiam prepositum seu prefectum. 3. Regum. 4. Habebat autem salomon duodecim p̄

Constituere Statuere. Stare. Statua Statio. prefectus

fectos super omnem israel. Et in eodem. Nutriebantq; eos supradicti regis prefecti. Et inde מַצָּבָה Masseba. ideſt statio siue statua. vt Esa. 22. Et expellam te de statione tua. ponitur etiam pro titulo vel statua. Gen̄. 35. Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius: hic est titulus monumenti rachel. Exo. 25. & confringes statuas eorum. vide etiam de hoc supra in dictione יָצַב Iasab. Ponitur etiam נְצָב Nisab pro capulo gladii. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. Item נָצַב nasab. in lingua chaldaica significat plātare. & inde נְצָבֶת nisebeth. ideſt plantatio. Dan̄. 2. De plantatione eris & ferri oriebatur.

Statio. Titulus. statua. נְצָב Capulus. נָצַב Plantare. נְצָבֶת Plantatio.

נָצָה florere. Nasa. Iurgari. rixari. litigare. litem concitare. vastare. florere. volare. Exo. 2. Conspexit duos hebreos rixantes. Et in eodem. 21. Si rixati fuerint viri. Leuit. 24. Iurgatus est in castris cum viro israelita. Nume. 26. qui surrexerunt contra moysem & Aaron. pro quo hebrei legunt. qui iurgati sunt. Et in eodem. Quando aduersus dominum rebellauerunt. Pro quo hebrei legunt. Quando iurgati sunt aduersus dominum. Et in titulo. Ps. 59. Vbi dicitur: cū succendit mesopotamiam syrie. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum pugnauit aduersus syriam mesopotamie. Et inde מָצָה Masa. ideſt rixa. contētio. iurgium. Prouer. 16. Qui meditatur discordias diligit rixas. Esa. 41. Viros rebelles tuos. Pro quo hebrei legunt. viri contentionis tue siue iurgii tui. ideſt iurgantes aduersum te. Et in eodem. 58. Ecce ad lites & ad contentiones ieiunatis. Significat etiam supradicta dictio: vastare. Hiere. 4. Ciuitates tue vastabuntur. Esa. 37. In erradicatione collium compugnantiū. Pro quo hebrei legunt. In erradicationem collium deuastatorum seu desertorum. & secundum primam significationem potest legi sicut est in littera nostra. significat etiam florere seu germinare. Canti. 6. Si germinassent mala punica. Et in eodem. 7. Si floruerunt mala punica. Vide etiam de hoc supra in dictione נִין nus. significat etiam volare. vt Threñ. 4. Iurgati quippe sunt & commoti. pro quo hebrei legunt. Volauerunt & commoti sunt. Potest etiam legi sicut est in līa nīa. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine loco he. vt Hiere. 48. Date florem moab quia florens egredietur. pro quo he. le. Date alam seu pennam moab. quia volans volabit. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et inde נוֹצָה nosa. ideſt pluma. Leuit. 1. Vesiculam vero guttur is & plumas proiiciet. Ezech. 17. Plena plumis & varietate. Et in eodem. Magnis alis multisq; plumis.

Pugnare Rixa. Contētio. Vastare. Germinare. Florere. Volare. נוֹצָה Pluma.

נָצַח Nasach. Triumphare. superare. vincere. seu victoriam obtinere. instare. solicitare. vrgere. Prefectum seu prepositum esse. 1. Reg. 15. Porro triumphator israel non parcet tibi. 1. Paralip. 15. In citharis pro octaua canebant epinicion. pro quo he. le. canebāt ad vincendum seu pro victoria. & est idem cum littera nostra: nam epinicion grece carmen triumphale significat. & in titulo. Ps. 4. vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit victori in cantícis psalmus dauid. & sīr in aliis titulis psalmorum. Dan̄. 6. Igitur daniel supabat oēs principes. Malach. 3. Victor in psalmis canentem. significat ēt instare. vel vrgere. seu prepositū vel prefectum esse. 2. Paralip. 2. Prepositosq; eorum tria millia. ideſt illos qui instabant operibus. Et in eodem. Tria autem millia sexcentos prepositos operum populi. Esdre. 3. Vt vrgerent opus domini. Et in eodem. Vt instarent sup eos q ficiebāt opus. & inde נֵצַח nesach. i. fortitudo. virtus. Esa. 63. Et detraxi in terram virtutem eorum. Ponitur etiam pro sanguine in quo est fortitudo & vita. Et in eodem. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea.

superare. Preposita esse. Vrgere. Instare. נֵצַח Virtus. sanguis

significat etiam eternum seu perpetuum. vt. Ps. 12. Vsque quo domine obliuiscéris mei in finem. idest in eternum. Ps. 48. Et viuet adhuc in finem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et viuet vltra in sempiternum. Esa. 15. Non habitabitur vsq; in finem. idest vsq; in eternum. Hiere. 15. Quare factus est dolor meus perpetuus. Threñ. 3. Periit finis meus. pro quo secundum primam significationem aliqui hebrei legunt. Periit victoria mea. potest etiam legi sic piit eternitas seu perpetnitas mea. Ponitur etiam pro seculo. Esa. 64. In secula seculorum non erit transiens per eam. Et inde נְצָחַת nisachath. idest fortis seu perpetua. Beatus hieronym⁹ trā stulit. contentiosam. Hiere. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa.

Sēpiternū
Perpetuꝰ finis.
Seculum. נְצָחַת
Eternitas

נָצַל Nasal. eripere. liberare. euadere. eruere. Auferre. abstrahere. spoliare. Geñ. 37. Volens eripere eū de manibus eorum. Exo. 5. Et non liberasti eos. Et in eodem. 18. Et eruit me de gladio pharaonis. Deut. 23. Non trades seruum domino suo qui ad te cōfugerit. idest qui ad te euaserit. Ios. 2. Et eruatis animas nostras a morte. 2. Reg. 22. in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum suorum. 2. Reg. 20. Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt. Et euadat oculos nostros. & est sensus sicut in littera nostra. 4. Reg. 18. Eruens liberabit nos dominus. Iob. 5. In sex tribulationibus liberabit te. Ps. 32. Vt eruat a morte animas eorum. pꝭ. 33. Et de omnibus his liberauit eum dominus. Ps. 85. Et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Esa. 20. Vt liberarent nos a facie regis assyriorum. Et in eo. 37. Et tu poteris liberari. Hiere. 7. Et dixistis liberati sumus. Ezech. 14. Ipsi iustitia sua liberabunt animas suas. Amos. 4. Quasi torris raptus ab incendio. idest liberatus vel erutus ab incendio. Zach. 3. Nunquid non iste torris est erutus de igni. Et inde הַצָּלָה Hasala. idest liberatio. Ester. 4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt. Refrigerium & liberatio stabit iudeis de loco alio. Significat etiā aufferre vel spoliare. seu diripere. Geñ. 31. Tulitq; deus substantiā patris vestri & dedit mihi. Et in eodem. Sed deus tulit opes patris nostri & eas tradidit nobis. Exo. 3. Et spoliabitis egyptum. Et in eo. et spoliauerūt egyptios. idest abstulerunt ab eis opes. Et in eodem. 33. Deposuerunt ergo filii israel ornamentum suum. 2. Paralip. 20. Et diripuerunt ita vt omnia portare non possent.

Eripere. Liberare. Eruere. Euadere.
הַצָּלָה Liberatio.
Tollere. Spoliare. auferre. Deponere Diripere.

נָצַר Nasar. custodire. seruare. vastare. Deut. 32. Et custodiuit quasi pupillam oculi. Et in eodem. 33. Et pactū tuum seruauerunt. Ps. 24. Requirentibus testamentum eius. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. His qui custodiunt pactum eius. pꝭ. 33. Prohibe linguam tuam a malo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Custodi linguam tuam a malo. Ps. 118. Quia iustificationes tuas exquisiui. pro quo beat⁹ hieronymus transtulit. Quia precepta tua custodiui. pꝭ. 140. Et ostium circumstantie labiis meis. pro quo beatus hieronymus transtulit. Serua paupertatem labiorum meorum. Prouer. 4. Custodi illam quia illa est vita tua. Et in eo. 22. Oculi dñi custodiunt scientiam. Et in eo. 27. Qui seruat ficum comedet fructus eius. Esa. 27. Ego dominus qui seruo eam. Et in eodem. Nocte & die seruo eam. Naum. 2. Qui custodiat obsidionem. Et aliquando scribitur sine nun. vt Esa. 8. Liga testimonium. Pro quo hebrei legunt. Serua testimonium. Potest etiam deriuari a dictioue צָרַר sarar. q̄ significat ligare. sicut est in littera nostra. Et inde נֹצֵר noser idest custos. & in plurali נֹצְרִים Nosrim. 4. Reg. 18. A turre custodum. Hiere. 4. Auditum est in ierusalem custodes

Custodire. seruare.
נֹצֵר נֹצְרִים Custodes.

venire de terra longinqua. Et in eodem. 31. Clamabunt custodes in monte ephraim. Et inde נְצוּרוֹת Nesuroth. i. res obseruate & occulte. Hiere. 33. Et annunciabo tibi grandia & firma que nescis. pro quo hebrei legunt. Annunciabo tibi grādia & obseruata vel occulta que nescis. Et ide נְצוּרַת Nesurath. idest occulta. scilicet ad insidiandum vel decipiēdum. Prouer. 7. Et preparata ad decipiendas animas. Pro quo hebrei legunt. Et obseruata vel occulta corde. Potest ēt legi sic. Et vastata seu deserta corde. Nam predicta dictio etiam significat vastare vel desolare. Esa. 1. Sicut ciuitas q̄ vastatur. Et inde נְצוּרִים Nesurim. idest loca deserta: vel vastata. Beatus hieronymus transtulit delubra mortuorum. Esa. 65. Et in delubris mortuorum dormiant. Ponitur etiam pro fecibus. Esa. 49. Et feces israel conuertendas. vbi pro fecibus ponitur נְצוּרִי Nesure. sicut alias שְׁמָרִים semarim significat feces & deriuatur a שָׁמַר Samar. quod significat custodire: vt infra dicetur. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et deserta seu deuastata israel ad conuertēdū. Item נֵצֶר neser. flos. virgultū. stirps. germē. Esa. 11. Et flos de radice eius ascendet. Et in eodem. 14. Tu autem reiectꝰ es de sepulchro quasi stirps inutilis. Et in eodem. 60. Germen plantationis mee.

נְצוּרַת obseruata. Occulta.
נְצוּרִים Vastare. Delubra mortuorū. Feces.
נֵצֶר flos. Stirps. Germen.

נֶקֶב Nechic. cauerna. foramē. fissura. Esa. 7. Et in cauernis petrarum. Hiere. 13. Abscondé illud ibi in foramine petre.

נָקַב Nacab. perforare. explanare. declarare. nominare. maledicere. seu blasphemare. 4. Reg. 12. Et aperuit foramen desuper. pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen. Iob. 40. Et in sudibus perforabis nares eius. Esa. 36 Intrauit in manum eius & perforauit eam. Aggei. 1. In saculum pertusum. i. perforatum. & ide מַקֶּבֶת machébeth. idest malleus. Iudi. 4. Assumens pariter & malleum. Ponitur etiam pro cauerna. Esa. 51. Et ad cauernam laci vnde p̄cisi estis. & in plurali מַקָּבוֹת macaboth. idest mallei. 3. Reg. 6. Et malleus & securis & omne ferramentum non sunt audita in domo. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet mallei & securis. Esa. 44. Et in malleis formauit illud. Et ide נְקֵבָה Necheba. idest femina. Geñ. 1. Masculum & feminam creauit eos. Leuit. 12. Si feminam peperit. Nu. 51. Cur feminas reseruastis. Item נָקַב nacab. idest explanare. seu declarare aut nominare. Geñ. 30. Constitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt. Declara seu explana mercedem tuam. Nu. 1. Quos tulerunt moyses & Aaron. pro quo hebrei legunt. Et tulit moyses & Aaron viros istos qui declarati seu explanati sunt per nomina vel qui nominati sunt per nomina. Esa. 62. Quod os domini nominauit. Amos. 6. optimates capita populorum. idest nominati capita populorum. Significat etiam maledicere seu blasphemare. Leuit. 24. Cumq; blasphemasset nomen domini. Et in eodem. Et qui blasphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume. 23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob. 5. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius statim. Prouerb. 21. Qui abscondit frumētum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius.

נֶקֶב Perforaſ.
מַקֶּבֶת Malleus Cauerna.
מַקָּבוֹת Mallei.
נְקֵבָה femina.
נָקַב Declarare
Nominare
Blasphemare. maledicer.

נָקֹד Nycud. Punctum seu stigma: aut macula. scilicet diuersi coloris. Canti. 1. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Pro quo hebrei legunt. Cum punctis vel stigmatibus argenti. Vbi ponitur נְקֻדוֹת Necudoth. in numero plurali. & inde נָקוֹד Nacud. idest animal album habens maculas nigras vt̄ econuerso. Geñ. 30. & separa cunctas oues varias. i. hñtes maculas varii coloris

נְקֻדוֹת Punctum Puncta.
נָקוֹד Vari⁹.

Et in eodem. Et quodcunq; fuluum & maculosum varium q; fuerit. Et in eodē. Et omnia que non fuerint varia & maculosa. & fulua. Et a talibus pecoribus dictus est נֹקֵד noced idest pastor. siue ille qui alit pecora. 4. Reg. 3. Porro mesa Rex moab nutriebat pecora multa. Pro quo hebrei legunt Erat armentarius seu pastor. & in plurali. נֹקְדִים Nocdim. Amos. 1. verba amos qui fuit in pastoralibus thecue. & inde נְקוּדִים Necudim. i. panis mucidus seu putrefactus. Eo quod in eo sunt quasi macule vel puncta diuersi coloris. p quo beatus hieronymus transtulit comminuti. Ios. 9. Panes quoq; quos portabant ob viaticum duri erāt in frustra comminuti. Et in eo. Nūc sicci facti sunt & siccitate nimia cōminuti. ponitur etiam נְקוּדִים Necudim pro crustula panis. 5. Regū. 14. Tolle quoq; in manu tua decem panes & crustulam.

נֹקֵד Pastor
נְקֻדִּים pastorales
נְקוּדִים Cōminuti.
נְקוּדִים Crustula panis.

נָקָה Mūdū ee.

נָקֹה Naca. mundum seu innocentem esse. mundare. parcere. desolare seu exterminare. Gen. 24. Non tenebēris iuramento. Pro quo hebrei legunt. Et mundus seu innocens eris a iuramento. Exo. 34. Nullusq; apud te per se innocens est. Pro quo hebrei legunt. Et innocens non faciet innocentem vel non erit innocens. vel sic. Et mundans non mundabit. Et est sensus sicut in littera nostra. Potest etiam legi sic. Nec quasi innocenti parcet. Et eadem verba habētur. Nu. 14. vbi dicitur. Nullūq; innoxiū derelinquens. & Hiere. 46. Nec quasi innocenti parcam tibi. Et supra in eodem. 30. vbi dicitur. Et non tibi videaris innoxius. Nu. 5. Non te nocebunt aque iste amariſſime. Pro quo hebrei legunt. Innocens seu innoxia eris ab aquis istis. Et in eodē. Erit innoxia & faciet liberos. Et in eodem. Maritus absq; culpa erit. idest innocens seu mundus erit a culpa. Ps. 18. ab occultis meis munda me. Et in eodem. Et emundabor a delicto maximo. Hiere. 49. Et tu quasi innocens relinqueris: non eris innocens. Ioel. 3. Et mundabo sanguinem eorum quos non mundaueram. & aliquando scribitur cum aleph loco he. Dañ. 7. Et capilli capitis eius quasi lana munda. & inde נִקָּיוֹן Nicaion. idest mundicia. innocentia. Ps. 25 Lauabo inter innocentes manus meas. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Lauabo in innocentia manus meas. Osee. 8. Vsq; quo non poteris emundari. pro quo hebrei legunt. Vsquequo non poteris mundiciam. scilicet habere. Amos. 4. Dedi vobis stuporem dentium. Pro quo hebrei legunt. Dedi vobis mundiciam dentium. In quo significatur magnitudo famis. nam qui non comedunt mundos habent dentes. & in de נָקִי Nachi. i. mundus. innocens. innoxius. Gen. 24. Innocens eris a maledictione mea. Exo. 21. Dominus quoq; bouis innocens erit. Iob. 4. Quis vnquā innocens pertit. Ps. 14. Et munera super innocentem non accepit. Ps. 25. Innocens manibus & mundo corde. ps. 105. Et effuderunt sanguinē innocentem. & aliquando scribitur cum aleph in fine. Ioel. 3. Et effuderint sanguinem innocentem in terra sua. Ione. 1. Et ne des super nos sanguinem innocentem. & in plurali. נְקִיִּים Nechiim. Gen. 44. vos autem eritis innoxii. Ios. 2. Innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti nos. Et inde מְנַקִּיּוֹת Menachiioth. Pro quo beatus hieronymus transtulit cyathos. Exo. 25. Et cyathos in quibus offerenda sunt libamina. Item נָקָה Naca. i. Desolare. seu exterminare. Esa. 3. Et desolata in terra sedebit. Zach. 5. Quia omnis fur sicut ibi scriptum est iudicabitur. pro quo he. le. Exterminabitur siue desolabitur. & in eo. Et omnis iurās ex hoc similiter iudicabitur.

נָקִי Innocēs.
נְקִיִּים Innoxii.
מְנַקִּיּוֹת Cyathi
נָקָה Desolare.
Exterminat Iudicari.

נָקַם Nacam. vindicare. vlcisci. Gen. 4. Omnis qui occiderit cain septuplum punietur. pro quo hebrei legunt. Septuplum vindicabitur. Et in eodem. septuplum vltio dabitur de cain. Exo. 21. Criminis reus erit. pro quo hebrei legunt. vindicta vindicabitur. Et in eodem. non subiacebit pene. Pro quo hebrei legunt. non vindicabitur. Leuit. 19. non queras vltionem. idest non vindices te. Et in eo. 26. & inducā sup vos gladiū vltorē federis. Nu. 31. Vlciscere primus filios israel. Ios. 10. Donec vlciscereturse gens de inimicis suis. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē. Et in eodem. 16. & vlciscar me de hostibus meis. 1. Reg. 24 & vlciscatur me dominus exte. 4. Reg. 9. & vlciscar sanguinem seruorum meorum prophetarum. ps. 7. vt destruas inimicum & vltorem. Esa. 1. & vindicabor de inimicis meis. Hiere. 46. vt sumat vindictam. & in eodem. 50. Quoniam vltio domini est: vltionem accipite de eo. & in eodem. 51. & vlciscar vltionem tuam. Ezech. 25. & vindictam expetiuit de eis. pro quo hebrei legunt. & vlti sunt in eis. Naum. 1. deus emulator & vlciscens dominus: vlciscens domin⁹ habēs furorem. & inde נָקָם nacam. idest vindicta. vltio. vt in aliis quibus locis predictis. & Deut. 32. & vindictam retribuet in hostes eorū. scribitur etiam cū he vel thau in fine. ps. 149. Ad faciendam vindictam in natiōib⁹. Hiere. 11. Videam vltionem tuam ex eis. & in plurali. נְקָמוֹת necamoth. ps. 93. Deus vltionum dominus.

Vltiscare.
Vltiſi.
נָקָם Vindicta.
נְקָמוֹת Vltio
Vltiones

נָקַף nacaph. scindere. excidere. excutere. circuire. Esa. 10. & subuertentur condensa saltus eius ferro. idest excidētur ferro. & in eodem. 17. sicut excussio olee. & in eo. 24. Quomodo si pauce oliue que remanserint excutiantur ex olea. Significat etiam circuire siue euoluere. Iob. 1. Cumq; in orbem transissent dies conuiuii. idest cum circuirent vel cum euoluerentur aut cum in circuitu transissent. & in eodem. 19. & flagellis suis me cinxerit. idest circundederit. & in eodem. & rursus circundabor pelle mea. Esa. 29. Solēnitates euolute sunt. & inde נְקֻפָּה nicpa. pro quo beatus hieronimus trāstulit funiculum. Esa. 3. & pro zona funiculus. Hebrei tamen dicunt q; significat excussionem.

Excidere
Excutere
Circuire.
Cingere. circūdare
Euoluere.
נְקֻפָּה Excussio.

נָקַר nacar. euellere. eruere. perforare. effodere. Nu. 16. Anne & oculos nostros vis eruere. Iudi. 16. Statim eruerunt oculos eius. 1. Reg. 11. Vt eruam omnium vestrum oculos dexteros. Iob. 30. nocte os meū perforatur dolore. Prouer. 30. Suffodiant eum corui de torrente. Esa. 51. Et ad cauernam laci vnde excisi estis. idest vnde effossi estis. Et inde נִקְרַת nicrath. idest foramen vel scissura. Exo. 33. Ponā te in foramine petre. Esa. 2. & ingredientur scissuras petrarū.

נָקַר Eruere.
Perforare.
Excidere.
נִקְרַת Foramen. Scissura.

נָקַשׁ nacas. offendere. scandalizare. illaqueare. insidiari. cōprehendere. capere. collidere. Deut. 7. nec sumas ex eis tibi quicquam ne offendas. Et in eodem. 12. Caue ne imiteris eos. pro quo hebrei legunt. ne offendas post eos 1. Reg. 28. Quare ergo insidiaris anime mee vt interficiar. Ps. 37. Et vim faciebant qui querebant animam meam. p quo hebrei legunt. & insidiabantur vel scandalizabant seu offendebant querentes animam meam. idest scandala seu offendicula ponebant. Vide etiam de hoc supra in dictione יָקַשׁ Iacas. significat etiam comprehendere. ps. 9. In operibus manuum suarum comprehensus est peccator. potest etiam legi offendit peccator. ponitur etiam pro scrutari. ps. 108. Scrutetur fenerator omnem substantiam eius. Significat etiam collidere. Dañ. 5. Et genua eius ad se inuicē collidebantur.

Offendere
Insidiari.
Scandalizare.
Cōprehendere.
Scrutari.
Collidere.

נֵרְד nerde. nardus. species aromatica. vnde ab hebreo traxit originem. Canti. 1. nardus mea dedit odorem suum. Et in eodem. 4. nardus & crocus. Et in plurali נְרָדִים neradim. vt in eodem. Ciperi cum nardo: quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet cum nardis.

נֵרְד Nardus.
נְרָדִים Nardi

נָשַׁשׁ Nasas.obliuiſci.& ſcribitur cum ſimplici ſin. Geñ. 41.Obliuiſci me fecit deus omniũ laborum meo-
Obliuiſci. rum.& de hoc vide infra in dictione נָשָׂא Nasa.

נָשָׂא Nasa.cum ſin & pũcto ceboleth. Leuare.eleuare.ex-
tollere.exaltare.portare.ſuſtinere.ſumere.ferre.iura
re.nubere.parcere.dimittere.ſ.delictũ vel peccatum.indul-
gere.Geñ.18.Cumq; eleuaſſet oculos.Et in eodẽ.21.Cum-
Eleuare. q; eiulatu magno fleret. Pro quo hebrei legũt. Et eleuauit
Leuare. eſau vocem ſuam & fleuit. Et in eodem.29. Profectus er-
go iacob venit in terram orientalẽ.Pro quo hebrei legunt.
Et eleuauit iacob pedes ſuos &abiit in terram orientalem.
Et in eodem 40. Recordabitur pharao miniſterii tui. Pro
quo hebrei legunt.Leuabit ſiue extollet pharao caput tuũ.
Et in eodẽ. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincerna-
rum & piſtorum principis.Pro quo hebrei legunt. Et leua
uit ſiue extulit caput principis pincernarum & caput prin-
cipis piſtorum in medio ſeruorum ſuorum.Sed beatus hie
ronymus trãſtulit ſenſum. Exo.35.obtulerunt mente prõ-
ptiſſima atq; deuota. Pro quo hebrei legunt. Et venit om-
nis vir quem eleuauit cor ſuũ. Nu.16. Cur eleuamini ſuper
populum dñi.Ruth.1.Et eleuata voce flere ceperũt.2.Reg.
Exaltare. 5.Et quoniã exaltaſſet regnum eius ſuper populum ſuum.
Et in eodem.20. Leuauit manũ ſuam cõtra regem.3.Reg.
1.Adonias autem filius agith eleuabatur dicens ego regna
Subleuaſ bo.4.Reg.14.& ſubleuauit te cor tuũ.Iob.41. Cum ſubla
tus fuerit timebũt angeli.i.cum ſubleuatus fuerit. Pro quo
hebrei legũt. Ab eleuatione eius timebũt dii ſiue angeli vel
fortes.p̃s.23.Et eleuamini porte eternales.p̃s.27. Dum ex
Extollere. tollo manus meas ad tẽplum ſanctum tuũ.p̃s.88. Motũ au
tem fluctuũ eius tu mitigas.Pro quo hebrei legunt.Cũ ele-
uantur fluctus eius tu mitigas eos. Vnde btũs hieronymus
in p̃salterio iuxta he.ve.trãſtulit eleuationes autem gurgitũ
eius tu mitigas. Ps. 138. Accipient in vanitate ciuitates
tuas.Pro quo btũs hieronymus in p̃salterio iuxta he.ve.trã
ſtulit.Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.2. Et ſuper om
nem arrogantem.Pro quo hebrei legunt.Et ſuper omnem
eleuatũ.i.eleuantẽ ſe ſiue elatum. Et in eodẽ. Et ſuper om-
nes cedros libani ſublimes & erectas.i.exaltatas.& in eodẽ.
30.Et ſuper omnẽ collem eleuatum riui currentiũ aquarũ.
Et in eodem.37.Leua ergo orationẽ pro reliquiis.& in eo
dẽ.40. Omnis vallis exaltabitur. & in eodẽ. 42. Letetur
deſertum & ciuitates eius. Pro quo hebrei legunt. Eleuent
deſertũ & ciuitates eius.i.eleuẽt vocẽ in exultatiõe. Ezech.
1.Et cũ eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul &
rote.& in eodẽ.10.Et cum eleuarent cherubim alas ſuas.&
in eodẽ.33.Et oculos veſtros leuatis ad immũdicias veſtras.
Dañ.11.Filii quoq; preuaricatorũ populi tui extollẽtur.Si-
gnificat etiã portare vel ſuſtinere.aut ſuſtẽtare.quod eſt idẽ
Portare. q̃d onus leuare.Geſi.13. Nec poterat eos capere terra.i.por
tare vel ſuſtinere.& in eodẽ.37.Et camelos eorũ portantes
aromata.Et in eodẽ.44.Quantum poſſunt capere.i.quã-
Tollere. tum poſſunt ferre vel ſuſtinere.Et in eodẽ.45.Et tollite in
de patrẽ meum. Exo.19. Quomodo portanerim vos ſup
alas aquilarum. Et in eodem.25. Ad ſubuehendam men-
ſam.Pro quo hebrei legunt.Et portabitur in eis menſa. Et
Suſtinere. in eodem.27.Erunt in vtroq; latere altaris ad portandum
Suſtẽtare. Leuit.22. Ne forte ſuſtineant iniquitatem delicti ſui. Deut.
24.Et ex eo ſuſtentat animam ſuam.2.Reg.17.Circunda-
bit omnis iſrael ciuitati illi funes. Pro quo hebrei legunt.
Deferre. Portabunt ſeu tollent omnis iſrael ciuitatem illam funibus
3.Reg.10. Deferens inde aurum & argentum.i.portans.2.
Paralipo.20.Iſta omnia portare nõ poſſent.Eſter.2. Om-
nium oculis gratioſa & amabilis videbatur.Pro quo hebrei
legunt. Et fuit eſter portans gratiam.i.habens gratiam in
oculis omnium videntium eam. Sed beatus hieronymus
tranſtulit ſenſum.Iob.21.Suſtinete me vt loquar. Eſa.46.
Qui geſtamini a mea vulua .Hiere.10. Portata tollentur Geſtare.
quia incedere non valent.Et in eodem.31.Quoniam ſuſti-
nui opprobrium adoleſcentie mee. Ezech.17. Et erumpet
in germen &faciet fructum.Pro quo hebrei legunt.Et por
tabit ramos ſeu frondes & faciet fructum. Et ſimilia verba
habentur in eodem.27. Vbi dicitur.vt portet frondes & fa Portare.
ciat fructum.Et in eodem.18.Filius non portabit iniquita-
tem patris. Et in eodem.23. Et peccata idolorum veſtrorũ
portabitis.Et in eodem.36.Et fructum veſtrum afferatis.i. Afferre
portetis. Oſee.1. Sed obliuione obliuiſcar eorum. Pro quo
hebrei legunt. Sed portans portabo eis.ſcilicet inimicos ſu
os vt eos deſtruant.Sed ſi ſcribatur cum puncto ſeboleth in
littera ſin:tunc ſignificat obliuiſci ſicut eſt in littera noſtra.
In tranſlatione vero chaldaica ſic habetur. Si conuerſi fue-
rint parcẽs parcam eis. Quod etiam poteſt intelligi ſecun-
dum litteram hebraicam:ſicut infra dicetur.Ioel.2.Quia li
gnum attulit fructum ſuum.ideſt portauit. Et in eodem.Et
portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro. Ponitur etiam
pro adiuuare. Eſd.i.Adiuuent eum viri de loco ſuo.ideſt Adiuuare
prouideant ei de vehiculo ad portandum vxorem & libe-
ros.Significat etiam ſumere vł ſuſcipere aut tollere ſiue au
ferre.Geñ.27.Sume arma tua.Et in eodẽ.4.Auferet pha- Sumere.
rao caput tuum.i.tollet.Exo.23.Non ſuſcipies vocem men Auferre.
dacii. Et in eodem.30. Quando tuleris ſũmam filiorum iſ- Suſcipere
rael.Nu.1. Nec pones ſũmam eorum cum filiis iſrael.ideſt Tollere.
nec tolles ſũmam eorum. Et in eodem.4. Tolle ſũmam fi-
liorum chaath. Et in eodem.16. Nec aſelũ quidẽ vnquam
acceperim abeis. Et in eodem.25. Aſſumptaq; parabola Accipere.
ſua dixit.& in eodem.24. Et auferetur regnum illius. Po- Aſſumere.
teſt etiam legi.Et exaltabitur:ſecundum primam ſignifica-
tionem.2. Reg.5. Que tulit Dauid & viri eius. Hebrei ta-
men dicunt q̃ in predicto loco ſignficat comburere.vnde
ipſi legunt. Que combuſit Dauid & viri eius. & in eodem. Cõburere.
14. Nec vult deus perire animam. Pro quo hebrei legunt.
Et non tollit ſeu non aufert deus animam. Et eſt ſenſus ſi-
cut in littera noſtra.4.Regum.4.Tolle filium tuũ.Iob.21.
Tenẽt tympanum & citharam.i.tollũt vel ſumũt.Et in eo
dem.32.Et poſt modicum tollat me factor meus.Ps.14.&
opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos. Ps.23.
Hic accipiet benedictionem a domino.Ps.80. Sumite pſal
mum & date tympanum.Hiere.7.nec aſſumas pro eis ora-
tionem. Ezech.9. Et aſſumant ſuper nos lamentum. Et in
predicto loco ſcribitur ſine aleph.& i eodẽ.17.Vt euelleret
eam radicitus. Pro quo hebrei legunt.vt tolleret eam a ra-
dicibus ſuis.Mich.2.Et rapuerunt domos.ideſt violenter
acceperunt.Significat etiam acceptionem perſonarũ quod
in hebreo dicitur acceptio facierum.Geñ.19.Ecce etiam in
hoc ſuſcepi preces tuas.p quo hebrei legũt. Suſcepi faciem Accipere
tuam. Et in eodem.32. Forſitan propiciabitur mihi. Pro pſonam.
quo hebrei legunt. forſitan accipiet faciem meã. Deut.10.
Qui perſonam non accipit.& in eodem.28. Gentem pro-
caciſſimam que non deferat ſeni .pro quo hebrei legunt.
Que non accipiat faciem ſenis.ideſt que nõ reuereatur vul
tum ſenis.4.Regum.3.Si non vultum ioſaphat Regis iu-
de erubeſcerem.Pro quo hebrei legunt. Suſciperem.2.Pa-
ralipo.19. Non eſt apud dominum deum noſtrum iniqui-
tas nec perſonarum acceptio. Iob.34. Qui non accipit
perſonam principum. Ps.81.Et facies peccatorum ſumi-
tis.Prouer.6.Nec acquieſcet cuiuſq; precibus.pro quo he-
brei legunt.Nec accipiet faciem cuiuſcũq; precii ſiue p̃cio.

Et in eodem.18. Accipere personam impii in iudicio non est bonū. Malach.2. Et accepistis faciem in lege. Significat etiā iurare.i.nomen dñi in iuramēto sumere. Exo.20. Non assumes nomē dñi dei tui in vanū.i.nō iurabis. Deut.5. Nō vsurpabis nomen dñi dei tui frustra. Pro quo hebrei legūt. Non iurabis siue non assumes nomen dñi dei tui in vanū si ue frustra. Esa.3. Respondebit in die illa dicens nō sum medicus. Pro quo hebrei legunt. Iurabit in die illa. Significat etiam nubere.i.vxorem accipere. Ruth.1. Et acceperūt vxores moabitidas. 1. Paralipo.25. Acceperuntq; eas filii eis fratres earū. Nec.15. Et non acciperent de filiabus earum. Itē significat parcere vel indulgere.i.peccatū tollere vel peccatū dimittere. Geñ.4. Nōne si bene egeris recipies. Pro quo aliqui hebrei legūt. Nōne si bene egeris indulgere.i.indulgebitur tibi peccatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodē.18. Dimittam omni loco propter eos. & in eodem.50. Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuorum. Pro quo hebrei legunt. Obsecro vt dimittas scelus fratrum tuorū. Et in eodem. Nos quoq; oramus vt seruis dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Exo.10. Sed nunc dimitte peccatum mihi. Et in eodem.34. Qui aufers iniquitatē & scelera. Ios.24. Nec ignoscet sceleribus vestris. Iob.7. Cur non tollis peccatum meū. Ps.31. Beati quorū remisse sunt iniquitates. Ponitur etiā pro contremiscere. Naū.1. Et contremuit terra a facie eius. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et arsit terra a facie eius. Sed secundū primā significationē potest legi. Et eleuata est terra a facie eius.i.eleuata est de loco suo. quod est idē quod contremuit. Et inde נָשִׂיא Nasi.i.princeps. eo quod eleuatur in populo. Geñ. 23. Princeps dei es apud nos. Exo.22. Et principi populi tui nō maledicas. Leuit.4. Si peccauerit princeps. & in plurali נְשִׂיאִים Nesiim.i.principes. Geñ.25. Duodecim principes tribuū suarum. Exo.35. Principes obtulerunt lapides onychinos. Ponitur etiā נְשִׂיאִים Nesiim pro nubibus: eo qđ eleuantur in aere. ps.134. Producēs nubes ab extremis terre. Prouer.25. Nubes & ventus :& pluuie non sequentes. Hiere.51. Qui leuat nubes ab extremis terre. Et inde שְׂאֵת Seeth.i.eleuatio. Iob.30. Vt se mouerit turbabit vos. Pro quo hebrei legunt. Eleuatio eius turbabit vos.i.cum se leuauerit turbabit vos. Ps.61. Veruntamen preciū meū cogitauerunt repellere. Pro quo hebrei legunt. Verūtamē de eleuatione eius cogitauerunt repellere. Potest etiā significare partē vel portionē vt infra dicetur. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Partem enim eius cogitauerunt repellere. Ponitur etiā שְׂאֵת Seeth pro tumore vel eleuatione in cute seu pustula: aut plaga vel diuersus color. Leuit.13. Homo in cuius cute ortus fuerit diuersus color seu pustula. Vbi ponitur pro diuerso colore. & in eodē. Plaga cōbustionis est & idcirco mūdabitur.i.eleuatio siue tumor. Et inde שְׂאָה Siia.i.eleuatio siue elatio. Pro quo beatus hieronymus transtulit superbiā. Iob.20. Si ascēderit vsq; ad celū superbia eius. Et inde מַשָּׂא Masa.i.eleuatio. Ezech.24. Et super quos requiescunt anime eorū. Pro quo hebrei legunt. Et eleuationē anime eorū.i.ad quos eleuāt animas suas: sicut dicitur Hiere.44. Ad quam ipsi eleuant animas suas: vt reuertantur & habitent ibi. Scribitur etiā cum he vel thau in fine. Ps.140. Eleuatio manuū mearum sacrificiū vespertinū. Iudi.20. Vt ascēdente in altū fumo. Pro quo hebrei legunt. Vt ascendere facerent eleuationem fumi.i.quasi colūnam fumi. Et in eodem. Quasi colūnam fumi de ciuitate conscendere. Ponitur etiam pro vexillo. eo quod eleuatur in altum. Hiere.6. Et super bethacarē leuate vexillum. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Significat etiam מַשָּׂא Masa onus.a leuando vel portando dictum. Exo.23. Si videris asinū odiētis te iacere sub onere. Nu.4. Ista sūt onera filiorū caath. Quod in hebreo legitur singulariter.s.onus. Et in eodem. Et sciēt singuli qui debeant oneri mancipari. Ps.37. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Et aliquādo scribitur cū he in fine. Esa.50. Et graui onere. Accipitur etiam onus pro prophetia. Pro quo vt ait beatus hieronymus.lxx. Assumptionem trāstulerūt. 4.Reg.9. Et dominus onus hoc leuauit super eum. Esa.15. Onus babylonis.i.prophetia contra babylonē. Et in eodē. 19. Onus egypti. & in eodē.22. Onus vallis visiōis. Hiere. 23. Qđ est onus dñi: & dices ad eos vos estis onus. Et quia iniqui interpretabātur onus in malā partem: ideo dñs per prophetam prohibet eos ne vltra prophetiam vocēt onus. vt in eodem. Hec dicetis vnusquisq; ad proximū suū & ad fratrem suum: quid respōdit dñs: & quid locutus est dñs. & onus domini vltra nō memorabitur: quia onus erit vnicuiq; sermo suus: & peruertistis verba dei viuentis. Et secundū hebreos vbicūq; in prophetis ponitur מַשָּׂא Masa.i.onus. ibi non prospera sed aduersa prophetātur. Vnde beatus hieronymus in prologo super Naū prophetam sic ait. Assumptio quam.lxx.interpretes dicunt: apud hebreos Masa ponitur.i.graue onus. eo quod eum aduersus quem propheta tur premat: nec sinat leuare ceruicem. simulq; hoc attendēdum: quod hec ipsa vel assumptio vel onus vel pōdus prophete visio sit. Hec hieronymus. Ponitur etiam מַשָּׂא Masa. pro visione prophetica. Prouer.30. Visio quam locutus est vir cum quo est deus. Et in eodem.31. Visio qua erudiuit eū mater sua. Significat etiam eleuationem vocis in cantico. Pro quo btūs hieronymus trāstulit melodiam. 1. Paralipo. 15. Et ad precinendam melodiam. Et in plurali נְשָׂאוֹת Nesuoth siue מַשָּׂאוֹת Masaoth.i.onera vel assumptiones. Esa. 46. Onera vestra graui pōdere vsq; ad lassitudinē. Threñ. 2. Viderūt autē tibi assumptiones falsas & eiectiones. Significat etiam נָשָׂא Nasa.numera dare seu prebere. 2. Reg.19. Aut munera nobis data sūt. 3. Reg.19. Hiram rege tyri prebente salomoni ligna cedrina. Et inde מַשָּׂאת Masath.i.munus seu portio aut pars vel annona que datur alicui. Geñ. 43. Sumptis partibus quas ab eo acceperant: maiorq; pars venit Beniamin. 2. Reg. 11. Secutusq; est eum cibus regius. ideſt portio seu annona regis. Hiere. 40. Dedit quoq; ei magister militum cibaria & munuscula. Ponitur etiā pro precio vel oblatione. 2. Paralip. 24. vt deferrent singuli precium.i. oblationē quod constituit moyses seruus dei. ponitur etiam pro decimis. Ezech.20. & ibi queram primitias vestras & initium decimarum vestrarum. Scribitur etiam sine mem. vt Ezech. 20. & in oblatione donorum vestrorum.

נָשָׂא Nasa.cum puncto seboleth in littera sin. decipere. seducere. destruere. desolare. Geñ.3. Serpens decepit me. ps.88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Non decipiet inimicus eum. De quo vide etiam infra in dictione נָשָׂה Nasa. Esa.36. Nec conturbet vos Ezechias dicens dominus liberabit nos. Pro quo hebrei legunt: Nec decipiat siue nec seducat vos Ezechias. Hiere.4. Heu heu domine deus ergo ne decepisti populū istum. Et in eodem. 37. Nolite decipere animas vestras. Et i abdia. Superbia cordis tui extulit te. Pro quo hebrei legunt. decepit te. ideſt seduxit te. Sed si scribatur cum puncto cebolet in littera sin: tunc significat extollere sicut est in littera nostra. Et in eodem. Omnes viri federis tui illuserunt tibi. ideſt deceperunt te. Et inde מַשָּׂאן Masan.ideſt

Assumere nomē dñi .s.iuramēto.
Iurare. Accipere.s. vxorem.
Indulgere
Dimittere.
Auferre.s. iniquitatez
Ignoscere. Remittere
Cōtremiscere
נָשִׂיא Princeps
נְשִׂיאִים Principes.
נְשִׂיאִים Nubes.
שְׂאֵת Eleuatio.
Pars. שְׂאֵת
Diuersus color.
Eleuatio. שְׂאָה
Superbia מַשָּׂא
Eleuatio. Columna
Vexillum.

מַשָּׂא
Onus.
Prophetia.
Visio
Melodia. נְשָׂאוֹת מַשָּׂאוֹת
Onera. assumptiones נָשָׂא
Prebere munera. Munera dare. מַשָּׂאת
Pars. Munera. munuscula
Precium.
Decime. Dona. מַשָּׂא
Decipere.
Conturbare
Illudere. מַשָּׂאן

fraus vel deceptio. vt Prouer. 26. Qui operit odium fraudulenter. Significat etiam destruere. siue desolare aut desolare. 4. Reg. 19. Eruntq; in ruinam collium pugnantiū. idest in destructionē vel in desolationem. Esa. 10. Emarcuerunt principes mempheos. Pro quo hebrei legunt. destructi vel vastati sunt principes mēpheos. Hiere. 25. Propterea ecce ego tollam vos portans. Pro quo hebrei legunt. Et destruam vos destruens siue vastabo vos vastās. Potest etiā legi sic obliuiscar vos obliuiscens. Sed si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat portare seu tollere. sicut est in littera nostra. Vt dictum est in dictione precedenti. Et inde שְׁאֵת Seeth. i. destructio seu vastatio. Threñ. 3. Formido & laqueus facta est nobis vaticinatio & contritio. Pro quo hebrei legunt. Destructio & contritio seu vastatio & cōtritio. Et fortasse i littera nostra vicio scriptoris fuit posita vaticinatio pro vestatio. Et inde מַשְׁאוֹת Masuoth. i. vastationes seu destructiones. Beatus hieronymus trāstulit interitū seu dissipationem. ps. 72. Deiecisti eos dum alleuarētur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā ve. transtulit. Deiecisti eos ad interitū. Ps. 74. Leua manus tuas in superbiam eorum. Pro quo hebrei legunt. Leua uestigia tua seu plantas tuas. s. pedum ad destructiones siue ad dissipationes. Et beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Sublimitas pedum tuorum dissipata est.

נָשַׁב Nasab. flare. sufflare. abigere. Gen. 15. & abigebat eas abram. ps. 146. Flauit spiritus eius & fluēt aque. Esa. 49. Quia spūs dñi sufflauit in eo.

נָשַׂג Nasag. apprehendere. comprehendere. assequi. attingere. applicare. Gen. 44. Et persequere uiros & apprehensis dicito. Pro quo hebrei legunt. Persequere viros & apprehendes eos & dices ad eos. Et in eodem. Et apprehensis per ordinem locutus est. Et in eodem. 47. Et non peruenerūt vsq; ad dies patrum meorum. Pro quo hebrei legunt. Et non attigerunt siue non apprehenderunt aut nō sunt assecuti dies patrum meorum. Leuit. 25. Et ipse precium ad redimendum potuerit inuenire. Pro quo hebrei legunt. Et attigerit siue assecuta fuerit manus eius & inuenerit quantū sufficit ad redemptionem illius. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. & in eodem. Si autem & ipse potuerit redimet se. Pro quo hebrei legūt: Aut attigerit manus eius. i. attigerit preciū ad redimendū se. Deut. 19. Et apprehendat eum si longior via fuerit. 1. Reg. 30. Persequar latrūculos hos & comprehēdā eos. Et in eodem. Persequere & absq; dubio comprehendes. 2. Reg. 15. Ne forte veniens occupet nos. i. apprehēdat nos. Significat etiā applicare. 1. Reg. 14. Nullusq; applicuit manū ad os suum. Et inde שִׁיג Sig. pro quo beatus hieronymus transtulit diuersorium. 5. Reg. 18. Forsitan loquitur aut in diuersorio est. Hebrei vero dicunt q; significat apprehēsionē. i. forsitan est occupatus in apprehensione inimicorū suorum.

נָשָׁה Nasa. obliuisci. mutuare. fenerare. mutuo accipere. debere: siue debitorem esse. Gñ. 41. Obliuisci me fecit deus oīum laborum meorū. Deut. 32. Deum qui te genuit dereliquisti. Pro quo hebrei legunt oblitus es. Iob. 39. Priuauit enim eā deus sapientia. Pro quo he. le. Obliuisci fecit eam deus sapientiā. Esa. 47. Nō obliuiscaris me. Threñ. 5. Oblit9 sum bonorū. Et inde נְשִׁיָּה Nesiia. i. obliuio. ps. 87. Et iustitia tua in terra obliuionis. Significat etiā mutuare. seu fenerare. vel debere. aut debitorē esse. vt exigere. Deut. 16. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre. Et in eodem. 24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā debet tibi. Nec. 5. Et ego & fratres mei & pueri mei cōmodauimus. & in eodem. Vsuras ne singuli a fratribus vestris exigitis. s. sicut feneratores. Et in eodem. Quam exigere solebatis ab eis. Iob. 11. Et intelligeres q; multo maiora exigaris ab eo q; meretur iniquitas tua. Pro quo hebrei legunt. Et scires quoniā debitorē te faceret deus ab iniquitate tua. i. secundum iniquitates tuas multo maiores penas deberet exigere a te deus. Ps. 54. veniet mors super illos. Pro quo hebrei legunt. Mutuet siue feneretur mors super illos. ps. 88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo hebrei legunt. Non fenerabitur inimicus ei. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Non decipiet inimicus eum. Potest etiam deriuari a supradicta dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine que significat seducere. vel decipere. vt dictum est supra. Esa. 24. Vt qui repetit: sic qui debet. Pro quo hebrei legunt. Vt qui mutuauit sic qui mutuo accepit. Hiere. 15. Nō fenerauit mihi quisq;. & aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. 2. Paralipo. 6. Et iurare cōtra eum paratus venerit. Pro quo hebrei legunt. Et debuerit ei iuramentum. i. si fuerit obligatus iurare ei. vide etiam in dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine. Et inde נוֹשֶׁה Nosse. i. fenerator. creditor. 4. Reg. 4. Creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Et in eodem. Vade vē de oleū & redde creditori tuo. Ps. 108. Scrutetur fenerator omnē substantiam eius. Esa. 50. Aut quis creditor meus cui vendidi vos. Et inde מַשָּׂא Masa siue מַשָּׂאת Masath. i. debitum siue illud quod debetur. Deut. 24. Rem aliquam quā debet tibi. Nec. 5. vsuras ne singuli a fratribus vestris exigitis. Pro quo hebrei legunr. Debitum ne vnusquisq; a fratre suo exigitis. & in eodem. Non repetamus in cōmune istud es alienū: concedam? quod debetur nobis. Pro quo hebrei legunt. Relinquamus nunc debitum istud. Et in plurali. מַשָּׂאוֹת Masaoth. Prouer. 22. Et vades se offerunt pro debitis. significat etiam predicta dictio emarcescere vel debilitare. Gen. 32. Quam ob causam non comedunt neruū filii Israel qui emarcuit in femore iacob. & in eodem. Eo quod tetigerit neruum femoris eius & obstupuerit. i. emarcuerit vel debilitatum fuerit. Hiere. 51. Deuoratum est robur eorū & facti sunt quasi mulieres. i. debilitatum est robur eorū. Et inde נָשִׁים Nasim. idest mulieres siue vxores. vt i predicto loco. & Exo. 1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. Leuit. 26. Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes. Deut. 17. Non habebit vxores plurimas. 1. Reg. 1. Qui habuit vxores duas. & in numero singulari dicitur אִשָּׁה Isa. de quo vide supra in dictione אִישׁ.

נָשַׁךְ Nasach. Mordere. fenerare: ad vsuram commodare. fenus seu vsuram accipere. Nu. 21. Quam obrē misit dñs in populum ignitos serpentes ad quorū plagas & mortes plurimorū. Pro quo hebrei legunt. Et misit domin? in populū serpentes ignitos & momorderūt populū: & mortuus est populus multus de israel. Et in eodem. Qui percussus aspexerit eum viuet. & in eo. Quē cū percussī aspicerēt sanabātur. Pro quo hebrei legunt. & erat quādo mordebat serpēs aliquē & aspiciebat serpentē eneū & sanabatur. Prouer. 23 Et i nouissimo mordebit & coluber. Eccls. 10. q dissipat sepem mordebit eū coluber. & in eodem. Si momorderit serpēs. Hiere. 7. & mordebūt vos ait dñs. Amos. 9. Ibi mādabo serpēti & mordebit eos. Mich. 5. Qui mordēt dēti bus suis. Abach. 2. nunquid nō repente cōsurgent qui mordeant te. Significat etiā fenerare siue vsurā vel fenus accipere. Deut. 23. Nō fenerabis fratri tuo ad vsurā pecuniam nec fruges nec quālibet aliam rem. Et sequitur in hebreo: que feneratur. idest que commodatur ad vsurā. Et in eo. fratri autem tuo absq; vsura. Et inde נֶשֶׁךְ Nesech. i. vsura. fenus. vt in predicto loco. & Exo. 22. Nec vsuris opprimes. pro q;

Fraus. Desolatio. Destruere. Destructio. Interitus. Dissipatio. Abigere. Flare. Sufflare. Apprehendere. Attingere. Applicare. Diuersorium. Apprehensio. Obliuisci. Obliuio. Debere. Commodare.

Exigere. Debitores esse. Fenerari. Mutuare. Creditor. Feneratos. Debitum. Debita. Emarcescere. Obstupescere. Debilitari. Mulieres. Vxores. Fenerare. Vsura.

hebrei legunt. Non pones super eum vsuram. Ps.14. Pecuniam suam non dedit ad vsuram. Item נִשְׂגָּה Nisca.i.gazophylaciū.camera. Thesaurus. Nee.5. Post eos edificauit mosolam filius barachie contra gazophylaciū suū. Et in eodem,13. Vt faceret ei thesaurum.i. gazophylaciū seu camerā. Et cōmuniter scribitur cū littera lamed & dicitur לִשְׂגָּה Lischa. de quo dictū est supra in littera lamed. Et in plurali נִשְׂגֹּת Nezachoth. Nee.12. Recensuerūt quoq; in die illa viros super gazophylacia.

נִשְׂגָּה gozophylacium. Thesaur⁹.

נִשְׂגֹּת gozophylacia.

נָשַׁל Nasal. expellere. eiicere. elabi; sine euelli. defluere. discalciare. Deut.7. Et deleuerit gētes multas coram te i. expulerit vel eiecerit coram te. Et in eodem.19. Ferrūq; elapsum de manubrio amicū eius percusserit. Et in eodem 28. Quia defluent & deperibunt. Pro quo hebrei legunt. Quia euellētur. 4. Reg.16. Et eiecit iudeos de haila. Iob. 27. Et non liberet deus animā eius. Pro quo hebrei legūt. Quia euellet siue expellet vel eiiciet deus animam eius. Significat etiam discalciare vel soluere. s. calciamentum. Exo. 3. Solue calciamētum de pedibus tuis. Ios.5. Solue inquit calciamentum tuum.

Expellere. Elabi. Defluere. Eiicere. Euellere. Soluefcalciamentū

נָשַׁם נְשָׁמָה Nasam. spiraculū. spiramētū. halitus. flatus. spiritus. & scribitur cum he vel thau in fine. Et dicitur נְשָׁמָה Nesama. siue נִשְׁמַת Nismath. Geñ. 2. Et inspirauit i faciem eius spiraculum vite. Et in eodem. 7. Et cūcta in quibus spiraculum vite est in terra. Ios.10. Et omne quod spirare poterat interfecit. Pro quo he.le. omne spiraculū. i. omnē animā vel omne quod spirare poterat interfecit. 3. Reg.17. Et erat langor fortissimus ita vt non remaneret in eo halitus. Iob.26. Quē docere voluisti: nōne eū qui fecit spiramentū Et in eodem.34. Spiritum illius & flatum ad se trahet. Et in eodem.37. Flante deo concrescit gelu. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei. Et in eodem. Flante deo periisse. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei peribunt. Ps.150. Omnis spiritus laudet dominū. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Omne quod spirat laudet dominum. Esa.2. Cuius spiritus in naribus eius est. Et in eodem. 42. Dans flatum populo qui est super eam. Dañ.10. Sed & halitus meus intercluditur. Et inde תִּנְשֶׁמֶת Thinsameth. genus auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trāstulit cignum. vt Leuit.11. Et cignum & onocrotalum & porphyrionē. est etiā genus reptilis. Pro quo beatus hieronymus transtulit talpam. vt in eodem. Et stellio & lacerta & talpa.

Spiraculus Halitus. spiramētū. Flatus. Spiritus. Q̄ spirat cignus. Talpa.

נָשַׁף Nasaph. flare. sufflare. Exo.15. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare. Esa.40. Repente flauit in eos & aruerunt. Item נֶשֶׁף Nesseph. i. caligo. vesper. nox. obscurum tenebre. 1. Reg.30. Et percussit eos Dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei. 4. Reg.7. Surrexerunt ergo vespere vt venirent ad castra syrie. Iob.3. Obtenebrentur stelle caligine eius. & in eodem.7. Et replebor doloribus vsq; ad tenebras. Et in eodem.24. Oculus adulteri obseruat caligine m. p̄s.118. Preueni i maturitate & clamaui. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Surgebā ad hucin tenebris & clamabā. Prouer.7. Graditur in obscuro. Esa.5. Et potandum vsq; ad vesperam. Et in eodem.21. Babylō dilecta mea posita est mihi in miraculum. Pro quo hebrei legūt. Nox siue nocte desiderii mei vt dilectionis mee posuit me in terrorem siue in stuporem vel in miraculum Sed aliquando babylon appellatur hoc nomine נֶשֶׁף Nesseph. vt in eodem.15. Super montem caliginosum leuate signum. & premittitur onus babylonis. Hiere.13. Et anteq; offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Et inde יַנְשׁוּף Ianssuph. nomen auis que nocte volitat: secundum

Flare. Vesper. caligo. Tenebre. Obscurus. נֶשֶׁף caligīosus יַנְשׁוּף

hebreos. Pro quo beatus hieronymus trāstulit Ibin. Leuit. 11. Et mergulum & ibin. Esa.54. Et ibis & coruus habitabunt in ea. Ibis.

נָשַׁק Nasac. osculari. deosculari. obedire. adorare. adherere. armari. Geñ.27. Et da mihi osculum fili mi. idest osculare me. Et in eo.31. Et non es passus vt osculer filios meos. & in eo.29. Et adaquato grege osculatus est eā. Et in eodē. Et in oscula ruens. Pro quo hebrei leguut. Et osculatus est eum. Et in eodem. 33. Et osculans fleuit. 2. Reg.19. Quasi osculās eum. 3. Reg.18. Oscule r oro patrem meum & matrem meam. Iob.31. Et osculatus sum manum meam ore meo. p̄s.88. Iustitia & pax osculate sunt. Prouer.7. Apprehensumq; deosculatur iuuenem. Et in eodem.24. Labia deosculabitur qui recta verba respondit. Canti.1. Osculetur me osculo oris sui. Et inde נְשִׁיקוֹת Nesicoth. i. oscula & solum inuenitur in numero plurali. Prouer.27. Meliora sunt vulnera diligentis q̄ fraudulenta escula odientis. Canti.1. osculo oris sui. Quod in hebreo legitur pluraliter: scilicet osculis oris sui. Significat etiam adherere: more de osculātiū. Ezech.3. Et vocē alarū animaliū percutientiū alterā ad alteram. i. adherētiū. p̄s.2. Apprehēdite disciplinā. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Adorate pure. potest etiam legi sic. Adorate filium siue osculamini filium. De quo vide supra in dictione בַּר Bar. Osee.13. Vitulos adorant. Ponitur etiam pro obedire. Geñ.41. Et ad tui oris imperium cunctus populus obediet. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q̄ significat regere vel gubernare. Item נָשַׁק Nasac. i. armari. 1. Paralipo.12. Tendentes arcum. Pro quo hebrei legunt. Armati arcu. p̄s.77. Filii ephraim intendētes & mittentes arcum. Pro quo hebrei legunt. filii ephraim armati & mittentes arcum. Et inde נֶשֶׁק Nesec. i. Arma siue armamentariū. Iob.20. Fugiet arma ferrea. Esa.22. Armamentarium domus saltus. Ezech.39. Et succendent & comburent arma. Ponitur etiam pro bello. p̄s.139. Obumbrasti caput meū in die belli.

Osculari. נְשִׁיקוֹת Oscula Adherere Adorare Obedire נָשַׁק Armari נֶשֶׁק Arma Armamentarium Bellum

נָשַׁק Nasac. cum puncto cebolet. incendere. succendere. accendere. p̄s.77. Et ignis succensus est in iacob. Esa. 44. Et succendit & coxit panes. Ezech.39. Et succendent & comburent arma clypeum & hastam.

Succēdere

נֶשֶׁר Nesser. aquila. Deut.14. Aquilā & halietum. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos. Ps.102. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Prouer. 30. Viam aquile in celo. Ezech.17. Aquila grandis magnarum alarum. Et in plurali נְשָׁרִים Nesarim. Exo.19. Quomodo portauerim vos super alas aquilarum. Esa.40. Assument pēnas sicut aquile.

aquila נְשָׁרִים aquile

נָשַׁר Nasar. cum puncto ceboleth in littera sin. Serrare. & scribitur sine nun. 1. Paralipo.10. Fecit super eos tribulos & trahas & ferrata carpenta transire. pro quo hebrei legunt. Et serrauit eos serra vel tribulis ferreis. Et inde מַשּׂוֹר Masor. idest serra. Esa.10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur.

Serrare Serra נָשַׁר מַשּׂוֹר

נָשַׁת Nasath. Arescere. emarcescere. Esa.19. & arescet aqua de mari. & in eo.41. lingua eorū siti aruit. Hiere.51. deuoratū est robur eorum. i. emarcuit robur eorum. Vide etiam de hoc in dictione נָשָׂה Nasa. Et inde נִשְׁתְּוָן Nisteuan Pro quo beatus hieronymus transtulit accusationē. Esd. 4. Epistola autē accusationis scripta erat syriace. E aliquādo scribitur cum he vel aleph in fine. vt in eo. Accusationē quam misistis ad nos.

Arere emarcescere accusatio. נִשְׁתְּוָן

נְתִיב Nethib. semita. via. iter. Iob.28. Semitam ignorabit auis. Ps.77. Viam fecit semite ire sue. Ps.118. De-

Semita Via נְתִיב

duc me in semitam mãdatorum tuorum: quia ipsam volui. Scribitur etiam cum he vel thau in fine q̃ denotat genus femininũ. Iob.30. Dissipauerunt itinera mea. Quod in hebreo legitur singulariter. s. iter meum. Prouer.12. Iter autem deuium ducit ad mortem. Vbi ponitur pro deuio. Esa. 43. Et in aquis torrentibus semitam. Et in plurali נְתִיבוֹת Nethiboth. Prouer.1. Prohibe pedem tuũ a semitis eorum. Et in eodem.8. In mediis semitis stans. Esa..42. In semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam.

Iter. Deuium. נְתִיבוֹת Semite.

נָתַח Nathach. dimẽbrare. i. concidere in mẽbra vel in frusta aut in partes. siue secare. vel concidere. Exo.29. Ipsum quoq; arietem secabis in frusta. Leuit.1. Artus in frusta concidens. Pro quo hebrei legunt. & dimembrabit seu concidet eũ per membra sua seu per artus suos. Iudi.19. Et cadauer vxoris cũ ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens. Et in eodem.20. Quã arreptã in frusta concidi. Et inde נֵתַח Nétach. i. membrũ. frustum. particula. vt in locis predictis. & Leuit.i. Membra que sunt cesa de sup ordinabis. Ezech.24. Cõgere frusta eius in eam: omnem partem bonam.

Secare. Concidere Dimẽbrare. נֵתַח Membrũ. Frustum.

נָתַף Nathah. stillare. fluere. mulgere. fundere. cõflare. Exo.9. Nec vltra stillauit pluuia super terrã. 2.Reg.21. Donec stillaret aqua de celo. 2.Paralipo.12. Et non stillabit furor meus super ierusalem. & in eodem.34. Magnus enim furor domini stillauit super nos. & in eodem. Idcirco stillauit furor meus super locũ istum. Iob.3. Et quasi innũdantes aque sic rugitus mei. Pro quo hebrei legũt. Et fluxerũt quasi aque rugitus mei. Et in eodem.10. Nõne sicut lac mulsisti me. Pro quo hebrei legunt. Stillare vel fluere me fecisti Dani.9. Et stillauit super nos maledictio. Naũ.1. Et indignatio ei9 effusa est vt ignis. Significat etiam conflare. 4.Reg. 33. Conflauerũt serui tui pecuniam. 2.Paralipo.34. Argentum quod repertũ est in domo dñi conflauerunt. Hiere.7. Ecce furor meus & indignatio conflatur super locũ istum. Et in eodẽ.42. Sicut cõflatus est furor meus & indignatio mea super habitatores ierusalem: sic cõflabitur indignatio mea sup vos. Ezech.22. succendã in ea ignẽ ad cõflãdũ. & in eodẽ. Et conflabo vos & congregabo vos. Et in eodem. Et conflabimini in medio ei9 vt conflatur argẽtũ in medio fornacis. & in eodẽ. Sic eritis in medio ei9. Pro quo hebrei legunt. Sic conflabimini in medio eius.

Stillare. Fluere. Mulgere. Conflare.

נָתַן Nathan. dare. donare. tribuere. largiri. tradere. ponere permittere: vel dimittere. Geñ.3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno. & in eodẽ.12. Semini tuo dabo terram hanc. & in eodem.15. Domine deus quid dabis mihi. Et in eodem.25. Agrum trado tibi. Et in eodem 24. Fratribus quoq; eius & matri dona obtulit. i. dedit. Et in eodem.25. Largit9 est abraham munera. & in eodẽ.29. Et hãc quoq; dabo tibi. Et in eodẽ.38. Ne liberi fratris nomine nascerentur. Pro quo hebrei legũt. vt non daret semẽ fratri suo. & in eodem. Et non eũ accepisset maritum. Pro quo hebrei legunt. E ipsa non esset ei tradita in vxorem. & est idem sensus cũ littera nra. Et in eodẽ. Vnus protulit manum. i. dedit manũ. Exo.5. Non do vobis paleas. Et in eodem. Palee non dantur nobis. & in eodẽ.22. Si quis cõmendauerit amico suo pecuniã aut vas in custodiã. Pro quo hebrei legunt. Si quis dederit vel tradiderit. Leuit.11. Si autẽ quispiam aqua sementẽ perfuderit. Pro quo hebrei legũt. Et si data fuerit aqua super sementẽ. Et in eodẽ.26. Dabo vobis pluuias tẽporibus suis. & in eodẽ. Et trademini in manibus hostiũ. Nu.13. Dabisq; dono leuitas Aarõ & filiis eius quibus traditi sunt. Deut.10. Et dat ei victũ & vestitũ. Iudi. 8. Vt demus exercitui tuo panes. & in eodẽ. Libẽtissime da bimus. 1.Reg.1. Anne autẽ dedit vnã partẽ tristis. 3.Reg.5. Quid vis vt dem tibi. & in eodẽ. 4. Dedit quoq; de9 sapiẽtiã salomoni. 4.Reg.19. Da mihi manũ: qui dedit ei manũ suã. 1.Paralipo.29. Et cũcti filii dauid dederũt manũ & subiecti fuerunt salomoni. Iob.2. Oia q̃ habet homo dabit pro aĩa sua. ps.1. Quod fructũ suũ dabit in tẽpore suo. Ps.80. Sumite psalmũ & date tympanũ. ps.135. Qui dat escã omni carni.. Esa.35. Gloria libani data est ei. & i eodẽ.37. Et dederunt deos earũ igni. Et in eodẽ.41. Dabit quasi puluerem gladiũ suũ. & in eodem. Et ierusalẽ euãgelistã dabo. Hiere. 38.. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babylonis. Threñ.5. Egypto dedimus manũ. Et aliquãdo scribitur sine nũ in principio: vt in aliquib9 locis predictis. & Gen.14. Da mihi animas. & in eodẽ.24. & dedit ei oues & boues. & in eodem.30. Da mihi vxores & liberos meos. Et aliquãdo scribitur sine nũ finali. vt in aliquib9 locis predictis. & Ios.6. Ecce dedi in man9 tuas hiericho. Ps.60. Dedisti hereditatẽ timẽtibus nomen tuũ. Esa.42. Dedi spũm meũ super eum. Scribitur etiam aliquando sine nun tam in principio q̃ in fine. & tunc duplicatur littera thau. Gen. 29. vt minores ante tradamus ad nuptias. Deut.28. Ne det eis de carnibus filiorũ suorũ. Ios.2. Cũq; tradiderit nobis dñs terrã. Iudi.8. Cũ ergo tradiderit dñs zebee & salmana in man9 meas. 2.Reg.22. Inimicos meos dedisti mihi dorsum. Signficat etiã ponere aut cõstituere. vt Gen. 41. & prepositum esse scirent vniuerse terre egypti. Exo.25. In qua pones testimonii. Nu.14. Constituamus nobis ducem. 3. Reg.6. Vt poneret ibi arcam federis domini. 2.Paralip. 25 Nũquid consiliarius regis es. Pro quo hebrei legunt. Numquid consiliarium regi posuerunt vel constituerunt te. Et in eo.35. ponite arcã in sanctuario tẽpli. signãt ẽt pmittere vel dimittere. vt Gen.20. Et non dimisi vt tangeres eam. i. non permisi. Et in eodem.31. & tamen non dimisit eum deus vt noceret mihi. Et inde מַתָּן Mathã. i. donũ. munus. Gen. 34. Augete dotem & munera postulate. Prouerb.18. Donum hominis dilatat viã ei9. Scribitur etiã cũ he vel thau in fine. vt Nu.18. Et tradidi donum domino vt seruiant in tabernaculo eius. Deut.16. Sed offeret vnusquisq; secundũ quod habuerit. pro quo hebrei legunt. vnusquisq; secũdũ donũ manus sue. Ponitur etiã pro robore. Eccl's.7. Et perdet robur cordis eius. scribitur etiam sine nun & cũ duplici thau & dicitur מַתַּת mathath. i. donũ. 3. Reg.13. & dabo tibi munera. Eccl's.5. Hoc donũ dei est. Et in plurali מַתָּנוֹת Mathanoth. Ps.67. Accepisti dona in hominibus. & in lingua chaldaica dicitur מַתְּנָן Mathenan. Dani.2. munera & donũ & honorem multum accipietis. Et inde נְתִינִים Nethinim idest nathinei qui erant traditi in ministerium templi. Esdre.2. Omnes nathinei & filii seruorum salomonis. & i eo. 8. Et de nathineis quos dederat dauid & principes ad ministeria leuitarum.

Preponere Ponere. Cõstituere. Dimittere permittere מַתָּן Munus. Donum. מַתַּת Munus. Robur. מַתָּנוֹת Dona'. מַתְּנָן Munera. נְתִינִים Nathinei.

נָתַס Nathas. dissipare. euertere. Iob.30. Dissipauerũt itinera mea.

נָתַע Nathaa. confringere. conterere. Iob.4. & dentes catulorum leonum contriti sunt.

נָתַץ nathas. destruere. demoliri. dissipare. cõfrigere. Exo. 34. aras eorũ destrue. Leuit.11. siue cliban9 siue chytropodes destruẽtur. Deut.7. Aras eorũ subuertite. i. destruite. & in eo.12. dissipate aras eorũ. Iudi.6. viderũt destructã arã baal. & in eodẽ. Quia destruxit arã baal. & in eo.8. Destruã turrĩ hãc. 2. Paralip.33. instaurauit excelsa q̃ demolit9 fuerat ezechias pr ei9. Iob.19. destruxit me vndiq;. ps.51. ꝓterea de9 destruet te i finẽ. ps.57. molas leonũ cõfriget dñs. Esa. 22. Et destruxistis domos. Hier.1. vt euellas & destruas. & i

Proferre. Destruere subuertere Dissipare. Demoliri. Cõfringere.

eodem.4.Et omnes vrbes eius destructe sunt. Et in eo.33.
Et ad domos regis iuda que destructe sunt.Ezech.16.Et de
molientur prostibulum tuum.

נָתַק נתק Nathac.euellere. abstrahere. rumpere.disrūpere.dis
soluere.dissipare.Leui.22.Omne animal quod vel cō
tritis vel tunsis vel sectis ablatisq; testiculis est. Vbi ponitur
pro sectis.Pro quo hebrei legunt.ruptis seu euulsis.Ios.4.
Euellere. Et siccam humum calcare cepissent.Pro quo hebrei legūt.
Euulse sunt plante pedum sacerdotum ad aridam.i.ad sic
cam humū. Sed btūs hieronymus transtulit sensum. Et in
eodem.8. Donec persequentes ab vrbe longius protrahan
Protrahere. tur. Pro quo hebrei legunt. Donec euellamus eos ab vrbe.
Et in eodem. Cumq; recessissent a ciuitate.Pro quo hebrei
Abstrahere legūt.Et euulserūt eos a ciuitate.Iudi.20.vt abstraherent eos
de ciuitate.Et in eodem.16.Qui rupit vincula.& in eodem.
Rumpere. Qui ita rupit vincula quasi fila telarum.& in eodē.20. Sed
Erumpere & filii Beniamin audacter eruperunt de ciuitate. Job.17.
Dissipare. Dirumpere Cogitationes mee dissipate sunt. Ps.2. Dirumpamus vin
cula eorum. Eccl's.4. Funiculus triplex difficile rumpitur.
Esa.5.Nec rumpetur corrigia calciamenti eius.Hiere.2. A
seculo confregisti iugū meū: rupisti vincula mea. Pro quo
hebrei legūt Rupi vincula tua. Et in eodem.5.Et vincula
eius ruperunt. Et in eodem.10. Et omnes funiculi mei di
rupti sunt.& in eodem.12.Congrega eos quasi gregem ad
victimam.Pro quo hebrei legūt.Euelle eos.scilicet de loco
Euellere. suo.Et in eodem.22. Inde euellam eum. Ezech.17. Nōne
radices eius euellet.Naū.1.Et vincula tua dirumpam.Poni
tur etiam pro consumere.Hiere.6. Malicie eorum nō sunt
consumpte. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et
נֶתֶק mali seu malicie non sunt conuulsi. Item נֶתֶק Nethec.i.ti
nea:seu plaga lepre corrosiue que nascitur in capite vel in
Lepra capitis. barba.Leuit.13.Quia lepra capitis& barbe est.& in eodem.
Macula. Sin autem viderit locum macule equalem vicine carni. Et
אַתִּיק in eodem. Si nō creuerit macula. Et inde אַתִּיק Athic.idest
edificium quoddam in atrio tēpli fundatum: seu muro tem
pli iunctum. Pro quo beatus hieronymus transtulit porti
Porticus. cum.vt Ezech.42. Vbi erat porticus iuncta porticui tripli
ci.Et in eodē. Quia supportabant porticus que ex illis emi
nebant.Et aliquando beatus hieronymus posuit ipsum he
braicum.s.Ecthecā. vt in eodē.41. Cōtra faciem eius quod
Ecthecā. erat separatū ad dorsum ecthecas ex vtraq; pte.Et in eodē.
Ecthecas per circuitum per tres partes.

נָתַר נתר Nathar. saltare. soluere. dissoluere. Leuit.11. Crura
Saltare. Soluere. per que salit super terram. Ps.145. Dominus soluit
Dissoluere. compeditos. Esa.58. Solue fasciculos deprimentes. Abach.
נֶתֶר 3. Aspexit & dissoluit gentes. Item נֶתֶר Nether.i.Nitrum
Nitrum. quo pāni mundantur.Hiere.2.Si laueris te nitro.

Destruere. נָתַשׁ נתש Nathas.euellere.dissipare.destruere. Deut.29. Et eie
Euellere. cit eos de terra sua.i.euulsit eos.3. Reg.14. Et euellet
Destruere israel de terra bōa.Ps.9.Et ciuitates eorū destruxisti.Hiere
1. vt euellas & destruas.Et in eo.18.Aut euelli possunt aque
erumpentes frigide.Et in eodem.31.Et sicut vigilaui super
eos vt euellerem. Et in eodē. Non euelletur & non destrue
tur in perpetuum. Et in eodem.42. Plantabo & non euel
lam.Ezech.19. Et euulsa est in ira in terraq; piecta. Mich.
5. Et euellam lucos tuos de medio tui. Ponitur etiam pro
derelinquere sicut נָטַשׁ Natas cum littera tet. De quo supra
Derelinquere. dictum est.Hiere.23. Et derelinquam vos & ciuitatem quā
dedi vobis.

De incipiētibus a littera. ס. samach.

סָס סס Sas.tinea.Esa.51. Et sicut lanā sic deuorabit eos tinea.
Tinea. Et solum inuenitur in predicto loco.

סְאָה Sea.genus est mēsure aridorum.Pro quo beatus hie סְאָה
ronymus trāstulit modium vel satum.4.Reg.7.Mo Modius.
dius simile vno statere.& in eodem.Factusq; est modius si
mile statere vno. Et in plurali סְאִים Seim vel סְאתַיִם Sa סְאִים
thaim.Geñ.18. Accelera tria sata simile.4. Reg.7. Et duo סְאתַיִם
modii ordei statere vno. Duplicatur etiam aliquando litte Sata.
ra samach & littera aleph & dicitur סַאסְּאָה Sasea.i.du Modii.
plex mensura. Pro quo beatus hieronymus transtulit men סַאסְּאָה
sura contra mensuram.Esa.27.In mensura contra mensu Mēsura cō tra mēsurā
ram cum abiecta fuerit iudicabit eam. Predari.

סְאָן Saon.preliare.pugnare.predari. Esa.9. Quia omnis סְאָן
violenta predatio cū tumultu.Pro quo hebrei legunt.
Quia omnis bellās vel pugnans pugnat cum tumultu: seu
omnis predans predatur cū tumultu.quasi dicat. Alia bella Pugnare.
fiunt cum tumultu: sed hoc bellum fiet sine tumultu & sine
sanguine ab angelo percutiente. Vt habetur infra Capl'o.
37.Et predicta dictio solum inuenitur in predicto loco.

סָבַב Sabab.circuire.circundare. circunducere: vallare.gy
rare.vertere.reuerti declinare.Geñ.2.Ipse est qui cir סָבַב
cuit omnem terrram euilla. 1. Reg.7.Et ibat per singulos Circuire.
annos circuiens Bethel & galgala.Deu.32. Circunduxit eū circūducere
& docuit. p̄s.54. Die ac nocte circundabit eam super mu Circūdare
ros eius.p̄s.117. Omnes gentes circundederunt me. Et in
eodem.Circundantes circundederunt me.Eccl's.1. Et flecti
tur ad aquilonem. Pro quo hebrei legunt. & circuit seu gy
rat ad aquilonem.Hiere.31.Femina circundabit virum.Et
cōmuniter scribitur cū simplici beth.Geñ.19. Viri ciuitatis
vallauerunt domū.& in eodem.37.Vestrosq; manipulos a Vallare.
dorare.Pro quo hebrei legūt. Et ecce circundabāt eū vestri
manipuli & adorabāt manipulū meū.Exo.13. Sed circūdu
xit per viā deserti. Nu.34. Qui circuibunt australē plagā.
& in eodē.Ibitq; p gyrū termin9 ab asemona.1.Reg.5.Cir
cunducatur arca dei israel & circunduxerūt arcā. & in eo.Il
lis autē circunducētibus eā.& in eodē.Adduxerūt ad nos ar
cā dei israel.i.circūduxerunt ad nos.Iob.16.Circūdedit me
lāceis suis.Ps.47.Circūdate sion. Esa.23. Circue ciuitatē.
& in eodē.28.Nec rota plaustri sup cyminū circuibit.Eze.
41.Et platea erat in rotūdū ascēdēs sursum p cochleā. Pro
quo he.le. Et lata erat & circūdabatur sursū sursū. Sed btūs
hieronym9 trāstulit sensum.significat etiā declinare seu ver
tere vl' auertere aut reuertere siue cōuertere.Geñ.42.Auer Auertere.
titq; se parumper & fleuit.idest declinauit se ab eis.Nu.32.
& nabo & baalmeō versisq; noibus.1.Reg.17. Declinauit Vertere. Declinare
paulisper ab eo.2.Regum.14.Vt verterem figuram sermo
nis huius.& in eodē.Reuertatur in domum suam & faciem Reuertere
meam non videat.3.Regum.2.Sed translatum est regnum
& factum est fratris mei.idest conuersum est regnum. & in Conuertere
eo.18.& tu conuertisti cor eorum iterum.4. Reg.20.& cō
uertit faciem suam ad parietem.Esdre.6.&conuerterat cor
regis assyriorum ad eos.Eccl's.2. Vnde cessaui renunciauit
q; cor meum.pro quo hebrei legunt. & conuersus sum vt
renunciaret cor meum.Hiere.6.& transibunt domus eo
rum ad alteros.idest conuertentur ad alteros.& in eodem.
21.Ecce ego conuertam vasa belli que in manibus vestris
sunt.Ezech.1.Non reuertebantur cum incederent.Et inde סָבִיב
סָבִיב Sabib.idest circuitus.gyratio: siue in circuitu: vel in
gyro.Exo.25.faciesq; illi labium aureum per circuitum.3. per circuitū
Regum.6.per circuitū sculpsit variis celaturis.p̄s.11. In cir in circuitu
cuitu impii ambulant.p̄s.33.Immittit angelus domini in
circuitu timentium eum.Ezech.1.Et splendor eius in cir In gyro.
cuitu.& in eo.4.& pones arietes in gyro.& aliquando dup סָבִיב
plicatur & dicitur סָבִיב סָבִיב Sabib sabib.Eccl's.1.& i circui סָבִיב
tu pergit spūs.pro quo hebrei legunt.In circuitu in circui in circuitu

tu pergit ſpūs.Et in plurali declinatur tam maſculine q̄ſ feminine.Maſculine.Ps.49.Et in circuitu eius tempeſtas valida.Quod in hebreo legitur pluraliter ſcilicet & in circuitis eius.Ps.75.Omnis qui in circuitu eius affertis mūera. Hiere.49.Quia deuorauit gladius ea que per circuitum tuum ſunt.Declinatur etiam feminine.Iob.22.Propterea circundatus eſt laqueis.Pro quo hebrei legunt. Propterea in circuitibus tuis laquei ſeu carbones.ſcilicet ſūt. Et in eodem.29.Et in circuitu meo pueri mei. Et in eodem. 41. Per gyrum dentium eius formido.Ps.17.In circuitu eius tabernaculum eius.Eccl's.1.Et in circulos ſuos reuertitur. Scribitur etiam cum ſimplici beth & cum mem in principio & dicitur מָסָב Meſab.3.Reg.6.Et omnes parietes templi per circuitum.& in plurali מְסִבּוֹת meſiboth. Iob.54. Luſtrans cuncta per circuitum.& inde סִבָּה Siba. ideſt circuitio.translatio noſtra tranſtulit auerſationem.3.Reg.12. Quoniam auerſatus fuerat eum dominus.Et aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat cauſam.& legunt.Quoniam a domino fuit cauſa.Poteſt etiam legi ſic.Quia a domino fuit circuitio.ideſt dominus circunuenit eum vt ſic reſponderet populo:vt ſuſcitaret verbum ſuum.ſcribitur etiam cum nun in principio & dicitur נְסִבָּה Neſiba.2.Paralipo.10.vbi dicitur.Erat enim voluntas dei vt compleretur ſermo ei? .pro quo he.le.a domino fuit circuitio vel cauſa.& inde מִסֵּב Meſeb.ideſt accubitus:vbi ſedent ad comedendū in conuiuio. eo quod conuiue ſedebāt per gyrum ſiue in circuitum. Cāti.1.Cum eſſet rex in accubitu ſuo.& inde מְסִיב meſib.ideſt conuiua.& ſolum inuenitur in numero plurali.Ps.139.caput circuit? eorum. pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Amaritudo conuiuarum meorum.

Circuit מָסָב Per circuitum. מְסִבּוֹת Per circuitum. סִבָּה Cauſa. נְסִבָּה Voluntas. מֵסֵב Accubit?. מְסִיב Conuiue.

סָבָא Saba. Inebriari.potare. ſcilicet exceſſiue.cōuiuiis vacare.Eſa.56.Venite ſumamus vinum & impleamur ebrietate.ideſt inebriemur ebrietate.Naum.1.ſic conuiuiū eorū pariter potantium.pro quohebrei legunt.Et in ebrietate vel in conuiuio eorum inebriati.& inde סֹבֵא ſobe.ideſt potator. ebrius. Deut.21. Comeſſationibus vacat & luxuriis atq̄ conuiuiis.pro quo hebrei legunt. Comeſſator ē at q̄ potator. Prouer.23. Noli eſſe in conuiuiis potatorum. Et in eodem.Quia vacantes potibus & dantes ſymbola cō ſumentur. Accipitur etiam סֹבֵא ſobe.pro vino vel conuiuio.Eſa.1.Vinum tuum mixtum eſt aqua. Oſee. 4. ſeparatum eſt conuiuium eorum. Item סְבָא ſaba. nomen eſt filii chus nepotis noe.Geñ.10.filii autem chus ſaba & euila & ſabatha.Et ab eo nomen accepit terra ſaba. Que eſt prouicia in ethiopia.p̄s.71.Reges arabum & ſaba dona adducent. Eſa.43.Dedi propiciationem tuā egyptū:ethiopiam & ſaba pro te.& inde dicuntur סְבָאִים ſabaim.i.viri de ſaba. Eſa.23.Adducebantur & veniebant de deſerto. pro quo he.le.Adducebantur ſabei de deſerto.& in eo.45. Labor egypti & negociatio ethiopie & ſabaim. & q̄ſ ſcribitur cū littera ſin tunc deriuatur a שְׁבָא Saba filio rema. Geñ. 10. filii rema ſaba & dedan.& p̄ōitur pro arabia.Ps.71. Reges arabum.Et in eodem.& viuet & dabitur ei de auro arabie. & de hoc vide infra in littera ſin.

סָבָא Inebriari. סֹבֵא Potator. סְבָא Vinum. סְבָא Saba. סְבָאִים Sabei.

סָבַךְ Sabach.irretire.pplexū eſſe.cōplecti. Iob.8.Sup aceruum petrarum radices eius denſabuntur. pro quo hebrei legunt.ſuper aceruum petrarum complectuntur ſiue irretiuntur.Naum.1.Quia ſicut ſpine ſe inuicem complectuntur.& inde סְבָךְ ſebach.ideſt vepres ſeu ramus condenſus vel irretitus: aut arbuſta ſecundum tranſlationem chaldaicam.Geñ.22.Viditq̄ poſt tergum arietem interve pres herentem cornibus.Ponitur etiam pro ſilua vel ſaltu Ps.73.Quaſi in ſilua lignorum ſecuribus. & beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. In ſaltu lignorū ſecures.Et in plurali סִבֲּכֵי ſibache.pro quo beatus hieronymus tranſtulit Condenſa. Eſa.10.Et ſubuertentur condenſa ſaltus ferro. Ponitur etiam pro cubili vel tugurio animalium: eo quod fit ex frondibus vel ramis arborum ſe ī uicem complectētibus.Hiere.4. Aſcēdit leo de cubili ſuo. & aliq̄ando ſcribitur cum ſin loco ſamach.2.Reg.18.Cūq̄ ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condenſam quercum. De quo vide infra in littera ſin in dictione שְׂבָךְ ſebach.

סִבֲּכֵי Condenſa. סְבָךְ Cubile.

סָבַל Sabal. portare. ſupportare. ſuſtinere. Nee.4. Debilitata eſt fortitudo portantis.Eſdre.7.Et ponant fundamenta ſupportantia.Eſa.46.Ego portabo. Et in eodem. 53.Et dolores noſtros ipſe portauit.Threñ.5.Et nos iniq̄tates eorum portauimus. Ponitur etiam pro impinguari vel incraſſari.eo quod pinguedo ē homini quaſi onus graue.Ps.143.Boues eorum craſſe. Eccl's.12. Et impinguabitur locuſta. Et aliqui hebrei legunt. Et onerabitur locuſta. Et dicunt q̄ pro locuſta intelligitur dorſum. & inde סֶבֶל ſebel.ſiue סַבָּל Sabal.ideſt onus.3.Reg.5.Septuaginta millia eorum qui onera portabant. p̄s.80. Diuerti ab oneribus dorſum eius.Ponitur etiam pro tributo. 3. Reg.11.Conſtituerit eum ſuper tributum domus ioſeph. Et in plurali. סִבְלוֹת Sibloth.ideſt onera. Exo.1.vt affligerēt eum oneribus.Ponitur etiam pro ergaſtulo. Vt in eodem.6.Et educā vos de ergaſtulo egyptiorum.pro quo hebrei legunt. Educam vos de ſubter oneribus egyptiorum.

סָבַל Portare. ſupportaſ. Incraſſari impiguari סֶבֶל סַבָּל Onus. Tributū. סִבְלוֹת Onera. Ergaſtulū

סָבַר Sabar. In lingua chaldaica ſignificat putare.ſeu cogitare. Dañ.7.Et putabit q̄ poſſit mutare tempora & leges.

סָגַד Sagad.curuari.procidere.adorare.Eſa.44.fecit ſculptile & curuatus eſt ante illud.Et in eodem. Curuatur ante illud & adorat.Et in eodem.Ante truncum ligni procidam. Dañ.2.Et danielem adorauit.

סָבַר Cogitare. Putare. סָגַד Curuari. adorare. Procidere.

סְגֻלָּה Segula.peculium.ſeu peculiare.aut theſaurus. Exo.19.Eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Deut.14.Vt ſis ei in populum peculiarem.1.Paralip.29. De peculio meo aurum & argentum do in templum dei mei.Ps.134.Iſrael in poſſeſſionem ſibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Iſrael in peculium ſibi.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argentum & aurum & ſuſtātias regum.1.Theſauros regum.

סְגֻלָּה Peculiū. Peculiaſ

סָגַן Segan.princeps.ſeu magiſtratus. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet סְגָנִים Seganim.Nee.2. Magiſtratus autem neſciebant quo abiſſent.Et in eo.5.Et increpaui optimates & magiſtratus.& in eodem. Iudei quo q̄ & magiſtratus.Eſa.42.Et adducet magiſtratus quaſi lutum.Ezech.23.principes & magiſtratus iuuenes cupidinis.& in lingua chaldaica dicitur סְגָנְיָא Signaia. Dañ.3. Magiſtratus & iudices duces & tyrannos.

סְגָנִים Subtilia סְגָנִים Magiſtatuſ

סָגַר Sagar.claudere.concludere.includere. tradere. Geñ. 5.Et incluſit eum dominus de foris. Et in eo.19.Clauſeruntq̄ oſtiū.Exo.14.Concluſit eos deſertū.Leuit.13.Recludet eum ſacerdos ſeptem diebus.Et in eodem.14.Egredietur oſtiū domus & ſtatī claudet illā.Nu.12.Separetur ſeptē diebus extra caſtra.p quo he.le.recludatur ſeptē dieb? extra caſtra.Nā extra caſtra erat quoddā tētoriū vbi leproſi recludebātur.& in eo.Excluſa eſt itaq̄ maria extra caſtra. Ioſ.2.Cumq̄ porta clauderetur in tenebris.Et in eo.6.hierico aūt clauſa erat atq̄ munita.1.Reg.1. Dominus autē cōcluſeratvulua eius.Et in eo.25.Concluſuſq̄ eſt introgreſſ? vrbē.5.Reg.11.& coequauitvoraginē ciuitatis dauid patris ſui.pro quo he.le.Et clauſit rupturam ſeu diuiſionem vel diruptionem ciuitatis dauid patris ſui.Ps.34.Et conclude

סָגַר Includere Claudere. Recludere Cōcludere

eos qui perſequũtur me.Eſa.22.Et claudet & non erit qui aperiat. Et in eodem .24. Clauſa eſt omnis dom⁹ nullo in troeunte.Et in eodem.26.Et claude oſtia tua ſuper te. Significat etiam tradere.ideſt concludere in manu vel in poteſtate alterius. Deut .23. Non trades ſeruum domino ſuo qui ad te confugerit.1.Regum.23. Vt tradamus eum in manu regis.Et in eodem . Si tradent me viri ceile in manus eius.Et in eodem.Et dixit dominus tradent. Et in eo.24. Quod tradiderit te dominus in manu mea . Et in eodem. 26.Concluſit deus inimicum tuum in manu tua . & inde

Tradere.

מָסְגֵר Maſger.ideſt clauſura:vel carcer.Eſa.24.Et claudentur ibi in carcere.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Et in eodem.42.Vt educeres de concluſione vinctum.ideſt de clauſura ſiue de carcere.Et in plurali מִסְגְּרוֹת Miſgeroth.2.Regum.22.& contrahentur in anguſtiis ſuis ideſt in clauſuris. ps.17.Et claudicauerunt a ſemitis ſuis. p quo btūs hiero.in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.Et contrahentur in anguſtiis ſuis.& inde סֻגַּר Sugar. ideſt carcer ſeu cauea:vbi vincti clauduntur.Ezech.19 . Et miſerunt eum in caueam.Et aliqui hebrei dicunt ף ſignificat lignū perforatum quo pedes ſeu colla vinctorū conſtringūtur.& inde מִסְגֶּרֶת Miſgereth.ideſt illud quod conſtringit aliquam rem & eam continet in circuitu.Exo.25. Et ipſi labio coronam interraſilem altam quattuor digitis & ſuper illam alterā coronam aureolam.pro quo hebrei legūt. Et facies ei clauſuram ad menſuram pugni.ideſt alta quattuor digitis in circuitu.& facies circulum ſeu labium ipſi clauſure in circuitu.& in plurali מִסְגְּרוֹת Miſgeroth . p quo beatus hieronymus tranſtulit Interaſile ſeu coronulas vel ſculpturas.3.Regum.7.Et ipſum opus baſium interraſile erat.Et in eodem.Et ſculpture inter iuncturas. Et in eodē. Variaſq; ſculpturas ex ſemetipſo.& in eodem.et inter coronulas et plectas.& in eodem.& media intercolūnia quadrata non rotunda.Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt media intercolūnia in hebreo eſt מִסְגְּרוֹת Miſgeroth.Ponitur etiam pro angulis. Vt in eodem.& in angulis cherubim.& inde סֶגֶר Segor.ideſt illud quod eſt clauſum vel eſt interi⁹. Oſee.13.& dirumpam interiora cordis eorum. Ponitur ēt סָגוֹר Segor ſine סָגוּר Sagur pro auro puriſſimo.eo quod clauditur & cuſtoditur ſub firma cuſtodia.3.Reg. 6 .& operuit illud atq; veſtiuit auro puriſſimo. Pro quo hebrei legūt.Auro ſagur.Et in eo.7.Et mortariola & thuribula de auro puriſſimo.Iob.28.Non dabitur aurum obrizum pro ea. Vbi ponitur pro auro obrizo.& inde סַגָּר maſger .i.inclusor.4.Regum.24.Et omnem artificem & inclusorem. Et in eodem.Et artifices & incluſores mille.Hiere. 29. Et principes iuda & ieruſalem & faber & incluſor.Et dicunt aliqui hebrei ף ſignificat theſaurarium qui includit & ſeruat aurum & res precioſas.& inde סָגְרִיר Sagrir.ideſt impetuoſus imber:ſeu frigus exceſſiuum.eo quod recludit homines in domibus.Prouer.27.Tecta perſtillantia in die frigoris.

Carcer. Concluſio. Clauſura.

Anguſtie. Clauſure.

Cauea.

Corona.

clauſura .

interraſile. Sculpture coronale.

anguli.

Interiora.

purisſimū. .ſ. aurum.

aurum. obrizum.

Incluſor .

Frigus

סָד Sad.lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur.pro quo tranſlatio noſtra neruū tranſtulit. Iob. 13.Poſuiſti in neruo pedem meum.

Neruus.

סָדִין Sadin. ſindon . linteum. Prouer . 31. Sindonem fecit & vendidit.Et in plurali סְדִינִים Sedinim.vt Iudi.14 Triginta ſindones & totidem tunicas.Eſa.3.Et ſindones & vittas & teriſtra.

Sindon. ſindones.

סֵדֶר Séder.ordo.regula.Et ſolū inuenitur in numero plurali. Iob. 10.Et nullus ordo.pro quo hebrei legunt.& non ſūt ordines.& inde מִסְדְּרוֹנָה Miſderóna .pro quo beatus hieronymus tranſtulit poſticum.Iudi.3 . Per poſticum

Ordo. Poſticus.

egreſſus eſt.Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamech. De quo vide infra in littera ſin.

סֹהַר Sáhar.Rotundum.pro quo beatus hieronymus tranſtulit tornatilem.Canti.7.Vmbilicus tuus crater tornatilis.Item סֹהַר Sóar .i . carcer . ſeu lacus rotundus quo vincti claudūtur.Geñ.40.Miſit eos in carcerem . pro quo hebrei legunt.Miſit eos in domum carceris.

Tornatilis סֹהַר Carcer.

סוג Sug.Auertere.auerti.conuerti.ſcilicet retrorſum . recedere.ſ.retro.2.Regū.1.Sagitta ionathe nunq̄ rediit retrorſum.p̄s.43.Non receſſit retro cor noſtrum.p̄s.52.omnes declinauerunt.p̄s.128.Et conuertantur retrorſum omnes qui oderunt ſion.Eſa.59.Et conuerſum eſt retrorſum cor noſtrum.Soph.1.Et qui auertuntur de poſt tergū domini. Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַג Naſag. & in de.סוג Sug.ideſt recedens.vel declinans.Prouer .14 . Viis ſuis replebitur ſtultus . pro quo hebrei legunt. De viis ſuis replebitur recedens vel declinans corde.ideſt recedens vel declinans a via recta ſiue a recto iudicio rationis.& ide סוּגָה Suga.ideſt vallata vel circundata.Canti.7. Vallatus liliis.

Retro recedere. Declinare Retrorſum conuerti. Auerti.

סוג Recedens סוּגָה Vallatus.

סוד Sod.ſecretum.arcanum.conſilium : ſeu conciliū.Iob. 29.Quādo ſecreto erat deus in tabernaculo meo. & ſecundum litteram hebraicam poteſt etiam legi ſic.Quando ſecretum dei in tabernaculo meo.ſcilicet erat.p̄s.24.firmamentum eſt dominus timentibus eum.pro quo beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit. Secretum domini timentibus eum.Prouer.25 . Et ſecretū extraneo ne reueles. Amos.3.Niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas.Ponitur etiam pro conſilio vel concilio.ſcilicet ſecreto.Iob.15 . Nunquid conſiliū dei audiſti.Ps.82.Super populum tuum malignauerunt conſilium.p̄s.88.Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum. Ps.110.In conſilio iuſtorum & congregatione.Hiere.6. & ſuper concilium iuuenum ſimul.& in eodem.15. Non ſedi in concilio ludentium. Ezech .13.In concilio populi mei non erunt.& inde verbum יָסַד Huſad.ideſt conſiliatus eſt ſeu conſilio decreuit.2.Paralip.3.Et hec ſunt fundamenta que iecit ſalomon vt edificaret domū dei . pro quo hebrei legunt.Et hec ſunt que conſiliatus eſt ſalomon ſiue que cō ſilio decreuit vt edificaret domum dei.Poteſt etiam deriuari a dictione יָסַד Iaſad : que ſignificat fundare: ſeu fundamenta iacere:ſicut eſt in littera noſtra.& inde deriuatur. סָד Sad.quod ſignificat lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit neruum. Iob.13. Poſuiſti in neruo pedem meum.

Secretum.

consilium.

concilium.

consiliari.

סָד Neruus.

סוה Saue.velamen.& ſcribitur cum mem in principio & dicitur מָסֵוֶה maſue. Exo.34.Poſuit velamen ſup faciem ſuam.

סָוֶה Velamen.

סוך Such. Vngere.purgare.ſcilicet ventrem . Deut. 28.& non vngeris oleo. Ruth.3. Lauare igitur & vngere . 2. Regum.12. Et lot⁹ vnctuſq; eſt.Ezech.16. & vnxi te oleo. Dañ.10.Sed neq; vnguento vnctus ſum.& inde אָסוּךְ aſuch ideſt laguncula olei ſeu lecythus.4.Reg.4.Non habeo ancilla tua quicquā in domo mea niſi parum olei quo vngar Pro quo hebrei legunt. Non habeo ancilla tua in domo niſi lagunculam ſeu lecythum olei.Poteſt etiam eſſe verbum prime perſone futuri temporis.ſicut eſt in littera noſtra.ſignificat etiam predicta dictio purgare ventrem.Iudi.3.forſiāt purgat aluum in eſtiuo cenaculo.1.Reg.24.Ingreſſ⁹ eſt ſaul vt purgaret ventrem.

Vngere. Vngere. Laguncula Purgare ventrem.

סוס Sus.equus.hirūdo.Geſi.49.Mordens vngulas equi. Exo.14. Et omnis equitatus pharaonis.Et in eodem. 15.Ingreſſus eſt enim currus pharaonis cum curribus & equitibus eius.pro quo hebrei legunt.Ingreſſus eſt equus

סוס Equus. equitatus.

pharaonis.Ps.31. Nolite fieri ſicut equus & mulus. Ps. 32. fallax equus ad ſalutem.Reperitur etiam in genere femini no סוּסָה Suſa.Canti.1.Equitatui meo in curribus pharaonis.Et in plurali.סוּסִים Suſim.Deut.17 . Non multiplicabit ſibi equos.Ps.19.Hi in curribus & hi in equis . Abach. 3. Qui aſcendis ſuper equos tuos.Et in eodem. Viam feciſti in mari equis tuis. ſignificat etiam quoddā genus auis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit pullum.ſ. hirundinis:ſiue hirundinē.Eſa.38. Sicut pullus hirundinis ſic clamabo.Et aliquando mutat vau in iod.Hiere. 8 . Turtur & hirundo & ciconia.& aliqui hebrei interpretantur grus .

סוּסָה Equitatus סוּסִים Equi.

hirundo.

סוף Soph.finire.conſumere.conſumi.deficere. deeſſe .cōplere.Eſter. 9.Dies phurim ideſt ſortium obſeruētur a iudeis & ab eorum progenie que his cerimoniis obligata eſt.Pro quo hebrei legunt.Et dies phurim ideſt ſortium iſti non tranſeant a iudeis & memoria eorum non deſinat ſiue non finiatur a ſemine eorum.Ps.72.Subito defecerūt Eſa.66.Simul conſumentur dicit dominus.Dañ.2 . Comminuet & conſumet vniuerſa regna.Hiere. 8 . Congregās congregabo eos dicit dominus.pro quo hebrei legunt.cō ſumens conſumam eos dicit dominus.poteſt etiam deriuari a dictione אָסַף aſaph:que ſignificat congregare:ſicut eſt in littera noſtra.& ſimiliter Soph.1.vbi dicitur.congregabo omnia a facie terre dicit dominus.congregans hominē & pecus:congregans volatilia celi & piſces maris.pro quo hebrei legunt.Conſumam ſeu finiam omnia dicit domin? conſumens hominem & pecus. De quo vide ſupra in dictione אָסַף Aſaph.& infra in dictione סָפָה ſapha. Ponitur etiā pro complere.Dañ.4.ſermo completus ē ſuper Nabucho donoſor.Et inde סוֹף Soph.ideſt finis .terminus ſummitas Eccl's.7. In illa enim finis ſanctorum admonetur . Et ī eodem.12.finem loquendi pariter omnes audiamus. Pōitur etiam pro ſūmitate. 2.Paralipo. 20.Et inuenietis illos in ſūmitate torrentis.Item סוּף Suph.ideſt iuncus ſeu papirus aut carectus.Exo. 2.Et expoſuit eum in carecto.Et in eodē Que cum vidiſſet ſiſcellam in papirione.Eſa.19.Calamus & iuncus marceſcent.Significat etiam pelagus. Ione.2.Pelagus operuit caput meum. & ide dicitur. יַם סוּף Iamſuph ideſt mare pelagoſum: quia eſt quaſi pelagus ingrediens a mari oceano & non habens exitum aliunde: vel quia in ripa eius oriuntur iunci ſiue papiri.Tranſlatio noſtra traduxit mare rubrum.eo quod habet arenas rubeas. Exo.15 Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro.Ps.105.Et irritauerunt aſcendentes mare rubrum.Et in eodem.Et increpauit mare rubrum.Et inde סוּפָה Supha.ideſt tempeſtas .turbo.Iob.21.Et ſicut fauilla quam turbo diſpergit. Eſa.5.Et rote eius quaſi impetus tempeſtatis.Et in eodem.17. Et ſicut turbo coram tempeſtate.Oſee.8.Ventumſeminauerūt & turbinem metent.Naum.1.Dominus in tēpeſtate & turbine vie eius.Et in plurali סוּפוֹת ſuphoth.Eſa.21. Sicut turbines ab Africo veniunt.

finire. Deficere. Cōſumere.

Cōgregaſ.

Complere סוף finis.

Mare rubrum.

סוּפָה Turbo. Tēpeſtas.

סוּפוֹת Turbines

סוּר Sur.Recedere.declinare.diuertere.ammouere.ſeparare .auferre.Geñ.19.Declinate in domum pueri veſtri Et in eodem. Vt diuerterent ad eum.Exo.3 . Vadam & videbo viſionem hanc.pro quo hebrei legunt. Recedam ſiue declinabo & videbo viſionem hanc.ideſt recedam de loco in quo ſto:& vadam ad videndam viſionem hanc.Et in eodem.Cernens autem dominus q̄ pergeret ad videndum. Et in eodem.32. Receſſerunt cito de via.Nu.12.nubes quo q̄ receſſit que erat ſup tabernaculo. & ī eo.14.Receſſit ab eis omne preſidium.Et in eodem.16.Recedite a tabernaculis impiorum.Ruth. 4.Declina pauliſper & ſede hic. p̄s.13 Omnes declinauerunt.Ps.36.Declina a malo & fac bonū.

סוּר Declinare Diuertere

recedere.

Ps.118.Declinate a me maligni.Hiere.17. Recedentes a te in terra ſcribentur.Oſee. 4.Separatum eſt conuiuium eorum.Et in eodem.7.Et receſſerunt a me.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Preuaricati ſunt in me . nā in hebreo non habetur a me ſed in me.Amos. 6 . Et auferetur factio laſciuientium.ideſt recedet.& aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach . Oſee .9. Sed & ve eis cum receſſero ab eis. Sed in predicto loco in hebreo magis proprie legitur incarnatio mea ex eis. De quo dictum eſt ſupra in dictione בָּשַׂר Baſar.ſignificat etiam auferre vel ammouere . Geñ . 38.Que depoſitis viduitatis veſtibus . pro quo hebrei legunt. Et abſtulit veſtes viduitatis ſue . Et in eo . 49. Non auferetur ſceptrum de iuda.Deut.7.Auferet dominus a te omnem langorem. Vbi ponitur verbum tertie coniugationis.ideſt recedere faciet. 2.Reg. 5 . Niſi abſtuleris cecos & claudos.3.Regum.15.Inſuper & maacham matrem ſuam amouit ne eſſet princeps . Iob.27 . Viuit deus qui abſtulit iudicium meum.Eſa.17 . Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas.ideſt auferetur ne ſit ciuitas.Ezech. 21. Aufer cydarim:tolle coronam. Dañ.12.Cuñ ablatum fuerit iuge ſacrificium.& inde סוֹרָה Sura.pro quo beatus hieronymus trāſtulit captiuam.ideſt recedens vel ablata de terra ſua. Eſa. 59.Tranſmigrata & captiua.& inde סָר Sar.ideſt triſtis vel indignans;eo quod recedit a conſortio hominum.3. Regū 21. Venit ergo Achab in domum ſuam indignans.& ī genere femininoסָרָה Sara.vt in eodem. Vnde anima tua cōtriſtata eſt.& aliquando ſcribitur ſupradictum verbum cū duplici res & dicitur סָרַר Sarar.ideſt ſubuertere . peruertere.declinare.ſcilicet a via recta . Threñ. 3 . Semitas meas ſubuertit. Oſee. 4. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael . Vbi ponitur verbum & nomen ſeu participium ab eo deriuatum.ac ſi diceret. Sicut vacca declinans declinauit iſrael. Et inde סוֹרֵר Sorer.ideſt peruerſus.ſiue declinans a via recta:aut proteruus vel contumax. Deut. 21. filium contumacem & proterum.vbi ponitur pro contumace. Et in eodē filius noſter proterus & contumax eſt.vbi ponitur pro proteruo.Ponitur etiam pro incredulo.ideſt apoſtata.Eſa.65. Ad populum incredulum.Oſee. 9. Omnes principes eius recedentes.ideſt declinantes a via recta.Zach.7.& auerterunt ſcapulam recedentes.& inde סָרָה Sara.ideſt diſceſſio. preuaricatio.Deut.13.quia locutus eſt vt vos auerteret a domino deo veſtro.pro quo hebrei legunt. Quia locutus eſt receſſionem vel preuaricationem contra dominum deum veſtrum.Et inde סוֹרִי Sure . pro quo beatus hieronymus tranſtulit prauum.Hiere.2 . Quomodo ergo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena . Hebrei tamen dicunt q̄ ſignificat palmites ſeu ramos.& legunt ſic.Quomodo ergo conuerſa eſt mihi in palmites vinee aliene ſiue extranee. Item סוּר Sur,nomen eſt cuiuſdam porte in templo ſalomonis exiſtentis. 4.Regum.11.Tertia pars ſit in porta ſeir Debet legi ī porta ſur.

Separari.

Preuaricari.

Auferre.

סוֹרָה captiua

סָר Indignās

סָרָה Cōtriſtata

סָרַר ſubuertere Declinare

סוֹרֵר contumax

proteruus

Incredul? recedētes.

סָרָה receſſio.

סוֹרִי Prauum.

Palmites סוּר

Sur.

סוּת Suth.Pallium ſeu coopertorium.Geñ.49.& in ſanguine vue pallium ſuum.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

סוּת Pallis.

סָחַב Sachab.Trahere.detrahere.deiicere . ſeu abiicere .putreſcere.lacerare. 2.Regum,17.Et trahemus eam i torrentem.Hiere.22.Putrefactus & proiectus extra portas ieruſalem.Et in eodem.49 . Si non deiecerint eos paruuli gregis.Ponitur etiam pro lacerare. Hiere . 15. Et canes ad lacerandum.& inde סְחָבוֹת Sechaboth.ideſt panni lacerati & abiecti pre nimia vetuſtate.Hiere.38.Tulit inde veteres pānos.Et in eo.Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum.

סָחַב Trahere putreſcere Deiicere .

lacerare.

סְחָבוֹת Panni ueteres.

סָחָה Radere.

סַחַי erradicatio

סָחַף Abradere. inundare

Computrescere.

סָחַר Circuire.

סָחַרְחַר Cõturbari

סֹחֵר

mercator. negociator

סַחַר negociari.

סְחוֹרָה negociatio

סֹחֶרֶת Clypeus Protectio

סַחֲרֶת Pariue. lapis.

סָחִישׁ Que sponte nascũtur

סִיג Scoria.

סִיגִים Rubigo. Scoria.

סִיר Olla.

סַחָה Sacha. Radere. abradere. Ezech. 26. Et radam pulue rem eius de ea. Et inde סַחַי Sechi. idest abrasio. Pro quo beatus hieronymus transtulit erradicationem. Threñ. 3. Eradicationem & abiectionem posuisti nos.

סָחַף Sachaph. Abradere. inundare. computrescere. Proꝛ uer. 28. Similis est imbri vehementi in quo paratur fames. Pro quo hebrei legunt. Imber abradens siue inundans & absq; pane. sed beatus hieronymus transtulit sensũ Ponitur etiam pro computrescere. Hiere. 46. Quare computruit fortis tuus.

סָחַר Sachar. Circuire. circumuoluere. negociari. vt Hiere. 14. Propheta nãq; & sacerdos abierunt in terram. Pro quo hebrei legũt. Propheta namq; & sacerdos circuierunt in terram. idest huc atq; illuc abierunt non inuenientes requiem. Et aliquando duplicatur littera cheth & littera res & dicitur סְחַרְחַר Secharchar. ps. 37. Cor meum conturbatum est. Pro quo hebrei legunt. Cor meum circũuoluitur. idest fluctuat: & sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. & inde dicitur סֹחֵר Socher. idest mercator seu negociator: eo quod circuit regiones & vadit huc atq; illuc. Gen. 23. quadringentos siclos argẽti probate mone. pro quo hebrei legunt. Quadringentos siclos argenti transeuntis mercatori vel negociatori. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eo. 37. Et pretereuntibus madianitis negociatoribus. Esa. 23. Cuius negociatores principes Ezech. 27. Carthaginẽses negociatores tui. ꝑ quo hebrei legũt. Tharsis negociatrix tua. vbi põitur tharsis ꝑ cartha gine. Et in eodem. Venerunt ad te negociatores tui. Et in eodem. Negociatores populorum sybilauerunt super te. & inde סַחַר Sechar. siue סְחוֹרָה Sechora. idest negociatio siue mercimonium. Prouer. 3. Melior est acquisitio eius negociatione argenti. Pro quo hebrei legunt. Melior est negociatio eius negociatione argenti. Et in eodem. 31. Quia bona est negociatio eius. Esa. 23. Et facta est negociatio gentium. Et in eodem. & erit negociatio eius & merces eius sanctificate domino. Et in eodem. 45. Labor egypti & negociatio ethiopie. Ezech. 27. Et negociatio manus tue. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִסְחָר Mischar. 3. Regum. 10. & negociatores vniuersiq; scruta vendẽtes. Pro quo hebrei legunt. Et negociatio negociatorũ seu scruta vendentium. Sunt autem scruta res parui valoris. & inde verbum סָחַר Sachar. idest negociari. Gen. 34. Terra in potestate vestra est: exercete negociamini & possidete eam. Et in eodem. Negocientur in terra & exerceant eam. Et inde סֹחֶרֶת Sochera. idest clypeus rotundus secundũ hebreos. Ps. 90. scuto circũdabit te veritas ei9. ꝑ quo he.le. scutũ & clypeus veritas ei9. & btũs hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit. Scutũ & ꝓtectio veritas eius. & inde סַחֲרֶת socháreth i. lapis pciosus. ꝑ quo btũs hiero. trãstulit. lapidẽ pariũ. Esther. 1. Sup pauimẽtũ smaragdino & pario stratum lapide.

סָחִישׁ Sachis. Renascentia que ex radicibus seminis oriuntur: seu que sponte nascuntur. 4. Reg. 19. In secũdo autem anno que sponte nascuntur.

סִיג Sig. Scoria. rubigo. Ezech. 22. Versa est mihi domus israel in scoriã. & declinatur pluraliter סִיגִים Sigim. Prouer. 25. Auser rubiginem de argento. Et in eo. 26. quo modo si argẽto sordido ornare velis vas fictile. i. argẽto rubiginoso vel cũ scoria. Esa. 1. Argentũ tuũ versum est i scoriã. Et in eodem. & excoquam ad purum scoriam tuam.

סִיר Sir. Lebes. olla. spina. Exo. 16. Quando sedebamus super ollas carnium. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet super ollam carnium. 4. Regum. 4. Mors in olla. Eccls. 7. Sicut sonitus spinarum ardentium sub olla. Hiere. 1. Ollam succensam ego video. Ezech. 24. Pone ollam. Et in plurali סִירוֹת Siroth. Exo. 27. faciesq; in usus eiꝰ lebetes. 2. Paralipo. 35. Pacificas vero hostias coxerunt in lebetibus. Amos. 4. Et reliquias vestras in ollis feruentibus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et reliquias vestras in sagenis piscium vel piscatorum. De quo vide supra in dictione דּוֹג Dog. & in dictione דָּגָה Daga. Item סִיר Sir idest spina. tribulus. & solum inuenitur in numero plurali scilicet סִירִים Sirim. Eccls. 7. Sicut sonitꝰ spinarum. Osee. 2. Sepiam viam tuam spinis. Naum. 1. Sicut spine se inuicem complectuntur. Reperitur etiam סִירוֹת Siroth. secundum terminationem pluralem femininorum. Ps. 57. Priusq; intelligerent spine vestre rhamnum. Hebrei tamẽ primam significationem sequentes legunt sic. Priusq; intelligerent idest sentirent olle vestre rhamnum.

סִית Sith. suadere. persuadere. incitare. decipere. seducere. auertere. Deut. 13. Si tibi voluerit persuadere frater tuus. Ios. 15. Que suasa est a viro suo. 1. Regum. 26. Si dominus incitauit te aduersum me. 2. Regum. 24. Commouitq; dauid in eis. idest persuasit. 3. Regum. 21. Concitauit enim eum iezabel vxor sua. 4. Regum. 18. Nolite audire ezechiam qui decipit vos. 2. Paralipo. 32. Num ezechias decepit vos. Et in eodem. Nec vana persuasione deludat. Iob. 1. Tu autem commouisti me aduersus eum. idest persuasisti vel incitasti me. Et in eodem. 36. Igitur saluabit te de ore angusto. Pro quo hebrei legunt. Et etiam suasit te de ore angusto vel de ore tribulantis vel hostis. idest suasit te ne incideres in os eius. vel sic. Auertit te de ore angusto. & est idem sensus cum littera nostra. Et in eodem. Non te ergo superet ira. idest ne incitet te. Hiere. 38. Seduxerunt te & preualuerunt aduersum te. Ponitur etiam pro auertere. 2. Paralipo. 18. Atq; auertit eos ab illo. idest suasit vel incitauit eos vt diuerterent ab eo.

סָכַךְ Sachach. Cooperire. velare. tegere. protegere. vt Exo. 25. Tegant expandentes alas. Iob. 10. Ossibus & neruis compegisti me. Pro quo hebrei legunt. texisti me seu protexisti me. Ezech. 28. Tu cherub extentus & protegens. Et in eodem. Et perdidi te o cherub protegens. & cõmuniter scribitur cum simplici caph. Exo. 40. Dimittesq; ante illam velum. Pro quo hebrei legunt. Velabis seu protteges arcam cum velo. 3. Regum. 8. Et protegebant cherubim arcam & vectes eius. Iob. 5. Et circundedit eum deus tenebris. Pro quo hebrei legunt. Et texit seu protexit deus pro eo. Et in eodem. 38. Quis conclusit ostiis mare. i. qs velauit. & i eo. 40. ꝓtegũt vmbre vmbrã eiꝰ. ps. 90. scapulis suis obũbrabit tibi. i. ꝓtteget te. Threñ. 3. opuisti i furore. & i eo. opposuisti nubẽ tibi. & aliqñ scribitur cũ sin loco samach. Exo. 33. & ꝓtegã te dextera mea. & ide סוּךְ such i. vmbraculũ. seu tabernaculũ vel tẽtoriũ. ps. 26. Qm̃ abscõdit me in tabernaculo suo. Et aliqñ scribitur cũ sin loco samach. Threñ. 2. & dissipauit q̃si hortũ tẽtoriũ suũ. dr̃ ẽt סָךְ Sach. ps. 41. Qm̃ trãsibo vsq; ad locũ tabernaculi admirabilis. scribitur ẽt cũ he in fine & dr̃ סוּכָּה suca. Esa. 4. Et tabernaculũ erit in vmbraculũ diei. & in plu. סֻכּוֹת Sucoth. Leuit. 23. Erũt ferie tabernaculorũ septẽ diebus dñi. Et i eo. & habitabitis in vmbraculis septẽ diebus. & i eo. manebit i tabernachs. & ide מִסָּךְ masach. i. tẽtoriũ: seu velũ aut ꝓtectio Exo. 26. facies & tẽtoriũ i itroitu tabernachi. Nu. 4. & deponẽt velũ qd pẽdet añ fores. ps. 104. spãdit nubẽ i ꝓtectiõe & inde סוֹכֵךְ sochech. i. tentoriũ seu vmbraculũ ex corio & tabulis fabrefactũ quo expugnatores vrbiũ vtũtur propter lapides & tela que de muro mittuntur. Naum. 2. Velociter ascendet muros eius: & preparabitur vmbraculum. Et

סִירוֹת lebetes.

סִיר Spina.

סִירִים Spine.

סִירוֹת

סִית Persuadere. Suadere. Incitare. Concitare

Decipere. deludere.

Auertere.

Seducere

סָכַךְ Tegere. Cõpingere. Protegere

Velare.

Cõcludere

Obũbrare. Operire.

סוּךְ Tabernaculum. Tentorium.

סֻכָּה Vmbraculum.

סֻכּוֹת tabernacula.

מִסָּךְ tentorium Idem. Protectio

סוֹכֵךְ Vmbraculum.

מוסך inde מוסך Muſach.4.Reg.16.Muſach quoq; ſabbati. & dicunt hebrei q̄ erat tentoriū quoddam in atrio tēpli ſubter quod erant cuſtodes templi in ſabbatis.

סָכַל Sachal.ſtulte agere.ſeu ſtulte operari.iſanire.infatuare.fatuum ſeu ſtultum eſſe. Geſi.31. Stulte operatus es.1.Regum.13.Stulte egiſti: nec cuſtodiſti mandata domini.& in eo.26.Apparet enī quod ſtulte egerim.2.Reg.15. Infatua queſo domine conſilium achitophel.Eſa.44. Et ſcientiam eorum ſtultam faciens.& inde סֵכֶל Séchel. ideſt ſtulticia.fatuitas.vt Eccl's.10.Poſitum ſtultum in dignitate ſublimi.pro quo hebrei legunt.Poſitam ſtulticiā.Et ſi ſcribatur cum littera ſin loco ſamach poteſt legi ſic.Poſitū intellectū in dignitate ſublimi.& ſic legunt aliqui hebrei. nā aliquando ponitur ſin loco ſamach & econuerſo.vt dictum eſt in precedentibus:& vt infra dicetur.& inde סִכְלוּת Sichluth.ideſt ſtulticia.inſipientia.error.vt Eccl's.2. Trāſiui ad contemplandam ſcientiā erroreſq; & ſtulticiam. Et in eo. Et vidi q̄ tantū precederet ſapientia ſtulticiā quātū differt lux a tenebris.& in eo.7.Errorem imprudentiū. Et in eo. 10.precioſior eſt ſapientia parua q;q; gloria ad tēpus ſtulticiā Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach.vt ſupra in eo. 1.Vt ſcirem prudentiam atq; doctrinam erroreſq; atq; ſtulticiam.& inde סָכָל Sachal.ideſt ſtultus.fatuus.inſipiens. Eccl's.10.Sed & in via ſtultus ambulans cum ipſe inſipiens ſit omnes ſtultos eſtimat.Hiere.5.Audi populе ſtulte.

Stulte operari. Stulte agere. Infatuare Stultā facere. Stulticia. Error. Stultus.

סָכַן Sachan.comparare.aſſimilare. aſſimilari. equalē ſeu cōparem eſſe .acquieſcere.intelligere.preuidere.conſueſcere.Iob.15.Arguis verbis cum qui non eſt equalis tibi.Et in eodem.zz.Nunquid deo poteſt comparari homo. Et in eodem.34.Non placebit vir deo etiam ſi cucurrerit cum eo.ideſt non comparabitur vir deo. Et aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat prodeſſe ſeu conferre. Vnde ī predicto loco ipſi legunt.Quid prodeſt vel quid confert homo cum cucurrerit cum deo.ſiue cum complacuerit cum deo. Et in eodem.35.Non tibi placet quod rectum eſt:vel quid tibi p derit ſi ego peccauero.pro quo hebrei legunt. Quid tibi confert & quid tibi proderit ſi ego peccauero Significat etiam acquieſcere.Iob.22.Acquieſce igitur ei & habeto pacē. Item ſignificat intelligere ſeu preuidere.Iob.zz. etiam cū perfecte fuerit ſcientie.pro quo hebrei legunt.etiam ſi intelligat in eis: ſiue ſuper eos intelligens. ſed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.Ps.138.Et omnes vias meas preuidiſti.Significat etiam conſueſcere.Nu.22.Dic quid ſimile vnquam fecerim tibi.pro quo hebrei legunt. Nunquid conſueſcens conſueui vt facerem tibi talia.Significat etiam periclitari.pro quo beatus hieronymus tranſtulit vulnerare.Eccl's.10.Qui ſcindit ligna vulnerabitur ab eis .p quo hebrei legunt.periclitabitur ab eis. Vnde periculum ipi vocant סַכָּנָה Secana.& inde מִסְכֵּן Miſchen.ideſt pauper. egenus.Eccl's.4.Melior eſt puer pauper & ſapiens.Et in eodē 9.Inuentuſq; eſt in ea vir pauper & ſapiens. Et in eodem. Sapientia pauperis contempta eſt.& inde מִסְכְּנוּת Miſchenuth.ideſt paupertas.penuria.Deut.8.vbi abſq; vlla penuria comedes panem tuum.Item סוֹכֵן Sochen .i.cellariū ſeu apotheca.Tabernaculum:ſiue cubicularius: vel theſaurarius.Eſa.22.Ingrederead eum qui habitat in tabernaculo Et in genere feminino סֹכֶנֶת Sochéneth. 3. Regum .1. Et foueat eum dormiatq; in ſinu ſuo.pro quo hebrei legunt. Et ſit ei cubicularia:dormiatq; in ſinu ſuo. & inde מִסְכְּנוֹת Miſchenoth.ideſt apothece: ſeu tabernacula vel cellaria .Exo.1.Edificauerunt vrbes tabernaculorum pharaoni.2.paralipo.32.Apothecas quoq; frumenti vini & olei. Ponitur etiam pro munitionibus.2.Paralipo.8.Et alias ciuitates munitiſſimas edificauit in emath.Et in eodem. Et omnes vrbes firmiſſimas que fuerunt ſalomonis.Et in eodem 16.Et vniuerſas vrbes neptalim muratas.Et in eodem.17. Et edificauit in iuda domos ad inſtar turrium vrbeſq; muratas.Et inde מְסוּכָה Meſucan. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit fortem.Eſa.40.forte lignum & imputribile elegit artifex ſapiens.

Equalē eſſe. Comparare Prodeſſe. Placere. Acquieſcere. Preuidere Conſueſcere Vulnerare Periculū. Pauper. Penuria. Cui habitatio in tabernaculo. Cubicularia. Tabernacula. Apothece

כִּנְסַךְ Sichſach. Miſcere.concurrere facere.Eſa.19.Et concurrere faciam egyptios aduerſus egyptios.

סָכַר Sachar.claudere.obturare.concludere.tradere. Geſi.8.Et clauſi ſunt fōtes abyſſi.ps.62. Quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.Eſa.19. Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium.pro quo hebrei legunt. Et concludam egyptum.Et inde שֶׁכֶר Secher.cum ſin in principio loco ſamach.ideſt lacuna ſeu ſtagnum vbi aque claudūtur.Eſa.19. Omnes qui faciebant lacunas ad capiendos piſces.

Concurrere facere. Claudere. Obturare. Tradere. Lacuna.

סָכַת Sacath.Attendere.auſcultare.Deut.27.Attēde & audi iſrael.Item סִכּוּת ſicuth.nomen idoli ſecundum hebreos.Amos.5.Et portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro.Pro quo hebrei legunt.Et portaſtis ſicuth regem veſtrum ſeu regis veſtri aut moloch veſtri.q̄ ſi pro סִכּוּת ſicuth ponatur סֻכָּה ſuchath. tunc ſignificat tentorium ſeu tabernaculum.ſicut eſt in littera noſtra:vt dictum eſt ſupra in dictione סָכַךְ ſachach.

Attendere Tabernaculum.

סַל Sal.Caniſtrum.cartallus. Geñ.40.Et in vno caniſtro quod erat excelſius. Et in plurali סַלִּים Salim. Vt in eodem.Et ego vidi ſomnium q̄ tria caniſtra farine haberem ſuper caput meum.Et in eodem. Tria caniſtra tres adhuc dies ſunt. Reperitur etiam duplicatum. & dicitur סַלְסִיל Salſil.vt Hiere.6.Quaſi vindemiator ad cartallum.vbi ponitur סַלְסִלוֹת Salſiloth in numero plurali.ideſt cartalli ſeu caniſtra. Et aliqui hebrei dicunt quod a predicta dictione deriuatur סֶלָה Séla:per additionem he in fine:& ſignificat ſemper. De quo vide in ſequenti dictione.quia ſecundū alios inde deriuatur.

Caniſtrum Caniſtra. Cartallus caniſtra

סָלַל Salal.Iter vel viam facere.viam preparare. Iter prebere.exaggerare.ideſt viā inequalem & aſperā ſternere lapidibus & lignis & eleuare humiliora & deprimere altiora vt ſit via plana.calcare.terere ſeu opprimere.Iob.19. Et fecerunt ſibi viam per me.Ps.67.Iter facite ei qui aſcēdit ſuper occaſum.Eſa.57.viam facite prebete iter.vbi eadem dictio bis ponitur.Et in eodem.26.Planum facite iter Pro quo hebrei legunt.Exaggerate exaggerate iter.i. planum facite iter.ſicut eſt in littera noſtra.Ponitur etiam pro terere vel calcare.Hiere.18.vt ambulent per eas itinere nō trito.Et in eodem.50.Tollite de via lapides & redigite in aceruos. Pro quo hebrei legunt.Calcate vel triturate eam ſicut aceruos. ſcilicet meſſis.poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra.ponitur etiam pro opprimere.Iob. 30.oppreſſi quaſi fluctibus ſemitis ſuis.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et iter fecerunt ſuper me ſemitis interitus ſui.Ponitur etiam pro retinere.Exo.9. Adhuc retines populum meum.Pro quo hebrei legunt. Adhuc calcas populum meum.ideſt ſubtiicis. Alii vero legunt ſic.Adhuc eleuaris contra populum meum.Nā ſecūdū hebreos ēt ſignāt eleuare.Prouer.4.Arripe illam & exaltabit te.pro quo ipſi legunt.Eleua illam & exaltabit te.& in predicto loco duplicatur littera ſamach & littera lamed. & inde מְסִלָּה Meſilla ſiue מַסְלוּל maſlul.i. via trita ſeu ſtrata. aut ſemita. Nu. 20.Per tritam gradiemur viam. 2. Regum.20.Iacebat in media via. Et in eodem. Amouit eum de via in agrum Eſa.11. Et erit via reſiduo populi mei. Et in eodem.35.

Iter facere. Prebere iter exaggerare Terere. Calcare. Opprimere Retinere. Eleuare. Trita uia. Via.

Semita. סְמָלוֹת

Et erit ibi semita.Et in plurali סְמָלוֹת mesiloth.Iudi.20.in illa quoq; fuga palantes in diuersa tendentes occiderunt quinq; millia viros.Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt in viis quinq; millia viros.ps.83.Ascensiones in corde suo Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit . Semite in corde suo.Esa.33.Dissipate sunt vie.Et in eodē. 49. Et semite mee exaltabuntur.Ponitur etiam pro gradibus. 2. Paralip.9.Ex quibus fecit salomon gradus in domo domini.Et inde סוֹלְלָה Solela .ideſt agger seu munitio ex quib9 expugnantur ciuitates.2.Reg.20.Et circundederunt munitionibus ciuitatem.ideſt aggeribus ad expugnandam ciuitatem.Esa.37 . Et non mittet in circuitu eius aggerem. Hiere.6.Et fundite contra ierusalem aggerem. & in plurali סוֹלְלוֹת Soleloth. Vt in eo.32. Ecce munitiones extructe sunt aduersum ciuitatem.Et in eodem. 33 . Que dextructe sunt ad munitiones & ad gladium.& a predicta dictionede riuatur סֶלָה Sela,pro quo btūs hiero.transtulit sp. Abach. 3.Deus ab austro veniet & sanctus de monte pharan semper.& licet in aliquibus bibliis nostris non habetur predictum aduerbium semper:tamen in bibliis nostris antiquis habetur sicut predictum est.Et in eodem. Iuramēta tribus q; locutus es.vbi in hebreo additur predicta dictio סֶלָה Sela.scilicet que locutus est semper'.Et in eodem . Denudasti fundamentum eius vsq; ad collum.vbi similiter in hebreo additur predicta dictio סֶלָה sela.scilicet vsq; ad collum semper.Et frequenter reperitur in psalmis .vt.Ps.4. Et queritis mendacium.pro quo beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Querentes mendacium semper. & in eo, Et compungimini.pro quo beatus hiero.transtulit.Et tacete semper.Ps.7.& gloriam meam in puluerem deducat. p quo beatus hiero.transtulit.& gloriam meam in puluerem collocet semper.Ps.9.In operibus manuum suarum comprehensus est peccator.pro quo beatus hiero.transtulit. In opere manuum suarum corruit impius: meditatio semper Et similiter in aliis psalmis ponitur predicta dictio. p quo lxx. interpretes Diapsalma posuerunt:vt ait beatus hieronymus in epistola ad marcellam.& nota q predicta dictio non ponitur nisi in psalmis & in cātico Abachuc supra allegato.Potest etiam significare eleuationem vl exaltationē. vt vbicunq; ponatur:ibi canens vel psallens debet eleuare vocem & mentem ad deum.Vide etiam de hoc beatū hieronymum in predicta epistola ad marcellam de diapsalmate.& in explanatione psalmi quarti.& Burgeñ.in additione tertia psalmi.83.

Gradus. סוֹלְלָה

Munitio.

Agger.

סוֹלְלוֹת Munitiões.

סֶלָה Semper.

Estimare. Conferre. סָלָא

Sala.estimare.equiparare.cōferre. Threñ.3.&amicti auro primo.p quo he.le.Estimati siue equiparati auro.scribitur ēt cū he in fine loco aleph.Iob.28 . Nō cōferetur tinctis indie coloribus . ideſt non comparabitur.

Affligere. סָלַד

Salad. Affligere. Iob.6 . Vt affligēs me dolore nō parcat.Et solum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q; significat exurere.

Speruere Auferre. Deiicere. סָלָה

Sala. Deiicere.spernere.calcare.ps.118.spreuisti omnes discedentes a iudiciis tuis. Threñ. 1 . Abstulit oēs magnificos meos.pro quo hebrei legunt . Calcauit seu deiecit omnes magnificos meos . significat etiam conferre, Iob.28. Non conferetur tinctis indie coloribus. De quo vide supra in dictione סָלָא sala cum aleph in fine. Item סֶלָה scla. ideſt semper. De quo vide supra in dictione סָלַל salal.

Dimittere Ignoscere propiciari סָלַח

Salach.parcere.propiciari.dimittere.scilicet peccatū. Leuit.4..& dimittetur ei. Nu.14. Dimitte obsecro peccatum populi huius. Et in eodem. Dimisi iuxta verbū tuū. Deut.29. Et dominus non ignoscat ei. Ps.24. Et propiciaberis peccato meo. Ps.85. Quoniam tu domine suauis & mitis . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu enim es domine bonus & propiciabilis.i, bonus & parcens.& inde סְלִיחָה selicha . ideſt propiciatio. ps.129. Quia apud te propiciatio est.

Propicio. סְלִיחָה

Scala. סֻלָּם

Sulam.scala. Geñ. 28. Viditq; in somnis scalam stantem.& solum inuenitur in predicto loco.

Offendiculū. סֹלֶן

silon.spina.tribulus.beatus hieronymus transtulit offendiculum. Ezech. 28. Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis.pro quo hebrei legunt . & nō erit vltra domui israel in tribulum amaritudinis .& in plu. סַלּוֹנִים salonim. Ezech. 2. Quoniam increduli & subuersores sunt tecum.pro quo hebrei legunt. Quoniam increduli & spine sunt tecum.ideſt pungentes sicut spine.

Tribulus. סַלּוֹנִים

Subuersores. Spine. סַלְסָל

Salsal. Arripere. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. Hebrei tamen dicunt q; significat exaltare. seu eleuare.vnde in predicto loco ipsi legunt. Exalta illam & exaltabit te. Item סַלְסַל Salsil.i.canistrum . seu cartalus, De quo vide supra in dictione sal.

Arripere. Exaltare. סַלְסַל

Petra. סֶלַע סְלָעִים

Sélaa. petra.rupes. Nu. 20. Loquimini ad petram coram eis. Et in eodem. 24 . Si in petra posueris nidum tuum. Et in plurali סְלָעִים selaim. ps. 105 . petra refugium erinaciis. pro quo beatus hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Petre refugium erinaciis. Significat etiam arcem vel fortalicium supra firmam petram positum. ps. 17 . Dominus firmamentum meum. 4. Regum. 14. & apprehendit petram in prelio. ideſt arcem supra petram positam. ponitur etiam pro fortitudine. Esa. 51. Et fortitudo eius a terrore transibit. 2. Regū. 22. Dominus petra mea. ideſt fortitudo mea.

Petre. Firmamentum. Fortitudo.

attachus סְלָעִם

Salaam. Genus locuste. pro quo btūs hiero. trāstulit Attachum. Leuit. 11. Atthachus atq; ophimachus.

Mutare. סָלַף

Salaph. mutare. peruertere. s. verba recta & iusta. supplantare. Deut. 16 . Munera excecant oculos sapiētiū & mutant verba iustorum. Prouer. 21. vt detrahat impios a malo. ideſt mutet seu reflectat. Ponitur etiam pro supplātare. Iob. 12. Et optimates supplantat. Prouer. 13. Impietas autem peccatorum supplātat. Et in eodem. 19. Stultitia hominis supplantat gressus eius. & inde סֶלֶף scleph. i. supplātatio. peruersio. mutatio. Prouer. 11. Et supplantatio impiorum vastabit illos. Et in eodem. 15. Qui autem immoderata est conteret spiritum. pro quo hebrei legunt. & peruersitas vel supplantatio in ea : contritio in spiritu. s. est.

Supplātare. סֶלֶף

Supplantatio.

Ascendere. סָלַק

Salac. In lingua chaldaica significat ascendere . Dani. 2. Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo. Pro quo hebrei legunt. Tu rex cogitationes tue super stratū tuū ascēderūt. Esdre. 4. Iudei qui ascenderunt a te ad nos.

Simila. סֹלֶת

Soleth. simila. Geñ. 18. Accelera tria sata simile . Leuit. 2. Simila erit eius oblatio. & in eodem. Pugillum plenum simile.

Aroma. סַם

Sam. Aroma. seu aromaticum. & solum inuenitur in numero plurali. Exo. 30. Sume tibi aromata. Et in eodem. Galbanum boni odoris & thus. pro quo hebrei legūt Et galbanum aromatum. i. aromaticum & thus.

Florentes flores. fructū pdu cere. סְמָדַר

Semadar. vue immature. & proprie significat quando vinee sunt in flore vel quando flores fructum p ducunt. Canti. 2. & vinee florentes dederunt odorem suum & in eo. 7. Si flores fructum parturiunt. ideſt producunt.

Imponere. סָמַךְ

Samach. Inniti. adiungere. imponere. s. manum super aliquem. stabilire. confirmare. sustentare. Exo. 29 Imponentq; Aaron & filii eius manus super caput illius. Leuit. 8. Super cuius caput cum imposuissent Aaron & filii eius manum. Nu. 8. Ponent filii israel manus suas super eos. Et in eodem. Leuite quoq; ponent manus suas super

capita boum. Et in eo.27. Et pone manū tuā ſup eū. Et in eodem. Et impoſitis capiti eius manibus. Deut.34. Quia moyſes poſuit ſuper eū manus ſuas. Eſa.36. Cui ſi innixus fuerit homo intrabit manū eius. Amos.5. Et innitatur manu ſua ſuper parietem. Significat etiā ſtabilire vel conforta re aut confirmare ſeu fulcire. Geñ.27. frumento & vino ſta biliui eum. 2. Paralipo. 32. Confortatuſq; eſt populus huiuſcemodi verbis. p̄s.36. Confirmat autem iuſtos dominus. p̄s.50. Et ſpiritu principali confirma me. p̄s. 70. A te confirmatus ſum ex vtero. p̄s.87. Super me confirmatus eſt furor tuus. p̄s.110. Cōfirmata in ſeculū ſeculi. p̄s.111. Confirmatū eſt cor eius. p̄s.144. Alleuat dñs omnes qui corruūt. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Suſtentat dñs omnes corruentes. Canti.2. fulcite me floribus. Eſa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei legunt. Cogitatio. ſ. bona ſtabilita vel confirmata eſt. & beatus hieronym⁹ trāſtulit ſenſū. De quo vide ſupra in dictiōe רָצַר Iaſar. Eſa.59. Et iuſtitia ei⁹ ipſa confirmauit eū. Et in eodem.63. Et indignatio mea auxiliata eſt mihi. Pro quo hebrei legunt. Confirmauit ſeu ſtabiliuit me. Ezech. 24. In qua confirmatus eſt rex babylonis aduerſus ieruſalem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. In qua adiunctus eſt rex babylonis ad ieruſalē. Et inde סְמִיכָה Semicha. i. palliū eo quod adheret vel adiungitur homini. Iudi.4. Et operatus ab ea pallio.

Stabilire. Cōfirmare. Suſtinere Fulcire. Auxiliari. סְמִיכָה Pallium.

סֶמֶל Semel. ſimulachrū. imago. idolū. Deut.4. Ne forte decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem. Pro quo hebrei legunt. Ne forte decepti faciatis vobis ſculptile ſimilitudinē alicui⁹ ſimulachri vel idoli. Ezech.8. Vbi erat ſtatutum idolum zeli. Et in eodē. Et ecce ab aquilone porte altaris idolum zeli in ipſo introitu.

Simulachrū Idolum. סֶמֶל

סָמָן Saman. miliū. ſecundū tranſlationem noſtram: & ſcribitur cū nū in principio & dicitur נְסָמָן Niſman. Eſa. 28. Et hordeum & miliū & vicia in finibus eius. Hebrei tamen dicunt q̄ eſt verbum ſeu participiū. & q̄ ſignificat ſignatum vel notatum. & in predicto loco ipſi legunt & hordeum ſignatum vel notatum. Vnde ſignum ſeu notam ipſi vocant סִימָן Siman.

Miliū. נְסָמָן Signatus.

סָמַר Samar. horripilare. inhorreſcere. Iob.4. Inhorruerunt pilli carnis mee. p̄s.118. Confige timore tuo carnes meas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Horripilauit a timore tuo caro mea. Hiere.51. Adducite equū quaſi bruchū aculeatum. Pro quo hebrei legūt. Quaſi bruchū horripillatum. i. erectis crinibus. Item סָמַר Samar. i. clauus Et additur ei mē in principio & dē מַסְמֵר Maſmer & ſolū inuenitur in numero plurali. ſ. מַסְמְרִים Maſmerī vel מַסְמְרוֹת Maſmeroth. 1. Paralipo. 22. Ferrū quoq; plurimū ad clauos ianuarū. 2. Paralipo. 3. Sed & clauos fecit aureos. Eſa. 41. & confortauit eū clauis vt non moueretur. Hiere. 10. Clauis & malleis compegit. & aliquādo ſcribitur cū ſin loco ſámach Vt Eccl⁹. 12. Et quaſi claui in altum defixi.

Horreſcere. Horripilare סָמַר Clauus. מַסְמֵר מַסְמְרִים מַסְמְרוֹת

סְנֶה Sene. rubus. Exo.3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. Et in eodem. Quare nō cōburatur rubus. Deut.33. Benedictio illius qui apparuit in rubo. Et inde dicitur mōs סִינַי Sinai. i. mōs rubi; ſic dictus a rubo ibi exiſtēte in quo dominus apparuit.

Rubus. סְנֶה סִינַי

סַנְוֵר Sanuar. cecitas. & declinatur tantū pluraliter. ſcilicet סַנְוֵרִים Sanuerim. Geñ.19. Et eos qui foris erāt percuſſerunt cecitate. 4. Reg.6. Percute obſecro gentem hanc cecitate.

Cecitas. סַנְוֵר סַנְוֵרִים

סַמְפֹנְיָא Sumphonia. ſymphonia. inſtrumentum muſicum. Dañ.3. Pſalterii & ſymphonie & vniuerſi generis muſicorum.

Symphonia סַמְפֹנְיָא

סָנְסִן Sanſin. furculus ſeu ramus. Beatus hieronymus tranſtulit fructus. Canti.7. Dixi aſcendam in palmam & apprehendam fructus eius.

Fructus. סָנְסִן

סְנַפִּיר Senapir. penula. ſ. piſcium. vt Leuit.11. Omne quod habet penulas & ſquāmas. Et in eodē. Quidquid autem penulas & ſquāmas non habet.

Penula. סְנַפִּיר

סָעַד Saad. confortare. firmare. ſtabilire. fulcire. roborare. prandere. adiuuare. Geñ.18. Et confortetur cor veſtrum. Iudi.19. Et conforta ſtomachum tuum. & in eodem. Obſecro iquit vt pauxillum cibi capias & aſſumptis viribus. Pro quo he. le. Conforta obſecro nunc cor tuū. p̄s. 17. & dextera tua ſuſcepit me. Pro quo btūs hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et dextera tua confortauit me. Ps.103. Et panis cor hominis confirmet. i. cōfortet. p̄s.118. Adiuua me & ſaluus ero. Pro quo hebrei legunt. Conforta ſeu fulci me & ſaluus ero. Prouer.20. Et roboratur clementia thronus eius. Eſa.10. Vt cōfirmet illud & corroboret. Ponitur etiā pro prādere. quod eſt ſtomachū cōfortare. 3. Reg. 13. Veni mecū domū vt prandeas. Et in lingua chaldaica ſignificat adiuuare. Eſd.5. Prophete domini adiuuantes eos. Et inde מַסְעֵד Maſaad. i. fulcimentū ſeu fulcrū. 3. Reg. 10. Fecit rex de lignis thinis fulcra domus dñi.

confortare confirmaſ. Fulcire. Roborare. corroboraſ Prandere Adiuuare. מַסְעֵד Fulcrum.

סְעָה Soaa. cōmotio. tēpeſtas. p̄s.54. A puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate. Pro quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. A ſpiritu tēpeſtatis & turbinis. Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַע Naſaa.

סְעָה Tēpeſtas

סָעִף Saiph. palmes. Ramus. cacumen. ſūmitas. ſ. arboris. caſuerna. cogitatio. Eſa.17. In cacuminibus eius fructus ei⁹. i. in ramis ei⁹. & in eodē. 27. Et cōſumet ſūmitates eius. i. cacumina eius. Ezech.31. Abietes non adequauerūt ſūmitatē eius. i. cacumina ei⁹. & in eodē. Et in ramis eius fecerūt nidos omnia volatilia celi. Ponitur etiā pro cacumine mōtiū ſeu petrarū. in quibus ſunt fiſſure cauernoſe: ſeu ſpelūce Iudi.15. Et deſcendens habitauit in ſpelunca petre etham. Vbi ponitur pro ſpelunca. Eſa.2. Et ingredientur in ſciſſuras petrarū & in cauernas ſaxorū. ubi ponitur pro cauernis. Et in eodē.57. Subter eminentes petras. i. ſubter cacumina petrarū. Significat etiā cogitationes. Iob.20. Idcirco cogitationes mee varie ſuccedunt ſibi. p̄s.118. Iniquos odio habui. Pro quo hebrei legunt. cogitationes. ſ. malignas odiui. Et btūs hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Tumultuoſos odiui. & aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſámach. vt Iob. 4. In horrore viſiōis nocturne. Pro quo hebrei legūt. In cogitationibus a viſionibus nocturnis. Ponitur etiā pro parte. 3. Reg.18. Vſq; quo claudicatis in duas partes. Et aliqui hebrei legunt in duas cogitationes. Alii vero dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro pedib⁹ qui ſunt in homine quaſi rami in arbore; quia homo eſt quaſi arbor euerſa. Item סָעַף Saaph. i. confringere. ſ. in partes minutas. Eſa.10. Cō fringet lagunculā in terrore.

cacumen. Cōmitas. Ramus. Spelunca cauerna. Eminens. cogitatiōes Pars. סָעַף confringet

סָעַר Saar. cōturbare. tempeſtare. turbine moueri ſiue turbine rapi. irruere vt tēpeſtas. 4. Reg.6. Corturbatū eſt cor regis ſyrie. Eſa.54. Paupercula tempeſtate conuulſa. i. deſt tempeſtate cōmota. Oſee.13. Sicut puluis turbine raptus ex area. i. turbine cōmotus. Ione.1. Mare ibat & inſtumeſcebat. Abach.3. Venientibus vt turbo ad diſpergendum me. Zach.7. Et diſperſi eos per omnes gentes. Pro quo hebrei legunt. Et cōmouī eos per omnes gentes. Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſámach. Iob.26. Et velut turbo rapiet eum de loco ſuo. p̄s.49. In circuitu eius tempeſtas valida. p̄s.57. Sic in ira abſorbet eos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Quaſi ira tempeſtas rapiet eos. Hiere. 2. Et porte eius deſolamini

conturbaſ. Tēpeſtate. cōmoueri Turbine cōmouerī Inſtumeſcet Venire vt turbo Diſpergeſ commouet Tēpeſtaſ. Tēpeſtate. rapere. סָעַר

vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et tempestemini.i. sicut tempestas mouemini: desolamini vehementer. Sed si pro שְׂעָרִיו Saaru legatur שְׂעָרָיו Searau.tūc significat portas eius: sicut est in littera nostra. Dani. 9. Et quasi tempestas veniet contra illum rex aquilonis. Et inde סַעַר Saar. siue סְעָרָה Seara.i. turbo. tempestas.4.Reg. 2. Et ascendit helias per turbinē in celum.ps.82.Ita persequeris illos in tempestate tua.Hiere.22. Ecce turbo dominice indignationis egreditur & tempestas irrumpens. Ione.1. Et facta est tempestas magna in mari. Et in eodem. Quoniā propter me tempestas hec. & aliquando scribitur cum sin loco sāmach. vt Iob.18. Et primos inuadet horror. Pro quo hebrei legunt.Et primos inuadet tempestas.Naū.1. Domin⁹ in tempestate & turbine via eius.Et in plurali סְעָרוֹת Seaaroth. Ezech.13. Et ventum procelle dissipantem. Quod in hebreo legitur pluraliter.s. ventus turbinum vl procellarum.Zach.9. Et vadet in turbine austri. Pro quo hebrei legunt in turbinibus austri.

סַעַר סְעָרָה turbo. tempestas.

Dolrot.

סְעָרוֹת turbines Procelle.

סַף Saph.peluis.hydria.limen.De quo vide in dictione sequenti.

סַפָּף Saphaph.peluis.crater.scyph⁹.hydria.siue quodcūq; vas quo aqua vel vinum bibitur.limen. superliminare. Et scribitur cum simplici pe & dicitur סָף Saph.Exo.12. Fasciculū myrrhe tingite ī sanguine qui est in limine. Pro quo hebrei legunt.Tingite in sanguine qui est in pelui seu in cratere.Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt infra dicetur.4.Reg.25.Et tres ianitores.Pro quo hebrei legunt.& tres custodes vasorum. Potest etiam legi sic. & tres custodes liminis.Quod est idem quod ianitores. & similiter.Ester.2. Duo eunuchi regis qui ianitores erāt. Pro quo hebrei legunt. Duo eunuchi regis de custodibus scyphi seu calicis.idest de custodibus vasorum in quibus rex bibebat. & sic faciliter poterant inficere poculum regis & interficere eum.Zach.12.Ecce ego ponam ierusalem superliminare crapule.Pro quo hebrei legūt .Calicem seu hydriam crapule.potest etiam legi sicut est in littera nostra.Et in plurali סִפִּים Sipim .Hiere. 52.Et hydrias & thymiamateria & vrceos. Reperitur etiam סִפּוֹת Sipoth.secundum terminationē femininorū.3.Reg. 7.Et hydrias & fuscinulas & phialas. Ponitur etiam סַפּוֹת Sapoth pro tapetibus. 2. Reg.17.Obtulerūt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia.Sed etiā in p̄dicto loco p tapetibus hebrei legūt hydrias seu scyphos.Item סַף Saph.idest limē.siue superliminare .3.Reg. 14.Cumq; illa ingrederetur limen domus.Ezech.40. Et mensus est limen porte calamo vno.Et in eodem.Et limen porte iuxta vestibulum porte.Et in eodem.43. Qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum.Et in plurali סִפִּים Sipim.Esa.6. Et commota sunt superliminaria cardinum. Amos. 9. Percute cardinem & cōmouebuntur superliminaria. Et inde verbum סָפַף Saphath.i. in limine esse.siue in limine habitare. Pro quo trāslatio nostra abiectum esse traduxit.ps.83.Elegi abiectum esse in domo dei mei.

סַפָּה סִפִּים סִפּוֹת Hydrie.

סָפוֹת tapetia.

סַף Limen.

סִפִּים Cardines. Liminaria

סָפַף abiectū cē.

סַפָּא מִסְפֹּא Fenum. pabulum

סָפַא Sapha . pabulum iumentorum seu fenum. & scribitur cum mem in principio. & dicitur מִסְפֹּא Mispho Genī.24. Palearum quoq; & feni plurimū est apud nos. Et in eodem.43. Deditq; pabulum asinis. Iudi.19. Habentes paleas & fenum in asinorum pabulum.

סָפַד plangere

סָפַד Saphad.plangere.lamentari.3. Reg.14. Et plangent eum omnis israel.Eccls.3.Tempus plangendi & tempus saltandi. Hiere.16. Neq; vadas ad plangendum. Et in eodem. Non plangentur & non sepelientur. Et in eodem. 22.Non plangent eum ve fratrer. Ezech.24. Non plāges neq; plorabis. Zach.6. Cum ieiunaueritis & planxeritis. Et in eodem.12.Et plangent eum planctu quasi super vnigenitū.Et inde מִסְפֵּד Misped.i.planctus.vt in p̄dicto loco.

מִסְפֵּד Planctus

סָפָה perdere perire. Absumere

סָפָה Sapha.consumere.perdere.perire. addere.congregare.Gen̄.18.Nūquid perdes iustum cū impio.i.consumes.Et in eodem. Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate peribunt simul.Deut.29. Vt absumat ebria sitientem.idest consumat. Potest etiam legi sic. vt addatur ebria sitienti vel cum sitiente.1.Reg.26. Aut in prelium descendens perierit. Et in eodem.27. Aliquando incidam vno die in manu saul.Pro quo hebrei legunt. Nunc peribo vno die in manu saul.siue per manum saul. ps.39. Qui querunt aiam meam vt auferant eam. idest vt perdant vel consumant eam.Esa.7. Et barbam vniuersam. Pro quo hebrei legūt. Et etiam barbam consumet.Hiere.12.consumptum est animal. vide etiam de hoc supra in dictione סוף Soph.significat etiam addere. vel augere. aut congregare. Nume.32. Vt augeretis furorem domini contra israel. Deut.32. Congregabo super eos mala. Prouer.13. Et aliis congregantur absq; iudicio. Hebrei tamen in predicto loco secundum primam significationem legunt sic. Et est qui consumitur vel periit absq; iudicio. Esa. 13.Et omnis qui superuenerit cadet gladio .i. omnis qui adiunctus fuerit. Et in eodem.29. Additus est annus ad annū. Vide etiam de hoc supra in dictione יָסַף Iasaph.

Consumere

Congregare

Adiūgere. Addere.

סָפַח Sapach.iungere. adherere. recolligere.1. Reg.2. Dicatq; ei dimitte me ad vnam partem sacerdotalem.i. iunge me siue recollige me. Et in eodem.26. Quia ejecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini .i. vt non adheream hereditati domini. Iob.30. Et esse sub sentibus delicias computabant.Pro quo hebrei legūt . Sub sentibus iungebātur. Esa .14. Et adherebunt domui Iacob. Abach.1. Mittens fel suum.i. iungens. Et inde סַפַּחַת Sapachath .i.pustula seu plaga lepre cuti adherēs. Leuit.13.Homo in cui⁹ cute ortus fuerit diuersus color seu pustula. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִסְפַּחַת Mispachath.vt in eodem.Mundabit eam quia scabies est. & in eodem. Iterum lepra creuerit.Et inde verbum שָׂפַח Sipach cum sin in principio loco sāmach.idest pustulis seu lepra aut scabie inficere. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Decaluare. Esa.3.& decalua bit dominus verticem filiarū sion. Et inde מִשְׂפָּח Mispach. idest pustula seu scabies.secundum hebreos.Pro quo beatus hieronymus transtulit iniquitatē. Esa. 5 .Spectauit vt faceret iudiciū & ecce iniquitas .Potest etiam legi secundum primam significationem sic. Et ecce liga siue ligatio.i.conuenticulum seu coniuratio . Et inde מִשְׂפָּחוֹת Mispachoth.idest ceruicalia . Ezech.13. & faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis.& in eodem. Et dirumpam ceruicalia vestra. Item סְפִיחַ Sephiach.i.illud quod renascitur de terra vel illud quod sponte terra gignit . Leuit. 25.Que sponte gignit humus nō metes. Et in eodem.Nō seretis atq; metetis sponte in agro nascentia . Iob.14.Et a lluuione paulatim terra consumitur . pro quo hebrei legunt.Et inundat renascentia puluerīs terre.

mittere.

סַפַּחַת pustula.

מִסְפַּחַת Scabies

שָׂפַח Decaluare

מִסְפַּח pustula.

Iniquitas

מִשְׂפָּחוֹת Ceruicalia

סְפִיחַ Que sponte nascūtur.

סַף phiala. Concha.

סֵפֶל Séphel.Phiala. Concha.Iudi.5 . In phiala principū obtulit butyrum.Et in eo.6 .Concham rore implcuit

סָפַן Recondet Tegere

סָפַן Saphan. Recondere. tegere. Deut.33. Quod in parte sua doctor esset repositus.idest reconditus vel tectus in sepulchro.3.Regum.6 .Texit quoq; domum laquearīis cedrinis. Et in eodem.7. Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram.idest texit. & inde סִפּוּן saphun.idest laquearium quod fit in tecto domus.3.Reg.6. Vsq; ad sūmitatem parietum & vsq; ad laquearia . Hiere.22. Et facit laquearia cedrina. Aggei.1.vt habiteris in domibus laqueatis. Et ali-

סִפּוּן Laqarius.

abſcondiei סְפִינָה quando ſcribitur cum ſin loco ſámach. Deut.33. Et abſcon-
ditos theſauros arenarū.i.tectos theſauros. Et inde סְפִינָה
Nauis. Sephina.ideſt nauis.Ione.1. Et ionas deſcendit ad interio-
ra nauis.

סָפַק Saphac.plaudere.cōplodere. ſtringere.ſiue conſtrin-
gere.percutere.ſufficere. vel ſufficere facere. Nu.24.
Cōplodeſ. Iratuſq; balac contra balaam cōploſis manibus ait. Hiere.
31.Et poſtq; oſtēdiſti mihi percuſſi femur meum. Pro quo
hebrei legunt.Planſi ſiue complosi ſuper femur.ſ.manu.&
Plaudere Illidere. manu. in eodē.48. Et allidet manu moab in vomitu ſuo. Threñ.
2. Planſerunt ſuper te manibus. Ezech.21. Idcirco plaudet
ſuper femur. Significat etiā percutere vel cōſtringere. Iob.
Percutef Cōſtrigere Stringere 34. Quaſi impios peuſſerit eoſ in loco videntiū.& in eodē
Inter nos interim conſtringatur. Et aliquando ſcribitur cū
ſin loco ſámach. Vt in eodem.27. Stringet ſuper eū manus
ſuas.i.plaudet manib9 ſuis. Significat etiā ſufficere.3. Reg.
Sufficere. 20. Si ſuffecerit puluis ſamarie pugillis omnis populi qui
ſequitur me. Eſa.2. Et pueris alienis adheſerūt. Pro quo he
brei legunt. Et pueris alienis ſufficere ſibi fecerunt. vel ſecū
dum primā ſignificationem poteſt legi ſic. & pueris alienis
applauſerunt. vide etiam de hoc infra in littera ſin in dictio
סָפַק ne שָׂפַק Saphac. Et inde סֵפֶק Sephec.i.concuſſio ſeu percuſ
ſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit oppreſſionem.
Iob.36. Nō te ergo ſupet ira vt aliquē opprimas. Pro quo
hebrei legūt. Quia ira ne forte ſuperet te ſiue perſuadat ti
Oppreſſo. bi in oppreſſione.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

סָפַר Saphar.Numerare. ſupputare.cenſere.narrare.nūcia
Numerare re.ānunciare.referre.Geñ.15. Et numera ſtellas ſi po-
tes. Leuit.15. Numerabit ſeptem dies purificatiōis ſue.& in
eodem.23. Numerabitis ergo ab altero die ſabbati. & in eo
dē.25. Numerabis quoq; tibi ſeptē hebdomadas. Nu.25.
Et noſſe numerum ſtirpis iſrael. Pro quo hebrei legunt. Et
numerare ſtirpē iſrael. 2. Reg.24. Poſtq; numeratus eſt po
pulus.3. Reg.3. Qui enumerari & ſupputari non poteſt. 2.
Paralipo.2. Numerauit igitur ſalomon omnes viros proſe
lythos p̄s.21. Numerauerūt omnia oſſa mea. p̄s.47. Narra
te in turribus eius. Pro quo beatus hieronymus in pſal.iux
ta he.ve. tranſtulit. Numerate turres eius. Significat etiam
Referre. Narrare. narrare.ſiue referre vel nunciare. vt Geñ.40. Referte mihi
quid uideritis. Exo.18. Narrauit moyſes cognato ſuo cun-
cta que fecerat dñs pharaoni. Iudi.7. Narrabat aliquis ſom
Enarrare. niū proximo ſuo. Iob.28. Tunc vidit illam & enarrauit. Et
in eodem.37. Quis narrabit ei que loquor.& in eodem.38
Annūciaſ. Quis enarrabit celorū rationem. p̄s.55. Vitam meā annū-
ciaui tibi. Sed beatus hieronymus primā ſignificationē ſe-
quens in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Secretiora mea nume-
raſti. p̄s.86. Dñs narrabit in ſcripturis populorum. p̄s.118.
Pronūciaſ. In labiis meis pronūciaui omnia iudicia oris tui. Eſa.43.
Laudem meā narrabit.& in eodem. Narra ſi quid habes vt
iuſtificeris.& in eodem.52. Quia quibus non eſt narratum
סְפִירַת de eo videbūt. Et inde סְפִירַת Sephirath.i.narratio. p̄s.55.
Narratio. Sicut in narratione tua. Poteſt etiam legi ſic. Sicut in libro
tuo vel in ſcriptura tua. vt infra dicetur. Scribitur etiam cū
מִסְפַּר mē in principio & dicitur מִסְפַּר Miſpar. Iudi.7. Cūq; au-
diſſet Gedeon ſomniū. Pro quo hebrei legunt. Cumq; au-
diſſet gedeon narrationem ſomnii. Significat etiam מִסְפַּר
Numerus. Miſpar numerationem ſeu numerum. Exo.33. Numerum
dierum tuorum implebo. Deut.33. Et ſit paruus in nume-
ro.2. Paralipo.12. Nec erat numerus vulgi. Iob.25. Nun-
quid eſt numerus militum eius. Eſa. 40. Qui educit in
סוֹפֵר numero militiam eorum. Scribitur etiam ſine mem & dici
Dinūeratio tur סוֹפֵר Supar. 2. Paralipo. 12. Poſt dinumerationem
סוֹפֵר quam dinumerauit dauid. Et inde סוֹפֵר Sopher.ideſt nu-
merans ſeu ſcriba. Eſa.33. Vbi eſt litteratus: vbi verba legis litteratus.
ponderans: vbi doctor paruulorum. Pro quo hebrei legūt. Doctor
Vbi eſt numerans. vbi ponderans: vbi numerans turres. Numerās
Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Nam סוֹפֵר
Sopher etiam ſignificat ſcribam ſeu litteratum vel legis סוֹפֵר
doctorem. Vt.2. Reg.8. Saraias autem ſcriba. Eſd.6. Et ip- Scriba.
ſe ſcriba velox in lege moyſi. Hiere.37. Vt comprehende-
rent Baruch ſcribam. Et in euangelio. Mathei.13. Omnis
ſcriba doctus in regno celorum. Vbi ſcriba accipitur pro
litterato vel doctore. Et ſimiliter pro eo quod in littera no-
ſtra eſt paruulorum in hebreo eſt מִגְדָּלִים Migdalim. Quod
etiam poteſt ſignificare paruulos: vt dictum fuit ſupra in di
ctione גָּדַל Gadal. Et in plurali סוֹפְרִים Sophrim. ideſt סוֹפְרִים
ſcribe. Eſter.3. Vocatiq; ſunt ſcribe regis. Et inde סֵפֶר Sé- Scribe.
pher.ideſt liber ſeu libellus quem ſcriba ſcribit. Geñ.5. Hic סֵפֶר
eſt liber generationis adam. Exo.17. Scribe hoc monumē liber.
tum in libro. Et in eodē.32. Aut ſi non facies: dele me de li
bro tuo. Nume.5. Scribetq; ſacerdos in libello. Deut.24. libellus.
Scribet libellum repudii. Ioſ.1. Non recedat volumen le- Volumen.
gis huius de ore tuo. Hiere.32. Et ſcripſi in libro & ſigna-
ui. Et in eodem. Et dedi librum poſſeſſionis Baruch filio
nerie. Et in plurali סְפָרִים Sepharim. Dañ. 9. Intellexi in סְפָרִים
libris numerum dierum. Ponitur etiam pro litteris vel epi- libri.
ſtola. 4. Reg.5. Vade & mittam litteras ad regem iſrael. Et
in eodem. Cum acceperis epiſtolam hanc. Eſter.3. Et litte- litterc.
re ſignate ipſius annulo miſſe ſūt. Eſa.29. Et dabitur liber Epiſtola.
neſcienti litteras. Et in eodem. Et reſpondebit. non ſcio lit
teras. ideſt neſcio ſcripturam legere. Et inde סְפִרוֹת Sepho- סְפִרוֹת
roth. ideſt ſcripture ſeu litterature. p̄s. 70. Quoniam non litterature
cognoui litteraturas. Item סָפִיר Saphir. ideſt ſapphyrus סָפִיר
lapis precioſus. Vnde ſapphyrus ab hebreo traxit originē. ſapphyr⁹.
Exo.24. Quaſi opus lapidis ſapphyrini. Et in eodem.28.
In ſecūdo carbūculus ſapphyrus & hyaſpis. Threñ. 4. Sap
phyro pulchriores. Ezech.10. Et ecce in firmamēto quod
erat ſuper caput cherubim quaſi lapis ſapphyrus. Et in plu
rali סַפִּירִים Saphyrim. Eſa.54. Et fundabo te ſapphyris. סַפִּירִים
Sapphyri
סְפָרַד Sepharad. Nomen proprium loci vel Regionis. סְפָרַד
Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit Boſpho- Boſpho:⁹
rum. vt in Abdia. Et tranſmigratio ieſuralem que in boſ-
phoro eſt. Hebrei tamen dicunt quod ſignificat Hiſpani-
am. Et ſic ipſi appellant hiſpaniam ſepharad. Et ſic eſt in
tranſlatione chaldaica. ſcilicet hiſpanis.

סָקַל Sacal.lapidare. Exo.17. Adhuc modicum & lapida- סָקַל
bunt me. Et in eodem.19. Sed lapidibus opprimetur. pro quo hebrei legunt. Sed lapidando lapidabitur. Et
in eodem. 21. Lapidibus obruetur. ideſt lapidando lapida- lapidare.
bitur. Deut.13. Lapidibus obrutus necabitur. 2. Regum. lapidibus
16. Et mittens lapides aduerſus eum. ideſt lapidabat eum. opprimet
3. Regum.21. Et educite eum & lapidate. Et in eodem. La-
pidatus eſt Nabal & mortuus eſt. Significat etiam lapides
colligere. Eſa.5. & lapides collegit ex ea. & in eo.62. planū
facite iter & eligite lapides.i.colligite ne offendant in eos lapidē col
iter agentes. ligere.

סָרַר Sarar.ſubuertere.peruertere.preuaricari.declinare. סָרַר
ſcilicet a via recta. Threñ. 3. Semitas meas ſubuer
tit. Oſee. 4. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. De Subuerte
quo vide ſupra in dictione סוּר Sur. & inde סוֹרֵר Sorer.i. re
Peruerſus: p̄uaricator: aut declinans a via recta. Deut.21. Fi סוֹרֵר
lium contumacem & proteruum. ideſt filium peruerſum Cōtumax.
vel preuaricatorem. Et in plurali סוֹרְרִים Sorerim. Oſee. Peruerſ⁹
9. Omnes principes eius recedentes. ponitur etiam pro סוֹרְרִים
incredulo vel infideli. Ps. 67. Similiter eos qui exaſpe- Recedētes
rant qui habitant in ſepulchris. Pro quo Beatus Hiero- ſ.auia re-
cta.

incredulí. nymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Increduli autem habitanerunt in siccitate. Et in eodem. Et enim non credentes inhabitare dominum deum. Esa.1. Principes tui infideles. & in eodem.65. Ad populum incredulũ. Hiere.6. Omnes isti principes declinantes.

Infideles. declinãtes ſ.a uia recta.

סַרְבַּל Sarbal. in lingua chaldaica significat quoddam genus vestimenti. Pro quo beatus hieronymus transtulit Brachas. ideſt femoralia. Dañ.3. Vinctos cum brachis suis. Sed infra in eodem ipsam dictionem chaldaicam posnit in translatione. vbi dicitur. Et sarbala eorum non fuissent immutata.

Bache.

Sarbala.

סָרָה
סִרְיָן Sire. lorica. & scribitur cum sod loco he & nun in fine & dicitur סִרְיָן Sirian. Hiere.51. Et non ascendet loricatus. Pro quo hebrei legunt. Et non ascendet in lorica sua. & cõmuniter scribitur cum sin loco sámach. De quo vide infra in littera sin.

Lorica.

סָרַח Sarach. superesse. superfluere. extendere. luxuriari. corrumpere. Exo.36. Quod aũt superfluerit in saxis que parantur tecto. Et in eodem. Id est vnum saxum quod amplius est: ex medietate eius cooperies tabernaculi posteriora. Pro quo hebrei legunt. Ex medietate saxi quod amplius est extendes siue facies superfluere super tabernaculi posteriora. & in eodem. Vtrũq; latus tabernaculi proteges. Pro quo hebrei legunt. Superfluere facies super vtrũq; latus. ſ. extendes super vtrũq; latus. Ezech. 17. Creuit in vineam latiorem. i. extensam. Amos.6. Et lasciuistis in stratis vestris. Et in eodem. Auferetur factio lasciuientium. Et inde סְרוּחֵי Seruche. Pro quo beatus hieronymus transtulit thiaras. Ezech.23. Et thiaras tinctas in capitibus eorum. Item סָרַח Sarach. i. corrumpere. corruptum esse: seu inutilem esse: aut fetere. Hiere.49. Inutilis facta est sapientia eorum. Pro quo hebrei legunt. Corrupta est siue fetuit sapientia eorum.

Gapſluef. Extendere. Lasciuire. Thiare. inutile esse Corrũpef.

סַרְכָא
סַרְנַיָא Archa. in lingua chaldaica significat principem: & solũ inuenitur in numero plurali. ſ. סַרְנַיָא Sarchaia Dañ.6. Super eos principes tres. & in eodem. Igitur daniel superabat omnes principes.

Principes.

סָרָן Saran. princeps. satrapa. axis. Et solũ inuenitur in numero plurali. Iudi. 16. Veneruntq; ad eam principes philistinorum. Et in eodem. Et principes philistinorũ conuenerunt in vnum. i. Reg.5. Congregauerunt omnes satrapas philistinorum. & in eodem.59. Sed satrapis nõ places. Ponitur etiam pro axibus currus. 3. Reg.7. Et axes erei.

princeps. Satrape. Axis.

סָרִיס Saris. eunuch⁹. seu priuat⁹ testiculis. Ester.5. Sub manu egei eunuchi. Esa.56. Et nõ dicat eunuchus ecce ego lignũ aridũ. Hiere.38. Audiuit autẽ abdemelech ethiops vir eunuchus. Et ī pluralisסָרִיסִים Sarisim. Geñ.40. Accidit vt peccarent duo eunuchi. Ester.1. Septẽ eunuchis qui in conspectu eius ministrabant. Et in eodem.6. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis. Esa.39. Et erũt eunuchi in palatio regis babylonis. Accipitur etiam pro ministro vel famulo quãuis nõ sit priuatus testiculis. vt Geñ.39. Emitq; eũ putiphar eunuchus pharaonis. ideſt minister pharaonis: nam iste habebat vxorẽ: vt patet in eodẽ capſo.

Eunuchus Eunuchi. Miniſter.

סָרְעָף Saraaph. arbustum. ramus. Ezech.31. Et multiplicata sunt arbusta eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

Arbuſtum

סָרַף Saraph. comburere. Amos.6. Et tollet eum propinquus suus. & cõburet eum: vt efferat ossa de domo. & aliqui hebrei dicunt q̃ significat auũculum. i. fratrem matris. Vnde in predicto loco ipsi legũt. Et tollet eum patruus suus & auũculus suus vt efferat ossa de domo. Ad hoc enim q̃ significaret comburet eũ debebat scribi cum littera sin loco sámach. Sed frequẽter ponitur sámach pro sin & ecõuerso. vt in precedentibus dictum est.

Comburef auũculus.

סִרְפַּד Sirpad. vrtica seu spina. Esa.55. Pro vrtica crescet myrtus. & solum inuenitur in predicto loco.

Vrtica.

סְתָו Sethau. hyems. cãti.2. Iam enim hyems trãsiit: imber abiit & recessit. & solũ inuenitur in predicto loco.

byems.

סָתַם Satham. obturare. obstruere. claudere. abscondere. Gen.26. Omnes puteos quos foderant serui patris illius abraam illo tempore obstruxerunt implentes humo. Et in eodem. Et quos illo mortuo olim obstruxerant philistiim. 4. Reg.3. Cũctosq; fõtes aquarum obturabitis. 2. Paralipo.32. Vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbem. & in eodẽ. Et obturauerũt cunctos fontes. & in eodẽ. Ipse est ezechias qui obturauit superiorem fontem aquarũ gion. Nec.4. Et quod cepissent interrupta concludi. Et aliquãdo scribitur cũ sin loco sámach. Nu.24. Dixit homo cuius obturatus est oculus. Threñ.3. Exclusit orationẽ meã. Pro quo hebrei legunt. Clausit orationem meã. i. clausit ne ingrederetur in conspectu eius. Et inde סָתוּם Sathum. i. clausum seu absconditum vel occultum: aut secretum siue arcanum. ps.50. Incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Pro quo hebrei legunt. In abscõdito & in occulto vel arcano sapientiã vel sapientie manifestasti mihi. Vnde beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve. transtulit. Absconditũ & arcanũ sapiẽtie tue manifestasti mihi. Ezech.28. Omne secretum non est obscõditũ a te. Dañ.12. Quia clausi sunt signatiq; sermones vsq; ad prefinitum tempus.

Obſtruere Obturare. claudere. Occultum arcanum. ſecretum clauſum

סָתַר Sathar. occultare. latere. abscondere. ptegere. vt Geñ. 4. Et a facie tua abscondar. Deut.7. Qui te fugerint & latere poterint. Deut.29. Abscondita dño deo nostro. i. peccata abscondita vel occulta diuino iudicio reseruãtur punienda. & in eodem.32. abscondam faciem meã ab eis. Iob 34. Ex quo absconderit vultũ quis est qui cõtempletur eũ. ps.18. Nec est qui se abscõdat a calore eius. ps.55. Nõne dauid absconditus est apud nos. Prouer.27. Melior est manifesta correctio q̃ amor abscõditus. Esa.16. Absconde fugiẽtes. & in eodem.29. Et intellectus prudentium eius abscondetur. & in eodem. Vt a dño abscondatis cõsilium. & in eodem.40. Abscondita est via mea a dño. & in eodẽ.45. Tu es deus abscõditus. & in eodẽ.49. In pharetra sua abscõdit me. & in eodem.53. Et quasi absconditus vultus eius. Et in eodẽ.59. Peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis. Hiere.36. Abscõdit autẽ eos dñs. Significat etiã protegere. Vt. ps.16. Sub vmbra alarũ tuarũ protege me. ps.63. Protexisti me a cõuentu malignantium. Esa.28. Et mẽdacio protecti sumus. Scribitur etiã cum sin loco sámach. vt.1. Reg.5. Et computrescebant prominentes extales eorum. Pro quo hebrei legunt. Et occultabantur eis ficus. ſ. quos habebãt in ano. Et inde סֵתֶר Séther. i. locus abscõditus vel occultus. latibulũ seu ptectio vel refugiũ. ps.30. Abscõdes eos ī abscõdito faciei tue. vbi põitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatum. ps.31 Tu es refugiũ meũ. ps.80. Audiui te in abscondito tẽpestatis. ps.90. qui habitat ī adiutorio altissimi. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Qui habitat in absconditio excelsi. Esa.16. Esto latibulũ eorũ. & in eo.28. Et protectionẽ aque inundabũt. Scribitur etiã cũ he in fine & dñ סִתְרָה sithra. Deut.32. & in necessitate vos ptegant. & aliq̃ scribitur cũ mem in principio & dñ מִסְתָּר misthar. siue מִסְתּוֹר Misthor. vt. ps.9. Insidiatur ī abscõdito quasi leo in spelunca sua. Esa.4. Et securitatem & absconsionem a turbine & a pluuia. & in pluralimמִסְתָּרִים Mistharim. ps.9. sedet in insidiis cũ diuitibus in occultis. Hiere.23. Si occultabitur vir in abscõditis & ego non videbo eũ. & in ligua chaldaica

occultare סֵתֶר abſcõdere Latere abſcõditus protectio latibulum סִתְרָה מִסְתָּר מִסְתּוֹר abſconſio מִסְתָּרִים Occultus. abſcondita

מְסָתְּרָתָא Abſcõdita. dicitur מְסָתְּרָתָא Meſatheratha. Dañ. 2. Et ipſe reuelat profunda & abſcondita.

De incipientibus a littera. ע Aim.

עָב Aab. ſpiſſum. groſſum. denſum. nubes. ſ. dẽſa. ſeu caligi noſa. 5. Reg. 7. Et epiſtylia ſuper colũnas fecit. Pro quo hebrei legũt. Et groſſitudo ſiue ſpiſſitudo ſuper faciem earum. ſ. erat. Et in eodem. Groſſitudo autem luteris triũ vnciarum erat. Hiere. 52. Porro groſſitudo eius quattuor digitorũ erat. Ezech. 41. Et erant groſſiora ligna in veſtibuli fronte. Et in eodem. Secundum latera domus latitudinẽq; parietum. i. ſecundum ſpiſſitudinem vel groſſitudinem parietum. Vide etiam de hoc infra in dictione עָבָה Aaba. ſignificat etiam nubem. Eſa. 14. Aſcẽdam ſuper altitudinem nubiũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet nubis. Et in eodem. 19. Ecce dñs aſcẽdet ſuper nubẽ leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo. 19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Item ponitur pro imbre. Prouer. 16. Quaſi imber ſerotinus. i. quaſi nubes imbris ſerotini. Et in plurali עָבִים Aabim. Iudi. 5. Celiq; ac nubes ſtillauerũt aquis. Iob. 22. Nubes latibulum eius. Vide etiam de hoc infra in dictione עִיב Iib.

Groſſitudo

Groſſus

Nubes. Caligo.

Imber. Nubes.

Nubes.

עָבַד Aabad. ſeruire. miniſtrare. operari. laborare. Geñ. 14. Duodecim enĩ annis ſeruierunt chodorlaomor. Et in eodem. 15. Et ſubiicient eos ſeruituti. i. ſeruire facient eos. Et in eodem. 29. Gratis ſeruies mihi. & in eodem. Seruiã tibi pro rachel filia tua. Exo. 4. Dimitte filium meũ vt ſerviat mihi. Et in eodem. 21. Sex annis ſeruiet tibi. Nu. 18. Solis filiis leui mihi in tabernaculo ſeruientibus. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruiet leui ipſe in miniſterio tabernaculi ſederis. i. tribus leui. Deu. 6. Deum tuũ timebis & ipſi ſeruies. Iudi. 4. Ne ſeruiatis hebreis. z. Reg. 21. Cui ego ſeruiturus ſum. Et in eodem. Sicut parui patri tuo: ita parebo & tibi. Pro quo hebrei legunt. Sicut ſeruiui patri tuo: ita ero ante te. 3. Reg. 16. Et ſeruiuit baal & adorauit eum. Iob. 36. Si audierint & obſeruauerint. Pro quo hebrei legunt. Si audierint & ſeruierint. Et in eodem. 39. Nunquid volet rhinoceros ſeruire tibi. p̃s. 2. Seruite domino ĩ timore. Eccls. 5. Rex imperat ſeruienti. Eſa. 14. & a ſeruitute dura quã ante ſerui uiſti. Et in eo. 19. Et colent eum hoſtiis atq; muneribus. Hiere. 27. Et ſeruient ei gentes multe. Et quãdo in hebreo ſequitur pronomen cum iſta prepoſitione in: tunc ponitur p opprimere. Exo. 1. Omniq; famulatu quo terre operib? premebantur. Leuit. 25. Non eum opprimes ſeruitute famulorum. Significat etiam operari vel laborare. aut facere. Geñ. 3. Vt operaretur terram de qua ſumptus eſt. Et in eodem. 4. Cum operatus fueris eam. Leuit. 25. Vſq; ad annum iubilei operabitur apud te. Deut. 21. Que non traxit iugum nec terrã ſcidit vomere. Pro quo hebrei legunt. Qua non fuerit operatum: que non traxerit iugum. i. que non arauerit terram nec traxerit iugum. 2. Reg. 9. Operare igitur ei terram. Eſa. 19. Et confundentur qui operabantur linum. Hiere. 10. Dii qui celos & terram non fecerũt. Ponitur etiam pro arare: quod eſt idem quod terram operari. Ezech. 36. Et arabimini & accipietis ſemẽtem. Et inde verbum tertie cõiugationis. i. ſeruire facere. laborare facere. opprimere. Exo. 1. Et affligebant inuidentes & illudentes eis. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruire fecerũt egyptii filios iſrael in violentia ſeu violenter. 2. Paralipo. 34. Et fecit omnes qui reſidui fuerãt in iſrael ſeruire domino. Eſa. 43. Nõ te ſeruire feci in oblatione. Hiere. 7. Et ſeruire faciam te inimicis tuis. Et inde עֶבֶד Aabed. ſiue עֵבֶד Eebed. idẽſt ſeruus. mininiſter. famulus. Geñ. 9. Seruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Et in eo. 44. Manebo itaq; ſeruꝰ tuus pro puero. Et in eo. 41. Eiuſdẽ ducis militum famulus. Exo. 21. Si emeris ſeruum hebreum. Deut. 15. Vt requieſcat ſeruus tuus & ancilla tua. Iob. 7. Sicut ceruus deſiderat vmbrã. debet legi. Sicut ſeruus. Et ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. & in titulo. Ps. 17. Vbi dicitur in finem puero domini Dauid. idẽſt ſeruo vel famulo domini. Et in plurali עֲבָדִים Aabadim. idẽſt ſerui. Geñ. 20. Vocauit ſeruos ſuos. & in eodẽ. 47. Tui erimus eme nos in ſeruitutem regiam. Pro quo hebrei legunt. Eme nos & terram noſtram pro frumento: & erimus nos & terra uoſtra ſerui pharaonis. Deut. 6. Serui eramus pharaoni. p̃s. 122. Sicut oculi ſeruorum in manibus dominorum ſuorum. Et inde עֲבוֹדָה Aaboda. ſiue עֲבֻדוּת Aabduth. idẽſt ſeruitus. opus. miniſterium. Geñ. 21. Pro opere quo ſeruiturus es mihi. Exo. 1. Atq; ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris. Et in eodem. omniq; famulatu. Nume. 4. Ingredientes ad miniſterium tabernaculi & onera portanda. Pro quo hebrei legunt. Omnis qui ingreditur ad operandum opus miniſterii & ad opus oneris. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 2. Paralipo. 12. Vt ſciant diſtantiam ſeruitutis mee & ſeruitutis regni terrarum. Eſd. 9. Et in ſeruitute noſtra non dereliquit nos deus noſter. Eccls. 9. & opera eorum in manu dei. Eſa. 28. Et operaretur opus ſuum. & in eodem. 32. Et cultus iuſtitie ſilentium. i. opus vel ſeruitus iuſtitie. Et in lingua chaldaica dicitur עֲבִידְתָּא Abidtha. Dañ. 2. Et conſtituit ſuper opera babylonis ſidrach miſach & abdenago. Scribitur etiam cum mem in principio. vt Iob. 34. Nouit enim opera eorum. Et inde עֲבוּדָה Abuda. i. familia operãtium. Iob. 1. Et familia multa nimis.

Famulus

Puer

Serui

Opus

Famulatꝰ miniſterij

Seruitus

Cultus

Opus

Familia

עָבָה Aaba. impinguare. incraſſari. groſſum eſſe. dẽſum ſiue ſpiſſum eſſe. Deut. 32. Incraſſatus impinguatus dilatatus. 3. Reg. 12. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et inde עֹבִי Oobi. idẽſt craſſitudo ſeu craſſum aut pigue. 2. Paralipo. 4. In regione iordanis fudit ea rex in argilloſa terra. Pro quo hebrei legũt. In pĩguedine terre ſiue in craſſitudine terre: idẽſt in pingui & dẽſa terra ſicut eſt terra argilloſa. Iob. 15. Et pingui ceruice armatꝰ eſt. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבֶה Naabe vt. 3. Reg. 7. In campeſtri regione iordanis fudit ea rex in argilloſa terra. exponatur ſicut ſupra.

Impiguare

Groſſũ eſſe

עֲבִי

Craſſitudo

Pinguis

מַעֲבֶה

Argilloſa.

עָבַט Aabat. pignorare. pignus auferre. muttare. declinare. Deut. 24. Non ingrediaris domũ eius vt pignus auferas. Pro quo hebrei legunt. Vt pignores pignus eius. Et inde עֹבֶט Aabot. idẽſt pignus vt in predicto loco. Et in eodem. Et ille tibi proferet quod habuerit. Pro quo hebrei legunt. Et ille proferet tibi pignus foris. & quia ſuper pignore mutuatur: ideo ponitur etiam predicta dictio pro mutuare. Deut. 15. Et dabis mutuum quo eum indigere perſpexeris. Pro quo hebrei legunt. mutuans mutuabis ei quo indiget. ſignificat etiam declinare. Ioel. 2. Non declinabunt a ſemitis ſuis.

Pignus. auferre

Pignerat

עֹבֶט

Pignus

עַבְטִיט Aabtit. dictio compoſita eſt: a עַב Aab. quod ſignificat denſum: & טִיט Tit. q̃ ſignificat lutũ. i. dẽſum lutum. Abach. 2. Aggrauat contra ſe denſum lutum.

Densus luti

עָבַר Aabar. tranſire. preterire. progredi. tranſgredi. iraſci. differre. concipere vel impregnare. Geñ. 15. Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas. Et in eodem. 32. In baculo meo tranſiui iordanem iſtum. Et in eodom. 33. Et ipſe progrediens adorauit. Pro quo hebrei legunt. Et ipſe tranſiuit ante eos ſiue progreſſus eſt ante eos & adorauit. Exo. 12. Et tranſibo per terram egypti nocte illa. Nume. 12. Obſecro vt liceat mihi tranſi-

Tranſire

Progredi

re per terram tuam. Deut.28. Vt tranſeas in federe domini dei tui. Ioſ.1. Tranſi iordanem iſtum. 2. Reg.16. Cum tranſiſſet dauid paululũ montis verticem. & in eodem.17. Tranſierunt feſtinanter. Iob.13. Quodcunq; mihi mẽs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me quodcũq;. Sed beatus hieronymus trãſtulit ſenſũ. p̃s.16. Et non eſt inuẽta in me iniquitas vt nõ loquatur os meũ. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. Et non inueniſti cogitationes meas non tranſire os meũ. p̃s.36. Et tranſiui & ecce non erat. p̃s.80. Manus eius in cophino ſeruierũt. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Manus eius a cophino receſſerũt i. tranſierunt. Prouer.8. Ne tranſirent fines ſuos. Eſa.40. Et a deo meo iudicium meum tranſibit. Hiere.2. Et dixiſti non ſeruiam. Pro quo hebrei legunt. Et dixiſti non tranſibo. Sed ſi ſcribatur cum littera daled que eſt quaſi eiuſdem figure ſicut littera res: tunc ſignificat ſeruiã ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem.34. Et tranſierunt inter diuiſiones eius. ſignificat etiã tranſgredi. Nu.14. Quare tranſgredimini verbum dñi. Deut.17. Vt tranſgrediantur pactum illius. 2. Paralipo.24. Quare vos trãſgredimini preceptũ domini. p̃s.103. Terminũ poſuiſti quem non tranſgredientur. Hiere.23. Et quaſi homo madidus a vino. pro quo hebrei legũt. Et quaſi homo quem trãſcendit vinũ. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Dicitur etiã tranſlatiue de moneta currente. i. hinc inde trãſeunte per manus mercatorum. Geñ.23. Quadringentos ſiclos argenti probate monete publice. Pro quo in hebreo legitur. Quadrigẽtos ſiclos argenti tranſeuntis mercatori. Et inde verbũ tertie coniugationis. i. tranſire facere: traducere. trãſferre. Geñ.32. Traductis omnibus que ad ſe ptinebant. & in eodẽ.47. Et cũctos populos eiꝰ a nouiſſimis terminis egypti. Pro quo hebrei legunt. Et cunctos populos trãſire fecit ſiue trãſtulit ad ciuitates: a nouiſſimis terminis egypti. i. habitatores vniuſcuiuſq; ciuitatis fecit tranſire ad aliam: vt nullus que ſua erant poſſideret. Exo.36. Iuſſitq; moyſes preconis voce cantari. Pro quo hebrei legunt. Iuſſitq; moyſes & tranſire fecerunt vocem. i. preconem per caſtra. Leuit.25. Et clãges buccina mẽſe ſeptimo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire facies buccinã mẽſe ſeptimo. Deut.18. Ne inueniatur in te qui luſtret filiũ aut filiã ſuam ducens per ignẽ. Pro quo hebrei legunt. Non inueniatur in te tranſire faciens vel tranſferens filium aut filiam ſuã per ignẽ. Ioſ.7. Quid voluiſti traducere populum iſtum iordanẽ. 1. Reg.2. Vt trangredi faciatis populum dñi. & in eodẽ.20. Iecit aliam ſagittã trans puerũ. Pro quo hebrei legunt. iecit ſagittã vt trãſire faceret eũ. 2. Reg.12. Et traduxit in typo laterũ. i. tranſire fecit. & in eodem.19. Et traduceret eum iordanem. Et in eodem. Trãſierunt vada vt traducerent domũ regis. 2. Paralipo.15. Et abſtulit idola de omni terra iuda. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire fecit ſiue tranſtulit idola de omni terra iuda. Et in eodem 33. Et trãſire fecit filios ſuos per ignem. Hiere.15. Et adducam inimicos tuos de terra quã neſcis. i. tranſferã. Et inde עֵבֶר Eeber. i. trãs. ex aduerſo. ante. pars. Exo.25. Vt luceat ex aduerſo. Eſa.9. Trans iordanẽ galilee. Ezech.9. Vnũqd q; ante faciem ſuam gradiebatur. & preponitur ei littera beth. Et dicitur בְּעֵבֶר Beeber. Deut.1. Hec ſunt verba que locutus eſt moyſes trans iordanem. Ioſ.1. Quam tradidit vobis moyſes trans iordanem. i. in altera parte iordanis. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio & dicitur מֵעֵבֶר Meeber. Ioſ.18. Que eſt trans flumen ethiopie. Ponitur etiam עֵבֶר Eeber. pro parte. 1. Reg.14. Separamini vos in partem vnam; & ego cũ ionatha filio meo ero in parte altera. Eſa.45. vnuſquiſq; in via ſua errauerunt. ideſt in partem ſuam. Et in plurali עֲבָרִים Aabarim. Hiere.49. Ex omni confinio eorum adducam interitum ſuper eos. Pro quo hebrei legunt. Ex omnibus partibus eorum. Et inde הָעֲבָרָה Haabara. i. tranſitus ſeu vadum fluminis. Vt.2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem tranſierunt vada. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעְבַּר Maabar ſine מַעֲבָרָה Maabara. Geñ.32. Tranſiuit vadum iaboc. Eſa.10. Tranſierunt curſim. Pro quo hebrei legunt. Tranſierũt vadum vel tranſitum aut tranſitu. Et in plurali מַעְבָּרוֹת Maabaroth. Ioſ.2. Secuti ſunt eos per viã que ducit ad vada iordanis. Iudi.3. Et occupauerunt vada iordanis. Hiere.51. Et vada preoccupata ſunt. Et inde עִבְרִי Iibri. ideſt hebreus. Geñ.14. Nunciauit Abram hebreo. Et in eodem.41. Erat ibi puer hebreus. Et in plurali עִבְרִים Iibrim. ideſt hebrei. Exo.2. Conſpexit duos hebreos rixantes. Et in eodem.3. Dominus deus hebreorum vocauit nos. Ponitur etiã עֵבֶר Eeber in ſingulari pro hebreis. Nu.24. vaſtabunt aſſyrios vaſtabuntq; hebreos. & vocantur ſic eo quod patres eorum habitauerunt trans flumen eufratem: & inde venit Abraam qui fuit dictus hebreus. quod interpretatur tranſitor. Ioſ.24. Trans flumen habitauerunt patres veſtri ab initio. Et infra in eodem. Tuli ergo patrem veſtrum Abraam de meſopotamie finibus. pro quo hebrei legunt. De trans flumen. Et inde בְּעָבוּר Baabur. ideſt idcirco. vt. pro. propter. propterea. Exo.9. Idcirco autem poſui te. 2. Reg.12. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaſti. p̃s.104. Vt cuſtodiãt iuſtificatiões eius. p̃s.131. Propter dauid ſeruũ tuum. Amos.2. Et pauperem pro calciamentis. Mich.2. Propter immũdiciam ſuam corrumpetur. Scribitur etiam aliquando cum lamed in principio & dicitur לְבַעֲבוּר Lebaabur. Exo.20. Vt enim probaret vos venit deus. Item עָבַר Aabar. quando eſt verbum quarte coniugationis tunc ſignificat iraſci: ſiue differre. Deut.3. Iratuſq; eſt dominus mihi. p̃s.77. Audiuit dominus & ſpreuit. ideſt iratus eſt. Et in eodem. Et hereditatem ſuam ſpreuit. Pro quo hebrei legunt. Contra hereditatem ſuam iratus eſt. p̃s.88. Diſtuliſti chriſtum tuum. Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit iratus es ad uerſus chriſtum tuum. Prouer.14. Stultus tranſiuit & confidit. Pro quo hebrei legunt. Et ſtultus iraſcitur & cõfidit. Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra ſecundũ primã ſignificationem. & in eodem.26. Sic qui tranſit & impatiens. ideſt iraſcens commiſcetur rixe alterius. Et inde עֶבְרָה Eebra. ideſt ira. indignatio. p̃s.77. Indignationem & iram & tribulationem. Prouer.27. Et virga ire ſue conſumabitur. Eſa.10. Et contra Populum furoris mei mandabo illi. Et in eodem.16. Et indignatio eius pluſquam fortitudo eius. Hiere.7. Reliquit generationem furoris ſui. Et in plurali עֲבָרוֹת Eebroth. Iob.21. Ad diem furoris ducetur. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet ad diem furorum vel indignationum. Et in eodem. 40. Diſperge ſuperbos in furore tuo. Pro quo hebrei legunt. Diſperge indignationes furoris tui. p̃s.7. Exaltare in finibus inimicorum meorum. Pro quo hebrei legunt. Exaltare in indignationibus ſiue in furoribus hoſtium meorum. Vnde Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Exaltare indignans ſuper hoſtes meos. Poteſt etiam legi ſic. Exaltare in partibus vel in finibus inimicorum. Nam עֵבֶר Eeber ſignificat partem vel cõfinium. vt ſupra dictũ eſt. Item עִבֵּר Ibbar. i. concipere. Iob.21. Bos eorum concepit. Hebrei tamen legunt. Bos eorũ ipregnauit. Item עָבוּר Aabur. i. fructũ ſeu frumentum. aut fruges. Ioſ.

Trãſgredi.

Trãſcẽdere.

Trãſferre. Traducere.

Trãſgredi facere.

Auferre.

Adducere ex aduerſo. Trans. Ante.

Trans.

Trans.

Pars.

עֲבָרִים Confinia. Partes.

הָעֲבָרָה Vadum.

מַעְבַּר מַעֲבָרָה Tranſitus

מַעְבָּרוֹת Vada.

עִבְרִי Hebreus.

עִבְרִים Hebrei.

עֵבֶר Hebrei.

עֶבְרָה Indignatio Ira. Furor.

עֲבָרוֹת Furores.

Differre.

עֵבֶר עֵבֶר Concipere Impregnari. עָבוּר

Idcirco. Propter. Vt. Pro.

לְבַעֲבוּר Vt

עָבַר Iraſci.

Fruges. 5.Et comederunt de frugibus terre. Et in eodem. Defecit mana postquam comederunt de frugibus terre. Et dicunt hebrei ף significat frumētum anni transacti:a prima significatiõe deriuatum. Item עָבַר Aabar.idest affigere.3. Reg. 6.Et affixit laminas clauis aureis.Et aliqui hebrei secūdū primam significationem legunt.Et transire fecit laminas aureas.idest transire fecit eas in pariete ab vno angulo parietis in alterum.

עָבַר Affigere.

עָבַשׁ Aabas.Computrescere.Ioel.1. Computruerunt iumenta in stercore suo.& solū inuenitur in p̄dicto loco.

Computrescere.

עָבַת Aaboth.Densum.frondosum.coherens.vinculum. Leuit.23.Et ramos ligni densarum frōdium.Ezech. 6.Subter omnem quercum frondosam.& in eodem.31.Et dedit summitatem suam virentem atq; condensam. Et in plurali עֲבֹתִים Aabothim.secundum terminationem pluralem masculinorum siue עֲבֹתוֹת Aabothoth.secundum terminationem pluralem femininorum. Ps.117. Constituite diem solennem in condēsis. Ezech.31. & inter condensas frondes eleuatum est cacumen eius.Ponitur etiam pro funiculis vel laqueis seu vinculis sibi inuicem coherentibus ad similitudinem ramorum arboris condense se inuicem complectentium. Exo.28. Duas catenulas auri purissimi sibi inuicem coherentes. Iudi.16.Si ligatus fuero nouis funibus.p̄s.2.Et proiiciamus a nobis iugum ipsorum. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et proiiciamus a nobis laqueos eorum.Esa.2.Et quasi vinculum plaustri peccatum.Osee.11.In vinculis charitatis.& inde verbum עָבַת Aabath.idest intricare siue peruertere. secundū hebreos.Beatus hieronymus transtulit conturbare. Mich. 7.Et conturbauerunt eam.

Densum. frondosū. Condensa. עֲבֹתִים עֲבֹתוֹת Condense. Condēse. frondee. Coherētes funes. laqueus. Vinculum Vincula. עֲבֹת Cōturbat.

עָגַב Aagab. Amare. scilicet mulierē.insanire. scilicet prae amore.Hiere.4.Contēpserūt te amatores tui.Ezech. 25.Et in omnibus in quos insaniuit in immundiciis eorū. Et in eodem.Super quos insaniuit libidine. & in eodem. Plusq̄ illa insaniuit libidine.Et in eodem. & insaniuit in amatores suos.& in eodem.Et insaniuit super eos concupiscentia oculorum.& inde עֲגָבִים Aagabim.idest canticū dulce & suaue quod amatores insani canunt.Ezech.33. Quia ī canticum oris sui vertunt illos.Et in eodem. Et es eis quasi carmen musicum quod suaui dulciq; sono canitur. & inde עוּגָב Vgab.idest organum.Geñ.4.Ipse fuit pater canentium in cithara & organo. Iob.30.Et organum meū invocē flentiū.Ps.150. Laudate eum in chordis & organo.

עָגַב Amare. Insanire. עֲגָבִים Canticum musicum suaue et dulce. עוּגָב Organum

עָגָה Aaga. Detinere.retinere.Ruth.1.Si eos expectare velitis donec crescant & annos pubertatis impleāt ante eritis vetule q̄ nubatis.Pro quo he.le.Num eos expectare vultis donec crescant: num pro eis detente vel retente eritis vt non habeatis maritum.idest nunquid retēte eritis in viduitate vt non habeatis maritos donec illi crescant. Et beatus hieronymus transtulit sensum.& solum inuenitur in p̄dicto loco.& dicūt aliqui ף eius primitiuum est עָגַן Aagan cum nun in fine:loco he.

Detinere.

עָגַל Aagul.Rotundum.vitulus.3. Reg.7. Intercolumnia quadrata non rotunda.2.Paralip.4. A labio vsq; ad labium rotundum per circuitum. & inde מַעֲגָל Maagal.i. tentorium rotundum:seu locus castrorum qui fossato circundatur.1.Reg.26. Et saulem dormientem in tentorio. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲגָלָה maagala.vt in eodem.17.Et venit ad locum magala.idest ad locum fossato circundatum in quo erant castra.significat etiam מַעְגָל Maagal semitam siue iter.Ps.139. Iuxta iter scandalum posuerunt mihi Prouer.2.Et omnem semitam bonam. & in eodem.4.Dirige semitam pedibus tuis.Esa.26.rectę callis iusti ad ambulandum.& in plurali מַעֲגָלוֹת Maagaloth.siue מַעְגָלִים Maagalim.Ps.16.Perfice gressus meos in semitis tuis.Ps.22.Deduxit me super semitas iustitie. Prouer.2.& infames gressus eorum.idest semite eorum.Et in eo.Et ad inferos semite ipsius.& inde עָגִיל Aagil.idest ornamētum rotundum vel circulus ex aure pendens. Beatus hieronymus transtulit dextralia. Num.31.annulus dextralia & murenulas.& in plu.עֲגִילִים Aagilim.Ezech.16.& circulos ī auribus tuis. Item עֵגֶל Eegel.idest vitulus.Exo.29.Tollevitulum de armento.Et in eodem.32.Et fecit ex eis vitulū conflatilem.Ps.28. Et comminuet eas tanq̄ vitulum. & in plurali עֲגָלִים Aagalim.Osee.9. Vitulos adorant. & in genere femininо עֶגְלָה Eegla.siue עֲגָלַת Aagalath. i. vitula.Geñ. 15.Sume inquit tibi vaccam trienem. pro quo hebrei legunt.vitulam trienem. Iudi.14. Si non arassetis in vitula mea.Osee.10. Ephraim vitula docta.Et in plurali femininо עֲגָלוֹת Aagaloth.Osee.10. Vaccis bethauen coluerūt habitatores samarie.Et ide עֲגָלָה Aagala.idest currus seu plaustrum.sic dictum a rotūditate rotarum.1.Reg.6.facite plaustrum nouum vnum. Esa.28. Nec rota plaustri super cyminum circuibit,& in plurali עֲגָלוֹת Aagaloth. Geñ.45. Quibus dedit Ioseph plaustra secundum pharaonis imperiū. Nu.7. Sex plaustra tecta cum duodecim bobus.

מַעֲגָלוֹת מַעְגָלִים Semite. עָגִיל Dextralia. עֲגִילִים Circuli. עֵגֶל Vitulus. עֲגָלִים Vituli. עֶגְלָה עֲגָלַת Vacca. Vitula. עֲגָלוֹת Vacce. עֲגָלָה Plaustrū. עֲגָלוֹת Plaustra.

עָגַם Aagam. compati.cōtristari.Iob.30. Compatiebatur anima mea pauperi.& solum inuenitur in p̄dicto loco

Compati.

עָגַר Aagur.Nomē auis. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit hirundinem.Esa.38.Sicut pullus hirundinis sic clamabo.In alio vero loco traduxit ciconiam. Hiere.8. tur tur hirundo & ciconia.& aliqui hebrei dicunt ף significat gruem.

Hirundo. Ciconia.

עַד Aad.Donec.vsq;.vsq; ad.vsq; in.adusq;.vsquequo.siue vsq;quaq;. Dum.tanq̄.eternū.siue in eternum.preda. Et quando preponitur verbo tunc significat donec. seu in eternum.Sed quando preponitur nomini vel pronomini tunc significat vsq;.Geñ.3.Donec reuertaris in terram.Et in eodem.19.Donec ingrediaris illuc.Exo.15.Donec pertranseat populus tuus domine.Leuit.11. Donec impleantur dies purificationis sue. Nu.32. Donec introducamus eos ad loca sua.Deut.1.donec veniretis ad locū istum.Et in eodem.7.Donec deleas omnes atq; disperdas.Ios. 2. Donec reuerterentur qui fuerant persecuti.Iudi.3. Donec erubescerent.2.Regum.10.Donec crescat barba vestra.Iob. 8. donec impleatur risu os tuū. Ps.17.& nō conuertar donec deficiant.Ps.56.donec transeat iniquitas. Esa.22. donec moriamini.& in eodem.56.donec veniam & tollam vos. & in eodem.62.donec stabiliat & donec ponat ierusalem laudem in terra.& additur ei aliquando dictio אֲשֶׁר Aser. siue dictio יְ Chi.que est dictio relatiua.quasi diceret. dōec ף.Geñ.50.donec veniat qui mittendus est.Nu. 20.donec transeamus terminos tuos. Ios.1.donec det requiem dominus.Canti.2. Donec aspiret dies.Esa.6.Donec desolentur ciuitates. Osee.5. Donec deficiatis & queratis faciem meā. Significat etiam vsq; siue vsq; ad.Geñ.7. Ab homine vsq; ad pecus.& in eodem.11. Veneruntq; vsq; aram. Et in eo. 12. Pertransiuit Abram terram vsq; ad locum sichem & vsq; ad conuallem illustrem.Exo.10. Vsq; in presentem diem.Et in eodem.14. Vsq; in sempiternum.Nume. 21. Iassī peruenerunt in iophe & vsq; medaba. pro quo hebrei legunt. Vsq; nophe & vsq; medaba. Deut.1. Vsq; ad cadesbarne.1.Reg.18. Vsq; ad gladium & arcum suum.4.Reg.9.venit vsq; ad eos.Iob.18. Vsq; ad quē finē verba iactatis. Ps. 17. Dauid & semini eius vsq; in seculum.Esa.1. A plāta pedis vsq; ad verticem.Significat etiam dū siue adhuc. Iudi.

עַד Donec. Vsq; ad. Vsq; in. Vsq;

Dum.

Adhuc. 3.Dū illi turbarentur effugit. Iob.1.Adhuc loquebatur ille & ecce ali? intrauit. Ione.4.Cū adhuc essem in terra mea. idest dū essem in terra mea.& quandoqꝫ preponitur dictioni מְאֹד mehera.que significat velociter: vel dictioni מְאֹד Meod:que significat nimis.idest vsqꝫ velociter.siue vsqꝫ nimis:aut vsqꝫquaqꝫ:licet in trāslatiōe nostra aliquādo omittitur dictio vsqꝫ.1.Reg.25.Erat enim ebrius nimis.ꝑ quo he.le.vsqꝫ nimis.3.Reg.1.Erat autē puella pulchra nimis. Ps.147.Velociter currit sermo eius.Ps.118. Non auferes de ore meo verbū veritatis vsqꝫquaqꝫ.Esa.64.Ne irascaris domine satis.pro quo he.le.Ne irascaris domine vsqꝫ nimis.Significat etiam tam:siue quam.Gen.7.Ab homīe vsqꝫ ad pecus tam reptile qꝫ volucres celi.Significat etiā eternitatem seu in eternum vel in perpetuū aut iugiter. Exo. 15.Dominus regnabit in eternum & vltra.pro quo hebrei legunt.Dominus regnabit in seculum & in eternum. Iob. 20.Hoc scio a principio.pro quo hebrei legunt. Si hoc scis ab eterno.Ps.110.Cōfirmata in seculum seculi.pro quo beatus hieronymus in ps.iuxta he. ve.transtulit. firmata iugiter in sempiternum.Ps. 111.Iustitia eius manet in seculum seculi.idest in eternum.p̄s.148.Statuit ea in eternū. Esa. 26.Speraſtis in domino in seculis eternis.& in eodem .57 excelsus & sublimis habitans eternitatem. Vide ēt de hoc infra in dictiōe עוֹד Ood .pōitur etiā pro tpe futuro.Soph. 3.Qua ꝓp expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee in futurum. De quo vide infra in dictione עוֹד ood .& aliqñ scribitur cū iod in fine.Nu.23.Audi fili sephor.ꝑ quo he. le.Audi vsqꝫ ad me.idest audi me fili sephor. & in eo.24. Et ad extremum etiā ipsi peribunt.pro quo hebrei legūt. Et etiam ipsi vsqꝫ ad perditionem. scilicet erūt. Et ē sensus sicut in littera nostra.4.Reg.9.venit nuncius ad eos & nō reuertitur.idest vsq3 ad eos.Iob.4.Tetigit te & conturbatus es.pro quo he.le.pertingit vsq3 ad te & conturbatus es Et in eo.32.Et donec putabam vos aliquid dicere considerabam.Mich.4.Vsq3 ad te veniet. & quandoq3 scribitur cū nū in fine & dicitur עֲדֶן Aaden.& significat adhuc siue vsq3 adhuc.Eccls.4.Et felicíorem vtroq3 iudicaui qui nec dum natus est.pro quo he.le.qui vsque adhuc non fuit.scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדֶנָה Aadéna.1. Paralip.12.Magna enim pars eorū adhuc sequebatur domū saul.Eccls.4.Et laudaui magis mortuos quā viuētes.ꝑ quo he.le.Et laudaui mortuos qui iam mortui sunt magis qꝫ viuentes qui viuunt adhuc.Et qñ preponitur ei līa beth & dī בְּעַד Bead tūc signiat pro.ꝓpter.per.sup.Gen.7.& inclusit eum dñs de foris.pro quo he.le.Et clausit dñs pro eo.Et in eodem.26.Prospiciens abimelech rex philistinorum per fenestram.Exo.8.Rogate pro me.Leuit.16. Orabit ꝑ se & pro domo sua.4.Reg.1.Cecidit q3 ochozias per cancellos.4.Reg.4.Et claude ostium tuum cum intrinsecus fueris tu & filii tui.Pro quo he.le.& claude ostium tuum pro te & pro filiis tuis.idest super te & super filios tuos. Et ī eo. & clausit ostiū super se & super filios suos.2.Paralip.20. Dominus bonus ꝓpiciabitur cunctis qui in toto corde reqrūt dñm.Pro quo he.le.Dñs bonus ꝓpiciabitur pro cunctis siue per cunctos.p̄s.137.Dñs retribuet ꝑ me.Prouer.6. preciū enim scorti vix est vnius panis.pro quo he.le. Quia ꝑ muliere meretrice vsq3 ad tortā panis.& est sensus sicut in lra nra.Esa.32.Tenebre & palpatio facte sunt super speluncas.Hiere.11.In tpe afflictionis eorū.pro quo he.le.pro malo vel ꝑ afflictiōe eorū.Ioel.2.Sed & per fenestras cadent. & in eo.Per fenestras intrabūt quasi fur.Amos.9. & nō veniet super nos malum.Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur. מִבָּעַד Mibáad.idest intrinsecus. Canti. 4. Absque eo quod intrinsecus latet.Item עַד Aad.idest preda seu spolium.Gen.49.mane comedet predam.Esa.33. Tunc diuidentur spolia predarum multarum. De quo vide infra ī dictione עוֹד Ood.Item עֵד Eed.idest testis de quo vide infra in dictione עוֹד Ood.& inde עֵדִים Iidim.idest macule. scilicet panni menstruate.eo quod est testis sue inmūdicie.Esa. 64.& quasi pannus menstruate.

עָדַד Aadad.Erigere.subleuare.suscipere. sustentare. Ps. 19.Nos autem surreximus & erecti sumus. Ps.145. Pupillum & viduam suscipiet.Ps.146.Suscipiens mansuetos dominus.idest sustentans.

עָדָה Aada.ornare.transire.auferre.siue ammittere.Ezech. 16.& ornaui te ornamento.& in eodem. Et ornata es auro.Et in eodē.31.Adhuc ornaberis tympanis tuis.Osee 2.Et ornabatur inaure sua.& inde עֲדִי Eédi. idest ornamētum.siue ornatus. Exo. 33.Et nullus ex more inductus est cultu suo.Pro quo he.le.Et nullus posuit ornamentū suum super se.& in eodem.Iam nunc depone ornatum tuum.Et in eodem·Deposuerunt ergo filii israel ornatum suum a monte oreb.Ezech. 7.Et ornamentum monilium suorū in superbiam posuerunt.vbi ponitur pro monili. & in eo. 16.Et peruenisti ad mundum muliebrem.pro quo hebrei legunt.Et venisti cum ornamento ornamentorum.vbi ponitur tam in singulari qꝫ in plurali. Ponitur etiam pro ore vel maxilla.p̄s.31.In chamo & freno maxillas eorum cōstringe.p̄s.102.Qui replet in bonis desiderium tuum.Pro quo hebrei legunt.Qui replet in bonis os tuum.sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem secundū primam significationem transtulit.Qui replet in bonis ornamentum tuum.& inde עֵדוּת Eeduth.idest ornamentum. decus.secundum hebreos.4.Regum.11.Et posuit super eū diadema & testimonium.pro quo hebrei legunt.Et posuit super eum diadema et ornamētum:scilicet regium.sed magis proprie significat testimonium.sicut est in littera nra. De quo vide infra in dictione עוֹד ood.Et in titulo. Ps.79. Vbi dicitur in finem pro his qui commutabuntur psalm? pro assyriis: testimonium Asaph.vbi etiam hebrei pro testimonio legunt ornamentum seu decus. Item עָדָה Aada. idest transire vel aufferre.Iob.28. nec pertransiuit per eā leena.& supra in eodem.25. Et luna etiam non splendet. Pro quo hebrei legunt. Ecce aufert lunam & non splendebit.idest aufert lumen lune.Potest etiam legi sic. Ecce adhuc luna non splendebit.de quo vide supra in dictione עָד Aad.Prouer.25.& āmittit pallium in die frigoris.idest aufert a se pallium.Dan.2.Transfert regna atque constituit. Et in eodem.7.Aliarum quoqꝫ bestiarum ablata esset potestas.Et in eodem.Potestas eorum que non auferetur.Itē עֵדָה Eeda.idest cetus seu congregatio hominum. De quo vide supra in dictione יָעַד Iaad.

עָדַן Aadan.deliciare.deliciis abundare.deliciis affluere.delectari.voluptati operam dare. Nee.9.& abundauerūt deliciis in bonitate tua magna. & inde עֵדֶן Eéden .idest voluptas delicie.Gen.2.Plantauerat autem dominus paradisum voluptatis a principio.& in eodem.Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.Ezech.31.& emulata sunt eū omnia ligna voluptatis.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדָנָה Eedna.Gen.18.Postqꝫ consenui & dominus meus vetulus est voluptati operam dabo.& in plurali עֲדָנִים Aadanim.2.Reg.1.Qui vestiebat vos coccineis in deliciis. Hiere.51.Repleuit ventrem suum teneritudine mea. idest deliciis meis.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲדַנִּים maadanim.Prouer.29.& dabit delicias anime tue.Reperitur etiam מַעֲדָנוֹת maadanoth secundum ter

Adhuc. Rimis. Velociter. usqꝫquaqꝫ Satis. Tam. Quam. In eternū. Eternum, Iugiter. Eternitas. Futurum. Super. עֵדֶן usq3adhuc עֲדֶנָה Adhuc. בְּעַד Pro. Per. מִבָּעַד Intrinseca עַד Preda. Spolium. עֵדִים mēstruata. עָדַד Erigere. Suscipere Sustētare עָדָה Ornare. עֲדִי ornamētum ornatus. Mundē. Mundus muliebris. Maxilla. עֵדוּת testimōium ornamentum. עָדָה Pertrāsire. Auferre. Ammittere Trāsferre. עֵדָה Cetus עָדַן Deliciare deliciis. עֵדֶן Voluptas. עֲדָנָה Voluptas עֲדָנִים Delicie. מְעֻדָּנִים מַעֲדָנוֹת

minationē pluralem femininorū. 1. Reg. 15. Et oblatus est ei Agag pinguissimus tremens. pro quo hebrei legunt. & abiit ad eum Agag deliciis. i. delicatus siue cū delectatione quia non timuit mortem: sed habuit eā pro deliciis. Sicut exponunt aliqui hebrei. alii vero dicunt ꝙ significat vincu lis: & ꝙ deriuatur a dictione עֲנָד Aanad: & legunt sic. & abiit ad eum. idest oblatus est ei Agag in vinculis. idest ligatus. Vincula. Et similiter. Iob. 38. Vbi nos legimus. Nunquid coniunge re valebis micantes stellas pliadas. Pro quo ipsi legunt. Nū quid colligabis colligationes seu applicationes chima. Et Colligatio nes. est chima nomen cuiusdam constellationis stellarū: vt dic tum est supra in littera chaph. & inde עֲדִינָה Aadina. idest עֲדִינָה Delicata. delicata seu tenera. Esa. 47. Audi hec delicata. Et in gene re masculino עֲדִין aadino. 1. Reg. 23. Ipse est quasi tenerri mus ligni vermiculus. Item עִדָּן Iidan. In lingua chaldaica עִדָּן Tenerrim⁹. significat tempus siue horā. Dañ. 2. Quod tempus redimi tis. & in eo. Et ipse mutat tempora & etates. & in eo. 7. Vsꝙ ad tempus & tempora & dimidium temporis. Tempus.

עָדַף Aadaph. superesse. excedere. superfluere. excedens vel excrescens esse. Exo. 16. Nec qui plus collegit habuit amplius. Pro quo hebrei legunt. & non excessit siue nō sup fluit illi qui plus collegit. Et in eo. 26. Quod autē supfue rit in saxis. idest vnum saxū quod amplius est. Nu. 3. qui excedunt numerū leuitarū. & in eo. Precium eorū qui sup sunt. & in eo. Pecuniam eorū qui fuerant amplius. Excedere. Superes. Esse ꝺplius

עָדַר Aadar. Deesse. deficere. priuare. auferre. Bellare. seu expedire. fodere. seu putare. idest abscindere. 1. Regū. 30. Nec defuit quisꝗ a paruo vsꝙ ad magnum. 3. Reg. 4. Cum ingenti cura prebebant in tempore suo. pro quo he brei legunt. Non deficiebant in aliqua re. siue in aliquo ver bo. sed beatus hieronymus transtulit sensum. Esa. 34. vnū ex eis nō defuit. & in eo. 40. Neꝙ vnū reliquū fuit. i. neꝙ vnū defuit. Et in eo. 59. & facta est veritas in obliuiōe. Pro quo hebrei legunt. Et facta est veritas priuata vel deficiens idest non inuenitur in eis veritas. Significat etiam bellare. siue aciem instruere vel expedire. 1. Paralipo. 12. Expediti ad pugnā corde perfecto. & supra in eo. In auxiliū non in corde duplici. pro quo he. le. Ad bellandum seu ad instruen dam aciem non in corde & corde. idest non corde duplici: sicut est i littera nostra. Item עָדַר Aadar. i. fodere seu sarri re. Esa. 5. Non putabitur & non fodietur. Et in eo. Et om nes montes qui in sarculo sarrientur. & inde מַעֲדֵר maee der. idest sarculus seu fossoriū. vt in predicto loco. Item עֶדֶר Eeder. idest grex. Ps. 77. Et pduxit eos quasi gregē in de serto. Canti. 6. Sicut grex caprarū. & i plu. עֲדָרִים Aadarim siue עֶדְרֵי Eedre. Gen. 29. Tres quoꝙ greges ouiū. Et in eo dem. mosꝙ erat vt cunctis ouibus cōgregatis deuoluerent lapidem. Pro quo hebrei legunt. & congregabantur illuc omnes greges & deuoluebant lapidem. Ioel. 1. Sed & gre ges pecorum disperierunt. Ponitur ēt pro caulis pecorū. 2. Paralip. 32. Et presepia iumentorū caulasꝙ pecoribus. Fodere. Sarrire. Sarculus Grex Greges. Caule.

עַדָשׁ Aadas. lens. & solum inuenitur in numero plurali. s. עֲדָשִׁים Aadasim. idest lentes. Gen. 25. Accepto pane & lentis edulio. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet lentiū. 2. Reg. 23. Erat quippe ibi ager plenus lēte. Ezech. 4. Et tu sume tibi frumētū & hordeū & fabam & lentem. Lentes.

עָגַן Vug. coquere. scilicet panes subter prunas. vel operi re. Ezech. 4. & stercore quod egreditur de homine o peries illud in oculis eorum. i. coques illud cooperiendo stercore sicut cooperiendo prunis. & inde עֻגָה Vuga. idest torta seu panis sub prunis vel cinere cocta. vt supra in eo dem. Et quasi subcinericium hordeaceum comedes illud. 3. Regum. 19. Et ecce ad caput suum subcinericius panis. Osee. 7. Subcinericius panis qui non reuersatur. Et in plu rali עֻגוֹת Vugoth. Gen. 18. Et fac subcinericios panes. Scri bitur etiam cum mem in principio & dicitur מָעוֹג maog. 3. Regum. 17. Viuit dominus deus tuus quia non habeo pa nem. Ponitur etiam מָעוֹג maog pro subsānatione. Ps. 34. subsānauerunt me subsānatione. Et alii exponunt sic. Subs sānauerunt me pane. quasi dicat. pro cibo eis dato a aduer sariis meis. Operire. Coquere. עֻגָה Subcinerici panes. מָעוֹג subcinerici us panis. Panis. מַעַג subsānatio

עוּד Aauad. Testificari. testimonium prebere. contestari. predari. spoliare. Gen. 43. Denunciauit nobis vir ille sub attestatione iusiurandi dicens. pro quo hebrei legunt. Contestando contestatus est nos vir ille dicens. Exo. 19. de scende & contestare populum. Et in eodem. 21. Et contesta ti sunt dominum eius. Deut. 4. Testes inuoco hodie celum & terram. idest testificor seu contestor celum & terram con tra vos. & in eodem. 30. Et inuocabo contra eos celum & terram. idest contestabor. 1. Regum. 18. Contestare eos & predic eis ius regis. 3. Regum. 21. Et falsum testimoniū di cant. Pro quo hebrei legunt. Et testificent eum dicentes. i. testimonium dicant contra eum. Nee. 9. Contestatus es eos vt reuerterentur. Et in eodem. Et contestatus es eos in spi ritu tuo. Et in eodem. Que testificatus es eis. Ps. 80. Audi populo meus & contestabor te. Ps. 94. Israel & testificabor te. Esa. 8. & adhibui mihi testes fideles. Pro quo hebrei le gunt. Et testificatus sum mihi. idest contestatus sum mihi testes fideles. idest testes adhibui mihi sicut est in littera no stra. Hiere. 6. Cui loquar & ad quem contestabor. Et in eo dem. 32. Et scripsi in libro & signaui & adhibui testes. A mos. 3. Audite & contestamini in domo iacob. Malach. 2. Dominus testificatus est inter te & vxorem tuam. Ponitur etiam pro comparare. vt Threñ. 3. Cui comparabo te. Po test etiam legi sic. Quem testificabor in te. idest quos testes adducā vt testificētur si talia aliquando aliquis passus sit si cut tu. Vnde idem erit sensus cum littera nostra. & inde עֵד Eed. idest testis. Gen. 31. Tumulus iste testis erit. Leuit. 5. Te stisꝙ fuerit. Deut. 17. Nemo occidatur vno contra se dicen te testimoniū. Pro quo hebrei legunt. Nemo occidatur in ore vnius testis. 1. Regum. 12. Testis est dominus aduersus vos & testis xp̄us ei⁹. Ps. 88. Et testis in celo fidelis. Hiere. 29. Ego sum testis & iudex. Ponitur etiam p ro testimōio. Gen. 31. Quem vocauit labam tumulum testis: & iacob a ceruum testimonii. Exo. 20. Non loquaris contra proxi mum tuum falsum testimonium. scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֵדָה Eeda. Gen. 21. Vt sint mihi in te stimonium. Et in eodem. 31. Tumulus inquam iste & la pis erit in testimonium. & in plurali עֵדִים Eedim. idest te stes. Deut. 17. In ore duorum vel trium testium. Iob. 10. In stauras testes tuos contra me. Esa. 44. vos testes mei. & in de עֵדוּת Eeduth. idest testimonium siue testamentum. vel testificatio. Exo. 16. Posuitꝙ illud Aaron in tabernaculo reseruandum. Pro quo hebrei legunt. posuitꝙ illud Aarō coram testimonio. idest coram arca testamenti vel testimo nii. Et in eodem. 25. In qua pones testimonium quod da bo tibi. Et in eodem. 38. Hec sunt instrumenta tabernacu li testimonii. Et in eodem. 40. Posuit & testimonium in ar ca. Ps. 77. Et suscitauit testimonium in iacob. p̄s. 92. Testi monia tua credibilia facta sūt nimis. p̄s. 118. Beati qui scru tantur testimonia tua. p̄s. 131. Et testimonia mea hec que docebo eos. Scribitur etiamcum tau in principio & dicitur תְּעוּדָה Theuda. Esa. 8. Liga testimonium. & in eodem. Ad legē & ad testimoniū. Itē עָדַד Aauad. idest spoliare. seu pre dari. translatio nostra traduxit circumplecti. Ps. 118. Fu nes peccatorū circūplexi sunt me. & beatus hieronymus in

Obtestari.

Testificare. Testimoni um dicere.

Adhibere testes.

Testis.

Testimōiū

Testimōiū

Testes.

Testimōiū

Testimoniū

circūplecti

Implicare Depredari עָזַז Preda. ſpolia.

pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Implicauerunt me. ꝓ quo hebrei legunt. Depredati ſunt me. & inde עֵז Aad. ideſt preda. ſeu ſpolium. Geñ. 49. Mane comedet predam. Eſa. 33. Tunc diuidentur ſpolia predarum multarum. Soph. 3. qua propter expecta me dicit dominꝰ in die reſurrectiõis mee in futurum. pro quo hebrei legunt. In die reſurrectionis mee ad predam ſeu ad ſpolium. poteſt etiã legi ſic. ſ. in die reſurrectionis mee in eternum. De quo vide ſupra in dictione עֵד Aad. Item עוֹד ood. ideſt adhuc. vltra. rurſus. ampliꝰ. Geñ. 7. Adhuc enim & poſt dies ſeptem. Et in eo. 8. Cunctis diebus terre. pro quo hebrei legunt. Adhuc cunctis diebus terre. & in eo. 45. adhuc pater meus viuit. Exo. 9. adhuc retines populum meũ. 1. Reg. 20. & ſi vixero facies mihi miſericordias domini. pro quo hebrei legunt. & non ſi adhuc ego vixero & non facies mecũ miſericordias domini. Et eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. nam due negatiões valent pro vna affirmatione. Eſter. 6. Adhuc illis loquentibus venerũt eunuchi regis. Iob. 1. Cumꝫ adhuc ille loqueretur venit alter. & in eo. 2. Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua. Et in eo. 27. Quia donec ſupereſt halitus i me. ps. 83. In ſecula ſeculorum laudabũt te. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Adhuc laudabunt te ſemper. ps. 140. Quoniam adhuc & oratio mea i beneplacitis eorum. Eſa. 5. Sed adhuc manus eius extenta. Oſee. 11. Iudas autem teſtis deſcendit cum deo. Proquo hebrei legunt. Iudas autem adhuc deſcendit cum deo. Poteſt etiam legi ſic. Adhuc dominatus eſt cum deo. Amos. 4. Cum adhuc tres menſes ſupereſſent. Significat etiam vltra. ſiue rurſus aut amplius. Geñ. 8. Nequaquam vltra maledicam terre propter hominem. & in eodem. Non igitur vltra percutiam omnem animam. Et in eodem. 9. & non erunt vltra aque diluuii. Et in eodem. 46. Et inter amplexus fleuit. pro quo hebrei legunt. Et fleuit ſuper collum eius vltra ſiue amplius. Exo. 4. Dixitꝫ dominus rurſum mitte manum tuam in ſinum tuum. Et in eodem. 10. Caue ne vltra videas faciem meam. Ps. 87. Quorum non eſt memor amplius. & Prouer. 31. Et doloris ſui nõ recordetur amplius. Eſa. 62. Non vocaberis vltra derelicta. Et communiter ſignificat tempus infinitum vel indeterminatũ. Quandoꝫ vero accipitur pro tempore finito vel determinato. vt in aliquibꝰ locis predictis: &. 4. Reg. 6. Et vltra non venerũt latrones ſyrie in terram iſrael. ideſt poſt certum tempus. ſcribitur ẽt cum beth vel mem in principio & dicitur בְּעוֹד Beod. ſiue מְעוֹד Meod. ideſt dum adhuc: ſiue cum adhuc. Geñ. 25. Dũ adhuc ipſe viueret. & in eo. 40. Tres propagines tres adhuc dies ſunt: poſt quos recordabitur pharao miniſterii tui Pro quo hebrei legunt. tres propagines tres dies ſunt: dũ adhuc tres dies. ideſt in ſpacio trium dierum recordabitur pharao miniſterii tui. Nu. 22. Cui ſemper ſedere conſueuiſti vſqꝫ in preſentem diem. pro quo hebrei legunt. Cui ſedere conſueuiſti dum adhuc tu: vſqꝫ in preſentem diem. i. ex eo tempore quo cepiſti ſedere ſuper iumentum. Deut. 31. Adhuc viuente me. 2. Regum. 12. Ecce cum paruulus adhuc viueret. Et in eodem. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui. Amos. 4. Cum adhuc tres menſes ſupeſſẽt. & inde עַד Aad. ideſt eternum ſiue eternitas. De quo vide ſupra in dictione עַד aad.

Vltra. Rurſum. Amplius. Donec. Adhuc. Dũ adhuc. Eternitas. עַד

עָוָה Aaua. Iniq̃ vel iniuſte agere. peccare. curuum eſſe. 2. Reg. 19. Ne reputes mihi domine mi iniquitatem: ne memineris iniuriarum ſerui tui. pro quo hebrei legunt. ne qꝫ memineris qꝫ iniq̃ egerit ſeruus tuus. Eſter. 1. Non ſolũ regẽ leſit regina vaſthi. Pro quo hebrei legunt. nõ cõtra regem ſolũ peccauit ſeu iniq̃ egit vaſthi regina. Hiere. 9. Vt iniq̃ agerent laborauerunt. Dañ. 9. Iniquitatem fecimus impie egimus. Et quia illud quod iniquũ eſt non eſt rectum & ſimiliter quod curuũ eſt non eſt rectum. ideo ponitur etiã pro curuari. Ps. 38. Miſer factus ſum & curuatꝰ ſum vſqꝫ in finem. Pro quo hebrei legunt. Curuatus ſum & humiliatus ſum vſqꝫquaqꝫ. Et beatus hieronymus in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Afflictus ſum & incuruatus ſum. vide ẽt de hoc infra in dictione עָנָה Aauath. Ponitur etiam pro affligere. Eſa. 24. & affliget faciem eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. & incuruabit faciem eius. Et in de. עָוֹן Aaua. ideſt iniquitas. Ezech. 21. Iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam. vbi ponitur ter predicta dictio. & inde עָוֹן aauon. ideſt iniquitas. peccatũ. Geñ. 4. maior eſt iniquitas mea quam vt veniam merear. Et in eodẽ. 15. Necdum enim complete ſunt iniquitates amorreorũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet needũ enicõpletum eſt peccatũ ſeu iniquitas amorrei. Et in eodẽ. 44. Deus inuenit iniquitatem ſeruorum tuorum. Ps. 50. Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco. ps. 68. appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum. & in plurali עֲוֹנוֹת aauonoth. Iob. 13. Quantas habeo iniquitates. Et in eodem. Et conſumere me vis peccatis adoleſcentie mee. Ps. 129. Si iniquitates obſeruaueris domine. Prouer. 5. Iniquitates ſue capiunt impium. Reperitur etiam עֲוֹנִים aauonim ſecũdum terminationem pluralem maſculinorum. vt Eſa. 64. Et iniquitates noſtre quaſi ventus abſtulerunt nos. & in eodem. In manu iniquitatis noſtre. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet iniquitatum noſtrarum. Hiere. 14. Si iniquitates noſtre reſponderunt nobis. & inde עֲוֹנִים Iuim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vertiginem. Eſa. 19 Dominus miſcuit in medio eius ſpiritũ vertiginis. Poteſt etiam legi. ſpiritum erroris vel iniquitatis.

Inſquitatẽ facere. Curuari. Affligere. Inſquitas Inſquitas Peccatũ Iniquitates Peccata. Vertigo.

עָוֵל aaual. Iniq̃ agere. Ps. 70. & de manu contra legem agentis & iniqui. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. De manu iniqui ideſt iniq̃ agentis & nocentis. Eſa. 26. In terra ſanctorum iniq̃ geſſit. & inde עָוֶל aaual. ſiue עָוִל aauil. ideſt iniquus. Iob. 16. Concluſit me deus apud iniquum. & in eodem. 29. Conterebam molas iniqui. Soph. 3. Neſciuit autem iniquus confuſionem. ideſt erubeſcentiam. & inde עָוְלָה aauel. ideſt iniquitas. Leuit. 19. nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere & in menſura. Ezech. 28. In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negociationis tue. Et in eodem. 33. Confiſus in iuſtitia ſua fecerit iniquitatem. & in eodem. In iniquitate ſua quam operatus eſt: in ipſa morietur. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עַוְלָה aaula. 2. Reg. 7. nec addent filii iniquitatis vt affligãt eum. Iob. 6. Reſpondete obſecro abſq̃ contentione. Pro quo hebrei legunt. abſq̃ iniquitate. & in eodem. Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem. Et in eodem. Nũquid deus indiget veſtro mendacio. Pro quo hebrei legunt. nunquid pro deo loquemini iniquitatem. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eodem. 34. Qui bibit ſubſannationem quaſi aquam. pro quo hebrei legunt. Qui bibit quaſi aquam iniquitatem. ps. 106. Et omnis iniquitas oppilauit os ſuum. Ezech. 28. Donec inuenta eſt iniquitas in te. ponitur etiam pro infructuoſo. Iob. 24. Et conteretur quaſi lignum infructuoſum. Dicitur etiam עוֹלָה oola. Iob. 5. Iniquitas autem contrahet os ſuum. & in plurali עוֹלוֹת ooloth. ps. 57. Etenim in corde iniquitates operamini. ps. 65. ſcrutati ſunt iniquitates. anteponitur ẽt littera lamed lic vau & dñ עַלְוָה aalua. ideſt iniquitas. Oſee. 10. Super filios iniquitatis. Item עוֹל vul. infans paruulus. lactens. vt Eſa. 49.

Iniquus. Iniquitas Infructuoſum. Iniquitates. Iniquitas.

Infans. עֲוִילִים

Nunquid obliuiſcitur mulier infantem ſuum.Et in eodem 65.Non erit ibi amplius infans dierum.& in plurali עֲוִילִים Auuilim.Iob.19.Stulti quoq; deſpiciebant me.pro quo hebrei legunt.Paruuli quoq; deſpiciebant me.Poteſt etiã legi ſic ſecundum primam ſignificationẽ.ſcilicet iniqui quoq; deſpiciebant me·Et in eodem.21.Egrediũtur quaſi greges paruuli eorum.& in plurali feminino עֲלוֹת Aaloth .i.fete.ſeu lactantes.Geñ.33.Oues & boues fetas mecũ .1. Reg. 6.Et duas vaccas fetas quibus non eſt impoſitum iugum . Et in eodem.Et tollentes duas vaccas que lactabãt vitulos Eſa.40.fetas ipſe portabit.& inde עוֹלֵל Oolel.cum duplici lamed.ideſt infans.paruulus. lactens.1. Regum .15 . Interfice a viro vſq; ad mulierem & paruulum. & in plurali עוֹלָלִים oolelim.Ps.8.Exore infantium & lactẽtiũ.Threñ. 1.Paruuli eius ducti ſunt in captiuitatem.vide etiã de hoc infra in dictione עֲלֵל Aalal.Item עוֹל ool . ideſt iugum . De quo vide infra in dictione עֲלֵל Aalal.Item עוּל Vul. in lingua chaldaica ſignificat intrare ſeu ingredi vel introducere.Dañ.2.Daniel ingreſſus rogauit regem.& in eodẽ.poſt hec daniel ingreſſus ad arioch .& in eodem . Introduc me in conſpectu regis.& inde מָעֲלֵי Maale.ideſt occaſus ſolis.ſ. quando ingreditur ſub noſtro hemiſperio.Dañ.26.& vſq; ad occaſum ſolis laborabat.

Infans. עֲוִילִים

Lactantes עֲלוֹת

Fete.

Paruuli עוֹלָלִים

Lactantes Paruuli. עוֹל עוּל

Ingredi. Introducere. מָעֲלֵי

occaſus.

עוֹן מָעוֹן מְעוֹן

Habitaculum. Templum

עוֹן Oon.Habitaculum ſiue habitatio.vel templum.& ſcribitur cum mem in principio & dicitur מָעוֹן maoon.ſiue מְעוֹן Meoon. Deut.26.Reſpice de ſanctuario tuo . pro quo hebrei legunt. De habitaculo ſancto tuo.1.Reg.2.Que precepi vt offerrentur in templo.& in eodem. & videbis emulum in templo.2.Paralip.30.peruenit oratio in habitaculũ ſanctum celi.Ps.70.Eſto mihi in deum protectorem . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit Eſto mihi robuſtum habitaculum.Ps.89.Domine refugium factus es nobis.pro quo beatus hieronymus tranſtulit Domine habitaculum factus es nobis.Ps.90 . Altiſſimum poſuiſti refugium tuum.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.Excelſum poſuiſti habitaculum tuum.Hiere.10. Habitacula draconum.Naum.2.Vbi eſt habitaculum leonũ . Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְעוֹנָה meoona . Deut.33.Habitaculum eius ſurſum.Soph.3.Et non peribit habitaculum eius. & in plurali מְעוֹנוֹת Meoonoth .Naum. 2.Et cubile ſuum rapina.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet habitacula ſua.ſiue cubilia ſua.Ponitur etiã pro antris.Iob.38.Quando cubant in antris . & inde מְעוֹנִים Meoonim.ideſt habitatores.1.Paralip.4. Et percuſſerunt tabernacula eorum & habitatores qui inuenti ſunt ibi . Itẽ עוֹנָה oona.ideſt tempus ſtatutum ſeu determinatum .Exo. 21.& veſtimenta & precium pudicitie non negabit .p quo hebrei legunt.& veſtimentum eius & horam eius non minuet.ideſt tempus determinatum vt reddat ei debitum qđ vir debet reddere vxori ſue.Item עוֹנֵן oonen . augurari.ariolari. veneficia exercere.ſomnia obſeruare.Deut.18 .aut qui ariolos ſciſcitetur . 4.Regum.21.& hariolatus eſt & obſeruauit auguria.Eſa.2.& augures habuerunt vtphiliſtiim Et in eodẽ . 57.Vos autem accedite huc filii auguratricis. Hiere.27.& augures & maleficos.Mich.5.Et diuinatores non erunt in te.ideſt malefici ſiue harioli. Significat etiam obſeruare ſomnia.Leuit.19. Nec obſeruabitis ſomnia . 2. Paralip.33.& obſeruauit ſomnia.& dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur a predicta dictione עוֹנָה oona & quod ſignificat obſeruare tempora vel horas: ſicut dicunt augures talis dies vel talis hora eſt bona ad tale opus incipiendum vel dimittendum. Alii vero dicunt q̃ deriuatur a dictione. עֲנָן Aanan.de qua infra dicetur .

מְעוֹנָה bitaculũ, מְעוֹנוֹת

Habitacula . Antra. מְעוֹנִים Habitatores.

עוֹנָה

Tempus . עוֹנֵן

Ariolari. Augurari

Augurari

Diuinare.

obſeruare. ſomnia .

עוּף Vuph.volare.aduolare . caligare.obſcurare . deficere. laſſare. Deut. 4.vel auium ſub celo volantium. Iob.20 Velut ſomnium aduolans non inuenietur. p̃s.54 .volabo & requieſcam.Ps.89.Quoniam ſupernenit manſuetudo & corripiemur . pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quoniam tranſibimus cito & aduolabimus.Ps.90. A ſagitta volante in die. Prouer.23.ne erigas oculos tuos ad opes quas nõ potes habere:quia faciẽt ſibi pẽnas quaſi aquile : & volabũt in celũ. vbi ponitur etiam pro erigere.Eſa.6.Et volauit ad me vn9 de ſeraphim.& in eodem.60.Qui vt nubes volant . Et aliquando ſcribitur cum duplici pe.vt Geñ. 1. Et volatile ſup terram.Pro quo hebrei legunt. Et volatile volitet ſuper terram.Eſa.6.Et duabus volabat.Ezech . 32 . Cum volare ceperit gladius meus ſuper faciem eorũ.Oſee.9.Ephraim quaſi auis aduolabit.& aliquando ſcribitur ſine vau. Eſa.11 Et volabunt in humeros philiſtiim.Zach.5. Volumen volans.& inde מְעוּף Muaph.i. volitatio ſeu volãs. Eſa . 8. Et non poterit aduolare de anguſtia ſua . pro quo hebrei legunt.Quia non eſt volans ſine quia non eſt volitatio cui eſt anguſtia vel tribulatio.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Dañ.9.Cito volans tetigit me.& inde עוֹף ooph .ideſt auis . volucris ſeu volatile.Geñ.1.Et omne volatile ſecundum genus ſuum . Et in eodem . Aueſq; multiplicentur ſuper terram.Et in eodem.6 . De volucribus iuxta genus ſuũ.Leuit.1. Siue de auib9 holocauſtum obtulerit.Iob.12. Et volatilia celi indicabunt tibi . Et in hebreo ponitur in predictis locis in numero ſingulari : & ponitur ſingulare pro plurali.Significat etiam predicta dictio עוף Vuph.caligare.vel obſcurare:ſecundum hebreos.Beatus hieronym9 tranſtulit oriri.Iob.11.Orieris vt lucifer . pro quo hebrei legunt.Si obſcuraberis : vt aurora eris . Quod exponunt ſic.obſcurum quod in te eſt:erit lucidum ſicut lumen matutinum.& inde עֲיָפָה Eepha.ideſt obſcurum vel nebuloſum Iob.11.Terram miſerie & tenebrarum.ideſt terram obſcuram vel caliginoſam ſicut tenebre.Amos.4.faciens matutinam nebulam.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מָעוּף mauph.Eſa.8 . Et ecce tribulatio & tenebre.& inde עָפָף Aphaph. ideſt palpebra . & ſolum inuenitur in numero plurali.Iob.16.Et palpebre mee caligauerunt.p̃s. 129.Et palpebris meis dormitationem.Hiere.9.Et palpebre noſtre deſluant aquis.Ponitur etiam pro ortu . ſcilicet aurore.Iob.3.Expectet lucem & non videat:nec ortum ſurgentis aurore. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph deficere vel laſſare aut ſitire.& tunc ſcribitur ſine vau vel cum iod in medio loco vau.Iudi .4 . Qui ſoporem morti ſocians defecit & mortuus eſt.2.Reg.21 . Deficiente autem dauid.Ps.63 . In terra deſerta inuia & inaquoſa . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. In terra inuia & ſitiente ſine aqua .p̃s.142. ſicut terra ſine aqua tibi.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.Quaſi terra ſitiens ad te.Eſa.29.Laſſus adhuc ſitit . vbi vtrunq; ſignificatum complectitur noſtra tranſlatio. ſcilicet laſſare & ſitire.& in eodem.52.Et vmbra petre prominentis in terra deſerta.ideſt in terra ſitiente . Hiere . 4 . Quia defecit anima mea propter interfectos . vide etiam de hoc ſupra in dictione יָעֵף Iaaph.& infra in dictione עָיֵף Aiaph.

עוף Volare. Aduolare

Erigere.

מְעוּף

Volans. Volitatio.

עוֹף

Volatile. Auis. Volucris .

עֲיָפָה Tenebroſa nebula. Tenebre.

עָפָף Palpebre

עָפָף

ortus

Deficere

Sitire

laſſare

עוּר vur.Excitare.ſuſcitare.vigilare.expergiſci.ſurgere.exſurgere.cõſurgere.ſuffodere.nudare.vel ſpoliare.excecarevt Iudi.5.Surge ſurge debbora:ſurge ſurge & loquere canticũ.i.expgiſcere expgiſcere.Iob.40.Nõ q̃ſi crudelis ſuſcitabo eum.Ps . 7 . Et exſurge ad me in precepto quod

עוּר Expgiſci ſuſcitare.

Exſurget .

Exſurgere. mandaſti.ps.43.Exſurge quare obdormís domíe.ps.57. Exſurge gloria mea:exſurge pſalterium & cithara.Canti. Vigilare. 5.Ego dormío & cor meum vigílat. Hiere. 25. Et turbo magnus egredietur a ſúmitatíbus terre.pro quo hebrei legunt.Et turbo magnus exſurget a ſúmitatíbus terre. Et ín consurget eodem.50.& reges multi conſurgent a finíbus terre.Ioel. 3.Conſurgant & aſcendant gentes.Abach.2.ve qui dicit lígno expergíſcere:ſurge lapídi tacenti.Zach.2. Quía consurrexit de habitaculo ſancto ſuo.Et quando eſt verbū tertíe coniugatiōis tunc ſcribitur cum íod ín medio loco vau. Suſcitare. 2.Paralipo.36.Suſcitauit dominus ſpíritum cyri regis per ſarum.ps.34.Exſurge íntende in iudício meo.ps. 77. & non accendit omnem íram ſuam.pro quo hebrei legunt. & non facit ſuſcitare vel non facit exſurgere omnem iram ſuam.Eſa.41.Suſcitaui ab aquílone.vnde in alíquibus locis vbí ín hebreo habetur עיר Iír.quod ſígnificat ciuitatē: vt ínfra dicetur:aliqui hebrei legunt.ſuſcitare vel exſurgere.ps.72.Domíne in ciuitate tua imaginem eorum ad níhílum rediges.pro quo ipſi legunt.Dominus in excitādo vel ín conſurgendo imaginem ipſorum contemnes. vnde premittitur velut ſomniū ſurgentis.Oſee.7.Quieuit pauIulum ciuitas.pro quo hebrei legunt.quieuit paululum excitans.Mích.6.Vox domíni ad ciuitatem clamat.pro quo hebrei legunt.Vox domíni ad excitandum vel ad conſurgendum clamat.Et aliquando ſcríbitur cum duplící res.ſ. עוֹרֵר quando eſt verbum quarte coniugatíonis.& dr עוֹרֵר Orer.ps.79.Excita potentíam tuam &veni.Iob.17.& ínnoExcitare. Suſcitare cens cōtra hypocritam ſuſcitatur. Et ī eodem.31.Et exultaui cum ínueníſſet eum malum.pro quo hebrei legunt. Et ſuſcitatus ſum cum ínueníſſet eum malum.Canti.2. Ne ſuſcitetis neq3 vigilare faciatis dilectam.Eſa.10.& ſuſcitabit ſuper illum dominus exercituum flagellum. Significat etiam vibrare ſeu leuare haſtam.1.Paralíp.11. Ipſe leuauit haleuare. ſcilicet haſtā. Suffodere ſtam ſuam contra trecentos vulneratos. Item ſignificat ſuffodere.Eſa.23.Suffoderunt muros eius. Et quandoq3 duplicatur líttera aím. Eſa.15.Clamorem contritionis leuabunt.pro quo hebrei legunt.Clamorem contritionis ſuſcitabunt. & alíquando duplicatur líttera res & líttera áin & dícitur עֵרְעֵר Aaraar.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſímus ſuffoſſione ſuffodietur.Significat etiam עֵרְעֵר Aaraar Suffodere Humilis. Humilem ſeu vacuum.Ps.101.Reſpexit in orationem humílium.Pro quo beatus hieronymus ín pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Reſpexit ad orationem vacui.Et alíqui hebrei ſecūVacuus. dum primam ſignificationem legunt.Reſpexit ad oratiónem excitati vel excitantis.& inde עֵר Eer.ideſt excitans.p quo beatus hieronymus tranſtulit magíſtrum.eo quod excítat mentem diſcipulorum.Malach.2.Magíſtrum & diſcíMagíſter. pulum de tabernaculo Iacob.& ide עִיר Iír.ídeſt vigil.Dañ. Vigil. 4.Vígil & ſanctus de celo deſcēdit.Et ín plurali עִירִין Iírin Vigiles. Vt in eodem.In ſententía vígilum decretum eſt. Item עיר vr.ídeſt nudare.ſeu expolíare.Eſa.32.Exuite vos & confūNudare. demini.pro quo hebrei legunt.Et nudamíni.Abach.3. Suſcitans ſuſcitabis arcum tuum.pro quo hebrei legunt. NuNuditas. datíone nudabis arcum tuum.& inde עֶרְיָה Maor. ídeſt nudítas.Abach.2.vt aſpíciat nudítatem eíus.Et inde עֵר Aar. ſiue עִיר Iír.ídeſt hoſtis ſiue aduerſarius:vel ílle qui ínſurgit Emulus. hoſtis. contra alíum.1.Regum.28.Et tranſíerit ad emulum tuum pro quo hebrei legunt.& tranſierit ad hoſtem vel ínimicūAduerſarius. tuum.Ps.138.Accipient in vanitate ciuitates tuas. p quo beatus hieronymus ín pſal.iuxta he.ve. tranſtulit. Eleuatí ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.14. Nec implebunt faciem orbis ciuitatum.pro quo hebrei legunt. Nec implebunt faciem orbis hoſtium vel ínimicorum.Hiere.15. niſi ſuper ciuitatem repente terrorem.pro quo hebrei legunt.niſi ſuper eam repente hoſtem & terrores.poteſt etiam legi ſicut eſt ín líttera noſtra.nam communiter ſignificat ciuitatē:vt ínfra dicetur ín dictione עִיר Iír.& ín língua chaldaica cōsmuniter ponitur pro hoſte.Dañ. 4. Et ínterpretatio eius hoſtib9 tuis ſit.Item עִוֵּר Aauar.ídeſt cecare.excecare.Exo. עִוֵּר 23.non accípies munera que etiā excecant prudētes.Deut. Excecare. 16.Quía munera excecant oculos ſapientum.2.Regū.25. Et oculos eius effodit.pro quo hebrei legūt. Et oculos cezechie excecauit.& inde עִוֵּר Iíuer.ídeſt.cecus. Exo.4.videntem aut cecum.Leuit.21.Si cec9 ſi claudus.Et ín plu.עִוְרִים עִוֵּר cecus. Iíurím.2.Regū.5.niſi abſtuleris cecos & claudos. Eſa.42. עִוְרִים Et deducam cecos in viam.& ín genere femínino עִוֶּרֶת Aueréth.vt Leuit.22.Si cecum fuerit ſi claudum. & ín pluraceci. עִוֶּרֶת li femínino עִוְרוֹת Iíudroth.Eſa.42. vt aperiret oculos ce עִוְרוֹת corum.Quod ín hebreo legitur in genere femínino. & in de עִוְרוֹן Iíuaron.ídeſt cecitas.Deut.28.Perutiat te dominus amentia & cecitate.Zach.12.Et omnem equum popu עִוְרוֹן cecitas. lorum percutiam cecitate.Item עוֹר Oor.ídeſt pellis.cutis. עוֹר Geñ.3.Fecit quoq3 dominus ade & vxorí eius tunicas pelliceas.pro quo hebrei legunt.Tunicas pellis.ídeſt pelliceas Pellis Leuit.4.Pellem vero & omnes carnes.Iob.2. Pellem pro pelle & cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Et ín eodem.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Et in plu. עוֹרוֹת cutis עוֹרוֹת Ooroth.Geñ.27.Pelliculaſq3 hedorū circundedit manib9 Pellicule Exo.26.fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietū Pelles Reperitur etiam in genere maſculino.Threñ. 1. Pelles noſtre quaſi clíbanus exuſte ſunt.Item עוּר vur .in língua chaldaica ſignificat fauillā ſeu paleas mínutiſſimas. Dañ. 2.& redacta ſunt quaſi in fauillam ſtiue aree. עוּר Fauilla עוּשׁ Vus.Congregare.cōuenire. Beatus hieronymus trāſtulit.erumpere.Ioel.3.Erumpite & venite.pro q̄ he. עוּשׁ le.Congregamini & venite.& inde עֲשׁ Aas.ídeſt quedā collectío ſeu congregatio vel conſtellatio ſtellarum. pro quo congregat עֲשׁ beatus hieronymus tranſtulit arcturum.Iob. 9. Qui facit arcturum & oriona.& alíqui hebrei dícunt. q̄ ſignificat cōArcturus gregationem ſtellarum circa caudam arietis. Scríbitur etiam cum íod in medio & dícitur עֲיִשׁ áis.pro quo beatus hieעֲיִשׁ ronymus tranſtulit veſperum.Iob.28.Et veſperum ſuper Veſperus fines terre conſurgere facis.Pōitur etiam עָשׁ Aas pro tínea עָשׁ Iob.4.Conſumētur velut a tínea. Tinea עָוַת Aauath.íniq3 agere.peccare. puertere. curuare. oblíעָוַת quū eſſe.tempus conſtituere.Eſter.1.non ſolū regē leIodere. ſit vaſthi ſed & omnes príncipes. pro quo hebrei legunt. non contra regem ſolum íniq3 egit ſeu peccauit vaſthi re- íniq3 agere gina.Ps.118.Confundantur ſuperbi quia ínIuſte íniquitaIníquitatem facere tem fecerunt in me Eccls.7.Quod nemo poſſit corrígere quem ílle deſpexerit.pro quo hebrei legunt. Quis poteſt corrígere vel rectificare quod ílle curuauit: vel obliquare curuare. fecit aut peruertit.& in eodem.12. Et nutabunt viri fortíſſimi.ídeſt curuabuntur vel obliquabunt.Threñ.3.vt peruerperuertere עָוַת teret hominem in iudício ſuo.& inde עָוָת meuuath. ídeſt perſerſus. íniquum ſeu peruerſum vel curruum.Eccls.1.peruerſi diffícile corríguntur. Pro quo hebrei legunt.Iniquum ſeu peruerſum vel curuum non poteſt corrígi vel non poteſt rectificari.ídeſt difficile corrígitur vel rectificatur.& inde עָוָת Auath.ídeſt íniquitas.Threñ.3. vidiſti domine íniquitatem Iníquitas illorum aduerſum me.Et inde נָעֲוָת naauath. ídeſt íniquas ſeu peruerſa.1.Regum.2.filius mulieris vltro virum rapiētis.Pro quo hebrei legunt.filius mulieris ínique vel pera Peruerſus. uerſe & rebellis.Item עוּת vuth.ídeſt tempus cōſtituere:vel tempus cōgruum elígere ad alíquid agendum: vel vt multo tempore duret.pro quo btūs hieronymus tranſtulit ſu-

stentare. Esa.50. Dominus dedit mihi linguam eruditam vt sciam sustentare eum qui lassus est verbo. Pro quo hebrei legunt. Vt sciam tempus constituere lasso: verbo. idest vt sciam quo tempore erudire debeam lassum verbo. Et in de עת Eth.1. Tempus siue hora. Gen̄.24. Eo tempore quo solent mulieres egredi. Et in eodem.29. Nec est tempus vt recludantur ad caulas greges. Leuit.26. Dabo vobis pluuias in tempore suo. Ios.5. Eo tempore ait dominus ad iosue.4.Reg.4. In hac eadem hora· Ruth.2. Quando hora vescendi fuerit. p̄s.118. Tempus faciendi domine. Eccls.3. Omnia tempus habent. Et in eodem. Tempus nascendi & tempus moriendi· Et in eodem.7. Ne moriaris in tempore non tuo. Et in eodem.8. Tempus & responsionem cor sapientis intelligit. & in eodem.9. Nescit homo finem suum. Pro quo hebrei legunt. Nescit homo tempus suum. i. tempus determinatū vite siue. Esa.14. Prope est vt veniat tempus eius. Ezech.7. Venit tēpus appropinquauit dies. Et in plurali עתים Iithim. i. Paralipo.12. De filiis quoq; issachar qui nouerāt singula tempora. & in eodem.29. Et temporū que transierunt sub eo. Nee.13. In temporibus constitutis & in primitiis. Ester.1. Interrogauit sapientes qui ex more regio semper ei aderant. Pro quo hebrei legunt. Interroga uit sapiētes scientes horas vel tempora. Iob.24. Ab omnipotente non sunt abscondita tempora. Esa.33. Et erit fides in temporibus suis. Ezech.12. Et in tempora lōga iste prophetat. Reperitur etiam עתות Iithoth. secundum terminationem femininorum. p̄s.9. Adiutor in opportunitatibus in tribulatiōe. & in eodem. Despicis in opportunitatib⁹ in tribulatione. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Despicis in temporibus angustie. p̄s.30. In manu tua sortes mee. Pro quo beatus hieronymus transtulit. In manu tua tēpora mea. Et inde עתי Iithi. Pro quo beatus hieronymus transtulit paratum. Leuit.16. Emittet illum per hominē paratum in deserto. i. per hominē assuetum qui multis temporibus abiit in illum desertū: sicut exponunt hebrei. Et inde עתה Aatha. aduerbium temporis. i. nunc. modo. Gen̄.3. Nunc ergo ne forte mittat manū suam Et in eodem.22. Nunc cognoui q̄ timeas dominum. Et in eodem.29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Nu.24. Videbo eum sed non modo. 3. Reg.1. Ecce nunc Adonias regnat. p̄s.12. Nunc exurgam dicit dn̄s. Esa.29. Non modo confundetur iacob. Dan̄.10. Nihil enim in me remansit viriū. Pro quo hebrei legunt. Et ego a modo non remansit in me virtus

עז Eez. capra. Et est promiscui generis. quia accipitur tam pro masculo q̄ pro femina. Gen̄.15. Sume inquit mihi vaccam trienē & capram trinā. Leuit.3. Si capra fuerit eius oblatio. Et ī purali עזים Iizim. Gen̄.30. Et separauit in die illa capras & oues. & in eodem.32. Capras ducentas hircos viginti. Exo.26. Facies & saga cilicina. idest saga de pilis caprarum. 1. Reg.25. Ouium tria millia & mille capre. Et inde עזאזל Aazazel. Pro quo beatus hieronymus transtulit caprum emissarium. vt Leuit.16. Et alterā capro emissario. Et est dictio cōposita ab עז Eez. i. caper. & אזל Aazal idest abiit. Et aliqui hebrei dicunt q̄ est nomen deserti ad quod caper emittebatur & q̄ ab eo nomen acceperit. Alii vero dicunt q̄ deriuatur a dictione sequenti: & q̄ significat desertum asperum atq; saxosum.

עזז Aazaz. fortificare. roborare. confortare. preualere. impudentē seu procacissimū esse. Et cōmuniter scribitur cum simplici zaim. Iudi. 6. Et oppressi sunt valde abeis. Pro quo hebrei legunt. Et fortificata est siue inualuit manus Madian contra israel. Et beatus hieronymus transtulit sensum. p̄s.51. Et prenaluit in vanitate sua. p̄s.67. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. Eccls.7. Sapientia confortauit sapientem. Esa.30. Expectantes auxilium in fortitudine pharaonis. Pro quo hebrei legūt. Ad fortificandum se in fortitudine pharaonis. Significat etiam librare. Prouer.8. Et librabat fontes aquarū. Sed etiā in predicto loco hebrei legūt. Et fortificabat fontes abyssi. Et inde עז Aaz. i. fortis. Esa.19. Et rex fortis dn̄abitur eorū. Et ī plurali עזים Aazim. p̄s.58. Irruerunt in me fortes. Et inde עזוז Iizuz. idest fortis seu fortitudo. aut virtus. p̄s.23. Dominus fortis & potens. p̄s.77. Et virtutes eius & mirabilia eius que fecit. p̄s.154. Et virtutem terribilium tuorum dicent. Esa.42. Effudit super eum indignationem furoris sui & forte bellum. Et communiter scribitur cum simplici zaín & dē עז Oz. siue עז Vuz. vt Exo.15. Fortitudo mea & laus mea dn̄s. p̄s.21. Dn̄s in virtute tua letabitur rex. p̄s. 27. Dominus diutor meus & protector meus. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Dominus fortitudo mea & scutum meum. Et in eodem. Dominus fortitudo plebis sue. p̄s.28. Dominus virtutem populo suo dabit. p̄s.115. Laudate eum in firmamento virtutis eius. Ponitur etiam pro imperio. Gen̄.49. Maior i donis & maior in imperio. 1. Reg.2. Et dabit imperium regi suo. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מעוז Maoz Esa.17. Et erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte. Et in eodem.23. Quia deuastata est fortitudo vestra. & in eodem 30. Et erit vobis fortitudo pharaonis in confusionē. Hiere. 16. Dominus fortitudo mea & robur meum. Scribitur etiā cum nun post litteram záin. Esa.23. Vt contereret fortes eius. Ponitur etiam מעוז Maaoz pro petra. Iudi. 6. Tolle carnes & azymos panes & pone supra petram illam. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur עזאזל Aazazel. & q̄ significat desertum: asperum atq; saxosum. De quo dictum est in dictione p̄cedenti. Item עז Aaz. idest impudens: seu procacissimus. Deut.28. Gentem procacissimam. Scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נעז Noaz. Esa.33. Populum imprudentem non videbis. debet legi impudentē. Prouer.7. Et procaci vultu blanditur dicens. Inde עזניה Oznia. nomen auis īmunde. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Halietū. Leuit.11. Gryphum & halietum.

עזב Aazab. relinquere. derelinquere. dimittere. adiuuare. subleuare. fortificare. Gen̄.2. Quam obrem relinquet homo patrem suum & matrem. & in eodem.28. Nec dimittam te nisi compleuero vniuersa que dixi. Exo.9. Et dimisit seruos suos & iumenta in agris. Nume.10. Noli inquit nos relinquere. Ruth.2. Quod reliqueris parentes tuos. 4. Reg.2. Viuit dominus & viuit anima tua quia non derelinquam te. & in eo.9. A die qua relinquit terram. Nee. 4. Nū dimittent eos gentes. & in eodem.15. Quare derelinquimus domum dei. Iob.10. Dimittam aduersum me eloquium meum. & in eodem.18. Nunquid propter te derelinquetur terra. p̄s.9. Tibi derelictus est pauper. p̄s.21. Quare me dereliquisti. p̄s.36. Et non vidi iustum derelictum. Esa. 6. & multiplicabitur que derelicta fuerat. & in eodem.7. Derelinquetur terra quam tu detestaris. & in eodem.17. Derelicte ciuitates Aroer: gregibus erunt. Et in eodem.32 Multitudo vrbis relicta est. & in eodem.62. Non vocaberis vltra derelicta. Significat etiam adiuuare vel subleuare. Exo.23. non pertransibis: sed subleuabis cum eo. Pro quo hebrei legunt. & desieris adiuuare eum: adiuuando adiuuabis cum eo: vel subleuando subleuabis cum eo. vel secundum primam significationem potest legi sic. Dimittens dimittes cum eo. idest dimittes odium quod habebas

in corde tuo cum eo. Et sic est in translatione chaldaica. Significat etiam secundum hebreos fortificare vel roborare. Nee.3. Et dimiserunt ierusalem vsq; ad murum platee latioris. idest extenderunt murum eius. vt exponit Nicolaus de lyra. Pro quo hebrei legunt. Et fortificauerunt. idest munierunt ierusalem vsq; ad murum platee latioris. Hiere. 25. Dereliquit quasi leo tabernaculum suum. Et in eodem. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem. Pro quo hebrei legunt. Quomodo non fuit fortificata ciuitas laudabilis. Potest etiam legi sic. Quomodo non fuit derelicta ciuitas laudabilis. idest quomodo non fuit derelicta ab obsidione. Et inde עָזוּב Aazub. idest dimissus vel residuus. Deut.32. Clausi quoq; defecerunt: residuiq; consumpti sunt. Vbi pro clausis ponitur עָצוּר Aasur. quod significat retentum. vel seruatum aut clausum. & pro residuis ponitur עָזוּב Aazub. quod significat dimissum vel derelictum. Et dicunt aliqui hebrei q; per עָצוּר Aasur intelligitur substantia argenti & auri quam homo retinet & claudit apud se. Et per עָזוּב Aazub intelligitur substantia pecoris & armenti. Et eadem verba habentur. 4. Reg. 14. Vbi dicitur & q; consumpti essent vsq; ad clausos carceris & extremos. Vbi pro clausis carceris ponitur עָצוּר Aasur. & pro extremis ponitur עָזוּב Aazub. & inde עֻזָּן Iizebon. idest mercatus siue nundine. Ezech. 27. Proposuerũt in mercato tuo. & in eodem. Argento: ferro: stanno: plũboq; repleuerunt nundinas tuas.

Fortificat. עזק Sepire. עזקא עזקתא Annulus. עזר Auxiliari. Adiuuare Residuus. Extremus עזן Mercatus Nundine.

עָזַק Aazac. sepire. Esa. 5. Et sepiuit eam & lapides collegit ex ea. Et solum inuenitur in predicto loco. Item עָזְקָא Iizca. siue עָזְקְתָא Iizchetha. in lingua chaldaica significat annulum. Dani. 6. Quẽ obsignauit rex annulo suo & annulo optimatum eius.

עָזַר Aazar. auxiliari. adiuuare. auxilium prebere. Genẽ. 49. Deus patris tui erit adiutor tuus. idest auxiliabitur tibi. 1. Reg. 7. Huc vsq; auxiliatus ẽ nobis dominus. 3. Reg. 1. Qui adiuuabant partes adonie. 2. Paralipo. 26. Adiuuit eũ dominus contra philistiim. Et in eodem. Vt adiuuarent regi contra inimicum. Et in eodem. Eo quod auxiliaretur ei dominus. Pro quo heberi legunt. Quia mirabiliter adiutus est. Et in eodem. 28. Dii regum syrie auxiliãtur eis. Et in eodem. Et aderunt mihi. idest auxiliabuntur mihi. p̃s. 27. In ipso sperauit cor meum & adiutus sum. Ps. 45. Adiuuabit eam deus mane diluculo. Esa. 41. Vnusquisq; proximo suo auxiliabitur. Et in eodem. Confortaui te & auxiliatus sum tibi. Et in eodem. 50. Dominus deus auxiliator meus erit. idest auxiliabitur mihi. Dani. 11. Cum q; corruerint subleuabuntur auxilio paruo. idest adiuuabuntur. Et inde עֹזֵר Oozer. idest auxiliator siue adiutor. Esa. 31. Et corruet auxiliator. Et inde עָזוּר Aazur. idest adiutus siue ille cui prestatur auxilium. Esa. 31. Et cadet cui prestatur auxilium. Et inde עֵזֶר Eezer. idest adiutorium siue auxilium. Genẽ. 2. Faciamus ei adiutorium simile sibi. Deut. 33. Et adiutor illius contra aduersarios eius erit. Pro quo hebrei legunt. Et adiutorium eius. p̃s. 123. Adiutorium nostrum in nomine domini. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֶזְרָה Eezra. p̃s. 45. Adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Auxilium in tribulationibus inuentus est validum. Iob. 6. Ecce non est auxilium mihi in me. Et inde עֲזָרָה Aazara. idest atrium templi in quo implorabant auxilium diuinum. Sicut exponunt hebrei. Beatus hieronymus transtulit crepidinem. Ezech. 43. Et de sinu terre vsq; ad crepidinẽ nouissimã. Et in eodem. Et a crepidine minori vsq; ad crepidinẽ maiorẽ. & in eodem. Et crepido quattuordecim cubitorum erat.

Auxiliator. עזור עזר Adiutoriũ עזרה auxilium. Crepido.

עֵט Eet. stilus. calamus. Iob. 19. Stilo ferreo & plumbi lamina. Ps. 44. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis.

עֵט Stilus. Calamus.

עָטָה Aata· inuoluere. induere. operire. contexere. amicire. diuertere. vagari. Leuit. 13. Os veste contectum Pro quo hebrei legunt. Et super labia inuoluat vel cooperiat: Et est sensus sicut in littera nostra. Ps. 83. Etenim benedictionem dabit legis lator. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Benedictione quoq; amicietur doctor. p̃s. 103. Amictus lumine sicut vestimento. p̃s. 108. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur. Et in eodem. Et operiantur sicut diploide confusione sua. Esa. 22. Et quasi amictum subleuabit te. Pro quo hebrei legunt. Et amiciẽs amiciet te. siue inuoluens inuoluet te. Hiere. 43. Et amicietur terra egypti: sicut amicitur pastor pallio suo. Ezech. 21. Amicti ad eedem. Et inde מְעָטָה Maate. idest pallium siue amictum. Esa. 61. Pallium laudis pro spiritu meroris. Significat etiam predicta dictio diuertere seu vagari. 1. Reg. 15. Sed versus ad predam es. idest diuertisti ad predam. Canti. 1. Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Et aliqui hebrei secundum primam significationem legunt. Ne sim sicut inuolutа vel cooperta post greges vel super greges sodalium tuorum. Et Origenes super cantica legit sic. Ne quando fiam sicut coopertus super greges sodalium tuorum. Ponitur etiam pro auersari. 1. Reg. 25. Et auersatus est eos. & aliqui hebrei dicunt q; deriuatur a dictione עָיִט Aait. de quo infra dicetur in suo loco.

Inuoluit. amicire. Operire Pallium. Diuertere Vagari. auersari. עָיִט

עָטַלֵף Aataleph. vespertilio. Leuit. 11. Vespertilionem & vpupam. Et in plurali עֲטַלֵּפִים Aatalephim. Esa. 2. Vt adoret talpas & vespertiliones.

עטלף vespertilio עֲטַלֵּפִים vespertiliões

עָטִן Aatin. viscera. secundum translationem nostram. Iob 21 Viscera eius plena sunt adipe. Hebrei tamen dicunt q; significat vas in quo lac mulgent. Et pro adipe hebrei legunt lacte: nam eisdem litteris vtrunq; scribitur in hebreo.

Viscera. עטן

עָטַף Aataph. deficere. anxiari. mestum esse: cooperire. inuoluere seu occultare. serotinum seu posteriorẽ esse. p̃s. 60. Anima eorum in ipsis defecit. p̃s. 141. In deficiendo ex me spiritum meum. p̃s. 142. Et anxiatus est super me spiritus meꝰ. Et in titulo. p̃s. 101. Vbi dicitur oratio pauperis cum anxiaretur. Threñ. 2. Cum deficeret paruulus & lactens. Et in eodem. Cum deficerẽt quasi vulnerati. Et in eodem. Qui fame pereunt in capite omnium compitorum idest qui fame deficiunt. Significat etiam cooperire vel inuoluere. vt Iob. 23. Si me vertam ad dexteram non videbo illum. Pro quo he. le. Inuoluetur siue coopietur ad dexterã & nõ videbo. quasi dicat. si in pte dextera. i. in pte meridionali coopuerit vel occultauerit se non videbo eum. p̃s. 72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. p̃s. 64. Et valles abundabunt frumento. Pro quo hebrei legunt. Operientur frumẽto. Esa. 57. Quia spiritus a facie mea egredietur. Pro quo hebrei le. quia spiritus a facie mea inuoluetur vel cooperietur. Alii vero secundum primam significationem legunt. Quia spiritus a facie mea anxiatur. idest orat cum anxia & gemitu. Inde מְעַטְּפוֹת Moatiphoth. idest pallio la. Esa. 3. Mutatoria & palliola & linteamina. Item עָטָף Aataph. idest serotinũ seu posteriorem esse. Genẽ. 30. Quãdo vero serotina admissura erat & conceptus extremus

Deficere. anxiari. Inuoluet. Operire. Egredi. מְעַטְּפוֹת Palliola. עָטָף Serotinũ esse

non ponebat eas. & in eodem factaq; sunt ea que erant serotina laban: & que primi temporis iacob.

עטר Lingere i modū corone. Coronare.

עָטַר Iiter.coronare.circuire.s.in modū corone.1.Reg.23. In modum corone cingebant Dauid & viros eius. ps.5. vt scuto bone voluntatis tue coronasti eum.ps.8.Gloria & honore coronasti eum.ps.64. Benedices corone anni benignitatis tue. Pro quo hebrei legunt. Coronasti annum bonitate tua. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Voluetur annus in bonitate tua. ps. 102. Qui coronat te misericordia & miserationibus. Cāti.3. In diademate quo coronauit eum mater sua. Et inde

עֲטָרָה Aatara. Corona.

Aatara. idest corona seu diadema. vt in p̄dicto loco. & Ps. 21. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Prouer.4. Corona inclyta proteget te. Esa.28. Pedibus conculcabitur corona superbie. Ezech.1. Auser eidarim: tolle coronam. Et in plurali

עֲטָרוֹת Aataroth. Zach.6. Et facies coronas & pones in capite iesu. Et inde

עֲטָרוֹת Corone. מַעֲטֵרָה

מַעֲטֵרָה Maatira. idest coronata. Esa.33. Quis cogitabit hoc super tyrum q̄ dam coronatam.

עטש Sternutare. עי Aceruus.

עָטַשׁ Aatas.sternutare.Iob.41. Sternutatio eius splendor ignis. & solum inuenitur in predicto loco.

עִי Ii. aceruus .s. lapidum. de quo vide infra in dictione עִיָּה Aaia.

עיב Obtegere caligine. עָב Nubes.

עִיב Aaiab. obnubilare. obtenebrare. caligine obtegere. Threñ.2. Quomodo obtexit caligine. Et inde עָב Aab idest nubes. caligo.3. Reg.18. Et ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Prouer.6. Quasi imber serotinus. idest sicut nubes serotini imbris. Esa. 14. Ascēdam super altitudinem nubium. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet super altitudinem nubis. Et in eodem.18. Sicut nubes roris in die messis. Et in eodem. 19. Ecce dominus ascendet super nubem leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo.19. Iam nuc veniam ad te in caligine nubis. Et in plurali

עֲבִים Caligo Nubes עָבוֹת Nubes Nubila

עֲבִים Aabim. Iudi.5. Celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Reperitur etiam עָבוֹת Aaboth. secundum terminationem femininorum.2. Reg.23. Mane absq; nubibus rutilat. ps.76. Multitudo sonitus aquarū. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Excusserunt aquas nubila. Significat etiam loca ardua & inaccessibilia ad similitudinem nubium. Hiere. 4. Ingressi sunt ardua ascenderunt rupes.

Ardua.

עִיָּה Aaia. aceruus. s. lapidum. siue deuastatio. Et scribitur sine he. & dicitur עִי Ii. Michee .1. Et ponam ierusalem quasi acerum lapidum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְעִי Mei. vt Esa.29. Et erit sicut aceruus lapidum in ruina. Ponitur etiam עִי Ii. pro deuastatione. vel consumptione. Iob.30. Verūtamen non ad consumptionem eorum emittit manum. Et in plurali עִיִּים Iim. ps.78. Posuerunt ierusalem in pomorum custodiam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Posuerunt ierusalem in aceruos lapidum. Mich.3. Et ierusalem quasi aceruus lapidum erit. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. quasi acerui lapidum.

עי Aceruus. מעי עי Consumptio עיים Acerui.

עין Congregare Confugere

עִין Aaiaz. congregare. confugere. Exo.19. Mitte ergo iā nunc & congrega iumenta tua. Significat etiam confugere: secundum hebreos. Esa.10. Migrauit medemena: habitores gabim confortamini. Pro quo hebrei legunt. Habitatores gabim confugite. Potest etiam legi congregamini: scilicet in arcem vel munitionem. Hiere.4. Confortamini nolite stare. Pro quo hebrei legūt. Congregamini vel confugite. scilicet in arcem vel in munitionem. Et in eodem. 6. Confortamini filii Beniamin in medio ierusalem. Pro quo hebrei legunt. Confugite filii Beniamin de medio ierusalem. Potest etiam deriuari a dictione עֲזַז Aazaz que significat confortare. vt supra dictum est.

עיט Volucris. Auis.

עַיִט Aait. auis . volucris . & solum inuenitur in numero singulari. Et ponitur aliquando singulare pro plurali . Geñ. 15. Descenderunt volucres super cadauera. Esa. 18. Et relinquentur simul auibus montium . Et in eodem. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Et in eodem. 46. Vocans ab oriente iustum. Pro quo hebrei legunt. Vocans ab oriente auem. & sic est in bibliis nostris correctis. s. auem. & dicitur de cyro rege persarū: qui dictus est auis propter eius velocitatem. Hiere.12. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi : nunquid auis tincta per totum . Ezech. 39. Auibus omniq; volatili. Et inde dicunt aliqui q̄ deriuatur verbum עט Aat. i. abigere ad similitudinem auium. 1. Reg. 25. Et auersatus est eos. Pro quo ipsi legūt. & abegit eos. siue inuectus est in eos.

עט Abigere.

עִם Fortitudo

עִם Aaiam. fortitudo. Esa.11. In fortitudine spiritus sui. & solum inuenitur in predicto loco.

עין Oculus

עַיִן Aain. siue עִן Een. oculus. aspectus. color. fons. Exo. 21. Oculum pro oculo. Deut.33. Habitabit israel confidenter & solus oculus iacob. Et in eodem.34. Non caligauit oculus eius. Iob.10. Ne oculus me videret. Prouer.30. Oculum qui subsānat patrem. Esa.52. Oculo ad oculum videbunt. Zach. 9. Quia dominus est oculus hominis. Ponitur etiam pro aspectu vel superficie. Exo. 10. Que operiet superficiem terre. Pro quo hebrei legunt. aspectum vel colorem terre. Et in eodem. Operueruntq; vniuersam superficiem terre. Leuit.13. Et siquidem lepra vltra creuerit nec transierit in cute priores terminos. Pro quo hebrei legunt. Et ecce plaga in colore vel aspectu suo steterit: nec creuerit plaga in cute . Et in eodem. Et cum viderit faciem quidem pristinam non reuersam. idest colorem vel aspectum plage pristinum . Nume. 11. Erat autem man quasi semen coriandri coloris bdelii . Pro quo hebrei legunt. Et man quasi semen coriandri albū. s. erat: & color eius sicut color bdelii. Prouer. 25. Cū splenduerit in vitro color eius. Ezech.1. Quasi species electri. idest quasi aspectus electri. & in eodē. Et scintille quasi aspectus eris candentis. Et in eodē. Quasi visio lapidis sapphyrini. idest q̄si aspectus lapidis sapphyrini. Et i plurali עֵינַיִם Eenáim. siue עֵינֵי Eene. Geñ.3. q̄ bonum esset lignum ad vescendū & pulchrum oculis. & in eodem. Hoc erit tibi velamen oculorum. Nu.10. Et eris ductor noster. Pro quo hebrei legunt Et eris nobis pro oculis. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut.11. Et inter oculos vestros collocate. z. Paralipo. 16. Oculi enim domini contemplantur vniuersam terram . Iob . 21. Videbunt oculi eius interfectionem suam. Ps.33. Oculi domini super iustos. Esa.3. Vt prouocarent oculos maiestatis eius. Et in eodem.33. Regem in decore suo videbunt oculi tui. Ezech. 6. Et oculi eorum fornicantes. Zach.3. Super lapidem vnum septem oculi sunt. & est tam generis masculini quam feminini vt patet in locis predictis . Et inde verbum עין Iien . idest intueri . aspicere. siue oculos in aliquem iniicere. 1. Reg. 28. Non rectis igitur oculis saul aspiciebat Dauid . Ponitur etiam עֵינַיִם Een áim pro biuio itineris. eo quod ibi viator apertis oculis aspicit qnod iter capiat. Geñ . 38 . Sedit in biuio itineris. Pro quo hebrei legunt . Sedit in porta oculorum siue in apertura oculorum . Et in eodem . Vbi est meretrix que sedebat in biuio. vbi pro biuio ponitur עֵינַיִם Een áim. Item עֵין Aáin. siue עִן Een. idest fons. Geñ. 14. Et vene-

Facies Color Species Biuium

עין aspicere עֵינַיִם Biuium עֵין עִן

runt vsq; ad fontem mesphat. Et in eodem. 24. Ecce ego
Fons. sto prope fontem aque. Iudi. 15. Fōs inuocatis de maxilla.
עֵינוֹת Et in plurali עֵינוֹת Eenoth. Exo. 16. Duodecim fōtes aqua
Fontes. rum & septuaginta palme. Deut. 8. Terra riuorum & fon-
tium. Prouer. 8. Et librabat fontes aquarum. Scribitur etiā
מָעְיָן cum mem in principio & dicitur מָעְיָן Maiian. Leuit. 11. Fō
tes vero & cisterne. Quod in hebreo legitur singulariter. s.
Fons. fontem & cisternam. p̄s. 113. Et rupem in fontem aquarum.
Prouer. 25. Fons turbatus pede. Canti. 4. Hortus conclu-
sus fons signatus. & in eodem. Fons hortorū puteus aqua-
מַעְיָנוֹת rum viuentiū. Et in plurali מַעְיָנוֹת Maianoth. Geñ. 7. Ru-
Fontes. ptiq; sunt omnes fontes abyssi magne. Prouer. 8. Nec dum
מַעְיָנִים fontes aquarum eruperant. Reperitur etiam מַעְיָנִים Maia
nim secundum terminationem pluralem masculinorum.
Fontes. p̄s. 103. Qui emittis fontes in cōuallibus. p̄s. 86. Sicut letan
tium omnium nostrum habitatio est in te. Pro quo beatus
hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Et cantores
quasi in choris omnes fontes mei in te. Potest etiam legi se
cundum primam significationem sic. Omnes intuitus mei
in te. i. in te solum respiciunt oculi mētis mee. vel sic omnia
viscera mea in te. Nam in lingua chaldaica significat visce-
ra. Esa. 12. Haurietis aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoris.

עָיַף Aaiaph. deficere. lassum esse. Esa. 40. Nō deficiet nec
Deficere. laborabit. & in eodem. Et deficient pueri & laborabūt.
Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. Et
עָיֵף inde עָיֵף Aaieph. idest lassus seu deficiens. Deut. 25. Quan
Labore cō fectus. do tu eras fame & labore confectus. Pro quo hebrei legunt
Et tu eras lassus & laborans. Esa. 5. Non est deficiens nec la
Lassus. Deficiens borans. & in eodem. 28. Hec est requies: reficite lassum. Vi-
de etiam de hoc supra in dictione יָעֵף Iaaph. & in dictione
עוף Vuph.

עִיק Aaiac. stridere. Amos. 2. Ecce ego stridebo subter vos
Stridere. sicut stridet plaustrum. Hebrei tamen dicunt q; signi-
עָקָה ficat arctare. siue coangustiare. Et inde עָקָה Aaca. i. angu-
tribulatio stia vl' tribulatio. Ps. 54. A voce inimici & a tribulatiōe pec
מוּעָקָה catoris. Scribitur etiam cū mē in principio & dicitur מוּעָקָה
Muaca. Ps. 65. Posuisti tribulationem in dorso nostro.

עִיר Iir. ciuitas. vrbs. oppidum. pullus. s. asini. Geñ. 4. Et
Ciuitas. edificauit ciuitatem. & in eodem. 11. Faciamus nobis
ciuitatem & turrem. Et in eodem. 55. Transiuitq; in salem
Urbs. Oppidum. vrbem sichimorum. Deut. 2. Oppidum quod in valle situm
est. Et in plurali cōmuniter scribitur siue iod in medio & di
עָרִים citur עָרִים Aarim. Geñ. 41. Omnis etiam frugum abun-
Urbes. dantia in singulis vrbibus recondita est. Exo. 1. Edificaue-
runt vrbes tabernaculorū pharaoni. Nume. 15. Vrbes qua-
oppida. les murate an absq; muro. Deut. 3. Absq; oppidis innume-
ris que non habebant murum. & in eodem. 4. Tunc separa
uit moyses tres ciuitates. & quandoq; retinet iod in plurali
עָרִים & dicitur עָרִים Aaiarim. Iudi. 10. Principes triginta ciui-
Ciuitates. tatum. Pro quo hebrei legunt. Et triginta ciuitates cis. s.
erant. Ponitur etiam עָרִים Aarim. pro hostibus vel inimi-
עָרִים cis. 1. Reg. 28. Et transierit ad emulū tuum. i. ad hostem vel
Hostis. inimicum tuum. Mich. 5. Et conteram ciuitates tuas. Pro
quo hebrei legunt. Et cōteram hostes tuos. Potest etiam le-
gi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione
עִיר עוּר Vur. Item עִיר Iir. siue עָיִר Aair. idest pullus. s. asini.
עַיִר Geñ. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Iob. 11. Pullum
Pullus. onagri se liberum natum putat. Zach. 9. Et super pullum fi
עֲיָרִים lium asine. Et in plurali עֲיָרִים Aaiarim. Iudi. 10. Habens
Pulli. triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum. & in
hebreo in predicto loco non habetur asinarum: sed sic. Se-
dentes super triginta pullos. Et dicunt aliqui hebrei q; intel
ligitur de pullis equorum. Item עִיר Iir. i. vigil. De quo vi-
de supra in dictione עוּר Vur.

עַיִשׁ Aais. sidus. siue constelatio stellarū. Pro quo beatus
hieronymus trāstulit vesperum. Iob. 38. Et vesperū
super fines terre consurgere facis. vide etiam de hoc supra
in dictione עוּשׁ Vus.

עַכְבָּר Aachbar. mus. Leuit. 11. Mustela & mus. 1. Reg. 6. &
quinq; mures aureos.

עַכָּבִישׁ Aacabis. aranea. Iob. 8. Aranearum tela fiducia
eius. Esa. 59. Telas arance texuerunt.

עָכְסִים Eeches. monile: seu calciamentum. i. ornatum. Esa. 3.
Auferet dominus ornamentum calciamentorum. Et
Et inde verbum עָכַס Aachas: quod significat cum tali cal-
ciamento in pedibus incedere. vel composito gradu ince-
dere. Vt in eodem. & pedibus suis composito gradu ince-
debant. Ponitur etiam עָכָס Eeches pro compede: secun-
dum hebreos. Prouer. 7. Et quasi agnus lasciuiens & igno-
rans & nescit q; ad vincula stultus trahatur. Pro quo hebrei
legunt. Et sicut compes ad correctionem stulti: seu advincu
lum stulti.

עָכַר Aachar. turbare. conturbare. Geñ. 33. Turbastis me.
Ios. 7. Quia turbasti nos exturbet te dominus in hac
die. Iudi. 11. Et ipsa decepta est. Pro quo hebrei legunt. Et
tu fuisti in conturbantibus me. 1. Reg. 14. Turbauit pater
meus terrā. 1. Paralipo. 2. Qui turbauit israel. p̄s. 38. Et do-
lor me⁹ renouatus est. Pro quo beatus hieronymus in psal.
iuxta he.ve. trāstulit. Et dolor meus cōturbatus est. Prouer.
15. Et in fructibus impiorum conturbatio.

עָכְשׁוּב Aachsub. aspis. serpentis genus. p̄s. 139. Venenum
aspidum sub labiis eorum. Quod in hebreo legitur
singulariter. s. Venenum aspidis sub labiis eorum.

עַל Aal. super. supra. in. ad. apud. prope. iuxta. pro. propter
aduersus. aduersum. contra. De quo vide infra in dictio-
neעֲלֵה aala. quia inde deriuatur.
ool. iugum. De quo vide in dictione sequenti.

עָלַל Aalal. operari. facere. vindemiare. deuastare. depre-
dari. spoliare. illudere. abuti. operire siue inuoluere.
Exo. 9. Quotiens contriuerim egyptios. Pro quo hebrei
legunt. Quid fecerim vel quid operatus sim in egypto.
Threñ. i. quoniam vindemiauit me. Pro quo hebrei le-
gunt. quem fecit mihi siue quem operatus est mihi. Et i eo
dē. Et vindemia eos sicut vindemiasti me. Pro quo hebrei
legunt. Et fac eis sicut fecisti mihi. idest destruc eos sicut
destruxisti me. Potest etiam significare vindemiare sicut est
in littera nostra. vt infra dicetur. & inde עֲלִילָה aalila. idest
actus. opus. studium. adinuentio. cogitatio. consiliū. p̄s. 65.
Terribilis in consiliis super filios hominum. pro quo bea
tus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Terri-
bile consilium super filios adam. idest opera eius sunt terri
bilia. Hiere. 32. Magnus consilio & incomprehensibilis co-
gitatu. vbi ponitur pro cogitatu. Et inde עֲלִילָה Iila. Quod
in lingua chaldaica significat occasionem. Dañ. 6. Et quere
bant occasionem ex latere regis. Et in eodem. Nullamq;
causam & suspitionem reperire potuerunt. idest nullam oc
casionem. Et in plurali. עֲלִילוֹת aaliloth. 1. Paralip. 16. No-
tas facite in populis adinuentiones eius. i. opera eius. p̄s.
104. annunciate inter gentes studia eius. idest opera eius.
Ezech. 20. Nec secūdum sceleraveſtra pessīma. Pro quo he.
le. secundum opera vīa corrupta. significat ēt עֲלִילוֹת aali-
loth excusationes. scilicet falsas. siue occasiōes verborū. p̄s.
140. ad excusandum excusationes in peccatis. vbi poni-
tur verbum & nomen ab eo deriuatum. Sed Beatus Hiero-

עִיר Vigil.
יְשִׁי Vesperus.
עַכְבָּר Mus.
עַכָּבִישׁ Aranea.
עָכָס Calciamē-tum.
עָכַס Cōposito gradu i codere.
עָכָס Compes.
עָכַר Turbare
עָכַר Cōturbare
עָכְשׁוּב aspis.
עַל Super.
עַל
עָלַל Facere. Vindemiare
עֲלִילָה Consilium
עֲלִילָה Cogitat⁹.
עֲלִילָה occasio.
עֲלִילוֹת Studia. Studiū Scelera opera
עֲלִילוֹת Excusatio nes Volunt⁹ co gitatiōes

nymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Voluere cogitationes impias. idest cogitare cogitationes impias. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲלֵלֵי Maalele. idest opera seu adinuentiones: vel cogitationes. aut studia. Ps. 27. Et secundum nequitiam adinuentionum ipsorum. Ps. 76. Memor fui operum domini. Hiere. 25. Et a pessimis cogitationibus vestris. & in eodē. 26. Bonas facite vias vestras & studia vestra. Significat etiam predicta dictio עָלַל Aalal. vindemiare. seu reliquias ex vindemia remanentes colligere. Deut. 24. Non colliges remanentes racemos: sed cedent in vsus aduene populi ac vidue. Hiere. 6. Vsq; ad racemum colligēt quasi in vinea reliquias israel. Pro quo hebrei legunt. Vindemiando vindemiabūt vel colligendo colligēt quasi in vinea reliquias israel. Threñ. 1. Qm̄ vīdemiauit me. Et ide עוֹלְלוֹת Oolelloth. i. racemi remanentes post vindemiam. Iudi. 8. Nonne melior est racemus ephraim vindemiis abiezer. Esa. 17. Et relinquetur in eo sicut racemus. & in eodem. 24. Et racemi: cum fuerit finita vindemia. Hiere. 49. Si vindemiatores venissent super te nonne reliquissent racemos. Mich. 7. Velut qui colligit in autūno racemos vindemie. Item עָלַל Aalal. idest spoliare. depdari. deuastare. seu occidere. Iudi. 20. In illa quoq; fuga palantes & in diuersa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt eos siue deuastauerunt in viis vel in itineribus quinq; millia viros. Esa. 3. Populum meum exactores sui spoliauerunt eum. Threñ. 3. Oculus meus depredatus est animā meam. Significat etiam illudere. Nume. 22. Quia illusisti mihi. 1. Reg. 31. Et interficient me illudentes mihi. Hiere. 38. Ne forte tradar in manus eorum & illudant me. Significat etiam abuti. Iudi. 19. Qua cum tota nocte abusi essent. Itē significat operire vel inuoluere. Iob. 16. Et operui cinere carnem meam. Pro quo hebrei legunt. Et inuolui siue operui cinere cornu meum. Et accipitur cornu pro fortitudine vel imperio. Item עוֹלֵל Oolel. idest paruulus infans. Hiere. 6. Effunde super paruulum foris. Threñ. 2. Cum deficeret paruulus & lactens in plateis oppidi. Et in plurali עוֹלְלִים Oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Threñ. 4. Paruuli petierūt panem. vide etiam de hoc supra in dictione עוֹל Vul. scribitur etiā cum thau in principio & dicitur תַּעֲלוּלִים Thaalulim. Esa. 3. Et effeminati dominabuntur eis. Pro quo hebrei legunt. Et infantes seu parnuli dominabuntur eis. Potest etiā significare abutentes. vt dictum est supra. Ponitur etiam תַּעֲלוּלִים Thaalulim pro illusionibus. Esa. 66. Et ego eligam illusiones eorum. Item עָלִיל Aalil. idest probatū secundum translationem nostram. ps. 11. Argentum igne examinatum probatum terre. Hebrei tamen dicunt q significat vas paruū fictile in quo argentum vel aurum purgatur seu purificatur. De quo vide supra in dictione בָּעַל Baal. quia secundum aliquos hebreos illud beth quod preponitur predicte dictioni non est prepositio sed est de substantia dictionis. Item על Ol. i. iugum. Gen̄. 27. Tempusq; veniet cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis. Nume. 19. Nec portauerit iugum. Deut. 28. Et ponet iugū ferreum super ceruicem tuam. 1. Reg. 6. quibus non est impositum iugum. 3. Reg. 12. Pater tuus durissimum iugum imposuit nobis.

עִלֵּג Iileg. balbus. Esa. 32. Et lingua balborum velociter loquetur. & solum inuenitur in predicto loco.

עָלָה Aala. ascendere. leuare. eleuare. ducere. adducere. obducere. crescere. pullulare. oriri. offerre. Gen̄. 2. Sed fons ascendebat de terra. Et in eodem. 17. Ascendit deus ab abraam. Et in eodem. 32. Iam enim ascendit aurora. Et in eodem. 35. Surge ascende bethel. & in eodem. 46. Et ego inde adducam te reuertentem. Pro quo hebrei legunt. Et ego ascendere te faciam vtiq; ascendendo: eo quod terra egypti erat humilior terra promissionis. Et in eodem. 49. Quia ascendisti cubile patris tui. Exo. 19. Moyses autem ascendit in montem ad deum. Et in eodem. 24. Ascende ad me in montē. Nume. 9. Cumq; ablata fuisset nubes que tabernaculum protegebat. idest cum eleuata fuisset. Et in eodem. Et statim diluculo tabernaculum reliquisset. Pro quo hebrei legunt. Et eleuata esset nubes diluculo. & in eodem. Et si post diem & noctē recessisset. idest eleuata fuisset & in eodem. 10. Vigessima die mensis eleuata est nubes de tabernaculo federis. & in eodem. 16. Vt separentur a tabernaculis chore. Pro quo hebrei legunt. Et ascendant vel eleuētur a tabernaculis chore. & in eodem. Cumq; recessissent a tentoriis eorum. idest cum ascendissent vel eleuati essent. Deut. 1. Et tumentes superbia ascendistis in montem. Ios. 15. Ascendetq; terminus in bethagla. Iudi. 8. Reuertentesq; de bello ante solis ortum. Pro quo hebrei legunt. Ante solis ascensum. idest antequam sol ascenderet super terram. 1. Reg. 5. Ascendebat vlulatus in celum. & in eodem. 9. Et ascenderunt in ciuitatem. 4. Regum. 2. Cum leuare vellet dominus heliam per turbinem in celum. 2. Paralipo. 16. Et facies eum a me recedere. Pro quo hebrei legunt. Et ascendet a me. Iob. 20. Si ascenderit vsq; ad celum superbia eius. Ps. 46. Ascendit deus in iubilo. Ps. 67. Ascendisti in altum. Canti. 3. Que est ista que ascendit. Esa. 2. Venite ascendamus in montem domini. Hiere. 4. Ascendit leo de cubili suo. & in eodem. 46. Ascendens operiam terram. Et in eodem. 47. Ecce aque ascendent ab Aquilone. & in eodem. 49. Quasi leo ascendet de superbia iordanis. Et in eodem. 51. Et non ascendet loricatus. Ezech. 19. Et eduxit vnum de leunculis suis. pro quo hebrei legunt. Et ascendit seu creuit vnus de leunculis suis. Et in eodem. 36. Et ascendistis super labium lingue. Osee. 1. Et ascendent de terra. Et inde verbum tertie coniugationis. idest ascendere facere. seu ducere: aut educere vel adducere. scilicet de inferioribus ad superiora. siue eleuare. Exo. 32. Qui nos eduxit de terra egypti. idest qui nos ascendere fecit. Et in eodem. Isti sunt dii tui israel qui te eduxerunt de terra egypti. Ios. 7. Et duxerunt eos ad vallem achor. Et secundum hebreos vallis Achor erat sublimior valle in quo ipsi erant vel quia inter eos & vallem achor erat aliquis mons vel collis quo ascenderunt vt ducerent eos ad vallem Achor. 2. Reg. 2. Sed & viros qui erant cum eo duxit Dauid. idest ascendere fecit eos: quia terra promissionis ad quam duxit eos erat sublimior. Et in eodem. 6. Vt adducerent arcam dei. Et in eodem. Et adduxit arcam dei de domo obed edō Et in eodem. Dauid & omnis domus israel ducebant arcam. Hiere. 10. Eleuat nebulas ab extremitatibus terre. idest ascendere facit. Amos. 2. Ego sum qui ascendere vos feci de terra egypti. Naum. 2. Et miles captiuus ductus est. Significat etiam obducere. Hiere. 8. Quare non est obducta cicatrix filie populi mei. Et in eodem. 33. Ecce obducam eis cicatricem & sanitatem. Hebrei tamen dicunt q significat sanare vel curare. Et inde תְּעָלָה Theala. idest sanitas seu medicamentum. vt in predicto loco. Et in eodem. 46. Frustra multiplicas medicamina: sanitas non erit tibi. Significat etiam predicta dictio עָלָה Aala. crescere seu pullulare. quod est idem quod ascendere. 3. Reg.

Ascendere

Eleuare.

Leuare.

Educere.

Ducere.

Adducere

Eleuare.

Ascendere facere.

Obducere

תְּעָלָה Sanitas. medicamē

עָלָה Crescere

Crescere. 22. Cōmissum est ergo prelium in die illa. Pro quo hebrei legunt. Creuit seu augmētatum est prelium in die illa. Esa. 5. Et ascendent super eam vepres & spine. i. crescent seu pullulabunt. & in eodem. 32. Super humū populi mei spine & vepres ascendent. i. crescent siue orientur. Et in eodem. 34. Orientur in domibus eius spine. Ezech. 54. Et succrescere faciam super vos carnes. Et in eodem. Et carnes ascenderūt idest creuerunt. Et in eodem. Et super torrentem orietur in ripis eius. Ponitur etiam pro operire. Exo. 16. Cumq; operuisset superficiem terre apparuit in solitudine quasi minutum. Pro quo aliqui hebrei secundum precedentem significationem legunt sic. & creuit ros qui iacuerat: & ecce super faciem solitudinis minutum. significat etiā predicta dictio עָלָה Aala offerre vel afferre sacrificium vel holocaustū: eo quod eleuabatur corā domino. Gen. 8. Obtulit holocausta super altare. Nume. 22. Imposuerunt simul vitulum & arietem super aram. idest obtulerunt. Deut. 12. Caue ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris. Et in eodem. Sed in loco quem elegerit domin⁹ in vna tribuum tuarum offeres hostias. Iudi. 6. Et taurum alterum impositum super altere. idest oblatum. 1. Reg. 2. Quam afferebat statutis diebus. 3. Reg. 10. Et holocausta que offerebat in domo domini. Et in eo. Mille hostias in holocaustum obtulit salomon. 2. Paralipo. 24. Et offerebantur holocausta in domo domini. Et inde עוֹלָה Oola. idest holocaustum. hostia Gen. 12. Et offeres eum in holocaustū. Leuit. 1. In holocaustum & suauē odorem domini. Nume. 29. Absq; holocausto sempiterno. p̄s. 19. Et holocaustum tuum pingue fiat. p̄s. 50. Sacrificium & holocaustum. Esa. 61. Odio habens rapinam in holocaustū. Et in plurali עוֹלֹת Ooloth. Gen. 8. Obtulit holocausta super altare. 3. Reg. 3. Mille hostias in holocaustum. Et in lingua chaldaica dicitur עֲלַוָן Aalauā. Esd. 6. Et hedos in holocaustum. Et inde עֲלוֹת Aaloth. i. vasa quedam que erant in ministerium holocaustorum. 2. Paralipo. 24. De qua facta sunt vasa templi in ministerium ad holocausta. Ponitur etiam עֹלָה Oola pro cogitatione. Ezech. 20. Nec cogitatio mentis vestre fiet. i. illud qđ ascendit in mente vestra. Ponitur etiam עֲלִיָה Aalia. pro holocausto. seu victima. 2. Paralipo. 9. Et victimas quas immolabat in domo domini. Hebrei tamen secundum primā significationem in predicto loco legunt. Et ascensum eius quo ascendebat in domo domini. Et inde עֲלִיָה Aalia. i. cubile. cenaculum. Iudi. 3. Viderunt clausas fores cenaculi. Et in eodem. Forsitan purgat aluū in estiuo cenaculo. 4. Reg. 4. Faciamus ergo ei cenaculum paruum. Et in eodem. Et veniens diuertit in cenaculum. Dan. 6. Et fenestris apertis in cenaculo suo. Et in plurali עֲלִיוֹת Aalioth. p̄s. 103. Qui tegis aquis cenacula eius. Et inde מַעֲלֶה Maale. siue מַעֲלָה Maala. idest ascensus. seu gradus quo ascendunt. Nume. 34. Per ascensum scorpionum. Ios. 10. Et persecutus est eos per viam ascensus bethoron. z. Paralip. 35. Et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et sepelierunt eum in ascensu sepulchrorum filiorum dauid. Esa. 15. Per ascensum enim luith flens ascendet. Et in plurali. מַעֲלוֹת Maaloth. Exo. 20. Non ascendes per gradus ad altare meum. Et in titulo. p̄s. 119. Canticum graduū. Et similiter in psalmis sequentibus. Ezech. 40. Et ascendit per gradus eius. Et in eodem. Et septem graduū erat ascensus eius. Et in eodem. 46. Gradus autem eius versi erant ad orientem. Amos. 9. Qui edificat in celo ascensiones suas. Significat ēt illud quod ascendit in cor hominis. i. cogitatiōes. vt Ezech. 11. Et cogitationes cordis vestri ego noui. Ponitur etiam מַעֲלוֹת Maaloth. pro horologio. vel lineis. eo quod ibi erant quidam gradus per quorum vmbram designabantur hore diei. Esa. 38. Ecce ego reuerti faciam vmbram linearū per quas descenderat in horologio achaz in sole retrosum decem lineis. Et in eodem. Et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descenderat. Et inde מְעָלָה Maala. idest supra. sursum. vel deinceps. Exo. 30. A viginti annis & supra Nume. 1. Ab vno mense & supra. Deut. 28. Et eris semper supra. Et in eodem. Ascendet super te eritq; sublimior. Pro quo he. le. Ascendet sup te supra supra. 1. Reg. 9. Ab humero & sursum eminebat supra omnem populum. Significat etiam deinceps. 1. Reg. 30. Et factū est hoc ex illa die & deinceps. Aggei. i. & nūc ponite corda vestra a die hac & supra. i. a die hac & deiceps. scribitur etiā cū lamed in prīcipio & dicitur לְמַעֲלָה Lemaala. Esa. 7. Siue in excelsum supra. Et i eodem. 37. Et faciet fructū sursum. Ezech. 1. A lumbis eius & desuper. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִמַּעַל Mimaal. siue מִמַּעֲלָה Mimaala. aut מִלְמַעֲלָה Milmaala. idest desuper Gen. 22. Potuit eum in altare super struem lignorum. Et in eodem. 49. Benedictionibus celi desuper. Exo. 20. Que est in celo desuper. Ios. 3. Que autem desup veniunt. 3. Reg. 7. Et mare super eos desuper erat. Iob. 3. Non requirat eum deus desuper. Esa. 6. Seraphim stabant super illud. Pro quo hebrei legūt. Seraphim stabant desuper ei. Ezech. 1. Et facies & pēne eorum extente desuper. Et in eodem. Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum. Et inde מֹעַל Moal. idest eleuatio. Nec. 8. Et respondit omnis populus amen eleuātes manus suas. i. cum eleuatione manuū suarum. Et inde עֶלְיוֹן Elion idest excelsus. altissimus. superior. p̄s. 12. Et psalam nomini domini altissimi. p̄s. 46. Quoniam dominus excelsus terribilis. p̄s. 90. Qui habitat in adiutorio altissimi. Esa. 14. Similis ero altissimo. Et in lingua chaldaica dicitur עִלָּאָא Ilaia. Dan. 3. Serui dei excelsi egredimini & venite. ponitur etiam עֶלְיוֹן Eliō pro exemplo. 3. Reg. 9. Et domus hec erit in exemplum. Pro quo hebrei legunt. Et domus hec erit excelsa. i. que erat excelsa. 2. Paralipo. 7. Et domus ista erit in prouerbium vniuersis transeuntibus & dicent stupētes. Pro quo in hebreo habetur. Et domus ista que erat excelsa vniuerso transeunti: super eam stupebit & dicet. Et in genere femininо עֶלְיוֹנָה Eeliona. Esa. 36. Et stetit in aque ductu piscine superioris. Ezech. 41. Et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora & medium. Et inde עַל Aal. i. super. supra. in. ad. cū. apud. prope. iuxta. pro. propter. aduersus. contra. Gen. 1. Et spiritus dei ferebatur super aquas. Et in eodem. 2. Non enim pluerat dominus super terram. Et in eodem. 3. Super pectus tuum gradieris. & in eodem 20. Quia induxisti super me & super populum meū peccatū. Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super egyptum. Et in eodem. 20. Et offeretis super eum holocausta. Leuit. 4. Et pones super eos thus. Iob. 38. Et vesperum super fines terre consurgere facis. & in eodem. 39. Super ipsū sonabit phare tra. p̄s. 2. Super siō montē sanctū ei⁹. p̄s. 39. Et statuit supra petrā pedes meos. p̄s. 128. Supra dorsum meū fabricauerūt Peccatores. Esa. 1. super quo peutiā vos. & in eo. 7. Quieuit syria super ephraim. Et in eodem. 8. Et ascendet super omnes riuos eius. Et in eodem. 11. Et requiescet super eū spiritus domini. Hiere. 2. Sed in omnib⁹ que supra memorauī. Osee. 7. Reuersi sunt vt essent absq; iugo. pro quo hebrei legunt. Reuersi sunt: non supra. idest non tendunt ad superiora. Et. lxx. transtulerunt. reuersi sunt in nihilum. sed si p עַל Aal legatur עוֹל Aol. tunc significat iugum. sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictione עֲלָל aalal. & similiter Osee. 11. Vbi nos legimus iugum autem imponetur

Crescere.
Orirī. succrescere.
Operire.
Offerre.
Afferre.
עוֹלָה Holocaustum.
עוֹלֹת Holocausta.
עַלְוָן Holocausta.
עֲלוֹת Vasa.
עֹלָה Cogitatio
עֲלִיָה Victima.
עֲלִיָה Cenaculū.
עֲלִיוֹת Cenacula.
מַעֲלֶה מַעֲלָה Ascensus.
Ascensus.
מַעֲלוֹת Gradus.
Dictiōes cogitatiōes
מַעֲלוֹת
Linee. Horologij
מְעָלָה Supra.
Supra. Sursum. Deinceps
לְמַעֲלָה Supra. Sursum & super
מִמַּעַל מַעֲלָה מִלְמַעֲלָה Desuper.
מֹעַל Eleuatio.
עֶלְיוֹן Altissimus Excelsus.
עִלָּאָא Excelsus.
עֶלְיוֹן Exemplus
עֶלְיוֹנָה superior.
עַל
super.
supra.

eis simul quod non auferetur.Hebrei legunt.& ad supra.i. ad superiora vocabit cum simul non eleuabitur.Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Significat etiam in:siue ad Gen.19.Salua animam tuam.pro quo hebrei legunt. Saluare in anima tua: siue saluum te fac in anima tua. Et in eodem.27.Viues in gladio.Exo.28.Sculpes eos nominibus filiorum israel.idest in nominibus.Et in eodem.29.Et posita in canistro offeres.Ios.2.Et ecce mulier ascēdit ad eos. Et in eodem.Per viam que ducit ad vada iordanis.1. Reg. 1.Orauit ad dominū flens largiter. & i eo.2. Abiit elchana in ramatha in domum suam.4.Regum.22. Dixit autē elchias pontifex ad saphan scribam.Ps.47.Ipse reget nos in secula.Pro quo hebrei legūt.Ipse reget nos vsq; ad mortem siue in morte:& beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. ipse dux noster super mortem. De quo vide infra in dictione עָלֵיהָ Alam.Esa.29. Et dabitur liber n escienti litteras.Pro quo hebrei legunt. Et dabitur liber ad eum qui nescit librum siue litteras.Et in eodem.38.cunctis diebus vite nostre in domo domini.Hiere.23. Hec dicetis vnusquisq; ad proximum suum & ad fratrem suum. Osee.12.& locutus sum super prophetas. idest ad prophetas.Significat etiam cum.iuxta.apud.secus.ante. Gen. 16. Cumq; inuenisset eam angelus domini iuxta fontem. Et ī eodem.18.Apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. & in eodem.Ipse vero stabat iuxta eos.Et in eodem. 30.separatis inter se gregibus.Pro quo hebrei legunt. & posuit sibi greges seorsum & non posuit eas cum ouibus laban siue iuxta oues laban. Et in eodem.41.Quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium. Pro quo hebrei legunt.& iuxta secundationem vel iterationem somnii.& est sensus sicut in littera nostra. Exo. 14. repererunt eos in castris super mare.idest iuxta mare. & in eodem.35. Viri cum mulieribus prebuerunt.& in eodem.40.Dimittesq; ante illam velum. idest iuxta arcam. Nume.2. & cum eis tribus filiorum manasse.1.Regum.20. fac ergo misericordiam cum seruo tuo.2.Regum.2.& occurrerunt eis iuxta piscinam gabaon.Nec.3.& iuxta eum edificauerunt viri hiericho & iuxta eos edificauit zachur.Ps.1.& erit tāquam lignum quod plantatū est secus decursus aquarum.Canti. 1.Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum.idest iuxta greges vel cum gregibus.Ezech.1.iuxta fluuiū chobar.& in eodem.In terra chaldeorum secus flumen chobar Significat etiam.de.2.Reg.23.Dixit vir cui constitutū est de christo dei iacob.Hebrei tamen secundum primam significationem legunt sic.Dixit vir qui constitutus est supra:christus dei iacob.idest qui constitutus est in statu sublimiori.significat etiam.pro.siue propter.Gen. 26.Pro illo quoq; rixati sunt.Leuit.4.Offeret pro peccato suo. & in eodem.Rogabitq; pro eo sacerdos.Nume.15.& rogabit sacerdos pro omni multitudine israel.ps.7.Et propter hanc in altum regredere.Ps.9.Propter quid irritauit impius deum.Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis sanctus.Ps.43. quia propter te mortificamur tota die.Ps.44. Propter veritatem & mansuetudinem & iustitiam.Ps.68.Quia propter te sustinui opprobrium.Threñ. 5. Propterea mestum factum est cor nostrum.Et in eodem.Propter montem sion quia disperiit.Ione.4.Propter hoc preocupaui vt fugerē in tharsis.Significat etiam aduersus siue contra. Gen. 4. Consurrexit cain aduersus fratrem suum Abel.Nu.16.Cūq; stetissent aduersus moysen.ps.2.Aduersus dominum & aduersus christum eius.Ps.14.& opprobrium non accepit aduersus proximum suum.ps.63.Et infirmate sunt contra eos lingue eorum.Esa.7.Ad preliandum contra eam. Et

Ps. Ad. Cum. Secus. Post. De. Pro. Propter. Aduersus. Contra Iuxta. Prope.

in eodem.9.simul ipsi contra iudam.& in eodem. 27. Ne forte visitetur contra eam.Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. scribitur etiam cum iod in fine & dicitur עָלַי aale.Iob.29.Quando secreto erat deus in tabernaculo meo.Ps.91. In decachordo psalterio cum cantico in cithara. vbi ter ponitur predicta dictio.Hiere.9.Dolor meus super dolorem. & aliquando preponitur ei littera chaph & dicitur כְּעַל Cheal.idest quasi super:vel sicut ad.Esa.59.sicut ad vindictam quasi retributionem.idest quasi super retributionem.Et in eodem. 63. Et super omnibus que reddidit nobis dominus. & aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעַל meal.idest desuper.Gen.1.Diuisitq; aquas que erant sub firmamento ab aquisque erant super firmamentum.Ezech.1.nam cum fieret vox super firmamentum. scribitur etiam cum duplici mem in principio & dicitur מִמְּעַל Mimáal.siue מִמַּעֲלָה mimáala. De quo supra dictū est.& inde עָלֵיהָ aaléha.i.armū. seu femur.1.Regum.9. Leuauit autem coquus armum & posuit ante saul. Pro quo hebrei legunt. Leuauit autem coquus crus & femur eius.siue id quod erat super illud.Item עָלָה Aala.maculare vel profanare. succidere vel succedere.Gen.49.Et maculasti stratum eius. pro quo hebrei legunt. stratum meum maculatum seu profanatum est. Iob.5.sicut infertur aceruꝰ tritici in tempore suo.pro quo hebrei legunt.Sicut succiditur aceruus:scilicet messis in tēpore suo.Ps.101.Ne reuoces me in dimidio dierum meorum.Pro quo hebrei legunt.Ne succidas me vel ne consumas me in dimidio dierum meorum.Hiere.48. Ciuitates illius succenderunt.Et alii legunt succiderunt vel exterminauerunt.Zach.14.Et apprehendet vir manum proximi sui.& sequitur in hebreo.& succidetur manus sua super manum proximi sui.Potest etiam legi sic. & ascendet siue eleuabitur manus eius super manum proximi sui.& ide תְּעָלָה Theala.idest aqueductus.3.Regum.18. Steterunt iuxta aqueductum piscine superioris.Et in eodem.20. Et quomodo fecerit piscinam & aqueductum.Esa.7.Ad extremum a queductus piscine superioris.& inde עֵלִי Eeli.idest pilum. Prouer.27.Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas feriente desuper pilo.& dicūt aliqui hebrei ꝙ significat mortarium.Item עֵלָה aale.idest folium.frons. ramus. vt Gen. 8.Portans ramum olive virentibus foliis in ore suo. Ps.1. Et folium eius non defluet.& in plurali עֲלִים aalim. siue עֲלֵי aale.Gen.3.Et consuerunt folia ficus. Nec. 8. Afferte frondes olive & frondes ligni pulcherrimi & frondes myrti & ramos palmarum.vbi ponitur pro frondibus & pro ramis.Et similiter.Esa.17.Vbi dicitur.ne forte visitetur cōtra eam.potest etiam legi.ne forte deficiant folia eius. & sic legunt aliqui hebrei.& Hiere.11.Vbi dicitur.Exarsit ignis in ea.Pro quo ipsi legunt.Exarsit ignis in folia eius.

עָלַץ Aalaz.exultare.letari.gaudere.gloriari.sopiri.2. Regum.1.ne exultent filie incircumcisorū. Ps.67. exultate in conspectu eius.Ps.95. Gaudebunt campi & omnia que in eis sunt.Ps.149.Exultabunt sancti i gloria.Hiere. 11.nunquid carnes sancte auferent a te malitias tuas in quibus gloriatus es.& in eo.15. non sedi in concilio ludentium & gloriatus sum.Soph.3.Letare & exulta in omni corde.significat etiam sopiri vel consopiri.Hiere.51.& inebriabo eos vt sopiantur.& inde עָלַץ aalez.idest exultans.letus. glorians seu glorioſus.Esa.5.Et populus eius & sublimes gloriosiq; eius.Et in eodem.13.Exultantes in gloria mea. Et in eodem.24.Quieuit sonitus letantium.Soph.3.quia tūc auferam de medio tui magniloquos superbie tue.idest gloriantes siue exultantes in superbia tua.& in genere se-

עֵלִי Alam. עֵלָה Ramus. עֲלִים Folia. עֵלִי Folia. Frondes. עָלַץ Exultare. gaudere. gloriari. Sopiri. עָלֵץ glorioſus. Exultans. Letantes.

עֲלִיזָה Exultans. Glorians.

minio עֲלִיזָה Aaliza. Esa. 22. Vrbs frequēs: ciuitas exultās. Et in eo. 23. Nunquid non hec vestra est que gloriabatur in diebus pristinis.

עַלָט Caligo. tenebrosa

עַלָט Aalat. caligo tenebrosa. obscuritas. & scribitur cū he in fine quod denotat genus femininum. Gen. 15. Cū ergo occubuisset sol: facta est caligo tenebrosa. Ezech. 12. In caligine egredietur.

עָלַם Abscōdere. Latere. occultare. celare. Negligere Despicere. cōtēnere

עָלַם Aalam. Occultare. celare. abscondere. latere. despicere. negligere. Leuit. 5. Et oblita fuerit. pro quo hebrei legunt. Et abscondit vel occultatum fuerit ab eo. siue latuerit eum. & in eodem. 4. & per imperitiam fecerit quod contra mandatum domini est. pro quo hebrei legunt. & occultatum vel absconditum fuerit verbum ab oculis turbe & fecerit. & in eodem. 5. Et oblita fuerit immundicie sue. i. si latuerit eam immundicia sua. Deut. 22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem & preteribis. Pro quo hebrei legunt. Et occultaberis vel absondes te ab eis. 4. Reg. 4. Dominus celauit a me & non indicauit mihi. Iob. 6. Qui timent pruinam: irruet super eos nix. Pro quo hebrei legunt. Denigrati gelu vel pruina: super eos ocultabit vel occultabitur aut abscōdetur nix. vel sic denigrata aut offuscata gelu: abscondet siue celabit ea nix. & in eodem. 28. Abscondita est ab oculis omnium viuentium. ps. 25. Et cū iniqs gerentibus non introibo. pro quo hebrei legunt. & cum celatis vel absconditis non introibo. & est idem sensus Nam iniqs gerentes volunt esse in abscondito & odiunt lucem. iuxta illud Ioannis. 3. omnis enim qui male agit odit lucem: & non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. Threñ. 3. Ne auertas aurem tuam a singultu meo. pro quo hebrei legunt. Ne abscondas aurem tuam. & quia quando aliquis despicit vel contemnit alium abscondit & auertit faciem suam ab eo. ideo ponitur etiam pro despicere vel contemnere aut negligere. Leuit. 20. Quod si negligēs populus terre & quasi parui pendens dimiserint hominem. pro quo hebrei legunt. Quod si occultando occultauerit populus terre oculos suos ab homine illo. Deut. 22. Non despicies: sed subleuabis cum eo. 1. Regū. 12. & cōtemnā illud hodie: restituamq; vobis. Ps. 9. Despicis in opportunitatibus in tribulatione. Esa. 58. Et carnem tuam ne despexeris. Naum. 3. Et risq; despecta. & inde עָלוֹם Aalum. idest occultum vel absconditum. Ps. 89. Seculum nostrum in illuminatione vultus tui. pro quo hebrei legunt. & occulta vel abscondita nostra in luce vultus tui. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Negligentias nostras in luce vultus tui. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur עֲלֻמוּת Aalmuth. vt in titulo ps. 9. Vbi dicitur in finem pro occultis filii. sed si predicta dictio diuidatur: tunc significat super mortem. & in aliquibus libris hebraicis sūt due dictiones. & sic trastulit beatus hiero. in psal. iuxta he. veritatem. scilicet victori super mortem filii. & eadem dictio habetur. Ps. 47. vbi dicitur ipse reget nos in secula. p quo beatus hieronymus trāstulit. Ipse dux noster sup mortem. Potest etiam legi sic. Ipse reget nos in occultis. potest etiam significare iuuentutem. vt infra dicetur. De quo vide Nicolaum de lyra in postilla psalmi noni & Burgeñ. in additione. & inde תַּעֲלוּמָה thaaluma. idest absconditum vel occultum. Iob. 28. Abscondita produxit ad lucem. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet absconditum. Et in plurali תַּעֲלֻמוֹת Thaalumoth. vt in eodem. 11. Et ostenderet tibi secreta sapientie. Ps. 45. Ipse enim nouit abscondita cordis. Item עֶלֶם Elem. idest puer. adolescēs. Iuuenis. 1. Regum. 17. Interroga tu cuius filius sit iste puer. & ide עֲלוּם Aalom. i. adolescentia. iuuentus. & reperitur tantū in plurali. Iob. 20. Ossa eius implebuntur viciis adolescentie eius. Et in eodem. 33. Reuertatur ad dies adolescentie eius. Ps. 88. Minorasti dies temporis eius. pro quo beatus Hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Abbreuiasti dies adolescentie eius. Esa. 54. Quia confusionis adolescentie tue obliuiscēris. Et inde עַלְמָה Aalma. idest virgo abscondita. adolescentula. puella. Gen. 24. Et virgo que egredietur ad hauriendam aquam. Exo. 2. Perrexit puella & vocauit matrem pueri. Esa. 7. Ecce virgo concipiet & pariet filium. & proprie significat virginem adolescentulam & absconditam & non in prouecta etate. vnde beatus hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait. porro עַלְמָה Aalma apud hebreos verbum ambiguum est: dicitur enim & adolescentula & abscondita. vnde & in titulo psalmi noni. vbi in hebreo positum est עֲלֻמוֹת Aalmuth: ceteri interpretes transtulerunt pro adolescentula: quod .lxx. interpretati sunt pro absconditis. Et in genesi legimus vbi rebeca dicitur Alma: aquilam non adolescentulam nec puellā sed absconditam trāstuliſſe. Sunamitis quoq; mulier amisso filio cum elisei fuisset pedibus prouoluta & prohiberet eam giezi audit a propheta dimitte eam quia in dolore est & dominus abscondit a me. vbi in hebreo scriptum est הֶעְלִים מִמֶּנִּי Heeliim mimeni. ergo עַלְמָה aalma non solum puella vel virgo: sed cum virgo abscondita dicitur & secreta: que nunquam virorum patuerit aspectibus sed magna parentum diligentia custodita sit: līgua quoq; punica que de hebreorum fontibus ducitur proprie virgo עַלְמָה Aalma appellatur. Et quantum cum mea pugno memoria nū quam me arbitror Alma in muliere nupta legisse sed in ea que virgo est: vt non solum virgo sed & virgo iunioris etatis & in annis adolescentie. hec hieronymus. Ponitur etiā עַלְמָה Aalma pro adolescentia. Prouer. 30. Et via viri in adolescentia. Sed nicolaus in postilla dicit q; in hebreo habetur in adolescentula. Et vtrunq; potest legi secundum literam hebraicam. Et in plurali עֲלָמוֹת Aalamoth. Ps. 77. In medio iuuencularum tympanistriarū. Canti. 1. Propterea adolescentule dilexerunt te. Ponitur etiam pro iuuentutibus. vt in titulo ps. 45. Vbi dicitur in finem pro filiis chore pro arcanis. Pro quo beatus hiero. in psalte. iuxta he. ve. transtulit. victori filiorum chore pro iuuentutibus canticū. Potest etiam significare abscondita vel arcana secundum primam significationem. Item עוֹלָם oolam. idest seculum seu eternum: vel perpetuum. Gen. 6. Isti sunt potentes a seculo. Exo. 21. Et erit ei seruus in seculum. idest vsq; ad quinquagesimum annum iubilei: sicut exponūt hebrei. ps. 118 Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine. Prouer. 22. Ne transgrediaris terminos antiquos. pro quo hebrei legunt. Ne transgrediaris terminos seculi. Eccls. 9. Et non habent partem in hoc seculo. Esa. 61. Et edificabunt deserta a seculo. Hiere. 2. A seculo confregisti iugum meum. Significat etiam eternitatem. vt Exo. 15. Dominus regnauit in eternum & vltra. Ps. 40. Benedictus dominus deus israel a seculo vsq; in seculum. idest vsq; in eternum. Ps. 102. Misericordia autem domini ab eterno & vsq; in eternum. Ps. 111. In memoria eterna erit iustus. Ps. 118. In eternum non obliuiscar iustificationes tuas. Esa. 54. In misericordia sempiterna misertus sum tui. Et in eodem. 61. Fedus perpetuum feriam eis. Hiere. 31. In charitate perpetua dilexi te. Dani. 12. Alii in vitam eternam. Et in eodem. Quasi stelle in perpetuas eternitates. & beatus Hieronymus super epistolam ad Galatas capitulo primo dicit q; quādo scribitur cum littera vau tunc significat eternitatem. et quando scribitur sine vau tunc significat tempus finitum et de-

Adolescentia.

עַלְמָה Virgo. Puella.

adolescitia

עֲלָמוֹת Iuuencule adolescentule.

arcana.

Iuuentutes

עוֹלָם Seculum.

Eternum.

Sempiternum. Perpetuū

תַּעֲלוּמָה Abscōdita

תַּעֲלֻמוֹת Secreta. Abscōdita

עֶלֶם Puer.

עֲלוּם

terminatū.cuius verba sunt hec.Querēdū quoq; est quid sit inter seculum & seculum seculi siue secula seculorum.& vbi pro breui temporis spacio vbi pro eternitate ponatur: quia in hebreo seculum seculi.ideſt עוֹלָם oolam:vbi vau litteram positam habuerit eternitatem significat :vbi vero sine vau scribitur : annum quinquagesimum quem illi iubileum vocant.ob hanc causam & ille hebreꝰ qui ꝓpter vxorem & liberos amans dominū suum : aure pertūsa seruitio subiugatur:seruire iubetur in seculum . hoc est vsq; ad annum quinquagesimum.Hec hieronymus.scribitur etiam cum iod in prima syllaba & cum vau in secunda. 2.Parali. 33.Et in ierusalem quam elegi de cunctis tribubus israel ponam nomen meum in eternum.Et solum in predicto loco ponitur עוֹלִים Eelom.pro עוֹלָם oolam.& in lingua chaldaica dicitur עָלַם aalam.siue עָלְמָא áalma . Dañ. 2. Sit nomen domini benedictum a seculo.& in eo.3.Regnū eiꝰ regnum sempiternum.& in plu.עוֹלָמִים oolamim.Ps.60.In habitabo in tabernaculo tuo in secula.Eccls.1.Iam enim ꝓ cesserūt in seculis que fuerūt ante nos.Esa.26. In dño deo forti in perpetuū.pro quo he.le.In dño deo forti seculorū. Et in eo.45.Israel saluatus est in dño salute eterna . ꝓ quo he.le.Salute seculorū.& in lingua chaldaica dicitur עָלְמִין Aalmin.siue עָלְמָא Aalmaia.Dañ.7.& obtinebunt regnū vsq; in seculum & vsq; in secula seculorum.

עָלַס Aalas.exultare.gaudere . sicut עָלַז Aalaz cum zain . De quo supra dictū est.Iob.20. Iuxta multitudinem adinuentionū suarū sic sustinebit.ꝓ quo he.le. Iuxta multitudinē cōmutationis vel permutatiōis siue nō gaudebit. Prouer.7.Et fruamur cupitis amplexibus . pro quo he.le. Et letemur amoribus vel dilectiōibus.Sed btūs hiero.transtulit sensum.& inde נְעֲלָסָה neelásá.i.gaudēs vel gloriosa. Iob.39.Penna struthiōis similis est pennis herodii. ꝓ quo he.le.Ala siue penna struthionum gaudēs.i.gloriosa & pulchra est sicut penna herodii.

עָלַע Aalaa.lambere.deglutire.Iob.39. Pulli eius lambūt sanguinē.& solum inuenitur in predicto loco . Item עִילְעָא Iilaa.in lingua chaldaica significat costam :secundū hebreos.& solū inuenitur in numero plu.ſ. עִלְעִין Iiliin.ꝓ quo btūs hiero.trāstulit ordines.Dañ.7.Et tres ordines in ore eius.pro quo he.le.Et tres coste in ore eius.

עָלַף Aalaph.deficere.defessum esse.inuoluere. tegere.cōcutere.Esa.51.filii tui proiecti sunt dormierunt in capite omniū viarū.pro quo he.le.filii tui defecerunt & iacuerunt siue dormierūt in capite oīm viarū.Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre & adolescentes in siti.Ione.4 Et ꝑcussit sol super caput Ione & estuabat.ideſt deficiebat. signāt ēt inuoluere.vel tegere.seu velare. Geñ.58 .Assumpsit teristrū & mutato habitu sedit in biuio . pro quo he.le. Et operuit se teristro & inuoluit se vel texit se:& sedit in biuio.Canti.5.Venter eius eburneus distinctus sapphyris.ꝓ quo he.le.tectus seu coopertus sapphyris.Ponitur ēt ꝓ cōcutere.vt Ezech.31.& omnia ligna agri concussa sunt.

עָלַץ Aalas.exultare.letari.1.Reg.2.Exultauit cor meū in dño.1.Paralipo.16.Exultent agri & omnia que in eis sunt.Et inde עֲלִיצוּת Aalisuth.ideſt exultatio.Abach.3. Exultatio eorū sicut eius qui deuorat pauperem in abscōdito

עֲלֻקָה Aaluca. Sanguisuga.& scribitur cum he in fine.prouer. 30 . Sanguisuge due sunt filie.& solum inuenitur in predicto loco.

עִם Iim.Cum.iuxta.in.contra.aduersus . Geñ.24.Et fac misericordiam cum domino meo Abraam.Et in eodē 47.Sed dormiam cum patribus meis.2. Regum.6 . Cūq; tulissent eam de domo Abinadab qui erat in gabaa custodi entis arcam deí.pro quo hebrei legunt.Et tulerunt eam de domo abinadab qui erat in gabaa cum arca deí.ideſt qui erat custos eius.Ps.17.Cum sancto sanctus eris:& cum viro innocente innocēs eris :& cum electo electus eris:& cū peruerso peruerteris.p̄s.71.Et permanebit cum sole.ideſtquā diu fuerit sol.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et timebunt te quamdiu erit sol.Canti. 4.Cum pomorum fructibus:ciperi cum nardo:cum vniuersis lignis libani.Et componitur cum pronominibus cum puncto dages in littera mem hoc modo עִמִּי Iimi.ideſt mecum.Geñ. 39.Dormi mecum.Ponitur etiam pro mihi. Leuit .26.qđ si ambulaueritis ex aduerso mihi.Et in eodem.Sed ambulaueritis ex aduerso mihi.עִמָּךְ Iimecha.siue עִמָּךְ Iimach.i. tecum.Exo.3.Ego ero tecum.Deut.23. Habitabit tecum ī loco qui ei placuerit.Ios.1.Sit dominus deus tecum.עִמּוֹ Iimo.ideſt cum eo vel secum.Geñ.13 . Et lot cum eo ad australem plagam.2.Regum.16.Venit itaq; rex dauid & vniuersus populus qui erat cum eo.Ponitur etiam עִמָּךְ Iimach ꝙ est secunde persone pro עִמּוֹ Iimo ꝙ est tertie persone. Zach.14.Et veniet dominus deus omnesq; sancti cum eo. Vbi in hebreo ponitur tecum pro cum eo. עִמָּנוּ Iimanu.i. nobiscum.Exo.20.Loquere tu nobis & audiemus.pro quo hebrei legunt.Loquere tu nobiscum & audiemus. Et in eodem.Et non loquatur nobis deus.ideſt nō loquatur nobis cum.Osee.12.Et ibi locutus est nobiscum. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ponitur ibi עִמָּנוּ Iimánu.pro עִמּוֹ Iimo . ideſt cū eo.עִמָּכֶם Iimachem.ideſt vobiscum . Nu.22. Quia prohibuit me dominus venire vobiscum עִמָּהֶם Iimahem.i. cum eis. vt in eodem . Noli ire cum eis . Et in genere femininо mutat mem vltimū in nun in prima & secūda persona plurali.Significat etiam iuxta.Geñ.25 . Qui habitabat iuxta puteum noie viuentis & videntis.Et in eo.35.Subter therebintū que est post vrbē sichen.i.iuxta vrbē sichem. Ios. 7. Contra ai que est iuxta bethauen.Iudi.16.Et agnoscentes vocem adolescentis leuite.pro quo he.le.Ipsi iuxta domū miche:& ipsi agnouerunt vocē adolescētis leuite. 2.Regū. 19.Sepeliar iuxta sepulchrū patris mei.significat etiam in. Deut.8.Vt recogites in corde tuo.Et in eodem.15.Et dicas in corde tuo appropinquat septimus annus remissionis. Iob.31.Si ambulaui in vanitate. Pōitur etiam pro contra. Leuit.26.Ego quoq; contra vos aduersus incedam . Et in eodem.Sin autem nec per hec audieritis me sed ambulaueritis cōtra me : & ego incedam aduersus vos in furore contrario.& in eodem. Ambulabo igitur & ego cōtra vos.Ponitur etiam pro cōiunctione.Et.1.Reg.16.Erat autem rufus & pulcher aspectu Et aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעִם meim.ideſt de iuxta:vel de prope.Sed in translatione nostra omittitur quandoq; illa prepositio iuxta vel prope.Geñ.48.Cūq; tulisset eos ioseph de gremio patris.pro quo he.le . De iuxta vel de ꝑpe genua eius Exo.9.Egressusq; moyses a pharaone iratus nimis.Itē עַם Aam.i.populus:a superiorꝭ dictione deriuatū:eo quod est coadunatio vel cōiūctio hoīm.& est in hebreo vtriusq; sexus: licet magis cōiter reperiatur in gñe masculino.Exo.1. Ecce populus filiorū israel multus & fortior nobis est.Et in eo.14.Timuitq; populus dñm.& in eo.15 .Donec pertranseat populus tuus domine . Deut. 2 . Populus magnus & multus.Ps.17.Populus quem non cognoui seruiuit mihi. Ps.109.Tecum principium in die virtutis tue.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit.Populi tui spontanei in die fortitudinistue.Potest etiam legi tecum:sicut lxx.transtulerunt. nam eisdem litteris vtrunq; scribitur in hebreo.Esa. 45 . Populum istum for

Eternum. עוֹלִים עוֹלָם עָלְמָא
Seculum. Sēpiternū עוֹלָמִים
עָלְמִין
Secula.
עָלַס
Gaudere .
Letari.
נְעֲלָסָה
Gaudens .
עָלַע
Lambere.
עִילְעָא
עִלְעִין
Ordines .
עָלַף
Deficere.
Inuoluere
Concutere
עָלַץ
Exultare.
עֲלִיצוּת
Exultatio.
עֲלֻקָה
Sanguisuga.
עִם
Cum.
Mecum. Mihi.
Iuxta.
Iu.
Contra
Aduersus.
Et.
מֵעִם
עַם
Populus

mauí mihí. Reperitur etiam quãdoqꝫ in genere feminino quia iungitur cum nomine adiectiuo aut participiovel verbo generis femínini. Exo.5. Et iníqꝫ agitur contra populum tuum. Iudi.18. Víderuntqꝫ populum habitãtem in ea. Hiere.8. Quãre auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa. & in plu. עַמִּים Aamím.i. populi. Geñ. 27. Seruient tíbi populi. Deut.33. Populos vocabũt ad mõtem. Ps.44. Propterea populi confitebuntur tibi. Scribitur etiam aliquando cum duplicí mem & dicitur עַמְּמִים aamemím. Iudi.5. Post eum ex beniamin in populis tuís. Nec.9. Et reges eorum & populus terre. Et in língua chaldaica dicitur עַמְמָיָא aamemaía siue עַמְמִין aamemín. Dañ. 3. Vobis dícitur populis. Ponitur ẽt עַם Aam. pro cõgregatione animalium cuiuscunqꝫ speciei. nam dicitur de formícis. Prouer.30. formice populus infirmus. Dicitur etiam de locustís. Ioel.2. populus multus & fortís.

עַמִּים Populi.

עַמְּמִים Populi.

עַמְמָיָא עַמְמִין Populi.

עַם

עָמַם Aamam. obscurare. occultare. abscõdere. Threñ. 4. Quomodo obscuratum est aurum. Ezech.28. omne secretũ non est absconditũ a te. Et in eo.31. Cedri non fuerunt altiores illo in paradíso dei. pro quo he.le. Cedri non occultauerunt eum in paradíso dei. & btũs hieronymus trãstulit sensum. Et índe dícunt alíqui qꝫ deriuatur עַם aam. i. populus. De quo vide in dictione precedenti.

obscurare. abscõdere.

occultare.

עַם Populus

עָמַד Aamad. stare. assístere. subsístere. sustentare. Statuere. cessare. Geñ. 19. Et non stes in omni loco circa regionem. Et in eo.43. Et steterunt coram ioseph. Exo.18. Et pcepta eius poteris sustentare. Pro quo hebrei legunt. Et preceperit tíbi deus: & poteris stare vel sustínere. Et in eo.20. Ac paucre concussi steterunt procul. Leuit.16. Statuet eum víuum corã domino. Et in eo.19. Non stabis contra sanguínem proxímí tuí. Deut.5. Tu vero sta hic mecũ. Ios. 4. Et stetit sol in medio celi. Iudi.4. Sta ante ostiũ tabernaculí. 1.Reg.9. Tu aũt subsíste paulísper. Et in eo.30. Substiterãt enim ducenti: quí lassí transíre nõ poterant. 2. Reg.20. Vidit hoc quidã vir qꝫ subsísteret omnis populus. Et in eo. Ne subsísterent transeuntes. 3. Regũ. 22. Et rex ísrael stabat in curru suo. 4. Reg.23. Acquieuitqꝫ populus pacto. pro quo hebrei legunt. Et stetit omnis populus in pacto. 1. Paralip. 20. Initum est bellum in gazer. pro quo hebrei legunt. Et stetit bellum in gazer. Et in eo. 21. Consurrexit aũt satan aduersus ísrael. ídest stetit. ps.25. Pes meus stetit in directo. Hiere.15. Si steterint moyses & samuel corã me. Et in eodẽ 23. Quis enim affuit in consílio dñí. i. quis stetit. Et in eo. si stetíssent in consílio meo. Hiere.32. vt permanere possint dieb⁹ multis. i. vt subsístere vel stare possint. Ezech.22. nũ quid sustinebit cor tuum. & in eo.17. Sed custodíat pactum eius & seruet eum. pro quo hebrei legunt. vt stet in eo. i. ne recedat ab eo. Naum.2. State: state. Zach.3. Et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic assístunt. Significat ẽt statuere vel constituere aut instaurare. scílicet qñ est verbũ tertie cõiugationis. Geñ.47. Quinqꝫ viros constituit coram rege Nu.8. Statuesqꝫ leuitas in conspectu Aaron. ídest stare facies. 2. Paralip.19. Porro rex ísrael stabat in curru suo. pro quo hebrei legunt. Stare faciebat. ídest faciebat semetípsum stare quanuís esset vulneratus: ne sui deficerent in bello. Esdre.9. Et extruxere solitudínes eius. ídest instaurauerunt. Ps.30. Statuísti in loco spacioso pedes meos. Ps. 148. Statuit ea in eternum. ponitur etiam pro adiuuare. 2. Paralip.34. Adiuuauit quoqꝫ super hoc omnes qui reperti fuerant in ierusalem. Item ponitur pro dissoluere. Ezech. 29. Et dissoluísti omnes renes eorum. Sed etiam in predícto loco hebrei legunt. Et statuísti siue stare fecísti omnes renes eorum. scílicet ne vltra initerentur super te: sed subsísterent in semetipsis. Item עָמַד aamad. ídest cessare. Geñ. 29. Cessauitqꝫ parere. 4. Reg. 4. Stetit oleum. ídest cessauit. Et índe עֹמֶד óomed. ídest statio vel status: siue locꝰ vbi aliquis stat: aut gradus vel tribunal. 2. Paralip. 34. & stans in tribunali suo percussit fedus coram domino. Nec. 13. Et fecit stare in stationibus suis. Dañ. 8. Et stetit iuxta: vbi ego stabam. Pro quo hebrei legunt. Et stetit iuxta stationẽ meam. Et in eodem. Et statuit me in gradu meo. Et in eo. Et sta in gradu tuo. ídest in loco vbi stas. Scribitur etiam cum he ī fine & dicitur עָמְדָה Eemda. Mich.1. Accipiet ex vobis que stetit sibimet. pro quo hebrei legunt. Accipiet ex vobis statióem suam. ídest díscet ex vobis stare: sicut exponũt hebrei. & inde מַעֲמָד Maamad. ídest status. subsístentia. substantia. Ps.68. & non est substantia. ídest subsístentia. Pro quo beatus hieronymus transtulit. & non possum subsístere. Esa.22. Et de ministerio tuo deponã te. pro quo hebrei legunt. de statione tua. & inde עִמְּרִי Iimadí. ídest mecum. scílicet in eo loco vbi ego sto. Deut.5. Tu vero hic sta mecum. Iob.23. Nolo multa fortitudine contendat mecum. Et in eodem. Quando erat omnípotens mecum. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum est. Ponitur etiam pro mihi. Geñ. 29. Et hãc quoqꝫ dabo tibi pro opere quo seruiturus es mihi. Et in eodem.31. Et tamen non dimísit eum deus vt noceret mihi. Iob.29. Et petra fundebat mihi rívuos olei. Et solum reperitur in prima persona. & inde עַמּוּד Aamud. ídest columna. Exo.13. Per díem in columna nubis: & per noctem in columna ígnis. Ps.98. In columna nubis loquebatur ad eos. Hiere.1. & in columnam ferream. Et in plu. עַמּוּדִים Aamudím. Iudi.16. Vt tangã colũnas quibus eis ĩminet domus. Iob.26. Columne celi cõtremíscũt.

עָמַד Stare.

Sustẽtare.

Statuere.

Subsístere.

Adesse.

Sustinere.

Assístere.

Cõstituere Statuere.

Instaurare

Adiuuare

Dissoluere

עָמַל aamal. laborare. fatigari. ps.126. In vanum laborauerunt qui edificant eam. Prouer.16. anima laborãtis laborat sibi. Eccls.1. De vniuerso labore suo quo laborat sub sole. Et in eodem. Cui ego laboro & fraudo animam meã. Et in eodem.5. Quid ergo prodest ei quod laborauit in ventum. Ione.4. In qua non laborasti. & inde עָמֵל aamel. ídest laborans seu laborator. Prouer.16. anima laborantis laborat sibi. & in plurali עֲמֵלִים aamelím. & ponitur etiam pro fabris. Iudi.5. Sinístram manũ misit ad clauum: & dexteram ad fabrorum malleum. & índe עֲמָל aamal. ídest labor fatigatio. Deut.26. Et respexit humilitatem nostram & laborem. Iob.5. Homo nascitur ad laborem. Ps.9. Sub lingua eius labor & dolor. & in eodem. Vides quoniam tu laborẽ & dolorem consideras. ps.89. Amplius eorum labor & dolor. Ps.104. Et labores populorum possederunt. ps.118. vide humilitatem meam & laborem meum. Eccls.10. Labor stultorum affliget eos. Ponitur etiam pro dolore. vt Iob. 4. Semínant dolores & metũt eos. & in eodem.5. Et de humo non egredíetur dolor. Hebrei tamen dicunt qꝫ etiam signíficat iníquitatem vel malíciam.

עָמַל Laborare.

עֲמֵלִים Fabri.

עָמָל Labor.

Dolor.

עָמַס aamas. onerare. onus ímponere. onus portare seu leuare. Geñ. 44. Oneratisqꝫ rursus asínis. Pro quo hebrei legunt. Et onerauit vnusquísqꝫ asínum suum. Nec.15. Et onerãtes sup asínos. ps.67. psperũ iter faciet nobis deus salutariũ nrorũ. p quo btũs hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit. portabit nos deꝰ salutis nre. Esa.46. qui portamini a meo vtero. Zach.12. oẽs q leuabũt eũ. & alíqñ scribitur cũ lña sin loco sámach. Nec.4. Edificãtiũ muros & onera portantiũ. & índe מַעֲמָסָה maamasa. i. onus: seu onerosa vel ponderosa. vt in eo. ponam ierusalem lapidem oneris.

עָמַס Oneraſe.

Portare. leuare.

מַעֲמָסָה onus.

עָמַק Aamac. profũdare. profundũ esse. profúde agere. Ps. 90. Nimís profunde facte sunt cogitationes tue. Esa.8 Pete tibi signum a domíno deo tuo in pfundũ inferní. pro

עָמַק Profundũ esse.

Profūdar profūdū eſt quo hebrei legunt.profundare in infernum. & eſt ſenſus ſi cut in littera noſtra.& in eo.29. Ve qui profundi eſtis corde.Et in eo.31.Sicut in profundū receſſeratis filii iſrael. O ſee.9.Profunde peccauerunt:ſicut in diebus gabaa.& inde

עָמֹק Profūdus. עֲמֻקִּים Profūdita⁹ עָמֹק Aamoc. ideſt profundus ſeu profundum:vel profunditas.vt Leuit.13.Ipſamq; ſpeciem lepre humiliorē cute.i. profundiorem.Eccl'.7.Et alta profunditas:quis inueſtigabit eā.vbi ponitur etiam pro alta.iuxta illud iohānis.4.&

עֲמֻקִּים עֲמָקִי Profunde. puteus altus eſt.ideſt profundus.& in plurali עֲמֻקִּים Aamuchim ſiue עֲמָקִי Iimche. Prouer.20.Sicut aque profūde ſic conſilium in corde viri.Eſa.35.Populū alti ſermonis. Pro quo hebrei legunt.populum profundorū labio ſeu ſermone.Ezech.3.Non enim ad populum profundi ſermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum iſrael neq; ad populos multos profundi ſermonis.Et in genere feminino.

עֲמוּקָה Profūda. עֲמֻקוֹת Profūda. עֲמִיקָתָא Profūda. עָמֹק Deorſum. profūditas עֲמֻקִּים Profūda. עֵמֶק Vallis. עֲמָקִים Valles. עָמַר Opprimere p̄ potentiam. In ſeruitutem redigere. עֹמֶר Gomor. manipulus עֳמָרִים Manipuli עָמִיר Fenum. מְעַמֵּר manipulos colligens. עֲמַר Lana. עָמִית proximus. Coherens עִמָּת לְעֻמַּת Cum. Contra

עמוקה aamuca . Ezech.23.Calicem ſororis tue bibes profundum & latum.Et in hebreo eſt generis feminini . Et in plu.feminino עֲמֻקוֹת Aamucoth.Iob.12.Qui reuelat profunda de tenebris.& in lingua chaldaica dicitur עֲמִיקָתָא Amicatha.Dañ.2.Ipſe reuelat profūda.& inde עֹמֶק domec. ideſt profunditas ſeu profundum.Prouer.25. Celum ſurſum & terra deorſum.Pro quo hebrei legunt . Celum ad altitudinem & terra ad profūditatem. Et in plurali ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֵעֲמַקִּים Maamachim.p̄s 129.De profundis clamaui ad te domine . & inde עֵמֶק éemec.ideſt vallis a profunditate dicta.Geñ.14.In valle ſilueſtri.Et in eodem.vallis autem ſilueſtris habebat puteos multos.Ps.83.Diſpoſuit in valle lachrimarum. Eſa.17.Sicut querens ſpicas in valle Raphaim.& in plurali עֲמָקִים aamachim.3.Regum.20.Deus montiū eſt deus eorum & nō deus vallium.

עָמַר Aamar. Opprimere.ſcilicet per potentiam .in ſeruitutem redigere.venundare.ſcilicet in ſeruum vel ancillā.Deut.21.Nec vendere poteris pecunia nec opprimere p̄ potētiā. & in eo.24.& vendito eo accepit preciū .pro quo he.le.Et oppreſſerit eū: vel in ſeruitutem redegerit & vendiderit eū. Itē עֹמֶר ómer.genus mēſure capiēs decimā ptē ephi.p q̄ btūs hic.ipſū hebraicū poſuit.ſ.gomor.ſiue manipulū.Exo.16.Gomor per ſingula capita . & in eo .Et mēſi ſunt ad mēſurā gomor.& ī eo.Gomor aūt decima pars eſt ephi.Sigñat ēt māipulū.ſ.ſpicarū.Leuit.23.Feretis manipulos ſpicarū primitias meſſis vre.Quod in hebreo legitur ſingl'r.ſ.manipulū.& in eo.In quo obtuliſtis manipulū primitiarū.Deut.24.& oblitus manipulū reliqueris. Iob. 24.Et eſurientibus tulerūt ſpicas.pro quo he.le.& eſurientibus tulerūt manipulum.ſ.ſpicarū.Et in plu.עֳמָרִים oomarim.Ruth.2.Etiā ſi vobiſcū metere voluerit ne prohibeatis eā.pro quo he.le.Etiā ſi inter manipulos collegerit. Dicitur etiā עָמִיר Aamir.pro quo beatus hiero . tranſtulit fenum.Hiere.9.Et quaſi fenū poſt tergū metentis.Amos.2. Plauſtrum onuſtū feno.Zach.12. Et ſicut facē ignis in feno.& inde verbum ſiue participium מְעַמֵּר Meamer .ideſt manipulos faciens vel manipulos colligens. Ps . 28 . Et ſinum ſuū qui manipulos colligit. Item עֲמַר Aamar. In lingua chaldaica ſignificat lanam.Dañ.7.Et capilli capitis ei⁹ ius quaſi lana munda.

עָמִית Aamíth.ſocius ſeu proximus.Leuit. 6 . Et negauerit proximo ſuo depoſitū.Et in eo.19.Cum vxore p̄ximi tui nō coſbis.Zach.13.Et ſup virū coherētē mihi.i.proximū meū. Itē עִמָּת Vumath.cōtra.e regione.quomodo.& ſcribitur cū lamed in principio & dicitur לְעֻמַּת Leumath. Leuit.13.Et caudā totā cū renibus.1.Paralip.26 . Cuſtodiā cōtra cuſtodiam.Eccl'.7.Sicut enim hāc ſic & illā fecit deus.Pro quo he.le.Etiā hāc cōtra illam ſiue corā illa fecit deus.Ezech.1.Et rote pariter eleuabantur.pro quo he.le . Et rote eleuabantur contra ea ſiue e regione eorum . Et in eo.Pariter eleuabantur & rote.ſigñat ēt quomodo.Eccl's.7 quomodo venit ſic reuertetur.& in predicto loco ſcribitur ſine lamed in principio & preponitur ei dictio כְּ Col.pro quo he.le.totū ecōtra.vel totū e regione quod venit ſic vadit.ſed btūs hiero.trāſtulit ſenſū.Ponitur ēt p̄ ſubter. Exo. 25.Subter coronā erunt circuli aurei.i.contra coronā vel e regione eius in parte inferiori.

quomodo

Subter.

עָנַן Aanan.obnubilare.ſeu nubib⁹ obducere. augurari.hariolari.Geñ.9.Cumq; obduxero nubibus celū . p̄ quo he.le.Cūq; obnubilauero nube ſup terrā.& inde עָנָן aanan i.nubes.vt in predicto loco.& in eo. Apparebit arcus meus in nubibus.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. i nube. Exo.19.iam nūc veniā ad te in caligine nubis.Ezech.1.nubes magna & ignis.Sigñat ēt augurari vel hariolari .Deut. 18.Aut qui hariolos ſciſcitetur.4.Reg.21.Et hariolat⁹ ē & obſeruauit auguria.Eſa.2.Et augures habuerunt vt philiſtiim.De quo vide ſupra in dictione עֹון oon.

עָנַן nubib⁹ obducere. עָנָן o bnubilaſ Nubes. עָנַן hariolari. Augurari

עָנָב Aanab.vua.Deut.32.Et ſanguinē vue biberēt meraciſſimū.& in plu.עֲנָבִים Aanabim.Geñ.40.poſt floreſ vuas matureſcere.Leuit.25.& vuas primitiarū tuarum nō colliges.Oſee.9.Quaſi vuas in deſerto inueni iſrael.

עָנַג aanag.delectari.deliciari .vel deliciis affluere.Deut.28 Propter molliciem & teneritudinē.pro quo he.le .propter delicias & teneritudinē. p̄s.36.& delectare ī dño.& in eo.& delectabūtur in multitudine pacis.Eſa.55. & delectabitur in craſſitudine aia vīa.& in eo.66.vt mulgeatis & deliciis affluatis ab oīmoda gl'ia eius.& inde עָנֹג aanog.ſ.delicioſus.ſeu delicatus.Deut.28.Homo delicatus in te & luxurioſus .i.delicioſus & in ge.fe.עֲנֻגָּה aanuga ſiue מְעֻנָּגָה meunaga. Deut.28.tenera & delicata que ſup terrā ingredi nō valebat.Hiere.6.Speciose & delicate aſſimilaui filiā ſion.& inde עֹנֶג óneg.i.delicie.delectatio.voluptas.Eſa.15. Et ſirenes in delubris voluptatis. & ī eo.58.Et vocaberis ſabbatū delicatū.Scribitur ēt cū thau in principio & dicitur תַּעֲנוּג thaanug.Prouer.19.nō decēt ſtultū delicie.& in plu.תַּעֲנוּגוֹת Thaanugoth.ſiue תַּעֲנוּגִים Thaanugim.Eccl's.2.& delicias filiorum hominū.Canti.7.quā pulchra eſt & q̄ decora carissima in deliciis.

Eius. עֲנָבִים Eius. עָנַג Delectari. Deliciis affluere. עָנֹג luxurioſus עֲנֻגָּה מְעֻנָּגָה Delicata. עֹנֶג Delicie Delicatus תַּעֲנוּג תַּעֲנוּגוֹת תַּעֲנוּגִים Delicie

עָנַד aanad.ligare.circūdare. Iob.31.Et circūdem illū quaſi coronam mihi.Prouer.6.& circunda gutturi tuo.

עָנַד circūdare.ſ.

עָנָה aana.reſpondere.exaudire.loqui.cantare.canere . teſtificari.humiliare.affligere.laborare.occupari. Geñ . 30.Reſpondebitq; mihi cras iuſtitia mea.& in eo. 41.abſq; me deus reſpondebit proſpera pharaoni.Exo.19.Reſponditq; omnis populus ſimul . & in eo.Et dñs reſpondebat ei.Iudi.5.Hec ſocrui verba reſpondit.1.Reg.28. & nō reſpondit ei dñs.3.Reg.18.& nō erat vox nec qui reſpōderet. Iob.4.Reſpondens autem eliphaz themanites dixit. Et ī eo.5.voca ergo ſi eſt qui tibi reſpondeat.Et in eo.11. Numquid qui multa loquitur nō audiet.p̄ quo he.le.nunqd cui multa loqtur nō rñdebitur.vbi pōitur verbū paſſiuū.Et in eo.20.ſpūs itelligētie mee rñdebit mihi.p̄s.118. & rñdebo exprobrātib⁹ mihi verbū.Prouer.26.ne rñdeas ſtulto iuxta ſtultitiā ſuā ne efficiaris ei ſimilis:rñde ſtulto iuxta ſtultitiā ſuā ne ſibi ſapiēs eſſe videatur.Eccl's.10.pecūie obediūt omnia.pro quo he.le . Et argentū ſiue pecunia reſpondet omnibus.ideſt coreſpondet omnibus.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Eſa.30.Statim vt audierit reſpondebit tibi . Ezech.14.Ego dñs reſpondebo ei.Ioel.2.& rñdit dñs . ſignificat ēt exaudire.i.reſpōdere deprecāti.3.Reg.18.Baal.

reſpōdere.

Exaudire. exaudi nos. Et in eo. Exaudi me dñe: exaudi me. ps. 4. cū i uocari ē exaudiuit me deus iustitie mee. Ps. 16. Ego clamaui qm̄ exaudisti me de⁹. Ps. 19. Exaudiet illū de celo sctō suo. Ps. 117. Et exaudiuit me in latitudine dñs. Esa. 49. In tpe placito exaudiui te. Osee. 2. Exaudiā celos: & illi exaudient terram: & terra exaudiet triticū. i. correspōdebūt necessariis. & in eo. Et hec exaudient iezrael. signāt ēt loqui vel dicere: vbi nulla precessit interrogatio. Deut. 26. & loqueris in

Loqui. Dicere. consp̄ectu dñi dei tui. 1. Reg. 9. Cūq; aspexisset samuel saulem dñs dixit ei. Iob. 3. & locutus est. Esa. 14. vniuersi respondebunt & dicēt tibi. i. loquētur. Et hic modus loquēdi habetur ēt in euāgelio vt ponatur respondere vbi nō precessit interrogatio. Mathei. 11. In illo tpe respondēs iesus dixit confiteor tibi pater dñe celi & terre. & inde מַעֲנֶה Maane. i. respōsum seu respōsio. Iob. 32. Eo quod nō inuenissēt

מַעֲנֶה responsum responsio. Cantare. Concinere responsionem. Prouer. 15. Responsio mollis frangit iram. Mich. 3. Quia non est responsum dei. Itē עָנָה Aana. i. cātare. canere. Exo. 15. Quibus precinebat dicens. Et in eo. 32. Vocē cātātiū ego audio. Nu. 21. Ascēdat puteus cōcinebāt ei. 1. Reg. 21. Nōne huic cātabant per choros. & in titulo ps 87. Vbi dī in finē pro maalath ad respōdēdū. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. victori sup chorū ad precinendū. ps. 146. Precinite dño in confessione. Esa. 15. Et respondebunt vlule in edibus eorum. pro quo he. le. & cātabunt vlule in edibus eorū. vnde sequitur. & sirenes in delubris voluptatis. s. cātabūt. Et in eo. 27. Vinea meri cantabitur ei. Hiere. 25. Celeuma quasi calcātiū cōcinetur. Osee. 2. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis sue. Signāt ēt quēcūq; clamorē. Exo. 32. Non est clamor adhortantiū ad fugam: nec

clamor. Vociferatio. Testificari vociferatio cōpellentiū ad fugā. Significat ēt testificari vel testimoniū dicere. Geñ. 30. Respondebitq; mihi cras iustitia mea. Pro quo he. le. & testificabitur mihi iustitia mea in die crastina. Exo. 20. Non loquaris cōtra proximū tuū falsum testimoniū. i. ne testificeris. Deut. 19. Si steterit testis. mendax contra hominem accusans eū. i. testificans contra eum. & in eo. Inuenerūt falsum testē dixisse cōtra frēm suū 1. Reg. 12. Loquimini de me corā dño. idest testificamini vl testimoniū dicite de me. Iob. 16. Aduersus faciem meā contradicēs mihi. pro quo he. le. In facie mea testificatur. s. contra me. Esa. 59. Et peccata nostra responderunt nobis. Pro quo he. le. Testificata sunt cōtra nos. Hiere. 14. Si iniquitates nre responderūt nobis. i. testificate sunt cōtra nos. Osee 5. & rñdebit arrogātia israel in facie eius. i. testificabitur. Abach. 2. Et lignū quod inter iuncturas edificii est respondebit ei. Pro quo he. le. Testificabitur ei. Pōt ēt signāre respondere: sicut est in littera nostra: vt supra dictum est. Item

עָנָה Affligere. Humiliare. opprimere Subiicere Nocere. עָנָה Iina. i. hūiliare vel affligere. siue opprimere. Geñ. 16. Affligente igitur eam sara fugam iniit. Et in eo. Et humiliare sub manu eius. & in eo. 31. Si afflixeris filias meas. Et in eo. 34. vi opprimens virginē. Exo. 10. Vsq; quo nō vis subiici mihi. i. humiliari. & in eo. 22. Vidue & pupillo non nocebitis. idest non affligetis. & i eo. Si leseritis eos. Leuit. 25. omnis anima que afflicta nō fuerit. & in eo. Et affligetis animas vestras. Deut. 8. Et afflixit te penuria. Ruth. 1. quā dominus humiliauit. 3. Reg. 2. & sustinuisti laborem in omnibus in quibus laborauit pater meus. pro quo he. le. Afflictus es in oibus quibus afflictus est pater meus. & in eo. 11. Et affligam semen dauid super hoc. Ps. 54. Humiliabā in ieiunio animā meā. Ps. 54. Exaudiet deus & humiliabit illos. Ps. 101. Respondit ei in via virtutis sue. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Afflixit in via fortitudinem meā. ps. 115. Ego autē humiliatus sum nimis. ps. 118. Ante q̄ humiliarer ego deliqui. Potest etiā legi secūdū primā significationē sic. s. anteq̄ respondere siue anteq̄ exaudirem. Vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Ante quam audirē ego ignoraui. Et in eo. Bonum mihi quia humiliasti me. Prouer. 15. Mens iusti meditatur obedientiā. pro quo he. le. meditatur ad humiliādū. i. meditatur ad humiliandū semetipsum. Potest etiā legi sic. mens iusti meditatur ad respondendū. Esa. 25. Propaginem fortium marcescere faciet. pro quo he. le. Propaginē fortiū humiliabit. Et in eo. 31. & a multitndine eorum non pauebit. pro quo he. le. Et a multitudine eorū non humiliabitur. Et in eodē. 45. Humiliabimus aīas nostras. & in eo. 53. oblatus ē quia ipse voluit. Pro quo he. le. oblatus est & ipse humiliatus est idest humiliauit se. vnde Apostolus ad philipen̄. 2. cap̄. humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortē. Esa. 58. Et animā afflictā repleueris. Zach. 10. Affligētur quia non est eis pastus. & inde עֳנִי Eenuth. i. afflictio. humilitas. paupertas. Geñ. 16. Eo quod audierit dñs afflictionē tuā. Et in eo. 41. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Exo. 3. Vidi afflictionē populi mei in egypto. Deut. 16. Septē diebus comedes absq; fermēto afflictionis panē. Iob. 36. Eripiet de angustia sua pauperē. pro quo he. le. eripiet ab afflictiōe sua. vl de depauptate sua pauperē Et in eo. Hanc enī cepisti sequi post miseriā. i. post afflictionē vel paupertatē. Ps. 21. Et a cornibus vnicorniū humilitatem meā. & in eo. Qm̄ nō spreuit nec despexit deprecationē pauperis. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. modestiam pauperis. i. humilitatē pauperis. Ps. 131. Memento domine dauid & oīs mansuetudinis eius. p quo btūs Hiero. trāstulit. & oīs afflictionis eius. & inde עָנִי aani. i. paup. humilis. egenus. afflictus. Exo. 22. Si pecuniā mutuā dederis populo meo pauperi. Ps. 9. Dum superbit impius incenditur pauper. ps. 17. Qm̄ tu populū humilē saluū facies. ps. 69. Ego vero egenus & pauper. Ps. 87. paup sum ego. Ezech. 16. Et manū egeno & pauperi nō porrigebat. Soph. 3. Et relinquā in medio tui populū pauperem & egenū. Zach. 9. Ipse pauper & ascendens super asinam. & ī plu. עֲנִיִּים Aanim. Ps. 11. Propter miseriā inopū & gemitū pauperū. Esa. 41. Egeni & pauperes querunt aquas. Et in genere femínino עֲנִיָּה Ania. i. paupercula. Esa. 10. Paupcula anathoth. & in eo. 51. Audi paupercula & ebria non a vino. & in eo. 54. Paupercula paupertate conuulsa. & inde עֲנָוָה Aanaua. i. humilitas. māsuetudo. modestia. ps. 17. & disciplina tua ipsa me docebit. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et mansuetudo tua multiplicabit me. Ps. 44. Propter veritatem & mansuetudinē & iustitiam. Prouer. 22. finis modestie timor dñi. & inde עָנָו Aanau. i. mitis. mansuetus. humilis. Nu. 12. Erat enim moyses vir mitissimus sup oēs hoīes. & in plu. עֲנָוִים Aanauim. ps. 21. Edent paupes & saturabūtur. pro q̄ btūs hiero. i psal. iuxta he. ve. trāstulit. comedēt mites & saturabūtur. ps. 24. Diriget māsuetos in iudicio & docebit mites vias suas. Prouer. 16. Melius est humiliari cū mitibus. & īde תַּעֲנִית Thaanith idest afflictio vel ieiunium. Esdre. 9. & in sacrifitio vespertino surrexi de afflictione mea. Significat ēt p̄dicta dictio עָנָה Aana. laborare. vel occupari aut negociari. Eccls. 1. Hāc occupationē pessimā dedit deus filiis hoīm vt occuparentur in ea. & in eo. 5. eo quod deus occupet deliciis cor illius. & inde עִנְיָן Inian. i. labor. occupatio. negocium. cura. Eccls. 1. Hanc occupationē pessimā dedit deus filiis hoīm. & in eo. 2. Cūcti dies eius doloribus & erumnis pleni sunt. Pro quo he. le. Quia cuncti dies eius dolorosi: & ira seu indignatio negociū eius seu occupatio eius. & in eo. Peccatori autem dedit afflictionem & curam superfluam. vbi p eo

Affligere. עֳנִי עֳנִיָּה Afflictio. Paupertas. Miseria. Humilitas. עָנִי Pauper. Humilis. Egenus. עֲנִיִּים Pauperes egeni. עֲנִיָּה pauperula. עֲנָוָה māsuetudo Modestia. עָנָו mitissimus עֲנָוִים Mites. mansueti. תַּעֲנִית afflictio. עָנָה Occupare עִנְיָן occupatio. afflictio cura.

quod in littera nostra est afflictionē & curā superfluā in hebreo est vna sola dictio.s. עָנִין Inian.& in eodē.5. Vidi afflictionē quā dedit deus filiis hominū vt distendantur in ea. Pro quo hebrei legūt. Vidi occupationē seu negociū quod dedit deꝰ filiis hoim vt occupētur vel negociētur in ea.vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatū.& in eo.5. Multas curas sequūtur sōnia.vbi ponitur ꝑ curis.& in eo.8. Et itelligerem afflictionē que versatur in terra. Itē מְעָנָה Maane.i. Iugerū.s. agri:quod par boū ī die potest arare.aut sulcus.s. qui fit cū aratro.1.Reg.14. In media parte iugeris quā par boū in die arare consueuit. p̄s.128. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores:prolōgauerūt iniquitatē suam. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Supra dorsum meū arauerunt arantes:prolongauerunt sulcum suū. Item לְמַעַן Lemàan.i.propterea:ꝑpter quod.vt.ideo.idcirco.Iob.18.Nunquid propter te derelinquetur terra.p̄s.51. Vt iustificeris in sermonibus tuis.Prouer.16. Vniuersa propter semetip̄m operatꝰ est dñs. Vide etiam de hoc supra in dictione מַעַן Maan.

Iugerū. Solcus. לְמַעַן Propter. Ut.

עָנָף Aanaph.ramus.propago.frōdes. Leuit.25. Et ramos ligni densarū frondiū. p̄s.79. Et arbusta eius cedros dei. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Et rami illius cedri dei. Ezech.17. Vt faciat frondes & portet fructū. Et in eodē.19. Fructus eius & frōdes eius creuerūt ex aquis.& in eodem.36. vos autem montes israel ramos vestros germinetis.Malach.4.Que non relinquet eis radicem & germē. Pro quo hebrei legunt. Radicem & ramum.

Ramus. arbusta. Frondes. Germen.

עָנַק Aanac. onerare. circūligare.s.collo. Deut.15. Dabis viaticū. Pro quo hebrei legūt. Onerans onerabis eū s.muneribꝰ& viatico:vt portet secū.p̄s.72.Ideo tenuit eos superbia.i.circūligauit eos superbia. Et inde עֲנָק Aanac.i. torques seu monile quod collo circunligatur. Canti.4.Et in vno crine colli tui. Pro quo hebrei legunt in vno torque vel in vno monili colli tui. Et in plurali עֲנָקִים Aanacim.Prouer.1.Et torques collo tuo.Reperitur etiam עֲנָקוֹת Aanacoth :secundū terminationē femininorū .Iudi .8. Et preter torques aureos circū colla camelorum. Est etiā עֲנָק Aanac nomen ꝑprium viri magne statute.Nu.13. Vbi erāt achiman & sisai & tholmai filii enac.Et in eodem. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enac de genere giganteo.

Onerare. circūligare Torques. Torques. Enac. Gigas.

עָנַשׁ Aanas.mulctare.cōdēnare.dānare. Exo.21.Subiacebit dāno quantum maritus mulieris expetierit. Pro quo hebrei legunt. Et mulctabunt eū siue condēnabūt eum quātum maritus mulieris expetierit. Deut.22.Condēnātes insuper centum siclis argenti.z.Paralipo.36. Et condēnauit terram centum talentis.Prouer.17. Non est bonum dānum inferre iusto.i.non est bonū condēnare vel dānare iustum:siue iusto. nā in hebreo est datiui casus. & in eodē.22. Innocens ptrāsiit & afflictus est dāno.i.dānatus est. Amos 2.Vinum dānatorū bibebant. Et inde עֹנֶשׁ Oónes.i.dānū seu mulcta.4.Reg.23.Et iposuit mulctā terre centū talēta.

Mulctare. condēnare. Damnū inferre. Mulcta. Mulctā.

עָסַס Aasas.calcare. conculcare. comprimere. Et scribitur cum simplici sámach. vt Malach.4. Et calcabitis impios.Et inde עָסִיס Aasis.i.mustum seu succus dulcis:eo qđ fit cōculcatione vel compressione.Canti.8.Et mustum malorum granatorum meorū.Esa.29. Et quasi musto sanguine suo inebriabūtur.Ioel.1.Qui bibitis vinū in dulcedine. & in eodem.3.Stillabunt montes dulcedinem.

Calcare. Mustum. Dulcedo

עָפָא Oopha.Ramus.seu frōdes.& solum inuenitur in numero plurali.s. עָפְאִים Oophaim.p̄s.103.De medio petrarum dabunt uoces.Pro quo hebrei legunt. De medio ramorum vel frondium dabunt voces. Vnde beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit. De medio nemorum dabunt voces. Et aliquādo scribitur sine aleph. Dañ.4.Folia eius pulcherrima.

Rami. Remota. Folia.

עָפַל Aaphal.contenebrari.incredulum esse. Nu.14.At illi cōtenebrati ascenderunt in verticem montis. Abach. 2. Ecce qui incredulus est non erit recta anima eiꝰ in semet ipso. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat repugnantiam vel contumaciam. Alii vero dicunt ꝙ significat elationem vel superbiam.Et inde עָפֶל Oóphel.i.tenebrosum.Esa.32.Tenebre & palpatio facte sunt super spelūcas. Hebrei vero dicunt ꝙ significat turrem vel fortaliciū. Vnde beatus hiero. in suis explanationibus super predicto loco sic ait.lxx.pro tenebris & palpatione que facte sunt super spelūcas in sempiternum:transtulerunt.Et erunt ille spelunce vsq; in eternum.Quod in hebreo dicitur עָפֶל Oóphel:& בָּעָן Báan quas hebrei duas turres in ierusalem fuisse arbitrātur excelsas atq; firmissimas:q̄ his appellantur nominibus. Quarū prior interp̄tatur tenebre siue nubilū: qđ vsq; ad nubes erigeret caput:altera ꝑbamētū & firmitas.siue vt symmachus vertit inquisitio:eo quod in contēplando culmine eius oculi fallerētur. Hec hieronymus. Mich.4.Et tu turris gregis nebulosa.Ponitur etiam pro vespera.4.Reg.5.Cūq; venisset iam vesperi . Est etiam עָפֶל Oóphel.nomē propriū turris vel arcis.2.Paralipo.27.Et in muro óphel multa cōstruxit.& in eodē.33.Vsq; ad óphel exaltauit illum. Nee.3. Nathinei autem habitabant in óphel. Ponitur etiam pro templo: eo quod erat altum & eminens ad instar turris & arcis. vt in eodem . A turre magna & eminenti vsq; ad murum templi.Item עַפְל Aapol.infirmitas anus:quam ficum vocāt.& solū inuenitur in numero plurali.s. עַפְלִים Aapolim. quam infirmitatem translatio nostra circūloquendo exprimit.Deut.28.Percutiat te dñs vlcere egypti & partem corporis per quā stercora digeruntur.i.Reg.5. Et percussit in secretiori parte natium.

Cōtenebrari. Tenebre Nebulosa. Vesper. Ophel. Templus. Ficus infirmitas. Ficus.

עָפַף Aaphaph.palpebra.& solū inuenitur in numero plurali.p̄s.151.Et palpebris meis dormitationē.De quo vide supra in dictione עוֹף Ooph.

Palpebra

עָפָר Aaphar.Puluis.terra. Geñ.2. Formauit igitur dominus deus hominē de limo terre.Pro quo hebrei legūt Formauit igitur dñs deus hominē puluerem de terra. & in eodem .3. Quia puluis es & in puluerē reuerteris . Nu.23. Quis dinumerare possit puluerem Iacob.Deut. 9.Oñino qsq; in puluerē redigēs. Iob.28. Fer:ū de terra tollitur. Ponitur etiā pro cinere.Nu.19.Tolletisq; de cineribꝰ cobustionis atq; peccati.Reperitur etiā in plurali עֲפָרוֹת Aaphroth. Iob.28.Et glebe illius aurū.vbi ponitur ꝑ glebis. Prouer. 8.Et cardines orbis terrarū.Et inde verbū עִפֵּר Iiphar.qđ significat puluerizare.i.puluerē vel terrā spargere.2. Reg. 16.Terrāq; spargens.Pro quo hebrei legunt. Et puluerizabat puluere.Et inde עֲפָרֶת Oophéreth.i.plubū:eo quod habet plurimā partē terrestris elemēti. Exo.15. Submersi sūt quasi plūbum in aquis vehemētibus. Iob.29. Stillo ferreo & plūbi lamina.Hiere.6.Consumptū est plūbum.Zach.5. Et ecce talentū plumbi portabatur. Itē עֹפֶר Oópher .i. hinulus.Canti.6.Similis est dilectus meꝰ capree hinuloq; ceruorū.Et in plurali עֲפָרִים Oopharim.vt in eodem.4. Duo vbera tua sicut duo hinuli.

Limus. Puluis. Terra Cinis . Glebe. Terre. Terrā spargere Plūbum. Hinulus. Hinuli.

עֵץ Ees.lignum.arbor.Geñ.1. & lignum pomiferū faciens fructum iuxta genus suum.& in eodē.18. Et requiescite sub arbore.Leuit.23.Fructꝰ arboris pulcherrime. Deut. 28.Oñes arbores tuas & fruges terre tue rubigo cōsumet Scribitur etiā cum he in fine.Hiere.5. Cedite lignum eius. Pro quo hebrei legūt.Cedite lignum.i.ligna. Vbi secundū hebreos he vltimū nō denotat ꝓnomē tertie persone:quia

Lignum. arbor.

scribitur sine puncto mapic. Osee. 4. Populus meus in li-
עֵצִים Ligna. gno suo interrogat. Et in plurali עֵצִים Eesim. Gen. 22. Cū-
q; concidisset ligna in holocaustum. & in eodē. Ecce inquit
עֵץ manubalis. Hastile. ignis & ligna. Ios. 9. Ligna cedant aquasq; comportēt. ps.
105. Saturabuntur ligna campi. Significat etiam עֵץ Ees ma
nubriū securis: siue hastile lācee. Deut. 19. Ferruq; lapsum
de manubrio amicū eius percusserit. 1. Reg. 17. Hastile au
tem lancee eius erat quasi liciatorium texentium.

עָצַב contristar. Aasab. contristare. mestum esse. dolere. ad iracundiam
prouocare. affligere. laborare. Gen. 6. Et tactus dolore
cordis. Pro quo hebrei legunt. Et contristatus est in corde
suo. Et loquitur de deo more humano. & in eodem. 54. Ira
ti sūt valde. Pro quo hebrei legūt. Cōtristari sunt viri & ira
ti sunt valde. & in eodem. 45. Nolite pauere. Pro quo he-
brei legunt. Et nunc nolite contristari. & in eodem. Contri
Dolere. status est enim super dauid. 2. Reg. 19. Dolet rex super filio
suo. 3. Reg. 1. Nec corripuit eum pater suus. i. nec cōtristauit
1. Paralipo. 4. & feceris me a malitia nō oppi rimi. Pro quo
mestū esse. hebrei legunt. non contristari. Esa. 54. Merentem spū vo-
cauit te dns. signat etiā affligere. ps. 55. Tota die verba mea
execrabātur. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trā-
Affligere. stulit. Tota die sermonibus me affligebant. Eccls. 10. Qui
transfert lapides affligetur in eis. Esa. 63. Ipsi autem ad ira-
cundiam puocauerunt & afflixerūt spūm sancti eius. Signi
Facere ficat etiam laborare vel facere. Iob. 10. Manus tue fecerunt
me & plasmauerūt me. Et inde עֵצֶב Eesseb. siue עֹצֶב Oōseb.
עֶצֶב Dolor. Afflictio. i. dolor. afflictio. tristitia. labor. Gen. 3. In dolore paries filios. 1. Paralipo. 4. Quia peperi eū i dolore. Prouer. 10. Nec
sociabitur cū eo afflictio. & in eodem. 15. Et sermo durus su
scitat furorē. Pro quo hebrei legunt. Et sermo tristis aut ser
mo afflictionis vel doloris suscitat furorem. Esa. 14. Cū re-
Labor. quiem dederit tibi dns de labore tuo. Scribitur etiā cū thau
in pricipio & dicitur עֲצֶבֶת Aasabeth. vt in eodem. 10. Qui
עֶצֶבֶת Dolor ānuit oculo dabit dolorē. & in eodē. 15. Et in merore animi
Meror deiicitur spūs. Scribitur etiā quādoq; cū mē in principio &
מַעֲצֵבָה Dolor. he in fine & dicitur מַעֲצֵבָה Maaseba. Esa. 50. In doloribus
dormietis. Quod i hebreo legitur singulariter. s. in dolore
עֲצֻבוֹת opera. Dolores. cōtritiōes. vel in tristitia aut in afflictiōe dormietis. Et i plurali עֲצֻבוֹת
Aaseboth. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. Pro quo he. le.
Verebar omnes labores vel dolores meos. ps. 146. Et alligat
contritiones eorū. idest dolores eorum. Et aliquādo scribi
עֲצַבּוֹן Dolores Labores. tur cū nū in fine & dicitur עֲצַבּוֹן Iisabon. Gen. 3. Multipli-
cabo erūnas tuas. p quo hebrei legūt. Labores vel dolores
tuos. & in eodem. In laboribus comedes ex ea. & in eodem.
עָצָב Labores 5. Iste cōsolabitur nos ab operibus nostris & laboribus ma
nuū nostrarū. Significat etiā עֵצֶב Eesseb. substātiā vel pecu-
niā labore acquisitā. Prouer. 5. Et labores tui sint in domo
aliena. i. substātia tua. Esa. 58. Et omnes debitores vestros
Pecunie. repetitis. Pro quo hebrei legunt. Et omnes pecunias vras
עֵצֶב vas fictile. siue substantiā vestram repetitis. Ponitur etiam עֵצֶב Eesseb
pro vase fictili. Hiere. 22. Nunquid vas fictile atq; contritū
Iniquitas iste ieconias. Significat etiā idolum vel simulachrū. ps. 138.
Idolum. Et vide si via iniquitatis in me est. Pro quo beatus hiero. in
psal. iuxta he. ve. transtulit. Et vide si via idoli in me est. Esa.
48. Ne forte diceres idola mea fecerunt hec. Quod in he-
breo legitur singulariter. s. idolū meū fecit hec. Et in plura-
עֲצֻבוֹת עֲצַבִּים Idola li עֲצַבִּים Asabim. ps. 15. Multiplicate
sunt infirmitates eorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iux-
ta he. ve. transtulit. Multiplicabuntur idola eorum. Potest
etiam legi multiplicabuntur dolores vel infirmitates corū.
sculptilia simlachra ps. 105. Quas sacrificauerunt sculptilibus chanaam. ps. 113.
Simulachra gentium argentum & aurum. Osee. 4. Partis-
ceps idolorum ephraim. Et inde verbum tertie coniugatio

nis: quod significat idolatrare siue idola colere. Hiere. 44.
Celeſtia ido la faciemus ei placentas ad colendum eam.

עֲצַד Ascia Lima Aasad. ascia instrumētum fabri. Et scribitur cum mē
in principio & dicitur מֵעֲצַד Maasad. Hiere. 10. Opus
manuū artificis in ascia. In alio vero loco btūs hieronymus
transtulit. limā. Esa. 44. Faber ferrarius lima operatus est.

עָצָה Claudere עָצָה Aasa. Claudere. s. oculos. Prouer. 16. qui attonitis ocu
lis cogitat praua. Pro quo hebrei legunt. Qui claudit
oculos suos ad cogitandū praua. Item עָצָה Aase. i. spina dor
si. Leuit. 13. Et caudam totam cum renibus. Pro quo hebrei
legunt. Et caudam totam iuxta spinam diuidat eam. Et est
idem sensus cum littera nostra.

Spina

עָצַל Piger עָצַל Aasel. piger. Prouer. 16. vade ad formicam o piger. &
in eo. 16. Sic piger his qui miserūt eū. Et inde עֲצֵלָה
עֲצֵרָה Pigredo. Pigritia עֲצַלְתַּיִם Pigritie Eesla. siue עֲצֵלוּת Aasluth. i. pigredo siue pigritia. Prouer.
19. Pigredo imittit soporem. & in eodem. 31. Et panē ocio-
sa non comedit. Pro quo hebrei legunt. Et panem pigritie
seu ociositatis nō comedit. Et i plurali עֲצַלְתַּיִם Aasalthaim
Eccls. 10. In pigritiis humiliabitur cōtignatio. Et inde ver
Pigritare bum pigritare seu pigrum esse. Iudi. 18. Nolite cessare: ea-
mus & possideamus terram. i. nolite pigritare. siue nolite
ocioſi esse.

עָצַם Potkicos esse Roborare עָצַם Aasam. fortificare. roborare. preualere. superare. po-
tentiorem esse. Multiplicari. claudere. s. oculos. Gen.
26. Quoniā potētior nobis factus es valde. Exo. 1. Ac robo
rati nimis impleuerunt terram. ps. 37. Inimici autē mei vi
uunt & cōfirmati sūt. Pro quo btūs hiero i. psal. iuxta he. ve.
transtulit. Inimici autē mei viuētes cōfortati sunt. ps. 104.
Et firmauit eū super inimicos eius. i. cōfortauit eum. Dan.
Firmare 11. Et superabit in modico popu lo. Significat etiā multipli
care. Hiere. 15. Multiplicate sunt mihi vidue eius super are-
nam maris. & in eodē. 30. Dura facta sunt peccata tua. Pro
quo hebrei legunt. Multiplicata seu cōfortata sunt peccata
Multiplicat עָצוּם tua. Et inde עָצוּם Aasum. i. fortis. robustus. multiplicatus.
Exo. 1. Ecce populus israel mult9 & fortior nobis est. Nu. 32.
Fortis Multum Et erat illis ī iumētis infinita substātia. Pro quo he. le. Mul
ta nimis. & in plurali עֲצוּמִים Aasumim. ps. 9. Et cadet cum
עֲצוּמִים dnatus fuerit pauperum. Pro quo beat9 hiero. in psal. iuxta
he. ve. transtulit. Et irruet viribus suis valēter. Potest etiam
vires legi. Et irruet siue cadet fortib9 suis vl robustis suis. Prouer.
Fortes 7. Et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. & in eodē. 18. Et
Fortissimi Potentes inter potentes quoq; diiudicat. Amos. 5. Et fortia peccata
vestra. Zach. 8. Et venient populi multi & gentes robuste.
Robuste עָצוּם Et inde עָצוּם Oōsem. i. fortitudo. robur. Deut. 8. Fortitudo
Fortitudo mea & robur man9 mee. Iob. 21. Iste moritur robustus. Pro
quo hebrei legūt. Iste moritur in fortitudine vel in robore.
Scribitur etiam cū he vel thau in fine. Esa. 40. Fortitudinē
Robur Fons & roborē multiplicat. & ī eodē. 41. Afferte si quid forte ha
betis dicit rex iacob.. Vbi illud forte nō est aduerbium dubi
tandi: sed est nomen adiectiuū quasi diceret. Afferte si quid
validū & forte habetis ad satisfaciēdū pro vobis. & in eodē.
Duritia 47. Propter duritiam incantatorū tuorū vehementer. Pro
quo hebrei legunt. Propter fortitudinem vel multitudinē
incantatorum tuorum seu incantationū tuarum. Naū. 3. In
ethiopia fortitudo eius. Scribitur etiā cū thau in principio
תָּעֲצוּמָה Fortitudo & dicitur תָּעֲצוּמָה Thaasuma. i. fortitudo. cui9 plurale habe-
tur. ps. 67. Vbi dicitur ipse dabit virtutē & fortitudinē ple-
bi sue. Pro quo he. le. Ipse dabit virtutē & fortitudines ple
bi sue. Et inde עֶצֶם Eesem. i. os ab osse: eo quod est durū &
Os forte. Gen. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis. & in eodem. 29.
Os meū es & caro mea. 2. Reg. 5. Os tuū & caro tua sumus
ps. 101. Ahdesit os meū carni mee. ps. 138. Nō est occultatū
os meū a te. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Non

עֶצֶם Substãtia עֲצָמוֹת Ossa

est occultata substantia mea a te. Nam apud hebreos עֶצֶם Eesem dicitur substantia. Et in plurali עֲצָמוֹת Aasamoth. secundum terminationem pluralē femininorū. Exo. 15. Tulit quoq; moyses ossa ioseph secum. ps. 21. Dinumerauerūt omnia ossa mea. Esa. 66. Et ossa vestra quasi herba germinabunt. Ezech. 37. Qui erat plenus ossibus. Reperitur etiā עַצְמִים Aasamim. in gñe masculino. Genē. 2. Hoc nūc os ex ossibus meis. Eccls. 11. Et qua ratione compingantur ossa in ventre pregnantis. Et inde verbum עָצַם Iisem. i. exossare. Hiere. 50. Iste nouissimus exossauit eum nabuchodonosor rex babylonis. Ponitur etiā עֶצֶם Eesem pro ebore: quod est os elephātis. Threñ. 4. Rubicūdiores ebore ātiquo. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat totū hominem seu totum corpus hominis. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Rubescūt corpore magis quā gēme. s. rubicūde. Itē עֶצֶם Eesem. i. idem. ipsemet. Genē. 7. In articulo diei illi? ingressus est noe. i. in eodem die. siue in ipsomet die. & in eodem. 17. In ipsa die sicut p̄ceperat ei deus. & in eodē. Eadē die circuncisus est abraam. Exo. 24. Et quasi celum cū sereno est. Pro quo hebrei legunt. Et quasi ipsummet celū. siue quasi substātia celi. Item עָצַם Iisem. i. claudere. s. oculos. Esa. 29. Claudit oculos vestros. & in eodē. 33. & claudit oculos suos ne videat malum.

Ossa עֶצֶם Eossare. עָצַם Ebur עֶצֶם Idem. Ipsa Eadem. עֶצֶם Claudere.

עָצַר Aasar. detinere. retinere. cōtinere. prohibere. cessare. claudere. concludere. obsidere. dñari. Nu. 16. Et plaga cessauit. i. retenta est. Et in eodem. Postq̄ quieuit interitus. i. postq̄ retenta est plaga. Iudi. 13. Obsecro te vt aquiescas p̄cibus meis. Pro quo hebrei legunt. Detineamus obsecro te. i. detinearis vt prandeas. & in eodem. Si me cogis nō comedam panes tuos. i. si me detines. 1. Reg. 21. Et quidē si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudius tertio 4. Reg. 4. Nec mihi moram facias in eundo: & hoc age qđ precipio tibi. Pro quo hebrei legūt. Nec detinearis mihi vt asseēdam. s. super asinū. nisi dixero tibi. & in eo. 18. Ne occupet te pluuia. i. ne detīeat te. 2. Paralip. 15. Nec valuit vltra resistere hieroboam. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuit virtutem aut vires hieroboā. & in eodem. 20. Nec potuerūt ire in tharsis. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuerūt virtutem eundi in tharsis. Iob. 12. Si continuerit aquas: omnia siccabuntur. & in eodem. 29. Principes cessabant loqui. Ps. 105. Et cessauit quassatio. Dañ. 10. Et nihil in me remānsit virīū. Pro quo hebrei legunt. Et non retinui virtutē vel vires. Significat etiam claudere. vel obsidere. Genē. 16. Ecce cōclusit me dñs ne parerem. Hebrei tamē legunt ꝓhibuit me. Et in eodem. 20. Cōcluserat enim dñs omnē vuluā domus abimelech. Deut. 11. Iratusq̄ dñs claudat celum. 1. Reg. 21. Erat autem vir quidā de seruis saul in die illā intus in tabernaculo dñi. i. clausus in tabernaculo dñi. 3. Reg. 8. Si clausum fuerit celum. 4. Reg. 17. Obsedit eum & vinctū misit in carcerē. Et inde עָצוּר Aasur. i. clausus siue retētus. Deut. 32. Et clausi quoq; defecerūt. De quo vide supra in dictiōe עָזַר Aazar. Hiere. 20. Quasi ignis stuans claususq̄ in ossibus meis. Et in eodem. 39. Cum clausus esset in vestibulo carceris. Et inde עֲצֻרָה Oosser. i. retentio. siue clausura. Prouer. 30. Os vulue. i. clausura matricis. Ponitur etiam pro angustia. Esa. 53. De angustia & de iudicio sublat? est. & inde מָעְצוֹר Maasor. i. detentio siue ꝓhibitio. 1. Reg. 14. Quia non est dño difficile saluare vel in multis vel in paucis. Pro quo hebrei legunt. Quia non est dño detētio seu prohibitio vt saluet vel in multis vel in paucis. Prouer. 25. Qui nō potest in loquēdo cohibere spūm suum. Pro quo hebrei legunt. Cui nō est prohibitio spūi eius. Et est sensus sicut in littera nostra. Et inde עֲצָרָה Aasara. siue עֲצֶרֶת Aaséreth. i. cetus siue collectio vel concursus populi in vnū locum. Leuit. 23. Est enim cetus atq̄ collectio. Esa. 1. Iniqui sūt cetus vīi. Hiere. 9. Quia oēs adulteri sunt & cetus preuaricatorū. Ioel. 1. vocate cetum. Item עָצַר Aasar. Dñari. preualere. 1. Reg. 9. Iste dñabitur populo meo. 2. Paralipo. 14. Non ꝓpreualeat contra te homo. Et inde עֹצֶר Eesser. i. dñium siue regnū. Beat? hieronymus trāstulit opes. Iudi. 18. Magnarūq̄ opum. ꝑ quo hebrei legunt. possidens regnum vel dominium.

Cetus. Collectio עָצַר Dñari. Preualer. עֹצֶר opes Dominiū

עָקַב Aacab. supplantare. inuestigare. Genē. 27. Et supplantauit me en altera vice. Hiere. 9. Omnis frater supplāns supplantauit. Osee. 6. Supplantata sanguine. Et in eo. 12. In vtero supplantauit fratrē suū. i. plantam pedis eius tenuit. Ponitur etiam pro inuestigare. Iob. 37. Et non inuestigabitur cum audita fuerit vox eius. Et inde עֲקֵב Aacheb. siue עֵקֶב Eecheb. i. calcaneus. plāta. s. pedis. aut vestigiū: seu retributio. Genē. 3. Tu insidiaberis calcaneo eius. & in eodē. 25. Plantam fratris tenebat manu. Iob. 18. Tenebitur planta illius laqueo. Ps. 40. Magnificauit super me supplantionem. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Leuauit contra me plantam. ps. 48. Iniquitas calcanei mei circundabit me. ps. 69. Auertantur statim erubescentes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Reuertantur ad vestigiū confusionis sue. ps. 118. Et exquirā eam semp. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et custodiam eam per vestigiū. Et in plurali declinatur tam masculine q̄ feminine. masculine. Canti. 1. Abi post vestigia gregū tuorum. feminine. vt ps. 76. Et vestigia tua non cognoscentur. ps. 88. Quod exprobrauerūt cōmutationem xp̄i tui. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui exprobrauerunt vestigia xp̄i tui. Significat etiam posteriorē seu extremā partē vel finē alicui? rei: sicut planta est extrema pars corporis. vt Genē. 49. Et ipe accingetur retrorsum. i. accingetur posterior. Ioſ. 8. Ita vt nouissimi multitudinis occidentalē plagam vrbis attingerent. ps. 59. Ferant cōfestim confusionē suā. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Pereant post confusionē suam. Prouer. 22. finis modestie timor dñi. Et quia retributio datur post laborē: ideo ponitur etiā pro retributione vel mercede laboris. Deut. 7. Si postq̄ audieris hec iudicia. ꝑ quo he. le. Et erit merces seu retributio si audieritis iudicia hec ps. 18. In custodiēdis illis retributio multa. ps. 118. Inclinaui cor meū ad faciendas iustificationes tuas in eternū ꝓpter retributionē. & beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Inclinaui cor meū vt facerem iustitias tuas propter eternā retributionem. Potest etiam legi sic. Ad eternum vestigiū: siue ad seculi finē. i. vsq̄ ad seculi finē. Significat etiā ꝓpter ꝓpterea. eo quod. Genē. 26. Eo qđ obedierit abraā voci mee Nu. 14. Seruū meū caleb qui plenus alio spū. ꝑ quo he. le. & seru? me? caleb eo q̄ fuit ali? spūs cū eo. Itē עָקֹב Aacob. i. prauus seu iniquus. Esa. 40. Et erunt prauа in directa. Hiere. 17. Prauū est cor hois & inscrutabile. & inde עֲקֻבָּה ocba. i. insidie seu insidiose. 4. Reg. 10. porro iehu faciebat hoc insidiose. Et secundū hoc significatū. Osee. 6. Vbi nos hēmus supplātata sanguīe: pōt ēt legi. īsidiatrix sanguini.

Calcaneus Planta Vestigiū. eo q̄. עָקֹב Prauus. עֲקֻבָּה Insidie

עָקַד Aacad. ligare. alligare. vincire. Genē. 22. cūq̄ alligasset Isaac filiū suū. & inde עֵקֶד eched. i. camera. seu loc? vbi pastores solent oues ligare vt tōdeātur. 4. Reg. 10. Cūq̄ venisset ad cameram pastorum. Et inde עָקֹד Aacod. i. animal maculosū qđ habet maculas diuersi coloris circūligatas corpori seu pedibus. Genē. 30. Maculosa & varia & diuerso colore respersa. Et in eodem. 31. Alba queq̄ accipes ꝑ mercede: omnes greges alba peperērunt. ꝑ quo hebrei legūt. Maculosa seu varia. i. habentia maculas albas. & in eodem. Varios & maculosos ac diuersorum colorum.

Alligare עֵקֶד camera עָקֹד maculosus

עָכָה Aache. antemurale. siue paruꝰ murus: qui tecto ante ponitur: ne quis inde cadat. & scribitur cum mē in prīcipio & dicitur מַעֲכָה Maache. Deut. 22. Cum edificaueris domū nouam: facies murum tecti per circuitum. Et solū inuenitur in predicto loco.

Maache. Murus.

עָכַל Aacal. peruertere. cuius participium passiuū secunde coniugationis. ſ. מְעוּכָל Meucal habetur. Abach. i. vbi dicitur ꝓpterea egredietur iudicium peruersum. Et inde עַכְלָתוֹן Aacalathō. i. peruersus siue tortuosus. Esa. 27. Et super leuiathā serpentem tortuosum. Et inde עַכְלָכָה Aacalcala. cū duplici coph & cū duplici lamed. i. puersum: prauū deutū. Et solum inuenitur in numero plurali. ſ. עַכְלְכָלוֹת Aacalcaloth. Iudi. 5. Ambulauerunt per calles deuios. ps. 124. Declinantes autem in obligationes. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Qui autem declināt ad prauitates suas.

Peruersū. Tortuosus. Deuia. prauitates

עָכַר aacar. euellere. erradicare. suffodere. subneruare Geñ. 49. Et in voluntate sua suffoderunt murū. Potest etiā legi. Et in voluntate sua subneruauerūt bouem. & secundū aliquos hebreos dicitur de ioseph qui dictus est bos. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius. Eccls. 3. Tēpus plantandi & tēpus euellendi. Soph. 2. Et acharon erradicabitur. Significat etiam subneruare. Ios. 11. Equos eorū subneruabis. & in eodem. Equos eorum subneruabit. i. Paralipo. 18. Subneruauit omnes equos curruum. Et ide עָקָר Aacar. i. sterilis. Deut. 7. Non erit apud te sterilis vtriusq; sexus. Et in genere femínino עֲקָרָה Aacara. vt in predicto loco. & Geñ. 11. Erat autē sarai sterilis. Exo. 23. Nō erit in fecunda nec sterilis in terra tua. ps. 112. Qui habitare facit sterilem in domo. Esa. 54. Lauda sterilis que non paris. Item עִקָּר Eécher. i. radix. aut stirps. seu trūcus. Leuit. 25. Et attenuatus frater tuꝰ vēdiderit se ei: aut cuiq; de stirpe eiꝰ. Dañ. 4. Verūtamē germē radicū eius in terra sinite. proꝙ he. le. Verūtamen trūcū radicum eius in terra sinite.

Euellere Erradicaſ. subneruare Sterilis Sterilio Stirpo Germen Truncus

עַקְרָב Aacrab. scorpio. Deut. 8. scorpio ac dipsas. Et ī plurali עַקְרַבִּים Aacrabim. Nu. 34. Per ascēsū scorpionum. 3. Reg. 12. Ego autem cedam vos scorpionibus.

Scorpio scorpiōes.

עָקַשׁ Aacas. peruertere. deprauare. prauū esse. seu prauū cōprobare. Iob. 9. Si innocentē ostendero: prauū me cōprobabit. Pro quo hebrei legunt. Et deprauabit me. & est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 10. Qui autē deprauat vias suas: manifestus erit. & in eodem. 28. Qui peruersis ingreditur viis: concidet semel. Pro quo he. le. Qui deprauat vel peruertit vias suas: concidet in vna: siue concidet semel Esa. 59. Semite eorū incuruate sunt eis. i. puerse siue deprauate sunt. potest etiā legi sic. Semite eorum ꝓuerterunt eos. Mich. 3. Et omnia recta puertitis. Et inde עִקֵּשׁ Iiches. i. peruersus siue prauus. Deut. 32. Generatio peruersa atq; praua 2. Reg. 22. Et cum peruerso peruerteris. Prouer. 8. Non est in eis prauū quid neq; ꝓuersum. Et in plurali עִקְּשִׁים Iichesim. Prouer. 2. Quorū vie peruerse sunt. & in eodē. 11. Abominabile dño cor prauū. Pro quo hebrei legūt. Abominatio est dño praui corde. i. abominabiles sunt dño. Et inde עִקְּשׁוּת Iichesuth. i. ꝓuersitas. prauitas. Prouer. 4. Remoue a te os prauū. Pro quo he. le. Remoue a te prauitatem oris.

Prauum. cōprobare Deprauaſ incuruari. peruertere Peruerſus peruerſe Praui Prauitas

עָרִר Aarir. solus. orbatus. i. absq; liberis. Geñ. 15. Ego vado absq; liberis. Et in plurali עֲרִירִים Aaririm. Leuit. 20. Absq; liberis moriētur. & in eo. Absq; filiis moriētur.

Orbatus absq; liberio absq; filiis

עָרַב Aarab. miscere. cōmiscere. aduesperascere. obtenebrare. fideiussorē esse. Vadē esse aut vadē se offerre. in fidē recipere. spondere. sub ꝓignore accipere. Dulce seu amenum esse. Esd. 9. cōmiscuerunt semen sanctū cū populis terrarum. ps. 105. Et cōmixti sunt inter gentes. Prouer. 14. Et in gaudio eius non miscebitur extraneus. & in eodē. 20. Et qui reuelat mysteria & ambulat fraudulēter & dilatat os suū ne cōmiscearis. & in eodem. 24. Et detractoribus non cōmiscearis. Ezech. 16. Oñes amatores tuos quibꝰ cōmixta es. Ponitur etiā pro applicare. Hier. 36. Quis enim iste est: qui applicet cor suū vt appropinquet mihi. i. qui cōmisceat cor suū vt appropinquet mihi. Et inde עֵרֶב Eéreb. i. mixtio diuersorū hoīm vel diuersarū rerū. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Vulgus ꝓmiscuū. Exo. 12. Sed & vulgus promiscuū innumerabile ascendit cum eis. Nee. 15. Separauerunt omnē alienigenā ab israel. Pro quo hebrei legūt. Separauerunt omnē mixtionem. ſ. aliorum populorū. Hiere. 25. Et vniuersis generaliter. Pro quo hebrei legunt. Et oñi mixtioni. i. vulgo ꝓmiscuo. & in eodē. 50. Et ad omne vulgus qui est in medio eius. Et inde עֵרֶב Aarob. i. cōmixtio muscarum diuersi generis. Exo. 8. Et implebūtur oñes domus egyptiorum muscis diuersi generis. & in eodem. Et venit musca grauissima. i. multitudo muscarū. ps. 104. Dixit & venit cynomia. Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Dixit & venit musca oñimoda. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat cōmixtionē aialium & serpētum venenosorum: aspectuq; terribiliū. Et inde עֲרֵב Eéreb. siue עֲרֵב Aareb. i. vespera. nox. eo quod in ea nō potest homo distinguere figuras seu formas rerū: quasi oñia essent cōmixta. Geñ. 1. Et factum est vespere & mane dies vnus. & in eodem. Et vesperam vocauit noctem. & in eodem. 49. Et vespere diuidet spolia. Exo. 16. vespere comedetis carnes. Iob. 7. Et rursus expectabo vesperā. ps. 54. Vespere & mane & meridie. Et declinatur pluraliter עַרְבַּיִם Aarbaim. Exo. 12. Immolabitq; eum vniuersa multitudo filiorū israel ad vesperā. Pro quo hebrei legunt. Inter vesperas. & dicunt ꝙ sunt due vespere: vna. ſ. quādo sol īcipit declinare ad occidētem: alia vero quādo iā occidit sol & occultatur nobis: & in hoc spacio tēporis quod est inter primā vesperā & secundā: debebat occidi agnus paschalis secūdū hebreos. Significat etiam עֶרֶב Eéreb. occidētē seu occasum. i. illā ptē mūdi qua sol occidit Hiere. 25. Et cunctis regibus occidētis. & cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲרָב Maarab. ps. 106. A solis ortu & occasu. Esa. 43. & ab occidente cōgregabo te. Et in eo. 59. Et timebūt qui ab occidente sunt nomen dñi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲרָבָה Maaraba. i. Paralip. 26. trans iordanē cōtra occidentem. 2. Paralip. 25. Extra ciuitatem dauid ad occidentem. & in eodem. 32. Et auertit eas subter ad occidentem vrbis Dauid. Esa. 45. Vt sciant hi qui ab ortu solis & qui ab occidente. Et inde verbum עָרַב aarab. idest aduesperascere: seu diē ad occasum declinare: vel pernoctarē: seu vespere aliquid opari. Iudi. 19. Considera quoniam dies ad occasum decliuior sit. 1. Regū. 17. Procedebat vero philistęꝰ mane & vespere. Et inde verbum עָרְבָה aarba. idest obscurata est. seu obtenebrata est. Esa. 24. Deserta est omnis letitia. Pro quo hebrei legunt. Aduesperata est seu obscurata est omnis letitia. potest etiam deriuari a עֲרָבָה Aaraba. quod significat desertū vt infra dicetur. Et inde עוֹרֵב Ooreb. idest coruus: eo quod est nigri coloris. Geñ. 8. Dimisit coruum. Leuit. 11. Et omne coruini generis. Iob. 38. Quis preparat coruo escam. Et in plurali עוֹרְבִים Oorbim. 3. Reg. 17. Coruiq; precepi vt pascant te. Et in eodem. Coruiq; deferebant ei panē. Prouer. 30. Suffodiant eum corui de torrēte. Item עָרַב Aarab. idest fideiussorē esse. in fidem accipere. Vadem se offerre. spondere. Geñ. 43. Ego suscipio puerum. idest in mea fide accipio: siue vadem me offero pro eo. Et in eodem. 44. qui in meā hūc recepi fidē. Iob. 17. libera me & pone me iuxta te.

Miſcere Applicare עֵרֶב Vulgus ꝓmiſcuū עֵרֶב Muſce diuerſi ſpēs Muſca oñimoda עֵרֶב עֲרָבָה Veſperi. עַרְבַּיִם Veſpere. עֵרֶב Occidens מַעֲרָב Occaſus. מַעֲרָבָה occidens עָרַב Declinare ad occaſū veſpere ꝙ cedere עָרְבָה adueſce re. עוֹרֵב Coruus עוֹרְבִים Coruí. עָרַב Vadē eſſe et ferre accipe in fidem.

Pro quo hebrei legunt.Pone obsecro vadem pro me:siue fi
dem fac pro me vel sponde pro me:& pone me iuxta te. ps̄.
118. Suscipe seruū tuū in bonū.Pro quo btūs hiero.in psal.
iuxta he.ve.trāstulit.Spōde pro seruo tuo in bonū. Prouer.
Spondet. 6.Si spopōderis ꝓ amico tuo. & in eodē.11. Affligetur ma
Fidē facet lo qui fidem facit pro extraneo.Et in eodem.22.Qui se va
des offerunt pro debitis.Esa.36. Et nunc trade te dn̄o meo
regi assyriorum.s.vt te accipiat i suam fidem. Potest etiam
legi sic:trade vadem dn̄o meo.s.pro duobus millibus equis
tibi accomodandis:vt sequitur in textu. & in eodem.38.Re
sponde pro me.debet legi. Spōde pro me.Significat etiam
oppignorare.Nee.5. Agros nostros & vineas & domos no
Oppignorare stras oppignorauimus vt accipiamus frumentum. Et inde
עֲרֻבָּה עֲרֻבָּה Aaruba.i.fideiusio seu vades.aut pign⁹.1.Reg.17.Et
cum quibus ordinati sunt disce. Pro quo hebrei legunt. Et
pignus eorum accipe.s.si sub pignore vel in fide acceperūt
Pignus. cibaria & alia necessaria: solue ꝓ eis debitum.Potest etiam
legi secundum primā significationem sic.Et cōmixtionem
eorum accipe.i.disce cum quibus cōmixti vel ordinati sūt.
sicut est in littera nostra.Prouer.17. Cū spoponderit amico
suo. Pro quo hebrei legunt. Cum spoponderit.i.fideiusse
Fideiussio עֵרָבוֹן rit fideiussionem pro amico suo. Et inde עֵרָבוֹן Eerabon.
arrabo idest.pignus. Gen̄.38.Patiar quod vis:si dederis mihi arra
bonem.& in eodem.Quid tibi vis pro arrabone dari. Vn
de hec dictio arrabon ab hebreo traxit originem. Et inde
תַּעֲרֻבוֹת תַּעֲרֻבוֹת Thaaruboth.i.obsides.qui loco pignoris ponūtur
Obsides 4.Reg.14.Et obsides:& reuersus est i samariā.2.Paralipo.
25. Nec non & filios obsidum reduxit in samariā. Et inde
מַעֲרָב מַעֲרָב Maarab.i.negociatio seu mercatio aut mercatum. eo
quod negociatores dant & accipiunt in fidem vel sub vade
Negociatio vel pignore. Ezech.27. fuerunt in populo negociationis
tue.Pro quo he.le. Fuerūt in te ad nogociandum negocia
tionem tuam.Et in eodem.Et vasa erea adduxerunt popu
lo tuo.Pro quo hebrei legunt.Et vasa erea adduxerūt in ne
gociatione tua vel in mercatu tuo.& in eo. Et mel & oleum
nundine & resinā proposuerūt in nūdinis tuis. Et in eodem.Et na
ues tharsis principes tui in negociatione tua. Et in eodem.
Et multiplex instrumētū tuū.Pro quo hebrei legūt.Et mul
tiplex negociatio tua.& in eodem.Naute tui & gubernato
res tui tenebant supellectilē tuā. Pro quo he.le. Negociabā
tur negociationē tuā. & in eodē. In multitudine diuitiarū
tuarum & populorum tuorum ditasti reges terre. Pro quo
hebrei legūt.In multitudine diuitiarū tuarū & negociatio
opes num tuarū ditasti reges terre.& in eodē.In profundis aqua
עָרַב rum opes tue.i.negociationes tue.Item עָרַב Aarab.i.iocū
Iocūdū eē dum seu amenū vł suaue esse:aut dulce esse:placere.ps̄.103.
Suaue eē. Iocundum sit ei eloquiū meū. Prouer.3. Et suauis erit som
nus tuus.& in eodem.20.Suauis est homini panis mēdacii.
Dulce esse Cāti.2.Quia vox tua dulcis.Hiere.3.Et somnus meus dul
Placere. cis fuit mihi.Osee.9. Nec placebunt ei sacrificia eorū.Ma
lach.3.Et placebit dn̄o sacrificiū iuda & ierusalem.Et secun
dum predictum significatum exponūt aliqui hebrei illud
Hiere.36.Vbi dicitur.quis enim iste est vt applicet cor suū.
Pro quo ipsi legunt. Qui amenū siue iocundum faciet cor
עֵרֶב suum. Item עֵרֶב Eéreb.i. subtegmen.s. filū quod textores
subtegmē. cum stamine texunt.Leuit.13.Que lepram habuerit in sta
mine atq; subtegmine.& in eodem.Ista lex lepre vestimēti
עֵרֶב lanei & linei:staminis atq; subtegminis.Itē עֵרֶב Eéreb.siue
עֲרָבָה עֲרָבָה Aaraba.i.desertum siue solitudo campestris. Deut.1.
Solitudo cāpestris In solitudine campestri cōtra mare rubrum.Iob.24.vigi
lantes ad predam preparāt panem liberis. Pro quo hebrei
legunt. Vigilantes ad predam in deserto panem siue escam
Desertum. iuuenibus sine liberis.i.latrocinātes in deserto querunt pa
nem liberis suis. Et in eodem.39.Cui dedi in solitudine do Solitudo.
mū.Esa.35.Et exultabit solitudo.& in eodem.Et torrentes
in solitudine.& in eodem.51.Et solitudinem eius quasi hor
tum dn̄i. Hiere.50. Deserta inuia & arens. Abach.1.Velo
ciores lupis vespertinis. Pro quo hebrei legunt. Velocio
res lupis deserti.Soph.3.Iudices eius lupi vespere.Pro quo
hebrei legunt. Lupi deserti vel solitudinis. Potest etiam si
gnificare vesperam sicut est in littera nostra:vt supra dictū
est.Et in plurali עַרְבוֹת Aarboth.siue עֲרָבוֹת Aaraboth.Nu. עַרְבוֹת
35. In campestribus moab.ps̄.67. Iter facite ei qui ascēdit עֲרָבוֹת
super occasum. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve. cāpestria l.
transtulit. Preparate viam ascēdenti per deserta.Hebrei ta Deserta
mē dicunt ꝙ in predicto loco significat celum empyreum.
A iocūditate vel amenitate dictum:vt supra dictū est. Item
עֲרָב Aarab.i.arabia. Regio sic dicta:quia est prope desertū. עֲרָב
Esa.21.Onus in arabia.Hiere.25.Et cūctis regibus arabie. arabia.
Ezech.27. Arabia & vniuersi pricipes cedar. Et inde עֲרָבִי עֲרָבִי
Aarabi.i.arabs.Esa.13.Non ponet ibi tentoria arabs. Et in arabs.
plurali עֲרָבִים Aarabim.2. Paralip.21. Suscitauit ergo dn̄s עֲרָבִים
contra ioram spiritum philistinorū & arabum qui cōfines Arabes
sunt ethiopib⁹. Item עֲרָב Aarab.i.salix.& solū inuenitur in עֲרָב
numero plurali.Leuit.24.Et salices de torrente. Esa.44. Salices.
Quasi salices iuxta fluentes aquas

עָרַג Aarag.ingemiscere.clamare.Beatus hieronymus trā עָרַג
stulit desiderare.ps̄.41.Quēadmodū desiderat ceruus Desiderat
ad fōtes aquarum:ita desiderat anima mea ad te deus.Ioel.
1.Sed & bestie agri quasi area sitiens imbrē suspexerunt ad
te.vbi ꝓ omnibus his dictionibus.s.quasi area sitiēs imbrē
suspexerunt: in hebreo est vnū verbū tantū.s. תַּעֲרֹג Thaa תַּעֲרֹג
rog.pro quo hebrei legunt. Ingemiscent seu clamabūt.Po Igemiscet
test etiam deriuari a dictione עֲרוּגָה Aaruga.que significat עֲרוּגָה
areā.siue areolā.i.lineam plantationū.Canti.5.Gene illius areola
sicut areola aromatū.Et in plurali עֲרֻגוֹת Aarugoth.Ezech. עֲרֻגוֹת
17. Vt irrigaret eam de areolis germinis sui. areole

עָרוֹד Aarod.onager.i.asinus siluestris. Iob.39. Et vincula עָרוֹד
onagri qs soluit. Dan̄.5. & cū onagris habitatio ei⁹. onager

עָרָה Aara.fundere.effundere.euacuare.exinanire.nudare עָרָה
discooperire.Gen̄.24.Effundēsq; hydriā in canalib⁹ Fundere.
2.Paralipo.24.Effundebatq; pecuniā que erat in arca.ps̄. Effundere
135. Qui dicūt exinanite:exinanite.ps̄.140. In te speraui Exinanire
nō auferas aīam meā. Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.
ve.transtulit.Ne euacues animā meā.Esa.32. Donec effun Euacuare
datur sup nos spūs de excelso. & in eodē. 53. Pro eo quod
tradidit in mortē aīam suā.i.effudit vel exinaniuit.Et inde
מַעֲרֶה maare.i.decliuiū mōtis seu collis quo aque defluūt. מַעֲרֶה
Iudi.20. Et ab occidentali vrbis parte. Pro quo hebrei le
gunt.Et a decliuio gabaa. Significat etiam nudare vel re Decliuium
uelare aut discooperire. Leuit.20.Et reuelauerit turpitudi Reuelare
nem eius.Et in eodem. Qui hoc fecerit:ignominiam car
nis sue nudabit. Esa.3. Et dominus crinem earum nudabit nudare
Et in eodem.22.Et parietem nudabit clypeus. Thren̄.4.
Inebriaberis atq; nudaberis. Abach.3. Suscitans suscita
bis arcum tuum. Pro quo hebrei legunt. Nudatione nu
dabis arcum tuum. Potest etiam deriuari a dictione עוּר
Vur que significat suscitare: sicut est in littera nostra. Et in
de עֶרְיָה Eeria.i.idest nudatio.seu nuda. vel discooperta. עֶרְיָה
Beatus hieronymus trāstulit confusione vel ignominia ple
na.Ezech.16.Et eras nuda & confusione plena. Et in eo Confusiōe plena
dem. Quādo eras nuda & confusione plena. Et in eodem.
Et relinquēt te nudam plenamq; ignominia. & inde עֶרְוָה עֶרְוָה
Eerua.i.turpitudo: seu ignominia. Leuit.18. Omnis ho
mo ad proximam sanguinis sui non accedet vt reuelet tur
pitudinem eius.Et in eodē. Turpitudinem patris tui & tur Turpitudo

pitudinē matris tue non discooperies:mate tua est:nō reue
labis turpitudinem eius. & in eodem. Turp itudinē vxoris
ignominia patris tui.Esa.20. Discoopertis natibus ad ignomiam egy
pti.Ponitur etiam pro infirmiori parte vel immunita:aut
Infirmior pars. lesione. Genē.42. Vt videatis infirmiora terre venistis. Et
Immunita Lesio. in eodem.Immunita terre huius considerare venistis.Esd.
4. Et lesionem regis videre nefas ducimus. Et inde עָרְיָה
Máar.i.nuditas. Naū.3. Et ostendam in gentibus nuditatē
Nuditas. tuā.Ponitur etiā pro similitudine.3.Reg.7. Et palmas qua
si similitudinem hominis stantis.Sed etiam in predicto lo
co hebrei legunt. Quasi nuditatem hominis.i.quasi simili
עֲרוֹת tudinem hominis nudi. Item עֲרוֹת Aaroth.i.herbe.grami
Gramina. na.secundum hebreos.Esa.19. Nudabitur alueus riui a fon
te suo.Pro quo hebrei legunt. Herbe seu gramina super ri
uum vel super flumen:super ora fluminis.sed magis pro
prie significat nudare:sicut est in littera nostra.Nā eadem di
ctio habetur.Abach.3.vbi dicitur nud asti fundamētū eius
vsq; ad collum.Et inde verbum seu participium quarte cō
iugationis מִתְעָרֶה Mithare.idest virescens.pṣ.36.Et eleua
מִתְעָרֶה tum sicut cedrus libani.Pro quo hebrei legunt. Et virescēs
Virescens sicut indigenam virentem. Et beatus hieronymus in psal.
fortissim⁹. iuxta he.ve.transtulit.Et fortissimū sicut indigenā virentē.
עָרַךְ Aarach.ordinare. disponere.componere.preparare.
militare. estimare.apreciare.equiparare.Gen.22.De
Cōponere Ordinare super ligna composuit.Exo.40.Ordinatis coram propo
sitionis panibus. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit super
eo ordinationem panum.Leuit.6. Et impositio holocausto
desuper. Pro quo hebrei legūt.Et ordinauit vel composuit
Ponere. super eam holocaustū. & in eodem.24. Ponetq; eas aaron
a vespere vsq; mane.i.ordinabit seu disponet eas. & in eo
dem. Super candelabrū mundissimum ponētur semper in
conspectu dñi.Pro quo hebrei legūt.Sup candelabrū mun
dissimū ordinabit seu disponet lucernas in conspectu dñi
semper.2. Reg.25. Firmū in omnibus atq; munitum. Pro
quo hebrei legunt. Ordinatum seu preparatū in omnibus
atq; custoditum.Iob.32.Nihil locutus est mihi.Pro quo he
brei legūt.Et non ordinauit ad me verba.pṣ.5. Mane asta
bo tibi.Pro quo hebrei legunt. Mane ordinabo ad te:suple
orationē meā.Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtu
lit. Mane preparabor ad te. Iob.16. Hominis est animum
Preparat preparare.Esa.30.Preparata est enim abheri thopheth.Et
in eodem.44.Et ordinem exponat mihi.Ioel.2.Sicut po
pulus fortis preparatus ad preliū. Significat etiā militare.
i.aciem bellatorū ordinare vel disponere aut dirigere.vt.1.
Aciē dirigere. Reg.17.Et direxerunt aciē ad pugnandū contra philistiim
Et in eodē. Direxerāt autē aciem israel:sed & philistiim ex
Militare. aduerso fuerant ꝓparati.Iob.6. Terrores dei militant con
Disponere. tra me.& in eo.33. Et aduersus faciē meā consiste.i.dispone
aciē contra me & consiste. vel sic. Prepara seu dispone te co
עֶרֶךְ rā me:& consiste.Et inde עֶרֶךְ Eéreth.i.ordinatio. seu dispo
sitio.Exo.40. Pones super eā que rite ꝓparata sūt.Pro quo
ordinatio. he.le. Et ordinabis ordinationē eius.vbi ponitur verbū &
מַעֲרָכָה nomē ab eo derivatū.Scribitur etiā cū mē in principio & dr
מַעֲרֶכֶת מַעֲרָכָה Maaracha.siue מַעֲרֶכֶת Maarécheth.Exo.39. Cande
מַעֲרֶכֶת labrum:lucernas.Pro quo hebrei legunt.Candelabrū mun
ordinatio. dissimū & lucernas eius:lucernas ordinationis. Leuit.24.
Quorum senos altrinsecus super mensam purissimā. Pro
quo hebrei legunt. Ordinationē seu dispositionē sex panū
super mensam purissimā. Ponitur etiam pro acie ordinata
ad bellādum: siue pro ꝓlio vel agmine.1. Reg.4. Ego sum
Prelium. Acies. qui veni de prelio:& ego qui de acie fugi hodie.& in eo.17.
Et ad exercitū qui egressus est ad pugnā.i.ad aciem. Et in
eodem. Direxerat autē aciē israel:sed & philistiim ex aduer

so fuerant preparati.Pro quo hebrei legūt. Et ordinauerūt
israel & philistiim aciem contra aciem.Et in plurali מַעַרְכוֹת
Maarachoth.1. Reg.17. Ego exprobraui agminibus israel מַעַרְכוֹת agmina.
hodie.& in eodem. De geth de castris philistinorū.i.de acie
bus vel de agminibus philistinorū.& in eodē.Qui expro
brauit acies dei viuētis. Itē עָרַךְ Aarch.i.estimare:apprecia עָרַךְ
re.equiparare.Leuit.27. Et quantū ille estimauerit & vide Estimare.
derit eū posse reddere.& in eodē. Qui diiudicans vtrū bo
num aut malū sit.Pro quo hebrei legunt. Et estimabit seu a
preciabit eū sacerdos inter bonū & malū.& in eodē. Consi
derabit eā sacerdos vtrū bona an mala sit.i. appreciabit seu appreciat.
estimabit.& in eodem. Et iuxta preciū quod ab eo fuerit cō
stitutum estimabitur.4. Reg.23. Et cū indixisset terre per
singulos vt cōferretur iuxta preceptum pharaonis:& vnū
quēq; iuxta vires suas exegit tam argentū q̄ aurū.Pro quo
hebrei legūt. Verūtamen appreciauit seu estimauit terram
vt daret argētū iuxta preceptū pharaonis:secundū estima
tionem vel appreciationē vniuscuiusq; viri.i.vnusquisq; de
dit iuxta estimationē sue facultatis: sed in translatione chal
daica est sicut in littera nostra.Iob.28. Non adequabitur ei adequare.
aurum & vitrū.ps.88. Quoniā quis in nubibus equabitur Equare.
domino.Esa.40. Aut quā imaginē ponitis ei. Pro quo he
brei legūt. Aut quā imaginē vel similitudinē adequatis vel
equiparatis ei. Et inde עֶרֶךְ Eérech.i.estimatio.seu appre עֶרֶךְ
ciatio.vel equiparatio.Iudi.17.Daboq; tibi per annos sin
gulos decē argenteos ac vestem duplicem. Pro quo hebrei Estimatio
legunt. Ac estimationē vestiū.i. sicut fuerit estimatū vel ap Pretium.
preciatū. Iob.28.Nescit homo preciū eius.i.appreciationē
eius.ps.54. Tu vero homo vnanimis. Pro quo hebrei le
gunt. Et tu homo quasi estimatio mea.i.ego estimabam te
tāq; me ipsum.Scribitur etiam cū duplici caph. Leuit.27.
Sub estimatiōe dabit p̄ciū.& in eo.Si fuerit masculꝰ a vice
simo āno vsq; ad sexagesimū annū dabit quīquagīta siclos
argenti.ꝑ quo he.le.Et erit estimatio masculi a vicesimo an
no vsq; ad saxagesimū annū:eritq; estimatio quinquagin
ta siclos argenti. & in eodē. Si pauper fuerit & estimationē
reddere nō valet.& in eodē. Omnis estimatio siclo sanctua
rii ponderabitur. Scribitur etiam cū he articulari in princi
pio.vt in eodem. Supputabit sacerdos iuxta annorū nume
rum vsq; ad iubileū preciū. & in eodem. Et dabit ille qui
vouerat eū dño.Pro quo hebrei legunt.Et dabit estimatio
nem seu preciū in die illa sanctificatū domino. Et dicūt ali
qui hebrei ꝙ caph vltima que ponitur in predicta dictione
denotat secundā personam. Vnde ipsi legunt.estimationē
tuā seu preciū tuū. Et dicūt ꝙ loquitur cū sacerdote:cui per
tinebat talis appreciatio vel estimatio.

עָרַל Aaral.Preputiari.i.preputiū habere.cōsopiri. Leuit. עָרַל
19. Auferetis preputia eorū.Pro quo he.le. Preputia preputium.
bitis preputia eius.i.immundi vel prohiti erūt vobis eius
fructus tāq; preputiū.Et in eodem.Poma que germināt im
munda erunt vobis nec edētur.Et inde עָרְלָה Orla.i.prepu עָרְלָה
tiū. Gen.34. Nec dare sororē nostrā homini incircūciso.
Pro quo he.le.Homini cui est preputiū.Exo.4.Et circunci preputium
dit p̄putiū filii sui. Deut.10.Circūcidite igitur preputiū cor
dis vestri.Et in plurali עֲרָלוֹת Aaraloth.Ios.5. Et circunci עֲרָלוֹת
dit filios israel in colle p̄puriorū. Et inde עָרֵל Aarel.i.p̄pu. preputia.
ciatus siue incircūcisus.Gen.17. Masculꝰ cuius p̄putii caro עָרֵל
circūcisa non fuerit. Leuit.26. Donec erubescat incircūcisa Incircūcisus.
mēs eorū.Esa.52.Nō adiiciet vltra vt ptrāseat p te incircūci
sus & imundus.Et in plurali עֲרֵלִים Aarelī.i.Reg.31.Ne for עֲרֵלִים
te veniāt incircūcisi. 2.Reg.1.Ne exultēt filie incircūcisorū Incircūcisi
Ezech.32.Descende & dormi cū incircūcisis.dr etiā de ho
mine qui est duro corde:vel qui habet inepta & incōposita.

labia vel aures ineptas. Exo.6.cū icircūcisus sim labiis. Leuit.26. Donec erubescat incircūcisa mens eorum. Hiere.6. Ecce incircūcise sunt aures eorū: & audire non possunt. Ezech.44. Omnis alienigena incircūcisus corde. Et in eo. Incircuncisus corde & incircuncisus carne. significat etiam supradicta dictio עָרַל Aaral consopiri quasi רָעַל Raal. Habach.2. Bibetu & consopire.

עָרַל Cōsopiri.

עָרַם Callide insidiari. malignare Astutū ee.

עָרוֹם Callidus Astutus.

עָרוּמִים Maligni.

עָרְמָה Astutia

עָרוֹם Nudus Nuditas.

עֲרוֹמִים Nudi.

מַעֲרֶם Nuditas.

עֲרֵמָה Aceruus

עֲרֵמוֹת Acerui.

עֲרֻמִּים Acerui.

Cōgregari

עַרְמוֹן Platanus

עָרֵם Pulmētum

עַרְעָר עַרְעָר Mirica Humilis.

עָרַר Aroer.

עָרַף Excrescere. Stillare. Caligare.

Aaram. Astutū siue callidū esse. callide agere seu maligne agere. 1. Regum. 23. Recogitat enī de me ꝙ callide insidier ei. Ps. 82. Super populū tuū malignauerūt cōsiliū. Prouer. 15. Qui aūt custodit increpatiōes astutior fiet Et in eo. 19. Pestilēte flagellato stultus sapiētior erit. i. astutior erit. & inde עָרוֹם aarum. i. callidus. astutus. malignus. Genī. 3. Sed & serpēs erat callidior. Prouer. 27. Astut⁹ vidēs mala absconditus est. Et in plu. עָרוּמִים Aarumim. Iob. 5. Qui dissipat cogitationes malignorū. & in eo. 15. Et imitaris linguā blasphemātiū. pro quo he. le. liguā callidorū vel malignorū. & inde עָרְמָה oorma. i. astutia. calliditas. Ios. 9. Callide cogitantes tulerūt sibi cibaria. pro quo he. le. & fecerūt ēt ipsi in calliditate siue in astutia: & tulerunt sibi cibaria. Iob. 1. Qui apphendit sapiētes in astutia eorū. Prouer. 1. Vt detur parvulis astutia. & in eo. 8. Intelligite parvuli astutiā. Itē עֵירוֹם E erom. siue עָרוֹם aarom. i. nudus siue nuda aut nuditas. Genī. 3. Eo quod nudus essem. Deut. 28. In nuditate & in omni penuria. Esa. 20. Vadens nudus & discalciatus. Et in eo. Sicut ambulauit seru⁹ meus Esaias nudus & discalciatus. Ezech. 25. Et dimittēt te nudam & ignominia plenā. Scribitur ēt cū ioḍ post a im. Ezech. 18. & nudū operuit vestimento. & in plu. עֲרוֹמִים aarumim. Genī. 3. Erat aūt vterq; nudus. ꝑ quo he. le. Et erāt ambo nudi. Et in eo. Cūq; cognouissēt se eē nudos. Iob. 22. Et nudos spoliasti vestibus. & inde מַעֲרֶם Maaram. i. nuditas. 2. Paralip. 28. Oēsq; qui nudi erāt vestierūt de spoliis. pro quo he. le. Et oēm nuditatē eorū vestierunt de spoliis. Item עֲרֵמָה aarema. i. aceruus. cumulus. Ruth. 3. Isset q; ad dormiēdū iuxta aceruū manipulorū. Canti. 7. venter tuus aceruus tritici. Et in plu. עֲרֵמוֹת aaremoth. 2. Paralip. 31. Fecerunt aceruos plurimos. Nec. 4. nūquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. reperitur etiam עֲרֻמִּים aaremim in genere masculino. Hiere. 50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. & inde verbū passiuū. i. coaceruatū esse: seu cōgregari. Exo. 15. & in spū furoris tui cōgregate sunt aque. Itē עַרְמוֹן Aarmon. i. platanus: nomē arboris. Genī. 30. Virgas populeas virides & amygdalinas & ex platanis. Ezech. 31. Et platani non fuerunt eque frondibus illius. & dicunt aliqui hebrei ꝙ significat arborem castaneū.

עָרֵם Aaris. massa. seu pasta ex farina & aqua cōsperſa. Pro q̄btūs hiero. trāstulit pulmētū. Nu. 15. Sicut de areis primitias sepabitis: ita de pulmētis dabitis primitias dño.

עַרְעָר Aarar. siue עָרְעֵר aaroer. species arboris humilis nascentis in locis desertis. pro quo btūs hiero. trāstulit Miricā. Hiere. 17. Erit enim quasi mirica in deserto. Ponitur ēt pro humili. p̄s. 101. Respexit in orationē humiliū. de quo vide supra in dictione עיר vur. Est ēt עָרְעֵר aaroer nomen proprium loci prope desertum existentis. Deut. 2. Ab aroer que est super ripam torrentis Arnon. Esa. 17. Derelicte ciuitates Aroer gregibus erunt.

עָרַף Araph. stillare. fluere. influere. exceruicare. excerebrare. i. deest ceruicem vel cerebrum secare vel confringere Deut. 32. Concrescat vt pluuia doctrina mea. pro quo hebrei legunt. Stillet siue influat vt pluuia doctrina mea. Et in eo. 33. Celiq; caligabunt rore. pro quo hebrei legunt. celiq; eius stillabūt rore. Iob. 36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta desuper. pro quo he. le. Que de nubibus fluunt stillant siue influunt sup hominū multitudinē. & in de עֲרִיפֵי aariphe. pro quo beatus hieronymus transtulit caliginem. Esa. 6. Et lux obtenebrata est in caligine eius. Hebrei vero dicunt ꝙ significat celos propter suā influētiam in iferiora. Itē עֹרֶף oḍreph. i. ceruix. Genī. 49. Manus tue i ceruicibus inimicorum tuorum. Exo. 32. Cerno ꝙ populꝰ iste dure ceruicis sit. Deut. 10. Et ceruicē vestrā ne induretis amplius. 4. Reg. 17. Indurauerūt ceruicem suā iuxta ceruicem patrū suorū. Ponitur ēt pro dorso vel tergo. Hiere. 2. Verterūt ad me tergū & non faciē. Et in eo. 18. Dorsum & non faciem ostendam eis. Et inde verbum עָרַף aaraph. i. de ceruicare. excerebrare. ceruicem seu cerebrū cedere vel confringere. Exo. 13. Quod si nō redemeris interficies. ꝑ quo he. le. Et si non redemeris deceruicabis eum. Et in eo. Sup vitulam que in valle percussa est. i. deceruicata est. Esa. 66. Quasi qui excerebret canem. Signāt ēt confringere. Osee. 10. Ipse confringet aras eorum.

עֲרָפֶל Aaraphel. caligo. obscuritas. tenebre. Exo. 20. moyses autem accessit ad caliginem. Deut. 4. Tenebre & nubes & caligo.

עָרַץ Aaras. timere. formidare. terreri. fractum animo & cōsternatum esse. percutere. seu confringere. roborari. fortificari. Deut. 6. Non timebis eos. & in eo. 20. Nolite cedere: nec formidetis eos. Ios. 1. noli metuere & noli timere. Iob. 13. Contra foliū quod vento rapitur ꝓstendis potentiam tuam. pro quo he. le. nunquid foliū raptū. s. vento terres seu confringes. Et in eo. 31. Si expaui ad multitudinem nimiam. Esa. 8. Ipse pauor vester: & ipse terror vester. & in eo. 29. Et deū israel predicabūt. pro quo he. le. formidabūt idest predicabunt fortitudinē suam. Significat ēt percutere vel confringere. Esa. 2. Cum surrexerit percutere terrā. Et inde מַעֲרָצָה maarasa. i. terror. Esa. 10. Confringet lagūculā in terrore. & inde עֵרִץ Aaros. idest fractura. Iob. 30. In desertis habitant torrentiū. i. in fracturis torrentiū. Significat ēt p̄dicta dictio roborare vel fortificare. Ps. 10. vt nō apponat vltra magnificare se homo super terram. i. fortificare vel roborare se. Esa. 47. Si forte quid prosit tibi: si possis fieri fortior. & inde עָרִיץ Aaris. i. fortis vel robustus. Esa. 49. Et quod ablatū fuerit a robusto saluabitur. Hiere. 20. Tanq; bellator fortis. & in plu. עָרִיצִים aarisim. Iob. 27. Et hereditas violentorum quā ab omnipotente suscipient. i. hereditas robustorum. p̄s. 53. Et fortes quesierunt animā meam. Ps. 85. Et synagoga potētium quesierunt animam meā. Esa. 25. Ciuitas gentiū robustarum timebit te. Et i eo. Spūs enim robustorū quasi turbo impellens parietē. Et in eo. Propaginē fortiū marcescere facies. Ezech. 31. Succidēt eū alieni & crudelissimi nationū. vbi ponitur pro crudelissimis. Scribitur ēt cū nun in principio & dicitur נָעֲרִין naaras. Ps. 88. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Deus robustus In arcano sanctorum.

עָרַק Arac. Rodere. comedere. Iob. 30. Qui rodebant in solitudine. Et in eodem. Et qui me comedunt non dormiunt. Et solum inuenitur in predictis locis. Hebrei tamē dicunt ꝙ significat fugere vel fugare. Quia in lingua chaldaica vel syra significat fugere. & vt ait beatus hiero. in prologo super Iob. Liber iob ex hebraico sermone & arabico & interdum syro constat. vnde in predictis locis hebrei legunt. Qui fugati erant in solitudine. & infra. Et fugantes mei. idest persecutores mei non dormiunt.

עֶרֶשׂ Eeres. lectus. stratū. Deut. 33. & monstratur lectus eius ferreus. Ps. 6. Lachrymis meis stratum meum rigabo

Protegere

עֲרִיפֵי caligo. celi

עֹרֶף ceruix.

Tergum. Dorsum.

עֲרַף Deceruicare. Excerebrare. cōfringere

עֲרָפֶל caligo.

Timere. Formidare

Terrere. Expauescere.

Percutere

מַעֲרָצָה Terror.

עֵרִץ Fractura. magnificari. Fortificare fortiorem fieri.

עָרִיץ Robustus. fortis.

עָרִיצִים Violenti. fortes. Potentes Robusti. Crudelissimi.

נָעֲרִין robustus

עָרַק rodere. comedere.

Fugere.

Fugare.

עֶרֶשׂ lectus. Stratum.

Ps.40. Dominus opem ferat illi super lectum doloris ei⁹.
Canti.1. Lectulus noster floridus.& ī plu. עֲרָשׂוֹת Aarsoth
Strata Amos.6. Et lasciuistis in stratis vestris.

עָשׁ Tinea. Aas.tinea.vermis.qui corrodit vestimēta & ligna.Iob.4.Consumentur velut a tinea.Et in eo.13.Et quasi vestimētum quod comeditur a tinea.Esa.50. Tinea comedet eos.Osee.5.& ego quasi tinea ephraim.Est etiā עָשׁ aas.nomen syderis celestis.Pro quo beatus hiero. transtulit arcturum. De quo vide supra in dictione עָשׁ vus.

עָשַׁשׁ Turbari. Corrodi. Aasas.corrodi.scilicet a tinea.a precedenti dictione deriuatum.pro quo translatio nostra traduxit turbari vel conturbari.Ps.6. Turbatus est a furore oculus me⁹. Pro quo hebrei legunt.Corrosus est a furore oculus meus. & beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit caligauit pre a marítudíne oculus meus.ps.30.Conturbatus est in ira oculus metus.Et in eo.Et ossa mea conturbata sunt. Pro quo hebrei legūt.Et ossa mea corrosa sunt.scilicet velut a tinea. Et beatus hiero.transtulit:& ossa mea contabuerunt.

Caligare. Cōturbari

cōtabescēt

עֵשֶׂב Herba. fenum. Eeseb.herba.fenū.Gen.1.Germinet terra herbā. Et in eodem.3.Et comedes herbam terre.Deut.11.Fenū q̄ in agris ad pascenda iumenta.Ps.71.Et florebunt de ciuitate sicut fenum terre.p̄s.103.Et herba seruituti hominū Et in plu. עֵשָׂבוֹת Iisboth. Prouer.27.Et collecta sunt fena de montibus.

עֵשָׂבוֹת ena.

עָשָׂה facere. Aasa.facere.agere.operari.preparare. adaptare. acquirere.subigere.Gen.1.Et fecit de⁹ firmamētū.& in eo. Viditq̄ deus cuncta que fecerat.& in eo.ab vniuerso ope qđ patrarat.i.quod fecerat.Et in eo.ab omni opere quod creauit deus vt faceret.pro quo he.le.Quod creauit deus ad faciendum.ideſt vt de cetero ipsa opera ex se producerent alia:& non esset necessarium nouas creaturas producere:sicut exponunt hebrei.Et in eo.6.Fac tibi arcam de lignis leuigatis.Et in eo.44.Cur sic agere voluistis.Exo.1. Quid nam est hoc quod facere voluistis.Et in eo.24. Omnia q̄ locutus est dñs faciem⁹.Nu.28.Holocaustum iuge ē quod obtulistis in monte sinai.pro quo he.le.Holocaustum iuge quod factum est in monte sinai.Deut.5. Vt obseruares diē sabbati.pro quo he.le.Vt faceres diē sabbati.i. vt celebrares.Et ī eo.32.Et fecit & creauit te.Iudi.1.Sicut feci sic reddidit mihi dñs.1.Reg.12.Dñs qui fecit moysen & aaron.Ester.5.Etiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis.pro quo he.le.Etiā si dimidiā partē petieris fiet. vbi ponitur verbū passiuū.Ps.138.Quod fecisti in occulto.pro quo btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit. Quia fact⁹ sū in abscondito. Eccls.1.Quid est quod factum est?ipsum qđ faciendū est.Et in eo.De oībus que fiūt sub sole. Et in eo.4 Qui nesciunt quid faciunt mali.Esa.26. Salutes non fecimus in terra.Hiere.3.Et fecisti mala & potuisti.Et ī eo.27. Ego feci terrā & homines.Threñ.2. fecit dominus que cogitauit.Ione.1.Qui fecit mare & aridam. Significat etiam parare.vel preparare.Gen.18.Qui festinauit & coxit illū. Pro quo he.le.Et festinauit vt faceret illū.i.vt prepararet illum.Deut.21.Et circuncidet vngues.pro quo he.le.Et faciet vngues suas.1.Reg.25.Et quinq̄ arietes coctos. i. preparatos.2.Reg.19.Descendit in occursum regis illotis pedibus & intonsa barba.Pro quo he.le.Descendit in occursū regis:nō fecit pedes suos & non fecit barbā suā.ideſt non adaptauit vel non preparauit.Nec.5.Parabatur autem mihi per dies singulos bos vnus.Et in eo. Exceptis volatilibus. Pro quo he.le.Et volatilia parabantur mihi . Significat ēt acquirere.Gen.12.Et animas quas fecerant in aran.i. acquisierant.Deut.8.fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia prestiterunt.ideſt acquisierunt. Et in eodem.Sed recorderis domini dei tui : q̄ ipse vires tibi prebuerit. Et sequitur in hebreo.Ad acquirendam vel consequendā substantiam vel diuitias.Ponitur etiam pro congregare.Gen. 41.Venitq̄ fertilitas septē annorum: & in manipulos redacte segetes congregate sunt in horrea egypti . pro q̄ he.le.Et congregata est terra.ideſt frumētū terre in septē annis fertilitatis in manipulos.& inde מַעֲשֶׂה Maase.ideſt factura.opus.actio.preparatio.acquisitio.seu possessio.Exo. 18.Et opus quod facere debeant.Et in eo.34. opus domini terribile quod facturus sum tecum.1. Reg.20. In die q̄ operari licet.Pro quo he.le.In die operis.Et est sensus sicut in littera nostra.Et in eo.25.Et possessio eius in carmelo. Esa.3.Et pro crispāti crine caluiciū.i.pro factura vel p̄paratione crinium.& in plu.מַעֲשִׂים Maasim.ideſt opera . Gen. 20.Que non debuisti facere:fecisti nobis.pro quo he.le.Opera que nō licet facere:fecisti nobis.Exo.5.Solicitatis populū ab operibus suis.Ps.103.Quam magnificata sunt opera tua domine.Ps.115.Opera manuum hominum.Hiere.47. Pro eo quod habuisti fiduciam in operibus tuis. Item עָשָׂה Iisa.ideſt subigere.vel confringere. Ezech. 23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum.Et in eo. Ibi confregerunt vbera pubertatis sue.Et in eo. Quando subacta sunt in egypto vbera tua.Soph.3.Ecce ego īterficiam omnes qui afflixerunt te.pro quo he.le. Ecce ego confringam omnes confringentes te vel subigam oēs subigētes te.

Facere. Agere. Offerre. obseruare. Celebrare Fieri. Coquere. Preparare circūcidere. Parare. acquirere

Opus Possessio Preparatio Opera Frangere. Cōfrigere. Subigere. Interficere

עָשַׁן Fumare. Fumigare Aasan.fumare.irasci.Gen.15. Apparuit clibanus fumans.Exo.19.Totus autem mons sinai fumabat. Et i eo.20.Montēq̄ fumantē.Ps.103.Tangit montes & fumigant.Esa.7.A duabus caudis titionū fumigantiū.& inde עָשָׁן Aasan.siue עָשָׁן ēesen.ideſt fumus.Exo.19.Et ascenderet fumus ex eo quasi de fornace.Esa.51.Sicut fumus deficient. Osee.13.Et sicut fumus de fumario. Naū.2 .Et succendam vsq̄ ad sumum quadrigas tuas:debet legi.vsq̄ ad fumum.ideſt vsq̄ dum ascendat fumus magnus ex eis . & qa fumus representat ignem: & ignis ponitur aliquādo p ira: ideo predicta dictio ponitur etiam pro irasci.Deut.29.sed tunc quā maxime furor eius fumet.i.irascatur.p̄s.17.Ascēdit fumus de naribus eius.i.ascendit ira in furore suo.p̄s. 73.Iratus est furor tuus super oues pascue tue.p̄s.79.quo vsq̄ irasceris super orationem serui tui.

עָשָׁן Fumus.

Irasci. עשׂ

עָשַׁק Calumniā facere. Per fraudē obtinere Calūniari. Aasac.calumniari.calumniam facere.vim facere.per vim aliquid extorquere.violentare.ideſt per violentiā vel fraudem aliquid obtinere.Leuit.6.Aut calumniam fecerit.Et in eo.Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere.Et in eo.19.Nō facies calūniā proximo tuo.1. Reg. 12. Si quenquam calūniatus sum.Et in eo.Non est calūniatus nos.p̄s.71.Et humiliabit calūniatorē.Prouer. 28.Hominem qui calumniatur anime sanguinem.Eccls.4.Et lachrymas innocētium.pro quo he.le.Et lachrymas calūniā patientium.ideſt eorum quibus facta est calumnia seu violentia.Et in eo.nec posse resistere eorum violentie:cunctorum auxilio destitutos.pro quo he.le.Et non est eis consolator:& de manu calumniatorum suorū violentia: & nō est eis consolator.Esa.38.Dñe vim patior.Hiere.21. Et eruite vi oppressum de manu calumniantis.Et in eo. 22.Et liberate vi oppressum de manu calumniatoris.Et in eo. 50.calūniam sustinent filii israel.& inde עֹשֶׁק oosec.i.calumnia. violentia.oppressio.p̄s.118.Redime me a calumniis hominum.Eccls.7.Calumnia conturbat sapientem . Esa. 54. Recede procul a calūnia.Et in plu.scribitur cū mem in principio & dicitur מַעֲשָׁקוֹת maasacoth. Prouer.28. Dux indigēs prudētia multos opprimet.p q̄ he.le.mltas oppressiones seu calūnias.s.faciet.Esa.33.qui p̄icit auariciā ex calūniis.

Vim pati. Vi opprimere.

עֹשֶׁק Calumnia

מַעֲשָׁקוֹת Calumnie

עָשַׂק Aſac.cum puncto cebólet.i.iurgari.Geñ.26.Quam obrē nomen putei ex eo quod acciderat vocauit ca-
Iurgari lumniam.pro quo he.le.Et vocauit nomen putei iurgium: quia iurgati ſunt cum eo. Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum.ſed ſi ſcribatur cum puncto ſebólet ſicut dicitur precedens:poteſt intelligi ſicut eſt in littera noſtra.

עָשַׁר Aaſar.ditare.ditari.diuitem eē.diuitias habere. locupletari. Geñ.14. Ne dicas ego ditaui Abrā.1.Reg.1.
Diuare. Dñs pauperem facit & ditat.Et in eo.17. Virū qui percuſſerit eū ditabit eum rex diuitiis magnis.Iob.15. Non ditabitur & non perſeuerabit ſubſtantia eius.ps.64.Multiplicaſti locupletare eam.Prouer.10.manus aūt fortium diuitias
locupletaſ parat.ideſt ditat.Et in eo.Benedictio dñi diuitem facit. Et
diuitē facē in eo.15. Noli laborare vt diteris.Hiere.5.Ideo magnificati ſunt & ditati.Ezech.27.Ditaſti reges terre.&
עָשִׁיר ide
Diues Aaſir.ideſt diues.Exo.30.Diues non addat.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper.Prouer.14.Amici diuitū multi. Quod in hebreo legitur ſingl'r.ſ.amici diuitis multi.Et in eo.22. Diues & pauper obuiauerunt ſibi. Eſa.55. Et diuitem pro morte ſua.& in plu.עֲשִׁירִים Aaſirim.i.diuites.ps.
עֲשִׁירִים 44.Oēs diuites plebis.Eccls.10.Et diuites ſedere deorſū.
Diuites & inde עֹשֶׁר oóſer.ideſt diuitie.Et ī hebreo ē ſingularis numeri:& caret numero plurali.1.Paralip.29.Tue ſunt diui-
עֹשֶׁר tie:&tua eſt gloria.Prouer.7.In ſiniſtra illius diuitie& gloria.Hiere.9.Et non glorietur dives in diuitiis ſuis.
Diuitie

עָשַׂר Aaſar.cū puncto cebólet. decimare.decimas dare.decimas offerre. Geñ.28.Cūctorū que dederis mihi decimas offeram tibi. Deut.26.Quando cōpleueris decimā
Decimas offerre cūctarū frugū tuarū.pro quo he.le.Quando cōpleueris decimare omnē decimā frugū tuarum.1.Reg.8.Et vinearum
addecimaſ reditus addecimabit.Et in eo.Greges quoq; vīos addecimabit.& inde מְעַשֵּׂר Maaſer.ſiue מַעֲשֵׂר Maaſar. ideſt decima ſiue decimatio.Geñ.14.Et dedit ei decimas ex omni-
מְעַשֵּׂר bus. Leuit.27.Si quis autem voluerit redimere decimas ſuas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.decimā .Nu.18.
Decime Decimas quas dedi vobis.& in eo.Decimam partem decime.Malach.3.Inferte oēm decimam.& in plurali.מַעֲשְׂרוֹת
מַעֲשְׂרוֹת Maaſeroth.Nume.18.Ex vniuerſis quorum accipitis primitias offerte dño .pro quo he.le.Ex vniuerſis decimis veſtris q̄s accipitis a filiis iſrael: dabitiſq; ex eis primitias do-
עֲשָׂרוֹן mino.& inde עֲשָׂרוֹן Iiſaron.i.decima pars.Nu.28. Et decimā decime ſimile.Et in plu.עֲשָׂרוֹנִים Eefronim.vt in eo.&
Decia go.' עֲשָׂרוֹנִים duas decimas ſimile oleo conſpſe. Et in eo.Et tres decimas
Decime ſimile.& inde עֲשָׂרָה Aaſara.i.decē in gſie maſculino. Geñ.
עֲשָׂרָה 18.Non delebo propter decē.Nu.8.Mortariolū ex decē ſiclis aureis.& in eo.Denos ſiclos appēdētia.i.vnūquodq; de-
Decem. cē ſiclos appēdēs.Scribitur ēt cū tau in fine loco he.Geñ.31 Et mutauit mercedē meā decē vicib⁹.&in ge.fe.ſcribitur ſine he & dr עֲשָׂר eéſer.Leuit.26. Ita vt decē mulieres in vno
עָשָׂר clibano coquāt.2.Reg.19.Decē partibus maior ego ſum a
Decem. pud regem.& in plu.עֲשָׂרוֹת aaſaroth.Exo.18. Et conſtitue
עֲשָׂרוֹת ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decā-
Decem decani nos.i.principes decē.Ponitur ēt decē pro multis ſiue p nu-
mero indeterminato.vt in eo.18.Quia tu vnus ſolus p decē millibus cōputaris.i.pro multis millibus.Iob.19. En de-
עֲשִׂירִי cies cōfudiſtis me.i.multotiēs.& inde עֲשִׂירִי aaſiri.i.decim⁹
Decimus Geñ.8. Vſq; ad decimū mēſē:decimo en ī mēſe prima die mēſis apparuerūt cacumina mōtiū. Leuit.27. Quidqd de-
עֲשִׂירִית cimū venerit:ſāctificabitur dño.& in ge.fe. עֲשִׂירִית aaſirith
decima. Exo.16.Gomor aūt decima ps eſt ephi.Nu.28. Decimā p-
tē ephi ſile.Hiere.32.verbū qd factū eſt ad hieremiā a dño in anno decimo.Quod in hebreo eſt gñis feminini. Et in-
עָשֵׂר de עָשֵׂר Aaſor.i.decē ſeu decim⁹ .Geñ.24.Maneat puella nobiſcum ſaltem decem dies. Exo.10. Decima die menſis huius. Significat etiam עָשׂר Aaſor.inſtrumentum muſicum decem chordarum. ps.32. In pſalterio decem chordarum pſallite ei.ps.91.In decachordo pſalterio:cum citharа.Ps.143. In decachordo pſalterio pſallam tibi. Et inde עֲשִׂירִיָּה Aaſiria.ideſt decimatio.Eſa.6. Et adhuc in ea decimatio.& inde עֶשְׂרִים Eeſrim.i.viginti.ſ.bis decem. Geñ. 18.Non interficiam propter viginti.& in eo.31.Viginti annis fui tecum.
decem עָשׂר
Decachordus עֲשִׂירִיָּה
decimatio. עֶשְׂרִים
Viginti עֶשֶׂת

עָשַׁת Aaſath.impinguari.candidum ſeu lucidū eſſe.cogitare.Hiere.5.Incraſſati ſunt & impinguati.Hebrei
ipinguari. tñ legūt.Incraſſati ſunt & candidi ſeu lucidi facti ſunt. & inde עֶשֶׂת éeſeth.ſiue עֶשֶׁת Aaſuth.i.candidū ſeu lucidū:aut
עֶשֶׂת purū ſeu purgatū.Canti.5.Venter eius eburneus.Pro quo
עֶשֶׁת he.le. Venter eius candidus ſeu lucidus ſicut ebur. Ezech.
Cādidus 27.In nūdinis tuis propoſuerūt ferrū fabrefactum.i. ferrū purū ſeu purgatū a rubigine.Itē עָשַׁת aaſath.i .cogitare.re
Purus. cogitare.Dañ.6.Porro rex cogitabat conſtituere eum ſup
עָשַׁת omne regnum.Ione.1.Si forte recogitet deus de nobis.&
Cogitare inde עֲשָׂתוּת aaſthuth.i.cogitatio. Iob.12. Lampas contempta apud cogitationes diuitum.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.apud cogitationē.Et ī pln. עֲשָׂתוֹנוֹת Eeſtonoth
Recogitaſ ps.146.In die illa peribunt omnes cogitationes eorū. Itē
עֲשָׂתוּת Cogitatio. עֲשָׂתוֹנוֹת cogitatões עָשְׂתֵי Aaſthe.ideſt vnus ſiue vnū aut vnam.Et ſemper iungitur cum dictione עָשַׂר éeſer.que ſignificat decē & dicitur עָשְׂתֵי עֶשְׂרֵה Aaſthe eeſre.ſiue עָשְׂתֵי עָשָׂר Aaſthe aaſar: & tunc ambe dictiones ſignificant vndecim.Exo.26.Saga cilicina vndeci. Deut.1.Quadrageſimo anno:vndecimo mēſe.Zach.1.vndecimi menſis ſabat.
עָשְׂתֵי
עֶשְׂרֵה
עָשְׂתֵי
עָשָׂר
Vndecim עָשְׂתֵי

עַשְׁתָּר Aaſtar.grex.ſcilicet ouiū . & ſolū inuenitur in numero plu.ſ.עַשְׁתָּרוֹת Aaſtaroth. Deut.7. Gregibus
עַשְׁתָּרוֹת ouiū tuarū. Eſt ēt עַשְׁתֹּרֶת aaſtaroth ſiue עַשְׁתֶּרֶת aaſteréth
Greges nomē idoli ad ſimilitudinem pecudis facti :ſecundum he-
עַשְׁתָּרוֹת breos. Iudi.2.Seruientes baal & aſtaroth.1.Reg.31. Et po-
עַשְׁתֹּרֶת ſuerunt arma eius in tēplo aſtaroth.5.Reg.11.Aſtartem de-
עַשְׁתֶּרֶת am ſidoniorum.Eſt etiam nomen loci.Geñ.14.Et percuſ-
Aſtaroth ſerunt raphaim in aſtaroth carnaim.Deut.1. qui manſit in
Aſtarte aſtaroth & in edrai.

עֵת Eth.Tempus.hora.Geñ.29.Nec eſt tempus vt reducā-
Tempus tur ad caulas greges. Ruth. 2. Quando hora veſcendi
Hora ſuerit.& in plu.עִתִּים Iithim.ſiue עִתּוֹת Iithoth . De quo vi-
עִתִּים de ſupra in dictione עֵת vuth.
Hore.

עָתַד Aathad. Parare.paratū eſſe.futurū eſſe. Iob .15. Que
Parare. in cumulos ſunt redacte.pro quo he.le .Que parate
Preparaſ vel future ſunt in cumulos.ſ.redigi.Prouer.24.Prepara foris opus tuum:& diligenter exerce agrum tuum .pro quo hebrei legunt. Prepara foris opus tuum : & para illud in agro tuo.& inde עָתִיד Aathid.i.futurus.ſeu paratus. Iob .5.
Paratus. Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan.Et in eo.15.Sicut regē
preparat⁹. qui preparatur ad preliū.Eſter.8.Paratos eſſe iudeos ad ca-
Futurū piendam vindictam. Et inde tempus futurum vocatur a-
עָתִיד pud hebreos עָתִיד Aathid.& in plurali.עֲתִידוֹת Athidoth.
עֲתִידוֹת Deut.32.Et adeſſe feſtinant tempora.ſ.futura. Item עַתּוּדִים
futura tpa. Aathudim.ideſt hirci:ſeu mares ouium vel caprarum. Et
עַתּוּדִים ſolum inuenitur in numero plurali. Geñ.31.Et videvnimeſos maſculos aſcēdentes ſuper feminas.Ps.49. Nec de gregibus tuis hircos.Prouer.27.Et hedi ad agri precium.pro
Maſculi. quo hebrei legunt.Et precium agri hirci.ſcilicet ſunt . Hie
Hirci. re.50.Et eritis quaſi hedi ante greges . pro quo hebrei le-
Hedi gunt.Et eritis quaſi hirci.Ponitur etiam pro principibus vel ducibus.Eſa.10.Et principes eorum depredatus ſum . Et in eodem.14 . Omnes principes terre ſurrexerunt de ſoliis ſuis.
Principes.

עַתָּה Nunc

עַתָּה Atha.nunc.aduerbiū tpis.Geñ.12 .Nunc igitur ecce coniux tua.ps.112.Ex hoc nunc & vsq; in seculum.vi de ēt de hoc supra in dictione עוּת vuth:quia inde deriuatur

עָתַם cōturbare. obscurare.

עָתַם Aatham.obscurare.btūs hiero.transtulit. cōturbare. cuius verbū passiuū ponitur.Esa.9.Vbi dē in ira dñi exercituum conturbata est terra.pro quo hebrei legūt.obscurata est terra.Et solum inuenitur in predicto loco.

עָתַק Subleuari.

עָתַק Aathac.subleuari.inueterare.euellere.transferre. Iob 21.Quare impii viuunt subleuati sunt:cōfortatiq; diuitiis. Pro quo he.le.Quare impii viuunt inueterauerunt idest senescunt.ps.6.Inueterauí inter omnes inimicos meos.& inde עָתַק Aathac:siue עָתִיק aathic.í .vetus siue antiquum.1.Reg.2.Recedant vetera de ore vestro.quod in hebreo legitur singulariter.Et ponitur ibi singulare pro plurali.ps.30.Que locuntur aduersus iustū iniquitatem.p quo hebrei legunt.Que locuntur aduersus iustū vetera. & beatus hiero. in ps.iuxta he.ve.transtulit.q̄ locuntur contra iustum dura.í.inueterata.Esa.25.& vestientur vsq; ad vetustatem.Dañ.7.Et antiquus dierum sedit.Et in plu.

Inueterare

עָתַק

עָתִיק Vetus.

Antiqu⁹

עַתִּיקִים Aathichim.1.Paralip.4.Hec autem verba vetera.potest ēt legi.verba superna & sublimía.nam ponitur etiam pro superno. Prouer. 8. Opes supernas & iustitiam . Item עָתַק Athac.í.euellere.seu transferre.vel auferre.Geñ.12.Et inde transgrediens ad montem.Pro quo hebrei legunt. Et euul sit seu transtulit inde ad montē.s.tabernacula sua . Iob . 9 . Qui transtulit montes & nescierunt.Et in eo. 14 . Et saxū transfertur de loco suo.Et in eodem . 32 . Abstulerunt a se eloquiū.Esa.28.Ablactatos a lacte euulsos ab vberibus.Significat etiam transferre de vna lingua in aliam . Prouer. 15.Hec quoq; sunt parabole salomonis quas transtulerunt viri ezechie regis iuda.

עִתִּיקִים Vetera.

עָתַק Transferre

Auferre

Euellere.

עָתַר deprecari orare Rogare

עָתַר Aathar.orare.deprecarí.rogare.derogare. Geñ.25. Deprecatusq; est ísaac dominum pro vxore sua.Exo. 8.Orate dominum vt auferat ranas a me.Et in eo.Quando deprecer pro te.Et in eo.Rogate pro me.& in eo.Egressus a te orabo dñm.Iob.22.Rogabis eū & exaudiet te . Et ī eo.33.Deprecabitur deū & placabilis erit ei.Et in voce passiua signāt exaudire seu placari.Geñ.25.Qui exaudiuit eum.1.Paralip.5.Et exaudiuit eos.Esa.19.Et placabitur eis & sanabit eos.Et inde עָתֶרֶת Aathéreth . ideſt deprecatio. Hiere.33.Et reuelabo eis deprecationem pacis & veritatis. Hebrei vero in predicto loco interpretantur multiplicationem.& inde עֲתָרַי aathraí.Pro quo beatus hiero . trāstulit supplices mei.Soph.3.supplices mei filii dispersorū meorum deferent munus mihi.Hebrei vero dicunt q̄ est nomē propriū nationis vel gentis.Item עָתַר aathar. ideſt derogare. Ezech.35. Et derogastis aduersum me verba vestra. Hebrei tñ in predicto loco legunt. Et multiplicastis aduersum me verba vestra.& inde נַעֲתָרוֹת Naatharoth.Pro quo beatus hiero. trāstulit fraudulenta.i.derogatoria. Prouer. 27.Quam fraudulenta oscula odientis . Ponitur etiā עָתָר aathar.pro nebula siue pro multitudine fumi.Ezech.8. Et vapor nebule de thure consurgebat.Pro quo hebrei legūt. Et nebula multitudinis incensi consurgebat.

Exaudire

עֲתָרֶת deprecatio Multiplicatio

עֲתָרַי Supplices.

עָתַר derogare multiplicaſ.

נַעֲתָרוֹת fraudulēta

עָתָר Nebula

De incipientibus a littera.פ.Pe.

פֵּאָה Latus.

פֵּאָה Pea.latus.angulus.finis.terminus.coma . Exo . 26 . Quarum viginti erunt in latere meridiano. Et in eo dē.In latere quoq; secundo qđ vergit ad aquilonē.Ezech. 45.A latere maris vsq; ad mare:& a latere orientis vsq; ad orientem.Ponitur etiam pro coma. Leuit.19.Nec in rotūdum tondebitis comam.Et in eo. Nec radetis barbam.pro quo hebrei legunt.Et non dissipes.ideſt nō radas comam seu angulum vel finem barbe tue.Et in plurali פֵּאוֹת peoth. Exo.25.Et pones eos in quattuor angulis. Ponitur etiā p ducibus vel principibus.Nu.23.Et percutiet duces moab. Et aliqui hebrei secundum precedentem significationē legunt.Et percutiet angulos seu terminos moab.Et inde verbum angulare.ideſt in angulos terre dispergere: secundū hebreos.Deut.32.Dixi vbi nā sunt.pro quo hebrei legūt. Dixi dispergam eos.s.per angulos terre.Potest etiam deriuari a dictione אַף aaph.que significat iram.vt sit sensus.dixi irascar eis.vbi ponitur אַפְאֵיהֶם Aaphe hem . quod si legatur אֵיפֹתֵימוֹ Eephohem: tunc significat vbi sunt:sicut est in littera nostra.

Coma

פֵּאָה Latus

Angulꝰ Duces.

פְּאָתִים

פֵּאוֹת

פָּאַר Paar.glorificare.gloriari.decorare.seu decorum esse recolligere. Exo.8.Cōstitue mihi tempus quādo deprecer pro te.pro quo hebrei legunt . Gloriare contra me quando deprecer pro te.ideſt tu habeas illam gloriam vt eligas tibi tempus:licet talem gloriam ego deberem habere s.vt ego eligerem tempus ad deprecandum pro te . Sic enī exponitur ab hebreis. Iudí.7.Ne glorietur contra me israel.Esa.10.Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea. Et in eodem.49.Quía in te glorificabor.Et ī eo. 55.Et sanctum israel quía glorificauit te.Et ī eo.60.Et domum maiestatis mee glorificabo .& inde תִּפְאֶרֶת Thiphéreth.ideſt decor.gloria.Exo.26.Faciesq; vestem sanctā aaron fratri tuo in gloriam & decorem.ps.88. Quoniā gloria virtutis eorum tu es.Prouer.28.In exultatione iustorū multa gloria est.Esa.60.Et domum maiestatis mee. Vbi ponitur pro maiestate. Et inde פְּאֵר pheer.1.decor.seu gloria:& ponitur pro corona que ē ornamentum seu decor capitis.Esa.61.Et darem eis coronam pro cinere.Et in eodē. Quasi sponsum decoratū corona.Ezech.24 . Corona tua circunligata sit tibi. Et in plu. פְּאֵרִים paarim.siue פְּאֵרֵי pare.Exo.39.Et mitras cum coronulis suis. Ezech.24.Coronas habebitis in capitibus vestris.Ponitur etiam pro vittis que capiti circūvoluuntur.Ezech.44. Vitte linee erūt in capitibus eorū. Ponitur etiam pro discriminalibus:que sunt quedam ornamenta capitis.Esa.3. Et mitras & discriminalia.Item פָּארָה Pura.ideſt lagunecula:seu olla scđm trāslationē nr̄am.Esa.10.Confringet lagunculam in terrore. Hebrei tñ dicūt q̄ signāt ramū seu propaginē.cuius plale. פֹּארוֹת Poroth.ponitur pro ramis:vt infra dicetur. Potest ēt signāre ollā:sicut est in littera nostra . De quo vide supra in dictione פּוּר Pur.& aliqñ scribitur cū duplici res & dicitur פָּארוּר parur.Naum.2.facies oīm sicut nigredo olle.Et aliqui hebrei scđm primā significationem legūt. Et facies oīm retraxerūt decorē suū.Itē פָּאַר paer.i. colligere.seu recolligere.s.quidquid in ramis arborū remāserit. Deut.24. Quidquid remanserit in arboribus non reuerteris vt colligas.Et inde פֹּארוֹת Poroth.í.ramí.seu frondes . Ezech.31. Et eleuatí ramí eius per aquas multas.Et in eo.Et sub frondibus eius genuerunt omnes bestíe saltus Et in eo.& platani nō fuerunt eque frondibus eius.& aliqñ scribitur cum aleph post res.De quo vide infra in dictione פְּרָא Para.

Pulcher

Decor Gloria

Maiestas.

Corona

Elinte

Discriminalia

Lagūcula.

Olla

Colligere

Rami. Frondes

פַּג Grossus Ficus

Pag.Grossus.ideſt ficus quí primū venit ad maturitatē Canti.2.ficus protulit grossos suos.

פִּגֻּל Immundus Prophanus.

פִּגּוּלִים

פִּגֻּל Pigul.Immundum.prophanum.Leuit . 19. Prophanus erit & impietatis reus.Ezech. 4.Et non est ingressa in os meum omnis caro immūda.& in plu . פִּגּוּלִים Pigulim.Esa.43.Et ius prophanum in vasis eorum. Quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet & ius prophanationū vel immundarum.scilicet carnium in vasis eorum.

פָּגַע obuiare

פָּגַע Pagaa.occurrere.obuiare.irruere.deprecarí. intercedere.orare.rogare.Geñ.32.fuerūtq; ei obuiā angeli dei

Exo.5.ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Pro quo hebrei legunt. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et i eodem.23. Si occurreris bouí inimici tui & asino erranti. Nu.35. Propinquus occisi homicidam interficiet statim vt apprehenderit eum. pro quo he.le. cū occurrerit vel obuiauerit ei: Ios.2. Ne forte occurrant vobis reuertentes. Et in eo.17. Et coniungantur sibi in tribu Aser. ideſt occurrant sibi. Et in eo.19. Peruenit in debaseth. pro quo he. le. & occurrit. i. pertingit in debaseth. Et in eo. Et peruenit terminus eius vsq; thabor. Iob.36. Et precepit ei vt rursus aduenìat. pro quo he.le. occurrat. scilicet tenebris. Esa.47. Nō resistet mihi homo. ideſt non occurret mihi homo. Hebrei tñ secundum aliam significationē exponunt sic. Non accipiā deprecationem vel orationē hominis. Et in eo.64. occurristi letanti & facienti iustitiam. Hiere.15. Si non occurri tibi in tempore afflictionis. Amos.5. Et occurrat ei vrsus. Significat etiam irruere vel interficere. Iudi.8. Tu surge irrue in nos. Et in eo.15. Spondete mihi q̄ non occidatis me. ideſt ne irruatis in me. 1.Reg.22. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas in sacerdotes domini. p quo he.le. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas vt irruerent in sacerdotes domini. 2.Reg.1. Accedens irrue in eum. Et inde פֶּגַע Pégaa. ideſt occursus. contrarius. aduersarius. 3.Reg.5. Non est satan neq; occursus malus. Scribitur etiam cum mem in principio. Iob.7. Quare me posuisti contrarium tibi. Significat etiam intercedere vel orare seu deprecari. Gen.23. Intercedite pro me apud Ephron. Et in eo.28. Cumq; venisset ad quendam locum. Pro quo hebrei legunt. Et orauit vel deprecatus est in loco Potest etiā legi sic. Et occurrit loco. Quod est idem sensus cū lra nra. Iob.21. Et quid nobis prodest si orauerimus illum. Esa.53. Et pro transgressoribus rogabit. Et in eo.59. Et aporiatus est: quia nō est qui occurrat. pro quo he.le. qa nō est qui oret vel deprecetur. pōt ēt legi sicut est in lra nra Hiere.7. Nec assumas pro eis laudē & orationē & nō obsistas mihi. pro quo he.le. Et nō deprecereris siue nō ores me Et in eo.27. Et si pphete sunt & est verbū dñi in eis: occurrant dño exercituū. pro quo he.le. orent vel deprecentur dñm exercituum. Et in eo.36. Contradixerunt regem ne combureret librum. i. rogauerunt regem.

Resistere

Irruere. Occidere.

Pegar. cadauer. morticinium. Esa.14. Quasi cadauer putridum. Amos.8. Multi morientur. Pro quo he. le. Plurimum cadauer. supple erit. & est sensus sicut in lra nra. Ponitur ēt pro ruina. Naum.3. Et grauis ruine. Et in plu. פְּגָרִים Pegarī. seu פִּגְרֵי pigre. Leuit.26. Cadetis iter ruinas idolorū vestrorū. pro quo he.le. Et dabo cadauera vra sup cadauera idolorū vestrorum. Nu.14. Vestra cadauera iacebunt in solitudine. Esa.37. Et ecce omnes cadauera mortuorū. Et in eo.62. Et videbūt cadauera virorū. Et ide verbum פָּגַר piger. Quod significat corruere. vel impingere. 1.Reg.30. Qui lassi transire non poterant torrētem Bosor. Pro quo he.le. qui corruerant vel impegerant ad torrentē Bosor. i. pre lassitudine transire non poterant: sicut est in littera nostra.

פֶּגַע Occursus. Aduersarius. Intercedere. Orare. Rogare. פָּגַשׁ Obuiare. Occurrere. Occurrere. פָּדָה Redimere.

Pagas. obuiare. occurrere. Gen.32. Si obuium habueris fratrem meum esau. i. si obuiauerit tibi. Et in eodē 35. Que nam sunt iste turme quas obuiam habui. Exo.4. Occurrit ei dominus. 1.Reg.25. Quibus & illa occurrit. Iob.5. Per diem incurrunt tenebras. Prouer.22. Diues & pauper obuiauerunt sibi. Et in eodem.29. Pauper & creditor obuiauerunt sibi.

Pada. Redimere. liberare. eruere. Exo.21. Dimittet eā. pro quo he.le. redimat eā. i. dimittat eā liberā. Leuit. 19. Et tñ precio nō est redēpta. ps.54. Redimet in pace animā meā. ps.118. Redime me a calūniis hoim. ps.129. Et ipse redimet israel. & inde פְּדוּת Peduth. i. redēptio. Exo.8. Ponāq; diuisionē inter populū meū & populū tuū. p quo he.le. Ponāq; redemptionē inter populū meū & populū tuū. ps.110. Redēptionē misit dñs populo suo. Scribitur etiā cū iod in fine & dr פְּדְיוֹן pidion. ps.48. Et preciū redēptiōis aīe sue. & aliqñ signāt preciū solutiōis vel liberatiōis. Nu.3 In precio aūt ducētorū. scribitur ēt cū mē in fine & dr פְּדְיוֹם Pidiom. vt in eo. Tulit igitur moyses pecuniā eorū qui fuerunt amplius. pro quo he.le. Et tulit moyses pecuniam redemptionis vel precii eorū qui fuerunt amplius.

פְּדוּת Redēptio. פְּדְיוֹן Redēptio. Preciū פְּדְיוֹם

פַּדָּן Padan. mesopotamia. regio. que grece sic noīatur a mesos qd est mediū & potamos qd est flumē. eo qd est sita inter duo flūina tigrim. s. & euphratē. Gen.25. Duxit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri de mesopotamia. Et i eo.28. Vade & proficiscere in mesopotamiā syrie. Et in eodē.48. Quādo veniebā de mesopotamia: mortua est rachel. & hec dictio פַּדָּן Padan in lingua chaldaica signāt numerū parē siue dualem. in lingua vero punica seu arabica significat cāpestrē seu planiciē. & ideo dicunt aliqui q̄ illa regio dicitur פַּדָּן padan. Eo quod est terra campestris: & secūdū aliquos hebreos inde deriuatur dictio אַפַּדְנוֹ apadno. Dan.11. Et figet tabernaculū suū apadno. De quo vide supra in dictione אֶפֶד Apad.

Preciū. פַּדָּן Mesopotamia. אַפַּדְנוֹ

פָּדַע Liberare פֶּדֶר Adeps. פֶּה Os. Cōsensus Imperiū Capicū Ora. פִּיּוֹת Ancipites פִּים Acies כְּפִי לְפִי

Padaa. redimere. liberare. Iob.33. Libera eum vt non descēdat i corruptionē. & solū iuenitur i p̄dicto loco. פֶּדֶר Páder. adeps. Leuit.1. Caput & cūcta q̄ adherēt iecori. p quo hebrei legunt. Caput & adipē. i. adipē q adheret iecori.

Pe. os. s. ab ore. Exo.4. Quis fecit os hois. & in eo. Et ipse loq̄tur p te & erit os tuū. Nu.12. ore enī ad os loquor ei. Ponitur ēt pro cōsensu. Ios.9. Cōgregati sunt pariter vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno aīo eadēq; sentētia. p q̄ he.le. Vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno ore. i. vno cōsensu eadēq; sentētia. Et qñ post se regit gtm̄ vel qñ cōponitur cū pronoibus tūc mutat he in iod. Gen.29. & os putei grādi lapide claudebatur. Exo.4. & ego ero in ore tuo & in ore illius. Nu.20. Eo qd incredulus fuerit ori meo. Deut.8. Sed in oī verbo quod procedit de ore dei. Et in eo.11. quos aperto ore suo terra absorbuit. Ios.9. & os dñi nō interrogauerūt. ps.49. os meū loquetur sapiētias. Esa.49. & posuit os meū quasi gladiū acutū. Signāt ēt p̄ceptū seu imperium vel mādatū. Gen.41. & ad tui oris imperiū cūctus ppls obediet. Nu.10. mouerūt castra primi iuxta impiū dñi. Ios.1. quicūq; cōtradixerit ori tuo. i. impio vel mandato. Ponitur ēt pro capicio vel ora vestimēti. Exo.28. In cuius medio supra erit capicium & ora p gyrum: sicut fieri solet in extremis vestium partibus. Iob.30. Et quasi capicio tunice succinxerūt me. ps.132. Quod descendit in ora vestimenti eius. ponitur etiam pro ore gladii. ideſt pro acumine gladii. Exo.16. Fugauitq; Ioſue Amalech & populum eius in ore gladii. Et in plurali פִּיּוֹת Peioth. Iudi.3. Qui fecit sibi gladium ancipitem. Pro quo hebrei legunt. Et fecit sibi gladium acutum habens duo ora. ideſt acutum ex vtraq; parte. Prouer.5. Acuta quasi gladius biceps. ideſt ex vtraque parte acutus. & aliquando duplicatur littera pe & littera iod & dicitur פִּיפִיּוֹת Pipiioth. Ps.49. Et gladii ancipites in manibus eorum. Reperitur etiam פִּים Pim secundum terminationem pluralem masculinorum. 1.Reg.5. Retussa erat acies vomerum. & quandoq; preponitur ei lra caph & littera lamed & dr כְּפִי Chephi. aut לְפִי lephi: & tūc aliqñ significat. iuxta. secundum. sicut. Gen.47. Prebens

Iuxta. cibaria singulis. Pro quo hebrei legunt. Prebens panē iuxta familiam. idest iuxta exigentiam familie singulorum. Exo. 12. Que sufficere possunt ad esum agni. Pro quo hebrei legūt. Vnusquisq; iuxta id qđ pōt edere numeretur super agnum. Et est sensus sicut in littera nostra. Leuit. 25.

Quanto. Quanto plus anni remanserit post iubileum: tanto crescet & precium: quanto minus temporis. Pro quo hebrei legūt.

Iuxta. Iuxta multitudinem annorum crescs & precium. Nu. 7.

Iuxta. Iuxta ordinem ministerii sui. Et in eo. Iuxta id quod habe

Secundū. bant necessarium. & in eodem. Secundum officia & cultū suum. Et in eo. 9. Cumq; ablata fuisset nubes que tabernaculum protegebat: tunc proficiscebantur filii israel. ℣ quo hebrei legunt. Iuxta eleuationem nubis desuper tabernaculum: proficiscebātur filii israel. 3. Reg. 17. Si fuerit annis his ros & pluuia nisi iuxta oris mei verba. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. & aliquando preponitur ei dictio

Sicut. עַל Aal & dicitur עַלְפִּי Aalpi. Exo. 34. Scribe tibi verba

עַלְפִּי hec quibus & tecū & cū israel pepigi fedus. pro quo hebrei legunt. Scribe tibi verba hec: quia iuxta verba hec pepigi

Iuxta. fedus tecum & cum israel. Deut. 17. Et docuerint te iuxta le

פִּי שְׁנַיִם gem eius. Et quando iungitur predicta dictio פִּי Pi cum dictione שְׁנַיִם Senaim que significat duo: tunc ambe dictiones significant duplicem partem vel duplicem portionem Deut. 21. Dabitq; ei de his que habuerit cuncta duplicia. 4.

Duplicia. Duplex. Reg. 2. Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus. Item פֹּה

פֹּה Po. idest. hic. siue huc. aduerbium loci. Deut. 5. Tu vero hic

Hic. Huc. sta mecum. Ios. 18. Vt hic coram domino deo vestro mittam vobis sortem. Iob. 38. Vsq; huc venies & non proceades. Esa. 22. Quid tibi hic: aut quis tibi hic. Et aliquando scribitur cum aleph in fine loco he. Iob. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Et quandoq; preponitur ei littera mem & dicitur מִפֹּה Mipo. idest hinc siue inde

מִפֹּה Ezech. 40. Tres hinc & tres inde. Scribitur etiam cū vau

Hinc. Inde. in fine loco he. Vt in eo. Due mense hinc: & due mense inde. Et in eo. 41. Hectecas ex vtraq; parte centum cubitorū. Pro quo hebrei legunt. Et hectecas eius hinc & inde centum cubitorum.

פּוּג Pug. Vacillare. hesitare. relaxare. Gen. 45. quasi de gra

Vacillare. Lacerari. ui somno euigilans: tamen nō credebat eis. Pro quo hebrei legunt. Et vacillauit siue hesitauit cor eius: quia nō credebat eis. Abach. 1. Propter hoc lacerata est lex. pro quo hebrei legunt. Propter hoc vacillat seu relaxata est lex. cuius verbū passiuū habetur. Ps. 37. Vbi dicitur: afflictus sum & humiliatus sum nimis. vbi ponitur pro afflictus sum. Pro

Affligi. Laxari. quo hebrei legunt. Laxatus sum siue relaxatus sum vel de

הֲפוּגוֹת bilitatus sum. Et inde הֲפוּגוֹת Hafugoth. i. relaxatiōes seu

requies. cessationes. Beatus Hiero. trāstulit requiem. Thren. 3. Oculus meus afflictus est nec tacuit: eo quod non esset requies. idest eo quod non esset relaxatio vel cessatio a lachrymis vel a fletu.

פּוּחַ Phūach. Aspirare. flare. sufflare. ℣ insufflare. loqui. illa

Aspirare. Perflare. queare. Canti. 2. Donec aspiret dies. Et in eodem. 4. ℣ sta hortum meum. Ps. 9. Omnium inimicorum suorū dominabitur. pro quo hebrei legunt. Omnes inimicos eius

Insufflare Illaqueat. insufflabit in eos. idest cōtemnet eos & reputabit quasi vētum. Potest etiam legi. illaqueabit in eis. Ezech. 21. In igne

Sufflare. furoris mei sufflabo in te. Et in eodem. 22. Vt succendā in ea ignem. pro quo hebrei legunt. Ad sufflandū in ea ignē. Vide etiam de hoc supra in dictione נָפַח Naphach. Et inde

פִּיחַ Piach. idest fauilla cineris: que sufflādo in aere eleuatur

Cinis. Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camino. & quia locutio fit per aspirationem & flatum: ideo predicta dictio si

Proferre. gnificat etiam loqui. Prouer. 14. Profert autem mendaciū dolosus testis. idest loquitur mendacium. Et in eo. Et pros Loqui. fert mendacia versipellis. Ps. 11. Ponam in salutari fiducialiter agam in eo. Pro quo hebrei legunt. Ponam in salutari q loquitur ei. & subditur. Eloquia domini. idest ponam in salutari eum qui loquitur ei eloquia domini. Potest etiam legi secundum primam significationem Spirabit in eo. vel sic. illaqueat in eo. idest ponam in salutari pauperem & inopem quem impius illaqueat. nam predicta dictio etiam significat illaqueare. idest laqueos ponere. Prouer. 29. Homines pestilentes dissipant ciuitatem. ℣ quo hebrei legūt. Dissipare. Illaqueant ciuitatem. Esa. 42. Laqueus iuuenum omnes. Illaqueat. Pro quo hebrei legunt. Illaqueare iuuenes omnes. & inde

פַּח Pach. idest laqueus. Ps. 68. Fiat mensa eorum coram ip

פַּח Laqueus. sis in laqueum. ps. 118. Posuerunt peccatores laqueum mihi. ps. 123. Anima nostra erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est & nos liberati sumus. Osee. 9. prophe ta laqueus ruine factus est super omnes vias eius. Et in plurali פָּחִים Pachim. ps. 10. Pluet sup peccatores laqueos. Po-

פָּחִים Laquei. test etiam deriuari a dictione פֶּחָם Pecham: que significat carbonem. vt infra dicetur. vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Pluet super peccatores carbones. Prouer. 22. Arma & gladii in via superbi. pro quo hebrei legunt. Arma & laquei in via peruersi. Significat etiam laminas ex argento & auro seu ere. Exo. 39. Inciditq; bracteas aureas. i. Bractee. laminas. Nu. 16. Producatq; ea in laminas.

פּוּט Put. Libia. nomen regionis. Hiere. 46. Fortes ethiopie & libye.

פוּט Libia.

פּוּךְ Puch. Stibium nigri coloris: quo mulieres liniunt oculos. 4. Reg. 9. Depinxit oculos suos stibio. Iob. 42. Et

פוּךְ Stibium. nomen tertie cornu stibii. Hiere. 4. Et depinxeris stibio oculos tuos. est etiam nomen lapidis precioſi coloris stibii. 1. Parali. 29. Lapides onychinos & quasi stibinos. Esa. 54. Stibinus. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. pro quo hebrei legunt. Ecce ego sternam in stibio lapides tuos. idest i lapides stibinos. Et dicunt aliqui hebrei ℣ significat carbunculum.

פּוֹל Pul. faua. Ezech. 4. Et fabam & lentem.

פּוֹל faba.

פּוּן Pun. Conturbari: aut secundum hebreos: dubitare siue

פּוּן Conturbari hesitare. Ps. 87. Exaltatus autem humiliatus sum & cōturbatus. pro quo hebrei legunt. Tuli seu portaui terrores tuos & dubitabam seu hesitabam. s. ne mihi euenissent mala propter mea demerita. Et inde

Dubitare. פֶּן Pen. dictio dubitatiua. idest ne forte. Gen. 2. Ne forte moriamur. Et in eo. Ne forte mittat manum suam. Et in eo. 19. Ne forte apprehendat me malum. Et in eo. 24. Caue nequando reducas filiū meum illuc. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. Nu. 20. Alioquin armatus occurram tibi. pro quo hebrei legunt. Ne forte in gladio occurram tibi. Prouer. 5. Per semitam vite non ambulat. Pro quo hebrei legunt. Per semitam vite forte dirigetur: quasi dicat. Putas ne ℣ talis mulier dirigetur per semitam vite: non vtiq;. vnde sequitur. vagi sunt gressus ei?. Et in eodem. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. & in eodem. 30. Ne forte saciatus illiciar ad negandum. Esa. 27. Ne forte visitetur contra eam.

Ne forte. Requādo

פּוּץ Pus. dispergere. spargere. Diuidere. dissīpare. contere

פּוּץ Diuidere. re. Gen. 11. Antequam diuidamur in vniuersas terras. Et in eodem. Atq; ita diuisit eos dominus ex illo loco in vniuersas terras. Et in eodem. Et inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum. Et in eodem. 49. Et dispergam eos in israel. Exo. 5. Dispersusq; est populus in omnem terram egypti. 1. Regum. 14. Dispergimini in vulgus & dicite eis. Iob. 37. Et nubes spargunt lumen. Et in eodem. 40. Disperge superbos in furore tuo. Prouer. 5

Dispergere

Deriuentur fontes tui foras.i.diuidantur seu dispergantur. Hiere.23. Ve pastoribus qui dispergunt & dilacerāt gregē pascue mee.& in eodē. Vos dispsistis gregē meū. Ezech.11. In quib⁹ dispersi estis.& in eodē.29. Et dispergā egyptios in nationes.& in eodē. Et cōgregabo egyptum de populis in quibus dispersi fuerant. Naū.2. Ascēdit qui dispergat coram te. Soph.3. Filii dispersorum meorū. Zach.13. Et dispergentur oues. Signāt ēt affluere. vt in eo.1. Adhuc affluēt ciuitates mee bonis.i.dispergētur seu diuidentur: quia nō poterūt simul cohabitare propter multitudinē pecorū & armētorum & aliorum bonorū. Et aliqñ scribitur cum duplici sādic. Hiere.23. Et quasi malleus conterens petrā.i.diuidens petrā. Abach.3. Et contriti sunt mōtes seculi. Iob.16. Et tenuit ceruicē meā & confregit me . vide de hoc supra in dictione נָפַץ Naphas. Et inde מִפְּצִים Mephis.i.instrumentum quo petre conteruntur. Pro quo beatus hiero.trāstulit iaculum. Prouer.25. Iaculum & gladiū & sagitta acuta. Et inde תְּפוּצָה Thephusa .i. dispsio vel cōtritio aut dissipatio. Hiere.25. Quia completi sunt dies vestri vt interficiamini & dissipationes vestre.

Affluere.

Cōfringere

Iaculum

Dissipatio

פּוּק Puc.haurire.educere.effundere.dissoluere.offendere. ps.143. Eructantia ex hoc in illud. idest educentia seu haurientia. Prouer.18. Et hauriet iocūditatē a dño . Signāt ēt effundere. Ps.139. Cogitauerunt contra me: ne derelinquas me. Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve. trāstulit. Scelera eorū ne effundantur. Sed ēt ī predicto loco hebrei legunt. Scelera eorum ne educas.i. ne permittas vt scelera eorū educantur in actu. Esa.58. Cum effuderis esurienti aiam tuā. Signāt ēt dissoluere. Hiere.10. vt nō dissoluatur. Et inde פִּיק Phic.i.dissolutio. Naum.2.& dissolutio genuculorum. Signāt etiā offendere. Esa.28. Ignorauerunt iudiciū. pro quo he.le. offenderunt in iudicio.& inde מוֹקֵשׁ puca i.offensio seu offendiculum. Beatus hiero.trāstulit Singultū. 1.Reg.25. Nō erit tibi hoc ī singultū & ī scrupulū cordis

Effundere.

Educere

Haurire.

dissoluere.

dissolutio.

offendicly.

Singult⁹.

פּוּר Phur.irritū facere.dissipare.dissoluere. Geñ.17. Quia pactum meū irritum fecit. Nu.30. In arbitrio viri erit si faciat: siue nō faciat. Pro quo he.le. Vir eius cōfirmet eū aut irritum faciat eum.s.iuramētum. Sed beatus hiero.transtulit sensum.& in eodē. Si autē contradixerit postq̄ rescinit. i. si irritum fecerit . 5. Reg.15. Peto vt venias & irritum facias fedus quod habes cum baasa rege israel. ps.32. Dñs dissipat consilia gentium. ps.88. Misericordiā autē meam nō dispergam ab eo. Pro quo he.le. Non faciā irritā ab eo. Esa.44. Irrita faciēs signa diuinorū. Hiere.33. Et si irritum potest fieri pactum meū cum die & nocte.& in eodē. Et pactū meum irritum esse poterit dauid seruo meo. Et aliqñ scribitur cum duplici res. ps.73. Tu cōfirmasti ī virtute tua mare. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Tu dissipasti ī fortitudie tua mare. Scribitur ēt cū duplici pe & res & dicitur פַּרְפַּר Parpar. Iob.16. Ego ille quōdam opulentus repente contritus sum. Pro quo he.le. Opulētus fui & contriuit me seu oppressit me. Et ide פּוּרָה Pura.i.torcular a terendo vel premēdo dictum. Esa.63. Torcular calcaui solus. Est etiā פּוּרָה Pura genus mēsure. Pro quo beatus hieronymus transtulit lagenā. Aggei.2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas. Ponitur etiā p lagunicula. Esa.10. Confringet lagunculam in terrore . Item פּוּר Phur.i.sors. Ester.3. Missa est sors in vrnā: que hebraice dr phur. Pro quo he.le. Misit phur.i.sortem.& in eodem.9.& misit phur' quod nostra lingua vertitur in sortem. & in eodem. Ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim.

irritū facer

dtradicer

Dissipare.

פַּרְפַּר

Cōterere

פּוּרָה

Torcular

Lagena

Lagūcula.

פּוּר

Sors

פּוּשׁ Phus.crescere.diffūdere seu effūdi.salire.abūdare.augere. Hiere.50. Quoniā effusi estis sicut vituli super bam.i.creuistis seu augmentati estis. Naū.3. Latitauit populus tuus in montibus . Pro quo he.le. Diffusus est populus tuus in montibus. vnde sequitur. & non est qui congreget. Abach.1. Et diffūdentur equites eius. Potest etiā legi. Crescent vel augentur equites eius. Malach.4. Et salietis sicut vitulus de armento. Pro quo hebrei legunt. Et crescetis seu effundemini quasi vituli ad presepe. Et inde פֶּשַׁע Pas. pro quo beatus hieronymus transtulit scelus: quasi פֶּשַׁע Pésaa Iob.35. Nec vlciscetur scelus valde. Hebrei tamen dicūt q̄ significat multitudinem. vnde in predicto loco ipsi legunt. Nec scit in multitudine nimia seu valde.& refertur ad ipm Iob. quasi dicat. Nescit iob in multitudine nimia sapientie & scientie dei. vnde sequitur. Ergo iob frustra aperit os suū Et in lingua chaldaica cōmuniter significat predicta dictio multiplicare vel augmētare. Et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur פִּישׁוֹן phison. quod est nomen magni fluminis paradisi: ꝓpter eius incrementum & abundantiā. Gen.1. Nomē primi phison. Et beat⁹ hiero.in libro de hebraicis questionibus dicit q̄ phison est fluui⁹ qui apud latinos gāges dr.

crescere.

diffundi

Salire.

פֶּשַׁע

Scelus

multitudo.

פִּישׁוֹן

Phison.

פּוֹת Poth.cardo. & solum inuenitur in numero plurali.s. פּוֹתוֹת pothoth. 3. Reg.7. Et cardines ostiorum domus interioris. Item פּוֹתָה potha. siue פֵּתָה pathe.i.crinis: secundum translationē nostram. Esa.3. Et dñs crinem earum nudabit. Hebrei vero dicūt q̄ significat turpitudinem seu verēda mulieris vel hominis. vnde in p̄dicto loco ipsi legūt. Et dñs turpitudinem earum nudabit.

פַּז paz.aurum.obrizum. De quo vide in dictione sequēti.

פּוֹת

פּוֹתוֹת

cardines.

פּוֹתָה

פֵּתָה

crinis.

turpitudo.

פַּז

Aurum

פָּזַז pazaz.salire.saltare.subsilire.dissolutum esse. 2. Reg.6 Vidit regem subsiliētem atq̄ saltantem coram dño. & scribitur aliquando cum simplici záin. Gen.49. Et dissoluta sunt vincula brachiorū & manuū eius. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortificari seu roborari. vnde in p̄dicto loco ipsi legūt. Et fortificata seu roborata sunt brachia manuū eius. Alii vero legunt sic. Et deaurata sunt brachia manuum eius. s. ꝓpter ornamenta aurea que in brachiis & manib⁹ portabat. Nam פַּז paz aurum siue obrizum significat ps.20. Posuisti in capite eius coronam de lapide p̄cioso. p quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Pones in capite ei⁹ coronam de obrizo. Scribitur etiā cum mē in principio & dicitur מוּפָז Muphaz. 3. Reg.10. Et vestiuit eū auro fuluo nimis. Pro quo hebrei legūt. Et vestiuit eū auro obrizo. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אוֹפָז Vphaz. Dañ.10. Et renes eius accincti auro obrizo.

Dissipare.

Firmare

Fortificari

Obrizum.

מוּפָז

Fulua

Aurū.

אוֹפָז

aurū obrizū

פָּזַר pazar.dispergere.spargere.dissipare. ps.88. Dispersisti inimicos tuos. ps.111. Dispersit dedit pauperib⁹. ps.147. Nebulam sicut cinerem spargit. Prouer.11. Alii diuidunt propria.i.dispergunt. Hiere.3. Et dispersisti vias tuas alienis.& in eodem.50. Grex dispersus israel. Ponitur etiā pro dissipare. ps.52. Quoniam domin⁹ dissipauit ossa eorum. ps.140. Dissipata sunt ossa nra secus infernum.

פָּזַר

dispergere

Spargere

Dissipare.

פַּחַד Pachad.timere. formidare. expauescere. terreri. pterreri. admirari. Iob.3. Quia timor quē timebā euenit mihi. ps.13. Ibi trepidauerunt timore.i.timuerunt timore. Prouer.28. Beatus homo qui semper est pauidus. Esa.51. Et formidasti iugiter tota die. Hiere.33.& timebunt & turbabūtur. Osee.3.& pauebūt ad dñm & ad bonū ei⁹. signāt etiam terreri. Iob.4. Et omnia ossa mea pterrita sunt. Esa.33. Conterriti sunt in sion peccatores. Signāt etiam mirari. Esa.60. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum . & inde פַּחַד páchad .i. pauor. formido. terror. Gen.31. Et timor Isaac affuisset mihi.& in eodē. Iurauit ergo Iacob per timorem patris sui Isaac. idest per deum quem timebat isaac. ps.52. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor . Esa .24.

פַּחַד

Timere

trepidare

Pauere.

Formidas.

pterrere

cōterrere

Mirari

Timor.

Formido
פְּחָדִים
Terrores

Formido & fouea & laqueꝰ. Et in plurali פְּחָדִים Pechadim. Iob.15. Sonitus terroris in auribus illius. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. ſonitus terrorū vel formidinū. Reperitur etiam in genere feminino cum thau in fine. Hiere.7. & nō eſſe timorē meum apud te: dicit dñs deus exercituū. Itē

פַּחַד
Teſticuli

פַּחַד Pachad. teſticulus. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob.40. Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt.

פַּחָה
Dux

פַּחָה Pecha. princeps. dux. Nee.5. Annonas que ducibus debebantur non comedimus. pro quo he.le. Panē principis vel ducis non comedi. & eſt ſenſus ſicut in littera nīa. Et aliquando ſcribitur cum aleph loco he. Eſd.5. Quem & principem cōſtituit. Et quādo poſt ſe regit genitiuū: mutat he in thau & dicitur פַּחַת Pachath. Eſa.36. Et quomodo fuſti nebis faciem ducis vnius ex ſeruis dñi mei. Aggei.1. filium ſalathiel ducem iuda. Malach.1. offer illud duci tuo. Scribitur etiā cum mē in fine loco he: & dr פַּחָם Pecham. Nee.5. vt eſſem dux in terra iuda. Et in plu. פַּחוֹת Pachoth. ſiue פַּחָוֹת Pachauoth. Nee.2. Epiſtolas dedit mihi ad duces regionis tranſſlumen. & in eodē. Et veni ad duces regionis. & in eo.5. Duces autem qui fuerunt ante me grauauerunt populū. Ezech.23. Prīcipes & magiſtratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dr פַּחֲוָתָא Pachauatha. Dañ.3. Magiſtratus & duces & tyrānos.

Princeps
פַּחַת
dux.

פַּחַם
Dux

פַּחוֹת
Duces.

פַּחֲוָתָא
principes.
duces.

פָּחַז
Vagū eſſe.
veſanus
Feſtinare.

פָּחַז Pachaz. vagum eſſe. vagari. feſtinare. temere agere. Iudi.8. Qui conduxit ſibi ex eo viros inopes & vagos Hiere.5. Prophete eius veſani. pro quo hebrei legunt. Prophete eius feſtinantes ſiue temerarii. Et inde פָּחֵז pachaz. i. feſtinatio ſeu temeritas. Geñ.49. Effuſus es ſicut aqua. p quo hebrei legūt. Feſtinatio. ſ. tua ſicut aqua. i. ſicut aqua feſtinat in preceps: ſic tu egiſti temere & feſtināter. Hiere.23.

פְּחָז
Feſtinatio

miracula

Qui ſeduxerunt populum meū in mendaciis ſuis: & in miraculis ſuis. vbi ponitur pro miraculis. pro quo hebrei legūt. In mēdaciis ſuis & in feſtinatiōe ſeu in temeritate ſua.

פֶּחָם
Carbo.

פֶּחָם Pecham. carbo. pruna. Prouer.26. Sicut carbones ad prunas & ligna ad ignē. Eſa.44. In prunis & in malleis formauit illud. Ponitur etiā pro duce vel principe. De quo vide ſupra in dictione פְּחָה pecha.

פֶּחָר
Figulus.

פֶּחָר Pechar. in lingua chaldaica ſignificat figulū. Dañ.2. Quia vidiſti pedū & digitorū partes ex teſta figuli.

פַּחַת
Fouea.
פַּחִתִים
Fouee.

פַּחַת Pachath. fouea. foſſa. 2. Reg.18. Et proiecerūt eum in ſaltu in foueā grādem. Eſa.24. Formido & fouea & laqueus ſup te. & in plurali פַּחִתִים Pechathim. 2. Reg.17. Forſitā nunc latitat in foueis. Et inde פְּחָתֶת Pechétheth. i. cōfoſſio ſeu corroſio. Leuit.13. Eo quod infuſa ſit in ſupficie vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corroſio ſeu conſoſſio eſt. ſ. lepre.

פְּחָתֶת
Corroſio

פְּטָדָה
Topazius

פְּטָדָה Piteda. topazius. lapis precioſus. & ſcribitur cū he vel thau in fine. Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius & topazius. Iob.28. Non adequabitur ei topazius de ethiopia.

פָּטַר
Aperire.
Declinare
dimittere

פָּטַר Patar. aperire. ſoluere. diſſoluere. dimittere. remittere. declinare. Exo.34. Omne quod aperit vulvam meū erit. Nu.8. Pro primogenitis q̄ aperiunt omnē vuluā 1.Reg.19. Et declinauit dauid a facie ſaul. 1. Paralipo.25. Hi ſunt principes cātorū q̄ per familias leuitarū quī in exhedris morabantur. p quo hebrei legunt. Hi ſunt cantores principes patrū leuitarū ī exhedris dimiſſī vel ſoluti. i. ſoluti abaliis operib⁹: quia erāt occupati in cāticis. 2. Paralipo.25. Si quidem ioſada non dimiſerat abire turmas. ps.21. Locuti ſunt labiis: mouerunt caput. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. Dimittūt labiū: mouēt caput. Prouer.28. Qui dimittit aquā caput eſt iurgiorū. Et inde פְּטוּרִים peturim. ſiue פְּטוּרֵי peture. i. pminētes ſculpture: q̄ſi emittā-

פְּטוּרִים

tur & egrediantur foras. 3. Reg.6. Et picturas varias quaſi prominentes de pariete & egrediētes. & in eodem. Et celaturas valde prominentes.

Prominēs.

פַּטִּישׁ
Malleus

פַּטִּישׁ Patis. malleus. Eſa.41. faber erarius percutiens malleo. Hiere.23. Et quaſi malleus cōterens petrā. Item פַּטִּישׁ pates. in lingua chaldaica ſignificat quoddā genus veſtimēti. Pro quo beatus hiero. tranſtulit thiarā. Dañ.3. Vinctis cum brachis ſuis & thiaris.

פַּטִּישׁ
Thiara

פִּיד
Corrue
Interitus.
Ruina.

פִּיד Phid. interit⁹. ruina. Iob.30. Et ſi corruerint ipſe ſaluabit. p quo he.le. Sī in interitu vel ruina ipſis ſalus. ſ. erit Et ē ſenſus ſicut in littera nīa. & in eo.31. Si gauiſus ſum ad ruinā ei⁹ q me oderat. puer.24. & ruinā vtriuſq; qs nouit.

פִּים
פִּיָּה
aruina.

פִּים Pim. pinguedo. aruina. & ſcribitur cū he in fine & dr פִּיָּה pima. Iob.15. Et de lateribus ei⁹ aruina depēdet.

פָּכָה
Redūdare

פָּכָה Pacha. redundare. egredi. Ezech.47. Et ecce aque redundantes a latere dextero. Et inde כַּף pach. i. laguncula. ſeu lenticula. 1. Reg.10. Tulit ergo ſamuel lēticulam olei.

כַּף
Leticula.

פָּלַל
Judicare

פָּלַל Palal. iudicare. diiudicare. arbitrari. orare. rogare. ſeu placare. Geñ.46. Non ſum fraudatus aſpectu tuo. pro quo hebrei legunt. Videre faciem tuam non iudicaui. i. nō putaui aut non diiudicaui. 1. Reg.2. Si peccauerit vir in virum: placari ei poteſt deus: ſi autē in deum peccauerit: quis orabit pro eo. p quo hebrei legunt. Si peccauerit vir in virum: iudicabit eum deus: ſiue iudicabunt eum iudices: qui dicuntur dii participatiue: vt dictum eſt ſupra in dictione אֱלֹהִים Elohim: ſequitur ſi aūt ī dñm peccauerit vir: quis iudicabit pro eo. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera nīa. Nam predicta dictio etiā ſignificat placari vel orare: vt infra dicetur. ps.105. Stetit autem phinees & placauit. pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. ſtetit autem phinees & diiudicauit. Ezech.16. Que viciſti ſorores tuas. pro quo he.le. Que iudicaſti vel diiudicaſti ſorores tuas. Et in eodē. 28. Et corruent interfecti in medio eius gladio. pro quo hebrei legūt. Et iudicabitur interfectus ſeu vulneratus in medio eius gladio. poteſt etiā deriuari a dictione נָפַל Naphal: que ſignīat corruere: ſicut eſt in littera nīa. Et inde פְּלִילִים pelilim. i. iudices arbitri. Exo.21. Et arbitri iudicauerint. & inde פְּלִילִי pelili. i. iudicādus: ſeu reus iudicio. Iob.31. Que eſt iniquitas maxima. p quo hebrei legunt. Que eſt iniquitas iudicanda. i. rea iudicii. Scribitur etiā cum mē in fine & dicitur פְּלִילִים pelilim. vt ſupra in eodem. Hoc enim nefas eſt & iniquitas maxima. i. iniquitas iudicāda. Et inde פְּלִילָה pelila. i. iudicatio ſeu iudiciū. pro quo bīūs hiero. tranſtulit conciliū. Eſa.16. Ini cōſiliū: coge conciliū. Scribitur etiam cum duplici iod & dē פְּלִילִיָּה pelilia. Eſa.28. Et ignorauerūt iudiciū. & qñ p̄dicta dictio פָּלַל palal. ē verbū quarte cōiugationis: tunc ſignīat orare. vel placare. Geñ.20. Orabit pro te quia ꝓpheta eſt. & in eodē. Orāte autē abraā ſanauit deus abimelech. 1. Reg.1. Orauit ad dñm flens largiter. Et in eodē. 2. Et orauit anna & ait. 3. Reg.8. Et orauerint & deprecati te fuerint. ps.5. Quoniā ad te orabò. Et inde תְּפִלָּה Thephila. i. oratio. 4. Reg.20. Audiui orationē tuā. ps.16. Auribus percipe orationē meā. & in titulo. ps.89. Vbi dr oratio moyſi hominis dei. ps.101. Reſpexit in orationē humilium. Abach.3. Oratio abacuc prophete.

Pēdere.
Iudicium
Orare.
תְּפִלָּה
Oratio

פָּלָא
Mirabile eſſe.
admirari.

פָּלָא Pala. mirificare. mirabiliter agere. mirabilē eſſe. occultum ſeu abſconditum eſſe. aut difficile eſſe. ſeparare. vī ſegregare. Deut.28. & augebit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui. p quo he.le. Et mirificabit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui. i. plagas admirādas inferet tibi. 2. Reg.1. Et amabilis ſup amorē mulierū. p quo he.le. Mirabilis fuit amor tuus mihi ſup amorē mulierū. Iob.10. Reuerſus mirabiliter me crucias. Eſa.29. Ecce ego addā vt admirationem

mirificare.
admirari.

mirificare. faciã populo huic miraculo grandi. Ioel. 2. Qui fecit mira bilia vobiſcũ. & aliqñ ſcribitur cũ he in fine loco aleph. Vt ps.16. Mirifica miſericordias tuas. ps.30. Qm̃ mirificauit פְּלָא miſericordiã ſuã mihi. Et inde פֶּלֶא Pele. i. miraculũ ſeu mi rabile: mirificum. miraculoſum. Exo.15. Faciens mirabilia Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. faciẽs mirabile ſeu Mirabile. faciens miraculũ. Eſa. 9. Et vocabitur nomẽ eius admirabi lis cõſiliari⁹. i. miraculoſus ſeu mirabilis aut mirificus. & in eodẽ. 25. Qm̃ feciſti mirabilia. p quo he. le. Qm̃ feciſti mi rabile ſeu miraculũ. Et ide פְּלִיאָה pelia. i. mirabilis. ps.138. פְּלִיאָה Mirabilis facta ẽ ſciẽtia tua ex me. Et in plu. פְּלָאוֹת pelaoth mirabilis. פְּלָאוֹת ſiue פְּלָאִים Pelaim. ps.118. Mirabilia teſtimonia tua. Threñ. mirabilia. 1. Et depoſita eſt vehemẽter. p quo he. le. & deſcẽdit aut de poſuit ſeu parui pendit miracula. Põt ẽt intelligi ſicut eſt in littera nr̃a. Dañ. 12. Vſq; quo finis horũ mirabiliũ. Et aliqñ ſcribitur cum nũ in principio & dr̃ נִפְלָאוֹת Niphlaoth. ſiue נִפְלָאוֹת נִפְלָאִים Niphlaim. ps.104. Memẽtote mirabiliũ ſuorũ. ps. Mirabilia 129. Nec ambulaui in magnis: nec in mirabilibus ſup me. ps.138. Mirabilia opera tua. & aliqñ p̃ponitur ei littera mẽ & dr̃ מִפְלָאוֹת Miphlaoth. Iob.37. Magnas & pfectas ſcien tias. ſigñat ẽt p̃dicta dictio occultũ ſeu abſcõditũ aut difficile. Deut.17. Si difficile & ambiguũ apud te iudiciũ eſſe pro ſpexeris. p quo he. le. Si occultũ vel abſcõditũ aut ignotum difficile Occultũ. fuerit a te verbũ iudicii. & in eo.30. Mãdatũ hoc quod ego p̃cipio tibi hodie nõ ſupra te eſt. i. nõ eſt occultũ vel abſcon ditũ a te. Iudi.13. Cur queris nomẽ meũ quod eſt mirabile. Pro quo he. le. Quod ẽ occultũ ſeu abſcõditũ. Põt etiã legi ſecundũ primã ſignificationẽ ſicut eſt in littera nr̃a. Et inde ille cuius nomẽ ignoratur vel tacetur in ſcriptura dr̃ פְּלֹנִי Pe פְּלֹנִי loni. i. ille talis. 4. Reg.6. In loco illo & illo ponamus inſi Ille. Talis. dias. Ruth. 4. Sede hic vocãs eũ noie ſuo. p quo he. le. Sede hic talis viduus. dicitur ẽt פַּלְמוֹנִי Palmoni. Dañ. 8. Et dixit פַּלְמוֹנִי Nt ignotus. vn⁹ ſctũs alteri neſcio cui loquẽti. vbi ponitur pro eo quod in littera nr̃a eſt alteri neſcio cui. ſigñat etiã predicta dictio ſegregare vel ſeparare. Nu.6. Cũ fecerit votũ vt ſctificẽtur. Segregat Pro quo he. le. Cũ ſegregauerint vel ſeparauerint ſe ad vo uẽdum votũ nazarei. & in eo.15. Vota ſoluentes aut ſponte offerẽtes. pro quo he. le. Ad ſegregandũ vel ſeparãdũ votũ aut ſpõte. ſ. offerẽtes. vide ẽt de hoc ifra in dictiõe פָּלַח Pala. פָּלַג Palag. diuidere. Geñ. 10. Nomẽ vni phaleg: eo quod in Diuidere diebus eius diuiſa ſit terra. Iob.38. Quis dedit vehemẽ tiſſimo imbri curſum. p quo he. le. Quis diuiſit vehemẽ tiſſimo imbri aqueductũ. ps.54. Precipita dñe & diuide lin פְּלַג guas eorũ. Dañ. 2. Regnũ diuiſum erit. Et inde פְּלַג Pelag. i. Dimidiũ. diuiſio ſeu dimidiũ. Dañ. 7. Vſq; ad tẽpus & tẽpora & dimi פְּלוּגָה dium tẽporis. Et inde פְּלוּגָה pelugath. i. diuiſio. 2. Paralipo. 35. Et miniſtrate in ſanctuario per familias turmaſq; leuiti Diuiſio. cas. pro quo he. le. Et ſtate in ſanctuario ſecundũ diuiſionẽ dom⁹ patrũ pro fratrib⁹ vr̃is filiis populi & per diuiſionẽ domus leuitarũ. Et beatus hiero. trãſtulit ſenſum. Et in plu. פְּלָגוֹת Pelagoth. Iudi. 5. Diuiſo cõtra ſe ruben. pro quo he. Diuiſiões. le. In diuiſionibus ruben. Scribitur etiã cũ mẽ in principio מִפְלָגוֹת & dr̃ מִפְלָגוֹת Miphlagoth. 2. Paralipo. 35. vt darent per do diuiſiones mos & familias ſingulorũ. i. ſecũdũ diuiſiones domorũ pa פְּלָג trũ. Et inde פְּלָג Péleg. i. riuus ſeu flumẽ qui ab alio magno Flumen. flumine diuiſus eſt. ps.84. Flumen dei repletũ eſt aquis. Et פְּלָגִים in plu. פְּלָגִים Pelagim. ps.1. Et erit tãq; lignũ quod plãtatũ decurſus eſt ſecus decurſus aquarũ. Pro quo beatus hiero. in pſal. iux Riuuli. ta he. ve. trãſtulit. Et erit tãq; lignũ trãſplantatũ iuxta riuu diuiſiones los aquarũ. ps.45. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei. Pro quo beatus hiero. trãſtulit fluminis diuiſiones letificãt Riui. ciuitatẽ dei. Eſa.30. Riui currẽtiũ aquarum. Reperitur etiã פְּלָגוֹת Pelagoth. ſecundum terminationẽ femininorũ. Iob. 20. Nõ videat riuulos fluminis: torrentes mellis & butyri. Riuuli. פְּלֶגֶשׁ Pileges. cõcubia. Geñ. 22. cõcubia vero illi⁹ noie ro פְּלֶגֶשׁ Cõcubina ma. & i eo.35. & dormiuit cũ bala cõcubia pr̃is ſui. & i פִּלַגְשִׁים eo.36. Erat ãt thãna cõcubia eliphaz. Et i plu. פִּלַגְשִׁים Pilag Cõcubine. ſim ſecundũ terminationẽ maſculinorũ. Geñ.25. Filiis aũt concubinarum largitus eſt munera. 2. Reg.20. Decẽ mulie res cõcubinas. Cãti. 6. & octoginta cõcubine. Ponitur etiã p cõcubitu. Ezech.23. Et iſaniuit libidine ſup cõcubitũ eorũ. cõcubitus. פֶּלֶד Pelad. habena. ſecundũ trãſlationẽ nr̃am. Et ſolũ in פְּלָדוֹת uenitur in numero plurali. ſ. פְּלָדוֹת Peladoth. Naũ. 2. Habene. Ignee habene currus. Hebrei tr̃i dicunt q̃ ſigñat lãpades ſi cut לַפִּיד Lapid. de quo ſupra dictum eſt in littera lámed. פָּלַח Pala. ſeparare. diuidere. mirificare. mirabile facere. Exo.8. Faciãq; mirabile i die illa in terra geſen. Pro q̃ Separare he. le. Et ſeparabo i die illa terrã geſen. Põt etiã legi ſicut eſt in littera nr̃a: vt infra dicetur. & in eo. 9. Et faciet dñs mira bile inter poſſeſſiones iſrael & egyptiorum. pro quo he. le. Mirabile facere. Et diuidet dñs inter poſſeſſiones iſrael & egyptiorũ. & in Diuidere. eodẽ. 11. Vt ſciatis quanto miraculo diuidat dñs egyptios & iſrael. Et in eo. 33. Vt glorificemur ab oĩbus populis. p quo he. le. Vt diuidamur ego & populus tuus ab oĩbus populis Poteſt etiã legi vt mirificemur. ps. 4. Et ſcitote qm̃ mirifi Mirificat. cauit dñs ſanctum ſuum. Vide etiam de hoc ſupra in dictio ne פְּלָא pala cum aleph in fine. פָּלַח Palach. diuidere. ſcindere. concidere. ſecare. diſſeca פָּלַח re. 4. Reg.4. Et reuerſus concidit in olla pulmenti. Cõcidere. Iob.16. Cõtulnerauit lũbos meos. Pro quo he. le. Secuit vel Secare concidit renes meos. ps.14. Sicut craſſitudo terre erupta eſt ſuper terrã. Pro quo btũs hiero. in pſal. iuxta he. ve. trã Scindere. diuidere. ſtulit. Sicut agricola qui ſcindit terrã. Prouer.7. Donec trãſ פֶּלַח figat ſagitta iecur ei⁹. i. donec diuidat vel ſcĩdat. Et ide פֶּלַח Fragmen. pelach. i. fragmẽ. Iudi. 9. Et ecce vna mulier fragmẽ mole deſup deiiciẽs. Cãti. 4. Sicut fragmẽ mali pũici. & i eo. 6. Si Conter. cut cortex mali punici. vbi ponitur pro cortice. Ponitur ẽt pro malleatore. eo quod diuidit & cõcidit. Iob. 41. Et ſtrin getur q̃ſi malleatoris inc⁹. Itẽ פֶּלַח Palach. In ligua chaldai פֶּלַח ca ſigñat ſeruire ſiue colere. Dañ. 3. Deos tuos non colunt Malleator. Et in eo. Quia deos tuos nõ colimus. Et in eo. 6. Deus tu⁹ quẽ colis ſemper. & inde פּוּלְחָן pulchan. i. ſeruit⁹. miniſte פּוּלְחָן rium. Eſd. 6. vaſa quoq; que dantur tibi in miniſterium do Colere. mus dei tui. פָּלַט Palat. euadere. ſaluare. ſaluari. eruere. Eripere. libera פָּלַט re. eiicere: ſiue expellere. pere. 2. Reg. 22. ſaluabis me miniſterũ a cõtradictiõibus populi. ps.16. Eripe aĩam meã ab impio. Saluare ps.17. Refugium meum & liberator meus. ps. 31. erue me Eripere a circundantibus me. ps.55. Pro nihilo ſaluos facies illos. Liberare Ezech. 7. Et ſaluabũtur qui fugerint ex eis. Mich. 6. et appẽ Eruere. hendes & nõ ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladio dabo. He brei tr̃i in p̃dicto loco legũt. et appẽhẽdes & nõ eiicies & q̃s eieceris gladio dabo. Sigñat ẽt parere. Iob. 21. vacca pepit Parere & nõ eſt priuata fetu. ponitur ẽt p amplexari. Eſa. 5. & ãple amplexari xabitur & non eſt qui eruat. & inde פְּלֵיטָה peleta. i. euaſio. li פְּלֵיטָה beratio. ſiue illud quod euadit vel liberatur. Geñ. 32. Alia Liberatio. turma q̃ reliq̃ eſt ſaluabitur. p quo he. le. & erit alia turma i liberationẽ vel in euaſionẽ. Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̃a. פָּלִיט Exo. 10. Sed comedatur q̃d reſiduũ fuerit grandini. i. q̃d li beratũ fuerit a grãdine. Et inde פָּלִיט Palit. i. ille qui eua Qui euaſit ſit vel effugit mortẽ vel piculũ. Geñ. 14. & ecce vnus qui qui effugit euaſerat. Threñ. 2. Et nõ fuit i die furoris dñi qui effugeret. פְּלֵיטִים & in plu. פְּלֵיטִים peletim. Iudi. 12. quia dixerant fugitiuus Fugitiui. eſt galaad de ephraim. q̃d in hebreo legitur i. plu. ſ. fugitiui Saluati. eſtis vos galaad de ephraim. Eſa. 66. Et mittã ex eis qui ſal uati fuerint ad gentes. & in abdia. nec ſtabis in exitibus vt

qui fugiũt

interficias eos qui fugerint.

פֶּלֶךְ Fusus.

פֶּלֶךְ Pelech.fusus.baculus. vicus.2. Reg.3. & tenẽs fusũ & cadẽs gladio.& aliqui he.dicũt ꝙ in p̃dicto loco significat baculũ.Prouer.31.& digiti eius apprehẽderunt fusum Significat etiam vicum seu pagum.Nee.3. Princeps vici ie rusalem.& in eodem.princeps pagi maspha.

Vicus. Pagus.

פָּלַס Põderare Munire. Dirigere

פָּלַס Palas.põderare.dirigere.rectificare.p̃s.77. Viã fecit semite ire sue.ꝑ quo he.le.Põderauit siue direxit semitã furori suo.Beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit. Muniuit semitã furori suo.puer.4. Dirige semitã pedib9 tuis. & in eo.5.Per semitã vite nõ ãbulat.ꝑ quo he.le. Semitã vite ne diriget vel ne dirigetur i ea: cuius expositionẽ vide supra in dictione פּוּן Pun.Esa.26. Rectus callis iusti ad ãbulãdũ.ꝑ quo he.le. Rectũ callẽ iusti põderabis seu diriges.& in de פֶּלֶס Péles.i.põdus.Prouer.16. pondus & statera iudicia dñi sunt.Esa.40.Et librauit in pondere montes.

פֶּלֶס Põdus

פָּלַץ Cõcutere

פַּלָּצוּת Tremor. Formido Tenebre.

פָּלַץ Palas.cõcutere.cõcussum eé.tremere.Iob.9. Et colũne eius cõcutiũtur. Et inde פַּלָּצוּת Palasuth.i.tremor. cõcussio. Iob.21.& cõcutit carnẽ meã tremor. Ezech.7.& operiet eas formido. In alio vero loco beatus hiero.transtulit tenebras seu caliginẽ.p̃s.54.Et cõtexerũt me tenebre. Esa.21. Tenebre stupefecerũt me. Sed ẽt i p̃dictis locis hebrei interpretãtur tremorẽ seu concussionẽ.Et inde מִפְלֶצֶת Miphlesseth.i.idolũ priapi: secũdũ trãslationẽ nr̃am.3.Reg 15. Insup & maachã matrẽ suã ãmouit ne esset princeps in sacris priapi.& in eo. Subuertitq; speculũ eius & cõfregit simulachrũ turpissimũ. Et aliqñ scribitur cũ thau i principio & dr̃ תִּפְלֶצֶת Thiphlesseth. Pro quo beatus hiero.trãstulit arrogantiã.Hiere.49.Arrogantia tua decepit te.

מִפְלֶצֶת Priapus.

תִּפְלֶצֶת arrogãtia.

פָּלַשׁ Cõspergere. Aspergere

פָּלַשׁ palas.inuoluere.cõspergere.f.cinere vel puluere:qđ fiebat in signũ luctus & tristitie.Hiere.6.& cõspergere cinere.& in eo.25.Et aspergite vos cinere. Ezech.27.Et cinere cõspergẽtur.Mich.1.puluere vos conspergite.

פָּלַשׁ מִפְלָשֶׁי Semite

פָּלַשׁ palas.cũ pũcto cebolet.extẽdere siue expãdere.& solum inuenitur nomẽ plurale ab eo deriuatũ.f. מִפְלָשֶׁי Miphlese.i.extẽsiones siue expãsiões. ꝑ quo beatus hiero. trãstulit semitas. Iob.37.Nunquid nosti semitas nubium.i. quibus viis vel semitis nubes expandatur super terram.

פֻּם Os.

פֻּם Pum.in lingua chaldaica significat os.Dañ.4.Cumq; sermo adhuc esset in ore regis.

פֶּן Ne forte. פֶּנֶה Angulus.

פֶּן Pen. Ne forte. Gen.26.Ne forte interficerẽt eũ. Et in eo. Ne morerer ꝑpter eã.i.ne forte morerer. vide ẽt de hoc supra in dictiõe פּוּן pum. Itẽ פִּנָּה pina.angulus.p̃s.117.Hic factus est in caput ãguli. Prouer.7.Transit per plateã iuxta angulũ.& in eo. Iuxta oẽm angulũ insidiãs.Et secundũ hebreos he vltimũ est generis feminini:& ideo ei9 primitiuũ est p̃dicta dictio פֵּן Pen.alii vero dicũt ꝙ deriuatur a sequẽti dictione פִּנָּן penin.& in plu. פִּנּוֹת pinoth. Exo.27.Cornua autẽ per q̃ttuor angulos ex ipso erunt. Iob.1.Et cõcussit q̃ttuor angulos domus. Soph.1.Et sup ciuitates munitas & super angulos excelsos.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ponitur pro turrib9 firmissimis: sicut firmitas domus est in angulis. Et quia in angulis ponũtur lapides maiores & meliores.ideo maiores & principes populi appellãtur hoc noie. Iudi.20.Oñis ãguli populorũ.Reperitur etiã פִּנִּים pinim i gñe masculino.Zach.14.Et vsq; ad portã angulorũ.

פִּנּוֹת anguli.

פִּנָּן פִּנִּינִים Gẽme

פִּנָּן Enin.gẽma.seu margarita.& solũ inuenitur i numero plu.s. פִּנִּינִים peninim. Prouer.3. Precios̃ior est cunctis opibus.i.cũctis gẽmis.& i eo.20. Est aurũ & multitudo gẽmarũ. & in eo.31. Procul & de vltimis finibus p̃ciũ eius. ꝑ quo he.le.Et paul siue lõge magis q̃ gẽme preciũ eius.i.lõge p̃cios̃ius gẽmis preciũ ei9.Threñ.4.Rubicũdiores ebore antiquo. ꝑ quo he.le. Rubicũdiores osse plusq̃ gẽme.i. plusq̃ gẽme rubicũde.& dicunt aliqui qđ a predicta dictione deriuatur פִּנָּה pinna.i.angulus: & ponitur ibi dages in littera nun ꝑpter defectũ alterius nun. alii vero dicunt qđ deriuatur a dictione פֵּן pen:dequa supra dictũ est.

פִּנָּה

פָּנָג Balsamũ.

פָּנָג panag.balsamũ.vnguẽtum pretios̃um.Ezech.27.Balsamũ & mel & oleũ & resinã ꝑposuerũt i nũdinis tuis.

פָּנָה Circũspicere Respicere.

פָּנָה pana.respicere.intueri:aduertere.aĩaduertere.vertere auertere.declinare. parare.seu ꝑparare.Exo.2. Cũq; circũspexisset huc atq; illuc.& in eodẽ. Et reuersus est moyses de monte. pro quo he.le. Et respexit & descẽdit moyses de mõte.Leuit.26. Respiciã vos & crescere vos faciã.Deut. 31.Quia secut9 est deos alienos.pro quo he.le.Quia respexit seu diuertit ad deos alienos. Iudi.20. Beniamin quoq; respiciens retro. Iob.6. Verũtamen quod cepistis explete. Pro quo he.le. Et nunc animaduertite: respicite in me:vel sic.Et nunc quia cepistis:respicite in mẽ.p̃s.101.Respexit in orationem humiliũ. p̃s.118. respice in me & miserere mei. Hiere.47.Non respexerũt patres filios. Ezech.9.Que respicit ad aquilonẽ.& in eodẽ.11. Que respicit ad solis ortũ. Significat etiã vertere vel auertere.siue diuertere :aut declinare. Deut.2. Profectiq; inde venimus in solitudinem. pro quo hebrei legunt.Et diuertimus siue respeximus: & profecti sumus ad solitudinẽ. & in eodẽ. Ite contra aquilonẽ.i. vertite vel diuertite contra aquilonẽ. Et in eodẽ.29.Cuius cor auersus est a dño deo vro. Iudi.15.Candaseq; earum iungit ad caudas.pro quo he.le.Et vertit caudã ad caudã.i.fecit vt mutuo respicerẽt.Et in eo. 20. Quod cum vidissent filii beniamin in fugã versi sũt.1.Reg.10.Cum auertisset humerum suũ vt abiret.& in eodẽ.14. Quocũq; se verterat supe rabat.Esa.56.Omnes inviã suã declinauerunt.Hiere.2.verterunt ad me tergum & non faciẽ. Et in eodẽ.6. Ve nobis quia declinauit dies.& in eodẽ.49. Quomodo deiecit cervicem moab.proquo he.le. Quomodo vertit cervicẽ moab. scilicet vt fugeret. & in eo.4. fugite & terga vertite. Et in eodem. Versa est vt fugeret. Ezech.43.Gradus aũt eius versi ad orientẽ.Potest etiã legi secundũ primã significationẽ. Respiciẽtes ad oriẽtẽ.& inde פְּנוֹת penoth.i.primo mane.f. qñ mane vl aurora respicit ab oriẽte.Et scribitur cũ lámed i prĩcipio & dr̃ לִפְנוֹת liphnoth. Exo.14.reuersũq; est prĩo diluculo ad priorẽ locũ.p̃s.45.Adiumauit eã de9 mãe diluculo.põitur ẽt ꝑ tpe vesptino.& inde פָּנִים panim.i.facies.vultus.aspect9.& declinatur tm̃ plr:& cõiter ẽ gñis masculini. Gen.1. Et tenebre erãt sup faciẽ abyssi:& spũs dñi ferebatur sup aq̃s.ꝑ quo he.le.sup faciẽ aquarũ.& in eo.4. & cõcidit vult9 eius.& in eo.& cur cõcidit facies tua.& in eo.32.vidi dñm facie ad faciẽ.& in eo.33. Sic enĩ vidi faciẽ tuã: quasi viderim vultũ dei. Exo.33.loq̃batur dñs ad moysen facie ad faciẽ.& in eodẽ.Nõ poteris videre faciẽ mea. Nu.6. Cõuertat dñs vultũ suũ ad te. Deut.4.eduxitq; te p̃cedẽs.ꝑ q̃ he.le.Et eduxit te in facie sua.i. in presentia sua. Et est sensus sicut in lra n ra.2.Reg.2.& leuare nõ potero faciẽ meã. Et in eo.11.Ponite vriã exaduerso belli. Pro quo he.le.Ponite vriã exaduerso faciei belli.i.in prima acie belli. p̃s.33 Et facies vre nõ cõfundentur. Prouer.25.Et facies tristis linguã detrahẽtẽ.& in eo.28.qui cognoscit i iudicio faciẽ:nõ bene facit. Reperitur ẽt in ge.se.Ezech.21. Quocũq; faciei tue est appetit9.& p̃ponitur ei lra lámed & dr̃ לְפָנִים lephanim siue לִפְנֵי Liphne.i.corã.i cõspectu.ante.anteq̃. Abinitio.Gen.6.Corrupta est autem terra coram domino. & in eodẽ.10.Erat aũt robustus venator corã dño. & in eodem. 13.Ecce vniuersa terra coram te. Et in eo.24. & appositus est in cõspectu eius panis.& in eodem. 46. Misit aũt iacob iudam ante se. Ruth.4. Hic autem erat mos antiquitus in

auertere. Declinare

declinare

פְּנוֹת

לִפְנוֹת diluculũ.

פָּנִים Facies. Vultus

לִפְנֵי Coram. incõspectu Ante

Initiū. Initio

Ante cē. Ante

Quasi Velut

פְּנֵי Mipene

A facie

Eo quod. מִלְּפָנִים

A facie de ꝓspectu De vultu

עַל פְּנֵי Aal pene

Ante Coram.

In faciem

פָּנִים Intus.

פְּנִימָה Intrinsecꝰ Intimus

פְּנִימִי Interior

פְּנִימִית Interius

פְּנִימִים Interiorꝰ Interius

לִפְנֵי

Interius. מִלְּפָנִים

ab intus. מִפָּנִים

Ira. Facies

israel.Pro quo hebrei legũt. Hoc autem erat ante.i.ab antiquo in israel.1.Reg.8.& egredietur ante nos.Nee.5.Duces autem primi qui fuerũt ante me.Iob.8.Et ante omnes herbas aresćit.ps.71.Ante solem ꝑmanet nomen eius. ps.101. Initio tu dñe terrã fundasti.Prouer.17. Cum spoponderit pro amico suo.pro quo hebrei legunt. Cum spopõderit coram amico suo.siue ante amicum suũ. & in eodẽ.18. Antecp̃ conteratur exaltatur cor hominis:& antecp̃ glorificetur humiliatur.Malach.4. Antecp̃ veniat dies dñi. Significat etiã velut aut quasi.1.Reg.1. Ne reputes ancillam tuã quasi vnã de filiabus belial.Iob.4.Cõterẽtur velut a tinea.Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מִפְּנֵי Mipene.i. a facie.a cõspectu. Geñ.3.Abscondit se adam & vxor eius a facie dñi. & in eodem.16. A facie sarai dñe mee ego fugio. & in eodem.35. Cum fugeret fratrẽ suum. Pro quo hebrei legunt.Cum fugeret a facie Esau fratris sui. Hiere.5.Et a facie mea non dolebitis. Est etiã redditiuũ rationis. Exo.19. Eo quod descendisset dñs sup eũ in ignẽ. Scribitur etiã cũ lamed in principio & dr מִלְּפָנִים Milephanim.siue מִלִּפְנֵי Miliphne.i.a facie. de vultu.de cõspectu.ab ãte:siue ab anti quo.Geñ.4.Egressusq̃ cain a facie dñi.Exo.35.Egressa ẽ oĩs multitudo filiorũ israel de cõspectu Moysi.ps.16.de vultu tuo iudiciũ meum ꝑdeat.ps.113. A facie dei mota est terra:a facie dei iacob. Ione.1. Vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et aliqñ preponitur ei dictio עַל Al.vel dictio אֶל El.& dr עַל פְּנֵי Aal pene.siue אֶל פְּנֵי El pene.i.ad faciẽ.in faciẽ.in cõspectu.ante faciẽ .corã.Geñ.11.Mortuꝰ est autẽ arã ante thare priem suũ.i.viuẽte thare.& in eodẽ.25. Corã cunctis fratribus suis obiit.i.eis viuẽtibus. Exo.20. Nõ habebis deos alienos corã me .Nu .5. Functiq̃ sunt sacerdotio Eleazar & ithamar corã aaron patre suo. Deut.7.& reddẽs odiẽtibus se statim: ita vt di ispderet eos.pro quo he.le. & reddẽs odiẽti se in facie sua.i.in vita sua.& in eo.Protinus eis restituens quod merẽtur.Pro quo he.le. In faciem suã reddẽs ei. Iob. 1.Nisi in faciem benedixerit tibi.& in eodem.6. Et prebete aurem & videte an mentiar. ꝑ quo hebrei legunt. Et in facie vra si mẽtiar. & est sensus sicut in littera nra. & in eodẽ. 21.Quis arguet corã eo vias eius. Item פָּנִים Panim.i.intus siue interiꝰ.Ezech.2.Qui erat scriptus intus & foris.Potest etiã legi ante & retro. Scribitur etiã cum he ĩ fine & dicitur פְּנִימָה Penima. 3.Reg.6.& cedro oĩs domus intrinsecus vestiebatur.ps44. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Et inde פְּנִימִי Penimi.i.interior. Ezech.40. Et itroduxit me in atrium interius.& in eodẽ.41. Vsq̃ ad domũ interiorẽ. Et in eodem. Intrinsecus & forinsecus.& in genere feminino פְּנִימִית Penimith. vt in eodem. 44.Cum ingredientur portam atrii interioris.Et in plurali פְּנִימִים Penimim.siue פְּנִימִיּוֹת Penimioth.1.Paralipo.28. Et cellariorum eius interiorum.2. Paralipo.4. Et ostia celabit tẽpli interioris.ꝑ quo hebrei legunt.Et ostia eius interiora.Et aliquãdo scribitur cum lamed in principio & dicitur לִפְנֵי Liphnai.3. Reg.6.Porro quadragĩta cubitorum erat ipsum tẽplũ prefloribus oraculi.Pro quo hebrei legunt.Porro quadraginta cubitorum erat domus: hoc est tẽplum interius. Scribitur etiã cũ mẽ in principio & dicitur מִלִּפְנִים Miliphnim.vt in eodẽ.Quasi ꝑminentes de pariete:et egredientes.pro qᵒ hebrei legunt. Ab intrinseco & foris.s.egrediẽtes. Et quia ira ostẽditur in facie:ideo ponitur פָּנִים Panim.i.facies pro ira. Geñ.32.Dixit enĩ placabo illũ muneribus . pro quo he.le. Dixit enim placabo ira eius munere. Leuit.20. Ponã faciẽ meã sup hominẽ illum.i.ponã iram meã. Iob.9. Cõmuto faciem meã.pro quo he.le.Relinquã faciem meã.i.iram vel indignationẽ meã.ps.33. Vultus autẽ dñi sup facientes ma

la.Hiere.3.Nõ auertam faciem meã a vobis.pro quo he.le. Non ĩmitam iram meã in vobis.Threñ.4.facies dñi diuisit eos.i.ira dñi.Item פָּנָה Pinna.i.parare.ꝑparare.expurgare.Geñ.24.Preparaui domũ & locũ camelis tuis.Esa.40. Parate viam dñi. & in eo.57.Declinate de semita.pro quo he.le.preparate siue expurgate semitã.i.lapides ab ea tollite.vnde sequitur auferte offendicula de via populi mei.potest etiã significare declinare sicut est in littera nra : vt supra dictum est.& in eodem.62. Preparate viã populo. Soph.3. Auertit inimicos tuos.ꝑ quo hebrei legũt. Expurgauit inimicos tuos . i.abstulit eos de terra tua. Potest etiã significare auertere sicut est in littera nra: vt supra dictum est. Item פִּנָּה Pinna.i.angulus. Nee.3.vsq̃ ad flexuram & vsq̃ ad angulum.& in eodem.Et contra ceuaculum anguli. Hiere.31. Vsq̃ ad portam anguli.de quo vide supra in dictiõe פִּ pen.

פָּנַק Panac..i delicijs nutrire.seu delicate nutrire.Prouer. 29.Qui delicate nutrit a puericia seruũ suũ . & solum inuenitur in predicto loco.

פֵּס Pas:siue פִּסָּה pissa.fragmẽtum.particula. Dañ.5. Et rex aspiciebat articulos manus scribẽtis.pro quo hebrei legunt.Et rex aspiciebat particulã seu fragmentũ manus scribentis.Et in eo.Idcirco ab eo missus est articulꝰ manus.Et in plurali פַּסִּים pasim.Geñ.37.Fecitq̃ ei tunicã polymitã. idest ex multis fragmentis seu pitaciis diuersorum colorũ siue ex multis filis diuersorum colorum contexta.nam polymita est dictio composita a poly quod grece signiat multum:& mitos filum seu licium.Ponitur etiam pro talari. 2. Regum.15.que induta erat talari tunica . & inde פִּסָּה Pisa. idest fragmentum vel placenta aut placentula. ps. 71.Erit firmamentũ in terra in sũmis montiũ.pro quo he.le . Erit fragmentum vel placenta tritici in terra.Et beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit.erit memoriale triticũ ĩ terra.

פָּסַס pasas.finire.deficere.diminui. & scribitur cũ simplici sámach.ps.11. Quoniã diminute sunt veritates a filiis hoĩm. Et aliqui hebrei dicunt quod inde deriuatur dictio פֵּס pas.siue פִּסָּה pisa.idest fragmentum seu particula. De quo dictum est in dictione precedente.

פָּסַג pasag.distribuere.secundum trauslationem nram.ps. 47. Distribuite domos eiꝰ.hebrei vero dicũt qᵒ signiat exaltare seu munire:& quod deriuatur a dictiõe פִּסְגָּה phasga.quod est locus altus & munitus. Deut.3. Ascende cacumen phasge.

פָּסַח pasach.claudicare.claudũ fieri.trãsilire.trãsire.2.Reg. 4.Cecidit & claudꝰ effectꝰ est.3.Reg.18.Vsqquo claudicatis in duas partes.& inde פִּסֵּחַ pisćach. idest claudus.Leuit.21. Si cecus fuerit: si claudus. 2.Reg. 9.Claudus vtroq̃ pede.Esa.35.Tunc saliet sicut cervus claudus. & in plurali פִּסְחִים pischim.2.Reg.5.nisi abstuleris cecos & claudos.Esa.33.claudi diripiẽt rapinã.Signiat ẽt ꝑdicta dictio trãsilire vl trãscẽdere. Exo.12.trãscẽdet ostiũ domꝰ.& ĩ eo. & videbo sanguinẽ & trãsibo vos.i.trãsiliã.3.Reg.18.Trãsiliebãtq̃ altare qd fecerãt. Esa.31.trãsiẽs & saluãs.& inde פְּסֵחַ pesćach i.trãsitꝰ.eo qd trãsiliuit domos israelitarũ.Exo.12. victima trãsitꝰ dñi est.qñ trãsiuit sup domos filiorum israel: vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

פָּסַל pasal.dolare.ꝑscindere.sculpere.Exo.34.ꝑcide ait tibi duas tabulas lapideas.& in eo.Excidit ergo duas tabulas lapideas.Deut.10.dola tibi duas tabulas lapideas .& in eo.Cũq̃ dolasset duas tabulas lapideas.& inde פֶּסֶל pesel. idest idolum .sculptile . Leuit.29. Non facietis vobis idolum & sculptile.Esa.40.Nũquid sculptile confabit faber. & in eo.Quõ statuat simulachrũ qd nõ moueatur Et in eo. 42.Cõfundantur confusione qui confidũt in sculptile . Et

פִּנָּה ꝑparare. Parare.

Angulus.

פִּנָּה Delicate nutrire.

פֵּס Articulus Particula

פַּסִּים polymita.

פִּסָּה Talaris. Fragmẽtũ

פֶּסֶס Diminui

פָּסַג distribuere Exaltare.

פָּסַח Claudus fieri. claudicare

פִּסֵּחַ Claudus

פִּסְחִים claudi. trãscendeꝰ Transire Trãsilire

פֶּסַח Transitus

פָּסַל ꝑscindere Excidere Dolare

פֶּסֶל Idolus

in eo.44. Plaste idoli omnes nihil sunt. Et in eodē. Quis formauit deum: & sculptile formauit. & in eodem.45. Qui

Sculptura. פְּסִילִים sculptilia. Idola

leuant lignum sculpture sue. Et in plurali. פְּסִילִים Pesilim. Deut.7. Sculptilia eorū igne comburite. Iudi.3. Et pertransiuit locum idolorum vnde reuersus fuerat. ps. 77. Et in sculptilibus suis ad emulationē eū puocauerunt. Esa.4. Et laudem meam sculptilibus.

פַּסַנְתֵּרִין Psalterium

Pesantherin. in lingua chaldaica signat instrumentum musicum. pro q̄ beatus hiero. trāstulit. psalteriū. Dani.3. Et cithare & psalterii & symphonie.

פָּעָה Clamare אֶפְעֶה Vipera

Paa. clamare. ingemiscere. Esa.44. Sicut parturiēs loquar. Pro quo hebrei legunt. Sicut parturiens clamabo seu vociferabo. & inde אֶפְעֶה Ephee. quod signāt serpentis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit viperam. Esa.30. vipera & regulus volans.

פָּעַל Operari

Paal. operari. facere. Iob.35. Si peccaueris: quid ei nocebis. Pro quo he. le. Si peccaueris quid operaberis cōtra eū. Et est sensus sicut in lēa nīa. Esa.41. quis hec opatus est & fecit. & in eodem.44. Et operatus est in brachio fortitudinis sue. Et in eo. De reliquo autē operatus est deum. Mich.2. Et operamini malum in cubilibus vestris. Et inde

פֹּעַל Opus

Poal. idest opus. Ps.9. In ope manuū suarū cōprehensus est peccator. Hiere.22. Et mercedem non reddet ei. Pro quo he. le. & opus suū. i. mercedē operis sui nō reddet ei. &

פְּעָלִים opera פְּעֻלָּה Opus פְּעֻלַּת Opus פְּעֻלוֹת Opera. מִפְעָלוֹת Opera

in plurali פְּעָלִים Pealim. 2. Reg.23. Banaias filius ioiade viri fortissimi magnorum operū. & in ge. se. פְּעֻלָּה peula. seu פְּעֻלַּת Peulath. Leuit.19. Non morabitur opus mercenarii apud te. Esa.40. Et opus illius coram illo. & in plu. פְּעֻלוֹת Peuloth. ps.16. Vt non loquatur os meum opera hominū. scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מִפְעָלוֹת Miphaaloth. ps.45. Venite & videte opera dñi.

פָּעַם perterrere Pulsare Cōterere. פַּעַם Nunc Semel. Hac vice פְּעָמִים vices

Paam. terrere. perterrere. pulsare. Genē.41. Et facto mane pauore pterritus. Pro quo hebrei legunt. & perterritus est spiritus eius. Iudi.15. Cepitq; spūs dñi esse cū eo. pro quo he. le. Cepitq; spiritus domini pulsare eū siue expergefacere eum. Dani.2. Et conterritus est spiritus eius. Item פַּעַם paam. i. vicis. vna vice. semel. nunc. Genē.2. Hoc nunc os ex ossibus meis. Potest ēt legi sic. hac vice os ex ossibus meis. Et in eo.18. obsecro domine ne irascaris si loquar adhuc semel. Iudi.16. Et redde mihi nunc fortitudinem pristinam. 2. Reg.17. Non est bonū consiliū quod dedit achitophel hac vice. Prouer.7. Nunc foris nūc ī plateis Et in plu. פְּעָמִים peamim. Genē.33. & adorauit pnus ī terra septies. i. septem vicibus. Leuit.4. Asperget septies. Nume.14. Et tentauerunt me iam per decē vices. Ezech.41. Latera autem: latus ad latus bis trigīta triū. pro quo he. le. Latus ad latus trigīta & tribus vicib?. & in numero duali

פָּעֲמַיִם Bis

פַּעֲמַיִם Paamaim. i. duabus vicibus seu bis. Genē.27. & supplātauit me en altera vice. i. bis. & in eo.43. Si nō intercessisset dilatio: iam vice altera venissemus. Nu.20. Cūq; eleuasset moyses manū peutiēs virga bis silicē. & inde dicūt aliqui q̄ deriuatur verbū פַּעַם Paam. Iudi.13. Cepitq; spūs dñi esse cū eo. i. hac prima vice cepit eē cū eo. de quo supra dictū est. ponitur etiā פַּעַם Paam p tūc tēporis. Esa.41. Eū qui cudebat tūc tpis. Hebrei vero dicūt q̄ signāt malleū. vñ in p̄dicto loco ipsi legunt. Eū qui cudebat malleo. Itē פַּעַם Paam. i. uestigiū seu plāta pedis. & solū inuenitur in nu. plu. s. פְּעָמִים peamim. Iudi.5. quare tardauerūt pedes quadrigarum illius. ps.16. Vt non moueātur vestigia mea. ps.75. Leua manus tuas in sup bīa eorū in finē. pro q̄ btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Sublimitas pedū tuorū dissipata est vsq; in finē Prouer.29. rete expādit gressibus ei?. Cāti.7. quā pulchri sunt gressus tui ī calciamētis. Esa.26. Pes pauperis: gressus

Bis פַּעַם Vice Tunc tpis Malleo. פְּעָמִים Ped es vestigia Gressus

egenorū. ponitur ēt p angulis. Exo.25. quos pones p q̄ttuor arce angulos. & ponitur ibi פְּעָמוֹת paamoth in ge. fe. Itē פַּעֲמֹן Paamon. i. tintinabulū. Exo.28. Mixtis in mēdio tintinabulis: ita vt tintinabulū sit aureū & malum punicū: rursumq; tintinabulū aliud aureū. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali.

Angulī פְּעָמוֹת פַּעֲמֹן tintinabula

פָּעְנַח Mundus

Paaneach. mūdus: seu orbis: secundū trāslationē nostrā. & est vocabūlū egyptiacū: & solū inuenitur. Genē. 41. Vbi dī & vocauit eū lingua egyptiaca saluatorē mūdi. vbi ponitur צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath paaneach. & dicunt aliqui hebrei q̄ signāt absconditorū reptorē. vñ btūs hiero. in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait Licet hebraice hoc nomē צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath Paaneach. absconditorū repertorē sonet. tamen quia ab egyptio ponitur ipsius lingue debet habere rationē. interp̄tatur ergo sermone egyptio saluator mundi: eo q̄ orbē terre ab īminēte famis excidio liberauerit. hec hieronymus.

צָפְנַת פַּעְנֵחַ Absconditorū reptor

פָּעַר Aperire.

Paar. apire. s. os. hiare. Iob.16. aperuerūt sup me ora eorū. & in eo.29. & os suū apiebant q̄si ad ībrē seroti-nū. ps.118. Os meū apui. Esa.5. Et aperuit os suū.

פָּצָה Aperire. Ymittere Redimere Eripere

Pasa. aperire. liberare. eruere. Iudi.11. Aperui enim os meum ad dñm. Iob.35. Ergo Iob frustra aperit os suū. ps.65. Que distinxerunt labia mea. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. que promiserūt labia mea. i. pro quibus apta sunt labia mea. Esa.10. & nō fuit qui moueret pēnam & aperiret os. Ezech.2. Aperi os tuū & come de. Sigīat ēt redimere vel eripere. Ps.145. qui redemisti dauid seruū tuū. & in eo. Eripe me & erue me.

פָּצַח Cantare. Gaudere Cōfringere פָּצַל decorticare

Pasach. cantare. gaudere. iubilare. vociferari. confringere. ps.97. Cātate & exultate & psallite. Esa.14. Gauisa est: & exultauit. Et in eo.54. Decanta laudē & hinni q̄ nō pariebas. & in eo.55. Montes & colles cantabūt corā vobis laudē. signāt ēt cōfrīgere. Mich.3. & ossa eorū cōfregerit.

פָּצַל Pasal. decorticare. Genē.3. Ex parte decorticauit eas: detractisq; corticibus. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & in eo. quas decorticauit.

פָּצַם dirūpere

Pasam. Rūpere. dirūpere. Ps.59. cōmouisti terrā: & cōturbasti eā. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Dirupisti eā. & solū inuenitur ī p̄dicto loco.

פָּצַע vulnerare. פֶּצַע vulnus פָּצוּעַ Eunuch?.

Pasaa. vulnerare. cōterere. 3. Reg.20. qui percussit eū: & vulnerauit. Canti.5. Percusserunt me: vulnerauerunt me. & inde פֶּצַע pesaa. i. vulnus. Exo.21. vulnus pro vulnere. & inde פָּצוּעַ pasūach. i. ille qui habet attritos testiculos. Deu.25. nō ītrabit eunuch? attritis vl̄ āputatis testiculis.

פָּצַר Cōpellere Vim facere Cogere

Pasar. cōpellere. cogere. vim facere. perfidū eē. Genē. 19. cōpulit illos oppido. & in eo. vimq; faciebāt loth vehemētissime. Iudi.19. Et nihilomin? obnixe eum socer tenuit. p quo he. le. cōpulit siue coegit eū socer ei?. 4. Reg. 2. Coegerūtq; eū donec erubescceret. & in eo.5. cūq; vim faceret: penitus nō acquieuit. & inde פְּצִירָה pesira. p q̄ btūs hiero. trāstulit. retusum. 1. Reg.13. Retuse itaq; erāt acies vomerū. Hebrei vero dicūt q̄ signāt limā ferreā q̄ habet ora multa. nā iugitur cū dictiōe פִּים pim: que significat ora.

פְּצִירָה Retusum.

פָּקַד visitare

Pacad. visitare. requirere. censere. numerare. statuere constituere. preficere. p̄fectum esse. p̄cipere. deesse. deficere. Genē.21. Visitauit aūt dñs saram. Exo.3. Visitās visitaui vos. Et in eodē.32. Ego autē in die vltiōis mee visitabo & hoc peccatū eorū. pro quo he. le. & in die visitationis mee: & visitabo super eos peccatū eorū. Et ineodē.34. Qui reddis iniquitatē patrū filiis ac nepotib? eorū. pro quo he. le. visitans iniquitatē patrum super filios & filios filiorum Leuit.18. Cuius ego scelera visitabo. & in eodem.26. Visitabo vos velociter in egestate. Nu.14. Qui visitas peccata

Visere. patrũ in filios. Iudi.15. Venit ergo samson intisere volẽs vxorẽ suam.pro quo he.le. Et visitauit samson vxorem suã 1.Reg.14.Requirite & videte quis abierit ex nobis.i.visita te.& in eodẽ.17.Et fratres tuos visitabis.& in eo.20. Et req

Requirere. reris: requiretur eñ sessio tua.2. Reg.3. Et tu requisisti in me quod argueres pro muliere hodie. Iob.7. Et visitas eũ diluculo.& in eodẽ.35.Nunc enĩ non infert furorẽ suũ.Pro quo he.le. Nunc enim qñ non visitat sue nõ statuit furorẽ suũ.ps.8. Aut filij hominis quoniã visitas eum.ps.64.Visitasti terrã & inebriasti eã.ps.88.Visitabo in virga iniquitates eorum.Esa.27.Visitabit dñs in gladio suo duro & grãdi.& in eodem.Ne forte visitetur contra eam. Potest etiam legi.Ne forte deficiãt folia eius.& in eo.34.Alter alterũ nõ quesiuit.Hiere.6. Hec est ciuitas visitatiõis. Pro quo he.le. Hec est ciuitas que visitata est.& in eo.32.Et ibi erit donec

פְּקוּדָה visitem eũ.Et inde פְּקוּדָה Pecuda.i. visitatio. Nu.19.Et visitauerit eos plaga: qua & ceteri visitari solent.pro quo he.

Visitatio le. Et visitatione omniũ hoim visitabitur super eos:& ẽ sẽsus sicut in littera nostra. Iob.10. Et visitatio tua custodiuit spũm meũ.Esa.10.quid facietis in die visitationis.Et in eo. 15. Secundũ magnitudinẽ operis:& visitatio corũ. & in eo. 60.& ponã visitationẽ tuã pacẽ.Hiere.6. In tpe visitationis sue corruent. Osee. 9. Appropinquauerunt dies visita-

פְּקֻדוֹת tionis.& in plu.פְּקֻדוֹת pecudoth.Ezech. 9. Appropinqua-

visitatiões uerunt visitationes vrbis. Ponitur etiã pro custodia vel ẽpfectura. Nu.3. Erunt sub custodia eorũ tabule tabernaculi.4.

Custodia. Reg.11. Et posuit sacerdos custodias in domo dñi.2.Paralipo.34. Vt deferrent arcã corã rege. ꝑ quo he.le. vt deferrent arcã ad visitationẽ regis.i.vt rex eã visitaret & requireret.Hiere.37.Erat ibi custos porte per vices.ꝑ quo hebrei

prefectura legunt.Habens custodias vel prefecturas. & in eodem.52. Et posuit eũ in domo carceris.i.in domo custodie. Põitur etiã ꝑ episcopatu.ps.108.Et episcopatũ eius accipiat alter.

פָּקַד Item פָּקַד pacad.i.numerare.cõputare.censere. recensere.

Recẽsere Exo.30. Et non erit plaga in eis cũ fuerint recensiti. Et in eo.38. Hec sunt instrumenta tabernaculi que ennmerata sunt. Pro quo he.le. He sunt numerationes seu computus

enumerat. numerare. tabernaculi testimonii que enumerata sũt. Vbi ponitur nomen & verbũ ab eo deriuatũ.Nu.1. Numerabitis eos per turmas suas.& in eodẽ. Hi sunt quos numerauerũt moyses & Aarõ.& in eo. Leuite aũt in tribubus familiarũ suarum nõ sunt numerati cum eis.& in eodẽ.2. Vniuersi qui in castris Iude annumerati sunt.& in eo.3.Numera filios leui.& in eodem. Numerauit eos moyses vt preceperat dñs. Iudi. 20. Inuenticꝫ sunt vigintiquincꝫ millia de beniamin educẽtium gladium:preter habitatores gabaa qui septingenti erãt viri fortissimi:Pro quo hebrei legũt.Et numerati sunt seu recensiti sunt filii beniamin in die illa de ciuitatibus:viginti quiqꝫ millia educẽtium gladiũ:preter habitatores gabaa qui numerati sunt septingenti viri iuuenes.& in eo.virorum qnocꝫ israel absqꝫ filiis Beniamin inuenti sunt.i.recensiti sunt quadringenta millia. & in eo.21.Eo quocꝫ tpe cum essent in silo:nullus ex eis ibi reptus est. Pro quo he.

Cõputare. legunt.Et recẽsitus est populus:& ecce nullus erat ibi de habitatoribus iabes galaad.1.Reg.15.Et recensuit saul populum.& in eodẽ.15. Et recẽsuit eos quasi agnos.1.Paralipo. 23.in vna familia vnaqꝫ domo computati sunt.Signãt etiã constituere vel statuere:aut preficere seu prefectũ esse.Gen.

Cõstituere 39.A quo prepositus oiꝫ:gubernabat prepositam sibi domũ.ꝑ quo he.le. Et constituit eũ siue prepositi eum super domum suam.Et in eodẽ.4.at custos carceris tradidit eos ioseph.pro quo he.le.Et prefectum fecit seu constituit princeps militũ ioseph cum eis.i.ꝑposuit ioseph eis ĩ custodia Nu.1.Sed constitues eos super tabernaculum testimonii.& in eodẽ.3.Aaron autẽ & filios eius constitues super cultum sacerdotii.& in eodẽ.17.Prouideat dñs deꝫ spirituũ omnis carnis hominẽ:qui sit super multitudinẽ hanc.i.constituat Deut.20.Vnus quisqꝫ suos ad bellandũ cuneos preparabit. Pro quo hebrei legunt.Et constituent duces exercitus in capite populi. Ios.10. Et ponite viros industrios qui clausos custodiãt.i.cõstituite.1.Reg.29.& sedeat in loco suo in quo constituisti eũ.3.Reg.11. Cõstituerat eum prefectum sup tri

Preficere prepõnere buta domus ioseph.4. Reg.25. Et prefecit godoliã filium ahichã.& in eo.Quod constituisset rex babylonis godoliã. 1.Paralip.26.preposuit aũt eos dauid rex rubenitis & gaditis.i.prefecit.2.Paralipo.24.Qui preerãt operariis in domo dñi.i.prefecti vel prepositi erant.Nec.7. Et censui ianitores & cantores & leuitas.pro quo hebrei legũt. & cõstituti sunt ianitores & cantores. & in eodẽ.12. Recensuerunt quoqꝫ in die illa viros super gazophylacia.Iob.34. Quẽ constituit alium sup terrã.ps.108.Constitue sup eum peccatorem.Hiere.1.Ecce cõstitui te hodie sup gentes & sup regna.& in eodẽ.51.Numerate contra eã taphsar.pro quo hebrei legũt.cõstituite super eã taphsar.i.principẽ seu ducem exercitus.Et inde פָּקִיד Pachid.i.prefectus.prepositus.4.

פָּקִיד prefectus. Reg.25.Qui erat prefectus super bellatores.2. Paralipo. 24.Et quẽ primus sacerdos cõstituerat. Pro quo he.le. Et

Prepositꝰ prepositus seu prefectus sacerdos primus.& in plu.פְּקִידִים Pechidim.Gen.41. Qui cõstituat prepositos per cũctas regiones.Ester.2.Et mittantur qui considerẽt per vniuersas prouincias.Pro quo hebrei legunt. Et cõstituat siue prepo

פְּקִידִים Prepositi nat rex prepositos per vniuersas prouincias. Signãt ẽt predicta dictio reponere vel comẽdare aliquid in aliquo loco aut alicui.4.Reg.5. Tulit de manu eorũ & reposuit in do-

Reponere cõmẽdare. mo.Esa.10. Apud machmas comẽdauit vasa sua.i.reposuit Hiere.36. Porro volumen cõmendauerunt in gazophylacio.& in eo.37.vt traderetur hieremias in vestibulũ carceris.Pro quo he.le. Et cõmẽdauit vl reposuit hieremiam in vestibulo carceris.& inde מִכְמָן pichadon.idest depositum

מִכְמָן depositũ. siue repositum· Gen.41. Et ꝑparetur future septẽ annorũ fami.pro quo he.le.Et erit cibus in depositũ seu repositum terre septẽ annis famis. Leuit.6.Et negauerit proximo suo depositũ. Item פָּקַד Pachad.i.precipe.imparé. Esdre.1. Et

פָּקַד Precipere ipse precepit mihi vt edificarẽ ei domũ.Esa.13. Dñs exercituũ precepit militie belli.& inde פְּקוּדִים picudim siue

פְּקוּדִים פְּקוּדֵי Precepta Picude.i.precepta siue mandata.ps.18. Iustitie dñi recte letificãtes cor.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit Precepta dñi recta letificantia cor.ps.118.Tu mandasti mã

Mandata data tua custodiri nimis.& in eodẽ. In mãdatis tuis exercebor.& inde מִפְקָד Miphcad.i.preceptum seu imperium.2.

מִפְקָד Imperiũ loc⁹ segat⁹ Paralip.31.Ex imperio ezechie regis.Ponitur ẽt pro loco separato.Ezech.34.& cõbures eũ in separato loco domꝫ. Potest etiam legi sic. & cõbures eum secundũ ritũ domus. Signãt ẽt predicta dictio deficere vel deesse: & tunc ponitur in voce passiua. Nu.31. Et necꝫ vnus quidem defuit.1.

Deesse Reg.25.Nec aliqñ defuit quicꝫ eis.2. Reg.2. & defuerunt de seruis dauid decem & nouẽ viri.3.Reg.20.Qui si lapsus fuerit:erit aia tua pro aĩa eius. pro quo he. le. Si defuerit. Esa.38.Quesiui residuum annorum meorum.pro quo he

Deficere brei legunt.Defeci siue defui residuo.idest in residuo annorũ meorũ.Potest etiã legi sicut est in littera nr̃a.secundũ primã signãtionẽ.Hiere.23.Nõ pauebunt:& nullus q̃retur ex nũero.ꝑ quo he.le. nõ pauebũt: & non deficient. Item.

פָּקֻד Pecod.nomẽ ꝓpriũ gẽtis vel ꝓuincie:secundũ hebreos. ꝑ qꝫ btũs hiero.trãstulit nobiles.Ezech.23.filios baby-

nobiles lonis & vniuersos chaldeos:nobiles tyrãnosqꝫ & prĩcipes.

פָּקַח Pacach.apire. Geñ. 3.apientur oculi vŕi. Et in eo. & apti ſunt oculi amborum. Et in eo.21. Aperuitq; oculos eius deus. 4.Reg.4. Apuitq; oculos ſuos. Et in eo. 6. Domine api oculos pueri huius. Iob.14. Et dignum ducis ſup huiuſcemodi apire oculos tuos. Ps.145. Dñs illumĩat cecos. p quo he.le. dominus apit cecos. i. apit oculos eorũ. Eſa.35. Tũc apientur oculi cecorũ. & in eo.42. vt apias oculos cecorũ. Et in eo. Qui apertas habes aures nõne audi es. Hiere.32. Cuius oculi aperti ſunt ſuper vias filiorũ adã. Zach.12. & ſup domũ iuda apiam oculos meos. & inde

פָּקֵחַ Pichéach. i. vidẽs ſiue ille qui habet oculos aptos: vel prudens. Exo. 4. Videntẽ & cecũ. & in eo.23. Nec accipias munera: que ẽt excecãt prudẽtes. i. vidẽtes. & inde

פְּקַחְקוֹחַ pecachcóach. cũ duplici cof & cũ duplici cheth. i. apertio. Eſa. 61. Et clauſis aptionẽ. & aliqui hebrei dicunt q; ſunt due dictiones: & legunt ſic. & clauſis aptionem carceris.

פַּקָּע Pacúa. colocynthis. genus herbe amariſſime. & ſolũ inuenitur in nu.plu. ſ. פְּקָעוֹת pecuoth. 4.Reg.4. Et collegit ex ea colocynthidas. Et dicunt hebrei q; ſignãt cucumeres ſilueſtres venenoſos atq; mortiferos. Signãt ẽt ſculpturas ſimiles herbe p̃dicte. 3.Regum.7. Et ſculptura ſubter labium circuibat illud.

פָּר Par. taurus. vitulus. Exo.29. Tolle vitulum de armẽto. Leuit.4. Offeret p peccato ſuo vitulũ imaculatũ dño. Iudi.6. Tolle taurũ p̃ris tui: & alterum taurum annorũ ſeptẽ. Et in plu. פָּרִים parim. Exo.24. imolauerũt victimas pacificas dño vitulos. Nu.28. offeretis holocauſtũ domino vitulos de armẽto duos. p̃s.21. Circũdederunt me vituli multi. Eſa.34. & tauri cum potentibus. & in gñe femininoפָּרָה Para. i. vitula ſeu vacca. Nu.19. vt adducãt ad te vaccã ruffã. Eſa.11. vitulus & vrſus paſcentur. p quo he.le. Vitula & vrſus paſcentur. Et in plu. פָּרוֹת paroth. Amos.4. Audite verbum domini vacce pingues.

פַּרָּר Parur. olla. cacabus. & ſcribitur cũ vau in ſecunda ſyllaba. Nu.11. Coquẽs in olla. 1.Reg.2. Aut in ollã ſiue i cacabũ. Scribitur ẽt cũ aleph in pria ſyllaba. Ioel.2. oẽs vultus redigentur in ollã. i. redigentur in nigredinẽ ſicut olla.

פֶּרֶא Pére. onager. fer? . ſilueſtris. Geñ.16. Hic erit fer? hõ. ideſt ſilueſtris ſicut onager. Iob.6. nunquid rugiet onager cũ habuerit herbã. Oſee.8. Onager ſolitarius ſibi ephraim. & aliqñ ſcribitur cũ he in fine loco aleph. Hiere.2 Onager aſſuetus in ſolitudine. & in plu.פְּרָאִים peraim. Iob 24. Alii quaſi onagri in deſerto. p̃s.103. Expectabũt onagri in ſiti ſua. Item פָּרָא para. i. diuidere. Oſee. 15. Quia ipſe inter fratres diuidet. ideſt faciet eos habitare ſolitarios ſicut onagri in ſolitudine.

פָּרַד Parad. diuidere. ſeparare. recedere. diſpergere. Geñ. 10. Ab his diuiſe ſunt gentes in terra poſt diluuiũ. Et i eo.13. Recede a me obſecro. i. diuidere vel ſeparare a me. & in eodem.25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Et in eodem.30. Diuiſitq; gregem iacob. Deut.32. Quãdo ſeparabat filios Adam. Iudi.4. Haber autem cineus receſſerat quondam a ceteris cineis. i. diuiſus fuerat. Ruth.1. Si nõ ſola mors me & te ſeparauerit. Iob.4. Et catuli leonũ diſſipati ſunt. ideſt diuiſi vel ſeparati ſunt: aut diſperſi ſunt. Ps. 21. Et diſperſa ſunt oia oſſa mea. Prouer.17. qui altero ſermone repetit ſeparat federatos. Et in eo.18. Occaſionẽ querit qui vult recedere ab amico. Ezech.1. Et penne eorũ extente deſuper. ideſt ſeparate vel diuiſe erant. Oſee. 4. quoniam ipſi cum meretricibus conuerſabantur. pro quo hebrei legunt. Quoniam ipſi cum meretricibus ſeparabantפֶּרֶד tur. & inde פֶּרֶד péred. ideſt mulus ex equa & aſino gñatus. eo quod tale animal non poteſt generare. & eſt quaſi ſepa-

ratus & ſolus. 2.Regum.13. Aſcenderunt ſinguli ſuper mulas ſuas. Pro quo hebrei legunt Aſcenderunt vnuſquiſq; ſuper mulum ſuum. Et in eo.18. Accidit autem vt occurreret Abſalon ſeruis dauid ſedens mulo: cumq; ingreſſus fuiſſet mulus. p̃s.31. nolite fieri ſicut equus & mulus. & in plurali פְּרָדִים peradim. Eſa.66. In mulis & in carrucis. & in genere femininoפִּרְדָּה pirda. ideſt mula. 3.Reg.1. Et imponite ſalomonẽ filium meum ſuper mulam meam. Et in eo. Et i poſuerunt ſalomonem ſuper mulam. Et in plu. פִּרְדוֹת pirdoth ſiue פְּרֻדוֹת perudoth. pro quo beatus hiero. tranſtulit iumenta. Ioel.1. computruerunt iumenta in ſtercore ſuo. hebrei tamen ſecundũ primam ſignificationẽ dicunt q; ſignificat grana ſeminis diſperſa vel diſſeminata ſub terra. vnde in predicto loco ipſi legunt. Computruerũt diſſeminata ſub glebis ſuis.

פַּרְדֵּס Pardes. paradiſus. hortus. pomerium. vnde licet paradiſus ſit dictio greca & ſignificet idem qd hortus tamen ab hebreo traxit originẽ. Canti.4. paradiſus malorũ punicorũ. Ponitur etiam pro ſaltu vel ſilua. Nee.2. Ad aſaph cuſtodem ſaltus regis. & in plurali. פַּרְדֵּסִים pardeſim Eccl̃s.2. feci hortos & pomeria.

פָּרָה Para. creſcere. augere. fructificare. Geñ.1. Creſcite & multiplicamini. Et in eo.17. Et multiplicabo te vehementer nimis. ideſt creſcere te faciam. Et in eodem. & augebo & multiplicabo eum valde. Et in eo.26. Nunc dilatauit nos dñs & fecit creſcere ſuper terrã. Et in eo.42. Creſcere me fecit de? i terra pauptatis mee. & i eo.49. fili? accreſcens Ioſeph. Ps.104. Et auxit populum ſuum vehementer. Ps.127. vxor tua ſicut vitis abundãs. i. fructificãs. Eſa.11. Et flos de radice eius aſcendet. ideſt creſcet ſeu fructificabit. Ezech.9. fructus & frondes eius creuerunt ex aquis. & inde פְּרִי peri. ideſt fructus Geñ.1. Lignũ pomiferũ faciens fructũ. Leuit.23. Et fructũ arboris pulcherrime. Deut.28. Et benedictus fructus ventris tui. Ps.1. quod fructũ ſuũ dabit in tpe ſuo. Ps.57. Si vtiq; eſt fructus iuſto. Ezech.36. & fructũ veſtrum afferatis populo meo. Amos.9. Faciẽt hortos & comedent fructus eorũ. & inde dicunt hebrei q; deriuatur אַפְרִיוֹן Apirion. ideſt ferculũ a ferẽdo dictũ. ſeu carruca. Canti.3. Ferculum fecit ſibi rex ſalomõ de lignis libani. & aliqui hebrei dicunt q; ſignificat thalamum.

פַּרְוַיִם Paruaim. nomẽ propriũ loci vnde ferebatur aurũ probatiſſimũ. 2.Paralip.3. Porro aurũ erat probatiſſimũ. pro quo he.le. Et aurũ erat aurũ pharuaim. & ſolũ inuenitur in predicto loco.

פַּרְוָרִים Paruarim. ſuburbana. & ſolũ reperitur in nu.plu. tranſlatio nã poſuit pro nomine proprio. vt.4 Reg.23. Iuxta exhedram nathan melech eunuchi qui erat in pharurim. pro quo he.le. Qui erat in ſubvrbanis. i. qui erat prefectus in ſuburbanis ciuitatis.

פְּרָזוֹת Peraz. Rus. vicus ſeu villa abſq; muro. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. פְּרָזוֹת perazoth. Eſter.9. Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur. Zach.11. Abſq; muro habitabitur ieruſalem. ideſt i villis abſq; muro. & inde פְּרָזִים perazim. i. hoies habitantes in villis abſq; muro. Eſter.9. Hi vero iudei qui in oppidis nõ muratis morabũtur. ponitur etiam p bellatoribus ſeu viris robuſtis & fortiſſimis. Abach.3. Maledixiſti ſceptris eius capiti bellatorum eius. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur פְּרָזוֹן perazon. Iudi.5. Ceſſauerunt fortes in iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. ceſſauerũt rura ſeu ville in iſrael. quia propter timorem inimicorum non audebant habitare niſi in vrbibus muratis. Et in eodẽ Et clementia in fortes iſrael.

פַּרְזֶל Ferrus

פַּרְזֶל Parzel.siue פַּרְזֶלָא parzela.in lingua chaldaica significat ferrū. Dañ. 2. Tibie aūt ferree.& in eodē. Quedam pars erat ferrea :quedam autem fictilis.& in eo .Quo modo ferrum comminuit & domat omnia.

פָּרַח Efflorere Oriri. Germinare. Florere

פָּרַח Parach.florere.germinare.oriri.volare.Geñ. 40.crescere paulatim in gēmas:& post floresvuas maturescere. Leuit.13. Sin aūt efforuerit discurrens lepra in cute.Et in eo.Plaga enim lepre orta est invlcere. Nu.17.quē ex his elegero germinabit virga eius.& in eo.Inuenit germinasse virgā Aaron in domo leui.Iob.14.Ad odorē aque germinabit.p̄s.71.orietur in diebus eius iustitia.idest germinabit siue florebit.p̄s.91.Iustus vt palma florebit.& in eo. In atriis domus dei nr̄i florebunt.Prouer.14.Tabernacula iustorū germinabūt.Canti.6.Si floruissent vinee. Esa. 35.Et florebit quasi liliū.& in eo. Germinās germinabit. Ezech.7.floruit virga:germinauit superbia.Et in eo.17. Frondere feci lignū aridū. p quo he.le. Florere vel germinare feci lignū aridū. Abach.3.Ficus enim nō florebit. ponitur ēt pro turgere.Exo. 9.Erūtq; in hoībus & iumentis vlcera & vesicce turgētes.& in eo.facta sūt vlcera vesiccarū turgentiū.& inde פֶּרַח pérach . i.flos.liliū.Exo.25 . Spherulas ac lilia ex ipso pcedētia. & in eo . Spherulecq; ac lilia. Nu.17.& turgētibus gēmis eruperāt flores.3.Reg.7. & folium repandi lilii.Scribitur ēt cū he in fine & dicitur פִּרְחָה pircha.& scd̄m hebreos signiat pueros vel iuuenes qui sunt in flore iuētutis. Iob.30. Ad dexterā orientis calamitatis mee illico surrexerunt.pro quo he.le. Ad dexterā pueri vel iuuenes surrexerūt.potest ēt legi sic. Ad dexterā germinātis siue orientis: supple calamitatis mee.sicut est ī lra nra. Si gnat ēt p̄dicta dictio volare. Ezech.13 Ecce ego ad puluillos vestros quibus vos capitis animas volantes.& in eo.Quas vos capitis animas ad volandū.& inde אֶפְרֹחִים ephrochim i.pulli.f.auiū. Deut.22.Et matrem pullis vel ouis desuper incubantem.

Florere. Turgere. Lilium Flos. Pueri. Volare. Pulli.

פָּרַט Canere

פָּרַט Parat.canere. Amos.6.Qui canitis ad vocem psalterii.& solum inuenitur in p̄dicto loco.& scd̄m hebreos signiat pticularizare:sicut fit in instrumētis musicis vario tactu digitorum.vnde apud hebreos particulare dicitur פְּרָט Perat. Itē פֶּרֶט péret.i.racemus paruus:seu grana vuarum decidentia tempore vindemie. Leuit.19.nec in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis.

פָּרָט Racemus.

פָּרָךְ Oppressio Seruitus dura violēter violētia

פָּרָךְ Pharech.oppressio.dura seruitus.violētia.Exo.1.omniq; famulatu quo in terre opibus p̄mebantur.pro quo he.le.& in oī ope in agro ac omni famulatu eorū quo seruiebant oppressione aut dura seruitute.Et in eo. Et affligebāt illudētes eis.pro quo he.le.& seruire fecerunt egyptii filios israel dura seruitute. Leuit.25. Non affliget eū violenter in conspectu tuo.Ezech.34.Sed cum austeritate imperabatis eis & cum potentia.i.cum violentia.

פָּרַךְ Cellula

פַּרְכָּר Parchar.Cellula.2.Paralipo.26.In cellulis quoq; ianitorū ad occidentem quattuor invia:biniq; per cellulas.& solum inuenitur in predicto loco.

פָּרַם Scindere. Diffuere

פָּרַם Param.scindere.rumpere.dissoluere.Leuit.10.Vestimēta vra nolite scidere.& in eo.21.vestimēta nō scindet.& in eo.13.Habebit vestimēta dissuta:caput nudum.

פָּרַס Diuidere Frangere. Concidere Expādere.

פָּרַס Paras.diuidere.frāgere.scindere.seu concidere. expādere.Leuit.11.omne quod habet diuisam vngulā. & i eo.Sed vngulā nō diuidit.Esa.58.Frange esurienti panē tuum.Hiere.16.& nō frāgēt inter eos lugēti panē . Scribitur ēt cum sin in fine loco samach.Threñ.4.& nō erat qui frāgeret eis.Mich.3.& conciderunt sicut in lebete.Signat etiam expandere.vel extendere.Hiere.4. Expandens manus suas.Threñ.1.Expandit sion manus suas . De quo vide infra in dictione פָּרַשׂ paras.cum sin in fine.& inde פַּרְסָה parsa.idest vngula. Exo.10.Non remanebit ex eis vngula. Leuit.11. Omne quod habet diuisam vngulam . Et in plurali פַּרְסוֹת parsoth. Deut.14. Omne animal quod in duas partes vngulas findit. Esa.5. Vngule equorū eius vt silex.reperitur etiam in genere masculino .vt Zach.11. & vngulas eorum dissoluet.& inde verbum siue participium מַפְרִיס Maphris.idest vngulas producens. p̄s.68.Et placebit dño super vitulum nouellum cornua producentem & vngulas & inde פֶּרֶס péres.i.gryphus.Leuit.11.Aquilam & gryphū & halietum.Item פָּרַס Paras.persia.nomē prouincie.2.paralip.36.Anno primo cyri regis persarum .idest regis persie.Ester.1.Fortissimis persarum & medorum . Ezech. 38. Perse ethiopes & libyi.

פַּרְסָה Vngula. פַּרְסוֹת Vngule מַפְרִיס Vngulas producēs. פֶּרֶס Gryphus. פָּרַס Persia

פָּרַע Vacare Deserere. Dereserere.

פָּרַע Paraa.vacare.ocioſum esse.deserere.abiicere. transire.dissipare.nudare.discoopire.Exo.5.Quare moyses & Aaron solicitatis populū ab opibus suis.i. vacare facitis populū ab operibus suis.Prouer.1 . Et despexistis omne consilium meum . pro quo hebrei legunt. & deseruistis.Et in eodem.4.Fuge ab ea:nec transeas per illam.pro quo hebrei legunt.Dessere siue abiice eam : nec transeas p illam.Et in eodem.8.Et nolite abiicere eam.& in eodē.13. Egestas & ignominia ei qui deserit disciplinā .Et in eo.15. Qui abiicit disciplinam despicit animam suam. & in eodē 29.Cum prophetia defecerit dissipabitur populus .Ezech 24.Non transeam nec parcam.vbi ponitur pro transire.significat etiam nudare vel discooperire. Exo.32.|Vidēs ergo moyses populum q̄ esset nudatus:expoliauerat enim eum Aaron.idest nudauerat.Leuit.10.Capita vestra nolite nudare.& in eo.13.Habebit vestimenta dissuta:& caput nudum.& in eodem.21.Caput suum non discooperiet.Nu.5. Discooperiet caput eius.& inde פֶּרַע péraa.idest coma. seu cesaries capitis.Nu.6.Crescente cesarie capitis eius . Item פְּרָעָה peraa.idest vindicta vltio:secundum hebreos.& solū inuenitur in numero plu.scilicet פְּרָעוֹת peraaoth. Deut.32 Nudati inimicorum capitis.pro quo hebrei legunt. de capite vltionum inimici. Potest etiam secundum precedentem significationem legi:sicut est in littera nostra. Iudi.5. Qui sponte obtulistis de israel animas vras ad periculū:benedicite domino.pro quo hebrei legunt. In vindicādo vindictas in israel:in offerendo se sponte populus:benedicite domino.idest cum se obtulit sponte ad vindictas:sustinendo periculum animarum suarum . vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.

פֶּרַע Vlciones. vindicta.

פַּרְעֹשׁ Pulex.

פַּרְעֹשׁ Paroos.pulex.1.Regum.24. Canem mortuū persequeris & pulicem vnum.

פָּרְפַּר Conterere

פָּרְפַּר Parpar.Conterere.confringere.Iob.16.Repēte cōtritus sum.

פָּרַץ Diuidere percutere. Dissipare. Concidere Aperire. Diruere.

פָּרַץ Paras.Diuidere.vel dirumpere. confringere .percutere.diruere.dissipare.aperturam in muro facere. crescere.dilatare.cogere. Gen.38.quare diuisa est pp te maceria.Exo.19.Ne percutiat eos.2.Reg.16.Contristatus ē aūt dauid eo quod percussisset dñs ozam.2.Paralip.20.Percussit dominus opera tua.idest dissipauit vel diruit. Nee.1. Et murus ierusalē dissipatus est. & in eo.2.& considerabā murū ierusalē dissipatū. Iob.16.Concidit me vulnere sup vulnus.pro quo hebrei legunt.Diuisit vel dirupit me seu confregit me diuisione super diuisionem seu confractione super confractionem . Et in eodem.28.Diuidit torrens a populo peregrinante.Et in eodem.30.Quasi rupto muro & aperta ianua. idest diuiso vel dissipato muro . Prouerb. 25.Sicut vrbs patens absq; murorum ambitu . idest sicut vrbs diruta . Esa . 5 . Diruam maceriam eius . Osee .

4. Inundauerunt: & sanguis sanguinē tetigit. pro quo he. le. Diruerunt seu dissipauerūt aut diruperunt. Mich. 2. Di- uident & transibunt. Ponitur ēt ꝑ egredi. 1. Paralip. 13. Si placet vobis & a dño deo nr̄o egredietur sermo. & ī de

Egredi. פֶּרֶץ

Péres. i. diuisio. pcussio. confractio. diruptio. interruptio. Gen. 38. Quare ꝑpter te diuisa est maceria. pro quo he. le. Quare diuisa est ꝑpter te diuisio: siue quare diuisisti super te diuisionē. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. 2. Reg. 6. Et vocatū est nomē loci illius ꝑcussio oze. Esa. 30. Propterea erit vobis iniquitas hec sicut interruptio cadēs. Et in plu. פְּרָצִים. perasim. 2. Re gū. 5. Diuisit dñs inimicos meos corā me: sicut diuidūtur aque: propterea vocatum est nomen loci illius baalpharasim. i. habens diuisiones. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. Amos. 4. & per a- perturas exibitis altera contra alteram. & in eo. 9. Et reedi ficabo aperturas murorum eius. & in ge. se. פִּרְצוֹת perasoth Ezech. 13. Et nō ascendistis ex aduerso: nec opposuistis mu rū ꝑ domo israel. pro quo he. le. Et nō ascēdistis in ruptis. s. locis murorū: vnde aduersarii possent intrare ciuitatē: nec opposuistis murum pro domo israel. Scribitur ēt cū mem in principio & dē מְפַרְצִים miphrasim. Iudi. 5. & in ꝑportu- bus eius morabatur. vbi ponitur ꝑ portubus. Et inde

Diuisio

Percussio interruptio. פְּרָצִים

diuisiones

Aperture. פִּרְצוֹת

Rupture

מְפַרְצִים Portus.

פָּרִיץ

paris. i. predo. latro. qui rūpit & perfodit domos: seu preua ricator. ps. 16. Ego custodiui vias duras. pro quo btūs hiero nymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ego custodiui vias la tronis. Ponitur ēt pro mala bestia & fera: que rūpit & dilace rat. Esa. 35. Et mala bestia nō ascēdet ꝑ eā. & in plu. פָּרִיצִים Parisim. Hiere. 7. Nūquid spelunca latronum facta est do- mus ista. Ezech. 7. & intrabunt in illud emissarii: & cōtami nabunt illud. i. intrabunt in illud latrones seu preuaricato- res. Dañ. 11. Filii quoq; preuaricatorū populi tui extollen- tur. Et inde verbū ꝑuaricari vel latrocinari. 1. Reg. 25. Ho- die īcreuerūt serui qui fugiunt dños suos. i. qui ꝑuaricātur contra dños suos. Signat ēt ꝑdicta dictio פָּרַץ Paras multi plicari vel dilatari: seu augeri: aut crescere. Gen. 28. Dilata- beris ad orientem & occidentē. Et in eo. 30. Ditatusq; ē hō vltra modū. i. multiplicatus siue auctus est diuitiis. Exo. 1. Tāto magis multiplicabātur & crescebant. 1. Reg. 3. Non e- rat visio manifesta. Pro quo he. le. Non erat visio multipli- cata. vnde ꝑmittitur. & sermo dñi erat preciosus in diebus illis. i. rarus. 2. Paralip. 31. Quod cū pcrebuisset in auribus multitudinis. pro quo he. le. & cū multiplicatū vel augmen tatū esset verbū: siue cū multiplicata esset res. Iob. 1. & pos- sessio eius creuit in terra. ps. 105. & multiplicata est ī eis rui na. Prouer. 3. & vino torcularia tua redūdabūt. i. augebūtur Esa. 54. Ad dextetā enim & ad leuam penetrabis. idest. cre sces vel dilataberis. Osee. 4. Fornicati sunt & non cessaue runt. pro q̄ he. le. fornicati sunt & nō multiplicabūtur: siue nō augebūtur. Signat ēt cogere seu flagitare. 1. Reg. 28. coe gerūt aūt eū serui sui. 2. Reg. 13. Cūq; aūt cogeret eū & nolnis set. Et in eo. Coegit itaq; Absalom eū. 4. Reg. 5. & coegit eum: ligauitq; duo talenta.

Latro Mala be stia פָּרִיצִים

Latrones. Emissarij.

Preuarica- tores.

ꝑuaricari פָּרַץ

Dilatari

Multipli- cari. Crescere.

Redūdare Penetrare

Cogere

פָּרַק Redimere

Paraq. Redimere. liberare. excutere. soluere. diuide- re. lacerare. Ps. 155. Redemit nos ab inimicis nostris. Threñ. 5. Nō fuit qui redimeret de manu eorū. Dañ. 4. pec cata tua elemosynis redime. Signat ēt excutere vel solue re. Gen. 27. Cum excutias & soluas iugū eius de ceruici- bus tuis. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorū filiorum q; & filiarū vr̄arū auribus. i. dissoluite vel dilacerate aut di- rūpite. Et in eo. fecit populus quod iusserat: deferētes inau res ad aaron. pro quo he. le. & dissoluit populus inaures au reas que erāt in auribus suis: & detulerunt ad aaron. ps. 7. Dum nō est qui redimat neq; qui saluum faciat. pro q̄ bea-

Excutere

Dissoluer.

tus hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāstulit. laceret & non sit qui e ripiat. Zach. 11. & vngulas eorum dissoluet. Ponitur ēt pro subuertere. 3. Reg. 19. Subuertēs mōtes & conterēs petras. & inde פֶּרֶק pérec. i. dilaceratio: siue diuisio. Naum. 3. Dila- ceratiōe plena. ponitur ēt pro bitio itineris. s. vbi vie diui- duntur: siue ꝑ exitu viarum. vt in abdia. Nec stabis in exiti bus. & inde מַפְרֵקֶת Maphrécheth. quod signāt ossa ceruī- cis. 1. Reg. 4. Et fractis ceruicibus mortuus est.

Laceratio dissoluere. subuertere

פֶּרֶק dilaceratio

Exitus.

מַפְרֵקֶת

Ceruices

עֹרֶף

פָּרַשׁ Paras. declarare. explanare. exponere. separare. disp- gere. diuidere. pungere. Leuit. 24. Donec nossent quid iuberet dñs. Pro quo he. le. Vt declararetur vel expo- neretur eis ex ore dñi. Nu. 15. nesciētes quid sup eo facere deberēt. pro quo he. le. Quia nō erat expositū vel declara- tum quid fieret ei. & inde מְפֹרָשׁ mephoras. i. expositum. de claratum. distinctum. seu distincte. Nec. 8. & legerunt in li- bro legis distincte & aperte. & inde פֵּרוּשׁ parasa. i. declara tio. explanatio. Ester. 4. Quomodo aman promisisset vt in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentum. pro quo he. le. Et declarationē seu explanationē argēti quā aman dixerat vt inferret in thesauros regis pro iudeis vt dispderet eos. & in eo. 10. & dignitas atq; sublimitas qua e- xaltauit mardocheum. pro quo he. le. & declaratio seu ex- planatio magnitudinis mardochei. sed beatus hiero. trāstu lit sensum. Signāt ēt ꝑdicta dictio dispgere vel diuidere. E zech. 34. In die qñ erit in medio ouium suarum dissipata- rum. i. dispsarū. Itē signāt pungere: scd̄m hebreos. Prouer. 23. Et sicut regulus venena diffundet. Pro quo he. le. Et si- cut regulus seu basiliscus punget. & ide פָּרָשׁ Paras. i. eques eo quod pungit equum cum calcaneis. Hiere. 4. A voce e- quitis & mittentis sagittam. Naum. 3. Et equitis ascenden- tis. & in plu. פָּרָשִׁים parasim. Exo. 14. Super currus & equi tes eorum. & in eo. & operuerunt currus & equites. Et ī eo. 15. Ingressus est enī equus pharaonis cum curribus & e qui tibus in mare. Ezech. 27. Equos & equites & mulos addu- xerunt in forum tuum. Abach. 1. Et diffundentur equites eius. Ponitur ēt pro lapillis plaustri qui sunt acuti quasi vn- gule. Esa. 28. Nec vexauit eum rota plaustri: nec vngulis suis comminuet eum. Item פֶּרֶשׁ Péres. Stercus. fimus. Le uit. 4. & pedibus & instentinis & fimo & reliquo corpore. Nume. 19. Tam pelle & carnibus eius quam sanguine & fi- mo flamme traditis. Malach. 2. et dispergam supervultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.

declarare.

מְפֹרָשׁ distincte.

פָּרָשָׁה declaratio

Eques פָּרָשִׁים Equites.

Vngule פָּרֶשׁ Fimus.

Stercus

פָּרַשׁ Extendere Tendere Expādere.

Paras. cum puncto cebolcth. extendere. tēdere. expā- dere. dispergere. diuidere. Exo. 9. Extendam pal- mas meas ad dominum. Et in eodem. Tetendit manus su- as ad dominum. Et in eodem. 25. Expandentes alas & o- perientes oraculum. Nume. 4. Extendentq; desuper pal- lium totum hyacinthinum. 2. Regum. 17. Et expādit vela men super os putei. 3. Regum. 8. Et expanderit manus su as in domo hac. 4. Regum. 19. Et expandit eas coram do mino. Iob. 36. Si voluerit extendere nubes. Et in eodem. Et fulgurare lumine suo desuper. pro quo hebrei legunt. Ecce expandit super eum lumē suum. Et in eo. 39. expādēs alas suas ad austrum. ps. 43. Et si expandimus manus no- stras ad deum alienum. Ps. 104. Expandit nubē in prote- ctionem. Ps. 139. Et funes extenderunt in laqueum. Ps. 142. Expandi manus meas ad te. Esa. 1. Et cum extenderi tis manus vestras. Et in eo. 19. Et expandētes rete super fa ciem aquarum. Et in eodem. 25. Et extendet manus suas sub eo: sicut extendit natans ad natandum. Et in eodem. 65. Expandi manus meas tota die. Threñ. 1. Expandit sion manus suas. Ezech. 2. Et expandit illum coram me. Osee. 5. Et quasi rete expansum super thabor. Ioelis. 2. Sicut

Spargere. Dissidere. Dispgere. Scidere

mane expansum super montes. signat ēt dispergere vel dividere. aut separare. ps. 67. Dum discernit celestis reges super eā. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Dum diuideret robustissimus reges in ea. Ezech. 17. Residui aūt in oēm ventū dispgentur. Zach. 2. qm̄ in quattuor ventos celi dispersi vos. Significat etiam concidere. Mich. 3. & cōciderunt sicut in lebete.

Exemplar.

פַּרְשֶׁגֶן Parsegen. in lingua chaldaica signat exēplar siue trasumptum. Esdre. 4. Hoc est exemplar epistole quam miserunt ad eum. Et in eo. Exemplum edicti artaxerxis regis lectum est.

Stercus.

פַּרְשְׁדֹנָה Parsedona. Secessus seu stercus alui. Iudi. 3. Stimq̄ per secreta nature alui stercora prorūpe runt. & solum inuenitur in predicto loco.

Expādere

פָּרַשׂ Parsez. expandere. Iob. 26. & expandit super illud nebulam suam. & solum inuenitur in predicto loco

Euphrates

פְּרָת Perath. Euphrates. Geñ. 4. fluuius autē quartus ipse est euphrates.

Inclyti Tyrāni.

פַּרְתָּם Partham. inclytus. prefectus. preses. & solum inuenitur in nu. plu. scilicet פַּרְתֻּמִּים Parthemim. Ester. 1. Fortissimis persarum & medorum inclytis. & in eo. 6. Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equū eius vbi ponitur pro tyrannis.

Crescere

פָּשָׂה Pasa. crescere. expandi. Leuit. 13. Et siquidem lepra vltra non creuerit. Et in eo. Et non creuerit in cute. Et in eo. Iterum lepra creuerit. i. se expanderit.

Cōfringere

פָּשַׁח Pasach. confringere. Threñ. 3. Semitas meas conuertit: & confregit me. & dicunt hebrei q̄ significat scindere. vel concidere.

Nudare. Detrahere pelle. Spoliare.

פָּשַׁט Pasat. spoliare. exuere. excoriare. pellem detrahere. nudare. irruere. s. ad predam: seu spolium inuadere. Geñ. 37. Nudauerūt eū tunica talari & polymita. idest spoliauerunt seu exuerunt. Leuit. 1. Detractaq̄ pelle ostie. Et in eo. 6. Spoliabitur prioribus vestimentis. Et in eo. 16. Et depositis vestibus quibus prius indutus erat. pro quo he. le. Et exuet siue spoliabit vestimenta sua. Nu. 20. Cūq̄ nudaueris patrē veste sua. Et in eo. Cūq̄ aaron spoliasset vestibus suis. 1. Reg. 17. Nā spoliauit se ionathas tunica qua erat indut⁹. & in eo. 19. spoliauit se vestimētis suis. & i eo. 31. Venerūt philistiim vt spoliarēt iterfectos. 2. Reg. 23. & popul⁹ qui fugerat reuers⁹ est ad cesorū spolia detrahēda. Iob. 19. Spoliauit me gl̄ia mea. & in eo. 22. & nudos spoliasti vestibus. Canti. 5. Spoliaui me tunica mea. Esa. 32. Exuite vos & cōfūdemini. Ezech. 16. & denudabūt te vestimentis tuis. & in eo. 26. Et vestimēta sua varia abiicient. i. spoliabūt vl exuēt. Osee. 2. Ne forte spoliem eā nudā. Mich. 3. & pelles eorū desup excoriauerūt. Sigñat ēt irruere vel inuadere. s. p̄dā vel spoliū. Iudi. 9. Et primo mane oriēte sole irrue super ciuitatē. Et in eo. Surrexit & irruit in eam. 1. Reg. 27. Et agebāt p̄das de gesuri. i. inuadebāt p̄das siue irruebāt ad p̄das. & in eo. In quē irruistis hodie. & in eo. 30. Amalechite impetū fecerūt ex parte australi. i. irruerūt vel inuaserūt Et in eo. Siquidē nos erūpimus ad australē plagam. Iob. 1. Et inuaserunt camelos et tulerunt eos.

Exclusio. Irruere. Inuadere.

Recedere. Peccare. Peccare Spernere ipie agere.

פָּשַׁע Pasaa. p̄uaricari. rebellare. recedere. peccare. 3. Reg. 12. Recessitq̄ israel de domo dauid. pro quo he. le. & p̄uaricatus est siue rebellauit israel in domo dauid. 4. Reg. 1. p̄uaricatus est aūt moab in israel. 2. Paralip. 21. In diebus illis rebellauit edō ne esset subditus Iude. & in eo. eo tpe & lobna recessit ne eēt sub manu illi⁹. i. rebellauit. Prouer. 28 & pro buccella panis deserit veritatē. p quo he. le. & p buccella panis p̄uaricatur vir. Esa. 1. ip̄i vero spreuerūt me. pro q̄ he. le. Ipsi vero p̄uaricati sunt in me. & in eo. 43. & inter pretes tui p̄uaricati sūt in me. & in eo. 59. peccare & mētiri cōtra dñm. Hiere. 33. & spreuerūt me. i. & p̄uaricati sunt in me. siue rebellauerūt in me. Amos. 4. venite ad bethel & i pie agite: & ad galalī & multiplicate p̄uaricationē. & ei⁹ pas siuū ponitur p adiuuari. Prouer. 18. Frater q adiuuatur a fratre q̄si ciuitas firma. Et inde פֹּשֵׁעַ Poseaa. i. p̄uaricator trāsgressor. rebellis. sceleratus. Esa. 48. & trāsgressore ex ventre vocaui te. & in plu. פֹּשְׁעִים posiim. Esa. 46. Redite p̄uaricatores ad cor. & in eo. 53. Et cū sceleratis reputatus est. Et in eo. Et pro trāsgresoribus rogabit. Dañ. 8. Et post regnū eorū cū creuerint iniquitates. pro quo he. le. Cū cōsumati fuerīt p̄uaricatores. Osee. 14. & p̄uaricatores corruēt in eis. et inde פֶּשַׁע pesaa. i. p̄uaricatio. trāsgressīo. iniquitas scelus. Geñ. 30. Quā ob culpā meā: et ob qd̄ pctūm meum sic exarsisti post me. p quo he. le. que est trāsgressīo mea vl iniquitas mea: et qd̄ est peccatū meū. Exo. 22. Ad ppetrandā fraudē. i. p̄uaricationē seu iniquitatē. Et in eo. 34. qui aufers iniquitatē et scelera atq̄ pctā. ps. 31. beati quorū remisse sunt iniquitates. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. btūs cui dimissa est iniquitas. et in plu. פְּשָׁעִים pesaiim. siue פִּשְׁעֵי pisee. Leuit. 16. ab imūdiciis filiorū israel et a p̄uaricatiōibus eorū. Prouer. 10. Et vniuersa delicta operit charitas. Hiere. 5. qa multiplicate sūt p̄uaricatōes eorū

Adiuuari. Trāgressor. Peccare. Peccatores scelerati. Trangressores Culpa. trāgressīo. p̄uaricatio Iniquitas Peccare. Delicta

פָּשַׁע Pasaa: cū pūcto cebōled. incedere. deambulare. gradiri. Esa. 22. Gradiar super eā. & inde y פָּשַׁע pesaa. i. gressus. passus pedū. btūs hiero. trāstulit gradum. 1. Reg. 20. vivit dominus & viuit anima tua quia vno tantum vt ita dicam gradu ego morsq̄ diuidimur.

Gradiri. Gradus

פֶּשַׁךְ Pasach. Aperire. s. labia: seu inconsiderate loqui. diuidere. Prouer. 15. Qui autem inconsideratus est sētiet mala. Pro quo he. le. & qui aperit labia sua sētiet mala. Ezech. 16. & diuisisti pedes tuos omni transeūti.

Inconsiderate loqui. Aperire. diuidere.

פָּשַׁר Pasar. interp̄tari. Dañ. 5. Porro ego audiui q̄ possīs obscura interp̄tari. & inde פְּשַׁר pesar. siue פִּשְׁרָה pisra. i. expositio. solutio. interp̄tatio. Eccl's. 7. & quis cognouit solutionē verbi. Dañ. 2. & interp̄tationē eius indicabimus. & in eo. vt solutionem somnii indicarent mihi.

Linum.

פִּשְׁתָּה Pistha. linū. & scribitur cū he in fine. Exo. 9. Linū ergo & hordeū lesum est. & in eo. & linum iam foliculos germinaret. Esa. 42. & linū fumigās nō extinguet. & licet sit gñis feminini: declinatur pluraliter תִּים pisthim secūdū terminationē masculinorū. Deut. 22. Non indueris vestimēto quod ex lana linoq̄ cōtextū est. Ios. 2. Et operuit eos lini stipula. Iudi. 15. Sicut solent ad ardorem ignis lina consumi.

Linū Lina

פָּתַת Pathath. frāgere. diuidere. s. in frustra seu minutatim. Leuit. 11. Diuides eā minutatim. & inde פַּת path. i. fragmētū. seu buccella panis. Geñ. 18. ponāq̄ buccellā panis. Ruth. 2. Intinge buccellā tuā in aceto. Iob. 31. Sic comedi buccellā meā. Prouer. 17. Melio⁹ est buccella sicca cū gaudio. Ponitur ēt pro pane vel cibo. 2. Reg. 11. De pane illius comedēs. Prouer. 23. cibos q̄s comederas euomes. qd̄ i hebreo legitur singl̄r. s. panē vel cibū. & in plu. פִּתִּים p ithim. Leuit. 11. Diuides eā minutatim. p q̄ he. le. diuidēs eā i buccellas. ps. 147 mittit crystallū suā sicut buccellas. repitur ēt פִּתּוֹת pithoth scd̄m terminationē femininorū. Ezech. 13 & violabāt me ad pp̄m meū pp pugillū hordei & fragm̄ēta panis. & iūgitur cū dictiōe בַּג bag. & dr̄ פַּת בַּג pathbag. De quo vide supra in dictiōe בַּג bag. Itē פָּתַת pathath. i. lactare vel seducere. Prouer. 24. ne lactes quenpiam labiis tuis. De quo vide infra in dictione פָּתָה patha.

Diuidere. Buccella Panis Cibi. Buccelle Fragmēta Lactare

פִּתְאֹם Pithom. subito. statim. confestim. De quo vide in dictione פָּתָה patha.

פְּתִגִל Fascia. פתגל Pethigil.fascia pectoralis. Esa. & pro fascia pectorali cilicium.& solum inueniturin predicto loco.

פִּתְגָם Verbum. Res. Sentẽtia פתגם Pithgam.siue פִּתְגָמָא pithgama.verbũ.res.sentẽtia Ester.1.Et hoc in omne quod latissimum est prouinciarum tuarum diuulgetur imperiũ.pro quo hebrei legũt. Et audietur verbum regis quod faciẽdũ est in omni regno eius.Dañ.3.Non oportet nos de hac re respondere tibi.i.de hoc verbo.Eccls.8.Quia nõ profertur cito contra malos sententia.

פָּתָה Seducere. Decipere פתה Patha.seducere.decipere.lactare.suadere. persuadere dilatare.Exo.23.Si seduxerit quis virginem.Deut.11 Ne forte decipiatur cor vestrum.3.Reg.22.quis decipiet achab regem israel.Et in eodẽ.Decipies & preualebis .Iob. 31.Si deceptum est cor meum super mulierem.Et in eo.Et letatum est in abscondito cor meum.Debet legi lactatũ. i. seductũ vel deceptum.sicut Prouer.1.Si te lactauerint peccatores.idest seduxerint.Hiere.20. Seduxisti me domine & seductus sum.Potest etiam legi.persuasisti me domine& persuasus sum.Ezech.14.& propheta cum errauerit. idest cum deceptus fuerit.Et in eodem.Ego dominus decepi pphetam illum.Osee.2.Ecce ego lactabo eam.idest persuadam vel seducam eam.& in eo.Quasi columba seducta nõ habens cor.& inde פְּתָיוּת pethaiuth.idest persuasio vel deceptio.pro quo beatꝰ hieronymus trãstulit illecebras. Prouer. 9.Plenaqꝫ illecebris:& nihil omnino sciẽs.& inde פֶּתִי Pothe.idest insipiens.stultus.paruulus.scilicet intellectu:q facile seducitur . Iob. 5. Et paruulum occidit inuidia . Et communiter scribitur cum iod in fine loco he & dicitur פְּתִי Pethi.põs.18.Sapientiam prestans paruulis . Quod in hebreo legitur singulariter.scilicet paruulo vel insipiẽti. Prouer.14.Innocens credit omni verbo.idest insipiens.Et in eo.19.Pestilente flagellato stultus sapientior erit . Ponitur etiam פִּתְי Pethi.pro infantia.vt Prouer.1.Vsqꝫquo paruuli diligitis infantiam.idest insipientiã.& in plu.פְּתָיִם petha im.siue פְּתָיִים pethaim cum duplici iod.põs.118. Intellectũ dat paruulis.Prouer.1.Auersio paruulorum interficit eos. Et in eo.22.Innocens pertransiit& afflictus est damno.qđ in hebreo legitur pluraliter.scilicet innocentes vel insipiẽtes transeunt.Et aliquando scribitur cũ aleph & dr פְּתָאִים Pethaim.põs.114.Custodiens paruulos dominus. Prouer. 1.vt detur paruulis astutia.Et in eodem.7.Et video paruulos.Et in eodem.8.Intelligite paruuli astutiã.& inde פִּתְאֹם pithom.idest subito.confestim.Statim.Nu.12.statim locutus est dominus ad eum.Prouer.6.Huic extemplo veniet perditio sua.idest statim veniet.Malach.3.Et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis . Itẽ פָּתַח patha.idest dilatare.Gen̄.9.Dilatet deus iapheth .Prouer. 20.Et dilatat labia sua.& inde פְּתַח petha.i. latitudo . Dañ. 3.Latitudine cubitorum sex.

Lactare psuadere פתה Dilatare פתה Latitudo פתאם Statim Extemplo פתים Paruuli פתאים paruuli פתיות Illecebra פתי paruulus.

פָּתַח Aperire. פתח Pathach.aperire.patere.pandere.soluere. dissoluere. incipere.sculpere seu proscindere. Gen̄.8.apiens noe fenestram arce.& in eodem.4 .Aperuitqꝫ ioseph vniuersa horrea.Nu.14.Vas quod non habuerit operculum . pro quo hebrei legunt.Et omne vas apertum quod non habuerit operculum.Deut. 15.Vt aperias manum fratri tuo . Et in eodem.20.Et aperuerit tibi portas.Et in eo.28. Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimum:celum. Iudi.3. Et videntes qꝫ nullus aperiret.4.Reg. 9. Aperies ostium & fugies.Et in eodem.15.Noluerant enim aperire ei.2.ꝑalipo.6.Et aperiantur oculi tui super domum istã.Nee.6. Et epistolam habebat in manu sua.pro quo hebrei legunt. Et epistola aperta in manu sua.scilicet erat.Et in eodem.8. Et aperuit esdras librum.Iob.12.Si incluserit hoiem:nullꝰ est qui aperiat.põs.77.& ianuas celi aperuit.Esa.14. Vinctis eius nõ aperuit carcerem.& in eo.26. Aperite portas. Et in eo.35.Et aures surdorum patebunt.idest aperiẽtur. Et in eo.48.Nec ex tunc aperta est auris tua. & in eodem. 60. Et aperientur porte tue iugiter. Hiere.1.Ab aquilone pandetur omne malum.idest aperietur . vel secundum hebreos incipiet. Ezech. 37 . Cum aperuero sepulchra vestra.Et in eodem.44.porta hec clausa erit & non apietur. Zach.13.In die illa erit fons patens domui israel.Sigñat ẽt soluere.seu dissoluere.Gen̄.24.destrauit camelos.i.stramẽta dissoluit.3.Reg.20.non glorietur accinctus eque vt discinctus.pro quo hebrei legunt. Non glorietur qui accingitur sicut qui dissoluit.idest qui dissoluit a se baltheum militarẽ postquam vicerit.Iob.12.Baltheum regum dissoluit.& in eodem.30.pharetram suam aperuit.pro quo hebrei legunt.Chordam meam dissoluit.potest etiam significare aperire vt supra dictum est.põs.101.vt solueret filios interẽptorum.Esa.5.Nec soluetur cingulum renum eius . Et in eodem.20.Solue sacum de lumbis tuis.Et in eodẽ.52.solue vincula colli tui . Significat etiam quando flores aperiuntur & incipiunt emittere fructus immaturos. Canti.7 Si flores fructus parturiunt.& inde מִפְתָּח Miphthach. idest apertura siue apertio.Prouer.8.Et aperientur labia mea vt recta predicem.pro quo hebrei legunt . & apertio labiorũ meorum recta.& scribitur etiam sine mem & cum nun in fine & dicitur פִּתְחוֹן pithchon.idest apertura.Ezech.29 Et tibi dabo apertum os in medio eorũ.pro quo he.le . Aperturam oris.& inde פֶּתַח péthach.i. ostiũ.porta.ianua. fores Gen̄.4. In foribus peccatum tuum aderit.idest in ostio vel in ianua.& in eo.6.Ostium autem arce pones in latere. Et in eo.18.Sedenti in ostio tabernaculi.Et in eo.19.Egressus ad eos loth post tergum accludens ostium.põs. 118 .Declaratio sermonum tuorum illumina.pro quo beatus hiero . in psl.iuxta he.ve.transtulit.Ostium sermonum tuorum lucidum.Prouer.17.Qui altam facit domum suam querit ruinam.pro quo he.le.Qui exaltat ostium suum siue ianuam suam querit ruinam.Ezech.46.& adorabit populus terre ad ostium porte illius.& ĩ plu.פְּתָחִים pethachim: siue פִּתְחֵי pithche.põs.23.& eleuamini porte eternales . pro quo beatus hieronymus transtulit.& eleuamini ianue sempiterne. Esa.13.Et ingrediãtur portas duces.Mich.7. Custodi claustra oris tui.pro quo hebrei legunt.Custodi ostia oris tui. & inde מַפְתֵּחַ maphthéach.idest clauis: qua ostia aperiũtur Iudi.3.Tulerunt clauem & aperientes inuenerunt dominum suum.Esa.22.Et dabo clauem domus dauid super humerum eius.ponitur etiam pro apertura.1 . Paralip. 9. Vt quando tempus fuisset:ipsi mane aperirent fores.Pro quo hebrei legunt.Et ipsi super aperturam in mane . & est sensus sicut in littera nostra.Item פָּתַח pathach . idest sculpere vel proscindere. Exo.28.Et sculpes ĩ eis nomina filiorum israel.& in eo.Sculpes eos in nominibus filiorum israel.3. Reg.7.Sculpsit quoqꝫ in tabulis illis.Esa.28.proscindet & farriet humum suam.& inde פִּתּוּחֵי pithuche.idest sculpture:seu celature.Exo.28.opere sculptoris & celatura gẽmarii.3.Regum.6.Sculpsit variis celaturis in torno . põs . 65. Exciderunt ianuas eius in idipsum.pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et nunc sculpturas eius pariter.& inde פְּתִיחוֹת pethichoth.idest gladii seu lãcee.põs.54 Et ipsi sunt iacula.pro quo beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Cum sint lancee.Mich.3.Et pascent terram assur in gladio:& terram nembrod in lanceis suis .& inde verbum פָּתַח pathach.idest euaginare.põs.36 . Gladium euaginauerunt peccatores.

Aperire. Patere Pandere. Soluere parturire מִפְתָּח Apertio פִּתְחוֹן Apertura. פֶּתַח Fores Ostium מַפְתֵּחַ Clauis. Apertura. פָּתַח Sculpere. proscidere פִּתּוּחֵי Celatura sculpture פְּתִיחוֹת Lancee פָּתַח Euaginar.

פָּתַל Pathal.cõparare.peruertere· Geñ.30. Cõparauit me dñs cum sorore mea. Et aliqui hebrei dicunt q̃ significat in predicto loco addere vel adiungere. Vnde in predicto loco ipsi legũt. Additione dei addita sum cum sorore mea.siue cõiunctione dei adiuncta sum cum sorore mea. Si gñat etiã predicta dictio.peruertere vel subuertere.Ps.17. Cum peruerso peruerteris. Scribitur etiam cũ pe post thau 2.Reg.22.& cũ peruerso puerteris.vbi põitur תִּתַּפָּל thithapal pro תִּפְתָּל Thipathal. Et inde נִפְתָּל Niphtal.idest puersum seu prauũ.Prouer.8.Nõ est in eis prauũ quid neq̃ peruersum.Et in plurali נִפְתָּלִים Nipthalim.Iob.5.Et consiliũ prauorum dissipat.& inde פְּתַלְתֹּל pethalthol.i. peruersum seu peruersa.Deut.32. Generatio prauа atq̃ peruersa. Itẽ פְּתִיל pethil.i.filum seu vitta ex filis duplicatis. Nu.15. Ponẽtes ĩ eis vittas hyacinthinas.Iudi.16. Quomodosi rũpat quis filũ de stupa.& in plu.פְּתִילִים pethilim . Exo.39. Et extenuauit in fila. Ponitur etiam פְּתִיל Pethil. pro ligatura que fit cũ filo vel cum vitta.Nu.19.Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper ĩmundum erit. Ponitur etiã pro armilla facta ex filis aureis vel argenteis. Geñ.38. Annulũ tuũ & armillã & baculũ quẽ manu tenes. Et in eo.cognosce cuius sit annulus & armilla & baculus.

Cõparare. Addere Peruertere Nephtal Peruersa Thitha Pethil Vitta. Pethilim Fila. Pethil Ligatura. Armilla.

פֶּתֶן Péthen.sine תָּ Páthen.aspis serpentis genus.ps.57. Sicut aspidis surde.ps.90. Super aspidem& basiliscum ambulabis. Vbi ponitur p basiliscо.Esa.11. Et delectabitur infans super foramen aspidis. & in plu.פְּתָנִים Pethanim. Iob.20.Caput aspidum sugget.Et in eodem.Fel aspidũ in trinsecus.Significat ẽt limen porte:& tũc scribitur cũ mẽ ĩ principio & dicitur מִפְתָּן Miphthan.1.Reg.5. Et due palme manuum eius abeise erant super limen.Ezech.46. Et adorabit super limen porte.

Aspis. Basiliscus Pethanim Aspideo. Miphthan Limen.

פֶּתַע Péthaa.subito.fortuitu. casus seu euentus. Nu.6. Sin aũt mortuꝰ fuerit quispiam coram eo..i.si subito mortuus fuerit. & in eodem.35. Quod si fortuitu absq̃ odio & inimicitiis quicq̃ horũ fecerit.Prouer.6. Subito cõteretur nec habebit vltra medicinam.

Fortuitu Subito

פָּתַר Pathar.interpretari.s.sõnium aut exponere.vel conicere. Geñ.40. Et non est qui interpretetur nobis. & in eo. Vt coniectoris veritas probaretur. Pro quo hebrei legunt. Sicut coniecit vel interpretatus est eis ioseph. & in eo.41.Audiuimus quidquid postea rei probauit euentus. Pro quo hebrei legunt. Et factum est sicut interpretatus est nobis: ita fuit.& in eo.vidi somnium nec est qui ediserat.i. qui exponat vel interpretur. & in eodem. Audiui te sapientissime cõiicere.& inde פִּתְרוֹן pithron.i.interptatio. coniectura. Geñ.40. Iuxta interpretationem congruam sibi. & in plu.פִּתְרֹנִים Pithronim. vt in eo. Nunquid non dei est interpretatio .quod in hebreo legitur pluraliter.s.nũquid nõ dei sunt interpretationes.

Interpretari. Conicere. Exponere. Interptatio. Interptatiões

פִּתְשֶׁגֶן Pathségen.exemplar . Sũma seu copia scripture. Ester.5. Sũma autem epistolarum hec fuit.& in eodem.4. Exẽplar quoq̃ edicti qd pẽdebat in susis dedit ei. & ĩ ligua chaldaica scribitur cũ res loco tau & dl̃ פַּרְשֶׁגֶן par ségen. Esdre.4. Hoc ẽ exẽplar epistole quã miserũt ad eũ.

Summa. Exemplar. Exemplar.

De incipientibus a littera.צ.sadich

צֵל Seel.vmbra. Iob.40. Sub vmbra dormit in secreto calami. Et in eo. Protegũt vmbre vmbrã eius. vbi ponitur tã in singli q̃ in pli.& cõiter scribitur sine aleph . De quo vide infra in dictione צָלַל Salal.

Vmbra

צֹאן Son.ouis.pecus. Et declinatur tantum singulariter:& caret numero plu.& põitur singulare pro plurali. De quo vide infra in dictione צוֹן son.cum vau in medio.

Ouis.

צַב Sab.tegumen.aut plaustrũ.vel lectica desup tecta . Nu.7.Sex plaustra tecta.idest sex plaustra quodlibet cũ tegumento suo.Et in plurali צָבִים Sabim.Esa.66. Et in lectis & in mulis & in carrucis.

Lectum. Lectice

צָבָא Saba.militare.pugnare.dimicare . exercitũ ducere. ad bellum pcedere.excubare.Nu.31.Cũq̃ pugnassent contra madianitas.Esa.29.multitudo oĩm gentiũ que dimicauerũt cõtra ariel.Et in eodẽ.Sic erit multitudo omnium gentium:que dimicauerunt contra mõtẽ siõ . Zach. 14. Omnes gentes que pugnauerunt aduersus ierusalem. Et aliq̃ scribitur sine aleph.Esa.29.Et omnes qui dimicauerunt & obsederunt & preualuerunt aduersus eam. Et inde מָצְבִיא Masbi:quod est participiũ tertie coniugationis. idest militare faciẽs. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Qui probat tyrones.idest qui probat nouos milites vtrũ sint apti ad militiam vel exercitum.4.Reg.25. Et sopher principẽ exercitus qui probabat tyrones de populo terre. Hiere.52.Et scribam principem militum qui probabat tyrones. Significat etiam predicta dictio excubare seu stare in excubiis in modũ exercitus.aut ministrare. Exo.38. De speculis mulierũ que excubabant ad ostium tabernaculi . Nu.4. Omnes qui ingrediuntur vt stent & ministrẽt in tabernaculo federis.& in eo. Omnes qui ingrediuntur & ministrantq̃ in tabernaculo federis.Et ĩde צָבָא Saba.siue Seba.i.exercitus siue militia aut bellũ.Nu.1. Omnium virorum fortiũ in israel. Pro quo hebrei legũt:omnes qui ingrediuntur in exercitu siue in militia.Et in eo.2. Ad orientem iudas figet tẽtoria per turmas exercitus tui.Et in eodẽ. & cunctus exercitus pugnatorum eius.Et in eo.31. Armate inquit ex vobis ad pugnam.Ios.5.Sed sum princeps exercitus domini.Iudi.8. Vt demus exercitui tuo panes . Et in eodem.9.Congrega exercitus multitudinem & veni.Esa. 13.Dñs exercituum precepit militie belli. Et in eo .24.In die illa visitabit dñs super militiam celi in excelso. Et in eodem.40.Quoniam cõpleta est malitia eius:debet legi militia eius.Scribitur etiam cum he in fine loco aleph. Zach. 9.Et circundabo domũ meã ex his qui militãt mihi.significat etiam צָבָא Saba tempus determinatum seu statutum secundum hebreos:sed beatus hieronymus secundum precedentem significationem transtulit militiam : seu robur aut fortitudinem Iob.7.Militia est vita hominis sup terrã Pro quo hebrei legũt.Terminus.i.tempus determinatũ est homini sup terrã.& in eo.10.Et pene militant in me. Pro quo he.le.Mutationes & terminus mecũ.& in eo.14.Cunctis diebus quibus nunc milito expecto.pro quo he.le.Cũctis diebus termini mei.i.tẽporis determinati vite mee expecto.Esa.40.Quoniam completa est malitia eius .debet legi militia eius.Pro quo he.le. Quoniã cõpletus est terminus eius.Dañ.8.Robur aũt datũ est ei contra iuge sacrificium.Pro quo he.le. & terminus datus est super iuge sacrificium.Et in eo.10.Et verbũ verũ & fortitudo magna.pro q̃ he.le.Et terminus magnus.& in oñibus predictis locis potest ẽt legi sicut est in lra nra.& ĩ plu.צְבָאוֹת sebaoth.i.exercitus.turme.Exo.12.Egressus est omnis exercitus domini de terra egypti.quod in hebreo legitur pluraliter.s.egressi sunt omnes exercitus domini.& in eodẽ.Eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas.idest per exercitus suos.Ps.24.Dominus virtutum ipse rex glorie.pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Dominus exercituum ipse rex glorie.Esa.6.Sanctus.sanctus.sanctus dominus deus exercituum. pro quo sabaoth canit ecclesia. Osee.12.Et dominus deus exercituum domin? memoriale eius.Reperitur etiam in genere masculino.ps.102. Bene

Militia. Militia Termin⁹. Tẽpus determinatũ Robur. Fortitudo צְבָאוֹת Exercitus turme

Virtutes צָבָא dicite domino omnes virtutes eius.i.omnes exercitus eius. Item צָבָא Saba.in lingua chaldaica significat velle. Dañ.2.

Velle. צְבִי Cuicūq; voluerit dabit illud.& in eodem.5.Quos volebat interficiebat:& quos volebat percutiebat.Et inde צְבִי Sebu ideſt voluntas.vt in eodem. Ne quid fieret cōtra danielem.

Voluntas. Pro quo hebrei legunt.Ne mutaretur voluntate.ſ.aduerſa riorum contra danielem.

Tumere. Inflari צָבָה Saba.tumere.intumeſcere.inflari. Nu.5. Et tumens vterus tuus dirumpatur.& in eodē.Et vtero tumeſcē te putreſcat femur.& in eodē.Et inflato ventre cōputreſcet femur. Et inde צְבִי Sebi.i.hinulus:capreolus:ſeu caprea.

Capea צְבִי Deut.12.Sicut comeditur caprea & ceruus.& in eodem.14. Cerum & capream. Canti.2. Similis eſt dilectus meus ca

צְבִיָּה pree.& i genere femininoצְבִיָּה Sebiia.Canti.4:Duo vbe

צְבָאִים ra tua ſicut duo hinuli capree. & in plurali צְבָאִים Sebaim.

capree. ſiue צְבָאוֹת Sabaoth.1.Paralipo.12.Et veloces quaſi capree in montibus. Canti.2. Adiuro vos filie ieruſalem per ca

צְבִי preas ceruaſq; camporum.Significat etiam צְבִי Sebi incly tum:ſiue pulchrum vel decorū:ſeu egregium:aut precipuū

Inclytus ſiue preclarum.vel gloriā aut magnificētiā.2.Reg.1.Inclyti iſrael ſuper montes tuos interfecti ſunt. & ponitur ibi in hebreo ſingulare pro plurali.Hiere.3. Et tribuam tibi he

Preclara Egregia. Precipua reditatem preclaram.Ezech.20.Que eſt egregia inter om nes terras.& in eodem.Precipuam terram omniū.& in eodem.25. Et de ciuitatibus eius inclytis terre bethſimuth. Dañ.8.Et factū eſt grande contra meridiē & contra orien

Fortitudo tem & contra fortitudinem.vbi ponitur pro fortitudine.& dicunt hebrei q ponitur ibi pro terra promiſſionis:que eſt terra inclyta & precipua terrarū. vt habetur Ezech. 20. Vt ſupra dictum eſt.& in eodem.11. Et ſtabit in terra inclyta.& in eodem.Super montem inclytū & ſanctum. Ponitur etiā pro gloria vel magnificentia. Eſa.4. In die illa erit germē

Magnificentia. Gloria. dñi in magnificentia & gloria. & in eodem.25.Vt detraheret ſuperbiam omnis glorie.& in eodem.24.In finibus terre laudes audiuimus gloriā iuſti. & in eodē.28.Et flori decidenti glorie exultationis eius.& in eodem.In die illa erit dñs exercituū corona glorie. Ezech.26. Cum dedero gloriam in terra viuentiū.Ponitur etiā pro ornamēto.Ezech.

ornamētū. 7.Et ornamentum moniliū ſuorum.

צִבּוּ Sebu.in lingua chaldaica ſignificat volūtatē. De quo vide ſupra in dictione צָבָא ſaba.

Cōgerere porigere. צָבַט Sabat.porrigere.congerere.Ruth.2.Et congeſſit polentā ſibi.pro quo he.le. Et porrexit ei polentā.& ſolum inuenitur in predicto loco.

Intingere צָבַע Sabaa.intingere. Dañ.4. Et de rore celi intingatur.

צָבַע Diuerſus color. Et inde צָבַע Sébaa.i.tinctura.ſ.diuerſorū colorum:ſeu veſtis tincta diuerſorū colorū.Iudi.5.veſtes diuerſorū colorum ſiſare traduntur in predā:& ſupellex varia ad ornanda colla congeritur. vbi ponitur tam in ſinguli q̄ in plurali. Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi.i.tincta diuerſo ſeu vario colore.Et inde אֶצְבַּע Eſbáa.i.digitus.

Digitus. אֶצְבַּע Exo.18.Digitus dei eſt.Nu.19.Et tingens digitū in ſanguine eius.Et in plurali אֶצְבְּעוֹת Eſbaooth.p̄s.143.Et digitos

Digiti. אֶצְבְּעוֹת meos ad bellum.

Cōgregaſ. צָבַר Sabar. colligere. congregare.coaceruare.cōportare. Geñ.41.Et omne frumētum ſub pharaonis poteſtate condatur.i.congregetur vel colligatur.& in eodē. Tantaq; fuit abūdātia tritici vt arene maris coeq̄retur. p quo he.le. Cōgregauit ioſeph frumētū q̄ſi arenā maris pre multitudine.Exo.8.Cōgregauerūt eas ī īmēſos aggeres. Iob.27.Si

Cōportare צְבוֹר cōportauerit q̄ſi terrā argētū. Abach.1. Et cōportabit aggerē:& capiet eā.& inde צְבוֹר Sibur.i.cōgregatio ſeu collectio aut aceruus.& ſolum inuenitur in numero plurali.4.Reg.10.Ponite ea ad duos aceruos.

Aceruus. צְבֻתָּ manipuli. צְבֻתָּ Sebath. manipulus . & ſolum inuenitur in numero plurali. Ruth.2.Et de veſtris quoq; manipulis prolicite de industria.

Latus צֶדֶד Sadad.latus. & ſemp ſcribitur cū ſimplici daled & dī

צַד Sad.Geñ.6.Oſtiū aūt arce pones in latere deorſū. Exo.25.Tres exvno latere:& tres ex altero latere.1.Reg.20 Ego autem tres ſagittas mittam iuxta eum.i.in latere eius. & in eodem.Et ſedit abner ex latere ſaul.p̄s.90.Cadent a latere tuo mille.Eſa.60.Et filie tue de latere ſuggent. & aliqñ ponitur pro contra.& tunc preponitur ei littera lamed & dicitur לְצַד Leſad. Dañ.7. Et ſermones contra excelſum loq̄tur.Et in plurali צְדִים Sidim.Exo.25. Sex calami egrediē

Contra. Latera. Veſtes לְצַד צְדִים tur de lateribus eius.& in eodem.26.Vtrūq; latus tabernaculi protegens.Ponitur etiā pro hoſtibus.Iudi.2.Vt habeatis eos hoſtes.De quo vide ſupra in dictione צוד Sud.

Inſidiari צָדָה Sada.inſidiari.deſolare.Exo.21.Qui autem nō eſt in ſidiatus.1.Reg.24. Tu autem inſidiaris anime mee:vt auferas eam.Significat etiā deſolare vel deuaſtare:cuius verbum paſſiuū ponitur. Soph.3.Vbi dicitur deſolate ſunt ciuitates eorum. Et inde צְדִיָּה Sediia.i.inſidiatio.ſiue inſidie. Nu.35. Vel iecerit quippiam in eū per inſidias. vide etiam de hoc infra in dictione צוד Sud. Item צָדָה Seda.in lingua chaldaica ſignificat vere ne.ſeu nunquid. Et ſcribitur cum he in principio. Dañ.3. Vere ne ſydrach Miſach & abdenago deos meos non colitis.

Deſolare צְדִיָּה

Inſidie צָדָה

Vere ne.

Juſtū eſſe צֶדֶק Sadac.iuſtificare.iuſtū eſſe.iuſte iudicare.vt Geſi.38. Iuſtior me eſt. & in eodē. 44. Quid loquemur aut iuſte poterimus obtinere. Pro quo he.le. Quid loquemur

Juſtificare aut quo iuſtificabimur. Exo.23. Quia auerſor impiū. Pro quo hebrei legunt. Quia non iuſtificabo impiū. Deut.25. Quem iuſtum eſſe proſpexerint:illi iuſtitie palmā dabunt. Pro quo he.le.Et iuſtificabūt iuſtū.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.2.Reg.15.vt ad me veniāt omnes qui habent ne-

Juſte iudicare. gocium:& iuſte iudicem. Iob.4. Nunquid homo dei cōparatióe iuſtificabitur.& in eodem.9.Si iuſtificare me voluero.& in eodem.33.Volo enim te apparere iuſtū.i.volo te iuſtificare.p̄s.18. Iuſtificata in ſemetipſa.ſ.ſunt.p̄s.50.Vt iuſtificeris in ſermonibus tuis.p̄s.81.Humilem & pauperem iuſtificate.p̄s.142. Quia nō iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens.Prouer.17.Et qui iuſtificat impiū.Eſa.43. Dent teſtes eorū:& iuſtificētur. Hiere.3. Iuſtificauit animā ſuā auerſatrix iſrael.Ezech.16.Et iuſtificaſti ſorores tuas.& in eo. Iuſtificate enī a ſūt te. Dañ.8. Et mūdabitur ſanctuariū.Pro quo hebrei legūt. Et iuſtificabitur ſanctuariū. & in eodem.12.Et qui ad iuſtitiam erudiūt multos. Pro quo hele.& qui faciūt iuſtificari multos.& ē ſenſus ſicut ī littera noſtra.Et inde צַדִּיק Sadic.i.iuſtus.Geſi.6.Noe vir iuſtus atq;

צַדִּיק Juſtus. perfectus fuit.& in eo.18. Nunquid perdes iuſtū cū impio. Exo.9. Dominus iuſtus. p̄s.7. Deus iudex iuſtus . Eſa.3. Dicite iuſto quoniam bene.& in eodem.49. Aut quod captum fuerit a robuſto ſaluum eſſe poterit. Pro quo hebrei legunt. Aut quod captum fuerit a iuſto.i.ab illo qui iuſte accepit· Et in plurali צַדִּיקִים Sadicim.ideſt iuſti. Deut.4.& vt habeat cerimonias iuſtaq; iudicia.& in eodem.16.Et mu

צַדִּיקִים Juſta. Juſti tant verba iuſtorum.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros iuſtos melioreſq; ſe.p̄s.36. Oculi dñi ſup iuſtos.Ezech.25. Viri ergo iuſti ſunt ipſi iudicabūt eas. Et inde צֶדֶק ſedec.i. iuſtitia. Deut.16. Iuſte quod iuſtū eſt perſequeris. Pro quo hebrei legunt. Iuſtitiam iuſtitiam ſequeris. Iob.29. Iuſtitia indutus ſum.& in eodem.35.vt diceres iuſtior deo ſum. p quo hebrei legunt. Iuſtitia mea a deo:ſiue maior q̄ dei. & eſt ſenſus ſicutin littera noſtra. & ſcribitur cū he vel thau

צֶדֶק Juſtitia

צְדָקָה Iustitia.

In fine & dicitur צְדָקָה Sedaca. siue צְדָקָת Sideath. Geñ. 15. Et reputatum est ei ad iustitiam. & in eodem. 30. Respondebitq; mihi cras iustitia mea. Deut. 23. Et fecit iustitiam dñi. Et in plurali צְדָקוֹת Sedacoth. p̄s. 10. Quoniã iustus dominus & iustitias dilexit. Ponitur etiam pro elemosyna. Dañ. 4. Peccata tua elemosynis redime.

צְדָקוֹת Iustitie

צְדָקָה elemosyna

צָהֹב Flauus

Sahab. flauus: seu color auri. Leuit. 13. Et capillus flauus solitoq; subtilior. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מְצָהָב Mushab. Esd. 8. Et vasa eris fulgentis optimi duo: pulchra vt aurum. pro quo he. lc. & vasa eris flauti. i. coloris aurei optima duo: preciosa vt aurum.

מְצֻהָב Fulgens

צָהַל Exultare. Exhilarare. Hinnire.

Sahal. exultare. exhilarare. gaudere. iubilare. hinire. Ester. 8. Omnisq; ciuitas exultauit. p̄s. 103. Vt exhilaret faciem in oleo. Esa. 12. Exulta & lauda. Significat etiam hinnire vel mugire. Esa. 10. Hinni voce tua filia galin. Et in eodem. 24. Hinnient de mari. Hiere. 5. Vnusquisq; ad vxorem proximi sui hinniebant. & in eodem. 50. Et mugistis sicut tauri. Et inde מְצַהֲלוֹת Mushaloth. i. hinnitus in numero plurali. Hiere. 8. A voce hinnituum equorum eius cõmota est omnis terra. & in eodẽ. 15. Adulteria tua & hinitus tui.

Exhilarare. Hinnire. Mugire. מְצַהֲלוֹת Hinnitus.

צֹהַר Fenestra צָהֳרַיִם

Sohar. fenestra. Geñ. 6. Fenestram in arca facies. Et inde צָהֳרַיִם Sahoraim. idest meridies. s. cum sol est in medio celi vel in nostro meridiano. Geñ. 43. Quoniã hodie mecum viri comesturi sunt in meridie. Iob. 11. Et quasi meridianum fulgur cõsurget tibi ad vesperam. p̄s. 36. Et iudicium tuum tãq; meridies. Cant. 1. Vbi cubes in meridie. Et inde verbũ יָצְהִירוּ Iashiru. pro quo beatus hieronymus transtulit: meridiati sunt. i. sederunt in meridie. Iob. 24. Inter aceruos eorum meridiati sunt. Hebrei vero dicũt q; deriuatur a sequẽti dictione que significat oleum. vnde in predicto loco ipsi legunt. Inter aceruos eorum fecerũt oleum siue expresserunt oleum: aut oleificauerunt: si latine posset dici. Et inde יִצְהָר Ishar. i. oleũ: eo quod est lucidum & splẽdidum. Deut. 7. Oleo & armentis gregibus ouiũ tuarum. & in eodem. 10. Vt colligatis frumentum & vinum & oleũ. & in eodem. 28. Vt non relinquatur tibi triticum & vinum & oleũ. 2. Paralip. 32. Apothecas quoq; frumẽti & vini & olei. Zach. 4. Isti sunt duo filii olei splendoris. vbi ponitur pro vtroq;. s. pro oleo & pro splendore.

Meridies. יָצְהִירוּ Meridiati sunt.

יִצְהָר Oleum

Splendor

צוֹא צוֹאָה Soedes

Soa. sordes. immunditia. & scribitur cum he in fine & dicitur צוֹאָה Soa. Prouer. 30. Et tamen non est lota a sordibus suis. Esa. 4. Si abluerit dñs sordes filiarum sion. & in eodem. 7. Omnes enim mẽse replete sunt vomitu sordiumq; & inde צוֹאִים Soim. idest sordidi. Zach. 3. & iesus erat indutus vestibus sordidis. & in eodẽ. Auferte vestimenta sordida ab eo. Vide ẽt de hoc supra in dictione יָצָא Iasa.

צוֹאִים Sordidi.

צוד Venatu aprehẽdere Venari.

Sud. venari. venatione capere. insidiari. Geñ. 27. cum q; venatu aliquid apprehenderis. & in eo. vt iussionẽ patris impleret. pro quo hebrei legunt. Ad venandum venationem vt afferret. sed beatus hieronymus trãstulit sẽsũ. & in eodem. Qui dudum capta venatione attulit mihi. Leuit. 16. Si venatione vel aucupio ceperit auem vel feram. Hiere. 4. Mittam eis multos venatores & venabuntur eos Et in eo. 13. Et faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis ad capiendas animas. idest ad venandas animas. Et in eo. Et cũ ceperint aias populi mei. & in eo. Quibus vos capitis animas volantes. & in eo. & dimittã animas quas vos capitis. Threñ. 3. Venatione ceperunt me inimici mei. & in eo. 4. Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum. pro quo he. le. Venati sunt siue insidiati sunt vestigia nostra: ne ambularent in plateis nostris. idest inimici nostri prohibuerunt nos ne ambularem? in plateis nostris Vide etiam de hoc supra in dictione. צָדָה Sada. inde צַיִד sid. siue צַיִר Sed. idest venatio. Geñ. 10. Et erat robustus venator coram domino. pro quo hebrei legunt. Ipse erat robustus venatione coram domino. & in eo. 25. Eo quod venatione illius vesceretur. Et in eo. 27. Affer mihi de venatione tua. & inde מְצוּד Mesud. siue מְצוֹדָה Mesuda. idest rete: vel laqueus: aut hamus: siue sagena. Iob. 19. Et flagellis suis me cinxerit. pro quo hebrei legunt. Et reti suo me cinxerit. Eccls. 9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Ezech. 12. Et capietur in sagena mea. Et in eo. Neq; erunt vltra in manibus vestris ad predandum. Pro quo hebrei legunt. Neq; erunt vltra in manibus vestris in rete siue in sagenã. Et in plu. מְצוֹדִים Mesudim. siue מְצֹדוֹת Mesadoth. Eccls. 7. Que laqueus venatorum est & sagena cor eius. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet laquei. Ezech. 17. miserũtq; eũ in carcerẽ. Vbi ponitur pro carcere. Significat etiam arcem seu fortaliciũ. De quo vide supra in dictione מָצוֹר Mesad. Et inde צָדִים Sadim. idest venatores. Hiere. 8. Mittam eis multos venatores. Significat etiam hostes vel insidiatores. Hiere. 7. vt habeatis eos hostes. Item צַיִד Sed. siue צֵיד Saíd. aut צֵידָה Seda. idest viaticum seu cibaria. Iosu. 1. Preparate vobis cibaria. Et in eo. 9. Panes quoq; quos portabãt ob viaticum. & in eodem. Susceperunt igitur de cibariis eorum Nee. 13. vt in die qua vendere liceret venderẽt. p quo hebrei legunt. Venderent cibaria. p̄s. 77. Cibaria misit eis in abundantiã. Ps. 131. Viduam eius benedicens benedicã. Pro quo hebrei legunt. Cibaria seu viaticum eius benedicens benedicam. Et inde verbum הִצְטַיְּדוּ histaiad. quod significat cibaria tollere vel cibaria preparare. Iosu. 9. Tulerunt sibi cibaria. & in eodem. En panes quando egressi sumus de domibus nostris vt venirem? ad vos calidos sumpsimus. Pro quo hebrei legunt. En panis noster calidus erat quãdo pro viatico tulimus eum de domibus nostris: in die quo egressi sumus vt veniremus ad vos.

Venator venatio

מָצוֹד Rete Hamus. Sagena.

מְצוֹדִים Laqueus.

Carcer

צָדִים Venatores. Hostes

צַיִד

צֵידָה Cibaria. Viatica

Cibaria tollere.

צָוָה Precipere. Mandare. Iubere

צִוּי Precepti

מִצְוֹת mandata

צָוַח Clamare

צְוָחָה Clamor vlulatus

צוֹל

צָוָה Sauach. Clamare. vociferari. Esa. 44. De vertice montium clamabunt. Et inde צְוָחָה Scuacha. idest clamor. vociferatio. vlulatus. Esa. 24. Clamor erit super vinũ in plateis. Hiere. 14. Et clamor ierusalem ascendit. & in eodem. 46. Et vlulatus tuus repleuit terram. Sul. profundũ. s. aquarũ & scribitur cum he in fine ad

צוֹלָה profundū. מְצוֹלָה profundus

denotandum genus femininum & dicitur צוֹלָה Sula.i.profundum. Esa.44. Qui dico profundo desolare. & cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מְצוֹלָה Mesula ps.68. Infixus sum in limo ꝑfundi. & in eodem. Ne absorbeat me profundum. Ione.2. Et proiecisti me in profundo in corde maris. Et in plurali מְצוּלוֹת Mesuloth. Exo.15. Descenderunt in profundum sicut lapis. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. in profundа. ps.67. Conuertam in profundū maris. ps.87. In tenebrosis & in vmbra mortis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. In tenebris & in profundis

מְצוּלוֹת profunda

צוּם Ieiunare

צוֹם Sum. ieiunare. 1. Reg. 31. Et ieiunauerunt septem diebus. 2. Reg. 12. Et ieiunauit dauid ieiunio. Ester. 4. Et orate pro me. pro quo hebrei legunt. Et ieiunate pro me. & in eodem. Et ego cum ancillis meis similiter ieiunabo. Esa. 58. Quare ieiunauimus & non aspexisti. & in eodem. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis. Zach. 7. Numquid ieiunium ieiunastis mihi. Et inde צוֹם Som. i. ieiunium. 3. Reg. 21. Predicauerunt ieiunium. Ps. 34. Humiliaui in ieiunio animā meam. Esa. 58. In die ieiunii vestri inuenitur voluntas vestra. Et in plurali צוֹמוֹת Somoth. Ester. 9. Susceperunt a se & a semine suo ieiunia atq; clamores

צוֹם Ieiunij.

צוֹמוֹת Ieiunia

צאן Son. ouis. pecus. grex. s. pecorum. & declinatur tantum singulariter; & caret numero plurali: & ponitur aliquādo singulare ꝑ plurali. ps.8. Oues & boues. & scribitur ibi sine vau & cum he in fine & dicitur צָאנָה Sone. in aliis vero locis scribitur cum aleph in medio loco vau & dicitur צֹאן Son. Gen. 4. Fuit autem abel pastor ouiū. & in eodem. 29. Date ante potum ouibus. & in eodem. 30. Qui pascebat reliquos greges ei⁹. i. reliquas oues. & in eodem. Oues intuerentur virgas. & in eodem. 31. Et vide vniuersos masculos ascendētes sup femias. i. sup oues. Exo. 21. & quattuor oues ꝑ vna oue. Leuit. 1. De bobus & de ouib⁹ offerēs victimas Et in eodē. Quod si de pecoribus oblatio est. 1. Reg. 8. Greges quoq; vestros addecimabit. 2. Reg. 12. Diues habebat oues & boues. Prouer. 27. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Canti. 1. Abi post vestigia gregis. Esa. 7. Nutriet homo vaccam boum & duas oues. Pōitur etiam pro arietibus. 3. Reg. 4. Et centum arietes.

Ouco צָאנָה צֹאן Oues

Greges

Pecus

Arietes

צוף Suph. natare. enatare. inundare. Deut. 11. Quomodo operuerint eos aque maris rubri. ꝑ quo hebrei legūt. Quomodo natare siue inundare fecit dñs aquas maris rubri super faciem eorum. 4. Reg. 6. Natauitq; ferrū. Thren. 3. Innundauerunt aque super caput meum. Et inde צָפַת Saphath. i. inūdatio. Ezech. 32. Et irrigabo terram fetore sanguinis tui. pro quo hebrei legunt. Innundatione sanguinis tui. Itē צוף Suph. i. fauus. s. mellis. Prouer. 16. Fauus mellis verba composita. Et in plurali צוּפִים Supim. ps.18. Et dulciora super mel & fauum. Pro quo hebrei legunt. Et dulciora super mel & fauum fauorum. i. fauum dulcissimum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Fauum redundantem.

צוף Natare

Inundare. צָפַת Inundatio.

צוף Fauus. צוּפִים Faui

צוק Suc. Angustiare. coartare. tribulare. fundere. Deut. 28 In angustia & vastitate: qua opprimet te hostis tuus. ꝑ quo hebrei legunt. In obsidione & angustia qua angustiabit te hostis tuus. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Iob. 32. Coarctat me spiritus vteri mei. & supra in eodē. 28. Et lapis solutus calore in es vertitur. i. angustiat⁹ vel coarctatus in fornace. Esa. 29. Et circundabo ariel. Pro quo hebrei legunt. Et angustiabo ariel. Et in eodem. 51. A facie furoris eius qui te tribulat. & in eodem. Vbi nunc est furor tribulantis. Et inde צוק Soc. i. angustia. Dañ. 9. Et rursum edificabitur platea & murus in angustia tēporū. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur צוּקָה Suca. Esa. 30. In terra tribulationis & angustie. Et aliquando scribitur cum vau & nū in secunda syllaba & dicitur צָקוֹן Sacun. Esa. 26. In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Et aliquando scribitur cum mē in principio & dicitur מָצוֹק Masoc. Deut. 28. In angustia & vastitate. 1. Reg. 22. Et cōuenerunt ad eū omnes qui erant in angustia constituti. & quandoq; scribitur cum vau in prima syllaba & dicitur מוֹצָק Musac. Esa. 8. Et nō poterit auolare de angustia sua. Ponitur etiam pro fundamento. Iob. 36. Et non habente fundamētum subter se. Ponitur etiam pro prominenti. 1. Reg. 14. Vnus scopulus ꝑminens ab aquilone. Et in plurali מְצוּקִים Mesuchim. Pro quo beat⁹ hieronymus trāstulit cardines. 1. Reg. 2. Domini enim sunt cardines terre. Significat etiam predicta dictio fundere vel effundere. Ios. 7. Proiecerunt⁹ ea ante dominū. i. fuderūt ea. Iob. 29. & petra fūdebat mihi riuos olei

צוּקָה angustia. צָקוֹן tribulatio. מָצוֹק angustia. מוֹצָק angustia. Fūdamēti מְצוּקִים Cardines. Fundere

צור Sur. obsidere. oppugnare. angustiare. tribulare. ligare. vel includere. munire seu munitionem facere. formare seu figurare. aut fingere. Deut. 2. Non pugnes contra moabitas. Pro quo hebrei legunt. Non obsideas vel non angusties moabitas. & in eodem. Caue ne pugnes contra eos. Et in eodem. 20. Sin autem fedus inire noluerit: & ceperit cōtra te bellum: oppugnabis eam. i. obsidebis eam. Et in eodem. Quando obsederis ciuitatē multo tempore. & in eo. 28. Et obsideris intra portas tuas. Iudi. 9. Et oppugnāt aduersum te ciuitatem. 1. Reg. 23. Et obsideret Dauid & viros eius. Esa. 1. Sicut ciuitas que vastatur. Pro quo hebrei legūt. Sicut ciuitas obsessa. Et in eodem. 21. Ascende clam obside mede. & in eodem. 29. Et faciā contra te aggerem. Pro quo hebrei legūt. Et obsidebo sup te statiōe seu aggere. Ezech. 7. Qui relictus fuerit & obsessus fame morietur. Dañ. 1. Et obsedit eam. significat etiam angustiare vel tribulare. Genē. 32. Timuit iacob valde: & perterritus diuisit populum. pro quo hebrei legunt. Et timuit iacob valde: & angustiatus est siue tribulatus est. Exo. 23. Et affligam affligentes te. i. tribulabo tribulantes te. Iudi. 2. & vehementer afflicti sunt. i. tribulati sunt. 2. Paralipo. 28. Qui afflixit eum: & nullo resistente vastauit. Pro quo hebrei legunt. Qui angustiauit siue tribulauit eum. & in eodem. 33. Qui postq̄ coangustiat⁹ est orauit dominū deum suum. Nee. 9. Et dedisti eos in manu hostiū suorum: & afflixerūt eos. i. tribulauerunt eos. ps. 12. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero. ps. 30. Miserere mei domine quoniam tribulor. ps. 118. Multi sūt qui persecuntur me & tribulant me. Esa. 28. Et pallium breue vtrumq; operire non potest. i. angustum est. & in eodem. 63. In omni tribulatione eorum non est tribulatus. Hiere. 10. Et tribulabo eos: ita vt inueniantur. & in eodem. 48. Sicut cor mulieris parturientis. Pro quo hebrei legunt. Sicut cor mulieris angustiate vel tribulate. Soph. 1. Et tribulabo homines. & inde צַר Sar. i. angustia vel tribulatio: aut angustians vel tribulans. 1. Reg. 28. Coarctor nimis. Pro quo hebrei legunt. Angustia mihi valde. 3. Reg. 22. Et sustentate eum pane tribulationis. ps. 4. In tribulatione dilatasti mihi. ps. 118. Tribulatio & angustia inuenerunt me. Esa. 5. Et ecce tenebre tribulationis & lux obtenebrata est in caligine eius. & in eodem. 26. In angustia requisierunt te. Ponitur etiam pro angusto. 4. Reg. 6. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus est nobis. Esa. 49. Angustus est mihi locus. Ponitur etiam pro hoste vel inimico aut emulo. 1. Reg. 2. Et videbis emulum in templo. Ester. 7. Nūc autem hostis noster est. & in eodem. Hostis & inimicus noster est amā. Iob. 16. Hostis meus terribilib⁹ oculis intuitus est me. Esa. 59. Cum venerit quasi fluuius violentus. Thren. 2.

Oppugnare. Obsidere

צַר angustia. tribulatio. angustus Emulus. hostis. violentus

צָרִים Tribulantes. Hostes. צַר Hosti o. צָרִים Hostes. צָרָה Angustia. tribulatio. Angustiã Emula. צָרוֹת Tribulationes. angustie. מָצוֹר Machine. Angustia. Obsidio. מָצָרוֹת obsidiones Murate Munitio. Agger. צוּר Ligare. Effundere. Formare Cõpingẽs. צוּרָה Figura צוּרוֹת

Tetendit arcum suum quasi inimicus. Et in plurali צָרִים Sarim. ps. 26. Ne tradideris me in aias tribulatiũ me. Esa. 9. Elevabit dñs hostes rasin sup eum. & in eo. 26. Et ignis hostes tuos devoret. scribitur etiã cũ duplicí res & dẽ צָרַר Sorer. Ester. 9. Extra decẽ filiorũ Amã agagites hostis iudeorũ. & i plurali צוֹרְרִים Sorerim. Nu. 25. Quia ipsi hostiliter egerunt cõtra vos. Pro quo he. le. Quia ipsi hostes fuerunt vobis. Esa. 11. Et hostes iuda peribũt. Vide etiã de hoc infra in dictiõe צָרַר Sarar. Et inde צָרָה Sara. i. angustia: vel tribulatio. Iob. 27. Cũ venerit super eũ angustia. ps. 9. Despicis in opportunitatib⁹ in tribulatione. Hiere. 4. Vocem enim quasi parturiẽtis audiui: angustiã vt puerpere. Zach. 8. Neq; exeunti erat pax pre tribulatione. & in eo. 10. Et trãsibunt in maris freto. Pro quo he. le. Et transibit in mari angustia vel tribulatione. Põt etiã legi sic. Et transibit in mari angusto. Quod est idẽ sensus cũ littera nr̃a. Hiere. 6. Tribulatio apprehendit me. Ponitur etiã pro emula vel inimica 1. Reg. 1. Affligebat quoq; eã emula eius. Et in plurali צָרוֹת Saroth. Iob. 6. In sex tribulationibus liberabit te. Esa. 65. Quĩ oblitioni tradite sunt angustie priores. Et inde מָצוֹר Masor. i. obsidio. siue machina que fit ad obsidendas vrbes. Deut. 20. & extrues machinas donec capias ciuitatẽ. Et in eo. 28. In angustia & vastitate qua opprimet te hostis tuus. p quo hebrei legunt. In obsidione & angustia. Hiere. 10. Cõgrega de terra cõfusionẽ tuã: que habitas in obsidione. Ezech. 4. Et ordinabis aduersus eã obsidionẽ. Et in eo. Donec cõpleas dies obsidionis tue. Et in plurali מְצָרוֹת Mesuroth. Esa. 29. Et monumẽta ponã in obsidione tua. Pro quo hebrei legunt. Et statuã contra te obsidiones. Ponitur etiam pro munitiõe tam in singulari q̃m in plurali: eo quod ciuitas munita non potest capi nisi longa obsidione & extructiõe machinarum. 2. Paralipo. 11. Ciuitates muratas habẽtes portas & vectes. i. munitas. & in eodem. Et edificauit ciuitates muratas in iuda. Pro q̃ hebrei legũt. Et edificauit ciuitates pro munitione. ps. 59. Quis deducet me in ciuitatem munitã. Abach. 2. Et figam gradum super munitionẽ. Zach. 9. Et edificauit tyrus munitionem suã. Scribitur etiã cum he in fine. 2. Paralipo. 14. Edificauit quoq; vrbes munitas in iuda. Pro quo hebrei legũt. Et edificauit vrbes munitionis in iuda. Naũ. 2. Qui custodiat obsidionẽ. Pro quo he. le. Qui custodiat munitionẽ. Potest etiam legi sicut est in littera nr̃a. ponitur ẽt pro aggere. Esa. 19. Attenuabuntur & siccabuntur omnes riui aggerũ. Significat etiam predicta dictio צוּר Sur ligare. Deut. 14. Et in precium rediges portabisq; manu tua. Pro quo he. le. Et dabis pro argẽto: & ligabis seu includes argẽtũ in manu tua. 4. Reg. 5. Ligauit q̃ duo talẽta argenti in duobus saccis. Esa. 8. Liga testimoniũ: signa legẽ. Ezech. 5. & ligabis eos in sũmitate pallii tui Itẽ ponitur pro effundere. 4. Reg. 12. Effundebãtq; & numerabant pecuniã. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt ligabantq; .i. postq̃ numerabant: ligabãt pecuniã. & est ordo p̃posterus. Significat etiã formare seu figurare. Exo. 32. Formauitq; opere fusorio. ps. 138. Tu formasti me. Canti. 8. Si ostium est cõpingamus illud tabulis cedrinis. i. figuremus vel formemus illud. Hebrei tñ secundũ p̃cedẽtẽ significationẽ legũt. muniamus illud tabulis cedrinis. Esa. 43. Creãs te iacob: et formãs te israel. De quo vide etiã supra in dictione יָצַר Iasar. Et inde צוּרָה Sura. i. forma vel figura. aut exemplar. ps. 48. Et auxiliũ eorum veterascet in inferno. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et figura eorum conteretur in infernum. Ezech. 43. Et erubescant ex omnibus que fecerunt: figuram domus & fabrice eius. Et in plurali צוּרוֹת Suroth. vt in eodem. Et in omnem descriptionem eius. Pro quo hebrei legũt. Et in oẽs figuras eius. Item צוּר Sur. i. petra. saxum. silex. Exo. 17. En ego stabo ibi coram te supra petram. & in eodẽ. Percutiesq; petrã. Iob. 14. Et saxum trãsferetur de loco suo. Et in eodem. 18. Et trãsferetur rupes de loco suo. Esa. 2. Ingredere in petrã. Ezech. 3. Vt adamantem & silicem dedi faciem tuam. Et alibi qñ scribitur sine vau & dẽ צַר Sar. Esa. 5. Vngule equorum eius vt silex. Ponitur etiã צוּר Sur. pro forti. 1. Reg. 2. Et nõ est fortis sicut deus noster. Esa. 26. Speraste in domino in seculis eternis: in dño deo forti in perpetuũ. Ponitur etiam צוּר Sur. pro deo. Deut. 32. Dei pfecta sunt opera. Et in eo. Deum qui te genuit dereliquisti. & in eodẽ. Nõne ideo quia deus suus vendidit eos. & in eo. Nõ enim est deus noster vt dii eorum. Et in plurali צוּרִים surim. i. fortes vel robusti seu petre aut rupes. 2. Reg. 2. Et vocatum est nomen loci illius ager robustorum. Esa. 2. Et introibunt in speluncas petrarũ. Naũ. 1. Et petre dissolute sunt ab eo. Reperitur etiã צוּרוֹת Suroth. Iob. 28. In petris riuos excidit. Ponitur etiã צוּר Sur. pro petra acutissima vt gladius: seu pro gladio vel pro cultro. Exo. 4. Tulit illico sephora acutissimã petram. Ios. 5. Fac tibi cultros lapideos. ps. 88. Auertisti adiutoriũ gladii eius. Pro quo hebrei legũt. Auertisti acumen seu aciem gladii eius. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Auertisti robur gladii eius. Vbi ponitur pro robore. Et inde צִיר Sir cum iod in medio loco vau. ideſt legatus siue nuncius. Prouer. 25. Sicut frigus niuis in die messis ita legatus fidelis. Hiere. 49. Et legatus ad gentes missus sum. Et in abdia. Et legatum ad gentes misit. Et in plurali צִירִים sirim. Esa. 18. Qui mittit in mare legatos. Et in eodem. 57. Et misisti legatos tuos procul. Ponitur etiam pro doloribus vel angustiis. 1. Reg. 4. Irruerant enim in ea dolores. Esa. 15. Torsiones & dolores tenebunt. Et in eodem. 21. Et angustia possedit me quasi angustia parturiẽtis. Quod in hebreo legitur in plurali. s. angustie vel dolores possederunt me quasi dolores parturientis. Ponitur etiam pro erroribus. Esa. 45. Abierunt in confusionem fabricatores errorum. hebrei tamen legũt. fabricatores idolorum. ponitur etiam pro compagibus. Dañ. 10. In visione tua dissolute sunt compages mee. Vnde illud. 1. Reg. 4. vbi dicitur irruerant enim in ea dolores. Aliqui hebrei legunt dissolute fuerant in ea compages ei⁹. Ponitur etiam צִיר Sir. pro cardine. Prouer. 26. Ostium vertitur in cardine suo. Item צָוַר sauar. i. collũ. cervix. Nee. 3. Optimates autem eorum nõ suppossuerunt collum suũ in opere dñi sui. & cõmuniter scribitur cum aleph post vau. vt Gen. 41. & collo torquẽ aureã circũposuit. Esa. 8. Vsq; ad collum veniet. Et in plurali צְוָארִים sauarim. siue צַוְארֵי sauare. Iudi. 5. Et supellex varia ad ornanda colla congeritur. Hiere. 27. Subiicite colla vestra subiugo regis babylonis. Reperitur etiam צְוָארוֹת Sauaroth secundum terminationem pluralem femininorũ. Mich. 2. vnde non auferatis colla vestra. Et sepe ponitur in plurali licet loquatur de vno homine. Gen. 33. Stringensq; collum eius. & in eodem. 45. Cũq; amplexatus recidisset in collũ beniamin. Et in eodem. Illo quoq; similiter flente super collum eius. Scribitur etiam sine aleph & cũ littera nũ & dicitur צַוָּארֹנִים Saueronim. Canti. 4. & in vno crine colli tui. Item צוֹר sor nomen prouincie. i. tyrus. ps. 86. Ecce alienigene & tyrus. Esa. 23. Quis cogitauit hoc super tyrum. Hiere. 47. Et dissipabitur tyrus & sidon.

צָחַח Sachach. Candere. lucidum vel clarum seu limpidum esse. arere. aut aridum vel siccum esse. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus. Esa. 18. Sicut meridiana

Figure צוּר Petra. Saxum Rupes. Silex צַר צוּר Fortis. צוּר Deus. צוּרִים Robusti. Petre. צוּרוֹת צוּר Acutissima petra Culter. Adiutorii Robur צִיר Legatus צִירִים Legati. Dolores Angustie Errores Cõpages. צִיר Cardo. צָוַר Collum. צְוָארִים Colla. צְוָארוֹת Colla. צַוָּארֹנִים Collum צוֹר Tyrus צָחַח Candidꝰ eſt

Clarũ esse. Arere

lux clara est.Hiere.4. Ventus vrens in viis que sunt in deserto.Pro quo hebrei legunt vētus clarus.Potest etiã legi secundum aliam significationem ventus aridus vel siccus aut vrens sicut est in littera nostra.Ezech.24.Super limpidissimam petram effudit illum.Et in eo.Dedi sanguinem eius super limpidissimam petram: ne operiretur.Threñ.4.Nitidiores lacte.idest candidiores.& inde צָחוֹת Sachoth.idest verba clara & plana.Esa.32. & lingua balborum velociter loquetur & plane.idest velociter loquetur verba clara seu plana aut polita.Scribitur etiam cum duplici sádie & cũ duplici cheth & dicitur צַחֲצָחוֹת Sachsachoth. pro quo beatus hieronymus transtulit splendores.Esa.58.& implenit in splendoribus animam tuam.Significat etiam predicta dictio arere: aut siccum vel aridum esse.Esa.5.Et multitudo eius siti aruit.& inde צְחִיחָה Sechicha.idest siccitas. p̃s.67. Similiter eos qui exasperant:qui habitant in sepulchris.p quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. increduli autem habitauerunt in siccitate.& inde צְחִיחִים Sechichim idest loca arida & sicca que sunt in cacumine petrarum vel in circuitu murorum.Nec.4.Statui in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis suis.

Ilpidissima

Nitida. צָחוֹת

Plana ꝛba clara. צַחֲצָחוֹת

Splẽdores

Arere. צְחִיחָה

Siccitas צְחִיחִים

Loc⁹ post murũ. צַחַ

Putredo. צָחַן Sachan.putredo.seu fetor.& scribitur cum he vel tau in fine.Ioel.2.Et ascendet putredo eius:quia superbe egit. Et solum inuenitur in predicto loco.

Ridere. צָחַק Sachac.ridere.ludere.iocari.illudere. siue irridere. Gen̄.17.Cecidit abraãin faciem suam & risit.Et in eo dẽ.18.Quo audito sara risit.Et in eodem. Negauit sara dicens nõ risi.Et in eodem.21. Quicunq; audierit corridebit mihi.Et in eodem.Cumq; vidisset filium agar ludentem cum isaac.Et in eodem.26. Vidit eum iocantem cum Rebeca vxore sua.Exo.32.Et surrexerunt ludere.Iudi.16. Qui adductus de carcere ludebat ante eos.significat etiam illudere vel irridere.Gen̄.39.Vt illuderet nobis.& in eodem.vt illuderet mihi. Et inde צְחֹק Sechoc.i.risus seu ludus.Gen̄.21.Risum fecit mihi dominus.Scribitur etiam cum sin loco sádic.De quo vide infra in littera sin in suo loco.

Ludere Iocari.

Illudere צְחָק

Risus.

Candidus. צָחַר Sachar.Candidum seu nitidum.Ezech.27. Et lana coloris optimi.i.candida seu nitida.Et in plurali femenino צְחֹרוֹת Sechoroth.Iudi.5.Qui ascenditis super nitentes asinas.

Nitreo

Siccitas צִיָּה Siia.siccitas. solitudo. desertum. Iob.24. Ad nimiũ calorem transient ab aquis niuium.pro quo hebrei legunt. Ad siccitatem & calorem.Ps.77. In ira excitauerũt excelsum in inaquoso.idest in loco sicco vel deserto. Et in plurali צִיּוֹת Sioth.p̃s.104. Abierunt in sicco flumina.i.in locis siccis vel desertis.Et inde צִיּוֹן Saion. Pro quo beatus hieronymus transtulit sitim.Esa.25.Sicut estus in siti. & in eodem.32.Sicut riui aquarum in siti. Hebrei vero dicunt q̃ significat locum aridum & inaquosum.Et inde צִי Si.i. nauis vl̃ trieris.Esa.33.Nec trieris magna trãsgredietur eũ. Et in plu. צִיִּים sim.Nu.24.venient in trieribus de italia. Ezech.30.Egredientur nuncii a facie mea in trieribus.Scribitur etiam cum duplici iod & dicitur צִיִּים Siim. Esa.23. Asur fundauit eam. Pro quo nebrei legunt. Asur fundauit eam nauibus.idest fecit in ea portus pro nauibus vel trieribus.Dani.11.Et venient trieres & romani super eum. Ponitur etiam pro ethiopibus.Ps.71.Coram illo ꝓcidẽt ethiopes.p̃.75.Dedisti eum escam populo ethiopum.Potest etiã legi populo nauium.idest nautis.significat etiam צִיִּים siim animalia mõstruosa seu bestias feras.Esa.13.Sed requiescẽt ibi bestie.in alio vero loco beatus hieronymus transtulit demonia.Esa.34.Et occurrẽt demonia onocentauris.

Siccitas Inaqsum. Desertum.

Siccum. צִיּוֹן

Sitio.

Trieris צִי

Trieres. צִיִּים

Naues.

Ethiopes.

Bestie. Demonia: צִיִּין Sion.titulus.vel tumulus.4.Regum.23.Quis est titulus ille quem video.Ezech.39.Statuent iuxta eum titulum donec sepeliant.& in plurali צִיִּינִים Siiunim. pro quo beatus hieronymus trãstulit speculas.eò quod sunt in loco eminẽtiori.Hiere.51.Statue tibi speculas.Item צִיּוֹן Saion.siccitas vel sitis.De quo vide supra in dictione precedenti.

Titulus. צִיִּינִים

Speculc. צִיּוֹן

צִיץ Sis.florere.germinare.prospicere.Nume.17.Et turgentibus gemmis eruperant flores. pro quo hebrei legunt.Et produxit gẽmas: & floruit florem:siue germinauit florem. p̃s.71. Et florebũt de ciuitate sicut fenũ terre. Ps.91.Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit. & floruerit omnes qui operantur iniquitatem.p̃s.131. Super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.Esa.27.Florebit & germinabit israel.Ezech.7 Floruit virga:germinauit superbia.Significat etiam apparere.vel prospicere.Ganti.2. Prospiciens per cãcellos. Et inde צִיץ Sis.i.flos.Esa.28.Et flori decidenti glorie exultationis eius. Et in eodem.40. Exsiccatum est fenum:& cecidit flos.Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur צִיצָת Sisath.Esa.28.Et erit flos decidens.& inde צִיצִים Sisim.i.celature vel picture in similitudinẽ florum.3.Regum.6.Et picturas varias quasi prominentes de pariete & egredientes.& in eodem. Et celaturas valde eminentes. Item צִיץ Sis.idest ala siue penna:secundum hebreos.Hiere.48. Date florem Moab quia florens egredietur. pro quo hebrei legunt. Date alam siue pẽnam moab: quia volans volabit. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide etiam supra in dictione נֵץ nos.& in dictione נֵצָה Nasa.& inde צִיצִית Sisith.idest ala seu fimbria vestimenti.Nume.15.Vt faciant sibi fimbrias per angulos quatuor:ponẽtes in eis vittas hyacinthinas. & ide צִיצַת Sisath idest floccellus:vel cincinus capitis.Ezech.8.Et apprehendit me in cincino capitis mei. Item צִיץ sis.i.lamina aurea quam sacerdos gerebat in fronte.Exo.28. Facies & laminã de auro purissimo.Et in eodem.39.Fecerunt & laminam sacre venerationis.

Prospicere

Flos. צִיץ

Flos צִיצַת

Picture צִיצִים

Ala. צִיץ

Fimbria צִיצִית

Cincinus. צִיץ

Lamina. צִיץ

Legatus צִיר Sir.legatus.nuncius.vt in Abdia.& legatũ ad gentes misit. De quo vide supra in dictione צוּר Sur.

Succẽdit צִית Sith.succendere.comburere.Esa.27.Succendam eam pariter.De quo vide supra in dictione יָצַת Iasath.

צַל Sel.vmbra.De quo vide in dictione sequenti.

Vmbra צָלָל Salal.vmbra.Iob.40.Protegunt vmbre vmbrã eius Et cõmuniter scribitur cum simplici lámed.& dicitur צֵל Sel.Gen̄.19.quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei Iudi.9.Venite & sub vmbra mea requiescite.Iob.7. Sicut seruus desiderat vmbrã.Ps.16. Sub vmbra alarum tuarum ptege me.p̃s.143. Dies eius sicut vmbra pretereunt. Eccls 8.Sed quasi vmbra transeant.Significat etiam presidium vel protectionem.Nu.14. Recessit ab eis omne presidium Eccls.7. Sicut protegit sapientia:ita protegit pecunia.pro quo hebrei legunt.Sicut vmbra seu protectio sapientie:ita vmbra vel protectio pecunie.Et in plurali צְלָלִים Selalim siue צְלָלַי silele.Canti.2.Et inclinentur vmbre. Hiere.6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Et inde verbum צָלַל Silel.idest obumbrare.siue vmbram facere. Nee.13. factum est autem cum quieuissẽt porte ierusalem. pro quo hebrei legunt.cum obumbrassent.idest cum vmbre earũ fierent lõgiores in vespere.Et inde מְצַל Mesal.i.obũbrans siue nemorosus:eo quod facit vmbram.Ezech.31. Et floribus nemorosus. Itẽ צָלַל salel.i.tinire seu tremere.4. Reg. 21. Vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius. Hiere. 19.vt omnis qui audierit tinniant aures eius. Abach.3. A voce tremuerunt labia mea.Et inde מְצִלְתַּיִם Mesilthaim.

Poestidis. צְלָלִים

Protectio צְלָלַי

Vmbre. צְלָל

Obũbrare מְצַל

nemorosus צְלָל

Tinnire. מְצִלְתַּיִם

idest cymbala.1.Paralip.15.In organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis. Et in eodē. In cymbalis eneis concrepantes. Et inde מְצִלּוֹת Mesiloth.i.tintinabula que ferūtur super equū causa ornatus. Zach.14. In die illa erit quod super frenū equi est sanctum dño. Scribitur etiam cū duplici sādic & cum duplici lāmed:& dicitur צִלְצַל Silsal. Esa.18. Ve terre cymbalo alarum. Hebrei tamē secundum primā significationem legunt. ve terre obrūbrate alis:seu obumbranti alis. Vnde beatus hiero.in suis explanationibus sic ait.Verbum hebraicum צִלְצַל Silsal q̄ symmachus sonitum:theodotion aues interpretati sunt. & nos in cymbalum vertimus: aquila in vmbram transtulit. Sed sciendū q̄ vmbra צֵל Sel dicitur:hic autem syllaba ipsa geminatur: pro quo possumus dictum intelligere. Ve terre que in vmbra alarum suarum pollicetur auxilium.hec hieronymus. Et in plurali צִלְצָלִים Silsalin. 2. Reg.6.Et sistris & cymbalis.ps.150.Laudate eum in cymbalis bene sonātibus:laudate eum in cymbalis iubilationis.Item צִלְצָל Silsal.i. instrumētum quo pisces capiuntur. Pro quo beatus hieronymus transtulit gurgustium.Iob.40.& gurgustiū piscitū capite illius.Item צְלָצָל Selasal.i.rubigo que consumit fructus arborum & terre nascentia . Deut.28. fruges terre tue rubigo cōsumet.Item צָלַל Salal.i.submergi.Exo.15. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementib⁹ . & inde צְלִיל Selil.i.subcinericius panis. Iudi.7. Videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volui & in castra madiam descendere. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione צָלָה Sala.

Cymbala. מְצִלּוֹת
Tintinabula
Os super frenū eſt. צְלִצַל
Cymbala.
Obūbrāte.
צִלְצָלִים
Cymbala.
צִלְצָל
Gurgustiū
צְלָצָל
Rubigo.
צָלַל
Submergi.
צְלִיל
Subcinericij panis.

צָלָא Sala.in lingua chaldaica significat orare.Dañ.6.Orabat:confitebaturq̄ coram deo.

Orare. צָלָא

צָלָה Sala.assare.Exo.12.Edent carnes tantum assas igni. 1.Regum.2.Da mihi carnem vt coquam sacerdoti.p quo hebrei legunt. Da mihi carnem vt assem sacerdoti.vnde sequitur non enim accipiam a te carnē coctam. Esa.44 Coxit pulmentum:& saturatus est.pro quo he.le . Assauit assaturam & saturatus est.Vbi ponitur verbum & nomē abeo deriuatum.Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur dictio צְלִיל Selil que significat panem subcinericium.i.coctū sub cinere vel sub prunis: de quo dictum est supra in dictione. צָלַל Salal.

Assare. צָלָה

צָלַח Salach.prosperari. siue prospere agere. Proficere.dirigere.transire.s.cum ꝓsperitate.insilire.irruere.cōburere.Gen.39.Et erat vir in cunctis prospere agens. Nu. 14.Quod vobis non cedet in prosperum.3.Reg.22.Ascēde & vade prospere.pro quo he.le. Ascende & prosperare. 1.Paralipo.22. Sit dominus tecum & prosperare.Et in eodem.Tunc enim proficere poteris.idest prosperaberis. Et in eodem.29.& cunctis placuit. Pro quo he.le. Et prosperatus est.2.Paralipo.18.Ascende in ramoth galaad:et prosperaberis.& in eodem. Ascendite:cūcta enim prospera veniēt.i.prosperabimini.Et in eodem.20.Et cuncta euenient prospera.ps.1.Et omnia quecunq̄ faciet prosperabuntur. ps.36 . Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua . ps. 44.Intēde prospere.ps.117.O domine bene prosperare. Hiere.12.Quare via impiorum prosperatur. Et in eodem. 15. Ita vt nulli vsui aptum esset. pro quo he. le. Nulli vsui proficeret.Ezech.16.Et profeciſti in regnum.Significat ēt dirigere. Gen.24. Et diriget viam tuam. & in eodem.39. Et omnia que gererentur ab eo dirigi in manu illius. Ios.1 Tunc diriges viam tuam.Nec.1.Et dirige seruū tuū hodie. Hiere.5.Causam pupilli non direxerunt.Significat etiam transire vel insilire aut irruere.2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem ante Regem transierunt vada.1.Regum.10.& in

Prospere agere. צָלַח
Proficere.
Dirigere
Transire
Insilire

siliet in te spiritus domini. & in eodem. Et insiluit in eum spiritus domini. Iudi.14. Irruit autem spiritus domini in samson.Et in eodem. Irruit itaq̄ in eum spiritus domini.significat ēt cōburere. Amos.5.ne forte cōburatur vt ignis dom⁹ ioseph. Item צֶלַחַת Salachath.ascella:seu sinus.Prouer.19. Abscōdit piger manum suam sub ascella. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat chaldaeam. Item צְלוֹחִית Selochith. idest phiala:seu vas testeum. 4.Regū.2.Afferte mihi vas nouum.

Irruere.
Cōburere.
צֶלַחַת
Ascella
צְלוֹחִית
Vas.

צֶלֶם Selem.imago.similitudo.statua. Gen.1.faciamus hominem ad imaginē & similitudinem nostram. Et in eodem.Et creauit deus hominem ad imaginem suam . Et in eodem. Et genuit ad imaginem & similitudinem suam. Ps.38. Veruntamen in imagine pertransit homo . Sed aliqui hebrei in predicto loco p imagine legūt vmbrā seu tenebras: & dicūt q̄ deriuatur a צֵל Sel quod signat vmbrā : de quo supra dictum est. Et etiam in lingua arabica vel punica tenebre appellantur צֶלֶם Selem. Vnde in predicto loco potest etiā legi.verūtamen in vmbra seu in tenebris pertransit homo.Et in plu.צְלָמִים Selamim siue צַלְמֵי Salme. vt Nu.33.Statuas cōminuite.i.imagines idolorum suorū.1. Reg.5. Vt faciatis similitudines anorum vestrorum : & similitudines murium.Et in lingua chaldaica aliquando scribitur cum aleph in fine tam in singulari q̄ in plurali.Dañ. 2.Statua illa magna.Item צַלְמָוֶת Salmaueth. idest vmbra mortis seu caligo mortis:compositū a צֵל Sel quod significat vmbram:& מָוֶת maueth quod significat mortem. Iob.3. Obscurēt eum tenebre & vmbra mortis.& in eodē. 10. Ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine. Et in eodem. Vbi vmbra mortis & nullus ordo. Et in eodem. 12.Qui producit in lucem vmbram mortis.ps.22. Si ambulauero ī medio vmbre mortis nō timebo mala. ps.43. Cooperuit nos vmbra mortis.Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צַלְמוֹן Salmon.i.locus obscurus & tenebrosus. ps.67.Nive dealbabuntur in selmō.q.d.vbi est obscuritas & caligo:ibi erit niuis dealbatio.

צֶלֶם
Imago
צְלָמִים
צַלְמֵי
Imagines
Similitudes
Statua
צַלְמָוֶת
vmbra mortis.
Mortis caligo.
צַלְמוֹן

צֵלָע Selaa.costa.latus.Gen.2. Et edificauit dominus deus costam quam tulerat de adam.Et in plurali צְלָעוֹת Selaoth.vt in eo.Tulit vnam de costis ei⁹.Et quia coste sunt in vtroq̄ latere animalis:ideo significat etiam latus:& est in hebreo communis generis . vt Exo. 25 . Duo circuli sint in latere vno:& duo in altero.Et in eodē. Ad continēdas tabulas in vno latere tabernaculi . 3. Reg. 6. Ostium lateris medii in pariete erit. Hiere.20. Custodientes latus meum Ezech.41.Et latitudinem lateris quattuor cubitorum . & in eodem.Latera aūt latus ad latus bis triginta trium.& in plurali צְלָעוֹת Selaoth.siue צְלָעִים Selaim. vt in eodē.Que ingrederentur per parietem domus in lateribus . Et in eo. Et vidi in domo altitudinē per circuitum & fundata latera. Ponitur etiam pro tabulis vel tabulatis.3. Regū.6.Et texit pauimentum domus tabulis abiegnis. Et in eodem. Et ad posteriorem partem templi tabulata cedrina.Et in eodē.7 Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram.Est etiam צֵלַע Sélaa nomen proprium loci.Ios.18.Et sela & eleph & iebus que est ierusalē.Item צָלַע Salaa.i.claudicare.Gen.32. Ipse vero claudicabat pede.Michee.4. Congregabo claudicantem.& inde צֵלָע Sélaa.i.claudicatio seu fractura cruris vel pedis. Pro quo beatus hieronymus trāstulit plagam seu infirmitatem.ps.34.Et aduersum me letati sunt & conuenerunt. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Et in infirmitate mea letabantur.ps.37.Ego autē in flagella paratus sum. Pro quo beatus hiero. transtulit. Ego autem ad plagas paratus sum.

צֵלָע
Costa.
צְלָעוֹת
Coste.
Latus.
צְלָעִים
Latera.
Tabule
Tabulata.
צֵלַע
צָלַע
Claudicat
צֵלָע
Infirmitas
Plaga

צלצל Rubigo.

צַלְצַל Selasal.rubigo.Deut.28. Fruges terre tue rubigo consumet. Item צְלְצַל Silsal. Vas seu instrumentū quo pisces capiūtur. De q̄ vide supra in dictiōe צָלַל salal.

צמם

צָמַם Samā.cincinus capillorū:seu coma capitis secundū hebreos:pro quo beatus hiero.trāstulit.id quod intrinsecus latet:& scribitur cum simplici mem & cum tau fine & dicitur צָמַת Samath.Canti.4.Absq; eo quod intrī secus latet. In alio vero loco btūs hiero.trāstulit turpitudinem.vt Esa.47.Denuda turpitudinem tuam.pro quo hebr. Denuda comam tuam seu cincinos capitis tui. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צָמִים Samim. idest illi qui habitant in desertis:& habent longam comam & intōsam barbam.pro quo beatus hiero.transtulit sitientes. Iob.5.& bibēt sitiētes diuitias eius. De quo vide in dictiōe sequēti.

צמת Os intrinsecus latet. turpitudo.

צמים Sitiētes.

צמא sitire.

צָמָא Sama.sitire.Exo.17.Sitiuit ergo populus propter aque penuriam.Ps.62.Sitiuit in te anima mea. Ps.106.Esurientes & sitientes.Esa.32. Et potum sitiēti aufert Et in eodē.48.Non sitierunt in desertis. Et aliquando scribitur sine aleph.vt Iudi.4. Da mihi obsecro paululū aque quia sitio valde.Ruth.2.Sed etiam sitiens vade ad sarcinulas & bibe. Iob.5.Bibent sitientes diuitias eius.Et in eodē. 18.Et exardescet contra eum sitis.pro quo hebrei legunt. Et prevalebunt contra eum sitientes.Et inde צָמָא Sama.i. sitis.Exo.17.vt occideres nos & liberos nostros in siti. Iudi.15.Et in siti morior.ps.68.Et in siti mea potauerūt me aceto.ps.103.Expectabunt onagri in siti sua. Amos.8. Nō fames panis nec sitis aque.& aliquando scribitur cum littera nun in fine & dicitur צָמָאן Simaon Deut.8. Ac dipsas. idest sitis.nam grece dipsas idem est quod sitis latine. Ps. 106.Et exitus aquarum in siti.

צמאן Dipsas Sitis.

צמד Initiari.

Adiūgere adherere.

Cōcinare.

צָמַד Samad. Iungere.adherere.concinare. Beatus hiero. transtulit initiari.Nume.25.Initiatusq; est israel beelphegor.Et in eodem.qui initiati sunt beelphegor. p quo hebrei legunt.iunctus est siue adhesit beelphegor. 2.Reg. 20.Et desuper accinctus gladio dependēte vsq; ad ilia.Pro quo hebrei legunt.Et desuper accinctus gladio adiūcto seu adherente super lumbos suos.ps.49.Et lingua tua cōcinabat dolos. Et inde צָמִיד Samid.idest operculum quod ponitur super vas & cum eo iungitur.Nu. 19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper.& inde צֶמֶד semed.idest par seu iuga boum vel aliorum animaliū aut bini.Iudi.19.Habēs in comitatu puerū & duos asinos.idest par asinorum.3.Reg.19.Tulit par boum & mactauit illud. Hiere.51.Collidam in te agricolam & iugale ei?. Et in plu. צְמָדִים Semadim.3.Reg.19. Arantem in duodecim iugis boum.4.Regum.9.Memini enim quando ego & tu sedētes in curru sequebamur achab.pro quo hebrei legunt.Sedentes in iugis.idest in curribus qui vehebātur iugis equorum.Esa.5.Decem iugera vinearum facient lagunculam vnam.idest vinee que decem iugis boum vno die possint arari. Item צָמִיד Samid.idest armilla. Nu.31.periscelides & armillam.Et in plu.צְמִידִים semidim.Gen.20.cūq; vidisset inaures & armillas.

Par

Iugale

Iuga.

Iugera

צמיד Armilla.

צמידים Armille

צמח germinare

Oriri.

צָמַח Samach.germinare.pullulare.oriri.crescere.Gen.2. Omnemq; herbam regionis priusq; germinaret. & in eodem.3.Spinas & tribulos germinabit tibi. Et in eodē 41. Alie quoq; spice totidem tenues & percusse vredine oriebantur.idest pullullabant.Exo.10. Corrodet enim omnia ligna que germinantur in agris.Leuit.13. Porro si steterit macula & capilli nigri fuerint. Pro quo hebrei legūt. Et capillus niger pullulauerit siue creuerit.Deut.29.Neq; virēs quippiam germinet.2.Reg.10.Manete in hierico donec crescat barba vestra. Et in eodem. 22. Nec est quicquā ex eo quod non germinet.ps.103. Producens herbam iumentis.idest germinare faciens.ps.146. Qui producit iumentis fenum.Eccls.2. Vt irrigarent siluam lignorū germinantium.Esa.44.Germinabunt inter herbas.& in eo. 55.Et infundit eā:& germinare eam facit.Ezech.16.Et pilus tuus germinauit.Et inde צֶמַח Sémach. idest germen. Gen.19.Vniuersos habitatores vrbium & cuncta terre virentia.Pro quo hebrei legunt.Et omne germen terre.Esa. 4.In die illa erit germen dñi in magnificentia.Zach.3.ecce ego adducam seruum meum orientē.i. germen seu germinantem.Et in eodem.6.Ecce vir oriens nomen eius.

צמח Germen.

Oriens

צמק Arere.

צמוקים Due passe.

צָמַק Samac.arere.siue aridum esse. Osee.9. Da eis vuluā sine liberis & vbera arentia.Et inde vue passe dicuntur צְמוּקִים Simucim.1.Reg.25. Centum ligaturas vue passe.Et in eo.30.Et duas ligaturas vue passe.

צמר Lana.

צֶמֶר Sémer.lana.cacumē.s.arboris.seu medula. Deut.22. Non indueris vestimentum quod ex lana linoq; cōtextum est.Prouer.31.Quesiuit lanam & linum.Esa.1.Vt lut lana alba erunt.Ezech.27.In lanis coloris optimi.Pro quo hebrei legunt.In lana candida.Item צַמֶּרֶת Samēreth idest cacumen seu summitas arboris: vel medula arboris. Ezech.17.Tulit medulam cedri.Et in eo.Et summam ego de medula cedri sublimis. & in eo. 31. Et inter condensas frondes elatum est cacumen eius.& in eo.Et dedit summitatem eius virentē atq; condensam.Et in eo. Neq; ponens summitatem suam inter nemorosa atq; frondosa.

צמרת Medula. Cacumen. Summitas

צמת Diffidere. Perire Perdere

cōsumere

opprimere

צָמַת Samath. Disperdere.perdere.consumere.ad internitionem perducere.2.Reg.22.Obedientes me:& disperdam eos. Iob.6.Tempore quo fuerint dissipati peribūt idest perditi erūt vel cōsumētur. Ps.72.Perdidisti oēs qui fornicātur abs te.Ps.87.terrores tui conturbauerunt me. Pro quo hebrei legunt.Terrores tui consumpserunt me.& Beatus hiero.in psal.iuxta he.ve. transtulit oppressi me.ps.93.Et in malicia eorum disperdet eos: disperdet eos dominus deus noster.ps.100. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar.pro quo hebrei legunt. hūc disperdebā siue cōsumebā.ps.118. Tabescere me fecit zelus meus.p quo btūs hiero.i ps.iuxta he.ve.trāstulit. cōsūpsit me zelus meus.Thren.3.Lapsa est in lacum vita mea.pro quo hebrei legunt.Disperierunt:seu consumpte sunt in lacu vite mee.& ponitur in hebreo in plurali.quia vita in hebreo est pluralis numeri:& caret numero singulari.

Tabescere. Cōsumere.

צנן Lancea Sudes.

צָנָן Senin.spina.siue vepres.translatio nostra traduxit lāceā seu sudē.& solū inuenitur in nūero plu.s. צִנִּים feminim.Nu.33.& lācee in lateribus vr̄is.Ios.23.& sudes in oculis vr̄is.& inde צִנָּה Sina.i.scutū.3.Reg.10. fecit rex salomon cētū scuta de auro purissimo.Ps.34.Apphēde arma & scutū.ps.90.scuto circūdabit te veritas eius. Amos.4. Et leuabūt vos in cōtis.pro quo he.le.Et leuabūt vos i sartis.& dicunt q̄ ponitur ibi p nauiculis puis ad modū scuti factis.& inde צִנִּים sinim.i.arma seu armati. Iob.5.& ipsū rapiet armatus.Prouer.22.Arma & gladii in via supbi. hebrei tamen dicunt q̄ significat spinas seu tribulos.

צינים Armatura.

צנח Defigere

suspirare descendere

צָנַח Sanach.figere.defigere.suspirare. Iudi.4. Percussū q̄ malleo defixit in cerebrū vsq; ad terrā.figūat ēt suspirare. Ios.18. Suspirauitq; vt sedebat in asino. Iudi.1.quecum suspirasset sedens in asino.hebrei tamen dicunt q̄ in duob? locis p̄dictis significat descēdere seu declinare. vñ in p̄dictis locis ipi legūt.& descēdit seu declinauit de asino.

צנם Senum.aridū.siccū.& solū inenitur in nu.plu.& ī gen. f. צְנֻמוֹת senumoth. Gen.41. alie q̄q; septē tenues & pcusse vredine oriebātur.pro quo he.le.& ecce septē spice aride tenues & pcusse vredīe oriebātur post illas. & solū

צנמות Vride

inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui q̄ significat minutas seu paruas.

צָנוּעַ Humilis.

צְנוּעִים Humiles

הִצְנִיעַ Solicitus seruare.

צָנַף Circumuoluere.

Cooonare.

צְנָפָה

צָנִיף Cidaris

מִצְנֶפֶת Cidarim

צְנִיפוֹת Mitre.

צְנִצְנֹת Vas.

צִנָּה Scutum

צִנָּה Frigus

צִנּוֹר Fistula cataracte.

צִנֹּרֶת Rostra

צָעַד Discurrere. incedere. Calcare

Ambulare

Gradiri

Cōculcare

צָעָד

Gressus

צְעָדִים Passus Gressus

אֶצְעָדָה

צפיר Ethiopes

צְפִיר Armilla.

צָעָה Gradiri

Discurrere

Sternere

Sanūaa.humilis.modestus.&solū iuenitur in nu.plu. צְנוּעִים.f. Senuim.Prouer.11. Vbi aūt est hūilitas: ibi & sapiētia.p quo he.le.& cū humilib⁹ sapiētia.& inde הִצְנִיעַ hasnéa .i.humiliter.btūs hiero.trāstulit solicitū.Mich.6.& solicitū ambulare cum deo tuo.& solū inuenitur in p̄dictis locis.in lingua vero chaldaica signāt seruare seu obseruare

Sanaph.circūuoluere.amicire.Leuit.16.Cidarim mū dī̄ponet capiti.i.circūuoluet capiti.Esa.22. coronās coronabit te tribulatiōe.Pro quo he.le.Circūuoluēs circūuoluet te inuolutione:siue amiciēs amiciet te amictu. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.f. צְנֶפָה Senepha.& inde צָנִיף Saniph.i.vitta vel cidaris que capiti imponitur vel circūuoluitur aut amicitur.vt Zach.3. Ponite cidarim mundam sup caput eius:& posuerūt cidarim mūdā sup caput eius.Scribitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dī מִצְנֶפֶת Misnépheth.Exo.28.Cidarim & baltheū.Leuit.16.Cidarim lineā imponet capiti.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum.Ezech.21. Aufer cidarim: tolle coronam.Et in plu. צְנִיפוֹת Seniphoth. Esa.3.& sindones & vittas & theristra.vbi ponitur pro vittis.

Sinseneth.genus vasis.vt lagūcula.Exo.16.sume vas vnum & mitte ibi man.& solum inuenitur in predicto loco.

Sinoc. Carcer. Hiere.29. vt mittas eum in nertum & in carcerem.& solum inuenitur in predicto loco.

Sinor.Fistula.canalis.seu cataracta.2. Reg.5. Et tetigisset domatū fistulas.Ps.41.Abyssus abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum.

Santher.Canalis.btūs hiero.trāstulit rostrum. & solū inuenitur in nu.plu.Zach.4 Que sūt iuxta duo rostra aurea:& solū inuenitur in predicto loco.

Saad. Incedere.ambulare.deābulare.gradiri.cōculcare.Gen.49.filie discurrerāt sup murū.i. incedebant vel deābulabāt.Iob.18.& calcet sup eum quasi rex iteritus ī.ābulet sup eū.ps.67.Cū ptransieris per desertū.p q̄ btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāstulit.& ambulares per desertū. Prouer.7.Vtā domus illius graditur.& in eo.30.Tria sunt q̄ bene gradiūtur.Abach.3.In fremitu cōculcabis terrā. & inde צָעַד sead.siue צְעָדָה seada.i.gressus.incessus. passus. 2.Reg.5.& cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacumine pirorū.p quo he.le.& erit cū audieris sonitū gressus. & in plu. צְעָדִים seadim.2.Reg.6.Cumq; trāsēdissent qui portabāt arcā dñi sex passus.ps.17. dilatasti gressus meos subt⁹ me.Scribitur ēt cū mem ī pricipio.ps.36.apud dñm gressus hois dirigūtur.Dan.11.per libyā quoq; & ethiopiā trāsibit.p quo he.le.Libyi quoq; & ethiopes in gressib⁹ ei⁹ & inde אֶצְעָדָה Esaada.quod ē gen⁹ ornamēti. p quo btūs hiero.trāstulit. piscelides q̄d ē ornamētū cruris: a pi grece i.circū:& scelos.i.crus:eo q̄d ponitur circū crura.Nu.31.periscelides & armillas ānulos & dextralia. & aliqui hebrei dicūt q̄ est ornamentum brachii.2.Regū.1.Et tulit diadema quod erat in capite illius:& armillā de brachio eius.vbi ponitur pro armilla.Et aliquando scribitur sine aleph.Esa.3. Et discriminalia & periscelides & murenulas.

Saa.Gradiri.discurrere. īstabilē seu mobilē esse.sternere.Esa.51.Cito veniet gradiēs ad apiēdū.& in eo. 53.Gradiēs in multitudine fortitudinis sue. Hiere.2. Sub omni ligno frōdoso tu prosternebaris meretrix.p quo he.le.Tu discurrebas meretrix:siue instabilis eras. potest etiā significare sternere vel prosternere sicut est in lia nīa. vt Hiere.48.Et mittā ei stratores & sternent eum.

צָנַן Trāsferri

צָעִף Teristrum

צְעָצְעִים Statuarij.

צָעַק Clamare vociferari.

Saan.moueri.seu transferri de loco in locū.Esa.33.tabernaculū q̄d nequaq̄ trāsferri poterit.

Saiph.Genus vestis:quo mulieres opiūt caput seu facie.pro quo btūs hiero.trāstulit teristrū.Gen.38.Assū sit teristrū & mutato habitu sedit in biuio itineris.& in eo. Depositoq; habitu quem sumpserat.pro quo in hebreo habetur.& deposuit teristrum suum de super se.

Saasua. Statuarius.& solū inuenitur in nu.plu.scilicet צְעָצְעִים Saasuim.2.Paralip.3.Cherubim duo opere statuarii.Quod in hebreo legitur plu.f.statuariorum

Saac.Clamare.exclamare. vociferare . cōuocare . seu cōgregare.Gen.4 Vox sanguinis fratris tui clamātis ad me de terra.Exo.5.& idcirco vociferātur dicētes eamus & sacrificem⁹ deo nr̄o.& in eo.14.qd clamas ad me.& i eo. 22.vociferabūtur ad me:& ego exaudiā clamorē eorū. & i eo.Si clamauerit ad me exaudiā eū.4.Reg.2.helisc⁹ aūt videbat & clamabat.ps.33.Clamauerūt iusti & dñs exaudiuit eos.ps.106.& clamauerūt ad dñm cū tribularētur . Hiere. 22.ascēde libanū & clama.Thren.2.Clamauit cor eorū ad dñm.Signāt ēt cōuocare :siue cōclamare ad cōgregādū populū vel exercitū.vt Iudi.7.Cōclamātes aūt viri israel.Et in eo.cōclamauitq; ois ephraim & p̄occupauit aquas . pro q̄ he.le.& cōuocat⁹ seu cōgregat⁹ est ois ephraim. 1.Reg. 10.& cōuocauit samuel oēm pplm ad dñm 4.Reg.3.Conuocauerūt oēs qui accincti erāt baltheo.& inde צְעָקָה Seaca i.clamor siue vociferatio.Gen.18.Vtrū clamorē qui venit ad me opc cōpleuerunt.Et in eodē.27.Et rugiuit clamore magno.Exo.3.& clamorē eius audiui. vide ēt de hoc supra in dictione זָעַק zaac.

Saar.minui.diminutū seu minorē esse.Iob.14. Siue nobiles fuerint filii eius siue ignobiles nō intelligit. p quo he.le.honorātur filii ei⁹ & nescit: & minorātur siue diminuūtur & nō itelligit.Hiere.30.& glificabo eos & nō attenuabūtur.i.nō minuētur.et inde צָעִיר sair .i.minim⁹ seu puus.Gen.43.et minimus iuxta etatē suā.p q̄ he.le.minim⁹ seu minor iuxta minoritatē suā.Iob.32.Iunior sum tpe.i.minor.Mich.5.Et tu bethleem ephrata ꝑuulus es in millibus iuda.et in plu. צְעִירִים seirim.Hiere.14.Maiores miserūt minores suos ad aquā.Et in eo.48.annūciate clamorē puulis eius.Zach.13.Et cōuertā manū meā ad puulos.Et in ge.fe. צְעִירָה Seira.Gen.19.Dixit maior ad minorē.Et in eo.Minor quoq; pepit filiū.Dan.8. Egressum est cornu vnū modicū.Et in hebreo est ge.fe.et inde מִצְעָר misaar.i.modicū.seu modica. vel paruum. Iob.8. Et si priora tua fuerint parua.pro quo he.le. Et erit principium tuum modicum seu paruum.Esa.63.quasi nihilum posederunt populum sanctum tuum.idest quasi modicum.

Sapad. Adherere.Thren.4. Adhesit cutis eorum ossibus.et solum inuenitur in predicto loco

Sapha.intueri seu respicere.speculari.cōtēplari.spare.coopire.Gen.31.Intueatur et iudicet dñs iter nos. Iob.15.Circūspectās vndiq; gladiū.i.intuēs seu respiciens. Ps.5.Mane astabo tibi & videbo.pro quo beatus hiero. in pſ.iuxta he.ve.transtulit.Mane preparabor ad te & cōtemplabor.ps.65.Oculi eius super gentes respiciunt. Esa .21. Contemplare in specula . Thren. 4 . Cum respiceremus ad gentem que saluare nos non poterat. Naum . 2 . Contemplare diem. Abach.2.& contemplabor vt videam quid dicat mihi. Signāt ēt spare.vt Mich.7.Ego aūt ad dñm aspiciam .pro quo he.le.Ego aūt in domino sperabo.& inde צוֹפֶה sophe.i.speculator seu contemplator.Ezech.3.Speculatorem dedi te domui israel.Osee.9.Speculator ephraim cum deo meo.& in plurali צוֹפִים sophim.1.Regum.14.Et

צָפַד Adherere.

צָפָה Intueri circūspicere

Cōtēplari.

Respicere

Sperare

צוֹפֶה speculator

צוֹפִים

Speculatores
מְצַפֶּה
מְצָפֶה
Specula speculatio

respexerũt speculatores qui erant in gabaa. Esa. 66. Speculatores eius ceci sunt. & inde מִצְפֶּה Mispe seu מִצְפָּה Mispa. idest specula. seu speculatio. Esa. 21. Sup speculã dñi ego sũ stans iugiter. Osee. 5. Laq̃ facti estis speculationi. Michee 7. Dies speculatiõis tue. Est ẽt nomẽ propriũ loci excelsi & eminẽtis: vnde speculatores solent speculari. 1. Regũ. 10. & conuocauit samuel populũ ad dñm in maspha. Sigñat ẽt p dicta dictio צָפָה Sapha. coopire aut tegere. Exo. 25. & deaurabis eã auro mũdissimo. i. cooperies. & in eo. 36. Quas operuit auro. & in eo. 38. Quas & ipsas vestiuit argento. i. operuit. 3. Reg. 6. & operuit lignis cedrinis intrinsecus: & texit pauimẽtum domus: & in eodem. & operuit illũ atq; vestiuit auro purissimo. Et in eodem. Domum quoq; añ ora culum operuit auro purissimo. Prouer. 26. Quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile. idest coopire velis.

Cooperire
Operire.

צִפּוּי
cooptorium.

Et inde צִפּוּי Sipui. i coopertorium. Nu. 16. Et producat ea in laminas: & affigat altari. pro quo hebrei legũt. & ꝓducat ea i laminas in coopertorium altari. Et inde צִפָּה Sépheth. i. caput columne quo colũna operiebatur. 2. Paralip. 3. porro capita earum quinq; cubitorũ. Itẽ צֵפָה Saphath. idest fetor: secundũ translationẽ nostram. Ezech. 32. Et irrigabo terram fetore sanguinis tui. De quo vide supra in dictione צוף Suph.

Caput columne.
צֵפָה
Fetor.

צְפַחַת
scyphus.
Lecythus

צַפַּחַת Sapachath. scyphus: aut phiala. vel lecythus. 1. Reg. 26. Tulit igitur dauid hastã & scyphũ aque. 3. Reg. 17. Et paululũ olei in lecytho. & i eodẽ. Neq; lecythus olei minuetur. & i eo. 19. & ecce ad caput suũ subcinericiꝰ panis & vas aque. vbi ponitur pro vase. Item צְפִירִית Sapichith. idest laganum: siue massa oleo frixa & melle lita. Exo. 16. Gustusq; eius quasi simile cum melle.

Vas.
צְפִירִית
Laganũ.

צָפַן
Abscõdere
Celare.

צָפַן Saphan. reseruare. celare. tegere. protegere. recondere. seruare. custodire. Exo. 2. Et abscondit tribus mensibus. & in eodem. Cũq; iam celare non posset. Ios. 2. Tollẽs mulier viros abscondit eos. Iob. 10. Licet hoc celes in corde tuo. & in eodẽ. 14. Quis tribuat mihi vt in inferno ꝓtegas me. Et in eo. 15. & numerus annorũ incertꝰ est tyrannidis eius. pro quo he. le. Et numerus annorũ absconditus est robusto seu tyranno. Et in eo. 17. Cor eorũ longe fecisti a disciplina. pro quo he. le. Cor eorum texisti seu celasti a disciplina. Ps. 16. Qñ abscondit me in tabernaculo suo. Ps. 30. Quã abscõdisti timẽtibus te. ps. 55. Inhabitabunt & abscondẽt. Ps. 118. In corde meo abscondi eloqa tua. Prouer. 1. abscondamus tendiculas contra insontem. & in eodem. Et moliuntur fraudes cõtra aias suas. pro quo he. le. & abscondunt pro aiabus suis: siue cõtra aias suas. & in eodem. 10. Sapiẽtes abscõdũt scientiã. Hiere. 16. Et nõ fuit occultata iniqtas eorũ ab oculis meis. Significat etiã seruare: siue reseruare vel custodire. Prouer. 2. Et mandata mea absconderis penes te. i. seruaueris seu reseruaueris. & in eodẽ. Custodit rectorũ salutẽ. & in eo. 27. qui retinet eã: quasi qui vẽtũ tenet. pro quo he. le. Qui seruat ieam: quasi qui seruat ventum. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi seruaui tibi. Significat etiã respicere. ps. 9. Oculi eiꝰ in pauperẽ respiciũt. Et inde צָפוֹן saphum. i. abscõditũ siue arcanũ. Ps. 15. & de abscõditis tuis adimpletus est vẽter eorũ. ps. 82. Et cogitauerũt aduersus sanctos tuos. pro quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Et inierunt cõsilium aduersus arcanũ tuũ. Ezech. 7. & violabũt arcanũ meũ. Scribitur ẽt cũ mem in prĩcipio. vt in abdia. Inuestigauerunt abscondita eius. Et aliqñ scribitur cũ tau in fine & dr צָפְנַת saphnath. Geñ. 41. Et vocauit eum lingua egyptia saluatorem mundi. Pro quo he. le. & vocauit eũ absconditorũ reuelatorẽ. De quo vide supra in dictione פַּעְנֵחַ Pachnéach. Itẽ צָפוֹן Saphon. i. aquilo seu ps septẽtrionalis. Geñ. 28. & dilataberis ad oriẽtẽ & occidẽtẽ & septẽtrionẽ & meridiẽ. Iob. 26. Qui extẽdit aquilonẽ super vacuũ. Esa. 45. Dicã aquiloni: da. Et inde צְפוֹנִי sephoni. idest aquilonaris seu ille qui est ab aquilone. Ioel. 2. & eũ qui ab aquilone est longe faciam a vobis.

Protegere

Tegere

Occultare

Custodire

Seruare
Respicere.
צָפוֹן
Absconditũ

Arcanũ.

Abscondita
צְפוּנֵת

abscõdita.
צָפוֹן

צֶפַע Sépha. serpentis genus. i. regulus seu basiliscus: aut aspis. Esa. 14. De radice enĩ colubri egredietur regulus. scribitur ẽt cũ nun in fine & dr צְפָעֹנִי siphoni. Prouer. 23. Et sicut regulus venena diffundet. Esa. 59. Oua aspidis ruperũt. & in plu. צְפָעֹנִים Siphonim. Hiere. 8. Quia ecce ego mittã vobis serpentes regulos. Item צֵפִי Sephia. i. fimus. stercus. & solum inuenitur in nu. plu. s. צֵפִיעַ sephie. Ezech. 4. Ecce dedi tibi fimũ boum pro stercoribus humanis. & in ge. fe. צְפִיעוֹת sephioth: quod secundum hebreos significat nepotes. seu ꝓgenĩ. Beatus hieronymꝰ trãstulit diuersa genera. Esa. 22. & suspendã sup eũ oẽm gloriã domus pris eiꝰ: vasorũ diuersa genera. ꝓ quo he. le. & suspẽdã sup eũ oẽm glĩã domꝰ pris eiꝰ filios & nepotes seu ꝓgenĩ.

Regulus.
צֶפַע
Aspis
צְפָעֹנִי
Reguli
צֵפִי
Fimus
צְפִיעוֹת
Diuersa gña
Nepotes

צְפְצַף Siphsaph. garrire. gãnire. mussitare. Esa. 8. qui stridٔent in incantationibus suis. Pro quo hebrei legũt. Qui garriunt & clamãt siue sonant. Et in eo. 10. Et nõ erat qui moueret pẽnã & aperiret os & gãniret. & in eodẽ. 29. & de humo eloquiũ tuum mussitabit. Et in eo. 38. Sicut pullus hirũdinis sic clamabo. i. garriã seu gãniã more auium. Itẽ צַפְצָפָה saphsapha. i. supficies. Ezech. 17. In supficie posuit illud. hebrei tñ dicũt ꝙ signãt genus quoddã salicis.

Garrire
Gãnire
mussitare
Clamare
צַפְצָפָה
Supficies

צָפַר Saphar. Manicare. i. mane consurgere. Iudi. 7. Quis timidus & formidolosus est reuertatur. Pro quo he. le. Reuertatur & manicet. i. mane recedat. Et inde צָפְרָא Saphra: quod in lingua chaldaica significat mane siue tẽpus matutinum. & inde צְפִירָה Sephira. pro quo btũs hiero. trãstulit contritionẽ. Ezech. 7. Venit contritio sup te. & in eo. Egressa est contritio. hebrei vero dicunt ꝙ signãt sententiã mane prolatã. Ponitur etiam pro corona vel serto. Esa. 28. Corona glorie & serto exultationis. Item צִפּוֹר sipor i. auis seu voluceris aut passer. & est cõmunis generis. Geñ. 7. Cunctũq; volatile secundum genus suum. Leuit. 14. tinget i sanguine passeris immolati. Deut. 14. Omnẽ auem mundam comedite. Ps. 83. Et enim passer inuenit sibi domũ. Ps. 101. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plu. צִפֳּרִים Siporim. Leuit. 14. Vt offerat duos passeres viuos. ps. 103. Illic passeres nidificabunt. Esa. 31. Sicut aues volantes sic proteget dominus exercituum ierusalem. Item צָפִיר Saphir. i. hircus. Dañ. 8. Ecce autem hircus caprarũ veniebat. Et in eodem. Hircus autem caprarũ magnus factus est nimis. & i eodem. Porro hircus caprarum rex grecorum est. Et in plu. צְפִירִים Sephirim. Nee. 8. Hircos pro pctõ duodecim. Item צִפֹּרֶן Sipóren. vnguis siue vngula. Hiere. 17. Scriptum est stillo ferreo & vnguine adamãtina. & in plu. צִפָּרְנַיִם Sipornaim. Deut. 21. Et circũcidet vngues eius.

Proteget

Vocatio

Volatile
Passer
Auis.
צִפֳּרִים
Passeres

Vocare

Hirci.
צְפִירִים
Vngula
צִפָּרְנַיִם
vngues

צְפַרְדֵּעַ Sephardéa. rana. Exo. 8. Et ascẽderũt rane. quod in hebreo legitur singulariter. s. & ascendit rana. Et ponitur ibi singulare pro plurali. s. צְפַרְדָּעִים sephardeim. i. rane. vt in eo. & educ ranas super terram egypti.

Rana.
צְפַרְדֵּעַ

צֶפֶת Sépeth. caput. s. colũne. 2. Paralip. 3. Porro capitarũ quinq; cubitorũ. De qꝰ vide supra i dictõe צָפָה saphath

Caput columne
צֶפֶת

צִקְלוֹן Siclon. pera pastoralis. 4. Reg. 4. Et frumentũ nostrum in pera sua.

Pera.
צִקְלוֹן

צָרַר Sarar. Angustiare. tribulare. hostiliter agere. aduersari. claudere. ligare. Nu. 25. Hostes vos sentiant madianite. ꝓ quo hebrei legũt. Angustiare siue tribulare madianitas. Et in eodem. Quia ipsi hostiliter egerunt contra vos. Et in eodem. 33. Auersabuntur vobis in terra ha-

Angustiare
Hostiliter
agere.
צָרַר

bitationis vestre. Leuit. 18. Sororē vxoris tue in pellicatum non accipies. pro quo he. le. & mulierem siue vxorem cum sorore sua non accipies ad tribulandū siue ad auersandū. i. vt vnaquęq; sit hostis alterius siue auersetur alterā : & ad inuicē sint in angustiā & tribulationē. Hiere. 10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. Soph. 1. Et tribulabo hoīes. & in de צָרָה Sara siue מְצַר Mesar. idest angustia siue tribulatio. & inde צַר Sar. siue צוֹרֵר Sorer. idest angustiator siue tribulator aut hostis. De quo vide supra in dictione צור Sur. Significat etiam claudere seu ligare. 2. Reg. 20. Sed erāt claue vsq; ad diem mortis sue. Iob. 26. Qui ligat aquas in nubibus suis. Prouer. 26. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurii. pro quo he. le. Sicut ligat lapidem. Cuius expositionē vide infra in dictione רָגָם ragam. Et in eo. 3. quis colligauit aquas quasi in vestimento. vide ēt de hoc supra ī dictione צור Sur. & inde צְרֹר Seror. idest fasciculus. aut sacculus in quo pecunia ligatur. Cāti. 1. fasciculus myrrhe dilectus me⁹ mihi. Prouer. 7. Sacculū pecunie secum tulit. Aggei. 1. Misit eas in sacculum pertusum. & in plu. צְרֹרוֹת Seroroth. Gesi. 42. Repererunt in ore saccorum ligatas pecunias. i. sacculos pecuniarū. Item צְרֹר Seror. lapillus: seu gleba parua que cadit de frumēto qū cribratur. Amos. 9. sicut cōcutitur triticū in cribro: & non cadet lapillus super terrā.

Tribulare צָרָה מָצַר Angustia. צַר Angustiator Claudere. Ligare.

Colligare. צָרַר Fasciculꝰ. Sacculus צְרֹרוֹת Sacculi צְרֹר Lapillus

צָרַב Sarab. Comburere. ardere. Prouer. 16. & in labiis eiꝰ ignis ardescet. Ezech. 20. Et comburetur in ea oīs facies. & inde צָרֶבֶת Sarébeth. idest cicatrix que fit ex combustione. Leuit. 13. quia cicatrix est combusture.

צָרַב ardere. Cōburere. צָרֶבֶת Cicatrix.

צֹרִי Sori. resina. & scribitur cū iod loco he. Gesi. 43. modicum resine & mellis & storacis. Hiere. 8. Nunquid resina non est in galaad. Et in eodem. 43. Et tolle resinam virgo filia egypti. Ezech. 27. Et mel & oleum & resinam. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat theriacam.

צֹרִי Resina.

צָרַח Sarach. vociferari. fortiter clamare. Esa. 42. vociferabitur & clamabit. Soph. 1. vox diei domini amara: tribulabitur ibi fortis. pro quo he. le. Vociferabitur siue clamabit ibi fortis. & inde צְרִיחַ Seriach. i. turris alta ex qua speculatores clamant. Iudi. 9. Ingressi sunt fanum dei sui berith. pro quo he. le. Ingressi sunt turrim fani dei sui berith. Et in eodem. Qui circundantes presidium suscenderunt. i. turrim. & in plurali צְרִיחִים Serichim. pro quo beatus hieronymus transtulit antra. 1. Reg. 13. In petris quoq; & in antris & in cisternis.

צָרַח Vociferari צְרִיחַ Turris. Pactidiū צְרִיחִים Antra.

צָרַךְ Sarach. oportere. necessarium esse. indigere. 2. Paralipo. 2. Nos autem cedemus ligna de libano quot necessaria habueris. Et in lingua chaldaica frequenter ponitur pro indigere vel oportere.

צָרַךְ Necessarium esse.

צָרַע Sartia. Leprosus. Leuit. 13. quicunq; ergo maculatus fuerit lepra. idest leprosus fuerit. Et in eo. 22. Homo de semine Aaron qui fuerit leprosus. Scribitur ēt cū mem in principio & dī מְצֹרָע mesoraa. Leuit. 14. Hic est ritus leprosi. 2. Reg. 5. Nec deficiet de domo ioab fluxū seminis patiēs & leprosus. & in ge. fe. מְצֹרָעַת mesoráath. Exo. 4. ꝙ tulit leprosam instar niuis. & inde צָרַעַת Saráath. i. lepra. Leuit. 13. Plaga lepre si fuerit in homine. Item צְרָעָה siraa. nomē reptilis venenosi. Beatus hieronymus trāstulit scrabrones. Exo. 23. Emittens scrabrones prius qui fugabunt eueum & cananeum.

צָרַע Leprosus מְצֹרָע Leprosi מְצֹרָעַת Leprosa צָרַעַת Lepra צָרְעָה Scrabones

צָרַף Saraph. conflare. probare. examinare. purgare. s. sicut metalla probantur & purgantur conflādo ea in ignē Iudi. 7. Et ibi probabo illos. p̄s. 11. Argentum igne examinatum. p̄s. 16. Igne me examinasti. p̄s. 17. Eloquia domini igne examinata. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. Pro q̄ beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. cōfla renes meos & cor meū. p̄s. 65. Igne nos examinasti sicut examinatur argentū. Ps. 104. Eloquiū dñi inflamauit eū. pro quo btūs hiero. transtulit. probauit eum. p̄s. 118. Ignitum eloquium tuum vehementer. idest conflatum siue examinatum. pro quo btūs hiero. transtulit. probatus sermo tuus nimis. Esa. 1. Et excoquā vsq; ad purū scoriā tuā. i. igne purgabo. Et in eo. 48. Ecce excoxi te: sed non quasi argētū. Hiere. 6. Frustra cōflauit conflans. Et in eo. 9. Ecce ego conflabo & probabo eos. Dañ. 12. Et quasi ignis probabuntur multi. & inde צוֹרֵף Sorèph. i. conflator. seu argentarius. Iudi. 18. Et dedit eos argentario. Esa. 40. aut aurifex auro figurauit illud & laminis argenteis argentarius.

צָרַף Probare. צוֹרֵף argentariꝰ artifex

צָרְפַת Sárphath. nomen proprium prouincie: que in nīa translatione sarepta dicitur: vt in abdia. & trāsmigratio exercitus huius filiorum israel omnia loca chananeorum vsq; ad sareptam. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat galliam seu franciam. Sed probabilius videtur esse nomen loci vel prouincie existentis in terra sidoniorum que est prope terram chanaā: vt habetur. 3. Reg. 17. Vbi dicitur vade in sareptam sidoniorum. Et in eodem. Surrexit & abiit in sareptam sidoniorum.

צָרְפַת Sarepta.

De incipientibus a littera. ק Coph.

קָאָה Caa. vomere. euomere. expellere. Leuit. 18. Ne & uos similiter euomat: sicut euomuit gentem que fuit ante vos. Iob. 20. Diuitias quas deuorauit euomet. Prouer. 25 Cibos quos comedisti euomes. & aliquando scribitur cum littera iod loco aleph. Hiere. 25. Bibite & inebriamini & vomite. & inde קִי Ci. idest vomitus. Prouer. 26. sicut canis qui reuertitur ad vomitum suum. Esa. 28. Omnes enī mense replete sunt vomitu. Vide etiam de hoc infra in dictione קוא coa.

קָאָה Euomere קִי vomitus.

קָאַם Caem. in lingua chaldaica significat stare seu consurgere. vt Dañ. 2. Stabat contra te.

קָאַם Stare.

קָאַת Caath. Nomen auis. ꝙ quo btūs hiero. trāstulit onochrotalum siue pelicanum. Leuit. 11. onochrotalū & porphyrionem. p̄s. 101. similis factus sum pelicano solitudinis. Esa. 34. Et possidebunt eam onochrotalus & eritius. Soph. 2. & onochrotalus & eritius.

קָאַת Onochrotalus. Pelicanꝰ

קַב Cab. Cabus. genus mensure. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis.

קַב Cabus.

קָבַב Cabab. maledicere. imprecari. s. maledictiōe. Et scribitur cum simplici beth & ponitur punctus dagues ꝙ alio beth qđ deficit. Nu. 22. Veni & maledic ei. & in eo. veni & maledic ppło isti. & i eo. 23. Quomodo maledicā cui nō maledixit deus. Iob. 5. maledicant ei: qui maledicūt diei.

קָבַב Maledicē.

קֵבָה Ceba. vētriculꝰ. seu stomachꝰ. Deut. 18. dabūt sacerdoti armū & vētriculū. & dicūt hebrei ꝙ sigñat coagulum. Item קֹבָה Cuba. idest lupanar. seu prostibulū. Nu. 25. Ingressus est post virū israelitā in lupanar. Ponitur ēt ꝙ loco genitaliū. vt in eo. Et ꝙfodit ambos simul virum. s. & mulierē ī locis genitalibus. & aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. In ventriculum seu in stomachū.

קֵבָה vētriculus קֹבָה lupanar. Locus genitalium.

קִבֵּל Cabel. recipe. suscipe. acceptare. acqescere. 1. Paralip. 21. hec dicit dñs elige qđ volueris. ꝙ q̄ he. le. hec dicit dñs suscipe siue acepta tibi. s. vnū de trib⁹. & in eo. 12. suscepit ergo eos dauid. 2. Paralip. 29. & susceperūt sanguinē sacerdotes. Dañ. 2. & honorē multū accipietis a me. & in lingua chaldaica sigñat ēt acqescere. seu obedire. Itē קְבֵל ceebal siue קָבֵל cobel. i. corā: seu cōtra: aut e regiōe. 4. Reg. 15. & ꝙ cussit eū palā & interfecit. ꝙ q̄ he. le. & percussit eū corā ppło seu cōtra ppłm. Dañ. 3. stabāt aūt in cōspectu statue. i. cōtra statuā. & in eo. 5. Quasi manus hominis scribentis contra.

קִבֵּל Suscipere קָבֵל accipere. Coram. Contra

cãdelabrum. Et quando preponitur ei dictio כֹּל col: que significat omne: tunc ambe dictiones in lingua chaldaica significãt propter. propterea. ideo. quia. eo ꝙ. quõ. secundũ. sicut. ergo. quãuis. statim. post. Dañ. 2. Scientes ꝙ recesserit a me sermo. ꝓ quo he. le. Propterea ꝙ vidistis ꝙ recesserit a me sermo. Potest etiã legi sic. Postꝯ vidistis. & in eo. Sed necꝯ regum quisquam magnus & potens. pro quo he. le. Eo ꝙ omnis rex magnus & potens. & in eodem. Quo audito rex in furore & ira precepit. ꝓ quo he. le. Propter hoc rex in furore & ira. & in eodem. 4. Quia omnes sapientes regni non queũt solutionem edicere. Et in eodem. 5. quia spiritus amplior & prudentia intelligentiaꝯ. & in eodem. 6. Quia spiritus dei amplius erat in eo. Et in eo. Eo quod fidelis esset. Esd. 4. Possessionem trãs fluuiũ non habebis. pro quo he. le. Propter hoc possessio trans fluuium nõ erit tibi. Significat etiam quomodo vel secundum: aut sicut. vt Dañ. 2. Quomodo ferrum comminuit & domat omnia. & in eodem. Secundum ꝙ vidisti ferrum mixtum teste. & in eodem. 6. Sicut & ante consueuerat. Item ponitur ꝓ ergo. vt Esd. 4. Nos ergo memores salis ꝙ in palatio comedimus. Item ponitur pro quãuis. Dañ. 5. Cũ scires hec omnia. i. quãuis scires hec omnia. Ponitur etiam pro statim. vt in eo. 3. Statimꝯ in ipso tempore. Item ponitur pro post. vt in eodem. 2. Post hec daniel ingressus est ad arioch. & in eodem. 3. Post hec igitur. Item קָבָל Cabal. i. instrumentũ bellicum: quod ponitur ad diruendos muros ciuitatis. pro quo Beatus hieronymus transtulit arietes. Ezech. 26. Et arietes temperabit in muros tuos. & deriuatur a predicta dictione קֶבֶל Cebal. siue קבל Cobel: que significat cõtra siue corã: eo quod ponitur cõtra muros ciuitatis. Et inde מָקְבִיל Macbil. idest illud quod ponitur cõtra aliud siue e regione ipsius. Exo. 26. Vt ansa contra ansam veniat: & altera alteri possit aptari.

קָבַע Cabaa. affigere. configere. Prouer. 22. Et configet eos qui cõfixerunt animã eius. Malach. 3. Si configet homo deum: quia vos configitis me: & dixistis in quo configimus te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat violentare seu iniuriam vel vim facere. Itẽ קֹבַע Cobaa. idest galea siue alia armatura capitis. 1. Reg. 17. Et imposuit galeam eream sup caput eius. Ezech. 23. Lorica & clypeo & galea armabũtur contra te. Et aliquando scribitur cum caph loco coph. De quo vide supra in littera caph. Item קֻבַּעַת Cubaath. i. fex. seu fundus calicis vel vasis. Esa. 51. vsq; ad fũdum calicis soporis bibisti. Et in eodem. Fundum calicis indignationis mee.

קָבַץ Cabas. congregare. colligere. coadunare. Gen. 41. Per septem ãnos fertilitatis qui iam nunc futuri sunt cõgreget in horrea. Et in eodem. Congregate sunt in horrea egypti. Ios. 9. Et congregati sunt pariter vt pugnarent contra iosue. 2. Reg. 12. Mitte & congrega ad me vniuersũ israel. & in eodem. Et congregauit prophetas in monte carmeli. Nee. 5. Et omnes pueri mei congregati ad opus erãt. Prouer. 13. Que autem paulatim colligitur manu: multiplicabitur. Et in eodem. 28. In pauperes congregat eas. Esa. 22. Et congregastis aquas piscine inferioris. Et in eodem. 34. Illic congrati sunt milui. & in eodem. 60. Omne pecus cedar cõgregabitur tibi. Hiere. 31. Et cõgregabo eos ab extremis terre. Ioel. 2. Coadunate senes. idest cõgregate. Naum. 2. Et facies omnium sicut nigredo olle. pro quo he. le. Et facies omniũ collegerunt nigredinem. vel sic congregate. idest contracte sunt nigredine. Soph. 3. Et colligam regna. Et inde קִבְצַיִם Cibus. siue קְבוּצָה Cebusa. i. congregatus vel congregatio siue collectio. Esa. 57. Cum clamaueris: liberent te congregati tui. Ezech. 22. Et congregabo eos in medio ierusalem congregatione argenti & eris. Mich. 1. Quia de mercedibus meretricis congregata sunt.

קָבַר Cabar. sepelire. humare. Gen. 15. Sepultus in senectute bona. pro quo hebrei legunt. Sepelieris in senectute bona. & in eodem. 23. Vt sepeliam mortuũ meum. Et in eodem. Atꝯ ita sepeliuit abraam saram vxorem suam. Et in eodem. 49. Sepelite me cum patrib9 meis. & in eodem. Ibi sepelierunt eum & saram vxorem eius. Nu. 33. Videntibus cunctis egyptiis & sepeliẽtibus primogenitos suos. Deut. 34. & sepeliuit eum in valle terre moab. Hiere. 14. & non erit qui sepeliat. Et inde קֶבֶר Ceber. siue קְבוּרָה Cebura. idest sepulchrum aut sepultura. Gen. 23. Date mihi ius sepulchri. & in eodem. 35. Erexitꝯ iacob titulum super sepulchrũ eius: hic est titulus monumenti rachel. idest sepulchri rachel. 3. Reg. 13. Sepelite me in sepulchro in quo vir dei sepultus est. Eccls. 6. Sepulturaꝯ careat. Ezech. 38. Et facta est multitudo eius per gyrum sepulchri eius. & in plurali קִבְרִים cebarim siue קִבְרוֹת cebaroth. Exo. 14. Forsitã non erant sepulchra in egypto. Nu. 11. Vocatusꝯ est ille locus sepulchra concupiscẽtie. Iob. 21. & ipse ad sepulchra ducetur. Ezech. 32. In circuitu illius sepulchra eorum.

קָדַד Cadad. inclinari. humiliari. adorare. Gen. 24. Inclinauit se homo & adorauit dominum. Exo. 4. & proni adorauerunt. pro quo hebrei legunt. Et inclinauerunt se: & adorauerunt. 1. Regum. 24. Et inclinans se dauid pronus in terram adorauit. Et secundum hebreos significat predicta dictio verticem capitis terre demittere: & dicunt ꝙ deriuatur a dictiõe קדקד Godcod. que significat verticẽ capitis Gen. 49. Et in vertice nazarei inter fratres suos. Deut. 28. A plãta pedis vsq; ad verticem tuũ. & in eodẽ. 33. Et super verticem nazarei inter fratres suos. & in eodem. Ceperitꝯ brachium & verticem. ps. 7. Et in verticem ipsius iniquitas eius descendet. ps. 67. Verticem capilli perambulantium in delictis suis.

קִדָּה Cida. casia. species aromatica. Exo. 30. Casie autem quingentos siclos.

קָדַח Cadach. Succẽdere. accendere. ardere. Deut. 32. ignis succensus est in furore meo. Esa. 50. ecce vos omnes accendentes ignem. & in eodem. 64. Sicut exustio ignis tabescerẽt. i. sicut exurit vel ardet ignis. Hiere. 15. quia ignis succensus est in furore meo. Pro quo hebrei legunt. Quia ignem succendistis in furore meo. & inde קַדַּחַת cadachath i. ardor. seu febris. Deut. 28. Percutiet te dominus egestate: febre & frigore. & Inde אֶקְדָּח ecdach. idest lapis preciosus coloris ignei. pro quo beatus hiero. trãstulit sculptos. Esa. 54. Et portas tuas in lapides sculptos.

קָדַם Cadam. Anticipare. preuenire. preocupare-ante ire. ante ponere. ante stare. Deut. 23. Eo qđ noluerũt vobis occurrere in pane & aqua. pro quo he. le. Eo quod non anticipauerunt vobis. idest eo quod non preuenerunt. Iob 1. Quare exceptus genibus. pro quo he. le. Quare anticipauerunt me genua vel genibus: siue preuenerunt me genua vel genibus. Et in eodem. 30. Preuenerunt dies afflictiõis. & in eodem. 41. Quis ante dedit mihi vt reddam ei. i. quis preuenit me. Ps. 16. domine preueni eum & supplanta eum. ps. 20. Quoniã preuenisti eum in benedictionib9 dulcedinis. Ps. 67. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. & in eodem. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Amos. 9. Non appropiquabit neꝯ veniet super nos malum. i. neꝯ preueniet vel preocupabit. Ione. 4. Propter hoc preocupaui vt fugerẽ in tharsis. Mich. 6. Quid dignũ offerã dño. Pro quo he. le.

Eadem. Ea quę. Propterea. Eo ꝙ. Propter Quia. Quomodo. Secundum. Sicut. Ergo. Quãuis Statim. Post. Cabal. Arietes. Contra Cabaa Configere. Cobaa Galea Cubaath Fundus. Cabas Cõgregare. Colligere. Coadunare Cibus. Cebusa Congregatio Cabar Sepelire Ceber Cebura Sepulchrum Monumẽtum Sepultura. Cabarim Sepulchra. Cadad Inclinare Godcod Verticem Cida Casia Cadach Succẽdere Accẽdere Exurere. Ardere. Cadachath Febris. Ecdach Lapis pcio sus. Sculptus Cadam Anticipare Preuenire Ante ire Ante dare. Preocupare.

In quo preoccupabo dñm: siue anticipabo aut preueniã do
minũ. Et beatus hieronymus trãstulit sensum. Et inde קֶדֶם
Cédem. i. ante. olim. anteq̃. pristinũ. antiquũ. eternũ. oriẽs
siue regio orientalis. Gen̄. 3. Et collocauit ante paradisum
voluptatis cherubim. p̄s. 118. initio cognoui de testimoniis
tuis. i. ante cognoui siue prius cognoui. Esa. 2. Quia reple-
ti sũt vt olim. p̄s. 128. Quod priusq̃ euellatur exaruit. & seri
bitur in predicto loco cũ thau in fine. Et inde קַדְמָה Cad-
ma. siue קֶדְמָא Cadma. Quod in lingua chaldaica signifi-
cat primũ. & in genere femínino קַדְמָתָא cadmatha. Dan̄i.
7. Prima quasi leena. Significat etiam קֶדֶם cédem. pristinũ
seu antiquũ vel eternũ. Deut. 33. De vertice collium eterno-
rum. p̄s. 76. Cogitaui dies antiquos. Prouer. 8. Et ex antis
quis anteq̃ terra fieret. Esa. 23. Que gloriabatur a diebus
pristinis. Mich. 9. A diebꝰ antiquis. Et ide קַדְמוּת cadmuth.
i. antiquitas. Ezech. 16. Reuertantur ad ãtiquitatẽ suã. & in
eodem. Reuertemini ad antiquitatẽ vestrã. Et inde קַדְמֹנִי
Cadmoni. i. antiquus. 1. Reg. 24. Sicut & in prouerbio an-
tiquo dicitur. Et in plu. קַדְמֹנִים cadmonim. siue קַדְמֹנִיּוֹת
Camonioth. Esa. 45. Et ãtiqua ne intueamini. Ezech. 38.
Tu ergo ille es: de quo locutus sum in diebus antiquis. Ma-
lach. 3. Et sicut ãni antiqui. est etiã קַדְמֹנִים cedumim nomẽ
proprium loci. Iudi. 5. Torrens cadumim torrẽs cison. Itẽ
קֶדֶם cédem. siue קַדְמָה cédma. aut קִדְמַת cidmath. oriẽs siue
pars oriẽtalis mundi. Gen̄. 2. Ipe vadit contra assyrios. pro
quo he. le. Ipse vadit ad orientẽ asur. Nu. 2. Ab oriente ius
das figet tentoria. & in eodẽ. 23. De montibus orientis. Iob
23. Si ad orientẽ abiero nõ apprehendã eũ. Et inde קַדְמוֹנִי
Cadmoni. i. orientalis. Ioel. 2. Facies eius cõtra mare orien
tale. Zach. 14. Mediũ earum ad mare orientale. Et in gene
re feminino קַדְמוֹנָה cadmona. Ezech. 47. Aque iste que
egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis. Et inde קָדִים ca-
dim. i. ventus orientalis: qui est ventus vrẽs & siccus. Exo.
10. Et dñs induxit ventũ vrentẽ tota die illa & nocte: & ma
ne facto ventus vrens leuauit locustas. & in eodem. 14. flan
te vento vehemẽti & vrẽte tota nocte. p̄s. 77. Transtulit au
strum de celo. Pro quo he. le. Transtulit ventum oriẽtalem
in celo. Item קֶדֶם eodam. in lingua chaldaica significat co-
ram: siue in conspectu: aut ante. Dan̄. 2. Respondẽtes ergo
chaldei corã rege dixerũt. & in eodẽ. Et honorẽ multũ accẽ
pietis a me. Pro quo hebrei legunt. Accipietis a conspectu
meo. & in eodem. Tam crudelis sententia a facie regis esset
egressa. i. a conspectu regis.

קַדְקֹד Godcod. vertex. s. capitis. De quo vide supra ĩ dictio
ne קָדַר cadad.

קָדַר Cadar. obscurari vel contenebrari. nigrescere. nigrũ
vel denigratũ esse: tristem vel mestum esse. 3. Reg. 18
Ecce celi cõtenebrati sunt. Iob. 6. Qui timent pruinã. Pro
quo he. le. Qui denigrati sunt gelu vel pruina. Hiere. 14.
Et porte eius corruerunt: & obscurate sunt in terra. Ezech.
32. Et nigrescere faciam stellas eius. Ioel. 2. Sol & luna ob-
tenebrati sunt. Mich. 3. Et obtenebrabitur super eos dies.
Significat etiam merere vel contristari. Iob. 6. Et merẽtes
erigit sospitate. Et in eodem. 30. Merẽs incedebam sine fu-
rore. p̄s. 34. Quasi lugens & contristatus sic humiliabar.
p̄s. 41. Quare tristis incedo: dũ affligit me inimicus. Hiere.
4. Lugebit terra & merebũt celi. Potest etiam legi. Obscu-
rabuntur vel obtenebrescent celi. Et in eodem. 8. Contri-
tus sum & contristatus. Ezech. 31. Cõtristatus est super eum
libanus. Potest etiam legi secũdum primã significationem
contenebratus vel obscuratus est super eum libanus. Et in-
de קַדְרוּת cadruth. siue קַדְרָנִית cedoranith. i. nigredo: vel
obscuritas: aut tenebre: vel tristitia. Esa. 50. Induam celos
tenebris. Malach. 3. Et quia ambulauimus tristes coram do
mino exercituum.

קָדַשׁ Cadas. sanctificare. consecrare. initiari. preparare. in
stituere. Gen̄. 2. Et sanctificauit illum. Exo. 13. Sancti
fica mihi omne primogenitum. Et in eodem. 29. Consecra
tisq̃ ipsis & vestibus. & in eodem. Eritq̃ sanctum sanctorũ:
omnis qui tetigerit illud: sanctificabitur. Potest etiam legi.
Omne quod tetigerit: sanctificabitur. & secũdũ hebreos re
fertur ad illud quod offerebatur in altare: quia ex quo tãge
bat altare sanctificabatur: & non poterat applicari cõmuni
bus vsibus. Leuit. 6. Oñis qui tetigerit illa sanctificabitur.
& in eodem. 10. Sanctificabor in his qui appropinquãt mi-
hi. & in eodem. 22. Vt sanctificer in medio filiorum israel.
Nu. 3. Sãctificaui quidquid primũ nascitur in israel. & in eo
dem. 16. Que sctificata sunt in mortibus peccatorũ. Deut.
15. Quidquid est sexus masculini sctificabis. 1. Reg. 21. Sed
& hodie sanctificabitur ĩ vasis. 2. Paralipo. 30. Et venite ad
sanctuarium eius quod sanctificauit in eternum. & in eodẽ.
Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fue-
rant. Esa. 65. Non appropinquẽs mihi: quia ĩmundus es. p
quo hebrei legunt. Nõ appropinques mihi quia sanctifica
ui te. i. quia sanctior te sum. & in eodẽ. 66. Qui sanctificabã
tur: & mũdos se putabãt in hortis. Ezech. 38. Et magnifica
bor & sanctificabor. & in eodem. 44. Et non sanctificabũt
populum in vestibus suis. Significat etiam preparare vel de
cernere seu instituere. Ios. 20. Decreueruntq̃ cedes in galli
lea. i. instituerunt. 1. Reg. 16. Sanctificamini & venite mecũ.
i. preparamini. & in eodẽ. Sanctificauit ergo esai filios suos
i. preparauit. Hiere. 6. Sanctificate super eum bellum. Pro
quo hebrei legunt. Preparate vl instituite super eum bellũ.
& in eodem. Sanctifica eos in diem occisionis. i. prepara vel
institue. Ioel. 2. Sanctificate ieiuniũ. i. instituite. & in eodẽ.
Sanctificate bellum. Et inde קֹדֶשׁ Codes. i. sanctitas: vel san
ctificatio: aut sanctum vel cõsecratum. Exo. 15. Magnificus
in sanctitate. & in eodem. 31. Sãctum est enim. p̄s. 29. Et cõ
fitemini memorie sanctitatis eius. p̄s. 92. Domum tuam de
cet sanctitudo. p̄s. 115. Facta est iudea sanctificatio eiꝰ. ponis
tur etiã pro sanctuario. Exo. 28. Quando ingreditur in san
ctuarium. Leuit. 16. Et expiet sanctuariũ ab ĩmũdiciis filio-
rum israel. Et in plurali קֳדָשִׁים Codasim. siue קָדְשֵׁי Cod
se. Leuit. 21. Vt caueant ab his que sanctificata sunt. & in eo
dem. Omnis homo qui accesserit de stirpe vra ad ea que cõ
secrata sunt. Ezech. 22. Sanctuaria mea sprenisti. & in eodẽ.
26. Vt gregẽ sanctificatũ. pro quo he. le. Vt oues sctificatio
num. Et inde קָדֹשׁ Cados. i. sanctus vel sanctificatus. Nu. 6.
Sanctus erit. Iob. 6. Nec contradicã sermonibus sancti. Esa.
6. Sanctus. sanctus. sanctus dñs deus sabaoth. Et in lingua
chaldaica dicitur קַדִּישׁ Cadis. Dan̄. 4. Et ecce vigil & sctũs
de celo descendit. Et in plurali קַדִּישִׁים Cedosim. Leuit. 19.
Sancti stote quia ego sanctus sum. & in eodẽ. 21. Sancti erũt
deo suo. Et inde מִקְדָּשׁ Micdas. i. sanctuarium vel sanctifi-
catio. Exo. 15. Sãctuariũ dñi quod firmauerunt manus tue.
Et in eo. 25. Et faciãt mihi sanctuariũ. Leuit. 19. Et sanctua
rium meũ metuite. Esa. 8. Et erit vobis in sctificationẽ. & in
eodẽ. 16. Et ingredietur ad sanctuariũ suũ. Ezech. 11. Et erò
eis in sctificationẽ modicã. Et ĩ plurali מִקְדָּשִׁים Micdasim
siue מִקְדְּשֵׁי Micdese. p̄s. 22. Donec intrẽ in sanctuariũ dñi.
Pro quo he. le. In sanctuaria dñi. Ezech. 21. Et stilla ad san-
ctuaria. Ponitur etiã מִקְדָּשׁ Micdas pro electo. Nu. 18. Opti
ma & electa erunt cuncta. Ponitur etiã קָדֵשׁ Cades per anti
phrasin pro efeminato vel ꝓphano: aut ĩmũdo. vel execra-
bili aut scortatore: sicut apud latinos dr sacra fames. i. exe-
crabilis. Deut. 23. Non erit meretrix de filiabus israel neq̃

Ante. Initium Olim Prius quã
קֶדְמָאּ Primus.
קַדְמִתָּא Prima
Eternus Antiquus. Pristinũ
קִדְמוּת antiquitas
קַדְמוֹנִי antiquus. קַדְמוֹנִים
antiqua
antiqui. קְדוּמִים
Cadumim
קֶדֶם קִדְמַת
Oriens
קַדְמוֹנִי Orientalis.
קִדְמוֹנָה orientalis
קָדִים vir orientalis Ventus
קֳדָם Coram. Cõspectus Facie.
קַדְקֹד Vertex.
קָדַר Contenebrari denigrari. nigrescere.
merere.
Cõtristari.
קַדְרוּת קַדְרָנִית Tenebre.

Tristes.

קָדַשׁ Sctificare Cõsecrare.

Decernere Instituere Preparar
קֹדֶשׁ Sanctitas Sanctum. Sctificatio sanctuariũ
קָדְשִׁים sctificata. Cõsecrata. sanctuaria
קָדֹשׁ sanctus
קָדִישׁ sanctus
קְדֹשִׁים sancti.
מִקְדָּשׁ sanctuariũ Sctificatio
מִקְדָּשִׁים sanctuaria
מִקְדָּשׁ Electum.
קָדֵשׁ

Scortator Effeminat'

scortator de filiis israel.3. Reg.14. Et effeminati erant in terra. Quod in hebreo legitur singulariter.s.effeminatus siue scortator. Et in plurali קְדֵשִׁים Cedesim.3. Reg.5. Et abstulit effeminatos de terra. Iob.36. Et vita eorũ inter effeminatos. Et in genere femínino קְדֵשָׁה Cedesa.i.meretrix. Gen.38. Vbi est meretrix que sedebat i biuio. Deut.23. Nõ erit meretrix de filiab⁹ israel. Et in plurali femínino קְדֵשׁוֹת Cedesoth. Osee.4. Et cũ effeminatis sacrificabant.pro quo hebreí legunt. Et cum meretricibus sacrificabant.

קְדֵשִׁים Effeminati.

קְדֵשָׁה Meretrix

קְדֵשׁוֹת Effeminate meretrices

קָהָה Caha.retussum vl' obtussum esse.obstupescere. Eccls 10. Si retussum fuerit ferrum. Hiere.31. Omnis qui comederit vuam acerbam: obstupescent dentes eius. Ezech. 18. Et dentes filiorum obstupescent.

קָהָה Ret ussus eẽ obstupescẽ

קָהַל Cahal.congregare. colligere.coaceruare.concionari siue concionem facere. Exo.32. Congregatus aduersus aaron dixit. & in eodẽ.35. Congregata igitur omni turba filiorũ israel. Nu.16. Cũq; stetissent aduersus moysen & aaron. Pro quo hebreí legunt. Congregati sunt aduersus moysen & aaron. & in eodem. Et coaceruassent aduersus eos omnem multitudinẽ. & in eodẽ. Cũq; oriretur seditio & tumultus increscceret. Pro quo hebreí legunt. Et factum est cum cõgregaretur turba. Deut.4. Congrega ad me populum.1. Paralipo.15. Cõgregauit dauid vniuersum israel. Ester.8. Vt cõuenirent iudei per singulas ciuitates & in vnũ preciperet congregari. & in eodem.9. Congregati sunt per singulas ciuitates & loca. Hiere.26. Congregatus est omnis populus aduersus hieremiã. Ezech.3. Et omnẽ multitudinẽ tuam que coaceruata est ad te. & in eodem. Congregasti multitudinẽ tuam. Et inde קָהָל Cahal.i.cetus vel congregatio: aut ecclesia: siue contio: aut multitudo in vnũ coaceruata. Nu.15. Vnum preceptum erit atq; iudiciũ tam vobis q̃ aduenis terre. ꝓ quo hebreí legunt. Cetui vel congregationi vnũ preceptũ erit. tam vobis q̃ aduenis terre. & in eo.16. Cur eleuamini super populum dñi.i.super congregationẽ vel ecclesiã dñi. Deut. 23. Non intrabunt in ecclesiam dñi in eternũ. p̃s.21. In medio ecclesie laudabo te. p̃s.25. Odiui ecclesiã malignantiũ. Ezech.38. & equites vestitos loricis vniuersos: multitudinẽ magnam. & in eodem. Prepara & instrue te & omnẽ multitudinẽ tuam. Scribitur etiam in genere femínino cũ he vel thau in fine. Deut.33. Hereditatem multitudinis iacob. Nee 5. Et congregaui aduersum eos cõgregationem magnam. Et in plurali scribitur cũ mẽ in principio & dr̃ מָקְהֵלִים Machelim. siue מָקְהֵלוֹת Macheloth. p̃s.25. In ecclesiis benedicãte dñe. p̃s.67. In ecclesiis benedicite deo. Et ide קֹהֶלֶת Cohéleth.i.ecclesiastes. siue contionator: eo quod loquitur ad multitudinẽ: vel quia colligit siue congregat opiniones diuersorum hominũ. Eccls.1. Verba eccls filii dauid. & in eodem. Vanitas vanitatum dicit ecclesiastes.

קָהָל Cetus

Populus.

Ecclesia multitudo

cõgregatio מָקְהֵלִים

Ecclesie קֹהֶלֶת

Ecclesiastes.

קוא Coa.vomere. cuomere. Leuit.18. Ne & vos símiliter euomat cũ paria feceritis: sicut euomuit gẽtẽ que fuit ante vos. Ione.2. Et euomuit ionam in arida. vide etiam de hoc supra in dictione קָאָה Caa. & inde קִי Ci.idest vomitus. Prouer.16. Sicut canis reuertitur ad vomitum suũ. Esa.19. Sicut ebrius & vomens. Pro quo he.le. Sicut errat ebrius in vómitu suo. Hiere.48. Et allidet manib⁹ moab in vomitu suo. Et componitur cum dictione קָלוֹן calon. que significat ignominiã & dicitur קִיקָלוֹן cicalon.i.vomitus ignominie Abach.2. Et vomitus ignominie super gloriã tuam.

קוא Euomere

קִי Vomitus

קִיקָלוֹן Vomitus ignominie

קוב Cub.ventriculus. seu coagulum. De quo vide supra in in dictione קֻבַּע cabab.

קָו Cau.linea. siue regula. aut norma. De quo vide in dictione sequenti.

Linea

קָוָה Caua.expectare. sperare. sustinere. prestolari. congregare. Iob.3. Expectet lucem & non videat. & in eodem.17 Si sustinuero infernus domus mea est. p̃s.36. Sustinentes autem dominum ipsi hereditabunt terram. p̃s.40. Expectans expectaui dñm. p̃s.129. Sustinuit anima mea. Esa.5. Expectauit vt faceret vuas. & in eo.8. Et prestolabor eum. & in eodẽ.40. Qui autẽ sperant in dño mutabunt fortitudinẽ. & in eodẽ.18. Ad gentẽ expectantẽ & conculcatam. & in eodẽ.28. Expecta: respecta. & in eo.49. Non cõfundentur qui expectant eũ. & inde תִּקְוָה Thicua. sine מִקְוָה micue ídest spes. siue expectatio. Iob.15. Et erit egeno spes. & i eodem.7. Et consumpti sunt absq; vlla spe. & in eodẽ.17. Vbi est ergo nunc prestolatio mea. & in eodẽ. Et patiẽtiam meã quis cõsiderat. Pro quo he.le. Et spem meã siue expectationem meã quis considerabit: siue quis intuebitur. Hiere.14 Tibi peccauimus expectatio israel. Significat etiã predicta dictio מִקְוָה Caua. congregare vel colligere. Gen.1. Congregentur aque que sub celo sunt in locum vnũ. Hiere.3. Et cõgregabuntur ad eum omnes gentes. Et inde מִקְוָה Micue. siue מִקְוֵה Micua.i.congregatio siue lacus vbi aque congregantur. Gen.1. Congregationẽq; aquarum vocauit maria. Esa.22. Et iacum fecisti inter duos muros. Ponitur etiam pro cetu vel congregatione negociatorum seu mercatorũ. 3. Reg.10. Et de coa: negociatores enim regis emebant de coa. Pro quo hebreí legunt. Et cõgregatio siue collectio negociatorum regis emebant congregationem.s.equorum. Potest etiam esse nomen propriũ regionis vel loci: sicut est in littera nostra. Et inde קָו Cau.i.linea siue regula. aut norma: vel perpendiculum.i.funiculus quo edificia regulãtur. 3. Reg.7. Et resticula triginta cubitorũ cingebat illud. Pro quo hebreí legunt. Et linea triginta cubitorũ. Iob.38. Vel quis tetẽdit super eã lineam. Ps.18. In omnẽ terram exiuit sonus eorum. Pro quo hebreí legunt. In omnẽ terram exiuit linea siue norma eorũ. Hiere.31. Et exibit vltra normã mensure. Threñ.2. Tetendit funiculum suũ.i.perpendiculũ seu normã suã. Eze.47. Qui habebat funiculũ mensure in manu sua. Zach.1. Et perpendiculũ extendetur super ierusalẽ. Ponitur etiam pro mẽsura. Esa.28. Et ponã iudiciũ in pondere: & iustitiam in mẽsura. & in eodẽ.34. Et extendetur super eam mesura. Et inde תִּקְוָת Thicuath.i.funiculus. Ios.2. Signũ ne fuerit funiculus iste coccineus. & in eodem Appendit funiculum coccineum in fenestra.

תִּקְוָה Spes. Expectatio prestolatio Patiẽtia

cõgregare. מִקְוָה cõgregatio

Lacus.

קָו Resticula. Linea

Sonus Poema

Funiculus ppẽdiculũ.

Mensura.

תִּקְוָת Funiculus

קוט Cut. displicere. tedere. tabescere. vel in fastidio esse. Iob.8. Non ei placebit vecordia sua.i.displicebit ei. & in eodem.10. Tedet animã meã vite mee. p̃s.94. Quadraginta annis proximus fui generationi isti. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trãstulit. Quadraginta annis displicuit mihi generatio ista. p̃s.118. Vidi preuaricantes & tabescebã.i.displicebant mihi. p̃s.138. Et super inimicos tuos tabescebam. Ezech.6. Et displicebunt sibi met super malis que fecerunt. Et in eodem.36. Et displicebunt vobis iniquitates vestre. Et ide קָט Cat.i.minus: pene. Ezech.16. Pauxilum minus pene sceleratoria fecisti illis.

קוּט Displicere Tedere

קָט Pene

קול Col.vox.seu sonitus. Gen.3. Vocem tuã dñe audiui. & in eo.4. Vox sanguinis fratris tui clamãtis ad me. Et ĩ eo.27. Vox quidẽ vox iacob est. Exo.32. Vocẽ cãtãtiũ ego audio. Iob.29. Vocẽ suã cohibebãt duces. Ps.97. In tubis ductilib⁹ & voce tube cornee. p̃s.129. Dñe exaudi vocẽ meã Hiere.46. Vox eius q̃si eris sonabit. Signãt etiã sonitũ vel clamorẽ. vt Exo.19. Clangorq; buccine vehemẽs.i.sonit⁹ buccine. 4. Reg.6. Ecce sonit⁹ pedũ dñi sui post eũ. Iob.15. Sonitus terrorũ in auribus eius. Et in lingua chaldaica dr̃ קָל Cal. Dañ.7. Aspiciebã ꝓpter vocẽ sermonũ grandiũ. Et in plu. קלות coloth. Exo.9. Et cessabũt tonitrua: & grãdo

קול Vox.

Clamor Sonitus

קלות

Voces non erit. Pro quo.he.le. Ceſſabunt voces. & in eodē.19. Et erant voces & tonitrua & nubes denſiſſima ſuper mōtem.

קוּם Surgere Cum.ſurgere.conſurgere.inſurgere.erigere.ſtatuere. firmare.confirmare.Suſcitare.Geñ.13. Surge & pam bula terrā.& in eo.21.Surge & tolle puerū.& in eo.27. Surge ſede & comede.& in eo.Surge pater mi.Nu.2. Surgens ergo populus tota die illa & nocte.Deut.34. Et nō ſurrexit prohetavltra.Ioſ.2.Nec remāſit in nobis ſpūs.Pro quo he. le.Et non ſurrexit vel conſurrexit amplius ſpūs in viro.i.in aliquo viro.Iudi.2. Et ſurrexerūt alii qui nō nouerunt do minū.2.Reg.2.Surgant pueri & ludant corā nobis.1.Reg. 4.Et oculi ei9 caligauerant:& videre nō poterant.pro quo he.le.Et oculi eius conſurrexerant.i.diſceſſerant oculi a vi ſu:vel quia tēpore ſenectutis oculi cōtrahuntur de loco ſuo ad interiorē partē.4.Reg.7.Qui ſurrexit nocte.Iob.16.&

ſuſcitare. Inſurgere Cōſurgere Relurgere ſuſcitatur falſiloqu9 aduerſum faciē meā.ps.26.Qñ īſurre xerunt in me teſtes iniqui.Eſa.53.Nunc conſurgā dicit dñs Amos.5 Cecidit & nō adiiciet vt reſurgat.Mich.7.Filia cō ſurrexit aduerſus matrē ſuā. Et aliqñ ſcribitur ſine vau:vt i aliquib9 locis predictis.& quādoq; ſcribitur cū aleph in me dio loco vau.vt Oſee.10.Et conſurget tumultus in populo tuo.& in lingua chaldaica frequēter ſcribitur cū aleph ī me dio:vt ſupra dictū eſt.& quādo eſt verbum ſecūde vel tertie cōiugationis:tunc ſignificat firmare vel confirmare.aut ſta tuere vel cōſtituere ſiue erigere.Geñ.23. Confirmatus eſt a ger quōdā ephronis.Leuit.25. Emptorq; poſſidebit eā. p quo he.le. Et cōfirmabitur domus que eſt in vrbe in perpe tuū emptori.& in eo.26. Et firmabo pactū meū vobiſcum. 2.Reg.23. Dixit vir cui cōſtitutū eſt de xp̄o dei iacob.Eſter. 9.Cōfirmauerunt & ſuſceperūt iudei ſuper ſe & ſemen ſuū. Iob.22.Decernes rem & veniet tibi. Pro quo he.le.Et con firmabitur tibi ſiue ſtabit tibi.ps.105.Et ſtatuit pcellā ei9 in aurā.Ps.148.Confirma me in verbis tuis.Eſa.7.Nō ſtabit & non erit iſtud.Hiere.24.Cuius ſermo cōpleatur.i.ſtabit vel confirmabitur. & in eo. Quia vere cōplebuntur ſermo nes mei contra vos. Et aliqñ ſcribitur cū duplici mē. Iob. 27.Et aduerſarius quaſi iniquus. Pro quo he.le.Et inſurgēs in me quaſi iniquus. ps.16. A reſiſtētibus dextere tue.i.ab inſurgentibus aduerſus dexterā tuā.ps.138.Et cōtra inimi cos tuos tabeſcebā.i.contra inſurgentes aduerſū te. Mich. 2.Et e cōtrario populus meus in aduerſariū conſurrexit.&

מְקוֹמִים aduerſarij. Hoſtes. inde מְקוֹמִים camim.i.inſurgētes cōtra aliquē:ſiue aduerſarii. aut hoſtes vel inimici.Exo.15.Depoſuiſti aduerſarios tuos Et in eo.32.Et inter hoſtes nudū cōſtituerat.2.Reg.18. De manu omniū qui ſurrexerunt contra te.ps.3. Multi inſur gunt aduerſum me.ps.17. Supplantaſti inſurgētes in me. ps.43.Et in noie tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.ps. 75.Superbia eorū qui oderunt te aſcendit iugiter.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Sonitus aduerſa riorum tuorū.Hiere.51.& ſup habitatores eius qui cor ſuū leuauerunt cōtra me.Pro quo he.le. Et ſup habitatores cor de inſurgentes contra me.Scribitur etiā cū vau & dr̄

קוֹמִים Inſurgētes. Comim.4.Reg.16. Qui cōſurrexerūt aduerſum me. Et in

אֲלֵקוּם nō ſurgēt de אֲלֵקוּם Alcum.i.nō conſurgens:vel nō reſiſtēs. Prouer. 3.Nec eſt rex qui reſiſtat ei.Et eſt dictio cōpoſita ab אַל Al. q̄ ſignificat nō:& קוּם Cum q̄ ſignificat cōſurgere.vel reſi ſtere.De quo vide ſupra in dictiōe אַל Al.Et inde

קוֹמָה Altitudo Coma.i.ſtatura ſiue altitudo.Geñ.6. Et triginta cubitorum al titudo illius.Exo.25. Altitudo cubitū ſimiliter ac ſemiſem 1.Reg.28.Cecidit porrectus ī terra. p quo he.le. Et cecidit tota ſtatura ſua in terra. Canti.7. Statura tua aſſimilata eſt palme.Eſa.10.Et excelſi ſtatura ſuccidentur.& in eodē.37. Et ſuccidā excelſa cedrorum eius. Pro quo hebrei legunt ſuccidam ſtaturam ſiue altitudinem cedrorum ei9. Et inde

קִימָה Erectio. קִימָה Cima.i.erectio:ſiue reſurrectio. Iob.22. Nōne ſucciſ ſa eſt erectio noſtra. Et inde

תְּקוּמָה Tecuma. קוֹמִיּוּת Tecuma.ſiue co memiuth.i.erectio.Leuit.26. Nemo veſtrū inimicis aude bit reſiſtere. Pro quo hebrei legunt. Et non erit vobis ere ctio ante inimicos veſtros. & in eodē. Vt incederetis erecti. Pro quo he.le. Incedere vos faciam in erectiōe ſiue erecte. Et inde

יְקוּם ſubſtantia. יְקוּם Iecum.i.ſubſtantia vel ſubſiſtēs. Geñ.7. Et de lebo omnē ſubſtantiam quam feci de ſuperficie terre. Nu. 19.Cum tabernaculis ſuis & vniuerſa ſubſtantia eorum. Et inde

קָמָה Seges. קָמָה Cama.i.ſeges erecta in agro.Deut.23.Si intraue ris ſegetem amici tui. Iudi.15. Quibus ſuccenſis: & com portate iam fruges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate ſunt.Pro quo he.le.Et ſuccenderunt a manipulo vſq; ad ſe getem. Et in plurali

קָמוֹת Segetes. קָמוֹת Camoth.vt in eodē. Que ſtatim perrexerunt in ſegetes philiſtinorum. Et inde

קְיָם Decretum קְיָם Ceiam q̄ in lingua chaldaica ſignificat pactū:ſiue fedus: aut ſtatu tum:vel decretū. Dañ.6. Vt omne decretū quod cōſtituerit rex.Et ide

מָקוֹם Locus מָקוֹם Macom.i.locus. Geñ.22.vidit locum pro cul.& in eo.28. Vere dñs eſt in loco ſancto iſto. & in eo.quā terribilis eſt locus iſte. & in eodem.36. Vbi vincti regis cu ſtodiebātur. Pro quo he.le. In loco vbi vincti regis erant. 2.Reg.7. Et ponā locum populo meo iſrael. Eſter.4. Per aliam occaſionē liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legūt. Refrigeriū & liberatio erit iudeis de loco alio. Iob.7. Nec cognoſcet eum ampli9 locus eius.& in eodem.18. Iſte eſt lo cus eius qui ignorat deū. Eccl's.11. In quocūq; loco cecide rit. Eſa.66. Et quis eſt iſte locus quietis mee. Ezech.36. Da bo gog locum noīatum ſepulchrū in iſrael. Et ī plu.

מְקוֹמוֹת Loca. מְקוֹמוֹת Mecomoth. Deut.12. Subuertite omnia loca in quibus co luerunt gentes.2.Reg.17. Forſitā nunc latitat in foueis aut in vno quo voluerit loco. p quo he.le. Aut in vno locorum.

קוֹן Planger Lamētari. קוֹן Cun.lamentari.plangere.2. Reg.1. Planxit autē dauid planctum huiuſcemodi.2.Paralipo.35.Hieremias ma xime ſcilicet lamentatus eſt. p quo he.le. Lamētatus eſt hie remias. Hiere.9. Vocate lamētatrices vt veniāt. Ezech.32. Plāctus eſt:& plangēt eum filie gentiū:plangent ſuper egy ptum: & ſuper multitudinē eius plangent. Et inde

קִינָה Planctus קִינָה Cina.i.lamentatio ſiue planctus. Hiere.6. Et ſuper ſpecioſa de ſerti planctum. Ezech.16. Et tu aſſume planctū ſuper prin cipes iſrael. Et in plu.

קִינוֹת Lamētatōes קִינוֹת cinoth.2.Paralipo.35. Lamēta tiones ſuper ioſiā replicant.& in eodē. Ecce ſcriptū eſt in la mētationibus. Item

קִין Haſta. קִין Cin.i.haſta ſeu lancea vel haſtile.2. Reg.21. Cuius ferrū haſte trecentas vncias appendebat.

קוף Circuire. Ambire. קוּף Cuph.circuire.ambire.in orbem trāſire. Ioſ.6. Circui te vrbē cūcti bellatores.3.Reg.7. Decē cubitis ambiēs mare. Iob.1. Cūq; in orbē tranſiſſent dies cōuiuii. Et inde

תְּקוּפָה circuitus circulus. תְּקוּפָה Thecupha.i.circuitus vl'ambitus. Exo.34. Quādo redeunte anni tēpore cuncta conduntur. Pro quo he.le. In circuitu anni vel in reuolutione anni.1.Reg.1. Et factum eſt poſt circulū dierū cōcepit anna. ps.18. Et ocurſus eius vſq; ad ſummū eius.i.circuitus vel reuolutio eius. Itē

קוף Simia קוף cuph. i.ſimia.& ſolū iuenitur in numero plurali.ſ.

קְפִים Simie. קְפִים Cophim 3.Reg.10. Deferentes inde aurum & argentū & dentes ele phantorum & ſimias & pauones.

קוץ Tedere. Odire moleſtari קוּץ Cus. tedere. moleſtari. deteſtari. abhorrere.ſuſcitare. euigilare.vel reſurgere.Geñ.27. Tedet me vite mee p pter filias heth.Exo.1. Oderantq; filios iſrael egyptii. Pro quo he.le.Et moleſtabantur ſiue tedebat eos propter filios iſrael.Nu.22.Et impetū eius ferre nō poſſent. Pro quo he. le. Et moleſtabatur ſiue tedebat moab propter filios iſrael. 3.Reg.11.Et hoc eſt malū aſael & odium cōtra iſrael:regna uitq; in ſyria.Pro quo hebrei legūt. Et moleſtabat iſraelem

Deficere. & regnauit ī syria. Prouer. 5. Ne deficias cū ab eo corriperis .i. ne tedeat te siue ne detesteris vel abhorreas: cum ab eo corriperis Esa. 7. Derelinquetur terra quā tu detestaris. Po

Detestari. abominari nitur etiā ꝑ abominari. Leuit. 20. Oīa enim hec fecerūt: & abominatus sum eas .i. detestatus sum eas siue pertesus fui eas. Significat etiā suscitare vel euigilare aut resurge

Euigilare. surgere. re. Gen. 28. Cūq; euigilasset iacob de somno. 4. Reg. 4. nō surrexit puer. ps. 16. cū apparuerit gloria tua. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Implebor cum vigilaue

Resurgere suscitari Excitare ro similitudine tua. ps. 54. Exurge & intēde ī iudicio meo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Consurge & vigila in iudicium meum. ps. 138. Resurrexi & adhuc sum tecum. Hiere. 31. Quasi de somno suscitat⁹ sum: & vidi. Esa. 7. Ascendamus in iuda & excitemus eum. & dicit aliqui ꝙ in predicto loco significat succindere: vel iuxta primā significatiōem abhorrere vl detestari. Et inde

Finis. קֵץ Ces. siue קְצָה Cese. i. finis: extremum: siue extremitas. Gen. 6. Finis vniuerse carnis venit corā me. Exo. 25. Che

Extremum rub vnus sit in latere vno & alter in altero. Pro quo hebrei legunt. cherub vnus sit ab vno extemo: & cherub vnus sit in alio extremo. Esa. 7. Ad extremū aqueductus. piscine superioris. Ezech. 7. Finis venit: venit finis. vide ēt de hoc infra in dictione קְצִין Casas. & in dictione קְצָה Casa. Et inde

Cincini Coma. קְוֻצּוֹת קְוֻצּוֹת Ceuusoth. idest cincini capitis vl coma aut cesaries. Cauti. 5. Cincini capitis mei gutis noctium. & in eodem. Come eius sicut elate palmarum. Et inde

Estas. קַיִץ cais .i. estas. Gen. 8. Estas & hyems. ps. 73. Estatē & ver tu plasmasti. Et

esse ī estate. inde verbum קַיַּץ cas. i. estare in estate: vel esse in estate. Esa. 18. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Significat etiā

Palate קַיִץ Cais ficus seu poma arborū. eo quod colligūtur in estate. 2. Reg. 16. Et centum massis palatarū. & in eo. Panes & palate ad vescēdum pueris tuis. Sunt enī palate masse de

Poma. ficibus confecte. Amos. 8. Et ecce vncinus pomorum. & in eo. Quid tu vides amos: & dixi vncinū pomorū. Ponitur etiam pro vindemia seu messe: eo quod fiunt in estate. Esa.

Vindemia 16. Quoniam super vindemiā tuam & super messem tuam vox clamātium irruit. Hiere. 40. Collegerunt vinū & mes

Messis קוֹץ sem multam nimis. Item קוֹץ cos. i. spina seu vepres. Gen. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Esa. 32. Super humū populi mei spine & vepres ascendent. Quod in hebreo le

Spina gitur singulariter. s. Spina & vepres ascendet. Et in plurali

Spine קוֹצִים cosim. Esa. 33. Spine congregate igni cōburentur.

Fodere קוֹר Cor. fodere. Esa. 37. Ego fodi & bibi aquā. & secundū hebreos significat etiā manare. Hiere. 6. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidam fecit malicia suam. Pro

Emanare quo hebrei legunt. Sicut emanat puteus aquā suā: sic emanere fecit malicia suā. Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar. q̄ significat frigiditatē: sicut est in littera nīa. & inde

Fons. Vena. מָקוֹר Macor. i. fons seu vena. s. manans: a fodiendo vel emanādo dicta. Leuit. 20. Ipsaq; aperuerit fontem sanguinis sui. Prouer. 5. Sit vena tua benedicta. & in eodem. 10. Vena iusti os vite. Et in eodem. 25. Fons turbatus pede & vena corrupta. Hiere. 2. Me dereliquerunt fontem aque viue.

Tela קוֹר Item קוֹר Cur. i. tela. Et solum inuenitur in numero plurali Esa. 59. Et telas aranearum texuerunt. & in eodem. Tele eo

קוֹרָה rum non erunt in vestimentum. Item קוֹרָה cora. i. tignum seu trabes ad cōtignationem domus. 4. Reg. 6. Accidit au

trabes קֹרוֹת tē vt cū vn⁹ materiā succideret. i. trabē vel tignū succideret. Et in plu. קֹרוֹת coroth. Cāti. 6. Tigna domorū nīarū cedrina. Itē קוֹר Cor. i. frigus. De q̄ vide infra ī dictiōe קָרָה cara.

Tigna. קוֹר

קוּשׁ Cus. supplātare. scandalum vel offendiculū ponere. Esa. 29. Et arguētē in porta supplāta būt. De quo vide supra in dictione יַקְשׁ Iacas. & infra in dictiōe קָשַׁשׁ casas.

Supplātare

קָטַט Catath. displicere. molestare. Iob. 10. Tedet aiam meā vite mee. vide etiā de hoc supra in dictiōe קוּט Cut.

Tedere. קָטַב

קֹטֶב Céteb. morsus. succisio. succidēs: aut cōfringēs. Deut. 32. Et deuorabūt eos aues morsu amarissimo. ps. 90. Ab incursu & demonio meridiano. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. A morsu insanientis meridie Esa. 28. Impetus grandinis cōfrigēs. Osee. 3. Morsus tuus ero inferne.

Morsus. קָטַל Catal. īterficere. occidere. Iob. 13. Etiam si occiderit me in ipso sperabo. & in eodem. 24. Interficit egenū & pauperem. ps. 138. Si occideris deus peccatorem. Dan. 2. Sapientes interficiebantur: querebaturq; daniel & socii ei⁹ vt perirēt. i. vt interficerētur. Et inde קֹטֶל Cátel. siue קְטֹל Cétel aut קְטֻלָּא catla. i. īterfectio. occisio. vt in Abdia. Vt in tereat vir de monte esau propter interfectionem.

Cōfringēs. קָטַן Catan. minorare. minorem esse. diminuere. parum videri. seu paruū aut diminutū esse. Gen. 32. Minor sum cunctis miserationibus tuis. 2. Reg. 7. Sed & hoc parum visum est in conspectu tuo dñe deus. Amos. 8. Vt minuamus mensuram: & augeamus siclum. Et inde קָטֹן catan. seu קָטֹן Caton. i. minor. paruus. minimus. pusillus. Gen. 1. Luminare minus vt preesset nocti. & in eodem. 42. Minimus cum patre nostro est. 1. Reg. 16. Adhuc reliqu⁹ est paruulus. Iob. 3. Paruus & magn⁹ ibi sunt. Esa. 11. Et puer paruulus minabit eos. Accipitur etiam pro digito minimo manus. 3 Reg. 12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Et in plurali קְטַנִּים Cetauim. ps. 113. Pusillis cum maioribus Et in genere femininо קְטַנָּה cetana. Nu. 22. Vt vel plus vel minus loquar. Pro quo he. le. Vt faciam rem mininam aut magnam. Et in plurali femininо קְטַנּוֹת Cetanoth. Zach. 4. Quis enim despexit dies paruos. Pro quo he. le. Quis eni despexit diem minimarum. s. rerum.

Minor esse. paruū videri minuere קָטָן

Minus minimus Paruus

Minimus digitus קְטַנִּים

Pusilli קְטַנָּה

Minima קְטַנּוֹת

Parui. minime

קָטַף Cataph. euellere. carpere. confringere. seu decerpere. Deut. 23. Franges spicas manu conterens. idest euelles. vel decerpes spicas. Iob. 8. Cūq; adhuc sit ī flore ne carpatur manu. Ezech. 17. Sumitatē frōdiū eius euulsit. & in eode. Tenerum dispergā: & plantabo super montē excelsum. Pro quo he. le. Tenerum euellam seu decerpam.

Euellere. carpere קָטָף

קָטַר Catar. suffumigare. adolere. incendere. sacrificare. Exo. 30. Et adolebit incensum super ea. i. suffumigabit. & in eodem. Quādo cōponet lucernas incēdet illud. & in eodem. vt offeratur in eo thymiama dño. i. vt suffumigetur. Leuit. 1. Adolebitq; ea sacerdos super altare. & in eodē 2. Nec quicq; fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio domini. & in eodē. 3. Adolebitq; ea super altare sacerdos. & in eodem. 6. Et tota cremabitur in altari. i. adolebitur vel incēdetur. Cāti. 3. Ex aromatibus myrrhe & thuris. Pro quo hebrei legunt. Suffumigata myrrha & thure. Ponitur etiā pro sacrificare. Hiere. 44. Nunquid nō sacrificiū quod sacrificastis in ciuitatibus iude Amos. 4. Et sacrificare de fermento laudem. Malach. 1. Et in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo. & inde קְטֹרֶת Cetóreth. siue קְטֹרָה Cetora. i. suffumigatio: vel incēsum aut thymiama. Nu. 16. Et ponite super ea incensum. & in eodē. Et hausto igni de altari mitte incensum desuper. Deut. 33. Ponēt thymiama in furore tuo 2. Paralipo. 26. Adolere voluit incēsum sup altare thymiamatis. Ezech. 16. Et oleū meū & thymiamata mea posuisti coram eis. Et ide קִיטוֹר Citor. i. fumus: seu vapor. Gen. 19. Viditq; ascendētem fauillam de terra quasi fornacis fumū. Ponitur etiam pro pruina vel glacie: que est vapor de terra congelatus frigore. Ps. 118. Quia factus sum sicut vter in pruina. Potest etiam legi sicut vter in fumo seu in fumario. Ps. 148. Ignis grando nix glacies. Et in-

Adolere Incendere suffumigare

cremare

sacrificare.

קְטֹרֶת

Incensum thymiama

קִיטוֹר

Fumus

Pruina. Glacies

מִקְטָר thuribulū. de מִקְטָר Mictar.seu מִקְטֶרֶת Mictéret.idest thuribulum:seu altare in quib⁹ adoletur incēsū vel thymiama. Exo.30. Faciēs quoq; altare ad adolēdum thymiama.2. Paralipo.26. Et tenēs in manu thuribulū. Ezech.8. Et vnusquisq; habebat thuribulū in manu sua. Et ī plurali מְקְטָרוֹת Mecatheroth. 2. Paralipo.30. Altaria vniuersa in quibus idolis adolebatur. Item קְטוֹרָה Cetura.i.dispositā:in genere femininō:& solum inuenitur in numero plurali.s. קְטֹרוֹת Ceturoth.vt Ezech. 46. In quattuor angulis atrii atriola dispositā. Et aliqui hebrei legunt atriola colligata vel coniuncta.s.cum aliis atriis. Nam ī lingua chaldaica predicta dictio קְטַר Catar.significat colligare. Et inde קִטְרֵי Citre.siue קִטְרִין Citrin.i.colligature. vel compages. Dañ.5. Et cōpages renū eius soluebantur.& in eodem. Ostensio secretorum & solutio ligatorum inuente sunt in eo.

Thuribula. מִקְטָר

Altaria. מְקְטָרוֹת

Dispositā. קְטוֹרָה קְטֹרוֹת

Cōpages. קִטְרֵי

Ligata. קַיְטָא Cáit.siue קַיְטָא Caita. in lingua chaldaica significat estatem siue estiuū. Dañ.2. Et redacte sunt quasi in fauillam estiue aree.

Estiuum. קַיִץ Cáis.estus.siue estas: aut fructus qui in estate colligūtur. De quo vide supra in dictione קוץ Cus.

Hedera קִיק Cic.hedera.& scribitur cū vau & nū in fine & dicitur קִיקָיוֹן Cicaion. Ione.4. Et preparauit dñs deus hederam.& in eodem. Tu doles super hederam.

Paries קִיר Cir.paries.seu murus. Leuit.1. Decurrere faciet sanguinem super crepidinē altaris. Pro quo hebrei legūt. Super parietem altaris.1. Reg.19. Nisusq; est saul configere dauid lancea in pariete. Et in eodem. Lancea perlata est in pariete.5. Reg.6. Et tāgebat ala vna parietem:& ala cherub secundi tangebat parietem alterum.4. Reg.5. Faciamus ergo ei cenaculum paruū. Pro quo hebrei legūt. Faciamus ei cenaculum parietis paruū. Esa.16. His qui letatur super murum cocti lateris. Et in plurali קִירוֹת Ciroth. Exo.30. Tam craticula eiꝰ q̄ parietes.3. Reg.6. Et edificauit parietes domus. Ponitur etiam pro sensibus & cogitationibus. Hiere. 4. Sensus cordis mei turbati sunt. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat precordia:que sūt quasi parietes coniuncte cordi. Et inde verbum קִרְקַר Carcar:quod significat murū destruere vel euertere. Esa.22. Scrutans murū & magnificus super montē. Pro quo hebrei legūt. Destruens seu euertens murum.

Murus. קִיר

Parietes. קִירוֹת

Sensus

Scrutari. Murū destruere קִרְקַר

maledicere. קָלַל Calal.maledicere.despicere.vilipēdere: aut vilescere: seu inhonorare.alleuiare.Leuem aut velocem esse.tergere.tersum seu lucidum esse. Exo.21. Qui maledixerit patri vel matri morte moriatur. Leuit.19. Non maledices surdo. Iob.24. Maledicta sit pars eius in terra. Esa.8. Et maledicet regi suo. Hiere.15. Oēs maledicunt mihi. Significat etiā vilescere.vel despicere seu vilipēdere.vt Geñ.16. Despexit dñam suā.& in eo. Videns q̄ cōceperit:despectui me habet.1. Reg.2. Qui autē contēnunt me erūt ignobiles.i.despicientur seu vilescent.& in eodē.3. Eo quod nouerat indigne agere filios suos. Pro quo he.le. Eo quod nouerat q̄ despiciebant siue inhonorabant filii sui.s.me.2. Reg.6. Et vilior fiā plusq̄ factus sum. & in eo.19. Cur feci sti mihi iniuriā. Pro quo he.le. Cur despexisti vī inhonorasti me. Esa. 23. Et ad ignominiam adducere t vniuersos inclytos terre. Natū.i.quia inhonoratus es. vide etiā de hoc supra in dictione קַלָה Cala.& inde קְלָלָה Celala.i.maledictio. Geñ.27. & inducat super me maledictionē pro benedictione. & in eo. In me sit ait ista maledictio fili mi. Deut.11. Ecce ego ꝓpono in cōspectu vīo hodie benedictionē & maledictionem. & in eo.21. Maledictus a deo est qui pendet in ligno. ꝓ quo he.le. Quia maledictio deī suspēsus. & est sensus sicut in littera nīa. p̄s.108. Et dilexit maledictionē. Significat etiam predicta dictio קָלַל Calal alleuiare: siue leuē esse aut velocē esse. Gen.8. Vt uideret si iā cessassent aque sup faciē terre. Pro quo he.le.vt videret si alleuiate fuissent aque a facie terre. & in eodē. Intellexit ergo noe q̄ cessassent aque sup terrā. Iob.39. Qui leuiter locut⁹ sum repōdere quid possum. Esa.9. Primo tēpore alleuiata est terra zabulon. & in co.30. Et super veloces ascendemus: ideo velociores erūt qui persequūtur vos. Abach.1. Leuiores pardis.s.sunt. Et inde קוֹל Col.i.leuitas seu facilitas. Hiere.3. Ex facilitate fornicatiōis sue cōtaminauit terrā. & aliqui hebrei dicūt q̄ signāt vocē. de quo supra dictū est. & ide קַל Cal.i.leuis siue velox. Iob. 34. Leuis est sup faciē aque. Et in plu. קַלִּים Calim. Threñ. 4. Velociores fuerunt persecutores nīi aquilis celi. Et inde נָקַל Nacal.siue נְקַלָה necala.i.leue seu leuitas. Ezech.8. Nū quid leue ē hoc domui iuda. Hiere.6. & curabāt cōtritionē populi mei cū ignominia. Pro quo he.le. Cū leuitate vel facilitate. Pōt etiā significare ignominiā secūdū primā significationē. Itē קַלַל Calal.i.lucidū: vel tersum: aut candens. Ezech.1. Quasi aspect⁹ eris cādētis. & inde verbū קִלְקֵל Cical.qd signāt tergere. Ezech.21. Cōmiscēs sagittas. pro quo he.le. Tergēs seu limās sagittas. Eccl.10. Si retussum fuerit ferrū: & hoc nō vt prius sed hebetatum fuerit: multo labore exacuetur. ꝓ quo he.le. Si retussū fuerit ferrū: & hoc non habuerit faciē tersam.i.limatā. Ponitur etiā pro cōturbare vel dissīpare. Hiere.4. Et omnes colles conturbati sunt.

predicta dictio

Alleuiare.

Leuis loq.

Velocē esse. קוֹל

Facilitas

קַל

Leuis קַלִּים

Veloces.

נָקַל

Leue.

Ignomia.

קַלַל

Candens קִלְקֵל

Tergere.

Cōturbare

קָלָה Cala.torrere.frigere.inhonorare.vilipendere. Leuit. 2. De spicis adhuc virentibus torrebis eas igni. Ios.5. Azymos panes & polētā. Pro quo he.le. Azymos panes & torrefactū.i.spicas torrefactas igni. Hiere.29. Quos frixit rex babylonis igni. Et inde קָלִי Cali.i.grana tritici torrefacta igni. Beatus hiero.transtulit polentā. Leuit.23. Polentā & pultes nō comedetis. Ruth.2. Cōgessit sibi polentā. Ponitur etiā pro cicere torrefacto vel frixo oleo.2. Reg.7. Et frixū oleo cicer. Et aliqñ scribitur cū aleph in fine. vt.1. Reg. 7. Accipe fratrib⁹ tuis ephi polēte. Itē קָלָה Cala.i.inhonorare seu vilipēdere. Deut.27. Maledictus qui nō honorat patrem suū & matrē suā. Esa.16. & auferetur gloria moab. pro quo hebrei legunt. Vilipendetur vel inhonorabitur gloria moab. Vide etiam de hoc in dictione precedenti. Et inde נִקְלָה Nicle.idest inhonorat⁹: seu vilis: aut ignominia. Prouer.12. Melior est pauper & sufficiens sibi. Pro quo hebrei legunt Melior est vilis siue inhonoratus & seruiens sibi. p̄s. 37. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionib⁹. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta.he.ve.transtulit. Quoniam lumbi mei impleti sunt ignominia. Et inde קָלוֹן Calon.idest inhonoratio.ignominia.vilipendium. p̄s. 82. Imple facies eorum ignominia. Abach.1. Replet⁹ es ignominia pro gloria. & componitur cum dictione קִי Ci: que significat vomitū: & tunc ambe dictiones significant vomitū ignominie. Abach. 2. Et vomitus ignominie super gloriā tuam.

Cicer oleo frictum. קָלָה

inhonorat

vilipēdere. נִקְלָה

Inhonorat⁹.

ignominia קָלוֹן

Ignomia.

קָלַח Calach.caldaria: seu olla. & scribitur cum thau in fine & dicitur קְלָחַת Calachath.1. Reg.2. Et mittebat ea in lebete vel in caldaria aut in olla. Mich.3. Sicut in lebete & quasi carnem in medio olle. vbi ponitur pro olla.

Caldaria Olla. קָלַח קְלָחַת

קָלַט Calut.contractum.s.quando aliquod membrum cōtrahitur & abbreuiatur vel curtatur plus solito. Leuit. 22. Bouem & ouem aure & cauda amputatis. Pro quo hebrei legunt. Bouem & ouē dissolutum & contractum.s.in aliquo membro. Et inde מִקְלָט Miclat.idest locus refugii vbi fugitiui colligebātur. Nume.35. Decernite q̄ vrbes esse debeāt in presidia fugitiuorum. & in eodem. Et reducetur per sentētiam in vrbem ad quam confugerat. Ios.20. Separate vrbes fugitiuorum.

Contracta מִקְלָט

Presidia Refugia.

קְלָלָה maledictio

קָלַס Illudere

קָלַס Calas.deridere.irridere.illudere.triūphare.4. Reg. 2. Et illudebant ei dicentes:aſcende calue. Ezech.16. Nec facta es quaſi meretrix:faſtidio augēs preciū. Pro quo hebrei legūt. Nec facta es ſicut meretrix: vt irrideres preciū ſeu donum.i.vilipēderes illud precium quod antea tibi dabatur & augeres illud:vel ſic vt irrideres preciū.i.datorem precii vel muneris.& in eodē.22. Triūphabūt de te. Poteſt etiam legi.illudent te:ſiue irridebunt te. Abach.1. Et ipe de regibus triumphabit. Sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et ipe in reges illudet ſiue irridebit. & ſic eſt in traſlatioue chaldaica.ſ.illudet.vnde ſequitur. Et tyrāni ridiculi eius erūt. Et inde קְלֻס Céles.i.deriſus: ſiue illuſio.ps. 44. Subſānationem & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.Hiere.20. Et factus eſt mihi ſermo dñi in opprobrium & deriſum tota die. Et aliquando ſcribitur cum he in fine & dicitur קְלָסָה Calaſa.Ezech.22. Propterea dedit te opprobrium gentibus & irriſionem vniuerſis terris.

Irridere. vilipēdere

Triūphaſ.

קְלֻס Deriſus

קְלָסָה Irriſio.

קָלַע Fūda lapides iacere.

קָלַע Calaa.fundibulare.i.funda lapides iacere: ſeu fūdam rotare. Iudi.20. Et ſic fundis lapides ad certū iacientes.1.Reg.17. Tulitq; lapidem & funda iecit. Et in eodem. 25. Porro inimicorū tuorū anima rotabitur quaſi impetu & circulo funde. Hiere.10. Ecce ego lōge proiiciam habitatores terre. Pro quo hebrei legūt. Ecce ego fundibulabo habitatores terre.i.proiiciam eos ſicut lapis funda proiicitur. Et inde קְלַע Calaa.i.funda.1.Reg.17. Et fundam manu tulit. Et in plurali קְלָעִים Galaim.& ponitur p fundibulariis.4. Reg.3. Et circundata eſt ciuitas a fundibulariis. Ponitur etiam pro cortinis vel tentoriis.Exo.27. In cuius auſtrali plaga contra meridiē erunt tentoria de byſſo retorta. & in eodem. Et in latere aquilonis per longum erunt tentoria centum cubitorum. Significat etiam tornaturas & ſculpturas vel picturas factas in ſimilitudinem funde.vt.3.Reg. 6. Et omnes parietes templi per circuitum ſculpſit variis celaturis & torno.& in eodem. Et ſculpſit in eis picturam cherubin. Et in eo.& cedro omnis domus intrinſecus veſtiebatur habens tornaturas.

Rotare fūda. Proiicere Fūdibulaſ

קָלַע Funda.

קְלָעִים fūdibularij

Tentoria

Celature

Tornature

קִלְכַּל Cilcal.diſſipare. ſeu cōturbare. De quo vide ſupra in dictione קָלַל Calal.

קִלְכַּל

קִלְשׁוֹן Cilſon.tridens.ideſt inſtrumentum ferreum tres dētes ferreos habens.1.Regum.13. Acies vomerum & ligonum & tridentū. Et iūgitur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos que ſignificat tres:vt in predicto looo.

קִלְשׁוֹן Tridens.

קֶמַח Cémach.farina. Nu.5. Decimā ptē ſati farine hordeacee.1.Reg.28. Tollenſq; farinam miſcuit. Eſa.47. & mole farinam.i.mole triticum vt fiat farina. Oſee.8. Non faciet farinam.

קֶמַח Farina.

קָמַט Camat.Rugare.ideſt rugam facere:ſeu rugam habere. Iob.16. Ruge mee teſtimonium dicunt contra me Pro quo hebrei legunt. Et rugaſti me:in teſtimoniū fuit.i. ruge quas mihi intuliſti ſunt in teſtimonium afflictionis & doloris mei. Et in eodem. 22. Qui ſublati ſunt ante tempus ſuum. Pro quo hebrei legunt. Qui rugati ſunt ante tēpus. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Qui ſucciſi ſunt ante tempus.ſcilicet ſuum.

קָמַט Rugare

Succidere

קָמַל Camal.ſuccindere. excidere.marceſcere.obſurdeſcere. Eſa.19. Calamus & iuncus marceſcent. Pro quo hebrei legunt. Succiſi ſiue exciſi ſunt. Et in eodem.30. Confuſus eſt libanus & obſurduit. Et etiā in predicto loco hebrei legunt.ſucciſus ſiue exciſus eſt.

קָמַל Marceſcere

obſurdeſcē

Succidere

קֹמֶץ Camas.pugillū implere. aut plenū pugillum tollere. ſeu pugillo menſurare.& ſi latine poſſet dici pugillare. Leuit.2. Quorū vn9 tollet pugillum plenum ſimile. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.ac ſi diceret.& pugillabit inde plenū pugillum ſuum. Nu.5. Vt prius pugillum ſacrificii tollat.

קֹמֶץ Pugillus tollere.

קִמֹּשׂ Cimos.vrtica.Eſa.34. Orientur in domibus eius ſpine & vrtice. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. ſpina & vrtica. Et in plurali קִמְשֹׁנִים Cimeſonim. Prouer. 24. Et ecce totum repleuerant vrtice.

קִמֹּשׂ Vrtica.

קִמְשֹׁנִים vrtice.

קָנַן Canan.nidificare. nidum facere. ps.103. Quoniā ibi paſſeres nidificabūt. Eſa.34. Ibi habuit foueā hericius Pro quo hebrei legūt. Ibi nidificauit hericius. Hiere.48. Quaſi colūba nidificans in ſummo ore foraminis. Ezech. 22. Nidificans in cedris:& in eodē.31. Et in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia celi.& inde קֵן Can ſiue קֵן Cen. i.nidus. Deut. 22. Si ambulans per viam in arbore vel in terra nidum auis inueneris. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandū pullos ſuos. Pro quo hebrei legunt Sicut aquila expergefacit ſiue prouocat nidum ſuum. ſ. ad volādum. Iob. 29. In nidulo meo moriar. ps.85. Et turtur nidum. Et in abdia. Et ſi inter ſidera poſueris nidum tuum Et in plurali קִנִּים Cinin.& ponitur pro māſiunculis factis ad ſimilitudinem nidorum. Geñ.6. Manſiunculas in arca facies.

קָנַן Nidificare

קֵן Nidus.

קִנִּים māſiuncule.

קָנָא Cana.inuidere.emulari. zelare.prouocare. Geñ.26. Ob hoc inuidentes ei paleſtini.& in eodem.30. Inuidit ſorori ſue. & in eodem.37. Inuidebant igitur ei fratres ſui. Nu.5. Si ſpiritus zelotypie concitauerit virum contra vxorem ſuam. pro quo hebrei legunt. Et tranſiuit ſuper eū ſpiritus zelotypie vel emulationis: & zelauerit vxorē ſuā. & in eodem. Quid emularis pro me.& in eodem.25. Quia zelatus eſt pro deo ſuo.2.Regum.11. Et voluit ſaul percutere eos:zelo quaſi pro filiis iſrael. Significat etiam prouocare.i.emulari vel inuidere facere. Deut.32. Prouocauerunt eum in diis alienis.& in eo. Ipſi prouocauerunt me in eo q nō erat deus: & ego ꝓuocabo eos in eo qui nō eſt populus. Et inde קַנָּא Cana.ideſt zelator ſiue zelotes vel emulator. Exo.34. Dominus zelotes nomē eius. Deut.4. Deus emulator. Et inde קִנְאָה Cinaa.ideſt zelus ſeu emulatio.4.Reg. 19. Zelus domini exercituū faciet hoc.ps.68. Zelus domus tue comedit me. Ezech.8. Idolum zeli ad prouocandam emulationem. Ei i plurali קְנָאוֹת Cenaoth. Nu.5. Quia ſacrificium zelotypie eſt. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet zelotypiarum vel emulationum.

Inuidere.

Inuidere.

ꝓuocare

קַנָּא Zelotes. Emulator

קִנְאָה Zelus.

קְנָאוֹת Zelotypie

קָנָה Cana.emere.poſſidere.acqrere.creare. Geñ.33. Emit ꝙ partem agri. & in eodem.49. Quem emit abrahā ab Ephron etheo. Exo.21. Si emeris ſeruū hebreū. Hiere. 32. Agri ementur pecunia. Significat etiam poſſidere. vel acquirere. Geñ.4. Poſſedi hominem per deum. Deut.32. Nunquid nō ipſe eſt pater tuus qui poſſedit te. ps.73. Quā poſſediſti ab initio. ps.138. Quoniam tu poſſediſti renes meos. Prouer.4. In omni poſſeſſione tua acquire prudentiam. Hiere.32. Et poſſidebuntur agri. Zach.13. Quoniam adam exemplum meū fuit ab adoleſcētia mea. Pro quo hebrei legunt. Quoniam adam. ideſt homo acquirere ſiue poſſidere me fecit ab adoleſcentia mea. vel ſic. Quoniā adā alere me fecit pecora. ideſt docuit me poſſidere vel acquirere terram & pecora & alia. Significat etiam creare. Geñ.14 benedictus Abraam deo excelſo qui creauit celum & terrā Et inde מִקְנֶה Micne.i.emptio ſiue poſſeſſio vel acquiſitio tam rerum mobilium quam immobilium. Geñ.15. Erat autem diues valde in poſſeſſione auri & argenti. & in eodē. 17. Tam vernaculus ꝙm emptitius. pro quo hebrei legunt. Natus domi & emptio argenti.i.emptus pecunia. Et in eodem. Et vniuerſos quos emerat. pro quo hebrei legunt. Et omnem emptionem argenti ſui.i.omnes quos emerat ar-

Emere.

Poſſidere

Acquire

Creare. מִקְנֶה

Poſſeſſio.

gento. Et in eodem. 25. Abrae in possessionem vidētibus filiis heth. Et in eodem. 26. Habuitq; possessionem ouiū & armentorum. & in eodem. 49. Ibi & lia condita iacet. & sequitur in hebreo. possessio seu emptio agri & spelunce que in eo est a filiis heth. Leuit. 25. Tāto minoris & emptio cō stabit. Esa. 30. Pascetur in die illa in possessione tua agnus spaciose. Ponitur etiam pro possessione pecorum & armētorū. Gen. 46. Adducite pecora vestra. Exo. 17. Vt occidere res & liberos nostros ac iumēta siti. Nu. 20. Et si biberimus aquas tuas nos & pecora nostra. Et in eodem. 25. Filii autē Ruben & gad habebant pecora multa. Eccls. 2. Armenta quoq; & magnos ouium greges. Et inde קִנְיָן Cinian. idest emptio. possessio. vel substantia. Gen. 34. Substātia eorum & pecora & cuncta que possident nostra erunt. Leuit. 22. Quem autem sacerdos: emerit. pro quo hebrei legunt. Et sacerdos si emerit animā: emptionem vel possessionē argēti sui. Ezech. 38. Qui possīdere cepit: & esse habitator vmbilici terre. Pro quo hebrei legunt. Faciens. i. acquirens possessionem vel substantiam in vmbilico terre. Et in eodem. Vt auferas supellectilem atq; substantiam. Item קָנֶה Cane. idest arūdo vel calamus. 3. Reg. 14. Sicut moueri solet arūdo. ps. 67. Increpa ferā arundinis. Esa. 19. Calamus & iuncus marcescent. Ezech. 40. Calamus mensure in manu ei? Accipitur etiam pro calamo aureo. Exo. 25. Hastile eius & calamus. & in plurali קָנִים Canim: siue קָנוֹת Canoth. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eodem. Hoc erit opus sex calamorum. Accipitur etiam pro osse brachii: eo quod est ad similitudinem calami. Iob. 31. Et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Accipitur etiam pro calamo aromatico. Exo. 3. Calami similiter ducētos quinquaginta siclos. Canti. 4. Fistula & cinamomum. vbi ponitur pro fistula. i. pro calamo aromatico. Esa. 43. Non emisti mihi calamum argento. Hiere. 6. Et calamum suaue olentē de terra loginqua. Ponitur etiam pro statera. eo quod habet duo brachia hinc & hinc. Esa 46. Et argentum statera ponderatis.

קִנָּמֹן Cinamon. Cinamomum. Exo. 30. Et cinamomi medium eius. Canti. 4. Fistula & cinamomum.

קָנַן Canas. finis. Iob. 18. Vsq; ad quē finē verba iactabis. De quo vide infra in dictione קְצֵה Casas.

קָסַם Casas. Distringere: fructus vel ramos ex arbore decerpere. Ezech. 17. Et fructus eius distringet & siccabit.

קֶסֶם Casam. diuinare. hariolari. seu hariolos scisitari. Deut. 18. aut qui hariolos scisitetur. 1. Reg. 28. Diuina mihi in phytone. Ezech. 15. Qui vident vana & diuinant mendacium. Mich. 3. Et confundētur diuini. i. diuinātes. Et inde קֹסֶם Cēcem. idest diuinatio vel hariolatio. 1. Reg. 15. Quoniā peccatū hariolandi est. Prouer. 16. Diuinatio in labiis regis. Hiere. 14. Diuinationem fraudulentam & seductionem cordis sui prophetant. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִקְסָם Micsam siue מִקֶּסֶם Micsom. Ezech. 12. Nec diuinatio ambigua in medio filiorum israel Et in eodem. 13. Et diuinationem mendacem locuti estis. Mich. 3. E tenebre vobis pro diuinatione. Et in plu. קְסָמִים Cesamim. Nume. 22. Habentes diuinationum precium in manibus. 4. Reg. 17. Et diuinationi inseruiebant. Pro quo hebrei legunt. Et diuinati sunt diuinationes. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

קֶסֶת Cēseth. atramentarium. Ezech. 9. Et atramentarium scriptoris ad renes eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

קָעַע Caa. Ammouere. dimouere. dissoluere. recedere. Et scribitur cum simplici ăim. Gen. 32. Tetigit neruum femoris iacob. Pro quo hebrei legunt. Et ămouit seu dislocauit coxā femoris Iacob. Ezech. 23. Et recessīt anima mea ab ea: sicut recesserat anima mea a sorore eius. Vide etiā de hoc supra in dictione קָעַע Iacaa. & inde קוֹץ Cōa. pro quo beatus hieronymus transtulit principē. Vt in eo. & nobiles & tyrannos & principes. & aliqui hebrei dicunt quod ē nomen proprium nationis vel regionis.

קַעֲקַע Caacaa. Stigma. siue stigmatizatio. Leuit. 19. nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

קְעָרָה Ceara: scutela. Beatus hieronymus transtulit acepta bulū. & scribitur cum he vel thau in fine. Nu. 7. Acceptabulum argēteum appendens centum triginta siclos. Et in plurali קְעָרוֹת Cearoth. Exo. 25. Aceptabula & phialas & scyphos.

קָפָא Capa. coagulare vel congelare. congregare. defigere Iob. 10. & sicut caseū me coagulasti. Ponitur etiā pro congregare vel defigere. Exo. 15. Congregati sunt abyssi in medio maris. 1. Congelati. Soph. 1. Viros defixos in fecibus suis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Viros coagulatos vel congelatos in fecibus suis. Et inde קִפָּאוֹן Cipaon. Pro quo beatus Hieronymus transtulit niuem: que est aqua congelata. Zach. 14. Nō erit lux sed frigus & nix.

קָפַד Capad. scindere. precidere. Esa. 38. Precisa est velut a texente vita mea. & inde קְפָדָה Cephada. i. scissio vel precisio. Pro quo beatus hieronymus transtulit angustiā. Ezech. 7. Augustia superueniente requirent pacem. Item קִפֹּד Cipod. idest hericiō. Esa. 14. Et ponam eam in possessionem hericii. Et in eo. 34. Onocrotalus hericius & ibis Soph. 2. Onocrotalus & hericius.

קִפֹּד Cipoz. hericius: sicut dictio precedens. Esa. 34. Ibi. habuit foueam hericius.

קָפַץ Capas. cōtinere. claudere. contrahere. trāsilire. Deut. 15. Non cōtrahas manum tuam: sed aperias eam pauperi. Iob. 5. Iniquitas autē contrahet os suum. ps. 76. Aut continebit in ira sua misericordias suas. Esa. 52. Super ipm continebunt reges os suum. Significat etiā transilire. Cāti. 2. Transiliens colles. Item ponitur pro auferre. Iob. 24. Et humiliabuntur sicut omnia & auferentur.

קֵץ Ces. finis. terminus. extremum. De quo vide in dictione sequenti.

קָצַץ Casas. scindere. abscindere. secare. amputare. Exo. 29. Et extenuauit in fila. Pro quo hebrei legunt. Et scidit vel secauit fila. Deut. 25. Abscides manum illius. Iudi. 1. sciss summitatibus manuū eius ac pedum. Et in eodem. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum sūmitatibus. 2. Reg. 4. Precidentes manus ac pedes eorum. ps. 128 Dominus iustus concidet cervices peccatorum. Ponitur etiam pro tondere vel attondere. Hiere. 9. Et super omnes qui attonsi sunt in coma. & inde קֵץ Ces. idest finis. terminus: aut extremū. Gen. 6. Finis vniuerse carnis venit corā me. Et in eodem. 40. Post duos annos vidit pharao somnium. i. in fine duorum annorum. Deut. 15. In septimo anno facies remissionem. pro quo hebrei legūt. In fine vel a termino septem annorum facies remissionem. i. in anno finali vel extremo septem annorum facies remissionē. Hiere. 44. Cum completi fuerint septem āni dimittat vnusquisq; fratrem suum. idest in fine septem annorum. Ezech. 7. Venit finis. Vide etiam de hoc infra in dictione קְצָה casa.

קָצַב Casab. Prescindere. abscindere. 4. Reg. 6. Prescidit ergo lignū & misit illuc. Et inde קֶצֶב Cēseb. i. prescissio seu sculptura. 3. Reg. 6. In mensura pari & opus vnum erat duobus cherubim. pro quo hebrei legunt. Mensura vna & prescissio vna erat duobus cherubim. idest sculptura una. &

Emptio
Pecora. Iumēta
Armenta. קִנְיָן Substātia.
Possessio. קִנְיָן Arundo. Calam?
קָנִים Calami
os brachij.
Fistula.
Calamus. aromatic?
Statera
קִנָּמֹן cinamomū
קֵץ Finis
קָסַם distringere
קֹסֶם Hariolos. scisitari. Diuinare.
קֶסֶם hariolatio Diuinatio
מִקְסָם diuinatio.
קְסָמִים diuinatōes
קֶסֶת atramētarium
קָעַע recedere

amouere. Recedere
קוֹץ
Princeps
קַעֲקַע Stigma.
קְעָרָה aceptabls. קְעָרוֹת aceptabla.
קָפָא Coagulare Cōgregar. Defigere
קִפָּאוֹן Nix.
קָפַד Precidere
קְפָדָה angustia
קִפֹּד Hericius
קִפֹּד Hericius
קָפַץ Cōtrahere Cōtinere
auferre.
קֵץ Finis.
קָצַץ Scindere. amputare.
Concidere attondere
קֵץ Finis.
קָצַב Prescindere.
קְצָב Prescisio

sculptura קְצָבִים Extrema. קְצָבוֹת Tonse

in eo.7.& mensura sculpturaq; cōsimili. & in plu. קְצָבִים Cesabim.& pōitur pro extremis.Ione.2.Ad extrema mō tium descendi. & in plurali feminino קְצָבוֹת Cesuboth. ꝑ quo beatus hieronymus transtulit tonsas. idest prescissas Canti.4.Sicut grex tonsarum.

קָצָה Concidere מְקַצֶּה Claudus קֶצֶה

קָצָה Casa.abscindere.concidere.radere.tedere.seu nause am habere.Abach.2.Cōcidisti populos multos.& in de מְקַצֶּה Mecase.i.abscissus vel truncatus.s. pedes.pro quo beatus hiero.transtulit claudū.Prouer.26.Claudus pedib? & iniquitatem bibens.& inde קֶצֶה cese siue קָצֶה case. i.fi nis aut summitas:siue terminus:vel extremitas .Exo.25. Cherub vnus sit in latere vno:& alter in altero.pro quo he brei legunt·Et facies cherub vnum ab extremitate hinc:& cherub vnū ab extremitate inde.& in eo.26 .Qui mitten tur per medias tabulas a summo vsq; ad summū.i.ab extre mitate in extremitatem. Et in eo.ansulas hyacinthinas in lateribus & sūmitatibus facies.pro quo he.le.& facies ansu las hyacinthinas in ora cortine vnius.idest in extremitate Nu.20.Que est in extremis finibus tuis posita.ps.18 . a sū mo celo egressio eius.Esa. 2.& non est finis thesaurorum eius.Et in eo.& innumerabiles quadrige eius .pro quo he. le.Et non est finis quadrigarum eius. Scribitur ēt cū mem in principio.Gen.45. Extremos quoq; fratrum suorum quinq; viros constituit coram rege . Dan.1. & postea starēt in conspectu regis.i.in fine trium annorū.& in plu. קְצָוֹת Cesauoth·siue קְצוֹת cesoth.Exo.27.Per quattuor angulos erunt quattuor annuli.i.per quattuor extremitates eius Et ī eo.28. In vtroq; latere sūmitatum.& in eo. Iunges annulis que sunt in marginibus eius.idest in extremitatibus eius . Et in eo.Et ipsarum cathenarum extrema duobus copula bis vncinis.3.Reg.6.A sūmitate ale vsq; ad ale alterius sū mitatem.Ps.74.Et timebunt qui habitant terminos a si gnis tuis .reperitur ēt קְצִים cisim siue קִנְצִים cinsim:secun dum terminationem pluralem masculinorū.vt in eo. psalmo.vbi dr spes oīm finiū terre.Ezech.33.Et tulerit popul? terre virū vnū de nouissimis suis.Et aliqn scribitur cū lēa nun in medio.vt Iob.18.Vsq; ad quē finē verba iactabis.vi de ēt de hoc supra in dictione קוץ cos:& in dictione קָצִיר ca sas.Signat ēt predicta dictio קָצָה casa:radere: vel decorti care.Leuit.14.Et spargi puluerem rasure extra vrbem.& in eo.Postq; eruti sunt lapides & puluis elatus .i. rasus vel deorticatus.Item significat tedere vel nauseam habere.Nu me.21.& anima nra nauseat super cibo isto leuissimo. 4. Reg.10.In diebus illis cepit dominus tedere super israel.

קָצָה Sit

קֵצַח Cesach.genus frumenti vel leguminis. pro quo bea tus hieronymus transtulit.git.Esa.28.Seret git: & cy minum sparget.Et in eo. Non enim in serris triturabitur git. & in eo.Sed in virga excutietur git.

קָצִין Princeps קְצִינִים principes

קָצִין Casin.Princeps.seu dux. Iudi.11. Veni & esto princeps nostri.Esa.3.Princeps esto nr̄i.& in eo. Nolite consti tuere me principē populi.& in plu. קְצִינִים cesinim.Esa.1. Audite verbum domini principes sodomorum.& in eodē zz.Cuncti principes tui fugerunt.

קָצַע Abradere מְקִצֻּעַ Angulus. מְקִצָּעוֹת anguli

קָצַע Casaa.radere.abradere.vel decorticare.Leuit.14 .do mū aūt ipsam abradet intrinsecus per circuitū . & ide מְקִצֻּעַ misoa.i.angul?.z.Paralip.26.Sup portā anguli. Hie re.3.ab angulo vsq; ad portā domus.Ezech.46.Et ecce at riolum erat in angulo atrii.& in plu. מְקִצָּעוֹת micseoth.siue מְקִצָּעִים micsaim.aut קְצָעוֹת cesaoth.Exo.26. Et rursus ali as duas que in angulis erigantur.Et in eo . Duabus quoq; tabulis que in angulis ponende sunt.Ezech.41. Et anguli eius & longitudo eius.Et in eo.46. Per quatuor angulos atrii.Et in eo.In quattuor angulis atriola disposita Et i eo.

קְצִיעָה Cesia

Mensure vnius q̄ttuor erant. i . quattuor anguli.Itē קְצִיעָה Cesia.i.casia . & reperitur tm̄ in plu.i . קְצִיעוֹת cesioth. Ps. 44.Myrrha & gutta & casia a vestimētis tuis.est ēt קְצִיעָה cesia nomen proprium femine.Iob.42. Et vocauit nomē vnius diem:& nomen secunde casia.

קָצַף Irasci

קָצַף casaph. Irasci.indignari.decorticare.Nu.16. Nū vno peccāte cōtra oēs ira tua desuiet.pro quo he. le .Nun vno viro peccāte cōtra oēm cetū irascēris.Deut.9.Nam & in oreb prouocastis eum.idest fecistis eū irasci. Esa.8. & cū esurierit irascetur & maledicet regi suo . & in eo . 57. Pro pter iniquitatem auaritie sue iratus sum .Et in eo. Absco di & indignatus sū.Zach.1.Iratus est dns sup patres vros Indignari iracundia.Ioel.1.Et ficū meā decorticauit. & inde קֶצֶף ce seph.siue קָצֶף caseph.idest ira:siue iracundia:aut indigna tio: vel furor. Nu.16. Iā enim egressa est ira a dño . ps.37. Dne ne in furore tuo arguas me.Esa.60.In indignatione enim mea percussi te.Hiere.10.ab indignatione eius com mouebitur terra.Zach.1.Iratus est dns sup patres vros ira cūdia. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū .Ponitur ēt pro spuma.Osee.9.quasi spuma sup faciē aque. decorticat. קֶצֶף Ira. Furor Indignatio, Iracūdia Spuma.

קָצַר abbreviare. minuere

קָצַר Casar. Abbreuiare.coangustare.decurtare.metere.te dere.Nu.11.Nūquid manꝰ dni inualida est . pro quo he.le. Nūquid manus dni abbreuiata siue coangustata est. Ps.88.Minorasti dies tpis eius.i.abbreuiasti.ps.101. respō dit ei in via virtutis sue paucitatē dierū meorū. ꝑ quo bēus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Afflixit in via fortitudi nē meā: abbreuiauit dies meos.Prouer. 10. Anni impiorū breuiabūtur.Esa.28.coangustatū est enī stratū.& in eo.50 coāgustare Nūquid abbreuiata & paruula facta est manus mea . & i eo. 59.Ecce nō est abbreuiata manus dni.Mich.2.Nūq̄ abbre uiatus est spūs dni.& inde קָצָר cesar.i.breuis siue angust?. Iob.14.Breui viuēs tpe.& iungitur cū dictiōe אַפַּיִם Apa im:que signat irā:& tūc ambe dictiōes signant iracūdū vel impatiētē.i. breuē ad irā.s.qui facile irascitur. Prouer.14. Impatiēs opabitur stultitiā.& in plu.קְצָרִים cesarim siue קְצָרֵי cisre.Esa.37.Habitatores earū breuiata manu cōtre muerūt.ꝑ quo he.le.breues manu.& in plu.fe. קְצָרוֹת ce suroth.Ezech.42.Vbi erāt gazophylacia in supioriꝫ hu miliora.pro quo he.le.breuiora vel angustiora. & ide קֹצֶר cōser.i.abbreuiatio vel coangustatio:aut angustia .Exo.6. Propter angustiam spūs.Ponitur etiam pro tedere.Nu.21. & tedere cepit populū. Sed ēt in p̄dicto loco hebrei legūt. & coāgustata est anima populi . Signat etiā metere.Leuit. 25.& mesueris segetē.Deut.24.qn̄ mesueris segetē i agro tuo.Ruth.2.& dixit mesoribus dnis vobiscū.ps.128.De quo nō iplenit manū suā qui metet.& inde קָצִיר casir.i.messis Gen.8.Sementis & messis frigus & estas.& in eo.30.Egres sus aūt ruben tpe messis triticee.Exo.34.Die septimo cessa bis arare & metere.pro quo he.le.& die septimo cessabis:in messe & aratiōe cessabis vel requiesces.Deut.24. Qn̄ me sueris segetē.pro quo he.le.qn̄ mesueris messem.vbi poni tur verbum & nomen ab eo deriuatū.Ruth. 1 . Qn̄ primū hordea metebātur.pro qꝰ he.le. In principio messis hordea cee.Esa.17.& erit sicut cōgregās in messe . & in eo. Ablata est messis in die hereditatis.& in eo.18.ante messem enī to tus effloruit.Ponitur ēt pro palmite vel ramo . Iob. 14.& faciet comam quasi cum prius planctatum est . idest faciet palmitem vel ramum.& in eodem.29. & ros morabatur in messione mea.pro quo hebrei legunt. In ramo vel pal mite meo.ps.79.extēdēs palmites suos vsq; ad mare. קֹצֶר Coma Ramus Palmes קר קָרַר Frigidū fa cere

קר Cor.frigus. De quo vide in dictione sequenti.

קָרַר carar.frigescere.Hiere.6. Sicut frigidam facit cister na aquam suam:sic frigidam fecerunt malitiam suā .

קוֹר Frigus — Et inde קוֹר Cor. idest frigus. Geñ. 8. Frigus & estus. Et aliquando scribitur cum he vel thau in fine & dicitur קָרָה Cara. seu קָרַת Carath. Iob. 24. Quibus non est operimentū in frigore. Ps. 148. Ante faciem frigoris eius quis sustinebit. Prouer. 25. Et qui ammittit palliū in die frigoris. Et in

קָרָה Frigus

קָר Frigide — de קָר car. idest frigidus vel frigidum. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet קָרִים carim. Prouer. 25. Aque frigide anime sitienti. & inde מְקֵרָה Mecera. idest locus re

קָרִים Frigide

מְקֵרָה Estiuū cenaculum. — frigerii vbi habitant in estate. Iudi. 5. Forsitan purgat aluū in estiuo cenaculo. Et inde קָרְקָר Carcor. idest refrigerium

קָרְקָר Refrigeriū — Iudi. 8. Zebee aūt & salmana requiescebant. idest erant in refrigerio. hebrei tamen dicunt ꝙ est nomen proprium loci. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Zebee autem & salmana erant in carcor.

קרא Appellare Vocare — קָרָא Cara. vocare. inuocare. appellare. nominare. clamare vel predicare. legere. occurrere. euenire. accidere. Geñ. 1. Appellauitq; lucem diem & tenebras noctem. Et i eodem. Vocauitq; deus firmamentum celum. Et in eodē. Et vocauit deus aridam terram. Et in eodem. 2. Vt videret quid vocaret ea. Et in eodē. Appellauitq; adam nominib⁹ suis cuncta animantia. Et in eodem. 4. Iste cepit inuocare

Inuocare. — nomen domini. 1. Regum. 9. Deinceps comedent qui vocati sunt. 3. Regum. 1. Salomonem fratrem suum non vocauit Iob. 12. Inuocauit deum: & exaudiet eum. Et in eo. 27. Et inuocare deum omni tempore. Ester. 4. Siue vir siue mulier non vocatus. Et in eodem. Que triginta iam diebus nō sum vocata ad eum. p̄s. 98. Inuocabant dominum & ipse exaudiebat eos. Prouer. 27. Et oleum dextere sue euacuat. Pro quo hebrei legunt. Et oleum dextere sue euocat. Esa. 41. Vocans generationes ab exordio. Et in eodem. 48. & transgressorem ex vtero vocaui te. Et in eodem. Et israel quem ego voco. Et in eodem. 55. Ego dominus qui voco nomen tuum. Et in eo. 58. Et vocaberis edificator sepium. Et in eodem. 65. Ad gentem que non inuocabat nomē meum. Hiere. 23. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus nr̄. Ezech. 10. Rotas vocauit volubiles. Osee.

Clamare — 7. Egyptum inuocabāt. Signāt. etiam clamare. Ps. 55. Iste pauper clamauit. Ps. 90. Clamabit ad me & ego exaudiam eū. p̄s. 118. Clamaui in toto corde exaudi me domine. Et in eo. Clamaui ad te saluū me fac. Esa. 6. Et clamabāt alter ad alterum. Et in eodem. 40. Vox clamantis in deserto. Et in

Legere. — eod. 48. Clama ne cesses. Significat ēt legere. Nee. 8. Et legit in eo aperte in platea. Et in eodem. Et legerūt in libro legis dei distincte. Ester. 6. Que cū illo presente legerētur. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras: diceturq; ei lege istum. Abach. 2. vt percurrat qui legerit in eo. Ponitur ēt ꝑ

Predicat. — predicare vel preconizare. quod est idem quod clamare. vt Esa. 61. vt predicarem captiuis indulgentiā. Hiere. 7. & predica ibi verbū istud. Ione. 1. Et predica in ea predicationē.

קריאה Predicatio. מִקְרָא — & inde קְרִיאָה Ceria. i. vocatio vel lectio: aut predicatio. vt in predicto loco: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū Scribitur etiā cum mem in principio & dicitur מִקְרָא Micra. i. vocatio vel appellatio. aut lectio. Leuit. 23. Dies primus erit vobis celeberrimus sanctusq;. pro quo hebrei le-

Vocatio. — gunt. In die prima erit vobis vocatio sancta siue inuocatio sancta. Et in eodem. Dies expiationis erit: & vocabitur sanctus. pro quo hebrei legunt. Vocatio vel inuocatio sancta

מִקְרָאִים Vocatiōes — erit vobis. & in plu. מִקְרָאֵי Micraim siue מִקְרָאֶי micrae. Leuit. 23. He sunt ferie domini quas vocabitis sanctas. pro quo hebrei legunt. vocationes sancte. Esa. 4. Et creabit dominus super omnem locum montis sion & vbi inuocatū est nomen eius. Pro quo hebrei legunt. Et super omnes vo-

קְרוֹאִים — cationes vel inuocationes eius. & inde קְרוֹאִים Ceruim. i. homines nominati vel vocati seu principales: vel nobilissimi populi. Nu. 1. Hi nobilissimi principes multitudinis. & in eodem. 16. Et qui tempore concilii per nomina vocabātur. Et i eodem. 26. Isti sunt dathan & abiram principes populi. Ezech. 23. Et nominatos ascensores equorum. Ponitur etiam pro inuitatis. idest vocatis. 1. Regum. 9. Deiceps comedent qui inuitati sunt, Significat etiam predicta dictio קָרָא cara. accidere. aut occurrere. Geñ. 42. Ne forte in itinere quicq; patiatur mali. pro quo hebrei legunt. Ne forte accidat ei periculum siue mors. Et in eo. Si quid ei aduersitatis acciderit in via. Et in eo. 49. Vt annunciem que vēnura sunt vobis. idest que euenient vobis. Exo. 1. Et si īgruerit contra nos bellum. idest si acciderit. Deut. 30. Et occurrent vobis mala in extremo tempore. 2. Reg. 1. Casu veni in mōte gelboe. Et in eodem. 18. Accidit autem vt occurreret Absalon seruis dauid. Et in eodem. 2. Accidit autem ꝙ ibi esset vir belial. Esa. 60. Et occupauit salus muros tuos. Pro quo hebrei legunt. Et occurret siue eueniet salus. Hiere. 15. Quare venerunt mihi hec. idest acciderunt. Et in eodem. 23. Et euenerunt eis omnia mala hec. Dañ. 10. vt docerem te que ventura sunt populo tuo. idest que euenient vel accident populo tuo. vide etiam de hoc infra in dictione קָרָה Cara cum he in fine. & inde קְרוֹת Coroth. idest accidētia. vel occurrentia. Esa. 51. Duo sunt que occurrerunt tibi. & inde לִקְרַת Licrath. idest in occursum seu obuiam. Exo. 4. Ecce ipse egredietur in occursum tuum. Et in eo. 19. Cūq; eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castrorum Item קָרָא Core. idest perdix. 1. Reg. 26. Sicut persequitur perdix in montibus. Hiere. 17. Perdix fouit & non pepit.

קָרַב Carab — Carab. appropinquare. accedere. appropiare. applicare. offerre. bellare. Geñ. 12. Cūq; prope esset vt ingrederetur egyptum. Et in eodem. 47. Cumq; appropinquare cerneret diem mortis eius. Exo. 3. Non appropinques inquit huc. Et in eodem. 12. Et tunc recte celebrabit. pro qd hebrei legunt. Et tunc accedat siue appropinquet vt faciat eum. idest vt celebret eū. Et in eo. 14. Cūq; appropinquasset pharao. Et in eodem. Ita vt ad se inuicē toto noctis tpe accedere nōvalerent. Et in eo. 22. Dñs domus applicabitur ad deos. Et in eo. 29. Filios quoq; illius applicabis. i. appropinquare facies. & in eo. 32. Cumq; appropinquasset ad castra. Et in eo. 36. Et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus. Pro quo hebrei legunt. Omnis quem eleuauit i. incitauit cor suū vt accederet ad opus ad faciendum illud Et in eodem. 40. Accedentes ad altare. Deut. 5. Tu magis accede & audi. Et in eo. 15. Appropinquat septim⁹ annus. Ios. 5. Accedetisq; mane singuli per tribus vestras. 2. Reg. 15. Et cum accederet ad eū homo & salutaret illū. 4. Regū. 16. Vidit altare & veneratus est illud. Pro quo hebrei legūt. Et vidit rex altare: & accessit rex ad altare. p̄s. 26. Dum appropriant super me nocentes. Ps. 68. Intende anime mee: & libera eam. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Accede ad animam meam & redime eam. Esa. 8. Accessi ad prophetissam. Et in eodem. 41. Prope facite iudicium vestrum dicit dominus. Ezech. 36. Prope est vt veniant. Et in eo. 37. Et adiunge vnum ad alterum. idest applica. Et in eo. 42. Et sic procedent ad populum. idest accedēt. Soph. 2. Et ad deum suū nō appropinquabūt. Signāt ēt aliqñ offerre. s. qñ est verbū tertie cōiugationis transitiuū. i. appropinquare vel accedere facere. Leuit. 1. Homo qui obtulerit ex vobis hostiam. Et in eo. 3. Et offerrent de hostia pacificorū oblationē dño & in eodē. 21. & panes deo suo offerunt. Nu. 18. Sed fratres tuos de tribu leui sceptro patris tui sume tecū. i. appropin-

nobilissimi Vocati. Principes. Nolati.

Inuitati

Accidere

Occurrere casu venire

Eucnire.

קרות Accidētia. לִקְרַת Occursus.

קרא Perdix

קרב Appropin quare

Accedere applicare.

adiungere

Offerre

quare fac tecum. Ezech. 43. Et offeres vitulum de armēto.

קָרְבָּן Et in eo. Et offeres eū in conſpectu dñi. & inde קָרְבָּן corbā ſiue קָרְבָּן curban. i. oblatio ſeu munus quod offertur dño.

Oblatio. Leuit. 1. Si holocauſtū fuerit eius oblatio. Et in eo. 2. Anima cum obtulerit oblationē dño. Nec. 10. Sortes ergo miſimus ſup oblationem lignorum. & Mathei. 15. corban. i. munus quodcūq; ex me tibi proderit. Et in eo. 27. Non licet eos mittere in corbanā. i. ī oblationē dñi. & inde

קָרוֹב Proxim⁹ ꝓpinquus קָרוֹב carob. i. propinquus vel proximus. Exo. 32. Et amicū & proximū ſuū. Leuit. 21. Niſi tm̄ in cōſanguineis & propiquis. Quod in hebreo legitur ſingl̄r. Ruth. 2. Propiquus noſter eſt homo. Ps. 14. Et opprobriū non accepit aduerſus ꝓximos ſuos. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. & opprobriū nō ſuſtinuit ſup propinquo ſuo. Ponitur ēt ad-

Prope uerbialiter. i. prope. p̄s. 144. prope eſt dñs inuocātibus eū

קְרוֹבִים Eſa. 55. Inuocate eū dū ꝓpe eſt. & in plu. קְרוֹבִים cerobim. i. proximi vel propinqui. Leuit. 10. Sanctificabor in his q̄ appropinquāt mihi. Eſter. 9. Tā in vicino poſitis q̄ ꝓcul. pro quo he. le. Propinquis & longinquis. & inde קָרֵב Ca-

Propiqui קָרֵב reb. i. accedēs vel appropinquās. 1. Reg. 17. Ibat autem philiſteꝰ accedēs & appropinquās. 3. Reg. 4. & neceſſaria mēſe regis ſalomonis cū ingenti cura p̄bebāt in tpe ſuo. ꝓquo he. le. & oēm accedētē ad menſam regis ſalomonis nutrie-

Accedens. קְרֵבָה bant ſiue alebant vnuſquiſq; in mēſe ſuo: in nullo deficiebant. & inde קְרֵבָה ceriba ſiue קִרְבַת cirbath. i. appropin-

Appropin quatio. קֶרֶב quatio: vel adheſio. p̄s. 72 Mihi autem adherere deo bonū eſt. pro quo he. le. mihi autem appropinquatio vel adheſio dei bona eſt. & inde קֶרֶב cereb. i. ītra: aut mediū alicui⁹ rei.

Intra Medium Geñ. 18. & riſit occulte. pro quo he. le. & riſit intra ſe. Exo. 23. Et auferā infirmitatem de medio tui. Nu. 15. Peribit de populo ſuo. pro quo he. le. Peribit de medio populi ſui. Deut. 13. Si ſurrexerit in medio tui prophetes. & in eo. 17. de numero fratrū tuorū. pro quo he. le. De medio fratrū tuorū. Et in eo. 21. Et nō reputes ſanguinē innocētē in medio populi tui iſrael. Ponitur ēt pro vitalibus ſeu viſceribus vl̄

Inteſtina. interioribus aut inteſtinis. Leuit. 1. inteſtinis & pedibus lotis aqua. Et in eo. Inteſtina vero & pedes lauabunt aqua. Ps. 48. Sepulchra eorū domus eorū in eternū. ꝓ quo btūs

Interiora. hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. Interiora ſua domus eorū in ſeculū. p̄s. 102. Et oīa que ītra me ſunt nomini ſancto eius. Ponitur ēt predicta dictio. קָרַב Carab pro calefieri.

Calefieri Oſee. 7. Oēs calefacti ſunt quaſi clibanus. Significatetiam bellare. vel pugnare. p̄s. 54. Appropinquat cor illius. Pro

Pugnare. quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Pugnat autem cor illius. Et in eodem. Ab his qui appropinquant mihi. Pro quo hebrei legunt. Ab his qui pugnant aduerſus me.

קָרָב Et inde קְרָב cerab. i. bellū ſeu prelium aut pugna vel certamen. 2. Reg. 17. Et tu eris in medio eorum. pro quo hebrei legunt. Et facies tue ibunt in prelio vel in pugna. Ps. 144

Prelium Certamē Qui docet manus meas ad prelium. Zach. 14. Sicut prelliatus eſt in die certaminis. & in plurali קְרָבוֹת ceraboth.

קְרָבוֹת Bella. Ps. 67. Diſſipa gentes que bella volunt.

קַרְדֹּם Securis קָרְדֹּם Cardum. ſecuris. 1. Reg. 14. Vt acuerent vnuſquiſq; vomerem ſuum & ligonem & ſecurim. & in plu-

קַרְדֻּמִּים rali קַרְדֻּמִּים cardumim ſiue קַרְדֻּמוֹת cardumoth. Iudi. 9. Et arrepta ſecuri proſcidit arboris ramū. pro quo hebrei legunt. & accepit abimelech ſecures & proſcidit ramū. 1. Re-

ſecures gum. 13. Retuſe itaq; erant acies vomerum & ligonū & tridentium & ſecurium. p̄s. 73. Securibus exciderunt.

קָרָה Cōtingere. קָרָה Cara. accidere. contingere. euenire. occurrere. contignare. ſeu tegere. ideſt contignationem domorū conſtruere. Geñ. 44. Et aliquid ei in via contigerit. Nume. 11. Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere complea-

tur. Pro quo hebrei legunt. Nunc videbis vtrum contingat vel eueniat tibi ſermo meus. ideſt opere compleatur. Euenire Accidere Ruth. 2. Accidit autem vt ager ille haberet dominum noſmine booz. 1. Regum. 28. Viuit dominus quia non eueniet tibi quicquam mali. 2. Regum. 1. Caſu veni in monte gelboe. ideſt accidit mihi vt venirem in monte gelboe. Eccl̄s. 2. Et didici q̄ vnus vtriuſq; eſſet interitus. pro quo hebrei legunt. Et didici q̄ vnus accidens accidit omnibus his. Et in eodem. Si vnus & ſtulti & occaſus meus erit. Pro quo hebrei legunt. Sicut accidit ſtulto etiam mihi accidet. Eſa. 41. Et nuncient nobis quecunq; ventura ſint. Vide etiam de hoc ſupra in dictione קָרָא Cara. Significat etiam occurrere. Geñ. 24. Occurre obſecro mihi hodie. Et in eodem. Occurrere 27. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi quod volebā. Nume. 23. Si forte occurrat mihi dominus. Et in eodem. Occurrit illi deus. Et in eodem. Donec ego obuius pergā. ideſt occurram. Deut. 25. Quomodo occurrerit tibi in via

קֶרִי Et inde קֶרִי Céri. ideſt occurſus: vel ex aduerſo: aut e contrario. Leuit. 26. Si ambulaueritis ex aduerſo mihi: ego quoq; contra vos aduerſus incedam. Et in eodem. Et ego incedam aduerſum vos in furore contrario. Item

קָרָה Cara. ideſt contignare aut contignationem domus facere: ſeu domum tegere. 2. Paralip. 34. Ad contignationem domorum. Nec. 2. vt det mihi ligna: vt tegere poſſem porticū templi. Et in eodem. 3. Ipſi texuerunt eam: & ſtatuerūt valuas eius. p̄s. 103. Qui tegis aqs ſupiora ei⁹. ꝓ quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Qui tegit aquis cenacula eius. & inde קוֹרָה Cora. ideſt tignū ſeu trabes: aut lignum ſiue materia ad contignationem domorum. Geñ. 19. Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei. Pro quo hebrei legunt. Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra trabis vel contignationis mee. ſ. domus. 4. Regum. 6. Tollamus ſinguli de ſilua materias ſingulas. Et in eodem. Accidit autem cum vnus materiam ſuccidiſſet. Et in plurali קוֹרוֹת Coroth. Canti. 1. Tigna domorum noſtrarum cedrina. & inde מְקָרֶה Mecare. ideſt contignatio domus. Eccl̄s. 10. In pigritiis humiliabitur contignatio. Et inde קִרְיָה Ciria. ideſt ciuitas. Nume. 35. Decernite que vrbes eſſe debeant in preſidia fugitiuorum. Prouer. 11. In bonis iuſtorum exaltabitur ciuitas. Eſa. 1. Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Et in eodem. 29. Ve ariel ariel ciuitas quā expugnauit dauid. dicitur ēt

קָרֶת Cáreth. Iob. 29. Quando procedebam ad portas ciuitatis. Prouer. 8. Iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus loquitur. Et in eodem. 9. Vt vocarent ad arcem & ad menia ciuitatis. Et in lingua chaldaica dicitur קִרְיָא Ciria. ſiue קַרְתָּא Cartha. aut קִרְיָתָא Ciriatha. Eſdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitate ſamarie. Et in eodem. Venerunt in ieruſalem ciuitatem rebellem & peſſimam. Et in plurali קִרְיָתַיִם Ciriathaim. ſiue קִרְיוֹת Cerioth. & ponitur ꝓ nomine proprio cuiuſdam ciuitatis. Hiere. 48. Et ſup domum deblataim & ſuper cariathaim. Et in eodem. Et ſuper bethramon & ſuper carioth.

Euenire Accidere

Occurrere

קָרִי Caſus

accidens

Euentus

קֶרִי ex aduerſo

Cōtrarius

קָרָה cōtignatio Tegere

Culmen. Trabes materia

קוֹרוֹת Tigna

מְקָרֶה cōtignatio

קִרְיָה Ciuitas

קֶרֶת ciuitas.

קִרְיָא קִרְיָתָא ciuitas.

קִרְיָתַיִם cariathal.

קָרַח Carach. Decaluare.depilare.radere.ſcilicet caput. ſeu caluitium facere. Leuit. 21. Nec radent caput nec barbam. Hiere. 16. Neq; caluitium fiet pro eis. Ezech. 27. Et radent ſuper te caluitium. pro quo he.le. decaluabunt ſup te caluitium. vbi ponitur verbū & nomē ab eo derīuatum. Et in eo. 29. Omne caput decaluatū. Mich. 5. Decaluare & tondere ſup filios delitiarū tuarū. & inde קָרֵחַ ceréach. i. caluus. 4. Reg. 2. Aſcende calue: aſcende calue. & inde קָרְחָה Corcha. i. caluitiū. Leuit. 13. Sin aūt in caluitio vel in recalutione albus vel ruffus color fuerit exortus. Hiere. 47 venit caluitiū ſup gaza. Amos. 8. Et ſup omne caput caluitiū & aliqſi ſcribitur cū aleph in fine. Ezech. 27. & radēt ſuper te caluitium. Mich. 1. Dilata caluitium tuum ſicut aquila. Signat ēt ſuperficiē pānī vel veſtimēti in qua pili lane ſunt tonſi vel pre vetuſtate defluxerunt. Leuit. 13. Eo q; infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti vel per totum lepra. Item קֶרַח Cérach. idest gelu: aut glacies. Geñ. 21. Die noctuq; eſtu vrgebar & gelu. Ponitur etiam pro cryſtallo: quia cryſtallus in greco idem eſt quod gelu latine. Ps. 147. Mittit cryſtallum ſuā ſicut buccellas. Ezech. 1. Et ſimilitudo ſuper capita animalium firmamēti quaſi aſpectus cryſtalli horribilis

Radere. Caluitium facere. Decaluare

Caluus

Caluitium

Superficies panni.

Gelu

Cryſtallus

קָרַם Caram. extendere. ſcilicet cutem. cōtegere. vel corio obducere. Ezech. 37. Et extendam ſuper vos cutem. Et in eodē. Et extenta eſt in eis cutis deſuper. i. obducta. vel contecta.

Extendere

קֶרֶן Céren. cornu. vnde hoc nomen cornu ab hebreo traxit originem. & eſt in hebreo vtriuſq; ſexus. Dañ. 8. Fractum eſt cornu magnū. Pro quo in hebreo legitur. fracta eſt cornu magna. & in eo. De vno aūt ex eis egreſſum ē cornu vnū modicū. Mich. 4. Cornu tuū ponā ferreum. Ponitur etiam pro fortitudine vel imperio. 1. Reg. 2. & exaltatum ē cornu meū in deo meo. Et i eo. Et ſublimauit cornu chriſti ſui. Iob. 16. Et operui cinere carnē meam. debet legi cornu meū. p̄s. 17. Et cornu ſalutis mee. Ezech. 29. In die illa pullulabit cornu domus iſrael. Threñ. 2. Confregit in die furoris ſui omne cornu iſrael. & in lingua chaldaica dicitur קַרְנָא Carna. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocē tube. pro quo hebrei legunt. vocē cornu. i. tube cornee. Et in plu. קַרְנַיִם Caráim. ſiue קַרְנוֹת Carnoth. Geñ. 22. Herentem cornibus. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorū confringam: exaltabuntur cornua iuſti. Dañ. 8. Et ecce aries vnus habens cornua. Et in eo. Et venit vſq; ad arietem illū cornutum. ideſt habentem cornua. Amos. 6. In fortitudīe noſtra aſſumpſimus nobis cornua. Abach. 3. Et cornua in manibus eius. Zach. 1. Et ecce quattuor cornua. Ponitur etiā pro angulo tā in ſingli q̄ in plī. Exo. 24. Cornua aūt per quattuor angulos ex ipſo erunt. p̄s. 117. Vſq; ad cornu altaris. i. vſq; ad angulū altaris. Eſa. 5. In cornu filii olei. ideſt in angulo terre pinguiſſimo apto oliuis. & inde verbum קָרַן Caran. ideſt cornutum eſſe. Exo. 34. Et ignorabat q̄ cornuta eſſet facies ſua. Et in eo. Videntes autem Aaron & filii iſrael cornutam moyſi faciem. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q̄ ſignificat ſplendeſcere. eo quod de facie eius exibant radii ſplendoris ad modū cornuum. Et inde verbū vel participiū tertie coniugationis. ſcilicet מְקָרֵן macrin. ideſt cornua producens. p̄s. 68. Placebit dño ſup vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.

Cornu

Cornua

Cornutū eē

Cornua p̄ducens

קָרַס Caras. ruere. icuruari. cōteri. Eſa. 46. Cōfract? ē bel: cōtrit? ē nebo. & in eo. cōtabuerūt & cōtrita ſūt ſimul pro quo he.le. ruerūt icuruati ſūt. & ide מְקֻרָם ceras. i. circul? vel vncin?. ſeu fibula cui? caput ē curuū: & ſolū iuenitur in nu.plu. Exo. 26. facieſq; quiquagīta circulos aureos. & i eo. facies & quiquagīta fibulas eneas: quibus iungantur anſe.

Conteri. Incuruari

Circuli. Fibule.

קַרְסֹל Carſul. talus. ſ. pedis. & ſolum inuenitur in nu.plu. z. Reg. zz. Et non deficient tali mei.

Talus.

קָרַע Caraa. Scindere. rumpere. dirumpere. aperire. Geñ. 37. Sciſſiſq; veſtibus indutus eſt cilicio. p quo he.le. & ſcidit iacob veſtimēta ſua. Exo. 28. Ne facile rumpatur. Leuit. 13. rumpet eum & a ſolido diuidet. Nu. 14. Sciderunt veſtimenta ſua. Iudi. 11. Scidit veſtimenta ſua. 1. Reg. 15. Scidit dñs regnum iſrael a te hodie. 2. Reg. 15. Ecce occurrit ei chuſai arachites ſciſſa veſte. 3. Reg. 13. Altare quoq; ſciſſū eſt. p̄s. 34. Diſſīpati ſunt nec cōpuncti. Pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. ſcidētes: & nō tacētes Eſa. 64. vti nā dirūperes celos. Hiere. 36. Scidit illud ſcalpello ſcribe. Signat ēt apire. Hiere. zz. qui aperit ſibi feneſtras. Signat ēt depīgere oculos ſtibio: ac ſi palpebre oculi rūpātur ex cōtinuatiōe ſtibii. Hiere. 4. Et pīgeres oculos tuos ſtibio. & ī de קֶרַע ceraa. i. ſciſſura: vel ruptura. Prouer. 23. & veſtietur pānis dormitatio. pro quo he.le. & veſtietur ſciſſuris vel rupturis dormitatio. i. veſtietur pānis ruptis vel ſciſſis.

Scindere. Rūpere

Dirūpere. Aperire

Pingere

ſciſſura.

קָרַץ Caras. conniuere. vel annuere. ſ. oculis vel labiis. excidere. formare. p̄s. 34. Annuunt oculis. Prouer. 6. annuit oculis: terit pede. & in eo. 10. Q ui ānuit oculo dabit triſtitiā. & in eo. 16. Mordēs labia ſua perficiet malū. pro q̄ he.le. annuēs vel cōniuēs labiis ſuis perficiet malū. Signat ēt formare vel excidere. Iob. 33. & de eodē luto ego quoq; formatus ſum. pro quo he.le. exciſus ſū. & inde קֶרֶץ céres. i. exciſio vel cōciſio: aut exciſor. Pro quo btūs hiero. trāſtulit ſtimulatorē. Hiere. 46. ſtimulator abaqlone veniet. Itē קָרַץ Caras. in ligua chaldaica ſignat accuſare ſeu crimiari. Dañ. 3. Accedētes viri chaldei accuſauerūt iudeos. & in eo. 6. Adducti ſunt viri illi qui accuſauerūt danielē. & preponitur ei dictio אֲכַל Achal que ſignat comedere: quia forte in illis accuſatiōibus vel cōiurationibus faciebāt aliqua conuiuia.

Formare. Excidere

ſtimulator

Accuſare

קַרְקַע Carcaa. pauimentum. fundus. ſolum. Nu. 5. & pauxillum terre de pauimento tabernaculi. Amos. 9. ſi celauerint ſe in fundo maris.

Pauimētū. Fundus

קָרַר Circar. vaſtare. diruere. diſſipare. Nu. 24. vaſtabitq; omnes filios ſeth Eſa. 22. Scrutans murum. Pro quo he.le. diſſipans vel diruens murum. De quo vide ſupra in dictione קִיר cir. & in dictione קָרַר carar.

Vaſtare. ſcrutari. Diſſipare.

קֶרֶשׁ Céres. tabula. Exo. 26. In lateribus tabule due inſtrature fient. & in plurali. קְרָשִׁים ceraſim. vt in eo. facies & tabulas ſtantes tabernaculi de lignis ſetim. ſignificat ēt trāſtra ſeu tabulata nauis. Ezech. 27. Et tranſtra tua fecerunt tibi de ebore indico. i. tabulata tua.

tabula.

קְרָשִׁים Tabule tranſtra

קַשׁ Cas. ſtipula. de quo vide in dictione ſequenti.

קָשַׁשׁ Caſas. colligere. vel congregare. Exo. 5. Ipſi vadāt & colligāt ſtipulas. & in eo. Diſperſuſq; eſt populus in omnem terram egypti ad colligendas paleas. Nu. 5. In uenerunt hominem colligentem ligna Soph. 2. Cōuenite congregamini. & aliquando ſcribitur cum ſimplici ſin. De quo vide ſupra in dictione קוּשׁ cus. & inde קַשׁ cas. ideſt ſtipula ſeu palee minutiſſime: aut ligna minutiſſima. Exo. 5. Et colligāt ſtipulas. & in eodem. Ad colligendas paleas. Iob. 15. Et ſtipulam ſiccam perſequeris. p̄s. 82. Et ſicut ſtipula ante faciem venti.

Colligere

Congregaſ.

קַשׁ Stipula Palee.

קִשּׁוּא Caſu. Cucumer. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet קִשּׁוּאִים Ciſuim. Nume. 11. In mēte nobis veniunt cucumeres & pepones. & inde מִקְשָׁה Micſa. ideſt cucumerarium. Eſa. 1. Sicut tugurium in cucumerario.

cucumeres

Cucumerarium.

קָשַׁב Caſab. Attendere. intendere. audire. auſcultare. 1. Regum. 15. Et auſcultare magis q̄ offerre adipem arietum Nee. 1. Sit auris tua attendens ad orationem ſerui tui

auſcultaſ Attendere

Audire Intẽdere

Aspicere

Auscultatio

Intuitus

Indurare.

Durũ esse.

Resistere

Durus

Duritia.

Ductile

Crinis.

Cucumerarium.

Crater

Durari. Indurare.

Veritas

Firmitas

Vere

Ps.9.Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Ps.16. Intende deprecationem meam. Ps.65. Et attendit vocem deprecatiõis mee. Ps.129. Fiant aures tue ĩtẽdẽtes i vocem deprecationis mee. Prouer.1. Extendi manum meam & non fuit qui aspiceret. idest qui attenderet. Esa.42. Attẽdat & auscultet procul. Hiere.6. Quia verba mea non audierunt. Et in eodem.8. Attendi & auscultaui. Et in eo.18. Et non attendamus ad vniuersos sermones eius. Et in eo. Attende domine ad me. Dañ.9. placare domine: attẽde domine. Osee.9. Et attende domus israel. & inde קָשַׁב cásеb siue קֶשֶׁב césеb. idest attentio vel intuitus aut auscultatio. 4 Reg.4. Et non erat vox neq; sensus. pro quo he.le. & non erat vox neq; auscultatio vel attentio. idest non erat qui attenderet vel auscultaret. Esa.21. Et contemplatus est diligẽter multo intuitu.

קָשָׁה Casa. indurare. aggrauare. seu durum vel graue esse. resistere. Gen.35. Difficultate part? periclitari cepit Pro quo hebrei legũt. Et indurata siue aggrauata est in partu suo. Exo.7. Sed ego indurabo cor eius. & in eo.13. Nam cum induratus esset pharao & nollet nos dimitere. Deut.2 Quia indurauerat dominus deus tuus spiritum eius. Et in eo.15. Non auertes ab eis oculos tuos. pro quo hebrei legũt Nõ durũ sit vel non sit graue in oculis tuis cum dimiseris illum. 1.Reg.5. Quoniam dura est manus eius super nos. 2. Regum.29. Durius autem responderunt viri iuda. 2. Paralip.36. Et indurauit ceruicem suam. ponitur etiam pro resistere. Iob.9. Quis restitit ei: & pacem habuit. & inde קָשֶׁה Case: siue נְקֵשָׁה Nicse. i. durus vel induratus. Exo.33. Populus dure ceruicis es tu. Deut.31. Ego enim scio contẽtionem tuam: & ceruicem tuam durissimam. Esa.8. Et transibit per eã & corruet & esuriet. pro quo he.le. Transibit per eam induratus: & corruet. potest etiam deriuari a dictione יָקַשׁ Iacas. que signãt offendere vel corruere sicut est in littera nostra. & inde קְשִׁי cósi. siue קֶשִׁי cesi. i. durities. Deut.9. Ne aspicias durities populi huius. & inde מִקְשָׁה Micsa. i. ductile. s. metallũ percussum malleo & indurati vel cõplanatum. Exo.25. Facies candelabrũ ductile de auro mundissimo. Et in eodem. Aureos & perductiles. & dicunt aliqui hebrei q? in predicto loco significat equalem vel planũ. i. opere plano & equali. Hiere.10. In similitudine palme fabricate sunt. Pro quo he.le. Sicut palma: ductiles vel equales sunt. Ponitur etiam pro crine vel cesarie mulieris equaliter diuisa. Esa.3. Et pro crispante crine caluiciũ. Itẽ מִקְשָׁה micsa. idest cucumerarium. De quo vide supra in dictione קִשֻּׁא cisu.

קְשָׁה Casa. Thuribulũ. seu crater: secundum translationẽ nostram. & solum inuenitur in numero plurali: scilicet קְשׂוֹת cesoth. Exo.25 Acceptabla & phialas: thuribula & ciathos. & in eodẽ.37. Acceptabula & thuribula de auro purissimo. Nu.4. Et crateras ad liba fundenda.

קָשַׁח Casach. Indurari. durari. seu durum esse. Iob.39. duratur ad filios suos: quasi non sint sui. Esa.63. Indurasti cor nostrum ne timeremus te.

קֹשֶׁט Coset. siue קְשׁוֹטָא custa. veritas. seu firmitas. Ps.59 Vt fugerent a facie arcus. Pro quo he.le. A facie veritatis vel firmitatis: siue propter veritatẽ vel firmitatem: tamẽ si scriberetur cum tau in fine loco teth. tunc significat arcum: vt infra dicetur. Sed in codicibus hebreorum inuenitur scriptum cum teth. quod significat veritatem vel firmitatem. vt prouer.22. Vt ostenderent tibi firmitatem & eloquia veritatis. & in lingua chaldaica communiter significat veritatem. Dañ.2. Vere deus vester deus deorum est. Item קְשׁוֹטָה Cesita. idest agna seu ouis. Gen.33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculum a filiis hemor centũ agnis. Iob.42. Et dederunt ei vnusquisq; ouem vnam. Et aliqui hebrei dicũt q? significat genus quoddã monete: seu nũmum: aut obolum. Sed in translatiõe chaldaica est sicut in littera nostra.

Agna. Ouis.

קְשׂוֹת Caschéseth. Squãma. vt Leuit.11. Omne quod habet pennulam & squãmã. & in plu. קְשָׂקְשׂוֹת Caschesoth. Ezech.29. vniuersi pisces tui squãmis tuis adherebunt. reperitur etiam קְשָׂקְשִׂים casasim. secundũ terminationem pluralem masculinorum. 1.Reg.17. Et lorica hamata induebatur. pro quo he.le. & lorica squãmarum. i. squãmata induebatur.

קְשׂוֹת squamma. קְשָׂקְשׂוֹת squãme. קְשָׂקְשִׂים

קָשַׁר Casar. ligare. colligare. coniungere. Gen.38. In quo obstetrix ligauit coccinum. Et in eodem.44. Cum anima illius ex huius anima dependeat. pro quo hebrei legunt. Et anima eius colligata est cum anima illius. Deut.6. Et ligabis ea quasi signũ in manu tua. 1. Regum.18. Et anima ionathe conglutinata est anime dauid. idest colligata. Nee.4. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totũ. Iob.38. Numquid coniungere valebis micantes stellas pliadas. Esa.49. Et circundabis eos tibi quasi sponsa. i. colligabis vel coniunges. & inde קְשׁוּרִים Cisurim. idest ornamenta quedam que mulieres circumligant collo suo vel pectori. Pro quo btus hieronymus transtulit murenulas. Esa.3. & murenulas & olfactoria. Põitur ẽt pro fascia pectorali. Hiere.2. Nunquid obliuiscitur virgo ornamẽti sui: aut spõsa fascie pectoralis sue. & ido קְשׁוּרִים Cesurim siue מִקְשָׁרוֹת Mebrusaroth. idest oues que nascuntur in principio veris. Gen.30. Et que primi temporis iacob. Signãt etiã predicta dictio קֶשֶׁר Casar. coniurare aut coniurationem vel colligationem facere contra aliquem. 1. Regũ.22. Quoniã coniurastis omnes aduersum me. 2. Reg.15. Quod achitophel esset in coniuratione. pro quo hebrei legunt. In coniurantibus. 4. Reg.10. Coniurauit ergo iehu filius namsi contra ioram. Amos.7. Rebellauit contra te Amos. Pro quo hebrei legunt. Coniurauit cõtra te amos. & inde קֶשֶׁר Ceser. idest coniuratio. vel colligatio. 2. Reg.15. facta est cõiuratio. Esa.8. Nõ dicatis coniuratio: omnia enim que loquitur populus iste coniuratio est.

קְשׂוּרִים murenule. מִקְשָׁרוֹת Ouces primi tpis. קֶשֶׁר Cõiurare cõiuratio.

קֶשֶׁת Céseth. siue קָשֶׁת caseth. Arcus. Gen.9. Arcum meũ ponã in nubibus. Et in eo. Apparebit arcus in nubibus. Et in eo.21. Iuuenis sagittari?. p quo hebrei legunt. iaculator arcus. 1. Reg.2. Arcus fortium superatus est. Esa.22 Dureq; ligati sunt. Pro quo hebrei legunt. Ab arcu ligati sunt. Potest etiam deriuari a dictione קָשָׁה Casa que significat indurare siue durum esse. Abach.1. Suscitans suscitabis arcum tuum. Et in plurali קְשָׁתוֹת Cesathoth. ps.36. & arcu eorum confringantur. Esa.5. Et omnes arcus eorum extẽti. & in eodem.13. Sagittis paruulos interficient. Pro quo hebrei legunt. & arcubus paruuli interficientur.

קֶשֶׁת Arcus. קְשָׁתוֹת arcus.

קִתְרוֹס Cathros. In lingua chaldaica significat quoddã instrumentum musicum. pro quo beatus hieronym? transtulit citharam. Dañ.3. In hora qua audieritis vocem tube & fistule & cithare.

קִתְרוֹס Cithara

De incipientibus a littera. ר. Res.

רָאָה Raa. videre. intueri. aspicere. cernere. despicere. Gen.1. & vidit deus q? esset bonum. & in eodem.16. Tu deus qui vidisti me. Et in eodem. Profecto hic vidi posteriora videntis me. & in eodem.27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. pro quo hebrei legũt. Vide odorẽ filii mei sicut odorẽ agri. Et est sensus sicut in littera nostra. & in eo.29. Vidit dominus afflictionem meam. Et in eodem.37. vade

רָאָה Videre.

& vide ſi cuncta proſpera ſint. Exo.3. Et videbo viſionem hanc magnam.& in eodem. Vidi afflictionem populi mei. Leuit. 20. Et viderit turpitudinem eius: illaq; conſpexerit fratris ignominiã. Nu.23. De ſũmis ſilicibus videbo eũ. Ioſ.5. Et vidit virum cõtra ſe ſtantem.1. Reg.2. Et videbis emulum tuũ in templo.2.Reg.15. Vidẽtur mihi ſermones tui boni & recti.4.Reg.14. Veni & videam⁹ nos.i.pugnemus inuicem.& in eodem.23. Occiſus in magedo cum vidiſſet eum.p̃s.52. Vidit omnes filios hominũ.Ps.89. Anni quibus vidimus mala.Eccl's.12. Et tenebreſcẽt vidẽtes per foramina.Eſa.17.& oculi eius ad ſanctum iſrael reſpicient. & in eodẽ.66. Et videbim⁹ in letitia veſtra.Hiere.17. Et nõ videbit cum venerit bonũ.& in eodem. Et nõ timebit cum venerit eſtus. Pro quo hebrei legunt. Et nõ videbit cum venerit eſtus.Poteſt etiam deriuari a dictione יָרֵא Iare.que ſignificat timere ſicut eſt ī littera noſtra.Ezech. 16.Et abſtuli eas ſicut vidiſti.Ponitur etiã pro audire. Geſi. 42.Audiens autem iacob q̃ alimenta venderentur in egypto. Exo. 20. Cunctus autem populus videbat voces.i.audiebat. Hiere. 2. Videte verbũ dñi.i. audite . Significat etiam videre corde aut mẽte: vel intelligere: ſiue contemplari aut ſentire. vt in aliquibus locis predictis.& Eccles.1. Et mens mea contẽplata eſt multa ſapienter.et in eodem. Homo qui diebus & noctibus ſomnũ non capit oculis.Pro quo hebrei legũt.Sõnum in oculis ſuis non videt.i.nõ ſentit. Et in voce paſſiua ſignificat apparere.i.videri. Geſi.12. Apparuit autem dñs abrae.& in eodem. Edificauit ibi altare domino qui apparuit ei. Leuit.16. Quia in nube apparebo ſuper oraculum. Iudi.19. Nunq̃ res talis facta eſt in iſrael. p̃ quo he.le.Nũ q̃ res talis viſa eſt ſiue apparuit in iſrael.2.Reg.22. Lapſus eſt ſup pẽnas vẽtorũ. Pro quo he.le. Apparuit ſeu viſus eſt ſuper pẽnas ventorũ.Iob.35. Et oſſa que tecta fuerãt nuda buntur.Pro quo.he.le. Nudabũtur oſſa ei⁹:q̃ nõ videbãtur ſiue que nõ apparebant.p̃s. 17. Et apparuerũt fontes aquarum.Canti.2.Flores apparuerunt in terra noſtra. & quãdo eſt verbum tertie coniugationis tunc ponitur pro oſtendere vel mõſtrare.i.facere videri.Geſi.12. In terram quã monſtrauero tibi. Leuit.13. Oſtendetur ſacerdoti. Nu.8. Iuxta exẽplar quod oſtendit dñs moyſi. Deut.34. Oſtẽdit ei dñs omnẽ terram.& in eodem. Vidiſti eam oculis tuis.Pro quo hebrei legũt. Videre te feci eam oculis tuis.i.oſtendi eam tibi.4.Reg.11. Et oſtẽdit eis filiũ regis. Eſa.30. Et terrorem brachii ſui oſtendet.Mich.7. Oſtẽdam ei mirabilia.Nũ.3. Et oſtendam in gentibus nuditatẽ tuã.Significat etiã predicta dictio deſpicere vel negligere.Geſi.42. Quare negligitis. p̃s.21. Ipſi vero cõſideraverũt & inſpexerũt me.i.deſpexerunt me.p̃s.53. Et ſuper inimicos meos deſpexit oculus me⁹.p̃s.111. Donec deſpiciat inimicos ſuos.Ps.117. Et ego deſpiciã inimicos meos. Ezech.28. Ante faciẽ regũ dedite vt cernerent te.Pro quo hebrei legunt.vt deſpicerent te. Mich.7. Oculi mei videbunt in eam.i.deſpicient eam.Vnde Canticorum.1. Vbi dicitur.Nolite me conſiderare q̃ fuſca ſim:poteſt etiã legi. Nolite me deſpicere q̃ fuſca ſim.Et ī de רְאוּת Reuth.ſiue מַרְאֶה Mare.i.viſio.aut viſus.Geſi.2. Produxit dñs deus de humo omne lignũ pulchrum viſu. Exo.3. Videbo viſionem hanc magnam.Nu.12. In viſione apparebo ei.2.Paralipo.26. In dieb⁹ zacharie intelligẽtis & videntis deum. pro quo hebrei legunt. Intelligentis in viſione dei.Iob.40. Et videntibus cunctis precipitabitur. Pro quo hebrei legũt. Vtiq; ad viſionem ſuam proiicietur ſiue precipitabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.Eccl's.5. Quid proderit poſſeſſori: niſi quod cernit diuitias oculis ſuis.Pro quo hebrei legũt. Quid proderit poſ

Aſpicere. *Reſpicere.* *Audire* *Gentire apparere* *Oſtendere monſtrare* *Negligere. Deſpicere.* *Cernere.* *Conſiderare* *Viſus. Viſio.*

ſeſſori: niſi viſio oculorũ ſuorum. Et in plurali מַרְאוֹת Maroth. Geſi.46. Audiuit eum per viſionẽ noctis vocantem ſe. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet per viſiones noctis.Ezech.40. Et adduxit me illuc in viſionibus dei. Et inde רֹאִי Roi.i.viſus. ſeu viſio aut aſpectus.1. Reg.16. Et pulcher aſpectu decoraq; facie.Iob.17. Nec aſpiciet me viſus hominis.& in eodem.35. Conſumpta eſt caro eius a ſupplitiis.pro quo hebrei legunt. A viſione: ſiue a viſu.Poteſt etiam legi a feditate vel turpitudine: vt infra dicetur. Et inde רֹאֶה Roe.i.videns. Eſa.28. Neſcierunt videntẽ.Ponitur etiam pro propheta.1. Reg. 9. Qui enim propheta dicitur hodie: vocabatur olim vidẽs.& inde illud quod videtur pertinere alicui dicitur רָאוּי Raui.Eſter.2. & ſeptem puellas ſpecioſiſſimas de domo regis.Pro quo hebrei legunt.& ſeptem puellas pertinentes de domo regis.Et inde מַרְאָה Mara.ſiue רְאִי Rei.idest ſpeculum.Exo.38. De ſpeculis mulierum.Iob.37. Qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt.pro quo hebrei legũt. Fortiſſimi quaſi ſpeculũ fuſile.ſcilicet ex ere. Item רְאִי Roi.i.feditas ſiue obſcenum vel turpe. Naũ.3. Et ponam te in exemplũ.pro quo hebrei legunt.Et ponam te in turpitudinem vel feditatem. Et inde מְרָאָה Mora.i.feda vel turpis. Beatus hiero.tranſtulit prouocatricem.Soph.3. Ve prouocatrix & redempta. Item רָאָה Raa.nomẽ auis in munde.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ixon. Deut. 14. Ixon & vulturẽ & miluũ. Et dicunt hebrei q̃ ſignificat auem acutiſſimi viſus: a primo ſignificato deriuatum.

Viſiones *Aſpectus viſus* *Videns* *Pertinẽs.* *Speculas* *Erẽplum.* *Prouocatrix* *Iron.*

רְאֵם Reem.rhinoceros: ſeu vnicorni⁹.Nu.24. Cuius fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis.Deut.33. Cornua rhinocerotis cornua eius.& aliquãdo ſcribitur cum iod in medio dictionis loco aleph & dicitur רִים rem.Iob.39. Nunquid volet rhinoceros ſeruire tibi.& in eodem. Nũquid alligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo. Et in plurali רְאֵמִים Reemim.ſue רִימִים remim.p̃s.21. Et a cornib⁹ vnicorniũ humilitatem meã.p̃s.28. Et dilectus quẽadmodum filius vnicornium.

rhinoceros *rhinoceros* *vnicornes.*

רֹאשׁ Ros.caput.princeps: ſeu dux.principium.initium. cacumẽ.vertex. Sũmitas cuiuſcũq; rei Fel. ſeu venenum.aut paupertas.Geſi.3. Ipſa conteret caput tuum.& in eodem.40. Auferet pharao caput tuum.& in eodem.47. Conuerſus & lectuli caput.Exo.29. Et pones thiaram in capite eius. Nume.6. Polluetur caput conſecrationis eius. Ioſ. 2. Sanguis ipſius erit in capite eius.3.Reg.20. Et funiculos in capite noſtro.4.Reg.4. Caput meũ doleo.p̃s.7. Cõuertetur dolor eius in caput eius. Canti.7. Caput tuum vt carmelus.Eſa.15. In cunctis capitibus eorum caluitiũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. in omni capite eorum caluitium. Ezech.9. Viam eorũ ſuper caput eorum reddam. Et in lingua chaldaica dicitur רֵישׁ res.ſiue רֵישָׁא reſa.Daſi. 2. Caput de auro optimo.& in eodem. Tu ergo es caput aureũ. Et in plurali רָאשִׁים raſim.Geſi.2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. Leuit.20. Capita veſtra nolite nudare. p̃s.73. Tu confregiſti capita draconũ. Dicitur etiam רָאשׁוֹת raſoth in plurali: ſecundum terminationẽ pluralem femininorum. & tunc ſignificat locum in quo caput reclinatur. Geſi.28. Tulit de lapidibus qui iacebant: & ſupponens capiti ſuo.& in eodem. Tulit lapidem quem ſuppoſuerat capiti 1.Reg.26. Haſtam fixam in terra ad caput ei⁹.& in eodem. Et tolle haſtam que eſt ad caput eius. Hiere.13. Quoniam deſcendit de capite veſtro corona glorie veſtre. Significat etiam predicta dictio רֹאשׁ ros. principem ſeu principalem: aut ducem: tam in ſingulari q̃ in plurali. Exo.30. Sũme tibi aromata prime myrrhe.i.principalis. Nu.13. Mittens principes viros.Deut.29. Principes veſtri & tribus ac

Caput *Caput.* *Capita.* *Caput* *Principalis. principes. Primus*

Primus. maiores natu. Canti.4. Cum omnibus primis vnguentis ideſt pricipalib⁹. Mich.3. Audite principes domus iacob.

Primariũ Zach.4. Et adducet lapidem primarium.i.pricipalem. Significat etiam principium ſiue initium: aut exordium. Ps.

Principium Exordium 118. Principium verborum tuorum veritas. Ezech.40. In exordio anni decima menſis. Item ſignificat cacumen: ſeu

Cacumen. Uerter. verticem: aut ſummitatem. Geñ.28. Et cacumen eius tangens celum. Exo.24. Quaſi ignis ardens ſuper verticem montis. 2.Reg.15. Cũq; aſcenderet Dauid ſummitatẽ montis. Ponitur etiam pro ſũma. Exo.30. Quando tuleris ſũ-

Sũma. mã filiorum iſrael. Leuit.6. Reddet omnia que per fraudẽ voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet ea in ſumma. ideſt reddet ſũmã omniũ predictorũ. Dañ.7. Breui ſermone comprehendit ſũmatimq; perſtringens ait. Et inde

רֵאשִׁית Principium רֵאשִׁית reſith.i.principium ſiue initium. Geñ.1. In principio creauit deus celum & terram. & in eodem.10. Fuit autẽ principium regni eius babylon. Nu.24. Principium gentium amalech. Deut.11. A principio anni vſq; ad finẽ eius.

Initium ps.101. Initium ſapientie timor dñi. Eccl̃s.7. Melior eſt finis orationis q̃ principium. Ponitur etiam pro principali

Optimus. רִאשׁוֹן Primus. vel optimo. Amos.6. Et optimo vnguento delibuti. Et inde רִאשׁוֹן riſon.i.primus. Exo.12. In die primo nõ erit fermentum in domibus veſtris. Iob.15. Nunquid primus homo tu natus es. Ezech.45. In primo menſe vna menſis. &

Priſtinus רִאשׁוֹנִים Primi. aliquãdo ſcribitur cum iod in medio loco a leph. Iob.8. Interroga enim generationem priſtinam. Et in plu. רִאשׁוֹנִים Riſonim. Nu.6. Ita tamẽ vt dies priores irriti fiant. & in genere femínino רִאשׁוֹנָה riſona. ſiue רִאשׁוֹנִית riſonith. Hiere.25. Ipſe eſt annus primus Nabuchodonoſor regis babylonis. & in hebreo eſt generis femínini. Zach.6. In quadrí

Prima. gua prima equi ruffi. Accipitur etiam aduerbialiter.i.primũ ſeu primo. Nu.2. Primi egrediẽtur. Pro quo hebrei legunt. Primũ proficiſcantur. Eſter.1. Et primi poſt eum reſi-

Primum. רִאשׁוֹנוֹת Priora. dere ſoliti erant. Et in plurali רִאשׁוֹנִיוֹת riſonioth. Eſa.43 Ne memineritis priorũ. Item רֹאשׁ ros.i.fel ſeu venenum. vt Deut.29. Germinans fel & amaritudinem. & in eodem.

רֹאשׁ Fel. Uenenum. 32. Vua eorũ vua fellis. & in eodem. Venenũ aſpidum inſatiabile. ps.68. Dederunt in eſcam meam fel. Threñ.3. Et circundedit me felle & labore. Significat etiam pauperem vel paupertatem. De quo vide infra in dictione רוֹשׁ ros cum vau in medio dictionis.

רַב Rab.multus: ſeu magnus: aut multũ: vel plurimũ. De quo vide in dictione ſequenti.

רָבַב Rabab. multiplicare. augere. cereſcere. Geñ.1. Creſcite & multiplicamini. & in eo.6. Cũq; cepiſſent homi-

multiplicat. Creſcere nes multiplicari ſuper terram. & in eodem.17. Et multiplicabo te vehemẽter nimis. Exo.23. Et creſcant contra te beſtie agri. ps.3. Dñe quid multiplicati ſunt qui tribulãt me. ps.17. Et fulgura multiplicauit. Ps.68. Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei. Eſa.54. Et multitudinem pacis filiis tuis. Pro quo he.le. & multiplicabitur pax filiorum tuorum. Vide etiam de hoc infra in dictione רַבָּה raba. Et inde

רַב Multus. רַב Rab.ſiue רוֹב rob.i.multus: ſeu multitudo: ſiue magnus aut princeps. Iudi.17. Adhuc populus multus eſt. Eſter.10. Et acceptabilis plebi fratrũ ſuorũ. Pro quo hebrei legunt.

Multitudo. Princeps Multum. & acceptabilis multitudini fratrũ ſuorũ. & in eo.1. Preponẽs menſis ſingulis de principibus ſuis. Iob.11. Nunquid qui multum loquitur non audiet. & in eodem.25. Nolo multa

magnus. fortitudine contendat mecũ. & in eodem.35. Et omnia oſſa eius marceſcere facit.i.pluríma oſſa eius. & in eodẽ.36. Nec multitudo donorum inclinet te. Ps.47. Ciuitas regis magni. Prouer.11. Salus autẽ vbi multa conſilia. Quod in hebreo legitur ſinguláriter. & in eodẽ.13. Multi cibi in nouali bus patrum. Pro quo hebrei legũt. Multitudo cibi ſeu multus cibus. & in eodem.14. Vbi autem apparent plurime ſe-

Plurimũ. getes.i.multitudo ſegetum. & in eodẽ.20. Multi homines miſericordes vocantur. Pro quo hebrei legunt. multitudo hominũ. & in eodẽ. Eſt aurũ & multitudo gẽmarũ. Eccl̃s.1. Eo quod in multa ſapientia multus ſit labor. & in eodem.5 Vbi ſunt multa ſomnia: plurime ſunt vanitates. Pro quo hebrei legunt. Quoniã in multitudine ſomniorũ & vanitatũ. Eſa..19. Et mittet eis ſaluatorẽ & propugnatorẽ. Pro quo hebrei legũt. Saluatorẽ & magnũ. Poteſt etiã deriuari a dictione רוב rob. que ſignificat pugnare vel obiurgari. vt infra dicetur. & in eodẽ.42. Et poſt multos dies viſitabuntur ideſt poſt multitudinẽ dierum. Et in genere femínino רַבָּה Raba. ſiue רַבַּת rabath. i. multa ſiue magna aut multiplicata 1.Reg.2. Et que multos habebat filios infirmata eſt. Geñ.7 Rupti ſunt omnes fontes abyſſi magne. 2. Paralipo.3. Eo

רַבָּה magna. multa. quod multa turba ſanctificata non eſſet. p̃s.77. Et adaquauit eos velut in abyſſo multa. Ps.88. Deus qui glorificatur in eccleſia ſanctorũ magnus & terribilis. Pro quo hebrei legunt. Deus roboratus iu ſecreto ſanctorũ magno. & in hebreo eſt generis femínini. p̃s.109. Cõquaſſauit capita i terra multorũ. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Percuſſit caput in terra multa. Ponitur etiam רַבָּה Ra-

רַבָּה ba ſiue רַבַּת rabath aduerbialiter.i.multũ aut ſepe. Ps.61. Non mouebor amplius. p̃s.119. Multum incola fuit anima

Amplius. Multum. Sepe. mea. p̃s.122. Multũ repleta eſt aĩa nr̃a. Ps.128. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Et in plurali רַבִּים rabim. ſiue רַבּוֹת raboth. Ps.3. Multi inſurgunt aduerſum me. Ps.

רַבִּים multi. רַבּוֹת multe. 33. Multe tribulationes iuſtorum. Prouer.29. Multi requirunt faciem principis. Ponitur etiã pro maiori vel lõgeuo. Geñ.27. Maior ſeruiet minori. Iob.32. Non ſunt longeui ſapientes. & in lingua chaldaica dicitur רַבְרְבָן Rabreban. i.

maior. Longeui. רַבְרְבָן magna ſiue magni aut principes. Dañ.2. Et numera multa & magna dedit ei. & in eodẽ.4. Et optimates mei & magiſtratus me requiſierunt. Et inde רִבְבָה rebaba. ſiue רִבּוֹ ribo.

magna. optimates רִבְבָה multiplicate. i.multiplicatio: ſiue multiplicata. Ezech.16. Multiplicatam quaſi germẽ agri dedi te. & cõmuniter ponitur p decẽ millibus. Deut.32. Et duo fugarẽt decem millia. Iudi.20. Decẽ viri eligantur ex centum ex omnibus tribubus iſrael: & cẽtum de mille: & mille de decẽ millibus. Ps.90. Et decẽ milia a dextris tuis. Dicitur etiã רִבּוֹא Ribo cum vau & alephi fine. Nee.7. Omnis multitudo quaſi vir vnus quadraginta duo millia. pro quo he.le. Oñis multitudo quaſi vir vnus quatter decem millia & duo millia. & in eodẽ. Et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti millia. Pro quo he.le. Bis decẽ millia: ſcribitur etiam ſine aleph.1. Paralipo. 29. Et ſolidos decẽ millia. & in eodẽ. Et eris talenta decẽ & octo millia. Ione.4. In qua ſunt pluſq̃ centũ millia hominũ. Pro quo.he.le. In qua ſũt pluſq̃ duodecies decẽ millia hominũ. Dañ.7. & decies centena millia aſſiſtebant ei. Pro quo hebrei legunt. Decies mille decẽ millia corã eo aſſiſtebant. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̃a. Et in plurali רִבָּבוֹת Re-

רִבּוֹא decẽ millia רִבָּבוֹת baboth. ſiue רִבּוֹת ribboth. aut רִבְאוֹת ribooth. Nu.10. Reuertere dñe ad multitudinẽ filiorũ iſrael. vbi pro multitudine ponitur רִבָּבוֹת rebaboth. Deut.33. Et cum eo ſanctorũ milרִבְאוֹת multitudo. millia. lia.1.Reg.18. Percuſſit ſaul mille & dauid decẽ millia. p quo hebrei legunt. Percuſſit ſaul in millibus ſuis: & dauid in decem millibus ſuis. ideſt in pluries decem millibus. Eſd.2. Dederunt in expenſas operis auri ſolidos quadraginta millia & mille. Pro quo hebrei legunt. Auri ſolidos ſepties decem millia & mille. Nee.7. Dederunt in theſaurũ operis auri dragmas viginti millia. Et in numero duali רִבְּתַיִם Ribothaim. i. bis decem millia. p̃s.67. Currus dei decem millia

רִבְּתַיִם decẽ millia

Bis decem millia.

Pro quo hebrei legunt. Currus dei bis decem millia. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco & in aliquibus predictis ponitur numerus determinat⁹ pro indeterminato. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Currus dei innumerabiles. Et inde מְרֻבֹּתוֹת Merubaboth. i. multiplicate siue abundantes. p̄s. 43. Oues eorum fetose abundantes in gregibus suis. Et inde רְבִיבִים rebibim. i. gutte vel stille pluuie: propter earum multiplicationem. Deut. 32. Et quasi stille super gramina. p̄s. 71. Et sicut stillicidia stillantia super terram. Mich. 5. Et quasi stille super herbam. & inde רַב Rab. i. multiplex. Iob. 5. Et scies quoniā multiplex erit semen tuū. Et in plurali רַבִּי rube. Osee. 8. Scribam ei multiplices leges meas. Significat etiam רַב Rab satis vel sufficit. Exo. 9. Orate dñō vt desinant tonitrua & grando. Pro quo hebrei legunt. Et sufficiat iā esse tonitrua. Nu. 16. Sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorū est. & in eodē. Multum erigimini filii leui. 1. Paralipo. 21. Sufficit: iā cesset manus tua. Significat etiam predicta dictio רָבַב Rabab. iurgari vel obiurgari. Geñ. 49. Exasperauerunt eum & iurgati sunt. & aliqui hebrei dicūt ꝙ significat iaculari. i. iaculo vel sagitta petere. Et inde רַבָּה robe. i. iaculator vel sagittarius Geñ. 21. Factusq; est iuuenis sagittarius. Et in plurali רַבִּים Rabim. Hiere. 50. Annunciate in babylone plurimis omnibus qui tendunt arcum. Pro quo hebrei legunt. Audire facite in babylōe iaculatores siue sagittarios omnibus qui tendunt arcus. Potest etiam significare plurimos sicut est in littera nostra: Ponitur etiam רַבִּים rabim. pro iaculis vel lanceis. Iob. 16. Circūdedit me lanceis suis. vide etiam de hoc infra in dictione רוב rob.

Bis decem millia.
Iurgari.
רָבָה
Sagitari⁹.
רַבִּים
Iaculatores
רַבִּים
Lancee.

רְבִד Rebid. torques. vel ornamētū quod suspēditur in collo. Geñ. 41. & collo torquē aureū circūposuit. Ezech. 16. Et torquē circa collū tuū. Et inde מַרְבַּדִּים Marbadim. i. ornamēta q̄dā quibus lectulus ornatur: siue tapetia. Pro q̄ beatus hiero. transtulit funes. Prouer. 7. Intexui funibus lectulum meū. Et inde verbū רָבַד Rabad. quod significat talibus ornamētis ornare vl̄ sternere lectū. vt in p̄dicto loco. Pro quo he. le. Ornamētis siue tapetibus ornaui vel struai lectulū meū. Vbi ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.

Lequeo.
מַרְבַּדִּים
Funes.
רָבַד
Ornare.

רָבָה Raba. multiplicare. augere. crescere. enutrire. Geñ. 5. Multiplicabo erūnas tuas. & in eodē. 22. Et multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. & in eodem. 35. Crescе & multiplicare. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & crescebant. Et in eodem. Vt multa signa fiant in terra egypti. Leuit. 11. Et multos habens pedes. Pro quo he. le. Et multiplicans pedes. Deut. 8. Vt possitis viuere & multiplicemini. & in eodem. 14. Cum autē longior fuerit via. Pro quo he. le. Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodē. 17. Non habebit vxores plurimas. pro quo hebrei legunt. Et non multiplicabit sibi vxores. & in eodē. 30. Et viues atq; multiplicaberis. Iudi. 9 Cōgrega exercitus multitudinē: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuū: & veni. 2. Reg. 14. Vt non multiplicentur proximi sanguinis ad vlciscendum. 2. Paralipo. 33. Et multo maiora dereliquit. pro quo hebrei legūt. Et multiplicauit delicta. p̄s. 15. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Ps. 138. Et sup arenā multiplicabuntur. Prouer. 29. In multiplicatione impiorum multiplicantur scelera. Eccl̄s. 5. Vbi multe opes sūt: multi & qui comedūt eas. Esa. 9. Multiplicasti gentem. & in eodē. Multiplicabitur eius imperium. Ezech. 21. Et multiplicat̓ ruinas. Threñ. 2. E replevit in filia iuda humiliatum & humiliatam. i. multiplicauit. Ezech. 24. Cōgere ossa que igne succendā. Pro quo he. le. Multiplica ligna. vide etiā de hoc supra in dictione רָבַב Rabab. Et inde הֶרֶב Hereb siue חָרְבָּה Harbe: aut חָרְבוֹת Harboth vl̄ מָרְבֶּה Marbe. i. multitudo: siue multiplicatio. Iudi. 20. Vt ascendente in altum fumo captam vrbem demōstraret. Pro quo he. le. Vt multiplicatio vel multitudo fumi in altū ascenderet. p̄s. 50. Amplius laua me ab iniquitate mea i. multum laua me. p̄s. 129. Et copiosa apud eum redēptio. i. multa. Eccl̄s. 1. Et mens mea contemplata est multa sapiēter. Esa. 30. Ignis & ligna multa. & in eodē. 33. Tunc diuidētur spolia predarū multarū. Ezech. 16. Que est capacissima ebrietatis. i. multū capax. Amos. 4. Percussi vos vento vrēte & aurigine multitudinē hortorū vīorū. Signat ēt p̄dicta dictio enutrire vel educare. Threñ. 2. Quos educaui & enutriui Eze. 19. & enutriuit catulos suos. & inde חַרְבוֹת tharbuth. siue מַרְבִּית Marbith. i. icremētū vl̄ multiplicatio. Nu. 22. Incrementa & alumni hominū peccatorū. 1. Reg. 2. Et pars magna domus tue morientur cum ad virilē etatē peruenerint. Significat etiā מַרְבִּית Marbith siue תַּרְבִּית Tharbith fenus vel superabundantiā aut vsurā. Leuit. 25. Et frugum superabundantiā non exiges. Ezech. 18. Ad vsurā nō cōmodauerit: & amplius nō acceperit. Itē רַבָּה Robe. i. iaculator vel sagittarius. Geñ 21. Factusq; est iuuenis sagittarius. Pro quo he. le. Et fuit iaculator vel sagittarius. De quo vide supra in dictione רָבַב rabab. & a predicta dictione dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur אַרְבֶּה Arbe. i. locusta. Exo. 10. Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos.

Enutrire.
חַרְבוֹת
מַרְבִּית
Incremētū
תַּרְבִּית
Magna pare.
Superabūdātia.
Vsura.
רַבָּה
Sagittarius
אַרְבֶּה
Locusta.

רַבַּךְ Rabach. frigere. torrere. Leuit. 6. Que in sartagine oleo conspersa frigetur. 1. Paralipo. 25. Et ad lagana & sartaginem & ad torrendum.

Frigere.
Torrere.

רָבַע Rabua. quadrū vel quadratū aut quadrāgulū. cōmisceri. Exo. 27. Quiq; cubitos in lōgitudine & totidē in latitudine. i. quadrū. & in eodē. 28. Quadrangulū erit & duplex. Ezech. 43. Quadrāgulatū equis lateribꝰ. & aliquādo scribitur cū iod & thau in fine & dicitur רְבִיעִית rebiith. 3. Reg. 6. Postes de lignis oliuarum quadrāgulatos. Ezech. 48. Omnes primitie viginti quinq; millia in qnadrū separabuntur. Scribitur etiam cum mē in principio & dē מְרֻבָּעָה Merubaa siue מְרֻבָּעַת Merubaath. i. quadratum vel quadrata. Ezech. 40. Longitudine centum cubitorū: & latitudine centum cubitorū per quadrū. & in eodē. 45. Et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per quingentos quadrifariam. Et inde רֻבָּע rebaa siue רְבִיעִית rebiih. i. quarta pars Leuit. 23. Quarta pars hin. Nee. 9. Et legerunt in volumine legis dñi dei quatter in die: & quatter in nocte cōfitebātur. Pro quo he. le. Et legerūt in volumine legis dñi dei q̄rta parte diei: & quarta parte confitebantur vel laudabant. Ponitur etiā רֻבַּע Rebaa pro latere. Ezech. 45. Quadrangulatum equis lateribus. i. per quattuor partes equales. Et inde אַרְבָּעָה Arbaa. i. quattuor. Geñ. 2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. 4. Reg. 7. Quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum porte. Prouer. 30. Quattuor sunt minima terre. Et ī genere femínino אַרְבַּע Arbaa sine he in fine Exo. 22. Et quattuor oues pro vna oue. Esa. 11. A quattuor plagis terre. Et aliquando scribitur cum thau in fine & dicitur אַרְבַּעַת Arbaath. Ezech. 46. In quattuor angulos atrii atriola dispositā. & in eodē. Mensure vnius quattuor erāt. Et inde אַרְבַּתַּיִם Arbathaim. ideſt quadruplum. 2. Reg. 12. Et ouem reddet in quadruplum. Et inde רְבִיעִי Rebii. i. quartus. Geñ. 1. Et factum est vespere & mane dies quartus. & in eodē. 2. Fluuius quartus ipse est euphrates. & in eodē. 15. Generatione autem quarta reuertentur huc. Et in chaldeo dicitur רְבִיעָאָה Rebiaia. Dañ. 2. Et regnum quartum erit velut ferrum. Et in plurali רְבִיעִים Rebiim. Exo. 4. In tertiam & quartam generationem. Pro quo hebrei le-

Quadrus
q̄drāgulus
רְבִיעִית
q̄drāgulatū
מְרֻבָּעָה
Quadrus
q̄drifaria⁹
רֻבַּע
q̄rta pars.
רֻבַּע
Later.
אַרְבָּעָה
Quattuor
אַרְבַּע
Quattuor
אַרְבַּעַת
Quattuor
אַרְבַּתַּיִם
q̄druplus.
רְבִיעִי
Quartus.
רְבִיעָאָה
Quartus.
רְבִיעִים
Quarti.

gunt.In tertios & in quartos.i.natos in tertia & in quarta generatione.4.Reg.10.filii tui vſq; ad quartā generationē ſedebunt ſuper thronum iſrael.pro quo hebrei legunt.filii quarti ſedebunt tibi ſuper thronum iſrael.& in genere feminino רְבִיעִית rebiith.ideſt quarta ſiue quarta pars.Leuit. 19.Anno autem quarto omnis fructus eorū ſanctificabitur Et in hebreo eſt generis feminini. Item רָבַע rabaa.i.commiſceri.ſ.in actu generationis: vel coire: aut ſuccūbere.Leuit.18.Mulier,non ſuccumbet iumento nec miſcebitur ei. & in eodem.19.Iumenta tua non facias coire cum alterius generis animantibus.& in eodem.20. Mulier ſi ſuccubuerit iumento.& inde רֹבַע róbaa.ideſt generatio: vel ſtirps. Nu.25.Et noſſe numerū ſtirpis iſrael.hebrei tamen in prędicto loco iuxta primā ſignificationē legunt.& noſſe quartam partem iſrael.i.numerum quarte partis. Et inde רֹבַע róbaa.ideſt accubatio.Ps.138. Semitam meam & funiculū meum inueſtigaſti.Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Semitam meam & accubationem meā. euentilaſti.

רִבִיעִית Quarta.

רָבַע Cōmiſceri Coire.

Succūbeſ

רֹבַע Stirps.

רֹבַע Accubatio

רָבַץ Rabas.cubare.accubare.requieſcere.ſternere. Geñ. 49.Requieſcens accubuiſti vt leo.Et in eodem. Accubans inter terminos.Nu.22.Concidit ſub pedibus ſedētis.Pro quo he.le.Et concidit ſub Balaam.Deut.22.Et matrem pullis vel ouis deſup incubātē.& in eo.29.Et ſedeant ſuper eum omnia maledicta que ſcripta ſunt in volumine legis.pro quo he.le.& cubabūt ſuper eū. Iob.11. Requieſces & non erit qui te terreat. Canti.1. Vbi cubes:vbi paſcas in meridie.ps.22. In loco paſcue ibi me collocabit. ideſt cubare me faciet.Eſa.11.Et pardus cum hedo accubabit.& in eo. 13.Nec paſtores requieſcent ibi:ſed requieſcent ibi beſtie. & ieodem.27.Ibi paſcetur vitulus & ibi accubabit.Hiere. 33.Habitaculum paſtorum & accubantium gregū. Soph. 3.Et accubabunt:& non erit qui exterreat.Ponitur etiā pro ſternere.Eſa.54.Ecce ego ſternam per ordinem lapides tuos.& inde רֶבֶץ Rebes.i.cubile:ſeu accubatio.vbi accubāt & requieſcunt.Prouer.4. Nec vaſtes requiē eius. i. cubile eius:vbi requieſcit.Eſa.65.Et vallis achor in cubile armentorum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְבַץ Mirbas.Ezech.25. Et filios amō in cubile pecorum Soph.2.Quomodo facta eſt in deſertum cubile beſtie.

רָבַץ Accubare. Cōcidere

Incubare.

requieſcere Cubare.

Sternere.

רֶבֶץ Cubile.

מִרְבַץ Cubile.

רָבַק Rabac. Impingare:vel ſaginare. & ſolum inuenitur מֶרְבָק Marbec ab eo deriuatum:quod ſignificat ſaginatum ſeu impinguatum:vel locus vbi animalia impigantur.Hiere.46.Quaſi vituli ſaginati vniuerſi ſunt. In aliis vero locis beatus hiero.trāſtulit paſcualē ſeu armentum.1. Reg.28.Mulier autem illa habebat vitulum paſcualē.ideſt Vitulū ſaginatū. Amos.6.Et vitulos de medio armenti. Malach.2.Et ſalietis quaſi vitulus de armento.

רָבַק Saginatū Paſcualis

Armentus

רָגַז Ragaz.Commoueri. vel inquietari. Tremere.vel contremiſcere.Iraſci.conturbari:vel contriſtari. Deut.2. Vt audito nomine tuo paueant:& in morē parturientiū cō tremiſcant.1. Reg.7. Et non turbabitur amplius. Pro quo he.le.Non cōmouebitur vel nō inquietabitur amplius. Et in eodē.28. Quare inquietaſti me vt ſuſcitarer.i. cōmouiſti me.2.Reg.22.Fundamenta montium cōcuſſa ſunt.Pro quo he.le.Et fundamenta celorum cōmota ſunt vel contremuerunt. Iob.9. Qui cōmouet terram de loco ſuo.ps.17. Et fūdamēta mōtiū cōmota ſunt.& btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit. Fundamēta montiū cōcuſſa ſunt.Prouer. 30.Per tria mouetur terra.Hiere.50. Et commoueat habitatores babylonis. Abach.3.Et ſubter me ſcateat. Pro quo he.le.ſubter me cōtremiſcat ſiue cōmoueatur.Sigñat ēt iraſci.Geñ.45.Ne iraſcamini i via.Exo.15.Audierūt populi & irati ſunt.Eſd.5.Poſtq; autem ad iracūdiam prouocauerūt patres nr̄i.Ps.4.Iraſcimini & nolite peccare. poteſt ēt legi.cōtremiſcite.Prouer.29.ſiue iraſcatur ſiue rideat.Eſa. 37.Et inſaniā tuā cōtra me.pro quo he.le.& q̄ iraſcaris adueriū me. & in eodem.Cū fureres aduerſum me.i.iraſceris Ezech.16.Et prouocaſti me in oībus hīs.ſ.ad iracūdiā.& in de רֶגֶז Regaz.quod in lingua chaldaica ſignificat irā vel furorē. Dañ.3.tūc nabuchodonoſor in furore & ira.ſigñat ēt pauere.aut contriſtari vel conturbari. Deut.28. Dabit tibi dñs cor pauidū.2. Regū.28.Contriſtatus itaq; rex.Ioel.1. Conturbētur omnes habitatores terre.Mich.7.Perturbabuntur de edibus ſuis.Abach.3. Turbabuntur pelles terre madian. & in eodem. Audiui & conturbatus eſt vēter meꝰ. Et inde רֹגֶז rógez.i.cōmotio:vel conturbatio:aut tremor: vel cōcuſſio. Iob.3. Ibi impii ceſſauerunt a tumultu.ideſt a cōmotiōe.Eſa.14.Cū requiē dederit tibi dñs a labore tuo & a cōcuſſione tua.Scribitur etiam cum he in fine. Ezech. 12.Et aquam tuam in feſtinatione & in merore bibes. vbi ponitur pro feſtinatione.

Furere.

רֶגֶז Furor.

Pauere. Cōtriſtari. Cōturbari Turbari.

רֹגֶז Tumultus commotio

Cōcuſſio. Feſtinatio

רָגַל Ragal.explorare.contemplari. accuſare.ſuſurrare.detrahere.diffamare. Geñ.42. Exploratores eſtis vos. Et in eo.Nec quiq; famuli tui machinātur mali. pro quo hebrei legunt.Non ſunt ſerui tui exploratores. Nu.21.Miſit itaq; moyſes vt explorarent iazer. Deut.1.& cōſiderata terra.Pro quo he.le.Explorauerunt eam.Ioſ.7.Aſcendite & explorate terrā. qui p̄cepta cōplētes explorauerunt hai 2.Reg.10. Et nō ideo vt inueſtigaret & exploraret ciuitatē & euerteret eam.Sigñat ēt accuſare vel detrahere aut ſuſurrare. ſiue diffamare. eo quod ſuſurrones & detractores explorāt dicta & facta aliorum vt detrahāt & accuſēt. 2. Reg. 19. Accuſauit me ſeruū tuū ad te dñm meū regem.i.detraxit vel diffamauit me.ps.14.Qui nō egit dolum in lingua ſua.Pro quo beatus Hiero. in pſalterio. iuxta he.ve.tranſtulit.Non accuſauit in lingua ſua.Itē רֶגֶל Réguel ſiue רֶגֶל Rágel.i.pes.& eſt in hebreo vtriuſq; ſexus.Geñ.41.Abſq; tuo imperio nō monebit quiſq̄ manum aut pedem. Deut. 19.Pedē pro pede.ps.25. Pes meꝰ ſtetit in directo. Ezech. 1.Et pedes eorum pedes recti.Pro quo hebrei legunt.Et pedes eorum pes rectus. & in eodem.29. Non pertrāſibit eā pes hominis.Et in plurali רַגְלַיִם Raglaim.Geñ.19.Et laua te pedes veſtros.Leuit.11. Ex cunctis animantibus que incedunt quadrupedia.ideſt quattuor pedibus.Iudi.5.Et barach veſtigia ſunt ſecuti.Pro quo hebrei legunt.Et barach in valle miſſus eſt pedibus ſuis.i.pedeſter.2.Reg.15.Egreſſus eſt ergo rex & vniuerſa domus eius pedibus ſuis. & in eo.Illotis pedibus & intonſa barba.Iob.29. & pedes claudo.Eſa.7.Caput & pillos pedum.Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מַרְגְלוֹת Margueloth.ideſt pedes: vel locus pedum.Ruth.3.A parte pedum. Dañ.10.& brachia eius & deorſum vſq; ad pedes. & in lingua chaldaica dicitur רַגְלָא Raglaia. Dañ.2. Quia vidiſti partē pedum & digitorum:partem teſteam figuli.Ponitur etiā רַגְלַיִם raglaim ſiue רַגְלֵי Ragle pro peditibus vel pedeſtribus.Exo. 12.Sexcenta fere millia peditum virorum.Nu.11. Sexcenta millia peditum huius populi ſunt.Hiere.12.Si cū peditibus currens laboraſti.Accipitur etiam pro comitatu vel cōtubernio.Geñ.30.Benedixitq; tibi deus ad introitū meū. Pro quo he.le.Pro comitatu vel cōturbernio meo.Exo.11. egredere tu & oīs ppl's qui ſubiectus eſt tibi.pro quo he.le. Et oīs populus qui eſt in pedibus tuis.i.in comitatu vel cōtubernio tuo.Ponitur ēt p veſtigio. Geñ.33.& ego ſequar paulatim veſtigia eius:ſicut videro paruulos meos poſſe.& qñ iūgitur cū dictiōe אַסָּךְ Aſach:tūc ambe dictiōes ſigñant

Furere.

רֶגֶז Furor.

Pauere.

Cōtriſtari.

Cōturbari

Turbari.

רֹגֶז Tumultus commotio

Cōcuſſio.

Feſtinatio

רָגַל Exploare

Accuſare.

רֶגֶל Pes

רַגְלַיִם Pedes

מַרְגְלוֹת Pedes.

רַגְלָא רַגְלַיִם Pedites.

Comitat⁹.

Veſtigia.

Purgare aluum.

ventrem purgare seu mingere. Iudi.3. Forsitā purgat aluū in estiuo cenaculo.1. Reg. 24. In quam ingressus est saul vt purgaret ventrem. Et inde vrina dicitur מֵרַגְלַיִם Meraglaim.i.aque pedum. Esa.36.vt bibant vrinam pedū suorū Significat etiam predicta dictio רֶגֶל Régel.vicem. Exo.23. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis. Nu.22. Cur percutis me ecce iam tertio.i.trib⁹ vicibus.Et in eodem.Cur inquit tertio verberas asinam tuam.Et inde verbum רָגַל Ragal.i.assuescere vel consuescere. Osee.11.& ego quasi nutricius ephraim.Pro quo hebrei legūt.Et ego cōsuetus vl'assuetus fui ipsi ephraim. Potest etiā significare pedetētim ambulare:a primo significato deriuatū.i.pedetētim cū eo ambulabam sicut nutricius cū puero. est etiā רֹגֶל Rogel nomē fontis.3.Reg.1. Qui erat vicin⁹ fontis rogel.

Vrina. מֵרַגְלַיִם

Vices. רֶגֶל

Consuescere רָגַל

Rogel. רֹגֶל

רָגַם Ragam. lapidare.siue lapidibus obruere. Leuit. 20. Lapidibus obruet eos.& in eodem.24. Lapidet eum omnis multitudo. Nume. 15. Obruat eum lapidibus omnis turba. Deut. 21. Lapidibus obruet eū populus ciuitatis Ezech.16.Et lapidabunt te lapidibus.& in eo.23.Et lapidetur lapidibus populorum.Et inde מַרְגֵּמָה Margema.i.acervus lapidum. Pro quo beatus hieronymus transtulit acervus mercurii. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidem in acervum mercurii:ita qui tribuit insipienti honorem.Quod aliqui hebrei exponunt sic. scilicet sicut qui mittit lapidem scilicet preciosum in aceruum lapidum.s.cōmunium : ita qui tribuit insipienti honorem . Potest etiam deriuari ab אַרְגָּמָן Argaman q̄ significat purpuram : vt sit sensus:sicut qui ligat lapidem vel saxum in purpura: ita qui tribuit insipienti honorem. Item רִגְמָה Rigma.i.ducatus vel principatus.p̄s.67.Principes iuda duces eorum. Et aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. lapidatio eorum. Sed beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Principes iuda in purpura sua.s.ab אַרְגָּמָן Argaman quod significat purpuram:vt supra dictum est.

Obruere. Lapidare. רָגַם

Margema מַרְגֵּמָה

Siccranus Mercurii

Purpura אַרְגָּמָן

Ducatus רִגְמָה

Purpura.

רָגַן Ragan. Susurrare.murmurare.mussitare. Deut.1.Murmurastis in tabernaculis vestris.Et inde נִרְגָּן Nirgan. siue רֹגֶן Rógen.i.susurro vel murmurator aut mussitator. prouer.16.Et verbosus.i.susurro separat principes.& in eodem.26.Verba susurronis quasi simplicia.Esa.29.Mussitatores discent legem.

Murmurare רָגַן

Susurro. נִרְגָּן

Mussitator רֹגֶן

רָגַע Ragaa. scindere.diuidere. quiescere. turbare. Iob.7. Cutis mea aruit & cōtracta est.pro quo hebrei legunt. Cutis mea scissa est & contabuit.& in eodem.26.In fortitudine illius repente maria congregata sunt. Pro quo hebrei legunt. In fortitudine illius scidit seu diuisit maria. Potest etiam significare sicut est in littera nostra. Nam רֶגַע Régaa significat repente vel subito: vt infra dicetur. Esa.51. Qui conturbo mare & intumescunt fluctus eius . Pro quo hebrei legunt. Diuidēs mare.Et inde רִגְעֵי rigee.i.diuisiones vel scissure. p̄s.34. Et in iracundia terre loquētes dolos.p quo he.le. & in scissuris terre.i.in locis absc̄oditis terre. Itē רָגַע Ragaa.i.quiescere vel requiescere. Deut.28. In gētib⁹ quoq; illis nō quiesces. Esa.30. Ibi cubauit lamia.i.requiescere fecit.& in eodē.51.& iudiciū meū in lucē populorū quiescet. Hiere.30. Vade in requiē suā israel.Pro quo hebrei legunt. Vade ad requiescendum israel.Hiere.45.Refrigerare & sille.i.requiesce & sile . & in eodem. 50. Vt exterreat terrā: & cōmoueat habitatores babylonis.Pro quo he.le. Vt requiescere faciat terram. nam ex ruina babylonis quieuit terra. vt habetur.Esa.14.Et inde מַרְגֵּעָה Margea.siue מַרְגּוֹעַ Margoa.idest requies.seu refrigerium. Esa.28. Et hoc est refrigerium meū: & noluerunt audire. Hiere.6. Et inuenietis refrigeriū animab⁹ vr̄is. Item רֶגַע Régaa. siue רָגַע Ragaa.

Scindere. Diuidere Conturbare רִגְעֵי

Quiescere רָגַע

Refrigerare. מַרְגֵּעָה

Refrigeriū. רֶגַע

idest subito.repēte:aut punctus.Iob.20.Et gaudiū hypocrite ad instar puncti.& in eodem.21. Et in puncto in infernū descendunt.p̄s.6.Et erubescāt valde velociter.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et confundantur subito.Hiere.4.Repente vastata sunt tabernacula mea:subito pelles mee.& in eodem.18.Repente loquar aduersus gētem & aduersus regnum . & in eodem. Et subito loquar de gente & regno . Scribitur etiam cum aleph in principio & he in fine.& dicitur אַרְגִּיעָה Argia.Prouer.12. Qui autē testis est repentinus concinat linguam mēdacii. Hiere. 49. Quia subito currere faciam illum ad illam . Et in plurali רְגָעִים Regaim. Esa.27.Repente propinabo ei.Pro quo hebrei legunt. In momentis propinabo ei.Ezech.32. Et obstupescent repente.i.in momentis.

Pun tus. Subito Repēte.

Repētinus subito אַרְגִּיעָה

Repente רְגָעִים

רָגַשׁ Ragas.fremere.tumultuare.congregare. p̄s.2. Quare fremuerūt gentes. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Quare congregate sunt gentes . Vnde beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Quare congregauerunt gentes.Et in lingua chaldaica cōmuniter ponitur pro congregare. Dañ.6. Tunc principes & satrape surripuerūt regi.i.congregati sunt ad regem:vel cum tumultu aut strepitu venerunt.Et inde רֶגֶשׁ Ráges.idest cōgregatio: vel cōsensus.Ps.54. In domo dei ambulauimus cū consensu.i.simul cōgregati.Sed beatus hiero.in predicto psalterio transtulit. Ambulauimus in terrore.i.in tumultu.Scribitur etiā cum thau in fine.p̄s.63. Et a multitudine operantiū iniquitatem.Pro quo beatus hiero.in predicto psalterio trāstulit. Et a tumultu operantium iniquitatem.

Fremere Cōgregat. רָגַשׁ

Cōsensus רֶגֶשׁ

Terror. multitudo

Tumultus

רָדַד Radad.extendere.expādere.subiicere.3.Reg.6. Operuit tam cherubim q̄ palmas auro.Pro quo hebrei legunt. Et extēdit super cherubim & super palmas aurum.i. laminis aureis operuit ea.& in eodē.7.Subter leones & boues lora ex ere dependentia.Pro quo hebrei legunt. Et subter leones & boues lora opere extēto. Significat etiā subiicere.Ps.143. Qui subdit populum meū sub me. Esa.45. Vt subiiciam ante faciem eius gētes. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad. Et inde רְדִיד Redid.idest pallium siue theristrum. Cāti.5.Tulerunt pallium meū.Et in plurali רְדִידִים Redidim.Esa.3.Et sindones & vittas & theristra. Vbi ponitur pro theristris: que mulieres expandūt super se:a primo significato deriuatum.

Extendere רָדַד

Subiicere. רְדִיד

Pallium

רְדִידִים teristra.

רָדָה Rada.dominari.preesse.imperare subiicere.sumere. obtinere:applaudere.Gen.1.Et presit piscibus maris & volatilibus celi . & in eodem . Et dominamini piscibus maris.Leuit.25. Ne affligas eum per potentiam. Pro quo hebrei legunt. Non domineris vel non imperes ei per violentiam siue cum austeritate. & in eodem. Nō affliget eum violenter. idest non dominetur eius cum violentia vel austeritate. & in eodem.26.Et subiiciemini his qui oderunt vos.Pro quo hebrei legunt. Et dominabuntur vestri:inimici vestri.Nu.24.De iacob erit qui dominetur. Iudi.5.Saluate sunt reliquie populi : dominus in fortibus dimicabit . Pro quo hebrei legunt . Tunc dominabitur qui reliquus fuerit in fortibus populi: dominus dominabitur mihi in fortibus:idest contra fortes.Ps.67.Ibi beniamin adolescentulus in mentis excessu . Pro quo hebrei legunt . Ibi beniamin paruulus dominans eis . Pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. Ibi beniamin paruulus continens eos.p̄s.71.Et dominabitur a mari vsq; ad mare.Ps. 109.Dñare in medio inimicorū tuorum. Esa.14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter.Threñ.3. De excelso misit ignē in ossibus meis:& erudiuit me.Pro quo hebrei legūt. Misit ignem in ossibus meis:& dominatus est eorum:siue

Preesse. Dominari רָדָה

subiecit vel continuit ea. Sed in lingua chaldaica significat erudire.sicut est in littera nra.Ezech.34.Sed cū austeritate imperabatis eis. Vide etiā de hoc infra in dictione רוד Rod

Imperare Suttere

Significat etiam sumere vel obtinere. Iudi.14. Quē cum sumpsisset in manibus.& in eodem.Quod mel de corpore leonis sumpserat.Esa.21. Et reges obtinebit. Potest etiā legi.& regum dñabitur:secūdum primā significationem. Ponitur etiam pro applaudere.Hiere.5.Et sacerdotes applaudebant manibus suis.

Obtinere.

applaudeſ

רָדַם Radam.sopiri.dormire.s.sopore graui.vl sopore demergi.stupefieri: vel stupore cadere. seu collabi. Iudi.4.Qui soporem morti socians defecit.ps.75. Dormitauerunt qui ascenderunt equos.Dañ.8. Cūq loqueretur ad me collapsus sum pronus in terra.Ione.1.Et dormiebat sopore graui.Et inde תַּרְדֵּמָה Thardema.i.sopor.Geñ.2.Et misit deus soporem grauem in adam.Iob.4. Quando solet sopor occupare homines.

Sopiri. Dormire Collabi

תַּרְדֵּמָה

sopor

רָדַף Radaph.persequi.sequi.Geñ.54. Et nō sunt ausi persequi recedentes.Exo.14.Et psecutus est filios israel. Deut.16.Quod iustum est psequeris.i.sequeris.Iudi.5.Sequimini me.& in eodē.4.Et barach persequeretur fugientes currus.ps.7.Persequatur inimicꝰ animā meam.ps.33. Inquire pacem & persequere eā. ps.37. Quoniā sequebar bonitatem.Prouer.15.Qui sequitur iustitiā diligitur a deo Esa.5.Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam. Threñ.5.Ceruicibus nris minabamur.Pro quo he.le.Super ceruices nostras psequebamur.i.persecutionē patiebamur Ezech.35.Cum sanguinē oderis:sāguis persequetur te.Et inde מְרֻדָּף Murdaph·i.persecutio.Esa.14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter.Pro quo he.le.Subiiciētem in furore gentes persecutione absq cessatione.

Perſequi. Sequi.

מְרֻדָּף

Ceſſatio.

רָהָה Raha.formidare. Esa.14. Ne timeatis:neq formidetis.& solum inuenitur in predicto loco.

Formidaſ.

רָהַב Rahab.excedere.excellere. superbire.tumultuari.suscitare.ps.89.Et amplius eorum labor & dolor.i.tempus quod excedit octoaginta annos est labor & dolor.Ps. 137.Multiplicabis in anima mea virtutem.i.excellere facies.Canti.1. Quia ipsi me auolare fecerūt. Pro quo hebrei legunt. Ipsi me excellere vel superbire fecerunt. Esa.3.Tumultuabitur puer cōtra senem.i.supbiet: vel excellentiorē se putabit.Ponitur etiam pro suscitare.Prouer.9. Discurre festina & suscita amicum tuum.Et inde רָהָב Rahab.i.superbus vel superbia. Iob.36. Et prudentia eius percusit superbum.Esa.30. Superbia tantum est:quiesce.& in eodem.31. Nunquid tu non percusisti superbum. est etiā רַהַב Rahab. nomen proprium loci.Ps.86.Memor ero rahab & babylonis scientiū me. Sed etiam in predicto loco beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Memorabor superbie & babylonis.Et in plurali רְהָבִים Rehabim.ps.39.Et non respexit in vanitates & insanias falsas. Pro quo beatus hiero.i psal.iuxta he.ve.transtulit.Et non est auersus ad superbias pompasq mendacii.

amplius Excedere multiplicaſ. auolare Excellere

Tumultuari.. ſuſcitare. ſuperbus ſuperbia.

רָהָב

רְהָבִים

ſuperbie.

רָהַט Rahat.in lingua chaldaica significat currere.Et inde רְהָטִים Rehatim.i.canales vbi aque decurrunt. Geñ. 30.Posuitq eas in canalibus vbi effundebatur aqua. Significat etiam laquearia que in tectis domorum fiūt in modū canalium.Cāti.i.Laquearia nostra cupressina.& in eodem. 7. Et come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. Pro quo hebrei legūt.Et coma capitis tui sicut purpura regis ligati in laqueariboꝰ.i.in domo laquearibus constructa. Potest etiam legi sicut est in littera nostra.

Currere. canales Laqaria.

רָהַט רְהָטִים

רוב Rob.litigare. rixari.obiurgari. contendere. iudicare. seu iudicio contendere.vindicare.vlcisci. Geñ.26.Sed & ibi iurgium fuit pastorum gerare aduersus pastores isaac Pro quo hebrei legunt.Et iurgati sunt pastores gerare aduersus pastores isaac. Et in eodem. Et pro illo quoq rixati sunt. Et in eodem.Pro quo non contēderunt. Iudi.11. Aut docere potest q iurgatus sit contra israel.1.Reg.15.Et tetēdit insidias in torrente.Pro quo hebrei legunt.Et obiurgatus est siue contendit in torrente.Iob.33.Aduersus eum cō tendis. & in eodem.39. Nunquid qui contendit cum deo tam facile conquiescit. Esa. 45. Ve qui contradicit factori suo.idest qui contendit vel litigat cum factore suo.Significat etiā iudicare vel iudicio cōtendere.ps.34.Iudica domine nocentes me.Esa.3.Stat ad iudicandum dominus.Et in eodem. 49. Eos vero qui iudicauerunt te ego iudicabo. Hiere.2.Propterea iudicio contendam vobiscum. Threñ. 3.Iudica domine causam anime mee.Osee.2.Iudicate matrem vestram:iudicate. Ponitur etiam pro vindicare vel vlcisci. Iudi.6. Nunquid vltores estis baal.& in eodē.Si deus est: vindicet se de eo.Osee.2.Et misit ad regē vltorē.Et inde רִיב Rib.i.iurgium.litigium.Rixa.lis.causa. Geñ.13.Et facta est rixa inter pastores.Deut.25.Si fuerit causa inter aliquos. Prouer.25. Ne proferas in iurgio cito.& in eodem. Causam tuam tracta cum amico tuo.Scribitur etiam cū mē in principio & he in fine: & dicitur מְרִיבָה Meriba. Geñ.13. Ne sit queso iurgiū inter me & te.Exo.17.Et vocauit nomē loci illius temptatio propter iurgium filiorum israel. Pro quo hebrei legunt. Vocauit nomen loci illius temptatio & iurgium:propter iurgium filiorū israel.Et in plurali רִיבוֹת Riboth. Deut.17.Et iudicum intra portas tuas videris verba variari.Pro quo hebrei legūt. Verba litium siue causarū vel litigiorum.i.litigantium in portis tuis.

Obiurgari. Cōtendere Iudicare Iudicio cō tendere vlcisci

רִיב Rixa Causa. Iurgium

מְרִיבָה Iurgium

Lites

רוד Rod.dominari.prevalere.humiliari.Geñ.27. Tēpusq veniet,cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis.pro quo hebrei legunt. Et erit cum prevalueris vl dominatus fueris & excuties iugum eiꝰ de ceruicibus tuis. Hiere.2.Quare ergo dixit populus meus recessimus. Pro quo hebrei legūt.Quare dixit populus meus dominati sumus siue prevaluimus. Sed in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Osee.11. Iudas autem testis descendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc prevalebat siue dominabatur cum deo. Potest etiam derivari a dictione יָרַד Iard que significat descendere sicut est in littera nostra.Sed in translatione chaldaica sic habetur. Domus autem iuda confortabantur siue prevalebant in cultu domini. Vide etiam de hoc supra in dictione רָהַב Rada.ponitur etiam predicta dictio pro humiliare.ps.54. Contristatus sum in exercitatione mea . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Humiliatus sum in meditatione mea. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad.

prevaleare

Dñari

humiliare.

רָוָה Inebriare.

רָוָה Raua.inebriare.irrigare.saciare.ps.35.Inebriabūtur pinguedine domus tue. ps.64.Riuos eiꝰ inebria.idest irriga. Prouer.11. Et qui inebriat:ipse quoq inebriabitur. Esa.16. Inebriabo te lachryma mea. Et in eodē.34.Quoniā inebriatus est in celo gladius meus.& in eodem.43.Et adipe victimarū tuarum non inebriasti me . & in eodē.55. Sed inebriat terram & infūdit eam.Hiere.51.Inebriaui animam lassam.Et in eodē.46.& inebriabitur sanguine eorum.Threñ.3.Inebriauit me absinthio.& inde רָוֶה Raua. siue רָוֶה raue.idest ebria vel saturata aut irriguū. Deut.29. Vt absumat ebria sitientem.Esa.58.Et eris quasi hortus irriguus.& aliquando scribitur cum iod in medio & dicitur רְוָיָה Reuaia.Ps.23.Et calix meꝰ inebriās.Ponitur etiā p refrigerio.ps.65.Et eduxisti nos in refrigeriū.Itē רָוָה raua.

רָוֶה Ebria. Irriguus.

רְוָיָה Inebriās refrigeriū.

רָוָת

Intuitus Species

רוח refocilari. Respirare. רוח Spacium. Refrigerij מרוח spaciosum רוחה Requies

singultus רוח Spiritus

In lingua chaldaica significat aspectum vel intuitum aut speciem. Dañ. 2. Intuitus eius erat terribilis. Et in eo. 5. Et species quarti similis filio dei.

רוח Rauach. respirare. refrigerari. seu refocilari. 1. Reg. 16. Et refocilabatur saul. ideſt respirabat vel refrigerabatur. Iob. 32. Loquar & respirabo paululū. & ide רוח réuach ideſt respiratio vl spaciū aut refrigeratio. Geñ. 32. Et sit spacium inter gregem & gregem. Ester. 4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legunt. spaciū vel refrigerium erit iudeis de loco alio. & ide מרוח Meruuach ideſt spaciosum. Hiere. 22. Edificabo mihi domum latam & cenacula spaciosa. & inde רוחה Reuacha. siue הרוחה Haruacha. ideſt refrigerium: vel spacium: aut requies: siue respiratio. Exo. 8. Videſ autem pharao q̄ data esset requies. ponitur etiam pro singultu: qui est respiratio quedā. Threñ. 3 Ne auertas aurem tuā a singultu meo. Et inde רוח Rúach. i. spiritus. ventus. aer. seu aura. aut halitus. Geñ. 1. Et spiritus domini ferebatur super aquas. Et in eo. 41. qui spiritu dei plenus sit. Exo. 15. Flauit spūs eius & operuit eos mare. Et in eo. 28. Quos repleuit spiritus sapiētie. Nu. 14. Qui plenus alio spiritu secutus est me. 2. Regum. 25. Spiritus domini locutus est per me. 3. Regum. 22. Egressus est autē spiritus: & stetit coram domino. 1. Paralip. 12. Spiritus vero induit amasai. Iob. 9. Non concedit requiescere spūm meū Et in eo. 15. Quid tumet contra deum spiritus tuus. Et in eodem. spiritum illius & flatum ad se trahit. Ps. 50. Et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Et in eo. & spiritu principali confirma me. Prouer. 29. Totum spiritum suum profert stultus. Eccls. 7. Ne sis velox ad irascendum. Pro quo hebrei legunt. Ne sis velox in spiritu tuo ad irascendū. Et in eodem. 12. Et spiritus redeat ad deum qui dedit illū. Esa. 11. Et spiritu labiorū suorum interficiet impium. Et in eodem. 31. Et equi eorum caro & non spiritus. Et in eodē. 52. Donec fundatur super nos spiritus de excelso. Et in eo. 48 Dominus misit me & spiritus eius. Et in eodem. 61. Spiritus domini super me. Ezech. 1. Quocūq; ibat spiritus: illuc eunte spiritu & rote pariter eleuabantur. Zach. 6. requiescere fecerunt spiritum meum in terra babylonis. Malach. 2. Et residuum spiritus eius est. Et in eodem. Et custodite spiritum vestrum. Et inde verbum tertie coniugationis quod

Spīreplere

significat inspirare: seu spiritu replere. Esa. 11. Et repleuit eum spiritu timoris domini. Significat etiam predicta dictio רוח Rúach ventum siue: aerem. aut auram. Geñ. 3. Ad auram diei. Et aliqui hebrei legunt. Ad spiritum diei siue ad ventum diei. Exo. 10. Ventus vrens leuauit locustas. Et in eodem. 14. Flante vento vehementi & vrenti. 3. Reg. 19 Spiritus grandis & fortis subuertens montes. ideſt ventus. Iob. 1. Repente ventus vehemens irruit. Et in eo. 41. Nec

Aura. Ventus

spiraculum

spiraculum quidem incedit per eas. i. neq; aer. Eccls. 1. & in circuitu pergit spiritus. Ezech. 5. Tertiam vero partem in omnem ventū dispgā. Et in lingua chaldaica aliqñ dicitur רוחא Rucha. Dañ. 2. Et rapta sunt vēto. Ponitur ēt pro spiritu malo. Iudi. 9. Misit dominus spiritum pessimum inter abimelech & habitatores Sichem. 1. Regum. 16. Et exagitabat eum spiritus nequam. Et in eodem. Ecce spiritus domini malus exagitat te. Et in eodem. Recedebat enim ab eo spiritus malus. Accipitur etiam pro halitu. Iob. 19. Halitū meum exhorruit vxor mea. Accipitur etiam pro plaga terre seu pro parte. Hiere. 52. Et fuerunt malogranata nonaginta sex dependentia. pro quo hebrei legūt. ex omni parte dependentia. Ezech. 42. Mensus est autem contra ventum orientalem. ideſt contra plagam orientalem. & in eodem. Mensus est contra ventum aquilonis. & in eodē. Con

Ventus spūs malꝰ.

Halitus.

Pars. Plaga.

tra ventum occidentalem mensus est. & in plurali רוחות ruchoth. Nu. 16. Fortissime deus spirituum ois carnis. Ezech. 5. & inducam super helam quattuor ventos. ideſt a quattuor plagis terre. & inde רחת Ráchath. ideſt pala seu ventilabrum quibus fruges ventilantur. Esa. 30. Sicut in area ventilatum est. pro quo hebrei legunt. Quod ventilatum est in pala & in ventilabro. & inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur ריחים Richim & q̄ significat naues: eo quod flatu vē ti mouentur. Esa. 43. & detraxi vectes vniuersos. Pro quo ipsi legunt. & detraxi i nauibus vniuersos. Sed si illa littera beth que ponitur ibi in principio dictionis est de substantia dictionis & non est prepositio: tunc significat vectes sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictione ברח Barach.

רוח spiritus Ventꝰ

רחת Pala ריחים Vectes. Naues.

רום Rum. exaltare. leuare. eleuare. separare. Geñ. 7. & eleuauerunt arcam in sublime a terra. proquo hebrei legunt. & eleuauerunt arcā: & exaltata siue eleuata est desup terra. & in eodem. 14. Leuo manum meam ad dominum. Deut. 17. Nec eleuetur cor eius. & in eodem. 32. Manus nostra excelsa. 1. Regum. 9. Leuauit coquus armum. 3. Regum 11. Leuauit manum contra regem. & in eodem. & hec ē causa rebellionis aduersus eum. pro quo hebrei legunt. & hoc est verbum in quo leuauit manum contra regem. & in eodem. 16. Pro eo quod exaltaui te de puluere. Esdre. 9. & sublimaret domum dei nostri. Ps. 11. Secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Cum exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum. Ps. 29. exaltabo te domine. Ps. 45. exaltabor in gentibus: & exaltabor in terra. p̄s. 56. exaltare super celos deus. Ps. 74. hūc humiliat & hunc exaltat. Et in eodem. Exaltabuntur cornua iusti. Ps. 106. Et exaltent eū in ecclesia plebis. Prouer. 3. Stultorum exaltatio: ignominia. Debet legi exaltatio. p quo hebrei legunt. & stultos exaltare: ignominia. scilicet ē Et in eodem. 14. Qui autem impatiens est exaltat stultitiam suā. Esa. 1. Filios enutriui & exaltaui. Ezech. 10. & eleuata est gloria domini desuper cherub. Et in eodem. & eleuata sunt cherubim. Et in eodem. Vt exaltarentur de terra. & in eo. Et cum eleuatis eleuabantur. & aliqñ scribitur cum aleph in medio loco vau. Zach. 14. Et exaltabitur & habitabitur in loco suo. & inde רם Ram. i. altus: vel eleuatus: aut excelsus. Esa. 2. Et super omnem superbum & excelsum. & in plurali רמים Ramim. Deut. 12. Super montes excelsos & colles. Esa. 10. & excelsi statura succidentur. & in genere femininо רמה Rama. ideſt excelsa vel exaltata. & in plurali femininо רמות Ramoth. Prouer. 6. Oculos sublimes linguam mendacem. & in hebreo est generis femininі. Et aliquando scribitur cum aleph in medio. vt Prouer. 24. Excelsa stulto sapientia. Pro quo hebrei legunt. excelse stulto sapientie. Significat etiam רמות Ramoth quosdā lapides pretiosos: sic dictos propter sui excellētiam. Iob. 28. excelsa & eminentia non commemorabuntur comparatione eius. Pro quo hebrei legunt Ramoth & gabis non commemorabuntur. & dicunt q̄ sunt lapides pretiosi sic nominati. Ezech. 17. & Ramoth & chodcod proposuerunt in mercatu tuo. & inde רום Rom siue רום Rum. ideſt altitudo aut celsitudo seu exaltatio. Prouer. 21. exaltatio oculorum & dilatatio cordis. Esa. 2. Et incuruabitur altitudo virorū. Hiere. 48. Et altitudinem cordis illius. Abach. 3. Altitudo manus suas leuauit. Et aliquando scribitur cum he in fine & dī רומה Roma. Mich. 2. & non ambuletis superbi. Pro quo hebrei legunt. Et non ambuletis in altitudine. ideſt in superbia. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur

רום Eleuare. Leuare Exaltare sublimare.

רם Excelsus. רמים Excelsi. רמה רמות sublimes

Excelse. רמות Excelsa.

Ramoth רום Exaltatio Altitudo

רומה superbis Altitudo

מָרוֹם altum
מְרוֹמִים Excelsa.

מָרוֹם Marom.i.altū seu altitudo:aut excelsum vl celsitudo. Ps.67. Ascendisti in altū.& in plu.מְרוֹמִים meromim. Iob. 16.& conscius meus in excelsis. Prouer.8. In summis excel sisq; verticibus. Et in eo.9. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcē & ad menia ciuitatis. Pro quo he.le. Misit ancillas suas vt vocarent ad menia excelsa ciuitatis.& inde רוֹמְמוּת Romemuth.i.altitudo vel exaltatio. Ps.149. Exaltationes dei in gutture eorum. Esa.33. Ab exaltatione tua dispse sūt gentes. Vide ēt de hoc infra in dictione רָמַס Ramam.& ide רָמָה Rama.i.locus excelsus vel eminens. Hiere.31. Vox in excelso audita est. Ponitur etiā pro prostibulo quod mere trices faciunt in loco excelso & eminenti vt videātur a trā seuntibus. Ezech.16. Et fecisti tibi prostibulū:& excelsum tuū fecisti in oī platea.i.prostibulū tuū.& in eo. Demolien tur prostibulū tuū. Significat etiam predicta dictio separa re. Exo.29. Et armū quē de ariete separasti. Leuit.4. Sicut offertur de vitulo hostie pacificorū. pro quo hebrei legūt. Sicut separatur de vitulo pacificorū.& in eo.6. Tolletq; ci neres quos vorans ignis exussit. pro quo he.le.& separabit cineres. Nu.15. Separabitis primitias domino de cibis ve stris. Et in eo.16. Recedite de medio huius multitudinis .i. separamini. Ezech.48. Erunt primitie quas separabitis vi ginti quinq; millibus. Et in eo. Primitie quas separabitis dño. Dañ.8. Et ab eo tulit iuge sacrificium.i. separauit vel abstulit.& inde תְּרוּמָה Theruma.i.illud quod separatur a cō munib⁹ vsibus & offertur dño. pro quo btūs hiero. trāstu lit primitias. Exo.25. vt tollant mihi primitias.& in eo. he sunt aūt primitie quas accipere debetis. Scribitur etiam cū iod in medio & dicitur תְּרוּמִיָּה Therumia. Ezech.48.& erunt primitie de primitiis terre sanctū sanctorū.& ī plu. תְּרוּמוֹת Therumoth. 2. Reg.1. nec sint agri primitiarum.& inde רָמַת ramath. pro quo beatus hiero. transtulit saniem. Eo quod separatur & abiicitur. Ezech.32.& iplebo valles sanie tua.

רָמָה Excelsus
פִּתְבוּלוֹ. prostibulū.
רוֹמְמוּת Exaltatio
תְּרוּמָה primitie.
תְּרוּמִיָּה
תְּרוּמוֹת primitie
רָמַת sanies.
separare
Recedere.

רוֹעַ malū facere
malū esse malignari
Requiter agere.

רוֹעַ Róaa. Malignare. malū facere. malū esse. affligere. cō fligere. vlulare. vel iubilare. Gen.19. Nolite malū hoc facere.& in eo.43. In meā hoc feciſtis miseriā. pro quo he. le. Quare male feciſtis mihi. Exo.23. Non sequeris turbā ad faciēdū malū. Nu.11. Sed & moysi intolerāda res visa ē. pro quo he.le.& in oculis moysi malū fuit.i. malū visum ē in oculis eius. 1. Reg.12. Quod si pseueraueritis in malicia. Pro quo he.le. Si malefaciēdo malefeceritis. 2. Reg.19. Et peius erit hoc tibi q̄ oia mala que venerūt sup te.i. magis malū erit tibi. 3. Reg.14. Sed opatus es male sup oēs q fue runt ante te. p̄s.104. Et in prophetis meis nolite malignā ri. Prouer.24. ne forte videat dñs:& displiceat ei. pro quo he.le. Ne forte videat dñs:& malū sit in oculis eius. Hiere. 38. male fecerūt viri isti. Mich.3. Sicut nequiter egerūt in adinuētionibus suis. Soph.1. Non faciet bene dñs: nec faci et male. Signāt ēt affligere. Deut.26. Afflixeruntq; nos e gyptii. 3. Reg.17. Etiā ne viduā apud quā ego vtcūq; sustē tor afflixisti. Prouer.11. Affligetur malo qui fidē facit pro extraneo. Signāt ēt cōfringere vel cōterere. Iob.34. Cōte ret multos & innumerabiles. p̄s.2. Reges eos in virga fer rea. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. frā ges eos in virga ferrea. Potest ēt deriuari a dictiōe רָעָה raa que signāt pascere vel regere. Esa.8. Congregamini popu li & vincemini. pro quo he.le. Conterimini siue confracti vel contriti stote. Prouer.15. Amicus stultorum similis effi citur. Pro quo hebrei legunt. Qui nutrit vel pauit stultos conteretur. Potest etiam deriuari a dictione רֵעַ Réa que si gnificat socium vel amicum. vt sit sensus. Amicus stultorū sociatur. idest confederatur eis: vel efficitur similis eis: sicut est in littera nostra. Esa.24. Confractione cōfringetur ter ra. Hiere.15. Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilo ne. Pro quo hebrei legunt. Nunquid conteret ferrum fer rum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. sicut supra dictum est. Vide etiam de hoc infra in dictione רָעָה Raa.& inde רַע Ra. idest malus seu iniquus aut malum. Gen.6.& cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malū. & in eo.38. Fuitq; her primogenitus iuda nequam in conspectu do mini. Exo.33. Audienstq; populus sermonem hunc pessi mum. Nec.2. Et eram quasi languidus in facie eius. p quo hebrei legunt.& non fui malus in conspectu eius. ideſt nō displicui ei. Prouer.11. Malum est: malum est dicit omnis emptor. Et in eodem.23. Ne comedas cum homine inuido Pro quo hebrei legunt. Ne comedas cum homine mali o culi.& est sensus sicut in littera nostra. & aliquando scribi tur cum mem in principio & dicitur מְרַע Meraa. ideſt ma lus siue malefaciens. Prouer.17. Malus obedit lingue ini que. Esa.9. Quia omnis hypocrita est & nequā.& ī plurali רָעִים Raim. siue מְרֵעִים Mereim. Gen.13. Homines autem sodomite pessimi erant. p̄s.36. Noli emulari in malignan tibus. Et in eodem. Quoniam qui malignantur extermi nabuntur. Esa.1. Semini nequam. Pro quo hebrei legunt. Semen malignantiū siue malorū. Hiere.6. Et malicie eorū non sunt consumpte.& in genere femininо. רָעָה Raa. ideſt malicia: seu afflictio: vel mala: aut malū. Hebrei enim non habent genus neutrū.& pro eo aliquando vtuntur genere masculino: aliquando feminino. Gen.39. Quomodo ergo possum hoc malū facere. Exo.10. Cui dubium est q pessi me cogitatis. ideſt malū. 1. Reg.25. malicia ergo non inues nitur in te. Ester.7. Intellexit enim a rege sibi paratū ma lū. Ione.3. Super maliciā quā locutus fuerat vt faceret. i. su per malū vel super afflictionē. Et in eo.4.& afflictus est io nas afflictione magna. Et in eo. Laborauerat enim .p quo hebrei legunt. vt liberaret eū a malo suo: vel ab afflictione sua. Et in plurali רָעוֹת raoth. Deut.32. Congregabo super eos mala. Ps.33. Multe tribulationes iustorum. ideſt multe afflictiones vel multa mala. Ps.39. Quoniam circundede runt me mala. Hiere.2. Insuper & malicias tuas docuisti.& inde רוֹעַ róaa. ideſt malicia seu malum aut nequitia. Nec. 2. Non est hoc frustra sed malum nescio quod in corde tuo est. Ps.37. Et secundum nequitiam adinuentionū ipsorū. ponitur etiā pro putrido. Prouer.26. Dens putridus:& pes lapsus. Significat etiā macilentum seu deforme vel triste. Gen.40. Cur tristior est hodie solito facies vestra. Et in eo dē.41. Fede confectaq; macie. Et in eodē. In tantū defor mes & macilente: vt nunq; tales in terra egypti viderim. Et in eo. Simili macie & squallore torpebant. Nec.2. Qua re vultus tuus tristis est. Significat etiam predicta dictio רוֹעַ Roa. vlulare: seu iubilare: aut conclamare: vel vociferari. Nu.10. Et non consciſſe vlulabunt.& in eodem. Clangetis vlulantibus tubis. Ios.6. Conclamabit omnis populus vo ciferatione magna. Et in eodem. Non clamabitis neq; au dietur vox vestra. Et in eodem. Igitur omni populo voci ferante. Ps.59. Mihi alienigene subditi sunt. Pro quo he brei legunt. Super me palestina iubilauit seu vlulauit vel conclamauit. Potest etiam legi. Mihi palestina federata est vt dictum est supra. vnde Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Mihi palestina fede rata est. Ps.64. Clamabunt etenim:& hymnum dicent. p̄s 65. Iubilate deo omnis terra. p̄s.95. Iubilemus deo saluta ri nostro. Esa.16. In vineis non exultabit nec iubilabit. Et in eodem.42. Vociferabit & clamabit.& inde רֵיעַ Réa. i. iu bilatio seu vociferatio vel vlulatio. Exo.32. Audiens autē

Cōfringere
Federari
רַע Malus.
Nequā Pessimus
מְרַע Malus. Nequam.
רָעִים Pessimi. Maligni teo.
malitie רָעָה
malum. malitia.
afflictio
רָעוֹת mala tribulatiōes
malitie. רוֹעַ
Malum. Nequitia.
Tristie. Defornes
Macilēte.
Vlulare. Cōclamaſ. Clamare. vociferari.
Iubilare. רֵיעַ

vociferatio Iosue tumultū populi vociferantis. Pro quo hebrei legunt In vociferatione sua. Iob. 36. Annunciat de ea amico suo. Pro quo hebrei legunt. Annunciat super illud vociferatio eius. ideſt tonitruum eius. scilicet tonitruum annunciat sup fulgur: sicut exponunt hebrei. Potest etiā significare ami cum sicut est in littera nostra: vt infra dicetur. Mich. 4. Quare merore contraheris. pro quo hebrei legunt. Quare vlulas vlulationem. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. vt supra dictum est. & inde תְּרוּעָה Therua. ideſt iubilatio vel vlulatio aut clamor vel clangor. Nume. 10. Si autem prolixior atq; concisior clangor increpuerit. & in eo. 25. Et clangor victorie regis in illo. & ī eodem. 28. Dies clangoris & tubarum. Hiere. 20. Audiet clamorem mane & vlulatum ī tempore meridiano. Item רֵיעַ Rea cum iod in medio loco vau. ideſt socius. sodalis. vel amicus. proximus. Iob. 6. & subuertere nitimini amicum vestrum. Et cōmuniter scribitur sine iod. Leuit. 19. Diliges amicum tuum sicut te ipsum. 1. Reg. 15. Et tradidit illum proximo tuo. Prouer. 6. & suscita amicum tuum. Et in eodem. 25. Amicum tuū & amicum patris tui ne dimiseris. Et in plu. רֵעִים Reim siue מְרֵעִים Mereim. Iudi. 14. Dederunt ei sodales triginta. Iob 17. Predam pollicetur sociis. & in eodem. 19. Miseremini mei miseremini mei: saltem vos amici mei. & inde verbū vel gerundium quarte coniugationis quod significat associare. vt Prouer. 18. Vir amicabilis ad societatem. pro quo hebrei legunt. Vir amicorum ad sociandum. Et aliqui hebrei secundū primā significationē legunt. Vir amicorū ad confringendum: vel ad conterendum: iuxta significationē predictam.

Clangor. תְּרוּעָה

Vlulatus.

רֵיעַ

Amicus.

proximus.

רֵעִים

sodales. socii. Amici.

sociare.

רוף Ruph. tremere. confringere. Iob. 26. Colūne celi cōtremiscunt. & dicunt hebrei ף etiam significat conterere vel confringere. Et inde חֲרִיפוֹת Hariphoth. ideſt grana tritici vel hordei confracta vel contusa. pro quo beatus hieronimus transtulit ptisanas. z. Reg. 7. Et expandit vela mina super os putei quasi siccans ptisanas. Prouer. 27. Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas. Et inde תְּרוּפָה Therupha. ideſt medicina pro cōfractione membrorum. Ezech. 47. Et folia eius ad medicinam.

רוף Contremiscere.

חֲרִיפוֹת

Ptisana.

תְּרוּפָה Medicina

רוץ Rus. currere. festinare. conterere. cōfringere. vt Gen. 18. Ipse autem ad armenta cucurrit. Et in eodem. 33. Currens itaq; esau obuiam fratri suo. & in eodem. 41. Eductum de carcere ioseph totōderunt. Pro quo hebrei legunt Et currere eum fecerunt de carcere: & tonsus est. 1. Reg. 17. Cucurrit ad locum certaminis. Et in eodē. 20. Vade & affer mihi sagittas. Pro quo hebrei legunt. Curre & affer mihi sagittas. Et in eodem. Cumq; puer cucurrisset. 2. Regū. 17. Et curre in castra ad fratres tuos. 4. Reg. 5. Viuit dominꝰ quia curram post eum. 2. Paralipo. 35. Et festinato distribuerunt vniuerse plebi. Iob. 15. Cucurrit aduersus eum erecto collo. ps. 17. Quia in te eripiar a temptatione. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. In te enim curram accinctus. Ps. 67. Ethiopia preueniet manꝰ eius deo. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. ethiopia festinet dare manꝰ deo. Cantī. 1. Trahe me post te: curremus. Hiere. 23. Non mittebam prophetas: & ipsi currebant. Et in eo. 49. Quia subito currere faciam illum ad illam. Naum. 2. Quasi fulgura discurrentia. Et inde רָץ Ras. ideſt cursor seu currens. Hiere. 51. Currens obuiam current veniet. Et in plurali רָצִים Rasim. 2. Reg. 15. Et quinquaginta viros qui precederent eum. pro quo hebrei legunt. Et quinquaginta viros currentes ante eum. & inde מָרוֹץ Maros siue מְרוּצָה Merusa. ideſt cursus. 2. Reg. 18. Cō templor ait cursum prioris quasi cursum Achimaas filii sadoch. Eccls. 9. Nec velocium esse cursum. Hiere. 22. & ad calumniam & ad cursum mali operis. Et in eodem. 23. Factus est cursus eorum malus. Significat etiam predicta dictio conterere vel confringere aut collidere. Gen. 25. Sed collidebantur in vtero paruuli. Iudi. 10. Et confregit cerebrum eius. Et in eodem. Afflictiq; & vehementer oppressi. Pro quo hebrei legunt. Et confregerunt & cōtriuerunt eos 4. Regum. 24. Et altaria que fecerat manases in duobus atriis templi domini destruxit rex: & cucurrit inde. p quo hebrei legunt. Et confregit seu contriuit inde. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: iuxta primam significationē. Eccls. 12. Et recurrat vitta aurea. pro quo hebrei legunt. & conteratur seu confringatur fons aureus. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodem. Et confringatur rota super cisternam. Esa. 4. Non erit tristis nec turbulentus. Pro quo hebrei legunt. Non erit obscurus vel tristis neq; conteret vel confringet. Potest etiam legi sic. Non erit tristis neq; discurret: & tūc erit sēsus sicut in littera nostra. Nā qui est turbulentus discurret huc atq; illuc. Vide etiam de hoc infra in dictione רָצַץ rasas.

Discurrere. רָץ Currens רָצִים Currentes מָרוֹץ

Curſus

Collidere. Cōfringere

Recurrere

רוש Ros. Indigere. egere. pauperem esse. depauperare: siue pauperem facere. p̄s. 33. Diuites egucrunt & esurierunt. & quando est verbum tertie coniugationis significat pauperem facere: siue depauperare. 1. Regum. 2. Dominus pauperem facit: & ditat. Et aliquando scribitur cum dupli ci sin. Prouerb. 13. Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Vide etiam de hoc supra in dictione רָשַׁשׁ rasas. & inde רַשׁ Ras. ideſt pauper vel egenus. 2. Regum. 12. pauper autē nihil habebat omnino. Prouer. 19. Melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua. Et in eodem. Fratres hominis pauperis oderunt eum. Et in eodem. Diues & pauper obuiauerunt sibi. Et in plurali רָשִׁים rasim. Prouer. 22. Diues pauperibus imperat. Et aliquando scribitur cum aleph in medio dictionis tam in singulari quam in plurali. 2. Regum. 12. Vnus diues & alter pauper. Et in eodem. Tulit ouem viri pauperis. Prouer. 10. Egestatem operata est manus remissa. pro quo hebrei legunt. pauper siue egenus operatur stateram dolosam: siue palma aut manu dolosa. Et in eodem. 13. Multi cibi in noualibus patrum. pro quo hebrei legunt. In nouali pauperum. Eo quod pauperes laborant multum in cultura terre. potest etiam legi in nouali principum. Nam dictio רָאשִׁים Rasim etiam principes significat vt dictum est supra in dictione רֹאשׁ ros: & princeps in scriptura pater nominatur. 4. Regum. 5. Pater si rem grandem dixisset tibi propheta. & inde רֵישׁ res. ideſt paupertas siue egestas. Prouerb. 10. pauor pauperum egestas eorum. Et in eodem. 28. Qui autem sectatur ocium replebitur egestate. Et in eodem. 31. Et obliuiscatur egestatis sue. Et aliquando scribitur cum aleph in medio loco iod. Prouerb. 30. Diuitias & paupertatem ne dederis mihi. Item רוֹשׁ Ros. ideſt fel. Deut. 32. Vua eorum vua fellis. & communiter scribitur cum aleph loco vau. Deut. 29. Germinans fel & amaritudinē. Threñ. 2. Circundedit me felle & labore. Et in eodem. Absinthii & fellis. Ps. 68. Et dederunt in escam meam fel: & in siti mea potauerunt me aceto. Hiere. 8. Et potum dedit nobis aquam fellis. Ponitur etiam pro veneno vel pro amaritudine. Deut. 32. Venenum aspidum insanabile. Osee. 10. Et germinabit quasi amaritudo iudicium. Amos. 5. Qui vertitis in amaritudinē iudicium.

רוש Egere.

Pauperē facere.

Pauperē fieri.

רַשׁ Pauper

רָשִׁים pauperes.

רֵישׁ Egestas.

paupertas

רוֹשׁ Fel.

רזה Raza. Marcescere. macilentum esse. attenuare. macrescere. Esaie. 17. Et pinguedo carnis eius marcescet.

Venenum amaritudo

רָזָה Marcescere

Attenuare רָזַז

macies.

Soph.2.Et attenuabit omnes deos terre.& inde רָז Raz.i. attenuatus vel macilentus aut macies . Esa.24 . Secretum meum mihi:secretum meum mihi.pro quo hebrei legunt Macies mihi seu macredo mihi . ideſt confectus sum macie.Sed in lingua chaldaica significat secretum vel mysterium sicut est in littera nostra.vt Dani.2.vt quereret misericordiam a facie dei celi super sacramentum istud. ideſt sup secretum istud.Et in eodem . Tunc danieli mysterium per visionem noctis reuelatum est.Et in eodem. 4 . Et omne sacramentum non est impossibile tibi . Et in plurali רָזִין Razin siue רָזָיָא Razaia.vt in eodem.z . Reuelans mysteria.Et in eodem.Et qui reuelat mysteria ostendit tibi que ventura sunt.& in genere femininо רָזָה raza.Nume.13.humus pinguis an sterilis.ideſt macilenta vel tenuis. & inde רָזוֹן Razon.ideſt tenuitas:siue macies:aut macredo.ps.105 Et misit saturitatem in animas eorum.pro quo beatus Hiero.in psalterio iuxta he . ve.transtulit . & misit tenuitatem in animas eorum.Esa.10 . Propter hoc mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem.Mich.6.Et mensura minor ire plena.ideſt mensura extenuata vel breuis.Itē רָזוֹן Razon. ideſt princeps.De quo vide infra in dictione רָזוֹן Razon .

Secretum. mysteriuz'. sacramētū. רָזִין mysteria .

sterilis. רָזָה

Tenuis רָזוֹן

Tenuitas.

minor. רָזוֹן

רֵזַח מַרְזֵחַ Conuiuiū.

Rézach.Conuiuium.Et scribitur cum mem in principio & dicitur מַרְזֵחַ marzéach.Hiere.6 . Ne ingrediaris domum conuiuii.& vt ait Beatus hieronymus sup predicto loco proprie significat conuiuium quod fit in exequiis mortuorum.& inde מִרְזַח mirzach.Pro quo beatus hieronymus transtulit factiōem Amos.6 . Et auferetur factio lasciuientium.

Factio. מִרְזַח

Innuere. רָזַם

רָזַם Razam.innuere seu conniuere.scilicet oculis. Iob.15 Et quasi magna cogitans attonitos habes oculos.pro quo hebrei legunt.Et quid innuunt oculi tui. Et solum inuenitur in predicto loco.

Princeps רָזוֹן Principes רוֹזְנִים

רָזוֹן Razon.princeps seu tyrannus.Prouer.14.Et in pauperitate plebis ignominia est principis.& in plu.רוֹזְנִים Roznim.ps.2.Et principes conuenerunt in vnū. Esa.40. Qui dat secretorum scrutatores quasi non sint.Pro quo hebrei legunt.Qui dat principes in nihilum. Potest etiā deriuaria dictione רָז raz.que in lingua chaldaica significat secretum:vt dictum est supra in dictione רָזָה raza. Abach.1. Et tyranni ridiculum eius erunt.

Tyranni . Dilatare. רָחַב

רָחַב Rachab.dilatare latum vel dilatatum esse. Geñ.26. vocauit nomen eius latitudo dicens:nunc dilatabit nos dominus. Deut.19.Cum autem dilatauerit dominꝰ terminos tuos.Et in eo.33.Benedictus in latitudine gad.pro quo hebrei legunt.Benedictus dilatans gad.1.Reg. 2.Dilatatum est cor meum super inimicos meos.Ps.4.In tribulatione dilatasti mihi.ps.17.Dilatasti gressus meos subtus me.ps.24.Tribulationes cordis mei multiplicate sunt. p quo hebrei legunt.Dilatate sunt.vel sic. Tribulationes cor meum dilatauerunt.ps.80 . Dilata os tuum & implebo illud.ps.118.Latum mandatum tuum nimis.Esa.5.Propterea dilatabit infernus animam suam.Esa.30. pascetur ī possessione tua in die illo agnus spacioſe. i .in loco qui est spacioſus & latus.Et in eo.54.Dilata locū tētorii tui. & in eo. 60.& mirabitur & dilatabitur cor tuum.Ezech. 40.& platea erat in rotūdū ascendens sursum.pro quo he.le.Et dilatabatur & circuibat sursum sursum.i.latior erat pars superior in circuitu.& inde רֹחַב róchab siue רְחָבָה rechaba.i. latitudo vel dilatatio. Geñ.13.Et perābula terrā in longitudine & latitudine.Exo.27 . Quinq; cubitos in longitudine & quinq; in latitudine.3.Reg.4.Dedit quoq; deus sapientiā salomoni & prudētiā multā nimis & latitudinē cordis. Iob.36.Igitur saluabit te de ore angusto latissime & nō habēte fundamētū.ps.17.Et eduxit me in latitudine.ps.118. Et ambulabā in latitudine.Prouer. 21. Exaltatio oculorū & dilatatio cordis & lucerna impiorum:peccatū.& ide רָחַב Ra'chab.ideſt latus siue dilatatus vel spacioſus.ps.103 .hoc mare magnū & spacioſū manib⁹.Prouer.28. Qui se iactat & dilatat:iurgia cōcitat.Pro quo he.le.Latus animo concitat iurgia.& est sensus sicut in lra nra.& in ge.fe . רְחָבָה Rechaba.Geñ.34.Terra in potestate vestra est.pro quo he.le. Terra aūt ecce lata est manibus siue locis corā vobis .Exo. 3.Et educā de terra illa in terrā bonā & spacioſam .Et inde רְחֹב Rechob siue רְחָבָה rechaba.i.platea.Dani.9.& rursus edificabitur platea.& in plu.רְחֹבוֹת rechoboth.ps.143.neccla mor in plateis eorū.Prouer.1.In plateis dat vocē suā. & in eo.22.In medio platearum occidendus sum.

Latiſſime. רָחָב

Dilatatio. רֶחָב spacioſus.

Latus. רְחָבָה

Lata. spacioſa. רָחָב רְחָבָה

Platea. רְחֹבוֹת

Platee. רָחֵל

רָחֵל Rachel. Ouis:siue agnus.Esa.53.Et quasi agnus coram tondente se. Et in plurali רְחֵלִים rechelim.Geñ. 32 Oues ducentas.

Agnus. רְחֵלִים

Oues. רְחֵם clemētē eē.

רָחַם racham.misereri.clemētē eē.diligere.Exo.34. & clemens ero in quem mihi placuerit. pro quo he.le. Et miserebor cui miserebor.vnde apostolus ad Romanos . 9. sic ait.moysi enī dicit.miserebor cui miser⁹ sum :& miam ꝑstabo cui miserebor. Deut.13.& misereatur tui & multiplicet te.Ps.102.Quō miseretur pater filiorū misertus ē dñs timētib⁹se.Prouer.28.Qui aūt cōfessus fuerit & reliquerit ea:miam cōsequetur.Hiere.31. Miserans miserebor ei⁹ ait dñs.Osee.14.Quia eius qui in te est misereberis pupilli. & ide רַחוּם Rachū.i.misericors. Exo.34.Deus misericors & clemēs.& ī ge.fe.רַחֲמָנִית rachmanith.& ī plu.fe.רַחֲמָנִיוֹת Rachamanioth.Threñ. 4.Manus mulierū misericordium coxerunt filios suos.& inde רֻחָמָה ruchámai.i.illa que cōsecuta est miam.Osee.1.Voca nomē eius absq; mia.pro quo he.le.voca nomen eius non miam cōsecuta. Et in eo.2. Et miserebor eius qui fuit absq; mia.& inde רֶחֶם Rachem .i. mia. Abach.3.Cum iratus fueris mie recordaberis.Et communiter declinatur pluraliter & dicitur רַחֲמִים rachamim. 2.Regū.13.Multe enim sunt mie eius . Ps.24.reminiscere miserationū tuarū dñe.Ps.50.Et secūdū multitudinē miserationū tuarum dele iniquitatem meā.Ps.105.Et dedit eis in misericordiā.Et in lingua chaldaica dī רַחֲמִין Rachamin Dani.2.Vt quereret misericordiam a facie dei celi . Item רֶחֶם réchem:siue רַחַם rácham .ideſt vulua siue vterus. Geñ.20.Concluserat enim deus omnem vuluam in domo Abimelech.Exo.13 . Sanctifica mihi omnem primogenitum qui aperit vuluam.Et in eodem.34 . Omne quod aperit vuluam.Nume.12. De vulua matris sue.Iob.34.quādo crumpebat quasi de vulua procedens . Ps.19 . Ex utero ante luciferum genui te.Ponitur etiam pro femina . Iudi. 5.Pulcherrima feminarum ei eligitur . Item רַחַם rácham . nomen auis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit porphyrionem.Leuit.11.Et onocrotalum & porphyrionem.

Latitudo . רֹחַב

רַחֲמָנִים Misericors dia.

רַחֲמִים misericors die. misericordia

רַחַם Vulua.

Uterus. Femina. רַחַם

porphyrio

רָחַף Volare. Volitare cōtremiscere. Cōmoueri

רָחַף rachaph. Volare.volitare contremiscere . siue commoueri.Geñ.1.Et spiritus domini ferebatur super aquas.Pro quo hebrei legunt.Et spiritus dei volabat seu volitabat super faciem aquarum.Deut.32.Et super eos volitans.Hiere.23.Contremuerunt omnia ossa mea . Pro quo aliqui hebrei legunt.Cōmota sunt omnia ossa mea.& solū inuenitur in predictis locis.

Lauare. רָחַץ

רָחַץ rachas. Lauare.abluere.confidere.Geñ.18 .Et lauentur pedes vestri.Et in eodem.24.Et aquam ad lauandos pedes eius.Exo.2.Ecce autem descēdebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine.Et in eodem.30.Et missa aqua

lauabunt in ea. Iob. 9. Si lotus fuero quasi aquis niuis. Prouer. 9. Et tñ nō est lota a sordibus. Esa. 1. Lauamini: mundi estote. Ezech. 16. Et aqua nō est lota in salutē. & inde רַחַיִן roches. siue רְחָצָה rochsa. i. lauacrum. Canti. 4. Que ascenderunt de lauacro. Ps. 59. Moab olla spei mee. Pro quo bt̄us hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Moab olla lauacri mei: pōt ēt legi spei mee sicut. lxx. trāstulerūt. nā in lingua chaldaica predicta dictio significat confidere vel spare. Dañ. 3. Et eripuit seruos suos qui crediderunt in eum. Pro quo hebrei legunt. Qui confisi sunt vel sperauerunt in eo.

רַחַיִן רְחָצָה Lauacrū.

Credere. Confidere.

רָחַק Rachac. Elongare. lōge fieri. longe recedere. elōgatū esse. Gen. 44. Iam vrbē exierant: & precesserāt paululū. pro quo he. le. ip̄i exierāt vrbē: nec elongati erāt. i. nec longe erant. Deut. 12. Locus aūt quē elegerit dñs deus tuus vt sit nomen eius ibi si procul fuerit. Ios. 8. Nec longius recedatis. Iudi. 18. Cumq; a domo Michee essent procul. ps. 21. ne elongaueris auxilium tuum a me. Ps. 54. Ecce elongaui fugiens. Ps. 72. Qui elongāt se a te peribunt. Ps. 102. Longe fecit a nobis iniquitates nostras. Prouer. 5. Longe faca ea viam tuā. Esa. 6. Et longe faciet dominus homies. Et in eo. 29. Cor autem eorum longe est a me. Et in eodē. 54. Recede procul a calūnia. Hiere. 2. Quia elongauerunt a me. Ezech. 8. Vt procul recedant a sanctuario meo. Et in eo. 11. Dixerunt habitatores ierusalē longe recedite a me. Mich. 7. In die illa longe fiet lex. & inde רָחוֹק Rachoc. i. p cul. seu lōge. aut lōginquus. Gen. 37. Qui cū vidissent eū procul. Nu. 9. Homo qui fuerit inmūdus sup animā: aut in via procul. Ios. 3. Sitq; inter vos & arcam spacium: cubitorum duo millium. pro quo hebrei legunt. Sed longe aut p cul erit inter vos & illā. i. arcā duorū millitū cubitorū. & in eo. 9. De terra lōginqua venimus. 3. Reg. 8. Cū venerit de terra longinqua. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מֵרְחָק merchac Prouer. 31. De longe portās panem suum. Esa. 46. Gernet terram de longe. Ezech. 23. Miserunt ad viros venientes de longe. & in plu. מֵרְחָקִים Merchacim. Esa. 8. Et audite vniuerse procul terre. & in eodem. 33. Videbunt terram de longe.

רָחַק Longe esse.

רָחוֹק Procul. Spacium. Longiqua

מֵרְחָק Longe. מֵרְחָקִים Procul.

רָחַשׁ Rachas. eructare. producere. ps. 45. Eructauit cor meum verbum bonum. Item מַרְחֶשֶׁת macheseth. i. craticula. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit sacrificium. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat sartaginem.

רָחַשׁ Eructare מַרְחֶשֶׁת Craticula. Sartago.

רָטַט Retet. tremor. Hiere. 40. Tremor apprehendit eam.

רָטַב ratab. humectare. seu virescere: aut viridem esse. Iob 8. Humectat⁹ videtur antecē veniat sol. Et in eodem. 24. Quos imbres montium rigant. Pro quo hebrei legūt Humectant siue virescere faciunt.

רָטַט Tremor. רָטַב Humectaſ

רָטַשׁ Rutaphas. consumptū vel extenuatū esse. Iob. 35. Consumpta est caro eius a suppliciis. & solum inuenitur in predicto loco.

רָטַשׁ cōsūptū ēt.

רָטַשׁ Ratas. allidere. collidere. relinquere. dimittere. 4. Reg. 8. Et paruulos eorū allides. Esa. 13. Infantes eorum allidentur in oculis eorū. & in eo. Sed sagittis paruulos interficient. Pro quo he. le. Et arcus iuuenū allidētur. Potest etiam legi sic. Et arcubus paruuli seu iuuenes allidētur. idest interficiētur. Osee. 10. Mater super filios allisa. & in lingua chaldaica significat relinquere vel dimitere.

רָטַשׁ Allidere.

רִיחַ Riach. odorari. olfacere. Gen. 8. Odoratusq; est dñs odorem suauitatis. Leuit. 26. Nec recipiam vltra odorem suauissimū. Pro quo he. le. Et non odorabo in odorē suauissimū vestrū. Iudi. 16. Cū odorē ignis acceperit. Iob. 39. Procul odoratur bellū. Ps. 115. Nares habēt & nō odorabūt. & inde רֵיחַ réab. i. odor. Gen. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. Canti. 1. In odorē vnguētorū tuorū. & ide

רִיחַ Odorari.

רֵיחַ Odor.

dicūt aliqui q̄ deriuatur רְחַיִם rechaim. i. mole. f. supior & inferior. & ideo caret nūero singulari quia nihil ꝑdest vna sine alia. Deut. 24. Nō accipies loco pignoris supiorē & inferiorē molā. Esa. 47. Tolle molam & mole farinam.

רְחַיִם mola.

רִיק Ric. euacuare. effundere. fundere. armare. Gen. 42. Cum frumenta effunderent. Eccl. 11. Si replete fuerit nubes: imbrē super terrā effundēt. Canti. 1. Oleum effusū est nomē tuū. ps. 17. vt lutū platearū delebo eos. ꝑ quo hebrei legunt. Vt lutū platearū euacuabo siue effundā eos. Hiere. 48. Nec transfusum est de vase in vas. Zach. 4. In quib⁹ sunt fusoria ex auro. pro quo he. le. Effūdentia ex se aurū. & inde רָק rac. i. vacuus: siue inanis. Nee. 5. Et vacuus fiat. Et in plu. רֵקִים recim. 4. Reg. 4. Pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua. & in ge. fe. רֵיקָה reca. Esa. 29. expgefactus vacua est aia eius. Et in plu. fe. רֵקוֹת racoth. Gen. 41. & septē spice tenues. i. euacuate. accipitur ēt רָק rac pro hoie inope & egeno qui est vacuus bonis tpalibus: siue ꝑ fatuo qui est vacuus intellectu. Iudi. 11. Cōgregatiq; sunt ad eum viri inopes & latrocinātes. 2. Regū. 6. Et nudatus est quasi vnus de scurris. vbi ponitur pro scurris. i. ꝑ fatuis. vñ Matthei. 5. Qui aūt dixerit fratri suo raca reus erit concilio. Et inde רִיק ric. i. inane. aut vanū. siue vacuū. Leuit. 26. Cōsumetur in cassū labor vr̄. i. in vanū. ps. 2. Et populi meditati sunt inania. Hiere. 51. Reddidit me vas inane. scribitur etiā cū mem in fine & dr̄ רֵיקָם recam. Gen. 31. Forsitan nudū me dimisisses. pro quo hebrei legunt. Nūc enim inanem siue vacuū me dimisisses. ps. 7. Decidā merito ab inimicis meis inanis. Significat etiā predicta dictio armare siue arma preparare: aut gladium euaginare. Gen. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos. Pro quo hebrei legunt. Et armauit expeditos vernaculos suos. Exo. 15. Euaginabo gladium meū. Leuit. 26. & euaginabo post vos gladium. Ps. 34. Effunde frāmeam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Euagina gladium. Ezech. 5. Et gladium euaginabis post eos. Ponitur etiam pro expandere. Abach. 1. Super hoc ergo expandit sagenam suam. idest preparat eam tanquam gladium ad interficiendas gentes. Potest etiam legi secundum primam significationem super hoc ergo effūdit siue euacuat sagenam suam. scilicet vt iterum capiat cum ea gentes. vnde sequitur. & semper interficere gentes non cessat.

רִיק Effundere. Euacuare.

רֵק רֵקִים Vacuus. רֵיקָם Vacua. רֵיקָה Vacua רֵקוֹת רָק Inops. Scurra.

רִיר Rir. fluere. scilicet humorē: aut saliua vl̄ sputū. Leuit. 15. Adhesserit carni eius atq; cōcreuerit sedus humor. Pro quo hebrei legunt. Fluit caro eius in fluxu suo. significat etiam saliuam vel sputum. 1. Reg. 21. Defluebātq; saliue eius in barbam. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. pro quo hebrei legūt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. scilicet oui: quia nihil est in sipidius si non sit sale condita: vt premittitur in textu: & ponitur ibi pro albugine eo quod est similis saliue vel sputo. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt dictum fuit supra in dictione חָלָם chalam.

רִיר Vomer. Fluere. Saliua.

רָכַךְ Rachach. mollificare. mollire: mollem seu tenerum vel delicatum esse. Deut. 20. Non pertimescat cor vestrum. Pro quo hebrei legūt. Ne mollificetur cor vestrum siue ne tenerum sit cor vestrum. Ps. 4. Molliti sunt sermones eius super oleum. Esa. 1. Nec fota oleo. Pro quo hebrei legunt. Nec mollificata est oleo. & inde רָךְ Rach. idest tener. seu mollis. aut delicatus. Gen. 18. Vitulum tenerrimum & optimum. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxuriosus valde. z. Regum. 3. Ego autem adhuc delicatus & vnctus rex. idest tener. Prouerb. 14. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Ezech. 17. De vertice ramo-

רָכַךְ ptimescere mollificaſ mollire.

רָךְ Tener. Delicatus luxoriosus

רָחִים Teneri.
רָכָּה Tenera.
רָכוֹת Tenere.

rum eius tenerũ dispergã.& in plu.רָחִים Rachim.Gen.33. Nosti dñe mi q paruulos habeã teneros.& in ge.fe. רָכָּה Raca .Deut.28.Tenera in te & delicata.Esa.47 . Quia vltra nõ vocaberis mollis & tenera . & in plu.fe.רָכוֹת racoth Gen.29.Et lia lippis erat oculis.pro quo he.le.Teneris oculis.& est in hebreo generis feminini.

רָכַב Ascendere

רָכַב Rachab.equitare.vehi.supersedere.supponere.ascendere.s.super iumẽtũ vel aliud vehiculũ.Gen.24.ascẽsis camelis secuti sunt virũ.pro quo he.le. Et ascẽderũt sup camelos:& secuti sunt virũ.& in eo.41. Fecitq eũ ascẽdere sup currũ.& in eo.49.Et cadat ascẽsor eius retro. Exo.15. Equũ & ascẽsorẽ proiecit in mare.Nu.22.Nõne aial tuũ sũ cui semp sedere cõsueuisti.Deut.32.Cõstituit eũ sup excelsam terrã.pro quo he.le.Ascẽdere eũ fecit super excelsa terre.Et in eo.33.Ascensor celi auxiliator tuus.2.Reg.6.Et iposuerũt arcã dei sup plaustrũ nouũ.Et in eo.16.Asini domesticis regis vt sedeãt. 4.Reg.13.Pone manũ tuam super arcũ.Et in eo.& cũ imposuisset manus suas.Nec.2 . Et iumentũ nõ erat mecũ nisi animal cui sedebã.Ps.17. & ascendit sup cherubim & volauit.ps.44.Intende prospere procede & regna.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit.prospere ascẽde.ps.65.Imposuisti hoĩem supercapita nostra.Ps.67.Qui ascendit super celũ.Esa.58.Sustollã te sup altitudines terre.idest ascendere te faciam Osee.10.Ascendã super ephraim. & inde רֶכֶב Récheth.siue רְכֶשׁ rechuch. i.equitatus:siue curr9:aut quadriga :seu vehiculũ.Gen.50 Habuit quoq in comitatu currũ & equites.Exo.14.Iũgit ergo currũ.& in eo.Tulit sexcentos currus electos.3.Regũ. 22.Fluebat aũt sanguis plage in sinu currus.4.Reg.9.Tolle currum & mitte in occursum eorũ.ps.103.qui ponit nubem ascensum suũ.Canti.1.In curribus pharaonis.Esa.21. Et vidit currũ duorũ equitũ.Hiere.51.Collidã in te currũ & ascensorẽ.Ponitur ẽt pro ascensore.Esa.21.Ascẽsorẽ asini & ascensorẽ cameli.Et in eo.& ecce iste venit ascẽsor vir bige equitũ.Ponitur ẽt pro auriga.3.Reg.22.Dixitq aurige sue verte manũ tuã.& aliqñ scribitur cũ mẽ in pricipio & he vel tau in fine & dr מֶרְכָּבָה mercaba.siue מֶרְכֶּבֶת Mirchébeth.Gen.41.Fecitq eũ ascẽdere super currũ suũ.& in eo.46.Iuncto ioseph curru ascẽdit obuiã patri .3. Reg.4. Habebatq salomõ quadraginta millia equorũ currilia .i. ad currum vel quadrigã suã.Et in eo.10. Egrediebatur aũt quadriga de egypto sexcentis siclis.1.Paralip.28. Et vt ex ipso fieret similitudo quadrige.Zach.6 . In quadriga pria equi ruffi.Et in plu. מֶרְכָּבוֹת mercaboth. Exo.15 .Currus pharaonis & exercitũ eius proiecit in mare. Iudi.5. Quare tardauerũt pedes quadrigarũ illius. 4.Reg.23 . Currus aũt solis cõbusit igni.Canti.6. Anima mea cõturbata ẽ propter quadrigas aminadab. Ioel.2. Sicut sonitus quadrigarũ.Zach.6.Et ecce quattuor quadrige egrediẽtes . & illud in quo aliquis sedet vel equitat aut ascendit dr רֶכֶב récheb. seu מֶרְכָּב mercab.Leuit.15. Sagma super quod sederit immũdũ erit.Canti.3.Ascẽsum purpureũ.Ezech.27.Dedan institores tui in tapetibus ad sedendũ.& inde רֶכֶב récheb. i.mola inferior.Deut.24.Non accipies loco pignoris superiorẽ & inferiorem molam.

Currus. Habuit quoq in comitatu currũ & equites.Exo.14.Iũgit ergo currũ.& in eo.Tulit sexcentos currus electos.3.Regũ. 22.Fluebat aũt sanguis plage in sinu currus.4.Reg.9.Tolle currum & mitte in occursum eorũ.ps.103.qui ponit nubem ascensum suũ.Canti.1.In curribus pharaonis.Esa.21. Et vidit currũ duorũ equitũ.Hiere.51.Collidã in te currũ & ascensorẽ.Ponitur ẽt pro ascensore.Esa.21.Ascẽsorẽ asini & ascensorẽ cameli.Et in eo.& ecce iste venit ascẽsor vir bige equitũ.Ponitur ẽt pro auriga.3.Reg.22.Dixitq aurige sue verte manũ tuã.& aliqñ scribitur cũ mẽ in pricipio & he vel tau in fine & dr מֶרְכָּבָה mercaba.siue מֶרְכֶּבֶת Mirchébeth.Gen.41.Fecitq eũ ascẽdere super currũ suũ.& in eo.46.Iuncto ioseph curru ascẽdit obuiã patri .3. Reg.4. Habebatq salomõ quadraginta millia equorũ currilia .i. ad currum vel quadrigã suã.Et in eo.10. Egrediebatur aũt quadriga de egypto sexcentis siclis.1.Paralip.28. Et vt ex ipso fieret similitudo quadrige.Zach.6 . In quadriga pria equi ruffi.Et in plu. מֶרְכָּבוֹת mercaboth. Exo.15 .Currus pharaonis & exercitũ eius proiecit in mare. Iudi.5. Quare tardauerũt pedes quadrigarũ illius. 4.Reg.23 . Currus aũt solis cõbusit igni.Canti.6. Anima mea cõturbata ẽ propter quadrigas aminadab. Ioel.2. Sicut sonitus quadrigarũ.Zach.6.Et ecce quattuor quadrige egrediẽtes . & illud in quo aliquis sedet vel equitat aut ascendit dr רֶכֶב récheb. seu מֶרְכָּב mercab.Leuit.15. Sagma super quod sederit immũdũ erit.Canti.3.Ascẽsum purpureũ.Ezech.27.Dedan institores tui in tapetibus ad sedendũ.& inde רֶכֶב récheb. i.mola inferior.Deut.24.Non accipies loco pignoris superiorẽ & inferiorem molam.

Currus. Habuit quoq in comitatu currũ & equites.Exo.14.Iũgit ergo currũ.& in eo.Tulit sexcentos currus electos.3.Regũ. 22.Fluebat aũt sanguis plage in sinu currus.4.Reg.9.Tolle currum & mitte in occursum eorũ.ps.103.qui ponit nubem ascensum suũ.Canti.1.In curribus pharaonis.Esa.21. Et vidit currũ duorũ equitũ.Hiere.51.Collidã in te currũ & ascensorẽ.Ponitur ẽt pro ascensore.Esa.21.Ascẽsorẽ asini & ascensorẽ cameli.Et in eo.& ecce iste venit ascẽsor vir bige equitũ.Ponitur ẽt pro auriga.3.Reg.22.Dixitq aurige sue verte manũ tuã.& aliqñ scribitur cũ mẽ in pricipio & he vel tau in fine & dr מֶרְכָּבָה mercaba.siue מֶרְכֶּבֶת Mirchébeth.Gen.41.Fecitq eũ ascẽdere super currũ suũ.& in eo.46.Iuncto ioseph curru ascẽdit obuiã patri .3. Reg.4. Habebatq salomõ quadraginta millia equorũ currilia .i. ad currum vel quadrigã suã.Et in eo.10. Egrediebatur aũt quadriga de egypto sexcentis siclis.1.Paralip.28. Et vt ex ipso fieret similitudo quadrige.Zach.6 . In quadriga pria equi ruffi.Et in plu. מֶרְכָּבוֹת mercaboth. Exo.15 .Currus pharaonis & exercitũ eius proiecit in mare. Iudi.5. Quare tardauerũt pedes quadrigarũ illius. 4.Reg.23 . Currus aũt solis cõbusit igni.Canti.6. Anima mea cõturbata ẽ propter quadrigas aminadab. Ioel.2. Sicut sonitus quadrigarũ.Zach.6.Et ecce quattuor quadrige egrediẽtes . & illud in quo aliquis sedet vel equitat aut ascendit dr רֶכֶב récheb. seu מֶרְכָּב mercab.Leuit.15. Sagma super quod sederit immũdũ erit.Canti.3.Ascẽsum purpureũ.Ezech.27.Dedan institores tui in tapetibus ad sedendũ.& inde רֶכֶב récheb. i.mola inferior.Deut.24.Non accipies loco pignoris superiorẽ & inferiorem molam.

Quadriga

Currus.

Quadrige

Ascensus.

Ascensor.

Auriga.

מֶרְכָּבָה Currus.
מֶרְכָּבוֹת Currus.

רֶכֶב ascensus.
רֶכֶב Mola inferior

רָכַל Pigmẽtarius.
רֹכְלִים scruta vendentes.

Negociatores

רָכַל Rochel. Aromatarius seu pigmentarius.aut mercator seu negociator.Canti.5.Vniuersi puluueris pigmẽtarii.& in plu.רֹכְלִים rochlim.3.Reg.10.Et vniuersi scuta vẽdentes.Pro quo he.le.Et negociatio mercatorũ vel negociatorũ.& in bibliis nris antiquis habetur & scruta vẽdẽtes Sunt enim scruta res venales parui valoris.Nee.3.Vsq ad domũ natinneorũ & scuta vẽdentiũ.Debet legi scruta sicut supra.Et in eo.13.Et mãserũt negociatores & vẽdẽtes vniuersa venalia.Ezech.17.In vrbe negociatorũ posuit illum Et in eo.27.grecia & tubal & mosoch institores tui.i.negociatores.& in eo. Filii dedan negociatores tui . & in ge.fe. רָכְלָה Rochela siue רָכֶלֶת rochéleth.i.negociatrix vel negociatio siue mercatrix.Ezech.26.& eripiẽt negociationem tuã.Et in eo.26.& dices tyro que habitat in introitu maris negociatiõi populorũ.& in eo. Dedan negociatores tui.p quo he.le.negociatrix tua.& in eo.28 . In multitudine negociationis tue repleta sunt interiora tua. Scribitur ẽt cum mem in principio.vt in eo.27.Cedros quoq habebant in negociatiõibus tuis.Itẽ רָכִיל rachil.i.susurro : siue criminator:vel detractor:aut fraudulentus.Leuit.19 . Non eris criminator vel susurro in populis.Prouer.11.Qui ãbulat fraudulenter.Ezech.22.Viri detractores fuerunt in te.

Institores

רָכְלָה negociatio

Negociatrix.

רָכִיל criminator susurro fraudulẽs Detractor.

רָכַס Stringere.

רָכַס rachas.stringere.Exo.28.& stringetur rationale ãnulis suis cũ ãnulis superhumeralis.Hebrei tñ dicunt q sigñat eleuare vel sursũ trahere.vnde in p̃dicto loco ipsi legunt.& eleuẽt rationale de ãnulis suis ad ãnulos superhumeralis.s.vt ora rationalis sit superposita ãnulis superhumeralis:& firmiter stringatur ad inuicẽ.& inde רָכָס rechas i.mõs asper & eleuat9: & solum inuenitur in nu.plu.s. רְכָסִים rechasim.Esa.40.& aspera in vias planas.

רְכָס רְכָסִים aspera.

רָכַשׁ Possidẽ.
רְכוּשׁ substantia.

רָכַשׁ rachas.acquirere.possidere . Gen.12 . Vniuersamq substantiã quã possederãt.& inde רְכוּשׁ rechus.i. substãtia siue possessio:vt in predicto loco.Et in eo.14.Da mihi aias:cetera tolle tibi.Pro quo he.le. Da mihi aias:& substãtiã tolle tibi.& i eo.15.Et post hec egrediẽtur cũ magna substãtia.Nu.16. Deuorauit illos cũ tabernaculis suis & vniuersã substantiã. Ponitur ẽt רְכֶשׁ Réches.pro substãtia pecorũ & iumẽtorũ.vt in eo.35.& suburbana sint pecoribus ac iumẽtis.4.Regũ.4.Hordeũ quoq & paleas equorũ & iumẽtorũ. Sigñat ẽt quoddã genus aialis velocissimi : sicut ẽ dromedarius.pro quo btũs hiero.trãstulit veredariũ.Ester 8.Et misse per veredarios qui per oẽs prouincias discurrẽtes.pro quo he.le.& misse sũt epistole per manũ cursorum equitãtiũ velocissimos equos siue dromedarios . Et in eo. Egressiq sũt veredarii celeres . Mich.1.Tumultus quadrige stupori habitãti lachis.pro quo he.le.Liga quadrigam dromedario siue equo velocissimo.

רְכוּשׁ Pecora.

veredarius

stupor. Dromedarius.

רָמַם Exaltare. sublimare.

רָמַם ramam.exaltare.eleuare.sublimare.recedere.scatere Iob.17.propterea nõ exaltabũtur. Et in eo.22.& super stellarũ verticẽ sublimetur.pro quo he.le. & vide vertiẽ stellarũ qa sublimate vel exaltate sũt.ps.65. Et exaltaui sub ligua mea. Esa.23.nũc cõsurgã dicit dñs: nũc exaltabor Ezech.10. & eleuata ẽ gl̃ia dñi super cherubim .& in eo. Et eleuata sũt cherubim.et inde רוֹם rum.i.altitudo . Dañ.3.altitudine cubitorũ sexaginta. vide ẽt de hoc supra in dictiõe רוֹם rom.sigñat ẽt p̃dicta dictio recedere vel separari. Nu. 26.Recedite de medio hui9 multitudinis.Osee.11.Iugũ ãt iponetur eis simul:quod nõ auferetur.vide ẽt de hoc supra in dictiõe רוֹם Rum. Sigñat ẽt p̃dicta dictio scatere.s.vermibus.Exo.16.& scatere cepit vermib9 & cõputruit. Et inde רִמָּה Rima.i.vermis.seu tinea.Iob.21. Et vermis operiet eos.Esa.14.Super te sternetur tinea.

רוֹם altitudo.

Recedere. Auferre.

רִמָּה Vermis. Tinea.

רָמָה Iacere mittere.s. arcum vel sagittã
רְמוֹת Sanies.

רָמָה Rama.piicere.iaculari:seu iacula mittere. decipe . defraudare:dolose agere.Exo.15.Equũ & ascẽsorẽ pieit i marc.ps.77. filii ephraĩ itẽdẽtes & mittẽtes arcũ.Hiere.2.Et mittentis sagittas . & inde רְמוֹת ramoth.idest iactatio.vl piectio.pq btũs hier.trãstulit.saniẽ.s.exeũtẽ de plagis q fiũt ex pcussiõe sagittarũ vl iaculorũ.Ezech.32.& implebo valles sanie tua.põt ẽt deriuari a supradicta dictiõe רָמַם Ramam q sigñat scatere .s.vermibus vt dictũ est supra Sigñat ẽt predicta dictio רָמָה Rama decipere vel defrau-

dare-aut fraudulēter vel dolose agere. Gen.29. Quare imposuisti mihi.idest decepisti me.1.Paralipo.12.Si autem insidiamini mihi pro aduersariis meis. Pro quo he.le. Si aūt vt decipiatis vī defraudetis p aduersariis meis.Prouer.26. Ita vir qui fraudulenter nocet amico suo. Threñ.1. Vocaui amicos meos & ipsi deceperunt me. Et inde רְמִיָּה Remia.i. deceptio: vel fraus: siue dolus:aut fraudulenta:vel dolosa. Iob.15.Vt pro illo loquamini dolos.p̄s.51. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. p̄s.119. Domine libera animā meam a labiis iniquis & a lingua dolosa : quid detur tibi aut quid apponatur tibi ad linguā dolosam. Osee.7.Facti sunt quasi arcus dolosus. Mich.6. Et ligua eorum fraudulēta in ore eorum . Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְמָה Mirma.Gen.34.Responderunt sychem & patri eius in dolo. Prouer.11.Statera dolosa abominatio est apud deū Hiere.9.Habitatio tua in medio doli.& in eodem.In dolo renuerunt scire me. Et in plurali מִרְמוֹת Mirmoth.p̄s.9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. Pro quo beatus hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Maledictione os eiꝰ plenum est & dolis & auaricia. Ps.37. Et dolos tota die meditabantur: dicitur etiam תַּרְמִית Thar mith.p̄s.118. Quia iniusta cogitatio eorū. Pro quo hebrei legunt.Quia mēdax dolus eorum.Hiere.8. Apprehenderunt mendacium.i.dolum.& in eodem.14.Seductionē cordis prophetant vobis.i.dolū vel deceptionē. Et inde תָּרְמָה Thorma.i.dolus vel dolose. Pro quo beatꝰ hieronymus trāstulit clam.Iudi.9. Et misit clam ad abimelech dicens. Pro quo hebrei legūt. Et misit in dolo ad abimelech. Item רָמָה Rama in lingua chaldaica significat etiam ponere.vt Dañ. 7.Donec throni positi sunt.

רְמִיָּה Decipere. Fraudulēter nocet. Dolus. Dolosa. dolosus fraudulēta מִרְמָה dolus. מִרְמוֹת dolj. תַּרְמִית dolus. Seductio. תָּרְמָה Clam. רָמָה Ponere

רֹמַח Rómach.lancea seu hasta aut pugio. Nu.25. Et arrepto pugione ingressus est post illum.Et in plu.רְמָחִים Remachim.Nee.4.Cum gladiis suis & lanceis & arcubus. Hiere.46.Polite lanceas.

Pugio. רְמָחִים Lancee.

רַמָּךְ Ramach. equa secūdum hebreos. & solum inuenitur in numero plurali.s.רַמָּכִים ramachim.vt Ester.9. An nullo illius obsignate sunt & misse per veredarios.Pro quo he.le.Et signauit annulo regis:& scripsit epistolas in manu cursorum in equis per ascensores equorum filiorum equarum.i.equorum iuuenū & velocissimorum.

Eque. רִמּוֹן Rimon. malumgranatū:seu malū punicum. Deut.8. In qua ficus & malum granatum & oliueta nascuntur. Canti.4. Sicut fragmē mali punici. Ioel.1. Ficus elanguit malꝰ granata & palma.Et in plurali רִמּוֹנִים rimonim.Nu. 15.De malis quoq; granatis & de ficis.Canti.8.Et mustum malorum granatorum meorum. Accipitur etiam pro malo granato aureo ad similitudinem mali punici facto.Exo. 28.Ita vt tintinabulū sit aureum & malū punicum.

Malū granatum. Malū punicum. רִמּוֹנִים Mala granata

רָמַס Ramas.conculcare.calcare.p̄s.7. Et conculcet in terra vitam meam.p̄s.90. Et conculcabis leonem & draconem.Esa.1.Quis quesiuit hoc de manibꝰ vestris vt ambularetis in atriis meis. Pro quo hebrei legunt.Quis quesiuit hoc de manibus vestris calcare atria mea.idest vt calcaretis atria mea.Et in eodem.28. Pedibus conculcabitur coronа superbie.Ezech.26. Conculcabit omnes plateas tuas. Et in eodem.34. Et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus.Naū.3.Intra in lutum & calca subigens.Et aliquando scribitur cum sin loco samech. De quo vide in dictione sequenti. Et inde מִרְמָס Mirmas.i.conculcatio. Esa. 5.Et erit in conculcationem. Et in eodē.7.Et in conculcationem pecoris.& in eodem.10. Et ponat illud in conculcationem.Ezech.34. Et oues mee his que cōculcata pedibus vestris erant pascebantur.

Calcare. מִרְמָס Conculcatio

רָמַשׂ Ramas.reptare.seu moueri. Gen.1.Et omnē animā viuentem atq; motabilem. Pro quo hebrei legunt. Et omnē animā viuentem atq; reptātem. & in eodem.Vniuersęq; terre omniq; reptili quod mouetur in terra.& in eo. Et vniuersis animātibus que mouentur super terrā.& in eodem.7.Omne quod mouetur sup terrā in genere suo.& in codē. Oiumq; reptiliū que reptāt super terrā.Deut.4.Atq; reptilia que mouētur in terra.p̄s.103.In ipsa pertrāsibūt omnes bestie silue.Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve. transtulit in ipa mouebuntur omis bestie agri. Et inde רֶמֶשׂ Remes.i.reptile:siue motabile. Gen.1. Producat terra animā viuentem in genere suo iumenta & reptilia. & in eodē. Omne quod mouetur & viuit.Pro quo hebrei legūt. Omne reptile siue omne motabile quod viuit.p̄s.103.Illic reptilia quorum non est numerus.

Reptare. moueri Pertrāsit רֶמֶשׂ Reptile

רָנַן Ranan.exultare. cantare. laudare.clamare.sonare:seu preconizare.p̄s.32.Exultate iusti in domino. Iob.29. Et cor vidue consolatus sum.Pro quo hebrei legūt. Et cor vidue cantare seu exultare faciebā. p̄s.50.Exultabit lingua mea iustitiā tuam.Potest etiā legi.cantabit seu laudabit.p̄s. 64.Exmatutiꝰ tini & vespere delectaberis. Pro quo he.le. Exultare seu cātare facies.p̄s.80. Exultate deo adiutori nostro.p̄s.131.Et sancti eius exaltatione exultabūt. Esa.16.Et in vineis non exultabit neq; iubilabit. & in eodē.55.Exultabit letabūda & laudans.& in eodem.Et aperta erit lingua mutorū. Pro quo he.le. Et cantabit lingua mutorū. Hiere. 31.Exultate in letitia iacob. ponitur etiam pro laudare. Leuit.9. Quod cum vidissent turbe laudauerūt deum. Deut. 32.Laudate gentes populum eius.Iob.38. Cum me laudarent simul astra matutina. Prouer.29. Et iustus laudabitur atq; gaudebit.Esa.42. Laudate habitatores terre. Threñ. 2.Cōsurge:lauda in nocte. Zach.2. Lauda & letare filia sion. Ponitur etiam pro clamare siue sonare. Iob.39. Super ipsum sonabit pharetra.p̄s.77.Tanq; potens crapulatus a vino.Pro quo hebrei legunt.Tanq; potens clamans vel resonans a vino. Prouer.1. Sapientia foris predicat.i.clamat. Hiere.51. Et laudabunt super babylonē. pro quo hebrei legunt. Et clamabunt siue resonabunt super babylonē. Et inde רִנָּה Rina siue רְנָנָה renana.i.exultatio. canticum. laudatio.clamor seu preconium.Iob.3.Nec digna laude.Et in eodem.20..Quia laus impiorum breuis sit.p̄s.99. Introite in conspectu eius in exultatione.Esa.23. Et chaldei in nauibꝰ suis gloriantes. Pro quo hebrei legunt. Et chaldei in nauibus exultationis vel laudis sue.& in eo.54. Decanta laudē & hinni.Significat etiā preconiū vel clamorē.3.Reg.22.& preco insonuit in vniuerso exercitu.p̄s.16. Intende deprecationem meā. Pro quo hebrei legunt. Intende clamorem meū. Item רְנוּ Renan.nomē est auis.pro quo beatus hiero. transtulit struthionem. & solū inuenitur in numero plurali s.רְנָנִים renanim.Iob.39.Pēna struthionis similis est penne herodii. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat pauones.

Exultare Cantare Laudare Sonare Clamare Predicat רִנָּה רְנָנָה Laus Exultatio Preco Clamor רְנוּ struthio רְנָנִים struthiōc ꝰ

רְנֵב Renab. p̄posito aleph in principio vt dicatur אַרְנֶבֶת Arnebeth significat leporem.Deut.14.Camelū leporem & cirogrillum.

אַרְנֶבֶת Lepus

רָנָה Rana.sonare seu clamare.Iob.39. Super ip̄m sonabit pharetra.De quo vide supra in dictione רָנַן ranan.

sonare

רָסַס Resis.gutta.stilla:fissura.seu rima. & solum inuenitur in numero plurali.Canti.5. Et cincini mei guttis nocticium.Et inde verbum רוּס Ros.quod significat irrorare siue farinā aqua vel oleo cōspergere aut cōmiscere. Ezech. 46.Et de oleo tertiam partem hin vt misceatur simile.Significat etiam predicta dictio רְסִיס Resis fissuram siue rimā.vt Amos.6. Et percutiet domum maiorem ruinis. de-

Gutta רוּס miscere רְסִיס Ruina.

bet legi rimis.ideſt fiſuris.vnde ſequitur. & domũ minorẽ ſciſſionibus.

לֶסֶת Frenum. רֶסֶן Résen.frenũ.Iob.30.Et frenũ poſuit in ore meo.& in eodẽ.41.In mediũ oris eius quis intrabit.Pro quo hebrei legunt. In duplicitate vel duplicatione freni eius quis intrabit.p̃s. 31. In camo & freno maxillas eorũ conſtringe Eſa.30.Et frenũ erroris quod eſt in maxillis populorum.

רָעַע Cõminuet רָעַע Raa.in lingua chaldaica ſignificat confringere vel cõminuere.Daſi.2.Cõminuet & cõteret omnia hec.

רָעַב Eſurire רָעַב Raab.eſurire.famẽ pati.Deut.8. Et afflixit te penuria Pro quo he.legunt. Et afflixit te & eſurire te fecit.Ps. 33.Diuites eguerunt & eſurierunt. p̃s.49. Si eſuriero non dicam tibi.p̃s.106. Eſurientes & ſitientes. Prouer.10. Non affliget dñs fame animã iuſti.i.nõ faciet eam eſurire. Et in

רָעָב Fames de רָעָב raab.i.fames.Geñ.12. Facta eſt fames i terra.& in eo dẽ.41.& in vniuerſo orbe fames preualuit.2.Reg.24. Aut ſeptẽ annis veniet tibi fames. Scribitur etiã cũ nũ in fine & dicitur רָעָבֿן raabon.p̃s.36. Et in diebus famis ſaturabuntur. Ponitur etiã pro frumento vel cibario:tẽpore famis ne

רָעָבֿן Fames Frumẽtus ceſſario.Geñ.42. Et ferte frumentũ quod emiſtis in domũ veſtrã. & in eodẽ. Et cibaria domibus veſtris neceſſaria ſumite: & abite.

רָעַד Tremere רָעַד Raad.tremere.contremiſcere.Eſd.10.Trementes pro peccato & pluuiis.p̃s.103. Qui reſpicit terram & facit eam tremere.& inde רַעַד ráad ſiue רְעָדָה rehada.i.tremor. Exo.15.. Robuſtos moab obtinuit tremor.p̃s.42.Tremor apprehendit eos.

רָעַה Paſcere רָעָה Raa.paſcere.alere.nutrire. regere.cõfringere.cõquaſſare.Geñ.30.Qui paſcebat greges reliquos ei?.Et in eodẽ.37. Cũq; fratres illius in paſcendis gregibus p̃is morarẽtur.& in eo.48. De? qui paſcit me ab adoleſcẽtia mea. Nu.14. Filii vr̃i erunt vagi in deſerto quadraginta annis. Pro quo he.le. Filii vr̃i erunt paſcentes in deſerto q̃draginta annis.i.erunt tanq; paſcentes greges per diuerſa loca diſcurrentes. Vnde beatus hiero.tranſtulit ſenſum. Iob.24. Pauit ſterilẽ que nõ parit.p̃s.77.Pauit eos in inocẽtia cordis ſui. Prouer.13. Amicus ſtultorum ſimilis efficitur. Pro quo he.le.Qui nutrit ſiue paſcit ſtultos conteretur. Põt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Róa.& in eo.28. Qui autẽ cõmeſſatores paſcit:conſun

Nutrire dit patrẽ ſuũ. & in eodẽ.29. Qui autẽ nutrit ſcortum:perdet ſubſtantiã. Canti.1. Vbi paſcas vbi cubes.& in eo. Et paſce hedos tuos.& in eodẽ.6. Vt paſcatur in hortis. Eſa.5.Et paſcẽtur agni iuxta ordinẽ ſuũ. & in eo.44. Pars ei? cinis eſt.Pro quo he.le.Paſcens cinerẽ.i.qui tale ſculptile adorat & orat:idẽ eſt ac ſi paſceret cinerẽ.poteſt etiã ſignificare cõfringere :vt infra dicetur .& tunc erit talis littera.ſ.illud qđ cõfractũ eſt ab eo cinis eſt.i.in cinerẽ redactus eſt.Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̃a.Hiere.3.Et paſcent vos ſcientia & doctrina.& in eodẽ.22. Et omnes paſtores tuos paſcet vẽtus. Ezech.34.Et ego paſcã oues meas.& in eo.Et ſuſcitabo ſuper eas paſtorẽ vnũ & paſcet eas. Oſee.12. Ephraim paſcit vẽtũ.Zach.11. Paſce pecora occiſionis. Sigñat etiã regere.

Regere p̃s.2. Reges eos in virga ferrea. Sed btũs hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Frãges eos in virga ferrea. De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Róa. p̃s.22. Dñs regit me. p̃s.79.

רֹעֶה Paſtor Qui regis iſrael:intende.& inde רֹעֶה roe.i.paſtor. Geñ.4. Fuit autẽ abel paſtor ouiũ.Eccl̃s.11.Que data ſunt a paſtore vno. Zach.11.O paſtor & idolũ. & aliq̃ ſcribitur cũ iod in fine loco he.Eſa.38.Quaſi tabernacula paſtoris. & i plu

רֹעִים Paſtores. rali רֹעִים roim. Exo.2. Supuenerũt paſtores & proiecerũt eas. Hiere.23. Et ſuſcitabo ſuper eos paſtores. Ezech.34. Ve paſtoribus iſrael qui paſcent ſemetipſos:nõne greges a paſtoribus paſcentur. Et inde רְעִי rẽi ſiue מִרְעֶה Miree.i. paſtus.ſiue paſcua.3. Reg.4. Et viginti boues paſcuales.i. boues exiſtẽtes in paſtu.Iob.39.Circũſpicit mõtes:paſcua ſua.Hiere.23.Quia vaſtauit paſcua eorum dñs.Ezech.34. In paſcuis vberrimis paſcam eas. Oſee.13.Iuxta paſcua eorum adimpleti ſunt. Ponitur etiã pro grege. Hiere.10.Et omnis grex eorũ diſperſus eſt.Item רֵעֶה ree. ſiue רֵעַ Rẽa.i. ſocius ſeu amicus.aut particeps.Geñ.38. Ipſe & hiras opilio gregis.Pro quo hebrei legunt. Ipſe & hiras ſocius vel amicus ei?. tamẽ ſi pro רֵעַ rẽa legatur רֵעֶה roe: tũc ſigñat paſtorẽ:ſiue opilionẽ gregis:ſicut eſt in littera noſtra.2. Reg. 16. Cũ autẽ veniſſet chuſi arachites amicus dauid. & in eo. Hec eſt inquit gratia tua ad dauid amicum tuũ: quare non iuiſti cum amico tuo.1.Paralipo.27.Et chuſi arahites amicus regis. Vide etiã de hoc ſupra in dictione רוּץ róa.Scribitur etiã cum mẽ in pricipio. Geñ.26. Et ochozath amicus illius.Iudi.14. Vxor autem eius accepit maritũ vnum de amicis eius & pronubis.Pro quo hebrei legunt.Et fuit vxor amico vel̃ ſocio eius qui ſociauerat eum. Vbi ponitur nomẽ & verbum ab eo deriuatũ. Poteſt etiam legi. Qui pauit eum.ſ.in diebus cõuiuii. & tũc erit ſenſus ſicut in littera noſtra.Nam pronubus ſolet paſcere ſponſum &ſponſam.& in eodẽ.15. Et tradidi eam amico tuo .Et in genere femininо

רֵעָה Amica. רֵעָה rea ſiue רֵעָיָה raaia. Canti.1. Aſſimilaui te amica mea. & in eodẽ.2. Amica mea formoſa mea. Hiere.9. Et docete filias veſtras lamẽtum:& vnaquęq; proximã ſuam planctũ. Et in plurali רֵעוֹת reoth.p̃s.44. Proxime eius afferentur tibi. Et inde verbum רָעָה raa.i.aſſociare ſiue amicum eſſe. Prouer. 18. Vir amicabilis ad ſocietatem. & in eo.22. Noli eſſe amicus homini iracũdo. Itẽ רֵעַ rẽa.i.cogitatio.Ps.138 Intellexiſti cogitationem meã de lõge. Sed beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Intellexiſti malũ meũ.Quod etiam poteſt legi. Nã poteſt deriuari a dictione רוּץ Róa.de qua ſupra dictũ eſt. & in eo. Mihi autẽ nimis honorificati ſunt amici tui deus.Pro quo he.le. Mihi autem precioſe ſiue honorificate ſunt cogitationes tue. Poteſt etiã ſignificare amicos vr̃ proximos ſicut eſt in littera nr̃a.vt ſupra dictũ eſt. Et ide רֵעוּת reuth.ſiue רֵעָיוֹן raion.i.cogitatio. Pro quo btũs hiero.tranſtulit afflictionẽ.Eccl̃s.1. Vanitas & afflictio ſpũs.i. ſuperflua cogitatio ſpũs. & in eo. Labor & afflictio ſpũs.& in eodem.2. Et vidi in omnibus vanitatẽ & afflictionem animi. & in eodem. Quid enim proderit homini de vniuerſo labore & afflictione ſpiritus. Poteſt etiam deriuari a dictione רוּץ Róa que ſignificat affligere. Vt ſupra dictũ eſt. Et etiam in lingua chaldaica ſignificat cogitationem. Daſi. 2. Tu rex cogitare cepiſti ĩ ſtratu tuo. Pro quo hebrei legunt.Cogitationes tue ſuper ſtratum tuum aſcenderunt. Et in eodem. Et cogitationes mentis tue ſcires. Significat etiam predicta dictio רָעָה Raa.confringere vel conterere. p̃s.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. frãges eos in virga ferrea. Hiere. 2. Conſtrupauerunt te vſq; ad verticem.pro quo hebrei legunt.Confregerunt te vſq; ad verticem.Et in eodem.10. Et combuſta ſunt tecta eius. Pro quo hebrei legunt. Et cõfracta vel conquaſſata ſunt tecta eius. Mich.5.Et paſcẽt terram aſſur in gladio.Proquo hebrei legunt.Et confringent vel cõquaſſabunt terrã aſſur gladio. poteſt etiã legi ſicut eſt in littera nr̃a. vt ſupra dictũ eſt.& in lingua chaldaica ſigñat velle ſeu cõplacere.& inde רָעָא raaua ſiue רְעוּת reuth.i.volũtas ſeu beneplacitũ.Eſd. 5.Et voluntatẽ regis ſup hoc remittat ad nos.

רָעַל Crapula. רָעַל Raal.crapula.ſopor.Zach.12.ſuperliminare crapule omnibus populis.Et aliquando ſcribitur cum tau in

רָעַץ Paſtus. Paſcua. Gaza רֵעָה Socius. רֵעַ Amicus. רֵעוּת Afflictio רָעַץ Confriget רָעָא velle. Voluntas

תַּרְעֲלָה principio & he in fine· & dicitur תַּרְעֲלָה Tharela. ps. 59. Potasti nos vino cōpunctionis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Potasti nos vino cōsopiente. Esa. 51. Ecce tuli de manu tua calicem soporis. Et inde verbū quod significat consopire. Naun. 2. Et agitatores consopiti sunt. Et aliqui hebrei dicunt ף significat tremere. Et inde רְעָלוֹת Realoth. i. ornamēta quedam. Pro quo beatus hieronymus transtulit mitras. Esa. 3. Armillas & mitras & discriminalia.

רָעַם Raam. tonare seu intonare. indignari. mutare. s. vultum. 2. Reg. 22. & tonabit de celo dñs. 1. Paralipo. 16 Tonet mare & plenitudo eius. Iob. 40. Voce simili tonans. ps. 17. Et itonuit de celo dñs. Et inde רַעַם Raam. i. tonitruū. Iob. 26. Quis potest tonitruū magnitudinis illius intueri. ps. 76. Vox tonitrui tui in rota. ponitur etiam pro vocisferatione que fit in bello. Pro quo beatus hieronymus trāstulit exhortationem. Iob. 39. Exhortationem ducū: & vlulatū exercitus. Item ponitur pro hinnitu. vt in eodem. Aut circundabis collo eius hinnitum. Significat etiam predicta dictio indignari seu ad iracundiam prouocare: aut vultū pre indignatione mutare. 1. Reg. 1. Vt exprobaret ף dñs conclusisset vuluam eius. Pro quo hebrei legunt. vt faceret eam indignari: siue vt prouocaret eam ad iram. Ezech. 27. Mutauerunt vultum.

רַעֲנָן Raanan. virēs siue viride: aut floridus. vel vberrimꝰ. Iob. 15. Et ramus eius arescet. Pro quo hebrei legūt. Et ramus eius non erit floridus: siue non erit virescens. Ps. 51. Ego sicut oliua fructifera. pro quo beatus hiero. transtulit. Ego quasi oliua virēs. ps. 91. Et senectus mea in mia vberi. Canti. 1. Lectulus noster floridus. Hiere. 11. Oliuam vberem pulchram fructiferam. & in eodē. 17. Et erit foliū eius viride. Dani. 4. Et florens in palatio meo.

רָעַף Raaph. Irrorare. stillare. Iob. 36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta desuper. pro quo hebrei legunt. Que de nubibus fluūt: que irrorant vel stillant super hominū multitudinem. ps. 64. Et campi tui replebuntur vbertate: pinguescent speciosa deserti. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et vestigia tua rorabuntur pinguedine. Prouer. 3. Et nubes rore concrescunt. pro quo hebrei legunt. Et nubes stillabunt rore. Esa. 45. Rorate celi desuper: & nubes pluant iustum.

רָעַץ Raas. pcutere. cōterere. seu atterere. Exo. 15. Dextera tua dñe pcussit inimicū. Iudi. 10. Afflictiq; sunt & vehemēter oppressi. p quo he. le. Et cōtriuerunt filios israel.

רָעַשׁ Raas. cōmouere. moueri. tremere. cōcutere. Iob. 39. Nunquid suscitabis eū quasi locustā. Pro quo he. le. Nunquid cōmouebis eum quasi locustam. ps. 17. Et cōmota est & contremuit terra. Ps. 59. Cōmouisti terrā & conturbasti eam. ps. 67. Terra mota est. Esa. 14. Qui concussit regna. Hiere. 50. A voce captiuitatis babylonis cōmota ē terra. Ezech. 26. Mouebūtur muri tui. & in eodem. Cōmouebuntur insule. & in eodē. 38. Et mouebuntur a facie mea pisces maris. & in eodē. 31. A sonitu ruine eius cōmoui gētes. Et inde עֲיָרַעַשׁ Raas. i. cōmotio. 3. Reg. 19. Et post spūm cōmotio: nō in cōmotione dñs. Ezech. 5. Et vocē cōmotiōis magne. & in eodem. 12. Panem tuum in conturbatione comede. i. in cōmotione. & in eodem. 38. Erit cōmotio magna super terram israel. Ponitur etiam predicta dictio pro eleuare vel supextollere. ps. 71. Sup extolletur suplibanū fructꝰ eius. Et btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit eleuabitur.

רָפָא Rapha. mederi. sanare. curare. restaurare. edificare. Geñ. 20. Et sanauit deus abimelech. Exo. 21. Et impensas in medicos restituet. Pro quo hebrei legunt. Et sanitate sanabitur siue curando curabitur. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. & in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Leuit. 13. Nouerit hominem sanatum esse. & in eodē. 14. Cū inuenerit leprā esse mundatam. Pro quo hebrei legunt. Et ecce sanata siue curata est lepra. Deut. 28. Sanariq; nō possīs. 1. Reg. 6. Et tunc curabimini. 4. Reg. 8. Qui reuersus est vt curaretur. 2. Paralipo. 7. & sanabo terrā eorū. & in eodē. 30. Quē exaudiuit dñs & placatus est pplo. Pro quo he. le. Quem exaudiuit dñs & sanauit vel curauit populū. Iob. 5. Percutiet: & manus eius sanabit. ps. 40. Sana animā meā: quia peccaui tibi. Esa. 6. Et cōuertatur & sanem eū. Hiere. 6. Et curabant contritionē filie populi mei Et in eodē. 17. Sana me dñe & sanabor. & in eodem. 51. Si forte sanetur. & in eodem. Curauimus babylonem: & non est sanata. Threñ. 2. Quis medebitur tui. Ezech. 47. Et sanabuntur aque. Et aliqñ scribitur cū he in fine loco aleph. ps. 59. Sana contritiones eius. Hiere. 3. Et sanabo auersiones vestras. Significat etiā restaurare vel reedificare. 3. Reg 18. curauit altare dñi quod fuerat destructū. i. restauravit. & inde רוֹפֵא rophe. i. medicus. Hiere. 8. Aut medicus non est ibi. Et in plurali רוֹפְאִים rophim. Geñ. 50. Precepitq; seruis suis medicis vt aromatibꝰ cōdirēt patrē. 2. Paralip. 16. Sed magis medicorū arte cōfisus est. Iob. 13. Et cultores puersorū dogmatū. pro q; he. le. Et medici inanes: siue medici idoli omnes uos. potest etiā legi sic. & reedificatores. i. fabricatores idoli vos omnes. s. estis. & tunc erit sensus sicut in littera nostra. Et inde רְפוּאָה rephua siue רְפוּאוֹת riphuth. i. medicina vel sanitas. Prouer. 3. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. Et in plu. רְפָאוֹת rephuoth. Hiere. 46. frustra multiplicas medicamina. Et aliqñ scribitur cū mē in prīcipio & dicitur מַרְפֵּא Marpe. Prouer. 6. Nec habebit vltra medicinam. & in eodem. 17. Vita carniū: sanitas cordis. Eccl's. 12. Quia curatio facit cessare peccata multa. Sed in duobus locis predictis dicunt aliqui hebrei ף deriuatur a dictione רָפָה Rapha cū he in fine & ף significat laxationē seu dimissionē. vt infra dicetur. Hiere. 8. Tempus medele & ecce formido. & in eo. 14. Quare ergo percussisti nos ita vt nulla sit sanitas. & in eo. 33. Ecce ego adducā ei cicatricem & sanitatem. Malach. 4. Sol iustitie & sanitas in pēnis eius. Item רְפָאִים rephaim. i. gigantes. seu robusti. Deut. 2. Gigātes sicut enachim. & in eodem. 3. Solus og rex basan restiterat de stirpe gigantum. Esa. 15. Suscitabit tibi gigantes. Et aliqñ scribitur cum he loco aleph. 2. Reg. 21. Iesbi de nob qui fuit de genere arapha. Pro quo hebrei legunt. De filiis gigātis. i. de genere giganteo. & in eodē. Caph de stirpe arapha de genere gigantū. Et in hebreo non habetur de genere gigātum. sed est interpretatio huius nominis arapha. & secū: ū hebreos significat etiā predicta dictio רְפָאִים rephaim mortuos siue interfectos. Sed beatus hieronymus secundū precedentes significationes gigantes seu medicos traduxit. Iob. 26. Gigantes gemunt sub aquis. Pro quo hebrei legūt Interfecti seu mortui. ps. 88. Aut medici suscitabunt. Prouer. 9. Et ignorat ף illic sint gigantes. Pro quo hebrei legunt. Quod ibi sint mortui vel interfecti. Et in eodem. 21. Vir qui errauit in via doctrine: in cetu gigātū cōmorabitur Esa. 26. Gigantes non resurgant.

רָפַד Rapad. sternere. stipare. vel confortare. Iob. 16. Et in tenebris strauī lectulum meum. & in eodem. 41. & sternet sibi aurum quasi lutum. Canti. 2. Stipate me malis. Et inde רְפִידָה rephida. i. stratum siue reclinatorium. Cāti. 3. Reclinatorium aureum.

רָפָה Rapha. laxare. relaxare. desinere. dissoluere. demittere. dimittere. ociosum esse. quiescere vel requiescere. Iob. 12. Et eos qui oppressi sunt releuat. Pro quo hebrei le

Consopire sopor. — Consopire. רְעָלוֹת — Mitre — רַעַם Tonare — Intonare. רַעַם — Tonitruū. — Hinnitus. — Exprobare — Indignari. mutaſ vultum. — רַעֲנָן Virescens — Virens Uber. Floridus. Viride. Florens — רָעַף Irrorare — Rorare. — stillare — רָעַץ Percutere Conterere — רָעַשׁ Suscitare. Cōmouere. — mouere. Concutere. — Cimotio — Extollere Eleuare. — רָפָא Sanare. — Curare — Interfecti mortui. — רָפַד sternere stipare. — רְפִידָה reclinatorii — רָפָה Relaxare

Relaxare. Dissoluere Laxare.

gunt. Relaxat siue dissoluit. Prouer.18. Qui mollis & dissolutus est in opere suo. idest laxus. & in eodem.24. Si desperaueris laxus in die angustie: minuetur fortitudo tua. Pro quo hebrei legunt. Si laxus vel dissolutus fueris in die angustie. Esa.5. Et calor flāme exurit. Pro quo hebrei legūt Relaxat siue dissoluit. scilicet res gelu induratas. Ezech.1. Cūq; starent demittebantur penne eorum. Pro quo hebrei legunt. Laxabantur siue relaxabantur pēne eorum. Et aliquando scribitur cum aleph in fine loco he. Hiere.38. Dissoluit manus virorum bellantium. Significat etiam desinere seu demittere vel dimittere. Exo.4. Et dimisit eum post q̄ dixit. Deut.9. Dimitte me vt conteram eum. Ios.1. Non dimittam te nec derelinquam te. Iudi.9. Considera q̄ dies ad occasum declinior sit: & appropinquat ad vesperū. Pro quo hebrei legunt. Ecce nunc demittitur siue laxatur dies: idest declinat dies ad vesperam. Iob.7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. p̄s 36. Desine abira & relinque furorem. Item significat ociosum esse seu quiescere. Exo.5. vacant enim ocio: & idcirco vociferātur. Iudi.8. Quod cū locutus esset: requieuit spiritus eorum. 2.Reg.24. Cōtine manuū tuam. Pro quo hebrei legunt. Quiescere fac vel dimitte manum tuam. Et inde רָפֶה Raphe. i. laxus: seu dimissus vel dissolutus: aut infirmus vel impotēs. Nu.13. vtrū potens sit vel infirmus. 2. Reg.17. Quippe qui lassus est solutis manib⁹. Iob.4. Et manus lassas roborasti. Esa.35. Cōfortate man⁹ dissolutas. Et inde רִפְיוֹן riphion. i. dissolutio: vel relaxatio. Hiere.47. Et nō respexerūt patres ad filios manibus dissolutis.

Demittere

Dissoluere. Dimittere

Desinere.

vacare ocio Requiescere

רָפֶה Infirmus Laxus.

Dissolute. רִפְיוֹן Dissolutio

רָפַס Raphas. calcare. conculcare. calcitrare. p̄s.67. Vt excludant eos qui probati sunt argēto. Pro quo beatus hiero: in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Calcitrantes contra rotas argenteas. idest conculcantes. Dani.7. Et reliqua pedibus suis conculcabat. Ezech.32. Et conculcabas flumina eorum. Ponitur etiam pro discurrere. Prouer.6. Vade discurre & suscita amicum tuum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Vade conculcari. i. humiliari. Et aliquando scribitur cum sin loco samach. Ezech.34. Et reliqua pedibus vestris turbastis. i. conculcastis. & in eodē. His que cō culcata pedibus vestris fuerant pascebantur.

Calcitrare. Cōculcare Discurrere

רַפְסַד רַפְסֹדוֹת Ratis.

רָפַד Raphsad. ratis. & solū inuenitur in numero plurali. s. רַפְסֹדוֹת rasodoth. 2. Paralipo.2. Et applicabimus ea ratibus per mare in iopem.

רָפַק Innixi.

רָפַק Rapac. inniti. Cāti.8. Innixa super dilectum suum. & solum inuenitur in predicto loco.

רָפַשׁ Turbare רִפֶּשׁ cōculcatio

רָפַשׁ Rephas. conculcare. vel turbare. Prouer.25. Fōs turbatus pede & vena corrupta. i. cōculcatus pede. Et inde רִפֶּשׁ rephes. i. conculcatio. Esa.57. In cōculcationē & lutum. Vide etiam de hoc supra in dictione רָפַס rapas.

רָפַת Presepiū.

רָפַת Répheth. bouile. i. stabulū vbi boues clauduntur. Pro quo beatus hiero. transtulit presepium. Abach.3. Et non erit armentum in presepio.

רָצַץ Cōfrigere Quassare.

רָצַץ Rasas. conterere. confringere conquassare. opprimere. Iob.20. Qm̄ confringēs nudauit pauperis domū Eccl's.12. Et confringatur rota super cisterna. Esa.42. Calamū quassatū non conteret. & in eodē. Nō erit tristis nec turbulentus. pro quo hebrei legunt. Neq; confringet siue confringetur. & in eodē.58. Et dimittere eos qui cōfracti sunt liberos. Osee.5. Calūniam substinens est ephraim: confractus iudicio. Amos.4. Et cōfringitis pauperes. Vide etiam de hoc supra in dictione רָעַץ ros. significat etiam opprimere. Deut.28. Et ūs semper calūniam substinēs & oppressus cunctis dieb⁹. Iudi.10. Afflictiq; sunt & vehemēter oppressi. 1. Reg.12. Si oppressi aliquem. & in eodem. Non es calūniatus nos: neq; oppressisti nos. & ide רְצִיצִים rasim. i. fragmēta siue laminas. p̄s.67. Excludant eos qui probati sunt argento. Pro quo hebrei legunt. Calcantes super fragmenta vel laminas argēteas. Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Calcitrantium contra rotas argenteas.

Opprimere

רְצִיצִים Fragmēta

רָצַד Rotec

רָצַד Cōtendere

רָצָה Placare.

רָצָה Rasa. placere. complacere. placare. seu velle. currere. complere. perficere. quiescere. Leuit.1. Ad placandū sibi dñm. & in eodem. Et acceptabilis erit. Pro quo he.le. & placatum siue complacatū erit ei. & in eodē.19. Profanus erit & impietatis reus. Pro quo he.le. Profanus erit & non placabitur. i. nō erit placabilis vl' acceptabilis deo. Deut.33. Sit placens fratribus suis. 1. Reg.29. Quomodo enī aliter placare poterit dñm suū. 2. Paralipo.10. Si placueris pplō huic & linieris eos verbis. Iob.20. Filii eorum atterentur egestate. p quo he.le. Filii eius placabūt pauperes: siue cōplacebunt pauperib⁹. i. tam pauperes erūt: q etiā op⁹ sit eis alios pauperes placare: siue eis complacere. Potest etiā deriuari a supradicta dictione רָצַץ rasas. que significat atterere vel cōterere. vt supra dictum est. p̄s.39. Cōplaceat tibi dñe vt eruas me. p̄s.45. Quoniā complacuisti in eis. p̄s.48. & postea in ore suo complacebunt. p̄s.76. Aut non apponet vt cōplacitior sit. p̄s.84. Benedixisti dñe terram tuā. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Placatus es dñe terre tue. p̄s.101. Quoniā placuerūt seruis tuis lapides eius. p̄s.146. Beneplacitum est dñi super timētes eum. p̄s. 149. Quia beneplacitum est dño in populo suo. Prouer.3. Quasi pater in filio cōplacet sibi. Esa.42. Complacuit sibi in illo aīa mea. Hiere.14. Et dño non placuit. & in eo. Et si obtulerint holocaustomata & victimas nō suscipiā ea. Pro quo he.le. Non complacebo eis: siue nō erunt mihi acceptabiles. Aggei.1. & acceptabilis mihi erit: & glorificabor. Et i de רָצוֹן rason. i. volūtas seu beneplacitū. Geñ.49. Et in voluntate sua suffoderunt murum. p̄s.29. Et vita in voluntate eius. Ps.68. Tempus beneplaciti deus. p̄s.88. Et in beneplacito tuo exaltabis cornu nostrum. Prouer.8. Et hauriet salutem a domino. Pro quo hebrei legunt. Et hauriet voluntatem siue beneplacitum a domino. & in eodem.12. Qui bonus est hauriet gratiam a dño. i. hauriet voluntatē siue beneplacitum a dño. Significat etiam predicta dictio currere. Iob.34. Etiam si cucurrerit cum eo. p̄s.49. Si vidēbas furem currebas cum eo. Ezech.1. Animalia ibant & reuertebantur. i. currebant. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּץ Rus. significat etiā cōplere siue perficere aut requiescere a labore. Leuit.26. Tunc placebunt terre sabbata sua. Pro quo hebrei legunt. Tunc perficiet siue complebit terra sabbata sua: vl' sic. Tūc quiescet terra sabbatis suis. & in eodem. Et requiescet in sabbatis suis. Et in eodem. Et tunc orabunt pro impietatibus suis. pro quo hebrei legūt. Et tunc cōplebunt siue perficient iniquitatē suā. Pōt etiā legi. & tūc placabūt p iniquitatib⁹ suis. & i eo. & cōplacebit sibi in sabbatis suis. Pro quo he.le. Et cōplebit sabbata sua siue requiescet in sabbatis suis. Iob.14. donec optata veniant: & sicut mercenarii dies eius. i. sicut cōplet mercenari⁹ dies suos Esa.40. Dimissa est iniqtas illius. pro quo he.le. Cōpleta est siue perfecta est iniquitas illius. vnde premittitur completa est malitia eius.

Placere. Currere. Ire. Perficere Requiescere

רָצַח Occidere.

רָצַח ralach. īterficere. occidere. Exo.20. nō occides. Deut. 4. qui occiderit nolēs proximum suū. Et in eodē.22

Et occidit animā eius. Iudi.20. Interrogatusq; leuita mariti mulieris interfecte. 5. Reg. 21. Occidisti insuper & posse disti. ps. 61. Interficitis vniuersos. Prouer. 22. In medio plateārum occidendus sum. Osee. 6. In via interficientiū percentes de sichem. Et inde רֹצֵחַ Rosēach. siue מְרַצֵּחַ Merasēach. i. occisor siue interfector: aut homicida. Nu. 35. Et occiderit propinquus sanguinis occisorem. Deut. 19. Et hec erit lex homicide. 4. Reg. 6. Nūquid scitis q̄ miserit filius homicide huc. Et inde רְצִיחָה resach. i. occisio siue interfectio. ps. 41. Dum confringūtur ossa mea. Pro quo hebrei legūt. In occisione vel interfectione ossium meorum. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Cum me interficerent in ossibus meis. Ezech. 21. Vt aperiat os in cede.

Interficere

רֹצֵחַ מְרַצֵּחַ Occisor. Homicida

רְצִיחָה Interfectio

Cedes.

רָצַע Rasaa. perforare. Exo. 21. Perforabitq; aurem eius subula. Et inde מַרְצֵעַ Marsēa. i. subula qua perforatur vt in predicto loco. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo derivatum.

Perforare.

מַרְצֵעַ Subula

רִצָּף Rēseph. pauimentū. calculus. s. ignitus: aut pruna vel carbo. & scribitur cum he vel thau in fine. Ester. 1. Super pauimentū smaragdino & pario stratū lapide. Ezech. 40. Et pauimentum stratum in atrio. & in eodem. 42. Cōtra pauimentum stratum lapide. Scribitur etiam cum mē in principio & dē מְרִצֶּפֶת Marsēpheth. 4. Reg. 16. Et posuit super pauimentum stratum lapide. Et inde רָצוּף Rasuph. q̄ est participium passiuum. i. pauimentatum seu stratum. Canti. 3. Media charitate cōstrauit. i. strauit. Pro quo hebrei legunt. In medio eius pauimentatum seu stratum charitate vel amore. Item רְצָפָה rispha. i. calculus. s. ignitus. seu pruna vel carbo. Esa. 6. Et in manu eius calculus: quem forcipe tulerat de altari. Et in plurali רְצָפִים resaphim. 5. Reg. 9. Et ad caput suum subcinericius panis. Pro quo he. le. Panis prunarū. i. coctus sub prunis vel carbonibus.

pauimēti. מְרִצֶּפֶת pauimētū רָצוּף Pauimentatum. רְצָפָה Calculus. רְצָפִים Prune.

רַק Rac. tātūmodo solūmodo. dūmodo. quippe. nanque. veruntamen. Geñ. 14. Exceptis his que comederūt iuuenes. Pro quo hebrei legunt. Exceptis tatūmodo his que comederūt iuuenes. & in eodem. 19. Dūmodo viris istis nihil mali faciatis. Deut. 3. Solus quippe og rex basan. Et in eodem. Custodi igitur te ipsum. pro quo hebrei legunt. Veruntamen custodi te ipsum. & in eodem. 15. Si tu audieris vocē dñi dei tui. Pro quo he. le. Tantūmodo si audieris vocem domini dei tui. & in eodem. Hoc solum obseruabis vt sanguinem eorum nō comedas. i. solūmodo. Ios. 1. Tantū sit dominus deus tecum.

tātūmodo Dum mō. Solum. Veruntamē Tantum.

רָקַק Racac. spuere. & scribitur cum simplici coph. Leuit. 15. Si saliuā huiusmodi homo iniecerit. Deut. 25. Et spuet in faciem eius. Iob. 30. Et faciem meam cōspuere nō verentur. Et inde רוֹק ruc. i. sputum siue saliua. Iob. 7. Nec dimittis me: vt glutiam saliuā meam. Item רָקָק racac. i. tenuis. seu macilentus. & scribitur cū simplici coph. Gen. 41. Et ecce has sequebantur alie septem boues in tantum macilente. Vide etiam de hoc supra in dictione רִיק ric. Et inde רָקִיק recic. i. laganum: seu placenta tenuis. Exo. 29. Lagana quoq; azyma oleo lita. Et inde רַקָּה raca. i. tempꝰ capitis. Iudi. 4. Et posuit supra tempus capitis eius clauū. & in eo. 5. Et perforauit tēpus eius. Canti. 3. Sicut fragmen mali punici ita gēne tue. Pro quo he. le. Ita tempus tuum.

Spuere. Cōspuere. רוֹק saliua. רָקָק Macilēte. רָקִיק Laganum רָקָּה Tēpus capitis

רָקַב Racab. putrescere. cōputrescere. Prouer. 10. Et nomē impiorum putrescet. Esa. 40. Forte lignū & imputribile elegit artifex. Pro quo he. le. Lignū quod nō putrescat elegit. Et inde רָקָב racab. i. putredo. Iob. 13. Qui quasi putredo cōsumendus sum. & aliqñ scribitur cum nū in fine & dr רָקָבוֹן recabon. vt in eodē. 41. Et lignū putridū es.

Putrescere רָקָב Putredo רָקָבוֹן Putridus

רָקַד Racad. saltare. subsilire. ps. 28. Et cōminuet eas tanq̄ vitulum. Pro quo hebrei. le. Et subsilire faciet eas tāq̄ vitulum. Et beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et disperget eas tanq̄ vitulum. Ps. 103. Montes exultauerunt vt arietes. pro quo beatus hieronymus trāstulit. Montes subsilierunt vt arietes. & in eodem. Mōtes exultastis sicut arietes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Montes subsaltastis sicut arietes. Eccls. 3. Tempus plangēdi: & tempus saltandi. Esa. 13. Et pilosi saltabunt ibi. Ioel. 1. super capita mōtium exilient. Naū. 3. Et equi frementis & quadrige feruētis. Pro quo he. le.. Et quadrige saltantis siue subsilientis.

subsilire. subsa'tire. saltare. Exilire.

רָקַח Racach. cōficere. seu pigmenta facere: aut condire: cō miscere vel componere. s. more pigmentariorum vel vnguentariorū. Exo. 30. Hō quicūq; tale cōpositum fuerit. i. Paralipo. 9. Filii autem sacerdotum vnguenta ex aromatibus conficiebant. Ezech. 14. Et coquatur vniuersa cōmixtio. Pro quo hebrei legūt. Et cōmisce confecturam siue cōmixtionem vel confice confectionē. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatū. Et inde רוֹקֵחַ rocēach. i. pigmentarius. seu vnguentarius. Exo. 30. Compositum opere vnguentarii mixtum. Et in plurali רוֹקְחִים rocchim. i. vngentarii vel pigmentarii. Et in plurali femininо רְקָחוֹת racachoth. 1. Reg. 8. Filias quoq; vestras faciet vnguētarias. & illa cōmixtura vel confectio dicitur רֹקַח rocach. siue רֶקַח recach. aut מִרְקַחַת Mercachath. vt in aliquibus locis predictis. & 1. Paralipo. 16. Que erāt pigmentariorū arte confecta. Iob. 41. Quasi cum vnguenta bulliunt. Canti. 5. Confite a pigmētariis. & in eodem. 8. Dabo tibi poculū de vino condito. Esa. 57. Multiplicasti pigmenta tua.

cōponere. conficere. cōmiscere. רוֹקֵחַ Vnguentarius רוֹקְחִים Vnguentarii רְקָחוֹת Figuētarie. רֹקַח מִרְקַחַת confecta. Vngenta condita. Pigmēta. רְקָחִים

רָקַם Racam. variegare. polymitare. i. opere polymito siue opere vario intexere: vel diuerso colore vestē contexere: siue acu depingere. Exo. 26. Coccoq; bis tincto & byssо retorta opere plumario. i. polymitario. & ī eo. 28. Facies & baltheū opere plumarii. & in eo. 36. Vt faciant opere abietarii polymitarii ac plumarii. ps. 138. & substantiā meā in inferioribꝰ terre. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Imaginatus sum in inferioribus terre. i. contextus sum diuersitate mēbrorū & ossibus ac carne. Et inde רִקְמָה Ricma. i. vestis varii coloris: siue opere vario contexta. Iudi. 5. Vestes diuersorū colorū sisare tradūtur in predā & supellex varia ad ornanda colla congeritur. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali. ps. 44. In vestitu deaurato circūamicta varietate. Ezech. 17. Plena plumis & varietate.

Opus plumarij. Imaginari רִקְמָה Vestes diuersorū colorum. Varia. Varietas.

רָקַע Racaa. extendere. expandere. producere. stabilire. firmare. allidere. s. pede. Exo. 39. Inciditq; bracteas aureas: & extenuauit ī fila. Pro quo he. le. Et extēdit bracteas aureas siue laminas aureas: & incidit fila. i. pduxit aurū in laminas: & incidit ex eis fila. Nu. 16. Et produxit ea in laminas. Iob. 37. Tu forsitā fabricatus es cū eo celos. Pro quo hebrei legunt. Nunquid extendisti cū eo celos. Esa. 40. Aut artifex auro figurauit illud. Pro quo he. le. Et artifex auro extendit illud. i. produxit illud. Hiere. 10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Pro quo hebrei legunt. Argentū extensum. i. in laminas productum. Et inde רְקוּעִים ricuim idest extensiones. seu lamine vel bractee. Nume. 16. Et producat ea in laminas. Significat etiā predicta dictio firmare siue stabilire. ps. 135. Qui firmauit terrā sup aquas. Esa. 44. Stabiliens terram: & nullus mecum. Sed etiam in predictis locis hebrei legunt extendens terram. Et inde רָקִיעַ Racia. idest firmamentum. Geñ. 1. Fiat firmamentum in medio aquarum. Et in eodem. Vocauitq; deus firmamentum celum. Ezech. 1. Et similitudo super caput animalium firmamenti. Hebrei tamen in predictis locis legunt extensionem seu expansionem. Significat etiam predicta

Extendere. Producere רְקוּעִים Lamine. Firmare. stabilire. רָקִיעַ firmamētū Extensio.

dictio רָקַע Racaa calcare: seu allidere vel percutere pede. 2. Reg. 22. Cōminuam eos atq; confringam. Pro quo hebrei legunt. Atq; calcabo seu allidā. Ezech. 6. Et allide pede tuo. & in eo. 28. Pro eo quod plausisti manu & percussisti pede.

Calcare allidere Percutere.

רָשַׁשׁ Rasas. depauperare.. seu pauperē esse. destruere. conterere. Prouer. 13. Et est quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Hiere. 5. Et cōteret vrbes munitas tuas. Malach. 1. Quod si dixerit idumea destructi sumus. i. pauperes facti sumus. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּשׁ ros. & inde

Conterere Destruere.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. quod significat lapidē preciosum. Pro quo beatus hieronymus trāstulit chrysolithū. Exo. 28. In quarto versu chrysolithus onyx & berillus. Ezech. 28. Chrysolithus & onyx berillus. Dañ. 10. Et corpus eius q̄si chrysolithus in alio vero loco trāstulit hyacinthū. Canti. 5. Plene hyacinthis. est etiam tharsis nomen viri nepotis iapheth. Gen. 10. Filii autem iauan elisa & tharsis. est etiam nomen prouincie que a successoribus predicti habitata fuit. p̄s. 71. Reges tharsis & insule munera offerēt. Esa. 2. Et super omnes naues tharsis. Hiere. 10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Ione. 1. Vt fugeret in tharsis. Et aliquando beatus hieronymus transtulit carthaginem. Ezech.. 27. Carthaginēses negociatores tui. Ponitur etiam pro mari. Esa. 23. Vlulate naues maris. & vt ait beatus hieronymus sup predicto loco. Tharsis lingua hebraica proprie mare appellatur.

Chrysolithus

Tharsis.

Carthago.

Mare.

רְשָׁה רְשׁוּת Rasa. licentia. facultas. & scribetur cum iod & nun in fine & dicitur רְשִׁין rision. Pro quo beatus hieronymus transtulit preceptum. Esd. 3. Secundum quod precepserat cyrus rex persarum. Pro quo he. le. Secundum licētiam siue facultatem cyri regis persarum.

Preceptū Licentia.

רָשַׁם Rasam. signare. sigillare. cōstituere. Dañ. 5. Scripsit quod exaratū est. i. qđ signatū vel sigillatum est. & in eo. Et cōfirma sententiam & scribe decretū. Pro quo he. le. Et scribe & signa scripturam. & in eodem. Porro rex darius proposuit edictum & statutum. Pro quo he. le. Signauit scripturam vel statutum. & in eodem. Quod cum daniel comperisset constitutam legem. & in eodem. De edicto quod cōstituisti. & in eodem. 10. Annūciabo tibi q̄ expressum est in scriptura veritatis. idest quod signatum vl̄ sigillatum est in scriptura veritatis.

Signare.

proponere

Cōstituere Exprimere

רָשַׁע Rasaa. impium esse. impie agere. iniq; facere. condēnare. 2. Paralipo. 20. Cuius opera fuerunt impiissima. Iob. 10. Si impi⁹ fuero: ve mihi. p̄s. 17. Nec impie gessi a deo meo. Eccl's. 7. Ne ipie agas multū. Dañ. 9. Peccauim⁹ iniquitatē fecimus: iniq; egimus. significat etiam condēnare. s. quādo est verbū tertie coniugationis. Exo. 22. Et si illi iudicauerint duplū restituet proximo suo. Pro quo he. le. Quem iudices condemnauerint: duplum reddet proximo suo. Iob. 15. Condēnabit te os tuū & non ego. & in eodem. 34. Aut qui iustus est in tantum condemnas. & in eodem. Quis est qui condēnet. Ponitur etiam pro superare quod est idem quod condēnare. 1. Reg. 14. Et quocunq; se verteret superabat. Et inde רָשָׁע rasaa. i. impius seu iniquus aut condēnatus: siue reus. Nu. 15. Nō accipietis precium ab eo qui est reus sanguinis. Iob. 27. Sit sicut impius inimicus meus. p̄s. 108. Cum iudicatus fuerit exeat cōdēnatus. Esa. 5. Ve impio in malum. Ezech. 3. Si dicente me impio morte morieris. & in eodem. Vt auertatur impius a via sua mala Et in plurali רְשָׁעִים resaim. p̄s. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Et in genere femínino רִשְׁעָה risaa. siue מִרְשַׁעַת Mirsaath. 2. Paralipo. 28. Athalia impiissima & filii eius destruxerunt domum dei. Ezech. 5. Et contempsit iudicia mea: vt plus esset impia. & inde רֶשַׁע résaa. idest impietas. malignitas. iniquitas. Deut. 9. Non aspicias duritiem populi huius & impietatem. p̄s. 85. Magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Magis q̄ habitare in tabernaculis impietatis. Eccl's. 3. Vidi sub sole in loco iudicii impietatem: & in loco iustitie iniquitatem. & in eodem. 8. Nec saluabit impietas impium: & aliquando scribitur cum he vel thau in fine. Deut. 9. Et propter impietatē suam iste delete sunt. & in eodē. Quia iste egerunt impie. i. propter impietatem suam. Zach. 5. Hec est impietas.

Impius. Impiū cē. impie agere iniq; agere. Cōdēnare. superare Reus. Impius. Cōdēnato. Impiū. Impiissima Impia.

רָשָׁף Réseph. volucris. auis. diabolus. lampas. seu carbo. s. ignitus. Deut. 32. Et deuorabunt eos aues. Iob. 5. Homo nascitur ad laborem & auis ad volandū. p̄s. 75. Ibi confregit potentias arcuum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Ibi confregit volatilia arcus. i. sagittas arcus. & dicūtur sagitte volatilia propter velocitatem motus. Ponitur etiam pro diabolo. Abach. 5. Et egredietur diabolus ante pedes eius. Ponitur etiam pro lampade. Canti. 8. Lampades eius lampades ignis atq; flāmarum.

Auis Volatilia. Diabolus Lampas

רֶשֶׁת Réseth. rete. siue retiaculum. Exo. 28. Craticulamq; im modū retis eneam. Iob. 18. Immisit enim in rete pedes suos. p̄s. 9. In laqueo isto quem absconderunt. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. in rete isto. & in eodē. Dum attrahit eū in laqueo suo. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum attraxerit eum ad rete suum. Osee. 7. Et cū profecti fuerint: expandā super eū rete meū.

Rete.

רֶתֶת Rétheth. tremor. siue horror. Osee. 13. Loquente ephraim: horror inuasit israel.

Horror

רָתַח Rathach. ferbere. bullire. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt absq; vlla requie. & in eodem. 41. feruescere faciet quasi ollā profundū. Ezech. 24. Efferbuit coctio eius.

Feruere.

רָתַם Ratham. ligare: siue sternere equum vel quadrigam. mich. i. tumultus quadrige. Pro quo he. le. Liga siue sterne quadrigam. Item רֹתֶם Róthem. nomen est arboris. Pro quo beatus hieronymus transtulit iuniperum. 3. Reg. 19. Et sederet subter vnā iuniperum. Et in plurali רְתָמִים rethamim. Iob. 30. Et radix iuniperorum: cibus eorum. Ps. 119. cum carbonibus desolatoriis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. cū carbonibus iuniperorum.

Tumultus Ligare. Juniperus. Juniperi.

רָתַק Rathoc. catena. Hiere. 7. Fac conclusionem. Pro quo hebrei legunt. Fac catenam. Et in plurali רְתֻקוֹת Rethuc0th. Pro q̄ beatus hiero. transtulit laminas. 3. Reg. 6. Et affixit laminas clauis aureis. Pro quo he. le. Et transire fecit catenis aureis. i. ex vna parte parietis ad aliam. Esa. 40. Et laminis argenteis argētarius. Et inde verbū רָתַק Retha qđ sigfiat concatenare. i. catenis vel compedibus ligare. Nañ. 3. Et oēs optimates eius cōfixi sunt in cōpedibus. i. concatenati vel ligati sunt. Significat etiā rumpere vel dissoluere. Eccl's. 12. Anteq̄ rumpatur funiculus argenteus.

Cōclusio. Catena. Lamine Concatenare. Rumpere.

De insipientibus a littera ש Sin.

ש

Ista littera sin. ש. in cōpositione q̄n preponitur verbo siue aliis partib⁹ oīonis sigñat quia: siue qm̄ aut q. p̄s. 155. qu a in humilitate nr̄a memor fuit nr̄i. Eccl's. 2. Et vidi q tm̄ præcederet sapiētia stultitiā. & in eo. 7. Ne dicas quid cause est q priora tēpora meliora fuere. & in eo. Viuētes sciūt se esse morituros. Pro quo he. le. Sciunt q morituri sunt. Canti. 1. Nolite me cōsiderare q fusca sim. & i eo. Quia decolorauit me sol. & in eo. 5. Quia caput meū plenū est rore. Et in eo. Quia sic adiurasti nos. Est ēt relatiuū. & est ois gñris & vtri usq; numeri. p̄s. 135. Qui percussit egyptū cū primogenitis suis. Eccl's. 2. Vltra oēs qui fuerunt ante me. & in eo. Ad vniuersa opera que fecerant manus mee & ad labores in quibus frustra sudaueram. Canti. 1. Iudica mihi quem diligit

Quia. Quod Qui. Que.

Quod. anima mea. Et in eo.5. In diademate quo coronauit eũ mater sua. Et in eo.6. Que ascenderũt de lauacro. & qñ preponitur ei dictio עַד ad tunc significat vsqꝫquo: siue dum aut donec. Canti.1. Dum esset rex in accubitu suo. Et in eo. Donec ipsa velit. Et in eo.5. Inueni quẽ diligit anima mea. ꝓ quo he.le. Vsqꝫquo siue donec inueni quem diligit anima mea. Et in eodem. Donec aspiret dies.

Dum. Donec.

Vsqꝫquo עַד

שֵׁשׁ Ses. byssus quod est genus lini candidissimi. Gen̄. 41 Vestiuit eũ stola byssina. Exo. 25. Et byssum & pilos caprarum. & in eo. & bysso retorta. Itẽ שֵׁשׁ ses. idest sex. de quo vide infra in dictione שִׁשָּׁה sisa.

Byssus

שָׁשָׂא Sasa. psuadere. Btũs hiero. trãstulit educere. Ezech. 39. Et educam te. idest persuadendo educam.

Educere.

שִׁשָּׁה Sisa. Sex. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eo. 28. Sex noĩa in lapide vno: & sex relq̃ in lapide altero. & in ge.fe. scribitur sine he & dr̃ שֵׁשׁ ses. Prouer. 6. Sex sunt que odit dñs. & aliqñ scribitur cũ tau in fine & dicitur שֵׁשֶׁת sesseth. Exo. 16. Sex diebus colligite. & in eo. 20. Sex diebus operaberis. & in eo. Sex enim diebus fecit deus celũ & terrã. & inde verbũ שִׁשָּׁה Sasa: quod signat Sextare. i. sextam partem tollere: seu in sex partes diuidere Ezech. 45. Et sextã partẽ ephi de choro hordei. pro q̃ he.le. Et sextabitis ephi de mensura hordei. Et inde שִׁשִּׁים Sisim. i. sexaginta. Canti. 6. Sexaginta sunt regine.

Ses. Sextare. Sexagita.

שֹׁשַׁן Susan. Liliũ. 3. Reg. 7. Et foliũ repandi lilii. & in titulo psalmi. 59. vbi dr̃ in finẽ pro his qui cõmutabuntur in tituli scriptiõe. ꝓ quo btũs hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit victori pro liliis testimonii. & aliqñ scribitur cũ he vel tau in fine. Cant. 2. Ego flos campi & liliũ conuallium. & in eo. Sicut liliũ inter spinas. & in plu. שֹׁשַׁנִּים Sosanim. Vt in eo. Qui pascit inter lilia. & in eo. 5. Labia eius lilia distillantia. Et in eo. 6. Et lilia colligat. Et in titulo psalmi. 44. Vbi dr̃ in fine. pro his qui cõmutabũtur. pro quo btũs hiero. i ps. iuxta he.ve. trãstulit victori ꝓ liliis. est ẽt שׁוּשַׁן susan nomẽ ppriũ ciuitatis. Ester. 2. erat vir iudeꝰ in susis ciuitate.

Lilium. שֹׁשַׁנִּים Lilia. שׁוּשַׁן Sula.

שָׁשַׁר Sasar. color rubeus. aut miniũ. i. terra rubea qua pictores vtũtur. & dr̃ sinopis a sinope vrbe vbi inuenitur. Hiere. 22. Et facit laquearia cedrina pingitq; sinopide Ezech. 23. Imagines chaldeorũ expressas coloribꝰ. ꝓ quo he.le. Imagines chaldeorum depictas sinopide siue minio.

sinopis.

שָׁאַב Saab. haurire. Gen̄. 24. Eo tpe quo solẽt mulieres egredi ad hauriendã aquã. & in eo. Vt hauriret aquã: & hausta oĩbus camelis dedit. Ruth. 2. de quibus pueri mei bibunt. pro quo he.le. Quas pueri hauriunt. Esa. 12. hauritis aquas in gaudio. & inde מִשְׁאָבִים masabim. i. loca vñ aquã hauriũt. Iudi. 5. & hostiũ suffocatus est exercitus. pro quo he.le. Inter hauritiones. i. inter loca vbi aq̃ hauriũtur.

Haurire. מִשְׁאָבִים hauritiões

שָׁאַג Saag. rugire. Iudi. 14. Apparuit catulus leonis seuꝰ & rugiẽs. ps. 55. rugiebam a gemitu cordis mei. Ps. 103. Rugiẽtes vt rapiãt. Hiere. 2. Sup eũ rugierũt leones. & in eo. 25. Dñs de excelso rugiet: & de habitaculo sancto suo dabit vocẽ suã: rugiẽs rugiet sup decorẽ suũ. Amos. 3. Nũquid rugiet leo in saltu. & in eo. leo rugit: quis nõ timebit. & inde שַׁאֲגָה Saaga. i. rugitus. Iob. 4. Rugitus leõis & vox leene. Esa. 5. Rugitus eius vt leonis. Et in plu. שַׁאֲגוֹת Saagoth. Iob. 3. Et quasi inundantes aque: sic rugitus mei.

Rugire. שַׁאֲגָה Rugitus. שַׁאֲגוֹת Rugitus.

שָׁאָה Saa. Desolare. deuastare. sonare. admirari. seu cõtẽplari cũ admiratiõe. Esa. 6. Donec desolẽtur ciuitates absq; habitatore. & in eo. Et terra relinquetur deserta. pro quo he.le. Et terra desolabitur siue deuastabitur desolatione. Et in eo. 37. Et factũ est in erradicatione colliũ cõpugnantiũ. pro quo hebrei legunt. & erit ad deuastandũ siue ad desolãdũ colles pullulantes siue compugnãtes. & ide

Desolare.

שׁוֹאָה Soa siue שְׁאִיָּה Seia aut מְשׁוֹאָה Mesoa. i. desolatio: vel deuastatio: aut calamitas: vel miseria. Iob. 30. squallẽtes calamitate & miseria. pꝰ. 34. Veniat illi laqueus quẽ ignorat. ꝓ quo btũs hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit. Veniat ei calamitas. & in eo. Restitue aĩam meã a malignitate eorũ. ꝓ quo btũs hiero. trãstulit cõuerte aĩam meã a calamitatibꝰ eorũ. Prouer. 1. Cũ irruerit repẽtina calamitas. & in eo. 3. & irrũpẽtes potẽtias impiorũ. ꝓ quo he.le. & a deuastatione vel a calamitate impiorũ cũ venerit. Esa. 42. & calamitas opprimet portas. Signãt ẽt pdicta dictio sonare. Esa. 17. & tumultus turbarũ: sicut sonitus aquarũ multarũ sonabũt. & inde שָׁאוֹן Saon. i. sonitꝰ siue strepitus aut tumultus: vt in pdicto loco. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. & supra in eo. 6. & populus eius & sublimes eius glorioliq; eiꝰ. pro quo he.le. & descẽdet pulchritudo eius & tumultus eiꝰ & sonitus eius: & qui gloriatur in eo. & aliqñ scribitur cum he in fine & dr̃ שׁוֹאָה Soa. Ezech. 48. Ascẽdẽs aũt quasi tẽpestas venies. ꝓ quo he.le. quasi sonitus siue strepitus venies. ponitur ẽt שָׁאוֹן Saon ꝓ ppło: pp eiꝰ tumultũ & strepitũ. Esa. 66. Vox populi de ciuitate. Signãt ẽt pdicta dictio Saa admirari siue contemplari cum admiratione. Gen̄. 24. Ipse autem contemplabatur eam tacitus.

Sonare. שָׁאוֹן sonitus שׁוֹאָה Tẽpestas sonitus. שָׁאוֹן Populus שָׁאָה Cõtemplari. Admirari

שָׁאַט Saat. cõtemnere. despicere. spernere. seu aduersari. Ezech. 16. Filiarũ palestinarũ qui ambiũt te ꝓ gyrũ pro quo he.le. Qui cõtẽnũt te vel aduersantur tibi ꝓ gyrũ Et in eo. 28. Qui aduersabantur eis. & inde שְׁאָט Seat. i. cõtẽptus vel despectio. Ezech. 25. & gauisa ex toto affectu supra terrã israel. ꝓ quo he.le. Ex toto contẽptu vel despectu tuo in aĩo. sed btũs hiero. trãstulit sensũ. & in eo. 36. Cũ gaudio & toto corde ex aĩo. pro quo he.le. Cum gaudio totius cordis. & cum contemptu vel despectu animi.

Ambire. שָׁאַט Cõtẽnere. Aduersari שְׁאָט Cõtẽptus.

שָׁאַל Saal. interrogare. querere. petere. postulare. cõmodare. mutuare. mutuo accipere. Gen̄. 32. Interrogauit eũ iacob: dic mihi quo appellaris noĩe. & in eo. Cur q̃ris nomẽ meũ. & in eo. 43. Interrogauit nos hõ ꝓ ordinẽ. Et in eo. Interrogauit eos dicẽs. Exo. 13. Cũq; interrogauerit te filius tuꝰ cras. Nu. 27. Eleazar sacerdos cõsulat dñm. i. interroget. Deut. 32. Interroga patrẽ tuũ. 1. Reg. 23. cõsulnit ergo dauid dñm. i. interrogauit vel quesiuit a dño. & in eo. 25. & salutabitis ex nomine meo pacifice. pro quo he.le. & interrogabitis eũ noĩe meo pro pace. i. si valet ille & oĩa sua. & in eo. 30. Salutauit eos pacifice. i. interrogauit eos ꝓ pace: sicut supra. 2. Reg. 20. Qui interrogant: interrogẽt in abella. Iob. 21. Interrogate quẽlibet de viatoribus. ps. 34. Que ignorabã: interrogabãt me. Signãt ẽt petere siue postulare: aut mutuo accipere. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. & in eo. 11. Vt postulet vir ab amico suo & mulier a vicina sua. Et in eo. 12. Et petierunt ab egyptiis vasa argentea. & in eo. 22. Qui a proximo suo quicq̃ horũ mutuo postulauerit. 1. Reg. 1. Eo quod a dño postulasset eũ. Et in eo. Quem elegistis & petistis. & in eo. 20. rogauit me obnixe: vt iret in bethleẽ. ꝓ quo he.le. postulãs postulatꝰ fuit a me. i. a me petiuit licẽtiã. 4. Reg. 6. & hoc ipm mutuo acceperã. ꝓ quo he.le. Et hoc ipsũ postulatũ fuerat. i. mutuo acceperã sicut ẽ in lra nra. Nee. 2. Rogaui regẽ & veni i ierusalẽ. ꝓ quo he.le. postulatus sum a rege. i. petiui ab eo licẽtiam. Ps. 2. Postula a me. Ps. 108. Nutãtes trãsferãtur filii eiꝰ & mẽdicẽt. i. petãt elemosynã. Esa. 7 Pete tibi signũ. Zach. 10. petite a dño pluuiã. Signãt ẽt cõmodare siue mutuare. s. qñ est verbũ tertie cõiugatiõis. Exo. 12. vt cõmodarẽt eis. 1. Reg. 1. Idcirco & ego cõmodaui eũ dño cũctis diebꝰ quibus fuerit accõmodatus dño. & inde שְׁאֵלָה Seela. i. petitio: siue interroatigo. Iudi. 8. vnã petitionem postulo a vobis.

Saal. interrogare Querere. Postulare Petere Rogare mutuo accipere Cõmodare Cõmodare

שְׁאֵלָה Petitio.

Iob.6.Quis det vt veniat petitio mea.& aliqñ ſcribitur ſine áleph.1.Reg.1.Deus iſrael det tibi petitionẽ tuã.& ĩ plu. שְׁאֵלוֹת Seeloth.ſiue מִשְׁאֲלוֹת Miſaloth.Ps.19. impleat dñs oẽs petitiões tuas. Itẽ שְׁאוֹל Seol.i.infernꝰ ſiue inferus:aut fouea: vel ſepulchrũ.Geñ.37.Deſcẽdã ad filiũ meũ cũ dolore ín infernũ.& in eo.42.Et deducetis canos meos cum dolore ad inferos.3.Reg.2.Et nõ deduces canicĩe eius pacifice ad inferos.Iob.17. Si ſuſtinuero :infernꝰ domꝰ mea eſt.p̃s. 48.Sicut oues in inferno poſite ſunt. Et in eo. Verũtamẽ deus redimet aiam meã de manu inferi. Ps.85.Et eruiſti animã meã de inferno inferiori.Prouer.15.Infernꝰ & pditio corã dño.Eſa.14.Infernus ſubter te cõturbatus eſt.& dicunt hebrei q̃ ẽt ſigñat foueam vel ſepulchrum.

שְׁאֵלוֹת Petiones
שְׁאוֹל Infernus. Inferus.

שָׁאַן Saan . Quieſcere.pacatum eſſe.abundare ſeu fertilẽ eſſe.& ſcribitur cũ duplici nũ. Iob.3.& quõdã vincti pariter ſine moleſtia.pro quo he.le.Simul vincti quieſcẽt i.qui quõdã erãt vincti:tunc quieſcẽt & erunt ſine moleſtia. Prouer.1.Et abũdãtia perfruetur timore malorũ ſublato. Pro quo he.le.Et requieſcet a timore malo. Hiere . 46.Et reuertetur Iacob & requieſcet & proſperabitur.i . opulentus erit.& in eo.48. Fertilis fuit moab ab adoleſcentia ſua. & inde שָׁאֲנָן Saanan.i.opulentus: ſeu pacatus vel quietus. Iob.12.Lampas cõtẽpta apud cogitationes diuitis.i.opulenti.Eſa.33. Oculi tui videbũt ieruſalẽ habitationẽ opulẽtam.& in plu.שַׁאֲנַנִּים Saananim . Amos.6. Ve qui opulẽti eſtis in ſion.& in plu.fe.שַׁאֲנַנוֹת Saananoth.Eſa.32 .Mulieres opulẽte ſurgite.& in eo. obſtupeſcite opulente.& aliqñ ſcribitur cũ lámed ín medio & dicitur שַׁלְאֲנָן Salanan. Iob.21.Diues & felix.pro quo he.le.pacatus ſiue quietus vel opulẽtus & pacificus. Itẽ שָׁאוֹן Saon .i. ſonitus ſiue tumultus.De quo vide ſupra in dictione שָׁאָה Saa.

שָׁאַן Quieſcere
Abundaſ.
Proſperari
Fertilẽ eſſe.
שָׁאֲנָן Diues.
Opulẽta.
שַׁאֲנַנִּים Opulẽti.
שַׁאֲנַנוֹת Opulẽte
שַׁלְאֲנָן Diues.
שָׁאוֹן ſonitus

שָׁאַף Saaph.bibere.glutire.abſorbere.anhelare. attrahere.ſ.halitũ ſiue ventũ.deſiderare.cõterere.cõculcare Iob.5. & bibẽt ſitientes diuitias eius.i.glutient . Eſa. 42. Diſſipabo & abſorbebo ſimul.ſigñat ẽt attrahere vẽtũ vel deglutire vẽtũ ſeu ſpũm.Hiere.2.In deſiderio aíe ſue attraxit ventũ.& in eo.14.Attraxerunt vẽtũ quaſi dracões.ponitur ẽt p̃ deſiderare.Iob.7.Sicut ſeruꝰ deſiderat vmbrã. Et in eo.36.Ne p̃trahas noctẽ.pro quo he.le. ne deſideres noctẽ.Poteſt ẽt legi ſicut eſt in lr̃a nr̃a:ſc̃m aliã ſignificationẽ. ponitur ẽt p̃ reuertere.Eccl̃s.1.Oritur ſol & occidit & ad locũ ſuũ reuertitur.ſ.quaſi anhelãs vel deſiderãs reuertitur.Sigñat ẽt cõterere ſiue cõculcare.p̃s.55 . Miſerere mei deus:qm̃ cõculcauit me hõ.& in eo. Cõculcauerunt me inimici mei.p̃s.56.Dedit in opprobriũ cõculcãtes me.Amos 2.Qui cõterũt ſup puluerem terre capita pauperum. & in eo.7. Audite hoc qui cõteritis pauperem.

שָׁאַף Bibere
Abſorbeſ. attrahere.
Deſideraſ
Reuerti.
conculcaſ.
conterere.

שָׁאַר Saar.remanere.relinquere.dimittere.ſ.reliquias.ſupereſſe:ſiue reliquũ eſſe. Exo .10.Nõ remanſit nec vna quidẽ in cũctis finibus egypti. Nu. 11.¶Remãſerãt autẽ in caſtris duo viri.Ioſ.10 . Non dimiſit in ea ſaltẽ paruas reliquias.i.nõ reliquit.& in eo. Nõ reliquit in ea vllas reliquias.1.Reg.16.Adhuc reliquus eſt paruulꝰ.2.Reg.14.Vt nõ ſuperſit viro meo nomẽ & reliquie ſuper terram.4.Regũ. 25.reliquã populi partẽ que remanſerat in ciuitate. Et in eo.Populo aũt qui relictꝰ fuerat in terra iuda: quẽ dimiſerat nabuchodonoſor.Iob.21. Cũ reſpõſio vr̃a repugnare oſtenſa ſit veritati.pro quo he.le.& reſpõſio vr̃a remanet ſiue relinquitur falſa.& btũs hiero.trãſtulit ſenſũ.Eſa.1.Niſi dñs exercituũ reliquiſſet nobis ſemẽ.& in eo.4.Et erit omnis qui relictus fuerit in ſion.& in eo.24.Relicta eſt in vrbe ſolitudo. Amos.5.reliquẽtur in ea cẽtũ . & aliqñ ſcribitur cũ duplici aleph.ſcilicet ante ſin & poſt ſin.vt Ezech.9.

שָׁאַר Remanere
dimittere.
Remãre . ſupereſſe.

Et cede cõpleta remãſi ego . vbi ponitur נְאֶשְׁאָר Neſaar pro נְשְׁאַרְתִּי Nſarthi.& inde שְׁאָר Sear.i.reliquum ſiue remanẽs:aut reliquie.Eſa.10.Et reliquie ligni ſaltus eius.& in eo. Reliquie cõuertẽtur:reliquie inquã iacob . Et in eo. 14.& perdã de babylone nomẽ & reliquias & germẽ.Malach. 2.Et reſiduũ ſpũs eius eſt.& aliqñ ſcribitur cũ iod & thau in fine & dr̃ שְׁאֵרִית Seerith.4.Reg.19.Facorationẽ pro reliquiis que reperte ſunt.p̃s.75.Et reliquie cogitationũ.Soph.3.Reliquie iſrael nõ faciẽt iniquitatẽ.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.1.Paralip.12.Sed & oẽs reliquie ex iſrael vno corde erãt.Hiere.15.Si nõ reliquie tue in bonũ. Sed ĩ p̃dicto loco aliqui hebrei dicũt q̃ deriuatur a dictiõe שָׂרָה Sara:que in lingua chaldaica ſigñat ſoluere . Vnde ipſi legunt.Si nõ ſolui te in bonũ. Item שְׁאֵר Seer.ideſt caro.p̃s. 72. Defecit caro mea & cor meũ.Ps.77 Aut p̃parare mẽſam populo ſuo.Pro quo btũs hiero . in pſal.iuxta he.ve. trãſtulit. Aut preparare carnem populo ſuo Et ĩ eo. & pluit ſup eos quaſi puluerẽ carnes.Hiere.51.Iniquitas mea & caro mea ſup babylonẽ.Mich.6.Qui comederũt carnẽ populi mei. Ponitur ẽt pro corpore.Prouer.5.Cũ cõſumpſeris carnes tuas & corpus tuũ.Sigñat ẽt conſanguineũ : ſeu cognatũ:aut propinquũ vel p̃ximũ cõſanguinitate.Leuit. 18.Oĩs homo ad proximã ſanguinis ſui non accedat.& in eo.21.Niſi tm̃ in cõſanguineis atq; propinquis. Significat ẽt alimẽtũ vel cibũ.Exo.21.Quod ſi alterã ei acceperit:p̃uidebit puelle nuptías:& veſtimenta & preciũ pudicicie nõ negabit.Pro quo he.le.Si alterã acceperit ei alimentũ ſiue cibũ & veſtimẽtũ eius nõ minuat.& aliqñ ſcribitur cũ mẽ in principio.Exo.8.Et in reliquias ciborũ tuorũ . & in eo. 12.Ligãs in palliis poſuit ſup humeros ſuos . p̃ quo he.le. Cibos ſuos ligatos in pallis ſuis ſuper humeros ſuos.Deut. 28.Et benedicte reliquie tue.pro quo hebrei legunt.Et cibi tui.ideſt reliquie ciborum tuorum.

שְׁאָר Reliquie.
Reſiduum
שְׁאֵרִית Reliquie.
caro.
corpus.
Proxima. conſanguinea.
cibus.

שְׂאֹר Seor. Fermentum.Exo. 12.In die primo nõ erit fermentum in domibus veſtris.Leuit.22.Nec quicquã fermenti & mellis adolebitur in ſacrificio.

שְׂאֵת Seeth.tumor.ſiue diuerſus color in corpore humão exortus.Leuit.13.In cuius cute et carne ortus fuerit diuerſus color. De quo vide ſupra in dictione נְשָׂא Naſa.¶

שָׁבַב Sabab. vertere.reuertere.decipere.circũagere.vagari.Ezech.38.Ad terrã que reuerſa eſt a gladio. Mich 2.Reuertatur qui regiones nr̃as diuidat. Vide ẽt de hoc infra in dictione שׁוּב Sub.ſigñat ẽt p̃dicta dictio vagari .Eſa. 57.Et abiit vagus in via cordis ſui.Hiere.50.Fecerũtq; vagari in mõtes. Sigñat ẽt decipere vel circũagere. Eſa.47. Sapientia tua & ſcientia tua hec decepit te.Ezech.38.Et circũagã te:& ponã frenũ in maxillis tuis. Itẽ שְׁבִיב Sebib . i. ſcintilla ſeu flãma.Iob.18. Nec ſplendebit flãma ignis ei? & in plu.שְׁבָבִים Sebabim.pro quo btũs hiero.trãſtulit aranearũ telas. Oſee.8 . Qm̃ in aranearũ telas erit vitulus ſamarie:& aliqui he.le.In ſcintillas erit vitulus ſamarie.& in lingua chaldaica dr̃ שְׁבִיבָא Sebiba.Dañ.3. Interfecit eos flamma ignis.& in plu . שְׁבִבִין Sebibin.Dañ.7.thronus eius flamme ignis.

שְׂאֵת Diuerſꝰ color.
שָׁבַב Reuertere
Vagari. Decipere. circũageꝛ.
שְׁבִיב Flamma.
שְׁבָבִים tele aranearum.
שְׁבִיבָא Flamma
שְׁבִבִין Flamme.

שְׁבָה Saba.captiuare.captiuũ ducere.capere.ſ. captiuũ vel predam.Geñ.14. Quod cum audiſſet Abrã captiuum videlicet loth.pro quo hebrei legunt.& audiuit abram q captiuatus vel captiuus ductus eſſet frater ſuus . Nu.21.Duxit ex eo predam.pro quo hebrei legunt . & captiuauit ex eo captiuitatẽ.Deut.21.Captiuoſq; duxeris.Iudí.5.Surge barach & apprehende captiuos tuos.ideſt captiua.1.Reg.30.& captiuas duxerunt mulieres . Et in eodẽ. & filios ſuos & filias ductas eſſe captiuas. Eſa.14. Et erunt

captiuare. Ducere p̃dam. appehendere captiuos. captiuum. educere.

Capere. captientes eos qui se ceperant.pro quo hebrei legũt.& erũt captiuantes eos qui se captiuauerãt.Hiere.41. Omnis populus quem ceperat ismael. Et in eodem.43. Et captiuos ducet illos.& in Abdia.Quando capiebant alieni exercitum eius.& inde שָׁבוּי Sabui.idest captiui.& in ge.se. שְׁבִיָּה Sebuia aut שְׁבִיָּה Sebiia. Esa.52.Captiua filia sion. & i plurali שְׁבִיוֹת Sebuioth.Genẽ.31.Quasi captiuas gladio.& inde שִׁבִי Sebi.idest captiuitas.vt in aliquib⁹ locis predictis. & Nu.31.Tollite sũmã eorum que capta sunt. pro quo hebrei legunt.Tolle sũmã captiuitatis.Ps.67.Captiuam duxisti captiuitatem.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.& aliquando scribitur cum he vel tau in fine & dicitur שִׁבְיָה sibia.siue שְׁבִית Sebith.aut שְׁבַת sebat vel שְׁבֹת Sebuth.Nu.21.Dedit filios eius in fugam & filias in captiuitatem. Deut.21.& videris in medio captiuorum mulierẽ pulchram.pro quo hebrei legunt. Et videris in captiuitate mulierem pulchram.idest in medio captiuorum: sicut ẽ in littera nostra.& in eodem.30.& reducet te dñs deus tuus in captiuitate tua.2.Paralip.28.Et reducite captiuos quos adduxistis.pro quo hebrei legunt. Et reducite captiuitatẽ quam cepistis.Ps.86.Auertisti captiuitatem iacob.ps.125 In conuertendo dominus captiuitatem sion.Et in eo.Conuerte dñe captiuitatẽ nostram.Soph.3.Cum cõuertero captiuitatem vestram.Item שְׁבוֹ Sebo. Lapis precios⁹. Pro quo Beatus hieronymus transtulit Achates. Exo. 28. In tertio ligurius achates & ametistus.

שִׁבִי Captiuus. שְׁבִיָּה שִׁבְיָה Captiua. שְׁבִיוֹת captiue שִׁבְיָה שִׁבְיָה שְׁבִית שְׁבֹת captiuitas

Achates. שְׁבוֹ

שָׁבַח Laudare Glotiari. Sabach.Laudare.glorificari.mitigare.seu compescere.ps.62.Labia mea laudabunt te.Ps.105. Et glorie mur in laude tua.Ps.144.Generatio & generatio laudabit opera tua.Et in eo.& labia mea laudabunt te. ps.147. Lauda ierusalem dñm. Signat ẽt mitigare seu cõpescere. ps.64. Qui cõturbas ꝓfundũ maris sonũ fluctuum ei⁹. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit compescẽs sonitum maris fremitum fluctuum eius.ps.88. Motum autem fluctuum eius tu mitigas.Prouer.29. Sapiens differt & reseruat in posterum.idest mitigat siue compescit spiritum suum in posterum.

Compescere. mitigare.

שֵׁבֶט Tribus Sebet.tribus siue familia.virga.baculus. Deut. 29. Vir aut familia aut tribus.Ios.4.& dimidiam tribũ manasse.& in eo.7. Et quãcũq; tribũ sors inuenerit.Iob.37 Siue in vna tribu siue in terra. Et in plurali שִׁבְטִים Sebatim Ios.4.Iuxta numerũ filiorũ israel.proquo he.le.Iuxta numerum tribuũ filiorum israel.& in eo.7.Et applicuit israel per tribus suas.Et in eo.18.Remanserãt aũt filiorum israel septem tribus.2.Reg.7.Nunquid loquens locutus sum ad vnã de tribubus israel.Esa.19.Deceperunt egyptum angulum populorum eius.idest tribuum eius. Significat etiam virgam seu baculum aut sceptrum.Exo.21. Qui percusserit seruum suum vel ancillam virga. Ps.2.Reges eos in virga ferrea.Ps.88.Visitabo in virga iniquitates eorum.Prouer.22.Virga discipline fugauit eum.Hiere.10.& israel virga hereditatis eius.Significat etiam sceptrum dominii vel principatus.Genẽ.49.Non auferetur sceptrum de iuda.ps 44.Virga equitatis virga regni tui.Esa.14.Contriuit dominus baculum impiorum: virgam dominantium. Accipitur etiam pro calamo scribe.Iudi.5.De zabulõ qui exercitum ducerẽt ad bellandum.pro quo hebrei legunt. De zabulon trahentes calamum scribe.

שִׁבְטִים Tribus. Populi. virga. sceptrum calamus.

שֶׁבֶכ שְׁבָכָה Rete cancelli macule. Sabach.Cancellus: seu rete.& scribitur cum he in fine & dicitur שְׁבָכָה Sebacha.3.Reg.7.Et quasi in modum retis catenarum sibi inuicem miro opere contextarum.vbi ponitur tam in singulari ꝙ in plu.4.Reg.1.Gecidit ꝙ ochozias per cancellos cenaculi sui.Iob.18. & in maculis eius ambulat.i. in foraminib⁹ retis in modũ cancelli facti.vnde premittitur.Misit enim in rete pedes suos. Itẽ שְׂבַךְ Sobach.i.arbor condensa & intretita in modũ retis.2. Reg.18.Cumq; ingressus fuisset mulus subter condensam quercũ.De quo vide supra in littera sãmach in dictiõe סָבַךְ Sabach. Item שַׂבְּכָא sabecha.in lingua chaldaica signat instrumentũ musicũ.pro quo beatus hieronymus transtulit. sambucam.Dan.3.Fistule & cithare & sambuce.

שְׂבַךְ condensa. שַׂבְּכָא sambuca

שְׁבִיל semita Sebil.semita.ps.76. & semita tua in aquis multis. Hiere.18.Semitis seculi. Item שֵׁבֶל Sobal.i.humerus Esa.47.Discoopi humerum :reuela crura.& aliqui hebrei dicũt ꝙ signat femur:alii vero ꝙ signat plantã pedis. Item שִׁבֹּלֶת Sibóleth.i.spica. Iob.24.& sicut sũmitas spice cõterẽtur.& in plu.שִׁבֳּלִים sibolim.Genẽ.41.Septẽ spice ascẽdebãt in culmine vno.Ruth.2. Vadã in agrũ & colligã spicas Zach.4.Quid sũt due spice oliuarũ.signat ẽt שִׁבֹּלֶת sibóleth.alueũ fluminis seu fluctus aquarũ.ps.68.& tẽpestas demersit me.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit Et flumẽ operuit me.Et in eo.Nõ me demergat tẽpestas aque.pro quo btũs hiero.transtulit.Ne operiat me fluctus aque.Esa.27. Ab alueo fluminis vsq; ad torrẽtẽ.& inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur illud quod habetur Iudi. 12. Dic ergo seboleth :nã erat iuxta alueũ fluminis: & rogabat aduersarios vt ꝓmitteretur ei vt trãsiret flumẽ. & aduersarii rñdebant ei:Nũquid ephrateus est.quo dicẽte nõ sum interrogabãt eũ:dic ergo seboleth.i.voca hoc flumẽ hoc nomine seboleth:qui respondebat ceboleth.quia ephratei nõ poterãt exprimere lĩam sin sed loco eius dicebãt cin. & qđ habetur in aliquibus libris nostris in predicto loco quod interpretatur spica non est in hebreo:neq; illud qđ postea habetur.s.eandẽ lĩam spicam exprimere non valens.

שִׁבֹּלֶת spice. שִׁבֹּלֶת Flumen. שִׁבֹּלֶת Fluctus. alueus

שַׁבְלוּל vermis. Testudo Sabelul.vermis.ps.57. Sicut cera que fluit auferetur.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit. Quasi vermis tabefactus pertrãseãt. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat cochleam.

שַׁבְלוּל vermis. Testudo

שְׁבֵס Lunula Sebis.Ornamentum muliebre.pro quo beatus Hieronymus transtulit.lunulam. & solum inuenitur in numero plurali.Esa.3.Et lunulas & torques.

שְׁבֵס Lunula

שָׁבַע Iurare adiurare שְׁבוּעָה Iuramẽtũ Iusiurãdũ שְׁבוּעוֹת Iuramẽta שְׁבַע שְׁבֻעָה Septem sabaa.iurare.Genẽ.22.ꝑ me metipsũ iurauí:dicit dñs Et in eo.24.Et iurauit mihi dicẽs.& in eo.25. Iura ergo mihi:& iurauit ei. Deut.6.Et per nomẽ eius iurabis. & qñ est verbũ tertie cõiugatiõis tũc signat adiurare. siue cõiurare.i.facere iurare.Genẽ.24. Vt adiurẽ te ꝑ deũ celi. Et in eo.& adiurauit me dñs meus dicẽs.Exo.13. Eo quod adiurasset filios israel.Nu.5.Adiurabitq; eã:& dicet. & inde שְׁבוּעָה Sebua siue שְׁבֻעָה Sebuath.i.iuramẽtũ: siue iusiurandum.Genẽ.26.Complẽs iuramentum qđ spopondi patri tuo abrahe.Exo.22.Iusiurãdũ erit in medio Nu.5.erit ꝙ mulier in maledictionem & in exemplũ omni populo. Pro quo hebrei legunt.Eritq; mulier in maledictionẽ & i iuramentũ.s.imprecationis:vt dicant iurando taliter mihi contigat sicut illi mulieri.Iudi.21.Grandi enim iuramẽto se constrinxerant.Esa.65.Et dimittetis nomen vestrum in iuramẽtũ electis meis.& in plu.שְׁבוּעוֹת Sebuoth.Abach. 1.Iuramenta tribuũ que locutus es. Ezech.21. Sabbatorũ ocium imitans. Pro quo hebrei legunt. Iuramenta iusiurãda eis.Potest etiam legi sic.Septimane eis. & quia septima dies dicitur sabbatum: ideo poterit esse sensus sicut i littera nra.Item שְׁבָע sebaa siue שִׁבְעָה Sibaa.idest septem.sed qñ est generis masculini: tunc scribitur cum he in fine:& quando est generis femenini : tunc scribitur sine he.Genẽ. 21.Quid sibi volunt septẽ agne iste.Leuit.23.Offeretisq; cum panib⁹ septem agnos immaculatos.Et in eo.25. Nu-

merabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.ideſt ſe
pties ſeptem.Iudi.14.Septem igitur diebus conuiuii ,fle
bat ante eum.1.Reg.16.Adduxitq; iſai ſeptem filios ſuos.
Plurimi. Ponitur etiam pro pluribus.1.Reg.2.Donec ſterilis pepe
rit plurimos.Vnde beatus Gregorius in homelia ſuper il
lud euangelii luce.7.Rogabat autem illum quidam de pha
riſeis.Sic ait.quia enim ſeptem diebus omne tempus com
prehenditur:recte ſeptenario numero vniuerſitas deſigna
שְׁבַע tur.hec gregorius.Significat etiam שְׁבַע Sebaa ſepties ſiue
Septuplū ſeptuplum.Leuit.16.Addam correctiões veſtras ſeptuplū.
ſepties. Prouer.14.Septies cadit iuſt9:& reſurget.ideſt pluries.ſcri
שִׁבְעָתַיִם bitur etiā pluraliter:& dicitur שִׁבְעָתַיִם Sibaathaim. Geñ.
Septuplū. 4.Omnis qui occiderit cain ſeptuplū punietur.Ps.12.pur
gatum ſeptuplum.Ps.78.Et redde vicinis noſtris ſeptuplū
in ſinu eorum.Prouer.6.Deprehenſus quoq; reddet ſeptu
ſeptēpliciē plum.Eſa.6.Et lux lune erit ſeptempliciter.Ponitur etiam
שִׁבְעָתַיִם שִׁבְעָתַיִם Sebaathaim.pro ſeptem.2.Reg.21. Et ceciderunt
ſeptem. hi ſeptem ſimul.Et inde שִׁבְעִי Sebii.ideſt ſeptim9. Geñ.2.
שִׁבְעִי Compleuitq; deus die ſeptimo opus ſuum.Iudi.14.Cum
ſeptimus q; adeſſet dies ſeptimus.1.Paralip.2. Septimum dauid .& i
de שִׁבְעִים Sibiim. ideſt ſeptuaginta.Nu.33.Et ſeptuagin
שִׁבְעִים ta palme.Ps.89.Dies annorum noſtrorū in ipſis ſeptua gi
ſeptuagīta ta annis.& ide שָׁבוּעַ Sabua.ideſt ſeptimana:ſiue hebdoma
שָׁבוּעַ da.Geñ.29.Imple hebdomadam dierum huius copule.&
Hebdoma in eo.& hebdomada trāſacta. Daſi.9. Confirmabit autem
da. pactum multis hebdomada vna:& in dimidio hebdoma
שָׁבְעוֹת de.& in plurali שָׁבְעוֹת Sabuoth ſiue שָׁבוּעִים Sabuim.Exo.
Hebdoma 34.Feſtiuitatem hebdomadarum facies tibi.Deut.16.Sep
de tē hebdomadas numerabis tibi.Daſi.9. Septuaginta heb
plenitudo domade abbreuiate ſūt ſup populū tuū.Pōitur ēt p plenitu
dine.Hiere.5.plenitudinē annue meſſis cuſtodiētē nobis.
שָׂבַע שָׂבַע Sabaa .Saturare.ſatiare.replere . Exo.16. Et mane
ſaturare. panes in ſaturitate.pro quo hebrei legunt. Et mane
ſaturabimini panibus.Deut.8.Vt cum comederis & ſatura
tus fueris bñdicas dño deo tuo.Et in eo.31. Cūq; comede
rint & ſaturati craſſiq; fuerint.1.Paralip.23.Igitur dauid ſe
nex & plenus dierū.i.ſaturatus diebus. 2. Paralip.24.Se
nuit autem ioiada plenus dierū.ideſt ſaturatus diebus.Iob
10.Saturatus afflictione & miſeria.Prouer.1. Suiſq; conſi
liis ſaturabuntur.Et in eo.19.Et in plenitudine cōmorabi
ſatiare. tur.pro quo he.le.Et ſaturatus ſiue ſatiatus commorabitur
Et in eo.25.Ne forte ſatiatus euomas illud.Eccl'ſ.1.Nō ſatu
ratur oculus videre.& in eo.4.Nec ſatiātur oculi eius .Hie
re.5.Et ſaturaui eos& mechati ſūt.Threñ.3.Saturabitur op
probriis.Ezech.7.Animā ſuā nō ſaturabunt. Amos.4.vt
biberent aquam: & non ſunt ſatiate.Mich.6 .Tu comedes
& non ſaturaberis.Ponitur etiam pro replere. Iudi. 5.Re
Repleri pleti prius:pro panibus ſe locauerunt . ideſt qui prius erāt
ſatiati.Iob.14.Et repletus multis miſeriis.Ps.87.quia re
pleta eſt malis anima mea.p̄s.89.Repleti ſumus mane mi
ſericordia tua.Ps.122.Quia multum repleti ſumus deſpe
Implere ctiõe.p̄s . 144.& imples omne animal benedictione.Pro
uer.14.Viis ſuis replebitur ſtultus. Et in eo. 27. Infernus
& perditio nunq; replebuntur.Eſa.58.& animā afflictam
שְׂבַע repleueris.Ioel'.2.Et replebimini in eis.& inde שְׂבַע ſabaa
ſiue שָׂבְעָה Sobaa.i.ſaturitas.ſatietas.vbertas.fertilitas.Geñ.
Vbertas 41.Septē vbertatis āni ſūt.& in eo.Ecce ſeptē āni vēiēt fer
Fertilitas tilitatis magne.& in eo.Obliuiõi tradatur cuncta retro abū
Abūdātia dātia.i.ſatietas.Leuit.26.Et comedetis panē vīm in ſaturi
ſaturitas. tate.Deut.23.Comede vuas quātū tibi placuerit.p quo he.
le.& comedes vuas iuxta anime tue ſaturitatē.i. vſq; ad ſatu
ritatē tuā.Prouer.3.& implebūtur horrea tua ſaturitate.&
aliquando ſcribitur cū he in fine.Eſa.65.& canes impudē
tiſſimi neſcierunt ſaturitatē.Ezech.16.Hec ſunt iniquita
tes ſodome ſororis tue ſuperbia & ſaturitas panis & abun
dantia. Aggei.1.Comediſtis & non eſtis ſatiati.pro quo he
brei legunt.Comediſtis & non ad ſatietatem.

שָׁבַץ Sabas.coarctare vel ſtringere.ſ. byſſo vel ſerico aut
auro :ſicut polymitarii faciūt in capicioveſtimēti ne
facile rumpatur.aut includere.ſ.auro vel argēto ſicut aurifi
ces faciunt:qui gēmas auro vel argento includunt. Exo.
28.tunicā lineā ſtrictā.Et in eo.Stringeſq; tunicā byſſo.& stringere.
in eo.Incluſi auro erunt.& inde מִשְׁבְּצוֹת Miſbeſoth . ideſt Ꝛncludere
capſele auree vel argentee quibus lapides precioſi includū מִשְׁבְּצוֹת
tur.Pro quo btūs hiero.trāſtulit vncinos. Vt in eo.facies & Uncini.
vncinos ex auro.& inde שֶׁבֶץ Sabas.ideſt anguſtia ſiue tri שֶׁבֶץ
bulatio.2.Reg.31.Quoniam tenent me anguſtie.& aliqui Anguſtia.
hebrei dicunt ק ſignificat tremorem.

שָׁבַק Sabac . In lingua chaldaica ſigſiat relinquere vel di שָׁבַק
mittere.Dañ.2.Et regnū eius alteri populo non tra
detur.Pro quo hebrei legunt.Non relinquetur ſiue non di
mittetur. Et in eodem.4. Verūtamen germen radicū eius Dimittere
in terra relinquite. Relīquere

שָׁבַר Sabar.frangere.confringere.conterere.patere.eme שָׁבַר
re:ſeu vendere.Exo.9.Omne lignum regionis con Cōfringere
fregit.& in eo.12.Nec os eius confringetis.& in eo. 23 . Et
confringes ſtatuas eorū.Leuit.26.Poſtq; confregero bacu
lum panis veſtri.3.Reg.13.Et confregit eum & occidit. Et
in eodem.Nec leſit aſinū.i.nec confregit. & in eo.zz. quia Ledere.
confracte ſunt in aſion gaber.2.Paralip.14. Quia dño ce Conterere
dente contriti ſunt. Iob.24.Sed conteratur ſicut lignū in
fructuoſum.Et in eo.38.Circūdedi illud terminis meis .p
quo he.le.Et cōfregi ſuper illud terminū meū.i .naturam
quam dedi aque.Ps. 35. Vnum ex his non conteretur .p̄s.
50.Sacrificium deo ſpiritus contribulatus : cor contritum
& humiliatum.p̄s.103.Expectabunt onagri in ſiti ſua .Pro
quo hebrei legūt. Confringent onagri ſitim ſuam.ideſt re
ficient.& ſic tranſtulit Beatus hieronymus in pſal.iuxta he
braicam veritatem.ſcilicet reficient onagri . & ſi ſcribatur
cum puncto cebolet tūc ſignificat expectare ſicut.lxx. tran
ſtulerunt.Prouer.6.& ſubito conteretur.Eſa.14 . Contri
uit dominus baculum impiorum.Et in eodem.24. Attri Atterere
ta eſt ciuitas vanitatis.Hiere.8.Sup cōtritionē populi mei
cōtritus ſū.& in eo.19.Et cōteres lagūculā in oculis virorū
& in eo.Sic cōterā populū iſtū & ciuitatē iſtā:ſicut cōteritur
lagūcula.Threñ.2.Perdidit & cōtriuit veſtes ei9 . Ezech.
6.quia cōtriui cor eorū fornicās.vbi pōitur in hebreo ver
bū paſſiuū pro actiuo:quaſi diceret quia contrit9 ſū.& i eo.
26.cōfracte ſunt porte populorū.& in eo.27 . Nūc cōtrita
eſt a mari.& inde שֵׁבֶר Seber.i.cōtritio ſiue cōfractio. Eſa. שֵׁבֶר
65.& pre cōtritiõe ſpūs vlulabitis.Ezech.32.Cū induxero Contritio
cōtritionē tuā in gētibus.Amos.5.Et nihil patiebātur ſup
cōtritionē ioſeph.& in plu.שִׁבְרִים Sebarim.Iob.41.Et ter שִׁבְרִים
riti purgabūtur.pro quo he.le.a cōtritiõibus vel cōfractiõi Cōtritiões
bus purgabūtur vel expiabūtur.& aliqñ ſcribitur cū mem
in principio & dī מִשְׁבָּרִים miſbarim.2.Reg.zz. circūdede מִשְׁבָּרִים
runt me cōtritiões mortis.Sigſiat ēt fluctus maris:eo quod Cōtritiões
cōfringūtur ad inuicē.Ps.41.oīa excelſa tua & fluct9 tui ſu Fluctus.
per me trāſierūt.p quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtu
lit.Omnes gurgites tui & fluctus tui. p̄s. 87 . Et omnes
fluctus tuos induxiſti ſuper me.Ps.91.Mirabiles elationes
maris.ideſt fluctus maris.& inde שִׂבָּרוֹן Sibaron .ideſt con שִׂבָּרוֹן
tritio.Ezech.21.Et ingemiſce in cōtritiõe lūborū . Sigſiat Contritio.
ēt p̄dicta dictio parere:dictū a cōfractiõe ſecūdinarū . Eſa. Parere.
66.Nunquid ego qui alios parere facio :nō pariam . Et in
de מַשְׁבֵּר Maſber.i.partus ſiue vulua ſeu matrix mulierum מַשְׁבֵּר

eo quod in partu frāgitur & cōteritur & aperitur. Esa.37. Quia venerūt filii vsq; ad partū. vbi ponitur pro partu. O sec.13. Nunc ergo nō stabit in cōtritiōe filiorum. p quo he. le. In vulua seu in matrice filiorū. Signat ēt p̄dicta dictio e mere. Gen.41. vt emerēt escas. Esa.55. emite & comedite. & in eo. Venite & emite absq; argento & absq; vlla cōmutatiōe. Signat ēt vēdere. Gen.41. Et vendebat egyptiis. & in eo. Atq; ad eius nutū frumenta populis vendebātur. Et in eo.47. Ex quibus oēm pecuniam congregauit pro vendi tione frumēti. Deut.1. Alimenta p̄cio vende nobis. Amos. 8. & venūdabimus merces. Et in eo. Et quisquilias frumenti venūdabimus. & inde שְׁבֶר Seber. i. frumentum siue alimentū. Gen.42. Audiens autem iacob q̄ alimenta venderentur in egypto. Et in eo. Et ferte frumenta que emistis in domos vrās. & in eo. At illi portātes frumenta in asinis suis. Signat ēt שֶׁבֶר Seber. interpretationē somnii. Iudi.7. Cūq; audisset gedeon somniū & interpretationem eius.

Partus. Contritio. Vulua.

Emere.

Vendere.

שָׁבַר Sabar. expectare. sperare. cōsiderare. Ruth.1. Si eos expectare velitis Ps.144. Oculi oīum in te sperant Esa.38. Nō expectabūt qui descendūt in lacū veritatem tuam. & inde שֶׁבֶר Seber. i. expectatio vel spes. Ps.145. Spes eius in domino deo ipsius. Significat etiam considerare. Nee.2. Et considerabam murum ierusalem.

שֶׁבֶר Venundat. שֶׁבֶר Alimenta. Frumentū

שֶׁבֶר Interpretatio.

שָׁבַר Expectare Sperare.

שֶׁבֶר Spes. Cōsiderat.

שָׁבַשׁ Sabas. in lingua chaldaica signat turbari siue īsipiē tē vel insanū esse. Dan.5. Sed optimates eius turbabantur.

שָׁבַשׁ Turbari.

שָׁבַת Sabath. quiescere. requiescere. sabbatizare. cessare. vacare. desinere. ōmittere. Gen.2. Et requieuit in die septimo ab omni opere quod patrauerat. Exo.34. Die septimo cessabis arare & metere. pro quo he.le. Et die septimo requiesces: in aratura & in messe quiesces siue cessabis. Leuit.23. A vespe vsq; ad vesperā celebrabitis sabbata vra pro quo he.le. Quiescetis sabbatis vestris: siue sabbatizabitis sabbata vra. & in eo.25. Sabbatizetis sabbatū dño. pro quo he.le. Requiescet siue sabbatizabit terra sabbatū dño. Et in eo.26. Sabbatizabit & requiescet in sabbatis solitudinis sue: eo quod non requieuerit in sabbatis vestris. signat ēt cessare. vel deficere. Gen.2. Quia in illo cessauerat ab oi opere suo. & in eo.8. Et nox & dies non requiescent. idest non cessabunt. Exo.12. In die primo non erit fermentum in domibus vestris. pro quo he.le. In die primo cessare facietis fermētū de domibus vris. Deut.32. Cessare faciā ab hominibus memoriā eorū. Ruth.4. Qui non est passus vt deficeret successor familie tue. i. vt cessaret. 4.Reg.23. delevit aurispices quos posuerūt reges iuda. pro quo he.le. Et cessare fecit aurispices. Iob.32. ōmiserūt autē tres viri isti respondere. i. cessauerunt. Esa.14. Quō cessauit exactor quieuit tributum. Et in eo.30. Cesset a facie nostra sanctus israel. Et in eo. Superbia tñi est: quiesce. Threñ.5. Defecit gaudium cordis nostri. i. cessauit. Ezech.33. Et deficiet superbia fortitudinis eius. & inde שְׁבֶת Sebeth. siue שַׁבָּת Sabeth. i. requies siue cessatio. Exo.21. Ita tñi vt operas ei? & impēsas in medicos restituat. Pro quo he.le. Ita tamē vt cessationē siue requiem eius restituat. i. illud quod perdidit in cessatione operis sui. 2.Reg.22. & comburentur vsq; ad nihilum. pro quo he.le. vsq; ad cessationem. i. quoadusq; cessēt esse: & redigātur in nihilum. Potest ēt deriuari a dictione. יָשַׁב Iasab. que significat stare vel sedere. & tunc erit sensus comburentur in statione. i. in loco vbi sunt. Prouer.20. honor est homini qui separat se a contentione. pro quo he.le. Honor est homini cessatio a conteutione. & inde שַׁבָּת Sabath. idest requies vel sabbatum. & est in hebreo communis generis. vt Exo.16. In die autem septima sabbatum est domini. Leuit.25. Sabbatum domini est. & in eodem. 25. Sed erūt vobis in cibum. Pro quo hebrei legūt. Et erit sabbatum terre vobis in cibum. idest fructus quos gignit ī anno requiescionis vel remissionis. Nu.28. Per singula sabbata in holocaustum sempiternum. Deut.5. Obserua diem sabbati. Esa.56. Custodiens sabbatum: ne polluat eum. & aliquādo scribitur cum nun in fine & dicitur שַׁבָּתוֹן sabbatō Exo.16. Sabbatum requiescionis est. Et in eo. Requies sabbati sanctificata est dñi. Et in eo.31. In die septima sabbatū est requies sancta dñi. & aliqñ scribitur cū mem in principio. Threñ.1. & deriserūt sabbata ei? & in plu. שַׁבָּתוֹת Sabbathoth. Leuit.32. Exceptis sabbatis domini. Et in eo.36. Custodite sabbata mea. Ponitur etiam pro hebdomada. Leuit.25. Septem hebdomadas plenas. & in eodem. Vsq; ad expletionem hebdomade septime. & in eo.25. Numerabis quoq; tibi septem hebdomadas annorum.

Kaleſcere

שַׁבָּת

Sabbatizat

Cessare

Omittere.

Deficere

שְׁבֶת

Cessatio.

שָׁבַת

Sabbatum

שַׁבָּתוֹן Requiescio. Requies.

שַׁבָּתוֹת Sabbata.

Hebdomada.

שָׁגַג Sagag. ignorare. errare. s. nescius vel per ignorantiam. Leuit.5. Qui orabit pro eo quia nesciens fecerit. Pro quo he.le. & orabit siue propiciabitur pro eo sacerdos & pro ignorātia sua quā ignorauit: ipse enim nesciuit & inde שְׁגָגָה Segaga. idest ignorantia siue error. Leuit.4. Anima cū peccauerit per ignorantiam. Nu.15. Quoniam non sponte peccauerunt. pro quo hebrei legunt. quia ignorantia est. Et in eo. Pro se & pro peccato & errore suo Eccls.10. quasi per errorem egredientem a facie principis & aliquando scribitur cum simplici guimal & dicitur מְשִׁגָּה Misgue siue מִשְׁגֶּה mesuga. Iob.19. Nempe si ignoraui: mecum erit ignorantia mea. Vide etiam de hoc infra in dictione שְׁגָה Saga.

שָׁגַג Ignotare Nescire

שְׁגָגָה Ignorātia Error

מִשְׁגֶּה Ignorātia

שָׁגָא Saga. multiplicare. augere. crescere. Iob.8. Aut crescere carectum sine aqua. & in eo.12. Qui multiplicat gentes & perdit eas. vide ēt de hoc infra in dictione שְׁגָה Saga. cū he in fine. & inde שָׁגִא Sagi. i. multū seu multiplicatus aut magnus. Iob.37. Digne eū inuenire nō possum?: magn? fortitudine. Dan.2. Et honorē multū accipietis a me. Et in eo. & munera multa & magna dedit ei.

שָׁגָא Crescere mltiplicat

שָׁגִא Magnus. Multum

שָׁגַב Sagab. Exaltare. eleuare. erigere. magnificare. protegere. Deut.2. Non fuit vicus nec ciuitas que nostras effugeret manus. Pro quo hebrei legunt. Non fuit ciuitas que exaltaretur a nobis siue super nos. & Beatus hieronymus transtulit sensum. Iob.5. Et merentes erigit sospitate. Et in eodem.36. Ecce deus excelsus in fortitudine sua. Ps.106. Et adiuuit pauperem ab inopia. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et sublenauit pauperem ab inopia. Ps.138. Confortata est & non potero ad eam. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. excellētior est: & non potero ad eām. Ps.148. Quia exaltatum est nomen eius soli?. Prouer.29. Qui sperat in domino subleuabitur. Esa.9. Et leuabit dominus hostes rasin. Et in eodem.30. Et requisita in muro excelso. Et in eodem.35. Magnificatus est dominus. idest exaltatus. Significat etiam protegere. Ps.19. Protegat te nomen dei iacob. Ps.58. Et ab insurgentibus in me libera me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Protege me. & inde מִשְׂגָּב Misgab. idest eleuatio: seu exaltatio: vel protectio. Ps.9. et factus est domin? refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erit dominus eleuatio oppresso: eleuatio opportūa in angustia. Ps.58. Quia factus est susceptor meus. Pro quo hebrei legunt. Quia factus est eleuatio mea siue exaltatio mea.

שָׁגַב Exaltare

Erigere Excellū ēt Adiuuare

Sublenat.

Excellētiorem esse.

Eleuare

Protegēt

מִשְׂגָּב Eleuatio

Exaltatio

שָׁגָה Saga.ignorare.errare.decipere.seducere.Leuit.4.
Ignorare. Errare. Quod si ois turba ignorauerit.Deut.16. Maledictus qui errare facit cecũ in itinere.Iob.6.Si quid forte ignorauerim instruite me.Et in eo.28. Qui decipit iustos in via mala.i.qui errare facit.Prouer.5.Quare seduceris fili mi ab aliena.pro quo he.le.quare errabis fili mi in aliena. Et in eo.In multitudine stultitie sue decipietur.i.errabit.Et in eo.19.Neq; ignores sermones sciẽtie. Ezech.45.pro vno quoq; qui ignorauit & errore deceptus est. Ponitur etiam pro delectari.Prouer.5.& in amore eius delectare iugiter. Et in eo.20.Quicũq; in his delectabitur nõ erit sapiẽs. Potest ẽt legi.Quicũq; in his errauerit nõ erit sapiens. & ide
Decipere. Seducere. Delectari.
מִשְׁגֶּה Misge.i.ignorãtia siue error.Gen.43.Ne forte errore factum sit.& aliqñ scribitur cũ aleph loco he.p̃s.18. Delicta quis intelligit.pro quo he.le.ignorãtias quis itelliget. Btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit.errores quis intelligit.vide ẽt de hoc supra in dictiõe שָׁגָג Sagag. & inde שִׁגָּיוֹן Sigaion.i.ignorãtia.vt in titulo psalmi.7. Vbi dr in finem psalmus dauid quẽ cantauit dño.pro quo btũs hiero. i ps. iuxta he.ve.trãstulit.pro ignoratiõe dauid:qui cecinit dño & in plu.שִׁגְיוֹנוֹת Sigionoth.Abach.3.Oratio Abachuc ps phete pro ignorantiis.
Errori. Delictũ. Ignorãtie. Ignorãtia. Ignorãtie
שִׁגָּיוֹן
שִׁגְיוֹנוֹת
שָׁגָה Saga.multiplicare.crescere.apphẽdere seu obtinere. Iob.8.& nouissima tua multiplicẽtur nimis.& aliqñ scribitur cũ aleph loco he.vt in eo.Aut crescere carectũ sine aqua.vide ẽt de hoc supra in dictiõe שָׁגָא Saga.cũ aleph in fine.Signat ẽt apphẽdere vel obtinere.Deut.28.apphẽdẽt te.ps.72.& abũdãtes in seculo obtinuerũt diuitias. & aliqñ scribitur cum duplici sin & duplici guimal.Esa.17.In die plãtatiõis tue labrusca.pro quo he.le. In die plantationis tue multiplicaberis:secundũ primã significationem.
Multiplicare. Crescere. Apphẽdere Obtinere.
שָׁגַח Sagach.aspicere.intueri.ps.32.De pparato habitaculo suo respexit.Cãt.2.respiciens per fenestram. Esa. 14.Qui te viderint ad te inclinabuntur.pro quo hebrei legunt. Ad te aspicient sine te intuebuntur.
Respicere. Intueri.
שָׁגַל Sagal.coire.cõiũgi.s.actu matrimoniali. dormire. s. cũ muliere.Deut.28.vxorẽ accipies & vir alius dormiet cũ ea.Ezech.3.vbi nõ pstrata sis.i. violata. Zach.14. Et mulieres violabũtur.i.dormiẽt cũ eis.& inde שְׁגָל Segal i.cõiux:siue vxor.ps.44.astitit regina a dextris tuis. pro quo btũs hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.Stetit cõiux in dextera tua.Dan.5.Vxores & cõcubine tue vinũ bibistis i eis.ponitur ẽt pro regina.Nee.2.Dixitq; mihi rex & regina que sedebat iuxta eum.potest etiam legi. & coniux siue vxor que sedebat iuxta eum.
Dormire. cũ muliere Prostrari Violare. Coniux. Vxor. Regina
שָׁגַע Sagaa.insanire.stupefieri.siue attonitũ eẽ.furiosũ eẽ Deut.28.& stupẽs ad terrorẽ eorũ que videbũt oculi tui.p quo he.le.& eris insanus siue attonit? vel stupẽs a visiõe oculorũ tuorũ.1.Reg.21.vidistis hoiem insanũ q̃re adduxistis eũ ad me.& in eo.An desunt nobis furiosi.& in eo. Quia induxistis istũ vt fureret me presente.4.Reg.9.Ad quid venit insanus iste ad te.Hiere.29. Vt sis dux in domo dñi sup oẽm virũ arrepticiũ.i.furiosũ vel insanũ.& inde
stupefieri. Insanire. Furiosũ eẽ Furere.
שִׁגָּעוֹן Sigaon.i.isania seu amẽtia. Deut.28.Percutiat te dñs amẽtia & cecitate.4.Reg.9.Preceps enim graditur.p quo hebrei legunt.Cum insania enim graditur.idest sicut insanus aut amens vel furiosus.
Vmentia. Insania.
שְׁגַר Segar.pecus seu armẽtũ.s.primitiuũ seu recẽs natũ. Exo.13.Et quod primitiuũ est in pecorib? tuis.Deut. 7.& iumentis & gregibus ouium tuarum.
primitiuũ. Jumenta.
שִׁגְשֵׁג Sigsag.Crescere.multiplicari.De quo vide supra ĩ dictione שָׁגָה Saga.
שַׁד Sad.vber.mãma.Threñ.4. Sed et lamie nudauerunt mãmã.Dicitur ẽt שׁוֹד sod.Esa.60.Sed mamilla regũ lactaberis.& in eo.66.Et repleamini ab vbere consolatiõis ei?. & in plu.שָׁדַיִם Sadaim.Gen̄.49.Benedictiõibus vberũ & vulue.Canti.1.Intra vbera mea cõmorabitur. & in eo.8. Et vbera nõ habet.Ezech.23.Ibi subacta sunt vbera. & in eo.& cõfracte sunt mãme pubertatis sue.& in eo. Vbera tua lacerabis.Osee.9.& vbera arentia.Item שֵׁד Sed.i. demon & solum inuenitur in numero plu.s.שֵׁדִים Sedim.Deut.32 Immolauerunt demoniis & non deo.
Mamilla. Vbera. Demon. Demones
שָׁדַד Sadad. Depredari.vastare.deuastare.depopulari.terrã vomere vel sarculo scindere:aut sarrire. Iob.24. Vim fecerũt depredãtes pupillũ.Ps.90.Ab incursu & demonio meridiano.pro quo hebrei legunt. Amorsu deuastãtis meridie.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit.A morsu insaniẽtis meridie.Prouer.11. Supplãtatio peruersorũ vastabit illos.& in eo.19.qui affligit patrẽ & fugat matrẽ.pro quo he.le.Qui deuastat siue depredatur patrẽ: fugat matrẽ.& in eo.24.Ne vastes requiem eius. Esa.15. Quia nocte vastata est ar moab.& i eo.33.ve q predaris:nõ ne & ipse predaberis.& in eo.Cũ cõsumaueris depredationem: depredaberis.Hiere.4.ve nobis quia vastati sumus Et in eo.Vastata sunt repẽte tabernacula mea'.& in eo.5.lupus ad vesperã vastabit eos.& in eo.47.In quo vastabuntur oẽs filii tui.& in eo.49.& vastate filios oriẽtis.Ezech. 32.& vastabũt supbiã egyptiorũ.Osee.10. Depopulabitur aras eorũ.& in eo.& oms munitiões tue vastabũtur.Ioel.1. Depopulata est regio nra.Mich.2.Depopulatiõe vastati sumus.Naũ.3.Vastata est niniue.& inde שׁוֹדֵד Soded.i. deuastans siue vastator.Esa.16.A facie vastatoris.Hiere.6. quia repẽte veniet vastator sup nos.& inde שׁוֹד Sod siue שֹׁד sad i.vastatio:siue deuastatio aut vastitas;siue depdatio. Prouer.24.quia rapinã meditabitur mẽs eorũ. Esa.15.Quasi vastitas a dño veniet.& in eo.16.Cõsumatus est miser. pro quo he.le.cõsumata est vastitas:siue deuastatio vel depredatio.& in eo.22. Nolite incũbere vt cõsolemini me sup vastitatẽ filie populi mei.& in eo.60.vastitas & contritio i viis eorũ.ponitur ẽt שֹׁד sad.p erũna.ps.31.Cõuersus sum in erũna mea.& btũs hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit Versatus sum in miseria mea.De quo vide supra in dictione לְשֹׁד lesad.Signat ẽt שֹׁד sad.siue שׁד sod mãmillam seu vber.de quo vide supra in dictione שַׁד Sad. & inde שַׁדַּי Sadai.pro quo btũs hiero.trãstulit oipotẽtẽ.eo qd pot deuastare vel mutare naturã elementorũ & terrestriũ & celestium:qñ oportet miracula facere. Gen̄.17.Ego deus oipotẽs Exo.6.apparui abrã isaac & iacob ĩ deo omnipotẽti. Iob 22.Eritq; omps cõtra hostes tuos.& in eo.Ab oipotẽte nõ sunt abscõdita tpa.Esa.13.Quasi vastitas a dño veniet.pro quo he.le.quasi vastitas ab oipotente veniet.pot ẽt legi.q̃si vastitas a vastatore veniet.Ezech.1.Quasi sonum sublimis dei.p quo he.le.quasi sonũ omnipotentis. Item שְׁדָה sida idest scyphus. & in plurali שְׁדוֹת Sidod.pro quo ipse transtulit vrceolos.Eccl's.12.scyphos & vrceolos. & dicunt aliq hebrei.p signific quedam instrumẽta musica. & illud qd sequitur in ministerio ad vina fundẽda non est in hebreo. Signat etiam predicta dictio שָׂדַד Sadad terram vomere vel sarculo scĩdere:aut humũ sarrire:seu sulcos facere. Esa. 28.Proscindet & sarriet humũ suã. Osee.10.Confringet sibi sulcos iacob.& inde שְׂדִים Sidim.idest campi seu campestria vel siluestria.Gen̄.14.Duxerũt aciẽ cõtra eos in valle siluestri.& in eodẽ. Vallis autem siluestris habebat puteos multos.vide etiam de hoc in dictione sequenti.
Sarculi. Sarrire. sulcos confringere. Siluestris.
שָׂדֶה Sade.ager.campus.aut locus campestris.Regio.prouincia.Gen̄.4.Cumq; essent in agro.& in eodẽ.24.
Ager.

Et egressus fuerat ad meditandum in agro. & in eodē.27. Quasi odor agri pleni. Leuit.25. Suburbana autē eorū nō veneant. p quo hebrei legūt. Et ager suburbani eorum nō veneat. Nu.20. Nō ibimus per agros neq; p vineas. Quod in hebreo legitur singulariter. s. non ibimus per agrū neq; per vineam. 4. Reg.8. Clamans ad regē p domo sua & pro agro suo. Nee.5. Et agrum non emi. Prouer.31. Considerauit agrum: & emit eum. Hiere.32. Eme tibi agrum meum. Ezech.17. Et posuit illud in terra pro semine. i. in agro. Et in eodē. Que in terra bona super aquas multas plātata est. i. in agro bono. Et aliqñ scribitur cū iod in fine loco he. p̄s. 8. Insup & pecora campi. p̄s. 96. Gaudebunt cāpi & omnia que ī eis sūt. Quod in hebreo legitur singulariter. s. gaudebit campus & omnia que in eo sunt. Ponitur etiā pro regione vel puincia. Genē.14. Et percusserūt omnē regionē amalechitarum. Ruth.1. Vt peregrinaretur in regione moab. 1. Reg.6. Fuit ergo arca dñi in regione philistinorū septē mēsibus. Hiere.40. Qui dispersi fuerāt per regionē. Osee.12. Fugit iacob in regionem syrie. & in plurali שָׂדוֹת Sadod. 1. Reg.8. Agros quoq; vestros & vineas & oliueta vra optima tollet. Hiere.32. Agri pecunia ementur. Reperitur etiam שְׂדִים Sadim. secundū terminationē pluralem masculinorum. 3. Reg.2. Vade in anathoth ad agrū tuū. Pro quo hebrei legunt. Ad agros tuos. Esa.32. Super regiones desirabiles. Mich.2. Qui regiones nras diuidat. & inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur שָׂד Sad siue שׁד sod. quod signat mamā seu mamillā. De quo supra dictū est ī dictiōe שׁד sad. שַׁדַּי Saddai. omnipotens. De quo vide supra in dictione שָׂדַד Sadad.

שָׂדַם Sadam. exarescere. Esa.37. Et herba tectorum que exaruit: anteq̄ matureſceret. Item שְׂדֵמָה Sedema. i. campus siue aruū. Abach.3. Et arua non afferent fructum. Quod in hebreo legitur singulariter. s. & aruū non faciet fructū. Et in plurali שַׂדְמוֹת Sadmod. vel שְׂדֵמוֹת Sedemod Pro quo beatus hieronymus trāstulit suburbana. Deut.32. De vinea sodomorū vinea eorum: & de suburbanis gomorre. Est etiā nomen propriū vallis prope ierusalem. 4. Reg. 23. Foras ierusalē: in cōualle cedron. Pro quo in hebreo habetur in sadmoth cedrō. Hiere.31. Et vniuersam regionem mortis. Pro quo in hebreo habetur. & vniuersā sedemoth. i. vniuersam cōuallem sic noīatam. Sed si diuidatur predicta dictio ī duas dictiones: tūc significat regionem mortis sicut est in littera nostra.

שָׂדַף Sadaph. arere. exarescere. Gen̄. 41. Alie quoq; totidē spice tenues & percusse vredine. i. arefacte. 4. Reg 19. Herba tectorū que arefacta est. & inde שַׁדַּפוֹן Sidaphon. i. ventus vrens. Pro quo beatus hieronymus trāstulit aerē corruptum. Deut.28. Et aere corrupto & rubigine.

שֵׁדֶר Sēder. tabulatum. siue ordo tabularum. & solum inuenitur in numero plurali. s. שְׁדֵרוֹת sederoth. Pro quo beatus hieronymus trāstulit laquearia. 3. Reg.6. Texit quoq; domū laquearibus cedrinis. & aliqñ scribitur cū sámech loco sin. De quo vide supra in dictione סֵדֶר sēder. Itē שָׁדַר Saddar in līgua chaldaica signīat laborare. siue operā dare aut mittere vel emittere. Dañ.6. Laborabat vt erueret illū.

שֶׂה Se. agnus. pecus. Gen̄.22. Vbi est victima holocausti. p quo he. le. Vbi est agnus holocausti. & in eo. Deus prouidebit sibi victimā holocausti. Leuit.2. Siue bos siue ouis non īmoletur vna die cū fetibus. Deut.14. Bouē ouē & capram. Ezech.34. Ecce ego iudico īter pecus pingue & macilentū. & in eo.45. Et arietē vnū de grege. vbi ponitur p ariete. Ponitur etiam pro grege. Hiere.50. Grex dispersus israel. & aliqñ scribitur cū iod loco he. Exo.22. Nō videbis bouē fratris tui aut ouē errantem. 1. Reg.14. Vt adducat ad me vnusquisq; ouem suā.

שָׂהֵד Sahad. testis. seu conscius. Iob.16. Testis meus & conscius me? in excelsis. & ī lingua chaldaica significat testificare siue testimoniū reddere. Et inde שָׂהֲדוּתָא Sahaduta. i. testimoniū. Gen̄.31. Quē vocauit labā tumulū testis idest tumulū testimonii.

שֹׁהַם Soham. onyx. lapis preciosus coloris vnguis. Gen̄. 2. Ibi inuenitur bdelliū & lapis onychinus. Exo.25. Lapides onychinos & gēmas

שָׂהַר Sahar. ornamentum equorū seu camelorum. Et solum inuenitur in numero plurali. s. שַׁהֲרֹנִים Saharonim. Pro quo beatus hieronymus transtulit bullas. Iudi.8. Et tulit ornamenta & bullas de collo camelorum.

שׁוֹא So. tempestas. sonitus. clamor. fremitus. desolatio. vanum. vacuū. inane. & scribitur cum he ī fine & dicitur שׁוֹאָה Soa. Prouer.1. Cum irruerit repētina calamitas. Pro quo he. le. Cum venerit quasi sonitus vel tempestas timor vester. i. illud quod timebatis. Potest etiā deriuari a dictiōe שָׁאָה Saa. & significare calamitatem sicut est in littera nra: vt supra dictū est. Ezech.38. Ascendens aūt quasi tēpestas. Ponitur etiam pro inuio & desolato. Iob.38. vt impleret inuiā & desolatā. Et in plu. תְּשֹׁאוֹת Thesuoth. Iob.36. Que p tegūt cuncta desup. Pro quo he. le. Clamores vel sonitus tē torii sui. & in eo.39. Clamorē exactoris nō audiet. Quod ī hebreo legitur pluraliter. s. clamores exactoris. Zach.4. & exequabit gīam gē eius. Pro quo he. le. Clamores gē gratie sibi: siue sonitus gīa gratia ei Potest etiā deriuari a dictione שָׁוָה Saua que significat exequare: sicut est in littera nra vt infra dicetur. Item שָׁוְא Sau. i. vanū seu frustra: vel inane aut vacuū. Exo.28. Non assumes nomen dñi dei tui in vanum. Iob.15. Non credet frustra errore deceptus. & in eo. 35. Nec enī frustra audiet deus. p̄s.11. Vana locuti sunt vnus quisq; ad proximū suum. p̄s.25. Qui nō accepit in vanum aīam suā. Ps.25. Non sedi in cōcilio vanitatis. p̄s.30. Odiui obseruātes vanitates supuacue. p̄s.126. In vanum laborauerunt qui edificant eā. & in eodē. Frustra vigilat qui custodit eam. Prouer.30. Vanitatē & verba mēdacii longe fac a me. Hiere.2. Frustra pcussi filios vros. & in eodē.6. Frustra conflauit conflator. Ponitur etiā pro mendacio vel falso. Exo. 23. Non suscipias vocem mendacii. Threñ.2. Prophete tui viderunt tibi falsa & stulta. & in eodem. Viderunt autem tibi assumptiones falsas.

שׁוּב Sub. vertere. reuertere. reuerti. cōuertere. redire. reducere. reddere. retribuere. respōdere. habitare. Gen̄.15. Quarta autē generatione reuertentur huc. & in eo.16. Reuertere ad dñam tuā. Exo.4. Reuertar ad fratres meos. & ī eodē.24. Donec reuertamur ad vos. Leuit.25. Reuertetur homo ad possessionē suā. Nu.10. Reuertere dñe ad multitudinē israel. Ios.5. Et circūcide secūdo filios israel. p q̄ he. le. Et reuertere circuncide secundo filios israel. i. iterū circumcide secundo filios israel. 4. Reg.20. Sed reuertatur retrorsum decē gradibus. Iob.17. Oēs vos cōuertimini & venite. p̄s.6 Cōuertere dñe: eripe aīam meā. Eccl.1. Et in circulos suo reuertitur. & in eodē.9. Verti me ad aliud. Canti.6. Reuertere reuertere sulamitis: reuertere reuertere & īueamur te. Esa.6. Et cōuertatur & sanem eum. & in eodem.38. & reuersus est sol decē lineis. & in eo.55. Et vltra nō reuertetur. & in eodē.59. Auersi sumus ne iremus post deū nostrū. Et in eo. Qui redeunt ab iniquitate. Hiere.4. Si reuerteris ad me israel dicit dñs: ad me reuertere. & in eo.14. Reportauerūt vasa sua vacua. p quo he. le. Reuersa sunt vasa sua vacua Et in eo.31. Postq̄ cōuertisti me. & in eo.40. Et mecū noli

Terra. Campus. Regio. agri. Regiones mamma. omipotēs Exarescere arua Suburbana Consultio regio mortis. Sator coarruptio. laquearia laborare agnus. ouis Pecus tricis. Bos

Testis Testificat. testimonium Onyx Bulle calamitas Sonitus. Tēpestas. desolata. Sonitus Clamores Vanum Frustra. Vanitas mendacium Falsa Reuertere Cōuertere Vertere auertere. Redire.

venire:sed habita apud godoliam.Pro quo he.le.Et adhuc ille non reuertebatur:& reuertere ad godoliã.Ezech.16.Reuertentur ad antiquitatẽ suã. & in eo.46. Et reuertetur ad principem.& i eo.47.Cũcp me cõuertissem. Osee.12.Et tu ad dñm deũ tuũ cõuerteris.& in eodẽ.14. Conuertere israel ad dñm deũ tuũ.& in eo.Cõuertentur sedentes in vmbra ei9.Naũ.2.quia sicut reddidit dñs superbiã iacob:sic superbiã israel.p quo he.le. Sicut cõuertit dñs superbiã vlcel situdinem israel. Et inde verbum tertie cõiugationis quod significat reuerti facere.siue reducere:aut retribuere:vel respondere.Geñ.14.Reduxit omnẽ substãtiã.& in eodẽ.24. Filiũ tamen meũ ne reducas illuc.& in eo.45.Et illã quã in uenistis in sacculis vris reportate.i.reducite.& i eodẽ.44. Reportauimus ad te de terra chanaã.i reduximus.Exo.10. Reuocauerunt moysen & aaron ad pharaonẽ.i. reuerti fecerũt.1.Reg.6.Et reducite vitulos earũ domi.Pro quo hele. Reuerti facite siue reducite vitulos earũ in domũ. Et in eodem.Sed quod debetis ei reddere pro peccato.& in eodẽ Quid est quod pro delicto reddere debemus. & in eodem. Et vasa aurea que soluistis ei p delicto.i.reddidistis seu retribuistis.ps.50.Redde mihi letitiã salutaris tui.ps.71.Reges tharsis & insule munera offerent.i.reducent vel retribuent. ps.87.Auertisti ab ira indignationis tue. pro quo he.le.Auertere feci9ti ab ira indignationem tuã:siue indignationis tue.ps.115.Quid retribuã dño. Esa.38.Ecce ego reuerti faciã vmbrã linearũ. & in eodẽ.42. Nec est qui dicat :redde. Hiere.29. Et reducam vos ad locum istum . & in eodem. 33.Et cõuertã cõuersionẽ iuda.p quo he.le. Et cõuertere faciam siue reducã conuersionem iuda.& in eo.2. Reducã cõuersionẽ eorũ.Ponitur etiã pro soluere.4.Reg.3.Et soluebat regi cẽtũ millia agnorũ. Significat etiã respõdere. Iob. 6.Respondete obsecro absq; contentione.& in eo.20.Idcir co cogitationes mee varie succedũt sibi.p quo he.le.Idcirco cogitationes mee respondent mihi.& in eodẽ.33.Respõde si habes quid loquaris.Prouer.18. Qui pri9 respõdit qñ audiat.Põitur etiã pro habitare.ps.22.Et inhabitem in domo dñi in longitudine dierũ.Ezech.35. Ciuitates tue non habitabuntur. Vide etiã de hoc supra in dictione יָשַׁב Iasab & aliqñ scribitur cum duplici beth.ps.22. Aiam meã cõuertet.Esa.49.vt reducã Iacob ad eum.& in eo.58. Auertens semitas in quietem.Hiere.3.Cõuertimini filii reuertẽtes.i. auertẽtes seipos a via recta.& in eodẽ.8. Et qui auersus est nõ reuertetur:quare ergo auersus est populus iste in ierusalem auersione cõtentiosa.Ezech.38. Que reuersa est a gladio.& in eodẽ.39.Et reduxero eos de populis.Mich.2.Cũ reuertatur qui regiones nras diuidat.Significat etiã decipere.Esa.47. Sapiẽtia tua & scientia tua decepit te. Vide etiã de hoc supra in dictione שָׁבַב Sabab. & inde שׁוּבָה Suba.siue מְשׁוּבָה Mesuba.i.cõuersio siue redit9 vel auersio.Esa.30. Si reuertamini & quiescatis:salui eritis.p quo he.le. In conuersione & quiete salui eritis.Osee.11.Et populus meus pẽdet ad reditũ meũ. Significat etiã auersionẽ vel auersatricem.Prouer.1. Auersio paruulorũ interficit eos. Hiere.2. Et auersio tua increpabit te.& in eo.3. Que fecerit auersatrix israel.& in eo. Iustificauit animã suã aduersatrix israel. & in eodem.8.Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa.& inde תְּשׁוּבָה Thesuba siue שְׁבָת Sebath aut שְׁבוּת Sebuth.i.reditus:siue cõuersio.2. Reg.11. Factũ est autẽ vertẽte anno.i.in reditu anni.ps.125.In cõuertendo dñs captiuitatem sion.Pro quo hebrei legunt. In cõuertendo dñs cõuersionem sion.Potest etiam dericari a supradicta dictiõe שָׁבָה Saba.que significat captiuare sicut est in littera nra.Hiere.3.Et cõuertã cõuersionẽ ppli mei. & in eodem. Ecce ego cõuertam cõuersionem tabernaculorum iacob.& in eodem.33. Reducam enim cõuersionem terre.

שׁוּב Sub.canescere.i.canum seu decrepitũ esse.senescere. 1.Reg.1.Ego autẽ senui & incanui.& inde שֵׂיבָה Seba idest canicies.senectus siue seniũ.Leuit.19. Coram cano capite consurges.3. Reg.14. Quia caligauerãt oculi eius pre senectute.Prouer.20.Et dignitas senum canicies. Osee.7. Sed & cani effusi sunt i eo.p quo hebrei le.Canicies effusa est in eo.& inde שָׂב Sab.i.canus seu senex.Iob.11. Et senes & antiqui sunt in nobis.

שׂוּד Sud.linire . leuigare.s.calce. Deut.21. Et calce leuigabis eos.& in eodẽ. Et leuigabis eos calce. Et inde שִׂיד Sid.i.calx.vt in predictis locis.Ponitur etiam p cinere. Esa. 33.Et erunt populi qsi de incendio cineris. Amos.2.Quia incenderit ossa regis idumee vsq; ad cinerem.

שָׁוָה Saua.equare.adequare.equiperare.equalem esse.ponere.prodesse. Prouer.3.Et omnia que desiderantur huic non valent comparari.i.adequari.& in eo.25.Ne effi-ciaris ei similis.Pro quo he.le. Ne sis ei equalis. & in eodẽ. 27. Et litigiosa mulier comparatur.i.adequatur. Ester.7. Nuncaũt hostis noster est:cuius crudelitas redũdat in regẽ Pro quo hebrei legunt. Quia non equat siue equiperat hostis in dãnum regis. Potest etiam legi.quia non pdest. Esa. 28.Nõne cum adequauerit faciẽ eius.& in eo.40.Cui assimilastis me & adequastis.Threñ.2. Cui exequabo te & cõsolabor te.Osee.10. Fruct9 adequabitur ei.Significat etiam ponere vel preponere.ps.15. Prouidebã dñm in conspectu meo semper. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trã stulit.Preposui dñm in conspectu meo semper.ps.17.Qui posuit pedes meos tancp ceruorũ. ps.20. Gloriã & magnũ decorẽ impones sup eum. ps.88 . Posui adiutoriũ sup potentẽ.ps.118. Iudicia tua non sum oblitus. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Iudicia tua pponebã. ps.130.Si nõ humiliter sentiebam:sed exaltaui animã meã. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Si non posui & silere feci animã meã. Significat etiã pdesse vel expedire.Ester.3. Et optime nosti quod non expediat regno tuo.& in eodem.5.& cum hec omnia habeam: nihil me habere puto.Pro quo he.le. Et omnia hec non prosunt mihi. Iob.33.Et vt eram dignus non recepi.pro quo he.le.& non pro fuit mihi.Potest etiã legi.& non adequauit mihi.i.non recepi equalia meis delictis. & tũc erit sensus sicut in littera nra. Et dicũt aliqui hebrei cp a predicta dictione deriuatur שָׁוְא Sau quod significat vanũ siue frustra. De quo vide supra in dictione שׁוֹא So.

שׂוּחַ Súach.incuruari.inclinari.Prouer.2. Inclinata est ad mortem domus eius. De quo vide infra in dictione שָׂחַח Sachach.& in dictione שָׂחָה Sacha.& inde שׂוּחָה Sucha siue שִׂיחָה Sicha.i.fouea.ps.56.Foderũt ante faciem meam fouea.Prouer.22.Foues profunda os aliene.Et aliquando scribitur cum thau in fine.ps 95. Donec fodiatur peccatori fouea. Ezech.19. Non absq; vulneribus suis ceperunt eum.Pro quo hebrei legunt.In foueis suis captus est.Et sequitur metaphorã capture leonis qui capitur in foueis. Potest etiam legi sic.in interitu suo siue in internitione sua captus est.& tũc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiã שַׂחַת Sachath pro interitu vel internitione.ps.54. Deduces eos in puteum interitus.Esa.51. Et non interficiet vsq; ad internitionem.Ezech.28. Interficiẽt & detrahẽt te.pro quo hebrei legunt.In interitum siue internitionem detrahent te.Potest etiam legi in foueam detrahent te. Vide etiã de hoc infra in dictione שַׂחַת Sachath.& in plurali שִׂיחוֹת Sichoth.ps.118.Narrauerũt mihi iniqui fabulationes.Pro

Reducere
Reportat
Reuocare
Reddere
Soluere
Offerre
Retribuet
Reuerti facere.
soluere
Respõdet
Habitare.
שׁוּבָה מְשׁוּבָה
Cõuersio . Reditus Auersio.
auersatrix
תְּשׁוּבָה שְׁבַת שְׁבוּת
Reditus Cõuersio.
שׁוּב
senescere
שֵׂיבָה
Canas. senectus Canicies
שָׂב
Canus.
שׂוּד
Leuigare
שִׂיד
Calx. Linis
שָׁוָה
Cõparare Equiparare
adequare.
Exequare
Ponere Imponere.
proponere.
Expedire
Prodesse.
שָׁוְא
Vanum.
שׂוּחַ
Inclinari
שׂוּחָה שִׂיחָה
Fouea.
שַׂחַת
Interitus Internitio
שִׂיחוֹת

quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Foderunt mihi iniqui foueas.

Fouee. שׂוּחַ Meditari Loqui שׂוֹחַ Soach.meditari.loqui.Gen.24. & egressus fuerat ad meditãdum in agro. Iudi.5.Et ambulatis in via:loqui mini.Iob.12.Loquere terre & respondebit tibi.ps.68.Ad uersum me loquebantur qui sedebant in porta. ps.118. In mãdatis tuis meditabor. ps.142. In factis manuũ tuarum meditabar.Prouer.6.Euigilans eloquere cum eis.Esa.53. Generationẽ eius quis enarrabit.i.quis loquetur . Et inde

Eloqui Enarrare. שִׂיחַ Eloquium Siach.i.meditatio:vel eloquiũ.5.Reg.18.Forsitã loquitur.pro quo hebrei legunt.Forsitã est ei eloquiũ.4.Reg.9. Nostis hominẽ & quid locutus sit.pro quo he.le.Nostis hominẽ & eloquiũ eius. Iob.7.Et reuelabor loquens mecum in strato meo.Pro quo he.le. Et eleuabor eloquio meo:siue in meditatione mea.ps.54.Cõtristatus sum in exercitatione mea. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he-ve.transtulit humiliatus sum in meditatione mea. & in titulo psalmi. 101.vbi dicitur. Et coram dño effudit precem suã. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et coram dño fuderit eloquiũ suum. ps.141. Effundo in conspectu eius orationem meam. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Effundã in conspectu eius eloquiũ meum.Amos.4.Et annunciãs homini eloquiũ suum.Potest etiã legi meditationẽ suam.i.cogitationem cordis sui. quod soli deo pertinet. Ponitur etiã pro dolore vel querimonia.1.Reg.1.Quia ex multitudine doloris & meroris mei.

exercitatio

Dolet. שׂוּחַ Circuire perãbulat Sut.circuire.discurrere.dispergi.s. huc et illuc. remigare.Nu.11.Circuibat populus:& colligens illud frãgebat mola . 1.Reg.24. Perãbula omnes tribus israel.i. discurre vel circue omnes trib⁹ israel.& in eodem. Et lustrata uniuersa terra affuerunt.pro quo hebrei legunt. Circuierunt siue discurrerunt per uniuersam terrã.2.Paralipo.16. Oculi enim dñi contemplãtur uniuersam terram.Pro quo hebrei legunt. Oculi enim dñi discurrunt.i.circumspiciunt per uniuersam terrã. Iob.1. Circuiui terrã & perãbulaui eã. Hiere.5.Circuite vias ierusalem.& in eodẽ.49. Plãgite & circuite per sepes.Zach.4.Oculi dñi qui discurrunt in uniuersam terrã. significat etiã remigare.Ezech.28.Habitatores sidonii & aruadii fuerunt remiges tui.& in eodem.In aquis multis adduxerunt te remiges tui.& inde מַשׁוֹט Masot i.remus. vt in eodẽ.Quercus de basan dolauerũt i remos tuos.& in eo. Omnes qui tenebant remũ.& inde שׂוֹט Sot. i.remiges. Esa.33.Non transibit per eum nauis remigum. Item שׂוֹט Sot.i.flagellum. Iob.5.A flagello lingue absconderis.Prouer.25.Flagellum equo & chamus asino.Esa.28. Flagellum inundans cũ trãsierit.& in plu. שׂוֹטִים Sotim.3. Reg.12.Pater meus cecidit vos flagellis.& aliqñ scribitur cũ duplici teth & dicitur שׂוֹטֵט Sotet.pro quo beatus hieronymus trãstulit offendiculũ. Ios.23. Sed erũt vobis in laqueũ & in offendiculũ in latere vestro. Item שִׂטִּים Sitim.genus est arboris.Exo.25.Et ligna setim.& in eodem. Aream de lignis setim compingite.

Discurrere Remigare מְשׁוֹט Remus שׂוֹט Remiges. שׂוֹט Flagellus שׂוֹטִים Flagella. שׂוֹטֵט offendiculũ שִׂטִּים Setim. שׂוּט Errare שׂוּךְ Vallare. Sepire מְשׂוּכָה Sepes. Opimitũ שׂוֹרָה Ramus. שׂוּט Sut.errare.diuertere.s.a via recta.Nume.5.Vir cuius uxor errauerit.De quo vide infra in dictiõe שָׂטָה Sata. שׂוּךְ Such.vallare.sepire.cooperire.protegere. Iob.1.Nõne tu vallasti eam ac domũ eius. Osee.2. Ego sepiam viam tuã spinis.& inde מְשׂוּכָה Mesucha.i.sepis:seu cooptorium.Prouer.15.Iter pigrorũ quasi sepes spinarũ.Esa.5.Aut serã sepem ei⁹.& aliqñ scribitur cũ sãmach loco sin. Mich. 7.Et qui rectus est quasi spina de sepe.Significat etiã operimentũ. Ezech.28.Ois lapis pciosus opimentũ tuũ.& inde שׂוֹרָה sucha.i.ramus.Iudi.9.& arrepta securi preciditarboris ramũ.& in eo. Igitur certatim ramos de arborib⁹ precidentes sequebãtur ducẽ. Pro quo he.le. Preciderunt ois populus vnusquisq; ramũ suũ.& in plurali שִׂכִּים Sichim.i.sudes. Pro quo beatus hiero.transtulit clauos. Nu.25. Erunt vobis quasi clauí in oculis vr̃is. & dicunt aliqui hebrei ꝙ significat spinas seu ramos spinarũ.& inde שֵׂכִּין sachin.i.cultер seu gladi⁹.Prouer.23. Et statue cultrũ in gutture tuo.& inde שֻׂכּוֹת Suchoth.Pro quo btũs hiero.transtulit sagenas. Iob.40.Numquid implebis sagenas pelle eius.hebrei vero dicunt ꝙ significat cultros sicut dictio ꝓcedẽs. Vnde in predicto loco ipsi legunt.Nũquid cõcides cultris pellẽ eius.De quo vide supra in dictione מְלֵא Male.

שִׂכִּים Clauí. שֵׂכִּין Culter. שֻׂכּוֹת sagene. Cultri.

שׂוּל Sul.sinus.seu ora inferior vestimenti.s.illa pars vestimẽti q̃ est deorsum secus pedes.& solũ inuenitur i numero plurali.Exo.28. Deorsum vero ad pedes eiusdẽ tunice per circuitũ. Pro quo he.le.Sup oras vestimẽti per circuitum.Esa.6. Et ea que sub ipso erãt replebant tẽplum.i.ore vel fimbrie inferiores vestimenti.Ponitur etiã pro locis verendis seu pudendis.Nau.3. Et reuelabo pudenda tua in facie tua.Potest etiã legi sic.& reuoluã fimbrias vel oras tuas s.inferiores sup faciẽ tuã.s.vt reuelẽtur pudenda tua.

שׂוּל ora iferior Fimbrie pudenda .

שׂוּם Sum.alliũ.& solũ inuenitur in numero plu.s. שׂוּמִים Sumim.i.allia.Nu.11.Porriq; & cepe & allia

שׂוּם Sum.ponere.reponere.imponere. componere.constituere:facere:seu fabricare. Gen.6. Ostiũ vero arce pones in latere deorsum. & in eodẽ.30. Ponebat iacob virgas in canalibus.& in eodẽ.4. Et hic innocens in lacũ missus sum.pro quo he.le. Et etiã hic nihil feci:vt ponerent me in lacum.& in eodẽ.15. & repositus est in loculo in egypto. Nu.11.Et cur imposuisti pondus vniuersi populi huius super me.Deut.11.Ponite verba mea hec in cordibus vestris.Ios. 8.Pone insidias vrbi.1.Reg.9. Et de asinis quas nudius tertius perdidisti:ne solicitus sis.Pro quo hebrei legũt.Ne apponas cor tuum eis.& in eo.28. Et posui animã meam in manu mea.2.Reg.12. Et circũegit super eos ferrata carpenta.i.posuit super eos.3. Reg.20. Et ait seruis suis circundate ciuitatẽ:& circundederunt.pro quo hebrei legunt.Et ait seruis suis ponite.s.obsidionẽ seu machinas.4.Reg.9.Despingit oculos stibio. pro quo hebrei legũt. Et posuit stibiũ in oculis suis. Iob.4. Et quia nullus intelligit in eternũ peribunt. pro quo he.le. Et quia nullus apponit.s.cor:in eternum peribũt.& in eodẽ.17. Libera me dñe & pone me iuxta te.& in eo.56. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Pro quo he.le.Ponent siue apponent irã.s.dei.ps.47.Ponite corda vestra in virtute eius.ps.55. Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.ps.106.Et posuit sicut oues familias Canti.8.Pone me vt signaculũ super cor tuũ. Esa.28.Et ponam iudicium in pondere.& in eodem.41. Et recogitẽt & intelligant pariter.pro quo he.le.Et apponãt.s.cor:& intelligãt pariter.& in eodẽ. Et ponemus cor nostrũ & sciemus nouissima.Hiere.17. & ponit carnẽ brachium suũ.Aggei. 2.Anteq; ponatur lapis super lapidẽ in templo dñi.Significat etiã facere:seu fabricare. Exo.4. Quis fecit os hominis aut quis fabricatus es mutũ & surdum. Significat etiam constituere vel ordinare.Exo.2. Quis constituit te iudicem & principẽ super nos.ps.49. Et illic iter:quo ostendã illi salutare dei.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.Et qui ordinat viam:ostendam illi salutare dei. Ponitur etiam pro resistere.1.Reg.15.Quomodo resistit ei in via.i. posuit insidias in via.Ponitur etiam pro parere. Esd.10.& fuerunt ex eis mulieres que pepererant filios.i.apposuerant filios. Et inde שׂוּמָה Suma.idest propositum seu positio.2. Reg.13. Quoniã in odio absalõ erat positus.ꝓ quo hebrei legunt . Quoniã in ore absalõ erat positio seu ꝓpo

Reponek. Imponek. Facere Fabricarꝛ Cõstituere. Ordinare Resistere . שׂוּמָה Positio

תְּשׂוּמֶת
תְּשׂוּמֶת
Depositus

שׂוּם
Clamare.

שַׁוְעָה
שַׁוְעַת
שׂוּעַ
Vlulatus.
Clamor.

תְּשׁוּעָה
Salus.

שׂוּעַ
Claudere.

מְשׁוּעַ
salus.
Lenitas.

שׂוּף
Obstupescere.

שׂוּר
Tyrann⁹.
Magnitudo.
magnific⁹

שׂוּף
Conterere

שׂוּךְ
Cõculcaf.
cõtenebrare.

שׂוּךְ
Operire.

שׂוּק
Vacuũ eẽ.
Desideraf
Inebriare

תְּשׂוּקָה
Desideriũ
Appetit⁹.
Cõuersio.

שׂוּק
Redũdaf.

שׂוּק
Platea

שׁוֹקִים
Tibi.

שׂוֹק
Armus.
tura

שׁוֹקַיִם

Sitũ. Et inde תְּשׂוּמָה Thesuma siue תְּשׂוּמֶת Thesumeth. i. depositũ. Leuit. 6. & negauit proximo suo depositum.

שׂוּעַ Súaa. clamare. claudere. s. oculos. linire. admirari: siue obstupescere. Iob. 30. Consurgens in turba clamabã. ps. 17. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret. ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. Et inde שַׁוְעָה Saaua siue שַׁוְעַת Saauath. aut שׂוּעַ Súa. i. clamor siue vlulatus. 1. Reg. 5. Et ascendebat vlulatus in celũ. ps. 17. Et clamor meus in conspectu eius introiuit in aures eius. Hiere. 8. Ecce vox clamoris filie populi mei. Iob. 30. Et si corruerint: ipse saluabit. Pro quo hebrei legunt. Si in interitu suo eis clamor. i. si clamauerint. Potest etiã deriuari a dictione יָשַׁע Iasaa. que significat saluare sicut est in littera nostra. Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur תְּשׁוּעָה Thesua: ꝙ significat salutem. ps. 143. Qui das salutem regibus. De quo vide supra in dictione יָשַׁע Iasaa. significat etiã predicta dictio שׂוּעַ Súaa claudere. s. oculos. Esa. 6. Et oculos eius claude. & aliqui hebrei legunt. & oculos eius linire siue oblinire. s. luto ne videant. De quo vide infra in dictiõe שַׁעֲיָה Saa. & inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur מְשׁוּעַ Misũ. i. linitio vel lenitas. Ezech. 16. Et a quis non est lota in salutẽ. Pro quo ipsi legunt. Et aquis nõ est lota ad lenitatẽ. Potest etiam deriuari a dictione יָשַׁע Iasaa que significat salutem. vt supra dictũ est. Significat etiã ꝑdicta dictio obstupescere siue admirari. Esa. 29. ostupescite & admiramini. Potest etiã legi secũdum primã significationẽ sic. s. clamate & exclamate. Itẽ שׂוּר Súaa. i. magnificus seu magnitudo: aut potẽs: vel tyrãnus. Iob. 54. Nec cognouit tyrãnum: cũ disceptaret contra pauperem. & in eo. 36. Depone magnitudinẽ tuã absq; tribulatione. Esa. 22. Scrutans murũ: & magnificus super mõtem. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. & clamor siue vlulatus ad montem: secundum primã significationem. & in eodem. 32. Nec fraudulentus vocabitur maior. i. potẽs vel magnificus. Ezech. 23. Nobiles tyrãniq; & principes.

שׂוּף Suph. conterere. conquassare. conculcare. percutere. Geñ. 3. Ipsa. conteret caput tuũ. & in eo. Et tu insidiaberis calcaneo eius. Pro quo hebrei legũt. Et tu conteres: siue conquassabis calcaneũ eius. nam eadẽ dictio ponitur in predicto loco pro cõterere & pro insidiari. Iob. 9. In turbine enim cõteret me. ps. 138. Et dixi forsitan tenebre cõculcabũt me. & aliqui hebrei dicũt ꝙ in ꝑdicto loco significat obscurare siue contenebrare. vnde ipsi legunt. Forsitã tenebre obscurabunt me. Et btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Operient me. idest cõtenebrabunt me: de quo vide supra in dictione נָשַׂף Nasaph.

שׂוּק Suc. desiderare. appetere. redũdare. Esa. 29. Et anima eius vacua. Pro quo he. le. Et aia eius desiderans siue appetens. s. cibũ & potum. ps. 64. Visitasti terrã & inebriasti eam. pro quo he. le. Et desiderare siue appetere eã fecisti. Potest etiã deriuari a dictione שָׂקָה Saca. que signãt irrigare seu inebriare: sicut est in littera nra. Et inde תְּשׂוּקָה Thesuca. i. desideriũ seu appetitus. Geñ. 3. Et sub viri potestate eris. Pro quo hebrei legunt. Et ad virum tuũ desideriũ tuũ siue appetitus tuus. & in eodẽ. 4. Sub te erit appetitus eius Canti. 7. Et ad me cõuersio eius. Pro quo hebrei legunt. & ad me desideriũ siue appetitus eius. Significat etiã predicta dictio redundare. Ioel. 2. Et redundabũt torcularia vino & oleo. Item שׁוֹק Soc. i. callis seu platea aut vicus. Eccls. 12. & claudẽt ostia in platea. & in eo. Et circũdabũt in platea. & in plu. שׁוֹקִים Seuachim. Canti. 3. Per vicos & plateas. Item שׁוֹק Soc. idest. crus. seu armus: vel tura. Exo. 29. Armũq; dexterum. Iudi. 14. Vt stupentes suram femori imponerẽt Et in plurali שׁוֹקַיִם Socáim. Deut. 28. Percutiet te domin⁹ vlcere pessimo in genibus & in suris.

שׁוּר Sur. canere. cantare. psallere. aspicere. intueri. insidiari. ornare. Exo. 15. Tunc cecinit Moyses carmen hoc domino. & in eodẽ. Cantemus domino. Iudi. 5. Cecinitq; debbora & barach. & in titulo psalmi. 7. Vbi dicitur in finẽ psalmus dauid quem cantauit dño. Esa. 5. Cantabo dilecto meo. Soph. 2. Vox cãtantis in fenestra. Et inde מְשׁוֹרֵר Meforer. i. cantor: siue cãtans. 1. Paralipo. 6. Hemã cantor filio ioelis. Et in plu. מְשׁוֹרְרִים Meforerim siue שָׁרִים Sarim. vt in eodẽ. 15. Vt constitueret de fratribus suis cantores. Nee. 10. Ianitores & cãtores & nathinei. ps. 86. Sicut letantium omniũ nostrum habitatio est in te. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et cantores quasi in choris: omnes fontes mei in te. & in genere femininо שָׁרוֹת Saroth. siue מְשׁוֹרְרוֹת Meforeroth. 2. Reg. 19. vt audire possum vltra vocem cantorum. 2. Paralipo. 35. Omnes cantores atq; cãtatrices vsq; in presentem diem lamẽtationes super iosiam replicant. Esd. 2. Et in ipsis cantores atq; cantatrices. Eccls. 1. Feci mihi cantores & cantatrices. Et inde שִׁיר Sir. i. canticum seu carmen. Iudi. 5. Surge loquere cãticum. ps. 39. Immisit in os meũ canticum nouũ. ps. 41. Et nocte canticum eius apud me. Scribitur etiã cum he in fine & dicitur שִׁירָה Sira. Exo. 15. Tunc cecinit moyses & filii israel carmen hoc dño. Deut. 31. Scripsit quoq; moyses canticum. Et in plurali שִׁירִים Sirim. Canti. 1. Cãticum canticorũ salomonis. vbi ponitur tam in singulari ꝙ in plurali. Reperitur etiã in plurali שִׁירוֹת Siroth. secundũ terminationẽ pluralem femininorum. Amos. 8. Et stridebũt cardines templi. Pro quo hebrei legũt. Et vlulabunt carmina tẽpli. i. loco carminũ erit vlulatio. Significat etiã predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 23. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illũ. Iob. 33. Respiciet homines & dicet. & in eodẽ. 36. Memento ꝙ ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sũt siue aspexerũt vel cõtẽplati sunt viri. s. sancti. Potest etiã legi sicut est in littera nra: secũdum primã significationẽ. Canti. 4. Coronaberis de capite amana. Pro quo hele. Aspicies siue ĩtueberis de capite amana. Põt etiã legi ornaberis: quod est idẽ quod coronaberis: vt infra dicetur. Significat etiã insidiari: eo quod insidiatores aspiciunt de latibulis suis. ps. 5. Dñe deduc me in iustitiã tuã ꝑpter inimicos meos. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Propter insidiatores meos. ps. 58. Deus ostẽdet mihi super inimicos meos. Pro quo beatus hiero. transtulit. Deus ostẽdet mihi in insidiatoribus meis. ps. 91. Et despexit oculus meus super inimicos meos. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Et respiciet oculus meus eos qui insidiantur mihi. Hiere. 5. Insidiantes quasi aucupes. Ponitur etiã predicta dictio pro ornare. Esa. 57. Et ornasti te vnguento regio. Hebrei tamẽ dicunt ꝙ in predicto loco significat offerre. s. munus siue donare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Obtulisti siue donasti regi oleum siue vnguentum. Et inde תְּשׁוּרָה Thesura. idest oblatio: siue munus vel donũ. 1. Reg. 9. Et sportulã nõ habemus: vt demus homini dei. Pro quo hebrei legunt. Et oblatio seu munus non est nobis ad offerendum viro dei. Item שׁוּר Sur. siue שׁוֹר Sor. idest murus. Geñ. 49. Et in furore suo suffoderunt murum. & in eodẽ. filie discurrentes super murum. ps. 17. Et in deo meo transgrediar murum. Et in plurali שָׂרוֹת Saroth. Hiere. 5. ascendite muros eius. Ezech. 27. Naues maris principes tui. Pro quo hebrei legunt. Muri tui. idest sunt in circuitu tui quasi muri. Quod si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat principes in genere femininо:

שׁוּר
Canere
Cantare.

מְשׁוֹרֵר
Cantor

מְשׁוֹרְרִים
שָׁרִים
Cantores.

שָׂרוֹת
מְשׁוֹרְרוֹת
cãtatrices

שִׁיר
Canticus.

שִׁירָה
Carmen.

שִׁירִים
Cantica

שִׁירוֹת
Carmina.

שׁוּר
Cõsiderat.
Intueri.
Respicer.

cotonari
Aspicere.

Insidiari

Ornare.

תְּשׁוּרָה
sportula.
Munus.

שׁוּר
שׁוֹר
Murus.

שָׂרוֹת
Muri.

שוּרְיָא
אוּשְׁרְנָא
Muri.

vt in sequẽti dictiõe dicetur. & in lingua chaldaica dr̃ שׁוּרְיָא Suraia-siue אוּשְׁרְנָא Vsurna. i. muri. Esd. 4. Et muros eius & parietes componentes. Et in eodem. Quia si ciuitas illa edificata fuerit & muros eius instauraverint. & in eodem. 5 Et muros eius instaurare tis. & inde שְׂרוֹת Suroth. Pro quo beatus hieronymus transtulit aceruos. Iob. 24. Inter aceruos eorum meridiati sunt. Item שׁוֹר Sor. i. bos. Exo. 22. Si bos cornu percusserit. Leuit. 22. Bos ouis & capra. Iob. 6. Aut mugiet bos: cum ante presepe plenũ steterit. Et in plurali שְׁוָרִים Seuarim. Osee. 12. Ergo frustra erant in galgal boues immolantes: & secundum hoc significatum. Gen. 49. Vbi nos habemus & in furore suo suffoderunt murũ: aliqui hebrei legunt subneruauerũt bouẽ. & exponũt illud de ioseph qui dictus est bos vel taurus. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius.

שְׂרוֹת
Aceruí

שׁוֹר
Bos

שְׁוָרִים
Boues

שׁוֹר
Sur. dominari. imperare. principari. i. principatum exercere. siue principẽ esse. preualere. Iudi. 9. Regnauitq; abimelech super israel: trib9 annis. Pro quo hebrei legũt. Et dñatus est: siue princeps fuit abimelech super israel. Prouer. 8. Per me principes imperãt. Osee. 8. Principes steterunt: & non cognoui. & in eodem. Et in fortitudine sua directus est cum angelo. Pro quo hebrei legunt. Dominatus est: siue preualuit. & in eodem. Et ualuit ad angelum: & cõfortatus est. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׂרָה Sara. & aliquando scribitur cum littera sámech loco sin. i. Paralipo. 15. Conenias aũt princeps leuitarum prophetie prerat. Et inde שַׂר Sar. i. princeps. Exo. 2. Quis te constituit principem & iudicem. Ios. 5. Sum princeps exercitus domini. & in plurali שָׂרִים Sarim. Iob. 29. Principes cessabãt loqui. p̃s. 118. Etenim sederunt principes: aduersum me loquebantur. & in eodem. Principes persecuti sunt me gratis Et aliquando scribitur cum littera sámech loco sin. Hiere. 6. Omnes isti principes declinantes. & in genere femininо שָׂרוֹת Saroth. Iudi. 5. Vna sapientior ceteris vxoribus ei9 hec verba socrui respondebat. Pro quo he.le. Sapientiores domine seu principes eius respondebant ei. 3. Reg. 11. Fueruntq; ei vxores quasi regine septingente. Pro quo hebrei legunt. Fueruntq; ei vxores principes septingente. Ezech. 27. Naues maris principes tue. Sed in aliquibus libris hebraicis reperitur שָׂרוֹת Saroth cũ puncto seboleth. quod significat muros, vt dictũ est supra in dictione precedẽti. Itẽ מְשׂוּרָה Mesura. i. mensura. Leuit. 19. In pondere & in mensura. 1. Paralipo. 23. Et super omne pondus atq; mẽsurã. & aliqñ scribitur sine mẽ. Esa. 28. Et ponat triticũ per ordinẽ Pro quo he.le. Et ponat triticum in mensura. Sed in lingua chaldaica significat ordinẽ. sicut est in littera nostra. s. quando scribitur cum puncto seboleth.

שׂר
Princeps

שָׂרִים
Principes

שָׂרוֹת
Femine

Principes.

משורה
Mensura.

Ordo

שׂוש
Sos. letari. gaudere. exultare. Deut. 28. Et sicut antea letatus est dñs super vos bene vobis faciens: sic letabitur disperdẽs vos. & in eodẽ. 30. Et gaudeat super te in omnibus bonis: sicut gauisus est in patrib9 tuis. p̃s. 69. Exultẽt & letentur in te. p̃s. 118. Letabor ego super eloquia tua. Esa. 35. Letabitur deserta & inuia. & in eodẽ. 61. Gaudens gaudebo in dño. & in eodẽ. 64. Occurristi letanti & facienti iustitiam. & in eodẽ. 66. Gaudete cũ ea gaudio. Et inde מָשׂוֹשׂ Masos. i. gaudiũ siue letitia: & vt in p̃dicto loco. Iob. 8. Hec est enim letitia vie eius. Threñ. 2. Gaudiũ vniuerse terre. & inde שָׂשׂוֹן Sason. i. gaudium seu letitia. p̃s. 44. Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie. p̃s. 50. Redde mihi letitiam salutaris tui.

Letari

Exultare.

Gaudere

משוש
Letitia

ששון
Gaudium.
Letitia.

שׂוּשׂ

שׂוּם
Soth. ponere. imponere. statuere. Gen. 4. Posuit mihi dñs semẽ aliud. Exo. 7. Necp̃ apposuit cor etiã hac vice. & in eodem. 10. Vt faciã signa mea hec in eo. Pro quo hebrei legunt. Vt ponã signa mea hec in eo. & in eodẽ. 23. Ponãq; termios tuos a mari rubro vsq; ad mare philistinorum. 1. Reg. 4. Que non respondit eis: neq; animaduertit. p̃ quo hebrei legunt. Neq; apposuit cor suũ. Iob. 7. Quid apponis erga eum cor tuũ. & in eodem. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Pro quo he.le. Et hic pones. i. depones superbiam fluctuũ tuorũ. & est sensus sicut in littera nostra. p̃s. 3. Non timebo millia populi circũdantis me. pro quo hebrei legũt. Non timebo millia populi: qui in circuitu posuerunt super me. s. obsidionem. p̃s. 16. Oculos suos statuerunt declinare in terra. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Oculos suos posuerũt. p̃s. 48. Sicut oues in infernũ positi sunt. Prouer. 22. Appone autem cor tuũ ad doctrinã meam. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbrã tuam. & in eodẽ. 22. Et equites ponent sedes suas in portis. Hiere. 13. Et ponet eam in vmbrã mortis: & in caliginem. Pro quo he.le. & ponet eã in vmbra mortis: & ponet in caliginem. Ponitur etiam pro dimittere. Iob. 10. Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meũ. Et inde שִׁית Sith. idest ornamentũ quod mulieres ponũt super se. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. Ponitur ẽt pro iniquitate. p̃s. 72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. Et inde שֵׁת Sath. i. fundamentũ. & solum inuenitur in numero plurali. s. שָׁתוֹת Sathoth. p̃s. 10. Quoniã quem perfeci9 destruxerũt. Pro quo hebrei legunt. Quoniã fundamenta dissipata sunt. beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit leges: que sunt quasi fundamenta. alii vero dicunt q̃ significat retia: sicut Esa. 19. Vbi nos habemus. & erunt irrigua eius flectentia. Pro quo ipsi legũt. Et erũt retia eius attrita vel dissipata. Potest etiã deriuari a dictione שָׁתָה satha que significat irrigua sicut est in littera nr̃a. Itẽ שֵׁת Seth. i. locus natiũ: seu verẽda. Esa. 20. Discooptis natibus ad ignominiã egypti. Et in plurali שְׁתוֹת Sathoth. 2. Reg. 10. Et precidit vestes eorum medias vsq; ad nates.

שׂים
Ponere.
Apponere.

dimittere.
שִׁית

Ornatus
Iniquitas
שֵׁת
שְׁתוֹת
Fundamẽta

Leges.

שֵׁת
Nates.
שְׁתוֹת
Nates.

שָׁזַב
Sazab. in lingua chaldaica signãt liberare: seu eripere. Dañ. 3. Quis est de9 qui eripiet vos de manu mea. & in eodem. Potest eripere nos de camino ignis ardẽtis: & de manu tua o rex liberare.

שָׁזַף
Sazaph. aspicere. intueri. Iob. 28. Nec intuitus est eũ oculus vulturis. Cãti. 1. Decoloravit me sol. Pro quo he.le. Aspexit me vel intuitus est me sol.

שָׁזַר
Sazar. retortũ. s. filũ duplicatũ & retortũ. & scribitur cũ mẽ in principio & dicitur מָשְׁזָר Moszar. Exo. 27 De byssо retorta.

שָׂחַח
Sachach. curuare. humiliare. inclinare. Iob. 9. Sub quo curuãtur qui portãt orbẽ. & in eo. 22. Et qui ĩclinauerit oculos suos saluabitur. & in eo. 38. Q̃ cubãt in antris. i. q̃ curuãtur vel humiliãtur in antris. p̃s. 9. Inclinauit se & cadet. p̃s. 37. Miser factus sum & curuat9 sum vsq; in finẽ. p̃s. 41. Quare tristis es aĩa mea. Pro quo btũs hiero. in psal. iuxta he.ve. trãstulit. Quare ĩcuruaris aĩa mea. p̃s. 106. Et pauci facti sunt: & vexati. p̃ quo he.le. Et pauci facti sũt: & humiliati vel incuruati sunt. Prouer. 14. iacebũt mali ad fi bonos. i. humiliãtur vel incuruãtur. Eccls. 1. Et obsurdescẽt oẽs filie carminis. p̃ quo he.le. & humiliabũtur oẽs filie carminis. i. submissa voce canẽt: nõ valẽtes vocẽ eleuare. Esa. 2 Et incuruabit se hõ. & in eo. Et incuruabitur oĩs sublimitas hoĩm. & in eo. 25. Et humiliabũtur & detrahẽtur vsq; ĩ terrã. & in eo. 60. Et venient ad te curui: filii eorũ qui humiliauerunt te. Threñ. 3. Et tabescet in me aĩa mea. p̃ quo he.le. Et curuatur siue humiliatur ĩ me aĩa mea. Mich. 6. Et humiliatio tua in medio tui. Abach. 3. Incuruati sunt colles seculi. Vide etiã de hoc infra in dictione שָׂחָה Sacha.

Eripere
Liberare.

שָׁזַף
Intueri
decolorare.
Aspicere

שָׁזַר
Moszar
Retortum

שָׂחַח
curuare.
Inclinare

Humiliare.

שָׂחָה Natare

שָׂחָה Sachach. natare. ps.5. Lauabo p singulas noctes lectulū meū. p quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Natare faciā tota nocte lectū meū. Esa.25. Sicut extē dit natans ad natādū. Ezech.47. Qm̄ intumuerāt aq̄ pfunde torrētis. p q̄ he.le.qm̄ intumuerūt aq̄ natatorie torrētis i.aque erāt tā pfunde: q nō poterāt trāsiuadari nisi natādo.

שֹׁחַד Munus

שֹׁחַד Sochad.munus seu donum. aut repetunde. Exo.23. Nec accipies munera: que etiam excecant prudentes. Deut.16. Nō accipies psonā neq munera: quia munera excecant oculos sapientum.1. Reg.8. Acceperunt munera & peruerterūt iudicium.4. Reg.16. Misit regi assyriorū munera. ps.14. Et munera super innocentem nō accepit. Esa. 45. Nō in precio neq in muneribus. & in hebreo declinatur tantum singulariter & caret numero plurali. & inde verbum שָׁחַד Sichad: quod significat donare siue munera dare vel accipere. Iob.6. De substantia vestra donate mihi. Pro quo hebrei legunt. Donate pro me. Ezech.16. Et dona donabas eis: vt intrarent ad te.

שָׁחַד Donare.

שָׁחָה Inclinare Humiliar.

שָׁחָה Sacha.curuare.incuruare. humiliare. inclinare.adorare. Prouer.2. Inclinata est ad mortem domus eius. & in eodem.12. Meror in corde viri humiliabit illum. Esa. 51. Qui dixerūt anime tue incuruare: vt transeamus. Et in de שְׁחוּת Sachuth.i.curuatio: siue interit9. Prouer.28. In interitu suo corruet. vide etiam de hoc supra in dictione שָׁחַח Sachach. & quando est verbum quarte cōiugationis tunc significat adorare. eo quod adorantes inclināt se proni in terra. vt Geñ.18. Et adorauit in terra. & i eodem.33. Adorauit pnus in terra septies. Exo.24. Et adorabitis procul. 2. Reg 15. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illum. p quo hebrei legunt. Vt adoraret vel inclinaretur illi. & in eodem. Cūq ascenderet dauid sūmitatē montis in quo adoraturus erat. & in eodē.16. Oro vt inueniam gratiā coram te dñe mi rex. Pro quo hebrei legunt. Adoro.i.gras ago. inueni gratiā coram te. Ezech.8. Et adorabāt ortum solis. & in eo 46. Adorabunt super limen porte. Et inde הִשְׁתַּחֲוָיָה histhachauaia.i.adoratio.4. Reg.5. adorāte eo i eodē loco: & ignoscat mihi deus seruo tuo. Pro quo he.le. In adoratione mea in domo remon ignoscat dñs seruo tuo.

Inclinare Humiliar. Vdorare Adoratio.

שָׁחַט Immolar Occidere. Mactare. Jugulare.

שָׁחַט Sachat.iugulare.decollare.immolare. occidere.mactare. Geñ.22. Et arripuit gladium vt immolaret filium suum. Et in eodem.37. Et in sanguine hedi quē occiderant tinxerunt. Leuit.1. Immolabitq vitulum corā dño Nu.11. Nunquid ouiū vel boum multitudo cedetur.i.occidetur vel iugulabitur.1. Reg.14. Tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. & in eodē. Et occidite super istud 4. Reg.25. Filios autē sedechie occidit corā eo. 2. Paralipo. 30. Immolauerunt autē phase. Esa.22. Et iugulare arietes. & in eodem.57. Immolātes paruulos in torrentibus. Et in eodē.66. Qui immolat bouē quasi interficiat virum. Osee. 5. Et victimas declinastis in pfundū. Pro quo hebrei legūt. Et immolare siue iugulare declinatores i profundum. idest declinantes a via recta: profunde immolabant idolis. Et in de שְׁחִיטָה Sechita.i.iugulatio vel occisio. 2. Paralip. 30. Immolauerunt leuite phase: his qui non occurrerant sanctificari domino. Pro quo hebrei legunt. Et leuite super occisionem vel immolationem pascharum: idest agnorū qui immolabātur in pascha. Ponitur etiam pro vulnerare. Hiere. 8. Sagitta vulnerans lingua eorum. Vbi pro vulnerans ponitur שָׁחוּט Sachut. & aliqui hebrei dicunt q in predicto loco significat limatam vel politam aut tersam a rubigine. Et inde dicitur זָהָב שָׁחוּט Zahab Sachut.i.aurum purissimū. scilicet a rubigine. 3. Reg.10. Fecitq rex salomon ducenta scuta de auro purissimo. & aliqui he.le. de auro ductili.

שְׁחִיטָה Occisio. Vulnerar. שָׁחוּט purissimū

שָׁחַט Sachat.exprimere. Geñ.40. Et expressi in calicem quē tenebam. & solum inuenitur in predicto loco.

שַׁחַל Leena.

שַׁחַל Sachal.leena.aspis. Iob.4. Rugitus leonis & vox leene. Et in eodem.28. Nec pertransiuit per eam leena Osee.13. Et ero eis quasi leena. Ponitur etiam pro aspide. ps.90. Super aspidem & basiliscum ambulabis. Itē שְׁחֵלֶת Sacheleth. genus est gūmi. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit onycham. idest coloris vnguinis. Exo.30. Sume tibi aromata stactem & onycham & galbanum.

שְׁחִין Vlcer

שְׁחִין Sechin. scabies. vlcer. Exo.9. Erunt enim in hominibus & in iumentis vlcera. Deut.28. Percutiat te deus vlcere pessimo.

שְׁחִם Poma Que spōte nascūtur

שְׁחִם Sachis. illud quod gignit terra ex granis semētis in messe cadentib9: vel quod sponte nascitur. Pro quo beatus hieronymus transtulit poma. Esa.37. In anno secūdo pomis vescere. Pro quo hebrei legunt. Et anno secundo que sponte nascuntur. Et aliquando scribitur cum sāmach in principio & sin in fine. 4. Reg.19. In quarto autem anno que sponte nascuntur

שַׁחַף Egestas.

שַׁחַף Sacheph. egestas. & scribitur cum thau in fine & dicitur שַׁחֲפֶת Sachépheth. Deut.28. Percutiat te domin9 egestate. Et solū inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q significat calorem excessiuum. Alii vero dicūt q significat tu morē corporis: sicut fit in hydropicis. Itē שָׁחַף Sachaph. nomen est auis. Pro quo beatus hiero. trāstulit larum. Leuit.11. Et larum & accipitrem.

שָׁחַף Larus

שְׁחִיף Stratum.

שְׁחִיף Sachiph. tabulatum. siue stratum ligneū. Ezech.41. Stratūq ligno per gyrum.

שַׁחַץ Superbia. Insitores

שַׁחַץ Sachas. superbia. Iob.41. Ipse est rex super omnes filios superbie. In alio vero loco beat9 hieronymus transtulit institorē. Vt supra in eodem.28. Non calcauerūt eam filii institorum. potest etiam legi filii superbie.

שָׁחַק Cōtūdere. Excauare Cōminuere

שָׁחַק Sachac. contundere. cōminuere. Exo.30. Cūq in tenuissimū puluerem vniuersa contuderis. Iob.14. Lapides excauāt aq̄. i. cōminuūt. ps.17. Et cōminuā eos vt puluerem ante faciem venti. Et inde שְׁחָק Sachac. i. puluis tenuissimus qui adheret statere. Btūs hieronymus transtulit momentum. Esa.40. Et quasi momentū statere reputate sunt. Item שְׁחָק Sachac. i. celum seu ether aut nubes. ps. 88. Et testis in celo fidelis. & in eodē. Quis in nubib9 equabitur dño. Pro quo he.le. Quis in celo equabitur dño. Pōt etiā legi sicut est in littera nīa. Et in plu. שְׁחָקִים Sechacim. Iob.38. Quis enarrabit celorū rationē. ps.17. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Tenebrosa aqua in nubib9 etheris. Ponitur etiā pro nubibus. Deut.33. Magnificētia eius discurrūt nubes. Iob.36. Que de nubibus fluunt. ps.35. Et veritas tua vsq ad nubes. Potest etiam legi vsq ad celos.

Womētus Celum. Nubes. Celi. Ether. Nubes

שָׂחַק Ridere. Irridere Deridere. Ludere Ridiculū. Ludus Risus

שָׂחַק Sachac. ridere. irridere. ludere. illudere. Abach.1. Ipse super omnē munitionē ridebit. Et cōmuniter scribitur cum littera sādic. De quo vide supra in dictione צָחַק Sachac cū sādic in prima. signāt etiā irridere. 2. Paralipo. 39. Illis aūt irridētibus & subsanātibus eos. Threñ.1. Et deriserūt sabbata ei9. Itē signāt ludere. Iudi.16. Vt vocarēt Sanson: & añ eos luderet. 2. Reg.6. Dauid aūt & ois israel ludebāt corā dño. & inde מְשָׂחֵק Mishac. i. ridiculū. Abach.1. Et tyrānni ridiculū ei9 erunt. Et inde שְׂחוֹק Sechoc. i. derisus: ludus. Iudi.16. Expectantes ludētē sāson. p quo he.le. Expectātes ludū samson. Eccl's.2. Risū putaui errorē. & i eo.10. In risu faciūt panē. & inde nomē ppriū יִשְׂחָק Isaac. qđ interp̄tatur risus. Geñ.12. Vocauit abraam nomē filii sui quē genuit ei sarra isaac. Et licet ibi scribatur cū lēa sādic: tamen aliqñ scribitur cū sin. ps.104. Et iuramenti sui cū isaac. Ponitur etiā

Isaac.

יִשְׂחָק Idolum

Isaac pro idolo: eo quod idolū est opus dignū risu seu ridiculū. Amos.7. Et demolientur excelsa idoli. Et in eo. Et nō stillabis super domum idoli.

שָׁחַר Denigrari

שְׁחֹר Niger.

שְׁחוֹרָה Nigra.

Fusca

שָׁחוֹר Carbo.

שִׁיחוֹר Turbidus.

שָׁחַר Manc. aurora Diluculū.

Sachar. nigrescere. denigrari. nigrū esse. Iob.30. Cutis mea denigrata est sup me. & inde שְׁחֹר Sechor. i. niger. Leuit.13. Et capillū nigrū. & in ge. fe. שְׁחוֹרָה sechora siue שַׁחַרְחֹרֶת Sacharchóreth. Canti.1. Nigra sum sed formosa. & in eo. Nolite me cōsiderare q̄ fusca sim. i. nigra. & inde שְׁחוֹר Sachor. i. carbo: eo quod est niger. Threñ. 4. de nigrata est sup carbones facies eorū. & inde fluuius egypti dī שִׁיחוֹר Sichor. Eo qđ habet aquā turbidam. Ios.13. a fluuio turbido qui irrigat egyptū. Hiere.2. Vt bibas aquā turbidam. Item שָׁחַר Sachar. i. mane seu diluculū aut aurora. Gen.19. Cumq̄ esset mane cogebāt eū angeli. & in eo. 32. Iam enim ascēdit aurora. Iob.38. Nunquid post ortū tuū precepisti diluculo. Esa. 14. Lucifer qui mane oriebaris. Osee.6. quasi diluculū preparatus egressus eius. Et in eo. 11. Sicut mane transiit. Ioel.2. Quasi mane expansū super montes. Et aliqñ scribitur cū mē in principio & dī מִשְׁחַר Mischar. p̄s.109 Ex vtero ante luciferum genui te. pro quo btūs hiero. in p̄s. iuxta he.ve. trāstulit. De vulua orietur tibi ros adolescētie tue. i. mane orietur. & inde verbū שָׁחַר sacher qđ signāt manicare siue mane surgere vel mane querere. Iob.7. & si mane me quesieris non subsistam. & in eo. 8. Et si diluculo consurrexeris ad deū. & in eo.24. Vigilātesq̄ ad predā. i. mane surgētes. Ps.62. Ad te de luce vigilo p̄s.77. & diluculo veniebāt ad deum. Prouer.1. Mane cōsurgent & nō inuenient me. & in eo.8. & qui mane vigilāt ad me inuenient me. & in eodem.11. Bene consurgit diluculo qui querit bona. & in eo.13. Qui aūt diligit illū: instanter erudit. pro quo he.le. Qui aūt diligit illum: euigilat illū ad eruditionē. Esa.26. De mane vigilabo ad te. Osee.6. In tribulatiōe sua mane cōsurgēt ad me. Ponitur ēt pro desiderare. Prouer.7. Desiderans te videre. Sed ētī predicto loco he.le. Vt mane cōsurgerē ante faciē tuā. & inde שַׁחֲרוּת sachruth. i. pueritia scām hebreos: que est quasi mane ī homine. btūs hiero. trāstulit voluptatē. Eccl's.12. adolescentia & voluptas vana sunt. ponitur ēt שָׁחַר Sachar p̄ luce matutina. Esa.8. Nō erit eis lux matutina. ponitur ēt pro ortu. Esa.47. Veniet super te malum: & nescies ortum eius.

Orīri mane oriri. שָׁחַר

mane q̄rere Diluculo cōsurgere Vigilare Mane surgere

Desiderare שַׁחֲרוּת Pueritia

Voluptas שָׁחַר Lux matutina. Ortus

שָׁחַת Corrūpere Cōputre. Fœre putrescere

שָׁחַת Sachath. corrūpere. putrescere. delere. dissīpare. perdere. dispердere. peccare. Geñ.6. Corrupta est aūt terra corā deo. Et in eo. Cūq̄ vidisset deus terrā esse corruptā: ois quippe caro corrupat viā suā. Hiere.13. Et ecce computruerat lūbare. i. corruptū fuerat. Et in eo. Sic putrescere faciā supbiā iuda. & in eo.51. qui corrūpis vniuersā terrā. Naum.2. Et propagines eius corruperunt. Malach.3. & non corrūpet fructus terre. Sigñat ēt violare seu irritū facere. Amos.1. Et violauerit mīam eius. Malach.2. Irritū fecistis pactū leui. Sigñat ēt delere vel dissīpare. aut pdere siue dispdere. Geñ.6. Et ego dispердā eos cū terra. & in eo.18. Nō delebo. i. nō dispdā si inuenero ibi quadraginta quinq̄. Et in eo.19. Delebimus locū istū. & in eo. Quia delebit dñs ciuitatē hanc. Nu.22. Et vos causa eritis necis oīum. pro quo he.le. Et dispердetis vel perdetis omnem populum istum. Deut.9. Ne dispердas populū tuū. 2. Reg. 20. Moliebātur destruere murū. pro quo he.le. Dissīpabāt ad diruendū murum. Prouer.25. Et perdes pulchros sermones tuos. Hiere. 5. Ascēdite muros eius & dissīpate. Ezech.25. Interficientes & implētes inimicitias veteres. pro quo he.le. Ad dispdendum & dissīpandum inimicitia seculi. i. propter inimicitiam veterem. Ponitur etiam pro peccare. Exo.32. Peccauit populus tuus. Deut.31. Noui ego q̄ post mortem meā iniquē agetis. idest peccabitis. & in eo.32. Peccauerunt ei. Osee.9. Profunde peccauerunt sicut in diebus gabaa. & inde מָשְׁחַת Moschath. i. corruptū: seu debile vl' defforme. Leuit.22. Quia corrupta & maculata sunt omnia Malach. 1. Et votū faciens: immolat debile dño. Ponitur ēt pro inglorio. Esa.52. Sic inglorius erit inter viros aspectus eius. Et inde מַשְׁחִית maschith. i. dissīpans vel dispердens aut corrūpens. Prouer.18. Frater est opa dissīpantis. & in eo.28. Particeps homicide est. Pro quo he.le. Particeps est viro dissīpanti vel corrūpēti. Hiere.51. Ecce ego ad te mons pestifer pro quo hebrei legunt. Dissīpans aut dispердēs vel corrūpens. vnde sequitur qui corrumpis vniuersam terram. Ponitur etiam pro interfectione vel internitione. Ezech'. 9. & vnusquisq̄ vas interfectiōis habens in manu sua. Et in eo. 21. Fabricantium interitū. Ponitur ēt pro laqueo vel pedica qua aues capiuntur. Hiere.5. Laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros. ponitur etiam pro macie vel deformitate. Dañ.10. Sed species mea mutata est in me: & emarcui. pro quo he.le. Et species mea mutata est in me in maciem vel deformitatē. est ēt nomē mōtis ppe ierusalem. Pro quo btūs hiero. transtulit offensionē. 4. Regū.23. Excelsa quoq̄ que erāt in ierusalē ad dexterā partē montis offensionis. & inde שַׁחַת Sachath. i. corruptio siue interitus. Ps.15. Nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Ponitur ēt p̄ fouea vel sepulchro. Quod est locus corruptiōis. p̄s.93. Donec fodiatur peccatori fouea: De quo vide supra in dictiōe שׁוּחַ Sūach. & in plu. שְׁחִיתוֹת Sechithoth. p̄s.105. & eripuit eos de internitiōibus eorū. Ponitur ēt p̄ peccatis. Threñ. 4. Captus in peccatis nīis. & inde שְׁחִיתָא Sechitha. quod ī lingua chaldaica signāt deceptionē. Dañ.2. Quod interp̄tationē quoq̄ fallacē & deceptione plenam composueritis.

מָשְׁחַת corruptus Debile. Inglori⁹. מַשְׁחִית Dissīpās

Pestifer. corrūpēs.

Interfectio. Interitus

Pedica

Macies.

Offensio שַׁחַת corruptio

Fouea

שְׁחִיתוֹת Internitiōes Peccata. שְׁחִיתָא Deceptio. שָׁגָה Errare

שָׁטָה Sata. errare. Preuaricari. auertere. diuertere. declinare. i. a via recta Nu.5. Vir cuius vxor errauerit. & in eo. Et si nō polluta est deserto mariti thoro. pro quo he.le. Et si non declinasti siue diuertisti pollutione sub viro tuo. idest a viro tuo. & in eo. Sin aūt decliasti a viro tuo atq̄ polluta es. Prouer.4. Declina & defere eam. & in eo.7. Ne abstrahatur in viis suis mens tua. pro quo he.le. ne diuertat siue declinet in viis eius cor tuum. Osee.5. & victimas declinastis in profundū. & inde שָׁטִים Satim. siue שָׁטֵי sate. i. preuaricationes siue auersiones. p̄s.39. & nō respexit in vanitates & insanias falsas. pro quo he.le. nō respexit ad supbias & p̄uaricatiōes mēdacii. & aliqñ scribitur cū sāmach Ioco sin. Ps.100. Facientes preuaricationes odiui.

declinare. abstrahere.

שָׁטִים Insanie Preuaricationes

שָׁטַח Satach. expandere. extendere. Nu.11. Et siccauerunt eas per gyrum castrorum. Pro quo he. le. Expandentes siue extenderunt eas per gyrum castrorū. s. ad exsiccādum eas. 2. Regum.17. Et expandit velamen super os putei. Iob.12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expandens gētes & deducit eas: siue requiescere facit eas. Ps.87. Expandi ad te manus meas. Hiere.8. & expandent ea ad solem & lunam. Et inde מִשְׁטַח Mistach. idest locus vbi aliquid extenditur ad exsiccandum. Ezech. 26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. p̄ quo hebrei legunt. Extensio sagenarum erit in medio maris. idest locus vbi sagene extendantur ad exsiccandum eas.

Expādere.

מִשְׁטַח Siccatio Extensio.

שָׂטַם Odire

שָׂטַם Satham. Odire. odium habere. cōminari. Geñ.27. Oderat autem esau Iacob. Et in eodem.49. Inuidebunt q̄ illi habentes iacula. Pro quo hebrei legunt. Oderūt siue comminati sunt illi. Et in eodem.50. Ne forte memor sit iniurie quam passus est. Pro quo hebrei legunt. Ne forte comminatus sit nobis ioseph. Iob.16. & comminās mihi infremuit contra me. & inde מַשְׂטֵמָה Mastema. idest cō-

Cōminari מַשְׂטֵמָה

minatio siue odium. Beatus hieronymus transtulit amentiam vel insaniam. Osee. 9. Propter multitudinem iniquitatis tue & multitudinem amentie. & in eodem. Insania in domo dei eius.

Amentia. Insania

שָׂטָן Satan. aduersari. contrarium esse. ps. 108. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Pro quo beat⁹ hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Aduersabantur mihi. Et in eodem. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui aduersabantur mihi. Zach. 3. Et sathan stabat aduersus eum vt aduersaretur ei. & inde שָׂטָן Sathan. idest aduersarius seu contrarius. vt i predicto loco. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps. 108. & diabolus stet a dextris eius. vbi ponitur pro diabolo. & inde שִׂטְנָה Sitna. idest aduersatio siue inimicitia. Gen. 26. Appellauitq; eum inimicitiam.

Aduersari

aduersari⁹ diabolus.

inimicitia

שָׂטַף Sataph. Lauare inundare. obruere. Leuit. 6. Defricabitur & lauabitur aqua. & in eo. Non lotis ante manibus. Pro quo hebrei legunt. Et manus suas non lauit aqua. & in eodem. Vas autē ligneum lauabitur aqua. 5. Reg. 22. Et lauerunt currus eius in piscina samarie. Significat ēt inundare vel obruere. Iob. 14. Paulatim terra consumitur. idest inundatur. Ps. 77. Et torrentes inundauerunt Canti. 8. Et flumina non obruent illam. idest non inundabunt. Esa. 8. Inundans & transiens. & in eodem. 10. Inundabit iustitiam. Et in eodem. 28. Flagellum inundans cū transierit. Esa. 30. Spiritus eius velut torrens inundans. Hiere. 47 & erit quasi torrens inundans: & cooperiet terram. Ezech. 13. Erit enim imber inundans. Dañ. 11. & veniet properans & inundans. Significat etiam ire cū impetu. Hiere. 8. Quasi equus impetu vadens in prelio. Pōitur etiam pro expugnare cum impetu & inundatione bellantium. Dañ. 11. & brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. Et in eodem. Et exercitus eius opprimetur. p quo hele. Et exercitus eius inundabit. idest expugnabit. potest etiam legi expugnabitur siue inundabitur. & inde שֵׂטֶף Séteph. idest inundatio siue diluuium. Ps. 31. Veruntamē in diluuio aquarum multarum.

Inūdat. Obuere

Ire cū impetu.

Expugnat

שֵׂטֶף Diluuium

שֹׁטֵר Soter. Executor: seu exactor. pretor. pro quo beatus hieronymus transtulit preceptorem siue magistrū. Prouer. 6. Que cum non habeat ducem nec preceptorem & in plurali שֹׁטְרִים Sotrim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues in portis tuis. & in eodem. Qui docerent vos singula. Pro quo hebrei legunt. Et exactores vel pretores per tribus vestras. Potest etiam legi. & magistros siue preceptores per tribus vestras. & inde מִשְׁטָר Mistar. idest ratio. Iob. 58. Aut pones rationem eius in terra. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat descriptionem. Item שְׂטָר Setar. in lingua chaldaica significat latus. Dañ. 7. Et in parte stetit. idest in vno latere.

pceptor Magistri.

Rati o.

Latus.

שַׁי Sái. munus. ps. 71. Tibi offerent reges munera. ps. 75 Omnes qui in circuitu eius affertis munera. & solū inuenitur in hebreo in numero singulari: & caret nūero plurali.

Munus.

שִׁין Sig. diuersorium: secundum translationem nostram: 3. Regum. 19. Forsitan loquitur: aut in diuersorio est. hebrei tamen dicunt q̄ significat negociationem siue occupationem.

diuersoriū

שִׂיחַ Siach. virgultum seu arbor. aut germen. Gen. 2. Et omne virgultum agri. Iob. 30. Et mandebāt herbas & arboris cortices. & in plurali שִׂיחִים Sichim. Gen. 21. Abiecit puerum subter vnā arborē. pro quo hebrei legūt. sub vna de arboribus. Iob. 30. Qui inter huiusce modi letabantur. Pro quo hebrei legunt. Qui inter arbores siue inter virgulta letabantur.

Virgultus Arbor

שִׂיחִים Arbores.

שִׁילֹה Silo. mittendus. secundum translationem nostram quasi שִׁילוֹחַ Siloach. vt Gen. 49. Donec vēiat qui mittendus est. Hebrei tamen interpretātur מְשִׁיחַ Mesiach idest christus. & sic est in translatione chaldaica. scilicet donec veniat mesiach. idest christ⁹. potest etiam deriuari a dictione שָׁלַל Salal. vel a dictione שָׁלָה Sala. de quo infra dicetur.

mittendus

Christus.

שִׁין Sáin. vrina. Esa. 36. Et bibant vrinam pedum suorum.

Vrina

שִׁיר Ser. ornamentum brachiorum: vt armilla. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet שִׁירוֹת Seroth. Esa. 5. Et torques & armillas & monilia.

Armille.

שַׁיִשׁ Sáis. marmor. 1. Paralipo. 29. Et marmor parium abundantissimum. & aliquando scribitur sine iod & dicitur שֵׁשׁ Ses. Ester. 1. Columnis marmoreis. & in eodē. Smaragdino & pario stratum lapide.

marmor

שֵׁשׁ marmor. smaragd⁹

שַׁיִת Sáith. vepres. spina. Esa. 5. Et ascendent super eā vepres & spine. Et in eodem. 7. Vepres enim & spine erunt in vniuersa terra. Et in eodem. 10. Et deuorabitur spina eius & vepres eius.

Spina

שָׁכַךְ Sachach. cessare. quiescere. Gen. 8. Et imminute sunt aque: & clausi sunt fontes abyssi. p quo hebrei legūt Et cessauerunt aque siue quieuerunt. Nu. 17. Et cohibebo a me querimonias filiorum israel. idest cessare faciā. Ester. 2. Postq̄ regis asueri indignatio efferbuerat. i. quieuerat vt cessauerat. Et in eo. 7. & ira regis quieuit.

Cohibere. Cessare

שָׁכַב Sachab. cubare. iacere. requiescere. dormire. concubare. prostrari. Exo. 6. Mane quoq; ros iacuit per circuitum castrorū. Nu. 23. Nō cubabit donec deuoret predam. 2. Reg. 8. Coequans terre. Pro quo hebrei legunt. Iacere siue cubare fecit eos in terra. s. ad coequandū eos terre. Et in eo. 15. Cuba sup lectulū. & in eo. Cuba mecū soror mea. 4. Reg. 4. Et collocauit eum super lectulū hois dei. pro quo hele. Et iacere siue cubare eum fecit. Hiere. 3. Vbi nō prostrata sis. i. vbi nō cubasti. Ponitur ēt p dormire vel requiescere. Geñ. 19. Ecce dormiui heri cū patre meo. Et in eo. 28 Terram in qua dormis: tibi dabo. & in eo. 47. Sed dormiā cum patribus meis. Leuit. 26. Dormietis: & nō erit q exterreat. Nu. 5. Si non dormierit vir alienus tecum. & in eo. Et concubuisti cū altero. i. dormisti. 1. Reg. 3. Reuertere & dormi. 3. Reg. 1. Cū dormierit dñs meus rex cū patribus suis. Iob. 30. Et qui me comedūt nō dormiūt. p̄s. 87. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 24. pauxillū conseres manus tuas vt quiescas. Eccl's. 2. Neq; per noctē mente requiescit. Et in eo. 4. Et si dormierint duo fouebuntur mutuo. Ezech. 31. Descende & dormi cum incircuncisis. Zach. 14. Et mulieres violabuntur. i. dormient vel cubabunt cū eis. Et ꝓprie p̄dicta dictio significat iacere vel cubare. modo sit ad dormiendū: modo ad quiescēdū: aut in sepulchro p mortē. vt patet in locis p̄dictis. & inde שִׁכְבַת Sichbath. siue מִשְׁכָּב Mischab. idest cubatio: siue concubitus. Leuit. 18. Et cū muliere ꝓximi tui nō coibis. pro quo hele. Nō dabis cōcubitū tuū. & in eo. & cū masculo nō cōmiscearis coitu femineo. & in eo. 19. Hō si dormierit cū muliere coitu seminis. i. cōcubitu seminis. Signāt ēt מִשְׁכָּב Mischab lectū siue lectulū aut stratū. Exo. 22. Sed iacuerit in lectulo. 2. Reg. 4. Qui dormiebat super stratum suum in meridie. Ps. 4. Et in cubilibus vestris compungimini. Canti. 3. In lectulo meo per noctem quesiui. & secundum hebreos significat etiam predicta dictio שָׁכַב Sachab effundere. scilicet super terram. Iob. 38. Et concentum celorum quis dormire facit. pro quo hebrei legunt. & lagenas siue lagūcula

Prostrari dormire.

Cōcubare

Cōcubit⁹. Coitus

מִשְׁכָּב Lectulus. Stratum. Cubile

שָׁכָב

celorum quis effundere facit. & accipiūtur ibi laguncule p nubibus. Sed magis proprie est in translatione nostra. De quo vide supra in dictione נָבֵל nabel. & inde מִשְׂכָּב Miscab. q secundum hebreos significat vrceum. eo quod ab eo aqua effunditur. Pro quo beatus hieronymus transtulit stratoria. 2. Reg. 17. Obtulerunt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia.

מִשְׂכָּב stratoria

שָׂכָה Sacha. depictum. imaginatum vel insigne: & scribitur cum mem in principio & iod & thau in fine & dicitur מַשְׂכִּית Maschith. Leuit. 26. Nec insignem lapidem ponetis in terra vestra. Prouer. 18. Et quasi murus validus circundans eum. Pro quo hebrei legunt. Et quasi murus ex celsus in pictura sua: siue in imaginatione sua. Ezech. 8. Et vnusquisq; in abscondito cubilis sui. Pro quo hebrei legūt. Et vnusquisq; in cubili depicto suo. & in plu מַשְׂכִּיּוֹת Machioth. Nu. 55. Confringite titulos. i. lapides insignitos vl depictos. Ps. 72. Transierunt in affectū cordis. p quo bñs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Trāsierūt cogitatiões cordis. i. imaginatiões cordis. Pōitur ēt pro lectis. Prouer. 25. Mala aurea in lectis argenteis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cum picturis argenteis. & inde שְׂכִוִי sechui idest gallus. Iob. 38. Vel quis dedit gallo intelligentiam. & aliqui hebrei dicunt q signāt cor siue intellectum.

שָׂכָה insigne. מַשְׂכִּית Insignio. Edificatio Pictura מַשְׂכִּיּוֹת Tituli. Affectus. Logitationes. Lecti. Pictare. שְׂכִוִי Gallus

שָׁכַח Sachach. obliuisci. obliuioni tradere. inuenire. Gen. 40. Oblitusq; est interpretis sui. Et i eo. 41. Vt obliuioni tradatur cuncta retro abundantia. Deut. 4. Nec obliuiscetur pacti in quo iurauit patribus tuis. Ps. 9. Oēs gentes qui obliuiscuntur deū. ps. 30. Obliuioni datus sum tanq; mortuus a corde. ps. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini deum. ps. 76. Aut obliuiscetur misereri deus. Ps. 136. Si oblitus fuero tui ierusalem: obliuioni detur dextera mea. Eccl's. 8. Et laudabantur in ciuitate quasi opera iustorū. pro quo hebrei legunt. Et obliuioni tradūtur in ciuitate: q ita fecerint: siue quod rectum fecerint. Sed si pro יִשְׁתַּבְּחוּ istabechu legatur יִשְׁתַּחֲוּוּ istabechu: per mutationem littere caph in litteram beth que est quasi eiusdē figure: tūc significat laudabantur sicut est in littera nostra. Esa. 23. In oblivione eris o tyre septuaginta annis. Hiere. 2. Nunquid obliuiscitur virgo ornamenti sui. & in eo. populus vero meus oblitus est mei. & in eo. 23. Qui volunt facere vt obliuiscatur populus meus noīs mei. Threñ. 2. Obliuioni tradidit dominus in sion festiuitatem & sabbatum. & in ligua chaldaica significat inuenire. Dañ. 2. Inueni hominem de filiis trāsmigrationis. & in eo. Nullusq; locus iuētus est eis.

שָׁכַח Obliuisci Obliuioni tradere Inuenire

שָׁכַל Sachal. orbari. absq; liberis fieri. Sterilem siue infructuosum esse. Gen. 28. Cur vtroq; orbabor filio. Et i eo. 31. Oues tue & capre tue steriles non fuerunt. Et in eo. 42. Absq; liberis me fecistis. Et in eo. 43. Ego autem quasi orbatus: absq; liberis ero. Leuit. 26. Que consumant vos & pecora vestra. i. absq; liberis faciant. Deut. 32. foris vastabit eos gladius. i. absq; liberis faciet. 1. Reg. 15. Sicut fecit absq; liberis mulieres gladius tuus: sic absq; liberis erit inter mulieres mater tua. Iob. 21. Vacca peperit & non est priuata fetu. Hiere. 15. Interfeci: perdidi populum meum pro quo hebrei legunt. Absq; liberis feci & perdidi populū meum. Et in eo. 50. Sagitta eius quasi viri fortissimi interfectoris. pro quo hebrei legunt. Quasi viri fortissimi orbantis. idest absq; liberis faciētis. Ezech. 5. Et bestias pessimas vsq; ad internitionem. Pro quo hebrei legūt. & bestias pessimas: & absq; liberis te facient. Et in eodem. 14. Et bestias terre induxero super terram vt vastent eam. idest absq; fructu eam faciant: siue vt faciant absq; liberis habitatores terre. Et in eodem. 36. Et non addes vltra vt absq; eis sis. idest vt sis orbata absq; eis. Et in eodem. Et suffocans gētem tuam. Pro quo hebrei legunt. Et orbans siue absq; liberis faciens gentem tuam. Osee. 9. Da eis vuluam sine liberis. Malach. 3. Nec erit sterilis vinea in agro. & aliquando preponitur littera caph littere sin. Ezech. 36. Et gentem tuam non necabis vltra. idest non facies eam absq; liberis. & inde שָׁכוּל Sacul. idest orbatus: siue ille qui factus est absq; liberis. 2. Regum. 18. Veluti si vrsa raptis catulis in saltu seuiat. idest orbata. Osee. 13. Occurram eis quasi vrsa raptis catulis. & in hebreo in predictis locis legitur in genere masculino: eo quod est promiscui gñis. & in genere femino שְׁכוּלָה Sechula. idest orbata siue sterilis. Canti. 4. Et sterilis non est inter eas. Esa. 49. Ego sterilis & non pariens. scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשָׁכְּלָה Mesachela. siue מְשַׁכֶּלֶת Mesachaleth. Exo. 23. Non erit in fecunda & sterilis terra tua. 4. Regum. 2. Sed aque pessime sunt & terra sterilis. & inde שִׁכּוּל Sechol. siue שִׁכּוֹל Sicul. idest sterilitas vel orbatio. Ps. 54. Sterilitatem anime mee. Esa. 47. Et ignorabo sterilitatem. Et in eodem. Veniēt tibi duo hec subito in die vna sterilitas & viduitas. Et in eodem. 49. Filii sterilitatis tue. dicitur etiam מְשַׁכֶּלֶת Mesacaleth. 4. Reg. 2. & nō erit mors neq; sterilitas. Itē אֶשְׁכֹּל Escol. idest botrus. Nu. 15. Pergentesq; vsq; ad torrentem botri. Et in eodem. Abscīderunt palmitem cum vua sua. p quo hebrei legunt. Abscīderunt inde palmitem & botrum vuarum vnum. Canti. 1. Botrus cipri dilectus meus mihi. Mich. 7. Non est botrus ad comedendum. & in plurali אַשְׁכְּלוֹת Ascheloth. Deut. 32. & botri amarissimi. Gen. 40 Et post flores vuas maturescere. Pro quo hebrei legūt. Maturabant in botris eius vue. Canti. 7. Vbera tua botris.

שָׁכַל Orbari, sterilē esse Absq; liberis esse. Suffocare. שָׁכוּל Orbatus. שְׁכוּלָה Sterilis. מְשָׁכְּלָה Sterilis. שִׁכּוֹל Sterilitas אֶשְׁכֹּל Botrus אַשְׁכְּלוֹת Botri

שָׂכַל Sachal. Intelligere. prudenter agere. aspicere: supponere. s. in modum crucis. Deut. 29. Vt intelligatis vniuersa que facitis. Et in eodem. 32. Vtinam saperent & intelligerent. Ios. 1. Vt intelligas cuncta que agis. Et in eodem. Tunc diriges viam & intelliges eam. 1. Reg. 18. Prudenti? se regebat q̄q; omnes viri saul. idest intelligebat. Et in eo. In omnibus quoq; viis suis dauid prudenter agebat. Et in eo. Videns itaq; saul q prudens esset nimis. 1. Paralip. 28. vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. ps. 2. Et nunc reges intelligite. ps. 31. Intellectum tibi dabo. idest faciam te intelligere. ps. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Prouer. 16. Cor sapientis erudiet os eius. pro quo hebrei legunt. intelligere facit os eius. & in eodem. 17 Quocunq; se verterit prudenter intelliget. Et in eodem. 21. Excogitat iustus de domo impii. pro quo hebrei legūt. Intelligit iustus. & inde מַשְׂכִּיל Maschil. idest intelligens vel sapiens: aut prudens: vel eruditus. ps. 15. Vt videat si est intelligens. Prouer. 16. Et eruditus in verbo reperiet bona Et in eodem. 17. Seruus sapiens dominabitur stultis filiis. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Ponitur etiam pro intellectu vel eruditione aut disciplina. vt in titulo p̄si. 31. Vbi dicitur intellect? dauid. & in titulo. p̄si. 34. vbi dicitur in finē pro filiis chore intellectus. & beatus hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori filiorum chore eruditio. & inde שֵׂכֶל Séchel. idest intellect? seu disciplina. 1. Regum. 25. Eratq; mulier illa prudentissima. Pro quo hebrei legunt. Et erat mulier illa boni intellectus. ps. 110. Intellectus bonus omnibus facientibus ea. Prouer. 3. Et inuenies gratiam & disciplinam bonam. Et aliquando scribitur cum he in principio & dē הַשְׂכֵּל haschel. Iob. 34. Et verba eius non sonant disciplinam. & in lingua chaldaica dē שִׂכְלְתָנוּ Sochlethanu. Dañ. 5. Scientia & sapientia inuente sunt in eo. Signāt etiā predicta dictio

Intellect. Eruditio שֵׂכֶל Intellect. disciplina הַשְׂכֵּל disciplina שִׂכְלְתָנוּ Scientia. Prudens. Intellect. Eruditus. מַשְׂכִּיל Excogitat

aſpicere. aſpicere vel intueri. Geñ. 3. Aſpectuq; delectabile. Pro quo he.le. Et deſiderabile erat lignū ad aſpiciendum. Poteſt ēt legi ad intelligēdū: ſecundū primā ſignificationē. ſignāt ēt predicta dictio ſupponere. ſ. in modū crucis. Geñ. 48. Cōmutans manus. i. vnū brachiū ſupra aliud ponēs in modū crucis. vnde apud chaldeos & indos crux dicitur מַשְׁכָּל ma ſcal. nam ego interrogaui quēdā indū xp̄icolā qui ſemper crucē geſtabat in manu: quo noīe illa crux vocabatur i ſuo idiomate apud indos & rſidit q̄ appellabatur מַשְׁכָּל Maſcal. quod pōt interpretari intellectus ſeu ſapientia ſcd̄m primā ſignationē. vnde apoſtolus prima ad corinthios capitulo primo ait. Nos aūt predicamus xp̄m crucifixū iudeis quidē ſcādalū: gētibus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq; grecis xp̄m dei virtutem & ſapientiam.

ſup pōēſ. ſ. in medā crucis.

שְׂכַל Extruere. Inſtaurare

שְׂכַל Sachlal. In lingua chaldaica ſignāt conſtruere vel extruere aut inſtaurare. vt Eſdre. 4. Extruētes muros eius. & in eodem. Si ciuitas hec edificata fuerit: & muri inſtaurati.

שָׁכַם Manicare. māe ſurgere.

שָׁכַם Sacam. manicare. i. mane ſurgere. Geñ. 19. Et mane proficiſcemini in viā vr̄am. Pro quo he.le. Et manicabitis in viā veſtrā. i. mane ſurgetis. 1. Reg. 1. Et ſurrexerunt mane & adorauerunt corā dño. 2. Reg. 15. Abſaló mane cōſurgens ſtabat in introitu porte. p̄s. 126. Vanū eſt vobis ante lucē ſurgere. i. manicantes. Eſa. 37. Et ſurrexerunt mane. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt mihi. pro quo he.ſe. Equi armati manicātes ſiue mane ſurgentes facti ſunt. poteſt ēt deriuari a dictiōe מָשַׁךְ maſach. & intelligi ſicut in littera noſtra. De quo vide ſupra in predicta dictione. Et in eo. 11. Mane conſurgens & cōteſtās Et in eo. 25. De nocte conſurgens & loquens. pro quo he.le. Manicans & loquēs. vbi ponitur אַשְׁכֵּם q̄ הַשְׁכֵּם Haſchem. & in eo. 26. Quos ego miſi ad vos de nocte conſurgens & dirigens. Oſee. 6. Quaſi ros mane pertranſiēs.

De nocte cōſurgēs

שְׁכֶם Humerus ſcapula

שְׁכֶם Item שְׁכֶם Sechem. i. humerus. Geñ. 9. Palliū impoſuerūt humeris ſuis. Et in eo. 21. Impoſuit ſcapule eius. i. humero eius. Et in eo. 24. Cum hydria quā portabat in ſcapula. Et in eo. 49. Suppoſuit humerū ſuū ad portandū. Ponitur ēt pro iunctura humeri. Iob. 31. Humer⁹ me⁹ a iūctura ſua cadat. Sigñāt ēt partē. vt Geñ. 48. Do tibi partē vnā extra fratres tuos. p̄s. 20. Q̄ñ pones eos dorſum. pro quo he.le. q̄ñ pones eos partē. poteſt ēt legi ſcd̄m primā ſignificationē. Q̄ñ pones eos humerū. & ſic tranſtulit beatus hiero. in pſ. iuxta he.ve. ſ. humerū. Soph. 3. Et ſeruiant ei humero vno. Pro quo he.le. In partē vnā ſiue in parte vna. Eſt etiā שְׁכֶם Sichem nomen proprium loci. Geñ. 12. Vſq; ad locū ſichē Oſee. 6. In via interficientium pergentes de ſichem. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. In via interficientiū partem. i. hominum.

Iunctura humeri. Pars. Dorſum.

שָׁכַן Habitare.

שָׁכַן Sachan. habitare. morari. Geñ. 35. Cūq; habitaret in illa regione. Exo. 25. & habitabo in medio eorum. & in eo. 40. Nube operiēte oīa. Pro quo he.le. Eo quod habitabat ſiue morabatur ſup illud nubes. Leuit. 16. Quod fixum eſt inter eos in medio ſordiū habitatiōis eorū. p quo he.le. Qui habitat cū eis in medio ſordiū eorū. Deut. 12. vt ponat nomē eius ibi & habitet in eo. & in eo. Vt ſit nomen eius ibi. i. vt habitet. & in eo. 33. Et inter humeros illius requieſcet. i. habitabit. Ioſ. 22. In qua tabernaculum dñi eſt. Pro quo hebrei legunt. In qua tabernaculum domini habitat. 3. Regum. 8. Dominus dixit vt habitaret in nebula. Ps. 7. & gloriā meam in puluerem deducat. pro quo he.le. Et gloriam meam in puluere habitare faciat. p̄s. 77. tabernaculum ſuum vbi habitauit in hominibus. p̄s. 95. Paulominus habitaſſet in inferno anima mea. Ezech. 17. Et habitabunt ſub ea omnes volucres. Ponitur etiam pro ſepelire. Naum. 3. Sepelientur principes tui. & inde שְׁכֵן Sechan. ſiue שָׁכֵן Sachen. ideſt habitator ſeu vicinus. ideſt cohabitator. Exo. 12. Aſſumet vicinum ſuum qui coniunctus eſt domui eius. Eſa. 33. Nec dicet vicinus elangui. Oſee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet habitator ſamarie. & ponitur ibi ſingulare pro plurali. Et in plurali שְׁכֵנִים Sechenim. Deut. 1. Et ad cetera que ei proxima ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et ad omnes vicinos eius. Hiere. 12. Hec dicit dominus aduerſus omnes vicinos meos. & in genere femino שְׁכֵנָה Sechena Exo. 3. Sed poſtulabit mulier a vicina ſua. & in plurali feminino שְׁכֵנוֹת Sechenoth. Ruth. 4. Vicine autem mulieres congratulantes ei & dicentes. & inde מִשְׁכָּן Miſchan. ideſt habitaculum ſiue tabernaculum. Exo. 26. Tabernaculum vero ita facies. Nume. 19. polluit tabernaculum domini. Ps. 73. Tabernaculum nominis tui. & in plurali מִשְׁכָּנוֹת Miſchanoth. Iob. 39. Et tabernacula ei⁹ in terra ſaluginis. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. p̄s. 131. Tabernaculum deo iacob. quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet tabernacula. Reperitur etiam מִשְׁכָּנִים Miſchanim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorum. Ps. 45. Sanctificabit tabernaculum ſuum altiſſimus. Pro quo he.le. Sanctificatio tabernaculorum excelſi.

Sepelire. שָׁכַן Habitator שְׁכֵנִים Habitatores Vicini Vicini שְׁכֵנָה Vicina. שְׁכֵנוֹת Vicine. מִשְׁכָּן Tabernaculum מִשְׁכָּנוֹת tabernacula. מִשְׁכָּנִים tabernacla

שֶׁכֶן Culter.

שֶׁכֶן Sachin. culter: ſeu gladius. Prouerbiorum. 23. Et ſtatue cultrum in gutture tuo. De quo vide ſupra in dictione שׁוּךְ Such.

שָׁכַר Inebriari. Ebriū eſſe.

שָׁכַר Sachar. inebriari: ebriū eſſe. Geñ. 9. Bibēſq; vinū inebriatus eſt. Deut. 32. Inebriabo ſagittas meas ſanguine. 1. Reg. 1. vſq; quo ebria eris. Eſa. 29. Inebriamini ſed nō a vino. & in eo. 49. ſanguine ſuo inebriabūtur. & in eo. 63 & inebriaui eos i indignatiōe mea. Hiere. 51. Inebriās oēm terrā. & i eo. & inebriabo eos: vt ſopiātur. Abach. 2. mittēs fel ſuū & inebriās. Aggei. 1. bibiſtis & nō eſtis inebriati. & inde שִׁכּוֹר Sichor. i. ebrius ſiue temulētus. 1. Reg. 25. Erat enī ebrius nimis. 3. Reg. 20. Benadab aūt bibebat temulētus. & in plu. שִׁכּוֹרִים Sichorim. Ioel. 1. expergeſcimini ebrii. & in ge.fe. שִׁכּוֹרָה Sichora ſiue שִׁכֹּרֶת Sechurath. 1. Reg. 1. Eſtimauit ergo eā heli temulentā. Eſa. 51. Et ebria & non a vino. & inde שִׁכָּרוֹן Sicharon. ideſt ebrietas. Hiere. 13 Ecce ego implebo oēs habitatores terre huius & reges qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius & ſacerdotes & pphetas & oēs hītatores ieruſalē ebrietate. & inde שֵׁכָר Sechar. i. cicera vel omne quod inebriare poteſt. Leuit. 9. Vinū & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu. 6. A vino: & oē quod inebriare pōt: abſtinebit. Deut. 29. Vinū & ſiceram non bibiſtis. Ponitur ēt pro ebrietate. Prouer. 20. Et tumultuoſa ebrietas. Et in eodem. 31. Quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas. Eſa. 5. Ad ebrietatem ſectā dam. Item אִשְׁכָּר Eſcar cum aleph in principio. ideſt donum ſeu munus. p̄s. 71. Reges arabum & ſabba dona adducent. ponitur etiam pro precio. Ezech. 27. Dentes eburnei os & hebeninos commutauerunt in precio tuo.

שֵׁכָר Inebriās. Ebriū eſſe. שִׁכּוֹר Ebri⁹. Temulēt⁹ שִׁכּוֹרִים Ebrij. שִׁכֹּרָה Temulēta Ebria שִׁכָּרוֹן Ebrietas. שֶׁכֶר Poſſe q̄ ebriat poteſt. Sicera Ebrietas. אִשְׁכָּר Donum. Precium

שָׂכַר Cōducere. Locare

שָׂכַר Sachar. mercede cōducere. locare. Geñ. 30. quia mercede cōduxi te. Deut. 23. quia cōduxerūt cōtra te balaā filiū beor. 1. Reg. 2. repleti prius: pro panibus ſe locauerunt. Nee. 13. Et cōduxerunt aduerſus eos balaam. Aggei. 1. Et qui mercedes congregat: miſit eas in ſaculum pertuſſum. pro quo he.le. & qui mercede cōducitur: cōducitur ad ſaculum perforatum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer. 26. Et qui impoſuit ſtulto ſilentium iras mitigat. Pro quo hebrei legunt. Et qui cōducit ſtultos: & q cōducit tranſeuntes: vel tranſgreſſores. Poteſt etiā legi ſic. Et qui

obturat stultos :obturat irascẽtes.i.qui obturat os stultorũ: quod est idem sensus sicut in littera nostra. & licet ad hoc qđ significet obturare deberet scribi cũ littera sámach loco sin:vt dictũ est supra in dictione סָכַר Sachar.tamẽ frequenter ponitur in scriptura sin pro sámach & econuerso. Sicut ẽt reperitur predicta dictio cũ sámach loco sin.vt Esdre.4. Conduxerũt aũt aduersus eos consiliatores . & pro eo qđ i littera nostra est iras:in hebreo habetur עִבְרִים obrim q̃ dictio põt ẽt signiare irascentes: vt dictũ est supra in dictione עָבַר Aabar.& inde שָׂכַר Sechar.i.merces seu stipẽdiũ aut p cium laboris vel ministerii.Gen.15.Merces tua magna nimis.& in eo.30.Dedit deus mercedẽ mihi. Nu.18 . Preciũ est p ministerio quo seruitis in tabernaculo. Deut.24.Sed eadẽ die reddes ei preciũ laboris sui.Prouer.11.Seminanti aũt iustitiã merces fidelis.Zach.8 . Merces hois non erat nec merces iumentorum.& aliqñ scribitur cũ mẽ in principio & tau in fine.Gen.29.Dic quid mercedis accipias.& in eo.31.Et mutauit mercedẽ meã decẽ vicibus.& inde שָׂכִיר Sachir.i.mercenarius seu cõductus.Exo.22. Maxime si cõductũ venerat pro mercede operis sui.Leuit.19. Nõ morabitur opus mercenarii apud te.Iob.7.Et sicut dies mercenarii dies eius:Malach.3.Et qui calũniantur mercedẽ mercenarii.& in plu.שְׂכִירִים Sechirim. Hiere. 46 . Mercenarii quoq; eius qui versabantur in medio eius. & in ge.fe.שְׂכִירָה Sechira.Esa.7.In die illa radet dñs in nouacula cõducta. Item שֵׂכֶר Sécher.i.lacuna seu pelagus.Esa.19.Oẽs qui faciebãt lacunas ad capiendos pisces.& aliqui hebrei dicunt q̃ significat rete.

שָׂכַר merces Precium.

שָׂכִיר Cõductus mercenarius

שְׂכִירִים mercenarii

שְׂכִירָה Cõducta.

שֵׂכֶר Lacuna

שָׁלַל Salal.spoliare.depredari.proiicere.seu dimittere.ps.75.Turbati sũt oẽs insipientes corde. pro quo btũs hiero.in pf.iuxta he.ve.trãstulit.Spoliati sunt supbi corde. Esa.59.Et qui recedit a malo:prede patuit.i. spoliatus est. Ezech.29. Depredabitur manubias eius:& diripiet spolia eius.Abach.2.Quia tu spoliasti gentes multas:spoliabunt te oẽs qui reliqui fuerint de populis.& inde שׁוֹלֵל Solal.i. spoliatus.Iob.12.Qui ducit consiliarios in stultũ finẽ. Pro quo he.le.Qui ducit consiliarios spoliatos:quia nihil prodest eis consiliũ & prudẽtia sua.põt ẽt intelligi spoliatos.i. priuatos scientia & intellectu qđ est idem sensus cũ littera nostra.Mich.1.Vadã spoliatus & nudus.& inde שָׁלָל Salal i.spoliũ.siue preda.Nu.31.& tulerũt predã & vniuersa que ceperãt.1.Reg.30.Hec est preda Dauid.Hiere.21.Et erit ei aia sua quasi spoliũ. Signat ẽt p̃dicta dictio ꝓicere seu dimittere.Ruth.2.Et de vestris manipulis proicite de industria.& aliqui hebrei dicũt q̃ inde deriuatur שִׁילֹה Silo.p quo btũs hiero.trãstulit qui mittendus est.Gen.49.donec veniat qui mittendus est.De quo vide supra in dictione שִׁילֹה Silo.

שָׁלַל Spoliare Diripere

שׁוֹלֵל spoliatus.

שָׁלָל Preda

spolium Proiect mittend⁹.

שָׁלַב Salab.conectere.coniũgere.Exo.26.Due incastrature fiant:quibus tabula alteri tabule cõnectatur.& inde שְׁלָבִים Selabim.i.iuncture vel connexiones.3 . Reg.7. Inter iuncturas & inter coronulas & plectas.

שָׁלַב Cõnectere

שְׁלָבִים Juncture.

שָׁלֶג Séleg.siue שָׂלֶג sáleg.nix.Exo.4 . Protulit leprosam instar niuis.Iob.6.Irruit super eos nix.ps.50.Et sup niuem dealbabor.Hiere.18.Nix libani.& inde verbũ שָׁלַג Saleg.quod signiat ningere:seu niue dealbari.ps.67.Niue dealuabuntur in selmon.Pro quo aliqui hebrei legũt.ninget in selmon.

שָׁלֶג Nix.

שָׁלַג nine dealbare Ningere.

שָׁלָה Sala.pacificari.quietari.abũdare.s.diuitiis.locupletari seu prosperari.mentiri:seu deficere.negligere. Iob.3.Nõne dissimulaui: nonne silui :nõne quieui.p quo he.le.Nõne pacificatus vel quietus fui:nõne silui.Et in eo. 12.Abundãt tabernacula predonum.s.diuitiis:aut pacificata vel quieta sunt.ps.121.Et abũdantia diligentibus te. Pro quo he.le.Pacificati vel quieti sint:qui diligunt te .Et btũs hiero.in pf.iuxta he.ve.transtulit.Sit bene his qui diligũt te.i.abundãtes vel locupletati sint .Hiere.12.bene est oĩbus qui preuaricãtur & inique agũt.i.psperãtur seu locupletãtur.Threñ.1.Inimici eius locupletati sunt:& inde שַׁלֵּו Saleu .i. quietus siue opulentus aut locupletatus vel diues. Iob.16.Ego ille quõdã opulẽtus.& in eo.21. Dines & felix vbi ponitur pro felice.pro quo he.le.quietus & pacificus. Hiere.49.Ascendite ad gẽtẽ quietam.Dañ.4.Ego nabuchodonosor quietus eram in domo mea.& in plu. שַׁלְוִים Saluim . Ps.72. & abundantes in seculo obtinuerunt diuitias.& in ge.fe.שַׁלְוָה Saléua.Zach.7.Cum adhuc ierusalem habitaretur & esset opulenta.& inde שַׁלְוָה Salua.i.abũdantia vel prosperitas.pacificatio.vel quies.Ps.121.Et abũdantia in turribus tuis.Prouer.1.Prosperitas stultorũ perdet eos.Hiere.22.locutus sum ad te in abundantia tua. Ezech.16. & abundantia & ocium. Dañ.11. & veniet clam . pro quo he.le.& veniet in pace vel quiete.& in eo.& abundantes & vberes vrbes ingredietur.pro quo he.le.in abundantia & in vbertatibus vrbis ingredietur . Signãt etiam predicta dictio mentiri vel deficere.4.Regũ.4 . Nunquid nõ dixi tibi ne illudas me.i.ne deficias vel ne mẽtiaris mihi.nam supra dixerat noli mentiri ancille tue.Iob.27 .Et non liberet deus animã eius . pro quo he.le.& deficiat seu mentiatur deo anima eius.ponitur ẽt pro negligere.2.Paralip.29.Filii mei nolite negligere.Et inde שַׁל Sal.i.error seu temeritas.2.Reg.6.& pcussit eũ sup temeritatẽ. scribitur ẽt cũ iod in fine:& dr שַׁלְיִ Séli.pro quo btũs hiero.transtulit dolũ.2.Reg.3.vt loqueretur ei in dolo.Et inde שָׁלוֹ Salo:siue שְׁלוּת Seluth.i.culpa:siue error vel delictũ . Dañ. 4.Forsitã ignoscet deus delictis tuis.& in eo.6 . Oĩs culpa & suspitio nõ inuenirẽtur in eo.põitur ẽt שָׁלוֹ Salu pro blasphemia.& in eo.5.& lingua q̃cũq; locuta fuerit blasphemiam.Ponitur ẽt pro negligẽtia.Esdre.4.Videte ne negligẽter hec ipleatis.& ide dicũt aliqui hebrei q̃ deriuatur שְׁלִיָּה Silia.i.illuuies secũdinarũ.Deut.28.& illuuies secũdinarũ q̃ egrediũtur de medio feminum eius.

שָׁלָה Sala.pacificari.quietari.abũdare.s.diuitiis.locupletari seu prosperari.mentiri:seu deficere.negligere.

שָׁלֵו Saleu.coturnix.ps.140.Petierũt & vẽit coturnix.& i pl.שַׁלְוִים Saluiim.Nu.11.arreptas trãs maꝛ coturnices.

שָׁלַח Salach.mittere.immittere.dimittere.eiicere.extendere.spoliare.siue nudare.Gen.3.Et emisit eum dominus deus de paradiso.Et in eodem . 18. Et Abraam simul gradiebatur:deducens eos.Pro quo hebrei legunt . Et abraam gradiebatur cum eis: vt mitteret eos.Et in eodem. 24.Dimiserunt ergo eam & nutricem illius.Et in eodem. 26.Dimisitq; eos Isaac.Et in eodem. 28 . Cumq; dimisisset eum isaac.Et in eodem.Et misisset eum in mesopotamiam.Et in eodem.32.Misit autem nuncios ante se. Et in eodem.38.Misit autẽ iudas hedum.Et in eo . Ego misi hedũ quẽ promisi.Et in eo.32.Beniamin domi retẽto a iacob. Pro quo he.le.Et beniamin fratrem ioseph nõ misit iacob cum fratribus suis.Et in eodem.43.Mitte puerum mecũ. Et in eodem.Et remittat vobiscum frẽm vestrũ.Leuit . 16. Ille vero qui dimiserit caprum emissarium. Et in eo.26.

Bene esse locupletari שָׁלֵו Opulẽtus Felix

Quieta. שַׁלְוִים abũdãtes שַׁלְוָה Opulẽta. שַׁלְוָה psperitas abũdantia

Illudere. ẽ deficere.

negligere שַׁל temeritas שַׁלְיִ Dolus. שָׁלוֹ Delictum Culpa. שָׁלוֹ blasphẽs. negligẽtia שְׁלִיָּה Illuuies secdinarus. שַׁלְהֶבֶת Flamma. שַׁלְהֶבֶת יָה Flamme. flãma dñi.

שָׁלֵו Coturnix. שַׁלְוִים coturnices

שָׁלַח Emittere Dimittere mittere Remittere.

שַׁלְהֶבֶת Salhab-flãma.& scribitur cũ tau i fine & dr שַׁלְהֶבֶת Salhebeth.Iob.15.Ramos eius arefaciet flamma.Ezech.20.Nõ extinguetur flãma successionis eius.& aliqñ cõpõitur cũ dictiõe יָהּ Ia & dr יָהּ שַׁלְהֶבֶת salhébeth ia.i.flãma domini.Canti.8.Lãpades eius lãpades ignis atq; flãmarũ pro quo he.le.Flãma dñi.& dicũt hebrei q̃ cõponitur ibi cũ dictione יָהּ Ia quod est nomen domini ad denotandum magnitudinem flamme.

Emittāq in vos bestias agri. Iudi. 5. Et barach vestigia sūt secuti: qui quasi in p̄ceps & barathrū se discrimini dedit. ꝑ quo he.le. Et barach in valle missus est pedibus suis. Et in eo. Manū suā misit ad clauū. 4. Reg. 15. cepit dñs mittere i iudā rasin regē syrie. Ester. 3. Et lr̄e signate ipsius noie miss se sunt. Iob. 8. Et dimisit eos in manu iniquitatis eorū. Et in eo. 18. Misit enim in rete pedes suos. & in eo. 30. Pedes meos subuerterunt. pro quo he.le. Pedes meos miserūt. s. i rete vel ergastulū. p̄s. 49. Os tuū abūdauit malicia. ꝑ quo btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. os tuū dimisisti in malicia. p̄s. 73. Incēderūt ignī sanctuariū tuū. ꝑ quo btūs hiero. trāstulit. miserūt ignē in sanctuariū tuū. p̄s. 104. Mi sit ante eos virū. Prouer. 6. Et eū qui seminat inter frēs dis cordias. Pro quo he.le. Et īmittēs inter frēs discordias seu rixas. & in eo. 29. puer aūt qui dimittitur volūtati sue: cōfū dit matrē suā. Esa. 27. Speciosa relinquetur: & dimittetur q̄ si desertū. Et i eo. 32. Immittēs pedē bouis & asini. & in eo dē. 43. Propter vos misi babylonē. Hiere. 38. Et submise rūt hieremiā in funibus. & in eo. Et submisit ea ad hieremi am in lacū. Ezech. 2. Mitto ego te. Et in eo. ecce man? mis sa ad me. Signāt ēt eiicere vel proiicere. Nu. 5. Vt eiiciāt de castris oēm leprosum. & in eo. Tā masculū q̄ feminā eiici te. Esa. 27. Cū abiecta fuerit iudicabit eā. Signāt ēt extēde re. Gen. 37. Manusq; vr̄as seruate inoxias. pro quo he.le. Et manū nō extendatis in eū. Exo. 24. Nec nō sup eos q ꝑcul recesserāt de filiis isr̄ misit manū suā. i. extēdit manū suā. 1. Paralip. 13. Tetēdit oza manū suā. & in eo. Eo qđ teti gisset arcā. ꝑ quo he.le. Eo qđ extendisset manū suā in ar cā. p̄s. 54. Extendit manū suā in retribuēdo. p̄s. 79. Extē dit palmites suos vsq; ad mare. Esa. 58. Extēdere digitum: & loqui qđ nō ꝑdest. Hiere. 17. & qđ ad humorē mittit ra dices suas. i. extēdit radices suas. Signāt etiam nudare siue spoliare. Nec. 5 Vnusquisq; trm̄ nudabatur ad baptismū. & i lingua chaldaica cōiter signāt spoliare siue pellē detraher. & inde מְשַׁלַּח Mislach. siue מְשִׁלּוֹחַ Mislóach. aut מְשַׁלַּחַת Mislachath. i. missio. vel īmissio. Deut. 12. & letabimini i cūctis ad que miseritis manū. pro quo he.le. Et letabimini in oi missiōe manuū vr̄arū. Et in eo. Et benedicat tibi dñs de us tuus in oi ope tuo. pro quo he.le. In oi missione manus tue. i. in oi ad qđ manū miseris. Ester. 9. Et mittāt sibi mu tuo partes epularū & ciborū. ꝑ quo he.le. & missio mune rū vniuscuiusq;. Ps. 77. Immissionem per angelos malos. Eccl's. 8. Nec sinitur quiescere in gruēte bello. pro quo he. le. Et nō est missio siue legatio in bello. Esa. 7. Et erit i pas cua bouis. pro quo he.le. & erit in missionē bouis. i. vt ibi mittatur in pascua. & in eo. 11. Idumea & moab p̄ceptū ma nus eorum. pro quo he. le. missio siue immissio manus. & in plu. שִׁלּוּחִים Siluchim. i. emissiones aut donatiōes vel munera que mittūtur alicui. Exo. 18. Tulit sephorā vxorē moysi postquā remiserat. pro quo he.le. Post missiōes suas i. postq̄ remiserat eā: sicut est in lr̄a nostra. & aliqui he.le. Post donatiōes vel dotes ei?. Mich. 1. Dabis emissarios sup hereditatē geth. pro quo aliqui he.le. Dabis donatiōes vel munera. & inde שַׁלְחוֹת Salchóim siue שַׁלְחוֹת Salchoth. i. ꝑpagines seu rami. eo qđ emittūtur & extēduntur huc & illuc. Cantí. 4. Emissiones tue paradysus malorū punico rū. i. ꝑpagines tue vel rami tui. Esa. 16. Propagines eius re licte sunt. & inde שֶׁלַח Sélach. siue שִׁילוֹחַ Siloach: qđ ē no mē fluuii ꝑpe ierusalem. Nec. 5. & muros piscine siloe i hor tū regis. Esa. 8. Eo qđ abiecit populus iste aquas siloe. & in terpretatur missus. Ioannis. 9. Vade & laua in natatoria si loe: quod interpretatur missus. & inde שֶׁלַח sélach siue שְׁלַח Salach. i. arma. s. missilia. aut gladius: vel pugio. 2. Paralip. 25. Cōstituitq; oēm populū tenentiū pugiones. Et in eo. 32. fecitq; vniuersi gr̄is armaturā. Nec. 4. & altera tenebat gladiū. Iob. 33. Vt nō trāseat in gladiū. & in eo. 36. Si autē nō audierint trāsibūt ꝑ gladiū. ponitur ēt ꝑ fenestra. Ioel. 2. & ꝑ fenestras cadēt. Itē שֻׁלְחָן Sulchan. i. mēsa. Exo. 25. fa cies & mēsā de lignis setim. p̄s. 22. parasti in cōspectu meo mensam. & in plurali שֻׁלְחָנוֹת Sulchanoth. 2. Paralipo. 4. Nec non & mensas decem. Eīa. 28. Omnes enim mense re plete sunt vomitu.

שָׁלַט Salat. dñari. ptātē habere. ptātē exercere. Nee. 5. Sed & ministri eorū dep̄sserant pp̄m. pro quo he.le. Do minati sunt vel ptātē exercebāt sup pp̄m. p̄s. 118. & nō dñe tur mei oīs iniustitia. Eccl's. 2. & dñabitur in laboriḃ? meis Et in eo. 5. Potestatēq; ei tribuit vt comedat ex eis. Et i eo. 8. Dñatur hō homini in malum suū. & inde שִׁלְטוֹן Siltō sic ue שָׁלִיט Salit. i. dominās: vel potēs. Eccl's. 8. Et sermo illi? ptāte plen? est. Et in eo. Nō est in hoīs ptāte phibere spūm ꝑ quo he.le. Non est hō potēs in spū. & in eo. Nec habet po testatē in die mortis. & in lingua chaldaica dicitur שְׁלִיטָא Salita. Dañ. 2. Qui a rege ptātē accepat. & in plu. שְׁלִיטִים Salitim. Vt in eo. 7. Supra decē principes ciuitatis. & i ge fe. שַׁלְטֵת salateth. Ezech. 16. Opa meretricis & procacis. pro quo he.le. Opa mulieris meretricis potētis. i. prualēs tis sup alias meretrices. Item signāt scutū seu clypeū aut ar ma. & solū inuenitur in nu.plu.s. שְׁלָטִים salitim: siue שֶׁלֶט Silte. 2. Reg. 8. & tulit arma aurea que habebāt serui adade zer. 4. Reg. 11. Et dedit eis hastas & arma regis dauid. 2. Paralip. 23. Deditq; ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq; & peltas regis dauid. Canti. 4. Mille clypei pen dent ex ea: oīs armatura fortium.

שָׁלַךְ Salach. proiicere. deiicere. abiicere. mittere. Gen. 21. Abiecit puerū. & in eo. 27. Venite occidamus eum & mittamus in cisternā veterē. i. proiiciamus. & in eo. Mise rūtq; eū in cisternā. Ioſ. 18. Vt hic corā dño deo vestro in si lo mittā vobis sortē. 3. Reg. 15. & erat cadauer ei? proiectū in itinere. 4. Reg. 10. Et proiecerūt milites & duces. Ps. 21 In te proiectus sum ex vtero. p̄s. 147. Mittit crystallū sicam sicut buccellas. Esa. 6. Et sicut q̄rcus q̄ expādit ramos suos. i. que proiicit a se ramos suos. Hiere. 9. Q̄m deiecta sunt ta bernacula nostra. Threñ. 2. Proiecit de celo in terrā inclytā israel. Ezech. 16. Sed proiecta es sup faciē terre. Dañ. 8. Et deiecit locū sanctificatiōis. & inde quedā porta in ierusalē dicebatur שַׁלֶּכֶת Saléheth. quod interpretatur proiectio seu missio. idest ducens vel mittēs. 1. Paralip. 26. iuxta por tam que ducit ad viam ascensionis. Item שָׁלָךְ Salach. no men est auis. Pro quo beatus hieronymus trāstulit mergu lum. Leuit. 11. Mergulum & ibin.

שָׁלַם Salā. restituere. reddere. retribuere. soluere. s. debitū. pacificare. siue in pace esse: vel pacificū aut pacatum esse. perficere. complere. aut consumare. Exo. 21. Reddet bouem pro boue. Et in eo. 22. Quinq; boues pro vno bo ue restituet. & in eodem. Si non habuerit quod pro furto reddat. idest restituat. Leuit. 6. Reddet oīa que per fraudem voluit obtinere. Iudi. 1. Ita reddidit mihi deus. 4. Reg. 4. vende oleum: & redde creditori tuo. Ps. 7. Si reddidi retri buentibus mihi mala. Ps. 34. Retribuebant mihi mala pro bonis. p̄s. 61. Quia tu reddis vnicuiq; secundum opa sua. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quātomagis impius & peccator. pro quo hebrei legunt. Si iusto in terra retribui tur. idest recipit secundum opera sua: quantomagis impi? & peccator. Esa. 65. Sed reddam & retribuam in sinu eorū. Hiere. 18. Nunquid reddetur pro bono malum. Ioel. 3. Nū quid vltionem vos redditis mihi. & inde שִׁלֵּם Silem: siue

Emittere. submittere

Eūcere

abūcere.

Extendere.

Tendere.

Rudare Spoliare.

מְשַׁלַּח מְשִׁלַּחַת

missio.

Immissio

שִׁלּוּחִים

missiones

Emissarij. munera.

שִׁלְחֵי

Emissiōes Ppagines.

שִׁלַּח שִׁילוֹחַ Siloe.

שֶׁלַח

Puglo. armatura. Gladius.

Fenestra.

שֻׁלְחָן mensa.

שֻׁלְחָנוֹת mense.

שָׁלַט dominari.

potestas. habere

שִׁלְטוֹן שָׁלִיט

Potestas Potens.

שָׁלִיטָא

Potens.

שָׁלִיטִים

Pelcipes

שַׁלְטֵת

Vocat. Potens.

שְׁלָטִים

arma.

Clypei armatura

שֶׁלֶט

abūcere. mittere.

Proiecit.

Deiicere.

שֶׁלֶכֶת que ducit.

שָׁלָךְ mergulus

שָׁלַם Retribuere

Restituere

Reddere

שִׁלֵּם

שָׁלוֹם retributio

שָׁלוֹם Salom.i.retributio vel restitutio.Deut.32.Mihi vindicta:& ego retribuam eā.pro quo he.le.Mihi vīdicta & retributio.Osee.9.Venerunt dies retributionis. Mich.7.& iudex in retribuendo est.pro quo he.le. Et iudex in retributione.Scribitur ēt cū tau in fine.ps.90. Et retributionē peccatorū videbis.& in plu.שְׁלוֹמִים Selomim.Ps.68. Fiat mensa eorum corā eis in laqueū & in retributiones. signat ēt predicta dictio pacificare:aut pacatū esse vel pacē habere.Deut.20. Si aūt fedus inire noluerit.pro quo he.le. Si aūt nō pacificabitur.i.si noluerit tecū pacē habere: vel pacē facere.Ios.10.Et quod transfugissent gabaonite ad israel.Pro quo he.le.Et quod pacificati fuissent cum israel. Et in eo.Quare transfugerit ad iosue.i.pacem haberet cū eo. 3.Reg.22.Pacemq; habuit iosaphat.Iob.5. Et bestie terre pacifice erunt tibi.Et in eo.8.Et pacatū reddet habitaculū iustitie tue.Et in eo.22.Acquiesce igitur ei: & habeto pacē Prouer.13.Qui aūt timet preceptū in pace versabitur.& in eo.16.Inimicos quoq; ei⁹ cōuertet ad pacē.pro quo he.le. Inimicos quoq; eius pacificabit ei. & est sensus sicut in lra nostra.& inde שָׁלוֹם Salom.i.pax seu pacificus.aut cōcordia.Gen.43.Pax vobiscum:nolite timere.Leuit.26.Dabo pacē in finibus vestris.Nu.20.Do ei pacem federis mei.3. Reg.2.pacificus ne est ingressus tuus.Iob.25.Qui facit cōcordiā in sublimis suis.ps.37.Non est pax ossibus meis.ps 119.Cū his qui oderunt pacē:erā pacificus.Esa.41.Transibit in pace.Et in eo.53.Disciplina pacis nostre sup eū. & in eo.57.Veniat pax.& in eo.Pacem ei qui lōge est: & ci qui ꝑpe est.& in eo.Non est pax impiis.ponitur ēt pro sano vl sospite.Gen.43.Sanus ne est pater vester senex. pro quo he.le.est pax patri vestro seni.i.est sanus.Et in eo.qui rīdebunt sospes est.Est ēt dictio salutandi.1.Reg.25.& salutabitis eū ex nomine meo pacifice.& sic dicetis.Sit fratrib⁹ meis & tibi pax:& oībus q̄cūq; habes sit pax.2.Reg.20.Salue mi frater. i.pax sit tibi.1.Paralip.12.Pax tibi & pax adiutoribus tuis.& inde שְׁלֵמִים Selemim.i.pacifici.Gen.35.Viri isti pacifici sunt.2.Reg.20.Nonne ego sum que respondeo veritatē in israel.pro quo he.le.nōne ego pacificarū fideliū israel.i.vna de ciuitatib⁹ pacificis & fidelibus. ps.54 Extendit manū suā in retribuendo.pro quo btūs hiero. in ps.iuxta he.ve.trāstulit.Extendit manū suā ad pacifica sua. Nau.1.Si perfecti fuerint & ita pl'es.Pro quo he.le.Si pacifici fuerint.Pōt ēt signāre perfectos sicut est in lra nra: vt infra dicetur.Accipitur ēt pro sacrificio pacificorū.Exo.20. Et offeretis sup eo holocausta & pacifica vra.& in eo. 24. Immolauerūtq; victimas pacificas dño.Leuit.3.Hostia pacificorū.Amos.5.Et vota pinguiū vestrorū nō accipiam. Pro quo he.le.Et pacificū pinguiū vīrorū nō accipiā.i.sacrificiū pacificū.& inde שׁוּלַמִּית Sulanith.Quod interpretatur pacifica.Cāti.6.reuertere reuertere sulamitis. sic debet legi:nō sunamitis.Signāt ēt p̄dicta dictio cōplere vel consumare aut pficere.Gen.13.Nedū cōplete sunt iniquitates āmorreorū.3.Reg.7.Et perfecit oē opus.& in eo. 9.perfectūq; est oē opus.2.Paralip.4.Sicq; completū est oē opus. Esa.38.De mane vsq; ad vesperā finies me.i. cōsumabis.& in eo.44.& consiliū seruorū suorū cōplēs.& in eo.& oēm volūtatē meā cōplebis.& in eo.60.Et complebuntur dies luctus tui.& inde שָׁלֵם Salem.i.cōpletus vel cōsumat⁹ aut pfectus siue integer.& in ge.fe.שְׁלֵמָה Selema.3.Reg.6.de lapidibus dolatis atq; perfectis.Quod i hebreo legitur singulariter.s.lapide perfecto vel integro. Et est in he.ge.fe. Amos.1.Eo quod concluserint captiuitatem perfectam in idumea.& in plurali.שְׁלֵמוֹת Selemoth.Deut.27. Et de saxis informib⁹ & impolitis.Pro quo hebrei legunt.De lapidibus integris siue perfectis.& inde שְׁלֵמִים Selomim.idest perfectiones vel consumationes.Hiere.13. Translata ē omnis iuda transmigratione perfecta. Quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet transmigratiōe perfectionum vel cōsumationum.& inde מְשֻׁלָּם Mesulam.idest consumatus.siue perfectus.Esa.42.Quis cecus nisi qui venundatus est. Pro quo hebrei legunt.Quis cecus sicut Mesulam. quod interpretatur perfectus siue consumatus aut pacificus. Potest etiam significare illum cui aliquod debitum solutū est vel cui aliquid restitutum est.

שְׁלֵמִים Integre. Perfecte שְׁלוֹמִים pfectiōes

שַׁלְמָה Salma. vestimentum.seu vestis.Exo.22. Et oue ac vestimento. Et in eodem.Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum.

שְׁלֹמָה Cōsumat⁹.

שָׁלַף Salaph.euaginare.educere.scilicet gladium. discalciare.soluere.scilicet calciamentum.euellere.Iudi.3. Nec eduxit gladium.Et in eodem.8. Qui non eduxit gladium.Et in eodem. 9.Euagina gladium tuum & interfice me.Et in eodem.20.Quadringēta millia peditum pugnatorum.Pro quo hebrei legūt.Quadringēta millia vīrorū peditum euaginantium siue educentium gladium.& in eodem. Inuenti sunt viginti millia de beniamin educentium gladium.Iob.20.Eductus & egrediens de vagina sua. Significat etiam discalciare.Ruth.4. Soluebat homo calciamentum suum.Ponitur etiam pro euellere.ps.128. quod Priusq; euellatur exaruit.quod hebrei exponunt. priusq; educatur in culmine.

Educere Euaginat. soluere .s. calciamēt tum. Euellere

שָׁלֹשׁ Salos.tres siue tria.& est in hebreo generis femeni vel neutri.Exo.23.Tribus vicib⁹ mihi per singulos annos festa celebrabitis.Deut.19. Tres ciuitates separabis tibi.Prouer.30.Per tria mouetur terra.& in genere masculino dicitur שְׁלֹשָׁה Seloſa.vel שְׁלֹשֶׁת selo'seth.Gen.9.tres isti filii sunt Noe.Et in eodem.18.Apparuerunt tres viri. Et in eodem.41.Tres propagines:tres adhuc dies sunt.Nume.12.Egredimini vos tantum tres.& inde verbum שָׁלַשׁ Siles.quod significat triplicare siue in tres partes diuidere aut in tertio die aliquid operari:vel tertio idē facere.Deut. 19.Et in tres equaliter partes totam terre tue prouinciam diuides.1.Regum.3.Requiretur enim sessio tua vsq; perendie.idest vsq; in tertium diem. hebrei tamen legunt cum sequentibus sic.& in tertio die descendes.3.Regum.18.& tertio idipsum facite.& inde שְׁלִישִׁי Selisi.idest tertiꝰ.Gen. 3.Et factum est vespere & mane dies tertius.Exo.39.In tertio ligurius achates & ametistus.& in plurali שְׁלִשִׁים Selisim.siue שְׁלֵשִׁים Silesim.Gen.5.Genacula & tristega facies in eo.idest diuisa in tres mansiones.& in eodem.50. Et vidit ephraim filios vsq; ad tertiam generationem. Pro quo hebrei legunt. Et vidit ioseph de ephraim filios tertios. idest vsq; ad tertiam generationem.3.Regum.6. Et per cocleam ascendebatur in medium cenaculum:& a medio in tertium.Pro quo hebrei legunt. Et a medio in tertia.scilicet cenacula.quia erat in tres partes diuisum. Ezech.43. Vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Pro quo hebrei legunt. Iuncta porticui in tribus siue in triplicibus. Et in genere femenino שְׁלִישָׁה Selisia.siue שְׁלִישִׁית selisith. idest tertia.Deut.26.Anno decimarum tertio.& in hebreo est generis femenini:quia annus est generis femenini.1.Regum.20. Vsq; ad vesperam diei tertie.Et in eodem. Si in uestigauero sententiam patris mei crastino vel perendie. idest in die tertia.Esa.19.In die illa erit israel tertius egypto & assyrie.Et in hebreo est generis femenini:& refertur ad plebem Israel. & in eo.37.in anno aūt tertio seminate & metere.Zach.6.Et in quadriga tertia equi albi.signāt ēt שְׁלִישִׁית selisith.tertiā partem. Nu.28.Media pars hin per

Tres. Tria. שְׁלֹשָׁה Tres. שְׁלֹשׁ In tres ptes diui dere tertio idē facere. שְׁלִישִׁי Tertio. שְׁלִישִׁים Tristega Tertiꝰ. Triplet. שְׁלִישָׁה Tertia שְׁלִישִׁית

singulos vitulos & tertia per arietem.z. Paralip.23.Tertia pars vestrū qui veniunt ad sabbatū. Et in eodē. Tertia vero pars ad domū regis: & tertia ad portā que appellatur fūdamēti. Significat ēt tripliciter. Ezech.21. Et duplicetur gladi⁹ & triplicetur.i.tripliciter duplicetur. Signāt ēt שְׁלִישִׁיָּה Selisiia conternantē seu trinā.i.trium annorū. Esa.15. Vestes eius vsq; ad segor vitulā conternātem. & inde מְשֻׁלָּשׁ Mesulas.i.trinus seu trimus aut triennis. idest annorū trium. Gen.15. Sume inquit mihi vaccā triēnem & caprā trinā & arietē ānorū triū. & in ge.fe. מְשֻׁלֶּשֶׁת Mesuleseth vt in predicto loco: & in plu.fe. מְשֻׁלָּשׁוֹת Mesulasoth. Ezech. 42. Tristega enim erāt.i.per tria tecta diuisa vel p tres māsiones. & inde שְׁלִשִׁם Silsom.i.nudiustertius. Gen.31. quod nō sit erga me sicut heri & nudiustertius. & inde שְׁלֹשִׁים Seloſim.i.triginta. Gen.6. Et triginta cubitorū altitudo illi⁹ Et in eo.41. Ioseph triginta erat annorū qñ stetit incōspectu pharaonis. & inde שָׁלִישׁ Salis.i.mēsura capiens tertiā partē alterius mensure maioris. ps.79. Et potū dabis nobis ī lachrymis ī mēsura. Sed btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit. Et potasti nos lachrymis tripliciter. Ponitur ēt p mēsura triū digitorū. Esa.40. Quis appēdet tribus digitis molē terre. pro quo he.le. Et mensus est in mēsura.s.triū digitorū siue in triplici.s.mēsura puluerē terre. Signāt etiā שָׁלִישׁ Salis. ducē seu principē vel principalē .4. Regū.7. Rīdens vnus de ducibus. & in eo.9. Dixitq; iehu ad Badachar ducē. Et in eo.15. Coniurauit aūt cōtra eū phacee filius romelie dux. & in plu. שָׁלִישִׁים Salisim. Exo.14. Et duces totius exercitus. & in eo.15. Et electi principes eius submersi sunt in mari rubro. Signāt etiā שָׁלִישִׁים Salisim res magnas & precipuas: scām hebreos. Prouer. 22. Ecce descripsi eā tibi tripliciter. pro quo ipsi legūt. Ecce descripsi tibi magna siue precipua. pōt ēt intelligi sicut est in lra nra. si gnāt ēt שָׁלִישִׁים Salisim quedā instra musica: que fortasse erāt triāgulata vel triū chordarū. pro quo btūs hiero. transtulit sistra. 1. Reg. 18. In tympanis leticie & in sistris.

שֵׁם Sem. nomē aut fama. Gen.2. Nomen vni phison. & in eo.4. Iste cepit inuocare nomē dñi. & in eo.16. vocauitq; nomen eius Ismael. & in eo.32. Quid queris nomen meum. Leuit.24. Et qui blasfemauerit nomen domini morte moriatur. ps.9. Nomē eorū delesti. ps.108. In gñatiōe altera deleatur nomē eius. ps.137. Qm̄ magnificasti sup oē: nomē sanctū tuū. Hiere.29. Pro eo qđ misisti in noie meo libros. pro quo he.le. Pro eo qđ misisti in noie tuo libros siue epl̄as. & ponitur ibi שִׁמְכָה Simcha cū he in fine p שִׁמְכָ Simcha. Signāt etiā famā vel famosum.i.noiatū. Gen. 6. Isti sunt potētes a seculo viri famosi. pro quo he.le. Viri fame vel nois. 2. Reg. 7. Feciq; tibi nomē grāde iuxta nomen magnorū. & in plu. שֵׁמוֹת Semoth. Gen. 2. Appellauitq; adam noībus cūcta aīantia. Exo.1. Hec sunt noīa filiorū israel. Itē שָׁם Sam.i.ibi: aduerbiū loci: siue illic: vel illuc Gen.2. Ibi inuenitur bdeliū & lapis onychinus. Deut.10. Que vsq; hodie ibi sunt. Iob.3. Ibi impii cessauerūt a tumultu. ps.13. Illic trepidauerūt timore. ps.49. Et illic iter quo ostēdā ei salutare dei. ps.121. Illuc enim ascēderūt trib⁹ ps.131. Illuc p̄ducā cornu dauid. ps.138. Etenim illuc manus tua deducet me. Scribitur ēt cū he in fine & dr̄ שָׁמָּה Sama. Gen.14. & ceciderūt ibi. Deut.1. Nec tu ingredieris illuc. Et in eo.12. Illuc oīa que p̄cipio cōferetis. Iob.2. & nudus reuertar illuc. Ponitur ēt p tūc aduerbio tp̄is. Eccls. 3. & tp̄s oīs rei tunc erit. & cōponitur cū mem in principio & dr̄ מִשָּׁם Misam.i.inde siue illinc. Gen.2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. & in eo.11. & inde dispsit eos dñs. Et in eo.49. Inde pastor egressus est. & inde שָׁמַיִם samáim

Triplicit. שְׁלִישִׁיָּה
Cōternāo. מְשֻׁלָּשׁ
Triēnio. Trina. ūnoq; trib⁹ מְשֻׁלָּשׁ שֵׁת מְשֻׁלָּשׁ ות
Tristega שְׁלִשִׁם
nudiustertio שְׁלִשִׁים
Triginta. שְׁלִישׁ
Mensura tripliciter. tres digiti שְׁלִישׁ
Dux. שְׁלִישִׁים
Duces. Principes. tripliciter. magna.
Sistra.
Nomen. שֵׁם
Famosi Fama. שֵׁמוֹת
Nomina שֵׁם
Ibi. Illuc. שָׁמָּה
Ibi. Illuc.
Tunc. מִשָּׁם
Inde שָׁמַיִם

i.celi. & solū inuenitur in nu.plu. & caret numero singulari Sed ponitur aliqñ pro singulari: aliqñ pro plurali. Gen.1. In principio creauit deus celū & terrā. Et in eo. Vocauitq; deus firmamentū celum. Leuit.26. Daboq; vobis celū desuper sicut ferrū. Deut.30. Si ad cardines celi fueris dissipatus. Et in eo.32. Audite celi que loquor. & in eo. Celiq; caligabūt rore. Esa.13. Venīētibus de terra procul a sūmitate celi. Signāt ēt regionē aeris excelsā q̄ est versus celū. Deut. 9. Et ciuitates ingētes & ad celū vsq; muratas. & est hypbolica locutio. Iob. 2. Sparserunt puluerem super caput suum in celum. Prouer.30. Viam aquile in celo. & in lingua chaldaica dr̄ שְׁמַיָּא Semaia. Hiere.10. Dii q celū & terrā nō fecerūt. Dañ.2. Sed est deus in celo reuelans mysteria.

Celum. שְׁמַיָּא Celum, שָׁמַיִם

שָׁמַם Samam. desolare. desertū facere. perdere. dissperdere obstupescere. Leuit.26. Et deserta faciam sāctuaria vr̄a. & in eo. dissperdāq; terram vestram. i. desolabo. & ī eo. Cunctis diebus solitudinis eius. Pro quo he.le. Cūctis diebus quibus desolata fuerit. Et in eo. patiēs solitudinē ꝓpter illos. pro quo he.le. Cum desolata fuerit ab eis. ps. 68. & loc̄ eius desolauerūt. Esa.54. & ciuitates desertas inhabitabis. i. ciuitates que desolate sunt. Hiere.17. desolatiōe desolata est oīs terra. & in eo.49. Et dissipauerit cū eis habitacula eorū. Threñ.1. facti sunt filii eius perditi. & in eo.5. p pter montē sion quia dissperiit. Ezech.12. Terraq; deserta. Et in eo.20. vt cū offerrēt omne qđ aperit vuluam ꝓpter peccata eorum. pro quo he.le. Cum offerrent omne qđ aperit vuluā: vt dissperdā eos. Sed si pro אֲשִׁימֶם asimem legatur אֲשַׁמֵּם asamam. tūc signāt culpā siue peccatū eorū: sicut est in lra nostra. & in eo.30. Et dissperdā terrā. & in eo. 36. Pro eo quod desolati estis & cōculcati. & in eo. que quondā fuerat desolata. & in eo. Et ciuitates deserte & destructe. Si gñat ēt obstupescere. Leuit.26. Et obstupescēt sup eā iimici vestri. Iob.17. Stupebunt iusti super hoc. & in eo. 21. Attendite ad me & obtupescite. ps.142. In memetipsum turbatū est cor meū. i. stupefactū est. Eccls.7. Ne obstupescas. Esa.52. Sicut obstupuerunt super te multi. & in eo.63. que siui: & non fuit qui adiuuaret. pro quo hebrei legunt. & stupefactus sum: & non fuit qui adiuuaret. Hiere.2. Obstupescite celi super hoc. Et in eodem.4. Et obstupescent sacerdotes. Et in eodem.19. Omnis qui pertransierit eam: obstupescet. Dañ.8. Et stupebam ad visionem. & inde שׁוֹמֵם Somem. idest desolatus: siue perditus. aut stupefactus vel merens. Threñ.3. Posuit me desolatam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשׁוֹמֵם Mesomem. Dañ.9. Et erit in templo abominatio desolationis. Et in eodem. Perseuerauit desolatio. Et in eodem.12. Posita fuerit abominatio in desolatione. Ponitur etiam pro merente vel tristi. Esdre.9. Et sedi merens. Et in eodem. Et ego sedebam tristis. Potest etiam legi desolatus vel stupefactus. Ezech.3 Mansi ibi tribus diebus merens. & in plurali שׁוֹמְמִים Somemim. Threñ.1. Facti sunt filii mei perditi. Et in eodem. Omnes porte eius destructe. & in genere femininо שׁוֹמֵמָה Somema. Esa.54. Quoniam multi filii deserte. Threñ.1. Posuit me desolatam. & in plurali femininо שׁוֹמְמוֹת Somemoth. Esa.61. Et desertas & dissipatas in generationem & generationem. Dañ.9. Et vide desolationes nostras. Et inde שְׁמָמָה Sama: siue מְשַׁמָּה Mesama aut שְׁמָמָה Semama. idest desolatio: siue stupor. Ps.72. Quomodo facti sunt in desolationē. Hiere.5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra. Et in eodem.18. Vt fieret terra eorum in desolationem. Ezech.33. Cum dedero terram eorum desolatam & desertam. Et in eodem.35. Et dabo te desolatum & desertum. Pro quo hebrei legunt. Et da⁊

Celum. Celi.
Obstupescere. Turbari.
שׁוֹמֵם Desolatus. מְשׁוֹמֵם Desolatio
Merens. Tristis. שׁוֹמְמִים perditi. Destructe שׁוֹמֵמָה Deserta. Desolata. שׁוֹמְמוֹת Deserte. desolatiōes שְׁמָמָה מְשַׁמָּה desolatio stupor.

שְׁמָמוֹת שִׁמָּמוֹת מְשַׁמּוֹת

bo te in desolationē & desertū. Ioel. 3. Egypt⁹ in desolatio nē erit. & in plu. שְׁמָמוֹת Samoth. siue שִׁמָּמוֹת Semamoth. aut מְשַׁמּוֹת Mesamoth. ps. 45. Qui posuit prodigia sup terrā. ꝑ quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit quātas posuit solitudines in terra. Esa. 15. Aque nemrim deserte erunt. Pro quo he. le. Desolatiōes erūt. Ezech. 35. In desolatiōes sempiternas tradā te. & inde שִׁמְמוֹן Simamon. i. desolatio Ezech. 12. Et aquā suā in desolatione bibēt. & inde שִׁמְמִית Semamith. i. stellio. Prouer. 30. Stellio manibus nititur. & solum inuenitur in predicto loco.

desolatio שִׁמְמוֹן

desolatio. שִׁמְמִית

Stellio

שִׁמְאל

sinistra.

שְׁמֹאל Semol. Sémol. sinistra. De quo vide infra in dictione שְׁמֹל Semol.

שָׁמַד

Destrueri Delere.

שָׁמַד Samad. destruere. dispердere. delere. dissipare. Leuit 26. Destruā excelsa vīa. Deut. 1. vt traderet nos in manu amorreorū atq; deleret. Prouer. 14. Domus impiorum delebitur. Esa. 14. Et scopabo eā i scopa terēs. ꝑ quo he. le. Destruēs vel delēs. & in eo. 48. Nō fuisset attritū nomē eius a facie mea. idest non fuisset deletum vel dissipatū. Ezech. 14. Et delebo eum de medio populi mei israel. & in eo. 32. Et dissipabitur multitudo eius. Osee. 10. Disperdentur excelsa idolorum.

שָׂמַח

Letari. Letificare Exultare

שָׂמַח Samach. letari. exultare. gaudere. Exo. 4. Vidēsq; te letabitur corde. Deut. 33. Letare zabulon in exitu tuo Iudi. 9. Quod letificat deū & homes. Ester. 8. Omnisq; ciuitas exultauit atq; letata est. ps. 15. letatū est cor meū & exultauit lingua mea. Ps. 88. Letificasti oēs inimicos eius. Ps. 104. Letata est egyptus in profectiōe eorū. Prouer. 15. lux iustorū letificat. & in eo. 27. Et letifica cor meū. Et in eodē 29. Et iustus laudabit atq; gaudebit. Eccls. 11. Letare iuuenis in adolescentia tua. Hiere. 20. Quasi gaudio letificauit eū. & inde שָׂמֵחַ Samēach. i. letus siue gaudēs. Deut. 16. Erisq; in leticia. Pro quo he. le. Erisq; letus siue gaudēs. Ester. 5. Letus & alacer. & in plu. שְׂמֵחִים Semechim. Iob. 3. Gaudētq; vehemēter cū inuenerint sepulchrū. Pro quo he. le. leti siue gaudētes in leticia siue in exultatione: gaudebūt cum inuenerint sepulchrū. i. qui quondā gaudebāt in exultatione: mō gaudēt cū inueniūt sepulchrū. ps. 34. Qui gratulātur malis meis. Esa. 24. Ingemuerūt oēs qui letabātur corde. & inde שִׂמְחָה Simcha. i. leticia siue gaudiū. Nu. 10. Si qñ habueritis epulū aut dies festos. pro quo he. le. In die leticie vestre & in festiuitatibus vestris. Eccls. 8. Laudaui igitur leticiam. Esa. 55. In leticia egrediemini.

Gaudere.

שָׂמֵחַ Letus.

שְׂמָחִים Leti.

Exultatio Letantes.

שִׂמְחָה Leticia

שָׁמַט

Dimittere Remittere Bellgerere

שְׁמִטָּה Remissio.

שָׁמַט Samat. dimittere. remittere. relinquere. precipitare declinare. calcitrare. Exo. 25. Anno aūt septimo dimittes eā: & requiescere facies. Deut. 15. Cui debetur aliqd ab amico vel proximo ac frē suo repetere nō poterit. ꝑ quo he. le. Remittat siue dimittat oīs cui debetur aliquid. & i eo. Ciuē & ꝓpinquū repetēdi nō habebis ptātem. Pro quo he. le. Et qd fuerit tibi cū fratre tuo dimittet manꝰ tua. & est sensus sicut in lra nra. Hiere. 17. Et relinqueris sola ab hereditate tua. & inde שְׁמִטָּה Semita. i. remissio. Deut. 15. Septimo anno facies remissionē. & in eo. Appropinquauit septimus annus remissiōis. Signāt ēt ꝑdicta dictio ꝓcipitare. 4 Reg. 9. Precipitate eā deorsū: & ꝓcipitauerūt eā. ps. 140. absorti sunt. pro quo he. le. ꝓcipitati sūt. pōt ēt legi secūdū primā significationē dimissi sunt vel relicti sunt. Ponitur ēt pro declinare vel calcitrare. 2. Reg. 6. Calcitrabāt boues & declinauerāt eā. vbi vna dictio hebraica ponitur pro duabus dictiōibus latinis. nā in hebreo sic habetur. Qm̄ calcitrauerāt boues siue qm̄ declinauerāt boues. & aliqui hebrei legunt in predicto loco. Qm̄ lapsi fuerant boues.

Calcitrare Declinare

שָׁמַיִם Celi.

שָׁמַיִם Samáim celi. & declinatur tm̄ plr: & caret numero singulari: & ponitur aliqñ plurale pro singulari de quo vide supra in dictione שָׁם Sam.

שְׂמִכָּה Pallium.

שְׂמִכָּה Semicha. opertorium seu pallium. Iudi. 4. Et opertus est ab ea pallio. & solum inuenitur in predicto loco.

שְׂמֹאל sinistra.

שְׂמֹאל Semol. sinistra. & scribitur cū aleph ante lra lámed loco vau vocali. Geñ. 48. Manasem vero in sinistra sua. & in eo. Sinistrā āt sup caput manasse. 2. Reg. 16. A dextera & a sinistra eius. Esa. 9. Et comedet ad sinistrā. & aliqñ scribitur sine áleph. 2. Reg. 14. Dñe mí rex neq; ad dexterā neq; ad sinistrā. & inde שְׂמַאלִי semali. i. sinister. 3. Reg. 6 Silr erexit columnā secūdā. ꝑ quo he. le. & erexit columnā sinistrā. & in hebreo est ge. mas. & in ge. fe. שְׂמָאלִית Semalith. Leuit. 14. Olei vero partē mittet in manū suā sinistrā. & inde verbū הִשְׂמִיל Hasmel qd signāt sinistrare: si latie posset dici. i. ad sinistrā pergere. vel ad sinistrā declinare: aut vti sinistra. Geñ. 13. Ego ad sinistrā pergā. 2. Paralipo. 12. Vtraq; manu fundis saxa iacientes. pro quo he. le. Dextera & sinistra vtētes lapidibus. Esa. 30. Et nō declinetis nec ad dexterā nec ad sinistrā. & aliqñ scribitur sine áleph. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexterā & ad sinistram. Item שִׂמְלָה Simla. i. palliū seu vestimentū: aut pannus. Geñ. 9. Palliū i posuerūt humeris suis. Deut. 8. Vestimētū tuū quo opiebaris nequaq; vetustate defecit. & in eo. 22. Expandentq; vestimētū corā senioribus. & in plu. שְׂמָלוֹת Semaloth. Geñ. 45. Singulis aūt proferri iusit binas stolas. i. binas vestes Exo. 3. Vasa argentea & aurea ac vestes.

sinistra. שְׂמָאלִי sinister. שְׂמָאלִית sinistra. הִשְׂמִיל ad sinistrā pergere. sinistra vti Bellare ad sinistraz. שִׂמְלָה Pallium. Vestimētū

שָׁמַן

Incrassari impinguari

שָׁמַן Saman. impinguare. incrassare. Deut. 32. Incrassatus est dilectus. & in eo. Impinguatus: incrassatus. Nee. 9. Et saturati & impinguati sunt. Esa. 6. Excaeca cor populi huius. Pro quo hebrei legunt. Incrassari. idest incrassatum est cor populi huius. & sic habetur in euangelio secundum mattheum capitulo. 13. vbi dicitur. Incrassatum est enim cor populi huius: & auribus grauiter audierunt. Hiere. 5. i. crassati sunt & impīguati. & inde שָׁמֵן Samen. idest pinguis 1. Paralip. 4. Inuenerūtq; pascua vbera & valde bona. Pro quo hebrei legunt. Et inuenerunt pastum pinguē & bonū. Esa. 30. Eritq; vberrimus & pinguis. & in plu. שְׁמָנִים semanim. Esa. 25. Conuiuium pinguium: cōuiuium vindemie: conuiuium pinguium medulatorum. Et aliquando scribitur cum mem in principio. Nee. 8. Ite comedite pinguia. ps. 77. Et occidit pingues eorum. Esa. 10. Mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem. & in genere feminino שְׁמֶנָה Semena. Geñ. 49. Aser pinguis est panis eius Nu. 13. Humus pinguis an sterilis. Nee. 9. Ceperuntq; vrbes munitas & humum pinguem. & inde שֶׁמֶן sómen siue מִשְׁמָן Misman. idest pinguedo siue crassitudo. Geñ. 27. In pinguedine terre erit habitatio tua. ps. 108. Et caro mea mutata est propter oleum. Pro quo hebrei legunt. Et caro mea macilenta facta est: siue mutata est a pinguedine. Potest etiam significare oleum: vt infra dicetur. Esa. 17. Et pinguedo carnis eius marcescet. & inde שֶׁמֶן Sémem. siue שֶׁמֶן Sámem. idest oleum vel vnguentum. Exo. 27. Oleum de arboribus purissimum. Leuit. 24. Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimis. Prouer. 27. Et oleum dextere sue euocat. Canti. primo. Oleum effusum est nomen tuum Esa. 1. Nec fota oleo. Et in eodem. 5. In cornu filii olei. Et in eodem. 10. Computrescet iugum a facie olei. Ezech. 32. Et flumina eorum quasi oleum adducam. Ponitur etiam pro oliua. Nee. 8. Et afferte frondes oliue: Significat etiam vnguentum siue oleum aromaticum. Ps. 132. Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam barbā Aaron. Canti. 1. Fragantia vnguentis optimis. Item שְׁמֹנָה Semona. idest octo. 4. Regum. 22. Octo annorum

Pinguis Pinguia. Pingues Pinguis Pinguedo

שֶׁמֶן oleum.

oliua. Vnguentus

שְׁמֹנָה octo.

erat ioſias. Eccls.11. Da partē ſeptem necnō & octo. Mich. 5. Et octo primates hoīm. & inde שְׁמִינִי Semini. i. octauus. Exo.22. Die octauo reddes eū mihi. Leuit.9. facto aūt octauo die. & in ge.fe. שְׁמִינִית Seminith. vt in titulo. p̄s. 11. vbi dī in finē pſalmus dauid p octaua. & inde שְׁמֹנִים Semonim i. octogita. vt Geñ.16. Octoginta & ſex annorū erat abraā. Itē אַשְׁמַן Aſman. i. locus caliginoſus ſiue ſepulchrū. & ſolū iuenitur in nu.plu. Eſa.59. Et in caliginoſis q̄ſi mortui.

שְׁמִינִי Octauus.
שְׁמִינִית Octaua.
שְׁמֹנִים Octogita.
אַשְׁמַן caliginoſū

שָׁמַע Samaa. Audire. ſiue exaudire: acquieſcere. obedire. intelligere. Geñ.3. Vocē tuā dñe audiui. & in eo. quia audiſti vocē vxoris tue. Et in eo.18. Quo audito ſara riſit poſt oſtiū tabernaculi. pro quo he.le. Et ſara audiebat poſt oſtium tabernaculi. Et in eo.21. Exaudiuit dñs vocē pueri Et in eo.34. Quod cū audiſſet iacob. & in eo.45. Auditū q̄ eſt & celeri ſermone vulgatū in aula regis. Pro quo he.le. Et vox audita. i. rumor auditus eſt in domo pharaonis. Exo.2. Audiui gemitū eorū. & in eo.22. Si clamauerit ad me: exaudiā eū. & in eo.25. Nec audietur exore vīo. Nu.12 Quod cū audiſſet dñs iratus eſt valde. 1. Reg.15. Precepit itaq̄ ſaul populo. Pro quo he.le. Et audire fecit ſaul populū. i. p̄conizare fecit vt oēs cōgregarētur ad prelīū. 4. Reg. 7. Siquidē dñs ſonitū audire fecerat. 1. Paralip.15. In nablis & citharis cōcrepātes. Pro quo he.le. Audire facientes. ſ. cantica & hymnos. Nec.12. Et audita eſt letitia ieruſalem Ps.57. Qui nō exaudiet vocē incantantium. p̄s.129. Dñe exaudi vocē meā. Hiere.25. Nolite audire verba ꝓphetarū. & in eo.51. Annūciate cōtra eā regibus Ararat. p quo he.le. audire facite. Dañ.8. Audiui vnū de ſanctis. Sigñat ēt acquieſcere vel obedire. Geñ.16. Cumq̄ ille acquieſceret. 1 Reg.15. & nō potius vt obediatur voci dñi. & in eo. Melior eſt enim obedientia q̄ victime. Pro quo he.le. Melius eſt enim obedire q̄ victima. p̄s.17. In auditu auris obedient mihi. Eſa.11. Et filii amon obedientes erunt. Hiere.35. qa obedierunt precepto patris ſui. & in eo. Quia obediſtis p̄cepto ſonadab. Sigñat ēt intelligere qđ eſt idē qđ audire mēte & corde. Deut.28. Cuius linguā intelligere nō poſſis 3. Regū.3. Dabis ergo ſeruo tuo cor docile. pro quo he.le. Cor intelligēs. Eſa.36. Loquere ad ſeruos tuos ſyra lingua: intelligim? em̄. & inde שְׁמַע Sémaa. ſiue שְׁמוּעָה Semua. i. auditio ſiue auditus: aut fama vel rumor. Iob.42. Auditu auris audiui te. Eſa.23. Cum auditū fuerit in egypto: dolebūt cū audierint de tyro. Pro quo he.le. Cū auditio fuerit i egypto: dolebūt ab auditiōe vel a rumore aut a fama tyri. Et in eo.37. Et audiet nūciū. Pro quo he.le. Et audiet auditionē ſiue famā vel rumorē. Et in eo.55. quis credidit auditui nr̄o. Hiere.51. Veniet in āno auditio. Et in eo. & timeatis auditū qui audietur in terra. Ponitur ēt pro fama. Ioſ. 6. Et nomē eius vulgatū eſt in omni terra. i. fama eius. Hiere.5. Audiuit rex Babylonis famā eius. & aliq̄n ſcribiturcū mē in principio & dī מִשְׁמַע miſmaa. 2. Reg.22. Fecitq̄ eū ſibi dauid auricularīū a ſecreto. pro quo he.le. Et poſuit eū dauid ad auditionē ſuā. i. vt ſecreta eius audiret. Eſa.11. nec ſcđm auditū auriū arguet. Ponitur ēt ꝓ obediētia. 1. Regū. 22. Et ꝓgens ad imperiū tuū. Pro quo he.le. ad obediētiā. tuā. i. vt tibi obediat in omnibus que ei imperaueris. & inde הַשְׁמָעוֹת Haſmaouth. i. auditio. Ezech.24. Vt annunciet tibi. Pro quo he.le. In auditione aurium. i. vt audiasque annunciabit tibi.

Exaudire.
Acquieſcere Obedire
Intelligere
שְׁמוּעָה Auditus.
Auditum
Auditio.
Fama.
מִשְׁמַע Auditio. Auditus
Obediētia
הַשְׁמָעוֹת auditio

שְׁמֶץ Sémes. parum. paululum. pauxillum. ſignominia ſeu infamia. Iob,4. Suſcepit auris mea venas ſuſurri eius. pro quo he.le. Suſcepit auris mea paululū ſeu pauxillū ex eo. & in eo.26. Et cū vix paruā ſtillā ſermonis eius audierim?. Scribitur ēt cū he in fine & dī שִׁמְצָה ſimſa. i. ignominia ſeu infamia. Exo.32. Propter ignominiam ſordis.

Paululus
Vix parū. שִׁמְצָה
Ignominia שִׁמְצָה

שָׁמַר Samar. cuſtodire. ſeruare. conſeruare. obſeruare. cauere. Geñ.2. Vt operaretur & cuſtodiret illum. Et in eo.3. Ad cuſtodiendā viam ligni vite. Et in eo.28. Et cuſtodierit me in via. Et in eo.37. Pater vero rem tacitus conſiderabat. pro quo he.le. Et pater eius cōſeruabat rē ſeuverbū. & per talē modū loquēdi dicitur. Luce.2. Maria aūt cōſeruabat oīa verba hec: conferens in corde ſuo. Deut.4. obſeruabitis & implebitis opere. & in eo. cuſtodi igitur temet ipſum. Et in eo. Cuſtodite igitur aīas vr̄as. Et in eo.24. obſerua diligenter ne incurras plagā lepre. 2. Reg.22. & cuſtodiui me ab iniquitate mea. Iob.14. Sed parce peccatis meis. pro quo he.le. Nō cuſtodias ſiue obſerues ſup peccatum meū. i. nō obſerues mihi odiū ſeu vindictā. p̄s.15. Cōſerua me dñe qm̄ ſperaui in te. Ps.17. Quia cuſtodiui vias dñi. Ps.85. Cuſtodi aīam meā qm̄ ſanct? ſum. Eccls.8. Ego os regis obſeruo. Hiere.31. Et cuſtodiet eū ſicut paſtor gregē ſuū. Amos.1. Et indignationē eius ſeruauerit vſq̄ in finē. Ione.2. Qui cuſtodiunt vanitates. Mich.6. Et cuſtodiſti p̄cepta Amri. Sigñat ēt cauere. ſ. qñ eſt verbū paſſiuū prime cōiugationis impatiui modi. Exo.19. Cauete ne aſcendatis in montē. Deut.4. Caue ne obliuiſcaris pacti dñi dei tui Et in eo.12. Caue ne offeras holocauſta tua in oī loco. Ioſ. 6. Vos aūt cauete: ne de his que precepta ſunt quicq̄ contingatis. Eſa.7. Vide vt ſileas. Pro quo he.le. Caue & ſile. i. temetipſum cuſtodi vt ſileas. & inde שׁוֹמֵר Somer. i. cuſtos Geñ.3. Nūquid cuſtos fratris mei ego ſū. 1. Reg.28. & ego cuſtodē capitis mei ponam te. Eſa.21. Cuſtos quid de nocte. & inde מִשְׁמָר miſmar: ſiue מִשְׁמֶרֶת Miſmēreth. i. cuſtodia. Geñ.42. Et tradidit illos cuſtodie. Exo.12. & obſeruabitis eum. pro quo hebrei legunt. Et erit vobis in cuſtodiā 1. Reg.22. Mecūq̄ ſeruaberis. Pro quo hebrei legunt. Et eris mecum in cuſtodiam. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 1. Paralip.26. Cuſtodiā contra cuſtodiā. Prouer.4. Oī cuſtodia ſerua cor tuum. & in plurali מִשְׁמָרוֹת Miſmaroth. Nee.7. Et poſui cuſtodes. Pro quo hebrei legunt. Et poſui cuſtodias. Et in eodem.13. & conſtitui cuſtodias. & in eodē. Et conſtitui cuſtodias ſacerdotum & leuitarum. Dicitur etiam שָׁמְרָה Somra. idest cuſtodia. p̄s.104. Pone domie cuſtodiam ori meo. & aliquando ſcribitur cum aleph in principio & dicitur אָשְׁמוּרָה aſmura. ſiue אַשְׁמֹרֶת aſmōreth. idest cuſtodia. Ps.89. Et cuſtodia in nocte. Ponitur etiam p vigilia. Exo.14. Iamq̄ aduenerat vigilia matutina. Iudi.7. Incipientibus vigiliis noctis mediis. pro quo hebrei legūt In principio vigilie noctis medie. & in plurali אַשְׁמֻרוֹת aſmuroth. p̄s.118. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Preueniebant oculi mei vigilias. Et aliq̄n ſcribitur ſine aleph. p̄s.76. Anticipauerunt vigilias oculi mei. Item שָׁמִיר Samir. i. adamas: aut ſpina vel vepres. Hiere.17. Et in vnguine adamantino. Ezech.3. Vt adamantē & ſilicem dedi faciem tuam. Zach.7. Et cor ſuum poſuerunt vt adamantem. Significat etiam ſpinam ſeu vepres. Eſa.5. Aſcendent ſuper eam vepres & ſpine. Et in eodem. 6. Vepres enim & ſpine erunt in vniuerſa terra. Et in eodem. 7. In ſpinas & vepres erunt. Et in eodem.32. Super humum populi mei ſpine & vepres aſcendent. Itē שְׁמָרִים Semarim. idest feces. & ſolum inuenitur in numero plurali. Ps.73. Veruntamen fex eius non eſt exinanita: bibent omnes peccatores terre. Pro quo hebrei legunt. Verumtamen feces eius bibent. Hiere.48. Et requieuit in fecibus ſuis. Soph.1. Et viſitabo ſuper viros defixos in fecibus ſuis.

Cuſtodire
Obſeruare
Cōſeruare
ſeruare
Cauere
שׁוֹמֵר Cuſtos
מִשְׁמָר מִשְׁמֶרֶת Cuſtodia
מִשְׁמָרוֹת Cuſtodie.
שָׁמְרָה Cuſtodia
אַשְׁמוּרָה אַשְׁמֹרֶת Cuſtodia. Vigilia.
אַשְׁמֻרוֹת Vigilie
שָׁמִיר adamas.
Vepres
Spina
שְׁמָרִים Fex. Feces

שֶׁמֶשׁ Sol

שִׁמְשָׁא שִׁמְשׁוֹת Ppugnacula

שַׁמְּשׁ Ministrare

שֵׁן Dens

שִׁנַּיִם Dentes

Tridens

Ebur.

שֵׁנִי Coccinus. Bis tinct⁹ Coccus.

שָׁנִים Coccinum Duplicia.

שְׁנַן Acuere

Narrare

שְׁנִינָה Fabula

שָׂנֵא Odire.

שִׂנְאָה Odium.

שׂוֹנֵא Odiens. Inimicus

שׂוֹנְאִים Odientes

שֶׁמֶשׁ Sémes. Sol. Genñ. 19. Sol egressus ē sup terrā. ps. 122 Per dē sol nō vret te. Eccls. 1. Et oritur sol & occidit. Malach. 4. & orietur vobis timētibus nomē meū sol iustitie. & in lingua chaldaica dī שִׁמְשָׁא Simsa. Dañ. 6. & vsq; ad occasū solis laborabat vt erueret illū. & in plu. שִׁמְשׁוֹת Simsoth: & signāt ppugnacula. Esa. 54. Et ponā iaspidē ppugnacula tua. Item שַׁמְּשׁ Sammes. in lingua chaldaica significat ministrare. Dañ. 7. Millia millium ministrabant ei.

שֵׁן Sen. dens. ebur. coccinū. Exo. 21. dentē pro dēte. & ī eo. Dētē si excusserit. Prouer. 25. Dēs putrid⁹ & pes lapsus & ī plu. שִׁנַּיִם Sinnaim. Genñ. 49. Et dentes eius lacte cādidiores. Cant. 4. Dētes tui sicut greges tōsarū. & qñ iūgitur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos: que signāt tres: tūc ābe dictiones signiant instrm ferreū qđ tridēs appellatur. 1. Reg. 2. & hēbat fuscinulā tridētē in manu sua. Accipitur ēt pro rupe vel scopulo acuto ī pte supiori. 1. Reg. 14. Eminētes petre ex vtraq; pte: & quasi in modū dentiū scopuli hinc inde p̄ rupti. Iob. 39. In p̄ruptis silicib⁹ cōmoratur atq; inaccessis rupibus. Signāt ēt p̄dicta dictio ebur qđ est dens elephātis. 3. Reg. 10. Thronū de ebore grādē. Cāti. 5. venter eius eburneus. Ezech. 17. Dētes eburneos & hebeninos. Signāt ēt coccinū seu colorē rubeū. & tūc scribitur cū iod in fine & dē שָׁנִי sani. vt Genñ. 38. in q̄ obstetrix ligauit coccinū. Exo. 39. purpura cocoq; bis tincto. Ios. 2. Funicul⁹ iste coccine⁹ Cāti. 4. sicut vitta coccinea labia tua. & aliqñ scribitur cū mē in fine: & dī שָׁנִים sanim. Esa. 1. Si fuerit pctā vra vt coccinū. Prouer. 30. Oēs. n. domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. pro quo he. le. Ois. n. dom⁹ eius vestita est cocçino. q; si pro שָׁנִים Sanim legatur שְׁנַיִם Senaim: tūc significat duo vel duplicia sicut est in littera nostra.

שְׁנַן Sanan. acuere. narrare. cōfabulari. recitare. seu repetere. Deut. 32. Si acuero vt fulgur gladiū meū. ps. 44. sagitte tue acute. ps. 139. acuerūt linguas suas sicut serpentes. ps. 72. Et renes mei cōmutati sunt. proquo he. le. Et renes mei acuūtur siue acuti sunt. pōt ēt deriuari a dictiōe שִׁנָּה sana q̄ signāt mutare siue commutare. sicut est in lra nra. Sed bt̄us hiero. ī ps. iuxta he. ve. trāstulit. renes mei velut ignis fumigās. Qđ ēt pōt intelligi scđm lram hebraicā. nā ponitur ibi dictio אֶשְׁתּוֹנַן Esthonā. & pōt esse dictio cōposita ab אֵשׁ Es: qđ signāt ignē: & תְּנַן thenan q; in lingua chaldaica signāt fumū siue fumigās. Signāt ēt p̄dicta dictio narrare siue confabulari. Deut. 6. Et narrabis ea filiis tuis. & inde שְׁנִינָה Senina. idest narratio seu fabula. Deut. 28. Et eris p̄ditus in parabolam ac fabulam.

שָׂנֵא Sana. odire. odiū habere. Genñ. 26. Ad hoīem quē odistis. Et in eo. 29. Vidēs aūt dñs q; despiceretur lia. p quo he. le. Videns aūt dñs q; odiosa esset lia. & in eo. 37. Oderāt eū: nec poterāt ei quicq̄ pacifice loqui. & ī eo. que cā maioris odii seminariū fuit. pro quo he. le. & addiderūt amplius odire eū. Exo. 18. & qui oderint auaritiā. Nu. 10. & fugient qui oderūt te a facie tua. Deut. 1. Odit nos dñs. & ī eo. 16. Que odit dñs de⁹ tu⁹. & in eo. 19. Si quis āt odio hñs pximū. & in eo. 21. Si habuerit hō duas vxores: vnā dilectā & alterā odiosam. ps. 43. & odiētes me dispdidisti. ps. 138. Nōne qui oderunt te dñe oderā. Prouer. 8. Timor dei odit malū. & in eo. 14. Etiā pximo suo paup odiosus est. & īde שִׂנְאָה Sinaa. i. odiū. 2. Reg. 13. vt maius esset odiū quo oderat eā. ps. 25. & odio iniquo oderūt me. & inde שׂוֹנֵא Sone i. odiēs siue inimicus. Exo. 25. Si videris asinū odiētis te iacere sub onere. Prouer. 26. Labiis suis intelligitur inimic⁹ & in plu. שׂוֹנְאִים Sonim. 2. Reg. 5. odiētes aīam dauid. Esa. 66. Dixerunt fratres vestri odientes vos. & aliqñ scribitur cum mem in principio. ps. 43. Et odientes nos dispdidisti. Ps. 89. Inimici domini mentiti sunt ei.

שִׁנְאָן Abūdans

שִׁנְעָר

שִׁנָּה Mutare. Cōmutare

שׁוֹנִים Detractores

שִׁנּוּת mutate mutatio.

Iterare. Secūdare

Secūdo idē facere

שֵׁנִי Secund⁹. Alter.

שְׁנַיִם Cenacula.

שְׁנִית secunda.

secundo.

מִשְׁנֶה Suteronomium

secundus. secunda

Duplex

Duplicia. מִשְׁנִים

Vestes. שְׁנַיִם

Duo.

שִׁנְאָן Sinan. abūdās. ps. 67. Multiplex millia letantiū. p quo bt̄us hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Millia abundantium. & aliqui hebrei dicunt q; significat certū ordinem celestis hierarchie.

שְׁנַב Senab. cācellus. & scribitur cū aleph in pricipio & dicitur אֶשְׁנַב Esnab. Prouer. 7. per cancellos prospexi iuuenem. In alio vero loco beatus hieronymus transtulit cenaculum. Iudi. 5. Et de cenaculo loquebatur.

שָׁנָה Sana. mutare. cōmutare. iterare. vel secūdare. 1. Reg. 21. Et mutauit os suum. 3. Reg. 14. Surge & cōmuta habitum. Hiere. 52. Et mutauit vestimēta carceris eius. Malach. 3. Ego dñs non mutor. & aliqñ scribitur cū aleph loco he. 4. Reg. 25. Et mutauit vestes eius. Eccls. 8. Et potētissimus faciē illius cōmutabit. & inde שׁוֹנִים Sonim, i. mutantes siue mutati. & ponitur pro detractoribus qui mutāt verba aliorū vt detrahant. Prouer. 24. Et detractoribus ne cō miscearis. & in ge. fe. שִׁנּוֹת Sonoth. i. mutate siue diuerse. Ester. 5. Nouis vtens legibus. Pro quo he. le. Et leges eorū sunt mutate siue diuerse ab omni populo. i. a legibus oīm populorū. & inde שִׁנּוֹת Senoth. i. mutatio. ps. 76. Mutatio dextere excelsi. Pōt ēt signāre annos vt īfra dicetur. signāt ēt predicta dictio שְׁנָה Sana iterare vel secundare. i. secūdo idem facere. Genñ. 41. Quod aūt vidisti secūdo ad eandē rē pertinēs somniū. Pro quo he. le. Et quia iteratū vel secūdatum est somniū pharaoni. 1. Reg. 26. Et secundo opus non erit. Pro quo he. le. Et nō secundabo ei. i. non inferam ei secundā plagā: quia vna tantū interficiam eū. 2. Reg. 20. nec secundo vulnus appossuit. 3. Reg. 18. Etiam secundo hoc facite: qui cū fecissent secūdo. Pro quo he. le. Et dixit reiterate: & reiterauerūt. Nec. 13. Si secūdo hoc feceritis manū mittam in vos. & inde שֵׁנִי Seni. i. secūdus: siue alter. Genñ. 1. Et factū est vespere & mane dies secundus. Iudi. 6. Et alterum taurum septē annorū. Et in plu. שְׁנַיִם Seniim. vt Genñ. 6. Cenacula & tristega facies in ea. Pro quo he. le. Secūdos & tertios facies in ea. i. cenacula secunda & tertia: & in ge. fe. שְׁנִית Senith. Ios. 19. Et egressa est sors secunda filiorū ben iamin. Nec. 3. Mensurā secūdā cōtra ascensum firmissimi anguli. Reperitur ēt שֵׁנִי seni pro שְׁנִית Senith. Vt in eodē Vbi dicitur Annon filius selo sextus mensurā secūdā. Ponitur ēt aduerbialiter. i. secūdo. Genñ. 22. vocauitq; abraā angelus dñi secūdo. Ios. 5. Et circuncide secundo filios israel. Ester. 2. Atq; inde in secūdas edes ducebantur. pro quo he. le. Ipsa reuertebatur ad domū mulierū secūdo. & īde מִשְׁנֶה Misne. i. secūdus. vel secūda. aut duplex. Deut. 17. describet sibi deuteronomiū legis hui⁹. i. secūdā legē. Nam deutero nomiū grece idē est quod secunda lex latine. 4. Regū. 22. Et precepit rex elchie pontifici & sacerdotibus secundi ordinis. 2. Paralip. 34. Que habitabat in ierusalem in secunda. Ester. 10. Quō mardocheus iudaici generis secundus a Rege asuero fuerit. Signāt ēt duplicē. Genñ. 43. Et pecuniam duplicem ferte vobiscum. Et in eodem. Tulerunt ergo viri munera & pecuniā duplicē. Deut. 15. Quia iuxta merced̄ mercenarii sex annis seruiuit tibi. pro quo he. le. qñ duplici mercede mercenarii seruiuit tibi sexannis. Esa. 61. In terra sua duplicia possederunt. Hiere. 17. Et duplici cōtritione contere eos. & inde מִשְׁנִים Misnim. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestes. 1. Reg. 15. Et optimis gregibus ouium & armentorum & vestib⁹. & aliqui hebrei dicūt q; signāt arietes duorū annorū. & inde שְׁנַיִם Senaim. i. duo. bini. ābo. vterq;. Genñ. 7 de aiantib⁹ imūdis duo & duo Et in eo. 25. Due gentes in vtero tuo: & duo ppli de ventre tuo diuidentur. Exo. 34. p̄cide tibi duas tabulas lapideas

4.Reg.4. Vt tollat duos filios meos. Signat ēt binos siue bina. Gen.6. Bina induces in arcā. & in eo. Bina de oībus in gredientur. Et qñ cōponitur cū pnoie plurali: signat vterq; siue ambo. Gen.7. Erat autē vterq; nudus. Nu.25. Et perfodit ambos simul. Iob. 9. Et ponere manū suā in ambob?. & inde שְׁנֵיהֶם Sanim. i. duplices vel duplicia. Prouer.31. Oīes enī domestici eius vestiti sunt duplicib?. Hebrei vero dicūt q signat coccinū. De quo vide supra in dictione שְׁנִי Sen. & in genere femínino שְׁתַּיִם Sethaim siue שְׁתֵּי Sethe. i. due. Gen.32. Tulit duas vxores suas. 1.Reg.1. & habuit duas vxores. Hiere.2. Duo enī mala fecit populus meus. & qñ iungitur cū dictione עָשָׂר Asar q̄ signat decē: tunc dī שְׁנֵים עָשָׂר Senem asar siue שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Sethemesre. & ambe dictiōes significant duodecim. Gen.14. Duodecim enī annis seruierāt cordolaomor. & in eo.35. Erāt aūt filii iacob duodecim. Item שָׁנָה Sana. i. annus. Gen.26. Inuenit in ipso āno cētuplū. Leuit.25. Donec vnus cōpleatur ānus. Nu.14. Dies p anno. Et qñ post se regit genitiuum: tūc scribitur cum thau in fine loco he. Leuit.25. Vsq; ad ānum iubilei opabitur te cū. Dañ.1. fuit aūt daniel vsq; ad annū primū cyri regis psarum. & in plu. שָׁנִים sanim siue שְׁנֵי Sene. i. āni. Gen.23. Vixit aūt sara cētum viginti septē annis. & in eo.29. Seruiuit iacob pro rachel septē ānis. & in eo.41. Septē vbertatis āni sunt. Abach.3. In medio annorum viuifica eum. Reperitur etiam שְׁנוֹת Senoth secundum terminationem pluralem femininorum. ps.89. Annis quibus vidimus mala. Et in eodem. Dies annorū nr̄orum: in ipsis septuaginta annis. & in numero duali dī שְׁנָתַיִם sanathaim. i. duo anni. siue bienniū Gen.41. Post duos ānos vidit pharao somniū. & in eo.45. Biēniū est enī q̄ cepit fames in terra. & a p̄dicta dictione dicunt aliqui hebrei p deriuatur שְׁנִי Sani: qđ signat coccinū. De quo vide supra in dictione שְׁנִי Sen.

שְׁנְהַבִּים Senhabim. dētes elephātorū. & est dictio cōposita a שֵׁן Sen. q̄ signat dentē & הַבִּים Habim elepātes. 5.Reg.10. Et dentes elephantorū & simias & pauones.

שָׁנַס Sanas. accingere. 3. Reg.18. Accinctisq; lūbis currebat āte achab. Pro quo he.le. & accingit lumbos suos & currebat ante achab. & solum inuenitur in predicto loco.

שָׁסַס Sasas. diripere. deuastare. depredari. & scribitur cū simplici samach & cū puncto dagues ppter defectū alteri? samach. ps.88. Et diripuerunt eū oēs trāseuntes viā. Zach.14. Et vastabunturdomus. Vide etiā de hoc in dictione sequenti. Et inde מְשִׁסָּה Mesisa. i. direptio vl̄ deuastatio. Esa.42. Quis dedit in direptionem iacob.

שָׁסָה Sasa. diripe. deuastare. dep̄dari: sicut dictio p̄cedēs. 1.Reg.25. Et diripiūt areas. ps.43. Et q oderunt nos diripuerunt sibi. Esa.17. Hec est pars eorū qui vastauerunt nos. Hiere.50. Diripiētes hereditatē meā. & aliqñ scribitur cū aleph in medio loco vau vocali. Hiere.30. Et oīes qui te vastant: vastabuntur. p quo he.le. Et erūt qui te vastāt in vastationē siue in direptionē. & aliqñ scribitur cū sin loco samach. Esa.10. Et principes eorum depredatus sum.

שָׁסַע Sasaa. diuidere. findere. dilacerare. decerpere. cōfrin gere. Leuit.1. Cōfringetq; ascellas eius. p quo he.le. Et diuidet siue scindet eum in alis suis. & in eo.11. Oīe qđ habet diuisā vngulā & ruminat. & in eo. Et sus qui cū vngulā diuidat nō ruminat. Deut.14. Omne aīal qđ in duasptes finditvngulā. Iudi.14. Dilacerauit leonē q̄si hedū in frustra decerpet. 1.Reg.24. & cōfregit dauid viros suos sermōib?.

שָׁסַף Sasaph. in frustra cōcidere. 1.Reg.15. Et in frustra cōcidit eū samuel. & solum inuenitur in predicto loco.

שָׁעָה Saa respicere. aspicere. aīaduertere. meditari. confidere. inclinari: seu declinare. excecare. siue caligare. dimittere. remittere. recedere. Gen.4. & respexit dñs ad abel & ad munera eius: ad cain aūt & ad munera illi? nō respexit Exo.5. Et nō acquiescāt verbis mēdacibus. p quo he.le. Et nō aspiciāt siue nō aīaduertāt verba mēdacii. Esa.41. Et loq̄mur & videamus simul. i. aspiciam?. Signat ēt meditari. ps.118. Et meditabor in iustificationibus tuis semp. Ponitur ēt p cōfidere. Esa.31. Et nō sunt cōfisi sup sanctū israel. Signat etiā inclinare siue declinare. Esa.17. In die illa inclinabitur homo ad factorē suū: & nō inclinabitur ad altaria q̄ fecerūt manus ei?. Pōt ēt legi scd̄m primā significationē. in die illa aspiciet homo seu aīaduertet ad factorē suū. & in eo.41. Ne declines quia ego de? tu?. hebrei tñ dicūt q in p̄dicto loco signat formidare vl̄ timere. Ponitur ēt per antiphrasin p excecare vel oculos claudere aut caligare. Esa.6. Et oculos ei? claude. & in eo.32. Et nō caligabūt oculi vidētiū. Vide etiā de hoc supra in dictiōe שׁוּעַ Soaa. signat ēt p̄dicta dictio dimittere vel remittere aut recedere ab aliquo. Iob.10. Dimitte me vt plāgā paululū dolorē meū. ps.39. Remitte mihi vt refrigerer. Iob.14. Recede ergo paululū ab eo. Esa.22. Recedite a me: amare flebo. & aliqñ duplicatur līa sin & littera aīn: & tūc signat meditari siue delectari. ps.118. In iustificationib? tuis meditabor. De q̄ vide īfra in dictiōe שַׁעֲשָׁעִים Saasaa. Itē שָׁעָה Saa. seu שָׁעֲתָא saatha ī lingua chaldaica signat horā. vt Dañ.3. Eadē hora mittetur in fornacē ignis. & ī eo.4. Cepit intra se tacitus cogitare quasi vna hora.

שַׁעֲטָה Saata. calcatio siue cōculcatio: scd̄m hebreos. Beat? hiero. trāstulit pōpā. Hiere.47. A strepitu pōpe armorū & bellatorū ei?. p quo he.le. A sonitu calcatiōis vl̄ cōculcatiōis vngularū fortiū ei?. & solū īuenitur ī p̄dicto loco.

שַׁעֲטְנֵז Saatnez. vestis seu pānus ex lana & lino cōtextus Deut.22. Vestimento quod ex lana & lino contextum est. & solum inuenitur in predicto loco.

שַׁעַל Saal. pugillus seu pugn?. Esa.40. Quis mēsus est pugillo aq̄s. & in plu. שְׁעָלִים Sealim. 3.Reg.20. Si sufficerit puluis samarie pugillis ois ppli qui seqtur me. Ezech.13. Et violabant me ad populū meū ppter pugillos ordei. Item שׁוּעָל Sual. i. vulpes. Nec.3. Si ascenderit vulpes trāsiliet murū eorum. & in plu. שׁוּעָלִים Sualim. Canti.2. Capite nobis vulpes paruas que demoliuntur vineas. Itē מְשִׁעוֹל Misool. i. semita angusta. Nu.22. Stetit angelus in angustiis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. i. angusta semita duarum maceriarum.

שָׁעַן Saan. recūbere. inniti. apodiari. fulcire. seu sustētare. Nu.21. Et recūberet ī finib? moabitarū. 4.Reg.4. Illo innitēte sup manū meā. 2.Paralipo.13. Eo qđ sperassent in dño deo patrū suorū. i. nixi essēt ī dño. Iob.8. Innitetur sup domū suā. Prouer.3. Ne innitaris prudētie tue. Esa.10. Nō adiiciet residuū israel & hi qui fugerint de domo iacob inniti sup eū qui percutit eos: sed innitentur sup dñm sanctū israel. & in eo.50. Et innitatur sup dñm deum suū. Et inde מִשְׁעָן Misaan. siue מַשְׁעֵן Maseen. i. fulcimētū siue sustētaculū aut sustētatio. ps.17. Et factus est dominus protector meus. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Et factus est dñs firmamentum meum. i. sustentaculum seu fulcimentum. Ponitur etiā pro valido & forti aut pro robore. Esa.3 Validum & fortē: omne robur panis & omne robur aque. i. sustentaculū vel sustentatio aut fulcimētum. & aliqñ scribitur cum he vel thau in fine. & ponitur etiā pro baculo in quo homo sustentatur & cui innititur. vt Exo.21. Et ambulauerit foris super baculum suum. Esa.36. Ecce confidis super baculum arundineum confractum.

שָׁעִף Saiph. cogitatio. & solum īuenitur in numero plurali. scilicet שְׁעִיפִים Seipim. Iob.4. In horrore visionis

Bina. Vterq; ambo. שְׁנַיִם Duplicia. Coccinum שְׁתַּיִם Duo. שְׁנֵים עָשָׂר Duodeciz שָׁנָה Annus שָׁנִים anni שְׁנוֹת anni שְׁנָתַיִם Duo anni Biēnium. שָׁנִי שְׁנְהַבִּים Dētes elephātorū שָׁנַס accingere. שָׁסַס diripere. Vastare. מְשִׁסָּה direptio. שָׁסַס diripere. Vastare. שָׁסַס depredari שָׁסַע Cōfringere diuidere. Findere, dilacerare שָׁסַף Concidere שָׁעָה Respicere. Aspicere. Meditari. Inclinari. Declinare Formidare Claudere. Oculos. caligare. Dimittere Remittere Recedere. Meditari. שָׁעָה Hora. שַׁעֲטָה Pompa Cōculcatio. שַׁעֲטְנֵז Vestis ex lana & lino contexta. שַׁעַל Pugillus שְׁעָלִים Pugilli. שׁוּעָל Vulpes שׁוּעָלִים Vulpes מְשִׁעוֹל Semita. angusta. שָׁעַן Recūbere. Inniti. Sperare. מִשְׁעָן Firmamētum. Validus fortis. Robur. Baculus. שָׁעַף שְׁעִיפִים Horor

cogitationes

nocturne. pro quo he.legunt.In cogitationibus de visio nibus noctis.Et in eodem.20.Idcirco cogitationes meeva rie succedunt sibi.& aliquando scribitur cū littera sāmach loco sin de quo vide supra in dictione סָעַף Saiph.

שָׁעַר Estimare. Estimare

שָׁעַר Saar.existimare.cōiectare.Prouer.23.Quia in simi litudinem coniectoris & harioli extimatqđ ignorat Pro quo hebrei legunt.Quia sicut existimat vel cōiectatur in anima sua sic est.& inde שְׂעָרִים Searim .idest extimatio nes.Gen.26.Et inuenit in ipso anno centuplum .Pro quo hebrei legunt.Et inuenit in ipso anno centum extimatio nes.idest centuplum q̄ extimauerat.lxx. vero centuplum ordei transtulerunt. Vnde beatus hieronymus in hebraicis questionibus super hoc loco sic ait . Licet in aliena terra seminauerit isaac : tamē non puto q̄ tāta ei fertilitas ordei fuerit.vnde melius puto illud esse quod habeturin hebreo & aquila quoq; transtulit & inuenit in anno illo centuplū extimatum.licet enim eisdem litteris & extimatio scribatur & ordeum: tamen extimationes שְׂעָרִים Searim legun tur.ordea vero.שְׂעֹרִים Seorim.Hec hieronymus .Item

שְׁעֲרוּרָה Mirabilia Horribile. turpitudo.

שַׁעֲרוּרָה Saarura.idest horribile siue turpitudo . Hiere. 5 . Stupor & mirabilia facta sunt in terra . Pro quo hebrei legunt.Stupor & horribile . i. res horrenda fuit in terra . Et in eo . 23 . Et in prophetis ierusalem vidi similitudinem adulterantium.pro quo hebrei legunt.Vidi turpitudinem adulterii.Et aliquando scribitur cum iod in fine & dicitur שַׁעֲרוּרִיָה Saaruria. Osee.6.In domo israel vidi horrenda.

שַׁעֲרוּרִיָה Horrenda שַׁעֲרוּרוֹת Horribilia

& aliquando mutatur he in tau.& dicitur שַׁעֲרוּרִית Saarurith.Hiere.18.Quis audiuit talia horribilia que fecit virgo israel. Vide etiam de hoc in dictione sequenti .& inde

שְׂעִירִים horribiles. mali.

שְׂעִירִים Soarim.idest horribiles vel abominabiles . Pro quo beatus hieronymus transtulit malas.Hiere.29.Et ponam eos quasi.ficus malas: que comedi non possunt.Item

שַׁעַר Porta.

שַׁעַר Saar.idest porta.siue ianua.Gen.25.Et possidebit semē tuum portā inimicorum tuorum.Et in eodem.28 . Non est hic aliud nisi domus dei & porta celi.Deut.25.perget mulier ad portam ciuitatis.4.Regum.7.Iuxta introitum porte.& in plurali שְׁעָרִים Searim.idest porte siue ianue.Deut. 14.Et repones intra ianuas tuas.ps. 66 . Diligit dominus portas sion.Naum.3.Pandentur porte terre tue. Ponitur etiam pro vrbibus. Deut. 28.Donec disperdat & conterat i cunctis vrbibus tuis.& inde שֹׁעֵר Soer.idest ianitor.2.Reg. 18.Et vociferans in culmine ait.pro quo hebrei legunt. & clamans speculator ad ianitorē ait.& in plurali שֹׁעֲרִים Soarim.2.Paralipo.8.Et ianitores in diuisiōibus suis per portam & portam.

שׁעֵר Ianitor. שׁעָרִים Ianitores

שָׁעַר Saar.metuere. formidare.horrere.tempestatē fieri tempestate moueri:vel quasi tempestas commouere siue tempestate rapi.Deut.32.Quos non coluerunt patres vestri.Pro quo hebrei legunt.Quos non timuerūt siue formidauerunt patres vestri .Hiere.2.Et porte eius desolamini vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et horrescite: desolamini vehementer.Sed si pro שְׁעָרָיו Saaru legatur שְׂעָרָיו searau.tunc significat portas eius sicut est in littera nostra. Ezech.32.Et reges eorum horrore nimio formidabunt singula.

שׁער Timere Horrere. Formidare

שַׁעַר Tempestatē esse. Tempestate rapi.

per te. Significat etiam tempestē fieri: vel tempestate cō moueri:siue tempestate rapi.ps.49.Et in circuitu eius tempestas valida.Ps.57.Sicut viuentes:sic in ira absorbet eos. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit.Quasi viuentes quasi ira:tempestas rapiet eos.Dan.11.Et quasi tempestas veniet contra eum rex aquilonis.idest quasi tempestas commouebitur contra eū.& inde שַׁעֲרָה Saar siue שְׂעָרָה Seara.idest horror siue tempestas.Iob.18.Et primos inuasit horror . Naum.1.Dominus in turbine & tempestate via eius. Vide etiam de hoc supra in dictione סַעַר Saar. Item

שָׂעִיר Hedus hircus

שְׂעִירָה Capra.

שְׂעִירִים hirci.

שָׂעִיר Seir.idest hedus aut hircus.Gen.37 . Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerūt. Leuit. 4 . Hircū de capris immaculatum.& in genere femenino שְׂעִירָה Seira.idest capra. Vt in eodem. Offeret capram immaculatam .& in plurali שְׂעִירִים Seirim.Leuit.16.Duos hircos stare faciet coram domino.Item שַׂעַר Sear.idest pilus seu capillus aut pilosus.vel hispidus.Leuit.13. Et pilos versos in candorem. Et in eodem.Quod si pilus coloris est pristini. Et in eodē. Et capillus sui coloris est. Iudi.16 .Iamq; capilli eius renasci ceperant. 4.Regum.1.Vir pilosus . Pro quo hebrei legunt.vir habens pilos.ps.67.Verticem capilli . Canti . 6. Capilli tui sicut grex caprarum.scribitur etiam cum he vel tau in fine.Iudi.20.Vt capillum quoq; possint percutere. Iob.4.Inhorruerunt pili capitis mei.& in aliquibus locis predictis ponitur singulare pro plurali.& in plurali dicitur

שַׂעַר Pilus. Capillus.

שְׂעָרוֹת Capilli

שָׂעִיר hispidus Pilosus

שְׂעִירִים Pilosi. Demones

שְׂעִירוֹת Pilose

שְׂעִירִים Stille.

שְׂעֹרָה Ordeum .

שְׂעֹרִים

שְׂעָרוֹת Searoth.ps.38.Multiplicati sunt super capillos capitis mei.& inde שָׂעִיר Sair.siue שַׂעַר Sear.idest hirsutus vl pilosus aut hispidus.Gen.25.Et totus in morē pellis hispidus.Et in eodem.27.Nosti q̄ esau frater meus homo pilosus sit.Esa.34.Pilosus clamabit alter ad alterum. & in plurali שְׂעִירִים Seirim.Esa.13.Et pilosi saltabunt ibi.Accipitur etiam pro demonibus.Leuit.17.Et nequaq; vltra immolabunt hostias suas demonibus. & in plurali femenino שְׂעִירוֹת Seiroth.idest pilose.Gen.27.Quia pilose manus similitudinem maioris expresserant. Item שְׂעִירִים seirim. idest gutte siue stille pluuie.& solum inuenitur in numero plurali. Deut.32.Quasi imber super herbam:& quasi stille super gramina.Item שְׂעֹרָה Seora.idest ordeum. Exo. 9.linum ergo & ordeum lesum est:eo qnod ordeum esset virēs Declinatur etiam pluraliter שְׂעֹרִים Seorim.4.Regum.7 Duo modii ordei statere vno.

שָׁעַשַׁע Delectare

שָׁעַשַׁע Saasaa.delectari.blandiri.ps. 93. Cōsolatiōes tue letificauerunt animam meam.Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit.Consolationes tue delectabunt animam meam.ps.118. In iustificationibus tuis meditabor.Pro quo hebrei legūt.In preceptis tuis delectabor Esa.11.Et delectabitur infans ab vbere.Et in eodem. 66. & super genua blandietur vobis. & inde שַׁעֲשֻׁעִים Saasuim. idest delectationes siue blanditie.Et solum inuenitur in numero plurali:& ponitur plurale pro singulari.ps.118. Nisi q̄ lex tua meditatio mea est.Pro quo btūs hiero. in ps.iuxta he.ve.transtulit.nisi q̄ lex tua delectatio mea est.Et in eodem.Mandata tua meditatio mea est.Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit . mandata tua voluptas mea est.Prouer.8.Et delectabar per singulos dies . Pro quo hebrei legunt.Et eram delectationes siue blanditie per singulos dies.idest delectabar siue blandiebar p singulos dies.Hiere.51.Si puer delicatus.vbi ponitur pro delicato.idest puer cui blanditur.

שַׁעֲשֻׁעִים Blandiri. שַׁעֲשׁוּעִים delectatio

Voluptas .

Delicat .

שְׁפִיפֹן Ceraſtes

שְׁפִיפֹן Sephiphon.Geraſtes serpentis genus.Gen.49. Ceraſtes in semita.

שָׁפָה Nudare.

שָׁפָה Sapha.nudare.eleuare.festinare.Iob.33. Et ossa que tecta fuerunt nudabuntur.Hebrei tamen dicunt q̄ significat eleuare.vnde in predicto loco ipsi legunt .Et eleuabuntur ossa eius que non videbantur.idest ossa que erāt tecta carne & non videbantur:eleuabuntur:cum sint nudata carnibus propter nimiam maciem. Alii vero dicunt q̄ significat conterere: sicut dictio שׁוּף Suph. De qua supra dictum est.& inde נִשְׂפֶּה Nisphe.idest excelsum vel eleuatū. Esa.15.Super montem caliginosum leuate signum . p quo hebrei legunt.Super montem excelsum leuate signū . potest etiā deriuari a dictione נֶשֶׂף Nēseph.que signāt caligi-

Eleuare.

נִשְׂפֶּה caliginosū Excelsus

שְׂפָאִים
שְׂפָיִם
supini col leo. vic.

nem: de quo supra dictum est in littera nū. & inde שְׂפָאִים sephaim. vel שְׂפָיִם Sephaiim. i. colles vel mōtes excelsi. Esa. 41. Aperiā in supinis collibus flumina. i in excelsis colliḇ vel in excelsis mōtibus. Ponitur etiā pro viis. Hiere. 4. Vētus vrēs in viis que sunt in deserto. Item שְׂפִי Sephi. i. velo citer seu festinanter. Nu. 23. Cūq; abisset velociter. Sed in translatione chaldaica habetur. Cūq; abisset solus. Item שְׂפוֹת Sephoth. i. pingues pluralis numeri se. ge. 2. Reg. 17. oues & pingues vitulos. Et aliqui hebrei dicūt q; significat caseos. vnde in translatione chaldaica sic habetur. & caseos lactis de vaccis siue de armentis.

שְׂפִי
velociter Solus.

שְׂפוֹת
Pingues Caſei.

שָׂפָה
Labiū.

שָׂפָה Sapha. labium. ora. ripa. seu littus. Gen. 11. Erat autē terra labii vnius. Iob. 12. Cōmutans labium veraciū. Prouer. 12. Labium enim veritatis firmū erit in perpetuū. Soph. 3. Tūc reddā pplis labiū electum. & in plu. שְׂפָתַיִם Sephathaim siue שִׂפְתוֹת Siphthoth. Exo. 3. Presertim cū sim incircūcisus labiis. 1. Reg. 1. Tantum labia eius mouebātur Prouer. 4. Et detrahētia labia sint ꝓcul a te. & in eo. 14. Labia sapiētū custodiunt eos. Cāti. 5. Labia eiꝰ lilia distillātia Accipitur ēt שָׂפָה Sapha. pro ora vel extremitate. Exo. 26. Facies & quinquaginta ansas in ora sagi vnius. & in eo. 28. In cuius medio supra: erit capicium & ora per gyrū. 5. Reg. 7. A labio vsq; ad labium rotundum in circuitu. 2. Paralip. 4. Labium illius: quasi labium calicis. i. ora vel sūmitas. Significat etiā ripā vel littus. Gen. 45. In ipa ānis ripa. Exo. 14. Et viderunt egyptios mortuos super littus maris.

שְׂפַתַיִם
שִׂפְתוֹת
Labia.

שָׂפָה
Ora.

שָׂפָה
Ripa. Littus

שִׁפְחָה
ancilla.

שִׁפְחָה Siphcha. ācilla. familia: seu cognatio. Gen. 16. Sed habēs ancillā egyptiā noīe agar. 4. Reg. 4. Nō habeo ancilla tua quicq; in domo mea. ps. 122. Sicut oculi ancille in manibꝰ dñe sue. & in plu. שִׁפָחוֹת Sephachoth. Gen. 24. Argentum & aurum seruos & ancillas. Ioel. 2. Sed sup seruos & ancillas meas effundā spūm meum. Item מִשְׁפָּחָה Mispacha. i. cognatio: seu familia. Gen. 24. De cognatione mea & domo ptis mei. Leuit. 25. Vnusquisq; rediet ad familiā pristinā. Deut. 29. Familia aut tribus. Hiere. 8. Qui residui fuerint de cognatione hac. Amos. 3. Et super omnē cognationē quā eduxit de terra egypti. Zach. 14. Quod si familia egypti nō ascēderit. i. gens vel populus. Et in plu. מִשְׁפָּחוֹת Mispachoth. Nu. 1. Per generationes & familias ac domos suas. Ios. 7. Accedet per cognationes suas. Amos 5. Tātum vos cognoui ex oībus cognationibus terre. Significat etiā ꝓuincias. Hiere. 10. Et super ꝓuincias que nomen tuū non inuocauerunt. Ponitur etiā pro genere. Gen. 8. Secundum genus suū egressa sunt de arca. Hiere. 15. Et visitabo super eos quattuor canes ad lacerādum & volatilia celi & bestias terre ad deuorandum & dissipādum. Pro quo he. le. Et visitabo super eos quattuor genera dicit dñs: gladium ad occidēdum: & canes ad lacerādum: & volatilia celi & bestias terre ad manducāndum & disipandum.

שִׁפְחָה
ancille.

מִשְׁפָּחָה
Cognatio Familia.

מִשְׁפָּחוֹת
Familie Cognationes Prouincie. Genus.

שָׁפַח
Decaluat

שָׁפַח Saphach. decaluare. Esa. 5. Decaluabit dominꝰ verticē filiarum sion. De quo vide supra in littera samach in dictione. סָפַח Saphach.

שָׁפַט
Judicare.

שָׁפַט Saphat. iudicare. Gen. 19. Nunquid vt iudices. & in eo. 16. Iudicet dñs inter me & te. Exo. 18. Qui iudicent populum oī tēpore. Deut. 1. Quod iustum est iudicate. Iudi. 4. Que iudicabat populū in illo tēpore. 1. Reg. 8. Cōstitue nobis regem vt iudicet nos. 2. Reg. 18. Iudicauit enī pro te dñs hodie. 3. Reg. 3. Iudiciū quod iudicasset rex: & inde verbum passiuū quod signāt iudicari vel iudicio contendere. ps. 18. Cū iudicatus fuerit exeat condēnatus. Esa. 43. Iudicemur simul. Hiere. 2. Iudicio contendā aduersum te. Ezech. 20. Sicut iudicio contendi aduersus pres vros. Et inde שׁוֹפֵט Sophet. i. iudex. Exo. 2. Quis cōstituit te pricipē & iudicē sup nos. Et aliqñ scribitur cum mē in principio. Iob 9. Et iudicē meū deprecabor. & in plu. שׁוֹפְטִים Soptim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues. Et inde מִשְׁפָּט Mispat. i. iudicium siue ius aut decretum. ordo. consuetudo. ritus. exemplar. aut figura. Gen. 18. Nequaq; facies hoc iudicium. Leuit. 19. Nolite facere aliquid iniquum in iudicio. Deut. 18. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo. Et in eo. 27. Maledictus qui peruertit iudicium. 1. Reg. 8. Et predicēis ius regis. & in eo. Hoc erit ius regis. ps. 1. Propterea non resurgūt ipii in iudicio. Esa. 1. Querite iudiciū. Hiere. 46. Castigabo te ī iudicio. & in eo. 48. Hucusq; iudiciū moab. Significat etiā decretum siue cōstitutum aut ordinē. 1. Reg. 22. Hec fecit dauid: & hoc erat decretum illi. 3. Reg. 4. Iuxta constitutum sibi. & in eo. 5. Perfecta est domus in oī ope suo & vniuersis vtensilibus suis. Pro quo he. le. Et perfecta ē domus in oībus rebus suis: & in oībus ordinibus vel cōstitutis suis. Hiere. 10. Et tēplum iuxta ordinē suū. significat ēt consuetudinē vel ritum. Gen. 40. Iuxta officium tuū sicut ante facere consueueras. Pro quo he. le. Iuxta cōsuetudinē primā quando eras pincerna eius. Ios. 6. Circuierunt vrbē sicut dispositum erat. i. sicut consuetum erat aliis diebus. 1. Paralipo. 24. Vt luceret iuxta ritum. Ponitur etiā pro exēplari vel figura. Exo. 26. Eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte mōstratum est. 4. Reg. i. Cuius figura & habitus est vir. & in plu. מִשְׁפָּטִים Misphatim. i. iudicia. Exo. 21. Hec sunt iudicia. ps. 17. Qñ oīa iudicia eius in cōspectu meo. Et aliqñ scribitur sine mē & dī שְׁפָט Sephot 2. Paralipo. 20. Si irruerint super nos mala: gladius: iudiciū Et in plu. שְׁפָטִים Sephatim. aut שְׁפוּטִים Sephutim. Nu. 25. Nā in diis eorum exercuerat vltionē. Pro quo he. le. Et in diis eorum fecit dñs iudicia. Ezech. 14. Quod si quattuor iudicia mea pessima. & in eo. 25. Et iudicia perpetrauerunt in ea. & in eodem. 28. Cum fecero iudicia in omnibus qui aduersantur eis.

Judex. שׁוֹפְטִים Judices. מִשְׁפָּט Judicium שְׁפָטִים שְׁפוּטִים Vltio. Judicia.

שָׁפַךְ
Effundere

שָׁפַךְ Saphach. fundere. effundere. Gen. 9. Quicunq; effuderit humanum sanguinē: fundetur sanguis illiꝰ. Leuit. 14. Et spargi puluerē rasure extra vrbē. Pro quo he. le. Et effundant puluerem. Deut. 21. Manus nre non effuderunt sanguinē hunc. 3. Reg. 2. Et āmouebis sanguinē innocentē qui effusus est a ioab. & in eo. 13. Et effundetur cinis. & in eo. 21. Sanguinē innocentem fundit. ps. 21. Sicut aqua effusus sum. ps. 60. Effundite corā eo corda vra. ps. 62. Pene effusi sunt gressus mei. Et in titulo psalmi. 101. Vbi dicitur. Et coram dño effudit precē suā. Hiere. 6. Effunde sup paruulos foris. & in eo. Et fundite circa ierusalē aggerē. & in eo. 11. Effunde indignationē tuā super gentes que non cognouerunt te. Threñ. 2. Cum exalarent animas suas in sinu matrum suarum. Pro quo he. le. Cum effunderētur anime sue. & in eo. 4. Dispersi sunt lapides sanctuarii. i. effusi sunt Ezech. 16. Quia effusum est es tuum. & in eodem. 21. vt cōportet aggerē. Pro quo he. le. Vt effundat aggerē. i. fundat terrā & lapides vt fiat agger ad expugnandā ciuitatē. & in eodem. 26. Et cōportabit aggerē in gyro. Ioel. 2. Effundā spūm meū sup omnē carnē. Soph. 1. Et effundetur sanguis eorum sicut humus. & inde שֹׁפֶךְ Sephech. i. effusio vel locus vbi aliquid effunditur. Leuit. 4. In loco effusorum cinerum. & inde שׁפְכָה Sophcha. i. effusorium: & accipitur ꝓ veretro quo vrina effunditur. Deut. 25. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis & abscisso veretro in ecclesiam domini.

Effundere

dispergere.

שֹׁפֶךְ
Locꝰ effusionis

שׁפְכָה

שָׁפַל
humiliare.

שָׁפַל Saphal. humiliare. deprimere. demittere. 1. Reg. 2. Humiliat & subleuat. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. ps. 17. Et oculos superborum humilia

bis.ps.74.Hunc humiliat:& hunc exaltat.Esa.2. Oculi sublimiū hoim humiliabuntur.& in eo. Et super omnē arrogantē & humiliabitur.& in eo. Et humiliabitur altitudo virorum.& in eo.29.Et humiliaberis:de terra loqueris.& in eo.32.Et humilitate hūiliatur ciuitas.& in eo.57.Et humiliata ē vsq; ad inferos.Hiere.13. Humiliamini sedete in terra.Et inde שִׁפְלוּת Siphluth siue שְׁפָל Sephal.i.humilitas. Eccls.10.Et ifirmitate manuū perstillabit domus. Pro quo he.le.Et in humilitate manuū pstillabit domus.i.in demissione vel remissiõe manuū. Et i eo.In humilitate vocis molentis.Et inde שָׁפֵל Saphel.i.humilis.Leuit.13.Qui cū viderit locū lepre humiliorē carne reliqua.2. Reg.6. Et ero humilis in oculis meis. Esa.57. Et cū contrito & humili spū. Ezech.17.Exaltaui lignū humile.& in plu.שְׁפָלִים Sephalim.Esa.57. Et viuificet spūm humilium.& in ge.fe.שְׁפֵלָה Sephela.Leuit.13. Nec humilior carne reliqua. Ezech.17. Creuit in vineam latiorē humilē statura. & in eo.21. Nónc hec est:que humilē subleuauit.Sigñat etiā terrā humilem.i. planam atq; cāpestrem.Deut.1.Et humiliora loca cōtra meridiem.Ios.11.Et planiciem & occidentalē plagā montesq; israel & cāpestria eius.z. Paralipo.1. Quasi sycomoros que nascuntur in campestribus.

שִׁפְלוּת שָׁפָל Infirmitas Humilitas

שָׁפֵל Humilis

שְׁפָלִים humiles

שְׁפֵלָה humilis

humiliora

Cāpestria

שָׂפָם Sapham.os.bucca.Leuit.13. Caput nudum:os veste contectum.2. Reg.19. Et intōsa barba. Pro quo he.le. Non fecit os siue buccā suā.i.nō totōdit barbam circa os vel buccam sua in signum tristitie.quod solum tondebatur in illo tēpore.Ezech.24.Neq; amictu ora velabis.

ea. Barba

שָׂפָן Saphan.cirogrillus:aut cuniculus.Leuit.11.Cirogrillus qui ruminat.Et in plu. שְׁפַנִּים Sephanim.ps.103. Petra refugium herinaciis. Pro quo he.le. Petre refugium siue protectio cuniculis vel cirogrillis.

cirogrilli שְׁפַנִּים Erinacii.

שְׂפַע Saphaa.inundatio.globus.impetus.Deut.23. Quia inundationem maris quasi lac suggent. & aliqñ scribitur cū thau in fine & dr שְׂפָעַת Siphaath.4. Reg.9. Vidit globum iehu venientis: & ait video ego globum. Iob.38. impetus aquarum operiet te.& dicunt hebrei q; etiā signifi cat abundantiam seu multitudinem.

infidatio. Globus Impetus

שָׂפַק Saphac.sufficere.plaudere.siue cōplodere.s.manib? 3.Reg.20.Si suffecerit puluis samarie.Esa.2. Et pueris alienis adheserunt. p quo he.le. Suffecerūt sibi. De quo vide etiā supra in dictione יָלַד Ialad.Et inde שֶׁפֶק Sephec. i.sufficientia:aut saturitas. Iob.20.Cum saturatus fuerit arctabitur. Pro quo he.le. Cum impleta fuerit sufficiētia eius arctabitur. Significat etiam predicta dictio plaudere vel cōplodere.s.manibus. Iob.27.Stringet super eū manus suas. Pro quo he.le. Plaudet sup eum manibus suis.Et inde שֶׂפֶק Saphec.i.complosio vel percussio.Beatus hiero.transtulit oppressionem.Iob.36.Nō te ergo superet ira vt aliquē opprimas.Pro quo he.le. Ne forte seducat te ira in percussiõe vel in oppressione.i.vt aliquem percutias vel opprimas sicut est in littera nostra.

sufficere

stringere. Plaudet.

eppimet. Percussio oppressio.

שָׂפַר Saphar.ornare.pulchrū seu speciosum esse.Iob.26. Spiritus eius ornauit celos.ps.15.Etenim hereditas mea preclara est mihi.Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he. ve.trāstulit.Et hereditas speciosissima mea est. Et inde שֵׂפֶר Sapher.i.pulchritudo.Gen.49. Dans eloquia pulchritudinis.Et inde שְׂפִיר Sapir.q; in lingua chaldaica significat pulchrum siue decorum. Dañ.4.Folia ei? pulcherrima.& etiā predicta dictio in lingua chaldaica significat placere vel cō placere.Dañ.4. Placuit ergo mihi predicare eius signa.Et in eo.Consilium meum placeat tibi. Item שׁוֹפָר sophar. i.buccina siue tuba cornea.Exo.19.Et sonitus buccine paulatim crescebat. & in eo.20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades & sonitum buccine.ps.4.Et dñs in voce tube.ps.97.In tubis ductilib? & voce tube cornee.Esa.58. Quasi tuba exalta vocem tuā.Et in plu. שֹׂפָרוֹת sopharoth Ios.6. Sacerdotes tollēt septem buccinas.& i eo. Et sacerdotes clangent buccinis. Item אֶשְׁפַּר Aspar.per additionem aleph in principio.i.frustum carnis secundū hebreos. Pro quo beatus hiero.transtulit assaturam bubali carnis:ab אֵשׁ es qđ significat ignē & פַּר Par.i.bos seu bubalus.2. Reg.6. & partitus est vniuerse multitudini israel tā viri q̄ mulieri singulis coliridam pānis vnā & assaturā bubali carnis vnā. Item שָׁפְרִיר saphrir.i.solium. Hiere.43. Et statuet solium suū super eos. & aliqui hebrei dicunt q; significat tētorium seu papilionem.

Tuba שׁוֹפָר Buccine

אֶשְׁפַּר

assaturabubali.

שָׁפְרִיר solium.

שְׁפַרְפָּרָה Sepharphera.in lingua chaldaica sigñat dilucūlū seu aurorā. Dañ.6. Primo diluculo cōsurgēs.

שְׁפַרְפָּרָה aurora

שָׁפַת Saphath.ponere.reponere.ordinare.ps.21.Et ī pulverem mortis deduxisti me.Pro quo he.le. Posuisti vl reposuisti me. Ezech.24.Pone ollam:pone inquā.Esa. 26.Dñe dabis pacem nobis. Pro quo he.le. Dñe ordinabis pacē nobis. Et inde שְׂפָתַיִם sephathaim.i.termini. ps.67. Si dormieritis inter medios cleros. Pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. Si dormieritis inter medios terminos. Et aliqui hebrei dicunt q; significat tripodes sup quas olle ponuntur ad coquendas carnes. Scribitur etiā cūmē in principio:& dr מִשְׁפְּתַיִם Mispethaim. Gen.49. Accubans inter terminos.ponitur etiā p labiis. Ezech.40. Et labia carū palme vnius reflexa intrinsecus. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt tripodes.nā pro labiis scribitur cum pūcto cebolet. De quo dictū est supra in dictiõe שָׂפָה sapha.

שָׁפַת Deducere ponere dare. ordinare.

שְׂפָתַיִם Cleri.

Termini. Tripodes

מִשְׁפְּתַיִם Termini. Labia.

שָׁצָא Safa.in lingua chaldaica significat consumare vel cōplere.vt Esd.6.& cōpleuerunt domū istam.

שָׁצָא Complere

שְׁצָף Seseph.momentū.Esa.54. In momēto indignationis abscondi faciem meam a te. Et solum inuenitur in predicto loco.

שְׁצָף momētum

שַׂק Sac.cilicium.saccus. Gen.37. Indutus est cilicio.& in eo.42.Aperto:vnus sacco vt daret pabulum iumentis 4.Reg.19.Et opertus est sacco.Iob.16.Saccum cōsui super cutem meā.ps.29.Cōscidisti saccum meum. Esa.3. Et pro fascia pectorali cilicium. & in eo.20.Solue saccū de lumbis tuis.Et in plu.שַׂקִּים sacim.2.Reg.3.Et accingimini saccis. 3.Reg.20.Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris.

שַׂק Cilicium. saccus.

שַׂקִּים sacci.

שָׂקַק Sacac.rugire.discurrere: siue ambulare.collidere. Prouer.28.Leo rugiēs & vrsus esuriens.Esa.33.Velut cū fosse plene fuerint de eo.p quo he.le. Sicut deambulatio in fossis vel in cisternis: deambulabunt vel discurrent in ea.Ioel.2.Vrbē ingredientur.i.per vrbē discurrēt vel deambulabūt.Et aliqñ duplicatur littera sin.Naū.2.Quadrige collise sunt in plateis. Et inde מְשַׂק Mesec.i. procurator vel dispensator domus: eo quod discurrit huc & illuc.Gen. 15.Et filius procuratoris domus mee.

שָׂקַק Rugire deābulare discurref

Ingredi

Collidere

מְשַׂק procurator.

שָׁקַד Sacad.vigilare.continuare.Esd.8.vigilate & custodite donec appendatis coram principibus sacerdotum ps.101.Vigilaui & factus sum sicut passer solitarius in tecto. ps.126.Frustra vigilat qui custodit eā.Prouer.8.Et qui vigilat ad fores meas. Esa.29. Succisi sunt omnes qui vigilabāt super iniquitatē.Hiere.1. Quia vigilabo ego super verbo meo.& in eo.5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eo.31.Et sicut vigilaui super eos vt euellerem & demolirer & dissiparem & disperderē & affligerē: sic vigilabo super eos vt edificē & plantē. Dañ.9.Vigilauit dñs super malicia.Item שָׁקֵד saced.i.amygdalus.& accipitur tā pro arbore q̄ pro fructu. Eccls.12. Et florebit amygdalus. Hiere.1. Virgā vigilantē ego video. Pro quo he.le. Virgā seu bacu-

שָׁקַד Vigilare

שָׁקֵד amygdal?

lum amygdali.i.baculum amygdalinū vel nuceum ego video. Vnde beatus hieronymus in explanationib⁹ super predicto loco sicait. Pro virga vigilante. hoc. baculum nuceum transtulerunt. Laborandum igitur nobis est vt breuiter hec breā etymologiā latinus lector intelligat. שָׁקֵד Saced nux dicitur. Vigil aūt seu vigilare appellatur שׁקֵד Soced. vnde & in posterioribus pardus vigilans hoc noīe appellatur. ab eo igitur quod dī nux ꝑpter verbi similitudinē ad vigilis intelligentiā nomen allusit. pro baculo nuceo virgā vigilātē aquila & symmachus: theodotiō vero amygdalinā trāstuler ūt. hec hieronymus. Et in plu. שְׁקֵדִים Secedim .i. amygdale. Geñ. 43. Modicum resine & mellis & storacis stactes & terebinthi & amygdalarum. Nu. 17. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati sūt. & inde מְשֻׁקָּדִים Masueadim. i. in modum amygdale vel nucis facti. Exo. 25. Tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos.

שָׁקֵד Sacad. vigilare. sicut dictio precedēs. Threñ. 1. Vigilauit iugum iniquitatū mearum. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat continuare vel iungere.

שָׁקָה Saca. potum dare. propinare. adaquare irrigare. redundare. nutrire. Geñ. 24. Et camelis tuis dabo pōtum. & in eo. Et dedit ei potum. & in eo. 29. Date ante potū ouib⁹. & in eo. Et adaquato grege osculatus est eā. Pro quo he. le. Et adaquauit oues labā fratris mīis sue: & osculat⁹ est iacob rachel. p̄s. 77. Et adaq̄uit eos velut in abysso. Abach. 2. Ve qui potū dat amico suo. Signat etiā irrigare. Iob. 21. medulis ossa illi⁹ irrigātur. p̄s. 64. Visitasti terrā & inebriasti eā. i. irrigasti eam. Ioel. 3. Et irrigabit torrentē spinarū. Ponitur etiā pro redundare. Ioel. 3. Et redundabūt torcularia vino & oleo. Ponitur etiā pro nutrire. Ezech. 45. Et de his que nutrit israel in sacrificium. Et inde שִׁקּוּי Sicui. i. potus: vel poculum: aut irrigatio. p̄s. 101. Et poculum meū cū fletu miscebam. Osee. 2. Oleum meū & potū meū. Prouer. 3. Et irrigatio ossium tuorum. Et inde מַשְׁקֶה Masce. i. potū dans vel pincerna: aut potus vel poculum. Geñ. 40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi pincerna regis egypti & pistor Et in eo. Recordatus est inter epulas magistri pincernarū. & in eo. Restituitq; alterū in locum suū: vt porrigeret ei poculum. Leuit. 11. Et omne liquēs quod bibitur. i. omnis potus qui bibitur. Esa. 32. Et potum sitienti aufert. Et inde שׁקֹת Soceth. i. pila seu canalis vbi iumēta adaquātur. Geñ. 24. Effundensq; hydriā in canalibus. Quod in hebreo legitur singulariter. s. in canali aut pila. Et in plu. שְׁקָתוֹת Sicathoth. Vt in eodem. 30. Posuitq; eas in canalibus vbi aqua effundebatur.

שָׁקַט Sacat. qescere. silere. mitigare. pflare. Ios. 11. Quieuitq; terra a preliis. Iudi. 5. Quieuitq; terra quadraginta annis. & in eo. 18. Iuxta consuetudinē sidoniorū securum atq; quietum. Iob. 3. Nōne silui nōne quieui. & in eo. 34. Ipso autē concedēte pacē: quis est qui condēnet. ꝑ quo he. le. Et ipse quiescere vel silere facit. s. bella: & quis est qui cōdēnet: aut quis est qui inique agat. p̄s. 75. Terra tremuit & quieuit. p̄s. 82. Ne taceas neq; compescaris de⁹. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ne sileas & non quiescas deus. Esa. 7. Vide vt sileas: noli timere. & in eo. 14 Conquieuit & siluit ois terra. & in eo. 18. Quiescā & considerabo in loco meo. & in eo. 57. Quod quiescere nō potest Hiere. 46. Et requiescet & ꝑsperabitur. & in eo. 47. Quo modo quiescet. & in eodē. 48. Et requieuit in fecibus suis. Ezech. 16. Quiescam & non irascar. Zach. 1. Et ecce omnis terra habitatur & quiescit. Significat etiam mitigare. i. desit quiescere facere. p̄s. 93. Vt mitiges ei a diebus malis. Prouer. 15. Qui patiens est mitigat suscitatas. Significat etiam perflare. Iob. 37. Cum perflata fuerit terra austri. Et inde שְׁקֵט Sécet. siue הֶשְׁקֵט Hascet. i. quies vel silentiū aut ociū. 2. Paralipo. 22. Et pacē & ociū dabo in israel in diebus ei⁹. Esa. 22. Et cultus iustitie silentium. & in eo. 30. In silentio & in spe erit fortitudo vra. Ezech. 16. Et ocium eius.

שָׁקַל Sacal. ponderare. appendere. librare. Exo. 22. Reddet pecuniā iuxta modum dotis. Pro quo he. le. Argentum ponderabit seu appendet iuxta modum dotis. i. in pondere reddet. Esd. 8. Appendiq; ei argentum & aurū. & in eo. Et appēdi in manibus eorum argentū. Iob. 6. Vtinā appenderentur pecata mea. & in eo. 27. Neq; appēdetur argentum in cōmutatione eius. Esa. 40. Et librauit in pondere montes. Et inde שֶׁקֶל Sécel. i. siclus. genus ponderis. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. & in eo. Media pars sicli offeretur dño. Et in plu. שְׁקָלִים Secalim. Hiere. 32. Appendi ei argentum septem stateres. Et inde מִשְׁקָל Miscal. i. pōdus siue statera. Leuit. 19. In iudicio in regula in pōdere & in mēsura. Ezech. 5. Et assumes tibi staterā pōderis Scribitur etiam cum thau in fine & dī מִשְׁקֹלֶת Miscoleth. 4. Reg. 21. Et extendā super ierusalem funiculum samarie & pondus domus achab. Esa. 28. Et ponam in pondere iudicium & iustitiam in mensura.

שָׁקַם Sacam. morus. aut sycomorus. p̄s. 77. Et moros eorum in pruina. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et sycomoros eorū in frigore. 2. Paralipo. 1. Quasi sycomoros que nascūtur in cāpestribus. Esa. 9. Sycomoros succiderunt. Amos. 7. Et vellicans sycomoros.

שָׁקַע Sacaa. absorbere. demergere. submergere. ꝑfundare limpidare. ligare. Nu. 11. & absortus est ignis. Hiere. 51. Sic submergetur babylon. Amos. 8. Et defluet q̄si riuus egypti. Pro quo he. le. Et ꝑfundabitur siue demergetur. & quia aque que sunt ꝑfunde: sūt limpidissime & purissime: ideo ponitur etiā ꝑ limpidare. i. purissimas aquas reddere. Hiere. 32. Tunc purissimas reddā aquas eorū. Ponitur etiā pro ligare. Iob. 40. Et fune ligabis linguam eius. & inde מִשְׁקַע Miscaa. i. limpidissimū vel purissimum. Ezech. 34. Cum purissimam aquam biberitis.

שְׁקַעֲרוּרָה Secaarar. vallicula. & solum inuenitur in numero plura. s. שְׁקַעֲרוּרוֹת Secaaruroth. Leuit. 14. Quasi vallículas palore siue rubore deformes

שָׁקַף Sacaph. aspicere. ꝑspicere. intueri. Gen. 19. Direxerūt oculos contra sodomā. ꝑ quo he. le. Et aspexerūt cōtra faciē sodome. & in eo. 26. Prospiciens abimelech rex palestinorum per fenestrā. Nu. 21. Quod respicit contra desertū. Deut. 26. Respice de sanctuario tuo. Iudi. 5. Per fenestram respiciēs vlulabat mater sisare. 4. Reg. 9. Et respexit per fenestram. p̄s. 84. Et iustitia de celo prospexit. Prouer. 7. Per cancellos prospexi iuuenē. Hiere. 6. Quia malum visum est ab aquilone. Pro quo he. le. Quia malum ꝑspexit ab aquilone. Et inde שְׁקוּפִים Secufim. i. fenestre latiores & magis aperte in parte ītriori: sicut fit in tēplis. ꝑ quo būs hiero. transtulit obliquas. 3. Reg. 6. Fecitq; in templo fenestras obliquas. Significat etiam se inuicem respicientes. 3. Reg. 7. Contra se inuicē positas. i. se inuicem respiciētes. & in eo. Et super colūnas quadrāgulata ligna in cunctis equalia. i. cōtra se inuicē posita & iuicē respiciētes. & inde מַשְׁקוֹף masscoph. i. suplimiare. Exo. 12. Suplimiare & vtrūq; postē.

שָׁקַץ Sacas. vitare. siue cuitare. abominari. contaminare. detestari. spernere. Leuit. 11. Et morticina eorum vitabitis. & in eo. Et vitanda sunt vobis. Pro quo he. le. Abominanda seu contaminānda sunt vobis. & in eo. Nolite cōtaminare aias vestras. Deut. 7. Quasi spurciciē detestaberis. p̄s. 21. Qm̄ nō spreuit nec despexit deprecationē pauperis.

Irrigare Inebriare

Redundare

Nutrire. שִׁקּוּי Poculum Potus. מַשְׁקֶה Pincerna

Poculus Potus שִׁקֻּת Canalis. שִׁקָּתוֹת Canales

שָׁקַט Quiescere

Silere.

Requiescere

Mitigare

שָׁקַם Morus sycomor⁹.

שָׁקַע absorbere. submerger Defluere. purissimas ergo reddere. Ligare. מַשְׁקַע purissimū שְׁקַעֲרוּרָה Vallicule. שָׁקַף aspicere. prospicere Respicere

שְׁקוּפִים Obliquæ. se inuicē respicientes שָׁקַף Suplimare. שָׁקַץ Vitare. abominari Cōtaminare Despicere

שִׁקּוּץ שִׁקּוּץ abomīabi le. abomina tio.

Et inde שִׁקּוּץ Séces.siue שִׁקְּוּץ Sicus.i.abominabile seu abo minatio.aut execratio vel execrabile. Leuit.11. Abomina bile vobis execrādūq; erit. & in eodem. Abominabile erit vobis.Dañ.12. Et posita fuerit abominatio in desolatione. Et in plu.שִׁקּוּצִים Sicusim .Deut.29. Vidistis abominatio nes eorum.Ezech.20. Vnusquisq; abominationes oculorū suorū nō proiecit.Dañ. 9. Et erit in tēplo abominatio deso lationis.Q̄d in hebreo legitur in plurali.s.abominatiōes.

שִׁקּוּצִים abomina tiones.

שָׁקַר Noecre. Falsificar. Decipere.

Sacar.mētiri.falsificare.falsum loqui.aut falsum esse negare.inique agere.Gen.21. Ne noceas mihi & po steris meis.Pro quo he.le. Ne mentiaris:siue ne falsificabis mihi.Leuit.19.Nō mētiemini nec decipiatis vnusquisq; p ximū suū.Pro quo he.le.Non mētiemini:nec falsificabitis. idest ne falsum aliquid faciatis vnusquisq; contra proximū suū.1.Reg.15.Porro triūphator israel non parcet. Pro quo he.le. Porro triūphator israel nō mentietur siue non loque tur falsē.ps.43. Et iniq; non egimus in testamēto tuo.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Nec menti ti sum? in pacto tuo.Esa.63.Filii nō negātes. Et inde שֶׁקֶר Sécer.i.mendacium seu falsum aut falsitas. Exo.20.Non lo quaris cōtra ꝓximū tuū falsum testimoniū.& in eo.23.Mē dacium fugies.ps.7.Et peperit iniquitatē.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta.he.ve.transtulit. Et peperit mendaciū. ps.18.Iniqui persecuti sunt me:adiuua me.pro quo beatus hiero.transtulit.falso psecuti sunt me.ps.119. Libera aīam meam a labiis iniquis.Pro quo beatus hiero.trāstulit.A la bio mendacii. Prouer.18. Profert autē mēdacium dolosus testis.Hiere.8. Vere mendacium operatus est stilus mēdax scribarum. Signat etiā frustra siue in vanū.1. Reg.25.Vere frustra seruaui. ps.54. Qui aduersantur mihi iniq;.p quo he.le.Qui aduersantur mihi frustra.i.sine causa.Sed beat? hiero.in psal.iuxta he.ve.secundū primā significationē trā stulit.Inimici mei mendaces.& in plu.שְׁקָרִים Secarim.ps. 100. Qui loquitur iniqua:nō direxit in conspectu oculorū meorum.pro quo beatus hiero.trāstulit.Loquēs mēdaciū. Hiere.23.& seduxerūt populū meū in mēdaciis suis.

שֶׁקֶר Noecre. Falsificar. Decipere. Iniq; agere Mētiri Negare. שָׁקַר Falsum. Mēdaciū. Iniquus. שְׁקָרִים Iniqua Mēdacia.

שָׁקַר Sanar.innuere.s.oculis. Esa.5. & nutibus oculorum ibāt.hebrei tñ dicūt ꝓ signat stibio oculos depingere.

שָׁקַר Sanar.innuere.s.oculis. Esa.5. & nutibus oculorum

שָׁרַר Vmbilicus

שָׁרַר Sarar.vmbilicus. & scribitur cum simplici res & cū puncto dagues propter defectum alterius res. Cāti. 7. Vmbilicus tuus sicut crater tornatilis.Ezech.16. Non est precisusvmbilicus tuus.Scribitur etiam cum duplici res & dicitur שָׁרִירִי Serire. Iob.40.Et virtus ei? in vmbilico vē tris eius. Itē שְׁרִירוּת Seriruth.i.prauitas siue cogitatio ma la. Deut.29.Et ambulabo in prauitate cordis mei.Hiere.3. Post prauitatem cordis sui pessimi.

שָׁרִירִי Vmbilicus שְׁרִירוּת prauitas

שָׁרַר Dominari.

שָׁרַר Sarar.dñari.principatum tenere.preualere. Nu.16. Nisi & dñatus fueris nostri. Ester.1.Esse viros prin cipes ac maiores in domibus suis. Vide etiā de hoc supra in dictione שׁוּר Sur.

שָׁרָא Manere Habitare.

שָׁרָא Sara.in ligua chaldaica significat manere siue habi tare. Dañ.2.Et lux cū eo est.i.manet siue habitat.

שָׁרַב Brida Estus. שָׁרָבִיט Virga

שָׁרַב Sarab.siccum siue aridum. aut estus. Esa.35. Et que erat arida in stagnum. & in eodem.49.Non percu tiet eos estus & sol.

שָׁרְבִיט Sarbit.virga aut sceptrū.Ester.4.Rex aureā virgā ad eū tetēdit.& in eo.Tetēdit cōtra eā virgā aureā.

שָׁרִג Ppago שָׁרַג Explicā et. Complect.

שָׁרִג Sarig.propago.ramus. & solum inuenitur in numero plurali.Gen.40. In qua erant tres propagines.Ioel. 1.Albi facti sunt rami eius. Et inde verbū שָׁרַג Sareg.quod significat perplexum aut cōuolutum siue intricatum esse. sicut vites perplectuntur propaginibus.Iob.40.Nerui te sticulorum eius perplexi sunt. Threñ.1. Conuolute sunt & impositę capiti meo.

שָׁרַד Remanere. Relinqui. Qui reli quitur. Qui remā sit. שָׁרִיד ministerīū Runcina. שָׁרָה Cōsiderar. Relinquere

שָׁרַד Sarad.remanere.relinqui.Ios.10. Hi qui israel effu gere potuerunt:ingressi sunt ciuitates munitas. Pro quo he.le.Et reliqui qui remanserunt ex eis venerunt in ci uitates munitas.Et inde שָׁרִיד Sarid.i.ille qui relinquitur vel euadit.vt in p̄dicto loco. Vbi ponitur verbum & nomē ab eo derivatum.& in eo.8.Ita vt nullus de tanta multitudi ne saluaretur.i. relinqueretur. Threñ.2. Et non fuit in die furoris:dñi qui effugerit & relinq̄retur.Hiere.31. Populus qui remanserat a gladio.& in eo.42.Nullus de eis remane bit neq; effugiet.Item שָׁרָד Serad.i.ministerium.Exo.31. Et vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti & filiis eius Sigñat etiā instrumētum dolatorium.Pro quo btūs hiero. transtulit runcinā.Esa.44.Formauit illud in runcina.

שָׁרָה Sara.considerare.siue intueri. relinquere.soluere.in cipere.Iob.37. Sup omnes celos ipse considerat. Vi de etiā de hoc supra in dictione שׁוּר Sur.Hiere.15. Si nō re liquie tue in bonum. pro quo he.le. Si nō reliqui te i bonū De quo vide supra in dictione שְׁאָר Saar.alii vero legunt sic.Si non solui te in bonum.nā in lingua chaldaica signifi cat soluere vl̄ dissoluere. Dañ.5. Ecce ego video viros quat tuor solutos.& in eo.5.Et cōpages renum eius soluebātur. Significat etiā in lingua chaldaica incipere.Esd.5.Et cepe runt edificare domū dñi. Item שְׁרִיָה Stria.i.lorica siue tho rax. Iob.41. Cum apprehenderit eū gladius:subsistere nō poterit:neq; hasta neq; thorax. Scribitur etiā cum nū in fi ne & dē שִׁרְיָן Sirian.1.Reg.17. Et lorica hamata iduebatur 3.Reg.22. Et percussit regē israel inter pulmonē & stoma chum.Pro quo he.le. Inter iuncturas & loricā. Esa.59.In dutus est iustitia vt lorica. Hiere.51.Et non ascendat lorica tus. Et in plurali שִׁרְיוֹנוֹת Sirionoth.2. Paralipo.26.Et ha stas & galeas & loricas. Item שָׁרוֹן Saron.i.campus seu pla nicies.Canti.2.Ego flos cāpi.Esa.35.Et factus est saron si cut desertū.i.cāpus in quo sunt vinee & frumenta:erit sicut desertum. Item מִשְׁרָה Misra.i.illud.quod ab alio exprimi tur.Nu.6.Quidquid de vua exprimitur:nō bibet.& aliqui hebrei dicunt ꝙ significat madefactum.i.quidquid est ma defactum in vino vel in musto.

שָׁרָה Noluere Incipere. שְׁרִיָה thorax Lorica. שִׁרְיוֹנוֹת Lorice. שָׁרוֹן Campus. Saron. מִשְׁרָה qđ exprīit

שָׁרָה Sara.preualere.dñari. Gen.32.Quoniā si cōtra deū fortis fuisti:quāto magis cum hoībus prevalebis.pro quo he.le. Quoniā cum deo prevaluisti siue dñatus fuisti. Osee.12. Et in fortitudine sua direct? est cum angelo.i.pre ualuit.& in eo.Et invaluit ad angelum. Et inde מִשְׁרָה Mis ra.i.dñiū siue impium. Esa.9. Multiplicabitur ei? impiū.

מִשְׁרָה Imperiū.

שָׁרַט Incidere. Cōcidere Lacerare.

שָׁרַט Sarat.scindere.concidere.incidere.s.carnes vngulis vel ferro.vt Leuit.19. Super mortuo non incidetis carnes vēas.& in eo.21.Neq; in carnibus suis facient incisu ras.Zach.12.Cōcisione lacerabuntur. Et inde שֶׂרֶט Séret. siue שָׂרָטָה Saráteth.i.incisionem. Leuit.21.Neq; in carni bus suis facient incisuras. pro quo he.le.Et in carnibus suis non incident incisionem. vbi ponitur verbum & nomē ab eo derivatum.

שָׂרָטָה Incisura.

שָׁרַךְ Corrigia. מְשֻׁרָכֶת Explicans

שָׁרַךְ Seroch.corrigia.gen.14.vsq; ad corrigiā calige.Esa. 5.Nec rūpetur corrigia calciamenti eius.Et inde ver bum siue participium מְשֻׁרָכֶת Mesarécheth.i.circuiēs sicut corrigia circunuoluitur . Pro quo beatus hiero. transtulit explicans.Hiere.2.Cursor leuis explicans vias suas.

שָׂרַע Eādē. Superfluere

שָׂרַע Saraa.superfluere.superfluū esse. Leuit.21.Vel pat uo vel grādi.Pro quo he.le. Aut diminutum vel sup fluum. & in eo.22. Bouē & ouē aure & cauda amputatis.p quo he.le. Superfluum vel diminutum.s.in aliquo mebro. Esa.28. Coangustatum est enim stratum:ita vt alter deci dat.Pro quo he.le. Coangustatū est enim stratum ne super

fluat.i.ne superfluat alteri:quia est tam angustum ꝙ vix capit vnum hoiem: & si alius ibi recumbat necesse est vt alter illorum decidat.& sic beatus hiero.transtulit sensum.

שַׂרְעַף Saraaph.cogitatio.& solum inuenitur in numero plurali. ps.93. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo. Pro quo beatus hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit. In multitudine cogitationū mearū: que sunt in me.ps.138. Et cognosce semitas meas.Pro quo beatus hiero.transtulit.& scito cogitationes meas.

Cogitationes

שָׂרַף Saraph.comburere.vrere.exurere.succendere.Exo.32.Combusitq; & cōtriuit vsq; ad puluerē.Leuit.10. Et oīs domus israel plangat incendium:quod dñs succēdit. & in eo.Exustum repetit.Nu.19.Cōburetq; eam cunctis videntibus.Deut.29.Sulphure & salis ardore comburens.1. Reg.30.Et succēderent eam igni.& in eo.Et inuenissent eā succensam igni.& in eodem.30. Et combuserunt eam igni 2.Reg.23.Et comburētur vsq; ad nihilum.4.Reg.23.Succendit etiā lucum.& in eodem.& combusit eam sup altare. 2.Paralipo.26. Et cōbuserūt super eum ambitione nimia. Pro quo he.le.Et combuserunt super eum combustione nimia. Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatum. Esa.1. Ciuitates vestre succēse igni. Hiere.36. Ne combureret librum.& in eo.26.Et ciuitatē hanc comburet igni.Pro quo hebrei legunt.Cōbures igni.i.eris causa vt cōburatur igni. Et aliquando scribitur cum samach loco sin. Amos.6.Et cōburet eum:vt efferat ossa de domo.& inde שְׂרֵפָה Serepha. idest incendium vel combustio. Leuit.10. Incēdium quod dominus succendit. Nu.19.mittet in flāmam que vaccā vorat.Pro quo hebrei legunt. Mittet in medio combustionis vacce.2.Paralipo.21. Et non fecit ei populus secundū morē cōbustionis exequias.& in plurali מְשָׂרְפוֹת Misrephoth. Esa.33.Et erunt populi quasi de incēdio ignis.Pro quo hebrei legunt.Et erunt populi quasi incendia vel cōbustiones ignis. Hiere.34. Et secundū cōbustiones patrum tuorum priorum qui fuerunt ante te:sic comburent te.Et inde שָׂרָף Saraph.i.serpens ignitus qui flatu vrit. Nu.21.Fac serpētē eneum.i.similitudinem serpentis igniti. Esa.14. De radice enim colubri egredietur regulus: & semen eius absorbens volucrem.Pro quo he.le.Et fructus eius serpēs volans:siue regulus volans.& in eo.30. Vipera & regulus volās.vbi ponitur pro regulo.& in plurali שְׂרָפִים Seraphim.Nu.21.Mitsit dñs in populum ignitos serpentes. Signat etiam שְׂרָפִים Seraphim certū ordinē angelorum celestis hierarchie.Esa. 6.Seraphim stabant subter illud.& in eodem. Et volauit ad me vnus de seraphim.

Cōburere Succēdere Exurere. Absorbēs Regulus. Igniti serpentes. Seraphim

שָׂרַץ Saras.moueri. reptare.serpere.ebullire.producere. s.aīalia mobilia seu reptilia.Gen.1. Aiam viuentē atq; motabilem quā produxerant aque. Pro quo he.le.Quā mouerunt aque.i.mouere fecerūt.& in eo.Producant aque reptile.i.mouere faciant.& in eo.Et ingredimini super terram.i.gradimini.Exo.8. & ebulliet fluuius ranas.i.moueri faciet. Leuit.11.Hec quoq; polluta reputabuntur:de his que mouētur in terra.ps.104. Edidit terra eorum ranas.i.pduxit seu moueri fecit.Ezech.47.Et oīs aia viuēs que serpit. Et inde שֶׂרֶץ Sēres.i.reptile aie viuētis.Leuit.11. Eorū que in aquis mouētur & viuunt.& in eo. Omne de volucribus quod graditur sup quattuor pedes. Pro quo hebrei legūt. Omne motabile de volucribus.

Producere Gradi. Ebullire Moueri. Edere serpere motabile.

שָׂרַק Sarac.Sybilare.Esa.5.Et sybilabit ad eum de finib9 terre. & i eo.7.Sybilabit dñs muscę.Hiere.9.Et sybilabit supervniuersas plagas eius.Threñ.2.Sybiliauerunt & mouerunt capita sua. Zach.2.Sybilabo eis & cōgregabo illos.& inde שְׂרִיקָה Serica.i.sybilus.Mich.6.vt darē te in pdi

Sybilare

tionē:& habitātes in ea in sybilū.& in plu.שְׂרִיקוֹת sericoth. Iudi.5.Vt audias sybilos gregū. & inde מַשְׂרוֹקִיתָא Masrocitha.quod in ligua chaldaica signat fistulā. Dañ.3.In hora qua audieritis vocem tube & fistule.

Sybilus שְׂרִיקוֹת sybili מַשְׂרוֹקִיתָא Fistula

שֹׂרֵק Sorec.vitis.s.electa & optima: aut ꝑpago optima & fructuosa.Gen.49. Ligans ad vineā pullū suū.& ad vitē o fili mi asinā suā.Esa.5.Et plātauit vineā electā.ꝑ quo he.le.& plātauit vitē seu ꝑpaginē.s.electā.Hiere.2. Ego au tē plantaui te vineā electā. & dicunt aliqui hebrei ꝙ signat vitē que ꝑducit vuas sine granulis.& in plu.שֹׂרֹקִים Seruim.Esa.16.Dñi gētiū exciderunt flagella eius.i.ꝑpagines eius.Et inde שְׂרִיקוֹת Sericoth.Pro quo beatus hiero.transtulit plectentes.Esa.19. Et cōfundentur qui opabātur linū plectētes.& aliqui hebrei dicunt ꝙ signāt linum optimū & candidissimū sicut est byssus.Item שָׂרוֹק Saruc.i.variū.s.colore.& solum inuenitur in numero plurali. Zach.1.Et post eum equi ruffi varii & albi.

Vitis. vinea electa שֹׂרֹקִים ꝑpagines שְׂרִיקוֹת Plectēs שָׂרוֹק Varū.

שָׂרַשׁ Saras.radicare.erradicare. Iob.5. Ego vidi impiū firma radice.ꝑ quo he.le.Ego vidi impium radicātē:siue radicatum.i.firma radice plātatum.ps.79.Plantasti radices ei9.ꝑ quo he.le.Radicasti radices ei9. Esa.40.Qui ingrediuntur impetu a iacob.ꝑ quo he.le.Ingrediētes siue ingrediētib9 radicabit iacob. Vnde sequitur.florebit & germinabit israel.& in eo.40. Nec radicato in terra trunco eorum.Hiere.12.Plantasti eos & radicē miserunt.Signat etiā per antiphrasin erradicare vel delere.Iob.31.Et progenies mea erradicetur.& in eo.Et oīa erradicās genimia mea.ps. 51. Et radix tua de terra viuentium.ꝑ quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit. Et erradicabit te de terra viuētiū. Iudi.5.Ex ephraim deleuit eos.& inde שָׂרְשִׁי Sorsi.i.exiliū ꝙ est erradicatio a patria.Esd.2. Siue in mortē siue in exilium.Et inde שֹׂרֶשׁ Sores.i.radix.Deut.29. Et sit inter vos radix germinās fel & amaritudinē.Iob.19. Et radicē verbi inueniamus cōtra eū.& in eo.29. Radix mea apta est secus aquā. & in eo.30. Et radix iuniperorum erat cibus eorum. Esa.53.Et sicut radix de terra sitienti.& in plu.שָׂרָשִׁים Sarasim siue שֹׂרְשִׁי Sorse.Iob.8. Sup aceruū petrarū radices eius densabuntur.Hiere.17. Quod ad humorē mittit radices suas.Ponitur etiā pro vestigiis vel cardinib9.Iob.13.Et vestigia pedum meorum considerasti.& in eodē.36.Et cardines maris operuit.

Erradicat Delere. Exilium. שֹׂרֶשׁ Radix. שָׂרָשִׁים Radices Vestigia. Cardines שָׂרְשֵׁי

שַׂרְשֶׁר Sarser.catena. & solū inuenitur in numero plu. שַׂרְשְׁרוֹת s.Sarseroth.Exo.28.Catenas sibi inuicē coherentes.3.Reg.7.Et qui per modum retis & catenarum sibi inuicē miro ope contextarū.2.Paralipo.3. Et quasi catenas se inuicem complectentes.

Catene שַׂרְשְׁרוֹת

שָׁרַת Sarath.ministrare.seruire. Nu.8. Eruntq; ministri fratrum suorū.ꝑ quo he.le. Et ministrabūt cū fratribus suis. & in eo.16. Et ministraretis ei. & in eo.18. Presto sint & ministrent tibi. Deut.18.Ministrabit in noīe dñi dei sui.& in eo.21. Quos elegit dñs deus tuus: vt ministrēt ei. 1.Reg.2. Samuel aūt ministrabat ante faciem dñi.3. Reg.1. Et abisag sunamitis ministrabat regi.1. Paralipo.6. Ministrabant corā tabernaculo.& in eo.25. Vt adoleret incēsum corā dño secundū ritum suū.ꝑ quo he.le. Vt adoleret incensum corā dño: vt ministraret ei. Esa.60. Arietes nabaioth ministrabunt tibi.& in eo.Et reges eorum ministrabunt tibi.& inde מְשָׁרֵת Mesareth.i.minister.Exo.24. & iosue minister eius.Et inde שָׁרֵת Sareth.i.ministerium. Nu.4.. Oīa vasa qui b9 ministratur i sctō. ꝑ quo he.le. Oīa vasa ministerii.2.Paralipo.24. & facta sunt vasa tēpli in ministerium.

Ministrare מְשָׁרֵת Minister שָׁרֵת Ministeriū שָׁרֵת מִשְׁרַת

שָׁרֵת Sareth.cum puncto cebolet & ꝑposito mē vt dicatur מִשְׁרַת Masreth:signat scutelā aut vas.2.Reg.13.Tol

lenſq; quod coxerat: efudit & poſuit corã eo. Pro quo hebrei legunt. Et tulit ſcutellam & effudit coram eo.

Scutella
שֵׁת
Statio.
שֵׁת
ſet.

שֵׁת Seth. nates. Eſa. 20. Diſcoopertis natibus ad ignominiã egypti. De quo vide ſupra in dictiõe שׁוֹת ſoth. Itẽ שֵׁת Sith. in lingua chaldaica ſignificat ſex. Dañ. 3. Latitudine cubitorum ſex. Et inde שִׁתִּין Sithin. ideſt ſexaginta. vt in eodem. Latitudine cubitorum ſexaginta.

שִׁתִּין
ſexaginta.
שִׁתַּת
Ponere.

שִׁתַּת Sathath. ponere. & ſcribitur cũ ſimplici tau. ps. 48. Sicut oues in inferno poſite ſunt. ps. 72. Poſuerũt in celũ os ſuũ. De quo vide ſupra in dictiõe שׁוֹת ſoth.

שָׁתָה Satha. bibere. potare. Geñ. 9. Bibenſq; vinum inebriatus eſt. Et in eodem. 44. In quo bibit dominus meus. Exo. 34. Panem non comedit: & vinum non bibit. Leuit. 11. et omne liquẽs quod bibitur. ps. 49. aut ſanguinẽ hircorũ potabo. ps. 77. Et imbres eorũ non biberẽtur. Prouer. 9. Et bibite vinũ qd miſcui vobis. & ide מִשְׁתֶּה Miſthe i. conuiuium: ſeu potatio vel potus. Geñ. 19. Ingreſſiq; domũ eius fecit cõuiuium. & in eodẽ. 21. Fecitq; abraam grãde conuiuium. Eſter. 1. fecerat grande conuiuiũ pricipibus ſuis. Eſa. 5. Et vinum in conuiuiis veſtris. Dañ. 1. Nec de vino potus eius. & inde שֵׁתִי Sethi. ideſt ebrietas ſiue potatio Eccl. 10. Ad reficiendum & non ad luxuriã. i. non ad ebrietatem. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur שְׁתִיָּה Sethiia. Eſter. 1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. Pro quo hebrei legunt. Et potatio erat iuxta legẽ ſiue edictum: non erat qui cogeret. Item שֵׁתִי Sethi. i. ſtamẽ. Leuit. 15. In ſtamine atq; ſubtegmine. Item שֵׁתוֹת Sathoth. ideſt nates. 2. Reg. 10. Veſtes eorum medias vſq; ad nates. Vide etiam de hoc ſupra in dictione שׁוֹת Soth.

Potare.
מִשְׁתֶּה
Conuiuiũ

Potus.
שֵׁתִי
Ebrietas
שְׁתִיָּה
potatio

שֵׁתִי
ſtamen.
שֵׁתוֹת
Nates.

שְׁתַּיִם Sethaim. vel שְׁתֵּי Sethe. duo vel due. De quo vide ſupra in dictione שְׁנָה Sana.

שֵׁתִי
Duo
שָׁתַל
Plantare

שָׁתַל Sathal. plantare. traſplãtare. fundare. ps. 1. Quod plãtatum eſt ſecus decurſus aquarũ. Ezech. 17. Ecce plãtata eſt. Et in eo. Et plantabo ſuper montẽ excelſum. Oſee. 9. Et erat fundata in pulchritudine. Pro quo he. le. Et erat plantata. & inde שְׁתִיל Sathil. i. nouella plantatio: vel palmes. Et ſolum inuenitur in numero plu. Ps. 127. filii tui ſicut nouelle oliuarum.

Fundare
שְׁתִיל
Nouelle. f. plãtatiõe

שָׁתַם Sethum. obturat⁹. Nu. 24. Dixit hõ cui⁹ obturatus eſt oculus. & ſolũ inuenitur in predicto loco.

Obturat⁹
שָׁתַן
Mingere.

שָׁתַן Sathan. mingere. 1. Reg. 25. Si reliquero de omnibus que ad ipſum pertinent: mingentem ad parietẽ.

שָׁתַק
ſilere.
Cõpeſcere
Cõpeſcere
שָׁתַר
Cõputre ſcere

שָׁתַק Sathac. ſilere. quieſcere. cõpeſcere. ſeu mitigare. ps. 106. Letati ſunt quia ſiluerũt. Prouer. 26. Iurgia cõquieſcunt. Ione. 1. Quid faciemus tibi & ceſſabit mare a nobis. i. compeſcetur ſiue mitigabitur.

שָׁתַר Sathar. computreſcere. 1. Regum. 5. & computreſcebant prominẽtes extales eorũ. Et ſolum inuenitur in pdicto loco. Et aliqui hebrei dicunt q derivatur a dictione סָתַר Sathar. & q ſignificat occultare vel cooperire. vnde in pdicto loco ipſi legũt. & ocultabãtur eis ficus. vel hemoroides. i. naſcebantur in loco operto & occulto anus.

De incipientibus a littera. ת. Tau.

תָּא
armamẽtariũ
cubiculũ.
Thalamus
תָּאִים
Thalami.

תָּא Tha. cubiculũ. thalam⁹. 3. Reg. 14. & poſtea reportabãtea ad armamẽtariũ ſcutariorũ. p quo hebrei legũt. Ad cubiculum curſorum. Ezech. 40. Et thalamũ vno calamo in lõgum & vno calamo in latũ. & in eo. Thalamus autem ſex cubitorũ erat hĩc & inde. & i plu. תָּאִים thaim ſiue תָּאוֹת thaoth. vt in eo. & inter thalamos quinq; cubitos. & in eo. Porro thalami porte ad viã orientalem: tres hinc & tres inde. & in eo. Et margiñ ante thalamos cubiti vnius.

תָּאַב

תָּאַב Thaab. deſiderare. cõcupiſcere. deteſtari: ſiue abominari. ps. 118. Cõcupiuit aĩa mea deſiderare iuſtificatiões tuas. & in eo. Ecce concupiui mãdata tua. & in eodẽ. Concupiui ſalutare tuũ dñe. Amos. 6. Deteſtor ego ſupbiã iacob.

Deſiderare.
Cõcupiſcere.
Deteſtari.
תַּאֲוָה
Deſcribẽ

תַּאֲוָה Thaa. ſignare. deſcribere. circũſcribere. limitare. i. limites ponere. metari. Nu. 34. A mari magno termini incipiunt pueniẽtes ad mõtem altiſſimũ. Pro quo he. le. A mari magno deſcribetis vel limitabitis vobis mõtẽ hor i. ſibi ponetis limites. & in eo. Inde metabuntur fines. Item תָּאו thao. genus cerui. pro quo btũs hiero. tranſtulit origẽ. Deut. 14. Origem camelopardalum.

Metari
תָּאו
Orix.

תְּאוֹם Theom. geminus. gemellus. cõiũctus. & ſolũ inuenitur in nu. plu. Geñ. 38. apparuerunt gemini in vtero eius. Cãti. 4. Sicut duo hinuli capree gemelli. & aliqñ ſcribitur cũ vau loco aleph. Geñ. 25. Et ecce gemini i vtero ei⁹ reperti ſunt. & inde verbũ ſeu participiũ qd ſignificat gemellos fetus habere. Canti. 4. Omnes gemellis fetibus. & inde תְּאוֹמִים Thoamim. ideſt coniuncti. Exo. 26. Erũtq; ſibi cõiuncte a ſurſum vſq; deorſum.

תְּאוֹם
Gemini
Gemelli

Gemellos habere
תְּאוֹמִים
Cõiuncti.

תְּאֵן Theen. ficus. & ſolũ inuenitur in nũero plu. ſ. תְּאֵנִים theenim. Nu. 13. & de ficis loci illius tulerunt. Hiere. 8. Et non ſunt ficus in ficulnea. Et inde תְּאֵנָה theena. i. ficulnea ſiue ficus arbor. vt in pdicto loco. & Ioel. 2. Et ficum meã decorticauit. Et in plurali תְּאֵנֹת theenoth. Amos. 4. Oliueta veſtra & ficeta veſtra comedet.

תְּאֵן
Ficus.
תְּאֵנָה
Ficulnea.
תְּאֵנֹת
Ficeta.

תָּאַר Thaar. Deſcribere. limitare. figurare. formare. tornare. Ioſ. 15. Pertranſitq; a vertice montis vſq; ad fõtẽ. pro quo he. le. Deſcribetur ſiue metabitur terminus a vertice montis. & in eo. Inclinabiturq; in bala. pro quo he. le. deſcribetur ſiue limitabitur in bala. & in eo. Inclinabiturq; in ſarona. i. limitabitur. Eſa. 44. Formauit illud in runcina. & in eo. & in circino tornabit illud. & inde תֹּאַר thoar. i. forma ſeu facies: aut ſpecies. Geñ. 29. Rachel decora facie & venuſto aſpectu. & in eo. 39. Erat autem ioſeph pulchra facie. Deut. 21. Et videris in numero captiuorũ mulierem pulchram. Pro quo he. le. Mulierem pulchrã forma vel facie. Iudi. 8. Et vnus ex eis quaſi filius regis. pro quo he. le. Et vnus ex eis quaſi forma filii regis. 1. Reg. 28. Qualis eſt forma eius. Eſa. 52. Et forma eius inter filios hominũ. Et in eodem. 53. Non erat ſpecies ei neq; decor. Threñ. 4. De nigrata eſt ſuper carbones facies eorum

Limitare.
Formare.
Tornare
תֹּאַר
Facies.

Forma
ſpecies.

תֵּבָה Theba. arca. Geñ. 6. fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et in eodem. 8. Egredere de arca.

תֵּבֵל Thebel. orbis. ſ. terrarum. Iob. 34. Aut quẽ poſuit ſuper orbem quem fabricatus eſt. ps. 23. Orbis terrarũ & qui habitant in eo. ps. 97. Iudicabit orbẽ in iuſtitia. Eſa. 14. Poſuit orbem deſertum. Item תֵּבֶל thebel. i. ſcelus. ſiue nephas. De quo vide ſupra in dictione בָּלַל balal.

arca
תֵּבֵל
Orbis.
תֵּבֶל
ſcelus

תֶּבֶן Theben. palea. & ſolum inuenitur in numero ſingulari. & ponitur ſingulare pro plurali. Geñ. 24. palearum quoq; & feni plurimum eſt apud nos. Exo. 5. Nequaq; dabitis vltra paleas populo: & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מֶתְבֶּן mathben. Eſa. 25. Sicut teritur palee in plauſtro.

תֶּבֶן
Palea
Palee.
מֶתְבֶּן
Palee.

תָּבַר Thabar. In lingua chaldaica ſignat confringere vel conterere aut cõminuere. & inde תִּבְרָא thebira. i. contritum vl cõminutum. Dañ. 2. Ex parte regni erit ſolidum & ex parte cõminutum.

Cõminuere
תִּבְרָא
Cõminutus

תְּדִר Thedir. ſiue תְּדִירָא thedira. In lingua chaldaica ẽ adverbium temporis & ſignificat ſemper vel continuo Dañ. 6. Deus tuus cui ſeruis ſemper.

תְּדִר
ſemper.

תֹּהוּ Thohu. Inanitas. inane. vacuũ. nihil. & ſcribitur cum ſimplici he & cũ vau ĩ fine loco alteri⁹ he. Geñ. 1. Terra aũt erat inanis & vacua. Iob. 26. Qui extendit aquilonẽ

תֹּהוּ
Inanis

Vacuum Vanitas Inane.

super vacuū. Esa.24. Attrita est ciuitas vanitatis.i.inanitatis.& in eodē.40. Iudices terre velut inanes fecit. & in eodem.41. Ventus & inane simulachra eorū. & in eo.49. Sine causa & vane fortitudinē meā cōsumpsi. Pro quo he.le. In inane siue in vacuū & in vanum fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere.4. Aspexi terrā & ecce vacua erat & nihil. Ponitur etiā pro nihilo. Esa.34. Et extendetur super eā mensura vt redigatur ad nihilum. Significat etiam locum desertū qui est inanis & vacuus frugibus & arboribus. Pro quo beatus hieronymus transtulit locum horroris. Deut.32. In loco horroris & vaste solitudinis.

Vacua.

Nihil.

Locꝰ horrorio.

תֹּהֲלָה Thahola. prauitas. Iob.4. Et in ãgelis suis repperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הָלַל halal.

Prauitas

תְּהוֹם Thehom. abyssus. Genī.1. Et tenebre erāt sup faciē abyssī. Iob.28. Abyssus dixit nō est in me. Ezech.26. Et adduxero sup te abyssum. Et in plu. תְּהֹמוֹת thehomoth. Exo.15. Abyssī operuerūt eos. & in eodē. Cōgregati sunt abyssī. ps.70. Et de abyssis terre iterū reduxisti me. ps.105 Et deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Abyssus

abyssi.

תּוּב Thub. in lingua chaldaica significat reddere. vel respōdere. aut reuertere. vel reducere. Danī.3. Nō oportet nos de hac re respōdere tibi. & in eo.4. Et sensus meꝰ redditus est mihi. & in eo. Et figura mea reuersa est ad me. Esd.5. Et tunc satisfacerēt ad accusationē illā.i.redderēt rationē: siue responderent. & in eodem. Huiuscemodi autem sermonem responderunt nobis. & in eodem.6. Referātur in templum in ierusalem.i.reducantur.

Respōdeꝭ. Reuerti.

Referre.

תָּוָה Thaua. signare. impingere. exacerbare: siue irritare. Ezech.9. Et signa thau sup frōtes virorū gementiū. 1. Reg.21. Et impingebat in ostia porte. Sed etiā in p̄dicto loco hebrei legunt. & signabat.i.faciebat signa & stigmata sicut insanus & furiosus. ps.77. Et sanctū israel exacerbauerunt. & aliqui hebrei legunt signauerunt.i.petierunt ab eo signa: sicut ipsi exponūt. Et inde תָּו thau.i.signū. Ezech.9. Et signa thau. p quo he.le. Et signa signū. Pōt etiā esse nomen vltime littere alphabeti hebraici: q̄ dī thau. Vñ beatus hiero. in suis explanationibꝰ sup p̄dicto loco sic ait. p signo quod.lxx. Aquila & symmachꝰ trāstulerūt. theodotio ip̄m verbū hebraicū posuit thau: que extrema est apud hebreos viginti & duarū litterarū: vt pfectā in viris gemētibꝰ & dolentibus scientiā demōstraret. siue vt hebrei autumāt: quia lex apud eos appellatur תּוֹרָה thora. q̄ hac in p̄cipio noīs sui littera scribitur: illi hoc accepe signaculū qui legis p̄ceptā cōpleuerant. Et vt ad nr̄a veniamus: antiquis hebreorū litteris quibus vsq; hodie vtūtur samaritani extrema thau littera crucis habet similitudinē: q̄ in xp̄ianorū frōtibꝰ pingitur: & frequenti manus inscriptione signatur. hec hiero. Ponitur etiā תָּו Thau p desiderio. Iob.31. Et desiderū meū audiat oīpotēs. Itē תָּוַה thaua. in lingua chaldaica signāt obstupescere. Danī.3. Tunc nabuchodonosor rex obstupuit.

Signare

Impingeꝭ

Exacerbat

תָּו

Thau.

Signum

Desiderū

תַּוֵּה

Obstupescere

תָּוֶךְ Thauech. siue תּוֹךְ thoch. medium. intermediū. inter dolus. fraꝰ. vsura. Genī.1. Sit firmamētū in medio aquarum. & in eodē.15. Diuisit ea per mediū. Exo.3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. & in eo.14. Et ingressi sunt filii israel per medium sicci maris. & in eodē.15. Filii autē israel ambulauerunt per siccum in medio eius. Leuit. 11. Vas aūt fictile in quod horū quicq̄ intro ceciderit. Nu. 35. Eruntq; vrbes in medio. Deut.3. Vsq; ad torrentem arnō: medium torrentis. ps.21. In medio ecclesie laudabo te. Zach.2. Et habitabo in medio tui. Et inde תִּיכוֹן thichon.i. medius siue intermedius. Exo.26. Qui mittentur per medias tabulas. Pro quo hebrei legunt. Et vectis medius siue intermedius per medias tabulas. Et in genere femininо תִּיכוֹנָה Thichona. Iudi.7. Incipientibꝰ vigiliis noctis medie. 3. Reg.5. Et per cocleam ascendebatur in medium cenaculum. Et in hebreo est generis femininі. Item תּוֹךְ thoch. idest dolus aut fraus vel vsura. ps.9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. ps.54. Et nō recedit de plateis eius vsura & dolus. ps.71. Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum.

Intro.

תִּיכוֹן

Medius

תִּיכוֹנָה

Media

תּוֹךְ

Dolus Usura.

תּוּר Thur. explorare. considerare. contemplari. cogitare. Nu.13. Qui considerent terram chanaam. Pro quo hebrei legūt. Et explorent terram chanaam. & in eodem. Cūq; ascendissent explorauerunt terram. & in eodem. Detraxerunt terre quā inspexerant. idest explorauerant. & in eodem.14. Terra quam circuiuimus valde bona est. Pro quo hebrei legunt. Terra per quam trāsiuimus ad explorandū eam: valde bona est. Et in eodem. Iuxta numerum quadraginta dierum quibus explorastis terram. Et in eodem. Qui perrexerunt ad cōtemplandam terram. & in eodem. 15. Nec sequantur cogitationes suas & oculos. Pro quo hebrei legunt. Et non exploretis siue consideretis post corda vestra & oculos vestros. & est sensus sicut in littera nostra. Iudi.1. Nam cum obsiderēt vrbem: que prius luza vocabatur. Pro quo hebrei legunt. Cum explorarent siue considerarent vrbem. Iob.40. Huic mōtes herbas ferunt. Pro quo hebrei legunt. Contemplatur siue considerat montes in pastum suum. Eccl's.2. Cogitaui in corde meo abstrahere a vino carnem meam. Et inde תָּרִים Tharim.i.exploratores. Nu.14. Qui ipsi lustrauerāt terram. Pro quo hebrei legunt. De exploratoribus terre. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אֲתָרִים Atharim. vt in eodem. 21. Venisse.s.israel per exploratorum viam. Significat etiā תָּרִים tharim negociatores vel mercatores: eo quod discurrunt per loca & domos tāq̄ exploratores. 3. Reg.10. Excepto eo qđ offerebant viri qui super vectigalia erāt & negociatores. Et inde תּוֹר Thor. idest expectabilis siue considerabilis. 1. Paralipo.17. Et fecisti me expectabilem super omnes homines. & a predicta dictione dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur תּוֹרָה thora. idest lex: a contemplando vel considerando dicta. Deut.4. Ista est lex quam proposuit moyses. 2. Reg.7. Ista est lex adam: domie deus. ps.118. Lex domini immaculata. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרָה Iara. Item תּוֹר Thor.i.turtur. Genī.15. Turturem quoq; & columbam. Canti.2. Vox turturis audita est in terra nostra ps.73. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi. Pro quo hebrei legunt. Ne tradas bestie animam turturis tui. Et loquitur metaphorice. sicut Canti. 2. dicitur columba mea formosa mea. Potest etiam deriuari a dictione תּוֹרָה Thora que significat legem vt supra dictum est. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ne tradas bestiis animam eruditam in lege tua. & sic est in translatione chaldaica: sicut beatus hieronymus transtulit. Et in plurali תּוֹרִים thorim.i.turtures. Leuit. 1. De turturibꝰ & pullis columbarum. & in eodem.5. Offerat duos turtures. Est etiam genus ornamēti maxillarum vel faciei. Pro quo beatus hieronymus transtulit murenulas. Canti. 1. Murenulas aureas faciemꝰ tibi. & in eodem. Pulchre sunt gene tue sicut turtures. Pro quo hebrei legūt. Pulchre sunt gene tue in murenulis siue in quibusdam aliis ornamētis. Item תּוֹר Thor.i.tempus statutum. Ester.2. Cum autē perueniss̄et tempus singulatum per ordinem. & in eo. Euoluto autē tēpore per ordinē. Item תּוֹר Thor. in lingua chaldaica significat bouē. Danī.4. Et fenū vt bos comedes.

Considerare

Explorare

Contemplari

Cogitare.

תָּרִים

Exploratores.

negociatores.

תּוֹרִי

Expectabilis.

תּוֹרָה

Lex.

תּוֹר

Turtur

תּוֹרִים

Turtures

murenule

תּוֹר

Tempus statutum

תּוֹר

Bos.

תָּזַז Thazaz. abscindere. Esa.18. Et q̄ derelicta sunt abscindentur. & solum inuenitur in predicto loco.

Abscidere

תֹּתַח Malleus.

Thothach.malleus. Iob.41. Quasi stipulã stimabit malleum.& solum inuenitur in ꝑdicto loco.& dicunt hebrei ꝙ significat machinam seu instrumẽtum bellicum quo lapides magni procul proiiciuntur.

תַּחְמַס Necus.

Thachmas. nomẽ auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trãstulit noctuam. De quo vide supra in dictone חָמַס Chamas.

תָּחַר Emulari

Thachar.siue תָּחַר thathchare.emular.zelare. irrita re.Ps.36. Noli emulari in malignãtibus.& in eodem. Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua. Vide etiã de hoc supra in dictione חָרַה Chara.

תַּחְרָא Lorica.

Thachra.lorica. Exo.28. Sicut fieri solet in extremis vestium partib9:ne facile rũpatur.Pro quo hele.Sicut fieri solet in ora lorice:ne facile rumpatur.

תְּחָשׁ Hyacinth9. תְּחָשִׁים Hyacinthi.

Thachas.hyacinthus. seu hyacinthinus. Ezech.16. Et calciaui te hyacintho.& ī plu.תְּחָשִׁים thechasim. Exo.25.Pelles ꝙ hyacinthinas: hebrei vero dicunt ꝙ significat quoddam animal quod taxus dicitur.

תַּחַת Sub Subter Subtus.

Táchath.subter.subtus.deorsum.ꝑ eo. Gen.7.Operti ꝙ sunt oẽs mõtes excelsi sub vniuerso celo.& in eodem.16. Et humiliare sub manu eius.& in eodem. Ac requiescite sub arbore.Deut.12. Et subter omne lignum frondosum.Iob.37.Subter omnes celos ipe considerat.ps.17. Dilatasti gressus meos subtus me.& in eodem. Cadent subtus pedes meos. Et quandoq; preponitur ei littera mem & dicitur מִתַּחַת Mithachath.Deut.5.Et que in terra deorsum.Iob.18.Deorsum radices eius siccabuntur.& in lingua chaldaica dicitur תְּחוֹת thechoch.i.sub vel subter. Hiere.10.Pereant de terra & de hiis que sub celo sunt.Dan. 4.Subter eam habitantes bestie agri. Significat etiã locũ in quo aliquis subsistit.Exo.16.Maneat vnusquisq; apud semetipsum.Pro quo he.le. Maneat vnusquisq; sub se.i.in loco suo.1.Reg.14.Stemus in loco nro: & ne ascendamus ad eos.Significat etiam pro.i.loco alicuius rei.Exo.21.Oculũ pro oculo:dentem pro dente.Deut.28.Eo quod non seruieris dño deo tuo.i.pro eo quod nõ seruieris.2.Reg.19.Nunquid pro his verbis nõ occidetur semei.Iob.34.Quasi impios percussit eos.Pro quo he.le.Pro impiis siue loco impiorum percussit eos. ps.44.Pro patribus tuis nati sũt tibi filii.Esa.55. Pro saliuncula ascendet abies:& pro vrtica crescet myrtus.& in eo.60.Pro eo quod fuisti derelicta.& quando cõponitur cum pronoĩb9 ponitur pluraliter hoc modo תַּחְתַּי thachthái.i.sub me.ps.17. Et subdit populos sub me. Abach.3.Et subter me scateat.dicitur ẽt תַּחְתֶּנִי thachthéni idest subt9 me.2.Reg.22.Dilatasti gressus meos subtus me. & in eodẽ.Et deiicis populos sub me.תַּחְתֶּיךָ thachthécha.i. subter te.Esa.14.Subter te sternetur tinea תַּחְתֶּיהָ thachthéa idest sub eo vel sub ipso.Iob.41.Sub ipso erunt radii solis. Et ī genere femínino תַּחְתֶּיהָ thachthéa.i.sub ea vel pro ea aut in loco suo.Leuit.13.Si autẽ steterit in loco suo.Iob.28. Et in loco suo igni subuersa est. Pro quo he.le. & sub ea ardet siue incẽditur sicut ignis. Reperitur etiam תַּחְתֶּנָּה thachthéna.idest pro ea.Gen.2.Et repleuit carnẽ pro ea.Et inde תַּחְתּוֹן Thachthon.i.inferior.siue inferius.Ios.18.In monte qui est ad meridiẽ bethoron inferioris. & in genere femínino תַּחְתּוֹנָה thachthona. 3.Reg.7.Tabulatũ qd subter erat idest tabulatũ inferius.& in hebreo est generis femínini.dr etiam תַּחְתִּית thachthit.siue תַּחְתִּיָּה thachthiia.Deut.32.Et ardebit vsq; ad inferni nouissima.Pro quo hebrei legũt.Vs ꝙ ad infernũ inferiorẽ.ps.85.Et eruisti aiam meã de inferno inferiori. Et ín plurali תַּחְתִּים thachthiim.siue תַּחְתִּיּוֹת thachthioth.Gen.6.Deorsum cenacula & tristega facies in ea.Pro quo he.le. Inferiora secunda & tertia facies eam.i.secunda & tertia cenacula.ps.62.Introibunt ín inferiora terre.ps.138.Et substantía mea in inferioribus terre.

תַּיִשׁ Aries. תְּיָשִׁים Virci

Thaís.aries.siue hyrc9.Prouer.30.Gallus succinct9 lũbos suos & aries.& in plu. תְּיָשִׁים Theiasim.Gen.32. Capras ducentas & hircos viginti.

תֶּכֶךְ תְּכָכִים Vsura.

Techach.vsura.siue fenus aut fraus.& declinatur tamtũ ín plurali.s. תְּכָכִים thechachim.Prouer.29.Pauper & creditor obuiauerũt sibi. Pro quo hebrei legunt. Pauper & vir vsurarum vel fraudum obuiauerunt sibi. Vide etiam de hoc supra in dictione תּוֹךְ thoch.

תָּכָה Applicãt. תּוֹכִיִּים Pauones תֻּכִּיִּים Dracith9.

Thacha.adherere.appropinquare.Deut.32.& qui appropinquant pedib9 eius.Et solum inuenitur ín predicto loco. Item תּוֹכִיִּים thuchiim.i.pauones. & solum inuenitur ín numero plu.3.Reg.10.Et símias & pauones.

תְּכֵלֶת

Thecheleth. hyacinth9.siue hyacinthin9. Exo.25. Aurum & argentum & es & hyacinthum.& in eodẽ 28.Ligabisq; eam vitta hyacinthina.

תָּכַן Preparare Põderaf. Appẽdere Cõfirmare

Tachan.parare.preparare.cõponere. appendere.ponderare.equũ vel iustum esse.adiuuare.1.Reg.2. Et ipsi preparantur cogitationes.4.Reg.12. Et dabãt eã iuxta numerum atq; mensuram.Pro quo he.le. Et dabant argẽtum quod ponderatum vel preparatum erat. Iob.28. Et aquas appendit ín mensura.ps.74.Ego confirmani colũnas ei9. Pro quo beatus hiero.ín psal.iuxta he.ve.trãstulit.Ego appendi colũnas eius. Prouer.16. Spiritus ponderator est dominus.Esa.40.Et celos palmo ponderauit. & in eo.Quis adiuuit spũm dñi. Ezech.18. Et dixerunt filii ísrael non est equa via dñi.& in eodem. Nunquid vie mee nõ sunt eque. & in eodem.Et nõ magis vie vestre praue. Pro quo hebrei legunt. Vtiq; vie vestre non sunt eque siue nõ sunt iuste. Et inde תֹּכֶן thochen.i.numerus vel mensura.Exo.5.Et reddetis cõsuetum numerũ laterum. Scribitur etiam cum mẽ in principio & cũ thau ín fine: & dicitur מַתְכֹּנֶת Mathcóneth. Exo.5. Mensuram laterum quã prius faciebant imponetis super eos. Ponitur etiã pro cõpositione vl proportione.vt ín eodem.3. Iuxta cõpositionẽ eius non facietis aliud.i.iuxta proportionem numeri & mẽsure illius.& in eodem.Talem cõpositionẽ non facietis ín vsus vros.2. Paralipo.24. Ac suscitauerunt domũ dñi ín statum pristinũ. Pro quo hebrei legunt . Et suscitauerunt domũ dei iuxta cõpositionẽ vel proportionẽ ei9.s.pristinã.& inde תְּכוּנִית thochnich.i.similitudo vl exẽplar.Ezech.28.Tu signaculũ similitudinis Ponitur ẽt ꝑ fabrica. vt in eodẽ.43.Et metiãtur fabricã.

תָּכֵן adiuuare Equũ esse. תֹּכֶן Numerus מַתְכֹּנֶת Mensura. תְּכוּנָה Cõpositio. תְּכוּנִית Similitudo Fabrica

תָּלַל Eminẽs. תֵּל Tumulus aceruus Collis. Excelsum. תִּלְתַּל תִּלְתָּל ים Elate. תְּלִפִּיוֹת ꝓpugnacula. תַּלַּל affligere Vlulatio

תָּלַל

Thalul.eminẽs. vl eleuatus: siue accumulat9. Ezech. 17.Et plantabo sup montẽ excelsum & eminẽtẽ.& in de תֵּל thel.i.tumulus vel cumulus aut aceruus. Deut.15.Et tumulus sempiternus.Hiere.49.Et erit ín tumulũ dissipata.Ezech.3.Ad aceruũ nouarũ frugũ.Ponitur ẽt pro collibus vel excelsis.Ios.11.Absq; vrbibus q̃ erãt in collib9 & in tumulis site.Hiere.30.& edificabitur ciuitas ín excelso suo. Et aliqñ duplicatur littera thau & lra lámed . Et dr תִּלְתַּל thalthal.i.elat9 siue accumulat9. & solũ ĩuenitur ĩ nu.plu.s. תִּלְתָּלִים thalthalim.Cãti.4. Come ei9 elate palmarũ.& inde תִּלְפִּיוֹת thalpioth. ꝑ quo beatus hiero.trãstulit ꝓpugnacula.Cãti.4.Que edificata est cũ ꝓpugnaculis.& est dictio cõposita a תֵּל thel ꝙ significat tumulũ vl eleuatũ:& פִּיוֹת pioth ꝙ significat ora. Itẽ תָּלַל tholal.i.affligere.ps.136.Et qui adduxerũt nos hymnũ.ꝑ q̃ btũs hiero.ĩ ps. iuxta he.ve.trãstulit & q affligebãt nos leti.& aliq he.dicũt ꝙ deriuatur a dictione יָלַל Ialal.q̃ significat vlulare. & legũt sic.s.& ĩ vlulatiõe nra letitiã.i.ĩ tpe nre vlulatiõis ĩterrogabãt nos hymnũ letitie.

תֶּלֶג Nix.

Thelag.ín lingua chaldaica significat niuẽ.Dan.7.vestimentũ eius quasi nix candida.

תָּלָה Suspēdere Pēdere.

תָּלָה Thala.suſpendere.pendere.appendere. Geſi.40. Ac ſuſpēdet te in cruce. Deut.21.Maledictus a deo eſt qui pēdet in ligno.cuius expoſitionē vide ſupra in dictiōe קָלַל Calal.& in eo.28. Et erit vita tua quaſi pendēs ante te. Ioſ. 10. Atq; ſuſpendit eos ſuper quinq; ſtipites: fuerūtq; ſuſpēſi vſq; ad veſperā. Eſter.2. Appēſus eſt vterq; eorum in patibulo. Iob.26.Et appēdit terrā ſuper nihilū. Threſi.5.Principes manu ſuſpēſi ſunt. Ezech.27.Clypeum & galeam ſuſpēderunt in te.& in eo.Pharetras ſuas ſuſpenderūt in muris tuis.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he. 2. Reg.21.In qua ſuſpenderant eos philiſtiim. Oſee.11.Et populus meus pendebit ad reditum meū.& inde תְּלִי Theli. i.pharetra in qua pendent ſagitte. Geſi.27. Sume arma tua & pharetram.

Appēdere

תְּלִי Pharetra

תֶּלֶם Sulcus. תְּלָמִים ſulci.

תֶּלֶם Thélem.ſulcus.ſ.qui fit cum aratro. Iob.39.Nūquid alligabis rhinocerotā ad arādū loro tuo. Pro quo hele. Nūquid alligabis rhinocerotā in ſulco: loro ſuo. & beatꝰ hiero.trāſtulit ſenſum.& in plu.תְּלָמִים Thelamim.Iob.31. Et cum ea ſulci eius defient.ps.64. Riuos eius inebria.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Sulcos eius inebria. Oſee.12. Et altaria eorum quaſi acerui ſuper ſulcos agri.

תֹּלַע Vermis. תּוֹלָעִים Vermeo. Coccus vermiculꝰ מְתוֹלָעִים i coccicio.

תֹּלַע Tholaa.vermis.vermiculꝰ.coccus ſiue coccinū.& ſcribitur cum he vltthau in fine. Deut.28. Quoniā vaſtabitur vermibus. Pro quo he.le.Quoniā comedet illud vermis. Iob.25. Et filius hoīs vermis. Eſa.41. Noli timere vermis iacob.& in plu.תּוֹלָעִים Tholaim Exo.16.Et ſcatere cepit vermibus. Significat etiā coccū ſiue coccinū.aut vermiculū. Exo.26. Purpura coccoq; bis tincto. Eſa.1. Si fuerint rubra q̄ſi vermiculū. Threſi.4. Qui nutriebātur in croceis. i.in coccineis.& inde מְתוֹלָעִים Methulaim.i.coccinati.ſ.veſtibus coccineis induti. Naū.3.viri exercitus in coccineis.

תְּלַת Tres. תְּלִיתָאי Tertium תְּלִתִּי Tertia pe. תְּלָתִין Triginta תְּלִתַּל Elatum.

תְּלַת Thelath.ſiue תְּלָתָא thelatha.in ligua chaldaica ſignificat tres vel tria. Daſi.3. Viri autem hi tres. Et inde תְּלִיתָאי Thelithai.i.tertius vel tertium. vt in eodē. 2. Et regnum tertiū aliud ereum.& inde תְּלִתִּי thalthi.i.tertia pars Vt in eodē.5. Et tertiꝰ in regno meo erit. Pro quo he.le.& tertie partis regni dñabitur.& inde תְּלָתִין Thelathim.i.triginta.vt in eodem.6 Vſq; ad triginta dies.

תְּלַתַּל Thalthal.elatum ſiue accumulatū. De quo vide ſupra in dictione תָּלַל Thalul.

תָּמַם Cōſumare Cōſumeſ.

תָּמַם Thamam.conſumare.conſumere.complere.perficere.deficere.Geſi.47.Suſtentauitq; eos illo anno pro cōmutatione pecorum.& in hebreo additur īmediate.cūq; conſumatus ſiue perfectus fuiſſet ille ānus. Exo.26. Et vna oīs compago retinebit. Pro quo he.le.Et ſimul erunt conſumate in capite: in vno annulo. & beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Nu.17. Nū vſq; ad internitionem delendi ſumus.i.conſumendi ſumus.& in eodem.32. Donec cōſumeretur omnis generatio que fecerat malum. Deut.2. Donec conſumeretur omnis congregatio bellatorum hominum. Ioſ.5. Donec conſumerētur qui non audierunt vocē domini.& in eodem. Poſtq; autem omnes circunciſi ſunt. p quo hebrei legunt. Poſtq; cōſumata ſiue perfecta eſt omnis gēs vt circunciderētur. ideſt poſtq; perfecta eſt circunciſio omnium. Eſa.18. Ante meſem eni totus efloruit. Pro quo hebrei legunt. Ante meſſem enim cum cōſumaretur flos. Et in eodem. 33. Cūq; conſumaueris depredationē: depredaberis.& in eodē.47. Vniuerſa venerunt ſuper te. Pro quo hebrei legunt. Cum conſumarentur vel perfecta eſſent: venerunt ſuper te. Hiere.27. Donec conſumam eas in manu eius. Threñ.3. Miſericordia domini quia nō ſumus cōſumpti. Ezech.24. Vt conſumatur rubigo eius. Significat etiā complere ſiue perficere. Deut.34. Et cōpleti ſunt dies planctus lugentium moyſen. 2. Reg.20. Et ſic proficiebant. debet legi perficiebant. ideſt poſtq; interrogabant: opere perficiebant. Threſi. 4. Completa eſt iniquitas tua filia ſiō. Significat etiam deficere. Geſi.47. Cūq; defeciſſet emptoribus preciū.& in eodem. Deficiente pecunia: pecora ſimul defecerunt. ps.65. Defecerunt ſcrutantes ſcrutinio. ps.103. Deficiāt peccatores de terra. Ezech.22. Et deficere faciam īmundiciam tuam a te.& in eodem.47. Et nō deficiet fructus eius. Ponitur etiam pro conflare. 4. Reg.22. Vt conflētur pecunia: que illata eſt in domo domini.& inde תָּם tham ideſt perfectus: ſeu cōſūmatus. aut īmaculatus: vel integer: aut ſimplex: vel innocens. Geñ.25. Iacob autē vir ſimplex. Iob.1. Erat vir ſimplex & rectus.& in eodem.9. Si innocentem oſtendero. & in eodem. Etiam ſi ſimplex fuero. Et in eodem. Innocentem & impium ipſe conſumit. & in genere feminino תַּמָּה Thamma. Cauti.6. Vna eſt columba mea perfecta mea. & aliquando ſcribitur cum duplici mem & dicitur תַּמִּים Thamim. Geſi.6. Noe vir iuſtus atq; perfectus fuit. Leuit.1. Maſculum īmaculatum offeret. Ioſ.10. Et non feſtinauit occumbere ſpacio vnius diei. Pro quo hebrei legunt. Et non feſtinauit occumbere ſicut dies perfectus. ideſt ſpacio vnius diei perfecti vel integri. Ezech.5. Ecce cum eſſet integrum nō erat aptum ad opus. Ponitur etiam pro innocentia. ps.84. Non priuabit bonis eos qui ambulāt in innocētia.& in plurali תַּמִּימִים Themimim. Exo.29. Arietes duos īmaculatos. ps.118. Beati īmaculati in via. Prouer. 1. Et integros quaſi deſcendentes in lacum.& in eodem.2. Et ſimplices permanebunt in ea. & in genere feminino תַּמָּה Themima. Leuit.4. Et obtulerit pro peccato oīem īmaculatam. ps.18. Lex domini immaculata. & in plurali תַּמִּימוֹת Themimoth. Leuit.25. Septem hebdomadas plenas. ideſt integras.& inde תֹּם Thom. ideſt ſimplicitas: vel innocētia: aut ītegritas: vel perfectio. 3. Reg.22. Vir autem quidam tetendit arcum in incertū. Pro quo hebrei legunt. Tetendit arcum in ſimplicitate ſua vel in innocentia ſua. i. ſimpliciter vel innocenter. Iob.27. Non recedam ab innocentia mea. Ps.24. Innocentes & recti adheſerunt mihi. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Simplicitas & equitas ſeruabunt me. Ponitur etiam pro ſimplici vel innocente. Prouer.10 Fortitudo ſimplicis: via domini. & in eodem.13. Iuſtitia cuſtodit innocentis viam. Et inde מֹתָם Methom.i.integritas vel ſanitas. Ps.37. Non eſt ſanitas in carne mea. Eſa.1. A planta pedis vſq; ad verticem non eſt ſanitas in eo. & inde verbum תָּמַם Thamam. quod ſignificat immaculatum ſeu innocētem eſſe: aut perfectum eſſe. Iob.22. Si īmaculata fuerit via tua. Ps.17. Et cum viro innocente innocens eris. ps.18. Tunc immaculatus ero. Et inde תֻּמִּים Thumim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veritatem vel perfectionem. Exo.28. Poneſq; in rationali iudicii doctrinam & veritatem. Deut.32. Perfectio tua & doctrina tua a viro ſancto tuo. De quo vide ſupra in dictione אוּר Vr.

Complere Perficere. Deficere Conflare. תָּם ſimplex Innocēs. תַּמָּה Perfecta. תַּמִּים Perfectꝰ. īmaculatꝰ Integer. Innocētia ſimplicꝰ. תְּמִימָה īmaculata תְּמִימוֹת Plene תֹּם ſimplicitaſ Innocētia ſimplex Innocētia תֹּם ſanitas. תָּמַם īmaculatū eſſe. Innocētē eē. תֻּמִּים Veritas. perfectio.

תָּמִיד Perpetuus perpetuō. Iugiter. ſemper

תָּמִיד Thamid. perpetuum.iuge. iugiter.ſemper. Leuit.6. Ignis eſt iſte perpetuus qui nunq; deficiet.& in eodē Decimam partem ephi offeret ſimile in ſacrificio perpetuo. & in eodem.24. Ad cōcinādas lucernas iugiter. Nu. 28. Holocauſtum iuge. ps.24. Oculi mei ſemper ad dñm ps.34. Et dicant ſemper magnificetur dñs. Prouer.5. In amore illius delectaberis iugiter. Ezech.39. & viros iugiter conſtituent luſtrantes terram.

תָּמַהּ Admirari

תָּמַהּ Thama. Mirari.admirari.obſtupeſcere.pauere. Geñ. 43. admirabātur nimis. ps.47. Ipſi vidētes ſic admi

Mirari Stupescere Pauere.

rati sunt. Eccls. 5. Nō mireris sup hoc negocio. Esa. 13. vn? quisq; ad pximū sum stupebit. & in eo. 29. Obstupescite & admiramini. Abach. 1. admiramini: & obstupescite. signāt ēt pauere. Iob. 26. Et pauēt ad nutū ei?. Sed ēt in pdicto loco he. le. & admirātur siue obstupescēt ab increpatiōe eius.

תִּמָּהוֹן Furor

& ide תִּמָּהוֹן Thimhon. i. stupor siue admiratio. p quo btūs hiero. trāstulit furorē. Deut. 28. Percutiat te dñs amentia & cecitate & furore mentis. & inde תִּמְהָא thimhaia. quod in lingua chaldaica signāt mirabilia. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me de? excelsus. Itē

תִּמְהָא mirabilia.

תַּמָּה thama. in līgua chaldaica signāt ibi siue illic. Esdre. 5. Que est in babylōe. pro quo he. le. que ē ibi ī babylōe. & i eo. Qui erāt repositi ī babylone. pro quo he. le. Que erant repositi ibi in babylone.

תַּמָּה Ibi.

תַּמּוּז Thamuz. nomē idoli. p q' btūs hiero. trāstulit Adonidē. vt Ezech. 8. mulieres sedētes: plāgētes adonidē. & solū iuēitur ī pdicto loco. & dicūt aliq he. q; deriuatur a dictiōe תַּמַז tamaza. q; i līgua chaldaica signāt icēdere vl ardere.

תַּמּוּז Adonis.

תָּמַךְ Thamach. sustētare. inniti. applicare. tenere. suscipere. Exo. 17. Substētabāt manus eius ex vtraq; pte. ps. 16. pfice gressus meos in semitis tuis. pro quo btūs hiero. in psl. iuxta he. ve. trāstulit sustēta gressus meos in semitis tuis. Prouer. 5. & ad inferos gressus ei? penetrāt. p quo he. le. Inferno gressus ei? innitūtur siue sustētātur. Signāt ēt applicāre. vel tenere. Geñ. 48. & applicāsam manū pris leuare conat? est. Prouer. 3. & qui tenuerint eā beati. Et in eo. 5. Et funibus pctōrū suorū cōstringitur. i. applicāditur. Et in eo. Mulier gīosa inueniet gloriā. p quo he. le. applicā det gloriā. & in eo. Robusti habebūt diuitias. p quo he. le. Applicādēt siue tenebūt diuitias. & in eo. 31. Et digiti eius applicāderūt fusum Amos. 5. Et tenētes sceptrū de ascalon. Signāt ēt suscipere. Esa. 33. Et excutit manus suas ab omni munere. p quo he. le. & excutit man? suas ne suscipiat munus. & in eo. 41. Suscepi te dextera iusti mei. Et in eo. 42. Ecce seruus meus suscipiam eum. potest etiam legi innitar in eo. & sic legunt aliqui hebrei.

תָּמַךְ Applicāre Tenere Cōstringere Habere Suscipere

תְּמוֹל Themol. heri. hesterna dies. nuper. Exo. 4. Nō sū eloquēs ab heri & nudiustertius. 1. Reg. 21. Cōtinuim? nos ab heri & nudiustertius. 2. Reg. 15. Heri veniśti. Iob. 8. Hesterni quippe sumus: & ignoram?. i. nup vel hesterna die nati. & aliqñ scribitur cū aleph in pricipio & dī אֶתְמוֹל Ethmol. 1. Reg. 10. qui nouerāt eū heri & nudiustertiq;. Esa. 30. Preparata est eī ab heri thopheth. Mich. 2. & ecōtrario populus meus in aduersariū cōsurrexit. pro quo aliqui he. le. & heri siue nuper populus meus in aduersariū consurrexit. Alii vero dicunt q; est dictio cōposita ab אֵת eth. & מוּל Mul. q; significat contra siue aduersus. i. ex aduerso. siue e contra. sicut est in littera nostra.

תְּמוֹל Heri Hesternus אֶתְמוֹל Heri. Ecōtrario.

תֵּימָן Theman. auster. siue meridies. De quo vide supra in dictione יָמִין Iamin. Item תֵּימָן Thaman. in lingua chaldaica est aduerbium loci & significat ibi siue illic.

תֵּימָן Auster. תָּמָּן Ibi. Illic

תָּמָר Thamar. palma arbor. Canti. 7. statura tua similata est palme. Ioel. 1. Malogranatum & palma & malū. dī ēt תֹּמֶר thomer. Iudi. 4. Et sedebat sub palma que noie illius vocabatur. Hiere. 10. In similitudinē palme fabricate sunt. & in plu. תְּמָרִים themarim. siue תִּמֹרִים thimorim. Nu. 33. Duodecim fontes & septuaginta palme. 3. Regū. 6. Et sculpsit in eis figuras cherubim & palmarum. & in eo. Et operuit tam cherubim q; palmas. Ezech. 40. Asi frōtes pictura erat palmarū. & inde תִּמָּרוֹת Thimaroth. i. eleuationes fumi in modū palme. pro quo btūs hiero. trāstulit virgulā. seu vaporem. Canti. 3. Sicut virgula fumi. pro quo he. le. Sicut eleuationes fumi. Ioelis. 2. Et dabo prodigia ī celo & in terra: sanguinē & ignē & vaporem fumi.

תָּמָר Palma. תֹּמֶר Palma. תְּמָרִים Palme.

תִּמָּרוֹת Virgula. Vapor.

תִּנִּין Thanin. coluber. draco. Exo. 4. Et versa est in colubrū & in eo. 7. Et vertatur in colubrū. ps. 90. & cōculcabis leonē & draconē. Hiere. 51. Absorbuit me quasi draco. & aliqñ scribitur cū mē in fine loco nun. Ezech. 29. Draco magne qui cubas in medio fluminū tuorum. & in plu. תַּנִּינִים Thaninim. Exo. 7. Que verse sunt in dracones. Ponitur ēt pro cete. Geñ. 1. & creauit deus cete grādia. & aliqñ pōitur תַּנִּים thanim pro תַּנִּינִים thaninim. Hiere. 10. Habitacula draconum. Ponitur etiam pro lamiis. Threñ. 4. Sed & lamie nudauerunt māmam.

תִּנִּין Coluber Draco.

תַּנִּים Draconeo Cete

Lamie.

תָּנָה Thana. Munera dare. seu mercede conducere. narrare lamentari. Osee. 8. Munera dederunt amatoribus. & in eo. Sed & cū mercede conduxerūt natiōes. & inde אֶתְנָה Ethna. i. merces seu donū. Osee. 2. Mercedes he mee sunt. scribitur ēt cū nū in fine loco he & dī אֶתְנָן Ethnan. Deut. 25. Nō offeres mercedē prostibuli. Esa. 24. Et reducet eā ad mercedes suas. Mich. 1. Et oēs mercedes ei? cōburētur. Signāt ēt predicta dictio narrare siue lamētari aut plangere. Iudi. 5. Ibi narrentur iustitie dñi. & in eo. 11. vt plangāt filiā iepte galaaditis dieb? quattuor. Itē תִּנְיָן thinian. in lingua chaldaica significat secundum. & inde תִּנְיָנוּת thiniauth. idest secundo aduerbialiter siue iterum. Dañ. 2. Responderunt secundo atq; dixerunt.

תָּנָה Miserā dare mercedē cōducere. אֶתְנָה Mercedo. אֶתְנָן merces

תָּנָה Narrare Plangere.

תִּנְיָן Secundo. תִּנְיָנוּת Secundo.

תְּנוּךְ Thenuch. Summitas siue extremum auris. Exo. 29. & super extremum auricule dextere.

תְּנוּךְ Extremus auris.

תַּנּוּר Thanur. clibanus. furnus. Leuit. 10. Siue cliban? siue chytropodes destruētur. & in plu. תַּנּוּרִים thanurī. Exo. 8. & in furnos tuos & in reliquias ciborum tuorum.

תַּנּוּר Clibanus תַּנּוּרִים Furni.

תָּעַב Thaab. abominari. detestari. Deut. 23. Non abominaberis idumeū. 1. Paralip. 21. Eo qd inuitus exequerētur regis imperiū. pro quo he. le. quia abominabile vel detestabile erat verbū regis apud ioab. Iob. 9. Abominabuntur me vestimēta mea. & in eo. quātomagis abominabilis & inutilis hō. & in eo. 19. abominati sunt me quōdā cōsiliarii mei. ps. 106. oēm escā abominata est aīa eorū. Esa. 14. Tu vero piectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis. p quo he. le. quasi stirps abominabilis. & in eo. 49. ad cōtēptibilē aīam & abominatā gentem. Amos. 5. Et loquentē perfecte abominati sunt. Mich. 3. qui abominamini iudicium. & inde תּוֹעֵבָה thoeba. i. abominatio vel detestatio. Geñ. 43. Illicitū est enim egyptiis comedere cū hebreis. p quo he. le. abominatio est eī egyptiis comedere cū hebreis. & i eo. 43. quia detestabantur egyptii oēs pastores ouiū. pro quo he. le. quia abominatio vel detestatio est egyptiis ois pastor ouiū. Prouer. 3. Abominatio dñi ois illusor. Et i eo. 16. Abominatio dñi ois arrogās. Esa. 1. Incensum abominatio est mihi. Ponitur ēt pro idolo. Deu. 7. Neq; inferes quicq; ex idolo in domum tuam. & in plurali תּוֹעֵבוֹת thoeboth Deut. 32. In abominationibus ad iracundiam concitauerunt eū. Ezech. 8. Videbis abominationes maiores.

תָּעַב Illicitum. abominatio Idolum. תּוֹעֵבוֹת Idolum. תּוֹעֵבוֹת Abominationes.

תָּעָה Thaa. Errare. aberrare. decipere. conterere. Geñ. 21. que cū abiisset errabat in solitudine bersabee. & in eo. 37. Inuenitq; eum vir errantē in agro. Iob. 15. Non credet frustra errore deceptus. Ps. 118. Errani sicut ouis q; perīit. Esa. 19. Et errare fecerūt egyptū in oī ope suo: sicut errat ebrius & vomens. & in eo. 21. Emarcuit cor meū. p quo he. le. Errauit siue aberrauit cor meū. Et in eo. 28. Verū hi quoq; pre vino nescierūt. pro quo he. le. pre vino errauerūt. Ezech. 44. Cū errarent filii israel a me. & inde verbū tertie cōiugationis. quod significat facere errare. i. decipere aut seducere. 2. Paralipo. 33. Igitur manasses seduxit iudam & habitatores ierusalem. idest errare fecit. Prouer. 10. qui autem odit increpationem errat. pro quo he. le. Errare

תָּעָה Errare. Seducere.

Decipere.

facit. Esa. 3. Ipsi te decipiũt. Hiere. 42. quia decepistis aias vras. Osee. 4. Spūs ei fornicatiõis decepit eos. ponitur ẽt p cõterere. Iob. 4. Et dẽtes catulorũ leonũ contriti sunt .i. euulsi sunt a suo loco: sicut ille qui recedit a suo loco dẽ aberrare. & inde תֹּעָה thoa .i. error siue fraus. Esa. 32. & loquatur ad dominum fraudulenter. & inde מָתְעֶה Mathee .i. error. Esa. 30. Et frenũ erroris quod erat in maxillis populorũ.

Conterere

תֹּעָה

Fraudulẽter.

מָתְעֶה

Error

תַּעַר Thaar. nouacula. scalpellus. s. acut? sicut nouacula. vagina. Nu. 6. Nouacula nõ transibit sup caput eius. Et in eo. 8. Radãt oẽs pilos carnis sue. Pro quo he. le. & trãsire faciãt nouaculã sup oẽm carnẽ suã. ps. 51. Sicut nouacula acuta fecisti dolũ. Hiere. 36. Scindit illud scalpello scribe .i. cultello acuto sicut nouacula. Ezech. 5. Sume tibi gladiũ acutũ radẽtẽ pilos. pro quo he. le. Sume tibi gladiũ acutum nouaculã tonsorũ .i. acutũ sicut nouacula tonsorũ. Signãt ẽt vaginã. 2. Reg. 20. & desup accinct? gladio depẽdẽte vsq; ad ilia in vagina. Hiere. 47. Ingredere in vaginã tuam.

תַּעַר

Nouacula scalpellus

Vagina.

תַּעְתַּע Thaathea. illudere. Gen. 27. timeo ne putet sibi me voluisse illudere. z. Paralip. 36. Illudebãt q; prophetis. Et inde תַּעְתֻּעִים Thaathuim .i. illusiones. pro quo beatus hieronymus transtulit risu dignum. Hiere. 10. Et opus risu dignũ. Et in eo. 51. vana sunt & risu digna.

תַּעְתַּע

Illudere

תַּעְתֻּעִים

Illusiões.

תֹּף Thoph. tympanũ. De quo vide in dictione sequenti.

תֹּף

tympanus

תָּפַף Thaphaph. tympanizare .i. tympano concrepare siue tympão psonare. ps. 77. In medio iuuẽcularum tympanistriarũ. Naũ. z. murmurãtes in cordib? suis. p quo he. le. tympanizãtes .i. q̃si tympanũ cõcrepãtes: aut tremẽtes si cut tympanũ cũ manu pcutitur. & inde תֹּף thoph .i. tympanũ. Exo. 15. Sũpsit ergo maria pphetissa tympanũ. Iob. 21 Tenẽt tympanũ & citharã. & in plu. תֻּפִּים thupim. Exo. 15 Cũ tympanis & choris. Hiere. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Ezech. 28. Opus decoris tui & foramina tua. Pro quo he. le. Opus tympanorũ tuorũ & foramina tua. & ponũtur foramina p organis q̃ sũt pforata. potest etiam derivari a dictione יָפֶה Iapha que significat pulchritudinẽ vel decorem sicut est in littera nostra.

תָּפַף

stpãistria murmurare.

תֹּף

tympanũ.

תֻּפִּים

tympana.

תַּפּוּחַ Thapũach. malus. s. arbor. aut pomũ. Canti. 2. Sicut malus inter ligna siluarũ. & in eo. 8. Sub arbore malo suscitaui te. Ioel. 1. & malus & oĩa ligna siluarũ aruerũt. & i plu. תַּפּוּחִים thapuchim. Canti. 2. Stipate me malis.

תַּפּוּחַ

malus.

תַּפְּחִים

mala.

תָּפֵל Thaphel. insulsũ. intẽpatũ. absq; tẽperamẽto. stultum vel stulticia. Iob. 6. Aut poterit comedi insulsũ qđ nõ est sale cõditũ. põitur ẽt p luto absq; paleis siue absq; tẽperamẽto. Ezech. 15. Illi ãt liniebãt eũ luto absq; paleis. & in eo. Destruã parietẽ quẽ liniistis absq; tẽperamẽto. signãt ẽt stultũ siue stultitiã aut fatuitatẽ. Threñ. z. prophete tui viderũt tibi falsa & stulta. & aliq̃n scribitur cũ he in fine & dicitur תִּפְלָה thiphla. Iob. 1. Nec stultũ quid cõtra deũ locutus est. Hiere. 23. & in pphetis samarie vidi fatuitatẽ signãt etiã defectũ seu vanũ. Iob. 24. Et de? inultũ abire nõ patitur. Pro quo he. le. Et deus non ponit defectum seu vanũ. i. in vanum. & beatus hieronymus transtulit sensum.

תָּפֵל

Insulsum

lutũ absq; paleis

Absq; tẽperamento

stulta.

תִּפְלָה

stultum

Fatuitas.

תָּפַר thaphar. cõsuere. Gen. 3. cõsuerũt folia fic?. Iob. 16. sac cũ cõsui sup cutẽ meã. Eccl's. 3. tps scindendi & tps cõsuẽdi. Ezech. 13. Ve qui cõsuũt pulvillos sub omni cubito.

תָּפַר

Consuere.

תָּפַשׂ Thaphas. apphẽdere. cõphẽdere. capere. tenere. cooperire. Gen. 4. pater canẽtiũ in cithara & organo. p quo he. le. pater oĩs apphẽdẽtis siue tenẽtis citharã & organũ. & in eo. 39. Et illa apphẽsa lacinia vestimẽti ei? diceret p quo he. le. Et apphẽdit eũ in vestimento suo dicens. & in eo. 31. Diuidesq; ex equo pdã inter eos qui pugnauerũt. p quo he. le. Et diuides predã iter apphẽdẽtes pugnã. Deut. 9. proieci tabulas de manib? meis. p quo he. le. & apphẽdi duas tabulas: & proieci eas de duabus manibus meis. & in eo. 21. apphẽdẽt eũ & adducẽt ad seniores. & in eo. zz. & apphẽdẽs cõcubuerit cũ ea. 4. Reg. 7. Capiem? eos vivos. Et in eo. 10. Cõprehẽdite eos vivos: Et in eo. 14. & apphẽdit petrã in plio. ps. 9. Cõprehendũtur in cõsiliis qb? cogitãt. Prouer. 30. Stellio manib? nititur. pro quo he. le. Manib? cõprehẽditur siue apphẽditur. Hiere. 51. Et vada poccupata sunt. p quo he. le. Et vada capta sunt. siue cõprehẽsa sunt Ezech. 12. & capietur in sagena mea. & in eo. 21. Ipse aũt recordabitur iniquitatis ad capiendũ. & in eo. Manu capiemini. Abach. 2. Ecce iste coopertus est auro & argento.

תָּפַשׂ

Capere

Cõphẽdere

Manib? pocupare.

תֹּפֶת Thopheth. Locus i quo idolatre lustrabãt filios suos trãsferẽtes eos p ignẽ idolo moloch. 4. Reg. 23. Cõtaminauit quoq; thopheth q̃ est in cõualle filii henõ: vt nemo cõsecraret filiũ suũ ac filiã p ignẽ moloch. & scãm hebreos signãt ẽt ignẽ infernalẽ. Esa. 30. Preparata est enim ab heri thopheth. & dicũt aliqui he. qđ signãt infernũ. Ponitur ẽt pro exẽplo. Iob. 17. Et exẽplũ sũ corã eis. & dicũt aliq hebrei q̃ in predicto loco deriuatur a dictiõe תֹּף thoph quẽ signãt tympanũ. vñ in p̃dicto loco ipsi legũt. & tympanũ añ siue quõdã erã .i. letus & gaudẽs. & in lingua chaldaica signãt principẽ siue pfectũ. vt Dañ. 3. & pfectos omnesq; principes regni. vbi pro prefectis ponitur תִּפְתַּי thiphtha ie in plurali. Vnde in predicto loco potest legi. & princeps siue prefectus ante siue quondam eram.

תֹּפֶת

coopertũ

תָּפָת

thophath.

Exẽplus.

Prefect?.

תִּפְתַּי

תָּקַל Thecel. In lingua chaldaica signãt appẽdere vel ponderare. Dañ. 5. Thecel: appensus es in statera.

תָּקַל

Appẽdere

תָּקַן Thacan. corrigere. cõponere. restituere. Eccl's. 1. Perversi difficile corriguntur. Et in eo. 7. Nemo põt corrigere quẽ ille despexerit. & in eo. 12. Composuitq; parabolas multas. Dañ. 4. Et in regno meo restitutus sum.

תָּקַן

Corrigere

Compõere

Restituere

תָּקַע Thacaa. clãgere. cõcrepare. s. tubis vl buccinis. figere defigere. suspendere. pugnare. plaudere. cõplodere. proiicere. Nu. 10. Et si semel clangueris. & in eo. Cũq; icte pueris tubis. Ios. 6. Sacerdotes clãgẽt buccinis. & i eo. Oĩq; populus pcederet armati exercitus. pro quo he. le. Et armatus. s. populus ibat añ sacerdotes clãgẽtes tubis. 1. Reg. 13. Saul cecinit buccina in oi terra .i. clãgere iussit. Esa. 18. & clãgorẽ tube audietis. p quo he. le. & cũ clanget tuba: audietis. & inde תְּקִיעָה Thécaa .i. clãgor. Ps. 150. Laudate eũ i sono tube. pro quo btus hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Laudate eũ in clãgore buccine. & inde תְּקִיעָה Thecua .i. tuba q̃ clangitur. Ezech. 7. Canite tuba vt preparẽtur oẽs. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. Est ẽt תְּקוֹעָה Thecuaa nomẽ propriũ loci. 2. Reg. 14. Misit thecuã & tulit inde mulierẽ sapiẽtẽ. Hiere. 6. Et in thecua clangite tuba. signãt ẽt predicta dictio affigere vel ifigere aut defigere. Gen. 31. Iãq; iacob extẽderat i mõte tabernaculũ. pro quo he. le. Et iacob fixerat in mõte tabernaculũ. & in eo. i mõte galaad fixit tẽtoriũ. Iudi. 5. Infixitq; eã in vẽtrẽ eius. & in eo. 4. Defixitq; in cerẽbrũ vsq; ad terrã. 1. Reg. 31. Corpus vero eius suspẽderũt in muro bethsã. p q̃ he. le. & corpus ei? affixerũt in muro bethsan. Prouer. 16. Defixisti apud extraneũ manum tuã. & in eo. 11. Qui cauet laqueos: securus erit. pro quo he. le. Et qui odit defixiões: secur? erit .i. qui cauet defigere manũ: & vadẽ se offerre pro alio. vñ p̃mittitur. affligetur malo qui fidẽ facit pro extraneo. Et in eo. 22. Noli eẽ cũ his qui defigũt manus suas & vades se offerunt pro debitis. Esa. zz Et figã illũ paxillũ in loco fideli. Ponitur ẽt pro pugnare. i. manu pliũ cõmittere. Iob. 7. Et cuius vis manus pugnet cõtra me. Sed ẽt in p̃dicto loco he. le. quis est q manui mee defigatur .i. qui vadẽ se offerat pro me. signãt ẽt plaudere vel cõplodere. Ps. 46. Oẽs gẽtes plaudite manib?. Naũ. 3.

תָּקַע

Clãgere.

Cõcrepãs canere buccina.

תְּקִיעָה

Clangor

תְּקוֹעָה

Tuba.

Thecua.

Figere

Infigere

Defigere

suspẽdere.

Pugnare

Plaudere

Cōpresserunt manū sup te.i.cōploserūt manu.pōitur ēt p proiicere.Exo.10. arreptā locustā proiecit in mare rubrū.

Roborare Preualere תָּקַף

תָּקַף Thacaph.rob orare.pualere.cōfortare.cōfirmare.valare. Iob.14. Roborasti eū paululū. Eccls. 4. Et si qs preualuerit cōtra vnū: duo resistent ei. & inde תֻּקִּיף Thaciph.siue תֻּקִּיפָא thacipha.i.fortis vel solidum. Eccls.6. Et nō possit cōtra fortiorē se in iudicio contēdere. Dañ. 2. Ex parte regni erit solidū. & inde תֻּקֶף thoceph.i.fortitudo vel firmitas. Ester. 10. Cuius fortitudo & imperiū & dignitas. & in lingua chaldaica dicitur תֻּקְפָּא thocpa. Dañ. 2. fortitudinem & imperium & gloriam dedit tibi.

Fortis. Soliditas. תֻּקִּיף תֻּקְפָּא Fortitudo

תִּרְגֵּם Thirgem. Interpretari. Edre. 4. Et legebatur sermone syro. Pro quo he.le. Et interpretatū erat sermone syro. & inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman. & interpretatio dicitur תַּרְגּוּם Thargum.

Interpari

תִּרְזָה Thirza. Ilex. Esa. 44. Tulit ilicem. & aliqui hebrei dicunt & significat pinum.

Ilex.

תְּרֵי There.siue תְּרֵיתִין tharthen.in lingua chaldaica signāt duo seu binos. Dañ. 5. Annos natus sexaginta duos.

Duo.

תֹּרֶן Thoren. Malus.s. nauis. Esa. 30. Quasi malus nauis in vertice montis. Et in eo. 33. Sic erit malus tuus. Ezech. 27. Vt facerent tibi malum.

Malus nauis

תְּרַע Theraa.siue תַּרְעָא tharaa.in lingua chaldaica signāt portam seu fores: aut ostium. Dañ. 2. Ipse aūt daniel erat in foribus regis. & in eo. 3. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis. & inde תְּרָעָתִים thiraathim.i.ostia

Fores Ostium. תְּרָעָתִים

rii seu ianitores. 1. Paralip. 2. Canētes atq; resonantes. Pro quo aliqui he.le. Ianitores atq; resonantes.i.cantores. Pro quo in hebreo habetur תִּרְעָתִים שִׁקְעָתִים Thiraathim simaathim. & dicūt aliqui hebrei q; sunt nomina propria quarū dā cognationū hoīm. Potest etiam deriuari a dictione רוּעַ Roa. que significat tuba clangere vel canere. & tunc significabit canentes. sicut est in littera nostra.

Canentes

תֶּרַף Tharaph.idolū.simulachrū.siue statua. & solum inuenitur in nu plu.s. תְּרָפִים Theraphim. Gen. 31. & rachel furata est idola patris sui. & in eo. Abscōdit idola. Iudi. 7. fecit ephod & theraphim.i.vestē sacerdotalē & idola. Et i eo. 18. Et tulit ephod & idola. 1. Reg. 18. Tulit aūt michol statuam. Osee. 3. Et sine ephod & sine theraphim.

תְּרָפִים Idola. Teraphis statua.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. Lapis precios⁹. pro quo beatus hiero. trāstulit chrysolithum. Exo. 28. Chrysolithus & onyx. De quo vide supra in dictione רָשָׁשׁ rasas.

Chrysolithus.

תֵּשַׁע Thesaa. nouem. Deut. 3. Nouem cubitos in longitudine. Et est in he.ge.fe. & in ge.mas. scribitur cum he vel tau in fine & dī תְּשָׁעָה Thisaa. Ios. 15. Nouem tribubus & dimidie tribui manases. & inde תְּשִׁיעִי Thesii.i.nonus. Nu. 7. Die nono princeps filiorum beniamin. & in ge.fe. תְּשִׁיעִית Thesiith. Leuit. 25. Comedetis veteres fruges vsq; ad nonum annum. & in hebreo est generis femininī. & inde תִּשְׁעִים Thisiim. idest nonaginta. Gen. 17. postq; vero nonaginta & nouem annorum esse ceperat.

Nouem. תְּשָׁעָה Nouem. תְּשִׁיעִי Nonus תְּשִׁיעִית nona תִּשְׁעִים nonagīta.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris testamenti cum

oībus dictiōibus chaldaicis in eodē veteri testamēto cōtentis: notiter īpressū in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate. De mādato ac sūptibus Reuerēdissimi in xp̄o patris & dñi: dñi. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sācte Balbine sacro sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepiscopi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impressorie Magistri. Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo quinto. mensis Marcii die decima septima.

Incipiũt interpretationes hebraicorum: chaldeorum: grecorumq; nominum: veteris ac noui testamenti secundum ordinem alphabeti.

De incipiẽtibus a littera. A.

אַהֲרֹן Aron. Mõs siue mõtanus: aut docẽs: siue cõcipiens.
Aaronite. Idem. plu. nu.

אַחְסַי Aasai. Confidens in me: vel frater circundans: aut ex hebreo & syro frater senectutis.

אַחַשְׁתָּרִי Aastari. Cursor: vel veredarius: siue festinatio turturis: aut festinatio exploratoris: siue frater qui explorat: vel ex syro & hebreo princeps turturis: vel princeps exploratiõis.

Abba. Pater. syrum est.

חֲבַקּוּק Abachuc. Luctator: siue amplexans.

Abadon. Exterminans: vel perditio.

אֲבָנָה Abana. Lapideus: vel edificatio: siue pater obsecro nũc.

בָּנִי Abani. Filius: vel edificatio: siue intelligens. Heb. Bani.

עֲבָרִים Abarim. Transitus. p. n. siue trãseuntes: aut furores: vel pregnantes: aut syriace frumenta.

Abaron. Idem. s. n. D.

עָבְדָא Abda. Seruꝰ: aut seruitꝰ: vel ex hebreo & syro nubes ista.

עַבְדִּי Abdai. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

חַמְדָּן Abdam. Cupiditas: aut calor iudicii. heb. amdan.

עַבְדִּיאֵל Abdehel. Seruus dei.

אַדְרַאל Abdehel. Genñ. 25. & .1. Paralip. 1. vapor vꝫ nubes apud deũ vel cum deo: siue contristari faciens deus. Heb. adbehel.

עַבְדְּמֶלֶךְ Abdemelech. Seruus regis: vel seruus consilii.

עַבְדְּנָגוֹ Abdenago. Seruus claritatis: vel seruus anxius

עַבְדִּי Abdi. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

עֹבַדְיָה Abdias. Seruus domini.

עַבְדִּיאֵל Abdiel. Seruus dei: aut nubes abundantie dei.

עַבְדּוֹן Abdon. Seruus: aut nubes iudicii.

הֶבֶל Abel. Vanitas: siue anhelitus: aut syriace vapor.

אָבֵל Abel. Iudi. 11. & .1. Reg. 6. & .3. Reg. 15. & .4. Reg. 15. interpretatur luctus.
Abela. Idem.

אָבֵלְמַיִם Abelmáim. Luctus aquarum.

אָבֵלְמְחוֹלָה Abelmeula. Luctus infirmitatis: aut luctus chori vꝫ tympani: siue ex hebreo & syro luctus venie.

אֶבֶן בֹּהַן Abenbóen. Lapideꝰ digitus pollicis. s. qui est primus digitus: aut lapis in eis.

חֶבֶר aber. Socius: aut particeps: siue incantator: aut liuor.

אֲבְשָׁלֹם Abesalom. Pater pacis: siue pater cõsumationis: aut pater retributionis.

אֶבְצָן Abesan. Patris scutũ vel arma: aut pater frigiditatis.

אַבְגְּתָא Abgatha. Pater torcularis: vel patris torcular.

עֵתַי Abi. Hora: vel tempus: siue paratus. heb. ithai.

אֲבִיָּה Abia. Pater domini: aut voluntas domini.

אֲבִים Abia. 3. Reg. 14. in fine & in toto cap. sequẽti interpretatur pater maris. heb. abiam.

אֲבִיחַיִל Abiáiel. Pater fortitudinis: aut pater exercitꝰ: siue pater diuitiarum: aut pater antemuralis: vel pater doloris. Heb. Abiáil. Idem. (Abiáil.

אֲבִיאָסָף Abiasab. Pater congregans: siue pater consumans vel finiens. Heb. Abiasaph.

Abiasaph. Idem.

אֲבִיתָר Abiathar. Pater excellẽs: aut pr̃ residui vel remanẽtis: siue pater explorationis vel cõtẽplationis: aut pater funiculi.

אֲבִידָע Abida. Pater scientie: vel scientia patris.

אֲבִידָן Abidan. Pater iudicii: aut ex hebreo & syro pr̃ meus iste.

אֲבִיאֵל Abiel. Pater meus deus.

ab.

אֲבִיעֶזֶר Abiézer. Pater adiutorii: siue pr̃is adiutoriũ: aut pr̃is atriũ.

אֲבִיעֶזֶר Abiézer. Nu. 1. & .2. & .7. & .10. & .1. Paralip. 12. Frater adiutorii: siue fratris adiutoriũ: aut fratris atriũ. heb. ahiézer.

אֲבִינְעֹן Abigabaõ. Pater collis: siue pater calicis vel scyphi: aut pater dorsi peccati.

אֲבִיגַיִל Abigáil. Patris exultatio: vel pater exultationis.

אֲבִיחַיִל Abiháil. Pater fortitudinis: aut pater exercitus: siue pater diuitiarũ: aut pater antemuralis: vel pater doloris.

אֲבִיחַיִל Abiháil. 1. Paralipo. 2. Pater luminis vel laudis.

עֵילָם Abilam. Occultꝰ: siue iuuenis: aut seculum. heb. Helam.

Abilina. Lugẽs vel plorans: siue pater mansionis vel murationis. D.

אֲבִימָאֵל Abimael. Pater a deo vel de deo.

אֲבִימֶלֶךְ Abimélech. Pater meus rex: aut pater regis vel consilii.

אֲחִימֶלֶךְ Abimélech. 1. Paralipo. 24. & ps. 51. Frater meꝰ rex: aut frater regis vel consilii. heb. ahiméleh.

אֲבִינָדָב Abinadab. Pater spontaneus: aut pater vouentis vel voti: siue pater principis.

אֲחִינָדָב Abinadab. 3. Reg. 4. Frater spontaneus: aut frater vouẽtis vel voti: siue frater principis. heb. ahinadab.

אֲבִינֹעַם Abinóem. Pater pulchritudinis vel iocunditatis: aut pater motionis eorum.

אֲבִירָם Abiram. Pater celsitudinis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis.

Abiron. Idem. heb. Abiram.

אָבִי Abisa. Pater meus. heb. abi.

אֲבִיסָף Abisab. Pater augmenti vel consumationis: siue patris finis: au superliminare patris. heb. abisaph.

אֲבִישָׁג Abisac. Patris ignorãtia: vel patris error: siue pater apprehendẽs vel attingẽs: aut pater multiplicãs. heb. Abisag.

Abisag. Idem.

אֲבִישַׁי Abisai. Patris munus: vel pater muneris. ⌈Amasai.

עֲמָשַׂי Abisai. 1. Paralipo. 12. Populi munus: vel cũ munere. heb.

אֲבִיסָף Abisaph. Pater augmenti vel consumationis: aut patris finis: siue superliminare patris.

אֲבִישׁוּעַ Abisũe. Pater salutis vel exclamationis: aut pater respiciens: siue pater magnificus vel potens.

אֲבִישׁוּר Abisur. Pater muri: aut pater bouis: siue pater cãtantis: vel pater aspicientis: aut pater rectitudinis.

אֲבִיחַיִל Abital. Pater roris: vel hebreo & syro pater vmbre.

אֲבִיהוּא Abiu. Pater ipse: vel pater est.

אֲבִיהוּד Abiud. Pater laudis vel confessionis.

אֲחִיהוּד Abiud. Nu. 34. Frater laudis vel cõfessionis. heb. ahiud

אֲחִיהוּד Abiud. 1. Paralip. 8. vbi dicitur genuit oza & abiud: in illo loco solum abiud interpretatur frater vnitatis: siue frater acuminis: aut frater enigmatis vel gaudii. heb. ahihud.

אֲבְנֵר Abner. Patris lucerna: vel patris nouale.

Abobi. Pater incantationis vel absconsionis. D.

חֶבֶר Abor. Socius: aut particeps: siue incantatio: aut liuor.

Ἄβρα. Abra. ancilla: vel famula. G.

אַבְרָהָם Abraam. Pater multitudinis.

אַבְרָם Abram. Pater excelsus.

אֲבְשָׁלֹם Absalom. Pr̃is pax: siue pr̃is cõsumatio: aut pr̃is retributio.

חֲבַצִּנְיָה Absanias. Debitum clypei domini: siue dilectio vel abconsio clypei domini.

Absalomi. Pater pacis: siue pater consumationis vel retributionis. D.

אֲחָאָב Achab. Frater pr̃is: vel fratris pater: siue arula patris.

אַחַד Achad. Amphora: vel hydria: aut scintilla.

אֲטָד Acad. Genñ. 50. interp̃tatur Ramus: vel spinetũ. heb. atad.

אָחָיָה Achaia. Frater domini.

Ἀχαΐα. Achaia. Prouincia grecie: iterp̃tatur dolor vꝫ tristitia. G.

Ἀχαϊκός. Achaicus. Dolens: siue tristis. G.

חֲכַיִן Achaim. Possessio: siue emptio: aut nidus. heb. achain.

חָכְמֹנִי Achamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: aut hamus numerationis vel muneris: ſiue expectatio muneris.

עָכָן Achan. Tribulatio: vel ſtridor: aut antemurale.

עָכָן Achan. Ioſ. 7. & 22. interpretatur cõterens: ſiue cõturbãs.

עָכָר Achar. Conturbans.

עָקָר Achar. 1. Paralipo. 2. d. Sterilis: ſiue eneruans: aut euellens: vel truncus

עֶקְרוֹן Acharon ſiue accaron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio vel truncus.

עֶקְרוֹנִי Acharonite ſiue accaronite. Steriles: ſiue eneruati: aut euulſi: vel truncí.

אַכַּד Achat. Amphora: vel hydria: ſiue ſcintilla. heb. achad.

אָחָז Achaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.

אַכְזִיב Achazíb. Mendax: aut ceſſans: ſiue fluens vtiq;

חֲכַלְיָה Achelaí. Expectans dominum: ſiue hamus domíni. heb. achelaía.

Acheldemach. Ager ſanguinis. ſyrum eſt. ſcribi debet acheldema.

עָכֵשׁ Acces. Peruerſus: aut prauus.

אֲחִיָּה Achía. Frater domíni.

אֲחִיָּה Achía. Geñ. 36. & 2. Reg. 3. Vultur: vel heu: ſiue vbí eſt: aut inſula eius. heb. aía.

אֲחִיָּה Achías. Frater domíni.

חֲכִילָה Achíla. Spes in ipſa: aut hamus in ipſa: ſiue palatum vel dulcedo in ipſa.

אֲחִילוּד Achílud. Frater natus: vel frater genitus.

Achím. Reſurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. D.

אֲחִימָן Achímaan. Frater preparatus: vel frater dextere: aut frater quíd. heb. achíman.

אֲחִימַעַץ Achimáas. Frater conſilíí: vel frater conſiliarius: aut frater ex ligno.

אֲחִימֶלֶךְ Achiméłech. Frater meus rex: aut frater regis vel conſilíí.

אֲחִימוֹת Achímoth. Frater mortis: vel frater mortuus: ſiue frater dierum.

אֲחִינֹעַם Achinoe. Fratris pulchritudo vel iocunditas: aut frater motionis. heb. achinoem.

Achinoem. Idem.

Achinoen. Idem. heb. achinoem.

Achior. Fratris lumen: aut frater ignis. D.

אֲחִירָם Achíram. Fratris celſitudo vel elatio: aut fratris dolus vel proiectio.

Achíramite. Idem. plu. nu.

אֲכִישׁ Achis. Vtiq; eſt: vel ſic eſt.

אֲחִישָׁר Achiſa. Frater principis: ſiue frater directionis vel cantici: aut frater inſidians. heb. achiſar.

אֲחִיסָמָךְ Achiſamech. Frater ſuſtentationis vel firmitatis: aut frater coniungens.

אֲחִיטוּב Achitob. Frater bonitatis.

אֲבִיטוּב Achitob. 1. Paralipo. 8. interpretatur Pater bonitatis. heb. abitob.

אֲחִיתֹפֶל Achitóphel. Frater ruine vel frater defectus: aut frater inſipiditatis. i. rei inſulſe

עַכּוֹ Accho. Compreſſus: vel confractus

עַכְבּוֹר Acchobor. Mus: vel conterens ſiue comprímens puteum.

עָכוֹר Achor. Turbatio.

עָכוֹס Acchos. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.

Accos. Idem.

עֲכָרָן Acran. Tranſitus: aut ira: ſiue impregnatio: vel nubes cantici: aut ſyriace frumentum. heb. abran

עֶקְרוֹן Achron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio: vel trũcus.

עַכְסָה Achſa. Compoſita: vel adornata: aut laſciuiens: ſiue confractio vel diruptio velaminis.

אַכְשָׁף Achſaph. Veneficus: ſiue conterens vtiq; aut labium vtiq;.

עָקֹב Accub. Veſtigium: vel ſupplantatio: aut prauitas: vel calcaneum: ſiue retributio.

Achub. Idem.

Achupha. Preceptum oris: aut ſculptura oris.

חַכּוּפָא Accus. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.

חָכוֹן Accus. Nec. 10. & 12. interpretatur Peccatum derelinquẽs. heb. atus.

חֲכוֹשׁ

אַכְזִיב Achzíb. Mendax: ſiue ceſſans: aut fluens vtiq;.

Achzíba. Idem.

עָדָה Ada. Getus: vel congregatio: ſiue ornata: vel teſtificans: aut tranſiens: vel preda: aut ſyriace ablata.

עֲדָד Addad. Sonitus: aut clamor: ſeu mãmilla: vel dilectio.

עָדָד Adad. Geñ. 25. & 1. Paralipo. 1. b. Acutus: vel gaudens: aut ſyriace nouus: vel vnitas.

עָדָר Adad. Geñ. 36. vbí dícitur Regnauit pro eo adad: nomẽq; vrbis eius phou: interpretatur pulchritudo: ſiue habitaculum: aut generatio. heb. hadar.

אֲדַר Adad. 3. Reg. 11. c. vbí dícitur Et fugit adad: interpretatur interitus: aut nubes: vel vapor: ſeu fons.

עֲדָדָה Adada. Teſtimonium cetus vel cõgregationis: aut teſtimonio ornata: vel teſtis tranſitus ſiue prede eius: aut preda ſue prede: vel eternitas ſui teſtimonii.

עֲדַדְעֶזֶר Adadezer. Decor aut pulchritudo auxilíí: ſiue habitaculũ vel generatio auxilíí: aut atrium pulchritudínis ſiue habitaculi vel generationis. heb. adarezer.

עֲדָיָה Adaía. Teſtis domíni: ſiue ornatus vel preda domíni: aut tranſitus vel eternitas domíni.

Addaía. Idem.

יְדָעְיָה Adaía. Nec. 12. Scientia domíni: vel cognitio domíni. heb. iadaia.

עֲדָיָה Adaías. Teſtis domíni: ſiue ornatus vel preda domíni: aut tranſitus vel eternitas domíni.

אֲדַלְיָא Adalía. Hauriens: ſiue paupertas: aut nubes vel interitus laboris.

אָדָם Adam. Homo: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus.

אֲדָמָה Adama. Terra: aut ruffa: vel ſanguinea.

אָדָמִי Adam. Homo: vel human?: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus: aut nubes vel vapor ſiue interitus aquarum.

עֲדִין Addan. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis. heb. adín.

אֲדָר Adar. Pallium: ſiue potentia: aut magnitudo.

Adarſa. Teſtificans ſolem vel ſurdum: aut teſtimonium amantis. D.

חֲדַשָּׁה Adaſſa. Nouitas: aut mẽſis: vel ex ſyro & hebreo vn? aries.

עֲדָיָה Adaſſa. 1. Paralipo. 7. Aceruus. heb. aía.

עִדּוֹא Adaſſa. Nec. 12. Teſtis: ſiue ornatus: aut tranſitus vel preda. heb. addo.

Adazer. Teſtis vel teſtimonium auxilíí. D.

אֶלְתָּן Adeodatus. Latinum eſt: & in hebreo dícitur elchanan: & interpretatur a deo datus: ſiue gratia dei: aut miſericordia vel donum dei.

Addí. Teſtis: vel teſtimonium: ſiue ornatus: vel tranſitus: aut preda.

Adiada. Teſtimonium manus: ſiue teſtimonium teſtimonii: aut preda manus. D.

עֲדִיאֵל Adihel. Teſtimonium dei: ſiue ornatus vel tranſitus dei: aut preda vel eternitas dei.

עֲדִין Adín. Delitioſus: ſine voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis.

Addín. Idem.

עֲדִינָא Adína. Idem.

עֲדִתַּיִם Adithaím. Cetus. p. n. ſiue congregationes: aut teſtimonia.

עָדְלַי Adli. Teſtis mihi: ſiue ornatus mihi: aut tranſitus vel preda mihi.

אַדְמָתָא Admátha. Nubes: vel vapor mortis: ſiue interitus mortis: vel terreſtris: aut rubeus.

עִדּא Addo. Teſtis: ſiue ornatus: aut preda: vel tranſitus.

אַדָּר Addoar. Pallium: ſiue potentia: vel magnitudo. heb. adar.

עֲדוּלַמִּי Adolamites. De adullam quod interpretatur teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentū ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

אֲדוֹמִים Adomim. Terreni: ſiue ruffi: aut ſanguinei.

אֲדוֹן Adon. Dominus: aut baſis: vel ſyriace auris.

יְהוָה Adonay. Beatus hieronymus. Exo. 6. pro nomine dei tetragrammaton. i. quattuor litterarum adonay tranſtulit: & in aliis locis ſemper interpretatus eſt dominus. Et notandum quod iſte quattuor littere huius nominis. ſ. Iod. he. vau. he. non ſunt compacte ad hoc vt ex illis ſyllabizetur vl formetur aliquis terminus vel dictio: idcirco eſt nomen ineffabile. Si tamen ſyllabizaretur vel pronunciaretur: eſſe vel eſſentiam aut generationem ſignificaret. Itē notandum q adonay in hebreo: domini mei in plurali ſignificat qñ ſcribitur eiſdē litteris quibus pronunciatur. ſ. Aleph. dáleth. nun. ſod. In tranſlatione vero chaldaica pro hoc nomine dei tetragrammatō ſemper ponitur triplex iotha: quod non vacat myſterio.

אֲדֹנָיָה Adonaia. Dominator dominus: aut baſis domini: vel ex ſyro & hebreo auris domini.

Adonias. Idem.

אַדְנִיבֶזֶק Adonibézech. Domini fulgur: ſiue dominus fulguris: aut dominus in compedibus.

אֲדֹנִיקָם Adonicam. Dominus ſurrexit: aut dominus vindicans.

אֲדֹנִירָם Adoniram. Dominus excelſus: ſiue dominus celſitudinis vel elationis.

תָּמוּז Adónis. Nomen idoli: in hebreo eſt thamuz: & interpretatur conſumptus: ſiue incendium. ſyrum eſt.

אֲדֹנִיצֶדֶק Adoniſédech. Domini iuſtitia: ſiue dominus iuſtus.

Ador. Generatio: vel habitatio: aut teſtimonium lucis vel ignis. D.

חֲדַרְךְ Adrach. Acumen ſiue gaudium teneritudinis: vel cubiculum tuum: aut ex ſyro & hebreo vnitas vel nouitas teneritudinis.

אַדְרַמֶּלֶךְ Adramélech. Pallium regis: ſiue magnitudo vel potentia regis vel conſilii.

ἀδραμυτηνή. Adrumetina. In greco Adramytena: & interpretatur ſolidítas munda vel terſa. G.

עֲדוּלָם Adulam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentum ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

הֲדוֹרָם Aduram. Detor eorum: aut laus vel confeſſio ſublimis: ſiue clamor excelſus.

אֲדָרָם Aduram. 2. Reg. 20. &. 3. Reg. 12. Pallium eorum: ſiue potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelſus: ſiue nubes excelſa: aut dolor vel interitus ſublimitatis.

אֲדֹרַיִם Aduram. 2. Paralipo. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor ſiue interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. heb. aduráim.

Addus. Nouitas: vel menſis: aut trituratio. D.

עֵין áen. Oculus: ſiue fons.

אַפַּיִם Apphaim. Vultus: vel facies: aut furores: ſiue nares: vel piſtores.

אַפַּרְסְתַי Aphara. Vacca: ſiue frugifera: aut acreſcens vel irritans.

אַפַּרְסָתְכָיֵא Apharſathei. Diuidētes ſiue dilacerantes paones.

אַפַּרְסָתְכָיֵא Apharſathei. Eſdre. 5. &. 6. interpretatur Diuidentes: ſiue dilacerantes. heb. apharſachei.

אַפֵּק Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitꝰ.

אֲפֵקָה Aphéca. Idem.

פְּסַלְמִים Aphechdomini. Portio vel diminutio ſanguinū: aut diminutio tacentium vel aſſimilantium. heb. phechdomim.

פְּתָחְיָה Apheceia. Porta domini: ſiue aperuit dominus. heb. phetheia.

אַפֵּק Apheg. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitus. heb. aphech.

אֲשְׁפְּנַז Affenez. Pharetra aſperſionis vel diſtillationis: ſiue magus aſperſus. heb. aſphenez.

אָפִי Aphia. Flans vel exſuflans: ſiue loquens: aut illaqueans.

שְׁפִמִי Aphonites. Labium vel ripa aquarum: ſiue contritio aquarum. heb. ſephomites.

חֲפָרִים Aphraim. Fodientes: aut explorantes: ſiue confundentes: aut explorans vel confundens mare.

פּוּל Aphrica. Eſa. 66. In hebreo dicitur pul: & interpretatur caſus vel ruina: aut faba.

פּוּט Aphrica. Naum. 3. In hebreo eſt put: & interpretatur craſſa vel pinguis. ſyrum eſt.

חֶפְצִיבָה Aphſiba. Voluntas mea in ea.

חֻפָּא Aphupha. Detectio: ſiue diſcoopertio: aut feſtinatio oris. heb. aſupha.

Apphus. Indignationis conſilium: aut volans conſilium: vel ſcrutator. D.

חָגָב Agab. Locuſta.

Agabus. Idem: vel feſtiuitas patris. D.

גַּג Agag. Tectum vel ſolarium: quod eſt. ſcilicet in ſuperiori parte domus

גַּגִּי Agagites. Idem.

גֵּר Agar. Aduena: ſiue peregrina: aut ruminans: vel timens.

גֵּרִי Agarai. Aduena: ſiue peregrinus: aut ruminās: vel timens.

גֵּרִים Agareni. Idem. plu. nu.

Agarenus. Idem. ſ. n.

אַגָּא Agge. Sublimitas: ſiue exaltatio.

גָּבָע Ageba. Gollis: ſiue vas vel calix. heb. geba. Nam illud. a. eſt prepoſitio ablatiui caſus.

חַגַּי Aggeus. Feſtiuus: ſiue ſolemnis: vel gyrans.

Aggi. Idem.

חֲגִיָּה Aggia. Feſtiuitas domini: ſiue ſolemnitas domini: aut gyrus domini.

חֲגִי Aggite. Feſtiuitates: vel ſolēnitates: aut gyrantes.

חַגִּית Agith. Feſtiua: ſiue ſolēnis: vel gyrans.

Agrippa. Latinum eſt. dictum ab eo q egros. ideſt difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in naſcendo prius emittit pedes.

אַיָּה Ahaia. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.

עַוָּא Ahaiath. Iniqua: ſiue peruerſa. heb. aua.

הַחְכְמוֹנִי Ahamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: ſiue hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. heb. achamoni.

אֲחָרַח Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris.

אֲחַרְחֵל Aharel. Alter exercitus: ſiue nouiſſimus exercitus: aut alter dolor: ſiue nouiſſimus dolor: aut ouis fratris.

אָחָז Ahaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.

אֲחִינְרִמּוֹן Ahenremmon. Duo nomina ſunt. Ahen. oculus: ſiue fons: & Rēmon. malum granatum: vel altitudo eius.

אַחַר Aher. Alter: ſiue poſterior: aut nouiſſimus.

אָחִי Ahi. Frater meus: vel fratres mei.

אֲחִיָּה Ahia. Frater domini.

אֲחִיָּה Ahia. 2. Reg. 21. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.

אַיָּלוֹן Ahialon. Ilex vel quercus: aut fortitudo siue ceruus.
אֲחִיאָם Ahiam. Frater matris: aut frater gentis.
אֲחִיָּה Ahias. Frater domini.
יְחִיָּה Ahias. 1. Paralipo. 15. Viuit dominus. heb. iehias.
אֲחִיקָם Ahicam. Frater resurgens: aut frater vindicans.
חִיאֵל Ahiel. Viuit deus: siue vita dei. heb. hiel.
יְעִיאֵל Ahiel. Esd. 10. in fine interpretatur Aceruus dei: siue abstulit deus. heb. iehihel.
אַיָּלַת Ahilam. Quercus: siue maledictio: aut fortitudo. heb. elath.
אֵילוֹת Ahilath. Quercus. plu. nu. siue cerue: aut maledictiones: vl fortitudines.
אַיָּלוֹן Ahilon. Quercus: siue fortitudo: aut ceruus.
אֲחִילוּד Ahilud. Frater natus. vel frater genitus.
אֲחִימָן Ahiman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater quid.
אֲחִימֶלֶךְ Ahimélech. Frater meus rex: vel frater regis siue consilii.
אֲבִימֶלֶךְ Ahimélech. 1. Paralipo. 18. interpretatur Pater meus rex: siue pater regis vel consilii. heb. Abimélech.
אֲחִין Ahin. Frater vini: vel fratres. p. n.
אֲחִיו Ahio. Frater eius: vel fratres eius.
עִין Ahion. Intuitus: aut fons: vel oculus.
אֲחִירַע Ahira. Frater iniquitatis: siue frater societatis: aut frater pastoris: vel fratrem confringens.
אֲחִבָּן Ahobban. Frater filii: vel fratris filius: siue frater intelligentie: aut frater edificans: vel absconditus.
אָחִד Ahod. Laudans: siue confitens.
אֶחוּד Ahod. 1. Paralip. 8. interpretatur Vnitas: siue gaudium: aut enigma: vel acumen.
אָחוֹחַ Ahóc. Tribulus: vel spina: siue fraternitas: aut hamus.
הוֹחָם Ahohíman. Tumultus siue turbatio eorum. heb. homam.
אָחוֹתַי Ahoites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea.
אָחוֹד Ahoth. Laudans: siue confitens. heb. ahod.
אָחוֹתַי Ahotites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea. heb. Ahohites.
אַחוּמַי Ahumai. Pratum aquarum: siue frater aquarum.
חוּר Ahur. Liber vel ingenuꝰ: siue albedo: aut foramẽ. heb. hur.
אֲחִיכָם Ahícham. Frater resurgens: aut frater vindicans.
עַיִן Ain. Oculus: siue fons.
אָחוֹד Aioth. Laudans: siue confitens. heb. Ahud.
עַיִת Aioth. Esa. 10. interpretatur Hora: siue coaceruatio. heb. aiath.
חֲלָאָה Alaa. Infirmitas: siue rubigo.
אַחְלָב Alab. Frater cordis: siue lacteus: vel lactans: aut adeps.
עַלְמַת Alámath. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Alameth. Idem.
אֶבְיַעַלְבֹן Albialbon. Pater superintelligens: aut pater superedificãs vel ex hebreo & syro pater iniurie. heb. abialbon.
חֶלְמָת Alchat. Portio: siue diuisio: aut lenitas: vel lubricatio.
ἄλκιμος. Alchimus. Fortis. G.
לַחְלַח Ale. humiditas humida: aut tabula humida vel viridis: siue maxilla humida. heb. lale.
Aleph. Doctrina: siue mille. D.
הַלְלוּיָהּ Alleluya. Laudate dominum.
ἀλέξαν δρος. Alexander. Adiutor vel auxiliator virilis vel fortissimus. G.
ΝΟ Alexandria. Hebraice dicitur no: & interpretatur crudum: siue irritatio: aut prohibitio. grece vero adiutoriũ siue auxilium virile vel fortissimum.
ἀλεξάν δρινι. Alexandrini. Adiutores siue auxiliatores viriles vel fortissimi. G.

Alexandrinus. Idem. s. n. G.
Alpheus. Millesimus: vel doctus: aut dux. D.
Alíam. Occultꝰ: aut iuuenis: vel seculum. heb. ailam.
Alían. Folia: siue excelsus.
Alicarnasum. Caput maritime habitationis. G.
Alicarnasus. Idem. G.
Alímis. Vestibulum: vel porticus: aut fortitudo. D.
Almathan. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem. heb. alemeth
Almon. Occultum: aut iuuentus: vel seculum ipsius.
Almoth. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Aloes. Incantator: aut tacens.
Allon quercus: vel fortis.
Alua. Ascensus eius: siue preuaricatio ipsius.
Aluba. Superior: vel excelsus: aut syriace peruersus. heb. aluan.
Alul.. Dolor: siue principium doloris vel immundicie: aut expectatio doloris vel profanationis: siue obstetricatio doloris.
Amma. Obscurata: siue cooperta: aut populus eius: siue cum ea.
Amma. Iudi. 1. Lac: siue adeps: aut mansit in ea: siue principium vel dolor in ea. heb. alba.
Amaad. Populus testimonii: aut populi transitus vel preda: siue populus eternitatis.
Ammad. Ira: vel indignatio: siue calefactio: aut vter. heb. amath.
Amadáthi. Conturbans legem: vel mẽsura.
Amal. Labor: aut iniquitas.
Amalech. Populus lambens: vel ex hebreo & syro populus percutiens.
Amalech. 3. Regnm. 22. & 2. Paralipome. 18. & Hiere. 56. & 58. interpretatur Rex: siue consiliarius. heb. amélech.
Amalech. ps. 52. in titulo: interpretatur Chorus: siue infirmitas: aut syriace venia. heb. maalath.
Amalechite. Populi lambentes: vel ex hebreo & syro populi percutientes.
Amalechites. Idem. s. n.
Aman. Conturbans: aut tumultuans: siue preparans.
Amana. Fides: siue veritas: aut credulitas: vel nutrix.
Ammanite. Populares.
Ammanites. Idem. s. n.
Ammanitis. Popularis. f. g.
Amaría. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini.
Amarías. Idem.
Amasa. Populus parcens: siue populum tollens: vel populum eleuans.
Amasai. Populi munus.
Amasai. 1. Paralipo. 6. d. Fortis: vel robustus.
Amasai. Nee. 11. Populi conculcatio.
Amasía. Fortitudo domini.
Amasías. Idem.
Amasías. 2. Paralipo. 17. Onus domini.
Amasías. 2. Paralipo. 28. Populus parcens: siue populum tollens vel eleuans. heb. amasa.
Amasías. 2. Paralipo. 29. Populi munus: vel cum munere. heb. amasai.
Amasías. Sopho. 1. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini. heb. amarias.

חֲמָתִי Amatheus. Indignatio: siue calor: aut murus: siue vter: vel lagena.

אֲמָתִי Amathi. Verax: siue timens: aut cubitus: vel famulatus.

Amathitis. Idem. D.

Ammaum. Populus abiectus: siue populus obscuratus. D.

עַמְלֵק Amelech. Rex: siue consiliarius.

אָמֵן Amen. Vere: siue fideliter.

הֲמַתְאַר Amphar. Species: siue forma: vel figuratus: aut depictus: siue mortem maledicens. heb. amthar.

ἀμφίπολις Amphipolis. Vallata vel circundata ciuitas. G.

Amiel. Populus dei. siue mecum deus.

עַמִּיאֵל Ammiel. Idem.

Amihel. Idem.

אַמִּי Amim. Mater: aut timor: siue cubitus: vel syriace gens. heb. ami.

עַמִּינָדָב Aminadab. Populus spontaneus: siue populus vouens: aut populi princeps.

אֲמִינָדָב Aminadab. 1. Reg. 7. & 16. & 17. & 2. Reg. 6. & 1. Paralip. 9. & 10. & 13. interpretatur pater spōtaneus: siue pater vouentis vel voti: aut pater principis. heb. abinadab.

עַמִּישַׁדַּי Ammisadai. Populus omnipotentis: siue mecum omnipotens: aut mecum deuastator.

חֲמוּטַל Amithal. Calor roris: aut indignatio roris: vel ex hebreo & syro caloris sui vmbra.

עַמִּיהוּד Ammiud. Populus laudis vel cōfessionis: siue mecum laus vel confessio.

עַמִּיזוּר Ammiur. Populus libertatis vel foraminis: siue populus albedinis.

עַמִּיזָבָד Amizadab. Populi dos vel dotatio. heb. amizabad.

אֲמְנוֹן Amnon. Fidelis: aut verax: siue nutritius: vel pedagogus: aut matris filius.

עֵמֶק Amoch. Vallis: aut profunditas.

עַמּוֹן Ammon. Populus eius.

בֶּן עַמִּי Ammon. Gen. 19. in fine: interpretatur Filius populi mei. heb. ben ami.

אָמוֹן Amon. 2. Reg. 3. Fidelis: aut verax: siue nutritius vel pedagogus: aut matris filius. heb. amnon.

אָמוֹן Amon. 3. Reg. 22. & 4. Reg. 21. & 1. Paralipo. 3. & 2. Paralipo. 18. & 35. & Nee. 7. & Hiere. 1. & 25. a. & Sopho. 1. & Matth. 1. interpretatur Fidelis: aut verax: seu artifex: vel nutritius. aut pedagogus.

חָמוֹן Amon. Ios. 19. & 1. Paralipo. 6. Calor: aut sol: siue ira eius.

הֲמוֹנָה Amona. Numerans: siue preparans: aut multitudo eius: siue tumultus eius: vel syriace veritas.

עַמּוֹנִי Ammoni. Popularis.

Ammonite. Idem. p.n.

מְעוֹנִים Ammonite. 2. Paralipo. 26. a. vbi dicitur & contra ammonitas interpretatur Habitacula: siue afflicti aut delinquentes: vel respondente s. heb. meonite.

עַמְנִי Ammonites. Popularis.

עַמּוֹנִיּוֹת Ammonitides. Populares. f. g.

אֱמֹרִי Amorrei. Amari: vel loquaces: aut rebelles.

Amorreus. Idem. f. n.

אָמוֹץ Amos. Fortis: vel robustus.

עָמוֹס Amos. Vn9 ex duodecim prophetarū interpretatur Oneratus: vel onerans.

חֲמֹצָה Amosa. Iurgiū: vel adinuentio: siue azymū: aut cōpressio.

חֲמֹתְדָר Amothdor. Indignatio vel calor generationis aut pile vel sphere siue habitationis.

Ampliatus. Latinum est a verbo amplio amplias.

אַמְרָפֶל Amraphel. Loquens ruinam: aut loquens occultum vel loquens iudicium.

עַמְרָם Amram. Popul9 excelsus: vl manipul9 eorū: aut cū excelso.

Amramite. Idem. p.n.

עָמְרִי Amri. Manipulus: vel dominium: siue populus rebellis vel amarus.

אִמְרִי Amri. Nee. 3. Amarus: vel loquens: siue exaltatio: aut syriace aries.

אַמְצִי Amsi. Fortis: vel robustus.

חֲמוּאֵל Amuel. Calor siue ira dei: aut ex syro & hebreo viderunt deum.

חָמוּל Amul. pius: siue misericors.

Amulite. Idem. p.n.

עֲנָה Ana. Respondēs: vel cantans: siue affligens: vel pauper.

הֲגַע Ana. 4. Reg. 18. & Esa. 37. Cōmotio: vel motus.

חַנָּה Anna gratiosa: siue misericors: aut requiescēs: vel donans.

עֲנָב Anab. Vua: aut syriace nodus.

חָנָם Anam. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors. heb. anan.

עֲנַמֶּלֶךְ Anamélech. Responsio aut canticum regis: siue affictio vel paupertas regis vel consiliarii.

עֲנַמִּים Anamim. Fons siue oculus aquarum: aut responsio vel afflictio seu canticum aquarum.

חָנָן Anan. Gratiosus: aut donans: siue pius aut misericors.

עָנָה Anan. Gen. 36. Respondens: vel cantans: aut affligens: vel pauper. heb. ana.

עֲנָנִי Anan. 1. Paralipo. 5. Nubes: vel auguratio: aut diuinatio. heb. anani.

עָנָן Anan. Nee. 10. vbi dicitur hanā. anan. interpretatur nubes: siue augurium: aut diuinatio.

עֲנָנָה Anana. Nubes dñi: aut diuinatio dñi. heb. anania.

חֲנַנְאֵל Ananeel. Gratia dei: siue misericordia dei: aut donum dei.

חֲנַמְאֵל Ananeel. Hiere. 32. Gratia ex deo: siue misericordia vel donum a deo. heb. anameel.

חֲנַנְאֵל Ananehel. Gratia dei: siue misecordia dei: aut donum dei.

חֲנָנִי Anani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.

חָנָן Anani. Nee. 8. Idem. heb. anan.

חָנָנִי Annani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.

חֲנַנְיָה Anania. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.

חֲנַנִי Anania. Nee. 12. Gratiosus: siue donans: aut pius: vel misericors. heb. anani.

חֲנַנְיָה Ananias. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.

עֲנַנְיָה Ananias. Nee. 3. Nubes domini: aut diuinatio domini.

Annas. Affligens: vel humilians: aut respondens. D.

עֲנָת Anath. Responsio: vel canticū: aut afflictio: siue paupertas.

עֲנָתוֹת Anathoth. Idem. p.n.

עֲנָתְיָה Anathothia. Responsiones uel cātica domini: aut afflictiones vel inopie domini.

עֲנָתוֹתִי Anathotites. Respōsio: siue canticum: aut afflictio: vel paupertas.

עֲנָתוֹת Anathut. Idem. p.n.

ἀνδρείας Andreas. Virilis: vel fortissimus. G.

ἀνδρόνικος. Andronicus. Vir victoriosus. G.

עֲנָם Anen. Responsio aut cāticum eorum: siue afflictio vel paupertas eorum: aut syriace ouis eorum. heb. anem.

חֲנֵנִי Aneni. Gratiosus: aut donās: siue pi?: vel misericors.

עֲנָר Aner. Respōsio aut canticū lucerne: siue affligens lucernā.

Ange. Gratie siue misericordie vallis. D.

עֲנִי Ani. Responsio: aut canticum: siue afflictus: vel pauper.

עֲנִיָּה Ania. Responsio aut cāticum domini: siue afflictus vel pauper domini.

אֲנִיעָם Aniam. Ego populi: siue nauis populi: aut dolor siue fortitudo populi.

חֲנִיאֵל Aniel. Gra siue misericordia dei: aut requies vel donū dei.

Anihel. Idem.

עֲנִים Anim. Reſpondẽtes: ſiue cãtantes: aut afflicti vel pauperes

עֲנִיאֵלִי Anioliab. Duo nomina ſunt. Primum ani quod interpretatur reſponſio: aut canticum: ſiue afflictus vel pauper. alterum oliab: quod interpretatur dei pater: vel deus patris. heb. Ani. & Eliab.

אָב

עָנוּב Anob. Vua: aut ſyriace nodus.

חָנוֹן Anon. Gratioſus: ſiue miſericors: vl donãs: ſiue requieſcẽs.

ἀντίπας. Antiphas. Pro oibus: vel contra omnes. G.

ἀντιοχεῖα. Antiochia. Pro vehiculo: vel curru. ſ. loco currus: ſiue contra vehiculum vel currum. G.

ἀντιοχῖις Antiocheni. Idem. p. n. G.

ἀντιοχεὺς. Antiochenus. Idem. ſ. n. G.

ἀντίοχος Antiochus. Idem quod antiochia. G.

ἀντίπατρος Antipater. Pro patre: vel cõtra patrem. G.

Antipatris. Idem. G.

חָנָן Annum. Gratioſus: ſiue miſericors: vel donans: aut requieſcens. heb. annun.

ἀπάμια. Anun. Idem.

ἀππάμια. Appamea. Expellens: vel abigens. G.

Appamia. Idem. G.

אַפְדְּנוֹ Apedno. Ornamentum eius: ſiue ira iudicii eius.

ἀπελλῆς Appelles. Expellens vel abigens. G.

ἀππία. Appia. nomẽ femine. Producens vel pulluläs. G.

Appiiforum: & appia via ex greco & latino lõgiquum vel remotum forum: ſiue longinqua uel remota via.

ἀποκάλυψις Apocalypſis. Reuelatio. G.

ἀπολλύων Apollyon. Exterminans vel perdens aut deſtruẽs. G.

ἀπολλὼς Appollo. Perdens: vel deſtruens. G.

ἀπολλωφάνης Appollophanes. Perditionem vel deſtructionẽ oſtẽdẽs. G.

ἀπολλωνία. Apollonia. Perditio: vel deſtructio. G.

ἀπολλώνιος. Appollonius. Perdẽs: vel deſtruẽs. G.

ἀπόστολος. Apoſtolus. Miſſus. G.

הַפְּצִץ Apſes. Cõminuens: ſiue eripiens: aut aperiens.

הַפּוּתִי Aputhei. Seducens: aut bucella: ſiue latitudo.

Aquila. Latinum eſt.

עָר Ar. Suſcitatio: ſiue vigilia: aut euacuatio: vel denudatio: ſeu ciuitas: aut emulus.

הָרָא Ara. Mons: aut pregnans: ſiue demõſtratio.

אָרָא Ara. 1. Paralipo. 7. Maledicens: aut videns.

אָרָב Arab. Inſidiãs: vel multiplicãs: aut feneſtra: ſiue locuſta.

Araba. Idem. D.

Arabathane. Inſidiatio fortis: aut feneſtre vl locuſte fortitudo vel donum: aut multiplicatio fortitudinis vel doni. D.

עֲרָבִאִים Arabes. Veſpertini: aut fideiuſſores: ſiue ſuaues: aut campeſtres: vel corui: aut ſalices: vel mixtiones.

שְׁבָא Arabes. p̃s. 71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur. Conuerſio: ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio.

עֲרָב Arábia. Veſpera: aut veſpertina: vel fideiuſſio: ſiue ſuauitas: aut coruus vel coruina: ſeu deſertũ: vel ſalix: aut cõmixta.

שְׁבָא Arábia. p̃s. 71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur cõuerſio ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio.

אֲרוּבוֹת Araboth. Cataracte: ſiue feneſtre: aut inſidie: vel locuſte.

עָרָב Arabs. Veſpertinus: aut fideiuſſor: vel ſuauis: ſiue cãpeſtris: aut coruus: vel ſalix: ſeu mixtio.

אֹרֶךְ Arach. Longitudo: ſiue medicina: vel ſanitas.

עַרְקִי Aracheus. Neruus: au ſyriace fugitiuus:

אַרְכִי Arachites. Longus vel procerus: ſiue ſanans: aut medicina.

עָרָד Arad. Onager: aut ſyriace draco.

חָרָד Arad. Iudi. 7. Stupor: aut tremor.

חֲרָדָה Arada. Idem.

אֲרוֹדִי Aradius. Maledictionis abũdãtia: ant deſcẽdẽs: vel iperãs

אֲרוֹדִי Aradius. Ezech. 27. Imperans: aut deſcendens.

Arado. Stupor: aut tremor: ſiue deſcenſio: vel dñium. D.

Araph. Lux redemptionis: aut ſternens. ſ. aliquid ad rediſ nandum. heb. arphad. אַרְפָּד

Arapha. Medicina: ſiue relaxatio: aut gigantiſſa: vel mõtis os. ſ. ab ore: aut mons hic. i. in hoc loco. ⌜riace acutus. הָרָפָה

Araphites. Opprobrium: aut hyems: vel iuuentus: aut ſyſ Araia. Calor aut ira domini. ⌜ctio eorum. חֲרוּפִי חֲרָהִיָּה

Aram. Celſitudo: aut ſublimitas: ſeu decipiens: aut maledi Aram nomen viri. Geñ. 11. & 1. Paralipo. 23. Interpretatur Mons: ſiue montanus: aut pregnans: ſiue concipiens: vel cantans: aut preco. heb. haran. אֲרָם הָרָן

Aram. Nee. 12. Deſtructus: ſiue anathematizatus vl rete ſiue retiaculum: aut dedicatus: ſiue conſecratus. ſ. deo. חֵרֶם

Aram. Ruth vltimo Excelſus: vel ſublimis: aut proiiciens. heb. ram. ⌜proiicens. רָם

Aram. Matthei primo & Luce. 3. Excelſus vel ſublimis: aut Arama. Excelſa: ſiue ſublimis: aut vermis: ſiue proiiciens. רָמָה

Aran. nomẽ loci. Geñ. 11. in fine. Et. 12. & 17. & 28. & 29. & 4. Reg. 19. & Eſa. 37. & Ezech. 27. Et nomen viri. 1. Paralipo. 2. Vbi dicitur peperit aran. interpretatur Ira: ſiue ira ſcens: aut ſyriace libertas. הָרָן

Aran. Nomen viri. Geñ. 11. & primo. Paralipo. 23. interpretatur mons: ſiue montanus: aut pregnans: ſiue concipiẽs: vel cantans: aut preco.

Aran. Geñ. 36. & 1. Paralipo. 1. & 2. vbi dicitur & buna & aran: interp̃tatur Arca: ſiue exultans: aut maledictio eorũ. אָרָן

Araorites. Miryca: aut ſuſcitatio vigilie: vel vigilia vigilie: aut nudatio pellis. עֲרֹעֲרִי

Ararath. Armenia: ſiue maledictio tremoris: aut ex hebreo & ſyrio maledictio ſiue lux currentis. אֲרָרָט

Arari. Montanus. הָרָרִי

Arari. 2. Reg. 23. d. Tremefactus: ſiue ſtupefactus vel caloris aut ire abundantia. heb. aradi. הָרָרִי

Ararites. Montanus. הָרָרִי

Aras. Ira vel calor confidentie ſiue protectionis. חָרָס

Aras. 2. Paralipo. 34. Defectus: ſiue deficiens. heb. aſra. מַסְרָה

Arath. Onager: aut ſyriace draco. heb. arad. עָרָד

Arbatis. Fideiuſſor: vel ſuauis: aut mixtus: vel veſpertinus: ſiue planicies. D.

Arbatites. Idem. עַרְבָתִי

Arbee. Quattuor: ſiue accubatio. אַרְבַּע

Arbella. Suſcitatio veſtatatis: ſiue inſidians ei: vel multiplicans eam: ſiue locuſta eius. D.

Arbi. Locuſta: vel feneſtra: ſiue inſidiator: aut multiplicãs. אַרְבִּי

Arbona. Deſtructio: ſiue gladius eius nunc: aut ſiccitas eius nunc: ſiue ira edificantis: vel ira intelligentis. תִּרְבוֹנָה

Archelaus. Princeps populi. G. ἀρχέλαος

Archiatharoth. Lõgitudo coronarum vel circulorum: aut ſanitas vel cicatrix coronarum vel circulorum. אַרְכִיעֲטָ רוֹת

Archippus. Princeps vel prefectus equorum. G. ἀρχίππος

Architriclinus. Princeps triclinii. ideſt triũ menſarum. G. τρις.

Ardon. Imperans: ſiue deſcẽdẽs: aut maledictiõis iudiciũ. ἀρχιτρί

Area. Via: ſiue ſemita: aut viator: vel odorãs: ſiue annona. ideſt diurna portio. ⌜mons in ea. κλίνος. אֲרָדוֹן

Areba. Magna: ſiue multa: aut proiiciens: vel litigioſa: ſiue אַרְבָּה

Arebia. Princeps vel cantans in domino: aut ſiccitas domini. heb. ſarebia. הָרְבָּה עֲרָבְיָה

Arechon. Vacuus: ſiue mons lamentatiõis: vel mons poſſeſ הָרְקוֹן

Ared. Imperans: ſiue deſcendens. (ſionis. אֲרָד

Aree. Via: ſiue ſemita: aut viator: vel odorans: aut annona ideſt diurna portio. אֲרָם

Areph. Hyems: ſiue opprobrium: vel adoleſcentia: aut ſyſ Areli. Altare: ſiue lux dei: aut viſio dei. (riace acutus. חֲרִיף אֲרִאֵלִי

Arem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete: vel retiaculum: חֵרֶם

siue dedicatum aut consecratum.scilicet deo.

חֲרֵת Areth.Sculptura:aut libertas.

חָרִיף Areth.Nee.10.Hyems:siue opprobrium: vel adolescentia: aut syriace acutus.heb.areph.

ἀρίτας. Aretha. Virtuosus:aut placidus.G.

Arethi.Esd.2.Non est in hebreo.

אֲרֻנָה Aréuna.Arca:vel canticum:siue exultatio:aut lux nostra:siue maledictio nunc. (apharsei.

אֲפַרְסָיָא Arphasei.Dilacerantes:aut frangentes:siue diuidētes.heb.

אַרְפַּד Arphat.Lux redemptionis:aut sternens.s.aliquid ad reclinandum.heb.arphad.

אַרְפַּכְשָׁד Arphaxad.Sanans vel laxans quasi depredationē aut quasi mammillam:vel sanans aut laxans sicut demon.

אַרְגֹּב Argob.Gleba:vel glarea:aut maledictio putei vel dorsi:siue lux altitudinis.

יַרִיב Arib.Pugnans:siue multiplicans.Heb.iarib.

אַרְיְדַי Aridái.Leo abundans:aut maledictionis abundātia.

אַרְיְדָתָא Aridátha.Leonis lex:siue maledictionis lex vel ritus

אַרְדִי Aridi.Imperans:vel descendens.

אֲרִיאֵל Ariel.Altare:siue leo dei:aut lux dei.

אֲרִאֵל Ariel.Nu.26.Altare:siue lux dei:aut visio dei.

אֲרִאֵלִי Arielite.Idem.p.n.

חָרִיף Ariph.Hyems:siue opprobrium:vel adolescentia.aut syriace acutus.

אַרְיֵה Ariph.4.Reg.15.Leo:siue lux domini.heb.arie.

חָרִים Arim.Destructus:siue anathematizatus:aut rete vel retiaculum:seu dedicatus aut consecratus.scilicet deo.

Arimathia.Leo mortuus dño:vel lux mortis dñi.D.

אַרְיוֹךְ Arioch.Longus:vel procerus:siue sacietas vel ebrietas tua aut leo tuus.

ἀρειοπαγίτης. Ariopagita.De vico martis.G.

ἀρεοπαγος Ariopagus.Vicus martis.nomen erat cuiusdam curie athenensis sic vocate.G.

אֲרִיסַי Arisái.Sponsus:aut syriace colonus: siue venenum.

ἀριστάρχος Aristarchus.Optimus princeps.G.

ἀριστόβουλος. Aristobolus. Optimus consultor: vel optimū consiliū.G.

Armenia.Hebraice dr ararat:& interpretatur maledictio tremoris:aut ex hebreo & syro maledictio siue lux currētis.

אַרְמָט Armenii.Idem.

רִמּוֹן Armon.Malum granatum: vel mons numerationis: aut mons preparationis:siue mons doni vel muneris.

אַרְמוֹנִי Armoni.Aula:siue maledictio numerationis vel preparationis:aut luminis munus:

אַרְנָן Arnan.Exultans:siue arca eorum:aut lux filii : vel lux aut maledictio permanens vel eterna.

אַרְנֹן Arnon.Idem.

עָר Arnon.Nu.21.d.ibi.Vt requiescerent in arnon.&f.ibi.Et deuorabit arnon moabitarū:iterpretatur suscitatio:seu vigilia:aut euacuatio:vel denudatio:seu ciuitas : aut emulus.

אָרוֹד Arod.Imperans:siue descendens. (heb.ar.

עָרָד Arod.1.Paralip.8.Onager:aut syriace draco.⌜bundantia.

חֲרָדִי Arodi.Tremefactus : vel stupefactus: aut ire vel caloris a

אֲרוֹדִי Arodite.Imperantes:siue descendentes.

הָרוֹדִי Arodites. Imperās:vel descēdens: siue mōtis abundātia.

הָרוֹרִי Arodites.1.Paralip.11.Montanus.heb.arorites.

עַרְעָר Aroer.Myrica:siue suscitatio vigilie:aut vigilia vigilie: vel denudatio pellis:aut denudatio emuli.

חֲרוֹסָף Aromath.Destructio siue anathema oris:aut ex hebreo & syro ira cooperimenti.heb.aromaph.

חָרֹשֶׁת Aróseth.artificium:vel aratura:siue testa:aut silentium: vel surditas:aut syriace silua.

אַרְרִי Arothites. Maledictus: siue maledicens.Heb.arorites.

אַרְצָא Arsa.Terra:siue volūtas:aut cursus:siue maledictiōis exit?

Arsa.Esd.2.& Nee.7.& 12.Artificium: vel aratura:siue testa:aut silentium: vel surditas:aut syriace silua. חָרָשָׁא

Arsaces.Eleuās scutū:aut eleuatio scuti.G.

Artaba.Genus est mensure.Dañ.13.D.

Artaxérxes.Lumen siue maledictio silentium vel festinationem ponens:aut feruor letitie. אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא

Artaxérxes.Esd.7.&.8.& Nee.2.&.5.&.13. Luminis siue maledictionis silentium:vel festinationem persuadēs: aut feruor direptionis. אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא

Arteman.Integer vel incolumis:aut venusti.G. ἀρτεμᾶς.

Aruaphet.Ira tauri:siue ira crescens:aut ex syro & hebreo libertas tauri vel crescens.heb.arnápher. חַרְנָפֶר

Arum.Excelsus:siue sublimis:aut separans:vel proficiens. הָרוּם

Arus.Incisus:siue aureus:aut solicitus:vel trituratus. חָרוּץ

Asa.Medicus:aut sanans.syrum est. אָסָא

Asa.1.Paralip.7.f.Aceruus.heb.aia. עָיָא

Asaba.Numeratio:siue estimatio:vel cogitatio:aut artificium:vel festinatio aut silentium in ea. חֲשַׁבָה

Asabia.Numeratio vel estimatio aut cogitatio dñi siue artificium dñi:aut festinatio vel silentium in domino. חֲשַׁבְיָה

Asabias.Idem.

Asach.Sculptor:aut scriba:siue legislator.Heb.achac. חוקק

Asadias.Misericordia domini. חֲסַדְיָה

Asael.Fecit deus:siue factura dei. עֲשָׂהאֵל

Asael.3.Reg.19.&.2.Paralip.22.Vidēs deū.heb.azael. עֲזַאֵל

Asahel.Fecit deus:siue factura dei. עֲשָׂהאֵל

Asaph.Congregans:siue colligens:aut finiens. אָסָף

Asaia.Fecit dominus:siue factura domini. עֲשָׂיָה

Asalephum.Vmbra vel submersio vultus: aut sonitus vel tinnitus vultus.heb.asalélphuni. הָאֲלֵפִי

Asan.Fumus:aut fumigans. עָשָׁן

Asana.Rubus:aut syriace inimicus. הָסְנָאָה

Asaradon.Ligans acumen vel letitiam:aut syriace prohibens nouitatem vel vnitatem. אֵסַרְחַדֹּן

Asaramel.Btītudo populi dei:aut vestigiū circūcisiōis. D.

Asarela.Beatitudo dei:aut intuens fortem vel quercum :siue gressus dei. אֲשַׂרְאֵלָה

Asarmoth.Atrium mortis:vel fenum mortis. חֲצַרְמָוֶת

Asarsasusim.Atriū equorū aut fenū equorū.heb.asarsusim חֲצַרְסוּסִים

Asasónthamar.Glarea vel lapillus commutationis : aut diuisio siue sagitta palme.i.datily. חֲצָצוֹן תָּמָר

Asbaim.Damule: vel pulchritudines: siue militie. אַשְׁבַּי

Asbal.Ignis vetustatis:aut ignis defluens vel decidens. אַשְׁבֵּל

Asbel.Idem.

Asbelite.Idem.p.n. אַשְׁבֵּלִי

Ascalon.Appensio vel statera:siue ignis infamie. אַשְׁקְלוֹן

Ascalona.Idem.D.

Ascalonite.Idem.p.n. אַשְׁקְלֹנִי

Ascenez.Ignis quasi distillans vel quasi aspergens. אַשְׁכְּנַז

Asebaim.Damule:siue pulchritudines:aut militie. הַצֵּבִים

Asebia.Numeratio vel estimatio dñi:aut cogitatio dñi:siue artificium domini:aut festinatio vel silentium in dño. חֲשַׁבְיָה

Asebia.Nee.9.Numeratio domini:siue silentium vel festinatio filii domini.heb.asebnia. חֲשַׁבְנִיָּה

Asebna.Nūeratio:siue festinatio intelligētis aut edificātis. חֲשַׁבְנָה

Asebonias.Numeratio domini:siue silentium aut festinatio filii domini. חֲשַׁבְנִיָּה

⌜heb.azécha.

Asecha. Fortis : siue murata vel septa : aut syriace ānulus. עֲזֵקָה

Assedim . Venationes : aut insidie : vel latera : aut syriace destructiones. הָצִדִּים

Asephdana. Festinans aut cogitans iudicium suum : siue silens aut computans iudicium suum.heb.asebdana חֲשַׁבְדָּנָה

Asel.Prope aut iuxta:siue ablatio:vel separatio. אֶצֶל

עָצֶם Asem. Os. ab osse: aut fortitudo: vel clausura. scilicet oculorum: vel lignum eorum.

חָשֶׁם Asem. Esd. 2. Silentium aut festinatio eorum.

אָסְנָה Asemaa. Periculū: siue infortunium: vel rubus. heb. asena.

עָצְמֹנָה Asemóna. Os nunc ab osse: siue fortitudo nostra: vel clausura nra: siue lignum vel consiliū numerātis vel preparātis

חַשְׁמוֹן Asemoth. Legatio. idest ambasiata: siue acceleratus numerus: vel festinata portio: aut silentium numeri vel portionis. heb. asemon.

חָשֻׁם Assen. Silentium eorum: siue festinatio eorum. heb. assem

הָשֵׁם Assen. 1. Paralipo. 11. Nomen: vel nominatus: siue positio vl positus. heb. assem. ⌈nūc.

אֲשְׁנָה Asena. Mutatio: siue duplicitas: aut dormitatio: siue ignis

אֲסְנַפַּר Asennaphar. Periculum siue infortunium tauri: aut pericu li incrementum.

אֲשְׁפְּנַז Assenez. Ignis q̄si distillās vel q̄si aspergens. heb. ascenez.

אֲסְנַת Assenez. Gen̄. 41. & 46. Periculū: siue infortuniū. heb. ase

אָשֵׁר Aser. Beatitudo: siue felicitas. (neth.

אָסִיד Aser. Exo. 6. Vinctus siue incarceratus: aut syriace prohibitus. heb. asir. ⌈heb. Ieser.

יְצָר Aser. 1. Paralipo. 7. Plasmatio: vel angustians: aut ligans.

חֲצַרְגָּדָה Asergada. Atrium hedi eius vel felicitatis eius: aut ex hebreo & syro atrium incisionis vel scisure.

חֲצֵרִים Aserim. Atria: siue vestibula: aut sagitta excelsa.

חֲצֵרוֹת Aseroth. Atria: siue vestibula.

אֲשֵׁרוֹת Aseroth. Ios. 10. & 12. & 15. Effusiones: siue decliuia: aut cāpestria: vel depredationes. heb. asedoth.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſua. Atrium vulpis: aut fenum vulpis vel semite siue pugilli. heb. aserſual.

חֲצַרְסוּסָה Aserſua. Ios. 19. a. vbi dicitur bethmarchaboth & aserſua: interpretatur atrium equi: aut fenum equi. heb. aserſusa.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſual. Atriū vulpis: vl fenū vulpis aut semite vl pugilli.

Asphar. Plasmatio onagri: aut festinatio tauri. D.

ἀσία. Asia. Limosa vel cenosa. G.

ἀχαΐα. Asia. ad Ro. 16. In greco achaia & interp̄tatur dolor vel tri

ἀσιανοί. Asiani. Limosi vel cenosi. G. (stitia. G.

Assīdei. Milui: vel herodii: aut venantes: vel insidiantes. D.

עָשִׂיאֵל Asiel. Fecit deus: siue factura dei.

חָשִׁים Asim. Tacētes: siue festinātes: aut silētiū vel festinatio maris

אָשִׁימָא Asima. Delictum: siue positio: aut ignis maris.

ὑγκριτος. Asineretus. In greco asyncrit9: & iterp̄tatur icōparabilis. G

הָסִינִי Asineus. Rubus: aut syriace inimicitia.

עֲצִיגָבֶר Asiōgáber. lignū viri vel robusti: aut cōsiliū viri vl robusti.

אָסִיר Asir. Vinctus: siue incarceratus: aut syriace prohibitus.

אַשּׁוּרִים Assyrii. Insidiantes: siue beati: aut aspiciētes: vel gradiētes.

אַשּׁוּר Assyrius. Idem. s. n.

אֲצַלְהוּ Aslia. Prope dñm; siue ablatio vel separatio domini.

עַזְמָוֶת Asmáueth. Fortis mors: aut hircus vel fortitudo mortis. heb. azmáueth.

Asmodeus. Destructor: vel dissipator: aut delicti abundantia: vel peccatum abundans: siue ignem mensurans. D.

עַזְמָוֶת Asmoth. Fortis mors: siue hircus vel fortitudo mortis. heb. azmoth.

הַסְנָאָה Asnaa. Rubus: aut syriace inimicus. (azmoth.

חֲשׁוּב Asob. Estimatus: aut numeratus: siue cogitatio: vel artificiū

עֲשׂוֹת Asoph. Faciens: vel factura: aut tinee. scilicet vestimentorum. heb. asoth.

עָצֹם Asom. Os ab osse: vel fortitudo: siue clausura. scilicet oculorum: aut lignum eorum.

חָשֹׁם Asom. Esd. 10. Silentium vel festinatio eorum.

אָצֹם Ason. Festinatio eorum: siue iciunans. heb. asam.

ἅσσον. Ason. Act. 20. & 27. Appropiquatio vel approximatio. g.

חֲצוֹר Asor. Atrium: aut fenum.

אַסְרְחַדּוֹן Assoradan. Ligans acumen vel letitiam: aut syriace prohibens vnitatem vel nouitatem.

Asormoth. atrium mortis: aut fenum mortis.

חֲצַרְמָוֶת

Asormóa. atrium nouum & hoc ex hebreo & syro. heb. asoradatha: & ex hebreo & latino asor nóua.

וְחַצְרוֹתֶהָ

Asoromamsame. Tria nomina sunt. Asor: atrium. aut fenum. Amam. mater siue timor eorum: aut vina siue cubitus eorum. Same audítio: vel obedientia. heb. Asor. Amam. Same.

חֲצוֹר עָמָּם שָׁמָע

Asrael. Beatitudo dei: vel intuitus fortis: aut gressus dei.

אַשְׂרְאֵל

Asrael. primo Paralipo. 12. adiutorium dei: siue atrium dei heb. azrael.

עֶזְרָאֵל

Asriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel gressus dei.

אַשְׂרִיאֵל

Asrielite. Idem. p. n.

Astaroth. Greges: siue diuitie: aut faciens explorationem: seu tinea legis.

עַשְׁתָּרֹת

Astaroth. Nu. 32. & Ios. 16. & 18. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis. heb. ataroth.

עַטָרוֹת

Astaroth. Iudi. 3. Nemora: siue luci: aut beatitudines: vel insidie: siue gressus. heb. aseroth.

אַשְׁתָּרוֹת

Astarothites. Greges: siue diuitie: aut faciens explorationē seu tinea legis.

עַשְׁתָּרָתִי

Astérten. Idem.

עַשְׁתֶּרֶת

Astyages. Ciuitatis ductor: vel dux. G

Assub. Estimatus: aut nūeratus: siue cogitatio: vel artificiū.

חֲשׁוּב

Asub. Idem.

Assuerus. Princeps & caput.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ

Asupha. Discooperta: aut exhausta: vel nudata.

חֲשׁוּפָא

Asom. Silentium siue festinatio eorū: aut sensualitas eorū.

חָשֹׁם

Assur. Insidians: siue beatus: aut aspiciens: vel gradiens.

אֲשׁוּר

Assur. 1. Paralipo. 2. & 4. Denigratus: siue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis. heb. ashur.

אֲשֻׁחוּר

Assurim. Insidiantes: siue beati: aut aspicientes: vel gradientes.

אֲשׁוּרִים

Athach. Hora tua: siue tempus tuum.

עָתָךְ

Athach. Hester. 4. Percutiens: vel humilians: aut subiiciens.

הֲתָךְ

Athaias. Hora vel tempus domini.

עֲתָיָה

Athalái. Hora mea: siue tempus meum vel mihi.

עֲתָלַי

Athalia. Hora vel tempus domino.

עֲתַלְיָהוּ

Attalia. Act. 14. d. Augens vel nutriens. G.

ἀττάλεια.

Attalus. Auctus: siue nutritus. G.

ἄτταλος.

Athanái. Fortis: siue asininus: aut donans.

אֲתָנַי

Athar. Oratio: aut deprecatio.

עֲתַר

Athara. Corona.

עֲטָרָה

Atharoth. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis.

עֲתָרוֹת

Attath. Contritio: aut timor.

חֲתָת

Athene. Sine cumulo: vel ab athena. idest minerua mineruales. G.

ἀθηναῖοι.

Athenienses. Idem. G.

ἀθηναῖοι.

Athenobius. Minerue arcus. G.

ἀθηνόβιος.

Ather. Siniſter: vel clausus.

אֵתֶר

Atherſátha. Dissoluens fundamentum: vel contemplans fundamentum vel potum: siue turturis fundamentū: aut ex hebreo & syro contemplans annum vel tempus.

אֲתַרְשְׁתָא

Athil. Peccati vlulatio.

חֲתוּל

Athita. Peccati declinatio.

חֲתִיתָא

Athmatha. Lacerta vel stellio. heb. amta.

חֲתִמְתָא

Athupha. Rapina: siue peccati coma vel reliquie. Heb. athipha.

חֲתוּפָא

Attus. Peccatum derelinquens.

חֲטוּשׁ

חָקוֹן Attus. Nec. 5. c. Spina: siue estas: aut tedium: siue vigilia: vt finis. heb. achus.

עָוָה Aua. Iniquus: siue peruersus.

Augustus. Latinum est: vel ab augurio dictus: vel vt alii vo lunt ab augendo.

עָוִים Auim. Iniqui: siue peruersi. heb. auim.

עֲנִיאֲבִי אָב Auioliab. Duo nomina sunt. Primum ani. quod interpreta tur pauper: siue afflictus: aut respondens: vel cantans. alte rum oliab. quod interpretatur deus meus pater: siue deus patris. heb. Ani. Eliab.

עָוִית Auith. Iniqua: siue peruersa: aut temporalis.

חַוֹת יָאִיר Auothiayr. Oppida illuminatiois: siue annunciatiões lumis.

חוֹרֹן Auran. Foramen: siue libertas: aut albedo.

עוּץ Ausitis. Hebraice dicitur hus: & interpretatur consiliũ aut lignum: vel syriace affixus: aut fixio.

עָכְסָה Axa. Composita: vel adornata: aut lasciuiens: siue confra ctio vel diruptio velaminis.

אַכְשָׁף Axab. Veneficus: siue vtiq; conterens. heb. axaph.

עַזָּא Aza. Fortitudo: aut capra.

אָסָף Azab. Colligens: siue congregans: vel finiens. heb. asaph.

חֲגָבָה Azaba. Locusta: siue festũ celebrans in ea: vel gyrans in ea. heb. agaba.

חֲזָאֵל Azael. Videns deum.

אָסָף Azaph. Colligẽs: siue congregans: vel finiens. heb. asaph.

חֲזָאֵל Azahel. Videns deum.

עֲזָמָוֶת Azamáueth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mortis

עֲזַרְאֵל Azarel. Adiutorium dei: siue atrium dei.

עֲזַרְיָה Azarias. Auxilium domini: siue atrium domini.

עֲזַרְיָהוּ Azarias. 2. Paralip. 31. vbi dicitur azarias & naad: interpre tatur fortitudo domini. heb. azazias.

אֲזַנְיָה Azarias. Nec. 10. Auris domini: siue auscultatio dñi: vel ar ma domini. heb. azanias.

עֲזַרְקָם Azaricam. Auxilium resurgentis vel vindicantis: aut for titudo vacua.

חָזוֹ Azau. Videns: aut prophetans.

אֲזָנוֹת Azauoth. Aures: vel auscultationes: siue statere: vel arma. heb. azanoth.

עַזּ Azaz. Fortis.

עַזְבִּי Azbi. Hyssopus: genus herbe.

עַזְבּוּק Azboth. Hircus vel fortitudo vacuitatis: aut fortis dissipa tio. heb. azboch.

זָבָד Azebeth. Dos: vel dotatio. heb. zabad.

עָזָא Azech. Fortitudo: aut capra. heb. aza.

עֲזֵקָה Azẽcha. Fortitudo. siue murata vel septa: aut syriace anul⁹.

חֶשֶׁם Azem. Silentium vel festinatio eorum. heb. asem.

עֵזֶר Azer. Adiutorium: siue atrium.

עַזְגָּד Azgad. Fortis exercitus: aut fortitudo felicitatis: vel ex he breo & syro fortis scissura

עָזִי Azi. Fortis: siue hircus meus.

Azzi. Idem.

אֲחַזְיָ Azi. Nec. 11. b. Videns: siue apprehendens. heb. ahazi.

חֲזָיָה Azia. Videns dominum.

עֲזִיָּה Aziam. Fortitudo dñi: siue hircus dñi. heb. azia.

יְחֲזִיאֵל Aziel. Videns deum. heb. iaziel.

חָזִיר Azir. Porcus: aut syriace conuersus: vel reuersus.

מַחֲזִיאוֹת Aziud. Videns signum vel litteram. heb. maaziuth.

עֲזִיזָא Aziza. Fortitudo: aut fortis.

עַזְמָוֶת Azmáueth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mortis.

Azmoth. Idem.

זָנוֹחַ Azóne. Obliuio: siue abiectio: aut ista requies vel consola tio. heb. zanóa.

Azor. Adiutor: vel accinctus: aut syriace conuersus. D.

אַזְקְדֵי יוֹת Azotide. Hebraice dicitur asdodioth: & interpretatur depũ datrices: siue ignis dilectionum.

אַשְׁדּוֹדִים Azotii. In hebreo dicitur asdodim: & interpretatur depũdã tes: siue ignis dilectorum vel patruorum.

אַשְׁדּוֹד Azotus. Hebraice dicitur asdod: & interpretatur depreda tio: siue ignis dilecti: aut ignis patrui.

עַזְרִיאֵל Azriel. Adiutorium dei: siue atrium dei.

עֲזוּבָה Azuba. Derelicta: siue deserta: aut fortitudo eius in ea.

עָזוּר Azur. Adiutus: siue adiutor.

חַרְחוּר Azur. Esd. 2. & Nec. 7. Calefactus: siue arefactus: aut ira vel calor albedinis vel foramis aut libertatis. heb. harhur

De incipientibus a littera. b.

בַּעַל Baal. Idolum: aut dominans: vel subiiciẽs: aut possidẽs

בַּעַל Baal. Osee. 10. Vbi dicitur a domo eius qui vindica uit baal: pro eo quod in littera nostra est vindicauit baal: in hebreo est arbel: quod interpretatur pugnauit deus: si ue vindicauit deus: aut vltus est pro deo.

בַּעֲלָה Baala. Idolum eius: aut dominans ei: vel subiecta: aut posses sa: siue in ascensione: vel in eleuatione.

בָּלָה Baala. Ios. 19. Inueterata; siue turbata: aut defluẽs. heb. bala

בַּעֲלַתהוּד Baaladiud. Duo nomina sunt. primum baalath quod inter pretatur subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in a scensione. alterum Iud. quod interpretatur laudans: siue confitens. heb. baalath. & Iud.

בַּעֲלַת Baalath. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione.

בַּעַל בְּרִית Baalberith. Idolũ foederis vel pacti: aut subiiciẽs vel possi dens fedus vel pactũ.

בַּעֲלֵי פְרָזִים Baalpharasim. Idolũ diuisionum: aut subiiciens vel possi dens diuisiones.

בַּעַל גָּד Baalgad. Idolum fortune vel felicitatis seu exercitus: aut su biiciens siue possidens felicitatem vel exercitum: aut ex hebreo & syro idolum scissure.

בַּעֲלָיָה Baalia. Idoli dominus. idest deus idoli: vel subiiciens aut possidens dominus: siue in ascensu: vel in cenaculo

בְּעָלִים Baalim. Idola: siue dñantes: aut subiiciẽtes vel possidentes

בַּעֲלִי Baalim. Osee. 2. Vbi dicitur & non vocabis me vltra baa lim: interpretatur Idolum meum: siue dominans mihi: aut subiiciens vel possidens me. heb. baali.

בַּעֲלִמְעוֹן Baalmeon. Idolum habitaculi: vel idolum ex pctõ: aut su biiciens siue possidẽs habitaculũ: vel dñium ex peccato.

בְּעָלוֹת Baaloth. Subiecte: siue possesse: vel in ascensione.

בַּעֲלֹתָמָר Baalthamar. Idolũ palme: aut subiiciẽs vel possidẽs palmã & accipitur hic palma pro arbore: aut idolũ cõmutatiõis: siue subiiciens aut possidens commutationem.

בַּעֲנָה Baana. In responsione: siue in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecatio.

בְּנָעָא Baana. 1. Paralip. 9. In motu. heb. banaa. ⌈heb. bani.

בָּנִי Baani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.

בַּעֲשָׁא Baasa. In factura: siue in tinea: aut in cõpressiõe: vel scruta tionẽ tollẽs.

בָּבֶל Babel. Confusio: vel commixtio.

Babylon. Idem.

Babylonia. Idem.

Babylonii. Confusi: vel commixti.

בַּכְבַּכַּר Bachachar. Vacua vel inanis visitatio aut matutinatio vel vapulatio: aut inanis vacca. heb. bachbachar.

מַכְבַּנַי Bachanai. Miser siue pauper filius meus: aut paupertas vel humiliatio filii aut intelligentie vel edificationis. heb. machbanai.

בְּכֹרֵנוּ Bachenor. Ebrius: vel vinosus. G.

בַּכְרִים Bachides. Idem. G.

בְּדָקָר Badacher. In compunctione: siue in transfixione: aut in cõ fossione: siue vectis frigiditatis: vel sola frigiditas.

בָּדָד Badad. Solitarius: siue in mammilla: vel in dilectione.
Badadi. Idem. heb. badad.
בִּדְיָה Badaias. Solus dominus: vel vectis domini.
בְּדָן Badan. Vectis: vel solus: aut in iudicio.
בַּגְתָּא Bagatha. In torculari.
בִּגְתָן Bagathan. In torculari: aut cibum tribuens.
בָּהַלִּים Bahalis. In letitia: siue in arrogantia.
Bahem. In eis: vel cum eis. D.
בָּחוּרִים Bahurim. Electi: siue iuuenes: aut in foraminibus vel in li-
בָּלָהָה Bala. Inueterata: siue turbata: aut defluens. (bertatib⁹.
בָּעֲלָה Bala. Ios. 15. Idolū cius: aut dñans ei: vel subiecta: aut possessa: siue in ascensione: vel in eleuatione. heb. baala.
בָּלַע Bála. 1. Paralip. 5. Deglutiens: aut destruens.
בָּלָּה Ballaa. Inueterata: siue turbata: aut defluens.
בַּעֲלַת Balaad. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel inascē sione. heb. baalath.
בִּלְעָם Baalam. Vetustas populi: vel absq; populo: siue deuoratio aut destructio eorum.
בִּלְהָן Balaan. Inueteratus: siue turbatus.
בַּעֲלְתָנָן Balaana. Idoli gratia vel donum: siue possessio gratie vel doni. heb. baalanan.
בִּלְהָן Balaanan. Inueteratus: siue turbatus. heb. balaan.
בָּלָק Balach. Inuoluens: aut destruens: vel cum lambente: aut syriace cum percutiente.
בִּלַּע Bálach. Gen. 36. Deglutiens: vel destruens.
בִּלְאָדָן Baladam. Absq; imperio: vel absq; iudicio: aut vetustas imperantis vel iudicii. heb. baladan.
Baladan. Idem.
בִּלְהִי Balam. Inueteratus: siue turbatus. heb. balan.
בָּעַלְחָנָן Bálanan. Idoli gra vel donū: aut possessor gre vel doni.
בָּעַלְחָצוֹר Bálasor. Idoli atriū vel fenū: aut possessor atrii vel feni.
בִּלְדָּד Baldath. Vetusta dilectio vel mammilla: siue inueteratus motus: aut absq; motu: siue absq; dilectione vel mammillis. heb. baldad.
בָּלַע Bale. Deglutiens: vel destruens.
Baleite. Idem. plu. nu.
בַּעֲלְיַדָע Baliada. Idolū aptū vel manifestatū: siue possessor scientie
בִּלְהוֹת Baloth. Subiecte: vel possesse: aut in ascensione.
בַּלְשַׁלִּי Balsalisa. Idolū tertiū: aut idolū ducis vel principis siue possessor triū: aut possessor ducatus vel principatus.
בַּלְתְּשַׁאצַּר Balthasar. Abscondite thesaurizans: siue in malleatore thesaurizans: vel occulte portans angustiam.
בַּלְטְשַׁאצַּר Balthasar. Dan. 5. & 7. & 8. Non portans angustiam: vel non thesaurizans: aut ex syro & hebreo scrutator thesauri. heb. balsasar.
בָּמוֹת Bamoth. Altaria vel excelsa: siue in morte.
בָּמוֹתבָּעַל Bamothbáal. Altaria vel excelsa idoli: aut in morte idoli.
בָּעֲנָא Bana. In responsione: siue in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecatio. heb. baana.
Banaa. Idem. heb. baana.
בְּנָעָא Banaa. 1. Paralip. 8. In motu.
בְּנָיָהוּ Banái. Filius domini: aut intelligentia domini: siue edificatio domini. heb. banaia.
Banaia. Idem.
Banaias. Idem.
בְּנֵי Bane. Filii: aut edificantes: siue intelligentes.
בְּנָיָה Banea. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio domini.
Baneas. Idem.
בְּנֵיַעֲקָן Baneiaacan. Filii tribulationis vel laboris: aut edificatores tribulationis vel laboris: vel intelligentes tribulationem vel laborem.
בָּנַי Bani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.
Banni. Idem.

בַּנְיָה Bannia. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio dñi.
בַּנְיָה Bannia. Esd. 10. Nutrimentum domini: siue arma domini. heb. zania.
בְּנִיאֵל Baniel. Gratia dei: siue requies aut mia dei. heb. haniel.
בָּנִינוּ Banínu. Filii nostri: aut edificatores nostri: siue intelligen-
בָּעֲרָה Bara. incendium: siue expurgatio: aut pastus (tes nos.
בָּרָה vel iumentum: siue insipientia: vel in vigilia.
בָּרְעָה Bara. 1. Paralip. 8. b. In societate: siue in malicia aut in vulatione: vel in pastu. heb. baraa.
Barrabas. Filius patris vel magistri: aut filius confusionis vel ignominie. D.
בָּרָק Barach. Fulgur: siue in vanum: vel in vacuum.
בְּרָכָה Baracha. Benedictio: aut genuflexio.
בְּרַכְאֵל Barachel. Benedicens deum: aut genuflectens deo.
בְּרַכְיָה Barachia. Benedicens dominum: aut genuflectēs domino
Barachias. Idem.
בָּרַד Barad. Grando: siue in descensu: aut in imperio.
בָּרָאָה Baraia. Creatura domini: siue impinguatio aut electio domini: siue in visione. ⌈placito. D.
Barasa. In egestate: aut filii plasmatio: siue ī cursu: vel in bñ
Báred. Grando: vel in descensione: aut in imperio.
בָּרִיחַ Baria. Sera: vel vectis: siue fugitiuus: aut in odore.
בָּרִיעָה Baria. 1. Paralip. 7. & 8. & 23. In malo: siue in clamore: aut in vlulatione: vel in pastu.
Barieu. Maleficus: vel magus: siue in nequitia. D.
Bariona. Filius colūbe: ex syro & hebreo. D.
Barnabas. Filius prophete: vel filius consolationis. D.
Barsabas. Filius reuersionis vel conuersionis: aut filiꝰ quietis: seu filius iuramenti. D.
Barthimeus. btūs hiero. dicit ꝙ corrupte legitur: & debet scribi barseme⁹: qđ syriace interp̄tatur filiꝰ cecꝰ: vel filius
Bartholome⁹. Filiꝰ suspēdentis aquas. D. (cecitatis. D.
בָּרוּךְ Baruch. Bñdictus: siue genuflexus. ⌈anguli.
בַּרְזַיִת Barzaith. Filius anguli: aut puritas anguli: siue frumentū
בָּרָע Basa. In malo: siue in socio: aut in clamore: vel in pastu: siue
בָּעֲשָׂה Basaia. In factura dñi (in cōfractiōe. heb. bara.
בָּשָׁן Basan. In dente: siue in ebore: aut in mutatione: vel in somno seu in dormitatione: aut confusio: vel ignominia.
Baschama. Confusio vel erubescentia ire vel caloris. D.
בָּצְקַת Baschath. Masa: siue inflatio: aut i angustia: vel in effusiōe.
בָּשְׂמַת Basemath. Aromata: vel confusio mortis: aut in desolatiōe siue in positione: aut in nominibus.
בְּתוּאֵל Bathuel. Filiatio dei: aut mēsura dei: vel desertum dei.
בַּתְרוּסִי Bauranites. Eligens aqs: aut eligēs quis. heb. bauramites.
בָּזָא Bazatha. Cōtēptꝰ: vel despectus: siue dep̄datio: aut in oliua
בָּזְיוֹתְיָה Baziothia. Cōtēptꝰ vel despectiōes eius: siue prede eiꝰ: aut in oliua domini. ⌈vel syriace deprecatio.
בְּעָן Bean. In afflictione: vel in responsione: aut scrutatio earū:
בֵּבַי Bebai. Pupilla: siue concauus: aut vacuus.
בְּקַבְקְיָה Becbecia. Euacuatio vel dissipatio dñi: siue laguncula dñi.
Bechetia. Idem. heb. becbetia.
Bechecias. Idem. heb. becbecia.
בֵּכֶר Bécher. Primogenitus: aut primitie: siue in ariete.
Becherite. Idem. plu. nu.
בֵּכִי Bechin. In ve. i. in luctu vel in miseria. syrū est. heb. beuai.
בְּכֹר Béchor. Primogenitus: vel primitie: aut in ariete.
בְּכֹרַת Bechor. 1. Reg. 9. primogēitura: ꝙ primitie. heb. bechorath
בְּקֻבוּק Bechue. Vacuitas: aut euacuatio: vel dissipatio: siue laguncula. heb. becbuc.
בְּדָן Bedan. Vectis: vel solus: siue in iudicio.
בַּעַל פְּעוֹר Beélphegor. Idolum hiatus vel aperture.
פְּעוֹר Beelphegor. Ios. 22. In hebreo est fogor: & interpretatur apertura: vel hiatus.

בַּעַלְמְעוֹן Beelmeon. Idoli habitaculum: vel idolum de peccato: aut possessio habitaculi: vel possessio ex peccato.

בַּעַלְצְפוֹן Beelsephon. Idolum aquilonis: vel idolum occultum: aut idolum specule: vel possessor aquilonis vel speculationis aut secreti.

בְּעַלְטְעָם Beeltheem. Idolum siue possessor saporis vel gustus aut rationis vel eloquii.

בַּעַלְזְבוּב Beelzebub. Idolum muscarum: vel possessor muscarum.

בְּאֵרָה Beera. Putei: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

בְּאֵרִי Beeri. Puteus: siue explanans: aut declarans: vel in luce: siue in leone.

בְּאֵרוֹת Beeroth. Putei: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

בְּגָעַי Begoai. In corpore meo: siue in gente: aut syriace intrinseci.

Beguai. Idem.

Beggui. Idem.

בְּהֵמוֹת Behemoth. Quadrupedia: siue in ipa mors: aut i tumultu.

בֶּל Bel. Vetustus: aut nihil: siue defluens.

בָּלַע Bela. Deglutiens: siue destruens.

בָּלֵחַ Beleb. Mutatio: siue transitus: aut perforatio. heb. heleph.

בִּלְגָה Belga. Refrigerii: vel confortatio: aut vetustas vultus.

בִּלְגַי Belga. Nee. 10. Refrigerium: siue confortatio: aut vetus vallis. heb. belgai. ⌜belga

בִּלְגָה Belgi. Refrigerii: siue confortatio: vel vetustas vultus. heb.

בְּלִיָּעַל Belial. Peruersus: vel absq; iugo: siue non ascendens.

Belma. Nihilum: aut vetustas nimia. D.

בִּלְשָׁן Belsan. In lingua: aut in detractione: siue vetustas dētis: aut vetus ebur: vel syriace scrutans.

Belsar. Idem. heb. belsan.

אֲבֵלְהַשִּׁטִּים Belsatim. Luctus deuiationum siue expansionum: aut luctus spinarum vel minarum. heb. abélsatim.

אֶלְתְּקֹן Belthecen. Dei correctio: siue dei preparatio. heb. elthecen

בֵּן Ben. Filius: vel edificans: aut intelligens.

בְּנָאְנָדָב Benabinadab. Filius patris spontanei: aut filius patris voluentis vel principis.

בֶּנְהֲדַד Benadab. Filius sonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patrui siue mammille. heb. benadad.

בְּנִיאֵל Beniil. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiarū vel antemuralis siue doloris.

בְּנְדֶקֶר Bendéchar. Filius compunctionis vel transfixionis.

בְּנֵיקֶד Benéseth. Filius mie vel opprobrii. heb. beneséd.

בֶּנְגֶבֶר Bengáber. Filius viri: aut filius robusti vel potentis.

בֶּנְהֵנֹם Benhennon. Filius diuitiarum suarum: aut filius decipientis vel contristantis eos. heb. benhennom.

בֶּנְחוּר Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis

בְּנִי Beni. Filius meus: aut intelligentia siue edificatio mea.

Benni. Idem.

בִּנְיָמִן Beniamin. Filius dextere.

מִנְיָמִן Beniamin. 2. Paralip. 31. c. vbi dicitur eden & beniamin interp̄tatur de dextera: siue p̄paratio dexteī. heb. mēiamin

בְּנוֹי Bennoi. Edificatio: aut filiatio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּנוֹ Bennon. Filius eius: aut edificatio vel intelligētia ei⁹. heb.

בְּנוֹנִי Benoni. Filius doloris mei. (beno.

בְּנוֹת Benoth. Filie: siue intelligentie: vel edificationes.

בְּנוּי Bennui. Edificatio: vel filiatio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּזוֹתְיָה Benzoeth. Filius separationis: aut filius istius formidinis vel contritionis.

בְּעֹן Beon. In afflictione: vel in responsione: aut in cantico: vel scrutatio earum: aut syriace deprecatio. ⌜vel pastus.

בְּעֹר Beor. Incendium: vel expurgatio: aut insipiēs: siue iumētū

בְּאֵרָה Bera. Putei: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

בִּרְחָמָה Berchameth. Puteus vel declaratio celsitudinis aut iaculationis: siue in luce excelsa. heb. berrameth.

בַּרְקוֹס Bercos. Filius concisionis vel separationis.

Berea. Puteus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.

בְּרִי Beri. Filius meus: siue pur⁹: vel elect⁹: aut frumentū meum

עֵרִי Beri. Gen. 46. Vigil. vel suscitat⁹: aut effūdens: siue denudans: vel ciuitas mea: aut syriace inimicus. heb. heri.

בְּרִיעָה Beria. In malo: siue in clamore: aut in vlulatione: vel i pastu

בְּרִיעָה Beria. 1. Paralip. 7. In malo.

בְּרִית Berith. Pactum: siue fedus.

Bernice. Grauis victoria: vel pondus victorie. G. Βερνίκη.

Beroea. Grauis: vel ponderosa. G. Βέροια.

Beroensis. Grauis vel ponderosus. G. Βεροιαῖος.

בְּרֹחִים Beromi. Filius caloris vel indignationis: aut puritas siue frumentum indignationis: vel fugiens aquam.

בְּאֵרוֹת Beroth. Putei: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus. ⌜pressus. heb. berothai.

בֵּרֹתַי Beroth. 2. Regum. 8. Putei: siue pacta: vel puritas: aut cu-

Berotha. Idem. s. n.

בְּאֵרֹתִים Berothite. Putei: siue explanationes: vel declaratiōes: aut i

Berothites. Idem. s. n. (luminibus.

בֵּרֹתַי Berothites. 1. Paralipo. 11. Interpretatur puteus siue pactū: vel puritas: aut cupressus.

בִּרְשַׁע Bersa. In malo: vel in iniquitate: siue in condemnatione: aut filius respiciens.

בְּאֵרְשֶׁבַע Bersábee. Puteus iuramenti: siue puteus saturitatis aut pu-

בַּתְּשֶׁבַע Bersábe. 2. Reg. 11. & 12. & 3. Reg. 1. & 2. (teus septimus. & ps. 50. Filia iuramenti vel saturitatis: aut filia septima. heb. bethsíbe. ⌜aut filia potētis. heb. bethsúe.

בִּתְשׁוּעַ Bersabee. 1. Paralipo. 3. Filia saluationis vel exclamatiōis.

בֵּיתְשָׁן Bersan. Domus tumultus: aut domus opulētie. heb. bethsā.

בַּרְזִלַּי Berzelai. Ferreus: aut ex syro & hebreo filius contemptus

בְּצִי Besai. Oua: siue cenosus: vel hūid⁹: aut i naui. (vī despect⁹

בְּסִי Besai. Nee. 7. e. conculcatio siue contemptio vel despect⁹.

בְּצֶקֶת Besechat. massa: siue inflatio: aut in angustia: vel in effusiōe

בְּסִי Besee. Conculcatio: siue contemptus: vel despectus.

בְּשֶׁלֶם Besellam. In pace: vel in retributione: siue decoctio eorum

בְּצַלְאֵל Beseleel. In vmbra dei.

בְּצִלּוּת Besluth. In vmbris: aut in affatiōe: vel syriace in oratione.

בְּסוֹדְיָה Besodia. In secreto domini: siue in consilio domini.

בְּשׂוֹר Besor. Euāgelizatio: siue icarnatio: aut in boue: vel i muro.

Beth. Domus. D. ⌜aut domus agni eorum.

בֵּיתַהַכֶּרֶם Bethacárem. Domus vinee: siue domus cognitionis eorū:

בֵּיתַחַפְתִּי Bethaphía. Domus pomi: vel domus inflationis.

בֵּיתַחֲגְלָה Bethagla. Domus festiuitatis vel reuolutionis eius.

בֵּיתַהֲיְשִׁמוֹת Bethaisimoth. Domus desolationum: aut domus repositionum vel nominationum.

בֵּיתַעַזְמָוֶת Bethamoth. Dom⁹ fortitudīs mortis. heb. bethazmoth.

בֵּיתַחָנָן Bethanan. Domus gratie siue misericordie vel doni.

בֵּיתַעֲנָת Bethanath. Dom⁹ cātici vel rūsiōis: aut dom⁹ afflictionis.

Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cāntici: siue domus gratie domini. D.

אֶתָנִים Bethanim. Robusti vel fortes: aut munera: siue fortitudo maris. heb. ethanim.

בֵּיתַעֲנָתִי Bethanite. Domus cantici vel responsionis: aut domus af-

Bethanoth. Idem. (flictiōis.

בֵּיתָהָעֲרָבָה Betharaba. Domus planiciei: siue domus suauitatis aut domus fideiussionis: siue dom⁹ vespertina: aut dom⁹ salicis.

בֵּיתָהָרָם Betharam. Domus celsitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum.

בֵּיתָרָן Betharam. Nume. 32. Domus montis vel pregnantis: siue domus cantantis vel preconizantis. heb. betharan.

Betharan. Idem.

בֵּיתהָרָם Betharan. Ioſ.15. Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. heb. betharam.

בֵּיתאָוֶן Bethauen. Domus vanitatis vel doloris: aut domus fortitudinis vel iniquitatis.

בֵּיתאֵל Bethauen. Ioſ.8. In hebreo habetur bethel. quod interpretatur domus dei.

בֵּיתבָּרָה Bethbera. Domus filii eius: ſiue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.

Bethbeſſe. Domus confuſionis: vel domus erubeſcētie. D.

בֵּיתחָר Bethchar. Domus agni: ſiue domus cognitionis: aut domum fodiens.

בֵּיתדָּגוֹן Bethdagon. Domus frumenti: vel domus piſcis.

בֵּיתהָאֵזֶל Béthe. Fiducia: vel confidentia: aut in linitione.

בֵּיתאֵל Bethel. Domus dei.

בֵּתֶר Bethel. Cāti. 2. Diuiſio: ſiue in turture: aut in exploratione vel contēplatione: aut ſyriace poſterior. heb. bether.

בֵּיתעֵמֶק Bethémech. Domus vallis vel profunditatis.

בֶּתֶן Béthen. Venter: ſiue terebinthus.

בֵּיתבְּרָאִי Betherai. Domus creatoris mei: aut domus ſanitatis vl pinguedinis ſiue electionis mee. heb. bethberai.

Bethphage. Domus oris vallium: vel domus bucce vallis: ſiue domus ficuum. ſ. precoquarum. D.

בֵּיתפֶּלֶט Bethphalech. Domus liberatiōis vel expulſionis: aut ex hebreo & ſyro domus vomitus. heb. bethphalet.

Bethpheleth. Idem.

בֵּיתפֶּצֵץ Bethpheſes. Domus diuiſionis vel confractionis.

בֵּיתפְּעוֹר Bethphogor. Domus hiatus: ſiue domus aperture.

בֵּיתגָּדֵר Bethgader. Domus muri vel macerie.

בֵּיתגָּמוּל Bethgamul. Domus retributionis: ſiue domus ablactationis: aut domus cameli.

בִּתְיָה Bethia. Filia domini: vel menſura domini.

בֵּיתהַיְשִׁימוֹת Bethieſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּיתלְבָאוֹת Bethlebaboth. Domus leenarum: aut domus cordis littere vel ſigni: ſiue domus venientibus. heb. bethlebaoth.

בֵּיתלֶחֶם Bethleem. Domus panis: ſiue domus belli.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites. Idem.

הַלַּחְמִי Bethleemites. 1. Paralip. 20. panis: aut pugna. heb. leemites

בֵּיתמַעֲכָה Bethmacha. Domus cōpreſſa vel cōtrita: aut domus fixa.

בֵּיתמָעוֹן Bethmaon. Domus habitaculi: vel domus ex peccato.

בֵּיתמַרְכָּבוֹת Bethmarchaboth. Domus quadrigarum: ſiue domus amaritudinis extincte.

בֵּיתנִמְרָה Bethnemra. Domus pardi: ſiue domus rebellionis vel amaritudinis: aut domus commutationis.

בְּתוֹנִים Bethonim. Ventres: ſiue terebinthi.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. Domus ire: ſiue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. 2. Reg. 2. Diuiſio: ſiue in exploratiōe ipſius: aut filia cantici: vel ſyriace poſterius.

בֵּיתרָפָא Bethrapha. Domꝰ ſanitatis vl medicie: aut domꝰ laxatiōis.

Bethſaida. Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel inſidiantium. D.

Bethſaida. Ioannis. 5. Domus effuſionis. ideſt locus vbi aque pluuiales cōfluebant. In greco ſcribitur betheſda. D.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſames. Domus ſolis: vel ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſamite. Idem.

בֵּיתהַשִּׁמְשִׁי Bethſamites. Idem.

בֵּיתשָׁן Bethſan. Domus dentis vel eboris: aut domus mutationis vel dormitionis.

בֵּיתשָׁן Bethſan. 3. Reg. 4. &. 1. Paralip. 7. Domus tumultus: aut domus opulentie.

Bethſean. Idem.

בֵּיתהַשִּׁטָּה Bethſeca. Domus deuiationis: aut domus extenſionis: ſiue domus ſpine. heb. bethſeta.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſémes. Domus ſolis: aut ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſemite. Idem.

בֵּיתהַשִּׁמְשִׁימוֹת Bethſimon. Domus deſolationum: ſiue domus repoſitionum vel nominationum. heb. bethſimoth.

Bethſimoth. Idem.

בֵּיתצוּר Bethſor. Domus rupis vel fortitudinis: ſiue domus plaſmationis: aut domus obſidionis vel vinculi.

Bethſur. Idem.

Bethſura. Idem. D.

בְּקֻבוֹק Bethue. Vacuitas: aut euacuatio: vel diſſipatio: ſiue lagunecula. Heb. becbuc.

בְּתוּלְתָּה Bethúlarma. Duo nomina ſunt. Bethul. virgo. Arma. Anathema: vel rete ſiue retiaculum: aut dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Bethulia. Virgo dñi: aut domus parturiens dominum. D.

Bethzachara. Domus memorie vel recordationis. D.

Bethzecha. Domus tribulationis: ſiue domus cōpeditū aut domus cōflationis: vel ex hebreo & ſyro domus vtris. D.

Bézech. Fulgur: ſiue in compedibus.

גְּבָל Biblii. Termini: vel cōfinia: aut termini maris. heb. giblí.

גְּבָלִים Bithalaſſum. In greco eſt dithalaſſum quod interpretatur duo maria ſiue diuerſa maria: quod in nauigatione vix ſine periculo euenire ſolet. G.

Bithynia. Violenta properatio. G.

Βιθυνία.

Blaſtus. Germinans vel producens. G.

Βλάστος

Boanerges. Beatus hieronymus dicit ꝙ debet ſcribi baneream. quod interpretatur filii tonitrui.

Bocci. Vacuus: aut diſſipatio: ſiue in vomitu.

בּוּקִי

Bocciau. Euacuatio vel diſſipatio domini.

בּוּקִיָּהוּ

Bóchor. Primogenitus: vel primitie: ſiue in ariete.

בְּכֹר

Bochri. Idem.

בִּכְרִי

Bochru. Idem.

Bóem. Pollex: ſiue in eis. heb. Bóen.

בֹּהֶן

Bonni. Filius meus: aut edificans: ſiue intelligens.

בִּנּוּי

Bonni. Nee. 9. Edificans me: ſiue adoptans aut intelligens me. heb. banani.

בָּנָנִי

Bóoz. In fortitudine: aut in hirco.

בּוֹעַז

Borith. Herba in qua eſt acrimonia ſaponis.

בּוֹרִית

Boſes. Cenum: aut in ipſo flos: ſiue in ipſo reſpiciens.

בּוֹצֵץ

Bóſphorus. Hebraice dicitur ſepharad: & interpretatur liber ſiue codex deſcendens vel imperans: aut finis vel conſumatio deſcenſionis vel imperii.

סְפָרַד

Bóſor. Munitio: aut vindemia: ſiue ablatio: vel prohibitio: aut in anguſtia: vel in tribulatione.

בָּצוֹר

Boſra. Idem.

בָּצְרָה

Boſram. In grege eius: aut in diuitiis: ſiue ī tinea legis: vel in tinea explorationis. heb. beaſthara.

בְּעַשְׁתְּרָה

Breſith. Primus liber legis: & interpretatur in principio: more hebreorum qui libros ab eorum principiis quādo ꝙ denoīare ſolēt. Grece vero appellatur geneſis. ſ. gñatio eo quod ibi generationes celi & terre continentur.

Brie. In malicia: vel in ſocietate: aut in clamore: ſiue in vilatione: vel in paſtu.

בְּרִיעָה

Brieite. Idem.

Bubáſtus. Os conculcationis vel contemptus ab ore. heb. pubaſtus.

פִּיבֶסֶת

Βουβάστος.

Bugeus. Iactator. G.

Bul. Germen: ſiue vetuſtas: aut defluens.

בּוּל

Buna. Edificans: ſiue intelligens: aut adoptans.

בּוּנָה

Buz. Contemptus: ſiue depredatus.

בּוּז

Buzi. Idem.

Fo.

A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Aberrare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40
58.60.85.94.95.
131.162
Abiectio 25
Abiectum esse 109
Abigere 104.116
Abintus 129
Abire 18.35.48
Abyssus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri.
38.168.
Abominari.25.140.
167.171
Abominatio.25.31.
100.168.171
Abortire. 25.101
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuiatio 55
Abscindere. 21.25.
79.87.
Abscissio 25
Abscōdere.42.58
74.77.89.118.119
.137.
Abscondita.58.110
111.118.137
Abscondite 15.80.
82.
Absconditi 110
Abscōditorū reper-
tor.129.
Abscōditū.43.110.
118.137.161.
Absconsio 42.110.
Absinthiū 84
Absit 47
Absorbere 15.82
154.167
Absorbens 168
Absq;.12.15.16.39.
82.
Absq; filiis 122
Absq; iugo 15
Absq; ulla causa 9
Absq; liberis eē.161
Absq;tēpamēto 171
Abstergere. 91
Abstinere 97
Abstrahere.29.92
94.105
Absumere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare deliciis
112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76
155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accedeř.11.94.143
Accelerare12.29.95
Accendere. 88.138

Fo.

Aceptabulum.142
Aceptabula 142
Accersere 40
Aceruus 21.25.94
95.116.124.147.
159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accictus.21.43.45
Acinere mūdare.32
Accingere.3.41.43
165
Accingere.ſ.ad pre-
lium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.105.138
Accipe cibaria.73.
Accipere ī fidē.122.
Accipere psonā.105
Accipe uxorē. 105.
Accipiter 101
Accolam esse 22
Acqescere.1.59.60.
108.164.
Acquirere.124.141
Accubare.79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accusare.84.144
146
Accusatio 104
Acuta 45
Acutissia petra.135.
Ad.5.11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē ad
ducere.91
Adamas. 35.164.
Adar 2
Addecimare. 125
Adeps.48.72.126.
Adequare.30.157.
Addere.65.109.155
Adesse 119
Ad dexteram decli-
nare.64
Adherere.27.42.
56.82.104.109.
136.137.
Adhibere 115
Adhuc 5.112.115
Ad dicendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones.66.
116.117
Adipes 48
Ad iracundiā conci
tare.77.91
Ad iracundiam pro
uocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82..101.
109.136.143
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare.66.103.
109.115.119.132.
156.170
Ad laudandum 61
Adolescens 100

Fo.

Adolescētia.55.64
100.110.
Adolescentula 100
Adolere 140
Ad me 5
Admirabile 2
Admirari 54.127.
154.156.
Admonere 38
Adonis 171
Ad paucitatem redi
gere.90.
Adorare.104.159.
170.
Adoratio 159
Ad sinistram perge-
re.164
Adsum 36
Adsunt 36
Adducere. 12.64.
69.92.94.95.111.
117.
Aduena 70
Aduenam esse 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduerbiū iurādi46
Aduersarii.56.115.
154.160.
Aduersarius.114.
140.160
Aduersatrix 157
Aduersum 93
Aduersus.80.118.
119.
Aduesperascere.122
Ad uictum necessa-
rium.46.
Ad uitā ptinēs. 46
Ad uitā refuare.46
Adulari 49
Adulterare 92
Adulteria 92
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Adustio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60.
103.117.
Afferens semen. 41
Affigere. 68.112
Affinitatem contra
here.57
Afflictio.4.85.120.
121.151.
Affligens uel depo-
pulans.65
Affligere 60.65.69
85.94.100.108.
113.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61
156.
Agger.47.50.67.
108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 1.66

Fo.

Agmina 50.125
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 34.99
Agnoscere 61.99
Agnus.29.58.73.
78.79.149.157
Aggrauare 72
Aggrediar 63
Agri 157
Agricola 5.60
Agricole 5
A.interiectio 2
Aiunt 92
Ala.1.25.76.135
Alba 81
Albe 81
Albi 81
Albugo 15.150
Album esse 81
Albus 44.81
Ale 76
Alleluya 54
Alere 46.75
Alleuiare 141
Alexandria 92
Allia 158
Allidere 86.101.150
153
Allidere manu 110
Aliena 99
Alienare.39.41.99
Alienatio 99
Aliene 99
Alieni 39.99
Alienigena 99
Alienum facere 99
Alienus 39.99
Alligandum 39
Aligare 43.122
Alimonia 83
Alioquin 6
Aliquares 85
Aliquid 85
Aliquis 87
Aliquod 27
Allisio 9.101
Alium 158
Alius 5
Aloe 2
Altare 26.38
Altaria 38.141.
Alter 3.4.165
Altera 5
Altera die 87
Alter ignotus 128
Altilia 1.
Altissimus 117
Altitudines. 16.66
Altitudo. 19.20.
140.148.150
Altum 148
Alueus 155
Amabilis 2.77
Amantes 28
Amantissimus 61
Amara 91
Amare 2.112
Amaricare 91
Amarissimi 91
Amarissimus 91
Amaritudinē inser
re.85
Amaritudines 91
Amaritudo.84.91

Fo.

Amarum 91
Amarum esse 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare.11.31.35.
64.137
Amantes 28
Ame 89
Amen 6
Amentia 156
Amethistus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum esse 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilecti-
ones.2.
Amouere.23.52.55.
94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Ampliꝰ.71.113.145.
146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Anguli.38.61.105.
125.128.129.142
Anguli pro princi-
pibus 128
Angulus.31.69.76.
128.129.142
Angusta 165
Angustare siue ar-
ctare.2.
Angustia. 28.122.
134.135.138.142.
155.
Angustiare.29.134
137.
Angustiari 68
Angustie. 68.90.
106.135.
Angustum 135
Angustus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128
129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Anteq̄ 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139

Fo.

Antiquus.70.125.
139.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38.
93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere.66.145.
Apedno 8
Appellare 143
Appendere.73.167
170.171.
Apertio 150.152
Aper 45
Aperire.17.24.127
129.152.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94
104.122.145.
Applicari 82
Apponere.82.158.
159
Appreciare 125
Appreciari 68
Apprehendere.5.17
45.83.84.104.
154.156.171
Apprehensio 104
A principio 29
Appropiquare.94
145.170
Appropiquatio145
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 157
Aquilonaris 157
Arabes 125
Arabia 123
Arrabo 123
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 50
Arbitri 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbusta 121
Arbustum 110
Arca 10.169
Arca uel capsella 9
Arcana 118
Arcanum. 110.137
Architectus 55
Arctare 68.83
Arcturus. 41.75.
86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.50.68.
138.
Ardor 50.54.56

Fo.

Ardua 116
Area 2.26
Aree 26
Arefacere 35
Arena 44
Areola 123
Areole 123
Arere. 55.104.135. 136.157.
Arescere 54.60. 157.
Argētarius artifex. 138
Argenteus 77
Argentum. 16.77
Argilosa 111
Arguere 65
Arida 54.60.168
Aride 136
Aridus 60
Aries 4.7.86.91. 157.170
Arietes. 4.154.158.
Ariolari 114
Ariolus 142
Arma 5.76.100. 104.162
Armamentarium. 104.169
Armare 49.150.
Armari 104
Armati 49.50
Armatura 49.54 162.
Armatus 49.156
Armenta 6.142
Armētum.17.146
Armentarius 17
Armilla. 41.58.133 156.157.
Armille 136.160
Armus 41.118
Armus uel sura.158
Aroer 124
Arrogans 19.20
Arrogantia 19.128
Aromata 19.99 108.
Aromaticus 142.
Aromatum suauis odor.19
Articulus 129
Articulus nominatiui.11.32.80.
Articulus genitiui. 32.80.
Articulus datiui.5 11.32.80
Articulus accusatiui 5.11.32.71.80.
Articulus uocatiui 32.
Articulus ablatiui 32.
Articulus demostratiuus.32
Articulusuocādi.32
Artifex 6.55
Artificium 55.
Artus 66
Arua 95.157
A ruina 72.127
Arula 3.78
Arundo 142
Aruspices 25.76.
Arx 14.25.90

Fo.

Ascella 156
Ascendere.24.100. 108.117.150
Ascēdere facere.117
Ascensiones 117
Ascensor 150
Ascensus 117.150
Ascia 76.121
Affare 19.136
Assatura bubali. 167.
Assimilare 30.92
Asina 11
Asine 11
Asinus 50
Asini 50
Assistere 119
Associare 151
Aspectus 25.59. 45.116.145
Aspera 150
Aspa atq; saxosa. 5.
Aspergere 41.46. 96.128
Aspersio 94
Asperum uideri.69
Aspicere.45.95.116 144.158.159.167
Aspirare 126
Aspides 153
Aspis 116.133.137 159.
Asportare 58.60
Astare 67
Astringere 8
Astrologi 52
Astucia 124
Astutum esse 124
Astutus 124
Assuefacere.95.99
Assuetus 85
Assumere 84
Assumere nomē domini.s.Iuramento 105.
Assumere .s. terminos.99.
At 37
Athacus 108
Atad 4
Attendere 95.108. 144.
Attenuare 9.95. 149.
Attenuari 87.157.
Attenuati 29
Attenuatū esse 86.
Atterere.15.29.85. 99.
Attingere 87.94. 99.104.
Attondere 142
Atq; 57
Attractio 92.99
Attrahere 92.154 155.
Atramentum 29
Attrectaē.26.86.91
Atria 55
Atrium 55
Atritus 29
Auare rapere 17
Auaricia 17
Auariciam sequi.17
Audacter 14
Audire.5.144.145.

Fo.

164.
Auditio 164
Auditus 164
Audiui 3
Auersatrix 157
Auersio 98.157
Auertere 29.98. 105.107.128.157.
Auerti 106
Auerti retrorsū. 99
Auferre.8.9.17.23. 24.26.33.49.78. 86.89.94.95.100 102.105.107.108. 111.112.125.142
Auferre pignus.42
Auferre.s.iniquitatē 105
Augere 150
Augurari. 97.114 120.
Augures 52
Augurium 97
Aues 18.137
Auis. 114.116.137 155.
Auolare 76.
Aura 50.148
Auribus percipere.5.
Aurichalcum 98
Auricula 5.12
Auricule 12
Auriga 150
Aures 5
Aurora 160.167
Aurugo 99
Aurū. 9.28.38.55. 80.106.127.
Aurum obrizū.127
Auscultare 144
Auscultatio68.144
Auster 95.171
Aut 2.37
Autem 5
Auunculus 110
Auxiliari 115.
Auxiliator 115
Auxilium 115
Axes 61
Axis 110
Azyma 90
Azymum 90

Baculus.87.91.98. 165
Balbus 84.117
Balistarius 52.
Baltheum 38
Baltheus 1.5.8.45. 65.
Baptizare 57
Barba 40.167
Barbarus 66.84.
Basiliscus 153
Bases 2
Basis 2.74
Batus 19
Bati 19
Bdelium 12
Beata 11
Beati 11
Beatificare 10
Beatitudo 10
Beatum dicere 10
Beatum facere 10
Beatū predicare. 10

Fo.

Beatus 10.11
Behemoh 12
Bella 142
Bellantia 87
Bellare 85
Bellatores 130
Bellum 85.104
Bene 63
Bene agere 63
Bene dicere pro maledicere 18
Benedictio 18
Benedictiones 18
Benedicta 18
Benedicti 18
Benedictus 18
Bene dirigere 63
Bene esse 162
Benefacere. 58.63
Beneficium 51
Bñplacere 63.152.
Beneplacitum.152.
Bene uti 63
Berillus 71
Bestia 12.46
Bestie 12.135
Bether 19
Bibere. 24.90.154 169.
Biceps 126
Biennium 165
Bina 165
Bis 129
Bis decē millia.146.
Byssus 13.154
Bis tinctus 165
Bitumen 50
Biuium. 6.116.165.
Blande ficteq; loqui 49.
Blandicie 49
Blandiri 49.166
Blandus 49
Blasphemare. 21. 47.55.93.102
Blasphemia 162
Blasphemie 21.93
Bona 58
Boni 58
Bonitas 58
Bonum 58
Bonum esse 63
Bonum nuntium portare.19
Bonus 58
Bos 17.159.169
Bosphorus 110
Bothri 161
Bothrus 161
Botrus imaturus.16
Boues 7
Brache 110
Brachia 12.41
Brachium 31.41
Bractee 126
Breuiare 40
Breuis 142
Breuiora 142
Bruchus 51.64
Bubali 17
Bubalus 50.63
Bubo 74
Bucella 132
Buccina 60.167
Buccine 167
Bul 15

Fo.

Bulle 157
Butyrū. 49.50.63
Buxus 11

Cabus 136
Cacabus 130
Cacumen. 109.136. 145.
Cadauer 93.101.126
Cadauera 126
Cadere 86.93.100
Cadere facere 101
Cadere in infirmitate.79.
Cadumim 139
Calami 142
Calamitas 55.154 157.
Calamus.142.155
Calamus aromaticus.142.
Calcaneus 122
Calcare 13.51.108 121.157.151.153
Calce abiicere 16
Calciamenta 100
Calciamentum. 78 100.116.
Calciare 100
Calcitrare.152.164
Calculus 52.155
Caldaria.olla 141
Caldarium 28
Caleb 75
Calefacere 63
Calefieri. 49.63. 145.
Calles 9
Callide īsidiari.124.
Callidus 124.
Calidus 49
Caligare 73.124 165.
Caliginosum 164
Caliginosus 104. 166.
Caligo 104.116
Caligo tenebrosa 118.
Callis 44.112
Callix 74
Calor 44.49
Caluaria 25
Caluicium facere. 144.
Calumnia 124
Calumnie 124
Caluniā facere. 124
Calumniari 124
Calx 157
Camelī 25
Camelo pdalus. 40
Camelus 25
Camera 122
Caminus 74.75
Cāpestria 123.167.
Campestris 78
Cāpus.17.157.168.
Canus 92
Canales 167
Canalis 167
Canaam 76
Cananeus 76
Cancelli 54.155
Candelabrū. 95.96
Candens 141

Fo.

Candidum.44.135
Cādidū esse. 59.135
Candidus 125
Candor 12.81
Canentes 172
Canentes tibiis. 48
Canere. 33.55.94. 120.158
Canere buccina.171
Canere carmen lugubre.95
Canicies 157
Canis 75
Canistra 108
Canistrum.75.108.
Cantabilis 40
Cātare.40.95.120. 129.151.158.
Cantatrices 158
Cantica 40.158
Canticū. 33.112.158
Cantor 158
Cantores 40.158
Canus 157
Capparis 1.
Capere. 3.45.59. 75.83.84.154.155 171.
Caper emissarius.115
Capilli 166
Capillus 97.166
Capita 37.145
Capitellum 80
Capra 115.166
Capre 115
Caprea 135
Capree 135
Capti 68.
Captio 83
Captiua 107.155
Captiuare 24.154
Captiue 155
Captiuitas. 24. 59. 155.
Captiuū adducere. 154.
Captiuus 155
Captum 59.84
Caput 25
Caput colūne 157
Capulus 101
Carbo 127.160
Carbunculus 100
Carcer. 8.13.14.75. 98.106.154.137
Cardines. 109.127. 154.168.
Cardo 43.78.155.
Carduus 41
Carectum 5
Carectus 107
Cariathaim 145
Carmelus 78
Carmen 32.158
Carmē lugubre.95
Carmina. 40.94 158.
Carneus 19
Caro 19.95.154.
Caro pro hominibus.19.
Carpenta 55
Carthalus 59.108
Cartilago 26
Carruce 78.
Casei 166

Casia 142
Castella 14
Castigare 65.
Castigatio 99
Castra 51
Castrametari 51
Castametatio 51
Castra ponere 51
Castrum 14
Casus 145
Casu accidere 7
Cataplasmare 91
Cataracte 9.157
Cathedra 70
Catena 3.86.153.
Catene 41.86.168.
Catus 28
Catuli 22.78
Catulus 22
Catulus leonis 78
Cauda 6.40
Caude 40
Cauea 106
Cauerna.5.102.109
Cauerne 44
Caula 23.75.95
Caule 21.58.113
Caupona 38
Causa. 2.27.61.106 147.
Cedere 81.99
Cedere extremos 40.
Cedrus 9.41
Ceci 114
Cecitas 109.114
Ceeus 114
Celare. 42.74.77. 89.157.
Celaria 8
Celarium 9
Celatura 56
Celature 61.141
Celle 9
Celeuma 55
Celi 124.159.165. 164.
Celum 159.163
Cellula 131
Cenacula 117
Cenaculum 117
Centies 84
Cenum 17
Census 89
Centum 84.85
Cepe 17
Cephas 75
Cera 51
Ceraſtes 166
Cerimonia 55
Cernere 145
Certamen 145
Certare 28
Certum 74
Cerua 4
Cerui 4
Cerualia 109
Ceruices 131
Cerux 124
Ceruus 4
Ceſſare. 21.56.60. 65.70.75.119.122 156.160.
Ceſaries 131
Ceſſatio. 147.156.
Cete 171
Cetus 46.66.112. 122.139.
Chameleon 75
Charadrion 7.
Charitas 2.62
Cherub 78
Cherubin 78
Chytropodes 75
Chorda 89
Chorde 87
Chori 44
Chorus cātātiū.54.
Chorus.44.50.74
Chriſtalus 5.144.
Chryſolithus 172.
Chriſtus 160
Cyathi 102
Cibare 78
Cibaria 9.79.83. 134.
Cibi 59.152
Cibum 18
Cibum capere 18
Cibus. 5.11.29.59. 83.154.
Cicatrices 42
Cicatrices hñs. 55.
Cicatrix 10.158
Cicer oleofrixū.141
Cidarim 137.
Cidaris 137
Cilicium 167
Cymbala 136
Cyminum. 76
Cinamomū.19.142
Cincini 140
Cinerē ſuſcipere.52
Cingere 102
Cingere in modum corone.116.
Cingulum 5.8.86
Cinifes 76
Cinis 9.23.52.121. 126.157.
Cypri 78
Cyprus 78
Circulus 1.41.57. 96.140.
Circuli. 25.106.112. 144.
Circuire 68.102. 105.107.140.158.
Circuitus 140.
Circunagere 154
Circuncidere 86. 99.124.
Circundare. 41.43. 51.68.102.105.120
Circunducere 105
Circunedificare 21
Circūligare.58.121.
Circunlinire 74
Circunſepire 21
Circunſpicere 128.
Circunuenire 57.
Circunuoluere.157
Cirogrillus 167
Ciſterna 15
Cithara 76.144.
Cithare 77.
Cito 45.85
Cito pergere 12.
Cito uenire.45.85.
Ciuitas 14.145
Ciuitates 116
Clam. 15.82.85.151
Clamare 52.40. 129.134.137.145. 151.158.
Clamor.35.40.120 134.157.159.151. 158.
Clamores 157
Clangere 55.171.
Clangor 149.171
Clara 68
Clare 68.
Clarum eſſe 155
Claudere. 4.25.121.
Claudi 99.129
Claudicare.129.136
Claudum fieri. 129.
Claudus 99.129. 142.
Clauí 109.158.
Clauſum 110
Clauſura 106.122
Clauſure 106
Clauſus 122
Clauus 71
Clementē eſſe.149.
Clementia 51
Cleri 167
Clibanus 171
Clypei 125.162
Clype9.25.75.107
Goaceruare.76.139
Coadunare 138
Coagulare 142
Coagulatus 20
Coanguſtare 142
Coanguſtiare 154
Coarctare 13. 29. 83.134.
Coccus 170
Cochlea 82.
Coccineus 165
Coccinum 165
Coctio 96
Coccinus 78
Coctum 8.
Coctus later 55
Coeuus 25
Cogere.2.7.9.129. 131.
Cogitare.7.14.24. 39.55.56.62.66. 88.99.106.125. 169.
Cogitatio 26.39. 56.62.117.125.151
Cogitatiões.56.39. 55.56.66.106.117 125.151.161.166. 168.
Cogitatus 116
Cognatio 63.64. 70.98.166.
Cognatus 57
Cognitus 99
Cognoſcere 99
Cognoſcere carnaliter.61.
Cognoſci 61
Cohabitare 58
Coherens 120.
Coherentes 112
Coherere 27
Cohibere. 9.122. 160.
Coire 146
Coitus 160
Colla 16.155
Collabi 147
Colare 40.
Collectio 122
Colere 22.111.128
Colere idola 121
Colles 20
Collidere 85.101. 102.149.167.
Colligare 138.144
Colligatiões.55.115
Colligere.1.8.9.22. 76.78.84.125. 138.144.
Colligere racemos remanentes.117.
Colligere uel copulare.21.
Collirida 47
Collis 2.170
Collocare 70.97
Colocynthide. 150.
Colonus 70
Color 80
Color carbaſinus 79.
Coluber 97.171
Collum 25.155
Columba.23.62.65
Columbe 62
Columna 103.119
Columne 119
Coma.29.125.140 142.
Cōburere.5.16.68. 73.81.103.110.136. 138.168.
Combuſtio.73.168
Comedere.5.18.83. 84.124.
Commendare 130.
Cōmeſſationibus uacans 59
Comentariis 29
Comminari 160.
Cōminuere.29.31. 58.61.63.79.151. 159.169.
Cōminutum. 31.88 102.169.
Cōmiſcere.15.24. 82.122.153.
Commiſceri 146.
Commiſſure 42.
Cōmitatus 146
Commodare. 104 154.
Cōmorari. 45.82
Commotio.40.95 96.146.152.
Cōmouere. 25.26 38.44. 95.109. 146.152.
Cōmoueri. 54.76 86.96.109.149.
Compages.135.141
Comparare.69.92. 108.153.157.
Comparatiuū. 89.
Compati 112
Cōpes. 72.98.116.
Compedes 3.39. 40.98.
Compellere 5.129
Compelli 9
Cōpeſcere.155.169
Compingere. 27. 107.135.
Complacere 152.
Complecti 42.106
Complere.8.18.75 88.107.140.163 167.170.
Complicare.23.42.
Complodere 110.
Compluta 87.
Cōponere. 40.65. 123.153.171.
Comportare 133.
Compoſitio 170
Compoſito gradu incedere.116.
Comprehēdere.27 99.102.171
Comprobare 122
Compunctiones.31
Cōputare. 56.150.
Cōputreſceſ.11.42. 107.112.160.169.
Commutare 165
Cōmutatio.49.87
Concaſſare.25.87.
Concatenare 153
Concauum 13
Concedere uitā. 46
Concentus 93
Conceptus 56
Concha 75.109
Cōcidere. 21.26.65 78.79.86.88.100 101.128.131.132. 142.146.165.168.
Cōciliū.8.106.127.
Concinare 136
Concinere 120
Concipere. 56.44. 63.111.
Conciſio 55
Concitare 107
Cōclamare.40.157
Concludere. 21.76 94.100.106.107 110.122.
Concluſio 106.
Concordia 165
Concremare 16
Concrepare 171
Concreſcere 124
Concubare 160
Concubina. 83.128
Concubine 128
Cōcubitus. 128.160
Cōculcare. 13.16.31 58.151.152.154 158.
Conculcata 13
Conculcatio. 13.151 152.
Concupiſcentia. 50
Concupiſcere. 2.26 49.77.169
Concurrere facere 108
Concuſſio 146
Concutere 96.100 119.128.146.152
Condēnare. 45.46 121.153
Condēnatus 153
Condere 9
Condenſa.106.112 155.
Cōdēſe frondes.112
Condire 51
Conditum.76.155.
Conducere 78.161
Conducta 162
Conductus 162
Confecta 155
Conferre 108
Confeſſio 61
Conficere 153.
Cōflare40.67.100 138.170
Conflatile 100
Confluere 95
Conficere 153
Confidenter 14
Confidentia 14
Confidētiam habere.14
Confidentie 14.
Cōfidere.14.51.150 165.
Configere 86.138
Confinia 26.111.
Cōfirmare. 20.45. 75.109.115.140. 170.
Confiteri 61
Cōfortare. 6.10.20 45.109.115
Cōfortari. 9.15.20. 45.
Confringens 140
Confringere. 21.26 28.29.56.57.79. 87.101.109.124. 127.129.149.151 152.155.165
Confugere. 25.96. 116.
Cōfundere.10.11.15 15.16.52.60.76
Confundi 76
Confuſio 15.76
Cōfuſionē faciēs. 15
Cōfuſiōe plena. 125
Congerere 155
Congeries 21
Conglutinare 27
Congregare.1.8.22 27.40.65.76.77 84.107.109.114. 116.124.135.138. 139.142.144. 147.
Congregari 124.
Congregatio. 42 66.138.139
Coniectare 166
Coniectores 54
Coniicere 133
Coniuncti 169
Cōiūgere.42.144
Coniugia aſſociare 57.
Coniurare 144
Coniuratio 144
Coniux 156
Conubia copullare. 57.
Conqueri 66
Conquieſcere.44. 169.
Conſanguineus.62 154.
Conſecrare.55.88.

97.159.
Cõsecratio. 55.97.
Consecratus 97
Cõsensus. 126.147.
Cõseruare. 98.164
Considerare. 14.52 53.93.145.156. 158.168.169.
Consilia 42.66
Consiliari 106
Consiliarius 66
Consiliator 76
Consiliũ. 59.59.61. 66.76.88.106.116.
Consilium dare.66.
Consilium inire.66.
Consolari 95.97
Consolatio 97
Consolationem accipere. 57
Consolationes 97
Consolidare 45
Consopire 152
Consopiri 124
Conspectus 139
Cõspergere.82.128
Conspersa 15
Conspersę 15
Conspicere 145
Conspuere 69.155
Cõsternari 44
Constituere. 65.67 89.100.101.105.119 130.140.155.158.
Constitutũ. 55.166
Constringere. 8.15. 83.110.171.
Consuere 171
Consuetudinẽ habere.83.99.
Cõsuetudo 9.51.166
Consulere 52.154.
Consumare 170
Consumari 25
Cõsumatio.76.99.
Consumatus 165
Consumere. 5.29 30.31.35.70.107 109.156.170
Consumi 22
Consumptio 116
Cõsumptũ esse.150
Consurgentes. 140
Cõsurgere.114.140
Consutum 58
Contabescere .124
Cõtaminare. 2.47 58.167.
Contẽnere.12.15.91 118.154.
Contẽplari. 45.52. 137.145.154.169.
Contempta 15
Contẽptibilis 15
Contemptio 15
Contemptum 15.
Contemptus.15.54 154.
Cõtẽdere. 147.152.
Contenebrare.158.
Contenebrari. 121 159.
Contenebratio. 56.
Contentio. 26.90. 91.101.
Contentiosa 102
Cõterere. 15.29.31. 33.35.37.58.61. 72.74.76.79.90 99.101.127.131.152 153.154.158.171.
Cõteri.84.86.144.
Conternans 165
Contestari 115
Conticere 30
Conticescere 30
Contignatio. 9.145
Cõtinere.9.73.142
Cõtingere. 27.87. 143.
Continuare 167
Contorquere 77
Contra. 5.11.36.65. 86.93.118.119.120 135.138.
Contractum 141
Contradicere.7.95 127.
Contrahere. 8.43. 54.85.142
Contrahi 50.
Contrarium 56
Contrarius 143
Contrarius incedere.126.
Contremiscere.38. 44.103.146.149
Contristare.60.65. 72.73.
Cõtristari. 11.69.121 139.146
Cõtritio 29.57.137 155.156.
Cõtritiões. 121.155.
Contumax. 91.99. 107.
Contumelia 26
Cõtumeliã facer. 93
Cõtundere. 80.159
Conturbare. 12.50. 54.55.50.76.105. 109.112.116.126. 141.147.
Conturbari. 12.84. 107.124.126.146.
Conturbatio. 1.12
Conturbatus 28
Contussum 79
Conuallis 6.21
Connubia copulare 57.
Conuenire 65.
Cõuersio. 157.158.
Conuertere.36.105 157.162.
Conuerti 36.106.
Cõuerti retrorsũ. 99
Cõfitescer.108.147
Cõuinci delicto 10.
Conuiue 16
Conuiuiũ. 85.149 169.
Conuocare.40.137
Conuoluere. 1.168
Cooperire.52.137. 171.
Coopertorium.137
Cophini 28
Cophinus 28
Copiosa 146
Copulare 21
Copulatio 82
Coquere. 8.19.96. 115.124.
Coquus 57.
Cor 15.80
Cor recipere 81
Cor uulnerare 81
Coram. 93.128.129 138.139.
Corda 72.81
Correctio 63
Coriandrum 20
Corrigei 36.67.171
Corrigia 168
Corripere. 48.65. 65.73.
Cornu 144.
Cornu peutere. 95.
Cornua 144
Cornua produces. 144.
Cornutũ esse. 144
Corroborat.20.45
Corroborari 45.
Corrodi 124
Corona 20.97.106 116.125
Coronare. 4.116. 137.158.
Corone 116.125
Coronule 106
Corrosio 127
Corpora uel cadauera.22.
Corpus 19.21.22. 26.85.154
Cortex 128
Cortina 69
Corruere 79.94 101.126.127
Corrumpere 42
Corruptio.42.160.
Corruptum 106
Corui 122
Coruus 122.
Costa 136
Coste 136
Coturnices 162
Coturnix 162
Crapula 151
Cras 87
Crasse 18
Crassitudo 52.111
Crassum 18
Crassus 18
Crater 1.78.144.
Craticula. 42.73 150.
Creagre 66
Creare. 18.44.141.
Creator 18
Credere 150
Creditor 104
Cremare 140
Cremium 68
Crepido 115
Crescere. 19.21.27 71.117.136.145.156
Cribrare 56.96
Cribrum 75
Criminator 150
Crines 49
Crinis 144
Crypta 88
Crocus 78
Cruciare 44
Crudelis 53.74.
Crudelitas 74
Crudum 92
Cruor 50
Crura 79
Crustula panis 102
Cubare 146.160.
Cubicula 45
Cubicularia 108
Cubiculum.45.169
Cubile 146.160
Cubiti 6.9
Cubitus 6
Cucumerariũ.144.
Cucumeres 144
Cuius 11.
Culine 19
Culmen 143
Culpa 162
Culter.54.135.158. 161.
Cultri.5.23.49.54 158.
Cultus 53.111.
Cultusmuliebris.91
Cum.5.6.11.72.75 118.119.120.
Cumq; 37
Cuncta 75
Cunei 42
Cuneus 81
Cupido 50
Cur 8.62.85
Cura 62.77
Curare 8.152
Curatio 152
Currens 149
Currentes 149
Currere. 147.149 152.
Cursor 15
Cursus 149
Currus 150
Cus 74
Custodia. 52.98. 130.164
Custodes 97.102
Custodire. 56.98 102.137.164.
Custos 164
Custos arce publice 25.
Cutis 24.114
Curuare. 77.79. 114.159.
Curuari 106.115

Damascus 31
Damnum 97
Damnũ inferre. 121
Dare 62.105.167
Dattiui casus 5
Dator legis 53
De 2
Dealbare 81
Deãbulare. 55.167
Deambulatoria.55.
Deaurare 58
Debellare 85
Debere 104
Debilis pedibus.99
Debilitare 79
Debilitari 79.104
Debita 104
Debitor 43
Debitorẽ esse 104
Debitum 104.
Decachordus 125
Decaluare 91.109 144.166.
Decani 125
Decem 125
Decem millia 145
Decens 2
Decensus 69
Deceptio 160
Decerniere. 55.139
Decerpere 9
Deceruicare 124
Decidere 86.93
Decima 125
Decima pars 125.
Decimas offerr. 125
Decime.88.103.125
Decimus 125
Decipere.57.65.99 103.107.132.151. 156.168.171.
Decipula 75
Declarare 102.151
Declaratio 131
Declinare. 23.50. 69.86.98.107.127 128.160.164.165
Declinare ad occasũ 122.
Delinare ad sinistrã 164.
Declinatio 125
Decliuium 123
De conspectu 129
Decor. 33.66.100. 125.
Decorar.66.73.95.
Decores 100
Decori 100
Decorũ esse.66.100
Decorus 33.58.66.
Decorticar.129.142
Decrepitus 70
Decretum. 59.166
Decurrere 94
Decurrere facer. 90
Decursus 128
Dedicare 51
Dedicatio 51
Deducere. 64.69. 94.95.97.167
Deesse. 43.52.86. 99.115.
Defectio 44
Defectus 8.52
Deferre.12.60.105
Defessus 66
Deficere.3.8.22.25. 52.57.60.66.74. 75.80.88.90.107 113.114.115.116.119 130.140.156.162. 170.
Deficiens 116
Defigere. 57.98. 142.171.
Definitio 20
Defluere.69.86.93 94.96.101.104. 167.
Deformari 25.
Deformes 148
Defricare 91
Deglutire 15
Deiicer.61.107.108 162.
Deinceps. 54.117
Delectare 166
Delectari 120.156
Delectatio 166
Delere. 22.70.74. 75.78.79.83.86. 160.164.168.
Delicata 113.120
Delicate 129
Delicatum 120
Delicatus 150.166.
Delicie. 100.115.120
Delicijs affluere.65. 120.
Delicta 152
Delictũ.10.42.162.
Delictum cognoscere.10.
Delinquere 10
Delubra 54.50
Delubra mortuorũ. 102.
Deludere 82
Demergere. 43.57
Demetere 17
Demisso capite. 4. 59.
Demoliri. 17.42. 71.100.105.
Demon 89.156
Demones. 156.166.
Demonia 5.155
Denigrare 56.
Denigrari.139.160.
De nocte cõsurgere 161.
Dens 165.
Dens molaris 80.
Densitas 56
Dẽsum frõdosũ.112.
Densum lutum.111
Dentes 83.165
Dentes elephantor 165.
Denudare 152
Denunciare 115
Deorsum 120.170
Deosculari 104
Depasci 17
Depauperare 70
Dependens 69
Depilare 91
Depingere 53
Deponere. 37.67 69.73.102.
Depopulari. 15.65 156
Depositum 158
Deprauans 1
Deprauare 122
Deprecari. 17.48. 51.68.125
Deprecatio. 47.51. 125.
Depredari. 13.105. 117.156.165
Deprimens 86
Depulsa 29
Descendere.57.69. 98.156
Descensio 98
De scorto natus. 41
Describere 53.169
Describere p genealogias.63
Descriptio 16

Deſerere. 43.98.131
Deſerta. 54.123.165
Deſerte 54.165
Deſertū. 71.123.135.
Deſertum eſſe 6
Deſertū facere. 54 165.
Deſiderabile 50
Deſiderabilia 50
Deſiderabil. 50.77
Deſiderare. 49.59. 76.77.125.155. 158.160.165.
Deſideria 50
Deſiderium. 1.2.94 158.169.
Deſinere 45.152
Deſiſtere 17
Deſolare 54.71.74 100.133.163.
Deſolata 12.165
Deſolatio. 12.165. 164.
Deſolationes. 165. 164.
Deſpectio 15
Deſpectus 15
Deſperare. 7.60.96
Deſperata 7
Deſperatio 7
Deſpicere. 12.15.131. 141.145.167.
Deſpondere 65
Deſpōſaſ. 10.55.65.
Deſponſata 10.
Deſponſatio 57
Deſtructe 165.
Deſtructio. 37.54
Deſtruere. 36.54 55.104.105.153. 164.
Deſuper 117
Derelinquere. 65 105.115.
Deridere 82.159.
Deriſor 82
Deriſores 82
Deriſus 141
Derogare 125
Detegere 24
Detentio 122
Deterrere 57
Determinare 44
Deteſtandus 40
Deteſtari 40.140
Detinere 122
Detractio 82
Detractores 165
Detrahere. 15.25.69 82.84.85. 91. 95. 94.152.
Deuaſtare. 30.54 117.156.
Deuia 122
Deuiare 45
Deuium 105
Deuoluere 25
Deuorare. 5.15.55. 51.82.85.
Deuouere 55
Deus 1.5.135
Deuteronomium. 165.
De multu 129
Dexter 64
Dextera 64
Dexterā tenere. 64
Dextera uti 64
Dextralia 112
Dextrū. i. auſter. 65.
Diabolicus 15
Diabolus 15.160
Diadema 80.97.
Dicens 7.
Diceſ. 7.27.92.120
Dicitur 7.
Dies 62.65
Dies duo 62
Dies feſti 66
Dies feſtus 43.66
Dies inſignis 77.
Dies iuuentutis. 14
Dies plene lune. 77
Differre 5.111
Difficile 128
Difficiles 60
Diffundere. 67.98. 131.
Diffundi 127
Digiti 133.
Digitus 9.135
Dignitas 35
Dignus 16
Dii 5
Dii gentium 5
Dii pro iudicibus 5
Diiudicare. 65.127
Dilaceraſ. 16.17.165
Dilacerata 16
Dilaceratio 131
Dilatare. 79.132. 149.
Dilatari 131
Dilatatio 149
Dilecta 2.61.
Dilectio 2.61
Dilectus. 2.28.61
Diligenter 2.8.
Diligere 2.42.56.
Diluculum. 128.160
Diluuium 13.160.
Dimembrare 105
Dimicare 85.135
Dimidiare 52.53.
Dimidiū. 17.53.128
Dimidiū chori. 84
Diminui 129
Dimittere. 62.65 71.98.101. 105.108 115.127.152.155 159.162.164.165.
Dinumerare. ſ. p cognationes. 63.
Dipſas 136
Directio 99
Directum 71
Directus 71.
Direptio 165
Direptus 15
Dirigere. 11.51.71 73.97.128.136.
Diripere. 13. 19.102. 162.165.
Diruere 15.131.
Dirumpere. 17.77. 105.129.144
Diſcalciatus 65
Diſcere 6.83
Diſciplina. 62.65 161.
Diſcipulus 83
Diſcooperire. 24 56.131.
Diſcoopertum. 24.
Diſcordie 28
Diſcurrere. 35.137 152.167.
Diſſecare 17.25
Diſſeminare 101.
Diſſimulare 9.162.
Diſſimulare ſe audire. 55.
Diſſimulare ſe eſſe qui eſt. 99.
Diſſipare. 13.15.17 41.42.44.47.50 54.71.85.89.104 105. 126.127. 131. 144.160.163.
Diſſipari 15
Diſſipata 17
Diſſipatio. 104. 127
Diſſoluere. 85.89. 119.127.131.132.152
Diſſolui 87
Diſſolui pauore. 89
Diſſolutio. 127.152.
Diſpenſare 75
Diſpenſator 84
Diſperdere. 8.42 70.74.75.79.136 160.163.164.
Diſpergere. 12.13. 41.98.101.126.127 132.166.
Diſperire 1.10.165
Diſperſio 40
Diſplicere 69.139
Diſponere 73.123
Diſpoſita 141
Diſpoſitio 42.61.
Diſrumpere 13.17
Diſtillaſ. 40.90.98.
Diſtincte 131
Diſtribuere. 49.67. 129.
Diſtringuere 142
Diſſuere 131
Ditare 125
Diuerſa genera. 127
Diuerſoriū. 82.104
Diuerſus color. 103. 133.
Diuertere. 107.115 128.
Diues 72
Diuidere. 12.19.23 53.101.126.128.130 131.132.147.165
Diuinare 114.142
Diuinatio 142.
Diuinatores 12
Diuini 4.12
Diuinus 62
Diuiſio. 19.128.131
Diuiſiones 23.49 128.131.
Diuitem facere. 125
Diuites 125
Diuitie. 33.55.47. 52.99.125.
Docere. 6.14.65.69 85.
Doctiſſimus 25
Doctor 53.69.110.
Doctus 85
Doctrina. 3.62.65
Dogma 5
Dolare 53.129
Dolatoria 76
Dolens 72
Dolere. 10.26.44. 48.72.121.
Doli 4.9.151
Dolor. 2.28.44.72 91.119.121.158.
Dolorē inferre. 72
Dolores. 42.94.121 155.
Dolore torqueri. 15
Dolor meus 15
Doloſa 49.151
Doloſe ageſ. 49.99
Doloſus 99.151
Dolus. 151.162.169.
Domina 20
Dominantes 91
Dominari. 16.66. 92.122.147.159. 162.168.
Dominatio 92
Dominationes 92
Dominator 2.92.
Dominatrix 20
Domine 159
Dominiū. 92.122.
Dominus. 2.16.20 91.156.
Domuncule 14
Domus 10.14.54
Domus auium. 14
Dona 103.105.
Donare. 51.158.159
Donec. 6.29.112.113 115.
Donum. 95.103. 105.161.
Dormire. 71.96. 156.147.160.
Dormire cum uxore. 16.
Dormitare 96.
Dormitatio 96
Dorſum. 20.124. 161.
Dos 85
Dotare 37.85
Draco 82.171
Dracones 2.171
Dromedarii 15
Dromedarius 150.
Ducatus 147
Ducere. 27.64.70. 97.117.
Ducere choros 27 44.48.
Duces. 2.94.125 127.162.
Ductile 144
Dulcedo 92.121.
Dulcem eſſe. 88.92. 125.
Dulcia 92
Dulcis 92
Dulcorare 92
Dum 112.153
Dum adhuc 113
Dum modo. 153
Dum taxat 5
Duo 165.169.172
Duo anni 165
Duo cubiti 6
Duodecim 165
Duo muri 50
Duo ſicli 17
Duplex 78.126.165
Duplicare 78
Duplicatio 78.
Duplicia. 78.126 165.
Durari 144.
Dure accipere 69
Duricia 121.144
Duriſſima. ſ. petra. 48.
Durum eſſe 144.
Durus 144
Dux. 6.95.127.165.

Ea que laborauerat 54.
Ebria 147.161.
Ebrietas. 161.169
Ebrii 161
Ebrium eſſe 161
Ebrius 161
Ebulire 95.168
Ebur. 122.168
Ecce. 5.6.9.52.54 55.56.
Ecce ego 56
Eccleſia 139.
Eccleſie 139
Eccleſiaſtes 139
Ecepto 16
Econtrario 171
Edere 168
Edes 10.14.54
Edes. ſ. deſtructe 6.
Edictum 8.52
Edificaſ. 16.45.46.
Edificium 16
Edicule 14
Editui 76
Educare 59.
Educere 67.100. 117.127.154.165.
Effeminate 139
Effeminatus 139
Efflorere 96.131
Effluere 82
Effugium 96
Effundere. 41.67 125.127.135.150 166.
Effundi 127
Effuſio 10
Egeni 120
Egenus 29.120
Egere 149
Egeſta 67
Egeſtas. 9.52.149 159.
Ego 7
Egredi. 67.95.100 101.115.131.
Egregia 155
Egregius 100
Egreſſus 67
Egrotare 48
Egrotationes 48
Egrotus 48
Ei 81
Eiicere. 20.26.58. 59.95.104.162
Eis 81
Eius 81
Elabi 104
Elate 170
Electi 14.18.
Electrum 56
Electum 18.51.139.
Electum tēpus. 73
Electus. 10.14.17. 18.27.
Elegans 58.66
Elemoſyna 134
Eleuare. 29.96.99. 105.108.148.152. 156.
Eleuari 20
Eleuatio. 20.96.103 117.156.
Eligere. 7.14.17.18
Elongare 150
Eloquentia 5
Eloqui 158
Eloquia 7
Eloquiū. 7.27.59 158.
Eloquiū myſticū 83
Emanare 140
Emarceſcere. 57 68.104.
Emere 19.38.78. 141.156.
Eminens. 20.109. 170.
Eminere 9
Eminentiores 20
Emiſſarii 92.162.
Emiſſiones 162
Emittere 162.
Emptio 142
Emula 135
Emulari. 54.141 170.
Emulator 141
Emulus hoſtis. 114. 134.
Emunctoria 84
Emungere 87
En 55.56.
Enarrare. 3.110.158
Encum 97
Enigmata. 43.44
Enim 37
Enos 7
Enſis 54
Enumerare 150
Enutriſ. 21.75.146.
Eoquod. 11.129. 170.
Eoquod non. 15
Ephi 4
Ephod 8
Epiſtola 1.
Equalem eſſe 108
Equale pondus 12
Equare 76.123
Eque 151
Eques 151
Equi 107.
Equidem 24.
Equitas. 70.71.95 151.
Equitates 71.106
Equitatus 107.
Equum eſſe 170
Equus 106
Erradicare. 122.168
Erradicatio 107
Errare. 94.95.156. 158.160.171.
Erat 70
Erectio 140

Fo.

Eregione 95.99
Ereum 97
Ergaſtulum 51
Ergo 5.37
Erigere.40.67.69. 166.
Erinacíí 167
Eripere. 49.102. 128.129.159.
Ero 2
Error. 10.108.156. 171.
Errores 37.155
Erubeſcere.44.52 76.
Eructare 33.150
Erudire 51.65.
Eruditio 65.161
Eruditus 161
Eruere. 49.71.102. 128.
Erumna 156
Erumnoſus 22
Erumpentes 39
Erumpere. 17.22. 96.99.105.152.
Es 97
Eſca.5.18.38.59.83
Eſce 59
Eſſe.5.33.34.35.36 127.
Eſſe amplius 115
Eſſe in ſtate 140
Eſſe iudicium 28
Eſſet 70
Eſt 70.
Eſtas 54.140
Eſtimare 56.108. 125.
Eſtimatio 125
Eſtiuum 141
Eſtiuum cenaculum 143.
Eſtuare 16.50
Eſtus 49.54.168.
Eſurire 151
Eſuriens 26
Et 2.24.37
Etas 16
Etas florida 21.
Etate conſumi 22
Etenim 8.24
Eternitas 112.115
Eternũ.112.118.119.
Eternus 139.
Ethanim 5
Ether 159
Ethiopes. 74.135
Ethiopia 74
Ethiopiſſa 74
Ethiops 74
Etiam 5.24.37.
Etiam ſi 5
Etſi 6
Eua 46
Euacuare. 17.125 150.
Euadere 88.102
Euaginare.132.150. 163.
Euaneſcere 34
Euangelizans 19.
Euangelizantes.19.
Euellere. 98.104. 105.122.125.140. 163.

Fo.

Euellere capillos.91
Euenire 145
Euentus 145
Euertere 56.
Euge 5
Euigilare 68.140
Euitare 56
Eunuchí 110
Eunuchus 110.
Euoluere 102
Euomere. 138.159
Ex 88
Exacerbare. 91.169
Exactor 94
Exacuere 5
Exaduerſo 95.145
Exagitare 17
Exalare 53
Exaltare.21.65.103. 108.129.148.150. 156.
Exaltarí 20.
Exaltatio. 91.99 148.156.
Examen 66
Examinare 158
Exareſcere 157
Exaſperans 91
Exaſperare 53.
Exaudire. 120.125 164.
Excauare 159
Excecare 114
Excedere 147.
Excellentia 71.
Excellere 71.147
Excepto. 12.16.39
Excelſa. 16.20.140. 148.
Excelſi 148.
Excelſior 20
Excelſiorẽ eſſe. 20 156.
Excelſum. 16.69. 148.170.
Excelſum eſſe. 156
Excelſus.20.28.117 148.166.
Excerebrare 124
Exceſſus mentís.52
Excidere.26.30.33. 35.102.115.129. 144.
Exciſio 30.78.102
Excitare 114.140
Excogitare 161
Excoquere 138
Excoriare 132
Excubare 133
Excutere. 11.42. 100.102.
Execratio 5
Exẽplar. 16.30.132 135.136.
Exemplum. 117. 145.171.
Exequare 157
Exercitatio 158
Exercitus. 21.46. 57.155.
Extendere 31
Exhilarare. 63.134
Exhorreſcere 59.
Exigere 94.104
Exilire 155
Exilium 168

Fo.

Eximanire 125
Exire 67
Exire compellere. 26.
Exiſtimare 56
Exitus 67
Exme 89
Exordium 145
Exoriri 41
Exoſſare 122
Expandere. 92.98. 131.132.150.160.
Expaueſcere. 54 124.
Expectabilis 169
Expectare. 28.44 47.62.76.80.85. 156.
Expectatio.68.139.
Expedire. 49.113 157.
Expediti 49.51.
Expeditus 49
Expellere. 26.28. 29.33.70.95.104
Expergiſci.68.114.
Experimento diſce re.97.
Expiare 45.78.
Expiatio 94
Expiationes 78
Explanare 11
Explicans 168
Explorare. 52.53. 146.169.
Exploratores 169.
Expoliare 70.
Exponere 133.
Exprimere. 38.53. 90.159.
Exprobrari. 55.152
Expuere 69
Expugnare.83.160
Expurgare 129
Exquirere 51
Exquo 29
Exſicare. 53.54.60
Exſuflare 100
Exſurgere 114.
Extabeſcere 58
Extendere.2.69.71 94.98.110.131.144 147.
Extenſum 71
Extenſio. 153.160
Exterminare. 70. 79.102.
Exterrere 94
Exterius 44
Extimare 166
Extimationes. 166
Extimeſcere 56
Extinguere. 51.72 78.
Extollere 2.105.
Extemplo 132
Extra 44
Extrahere. 22.70. 91.92.100.
Extranea 99
Extranei 39.99
Extraneum fieri.59
Extraneus. 39.40 99.
Extrema 142
Extremitas 142

Fo.

Extremũ. 76.140 142.
Extremũ auris.171.
Extremus 115
Extrinſecus 44
Extruere.16.46.161
Exuere 152
Exultans 118
Exultare. 22.23.118 119.154.151.159. 164.
Exſtatio.23.119.151
Exuere.68.76.138. 168.
Ezel 5
Ezraites 41

Faber 55
Fabri 119
Fabrica 170.
Fabricare 158
Fabricator 55
Fabula 165
Facere. 37.111.116 121.124.158.
Faciens loqui 26
Faciens ſemen 41
Facies.8.25.116.128 129.139.169.
Facilitas 141
Factio 149
Fallax 51.73
Falces 40
Fallere 37.
Falſa 157
Falſificare 168.
Falſum 168
Falx. 55.93.85
Fama 26.165.164
Fames 78.151.
Familia. 6.59.111. 166.
Familie 166
Famoſi 165
Famula 6.
Famulatus 111
Far 77
Farina 44.141
Faſcia 132.
Faſciare 57
Faſciculus 1.138
Fatuitas 93.171.
Faui 154
Faulla 86.91.100 114.
Fauus. 66.96.134.
Febris 158
Feces 102.
Fedare 11.
Feda res 93
Federari.42.60.65 148.
Federati 6
Fedus 19.66
Fedus inire.79.163
Fel 50.63.145.
Felicitas 20
Felix 162
Femina.4.102.149
Feminalia 76
Femora 69
Femur 69.118.155
Fena 124
Fenerare 82.104
Fenerari 104
Fenerator 104

Fo.

Feneſtra. 48.154. 162.
Feneſtre 9.48.73.
Fenũ.109.120.124.
Fera 46
Ferculum 9.130
Ferre de aquis 91
Ferreus 18
Ferie 43
Ferire.f.fedus 79.
Fermentare 50
Fermentatum 50
Fermentatus 50
Fermentũ. 17.50 75.
Ferocem eſſe 81
Fertilem eſſe 154.
Fertilitas 155
Feruens 1
Feruere. 16.40.153.
Ferrum 18.131.
Ferrum gladii 81
Feruor 40.49
Ferus 130
Feſſi 60
Feſtinãter abire. 18
Feſtinãter fugeĩ.52.
Feſtinare. 2.12.29 45.52.85.127.149
Feſtinari 12
Feſtinatio. 12.52. 127.146.
Feſtinus 85
Feſtiuitates 43
Feſtũ celebrare.43.
Fete 114
Fetere 5.11
Fetor 11.91.157
Fetus 64
Fex 164
Fibule 144.
Ficeta 169.
Fictile 55
Fictilis 52
Fictor 67
Ficulnea 169
Ficus infirmitas ani 58.121.
Fide iuſſio 125
Fidelem eſſe 6
Fidelis 6
Fidem facere 125.
Fides 6
Fiducia 14.51
Fiducialiter agere. 14.66.
Fiduciã habere. 51.
Fieri 34.124
Figere 90.98.171
Figmentum 68.
Figulus 67.127
Figura.86.135.166.
Figure 80.135.
Fila 135.
Filare 58.
Filia 16
Filie 16
Filii 16.64.67.81.
Filios ſuſcipere 16
Filius.16.18.64.98.
Filius adoptiuus. 16
Filius pro diſcipulo. 16.
Filius pro filiis filiarum.16.
Filius p nepote. 16

Fo.

Filius p ſucceſſore. 16.
Filum 44
Fimbria 135
Fimbrie 158
Fimus. 23.131.137
Findere 165.
Fines 9.142
Fingere 12.67.
Finire. 8.75.107 165.
Finis. 5.8.20.76. 102.107.140.142.
Firma 17
Firmamentum.108 153.165.
Firmare. 7.73.121. 140.155.
Firmiſſimum 74
Firmitas 74.144
Firmum 74
Fiſtula.87.137.142 168.
Fiſtule 9
Flagella 99.158
Flagellare 94
Flagellum 158.
Flãma. 81.154.162
Flamma dñi 162
Flamme.39.81.154. 162.
Flameum 81
Flare 104
Flatus 104
Flaueſcere 2
Flauus 154
Flecti 44
Flere 13.15
Fletus 13.15
Florens 152
Florentes 108
Florere. 93.96.101 131.135.
Flores 10.96
Flores fructum producere.108.
Floridus 152
Flos. 1.42.96.102. 131.135.
Fluctuare 26
Fluctus.24.29.135. 155.
Fluens 58
Fluenta 96
Fluere. 38.40.64. 67.95.96.105.150.
Flumẽ. 60.95.128 155.
Flumina 95.97
Fluuii 95
Fluuius 60.95.
Fluxum pati 38
Fluxus 38.41
Focarie 57
Fodere. 52.53.57 78.113.140.
Folia 118.121
Foliculus 20.38
Folium 59.118
Fons. 4.24.67.93. 116.140.
Fontes 9.116
Foramen 44.102
Foramina 43.95
Foras 44
Forcipes 66.84.

Fores 132.172
Forinsecus 44
Foris 3.44
Forma 169
Formare. 44.67. 75.155.144.169
Formator 67
Formele 55
Formica 99
Formidantes 57
Formidare. 52.54 57.60.124.127. 147.165.166
Formidines 15
Formido. 4.17.57 127.128.
Formosa 2.66
Formosus 35
Fornax 11.74
Fornicari 40
Fornicatio 40.
Fornix 61
Forsitan 3.5.32
Forte. 2.3.6.81.121.
Fortes. 5.9.20.115 121.124.130.
Fortia 5.70
Fortificare 91.115 124.
Fortificari 127
Fortiorem esse 20
Fortiorem fieri.124
Fortis. 2.4.5.7.11. 14.20.66.45.46. 52.55.91.108.115. 121.124.135.172.
Fortissimi 121
Fortissimus. 4.5. 46.123
Fortitudo. 2.4.5.12 20.45.46.52.66. 73.77.79.84. 108.115.116.121.135 172.
Fortuitu 153
Fortuna 20
Fossa 21.57.
Fossio 57
Fouea.21.25.35.59 71.127.157.158 160.
Fouere 28.49.
Fouere ignem 57
Fractum 26
Fractura 124
Fragmen 128
Fragmenta. 79.132 152.
Fragmentum 129
Frangere. 57.58 124.131.148.151.
Frater 3
Frater mariti 60
Fratres 3
Fraudulēta.125.151.
Fraudulenter. 49. 171.
Fraudulenter nocere.151.
Fraudulentia 5
Fraudulentus. 73 75.150.
Fraus 104
Fremere. 28.55.95 147.
Fremitus 28.97
Frendere 55.95
Frenum. 42.92.151
Frequens 35
Frequenter 29
Frigere 141.146.
Frigide 145
Frigidū facere. 142
Frigus.55.68.106 143.
Frodes.118.121.125.
Frons 90
Frons edificii 4
Frontes 4.90
Fructificare.95.130
Fructus.7.13.26.73 .95.98.109.130
Fruges.13.21.85.112
Frumētū. 18.28.46 51.78.151.156.
Frumētū nouū.78.
Frustra. 33.51.157. 168.
Frustrari 74
Frustum 105
Fruteta 100
Fuga 49.96
Fugare 18.124
Fugere. 18.94.96. 99.124.
Fugitiui 128
Fuisset 70
Fulcire 109
Fulcrum 109
Fulgens 134
Fulgere. 54.38.59
Fulgur 3.13.19.45
Fulgura 19
Fulgurare 19
Fullo 72
Fuluum 44.127.
Fumare 124
Fumarium 9
Fumigans 73
Fumigare 124
Fumus 124.140
Funda 141
Funda lapides iacere.141.
Fundamenta.10.65 159.
Fūdamēta facere 65
Fūdamētū. 65.134.
Fundare.10.65.169
Fūdere.41. 67.123. 134.166.
Fundibulare 141
Fundus 138.144
Funes. 4.42.72. 112.146.
Funiculus. 21.24. 42.44..71.139.
Funis 42
Fur 25
Furari 25
Furere 146.156
Furiosum esse. 156
Furni 171
Furor. 4.8.40.50 54.63.77. 99.111. 142.146.171.
Furtum 25
Fusca 159
Fuscinula 39.40
Fusile 67
Fusus 128
Futura tēpora 125.
Futurum. 112.125
Gabaa 20
Galbanum 48
Galea 72.138
Galgala 23
Galilea 24
Gallinaceus 20
Gallus 20.161
Gallus succintus.41
Gannire 137
Garrire 137
Gaudens 119
Gaudere. 118.119. 129.159.164
Gaudium 43.159.
Gaza 25
Gazabar 23
Gazophilatia. 84. 104.
Gelu 144
Gemme 128
Gemelli 169
Gemellos habere. 164.
Gemere. 7.52.93. 95.
Gemini 169.
Gemitus. 7.93.95
Gene 85
Genealogia 65
Gener 57
Genera 38
Generare 64
Generatio. 28.64.
Generum fieri 57
Gens 22
Genu 18
Genua 10.18
Genu flectere 18
Genus 38.87.166
Germanitas 5
Germen.13.60.67. 98.102.121.122.136.
Germinare. 32.95 96.101.151.156.
Gestare 105
Gibbus 20.27
Gigantes 101.152
Gigas 121
Gignere 36.64.
Gypsum 23
Gyrus 43
Git 142
Glaties 140
Gladius. 5.54.87 162.
Glebe 26.121
Globus 167
Gloria.19.22.35.68 72.125.135.
Glorians 118
Gloriari.33.34.118. 125.155.
Glorificare. 33.72. 95.125.
Glorioſa 72
Glorioſus. 33.72. 118.
Glutinum 27
Glutire 15
Golgota 25
Gomor 120
Gopher 25
Gradi 64.168
Gradiri. 9.35.100
132.137.
Gradus.31.74.108. 117.119.132.
Gramina 123
Grande 168
Grandem fieri 21
Grandes 5
Grandis 2
Grando 5.18
Granum 25.70
Gratia 51
Gratiarū actio 61
Gratias agere 18
Gratis 51
Gratuito 51
Gratulantes 164
Grauare 72
Graue 72
Grauis 68.72
Grauitas 72
Grauiter 7
Grecia 62
Greges.115.125.134
Gressus.11.129.137.
Grex. 42.113.151 157.
Gryphus 131
Grossi 15
Grossitudo 111
Grossius 111
Grossum esse 111
Grossus 125
Gubernacula 42
Gubernans 42
Gubernator 42
Gurges 4.41
Gurgustium 136
Gustare 59
Gustatum 63
Gustu diiudicari.59.
Gustus 59
Gutta 2.151
Guttur. 25.26.47 82.

Habene 38.128
Habens 16
Habere 171
Habitabilis 70
Habitaculum. 22. 38.70.95.114.
Habitans 70
Habitare. 2.22.28 58.70.71.82.109. 157.161.168
Habitare facere. 70
Habitatio. 14.28 58.70.95
Habitator. 70.114 161.
Hac 38
Hac uice 129
Halietus 115
Halitus. 101.104. 148.
Hamona 35
Hamus 47.90.154
Hariolari 120.
Hariolatio 142
Hariolus 54.62
Hasta. 51.75.140
Hastile 69.121.
Haurire.29.56.127 154.
Haurītiones 154.
He 5
Hebdomada 155.
Hebenini 32
Hebreus 111
Hec 5.26.38
Hedera 141
Hedus 21.125.166.
Herba. 3.13.18.32 53.88.124.
Heredem esse 69
Hereditare. 69.70. 97.
Hereditas 70.97
Hereditates 97
Herere 3
Heres 70
Heri 7.171
Hericius. 142
Hernioſus 91
Hesitare 126
Hesternus 171
Heu 1.2.3.
Hyacinthus 170
Hyades 75
Hyaspis. 35.63.73.
Hic. 21.29.35.38 73.126.
Hydria 73.109
Hyemare 55
Hyems 26.55.110
Hilaris 58
Hymni 61
Hinc 38.73.126
Hin genus mensure 34.
Hinnire 114
Hinnitus 154.152.
Hinnulus 66.121
Hypocrita 51
Hircus.125.137.166 170.
Hirundo 107.112
Hisopus 5
Hispidus 166
Historie 29
Hoc 51.58
Hodie 38.62
Holocaustū.75.117
Homicida 155
Homicidium 30
Homines 7.86.92
Homo. 2.4.7.20 101.
Homo quicunq; 4
Homo quilibet 4
Honor 33.68.72.
Honorabilē esse.68
Honorabilis 68.72
Honorare 33.72.
Honoratū esse. 68
Honorificari. 68.72
Hora. 115.125.165.
Horrenda 166
Horrere 79.166
Horreum 22.59.
Horribile 166
Horribiles mali.166
Horribiles uisiones. 68.
Horribilis 4.166.
Horripilare 109
Horologium 117.
Horror. 4.8.59. 109.155.165
Hortus 25.25
Hospita 22
Hostes. 65.133.154.
Hostia 26.57.
Hostia p delicto.10.
Hostia pro peccato. 46.
Hostiliter agei.137.
Hostis. 114.116.133 134.135.
Huc. 7.35.36.73. 126.
Huiuscemodi.31.76
Humanus 2.
Humectare 150
Humerus. 80.155. 161.
Humiditas 84
Humidum 82
Humiles. 29.137 167.
Humiliare. 29.60 70.71.76.87.120 147.150.166
Humiliatio 71
Humiliatum 7
Humiliora 167
Humilis.28.29.114 120.124.157
Humilitas.120.167
Humor 17.60.150
Humus 2.

Iacere. 69.101.160
Iacere arcu 58
Iaculari 69
Iaculatores 146
Iaculum 52.127
Iam 38.75
Ianitores. 109.166
Ianue 30.132.166
Iaspis 71
Ibi 163.171
Ibices 66
Ibis 104
Idcirco 74.111
Idem 122
Ideo 74.81.90
Idola 5.121.129.172
Idolum. 2.5. 6.23. 109.121.129.160 171.
Idolum moloch.88
Idolum. siue inane uel nihil.5.
Id quod non est 9
Iecur 72
Ieiunare 134
Ieiunia. 134
Ieiunium 134
Ieiunus 58
Iesus 71
Igitur 37
Ignis 10.96
Igniti serpētes.168.
Ignominia. 55.123. 141.164.
Ignominie 139
Ignominiosus 13.
Ignorantia 156
Ignorare 156
Ignoscere 103
Illaqueare 126
Illaqueari 68
Illaqueatus 76
Ille 6
Illecebra 132
Illia 77

Fo.

Illudere.37.82.103. 117.135.141.162 171.
Illud quod eſt 70
Illuminans 5
Illuminare 2.93.95
Illuminatio 5
Illuſio 82
Illuſiones 117.171
Illuſor 82
Illuuies ſecundinarum.162.
Imaginari 153
Imagines 156
Imago. 30.74.136.
Imbecillem eſſe 6
Imbecillis 6
Imbecillitas 47
Imber. 26.41.87. 111.
Imber matutinꝰ.69
Imbres 96
Imbuere 51
Immaculata 170
Immaculatum eſſe. 39.170.
Immaculatus. 52. 170.
Immaturum 16
Immenſe 20
Immenſum 5
Immiſſio 162
Immittere 162
Immo 11
Immobilem eſſe.30
Immolare 26.37 57.159.
Immunda. 59. 94
Immundus.59.125
Immunditia 59
Immunditie. 23.59
Immũdũ eẽ. 58.59
Immunita 125
Immutare 48
Immutatio 49
Impatiens 8.142
Impellere. 28.29. 31.33.95.
Impendere 67
Imperare. 147.159
Imperfectum 24
Imperium. 115.126. 130.168.
Impetuoſe ffueẽ.41
Impetus. 28.41. 167.
Implere.17.87.155
Impletiones 88
Implicare 115
Impia 153
Impie agere. 132. 153.
Impietas 153
Impius 153
Impingere. 33.79 94.126.169.
Impinguare. 18.32. 49.111.
Impinguari. 106. 125.164.
Imponere.108.150 157.158.
Impoſſibile eſſe 7
Impregnare 111
Improperare 55
Improperium 55.

Fo.

Impudenter agere. 34.
Impudentia 54
Impudens 66.115
Impugnare 85
Imputare 56
In 11.16
In non 81
In abſcondito 55
Inacceſibile 90
Inane 15.150.169
Inaquoſum 135
Inaures 83.96
Incaleſcere 76
Incantare 42
Incantatio 83
Incantationes 54
Incantator 42
Incarnatio 19
Incaſtrature 61
Incedere. 11.31.35 157.
Incendere 30.68
Incendium. 16.68 168.
Incenatus 58
Incenſio 16
Incenſum 96.140
Inceſſus 95
Incidere. 21.57.168
Incipere. 44. 47. 60.168.
Incipere prelium. 8
Incircuitu 105
Incircunciſus 123
Inciſura 168
Incitare 107
Inclinare. 98.159
Inclinari 165
Inclytus 72.133
Inclyti 132
Includere 155
Incluſor 106
In coccineis 170
Incola 22
Incolere 22
Incõſiderate loqui. 152.
In conſpectu. 95. 99.128.
Incraſſare 164
Incraſſari. 52.59. 106.
In craſtinum 87
Increduli 110
Incredulum eſſe. 91
Incredulus 12.107
Incrementum. 146
Increpare 25.65
Increpatio. 25.65. 76.
Inculta 72
Incumbere 2.21
Incuruans 77
Incuruare 70.77 79.
Incuruari. 59.122. 144.
Incurrere 126
Inde 126.165
Indicare 44.93
Indie 9
Indigena 41
Indigentia 52
Indigere 52
Indignans 107

Fo.

Indignari. 54.142 152.
Indignatio 4.65
In directum ire 71
Inducere 95
Induere 78.81
Indulcedinẽ uerti.2
Indulgentia 50
Indulgere 103
Indumentum 81
Indurare. 45.144
Indurari 42.67
Induſtria 79
In ea 12.14
Inebrians 147
Inebriare. 69.147. 161.167.
Inebriari 106
In eternum 112
Infaciem 129
Infamia 26
Infamis 82
Infans 64.114
Infans ab ubere.65
Infantes 117
Infantia 152
Infantulus. 64.65.
Infatuare 108
In felicitate 11
Inferre 13
Inferior 170
Inferiorem eſſe.101
Inferius 170
Infernus. 28.154
Inferus 154
Inficere 85
Infidelis 12.110
Infigere 57.171
Infirmare 48
Infirmari. 3.6.26. 44.48.73.79. 90.96.
Infirmior pars.123.
Infirmitas. 47.48. 167.
Infirmitates.28.48
Infirmus 49.152
Inflãmare 81
Inflari 133
Influere 22
Infructuoſum 113
Infundere 67
Ingemiſcere. 7.22 51.123.
In gyro 105
Inglorius 160
Ingratum eſſe 34
Ingrauare 72
Ingredi.12.114.167
Ingreſſus 13
Inguen 50
Ingurgitare 24
Inhabitare 70
Inhabitare terrã.16
Inhonorare 141
Inhonoratus 141
Inhorreſcere 119
Inimica 4
Inimicus 4.165
Inimicum eſſe 4
Inimicicia 4.160
Iniqua 168
Iniquе ageꝛe. 54.55. 50.63.113.114.135. 160.168.
Iniqui 54.50.114

Fo.

Iniquitas. 2.33.50. 113.114.121.153.159
Iniquitatem facere. 113.114.
Iniquitates 113
Iniquum 15.168
Iniquum eſſe 4
Iniquus 50.113
Inire preliũ. 25.55.
Inire.f.fedus 79
Inniti. 109.152.165
Initiare 88
Initiari 136
Initium. 129.139 145.
Inuſte agere 50
Iniuſticia 33
In lõgũ differre. 10
In me 11
In millibus 6
In monte 54
Inobedientẽ eẽ. 51
In nobis 16
Innocens. 102.132 170.
Innocentẽ eſſe.102. 170
Innocentes 132
Innocẽtia.102.170.
In curſum 143
Inops 150
In orbẽ tranſire.68
Innoteſcere 61
Innouare 43.49
Innoxii 102
Innoxium eſſe 102
In pace 77
Inquietare 146
Inquilini 22
Inquilinus 70
Inquinare 20.59
In rotundũ attõdere.68.
Inſanabilis 70
Inſania 156.160
Inſanie 160
Inſanire.34.54.59 112.156.
In ſeruitutem redigere.120.
Inſidiari. 9.33.102 133.158.160.
Inſidie.9.33.39.122 133.
Inſigne 45
Inſignis 161
Inſilire 136
Inſipiens. 2.17.37 77.85.93.
Inſipiẽtẽ eẽ.17.77.
Inſipientes 17.93
Inſipientia 77
In ſolitudinem redigere.71.
Inſpicere 145
Inſpirare 100
Inſtabilis 93
Inſtar 29
Inſtare 2.3.101
Inſtaurare 12.43. 45.49.119.161.
Inſtauratio 12
Inſtitor 76
Inſtitores 150.159
Inſtituere 139
Inſtructus 36

Fo.

Inſtruere 57
Inſtrumentum. 76.
Inſufflare 100.126
Inſula 4
Inſulſum 171
Inſultare 51
Inſurgere 140
Integer 170
Integre 163
Integrum 75
Intellectus. 140.161
Intelligens 14.161.
Intelligentia 14
Intelligere. 14.161 164.
Intendere 144
Inter 14
Interraſile 106
Interea 37
Interfecti 36.47 152.
Interfectio. 36.55 57.140.
Interfectores 79
Interfectus. 47.93
Interficere. 27.34 35.36.55.79.86. 99.124.140.155 161.
Interim 57
Interior 129
Interiora. 43.106. 145.
Interior domus. 65
Interiores 129
Intermedius 14
Interire 10.79
Interitus 4.15.86. 104.127.129.157. 159.160.
Internitio 157
Internitiones 160
Interrogaẽ.32.154.
Interpres 82.88.
Interpretari. 132 133.172.
Interpretatio. 82. 132.133.
Interrumpere 17
Interruptio 131
Inteſtina 143
In thalamo morari. 52.
Intingere. 57.87. 133.
Intonare 152
Intra 143.
In tres partes diuidere.165
Intrinſecus. 14.112 129.
Intro 169
Introducere.12.114
Introiens 13
Introire 12
Introitus 13
Intromittere 13
Intueri. 14.93.137 156.158.159.
Intuitus 144.148
Intumeſcere.25.50 109.
Intus. 14.21.129
Inuadere 132
Inualeſcere 45
In nucis modũ.167

Fo.

Inuenire 90.161
Innuere 168
Inueſtigare 52.53. 122.
Innumerabiles.146
Inueſtigans 39
Inueſtigatio 153
Inueterare. 15.125
Inueteratũ eſſe.71.
Inuidere 69.141
Inuitati 143
Inundare. 17.170. 134.
Inundatio.134.167
In unum 62
Inuocare 40.143
Inuolucris 24
Inuoluere. 22.23 24.57.66.78.82. 115.119.
Inurere 54
Inutile eſſe 110
Inutilis 6
Iocari 135
Iocunde 100
Iocunditas 100
Iocundum eſſe.100 123.
Iocundus 100
Ipſe 33
Ira 8.40.50.54. 63.77.111.129.142
Iracundia 77.142
Iraſci. 7.40.54. 77.98.111.142. 146.
Irati uel deteſtabiles.40.
Ire 35.62.152.
Ire cũ impetu 160.
Irretire 68
Irridere. 77.84. 141.159.
Irrigare 167
Irriguum 25
Irriguus 147
Irriſio 141
Irritare. 25.52.93 77.91.95.
Irritũ facere 160
Irrorare 41
Irruere. 33.37.100 126.132.136.
Iſaac 159
Iſte 5
Ita 73.74
Itaq; 8.37.81
Iter. 9.31.33.103 112.
Iterare 165
Iter facere 108
Iterum 5
Iubilare 148
Iudex 28.166
Iudicare. 28.44. 147.166.
Iudicari 166
Iudices 166
Iudicia 28.166
Iudicio contendere 28.147.166.
Iudicium 166
Iudicium cauſa 28
Iugiter 170
Iugulare 159
Iumenta 12.156

Iumentum 12.17
Iunctura hūeri.161.
Iuncture. 27.42. 50.162.
Iuncus 24
Iungere 8.42.
Iunior 157
Iuniperus 153
Iuramētum. 5.155.
Iurare 5.155
Iurgium 28.147
Ius 55.166
Iuſſio 55
Iuſiurandū 155
Iuſticia 59
Iuſtificare 59
Iuuenis 14
Iuxta 9
Yxon 26.145

Kalende 45

Labi. 86.90.164
Labia 166.167.
Labium 41.166
Labor.5.60.80.121
Laborans 22.119
Laborāt.59.60.80. 119.151.155.157
Labore confectus 60.119.
Labores 121
Labrum 75
Labruſce 11
Lac 48
Lacerare. 107.126 168.
Lacerta 50
Lachrima 50.51
Lactare.65.114.152.
Lactuce agreſtes.91
Lacuna 108
Lacus 21.159
Laganum 137.153
Lagena. 10.50.75 93.
Laguncula.7.17.93 106.125.127
Laicus 47
Lambere. 82.85. 84.119.
Lamentari. 95.140
Lamia 85.171
Lamina 155.155
Lampas 24.84
Lana 120.136
Lancea. 39.51.75 132.136.146.151
Langor.26.34.48. 95.
Lapidare. 72.110. 147.
Lapides colligere. 110.
Lapides quadrati. 25.
Lapidibus obruere. 147.
Lapidibus opprimere.110.
Lapidicina 53
Lapillus 158
Lapis 1.81.107
Lapis pariꝰ 51
Lapis precioſus.158
Lapſus 29

Laquearia. 21.109. 147.157.
Laquei 126.134
Laqueo ſuffocare uel ſuſpendere 51
Laqus. 90.112.126
Largiri. 2.5.105.
Larus 159
Laſſare 56.114
Laſciuire 110
Laſſus. 66.116.152
Lata 149.
Later 81.146
Latera.42.74.110. 135.156.
Lateres facere 81
Latericius 81
Latibula 9.42.110
Latiſſime 149
Latitudo 132.149
Latrare 55.93.
Latro 21.57.131
Latrunculus 21
Latus. 21.80.69. 125.135.156.149. 160.
Lauacrum 150
Lauare. 28.72.160.
Laudabilis 54
Laudare 54.51.61
Laudate dñm 54
Laurus 41
Laxare.98.126.152
Lebes 175
Lecythus 137
Lecti 161
Lectice 153
Lectuli.87.98.160.
Ledere.17.50. 94 99.113.114.155.
Legatus. 56.82.135
Legere 145
Leges 53.69.159
Leges condere 55
Legifer 55
Legiſlator. 53.69
Legitimum 55
Legumina 41
Leena 81.159
Lenificare 49
Lenis 49
Lenitas 49.158
Leniter 4
Lentes 115
Lenticula 127
Leones.9.10.78.81
Lepra 94.138.
Lepra capitis 105
Leproſus 138
Lepus 10.
Leſio 125
Letabunda 23
Letantes 118.164
Letari. 43.63.119. 159.164.
Leti 164
Letitia 159.164
Letificare 164
Leuare. 17.96.98. 99.103.117.119. 148.150.
Leuare.ſ.haſtā. 114.
Leuare ſignum 99
Leuiatan 82
Leuigare 91.157.
Leuigatum 25

Leuis 141
Leuiter loqui 141
Lex. 52.53.66.69. 70.84.169.
Libertas 31.52.
Libertate donari.52
Libya 126
Librare 167.
Licentia 153
Licentia redimēdi. 19.
Licium 100
Ligare. 8.52.78. 135.141.153.167.
Ligatura 8.135
Ligna 121
Ligna thyna 81
Lignum 78
Lignum arbor 121
Ligo 11
Ligurius 84
Lilium 42.131.154
Lima 81.121
Limare 91
Limen.38.78.109. 153.
Liminaria 109
Limitare 169
Limpidiſſimus lapis 49.
Limus 62.121
Lina 152
Linea 117.139
Lingere 85.84
Lingua 84
Lingua iudaica 61
Linire 58.91
Linire bitumie. 78.
Linteamina 59
Linum 12.152
Lippus 51
Liqfacere.81.86.88
Liquefieri 54.88
Liquor 31
Lyra 77
Littera 5
Litterature 110
Litteratus 110
Littere 79.110
Lites 28.147
Littora 17
Litum 7
Litura 58
Littus 52.166
Loca 140
Loca firmiſſima.90
Loca tutiſſima 90.
Locare 161
Loculus 10
Locus.11.61.91.140 170.
Locus dimiſſus.55.
Locus effuſiōis.166
Locus gēitaliū.138.
Locus horroris.169
Locus paluſtris 5
Locus poſt murum 153.
Locuſeparatus 150
Locuſta. 9.21.43. 146.
Longa 10
Longum facere. 10
Longanimis 8
Longe 150
Longe eſſe 150

Longe facere 150
Lōge recedere. 150
Longeui 145
Longinqua. 9.150
Longiorem eſſe.10.
Longitudo 10
Longus 10
Loquela.55.86.87
Loquēs pro alio.82
Loqui. 27.32.66. 87.95.98.120.126 158.
Lorica.110.168.170
Lubricationes 90.
Lucere 3
Lucerna 96.99
Luci 11
Lucidiſſimum 59
Lucidum 12.18
Lucifer 34.86.
Lucis candor 12
Lucrum 17
Luctus 2.7.60.
Luctari 1
Lucus 11
Ludere 159
Ludus 159
Lugere 1.7.
Lumbi 49
Lumen 3.95
Luminare 3
Luminaria 3
Lunula 155
Lupanar 20.138
Lupus 57
Luſtrare 46
Luſtratio 46.94.
Lutum 50.58.
Lutum abſq; paleis 171.
Lux 3
Lux matutina 160
Luxuriari 21
Luxurioſus 120.

Maceria 21.31
Machinari 55.99
Machine 56.155
Macies 29.160
Macilenti. 29. 40 153.
Mactare 57
Macula 86.105
Macula coloris 12
Maculare 51.118
Maculatum 80
Maculoſi 18.57.122
Magala 112
Mageſtas 19.125.
Magis 71
Magiſq; 89
Magiſter. 6.16.114 160.
Magiſtratus 106
Magna. 2.21.145 146.
Magna pars 146
Magnificare. 2.19. 21.27.
Magnificētia.2.155.
Magnificus 158
Magnitudo. 21.68 158.
Magnum fieri. 21
Magnus 21.72.145
Maior 15.145.

Mala beſtia 151
Mala granata 151
Malafar 84
Malleator 83.128
Maledicere. 5.9.18. 93.102.138.141.
Maleficiis uti 79
Maleficus 54.79
Malleus 35.102. 127.129.170.
Malicia 48
Malignāt.124.148
Malum 148.171
Malum eſſe 148
Malum facere.148.
Malum granatum. 151.
Malum punicū.151.
Malus nauis 42
Mammilla 156
Mamma. 26.28. 156.157.
Man 89.
Mana 89
Manans 38
Mandare 154
Mandata. 130.154
Mandibula. 82.83
Mandragore 28
Manducare 59
Mane. 17.157.160
Mane oriri 160
Mane querere 160
Manere. 50. 51.70 82.168.
Mane ſurgere.160. 161.
Manicare 137.161
Manifeſtare 61
Manipulos colligēs 120.
Manipulos ligare.6
Manipulus. 6.120 135.
Manſiones 100
Manſiuncule 141
Manſuetudo.6.120
Manubrium 121
Manus. 52.60.61. 77.
Manus ſedis 61
Manzer.i. de ſcorto natus.86.
Marceſcere. 5.74. 141.149.
Mare 64.153
Mare rubrum 107
Margarita 48
Margines 142
Maritima 52
Maritū habens 16
Maritus 4.16
Marmor 23.160
Marſupium 75
Maſſa 17
Maſſa caricarū 26
Maſſa de ficis 26
Maſculinū 4.59. 125.
Maſculus.4.59.125
Mater 6
Materia 145
Matureſcere 19
Maxilla. 82.85.112.
Me 11
Mechari 92

Mecum 11.119
Medela 152
Mederi 43.152
Media 53.169
Media pars 53
Medicamina 152.
Medicina 149.152
Medicus 45.152.
Medietas 47
Meditari. 32.33.81 158.165.
Medium. 21.53.81 143.169.
Medulla.48.76.86 156.
Mel 27
Melo 88
Melodia 105
Membrum. 1.67. 101.105.
Meminiſſe 39
Memorari 39
Memoriale. 29.39
Mendacia. 12.37. 84.168.
Mendax 50.74. 157.
Mendicare 154
Meni 89
Menia 10
Mens 81.84
Menſa 162
Menſis 43.69.
Menſtruum.28.43 94.112.
Menſura. 28.85. 159.159.170.
Menſurabilis 59
Menſura palmi.24. 41.59.
Menſura cōtra menſuram.105.
Menſura quattuor digitorum 59
Menſurare 59.85.
Mente deuota offerre.94.
Mentiri.57.73.74 168.
Mentum 40
Mercator 76.107.
Mercede cōducere. 171.
Mercēnarius. 162.
Merces. 19. 94.95 162.171.
Merens 28.163
Merere 7.72.159
Meretrix. 38.40. 139.
Mergulus 162
Meridiati ſunt 134
Meridies. 31.64.93 154.
Meror. 26.75.77. 121.
Merore cōfecta.28.
Merum 50
Meſſis 140.142
Meſopotamia 126.
Meſtitia 60
Meſtum eſſe. 28.121
Metari 169
Metere 9.142.
Metiri 85
Micans 81

Fo.

Mygale 7
Migma 50
Migrare.24.28.94
Mihi 80.119
Mille 6.145
Militare 125
Militia. 57.80.135
Miliũ.29.109.145.
Milus 29
Minari.40.95.97.
Mingere 169
Minimus.137.140.
Minimus digitus. 140.
Miniſter. 100.110. 168.
Miniſteriũ. 111.119. 128.168.
Miniſtrare. 54.75 165.168.
Minor 137.149
Minorare 90.142.
Minorẽ eẽ.90.140.
Minueſ.26.90.140
Minui 52.137
Minus 140
Minus parare 90
Minutum 51
Mirabile 4.128.
Mirabile facere.128
Mirabilem eſſe.127
Mirabilia 166.171
Miraculũ. 54.127
Mirari.52.127.171.
Mirrha 86
Mirica 124
Mirificare.127.128.
Myrtus 33
Miſcere. 82.85.89. 100.122.151.
Miſereri 44.50. 97.149.
Miſeria 7.35.120 164.156.
Miſerationes 50. 72.146.
Miſericordia. 51.149
Miſericordiã conſecuta.149.
Miſſio 162
Miſterium 149
Mittendus.160.162
Mittere. 31.58.61 60.109.152.162
Mittere.ſ.arcum uel ſagitam.150.
Mites 120
Mitigare 155.167.
Mitiſſimus 120
Mitre 152
Mixtũ 75.89.100
Mna 89
Mobilem eſſe 95
Modeſtia 120
Modicũ40.90.137
Modius 4.105
Mola. 58.84.150
Mola inferior 150.
Molentes 58
Molere 58
Moles 94
Moleſtare.6.59.76 80.140.
Moleſte accipeſ.80.
Moleſtũ eſſe.80.91.
Molificare.49.150

Fo.

Mollire 150
Moliri 55
Momẽtũ. 159.167.
Monere 94.100
Monile.48.54.76. 98.112.
Monſtrare 145
Montes. 35.36.58
Monumẽta.39.90. 138.
Moram facere. 13 85.122.
Morari.3.15.63.70. 82.
Mordere 104
Mori 86
Mors.8.27.55.86.
Morſus 140.
Mortariolũ 77
Mortarium 28
Morticinũ. 95.101
Mortificare 36.
Mortuus 101
Mortis caligo 136
Morus 167
Mos 31
Moſoch 92
Motabile 168
Motus 94.95.
Mouebuntur 58.
Mouere. 28.38.86. 87.95.96.146.151 152.168.
Moueri ad pũiũ. 26.
Mucro 54
Mugire. 7.25.134
Mulctare 121
Mulcta uel pena.10.
Mulgere 90.105.
Mulier. 4.5.7.10 104.
Muliebris 112
Multa. 72.75.85. 121.145.146.156
Multiplex 72.146
Multiplicare 59.72 73.98.121.125.151. 145.146.147.156
Multiplices 146
Multitudo.6.55.72 88.127.159.145. 147.
Mulus 150
Mundare.18.29.59 57.102.129
Mundicia 58.102
Mũdiſſimus. 57.91
Mundũ appareſ.59
Mundum eſſe. 39. 57.102.
Mundus.18.39.57. 112.129.
Mundus muliebris. 91.
Munera. 89.105. 158.159.160.162
Munera dare 103 171.
Munire 17.128
Munitiſſima 90
Munitus. 17.29.90 108.155.
Munus. 10.89.159 160.
Munuſcula 105
Murate.17.108.155

Fo.

Murenule. 79.144 169.
Murmurare. 2.82. 85.147.171.
Murum deſtruere. 141.
Murus.21.50.55.81 122.141.158.159.
Mus 116
Muſca 37
Muſca oĩmoda.122.
Muſce diuerſi generis.122.
Muſica 40
Muſſitare. 82.85 137.
Muſitator 147
Muſtum 121
Mutabile 168
Mutare uultũ 152
Mutari.36.48.52. 74.87.91.108.165.
Mutatoria 49.
Mutire 55
Mutuare 82.104
Mutuũ accipere.82 154.
Mutum eſſe 6
Mutus 6

Nam 37
Nam et 24
Namq; 24.37.
Narrar.110.165.171.
Narrare pabolã. 92
Nardus 102.
Nares 8.97
Naſci 64.
Natus 8.46.
Natare 154.159
Nates 159.169
Nathinei 105
Natio 22
Natiuitas 64.
Natus 64
Nauis 7.110.135
Nauſea 39
Nauſeare 142
Nauta 88.
Nazarenus 97
Ne. 5.15.16.52.81 89.
Nebula.114.121.125
Nec 4.16.81
Necare 51.161
Necdum 59
Neceſſarii 70
Neceſſariũ eſſe 138
Neceſſe eſſe 56
Neceſſitate cõpelli. 9.
Nefaria res 51
Nefas 39
Ne forte. 126.128
Negare. 9.74.168.
Negligẽtia.118.162.
Negligere. 56.85. 118.145.162.
Negotiari. 59.107 125.150.169.
Nemus. 10.15.121 135.
Nepotes 157
Necꝫ 148
Nequando 126
Nequaq̃ 81

Fo.

Necꝫ. 5.15.57.81.
Nequiter 148
Nequitia 148.
Nere 58
Neruus. 23.36.71 77.106.
Neſcire 156
Nicticorax 74
Nidificare 141.
Nidum facere 141
Nidus 141
Niger 44.160.
Nigreſcere 56.139.
Nihil.4.9.12.15.28. 51.75.82.137.169
Nimis 84.112
Ningere 162
Niſi. 2.6.16.75.82
Nitentes 135
Nitida 135
Nitrum 105
Niue dealbare. 162
Nix 142.162.170
Nobiles. 44.72. 150.143.
Nocens 50
Noceſ.97.120.168.
Noctes 85
Noctua 50.170.
Nolle 85
Noli 5
Nolite 5
Nomen 163
Nominare 30.102.
Non. 4.5.9.15.16. 80.81.89.
Nonaginta 172
Non cõſurgẽs.140
Nondum 59
Nonne 54.82.
Non pariens 24
Non reſiſtens 6
Non ſum 15.
Nonus 172
Nopheth 96
Norma 139
Nos 7.97
Noſſe 61
Nota 24
Notum facere 61.
Notus 62.99
Notacula 91.171.
Notalle 96.99.
Noua res 18.
Noue fruges 1
Nouelle.ſ.plantationes.169.
Nouem 172
Nouiſſima. 5.8.43 142.170.
Nouus 43
Nox 83
Noxa 50.45
Nubes.45.77.105. 111.120.159.
Nubibus obducere. 120.
Nudare. 16.24.49 56.114.123.131.132 162.166.
Nuditas 114.125. 124.
Nudiuſtercius. 165
Nuge 60
Nullum 75
Num 6.75

Fo.

Numerare 56.77. 130:
Numerus. 52.66. 77.89.110.170.
Nun 32
Nũc.4.77.52.115. 125.129.
Nuncii 80
Nũciare.19.80.93. 164.
Nunciatio 80
Nundine 115.123.
Nnmmus 2
Nũquid.6.8.32.75.
Nunquid non 54
Nurus 75
Nutare 86
Nutrimentum 58
Nutrire. 21.55.65. 99.151.167.
Nutrix 6.65
Nux 1

O 7
Obedientia 164
Obediſ.5.104.164.
Obducere 117.
Obfirmare 75
Ob gratiam.12.24
Obire 22
Obiurgari 147.
Oblatio 10.143
Obligare 8.42
Oblique 4.167
Oblitioni tradere 161.
Oblitiſci. 103.104 161.
Obmuteſcere 6
Obnubilare 120
Obolus 26
Obprobrare 95
Obrizum. 80.106 127.
Obruere 160
Obſcurare. 56.66. 75.104.114.119.125
Obſecrationes 51
Obſecro 7.92
Obſeruare. 38.114. 124.164.
Obſeruata 102
Obſidere. 51.90. 122.154.
Obſidio 47.155
Obſides 123
Obſtetricare 44
Obſtetrices 46.64
Obſtruere 110.
Obſtupeſcere. 17. 54.85.104.159. 158.165.169.
Obſtupeſceſ faciẽs. 45.
Obſurdeſcere 141.
Obtegere caligine. 116.
Obtenebrare 56.
Obterere 85
Obtinere. 3.52. 147.156.
Obturare. 4.110. 108.169.
Obuiare 125.126
Obuoluere. 43.57
Obumbrare. 107.

Fo.

Obnubilare 120 135.136.
Occaſio 7.96.
Occaſionẽ q̃rere.7.
Occaſus.15.114.122
Occidens 64.122
Occidere. 15.31.35 36.37.47.55.57. 79.86.99.117.126 104.152.159.
Ocioſum eſſe 14.
Occiſio. 36.57.59. 159.
Occiſus 47
Ocium 167.
Ocrea 90
Octaua 164
Octo 164
Octoginta 164
Oculi 116.
Occulta. 102.110. 118.128.
Occultare.74.110. 118.119.157.
Occũbere faceſ. 98
Occupare 120
Occurrere. 126.143
Occurſus 126
Odiens 165
Odioſum eſſe 11
Odiſ.104.160.165.
Odor 150
Offendere. 68.79 94.102.160
Offendiculum.68. 108.127
Offerre. 12.52.90. 94.117.124.145. 157.
Offerre hoſtiã pro peccato 46
Offeri ſe morti. 55
Offirmare 6.100
Olla. 107.125.150 141.
Oleum.58.92.134. 164.
Olfactoria 14
Olim 159
Oliua. 25.35.164.
Oliuetum 39
Olus 69
Omnes 39.75
Omnimodum 39
Omnino 65
Oipotens.156.157.
Onager. 125.150.
Onerare. 59.98. 105.106.119.121.
Onycha 159
Onyx 157
Onocentauri 4
Onochrotalus.138.
Onus. 62.103.106 119.
Opera. 80.116.117 121.124.129
Operari 111.129
Operculum 136
Opere quadro 71
Opimentũ.77.158
Operire. 5.52.66 69.77.80.81.82. 107.115.115.117. 137.158.
Opes 52.122.123

Ophel 121
Ophimacus 54
Ophir 9
Oppidū. 55.58.116
Oppignorare 123
Opportere 56
Opportunum 8
Oppreſſio. 50.110 151.167.
Opprimere.50.54. 72.75.79.80.81. 85.108.111.120.136 152.167.
Opprimeſ iniq;.50
Opprimere per po -tentiam.120.
Opprobrium 55
Optimates.5.52.55 44.
Optimū. 40.48. 50.
Oppugnare 83
Oppulcta. 154.162
Opus 111
Opus eſſe 56
Opus plumarium. 56.155.
Opus polymitariū. 56.
Ora 80.126.166
Oraculum 27.
Ora inferior 158.
Orare 48.51.127.
Oratio 65.127
Ora ueſtimenti. 76
Orbari 161
Orbatus 122.161.
Orbis. 15.48.169
Ordeum 166
Ordinare.100.123. 158.167.
Ordiri 100
Ordo. 27.58.94 106.119.
Organum 112.
Oriens 41.67.136. 139.
Orientalis 55.159.
Oriona 77
Oriri. 51.41.117.131. 136.160
Orix 169
Ornare.63.112.146 158.159.167.
Orphani 71
Ortus. 41.114.160
Os. 120.126.128. 167.
Oſſa 26.122
Oſana 71
Oſcitare 39.41
Oſculari 104
Os femoris 77
Oſtendere. 38.44 145.
Oſtenſio 17
Oſtenta 67
Oſtia 50
Oſtiola 30
Oſtium.50.132.172
Oua 14
Oues. 133.134.144 149.157.
Ouile 75

Pabulum iumentos rum.15.83.109.
Pabulū prebere. 15
Pacatum eſſe 163.
Pacem habere. 163
Pacifica 163
Pacificare 162.163.
Pacifici 163
Pacificum eſſe 163
Pacificus 163
Pactum 19.45
Palatha 27
Palathe 140
Palatia 10.54
Palatium 10.54
Palatum 47
Palea 169
Palee 144.169.
Palliū. 90.100.107. 109.115.147.164.
Palliola 115
Palma 44.171
Palme 24.171.
Palmes 40.142
Palmites 50.107
Paliurus 43
Palpebra 121
Palpebre 114
Paludes 1.
Palus 1.
Paluſtris 20
Pandere 132
Pangere.ſ.fedus.79
Panes 47
Panifici 8
Panis 11.113
Panni ueteres 107
Pannus 12
Papirio 107.
Papirus 24
Par 136
Parabola 92
Paradiſum 150.
Parare 124.125 129.
Parati ſumus 36
Paratus 115.125
Parcere 44.50
Pardus 99
Pardi 99
Parere. 44.111.128. 155.
Paries 47.141
Parietes. 10.44. 141.
Parietine 54
Pariſus lapis 107
Pars. 19.49.103. 109.111.148.161.
Partes 49.111.
Particula 129
Particeps 42
Participes 42
Participare 42
Partiri 49
Partus 42.156.
Parturire. 42.44. 132.
Parui 140
Parui greges 56
Paruipendere 15
Paruulus. 114.117. 132.137.
Paruuli. 114.117.132
Parum 90
Parum uideri 140
Paruum 137
Paſcere 151
Paſcua 53.99.151.
Paſcualis 146
Paſer 31.137.
Paſeres 137
Paſſus 137
Paſtor 102.151.
Paſtores 151.
Paſtoralis 102
Paſtus 18.151
Patere 132
Patiens 8
Patientia 129.
Patres 56.
Patria 10
Patruelis 28
Patruus 28
Paucí 90.92
Paucitas 90
Paucus 40
Pauere 146.171
Pauimentum. 10. 144.153.
Paulatim 5
Paululum 40.164
Pauones 170
Pauor. 22.54.45 44.52.
Pauore ſolui 89
Pauper. 1.48.108 120.149.
Paupercula 120
Pauperē facere.149
Pauperem fieri.149
Pauperes. 29.48 120.149.
Paupertas 29.120. 149.
Pauxillum 90
Pax 163
Peccans 45
Peccare. 10.45.132 160.
Peccata.45.115.160
Peccator 45
Peccatores 45
Peccatū. 10.45.113
Pecora.12.142.150.
Pectus 25.45
Pectora 45
Peculiare 106
Peculium 106
Pecunia 77
Pecunie 121
Pecus. 12.43.80. 134.154.
Pecus tenerum.100
Pedes. 35.129.146.
Pedica 42.160.
Pedites 146.
Pelagus 107
Pelles 114
Pellicule 114
Pellis 2.69.114
Pelta 25
Pelte 25
Peluis 1.109.
Penna 1.76.99
Pendere 170
Pene 139
Penne 76.90
Penetrare 131
Penitere 97
Penitentiam agere. 97.
Penitudo 97
Penſationes 85
Penula 109
Penuria. 9.52.108
Pepones 1
Per 5.11.112.
Pera 137
Pera paſtoralis.84.
Per circuitum 105
Percuſſura 87
Percuſſio 131.167
Percutere.31.55.41. 53.57.72.74.79. 86.94.99.110.131.
Percutere fedus.65.
Perdere. 1.110.136 160.165.
Perditi 79
Perditio 1.
Perdix 143
Peregrinari 22
Peregrinatio 22.99
Peregrinus. 22.35 70.99.
Perfecta 163.170.
Perfecte 163
Perfectum 75.76.
Perfectio 170
Perfectiones 163.
Perfectus 163.170.
Perficeſ.17.75.163. 170.
Perflare 126.167.
Perfodere 31.57
Perforare 102
Per fraudē obtinere 124.
Pergens 15
Pergere 64.100
Pergrandes 20
Peribolus 21
Pericula 90
Periculum 8.108.
Perire.1.8.10.22.79 109.136.
Periſcelides 137
Permanere.44.71. 98.
Permittere 105
Permutatio 87
Penitus 75
Perplexum eſſe.168
Perpēdiculum. 139
Perpetuum 170
Perpetuus 102
Perizomata 43
Perſeq.27.30.147.
Perſia 131
Per ſingłos dies.62.
Perſonare 35
Perſtillare 59
Perſuadere.107.132
Perterreſ.12.29.55. 94.127.129.
Perterritū eſſe 68
Perterritus 29
Pertimeſcere.2.150
Pertingere 87.94
Pertinens 145.
Pertranſire 48.112
Perturbatio 34
Peruenire. 18.64 86.94.
Peruerſa.36.114.155
Peruerſe 122
Peruerſū. 5.36.122
Peruerſus. 110.114 122.
Peruertere 56.69 114.122.153.
Per uim rapere 23
Pes 146
Peſſima 48.91
Peſſimi 148
Peſſimus 148
Peſtifer 160
Peſtilens 82
Peſtis 27
Peſulum 100.
Petere 16.17
Petitio 18.154.
Petitiones 154
Petra 75.108.155
Petre 108.155
Pharetra. 10.72. 170.
Pharuaim 130
Phiala 41.109.
Phiale 1.41.77
Phiſon 127
Phiton 2
Phitonicus 2
Piaculum 39
Pictura 161
Picture 135.161
Pigargus 29
Piger 121
Pigmeī 25
Pigmenta 155
Pigmentarius 150
Pignorare 42.111
Pignus 42.125
Pignus accipeſ.42.
Pignus auferre.111.
Pignus retinere.42
Pigredo 121
Pigritare 121
Pigritia 121
Pigritie 121
Pila 80
Pilo contuſſum 52
Piloſe 166
Piloſi 166.
Piloſus 166
Pilum 118
Pilus 166
Pincerna 167
Pingere 92.144.
Pingue 18.48.
Pinguedo 32.48. 164.
Pingues. 1.18.32. 164.166.
Pinguia 164
Pinguis. 32.91.111. 164.
Pinus 10
Pyra 28
Piri 15
Piſcari 27
Piſcator 27
Piſcatorium. 28
Piſcina 18
Piſcine 18
Piſces 27
Piſcis 26.27
Piſtor 8
Pitatiis conſuta. 58
Pix 40
Placare 78.152
Placenta 47.48.
Placente 74
Placere 57.63.71
Placitum 69.100. 108.152.167.
Plaga 57.61.69.94 99.136.148.
Plagare 94.
Plage 94.99
Planctus. 15.109. 140.
Plana 135
Plangere. 5.15.109. 140.171.
Planicies 17
Planta 77.122
Plātare.98.101.169.
Plantatio 98.101
Plantatiōes.98.169
Plaſmare 67
Plaſtes 67
Platanus 124
Platea. 44.149. 158.
Platee 149
Plaudere.59.86.110 167.171.
Plauſtra 55.112
Plauſtrū. 30.91.112
Plectentes 168
Plectere 9
Plena 88
Plena ire 40
Plenitudo 88
Plenum eſſe 88
Pliades 75
Plorans 15
Plorare 15.30
Pluere. 26.87.96
Pluma 101
Plumbum 121
Plumeſcere 1
Plurimum 145
Plus 71
Pluſq; 89
Pluuia 5.26.87
Pluuie 87
Poculum 86.167.
Polenta 141
Poliſceri 94
Polymita 129
Polire 91
Politum 25
Polluer. 20.40.47 50.51.
Pollutio 51
Pollutus 47.59.
Poma. 1.85.140. 159.
Pompa 165
Ponderare. 3.128 167.170.
Pondus 128.167
Ponere. 4.61.67. 105.125.151.157 158.159.169.
Populeus 81
Populi.6.55.80.119 155.
Populus.80.81.119 139.154.
Portigere 153
Porrum 55
Porta 1.166
Portare.57.103.119
Porte 30.132.166.
Portenta 4.67
Portentum 67
Porticus 6.105

Fo.

Portio 49
Portus. 44.52.151.
Posse 63.75
Possessio. 3.42.70 124.141.142.
Possidere. 5.16.70 97.141.150.
Post. 3.19.118.122. 158.
Postea 3
Posterior 122
Posteriora 153
Posterius 3
Posthac 4
Posticus 106
Postq̄ 3
Postis 38
Postremi 3
Postulare 154
Potare 106.169.
Potare usq; ad fe= ces. 90.
Potatio 169
Potator 106
Potens .1.20.162.
Potentatus 20
Potentes 5.12
Potentia 20
Potentie 20
Potentiorē esse. 121.
Potestas 60.92.162
Potestates 92
Potestatē hīe 162
Potus 167
Prandere 109
Prauī 122.153
Prauitas. 54.55.122 168.
Prauitates 122
Prauum. 4.107.122
Prauus. 85.122.155.
Pre 89
Prebere iter 108
Prebeī munera. 105
Precedere 28
Precepta 150
Preceptor 160
Preceptū. 9.53.59 154.155.
Preces 51
Preciosa 68
Preciose 68
Preciosum 18.72
Preciosum esse 68
Preciosus 68
Precipeī. 7.130.154
Precipitare 15
Precipitatio 16
Precipua 155
Precium. 68.78.87 105.125.126.161. 162.
Preclara 153.
Preco 78.151
Precoxficus 15
Preda. 15.59.84. 112.113.
Predari. 15.105.156.
Predicare 78.143
Predicatio 143
Predicationes 80
Preesse 92.147
Prefectura 130
Prefectus 130.171
Pregnans 56.88.
Pregnantes 56

Fo.

Preliari 95
Prelitū. 73.123.145
Premere 72
Premium 3
Preocupaī. 158.171.
Preparare. 73.78. 89.123.124.125. 129.139.170.
Preparatio 124
Preparatus 74.125
Preponere. 105.150
Prepositū esse. 101.
Prepositus 150
Prepositi 150
Preputia 123
Preputiare 123
Preputium 123
Prescindeī. 129.142
Prescissio 17.142
Presens tps. 36.73
Presepe 1
Presepium 152
Presepia 9
Presidium. 90.135 138.141.
Prestolari 44.62. 70.139
Prestolatio 139
Presto sum 56
Presto est 56
Preter. 12.16.17.59 44.
Preterea 57.
Pretire mādatū. 90.
Preualere. 20.45. 63.115.122.159. 168.172.
Preuaricarī. 11.90. 107.131.152.
Preuaricatio. 12.15 90.91.152.
Preuaricationes. 91. 152.160.
Preuaricator 12
Preuaricatores 12. 131.132.
Preuaricatrix 12
Preuaricari facere. 29.
Preuenire 138
Preuidere 58.108
Priapus 128
Prima 139.145
Primarium 145
Primi 145
Primitie 15.97.148
Primitiua 15
Primitiuum. 15.156
Primogenita 15
Primogenitum con stituere 15.
Primogenitū facere 15.
Primogenitus 15
Primum 145
Primū pomū ficul= nee. 15.
Primus 75.139.145
Princeps 6.16.53. 92.94.105.110.127 142.145.149.159
Principes. 5.94.100 105.110.125.127 142.143.145149 .159.160.162.165
Principales 75

Fo.

Principalis. 94.145
Principem esse. 159
Principio 3
Principiū. 47.65 145.
Priora 145
Pristinum. 139.145.
Priuare 89
Priuari fetu 161
Priusq̄ 59.139
Pro. 5.6.9.49.99 111.112.118.170.
Probare. 14.18.53 99.158.
Probatissimum. 150
Probator 14
Probatum. 14.117
Problema 43
Procacissima 66.115
Procedere 35.67
Procelle 39.109
Procidere 106
Procinctus 20
Procax 162
Procul 150
Procul esse 150
Procuratio 92
Procurator 167
Prodesse. 17.66.79
Prodigia 67
Prodigium 66
Producens 131
Producere 67.153
Pro ea 170
Profectio 100
Profecto 1
Proferre. 14.51.105 126.
Proficere 57.136.
Proficisci 100
Profugere 100
Profugi 29
Profugus 18.95
Profunda. 120.154.
Profundare 120
Profunde 120
Profundissimū 12
Profunditas 120
Profundū. 15.48. 72.154.
Profundū esse. 119 120.
Profundus 120
Progenies 27.99
Progredi 100.111
Prohibere. 14.56. 75.76.89.95.
Proicere. 61.67.69 85.95.98.141.162 172.
Prolatio 14
Prolongare. 10.92
Prominens 72
Prominentes 127
Promittere. 14.129.
Promouere 100
Promptuaria 38
Pronūciare. 14.110.
Pronunciatio 14
Propago 99.168
Propagines. 40.98 162.168.
Prope 118.143
Prophanare 47
Prophanus. 47.125
Propheta 95

Fo.

Prophetare. 93.98. 105.155.154.143. 171.
Prophete 93
Prophetia. 61.96. 103.
Prophetissa 95
Propitiari 78.108.
Propitiatio. 78.108
Propitiationes 78
Propitiatorium. 78
Propīquus. 20.145.
Propinqui 143
Proponere. 43.157
Propter. 2.12.24. 27.90.111.118.121. 158.
Propterea. 74.158.
Propugnacula. 165. 170.
Proscindere 132
Proselytus 22
Prospari. 136.154
Prospere agere. 136
Prosperitas 162.
Prospicere. 135.167
Prosternere 101.
Prosternere se 101.
Prosterni 21
Prostibulū. 38.148.
Prostari 86.156.160
Protector 25
Protectio. 107.110 135.
Protegere. 25.42 51.52.77.85.107 110.124.157.
Proteruus 91.107
Protrahere. 92.105
Prouerbium 92
Prouerbiū dicer. 92
Prouerbiū sumere. 92.
Prouocans 91
Prouocare 26.91.
Prouintia 85
Prouintie 166
Proxima. 151.154
Proxime 151
Proximus. 20.120 149.
Prudentia 14.70
Prudēs. 14.150.161.
Pruina. 51.78.140.
Pruna 25
Prune 153
Prunas congregare 57.
Prurigo 55
Psallere 40
Psalmi 94
Psalmus 40
Psalterium. 93.129.
Psalteria 40
Pudere 52
Puer. 64.100.111. 118.
Pueri 100
Puericia 160
Puella 100.118.
Puelle 100
Puerpera 15
Pugio 151.162.
Pugillus 52.77. 165.
Pugilli 165.
Pugna 83.153
Pugnare 54.83

Fo.

Pugnus 26
Pulcher 2.33.66
Pulchra 66
Pulchre 58
Pulcherrima 167.
Pulchritudo. 12.25. 66.95.167.
Pulchrum. 47.100.
Pulchrum esse 58 66.95.
Pulex 151
Pulli. 23.64.116.151.
Pullulare 136
Pullus 116
Pullus columbe 23
Pulmentum. 18.50. 124.
Pulsare 31.129.
Pultes 78
Puluis. 1.86.90.121.
Puluis tenuis 31
Puncta 102
Punctum 102
Punctus 147
Pungere 31.151.
Pupilla 5.11.
Pupillus 71
Pure 18
Purgare. 18.40.46 57.138.
Purgare uentrē. 106
Purgare aluū. 147.
Purificare 57
Purissima 57
Purissimas aquas re ddere. 167.
Purissimū. 159.167
Purissimū aurū. 106
Purissimus 79
Puritas 18
Purpura 147
Purum 18
Purus 18
Pusilli 140
Putare. 7.30.40. 56.106.
Putatio 40
Puteus 11
Putei 11
Putredo 153.
Putrescere 11.107 153.
Putridum 13.153

Q

Quadam die 62
Quadrangulatum. 146.
Quadrangulū. 146
Quadrifariam. 146
Quadriga 150
Quadrige 150
Quadrum 146
Quadruplum. 146
Qualis 4.85
Quam 11.29.85. 89.112.
Quāmultipliciter. 76.
Quā obcausam. 85
Quāobrē. 74.85
Quādo. 4.11.29.37 72.75.76.85.92.
Quamuis. 75.138
Quanta 76.
Quante 76.85
Quanto 126
Quantomagis 8.
Quantum 8
Quātū potest calca re unius uestigiū. 31.
Quare 85
Quarta 146
Quarta pars 146
Quarti 146
Quartus 146
Quasi 72.129
Quasi lucens 12
Quattuor 9.146.
Que. 11.24.57.85 87.155.
Quedam 5
Que ducit 162
Que fluit 38
Quēadmodum. 72
Querele 82.95
Querens 56
Querere 16.17.31 55.154.
Querere ultionem. 98.
Querimonia 95.
Querimonie 82
Que sponte nascun tur. 109.170.
Questiones 56
Qui. 29.33.38.75 87.155.
Quia. 11.27.66.74 138.153.
Quia si 75
Quicq̄ 8.27.75 85.
Quid 4.85.89.
Quidem 5.75
Quidquid 80
Quidquid adinue= nitur. 56.
Qui effugit 128
Qui effugiunt 128
Qui est 45
Quiesce 28
Quiescere. 30.45 70.96.122.147. 154.160.170
Quieta 162.
Qui euasit 128
Qui habitat i taber naculo. 108.
Qui letantur 10
Quiquagenarii. 50
Quinquaginta 50
Quinquangulati. 50.
Quinq̄ 50
Quitam partē tol= lere. 50.
Quinta pars 50
Quintare 50
Quintus 50
Qui patitur fluxū 38.
Qui probat tyro= nes. 155.
Qui procul recesse= runt. 9.
Qui relinqtur. 168
Qui remansit. 168
Quis 4.87.89
Qui spernit 12
Quisquilie 101

Qui utraq; manu p dextera utitur. 4
Quo 7.85
Quod. 38.60.85 155.154.
Quod captū ē. 84.
Quodcūq; 27.85
Qđ exprimit. 168
Quod inebriare potest. 161.
Qđ mutuatū ē. 87.
Quod optatur 56
Quod si 6
Quod timetur 22
Quomodo .4.54. 85.120.138
Quoniam 74
Quoq; 7
Quoq; 8.24.37
Quot 76.85
Quotiens 85

Racemus 117.131
Radere. 24.25.107 142.144.
Radices 10.168
Radius 56
Radix 25.74.99 168.
Rami. 12.30.121.125
Ramoth 148
Ramus 7.40.59 65.77.109.118.121 142.158
Ramusculus 39
Rana 137
Rane 137
Rape. 23 46.48.59
Rapina. 17.23.156
Rata 55
Rates 27.152
Ratio 56.59.160
Rationale 56
Rebellare 91.132
Rebellio 91
Recalcitrare 16
Recaluaster 20
Recalnatio 20
Recedens 106
Recedentes 107
Recedētes. f. a uia tecti. 110.
Recedere. 3.39.43 68.82.86.91.94. 95.107.130.132 142.148.150.165.
Recēsere. 17.64.130
Receſſio 107
Reclinatorium. 152
Recludere 106
Recogitare 125
Recoligens 8
Recondere 109
Recordari 39
Recordatio 33
Recta 71.99
Recte 71.74
Recti 71.74.99
Rectum. 71.74.79
Rectū facere 71
Rectus 71
Rectiſſimus 71
Rectitudo 71
Recumbere 165
Recurrere 149
Redargutio 25
Redemptio. 19.126.
Reddere. 25.90. 157.162.
Redditus 13
Reditus 157
Redimere. 126.129 131.
Redire 157
Reducere 70.157
Redundare. 95.127. 131.167.168.
Referre. 62.110.169.
Refocillare. 101.148
Refrigerare. 15.91. 96.101.147
Refrigerium 145 14.7.148.
Refugiū. 51.90.96 141.
Regē cōſtituere. 88
Reges 88
Regere 151
Regina 80.88.156
Regine 88
Regio 10.42.77. 157.
Regio mortis 157.
Regiones 10.177
Regna 88
Regnare 88
Regnum 88
Regula 55
Regulus 137.168
Reguli 137
Relaxare 152
Releuare 152
Religio 55
Relinq̄re. 71.98.115 154.155.164.168.
Reliquia 71
Reliquie 71.154
Reliquum 8.71
Remanētes ſpice 84
Remanere 67.71 154.168.
Remigare 57.158.
Remiges 158
Reminiſci 39
Remiſſio 51.164
Remetiri 85
Remittere. 103.162. 164.165.
Remus 158
Renes 55.76.92.
Renouare 45
Renuere 85
Renunciare 60
Repellere 98
Repente 147
Repente agere. 57. 147.
Repentinus 147.
Res perdita 1.
Reperire 90
Repetere 54
Replere 40.87
Repleri 155
Reponere. 4.52.55 96.130.158
Reportare 157
Reprehendere 55
Reprobare 85
Reptare 151
Reptile 39.151
Repudiata 26
Repudium 79
Repugnans ueritati 90.
Repulſa 34
Repulſare 34
Reputare 155
Requies. 51.65.78 95.96.126.148.156
Requiem dare 96
Requieſcere. 65.71. 95.96.101.146. 147.152.156.160 161.167.
Reqeſcere faceē. 96.
Requieſcio 156
Requieſciones 96.
Requirere. 17.31.53. 110.
Res 27.80.152
Reſeruare 9.56
Reſidere 44
Reſiduus 95.115
Reſiduum. 71.154
Reſilire 94
Reſina 154
Reſiſtere. 85.86.126 144.158
Res magne 93
Res perdita 1.
Reſperſi 18
Reſpicere 95.128. 137.144.145.156 158.165.167.
Reſpirare 148
Reſpondere. 52.120 157.169.
Reſponſio 120
Reſponſum. 27.120
Reſtaurare 152
Reſticula 139
Reſticulum 72
Reſtituere 162.171.
Reſurgere 140
Retardare 84
Rete 76.134.153. 155.
Retiaculum 76
Reticulum 72
Retinere 45.67. 108.122.
Retorquere 88
Retortum 159
Retrahere 8
Retribuere. 25.157. 162
Retributio. 25.157. 162.
Retributiones. 65
Retro 3
Retro recedere. 106.
Retrorſum 3.122.
Retrorſum cōuerti. 106.
Retuſſum 129
Retuſſum eſſe 159
Reuelare. 24.56.91 125.152.
Reuereri 76
Reuertere 35.105 154.157.
Reuerti 36.154.169
Reuerti facere 157
Reuocare 8.157
Reus 155
Reus iudicio 127
Reus ſanguinis 50.
Rex 88
Rhamnus 4
Rhinoceros 145
Ridere 135.159
Ridiculum 159
Ripa 21.166
Riſus 135.159
Ritus 53.59.166
Riuus 60
Riuus uadum 63
Riui 9.60.96.128
Riuuli 128
Rixa 28.101.147
Rixari 101.147
Rixe 28
Roborāt. 7.48.74 109.121.172
Roborari 20
Robur. 20.45.46. 73.77.105.121.133 135.165
Robuſta 45
Robuſte 121
Robuſti. 7.14.124. 155.
Robuſtum 5
Robuſtum eſſe 7
Robuſtus. 7.20.55 124.
Rodere 83.124
Rogare. 16.48.78 125.126.154
Rogel 147
Rorare 152
Ros 58
Roſtra 137
Rota 1.8.23
Rote 8.152
Rotare 23
Rotare funda 141
Rotundum 112
Rubicundum 47
Rubicundus 2
Rubigo. 48.69. 107.136.
Rubore ſuffūdi. 76.
Rubricati 2
Rubrum 2
Rubrum eſſe 2
Rubus 109
Rudis 100
Rueē. 22.25.79.101
Ruffium 2
Ruffus 2
Rugare 141
Rugire 32.35.95 154.167.
Rugitus 35.154
Ruina 29.68.79 101.126.127.151
Ruine 22.79.126
Ruinoſa 54.
Ruminare 26
Rūpere. 17.88.105. 131.144.155.
Runcina 168
Rupes 9.75.135
Rupture 131
Rurſum 113
Rus 95

Saba 106
Sabbatum 156
Sabbata 156
Sabbatizare 156
Sabei 106
Saccus 7.92.167.
Sacci 54.92.167.
Sacculus 75.138.
Sacculi 158
Sacerdos 73
Sacerdotes 73
Sacerdotio fūgi. 73
Sacerdotium 73
Saciare 155
Sacramentum. 149
Sacrificare 37.43 140.
Sacrificium. 38.89
Sacrificia 38
Sagena 55.154
Sagene 158
Sagitta 52
Saginatum 1.146
Sagitte 52
Sagittare 69
Sagittarius 146
Sagum 69
Sal 88
Sale condire 88
Salere 29
Salices 125
Salire 127
Salina 69
Saliuā iacere 69
Saliuncula 100
Salſugo 88
Saltare. 40.78.105. 153
Saltus. 55.66.130
Salua obſecro 71
Saluare. 46.71.88. 128.
Saluator 71
Saluatores 71
Saluatio 71
Saluationes 71
Salus 71.158
Salutare. 18.71.165.
Salutem dicens. 77
Salutem dicunt. 77
Saluum facere 71
Sambucca 155
Sanare. 21.45.46. 48.
Sancti 139
Sanctitas 139
Sanctum 139
Sanctū eſſe 51
Sanctus 51.139
Sanctificata 139
Sanctificare. 46.97 139.
Sāctificatio. 97.139
Sanctitudo 139
Sanctuarium 139
Sanctuaria 139
Sanguis 50.101
Sanguines 50
Sanguis. f. une 50
Sanguiſuga. 119
Sanies 148.150
Sanitas. 10.21.92 170.
Sanitas medicamen 117.
Sanum 10
Sanus 165
Sapere 47
Sapiens 47
Sapientes 47
Sapiētē eſſe 47
Sapiēter agere. 47.
Sapiētia. 14.47.70
Sapientie 47
Sapiētiſſimus 47
Sapor 59
Sapphirus 110
Sapphiri 110
Sarbala 110
Sarculus 55.113
Sardius 2
Saron 168
Sarepta 138
Sarrire 115.156.
Sartago 43
Sarta tecta 12
Sata 105
Satis 84.112
Satis uidere 31
Satrape 3.110
Saturare 155
Saturitas 155
Saxum 48.135
Scabellum 33
Scabies 109
Scala 108.
Scallide 60
Scalpellus 171
Scamma 144
Scamme 144
Scādalizare. 79.102
Scandalum 68.79
Scandala 68
Scapula 161
Scabies 25
Scelera 39.116
Scelerati 132
Scelus 15.39.127. 169.
Sceptrum 98.155
Sciſcitari 142.
Scientia 62.95
Scientie 62
Scindere. 25.35.46. 51.128.131.142. 144.147.
Scintilla 25.96
Scyphi 20
Scyphus 20.156
Scire 61
Scirpus 24
Sciſſi 17
Sciſſura 144
Sciſſura uel rima. 12
Sciſſure 17
Scopare 57
Scopulus 10
Scoria 107
Scorpio 122
Scorpiones 122
Scortator 159
Scortum eſſe 58
Scriba 110
Scribe 110
Scribere 79
Scriptura 79
Scrupulum 79
Scrutari. 12.43.52. 53.102.141.
Scruta uēdētes. 150
Sculpere. 55.56.132
Sculptilia. 32.121. 129.
Sculptor 55
Sculptura 129
Sculpture. 106.130 132.
Sculptum 55

Fo.

Sculptus 158
Scultella 169
Scutra 66
Scutum. 25.75.156
Scutus 25
Secare. 57.88.105. 128.
Secreta 118
Secretiora 95
Secretum 110
Seculũ.102.118.119.
Secunda 165
Secundare 165
Secundo 165.171
Secundo idẽ facere. 165.
Secũdũ. 80.126.138
Secundus. 165.171
Securis 145
Secures 143
Securitas 14
Securũ esse 14
Secus 5.118
Sed.1.6.9.15.19.24 37.75.81
Sedens 70
Sedere 70.71
Sedere facere 70
Sedes 1.77
Seducere. 107.132 156.171.
Seductio 151
Seges 7.140.142
Segetes 140
Segregare 128
Se inuicem respiciẽtes.167
Sella parientis 1
Semel 5.129
Semen 41
Semẽ suscipere 41
Sementis 41
Semetipsum 101
Semina 41
Seminabile 41
Seminare 41
Semita. 9.104. 108. 112.155.165
Semite. 9. 35. 105 108.112.128.
Semp.108.169.170
Sempiternum 102 118.119.
Senecta 40.76
Senectus.15.26.40
Senes 40
Senescere. 15. 40. 157.
Senex 40
Senior 40
Sensus 45.141
Sensus & cogitatio. 68.
Sentẽtia. 25.52.152.
Sentire 61.145
Seorsum 12
Separare. 9.12.17. 39.68.97.128.150 148.
Separari 107
Separata 52
Separatio 97
Separator 86
Separatũ. 16.25.33
Sepe 145
Sepelire 158.161

Fo.

Sepes 21.158
Sepire 21.115.158
Septem 155
Septempliciter.155
Septies 155
Septimus 155
Septuaginta 155
Septuplum 155
Sepulchra 138
Sepulchrũ. 96.158
Sepultura 138
Sequi 147.169
Seraphin 168
Serenitas 20
Serenum 58
Serere 41
Sericum 15.20.
Sermo 87
Sermones 84.87
Serotinum 8.155
Serotina 8
Serotinus 84
Serpens 97.168
Serpentes 97
Serpere 59.168
Serra 104
Serrare 25.104
Serre 25
Sertum 137
Seruare 137.164.
Serui 111
Seruire 111
Seruire facere 111
Seruitus 111
Seruitus dura 131
Seruus 111
Sessio 70
Setim 158
Septuaginta 155
Sex 154.169
Sexaginta. 154.169
Sextare 154
Sextarius 82
Si 2.5.6.11.36.75.81 82.
Si autem 6
Sibi inuicem cohe= rentes.20
Sibilare 168
Sybili 168
Sybilus 168
Sic 31.72.73.74
Sica 54.60
Siccare 54.60
Sicera 161
Sicci 60
Siccitas.17. 54.80. 92.155
Siclus 167
Sycomorus 167
Siccum 54.135
Siccus 60.
Sicut. 72.74.76. 138.
Sicut ad 118
Sicut ego 76
Sidera 72
Sidus 72.86
Sidus uel signũ 96
Si fuerit masculus 39.
Signa 5.96
Signaculum 57
Signat.57.153.169.
Signari 99
Signatum 109

Fo.

Signũ.5.27.98.99. 169.
Silens 50
Silentium. 28.50. 96.167
Silere.28.50.56.55. 56.167.169
Silex 48.135
Silice 17
Sillabica adiectio. 89.
Siloe 162
Silua 55.66
Siluestris 156
Simia 104
Simie 104
Simila 108
Simila frixa oleo.10
Similem esse 50
Similiter 74
Similitudines 136
Similitudo. 16.50 86.90.170
Symphonia 109
Simplex 170
Simplices 170
Simplicitas 170
Simplicit loquẽs.81
Simul 62
Simulacra 50.121
Simulacrũ.100.109
Simulare 51.99
Simulator 51
Simulatio 51
Sinautem 6
Sindo 106
Sindones 106
Sine 14.15.82
Singulariter 12
Singuli 20
Singultus. 127.148
Sinister 4.164
Sinistra 164
Sinistra uti 164
Si non 82
Sinopis 154
Siquidem 5.37
Siria 10
Siriace 10
Siricum 13
Sirus 10
Sistra 96.165
Sitientes 136
Sitire 114.136.
Sitis 135.136
Situla 29
Siue 2.6.
Smaragdus 12.19. 160.
Socer 50.57.
Sociare 60.149
Societas 42
Socii 42.149
Socius 151
Socrus 50
Sodales 42.149
Sol.5.49.05.55.56 165.
Sola 12
Solennitas 43.
Solennitates.43.66
Soli 12
Solliciti 2
Solicitudo. 26.79
Solicitum esse 26
Solicitus 55.137

Fo.

Solidi 2
Solidum. 172
Solidus 31
Solidus i.moneta.2
Solitaria 24
Solitarius 12
Solitudo.27.54.71 80.123
Solium.74.77.78 167.
Soluere.21.105.152. 157.168.
Soluere calciamẽtũ. 104.163.
Solui 89
Solum 155
Solus 12
Solus ego 12
Solutio 132
Somnia 48
Somnia obseruare 97.114.
Somniare 48
Somnium 48
Sonare. 52.35.151 152.154
Sonitus. 35.154. 157.139
Sonus 52.55.71.139
Sopiri 147
Sopor 147
Soporatum esse.71.
Sorbere 24.
Sorbiciuncule 81.
Sordes 22.59.67 86.134
Sordescere 59
Sordida 59
Sordidi 134
Sordidus 59
Soror 5
Sorores 3
Sors 26.127
Sorte diuidere 101.
Sortem mittere.101
Sortes 26
Sospes 165
Scyphus 20.137
Scyphi 20.
Spaciosa 149
Spaciosum 148
Spaciosum esse.149
Spaciosus 149
Spacium 9.14.85. 148.
Spacium terre 18
Spargeri.41.127.132
Spatule 77
Species. 35.87.95. 116.148.169
Specioſa 95
Spiosissimũ eẽ.167.
Speciosus 66
Specula 24.137
Speculatio 137
Speculator 137
Speculatores 137
Specule 135
Speculum 145
Spelunca 90.109
Spelunce 90
Sperare 14.51.62. 137.139.156.165
Spernere. 12.15.85 108.152
Spes.3.14.51.65.93. 139.156.

Fo.

Spica 73
Spherula 78
Spica 87.155
Spica uirens 1
Spice 155
Spina. 11.41.43. 107.140.160.164
Spine. 41.54.107. 108.140.
Spiraculũ.104.148
Spiramentum 104
Spirare 100
Spiritu replere.148
Spiritus. 148
Spiritus malus. 148
Splendere.2.54.93
Splendor. 38.77 93.154.
Splẽdoris.53.93.155
Spolia 13
Spoliari.49.102.117 132.162
Spoliatum 56
Spoliatus 162
Spolium 112.162
Spondere 123
Sponsa 75.76
Sponsio 27
Sponsus 57
Spontanei 94
Spontaneum 94
Sponte offerre 94
Spõte pmittere. 94
Sportula 158
Spuere 153
Spuma 142
Spurius 14
Stabilem esse 6
Stabilis 6.67
Stabilis indeficiẽs.6
Stabiliti.73.109.155
Stabilitas 6
Stacte 82.98
Stagnum 1.7.12
Stagna 1
Stamen 169
Stati.30.67.101.119 138.
Statera 3.142
Statere 167
Statim 132.138
Statio 67.101.119
Statio nauium 52
Statuarii 137
Statua. 67.101.136
Statuere.67.101.65 119.140.
Statura. 20.59.85 140.
Statutum. 9.53.
Statutum tẽpus.66.
Stellio 83.164
Stercora 10
Stercus. 10. 25. 26. 30.67.131.152
Stercus colũbe .26
Sterilem esse 161
Sterilis. 24.122. 149.161.
Sterilitas 161
Sternere. 43.67 146.152.
Sternutare 59.116
Sterqliniũ 10.96.30
Stibinus 126

Fo.

Stibium 126.
Stigma 142
Stilla 91
Stillare 41.96.98 105.124.152.
Stille.1.98.146.166
Stillus 54.115
Stimulator 144
Stimuli 31
Stimulus 31
Stringere 155
Stipare 152
Stirps. 67.99.102 122.146
Stipula 144
Stole 164
Strata 124
Stratoris 161
Stratũ 6.7.124.159 160.
Stridere 55.116
Stringere. 52.67 110.167
Strues 28
Struthio 66.151
Struthiones .66.151
Studia 117
Studiose 8
Stulta 171
Stulte 93.
Stulte agẽt.60.108.
Stulte operari 108.
Stulticia. 2.77.54 93.
Stulticie 108
Stultũ apparere 93
Stultum facere. 108
Stultum esse 60.93
Stultum fieri 60
Stultum 171
Stultus. 2.17.77. 85.93.108.132
Stupefacere 17
Stupefieri 156
Stupescere 171
Stupor. 54.102. 150.165
Stuppa 100.
Suadere 107
Suaue 100.
Suauissimum 96
Suauitas 96
Suauiter 4
Suauem esse 125
Sub 170
Subcinericius panis 113
Subcinericii panes. 113.
Sub ea 170
Subigeri.73.90.124
Subiicere. 27.69. 73.101.120.147
Subipso 170
Subito 133.147.
Subiugare 73
Subleuare 103.115. 156.
Subleuari 125
Sublimare.148.150
Sublime 20
Sublimen esse 20
Sublimes 148
Sublimis deus.156.
Sublimitas 20
Sub me 170

Submergere. 57. 167.
Submergi 136
Submisse loqui. 51
Subneruare 122
Suboscura 73
Subridere 15
Subruffa 2
Subsaltare 153
Subsannare 84
Subsannatio. 84. 113.
Sub signaculo claudere. 57.
Subsilire 127.153
Subsistere 76.119
Substãtia. 35.46.52 106.119.122.140. 142.150.
Subtegmen 125
Subter 120.170
Subter te 170.
Subtile 91
Subtrahere 23
Subtritum esse 17.
Subtus 170
Subtus me 170
Subuenire 11
Subuerse 54
Subuersio 36
Subuersores 108
Subuertere 33.36 66.78. 95. 105. 107.110.131.
Subula 153
Suburbana.26.150.
Succendere. 16.50. 54.68.81.86.100 104.118.135.138.
Succidere. 74. 79. 118.141.
Succindere 17.21. 46.77.
Succrescere 117
Succumbere 146
Sudes 68
Sudor 40.62
Sufficere. 29.90.110 146.167.
Sufficienter 29
Sufficientia. 29.35. 167.
Suffocare 161
Suffodere 37.114. 122.
Suffumigare. 39. 140.
Sufflare 100.104 126.
Sufflatorium 100
Suggens 65
Suggere 65
Sulamitis 163
Sulci 170
Sulcos confringere 156.
Sulcus 121.170
Sulphur 25
Summa 145
Sumere 84.103 147.
Summitas. 59.107. 109.136.142.
Sũmitates 12.142
Sumptus 101
Summum 142
Super. 5.89.112.116 117.118.
Supabũdantia.146
Superare. 6.20.35. 57.101.153.
Superari 57
Superbe 38
Superbe agere 38
Superbi 19.38.
Superbia.19.22.38. 103.147.148.159
Superbie 147
Supbire. 19.38. 65. 99.
Superbus.19.20.38 62.147.
Supercilium 20
Supereſſe 113.154
Superficies. 23.116. 137.
Superficies panni. 144.
Supfluere. 110.168
Superhumerale 8
Superior 117
Superliminare. 167
Supponere. s. in modum crucis 161
Superstollere 152
Superuacue 51
Supini colles 166
Supplices 125.
Supplãtare. 29.108 122.140.
Supplantatio 108
Supportare 106
Supputare 55
Supra 117
Sur 107
Sura 158
Surdus 55
Surgere 140
Surſum 117
Susa 154
Suscipere. 84.105. 112.138.171.
Suscitare 68.114. 140.147.152.
Suscitari 140
Suspẽdere.170.171.
Suspirare 136
Suspirium .7.
Sustentaculum 31
Sustentare 75.95 105.109.112.115. 119.171.
Sustentari 25
Sustinere. 49.65. 76.80.105.159.
Susurro 147.150
Suxio 87

Tabernacula.2.107 108.
Tabernaculũ. 2.66. 107.
Tabernaculũ unius noctis.82.
Tabescere.2.55.54 59.86.89.91.156 159.
Tabula 82.144
Tabulata 156
Tabulata maris.82.
Tabulatum 67
Tabule. 82.156.
144.
Tacere 28.50.36. 55.56.
Tacite cogitare. 55.
Tacite cõtẽplari. 55
Talaris 129
Talentũ 75.78
Tali 9
Talis 128.
Taliter 76
Talpa 104
Talus 144
Tam 112
Tamen 8
Tangere.86.91.94
Tanq̃ 72.76
Tanq̃ nihilum 4.
Tantum 155
Tantũmodo. 5.155.
Tapetes 4.46
Tapetia 109
Tapsar 59
Tardare 5.85
Tauri 1.6.
Taurus 150
Tebeth 57
Tecta 19
Tectum 19.135
Teda 75
Tedere. 139.140. 142.
Tegere. 52.58.77. 107.109.157.143.
Tela 9.140.
Tele aranearũ.154.
Temere agere 38.
Temere loqui 12.
Tempestas. 41.100. 107.109.154.157
Tempestate cõmoueri.109.
Tempestatem esse. 166.
Tempestate rapere. 109.
Tẽpestate rapi.166.
Templa 54
Templum. 54.76. 114.121.
Tẽpora.40.62.115.
Temporanea 69.
Temporaneũ 15
Tẽpora statuta.40.
Tempus. 40.62.65 70.115.114.115.125
Tempus capitis.153
Tẽpus cõstitutũ.66
Tempus cõstituere. 115.
Tempus determinatum.155
Tempus longũ 10.
Tẽpus statutũ. 169
Tẽpus quo fructus colliguntur.8.
Tempus uite humane.48.
Temulenta 161
Temulentus 161
Tendere. 31.71.151. 162.
Tendere arcum.92.
Tendere tentoriũ.2
Tenebre 5.8.56. 104.114.121.128. 139.
Tenebrescere 56.
Tenebrosum 114
Tenebrosus 8
Tener 150
Tenera 150
Tenere 150
Teneri 150
Tenerrimus 115.
Tenere 3.45.171.
Tentare 14.99
Tentatio 99
Tentationes 100.
Tentoria 141
Tentoriũ.2.89.107 112.
Tentoriũ ponere.2.
Tenues 51
Tenuis 149
Tenuitas 149.
Teraphim 172
Terebinthus. 5.14.
Terere 28.108.
Tergere 141
Tergum 21.124
Teristra 147
Teristrum 137.
Terminare 20.
Termini 9.142.167
Terminos constituere.20.
Terminos ponere. 20.
Terminus.8.20.53. 155.
Terra. 2.10.67.121. 157.
Terrã spargere. 121.
Terre 10.121
Terrere. 54.56.68. 89.124.
Terribilia 68.69.
Terribilis. 4.29.68 69.
Terror. 22.57.68. 98.124.147
Terrores. 4.17.22. 127.
Tertia 165
Tertia pars 170
Tertii 165.
Tertio idem facere. 165.
Tertium 170.
Tertius 165
Testa 37.52.55
Testamentum 66
Testes 113.
Testiculus 10.127
Testificare. 113.157.
Testificari 65.120
Testimoniũ. 66.112 113.157.
Testimonium dicere.113.
Testis 113.157
Testudo 155
Texens 9.
Texentes 9
Texere 9.
Textura 8
Thalami 169
Thalamus. 152.169
Tharsis 155
Thau 169.
Thecua 171
Thesauri 9
Thesaurizare 9
Thesaurus. 9.59 76.104
Thiara 127
Thiare 110
Thymiama 140.
Thina 85.
Thopheth 171.
Thorax 168
Throni 79
Thronus 77.79.
Thuribula 41.144
Thuribulũ. 57.141.
Thus 81.172
Tiara 20
Tibia 47.
Tibie 47.
Tigna 140.145
Tigris 85.
Timere. 22.26.54. 56.57.60.68.124 127.166.
Timor 4.54.68. 117.128.
Tympana 171
Tympanistria 171
Tympanũ 171
Tina 140
Tinctus 50
Tinea.105.114.124. 150.
Tingere 57.
Tinnire 155
Tintinabulum.129. 136.
Typus laterũ 81
Tyranni. 21.152. 149.
Tyrannus 158.
Tyrus 155
Titiones 2
Tituli inscriptio.80 161.
Titulus.67.101.155.
Tollere .84.100. 102.105.
Tonare 152.
Tondens 25
Tõdere.22.24.77.
Tonitruum 152
Tonse 142.
Tonsio 25
Tonsor 25
Tonsores 24
Topazius 127.
Torcular. 26.68. 127.
Torcularia 26
Tornare 169
Tornatiles 25
Tornatilis 106
Tornature 141
Torquere 70
Torques. 89.121. 146.
Torrens 9.97.
Torrentes 9.97
Torrere 141.146.
Torris 2
Torta 48.78
Tortuosum 122
Totaliscõbustio.75
Totum 75
Trabes.26.140.145
Tractatus 27
Tradere.62.85.87. 90.94.99.105. 106.108.
Traducere 111.
Tragelaphus 9
Trahere.22.26.92. 96.107.
Tranquillitas 30
Trans 54.111
Transcẽdere.37.111.
Transferre.24.100. 111.112.125.
Transferre. s. termines.99.
Transferri 157
Transfigere 51
Transfigi 51
Transfugere 101
Transgredi 90.111
Transgredi facere. 111.
Transgressio. 90. 132.
Transgressor 132.
Transgressores. 12 132.
Transiens 111
Transilire 29.129
Transire. 22.30.35. 48.111.129.131. 136.
Transitus. 48.111. 129.
Transmigrare. 24. 95.
Transmigratio.24.
Transtra 144.
Transuolare 95.
Tremere 54.151.
Tremor. 128.150. 151.
Trepidare 127
Tres 165.170.
Tres digiti 163
Tria 165
Tribulantes 135
Tribulare 29.85. 154.158.
Tribulatio. 67.68 90.116.154.155.
Tribulationes. 135. 148.
Tribulus. 19.51.108
Tribunal 26.119
Tribus 6.80.87. 98.155.
Tributum. 28.32. 85.89.106.
Triclinium 84
Tridens 141.165
Tridentes 66
Triennis 165.
Trieres 135
Trieris 135
Triginta 165.170
Trina 163.
Triplex 165.
Tripliciter 165.
Tripodes 167
Tristega 165.
Tristes 40.139
Tristis. 8.40.148. 165.
Trita uia 108
Triticum. 18.46. 51.
Tritura 29

Fo.

Triturans 55
Triturare 28.31
Triũphare 101.141
Trucidare 19
Trulla cementarii.7
Truncus 13.23.122
Tu 8.11.
Tuba. 53.167.171.
Tube 53
Tuguriũ 82.
Tumens 59
Tumere 50.153.
Tumuli 24
Tumultuari.34.35.
147.
Tumultus. 35.52.
82.146.147.153.
Tumulus. 23.60.
170.
Tunc.2.3.73.163.
Tunc temporis.129
Tunica.80.85.90
Tunice 80.90.
Turbare 12.25.30.
43.50.116.152
Turbari. 85.124.
146.156.162.165.
Turbatio 15
Turbidus 160
Turbine cõmoueri.
109
Turbines.107.109
Turbines procelle.
109.
Turbo 8.41.107.
109
Turgere 151
Turma 21.49.51.
52.
Turme 49.51.153.
Turpitudo.123.156.
166.
Turres 21
Turris 21.138
Turtur 31.169
Turtures 169.
Tutus locus 90.

Vacca 112.130
Vacare ocio 152
Vacillare 90.126.
Vacuus. 114.150
169.
Vacuum esse 158
Vada 111.
Vadere.64.105.111
Vagari 115.154.
Vagina 21.22.95
171.
Vagum esse 127
Vagus 91.96
Vallare.68.105.158
Vallatus 106
Valere. 4.65.75.
80.
Valicule 167
Validum 45.63
Validus fortis. 165
Vallis. 19.22.23.
97
Valde 84
Value 30
Vana 15.32.35.150
157.
Vane agere 32
Vane loqui 32

Fo.

Vanitas. 32.35.157.
169.
Vanum esse 32
Vapor uel nubes. 4.
Vapulare 81
Vapulatio 17
Varia 155.
Variare 15
Varietas 42.155
Varius 102.168
Vas 85.117.156
Vastare 21.29.54.
70.101.102.144.
156.165
Vasta solitudo 65
Vastator 156
Vastitas 156
Vaticinari 95
Vber 26.28.156
Vberrimus 164
Vbertas 86.155
Vbi 2.4.8
Vbi gloria 4
Ve 1.2.4.5.32.33.
Vecordia 77
Vecei 4
Vectigal 15.89
Vectis 12.18.100
Vel 37
Velamẽ.9.77.106.
Velare 107
Velle 1.52.60.135
151.
Velle paratũ eẽ 54
Vellere 91
Vellicare 15
Vellocẽ esse.45.141
Velociter.12.85.112
Velox 85.141
Velum 107
Vellus 25
Velut 1.29
Vena 140
Venale 87
Venari 154
Venatio 154
Venator 154
Venatu apprehen-
dere.154
Venenũ 145.149.
Venerari 72
Venire.11.12.32.35
44.62.64.
Vendere 87.156.
Venter 14.79.90
Ventilabrum 41
Ventilare 22.41.95
Ventilatores. 39.41
Ventura 11
Ventus 148
Vẽtus oriẽtalis. 159
Ventus urens 55
Ventriculus 158
Venundare 156
Vepres 106.164
Verax 6.92
Vere 5.6.67.144
Veredarii 5
Verenda 15
Vere ne 155
Vereri 22
Verificare 67
Veritas 6.7.74.
144.170
Vero 57
Verum 67

Fo.

Veruntamen. 5.9.
19.153.
Verus 7
Verberare 81
Verbum 87.152
Vermis 150.155.
170
Vermiculus 170
Vernaculus 64
Vernũ tempus. 75
Versatilis 56
Versus 58.86
Vertere 56.105.
157
Vertex 158.159.
145
Vertigo 115
Vesanus 125
Vesci 18.58
Vesice 1.93.16
Vesper 104.121
Vespera 48.122
Vespere procedere.
122.
Vesperus 114.116.
Vespertilio 115
Vestibulum.6.21.53
Vestigiũ. 11.53.77
122.129.
Vestimentum. 2.12.
81.85.163.164
Vestire 56.81
Vestis 22.28.81.84
85.164.165
Vestis mutatoria 49
Vestis uaria 75
Vestis diuersorũ co-
lorum 153
Vestis ex lino & lana
contexta 165
Vetera 125
Veteres 15
Vetus 71.125
Vetus error 68
Vetustate cõsumi 15
Vetustate deficere
15.
Vetustissimum 71
Vetustum facere. 15
Vexari 69
Vexatio 38
Vexillum 27
Vi extorquere 25
Via 9.51.166
Viam facere.31.108.
Vi auferre 25
Viator 9
Vici 44.158
Vicia 77
Vicina 161
Vicinus 161
Vicis 129.147
Vicissitudo 25
Victa 24
Victima.57.58.57.
117
Victus 5.59
Videre.95.144.165
Vidua 6
Viduatus 6
Viduitas 6
Vigil 114.116
Vigilare 114.160
167
Vigilia 164
Viginti 125.

Fo.

Villa 44.55.78
150.
Vile 15.38.59
Vile prostibulũ. 47
Vilipendere.38.59.
95.
Vilissimi 59
Vim facere 129
Vim pati 124
Vinatia 10
Vincere 8.59.78
101.
Vinculum. 8.16.59.
65.72.112.113
Vinctus 8
Vindemia 17.140
Vindemiare 9.17
84.116.117
Vindemiator 17
Vindicare 102.147
Vindicta 102.151
Vinea 25.78
Vinea electa 168
Vinitores 78
Vinũ. 63.70.16.
Violare. 47.156.
160.
Violentia 151
Violentare 91
Violenter 151
Violentu esse 20
Vi opprimere 124
Vipera 9.129
Vir 4.7.10.16.20
92.
Vir de stirpe benia-
mi. 64
Vir de gñe caleb 75
Vir fortis 4
Vir.f.nobilis 4
Virago 4
Virens 1.152
Virga 46.86.87
91.98.155.168
Virginitas 19
Virgo 19.118
Virgula 171
Virgultum.65.160.
Virgultum cũ fron-
dibus 55
Viride 82.152.
Viridis 69
Viriliter agere 45
Viror 53.69.82
Virtus.2.20.46.73
101.115.135
Vis 45
Viscera 58.90.115
Visere 150
Visio 116.145
Visitare.17.150.129
Visitatio 17.150.
Visus 145
Vita 46
Vitta 44.155.157
Vitare 167.
Vitellum 48
Vitis 25.168
Vitrum 59
Vitulus.78.112.150.
Vituperatio 26
Viuens 46
Viuere 46
Viuere permittere.
46.
Viui 46

Fo.

Viuificare 46
Viuificantes 46
Vix parum 164
Vlcer 159
Vlcisci 86.102
Vlmus 28
Vlna 53
Vltra 54.115
Vltio 25.95.102.
151.166.
Vltroneum offerre.
94.
Vlulare.60.63.148.
Vlulatꝰ.63.149.158
Vlule 4
Vmbilicus. 57.168
Vmbra. 58.153.155.
Vmbra mortis.136.
Vmbraculum. 107
Vna 4.43
Vna altera 5
Vnaquecꝫ 4
Vncinus 75.155
Vnctio 92
Vnctus 92
Vnde 4.37
Vndecim 125
Vnguentarius. 153
Vnguentum 164
Vngere 65.91.66
Vnguis 157
Vngula 59.131
Vnicornius 145
Vnicus 62
Vnicum facere 62
Vnigenitus 62.
Vnire 43
Vniuersa 75
Vniuersitas 59.
Vnus 3.43
Vnusquisqꝫ 4
Vocare 143
Vocati 143
Vocatio 143
Vociferare. 40.138.
148.
Vociferatio120.149
Volare 22.26.58.
101.114.151.149.
Volans 114
Volatile 114.137
153.
Volubilis 23
Volucris 114.116
Volumen 23
Voluntaria 94
Voluntarie 94
Voluntarius 94
Voluntatẽ habere.
52.
Voluntas. 10.52.53
106.155.151.152.
Voluptas. 66.112.
166.
Voluere 25.56.
Voluere cogitatio-
nes.116.
Vomer 11.85
Vomere 95.138
Vomitus 138.139
Voragines 48
Vos 11
Votum 95
Vox 139
Vox calcantiũ 55
Vpupa 29

Fo.

Vrens 158
Vrere 135.138
Vrbs 10.116.166
Vrceoli 156
Vrgens 53
Vrgere. 4.85.97.
101.
Vrsus 28
Vrtica 54
Vsura.104.146.169
170.
Vsqꝫ 112
Vsqꝫ ad 112
Vsqꝫ adhuc 112
Vsqꝫ in 112
Vsquequoqꝫ 112
Vsqꝫquo 92.154
Vt. 11.12.27. 90.111.
121.
Vter.50.92.93.95.
Vterus 14.149
Vterqꝫ 165
Vtinã.3.5.6.81.82
Vtiqꝫ 6.34.75.
Vtquid 85
Vt non 16
Vtres 92
Vtrum 32
Vua 120
Vua acerba 16
Vuas colligere 17
Vulgus 8.122
Vulgus promiscuũ.
8.122.
Vulnera 99
Vulnerare 17.44.
47.49.108.159
Vulneratus. 31.47
Vulnus 129
Vulpes 165
Vultur 4
Vultus 8.128
Vulua 149.156
Vxor 4.5.156
Vxorem habere.16.
Vxorem habens.16
Vxorẽ fratris in con
iugium accipere. 60
Zio 39
Zona 143.86
Zoeleth 39
Zelare 141
Zelans 141
Zelotes 141.
Zelotypie 141

Finis.

De incipientibus a littera,c.

קָהַת Caath.Congregatio:siue ruga:aut obtusio.
קָהָת Caath.1. Paralip.6.b.vbi dī caath filiꝰ eiꝰ:interpretatur subter vel sub:aut confractio:sine formido.heb.táath.
קָהָתִי Caathite.Congregationes:siue ruge:aut obtusiones.
קַבְצְאֵל Cabseel.Congregatio dei.
כַּבּוּל Cabul·Compeditus:vel quasi germen: aut quasi defluens: vel quasi veterascens.
קַדְמוֹת Cedemoth.Antiquiores: vel priores:siue orietales:aut incendium vel incuruatio mortis.
קָדֵשׁ Cades sanctitas.
קָדֵשְׁבַּרְנֵעַ Cadesbarne.Sanctitas filii instabilis: aut sanctitas frumenti vel puritatis cōmote vel instabilis.
קָדֵשׁ Cadesbarne.Deute.1.in fine capi. in hebreo est cades interpretatur sanctitas.
קְדוּמִים Cadumim.Antiqui:vel priores:siue orietales: aut antiquū siue orientale mare:aut incendium vel humiliatio aquarū.
כְּפִירָה Caph.Vola.i.palma manus:aut phiala.D.
כְּפִירָה Caphara.Leūcula:aut propiciatio:siue linitio: vel villa:aut oppidum:siue glacies:aut syriace negatio.
Capharnaum.Ager penitentie: vel villa consolationis:aut propiciatio penitentis.D.
Capharsalama.Ager vel villa pacis vel retributionis.D.
Caphetetha.manꝰ doni:aut syriace vinculū:vl colligatio.D
כְּפִירָה Caphira.Leūcula:aut propiciatio: siue linitio: vel villa aut oppidum:siue glacies:aut syriace negatio.
Cayphas.Inuestigator:vel sagax:seu vomens ore: aut vomitus oris.D.
קַיִן Cáin.Possessio:vel possessus.
קֵינָן Caynan.Possessor: vel emptor:aut lamentator:vel nidus.
Caius.Lingua latina prisca interpretatur dñs. latinum est.
כָּלָל Calaal.Cōsumatio:vel totalitas : aut quasi nox : vel syriace corona.heb.calal.
כָּלָנֶה Calanne. Omnes nos : siue omnis hec:au consumatio nostra:vel sicut manens:aut quasi murmurans.
Calānus.Idem·
כַּלְכֹּל Calchal.Nutriens:siue consumās omnia:aut sustinens oia.
כָּלֵב Caleph.Quasi cor:aut canis:siue canistrum.heb.caleb.
Calphi.Vox oris.vel consumatum aut perfectum os.D.
חֲלִי Calí.Infirmitas: siue deprecatio:aut expectatio:vel principium:aut gemma:vel monile.
καλισθένης. Calisthenes.Pulchrum robur siue pulchra potentia.G.
קָלִיתָא Calitha.Refugium;siue contractio:aut vox declinans.
כָּלוּבִי Calubi. Caninus:aut canistrum meū:siue totus ipse in me.
קָמוֹן Camon.Resurrectio siue confirmatio eius.
קְמוּאֵל Camuel. Surrexit deꝰ: vel suscitauit aut cōfirmauit eū deꝰ.
חֲמוּל Camul.Pius vel misericors.
קִנְיָת Canath.Emptio:siue possessio:aut lamentatio.
קְנַזְנַ Canath.Iudi.1. Confringens te: vel humilians te: siue respondens tibi.heb.tanach.
Candacis. Possidens contritionem : aut ex hebreo & syro possessio munda vel purissima.D.
כַּפְּתֹרִים Cappadoces. In hebreo est captorim:& interptatur spherule:siue poma:aut vola vel palma turturū vel exploratorū.
כַּפְתּוֹר Cappadocia.Idem.s.n.
קַבְצְאֵל Capseel.Congregatio dei.heb.cabseel.
כַּפְתֹרִים Capturim.Cappadoces:siue spherule vel poma:aut vola vl palma turturum vel exploratorum.
כַּרְכֶּמִישׁ Carchamis.Agnus quasi ablatus:aut agnus quasi palpans: vel ex syro & hebreo ciuitas ablata
קָרֵחַ Carée.Caluus:siue glacies.
קָרְחִים Careim.Idem.plu.nu.

Caria.Capitalis.G. καρία.
קִרְיָת Cariath Ciuitas:vel vocatio:aut lectio:vel occursus.
קִרְקָעָה Cariathaa.Pauimētū:siue frigiditatē dissoluēs.he.carchaa.
קִרְיָתַיִם Cariathaī.Ciuitates:aut vocatiões: siue lectiões: vl occursꝰ.
קִרְיַת אַרְבַּע Cariátharbe.Ciuitas quattuor.i.quattuor patriarcharum. s.adam.abraam.isaac.& iacob.qui ibi sepulti sunt.
קִרְיַת בַּעַל Cariathbáal.Ciuitas ídoli vel imperātis aut possidentis.
קִרְיַת יְעָרִים Cariathiarim.Ciuitas siluarum.
קִרְיַת יְעָרִים Cariáthiarim.Esd.2. interpretatur Ciuitas ciuitatū vel oppidorum:aut ciuitas vigilantium:vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum.heb.cariatharim.
קִרְיָתַיִם Cariatharim.Hiere.48. Ciuitates:aut vocationes:siue lectiones:vel occursus.heb.cariathaím.
Cariáthim.Idem.
קִרְיַת סֵפֶר Cariathsépher.Ciuitas litterarum.
קִרְיַת סַנָּה Cariathsena.Ciuitas rubi:vl ex hebreo & syro ciuitas inimi
Carie.Capitalis.G. (citie. καρία.
קְרִיוֹת Carioth.Ciuitates:aut vocatiões:siue lectiões:vel occursus.
קָרִית Carith.Concisio:siue confossio:aut exterminatio
כַּרְמֶל Carmel.Cognitio circumcisionis : vel agnus circūcisus:aut tenerítudo.s.illa que est segetum:vel coccinus.
כַּרְמְלִי Carmelites. Idem.
Carmelitis.Idem.femi.gene.
כַּרְמֶל Carmelus. Idem quod carmel.
Carmon.Quasi malum granatū:vel vinea doloris siue fortitudinis. (titudinis.
קַרְנַיִם Carnáim.Cornua.
Carpum.Fructus vel fructuosus.G. καρπόν.
Carpus.Idem.G. καρπός.
קַרְתָּה Cartha.Ciuitas:siue vocatio:aut lectio:vel occursus.
קַרְתָּגִנְנֶסִים Carthaginenses.In hebreo est tharsis: & interpretatur contēplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:siue chrysolithus lapis.s.preciosus:aut marc.
קַרְתָּן Carthari.Ciuitas:vel uocatio:aut lectio:vl occursus:siue frigiditatem dans.heb.carthan.
כְּסָלוֹת Casaloth.Temeritates:siue fiducie:aut ilia.
כָּסְבּוֹן Casbon.Numeratio:vel cogitatio:aut festinans filius.D.
כָּשֵׂד Caseth. Quasi demon:aut quasi depredator:vel quasi māmilla:aut quasi ager.heb.cased.
כַּסְפְּתָה Casphia.Argentaria:siue cupiditas: aut syriace verecūdia.
Casphin.Idem.D.
Casphor.Argēteus mons:aut desiderabilis mons.D.
קְצִיעָה Cassia.Species aromatica:vel angulus.
קְצִין Casis.Concisio:aut finis.
כַּסְלֻהוּ Casleu.Spes aut temeritas eius:siue thronus vel calix illius aut ilia eius.
כָּתֶת Catheth.Tedium:siue contentio.
κλαυσθμός. Cauda.In greco clauda:& interpretatur vox facta:siue vox flebilis.G.
כֶּדֶר Cedar. Nigredo:aut tristitia.
קֶדֶשׁ Cédes.Sanctitas.
קַדְמוֹת Cedimoth.Antiquiores:vel priores:aut orientales: siue incendium vel incuruatio mortis.
קַדְמָה Cedma antiquus:vel prior:aut orientalis.
קַדְמִיאֵל Cedmiel.Antiquitatis vel prioritatis deus : aut orietis deꝰ.
קִדְרוֹן Cedron.Denigratus:aut tristis.
צָפִי Cephas.Petrus.s.a petra.syrum est.
Cephi.Speculator:vel fauus : siue cooperimentum:aut expectatio.
קְפִירָה Cephira.Leuncula:aut propiciatio:siue linitio:aut villa vel oppidum:siue glacies:aut syriace negatio.
קְעִילָה Ceila.Dissoluēs eā:siue diuidēs aut scindēs eā.vel fixio eiꝰ.
קְלָיָה Celaía. Vox dñi:aut alleuiatio domini:siue torrefactio.
קְלָלִי Celaía.Nec.12.leuis:siue torrefactꝰ.aut vox mea.heb.celaí
קְהִלָּתָה Celítha.Cetꝰ vel cōgregatio:siue eccīa.heb.cehálatha.

Celeon. Consumatio vel perfectio: aut alleuians dolorē vel tristitiam. D.
κοιλησυρία Celesyria. Curua siue depressa syria. G.
קְלִיטָא Celita. Refugium: vel contractio: aut vocis declinatio.
כַּסְלֻחִים Celluim. Tegumentum vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.
κεγχρεῖς Cenchris. Milium genus leguminis. G.
Cendebeus. Zelus vel possessio doloris: aut zeli emanatio.
כְּנָרֹת Cenéreth. Cithara: vel quasi lucerna.
Ceneroth. Idem. plu. nu.
קֵנֶז Cenez. Nidus iste: aut lamētatio hec: siue possessio vel emptio hec.
קְנַזִּי Cenezei. Idem.
Cenezeus. Idem.
קֵנִי Ceni. Possessio: vel emptio: siue nidus: aut lamentatio.
קְרֵתִי Cerethi. Concisio: siue transfossio: vel exterminatio.
כְּרִי Cerethi. 4. Reg. 11. Milites: aut arietes. heb. cari.
קֵרֹס Ceros. Vncinus: aut incuruatio.
Cesar. A cesso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vt capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinum est.
Cesarea. Idem: nam a cesare dicta est.
כְּסָלוֹת Ceseleth. Temeritates: siue fiducie: aut ilia.
קִשְׁיוֹן Cesien. Duricia: siue stipula: aut cucumerarium.
Cesion. Idem.
חֵתִית Cethea. Cōfracta: siue formidolosa: aut syriace descendēs.
חִתִּיוֹת Cethee. Idem. plu. nu.
חִתִּים Cethei. Confracti: vel formidolosi: aut syriace descendētes
כִּתִּים Cethim. Cōterētes: vel cōtritio maris: aut diadema: siue aurū: vel tinctura: aut ex syro & hebreo coacernatio maris.
כִּתְלִישׁ Cethis. Paries est: aut ex syro & hebreo caterua leene: vel syriace quasi euulsus. heb. cethlis.
קַדְמֹנִי Cethmonei. Antiquiores: vel priores: aut orientales.
קְטוּרָה Cethura. Aromatizans: vel fumigans: siue ligata.
זִיף Ciph. Istud os: vel ista bucca: aut syriace falsitas vel falsus. heb. zyph.
זִפִּים Ciphei. Idem. plu. nu. heb. ziphei.
κιλικία. Cilicia. Voluens: vel reuoluta. G.
קַיִן Cin. Possessio: vel emptio: siue nidus: aut lamentatio.
קִינָה Cina. Idem.
קִינִי Cinei. Idem. plu. nu
קְנִזִּי Cineus. Idem. s. n.
Cineus. Gen. 10. interpretatur rubus: vel syriace inimicitia.
κυνωφώς Cinoth. Lamentationes que & grece threni vocantur
χιος. Cypriarches. Priceps cypri: vel priceps pulchritudinis. G.
κύπριοι Cyprii. Pulchri. G.
κύπριος. Cyprius. Idem. s. n. G.
κύπρος. Cyprus. Pulchra: vel pulchritudo. G.
כֹּפֶר Cyprus. Canti. 1. & 4. Camphora: siue preciū: aut propicia tio: vt pruina: siue oppidū: aut leūcul⁹: vt syriace negatio.
קִירָה Cirene. Paries: siue trabes: aut frigiditas: vel occursus.
Cirenei. Idem. plu. nu.
Cirenenses. Idem.
Cirenensis. Idem. s. n.
Cireneus. Idem.
κυρίνος. Cirinus. In greco cyrinius: quod interpretatur dominans.
כּוֹרֶשׁ Cyrus. Quasi miser: vel quasi heres: aut venter.
קִישׁ Cis. Durus: aut stipula: vel cucumerarium.
קִישׁוֹן Cison. Idem.
Claudia. Latinum est.
Claudius. Idem.
Clemens. Latinum est: significatq; mitem: vel modestum.
κλεόπας. Cleophas. In greco cleopas: & interpretatur gloria omnis: vel omnimoda gloria. G.

Cleopatra. Gloria patrie vel patris. G. κλεοπάτρα
Cloes. Viridis: aut graminea. G. Τρα. χλόης
Coéleth. Ecclesiastes: vel concionator.
Coph. Circuitus: vel congelatio. D.
Colaia. Vox domini: aut alleuiatio dñi: siue torrefactio. קוֹל יְיָ
Colonia. Latinum est: a colendo. i. habitando dicta. κολωνία
Colosenses. Puniti: vel supplicio affecti. G. ῆς.
Colosis. Punitio: vel supplicium. G. κολοσσαεῖς
Coloza. Omnis propheta: siue omnis videns: aut omne pectus. כָּל חֹזֶה
Colozai. Idem. heb. coloza.
Corban. Donum: vel oblatio.
Corbona. Idem.
Corinthus. Saturitas: vel satietas: aut ornamentum. G.
Corinthii. Saturati vel saciati: aut ornati. G. κόρινθος. κορινθίοι.
Cornelius. Latinum est a cornu.
Corozaim. Hoc secretum: vel hic est mysterium. D.
Cozbi. Mendax: aut cessans: siue q̄si fluens: aut q̄si fluxus. מְכַזְּבִי
Crescens. Latinum est a crescendo.
Creta. Carnea vel carnalis. G. κρήτη.
Cretenses. Idem. plu. nu. G. κρῆτες.
Cretes. Idem. G. κρῆτες.
Crispus. Latinum est.
Cusanresathaim. Ethiops vel nigredo iniquitatum. כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם
Cutha. Combustio: siue contusio. כּוּתָה
Cutheni. Idem.
Vucusq; per simplicem. c. litteram. i. sine aspiratione lecta sunt principia nominum: ex hinc que sequūtur aspiratione addita. i. per. ch. legenda sunt.
Chaana. Mercatrix vel negociatrix: siue contrita vel cōfracta: aut recte respōdēs: vel recte affligens. heb. chanaana. כְּנַעֲנָה
Chabri. Socius: aut particeps: siue incantor: aut liuor. D.
Chabul. Compeditus: vel q̄si germinans: aut quasi defluēs seu quasi veterascens. כָּבוּל
Chai acernus. heb. hai. עַי
Chalāne. Omnes nos: siue omnia hec: vel sicut manens: aut sicut murmurans. כָּלָנֵה
Chaldea. Quasi demō: aut quasi depredatrix: vel quasi mā milla: aut quasi ager.
Chaldei. Quasi demones: aut quasi depredatores: vel quasi mammille: aut quasi agri. כַּשְׂדִּים
Chaldeus. Idem. s. n.
Chalc. Oportunitas: aut quasi viriditas: vel quasi humiditas: aut quasi tabula. כָּלַח
Cham. Calidus vel calor: aut niger. חָם
Chamaal. In circuncisione: aut in mixtione. heb. bamaal. כְּמָהֵל
Chamaan. Sicut illi: aut similis eis: vel quasi turbatio. heb. chamaam. כְּמוֹהֶם
Chamos. Quasi palpans: aut quasi recedens: vel quasi auferens. כְּמוֹשׁ
Chamuel. Surrexit deus: siue suscitauit aut confirmauit eum deus. קְמוּאֵל
Chana. Zelus vel emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut cana. i. arundo. קָנָה
Chanáan. Mercator: vel negociator: siue contritus vel confractus: aut recte respondens: vel recte affligens. כְּנַעַן
Chanaan. Iudi. 10. In hebreo est maon: & interpretatur habitaculum: siue delictum: vel ex peccato. מָעוֹן
Chanaan. 3. Regum. 22. Mercatrix: vel negociatrix: siue cōtrita vel confracta: aut recte respondens: vel recte affligēs. heb. chanaana. כְּנַעֲנָה
Chanaan. Hiere. 41. interpretatur Sicut illi: aut similis eis: vel quasi turbatio. heb. chamaam. כְּמוֹהֶם

חֲנַעֲנָה Chanaana. Mercatrix: vel negociatrix: siue contrita: vel cõ fracta: aut recte respondens: vel recte affligens.
Chananea. Idem.
חֲנַנִים Chananei. Mercatores: siue negociatores: aut cõtriti vel cõ fracti: siue recte respondentes: vel recte affligentes.
Chananeus. Idem. s.n.
Chananeus. Vnus ex duodecim aplis. Zelotes aut emulator interpretatur. vt habetur Luce. 6. Non. n. erat ex chanaan: sed ex chana vico galilee: que in zelum vel emulationem conuertitur. D.
חֲנַנִית Chananitis. Mercatrix: vel negociatrix: aut contrita: vel cõ fracta: siue recte respondens: vel recte affligens.
חָרָן Charan. Quasi cantans: aut quasi clamãs: siue agnus vel cognitio eorum.
Charran. Idem.
Charran. Tob. 11. & Iudich. 5. & Act. 7. Ira: vel syriace libertas. D.
חַרְכַּס Charcas. Agni cooperimẽtum: aut agni thronus vel calix: aut quasi tortuosum. s. non planum.
קִרְיַתְעָרִים Chariátiarim. Ciuitas ciuitatum vel oppidorum: aut ciuitas vigilãtium: vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum. heb. chariatarim.
קִרְיוֹת Charioth. Ciuitates: aut vocatiões: siue lectiões: vt occursus
כַּרְמִי Charmi. Vinea siue cognitio aquarum: vel agn? aquarum: aut quasi celsitudo.
Charmite. Idem.
כַּרְשְׁנָא Charsena. Agnus anniculus: siue agn? dormiẽs vt mutat?.
כּוּשַׁרְתָּ Chasaia. Duricia aut grauitas eius: siue scandalum ipsius.
כְּסִלּוֹן Chaselon. Fiducia vel temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus mãsionis: vel calix siue tegumentum mãsionis.
כַּסְלוּחִים Chasluim. Tegumentum tabularum: vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.
כַּבּוֹלֶת Chebóleth. Onus. heb. cebóleth.
Chebron. Societas: siue participatio: aut adhesio: siue incãtatio: vel liuor. D.
כְּלְאָב Cheleab. Totus vt?is p?: siue cõsumatio vel ꝓhibitio p?is.
כְּלוּהוּ Cheliáu. Omnis vel totus ipse: aut consumatio eius: siue prohibens eum.
כְּלִיוֹן Chelion. Consumatus: siue perfectus: aut totus colũbinus.
כִּלְמָד Chelmath. Quasi docens: aut totus mensurans: siue omne indumentum: aut consumatio vel cessatio mensure vel indumenti. heb. chelmad.
Chelmon. Exercitus preparatio vel numeratio: aut somnium eius. D.
אֵלוֹן Chelon. Ilex vel quercus: aut fortis. heb. helon.
כֶּלוּב Chelub. Canistrum: siue caninus.
כֶּנֶה Chenne. Balis: aut rectitudo: siue preparatio.
χαιρίας Chereas. Gaudens: vel letus. G.
כַּרְמֶל Chermel. Cognitio circũcisionis: vel agnus circũcisus: aut teneritudo. s. illa que est segetum: vel coccinus.
כְּרוּב Cherub. Quasi magister vel quasi multiplicans: aut quasi pugnans: vel cognitionis aut scientie multitudo.
כְּרוּבִים Cherubim. Idem. plu. nu.
כְּרוּב Cherubim. 2. Reg. 22. Idem. s.n. heb. cherub.
כֶּסְלוֹן Chesion. Fiducia aut temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus mãsionis: vel calix seu tegumentum mãsionis.
כִּידוֹן Chidon. Iaculum: vel infortunium: siue quasi iudicans.
χίος. Chium. Aperta: vel apertura. G.
קוֹה Choa. Spes: vel congregatio: siue linea: aut regula.
כֹּבַר Chobar. Fortitudo vel potentia: aut q̃si filius: siue quasi puritas: vel quasi frumentum: aut iam. i. quod iam preteriit.
כָּדְכֹד Chodchod. Iapsis: aut hydria hydrie.
כְּדָרְלָעֹמֶר Chodorlaomor. Quasi generatio seruitutis: aut quasi habitatio seruitutis: siue spherula vel rotunditas manipuli.

כְּנַנְיָהוּ Chonenias. Preparatio aut firmitas vel rectitudo domini.
כּוֹז Choo. Vertex: vel summitas. G.
קֹרַח Chóre. Caluus: vel caluicium: siue glacies: vel gelu.
כּוֹרֵא Chore. 1. Paralipo. 9. c. vbi dicitur Sellum vero filius chore. & 26. & 2. Paralipo. 31. interpretatur vocans: vel legẽs aut perdix.
חֹרֵי Chorrei. Furores: aut libertates: seu foramina.
חֹרִי Chori. Caluus vel caluicium: aut glacies: vel gelu.
חֹרְחִי Chorite. Idem. plu. nu.
חֹרְחִים Chorites. Idem. s.n.
κῶς Choum. Vertex: vel summitas. G.
χριστός. Christus. Vnctus. G.
חוּב Chub. Extinguens.
קוֹלְיָה Chulia. Vox domini: aut alleuiatio dñi: siue torrefactio.
חוּן Chum. Preparatio: siue placenta: aut syriace fenestra. heb.
כּוּשׁ Chus. Ethiops: aut niger.
כּוּשָׁן Chus. 1. Paralipo. 4. interpretatur spina: aut estas: siue tedium: vel vigilia: aut finis.
Chusa. Videns: aut prophetãs: in greco scribitur chuza. D.
כּוּשִׁי Chusi. Ethiops: aut niger.
חוּשַׁי Chusi. 2. Reg. 15. & 16. & 17. & 1. Paralipo. 27. interpretatur Sensus: aut festinans: vel silens.
קִשּׁוּי Chusi. 1. Paralipo. 6. interpretatur Durus: siue stipula: aut cucumerarium. heb. cisi.
כּוּשִׁי Chusi. ps. 7. Ethiops: aut niger. heb. chus.
Chuza. Videns: vel prophetans. D.

De incipientibus a littera. d.

דָּבַי Dabai. Detrahens: siue loquens: aut senectus: vel syrace fluens.
דָּבְרַת Dabéreth. Verbum: siue res: aut apes: vel subiectio: aut syrace ductrix.
Dabbéreth. Idem.
דְּבִיר Dabir. Oratorium: siue verbum: aut res: vel subiectio: aut syriace ductor.
Dabreiamim. Verba dierum: grece autem vocatur hic liber paralipomenon. i. relictorum: eo quod in hoc libro ea maxime tractantur que in libris regum relicta sunt.
דִּבְרִי Dabri. Oratorium siue verbum meum: aut res vel apes siue subiectio mea: aut syriace ductor meus.
דָּדָן Dadan. Mãmilla: vel dilectio: aut patruus: vel iudicans.
δάφνη. Daphne. Laurus. G.
עֵין Daphnim fontem. Nu. 34. In hebreo est áyn: & interpretatur oculus: siue fons.
דָּגוֹן Dagon. Frumentum: vel piscis.
דַּלָיָה Dalaía. Pauper domini: siue exhaustio aut ramus domini: vel macilentus.
Dalaías. Idem.
דְּלִילָה Dalila. Paupertas vel situla eius: aut ramus eius: siue exhauriens: aut macilenta.
Dalmanuta. Situla preparata: vel exhaustio numerata siue macies vel ramus preparatus vel numeratus. D.
δαλματία Dalmatia. Lampas frustatoria: aut fulgur vanitatis. G.
δάμαρις. Damaris. Vxorcula. i. parua vxor. G.
Damascení. Sanguinis facci: vel sanguinis pocula: aut sanguis femorum vel incendiorum seu procuratoris.
דַּמֶּשֶׂק Damascenus. Idem. s.n.
דַּרְמֶשֶׂק Damascenus. 1. Paralipo. 18. generationis aut habitationis procuratio: aut generatio vel habitatio incendii aut procuratoris. heb. darmascenus.
דַּמֶּשֶׂק Damáscus. Sanguinis saccus: vel sanguinis poculũ: siue sanguis femoris vel incendii aut procuratoris.

דַּרְמֶשֶׂק Damascus. 4. Reg. 16. b. vbi dicitur perrexitq; achaz ī ocursum theglatphalasar regi asyriorū in damascum: interpretatur Similitudo incendii aut oculi vel poculi siue sacci: aut simílis femori: vel tacitum osculum aut poculum. heb. dumascus.

דַּרְמֶשֶׂק Damascus. 1. Paralipo. 18. &. 2. Paralipo. 16. &. 24. &. 28. interp̄tatur generationis vel habitationis procuratio: aut generatio vel habitatio incendii. heb. darmascus.

דַּמְנָה Damna. Sterquilínium: aut cruentatio: vel taciturnitas: aut simílitudo nostra.

דָּן Dan. Iudicans: siue iudicium.

לָעָדָן Dan. 1. Paralipo. 26. c. Voluptuosus: aut testificans siue deglutiens iudicium: aut syriace temporalis. heb. ladan.

דָּנִיֵּאל Daniel. Iudicium dei.

אֲדָרָה Daran. Pallium: siue potentia aut magnitudo. heb. adara.

דָּרָע Daran. 1. Paralipo. 2. generatio vl habitatio pastoris aut societatis siue iniquitatis: vel syriace brachium. heb. dara.

דָּרְיָוֶשׁ Darius. Requirens: aut inquirens.

דָּתָן Dathan. Ritus: aut lex.

Datheman. Legis preparatio: vel legis munus. D.

דָּוִד Dauid. Dilectus.

דַּבֶּשֶׁת Debásseth. Melistua: aut infamiam apponens.

דִּבְלַיִם Debeláim. Palate. i. masse de ficibus compacte.

דְּבִירָה Debera. Oratorium: siue verbum: aut res: vel apes: aut subiectio: vel syriace ductrix.

דִּבְלָתָה Deblátha. Palata. i. massa de ficibus compacta.

δεκάπολις Deblatáim. Idem. plu. nu.

Decapolis. Decem ciuitatum. s. regio. G.

דְּקָלָה Deda. Cōminutio eius: vel syriace palma. illa. s. que est arbor. heb. decla.

דֹּדָן Dedā. Māmilla vel dilectio earum: aut patruus: vel iudicās.

דְּבוֹרָה Delbora apes: vel verbum: aut res: siue subiectio: vel syriace ductrix. heb. debbora.

דַּלְעָן Delean. Pauper afflictus: siue pauperis responsio vel canticum: aut exhausta siue macilenta afflictio vel responsio: vel ex hebreo & syro pauper ouis.

Deleth. Ianua: siue paupertas. D.

דַּלְפוֹן Delphon. Stillicidium aut pauperem respiciēs: siue exhaustum vel macilentum respiciens.

δῆλος Delo. Manifestata vel ostensa. G.

δῆλος Délos. Idem. G.

δημᾶς. Demas. Popularis: vel plebeius: aut pinguis. G.

δημήτριος Demétrius. Cerealis a cerete quam gentiles deam frumenti putabant. G

δημοφῶν. Demophon. Populi interfector: aut populi cedes. G.

דְּנָהָבָה Denába. Iudicium eius in ea: aut iudicium prebens.

דִּפְקָה Deptha. Pulsatio: siue impulsio. heb. depcha.

δίρβη. Derben. Circūsepta: vel vallata. G.

δίρβαῖος. Derbéus. Circūseptus: vel vallatus. G.

דַּרְקוֹן Dercon. Generatiōis aut habitationis possessio vl emptio: aut syriace draco.

Dessan. Pinguedo: aut cinis. D.

διάβολος. Diabolus. Criminator siue calumniator: aut accusator. G.

רֶשֶׁף Diabolus. Abachuc. 3. in hebreo est réseph: & iterpretatur volucris: siue flamma: vel lampas.

Diana. Latinum est: & dicta est a die: eo quod habeat lucem emulam diei. nam luna hoc nomine appellatur.

דִּיבֹן Dibon. Abundans filius: aut abundantia intelligentie vel edificationis: aut syriace fluxus.

דִּמוֹן Dibon. Esa. 15. d. Sanguinolenta: siue sterquilínium. heb. dimon.

דִּיבוֹנָד Dibóngad. Abundantia filii felícis: aut abundantia intellectus vel edificationis felicis: siue abundātia filii accincti.

Didymus. Geminus vel gēmellus: ille. s. qui cum alio vno & eodem partu nascitur. G. δίδυμος.

Díei. De generatione: aut existentes. syrum est. heb. dieui. דִּיהָא

דַּלְיָהוּ Dilaiáu. Pauper domini: siue exhaustio vel ramus domini: aut macilentus.

דִּימוֹנָה Dimona. Sterquilínium: siue coaceruatio: aut abundās numerus vel munus.

דִּינָה Dina. Iudicium: vel iudicans: aut syriace ista.

דִּינֵי Dinei. Iudices: siue iudicia.

דְּנָיֵא Dionysius. Diuinitus stimulatus vel compunctus. G. διονύσιος

Diócorus. Diuina saturitas: vel diuinum ornamentum. G. διόσκορος

Diotrepes. A ioue nutritus. G. διοτρεφής

דִּישָׁן Dísan. Trituratio: siue pinguedo: vel cinis: aut abundans dens vel ebur.

דִּשׁוֹן Díson. Trituratio: siue pinguedo: vel cinis.

Doch. Cōmotus: siue impulsus: aut cōminutus. D.

דּוֹדַוָהוּ Dodan. Dilectio aut māmilla ei⁹: vl patru⁹ ei⁹. heb. dodau.

דֹּדָנִים Dodanim. Dilecti vel patruelis somnus: aut mammílla dormientis.

רוֹדָנִים Dodanim. 1. Paralipo. 1. Imperantes siue descendentes: aut imperantis vel descendentis somnus. heb. rodanim

רֹאֵנ Doech. Solicitus: siue anxius: aut piscator. heb. doeg.

אֲדֹן Dom. Dominus: aut basis: vel syriace auris. heb. adon.

דָּמִים Domím. Sāguinei: aut silentes: vel símiles: aut syriace pecu (nie.

דּוֹר Dor. Generatio: vel habitatio.

Doram. Generatio vel habitatio populi. D.

δορκάς. Dorcas. Caprea vel dāmula. G.

דָּרְדָּע Dorda. Habitaculum scientie: vel generatio scientie.

Dorimini. Generatio vel habitatio dextere. D.

Dorix. Rapidus: aut velox. D.

δοσίθεος. Dosítheus. Deodatus. G.

דֹּתָן Dothaim. Rítus: aut lex. heb. dothan.

δρουσίλλα Drusílla. Rore conspersa. G.

דּוֹדִי Dudi. Dilectus aut patruus meus.

דְּעוּאֵל Duel. Cognoscite deum: siue scientia dei.

דּוּמָה Duma. Silentium: vel símilitudo.

דּוּרָא Durā. Generatio: vel habitatio: aut pyra. scilicet ignis. heb. dura.

De incipientibus a littera. e.

עֵיבָל Ebal. Aceruus vetustatis: aut aceruus defluens.

עֵיבָל Ebal. Gen. 10. interpretatur Peruersitas vetustatis: aut peruersitas fluxus. heb. obal.

ἐκκλησιαστής. Ecclesiastes. Hebraice dicitur cohéleth: & interpretatur cōgregans: Ecclesiastes autem in greco congregans vel concionator interpretatur.

אֲדָמָה Edema. Terra: aut ruffa: siue sanguinea.

עֵדֶן Eden. Voluptas: siue delitie. aut syriace tēpus.

עֵדֶר Edēna. Iudicium vel iudicans: aut syriace ista. heb. dēna.

éder. Grex: siue defectio: vel priuatio.

חֹדֶשׁ édes. Mensis: aut nouitas.

הֲדַסָּה Ediſſa. Myrtus: aut syriace letitia.

עֵדְנָא Edna. Voluptas: aut syriace tempus.

עֶדְנָת Ednas. Idem.

Ednas. 1. Paralipo. 12. Interpretatur Eterna requies: siue testimonium quietis.

אֱדוֹם Edom. Ruffus: siue terrenus: aut sanguineus.

אָדֹם Edom. Ioſ. 3. Homo: siue ruffus: aut terrenus: vel sanguineus. heb. adom. & est nomen vrbis.

אֶדְרֵעִי Edréi. Fortitudinis vel magnitudinis aceruus: aut nubes siue interitus iniqui aut socii vel pastoris siue cōfractionis.

עֵיפָה Epha. Lassus: aut volās: vel syriace plicatus vel cōplicatus.

אֵיפָה Epha. Ezechiel. 45. Genus est mensure.

Ephenetus. Laudabilis. G.
ἐπαινετός
חֵפֶר ephér. Fodiens: aut explorās: siue opprobriū: vel cōfusio.
עֵפֶר ephér. Geñ. 25. Et. 1. Paralip. 1. & 4. & 5. vbi dī. & epher & iahalon: interp̄tatur puluis: siue hinulus aut plūbum.
חֶפְרִי Epherite. Fodientes: aut explorantes: siue opprobria: vel confusiones.
פַּרְמַשְׁתָּא Ephermésta. Ruptura fundamenti: vel ruptura ponens: aut ex hebreo & syro taurus anniculus. heb. phermésta.
Ephesii. Desiderabiles. G.
ἐφέσιοι.
Ephesus. Idem. s. n. G.
ἔφεσος.
Epheta. Aperire imperatiui modi: passiue vocis.
אֵפָה Ephi. Genus est mensure.
אֵפֹד Ephod. Superhumerale: aut ornamentum.
אֵפֹד Ephor. Iudi. 8. f. & 1. Paralipo. 15. interpretatur. Suphumerale: aut ornamentum. heb. ephod.
עָפְרָה Ephra. Puluerulenta: siue plumbea: aut damula.
אֶפְרַיִם Ephraím. Frugifer: aut crescens.
עָפְרָה Ephraím. 1. Reg. 13. interpretatur Puluerulenta: siue plumbea: aut damula. heb. ephra.
אֶפְרָתָה Ephraíta. Vbertas: siue frugifera: vel crescēs: aut incinerata.
אֶפְרָתִים Ephratéi. Vbertates: siue frugiferi: aut crescētes: vl icinerati
Ephrateus. Idem. s. n.
חֶפְנֵץ Ephree. Cooperimentum iniqui vel socii aut confracti: siue portus iniqui vel socii aut confracti.
אֶפְרַיִם Ephrem. frugifer: aut crescens.
עֶפְרוֹן Ephron. Pului: siue hinulus: aut plumbeus.
Egbathana. Frater mortis. D.
אַחְמְתָא Egbathanis. Idem. heb. echmatha.
הֶגֶא Egeus. Meditatio: siue loquela: vel gemitus: aut ablatio.
יִגְאָל Egial. Redemptor: vel redemptus: siue inquinatus.
מִצְרִית Egyptia angustians: siue tribulans.
מִצְרִים Egyptii. Angustiantes: siue tribulantes.
Egyptius. Idem. s. n.
מִצְרַיִם Egyptus. Angustie: siue tribulationes.
עֶגְלָה Egla. Festiuitas aut gyratio eius.
עֶגְלָה Egla. 2. Reg. 3. & 1. Paralipo. 3. interpretatur Vitula: aut currus: siue rotunda.
עֶגְלוֹן Eglon. Vitulus: aut currus: siue rotundus.
אֵלָה Ela. Ilex: vel quercus: aut maledictio: vel iuramentum. s. imprecationis: aut syriace deus.
אֶלְעָד Elad. Dei eternitas: vel dei testimonium: aut dei preda.
אֶלְעָדָה Elada. Dei cetus vel congregatio: aut dei eternitas siue testimonium: vel dei preda.
Ellada. Grecia. G.
ἑλλάς.
Elai. Fortis: vel deus meus. D.
עֵילָם Elam. Adolescens: siue occultus: aut seculum.
Elamite. Idem. p. n.
אֶלְעָשָׂה Elasa. Dei factura.
אֶלְכָּנָה Elchana. Deus zelotes: aut dei possessio: vel dei calamus: siue deus nidus eius.
חִלְקִיָּה Elceia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
חֶלְקִי Elci. Portio: siue pars: aut lenis.
חִלְקִיָּה Elchia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
Elchias. Idem.
אֶלְדָּעָה Eldaa. Dei scientia: aut dei cognitio.
אֶלְדָּד Eldad. Dei dilectus.
Elleadebarim. Quintus liber legis: & interp̄tatur hec sunt uerba: quia sic incipit in hebreo. grece autem vocatur deuteronomium. i. secundatio legis.
אֶלְעָלֵה Eleale. Dei ascēsio: siue dei holocaustum.
אֶלְחָנָן Eleanan. Dei gra: siue dei mia: aut dei donū. heb. elchanan.
אֶלְעָזָר Eleazar. Dei adiutorium: siue dei atrium.
Eleazarus. Idem.

חֶלֶק élech. Portio: siue pars: aut lenitas.
Elechite. Idem. p. n.
Electa. Latinum est: & grece idem significat.
חֶלֶד éleph. Mūdus. i. orbis: vel mustela: aut syriace rubigo. heb.
הֵלֵל Elel. Laudans: siue lucifer: aut stultitia. (éled.
Eleutherus. Liber vel ingenuus. G.
ἐλεύθερος.
אֶלְפָּעַל Elphaal. Dei opus: vel dei operatio.
אֶלְיְפָלֵט Elphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.
אֵלִי Elí. Deus meus.
אֱלִיאָב Eliab. Deus meus pater: siue deus patris.
אֱלִיחָבָא Eliaba. Deus absconditus: siue deus dilectionis.
אֱלְיָקִים Eliachim. Dei resurrectio aut affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.
אֱלִידָע Eliada. Dei scientia: vel dei cognitio.
Eliadam. Idem. heb. eliada.
Eliade. Idem.
אֱלִיעָם Eliam. Dei populus.
אֱלִיהוּ Elias. Deꝰ dominus: aut fortis dominus.
אֱלִיסָף Eliasaph. Deꝰ augēs: vel deꝰ augmētationis: aut deꝰ finiēs.
אֱלִישִׁיב Eliasib. Deus conuersionis: aut dei sessio vel habitatio: siue
Eliasub. Idem. (dei insufflatio.
אֱלִיאָתָה Eliátha. Deus meus tu: aut deus meus venit.
אֱלִיחֻבָּה Elíbaa. Deus absconditus: siue dei dilectio. heb. eliaba.
אֱלִיקָא Elica. Dei pellicanus: aut fortis vomitus.
Elici. Nigri: aut circūuoluti: vel retorti. G.
ἕλικοι.
אֱלִידָע Elida. Dei scientia: vel dei cognitio.
אֱלִיאֵל Eliel. Deus meus deus: vel dei fortitudo: siue dei potentia.
אֱלִיעֶזֶר Eliézer. Dei adiutorium: siue dei atrium.
אֱלִיפָל Eliphal. Dei miraculum: vel dei iudicium.
אֱלִיפְלֵט Eliphálech. Deꝰ liberationis: siue deꝰ meus expellens. heb.
Eliphálech. Idem. (eliphálet.
Eliphalu. Deus mirabilis: siue deus iudicii.
אֱלִיפַלְהוּ
אֱלִיפַז Eliphaz. Dei nisus vel conatus: aut dei aurum obrizū.
אֱלִיפְלֵט Eliphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.
אֵלִים Elím. Arietes: aut fortes: vel cerui: siue valles.
Elymaida. Panicea: a panico qd est genus seminis. G.
ἐλυμαΐς.
Elymas. Magus: siue corruptor: vel perniciosus. G.
ἐλύμας.
אֱלִימֶלֶךְ Elimélech. Deus meus rex: aut dei consilium.
אֱלִיעֵנַי Elioenái. Ad ipsum oculi mei: siue ad ipsum fōtes mei: aut ad ipsum afflictio vel paupertas.
אֶלְיְהוֹעֵנַי Elioenai. 1. Paralipo. 26. & Esd. 8. interpretatur Ad dominum oculi mei: aut deus ipse oculorum meorum.
Elíopolis. In hebreo est on: quod interpretatur dolor: vel fortitudo: aut tristitia: grece vero eliopolis interpretatur solis ciuitas.
ἡλιούπολις
אָן
אֱלִיחֹרֵף Elioreph. Dei hyems: aut deus iuuētutis: siue forte opprobrium: aut ex hebreo & syro: deus acuminis.
אֱלִישָׁה Elisa. Deus est: aut dei agnus: siue deus cōmodans.
אֱלִישֶׁבַע Elisábeth. Deꝰ iuramēti vel saturitatis: siue dei septenariū.
אֱלִיצָפָן Elisaphan. Deus aquilonis: siue deꝰ absconditus: aut deꝰ speculator.
אֱלִישָׁפָט Elisaphat. Deus iudicans. (culator.
אֱלִישָׁמָע Elisama. Deus exauditionis: siue dei exauditio.
אֱלִישָׁע Elíseus. Dei salus: vel deus saluans.
Elisu. Idem. heb. elisua.
Elisua. Idem.
אֱלִישׁוּעַ Elisua. 1. Paralipo. 3. interpretatur Deus exauditionis: vel dei exauditio. heb. elisama.
אֱלִיצוּר Elisur. Dei fortitudo: siue dei petra: aut dei plasmatio vel colligatio.
Eliud. Deus laudis: siue deus confessionis: aut dei laus vel confessio. D.
אֶלְמְלֵךְ Elméleth. Dei regnum vel dei consilium. heb. elmélech.
אֶלְמוֹדָד Elmodad. Dei mensura: aut atrium dilecti.

עַלְמֹדָךְ לָתָיִם Elmondeblatáim. Duo noia ſunt Elmon quod interpretatur occultatio: ſiue adoleſcentia: aut ſeculũ: vel contẽptus Deblatáim palathe .i. maſſe de ficibus compacte.

אֵלְנָעַם Elnaem. Dei pulchritudo: ſiue deus mouens eos.

Elnaen. Idem. heb. elnaem.

אֶלְנָתָן Elnathan. Deus dedit: ſiue dei donum.

Eloi. Deus meus.

אֵילוֹן Elon. Illex vel quercus: ſeu fortis: aut ceruus.

חֵלוֹן Elon. Nu. z. & Hiere. 48. interpretatur Feneſtra: vel ppha-natio: ſiue dolor: vel infirmitas.

חֶלְקַת Elrath. Portio ſiue pars: aut lenitas. heb. elchath.

אֶלְתּוֹלַד Eltholad. Dei generatio.

אֵלוֹל Elul. Vlulatus: ſiue pernoctatio.

בּוּל Elul. 3. Reg. 6. Germen: aut defluẽs: ſiue vetuſtas. heb. bul.

אֶלְזָבָד Elzebad. Dei dotatio.

זִיף Elziph. Iſtud os vel iſta bucca: aut ſyriace falſitas vel falſus. heb. ziph.

Emalchuel. Rex deus: aut regnum dei: vel nuncius dei. D.

הֵימָם Emam. Turbatio eorum: aut tumultus eorum.

הֵימָן Eman. Multus: aut tumultuans: vel ſyriace fidelis.

עִמָּנוּאֵל Emánuel. Nobiſcum deus.

חֲמַת Emath. Ira: vel indignatio: aut calor: ſiue murus: aut vter: vel lagena.

מְאָה Emath. Nee. 12. interpretatur Centum. heb mea.

חֲמָתִי Ematheus. Iratus: ſiue indignatus: aut calidus: ſiue muratus: aut vter: vel lagena.

Emaus. Tinniens conſilium: vel matris aut gẽtis conſilium: ſeu populus abiectus. D.

אֵמֶר Emer. Dicens: ſiue loquens: vel exaltatio: au ſyriace agnus.

Emmer. Idem.

אֵימִים Emim. Timores: aut terribiles: vel populi: ſiue inſula aq̃rũ.

חֲמוֹר Emor. Aſinus: ſiue lutũ: aut vinoſus: vel ſyriace grauis: aut Emmor. Idem. (ponderoſus

עָמְרִי Emri. Manipulus meus: au ſeruitus: vel gomor genus menſure capiens decimam partem ephi.

עֲנָק Enach. Gigas: aut torques vel monile: ſiue oneratus.

Enachim. Idem. p. n.

עֵינָדָה Enada. Oculus acutus vel letus: aut fons acuminis vel letitie: ſiue ex ſyro & hebreo fons vel oculus vnus ſiue nouus.

חֲנָדָד Ennada. Nee. 3. interpretatur Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enadad.

Enadab. Idem. heb. enadad.

עֵינָם Enaim. Fons: vel oculus eorum.

Enam. Nubes vel fons eorum: aut oculus eorum. D.

עֵינָן Enan. Nubes: vel augurium: ſiue fons aut oculus earum.

ἐγκαίνια. Encenia. Renouatio: vel dedicatio. i. feſtum pro renouatione vel dedicatione templi. G.

עֵינְדֹר Endor. Fons ſiue oculus generationis vel habitationis.

ἐνέας. Eneas. Laudatus. G.

חֲנָדָד Enebad. Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enedad.

עֵינְגַּדִּי Engaddi. Fõs ſiue oculus hedi vel felicitatis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus inciſionis vel ſciſſure.

עֵינְגַּלִּים Engallim. Fons ſiue oculus vitulorum vel curuum aut rotunditatum.

עֵינְגַּנִּים Enganni. Fons hortorum: ſiue oculus protectionum. heb.

Engannim. Idem. (engannim.

חֲנוֹךְ Enoch. Dedicatus: vel diſciplinatus: aut morigeratus.

Enochite. Idem. p. n.

עֵינָן Enon. Nubes vel obnubilatio: ſiue fons aut oculus eius: vel augurium.

הֵנּוֹם Ennon. Ecce illi: ſiue diuitie eorum: aut decipiens eos: vel contriſtans eos. heb. ennom.

אֱנוֹשׁ Enos. Homo vel vir: ſiue oblitus: aut deſperatus.

עֵינֵי שֶׁמֶשׁ Enſémes. Fons ſiue oculus ſolis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus miniſterii vel famulatus.

ἐπαφρᾶς Epaphras. Spumans. G.

ἐπαφρόδιτος Epaphroditus. Venuſtus: ſiue iocundus. G.

ἐπίτους. Epicurei. Adiutores: ſiue auxiliatores. G.

ἐπινίκιον Epinicion. Canticum victorie. G.

ἐράστος. Eraſtus. Amabilis. G.

חֵרֶם Erem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Erioch. Longus: aut procerus: ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus. D.

אֶשְׁבָּן Eſaan. Innixus: vel ſuſtentatus: ſiue ignis afflictionis vel re-

יְשַׁעְיָה Eſaia. Salus domini. (ſponſionis.

Eſaias. Idem.

שֹׁמְרִי Eſamari. Cuſtos vel cuſtodia. heb. ieſamari.

עֵשָׂו Eſau. Faciens: vel operans: aut tinea eius.

אִשְׁבַּעַל Eſbáal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.

אֶצְבּוֹן Eſbon. Feſtinans intelligere: ſiue feſtinans edificare.

Eſcarioth. In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminatiõis vel mortis. D.

Eſcariothes. Idem.

Eſcariotis. Idem.

אֶשְׁכֹּל Eſchol. Botrus: ſiue orbatio: aut ignis omnis.

עֶזְרָא Eſdras. Adiutor: ſiue atrium. heb. ezras.

Eſdrelon. Adiutorium fortitudinis: vel quercus auxilii. D.

Eſdrin. Adiutorium. D.

אֶשְׁבָּן Eſeban. Ignis filii vel edificantis aut intelligentis.

חֶשְׁבּוֹן Eſebon. Numerus: ſiue cogitatio: aut feſtinans intelligere vel edificare.

אֶצְבָּן Eſebon. Geñ. 46. Feſtinatio filii: aut feſtinatio intelligentis vel edificantis.

עֶשֶׁק éſech. Violentia: ſiue calumnia.

אֵזֶל éſel. Ambulans: ſiue vilificans: aut ſtillans. heb. ézel.

אֲצַר Eſer. Cellarium: ſiue theſaurus: aut anguſtians.

עֶזֶר éſer. 1. Paralipo. 4. Adiutorium: ſiue atrium. heb. ézer.

אֶסְפָּתָא Eſphátha. Cõgregatio: ſiue collectio: aut cõſumãs vl finiẽs.

חֶשְׁמֹנָה Eſmona. Feſtinatio numerationis vel muneris: aut feſtinatio preparatiõis: vel legatio. i. ambaſiata.

אַשְׁנָה Eſna. Mutatio: ſiue dormitatio: aut iteratio vel ſecundatio.

עֶזְרְאֵל Eſrael. Adiutorium dei: ſiue atrium dei. heb. ezrael.

חֶצְרַי Eſrái. Átrium: ſiue fenũ.

אֶשְׂרִיאֵל Eſriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel greſſus dei.

חֶצְרוֹן Eſrom. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cantici: aut atrium vel fenum. heb. eſron.

Eſromite. Idem. p. n. heb. eſronite.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthama. Exauditio: vel mulieris vterus.

Eſthamo. Idem.

אֶשְׁתָּאֹל Eſtaol. Poſtulatus: aut mulier fortis: vl ignis laboris.

Eſtaolite. Idem. p. n.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthemo. Exauditus: vel mulieris vterus.

אֶשְׁתּוֹן Eſthon. Vxor eius: aut ignis donũ.

אֵתַי Ethái. Robuſtus: ſiue ſignũ meũ: aut vomer: vel aduentus.

אַחְיָה Ethaia. Frater domini. heb. echaia.

אֵיתָלוֹן Ethalon. Contritio manſionis: aut formidabilis manſio: ſiue iuolutio eius.

אֵיתָן Etham. Fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum. heb. ethan.

אֵתָם Etham. Exo. 15. & Nu. 33. Fortitudo eorum: aut vomer vel aduentus eorum: ſine ſignum eorum.

עֵיתָם Etham. Iudi. 15. & 1. Paralipo. 4. a. vbi dicitur. Iſta quoq; ſtirps etham. & in eo. e. &, 2. Paralip. 11. Auis eorũ: ſiue iuolutio eorũ: vel calamus eorum: aut ſyriace cõſiliũ eorum.

אֵיתָן Ethan.fortitudo:ſiue vomer earum:aut inſule donum.
אֶתָּן Ethan.1.Paralip.4.a.ibi Iſaar & ethan:interpretatur Donū:aut merces: vel ſignū filii:aut aduētus filii.heb.ethnā.
עֲנִי Ethanni.Afflictus: vel paup:ſiue reſpondens. heb. hanni.
אֵתְיאֵל Etheel.Mecū de?:ſiue ſignū dei:aut aduēt? vel vomer dei
חִתִּי Ethei.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes.
עֵתִי Ethei.1.Paralip.2.Hora mea vel tempus meum.
עֵתֶר Ether.Oratio:ſiue deprecatio.
חת Ethe?.Cōfract? vl formidās:aut ſtupēs:vl ſyriace deſcēdēs
עֵתִי Ethi.Hora vel tempus meum.
תִּילֹן Ethilon.Murmuratio :ſiue aceruus eius : aut ſuſpenſio ei? heb.thilon.
חִתִּים Ethim.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes.
כּוּשׁ Ethíopia.In hebreo dē chus:& iterp̄tatur nigra vel nigredo.Ethiopia aūt in greco ardorē vel incendium ſignat.
כּוּשִׁי Ethiops . In hebreo dicitur chuſi:& interpretatur niger . ethiops aūt in greco ardentem vel incenſum ſignificat.
Ethiopes.Idem.p.n.
צִיִּים Ethiopes.p̄s.71.&.75.In hebreo eſt ſiim:& interpretatur Siccitates:aut naues vel trieres:ſiue demones.
כּוּשִׁית Ethiopiſſa.In hebreo dicitur chuſith:& interpretatur nigra.grece vero ardentem vel incenſam ſignificat.
חַוָּה Eua. Viua:vel viuens.
εὐβουλος Eubolus.Prudens:aut bene conſulens.G
εὐωδία. Euchodia.In greco eſt euodia:& iterpretatur Bonus odor vel bene olens.G.
חִוִּי Euei. Viuētes:aut loquētes:vel nūciātes:aut ſyriace colubri
עַוִּים Euei.Deut.2.& Ioſ.13.&.4.Reg.17.interpretatur iniqui
εὐεργέτης Euergetes.Benefactor:ſiue beneficus.G. (ſiue puerſi
חֵוִי Eueus. Viu?:aut loquēs:vel nunciās:aut ſyriace coluber.
פְּרָת Euphrates.Frugifer:ſiue fructificans:aut creſcens.
אֶפְרָתִי Euphrateus . Frugifer : ſiue fructificans : aut incineratus. heb.ephrateus.
אֻוַי Eui. Ve:aut deſiderans:vel deſiderium meum.
תַּוִּילָה Euila.Dolens:ſiue parturiens:aut loquens illi:ſiue annuncians illi.
אֱוִיל מְרֹדַךְ Euilmerodach.Stulti amaritudinem conterens:aut ſtultus amare contritus.
εὐμενής. Eumenis.Mitis:ſiue beniuolus.G.
εὐνίκη. Eunice.Bona victoria.G.
εὐπάτωρ Eupater.Bonus pater.G.
εὐπάτωρ Eupator.Idem.G.
εὐπόλεμος Eupolemus.Bene pugnans:vel bonus pugnator.G.
εὔθυμος Euthicus.Felix:aut bene fortunatus.G.
εὐτυχίδης Exul.Arcturus nomē ſtelle:ſiue ſtultitia:aut ilia.heb.cheſil
כֶּסִיל Ezeab.fortitudo felicitatis:ſiue fortis accinctus: aut ex hebreo & ſyro fortis conciſio.heb.ezgad.
עֶזְגָּד Ezeci.Fortis:ſiue apprehendens.
חִזְקִי Ezechias.Fortitudo dñi:ſiue apprehenſio dñi.
חִזְקִיָּה Ezechiel.fortitudo dei:ſiue apprehenſio dei.
יְחֶזְקֵל Ezechiel.Eſd.8.interp̄tatur.Vidēs deū.heb.ieziel.
יְחֶזְקְאֵל Ezel . Ambulatio :ſiue vilificatio:aut ſtillatio.
אָזֵל Ezelias.Liberās vel reſeruans dñs:aut prope dñm.
אֲצַלְיָהוּ Ezer.Adiutorium:ſiue atrium.
עֶזֶר Ezethan.Paruus:ſiue minimus.heb.ecethan.
הָעֵצְמֹן Ezia.Diſtillatio vel aſperſio domini,
יְזִיָּה Eziel.fortitudo dei:ſiue hircus dei.
עֲזִיאֵל Eziel.1.Paralip.27.c.auxiliū dei:ſiue atriū dei.heb.ezriel
עֶזְרִיאֵל Ezion.Viſio:vel prophetia.
חֶזְיוֹן Ezir.Porcus:aut ſyriace conuerſus: vel reuerſus.
חָזִיר Ezra.Adiutorium:ſiue atrium.
עֶזְרָא Ezraites.Indigena:ſiue orientalis.
אֶזְרָחִי

עֶזְרָאֵל Ezrel.Adiutoriū dei:ſiue atrium dei.
עֶזְרִי Ezri.Adiutorium:ſiue atrium.
עֶזְרִיקָם Ezricam.Auxilium reſurgentis vel vindicantis:ſiue atrium reſurgentis vel vindicantis.
עֶזְרִיאֵל Ezriel.Auxilium dei:ſiue atrium dei.
חֲצַר Ezro.Atrium aut fenum eius

De incipientibus a littera.f.

פְּקַח HAcee.Aperiens.
פְּקַחְיָה Faccia.Aperiens dominus.
פְּדָיָה Fadaia.Redemptio domini.
עֲדָיָה Fadaia.4.Regum.22.Interpretatur teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini:aut tranſitus vel eternitas domini.heb.adaia.
פְּדַהְצוּר Fadaſſur.Redemptor fortis:vel redimens petra:aut redemptio plaſmationis vel colligationis.
פָּדוֹן Fadon.Redēptio ei?:aut ſyriace iugum vel iuga. ſ. boum.
פְּלָאיָה Falaia.Miraculum domini:ſiue occultum domini.
פְּלָחָא Falcam.Fragmen:vel fruſtum:aut ſciſſura : vel ſyriace obſequium.heb.falea.
פָּלֵג Fálech. Diuiſio.heb.fáleg.
פֶּלֶת Fálech.1.Paralipo.2.e.interpretatur ruina?: vel iudicatio. heb.fáleth.
פָּלַט Fálech.1.Paralip.2.f.interpretatur Liberatio: ſiue expulſio.heb.fálet.
פָּלָל Falel.Cogitans:ſiue orans:aut iudicans
פָּלֵט Falleth.Liberatio ſiue expulſio.
פְּלוֹנִי Falonites.Cadens:ſiue occultus.
פַּלְטִי Falti.Liberatio:ſiue expulſio.
פַּלְטִיָּה Faltias.Liberatio dñi:aut expulſio domini.
פַּלְטִיאֵל Faltiel.Liberatio dei:aut expulſio dei.
פָּלוּא Fallu.Mirabilis:aut occultus.
Falluite.Idem.p.n.
פְּנוּאֵל Fanuel.Videns deum:ſiue facies dei.
פָּרָה Fara.Frugifer:vel fructificans:aut creſcens:ſiue vacca
פַּעֲרַי Faraí.Hiatus:ſiue apertio.
פִּרְאָם Faram.Onager eorum:vel ferocitas eorum:aut fructificatio matris:vel taurus matris.
פְּרָאן Faran.pulchritudo:ſiue laus:aut gloriatio: vel propagīes.
פַּרְעֹה Farao.Diſſipans:ſiue diſcooperiens aut nudans: vel ſyriace vindicans.
פַּרְעֹהֲנְכֹה Faraónechao.Diſſipans ſiue diſcooperiens aut nudās claudum vel percuſſum:aut ex ſyro & hebreo vindicans claudumvel percuſſum.
פַּרְעָתוֹן Farathon.Diſſipatio vel ruptura aut denudatio eius: vel ſyriace vindicta eius.
Farathonites.Idem.
פָּרֵס Fáres.Diuiſio.
פָּרָשׁ Fáres.1.Paralip.7.Interpretatur Eques:aut diuidens:ſiue exponens:vel declarans.
פָּרְעֹשׁ Fares.Eſd.2.&.8.Pulex:vl culex:ſiue fruct? tice.heb .faros
פָּרְצִי Fareſite.Diuiſi.
פַּרְפַּר Farfar.Cōminut?:aut fructificatio fruct?:ſiue taurus tauri.
Fariſei.Diuiſi.D.
Fariſeus.Diuiſus.D.
פַּרְנַךְ Farnath.Taurus percutiens vel percuſſus aut contuſſus:ſiue fructificatio aromatum.heb.farnach.
פַּרְעֹשׁ Faros.Pulex:vel culex:aut fructus tinee.
פַּרְשַׁנְדָּתָא Farſandáthan. Reuelatio menſtrui vel commotionis ſue: aut equitis commotio:ſiue ſtercus menſtruorum vel cōmotionis eius.heb.farſandátha.
פָּרוּחַ Fania.Floridus:aut ſyriace volans.
פְּרוּדָה Faruda.Separatio:vel diſperſio.

פַּרְוָדִים Farurim. Lebetes: siue suburbana.
פָּסַח Fáse. Transitus: siue claudicatio.
Fásea. Idem.
Faselida. Trāsit⁹ vel claudicatio natiuitatis vel gñatiōis. D.
Faseron. Oris canticum: siue os planum. D.
פִּסֵּחָה Fassa. Diminutio oris: vel os diminutum.
פִּסְגָּה Fasga. Collis: siue altitudo: aut munitio.
פַּשְׁחוּר Fassor. Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum: aut expandens foramen vel albedinem.
Fassur. Idem.
פִּתַּחְיָה Fatasa. Porta domini: siue aperiens dominus.
פְּתוּאֵל Fatuel. Buccella dei: siue persuasio dei: aut dilatatio dei.
פְּתֻרוֹם Fatures. Buccella roris: aut persuasio vel dilatatio ruine vel
פָּעוּ Fáu. Vlulans: aut gemens: vel apparens. (distillatiōis
Fe. Os ab ore: aut hic. scilicet aduerbium loci. D.
φοίβη. Feben. Lucida: vel pura. G.
פְּדָאֵל Fedael. Redemptio dei.
פְּגִעְיָאֵל Fegiel. Obuiatio dei: siue deprecatio dei.
פְּלַדָּשׁ Feldas. Ruina trituræ: aut iudicium trituræ.
פְּלָאיָה Felcia. Miraculum domini: siue occultum domini.
כְּלָלְיָה Felcia. Nec. 11. Cogitans dominum: aut orans dominum: siue iudicium domini. heb. Felelia.
פְּלֶת Féleth. Ruina: siue iudicatio.
Felethi. Idem.
רֵצִי Felethi. 3. Reg. 1. In hebreo est rei: & interpretatur associantes: siue pastores: vel amici.
רָצִים Felethi. 4. Reg. 11. In hebreo ē rasim: & iterp̄tatur cursores
Felix. Latinum est.
פְּלוֹנִי Felonites. Cadens: siue occultus.
פַּלְטִי Felti. Liberatio: vel expulsio.
פְּלַטְיָה Feltia. Liberatio domini: aut expulsio domini.
Feltias. Idem.
פְּנִינָה Fenenna. Gemma: siue facies nostra.
φοινικίς. Fenicis. Rubea: vel purpurea: aut palma. s. arbor. G.
Fenicis. Gen. 14. Non est in hebreo.
פְּרִזִּי Ferezei. Rurales. idest habitantes in villis absq; muro.
Ferezeus. Idem. s. n.
פָּרְעשׁ Feros. Pulex: vel culex: siue fructus tineæ.
פֶּסַח Fesse. Transitus: siue claudicatio.
Festus. Latinum est.
פֶּשְׁחוּר Fessur. Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum: aut expandens foramen vel albedinem.
פְּחַת מוֹאָב Féthmoab. Dux moab: vel dux ex p̄re: siue fouea ex patre.
פְּתְרוֹס Fethros. Buccella roris: aut psuasio vel dilatatio ruine vel di
Fetrusim. Idem. p. n. (stillationis.
פִּי הַחִירוֹת Fiairoth. Os vel labium libertatis: aut os sculptum: ab ore non abesse.
פִּיכֹל Ficol. Os oīum. i. oīs lingua: aut oris pfectio vel cōsumatio
φιλαδελφία Filadelphia. Amor fratris vel fraternitatis. G.
φιλάρχης Fílarches. Amator principis. G.
φιλήμων. Filemon. Deosculans. G.
φίλητος. Filetus. Amabilis. G.
φύγελλος Filetus. Secunda ad Timotheum. 1. d. In greco est fygellus: & interpretatur fugitiuus. G.
φιλιππήσιοι Filippenses. Bellicosi: siue amatores equorum. G.
φιλίππις. Filippis. Bellicosa: siue amatrix equorum. G.
φίλιππος. Filippus: Bellicosus: vel amator equorum. G.
פְּלֶשֶׁת Filistea. Consperssa. s. cinere vel puluere: siue ruina apposita: vel ruina duplex: seu ruine potus: vel cecidit bibens.
פְּלִשְׁתִּים Filistei. Consperssi. s. cinere vel puluere: aut ruine apposite: vel ruine duplices: siue ruine pot⁹: aut ceciderūt bibētes
פְּלִשְׁתִּי Filisteus. Idem. s. n.
Filistiim. Idem. p. n.

Filistini. Idem.
φιλολόγος Filologus. Amator litterarum: vel amator verbi. G.
φιλόμητωρ Filometor. Amator matris. G.
Finees. Aspect⁹ vel facies cōfidētie vel protectionis.
פִּינְחָס
פִּתוֹן Finon. Gemma: siue aspiciens: aut os eternitatis: vel os filii aut ex hebreo & syro os piscis: ab ore non ab osse.
פוֹן Finon. Nu. 33. Gemma: siue aspiciens. heb. funon.
פִּישׁוֹן Fison. Oris mutatio: siue multitudo: aut extensio.
פִּתוֹם Fiton. Bucella eorum: aut oris consumatio: siue persuasio vel dilatatio eorum. heb. fitom.
פִּתוֹן Fiton. 1. Paralip. 8. & 9. Buccella eius: aut persuasio vel dilatatio eius: vel oris donum.
φλέγων. Flegon. Comburens: siue ardens. G.
פֻּכֶרֶת Focereth. Oris exterminatio: vel oris concisio.
פִּעוֹר Fogor. Hiatus: siue apertio.
פְּעֻלָּתִי Follathi. Opera mea: siue opus meū.
פּוּרָתָא Forátha. fructificatio: siue multiplicatio: aut fortilegus.
Fortunatus. Latinum est.
פֶּסֶךְ Fosech. Fragmentum tuum: siue diminutio tua.
פְּעוּ Fóu. Vlulans: aut gemens: siue apparens.
φρυγία. Frygia. Sicca: vel ardens. G.
φρύξ. Fryx. Siccus: vel ardens. G.
פֻּעָה Fua. Hic aduerbium loci: aut os ab ore.
פּוּעָה Fua. Exo. 1. Gemens vel vlulans: aut apparens.
פּוּאָה Fua. Iudi. 10. & 1. Paralip. 7. Angulus: aut coma.
פּוּעִי Fuaite. Aspiciens: vel facies mea. heb. funite.
פּוּל Ful. Ruina: aut faba.
פְּנוּאֵל Funiel. Videns deum: siue aspiciens deum. heb. fanuel.
פּוּר Fur. Sors.
פּוּרִים Furim. Sortes.
פּוּט Fut. Aphrica: aut syriace crassa: vel pinguis.
פּוּטִיאֵל Futhiel. Aphrica dei: vel ex syro & hebreo pinguedo dei.
פּוּטִפַּרְע Futiphar. Ex syro & hebreo pinguedinē dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. g.

גְּבָעָתִי Gabathites. Collis: siue calix: aut excelsa hora. heb. gabaathites.
גִּתִּית Gíad. cōfract⁹: aut formidās: vl syriace descēdēs. heb. iáath
גַּעַל Gíal. Abiectio: siue abominatio.
גַּעַשׁ Gíam. Tempestas: vel commotio. heb. gías.
Gías. Idem.
Gaaz. Idem. heb. gías.
גִּבַּע Gíba. Collis: siue calix.
Gabaa. Idem.
גִּבְעוֹן Gabaa. 1. Reg. 14. a. vbi dicitur sub malo granato que erat in agro gabaa: in hebreo est Migron: & interpretatur de gutture: aut timor siue horreum eius.
גִּבְעָת Gabaad. Collis: aut calix: siue excelsa hora. heb. gabaath.
Gabaath. Idem.
גִּבַּע Gíbae. Collis: aut calix.
גִּבְעוֹן Gabaon. Collis: vel calix: aut dorsū vel eleuatio iniquitatis
גִּבְעֹנִים Gabaonite. Idem. p. n.
Gabaonites. Idem. s. n.
Gabatha. Eminens: vel excelsum. grece dicitur lithostratos quod interpretatur lapidibus stratus: & erat locus vel stratum lapideum eminens. D.
גַּבַּתוֹן Gabathon. Dorsum vel eleuatio eius: aut palpebre eius: siue excelsum donum.
גִּבְעָ Gíbee. Collis: aut calix.
Gabelus. Terminus: vel limes: aut confinium. D.
גִּבָּר Gíber. Vir: aut virilis vel fortis: aut syriace gall⁹ gallinace⁹

גּוֹר Gaber.4.Regum.9.Catulus:siue habitatio: aut collectio: vel timor.heb.gur.

גַּבִּים Gabin.Cisterne:aut locuste:siue altitudines.heb. gabim.

גַּבְרִיאֵל Gabriel.Vir deus:aut fortitudo dei:vel fortis meus deus.

גָּד Gad.Felix:vel accinctus.

גַּדֵּל Gaddel.Magnus:siue magnitudo:aut fimbria.

גֶּדֶר Gáder.Murus:siue maceria vel sepes

Gaderothites.Idem.

גַּדְגָּד Gadgad.Felicitas felicitatis:aut accinctus exercitus.

גָּדִי Gadi.Hedus:siue felix:aut accinctus: vel syriace incisus.

Gaddi.Idem.

יְדִעְאֵל Gadihel.Scientia dei.heb.iadihel.

גְּדֵרוֹת Gadiroth.Muri:siue macerie vel sepes.

Gaddis.Aceru?:vel cõgeries:siue felix vel accinct? vir.D.

גָּדִי Gadite.De gad:quod interpretatur felix:vel accinctus.

גְּדוֹר Gador.Murus:siue maceria aut sepes.

גִּיר Gíer.Exitus caloris vel ire.

Gaius.Latinum est:& interpretatur dñs ex lingua latina prisca.grece vero terrenũ aut gloriantem significat

גִּלְעָד Galaad.Aceruus testimonii.

Galaadite.Idem.plu.nu.

Galaadites.Idem.s.n.

Galaaditim.Idem.

Galaaditis.Idem.

גָּלָל Galal.Rota:siue reuolutio:aut confinium:vel marmor.

Galalai.Idem.

γαλάται. Galate.Lactantes:vel lactei.G.

γαλατία. Galatia.Lactans:vel lactea.G.

גִּלְגָּל Galgal.Rota:siue reuolutio:aut aceruus aceruí:vel reuolutio acerui.

Galgala.Idem.

Galgalis.Idem.

גָּלִיל Galilea.Volubilis:siue volutabilis:aut rota.

גְּלִילוֹת Galilea.Ios.15.Idem.p.n.heb.galiloth.

Galilei.Volubiles:siue volutabiles:aut rotantes.

Galileus.Idem.s.n.

גַּלִּים Gallim.Coaceruantes:siue transmigrantes: vel reuoluentes:aut discooperientes.

אַגַּלִּים Gallim.Esa.15.Gutte:aut gutta maris:siue coaceruãtes:vel transmigrantes:aut reuoluentes.heb.agallim.

γαλλίων. Gallion.Lactans:vel lacteus.G.

גַּמַלְיָה Gamalias.Consumatio domini:siue consumptio domini. heb.gamarias.

גַּמְלִיאֵל Gamaliel.Retributio dei:aut camel? dei:siue ablactat? dei.

גְּמָרְיָה Gamarias.Consumatio domini: aut consumptio domini

גְּמוּל Gamul.Retributio:siue ablactatio.

גַּמְזוֹ Ganzo.Etiam iste:aut scirpus vel iuncus iste.heb.gamzo.

גָּחֹם Gaon.Educens eos:siue exit? eorũ: aut exit? caloris. heb. gíam.

גָּרֵב Gareb.Scabies:aut syriace hydria.

גְּרִזִּים Garizim.Secures:vel scissores.

גַּרְמִי Garmi.Osseus,vel ossa:aut peregrinationis aqua: vel syriace causa mea.

גַּשְׁפָּא Gaspha.Appropinquatio oris:siue accedens huc.

גָּתָם Gatham.Tactus eorum:vel mugitus eorum: aut mugitus perfecti vel simplicis.

גָּעַל Gaulon.Transmigratio eorum: vel reuolutio eorum: aut ex syro & hebreo intus manens.

עַזָּה Gaza.Fortis:aut capra.

גִּזְבַּר Gazabar.Thesaurarius.

גְּזָרָה Gazara.Prescissio:siue diuisio:aut sententia.

Gazaris.Idem.D.

עַזָּתִים Gazei.Fortes:aut capre:vel hirci.

גָּזָם Gazem.Eruca:siue vellus eorum:aut transitus eorũ:siue tõ

Gazenses.Fortes:aut capre:vel hirci.D.

גֵּזֶר Gázer.Prescissio:siue diuisio:aut sententia.

יָעְזֵר Gazer.Ios.13.&.1.Paralip.26.Auxiliũ:siue auxiliator.heb iazer.

Gazophylaciũ.Vbi gaza.i.thesauri templi seruabantur ex ⌈persico & greco.

גֶּבַע Geba.Collis:aut calix:siue vas.

גִּבְעִי Gebái.Dorsum:siue eleuatio:aut cisterna:siue locusta: vel

גִּבָּל Gebal.Terminus vel limes. (syriace exactor.

גִּבָּר Gebar.vir:aut virilis:siue fortis:vl syriace gall? gallinace?

גֵּבֶל Gebellem.Vallis salinarũ vel nautarũ.heb.gemélle.

גִּבְעַת Gebeth.Collis:aut calix:siue excelsa hora.

גִּבְעוֹן Gebethon.Dorsum siue eleuatio eius:aut palpebre eius:siue excelsum donum.

יְבַנְאֵל Gebneel.Edificatio dei:siue intelligentia dei: aut filiatio dei.heb.iebneel.

גְּדֵל Geddel.Magnus:siue magnitudo:aut fimbria.

גִּדְעוֹן Gedeon.Conterens vel confringens:aut ex syro & hebreo abscissio iniquitatis.

גְּדֵרָה Gedera.Murus:siue maceria:aut sepes

Gederites.Idem.

גְּדֵרוֹתַיִם Gederothaím.Idem.plu.nu.

גְּדִיאֵל Geddiel.Hedus dei:siue felicitatis deus:aut accinctionis vl expeditionis deus.

גְּדוֹר Gedor.Murus:siue maceria:aut sepes.

Gedur.Idem.

Gehenna.Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarum: aut syriace infernus.D.

גֵּיתָם Gehennon.Vallis decipiẽs vel cõtristãs eos:siue vallis diuitiarũ suarum:aut syriace infernus.heb.gehennom.

גִּלְבֹּעַ Gelboé.Reuolutio inuestigationis vel scrutationis: aut aceruus tumoris vel inflationis:aut ex hebreo & syro reuoluens deprecationem.

גִּלְדִּתִי Geldeti.Magnitudo:aut fimbria.heb.gedleti.

גִּלֹנִי Gelonites.Exultans:siue reuoluens: vel transmigrans: aut reuelans vel detegens.

גְּמָלִי Gemali.Retributio vel merces:aut ablactatus:vel camelus

יְמִינִי Gemineus.Dextera vel dexter.heb.iemineus.

Gemini.Idem.heb.iemini.

Gemneus.Dexter.D.

גְּנוֹבַת Genebath.Furtiua:vel furtum:aut protectio vel hort? filie

Genesar.Hortus principis:vel protectio principis.D.

Genesar.Math.14.In greco genesareth:& hebraice interpretatur hort? aut protectio principis: siue hortus vel protectio

Genesareth.Idem.D. (ministrantis.D.

גִּנְּתוֹן Genthon.Hortus vel viridarium aut protectio eius.

גִּיחוֹן Geon.Pectus:siue eductio:aut exitus:siue vallis gratie vel mansionis.

גֵּרָא Gera.Ruminatio:siue pegrinatio:aut certatio vel cõflictus

גְּרָרָה Gerára.Peregrinatio:vel certatio:aut conflictus.

Geraris.Idem.

Gerasení.In greco gergesení:& hebraice interpretatur peregrinatióí siue cõflictui aut ruminatióí appropiquãtes.D.

Gerasení.Marci.5.a.& Luce.8.In greco gadarẽi &hebraice interpretatur septi:vel murati.D.

Gerreni.Incole:siue pegrini:aut certãtes:vel cõfligẽtes.D

גִּרְגָּשִׁי Gergesei.Peregrinationi vel cõflictui aut ruminationi ap

Gersæus.Idem.s.n. (propinquantes

גֵּרְשֹׁם Gersan.Aduena ibi:siue peregrinus noiat? .heb.gersam.

Gersephatia.Non est in hebreo.

גֵּרְשׁוֹן Gerson.Exilium eius:vel peregrini mutatio.

גֵּרְשֹׁם Gerson.1.Paralip.15.&.Esd.8.Aduena ibi:siue peregrin? nominatus.heb.gersom.

גֵּרְשֻׁנִּי Gersonni.Exul:vel peregrini mutatio.

Gersonite.Idem.

Gersonites. Idem.
גֵּיאָצֵה Gesa. Rixa: vel contentio: aut domini exitus. heb. iesa.
גִּישָׁן Gesan. Appropinquans: aut vallis mutationis siue eboris
גֵּישָׁן Gessen. Appropinquatio vel approximatio (vel somni.
גֵּישׁוּר Gessur. Vallis aspectus: aut vallis bouis: siue vallis murus:
גְּשׁוּרִי Gessuri. Idem. (aut pons.
גְּשׁוּרִי Gessuri. 2. Reg. 2. Beatitudo: aut intuitus: vel gressus. heb.
גַּת Geth. Torcular. (assuri.
גִּתַּיִם Gethái. Torcularia. heb. gethaim.
Gethaim. Idem.
גִּתְחֵפֶר Gethepher. Torcular fodiens vel explorans: siue torcular confundens aut exprobrans.
גִּתִּים Gethei. Torcularia.
חִתִּים Gethei. 4. Reg. 7. Confracti: siue formidantes: aut stupentes: vel syriace descendentes. heb. ethei.
גֵּתֶר Géther. Vallis explorationis vel contemplationis: siue torcular explorationis: aut vallis turturis.
יֶתֶד Gether. 1. Reg. 30. & 1. Paralip. 7. Excellens: aut residuum: siue remanens: vel explorans: aut funiculus. heb. iether.
גִּתִּי Getheus. Torcular.
גִּתְרִמּוֹן Gethremmon. Torcular mali punici: aut torcular excelsū.
Gethsemani. Vallis pinguissima: siue vallis olei. scribi debet gesemani. D.
גֵּזִי Gezen. Tondens: aut vellus: siue transitus. heb. gezez.
גֵּזֶר Gézer. Prescissio: siue diuisio: aut sententia.
Gezeron. Prescissio doloris siue fortitudinis: aut diuisio vel sententia doloris siue fortitudinis. D.
גִּזוֹנִי Gezonites. Tondens: siue transiens.
גַּרְזִי Gezre. Securis: siue scissor. heb. gerze.
גְּדֵרוֹת Gideroth. Muri: siue macerie: aut sepes.
גֵּיחֲזִי Giezi. Vallis visionis: aut vallis pectoris.
גִּלּוֹ Gilo. Exultatio: siue reuolutio: vel transmigratio: aut reuelatio: vel detectio.
גִּלוֹנִי Gilonites. Exultans: siue reuoluens: vel transmigrans: aut reuelans. vel detegens.
Gimel. Retributio: siue ablactatio. D.
גִּנַּת Gineth. Hortus: vel protectio.
גִּחוֹן Gion. Pectus: aut eductio: exitus: siue vallis gie vel mãsiõis
γνίδος. Gnidum. Atriplex genus herbe purgatiue vel laxatiue. G.
גָּעָתָה Goátha. Tactus eius: aut mugitus eius.
גּוֹב Gob. Cisterna: vel locusta: aut altitudo.
גְּדֻלָּתִי Godólathi. Magnitudo: aut fimbria mea.
גְּדַלְיָתוּ Godolias. Magnitudo domini: aut fimbria domini.
גּוֹג Gog. Tectum vel solarium: siue tegulatum.
גּוֹלָן Golam. Trãsmigratio: siue reuolutio: aut ex syro & hebreo intus manens. heb. golan.
Golgotha. Caluaria. scilicet vbi sunt capita mortuorum.
גָּלְיַת Golias. Trãsmigratio: aut accumulatio: siue reuolutio: vel
Goliath. Idem. (detectio.
גֹּמֶר Gómer. Consumans vel consumens: aut deficiens.
עֹמֶר Gómor. Genus mensure. idest decima pars ephi.
עֲמֹרָה Gomorra. Populus rebellis: aut populus timens: siue manipulus: vel seruitus: aut syriace lana.
Gomorrei. Idem.
γοργίας. Gorgias. Terribilis: aut velox. G.
γορτύνα. Gortinam. Faretra. G.
גֹּשֶׁם Gossem. Pluuia: aut appropinquatio eorsi: vel syriace corpalis
גֹּשֶׁן Gósen. Appropinquatio: vel approximatio.
גָּעְתָּם Gothan. Tactus eorum: aut mugitus eorum: siue mugitus perfecti vel simplicis. heb. gotham.
עֲתַנְיָאֵל Gothoniel. Hora siue tempus meum deus.
גּוֹזָן Gozan. Tonsio: aut vellus: siue transitus: vel corpus nutriens: aut ex syro & hebreo intus nutriens.

יְוָנִים Greci. Hebraice dicitur ieuanim: & interpretatur decepto res: vel contristantes: siue cenosi: aut columbini: grece vero robusti vel fortes interpretatur.
יָוָן Grecia. In hebreo est iauan: & interpretatur decipiens: vel contristans: siue cenosa: aut columbina. grece vero robusta vel fortis interpretatur.
Grecus. Idem. masculini generis.
גּוּאֵל Guhel. Redemptio dei: siue exaltatio dei.
גּוּנִי Guni. Hortus: siue protegens.
Gunite. Idem.
גּוּרבַּעַל Gurbáal. Catulus idoli vel dominantis aut subiicientis vel possidẽtis: aut peregrinatio siue timor aut habitatio idoli vel dominantis aut subiicientis vel possidentis.

De incipientibus a littera. h.

חָנָן Hanan. Gratiosus: siue misericors: aut donans.
חָבֵר Háber. Socius: aut particeps: siue incãtator: aut liuor
Haberite. Idem. p. n. (do. G.
ἀνδρία. Hadria. In greco andria: & iterpretatur virilitas: aut fortitu
חֲדַרִיאֵל Hadriel. Grex dei: aut ablatio dei: siue priuatio dei.
חָבֵן Haemes. Ouum: siue cenosus: aut lineus. heb. habes.
חָפָם Haphan. Thalamus eorum: siue coopertura eorum: aut littus eorum. heb. hapham.
חֲפִים Happhim. Thalami: siue cooperti: aut littus maris.
חַי Hay. Aceruus: vel coacertatio.
חָיָה Hay. Nec. 11. Idem. heb. haya.
אַיָּלוֹן Hayalon. Quercus vel ilex: siue fortis: aut ceruus.
אֲחִיאָם Hayan. Frater matris: aut frater gentis. heb. hayam.
אַיָּלוֹת Hayla. Ilices: vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. heb. hayloth.
חֲלָה Hayla. 4. Reg. 18. Dolor vel infirmitas maxille: siue principium humiditatis vel teneritudinis. heb. hala.
אַיָּלוֹת Haylam. Ilices vel quercus: aut maledictiones: vel fortitudines. heb. haloth.
חֲלָת Haylam. 4. Reg. 17. Dolor vel infirmitas maxille: siue principium humiditatis vel teneritudinis. heb. hala.
אַיָּלוֹת Haylath. Ilices vel quercus: aut cerue: vel fortitudines.
אַיָּלוֹן Haylon. Ilex vel quercus: siue fortis: aut ceruus.
אֲחִימָן Hayman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater
אָחִי Hayo. Frater eius. (meus quid.
עִירשֶׁמֶשׁ Hayrsémes. Ciuitas solis: aut ex hebreo & syro ciuitas seruiciti vel ministerii.
אֲחִישַׁחַר Haysaar. Frater matutinus: aut frater niger vel nigredinis
אָלוּשׁ Halus. Commixtio vel consperssio.
חֲמָרָן Hamaran. Asinus: vel lutum: aut vinosus.
אָחוָא Hana. Essentia: siue generatio. heb. haua.
חָנָן Hanan. Gratiosus: siue misericors: aut donans.
חָרֵס Háres. Sol: aut testa.
חֵרֶם Harim. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum: siue dedicatum: vel consecratum. s. deo.
חֲצַרשׁוּעָל Hasarsual. Atrium vel fenum vulpis: aut fenum semite.
הָא He. Ecce: vel ista. D.
עֵבָל Hebal. Aceruus vetustatis: siue aceruus defluens.
עֵבֶר Héber. Transiens vel transitus: aut ira: seu pregnans: vel syriace frumentum.
חֶבֶר Héber. Gen. 4. 6. & 1. Paralip. 4. & 7. & 8. b. vbi dicitur & ezeci & heber. iterpretatur socius aut particeps: vel adherens: siue incantator: aut liuor.
עִבְרִיָּה Hebrea. Transiens: siue irata: aut pregnans.
עִבְרִים Hebrei. transeuntes: siue irati: aut pregnantes: vel syriace
Hebreus. Idem. s. n. (frumenta.
Hebri. Idem.

חֶבְרוֹן Hebron. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incan-
עִבְרוֹנָה Hebróna. Transiens: aut irascens. (tatio: vel liuor.
זִפְרוֹנָה Hebróna. Nu. 54. ex syro & hebreo falsitas cãtici vel exul-
tationis. heb. zephróna. ⌈tio: vel liuor.
חֶבְרֹנִי Hebroní. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incãta
Hebronite. Idem. plurali numero.
עֵדֶר Héder. Grex: siue defectio: aut priuatio.
אֵדוֹ Heddo. Vapor aut nubes vel interitus eius.
חֵצוֹר Hepher. Atrium: aut fenum. heb. hasor.
אֵלָא Hela. Ilex vel quercus: siue fortitudo: aut maledictio
עֵילֶם Helam. Adolescens vel virgo. m. g. siue occult⁹: aut seculũ.
חֵלָאם Helam. 2. Reg. 10. Exercit⁹ mũis ⁊ gẽtis siue ancille: aut do-
lor siue expectatio matris vel ãcille aut gentis: vel sõniũ.
אֵלָה Helam. 1. Paralip. 9. Ilex vel quercus: aut fortitudo: vel ma
אֶלְעָשָׂה Helasa. Dei factura. (ledictio. heb. hela.
אֵילַת Helath. Cerua: siue fortitudo: aut slex vel quercus.
אֶלְקָנָה Helchana. De⁹ zelotes: aut dei possessio: siue dei calamus:
אֶלְקֹשִׁי Helcheseus. Dei duricies: vel serotin⁹. (vel deus nidus ei⁹.
אֶלְתְּקֵה Helchetẽ. ex hebreo & syro dei theca ⁊ capsa. heb. helthece.
חִלְקִיָּהוּ Helchias. Portio siue pars domini; aut lenitas domini.
חִלְקִיָּה Helchias. nee. 1. expectãs dñs: siue ham⁹ dñi. heb. hechelias
חִלְקִיָּהוּ Helchias. Hiere. 38. Rex dñs: siue cõsiliũ vel regnum dñi.
חֶלֶק Hélech. Portio: siue pars: aut lenitas. (heb. melchias.
אֶלֶף Héleph. Mille: siue doctrina: aut bos. vel dux.
חֶלֶם Hélem. Sõniãs: aut sanãs: siue expectatio eorum: aut dolor
חֶלֶץ Héles. Armatus: siue liberatus: aut nudatus. (eorum.
Helles. Idem.
אֶלְעָשָׂה Helesa. Dei factura.
Helesmoth. Secũdus liber legis: & interpretatur hec sũt no-
mina: quia sic incipit ĩ hebreo. Grece aũt exodus vocatur
i. exit⁹: qa ĩ eo exit⁹ filiorũ israel de egypto prio cõtinetur.
חֶלֶד Héleth. Mũd⁹. i. orbis: aut mustela: vel syriace rubigo. heb.
heled. ⌈vel mortariolũ.
עֵלִי Heli. Eleuatio: siue oblatio: aut eleuans: vel offerẽs seu pila:
אֵלִיָּה Helia. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֲלִיאָב Heliab. Deus pater: vel deus patris.
אֶלְיָקִים Heliachim. Dei resurrectio vel affirmatio: siue deus resur-
rectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.
אֲלִיעָם Heliam. Dei populus: aut deus populi.
אֵלִיָּהוּ Helias. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֶלְיָדָד Helidad. Dei dilectus: vel dei dilectio.
אֵלִים Helim. Arietes: siue fortes: vel cerui: aut valles.
ἡλιόδωρος Heliodorus. Solis donum. G.
ἡλιούπολις Heliopolis. Hebraice dicitur on: & interpretatur dolor: si-
ue tristitia: aut fortitudo. Grece vero heliopolis solis ciui-
tas interpretatur.
אֶלְיוֹעֵנַי Helióreph. Dei hyems: aut deus iuuentutis: siue forte op-
probrium: aut ex hebreo & syro deus acuminis.
אֱלִישָׁה Helisa. Deus est: siue dei agnus: aut deus commodans.
אֱלִישָׁע Helisæus. Dei salus: vel deus saluans.
אֱלִיהוּא Heliu. Deus meus ipse: aut fortitudo ipsius.
Helmadan. Deus mensure eorũ: vel deus idumẽti eorũ. D.
אֶלְנָתָן Helnathan. Dei donum.
אֵלוֹן Helon. Ilex: vel quercus: aut fortis.
חֵלוֹן Helon. Nu. 1. & 10. & 1. Paralip. 6. e. interpretatur fenestra
vel prophanatio: siue dolor aut infirmitas.
אַיָּלוֹן Helon. Ios. 19. c. vbi dicitur helõ & thẽna. & 1. Paralip. 6.
f. interp̃tatur ilex vel q̃rcus: siue fortis: aut ceruus. heb. a-
אֵלוֹנִי Heloníte. Ilices vel quercus: aut fortes. (yalon.
הֶלְבַּי Helthai. Laudatio: siue confessio: aut clamor. heb. hedai.
אֶלְתְּקֵה Helteco. Ex hebreo & syro dei theca vel capsa.
אֶלְתּוֹלַד Heltholad. Dei generatio.
הֵימָן Heman. Multus: aut tumultuans: vel syriace fidelis.

עַמָּתָה Hemona. Popularis: siue populus noster.
חֵן Hen. Gratia: siue misericordia: aut mansio: vel requies.
עֵינָן Henan. Nubes: vel augurĩ: seu fons aut ocu'us earum.
חָנֹם Hennon. Ecce illi: siue diuitie eorum: aut decipiens vel cõ-
tristans eos. heb. hennom.
עֵר Her. Vigil: aut denudãs: vel effũdẽs: siue emul⁹: vel ciuitas
עֵרָן Heran. Idem.
Heranite. Idem. p. n.
אֹרְחִי Herchuei. Lõgi: aut sanantes: siue maledictio cõbustiõis.
Hercules. Iunonis vel dominatricis gloria. G. ἡρακλῆς.
חָרֹד Héred. Imperans: siue descendens.
עֵרֶד Hered. Ios. 12. Onager: aut syriace draco.
אֹרְחִי Heredite. Imperantes: siue descendentes. ⌈ce inimici
עֵרִי Herite. Vigiles: siue denudantes: aut effundentes: vel syria.
חֶרְמָה Herma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum:
siue dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
Hermagedon. Mons euangelii vel euangelizationis: aut
mons pomorum vel fructuum. scilicet electorum. D.
Herman. Sustentaculum: vel inauris. G. ἑρμᾶν.
Hermes. Mercurius: aut lucrum: vel refugium. G. ἑρμῆς.
Hermogenes. Mercurio genitus: aut lucri generatio: vel ἑρμογένης
refugium generationis. G.
חֶרְמוֹן Hermon. Destructio: siue anathema: vel rete siue retiaculũ
aut dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
Hermonii. Idem. p. n.
חֲרְמוֹנִים Herodes. Pellis gloria: vel pellibus glorians: aut mons glo
rie vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. D.
Herodiani. Idem. p. n. D.
Herodias. Idem. f. g. D.
Herodion. Iunonis vel dominatricis cantilena. G. ἡρῳδίων.
חָצוֹר Heser. Atrium: aut fenum:
Hesli. Prope me: vel iuxta me: siue auferens vel separãs. D.
אֲשְׁתָּאוֹל Hestaol. Postulatus: aut mulier fortis: vel mulier stulta: siue
ignis laboris.
אֶסְתֵּר Hester. Occulta: siue abscondita: vel demoliens. aut ex sy-
ro & hebreo medicine exploratio vel contemplatio: aut
medicina turturis.
חֵת Heth. Confractio: vel formido: aut stupor: vel syriace descẽ
Heth. nomen littere. Vita. D. (sus.
גְּדוֹר Hiedor. Murus: siue maceria: aut sepis. heb. gedor.
יְרַחְמְאֵל Hieramel. Misericordia dei: aut ex syro & heb. dilectio dei
Hieramihel. Idem.
Hierapolis. Sacra ciuitas. G. ἱεράπολις
יִרְמְיָהוּ Hieremia. Celsitudo dñi vel sublimitas dñi: aut exaltãs do
Hieremias. Idem. (minum.
יְרַחְמְאֵל Hieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרֵחוֹ Hiericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
יְרִיאֵל Hieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִמוֹת Hierimoth. Altitudines: siue timens mortem: aut videns
mortem: seu proiectio mortis.
Hierimuth. Idem.
יִרְמַי Hiermái. Altitudo mea: siue timens vel proiiciens aquas.
יִרְחָם Hieroam. Misericors: aut syriace dilectus.
יְרֻבַּעַל Hierobáal. Impugnans idolum.
יְרֻבֹּשֶׁת Hierobáal. 2. Reg. 11. Impugnans confusionem vel igno-
miniam: aut impugnans idolum. heb. ierobéseth.
יָרָבְעָם Hieroboam. Impugnans vel obiurgans populum: vel
multiplicans populum.
יְרַחְם Hieroboam. 1. Regum. 1. & 2. Paralip. 25. Misericors: aut
syriace dilectus. heb. hieroam.
Hieronymus. Sacra lex. G. ἱερώνυμος.
יְרוּשָׁלַ֫ם Hierosolyma. Visio pacis: aut visio perfecta vel consuma-
ta: siue timor perfectus vel consummatus.

Hierosolymite. Idem. p.n.
יְרוּאֵל Hieruel. Timor dei: aut visio dei.
יְרוּשָׁא Hierusa. Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלָ֫ם Hierusalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
יְשַׁעְיָה Hiesana. Dormiens: aut antiqua vel annosa: siue mutatio: aut iteratio.
יִתְרִי Hietrites, Excellens: siue explorans: aut residuus: vel remanens: siue funiculus.
Ὑμέναιος. Hymeneus. Carmen nuptiale. G.
הִין Hyn. Mensura erat liquidorum.
עִיר Hir. Ciuitas: aut vigil: siue effundens: vel denudãs: aut pullus f. asini.
עִירָה Hira. Idem.
הִיְאָרִי Hiraites. Illuminatus: aut flumen: vel fluuialis.
חִירָם Hiram. Vite celsitudo.
עִירָם Hiram. Genũ. 36. & 1. Paralip. 1. Ciuitas eorũ: siue vigilia eorũ: aut denudatio vel effusio eorum: siue aceruꝰ excelsus.
חִירָה Hiram. Genũ. 38. Libertas: aut ira. heb. hira.
הוּרָם Hiram. Ioſ. 10. Interpretatur mons eorum: siue manifestãs eos: aut concipiens eos.
עִירָא Hiram. 2. Reg. 20. Interptatur ciuitas: aut vigil: siue denudatio: aut effusio: vel aceruus visionis. heb. hyra.
הוּרָם Hyram. 2. Paralip. 2. & 4. & 8. Albedo eorũ siue foramẽ libertas eorũ: aut destruẽs: vel anathematizãs. heb. hurã.
עִירָא Hyras. Ciuitas: aut vigil: siue denudatio: aut effusio: vel aceruus visionis.
חִירָה Hyras. Genũ. 38. Interpretatur libertas: aut ira.
Hyrcanus. Ciuitatis possessor: seu vigilans emulator. D.
עִירוּאֵלָה Hyrhela. Vnum nomen est: & interpretatur ciuitas ilicis vel quercus aut fortitudinis vel maledictionis: aut vigilia siue denudatio vel effusio ilicis vel quercus siue fortitudinis vel maledictionis.
מַעֲשִׂיָה Hismaasia. Opus domini. heb. maasia.
יִשְׁמָעֵאל Hismael. Exauditio dei.
יִשְׁמְעֵלִים Hismaelite. Idem. plurali numero.
Ἱσπανία. Hispania. Rara. idest preciosa. G.
אִסְתְּמָה Hystemo. Ignis admirationis vel consumatiõis: siue ignis perfectionis vel simplicitatis.
אִישְׁטוֹב Histob. Vir bonus: aut viri bonitas.
הוֹד Hod. Laus: siue confessio.
חֹדָלִי Hodali. Cessatio: vel vetatio: aut defectus.
חֹלְדַי Holdai. Mũdus: vel orbis: aut mustela: vel syriace rũbigo.
Holophernes. Fortis dux: ex hebreo & syro. D.
אוֹן Hon. Dolor: siue fortitudo: aut iniquitas.
חֻפָּה Hoppa. Thalamꝰ: siue cooptorium: aut littus vel ripa eius.
הֹר Hor. Mõs: siue cõcipiens: aut demonstrans: vel ostendens.
חֹרִי Horrei. Principes: vel liberi aut ingenui: vel irascentes.
חֹרֶם Horem. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum: siue dedicatum aut consecratum. f. deo.
חֹרִי Horreus. Princeps: vel liber aut ingenuus: vel irascens.
Horri. Idem.
חָרְמָה Horma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum siue dedicatum aut consecratum. f. deo.
חָרְמָה Horma. Ioſ. 19. Excelsa: siue proiecta: aut vermis.
אַרְנָן Hornan. Exultans: siue arca eorum: aut lux filii: vel lux siue maledictio permanens vel eterna.
חוֹסָה Hosa. confidens: vel protegens.
חָדְשִׁי Hosdi. Mensis: vel nouitas: aut ex syro & hebreo vniꝰ munus: aut nouum munus. heb. hodsi.
חוֹתָם Hothan. Sigillũ: aut signaculũ: siue clausura. heb. hotham.
אוּאֵל Huel. Aut deus: siue aut fortis: vel desiderans siue concupiscens deum.
חוּל Hul. Dolor: vel infirmitas: siue arena: vel prestolatio: aut obstetricatio
עִיסָנָע Humésen. Duo nomina sũt. Hum. Acerui. heb. hiim. Esemos ab osse: siue fortitudo: aut lignum eorum: vel consiliũ eorum: aut clausura. f. oculorum.
חוּר Hur. Libertas: vel albedo: aut foramen.
Hurai. Idem.
אוּרִי Huri. Lux siue ignis meus.
עוּץ Hus. Consilium: aut lignum: vel syriace fixus.
יְשׁוּשׁ Hus. 1. Paralip. 8. Tinea corrosus: aut compressus: vel congregatus. heb. iehus.
חֻשָׁם Husan. Festinatio eorum: aut silentium eorum: vel sensualitas eorum. heb. husam.
חוּשִׁי Husi. Festinans: vel tacens: aut sensualis.

De incipientibus a littera. i.

יָאַת Iáath. Confractus: aut formidans: vel stupens: aut syriace descendens.
יְחִזְיָה Iaazia. Visio domini.
יְחַבָּה Iaba. Absconsio: vel dilectio: aut syriace peccatum vel oblí gatio.
יְבָחַר Iabaar. Eligens: vel electus.
יָבָל Iabel. Defluens: siue apportans: vel inueterascens: aut germinans: siue iubileus: aut buccina.
יָבֵשׁ Iabes. Siccitas: vel confusio.
יָבֵץ Iabes. 1. Paralip. 2. & 4. Tristitia: siue dolor.
יָבִין Iabin. Intelligens: siue edificans.
יָבוֹק Iaboch. Euacuatio: vel dissipatio: aut lucta. f iachan.
יָכִין Iachim. Conterens: vel cõprimens: siue ablatio basis. heb.
יָכָן Iachan. tribulatio vel labor: aut ablatio possessiõis vi nidi.
יָקְנְעָם Iachanen. Possidens populũ: siue nidificatio populi. heb.
יָקִים Iacim. Surgens: aut confirmans. f iachanem.
יָכִין Iachin. Preparans: siue preparatio: vel firmitas.
Iachinite. Idem. plu. nu.
יָעֲקֹב Iacob. Supplãtator: vel calcaneꝰ: aut planta. f. vestigium.
יַעֲקוֹבָה Iacoba. idem.
Iacobus. idem. f nus. heb. iatur.
יָטוּר Iachur. Custodiens: aut ordo vel series: aut syriace montanus.
יָדַח Iadab. confractus: aut formidans: vel stupens: aut syriace descendens. heb. iáath.
יָדַע Iadai. Sciens vel cognoscens. heb. iada.
יְדַעְיָה Iadaia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יָדָע Iadan. Sciens: vel cognoscens. heb. iada.
Iadason. cognitio ouis: vel cognitio mutationis. D.
יְחִדְיָהוּ Iadías. Simul vel solus dominus: aut gaudium siue acumẽ domini: vel ex syro & hebreo vnus dominus.
יְחִיאֵל Iadiel. Viuit deus. heb. iahiel.
יְדִיעֲאֵל Iadihel. Scientia dei: siue cognitio dei.
יָדִין Iadin. iudicans: aut litigans: vel manus eius. heb. iadon.
יָדוֹ Iaddo. Manus eius: aut potestas eius: siue confessio eius.
יָדוֹן Iadon. iudicans: aut litigans: vel manus eius.
יָפֶת Iapheth. Dilatatus: aut pulcher: vel persuadens.
יָפִיעַ Iaphia. Illuminans: siue apparens: aut gemens
Iaphia. 2. Reg. 5. interpretatur Loquens: vel illaqueans: aut insuflans.
יָפִיעַ Iaphie. illumínans: siue apparens: aut gemens.
יָעוּר Iagur. colonus: vel aduena: aut timens: siue congregans.
יְחִדִי Iahaddái. Simul uel solus ego: aut acutus: uel gaudens: aut syriace unitas mea.
יָעְלָא Iahala. Ascendens: aut damula uel caprea
יָחְלֹן Iahalon. manens: siue murmurans. heb. ialon.
יָעֵל Iahel. Ascendens: aut damula uel caprea.
יְחִיאֵל Iahelel. Expectãs deũ: aut orans deũ: siue incepit deus.
יְאִירִי Iaheri. Lux mea: siue illumínans: aut illumínatus.
יְעִיאֵל Iahiel. Aceruus dei: siue abstulit deus.
יְרִיאֵל Iahihel. idem.

יחיאל Iahihel.2.Paralipo.21.Viuit deus.
יאיר Iair.Illuminans vel illuminatus.
Iairus.idem.D.
יעלה Iala.Aſcendens:aut damula vel caprea.
יהללאל Ialalehel.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.
יחלאל Ialel.Expectans deum:aut orans deum: ſiue incepit deus.
יהללאל Ialel.1.Paralipo.4.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.heb.ialalel.
יחלאלי Ialelite.Expectans deum:aut orans deū:ſiue incepit deus.
Iambri.Amaricās:ſiue rebellans:aut cōmutans.D.
Iami.Non eſt in hebreo.
ימין Iamin.Dextera vel dexter:aut auſter vel auſtralis.
Iaminite.Idem.plu.nu.
Iamne.In greco ſcribitur ianne:cū duplici.n.& hebraice interpretatur reſpondens:vel incipiens loqui: aut afflictus ſiue humiliatus:vel pauper.D.
Iamnes.In greco ſcribitur iannes & eſt idem qđ ianne.D.
ימנע Iamnia.Edificans:aut intelligens.heb.iabnia.
Iamnite.Idem.plu.nu.D.
Iānor.Maris lucerna:aut dextera lucis:vl dextere lumē.D.
ימרה Iamra.Rebellis:aut amaricans:ſiue cōmutatio.
ימואל Iamuel.Dies eius deus:aut mare dei.
ינחת Ianadiath.Confractus:aut formidās:vel ſtupens:aut ſyria deſcendens.heb.iánath.
ינעי Ianái.Reſpondens:ſiue affligens:aut depauperans.
ינוח Ianóe.Requieſcens:aut manens:ſiue deducens.
ינום Ianum.Dormiens.
ירוח Iara.Odorans:ſiue aſpirans:aut luna:vel menſis.
יערה Iara.1.Paralipo.9.Silua:aut ſauus:ſiue denudans vel effundens:aut euigilans.
ירמות Iaramoth.Altitudines: ſiue timens mortem:aut proiectio mortis
יריב Iarbi.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicās.heb.iaríb.
ירח Iare.Luna:vel menſis:ſiue odorans.
נרב Iareb.Scabies:aut ſyriace hydria.heb.gareb.
ירד Iared.Imperans:vel deſcendens.
ירפאל Iarephel.Sanitas dei aut medicina dei: ſiue relaxans deus.
ירד Iareth.Imperans:ſiue deſcendens.heb.iáred.
יריב Iaríb.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicans.
יערים Iarím:Saltus:vel ſilue.
יהצה Iaſa.Rixa vel contentio:aut domini exitus.
יחן Iaſa.Eſa.15.interpretatur Rixa vel cōtentio.heb.iáhas.
ישן Iaſen.Antiquus:ſiue dormiens.
יצר Iáſer.Figmentū:ſiue plaſmatio:aut tribulans vl angustiās.
ישר Iáſer.1.Paralipo.2. Rectus: aut cantans:ſiue reſpiciens:aut dominans:vel preualens.
יצרי Iaſerite.Figmenta:ſiue plaſmationes:aut tribulātes:vel angustiantes.
יעשי Iaſi.Faciens:vel factor meus.
יפיע Iaſie.Illuminās:ſiue apparens:aut gemēs.heb.iaphic.
יחציאל Iaſiel.Diuidens deus:vel dimidians deus:aut feſtinatio dei.
יעשיאל Iaſiel.1.Paralipo.11.&27.Opus dei vel factura dei.
יזיאל Iaſiel.1.Paralipo.12.interpretatur aſperſio dei vel diſtillatio dei.heb.iaziel.
ἰάσων. Iaſon.Sanans:vel medicans.G.
μιάσων. Iaſon.Act.21. In greco mnaſon: & interpretatur indagator:aut ſpondens:vel reminiſcens.G.
ישוב Iaſub.Conuerſio:aut habitatio:vel ſeſſio.
Iaſubite.Idem.plu.nu.
יתניאל Iathanael.Donum dei.
יען Iauan.Decipiēs:vel contriſtās: aut cenoſus:vel columbus.
יעוש Iaus.Tinea corroſus:aut cōpreſſus:vel congregatus.
אוזל Iazal.Ambulans:ſiue vilificans.heb.ozal.
יעזר Iazer.Auxiliator:ſiue adiutor.

Iazer.Ioſ.21.d. in hebreo eſt iaſa: quod interpretatur rixa vel contentio:aut domini exitus. יהצה
Iaziel.Fortitudo dei. יעזיאל
Iaziel.1.Paralipo.23.&24.&2.Paralipo.20.videns deū vel viſio dei. יחזיאל
Iaziz.Splendor:aut ſyriace diſceſſio. יזיז
Ichabod.Vbi gloria:aut ve glorie. איכבוד
Ichaboth.Idem.heb.ichabod.
Iconium.Veniens.G. Ἰκόνιον
Ichutiel.Spes dei:aut congregatio dei. יקותיאל
Idaia.Manus domini:vel confeſſio domini. ידיה
Idaia.Nee.7.&11.& Zacharie.6.Scientia domini. ידעיה
Idida.Dilecta:ſiue amabilis:vel manus manus eiꝰ: aut per tranſlationem poteſtas manus eius. ידידה
Idithun.Lex eius:vel legalis:ſiue laudē vel cōfeſſionē dās. ירותון
Idox.Iocundus vel letus:aut triturans.D.
Idumea.Ruffa:vel terrena:aut ſanguinea. אדום
Idumee.Idem.plu.nu.
Idumei.Ruffi:ſiue terreni:aut ſanguinei. אדומים
Idumeus.Idem.ſ.n.
Ieabarim.Acerui hebreorū vel trāſeuntiū:aut acerui iraſcētiū vel pregnātiū:aut ex hebreo & ſyro acerui frumenti. עיהעבה רים
Iebaar.Electio:ſiue electus. יבחר
Iebanias.Edificatio dñi: ſiue filiatio dñi:vel intellectꝰ dñi. יבניה
Iebar.Electio:ſiue electus. יבחר
Ieblam.Inueteratio populi:vel defluens populus:aut germinatio populi:ſiue deglutiens eos. יבלעם
Ieblaan.Idem.heb.ieblaam.
Iebnael.Edificatio dei:ſiue intellectus dei. יבנאל
Iebneel.Idem.
Ieboch.Euacuatio:vel diſſipatio:aut lucta. יבוק
Iebſam.Congregationes.heb.cibſáim. קבצים
Iebton.Celſitudo eius:aut dorſum eius:ſiue palpebre eius: aut excelſum donum.heb.gebeton. גבתון
Iebus.Conculcatio:aut volutatio:vel preſepium. יבום
Iebuſei.Conculcati:ſiue volutati:aut preſepia. יבוסי
Iebuſeus.Idem.ſ.n.
Iecbaa.Exaltatio:ſiue altitudo.heb.iegbaa. יגבהה
Iechbaa.Idem.heb.iegbaa.
Iecelia.Conſumatio domini:vel poteſtas domini. יכליהו
Iecemia.Reſurrectio domini:ſiue confirmatio domini:aut vindicta domini. יקמיה
Iecmaan.Reſurrectio ppli:ſiue cōfirmatio vl vindicta ppli. יקמעם
Iecnal.Poſſeſſio populi:ſiue emptio aut nidificatio populi יקנעם
Ieconam.Idem. (heb.iecnam.
Iechonias.Preparatio domini:aut firmitas domini. יכניה
Iechonias. Hiere.22.&37.interpretatur Preparatus ipſe. heb.chonias. כניהו
Iechonias. Hiere.35.&40.&42.& Ezechiel.8.&11.interpretatur. Nutrimentum domini:aut auſcultatio vel arma domini.heb.iezonias. יזניהו
Iechri.Frater meus.heb.achi. אחי
Iechri.1.Paralipo.8.&2.Paralipo.23. Memor ſiue memorans:aut maſculinus.heb.zechri. זכרי
Iecſan.Durities:ſiue ſcandalum:aut ſyriace colliſio. יקשן
Iectan.Paruulus:aut tedium:ſiue contentio. יקטן
Iectel.Congregatio dei. יקתאל
Iecter.Excellēs: aut reſiduus ſiue remanens: vel funiculus: aut explorans:heb.iether. יתר
Iedda.Scitus:aut cognitus. ידוע
Iedaba.Timor maledictionis: ſeu viſio maledictionis: aut ex hebreo & ſyro timor dei:vel viſio dei.heb.ierala. ידעאלה
Iedaia.Scientia domini:vel cognitio domini. ידעיה

יְדוֹעַ Iedboa. Scitus vel cognitus. heb. ieddoa.
יְדֵבֶשׁ Iedebos. Melifluus: aut manus cõfusionis vel erubescẽtie.
יְדֵעְיָה Iedeia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יְחַדְיָהוּ Iedeia. 1. Paralipo. 24. c. Vnus dñs: aut letitia dñi: siue acumen dñi: aut ex syro & hebreo renouatio domini.
גְּדַלְיָהוּ Iedelias. Magnitudo dñi: vel fimbria dñi. heb. gedelias.
יְחַדִּיאֵל Iediel. Vnitas dei: siue letitia dei: aut acumen dei: vel ex syro & hebreo renouatio dei.
יְדִיעֲאֵל Iehihel. Scientia dei: vel cognitio dei.
יְחִיאֵל Iedihel. Esd. 10. Viuit deus. heb. iehiel.
יְדְלָף Iedlaph. Distillatio: vel stillicidium: aut ex hebreo & syro manus iuncta.
יְחֻדּוֹ Ieddo. Solus ipse: vel vnus ipse: aut letitia eius: siue acumen eius: vel syriace nouitas eius.
יְדוֹ Ieddu. Manus eius: siue confessio eius.
יְדוּעַ Ieddua. Scitus: aut cognitus.
יְפַדְיָה Iephdaia. Redemptio domini.
יִפְלָט Iephlath. Liberatus: aut expulsus.
יִפְלְטִי Iephlethi. Idem.
יִפְנֶה Iephone. Aspiciens: siue intuens.
יִפֻּנֶּה Iephonne. Idem.
יְעִיאֵל Iehiel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehiel. Esd. 10. Viuit deus.
יְעִיאֵל Iehihel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehihel. 1. Paralipo. 15. &. 16. &. 23. &. 29. &. 2. Paralipo. 21. &. 29. &. 31. &. 35. & Esd. 8. &. 10. interpretatur Viuit deus.
יְהוּא Iehu. Ipse: siue existens.
יְעוּאֵל Iehuel. Abstulit deus.
יְעוּשׁ Iehus. Tinea corrosus: aut compressus: vel congregatus.
יְעוּשׁ Iehus. 1. Paralipo. 8. Cõsiliãs: vel ligneus: aut syriace fixus.
יְכוּתִיאֵל Iehutiel. Spes dei: vel congregatio dei. heb. iecutiel.
יְדָיָה Ieiada. Manus domini: vel confessio domini. heb. iedaia.
יְחִיאֵלִי Ieihelí. Viuit deus.
יְעָלָם Ielon. Occultus: siue adolescens: aut caprea eorum: vel seculum. heb. ielom.
יְחֻמַּי Iemái. Calefaciens: aut calidus.
יְמִינִי Iemini. Dextera vel dexter.
יִמְלָה Iemla. Repletio: aut circumcisio.
יִמְלֵךְ Iemleth. Regnans: aut consulens. heb. iemlech.
יִמְנָה Iemna. Dextera: aut numerans: siue preparans: vel syriace constituens.
יִמְנָע Iemna. 1. Paralipo. 7. g. Prohibitio: aut impedimentum: siue mare cõmotum.
זִמָּה Iemna. 2. Paralipo. 29. c. Scelus: aut cogitatio. s. peruersa. heb. zema.
יִמְנָה Iemnaite. Dextere: aut numerantes: siue preparantes: vel constituentes.
יְאוֹשׁ Ieos. Tinea corrosus: aut compressus: siue congregatus.
יִבְשָׁם Iepsem. Aromatizans: vel siccitas eorum: aut confusio vel erubescentia eorum. heb. iebsem.
יִפְתָּח Iepta. Aperiens.
יִפְתְּאֵל Ieptael. Aperiens deus.
יִפְתָּח Iepte. Aperiens.
יְרַח Ieraa. Luna: aut mensis: siue odoratio.
יְרַחְמְאֵל Ieramehel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
Ieramel. Idem.
Ierameli. Idem.
Ieramiel. Idem.
ἱεράπολις Ierapolis. Sacra ciuitas. G.
יַרְקָעָם Ierchaam. Extensio eorum: siue viriditas populi: aut sputũ populi: vel armatura aut euacuatio populi.
יַרְקוֹן Ierchon. Erugo: aut viriditas: siue sputum: vel armatura: aut euacuatio.

יִרְמְיָהוּ Ieremia. Celsitudo dñi: aut sublimitas dñi: vel exaltãs dñm.
Ieremias. Idem.
יְרַחְמְאֵל Ieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרִיָּה Ieria. Proiectio domini: aut timor vel visio domini.
יִרְאִיָּה Ierias. Timor domini: vel visio domini.
יְרִיאֵלוּ Ieriaẽu. Proiectio dñi: vel timor domini: aut visio domini.
יְרִיבַי Ieribái. Pugnans siue obiurgans: aut multiplicans.
יְרֵחוֹ Iericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
Ierichontinus. Idem ꝙ iericho.
יְרִיאֵל Ieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִמוֹת Ierimoth. Altitudines: siue timens mortẽ: aut videns mortem: seu proiectio mortis.
Ierimuth. Idem.
יְרִיעוֹת Ierioth. Cortine: siue linteamina: aut vlulatiões: siue cõfractiones.
יְרֹחָם Ieroam. Misericors: aut syriace dilectus.
יְרֻבַּעַל Ierobáal. Impugnans idolum.
יְרֻבֹּשֶׁת Ierobbáal. 2. Reg. 11. In hebreo est ierobéseth: & interptatur impugnãs cõfusionẽ vel ignominiã: aut impugnãs idolũ.
יָרָבְעָם Ieroboam. Impugnãs vel obiurgans populum: aut multiplicans populum.
Ieroboam. 1. Reg. 1. &. 2. Paralipo. 25. Misericors. aut syriace dilectus. heb. ieroam.
יְרֹחָם
יְרָאוֹן Ieron. Timor: vel visio: aut proiiciens dolorem vel fortitudinem.
Ieronymus. Sacra lex. G.
ἱερώνυμος
יְרוּשָׁלַ֫ם Ierosolyma. Visio pacis: aut visio pfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
Ierosolyme. Idem.
Ierosolymita. Idem.
Ierosolymite. Idem. plu. nu.
יִרְשִׁיָּה Iersia. Lectul? siue stratũ dñi: aut abstulit paupertatẽ dñs.
יְרוּשָׁא Ieruſa. Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלַ֫ם Ierusalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
לָשַׁע Iessa. Respiciens vel ad respiciẽdum: siue ad horam: vel ad tempus. heb. lássa.
יִצְהָר Iessaar. Claritas: siue oleum: aut meridianus.
Iessaarite. Idem. plu. nu.
יְשׁוּעָה Iessaia. Est dominus: aut munus ipsum vel ipsius.
יְשִׁמָה Iesba. Laus: siue tranquillitas.
אִשְׁבַּעַל Iasbáal. Ignis idoli: siue ignis dominantis: aut subiicientis vel possidentis. heb. esbáal.
יְשִׁבְעָם Iesbaam. Sedens populus: aut cõuersio populi: siue insufflatio aut captiuitas populi.
יְשִׁבְכָשָׁה Iesbacassa. Est requirens vel deprecans. aut sessio dura: vel insufflatio siue conuersio dura.
אִשְׁבָּן Iesban. Ignis filii: aut ignis intellectus vel edificationis. heb. esban.
יְשִׁבְרִיטַב Iesbidenob. Sedens in ꝓphetia vel in locutione siue in germinatione: aut conuersio siue insufflatio in prophetia vel in locutione siue in germinatiõe: aut captiuãs in ꝓphetia vel in locutione siue in germinatione. heb. iesbibenob.
יְשׁוּבָם Iesboam. Cõuersio populi: siue sessio populi: aut insufflatio vel captiuitas populi.
יְשִׁמְךָ Iesboch. Est vacuus vel euacuatus: aut syriace derelictus: vel derelinquens.
יְסָכָה Iescha. Vngens: siue cooperiens: aut protegens vel obumbrans: aut syriace speculans.
יֵשׁ Iesse. Ens: siue existens: aut munus vel oblatio.
אִישַׁי Iesse. 1. Paralip. 2. vbi dicitur iesse autẽ genuit. &c. interpretatur. Vir meus: aut virilis: siue insule munus: vel oblatio.
יְשַׁעְיָהוּ Iesseias. Salus domini.
יְשִׁמָא Iesema. Appositus: vl noiat? aut admiratio: siue desolatio.
נֵשֶׁן Iéssen. Appropinquatio vel approximatio. heb. géssen.
יֵצֶר Iésser. Figmẽtũ: siue plasmatio: aut tribulatio: vl angustiãs.

יְשִׁישַׁי Ieſeſi. Antiqu?:ſiue ſexagenari?: aut exultās:vel eſt mun?.
יִשְׁפָּה Ieſpha. Iaſpis lapis.ſ.precioſus:aut eſt hic.i.in hoc loco:vel labium:ſiue conterens.
יִשְׁפָּן Ieſpham. Abſconditus:ſiue confractus:aut cuniculus.heb.
יִשְׁעִי Ieſi. Salus:aut reſpiciens. (ieſphan.
יְשַׁעְיָה Ieſia. Eſt dominus.
Ieſias. Idem.
יְשַׁעְיָה Ieſias.1.Paralipo.3.Salus domini.
יְחִצְאֵל Ieſiel. Diuidens deus:vel dimidiās deus:aut feſtinatio dei.
Ieſiclite. Idem.plu.nu.
יְשִׁימוֹן Ieſimuth. Deſolatio:aut ſolitudo.heb.ieſimon.
יִזְלִיָא Ieſia. Diſtillatio vel aſperſio laborioſa.heb.iezlia.
יִסְמַכְיָהוּ Ieſmachias. Adherēs vel innitens dño:aut iunctus dño.
יִשְׁמַעְיָהוּ Ieſmeias. Audiens dominum:vel obediens domino.
חֲצְרוֹן Ieſron. Sagitta exultationis:ſiue diuiſio cātici:aut atriū: vel
Ieſu. Saluator. (fenum.heb.eſron.
Ieſu. Luce.3.f.in greco Ioſe:& hebraice poteſt interpretari Parcens:vel eleuatus:aut exiſtens.D.
יֵשׁוּעַ Ieſüa. Saluator.
יְשׁוּעָה Ieſua. Geñ. 46. &.1. Paralipo.7. Planicies: ſiue equalis:
יֵשׁוּעַ Ieſüe. Saluator. (aut ponens vel poſitus.
יְשׁוּעָה Ieſue. Eſd.10.interpretatur Eſt dominus.heb.ieſie.
יְשׁוּעִי Ieſui. Planus:ſiue equalis:aut ponens vel poſitus.
Ieſuite. Idem.plu.nu.
גְּשׁוּר Ieſur. Vallis aſpectus:aut vallis bouis:ſiue vallis murus:vel
יֵשׁוּעַ Ieſus. Saluator. (pons.heb.geſur.
יְשׁוּעָיָה Ieſus.1.Paralipo.3.Salus domini.heb.ieſaias.
יְהוֹשׁוּעַ Ieſus. Zacharie.3.&.6.Dñs ſaluator:vel domini ſalus.
יֵתֶת Ieth. Confringens: vel formidans: aut ſtupens: vel ſyria-
יְתָה Iethan. Declinās:vel diuertēs.heb.ietha. (ce deſcēdens.
יִתְנָן Iethan. Ioſ.15. Merces:ſiue donum: aut ſyriace fumigans.
heb.iethnan. ⌈nans in ea.
יַטְבְּתָה Iethebа. Bñfaciens:vel bonitas eius:aut diuertēs vel decli-
יָטְבָתָה Iethebátha. Bonitas ſua: ſiue declinans filia eius:aut decli-
nans deſertum.
יִתְלָה Iethela. Pendens: vel ſuſpenſio:ſiue coacerуatio.
יֶתֶר Iether. Excellens:aut reſiduus: ſiue remanens: vel explo-
יֶתֶת Iether.1.Palip.1.Donās.heb.ietheth. (rās:aut funicul?.
Ietheth. Idem.
יִתְמָה Iethma. Orphan?:ſiue admiratio:aut cōſumatio vl pfectio
יָקְמְעָם Iethmoan. Reſurrecto populi:aut confirmatio vel vindicta populi.heb.iechmoam.
יִתְרָא Iethra. Excellens: ſiue reſiduus: vel remanens: aut explo-
rans:vel funiculus.
יִתְרְעָם Iethraam. Excellentia populi:aut reſiduus populi: ſiue ex-
ploratio vel funiculus populi.
Iethraan. Idem.heb.iethraam.
יִתְרִי Iethrái. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus.
אֶתְרִי Iethrái.1.Paralip.6.b.Explorās:aut ſyriace loc?.he.ethrái.
יִתְרָן Iethram. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens:aut explo-
rans: vel funiculus.heb.iethran.
Iethran. Idem.
Iethrei. Idem. ⌈heb.gethrēmon.
גִּתְרִמּוֹן Iethrēmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſum.
יִתְרִי Iethreus. Excellens:ſiue reſiduus vl remanēs:aut explorās
יִתְרוֹ Iethro. Idem. (vel funiculus.
רֹאשׁ Iethros. Caput:ſiue principium.heb.ros.
כְּרֻמוֹת Iethſon. Ioſ.21.d. In hebreo eſt cedimoth:quod interpreta
tur antiquiores: vel priores:aut oriētales: ſiue incendium
יִזְרַד Iezabad. Dotatus. (vel incuruatio mortis.
אִיזֶבֶל Iezábel. Inſula habitaculi: vl ve habitaculo:aut ex hebreo & ſyro inſula ſterquilinii: vel ve ſterquilinio.

יְזַרְיָה Iezaria. Oriens dominus:aut claritas domini.
יְקַתְאֵל Iezechel. Cetus vel congregatio dei.heb.iecethel.
יְגְדַלְיָהוּ Iezedelia. Magnitudo domini.heb.iegedelia.
גֵּזָם Iezem. Eruca: aut vellus eorum: ſiue tranſitus eorum:vel
tondens eos.heb.gezem.
אִיעֶזֶר Iezer. Inſula adiutorii:ſiue inſula atrii:aut ve adiutorio vel
יְעֶזֶר Iezer.1.Paralipo.6.Auxiliator ſiue adiutor. (atrio.
אִיעֶזְרִי Iezerite. De iezer:quod interpretatur inſula adiutorii:ſiue inſula atrii:aut ve adiutorio vel atrio.
יִזְרָח Iezerites. Oriens:aut clarus.
יְחִזְיאֵל Ieziel. Videns deum:vel viſio dei.
יְאַזַנְיָהוּ Iezonias. Auſcultatio dñi:aut ſtatera dñi: vl arma domini.
יִזְרְעֶאלָה Iezra. Porcinus:aut ſyriace conuerſus.
יִזְרְעֵאל Iezrael. Semen dei:aut diſtillans contritionē vel malū de?
ſiue diſtillatio amicitie dei:vel aſperſio paſtoris dei.
Iezraelites. Idem.
יִשְׁרְאֵלִי Iezreli. Idem quod iſrael:quod interpretatur preualens ſi-
ue dominans cum deo.heb.ieſreli.
עֶזְרִיאֵל Iezriel. Auxilium dei:ſiue atrium dei.heb.ezriel.
יִגְאָל Igaal. Redemptus:ſiue coinquinatus.
Igal. Idem.
עִלַּי Iláí. Aſcendens:vel ſuperior:aut aceruus mihi.
Ἰλλύριον Illyricum. Exhilaratio:aut letificatio.G.
הוֹדּ Indi. De india: que hebraice dicitur hodu:& interpretatur laudatio:ſiue confeſſio:aut decora:vel pulchra.
India. Idem.
אוֹפִיר India. Iob.28.Hebraice dicitur ophir: & interpretatur ci-
nis:vel incineratio:aut fructificatio.
יוֹאָח Ioa. Fraternitas:vel habens fratrem.
Ioaa. Idem.
יוֹחָא Ioaa.1.Paralipo.8.Viuificans.
יוֹאָב Ioab. Paternitas: vel habens patrem:aut voluntarius.
יְהוֹאָחָז Ioachan. Domini apprehenſio: ſiue domini poſſeſſio:aut dominus videns.heb.ioachaz.
יוֹאָחָז Iaochan.2.Paralipo.34. interpretatur Apprehendens:ſi-
ue poſſidens:aut videns.heb.ioachaz. (cans.
יְהוֹיָקִים Ioachim. Dñi reſurrectio: ſiue dñi cōfirmatio:vl dñs vindi
יוֹיָקִים Ioachim. Nee.12.interpretatur Reſurgens: ſiue confirmās aut vindicans.
יְהוֹיָכִין Ioachim. Hiere.52.g. interpretatur Domini preparatio: aut domini firmitas.heb.ioachin.
יוֹיָכִין Ioachim. Ezech.1. interpretatur Preparatus: vel firmus. heb.ioachin.
יְהוֹיָכִין Ioachin. Domini preparatio:ſiue domini firmitas.
יְהוֹאָחָז Ioachin. 4.Reg.10. interp̄tatur Domini apprehenſio: aut domini poſſeſſio:vel dñs videns.heb.ioachaz.
יוֹיָכִין Ioachin. Ezechiel.1.Preparatus:vel firmus.
יוֹאָח Ioaha. Fraternitas:vel habens fratrem.
Ioahe. Idem.
יָמִין Ioamim. Dextera.heb.iamin.
יוֹיָרִיב Ioarib. Pugnās vel obiurgās:ſiue multiplicās.heb.ioiarib.
Ioarim. Dñi exaltatus:vel dñi exaltatio. D.
יוֹאָשׁ Ioas. Diffidens: vel deſperās:aut ignitus: vel vrens.
יְהוֹאָשׁ Ioas.4.Reg.11. in fine.&.12. vſq; ibi Relíqua autē ſermo-
nū Ioas excluſiue.&.13. ibi Regnauit ioas filius ioachan. & eo.capto. in fine ibi. Porro ioas.&c. &.14.b.c.d.excepto ibi Vixit autē amaſias filius ioas: in omnibus iſtis locis interpretatur Dñi ignis:vel domini oblatio.
יוֹעָשׁ Ioas.1.Paralipo.7.&.27.interpretatur Tinea corroſus:ſi-
ue compreſſus:vel congregatus.
יוֹתָם Ioathan. Conſumatus:ſiue perfectus.heb.iotham.
יְהוֹנָתָן Ioathan. Nee.12. Dñi donū.heb.ionathan. (inimicitiā.
אָוֶן Iob. Dolens:vel gemēs:ſiue viulans:aut exoſus: vel patiens

יוֹבָב Iobab. Dolens: vel gemens: aut vlulãs.
יוֹב Iobab. Geñ. 46. Idem. heb. iob.
יְבַנְיָה Iobama. Edificatio dñi: siue filiatio aut intellect9 dñi. heb.
יוֹאֵל Iobel. Volens: siue incipiens: aut iurans. heb. iohel.
חֲבַיָּה Iobia. Absconsio dñi: aut dilectio domini: vel ex syro & hebreo debitum vel obligatio domini.. heb. hobia.
יוֹכֶבֶד Iochábed. Gloriosa: aut grauis vel ponderosa.
Iocabeth. Idem. heb. iochábed.
Iod. Laudatio: siue confessio: aut manus. D.
יְדַעְיָה Iodaia. Scientia domini.
יוֹעֵד Ioed. Testificans: vel ornãs: siue p̃dans: aut trãsiẽs: vel syrias
יוֹאֵל Ioel. Volens: siue incipiens: aut iurans. (ce auferẽs.
יוֹאֵלָה Ioela. Eleuatio: siue p̃ficiens: aut auferẽs maledictionẽ.
יוֹעֶזֶר Ioézer. Adiuuans.
נֹפַח Iophe. Insufflãs: aut tumidus: siue illaqueans. heb. nóphe.
אוֹפִיר Iophir. Incineratio: vel fructificatio. heb. ophir.
יוֹגְלִי Iogli. Reuelatio: vel trãsmigratio: aut reuolutio: siue exulta
יוֹאָח Ioha. Fraternitas: vel habens fratrem. (tio.
יוֹחָא Ioha. 1. Paralipo. 11. interpretatur Viuificans.
יוֹאָח Iohaha. Fraternitas: vel habens fratrem.
Iohanna. Dñi gr̃a: siue dñi donũ: au dñi misericordia. D.
Iohanna. Ioh. 1. f. vbi dicitur Tu es symõ filius iohanna in greco scribitur iona: & hebraice interp̃tatur columba. D.
יוֹחָנָן Iohannan. Gatiosus: siue donãs: aut pius vel misericors.
יְהוֹחָנָן Iohannan. 1. Paralip. 26. & 2. Paralip. 17. & 23. b. & 28. & Esd. 10. & Nee. 6. & 12. in omnib9 istis locis interpretatur Domini gr̃a: siue domini donum: aut dñi misericordia.
Iohannes. Idem. D.
Iohannes. Ioh. 21. d. vbi dicitur Symon Iohãnis: pro iohãnis in greco est iona: quod interpretatur columba. D.
יוֹאֵל Iohel. Volens: siue incipiens: aut iurans.
Iohell. Idem. heb. iohel.
יְהוֹיָדָע Ioiada. Domini scientia: aut domini cognitio.
יְהוֹעַדָּה Ioiada. 1. Paralipo. 8. interpretatur Dñi cetus vel cõgregatio: aut dñi trãsitus vel testimoniũ: siue dñi ornatus vl̃ preda: aut ex hebreo & syro dñi ablatio. heb. ioada.
יוֹיָדָע Ioiada. Nee. 5. & 12. & 13. Scitus: aut cognitus.
יְהוֹעַדָּן Ioiaden. Domini delitie: vel dñi voluptas: aut ex hebreo & syro domini tempus.
יוֹיָרִיב Ioiarib. Pugnãs vel obiurgãs: siue multiplicans.
יְהוֹיָרִיב Ioiarib. 1. Paralipo. 9. & 24. interpretatur Domini pugna siue domini obiurgatio: vel domini multiplicatio.
יוֹנָה Iona. Columba: siue depopulans vel deuastans.
יוֹנָדָב Ionadab. Spontaneus vel vouens: siue principalis.
יְהוֹנָדָב Ionadab. 2. Reg. 13. a. vbi dicitur Cui respõdit ionadab. &c. &: 4. Reg. 10. in his locis interpretatur Dñi spontaneus: aut domini princeps: vel domini votum.
יוֹחָנָן Ionan. Gratiosus: aut donatus: siue pius vel misericors. heb. iohannan.
יוֹנָה Ionas. Columba: siue depopulans: vel deuastans.
יְהוֹנָתָן Ionathan. Domini donum.
יוֹנָתָן Ionathan. 1. Reg. 13. & 3. Reg. 1. & 1. Paralipo. 2. & 10. & 11. & Esd. 8. & 10. & Nee. 12. & Hiere. 40. in omnibus his locis interpretatur columbe donum.
יוֹחָנָן Ionathan. Nee. 12. b. vbi dr̃ Ionathan filii eliasib. interp̃tatur Gratiosus: vel donat9: seu pi9 aut misericors. heb. iohannan.
יוֹנָתָן Ionathas. Columbe donum. (hannan.
יְהוֹנָתָן Ionathas. 2. Reg. 1. & 17. & 21. Domini donum.
יָפֵי Ioppe. Pulchritudo: aut decor.
Ioppite. Pulchri: siue decori. D.
יוֹרָה Iora. Tẽporaneus: aut ostẽdẽs: siue demostrãs: vel pficiens:
Iorai. Idem. (aut syriace lebes.
יוֹרָם Ioram. Excelsus: siue sublimis: aut proiectus.

יוֹרָם Ioram. 3. Reg. 22. & 4. Reg. 1. & 3. & 8. vbi dicitur Regnauit ioram filius iosaphat; & infra eodẽ. ibi Regnauit ochozias filius ioram; & in fine eiusdẽ capituli: ibi Porro ochozias filius ioram. & 9. d. ibi. Dixitq; ioram. & sic vsq; in finẽ capituli: excepto ibi Anno vndecio iorã. & 12. ca. & 2. Paralip. 17. & 21. & 22. a. & Matth. 1. i oib9 his locis interp̃tatur. Dñi celsitudo: aut dñi sublimitas: siue dñi pfectio.
יְהֹרָם Iorã. 1. Paralip. 12. iterp̃tatur Misericors: aut syriace dilect9
יְהוּדָה Ioram. 2. Paralipo. 22. ibi Omnem stirpem regiã domus ioram: pro ioram in hebreo est iuda: quod interpretatur Laudatio: siue confessio.
יַרְדֵּן Iordanis. Fluuius iudicii: aut demõstratio vel proiectio iudicii: seu descensio: aut ex syro & hebreo lebes iudicii.
אֹרַי Iorei. Via: siue semita: aut viator: vel anona. i. diurna portio: aut odoratio. heb. aréa.
Iorim. Dominus exaltans: vel domini exaltatio. D.
יוֹשָׁה Iosa. Ens: vel existens: aut obliuiscens: vel debens.
יְהוֹשַׁבְעַ Iosába. Domini saturitas: aut domini sacietas: vel domini iuramentum: siue domini septenarium.
יְהוֹשַׁבְסֶכ Iosabéseth. Habitaculũ vel sedes misericordie: aut insufflatio vel conuersio misericordie. heb. iosabésed.
יְהוֹשַׁבְעַת Iosabeth. Dñi sacietas: vel dñi iuramentum: aut domini septuplum; siue dominus conuertens horam.
יוֹזָבָד Iosabeth. Esd. 10. & Nee. 11. Dotatus. heb. iozabed.
יְהוֹשַׁבְיָה Iosabia. Habitaculum vel sedes domini: siue conuersio aut insufflatio domini: vel captiuitas domini.
יוֹזָכָר Iosachar. Memorans: siue masculinus. heb. iozachar.
יְהוֹשָׁפָט Iosaphat. Dominus iudex: vel domini iudicium.
יוֹשָׁפָט Iosaphat. 1. Paralipo. 11. Iudicatus: vl̃ iudicatio.
יְהוֹצָדָק Iosedech. Dominus iustus: vel domini iustitia.
יוֹצָדָק Iosedech. Esd. 3. & 5. & 10. & Nee. 12. interpretatur Iustificatus: vel iustificatio.
יוֹסֵף Ioseph. Augmẽtum: vel prefectus.
יְהוֹסֵף Ioseph. p̃s. 80. Dñi augmentum: vel dñi profectus.
Ioseph. Matth. 13. g. & 27. vbi dr̃ Et ioseph mater. & Mar. 6. a. & 15. d. ibi. Et ioseph mater. & ibi & maria ioseph. & Act. 4. g. In omnibus his locis in greco est ioses. quod hebraice potest interp̃tari parcẽs: vl̃ eleuatus: aut existẽs. D.
Iosephus. Augmentum: vel profectus. D.
יוֹסַפְיָה Iosphias. Augmentum vel profectus domini: aut consumans vel finiens dominus.
יאֹשִׁיָּהוּ Iosias. Ignis domini: aut vrens dominus.
עֻזִּיָּה Iosias. Zach. 14. interpretatur Fortitudo domini: siue hircus domini. heb. ozias.
יְהוֹשַׁוְיָה Iosoia. Equitas domini: vl̃ planicies dñi: aut apponet dñs.
יְהוֹשֻׁעַ Iosúe. Dominus saluator.
יְשׁוּעַ Iosúe. Esd. 2. & 3. & 4. & 5. & 8. & 10. & Nee. 3. & 8. & 9. & 12. In omnibus his locis interpretatur saluator.
זֵתָם Ioth. Laudatio: siue confessio: aut manus. D.
יוֹתָם Iothan. Oliua: siue oliuetum. heb. zethan.
Iothan. 1. Paralip. 7. g. iterp̃tatur Sigillũ: aut clausura. heb. hotham.
יְחֻזָבָד Iouís. Quasi iuuans pater. Latinum est.
יוֹזָבָד Iozabad. Domini dos: vel domini dotatio.
יְהוֹזָבָד Iozabath. Dotatus. heb. iozabad.
יוֹזָבָד Iozabath. 4. Reg. 12. & 1. Paralipo. 26. & 2. Paralipo. 17. & 24. Dñi dos: vel domini dotatio. heb. iozabad.
יוֹזָבָד Iozabed. Dotatus.
יְהֻבַד Iozaded. Dotatus. heb. iozabed.
Iozadeth. Idem. heb. iozabed.
יָרֵד Irad. Onager: siue aceru9 descẽsiõis: vel acerui descẽsio: aut
יִצְחָק Isaac. Risus. (aceruus imperii: vel syriace draco.
יִצְהָר Isaar. Candidus: aut lucidus.
יִצְהָר Isaar. 1. Paralipo. 4. Idem. heb. saar.

יִצְהָר Isaar.1.Paralipo.6.interpretatur Oleum: siue claritas:aut meridianus.
Isaaris.Idem.heb.isaari.
Isaharite.Idem.plu.nu.
יִצְחָק Isac.Risus.
יִשָּׂשכָר Isachar.Est merces vel premium.
יִשַׁי Isai.Munus.aut ens:siue existens:vel debitor.
אִישָׁי Isai.1.Paralipo.2.vbi dicitur Isai autem genuit.&c. interp̄tatur vir meus:aut virilis:siue insule munus:aut oblatio.
יְשַׁעְיָה Isaias.Salus domini.
יִצְרִי Isari.Figmētum:siue plasmatio:aut tribulās:vel angustiās.
יִשְׁבָּאַ Isbaal.Sessio vel habitatio patris: aut cōuersio vel inflatio siue captiuitas patris.heb.isbaab.
אִישְׁבֹשֶׁת Isbóseth.Vir confusionis vel ignominie:aut viri mora.
יִשְׁמָעֵאל Ismael.Exaudítio dei.
Ismaelite.Idem.plu.nu.
Ismaelitis.Idem.s.n.
יִשְׁמִיאֵל Ismiel.Nominatio dei:aut admiratio vel stupor dei.
יִשְׂרָאֵל Israel.Preualens:siue dominās cum deo.
Israelite.Idem.plu.nu.
Israelites.Idem.s.n.
Israelitis.idem.
יִזְרְעֶא Israelitis.1.Paralip.5. De iezrael: quod interpretatur semē dei:aut distillans cōtritionem vel malum dei:siue distillatio amicitie dei:vel aspersio pastoris dei.heb.izraelitis.
לית
יְזַרְחְיָה Israhia. Oriens dominus:aut claritas domini. heb.izraia.
Israia.Idem.heb.izraia.
יִשְׂרְאֵלָה Isreela.Preualens vel dñans deus:siue rectitudo dei: aut cā Isrehela.idem. (ticum dei.
אִשְׁתְּמֹעַ Istimam.Exauditus:vel mulieris vterus.heb.istimóa.
אִישְׁטוֹב Istob.Vir bonus.
יְשׁוּעָיָה Isuaia.Cōprimēs vel humilians dñs:seu meditatio dñi.
יִצְהָר Isuar.Oleum:siue clarus:aut meridianus.
אִתַּי Itai.Robustus:aut signum:vel vomer: aut syriace veniens.
Italia.Ab italo rage dicta est: vel ab italis.i.vitulis:eo quod illa regio vitulis abundat:latinum est.
כִּתִּים Italia.Nu.24.& Ezechiel.27.In hebreo ē cethim:& interpretatur conterentes vel cōtritio maris: siue diadema:aut aurū:vl tinctura:aut ex syro & hebreo coaceruatio maris.
תּוּבַל Italia.Esa.66.Hebraice dī thubal:& interp̄tatur orbis: aut confusio vel ignominia:siue portatus:vel adductus.
Ἀττάλεια. Italia.Act.14.d.In greco scribitur attalia:& interpretatur augens:vel nutriens.G.
Italica cohors:ab italia dicta est:latinum est.
אִיתָמָר Ithamar.Insula palme vel dactilorum : aut insule cōmutatio vel permutatio:seu ve palme aut cōmutationi.
יְתְמְיָה Ithamian.Resurrectio domini: aut cōfirmatio domini: vel vindicans dominus.heb.ichamia.
Ithurea.Custodita:vel syriace mōtana vel montuosa.D.
יטור Ithurei.Custoditi:siue custodie: aut coordinati:vel syriace montani vel montuosi.
יוּבַל Iubileus.Buccina:vel defluēs:siue apportās:aut germinās siue inueterascens.
יְחַדָּם Iuchadan.Incuruatio populi:siue incendium populi.heb. iuchadam.
יְהוּכַל Iuchal.Dñi omnia:aut domini perfectio vel cōsumatio.
יוּכַל Iuchal.Hiere.38.interpretatur Potens: siue perfectus: vel consumatus.
יְהוּדָה Iuda.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָיָה Iudaia.Laudatio siue confessio domini.
Iudaismus.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָה Iudas.Idem.
Iudea.Idem.

יְהוּדִים Iudei.Laudates siue confitentes.
Iudeus.Idem.s.n.
Iudi.Idem.
יְהוּדִית Iudith.Laudans:siue confitens:aut iudea.
Ἰουλία. Iulia.Lanuginosa.G.
Ἰουνίαν. Iulia.Ad Ro.16.a. In greco iunia a iunone.i.dñatrice.G.
Ἰούλιος. Iulius.Lanugo vel lanuginosus.G.
Iustus.Latinum est.

De incipientibus a littera.l.

לְהָבִים LAabim:Inflāmati:siue flāme:aut gladii.
לְהַד Laad.Laudans:siue ad laudādū:vel ad confitendum.
לַעֲדָה Laada. Pro ornatu:vel ad congregandum:siue ad testificādum:aut transiens: vel predans:aut syriace auferens.
לָעָדָן Laadan.Pro voluptate:seu deuorans iudicium:aut pro ornatu:vel pro testimonio:aut syriace ad tempus.
לָבָן Laban.Albus: vel candidus:aut later.
לְבָנָה Labana.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Λακεδαίμονις. Labanath.Idem.
Lacedemones.Lacus demonū:vel puteus insanietium.G.
לָכִישׁ Lachis.Ambulans vel vadens extitit: aut tibimet existens.
לַחֶם Lahem.Panis:vel pugna aut bellum.
לַיִשׁ Láis.Leo.
לַיְשָׁה Láisa.Leena.
לְמָזְבַּתָּנִי Lamazabathání.Vt quid dereliquisti me.
לָמֶךְ Lámech.Pauper:vel humilitatus:aut percussus.
לָמֶד Lámeth.Nomen littere Doctrina vel disciplina.D.
לְמוּאֵל Lamuel.Illis dei:vel cū illis deus:aut cum quo est deus.
Λαοδίκεια Laodicia.Populus iustus.G.
Λαοδικεῖς Laodicenses.Idem.plu.nu.G.
לְאֻמִּים Laomim.Gentes:siue absq; aquis.
לַפִּידֹת Lapidoth.Fulgura:aut lampades.
Λασθένης Lasthenis.Lapidis robur.G.
לְטוּשִׁים Latussim.Malleatores:vel limatores.
Lazarus.Dei adiutorium:siue dei atrium.D.
לְבָנָה Lebana.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
לְבָאוֹת Lebbaoth.Leene:siue cordis signum:aut ad introitum.
לִבְנָה Lebna.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Lebnítica.Idem.
Lebona.Idem.
לְכָה Lecha.Ambulans:vel vadens.
לֶחִי Léchi.Maxilla.
לְקֵחִי Leci.1.Paralipo.7.interpretatur Lex:siue doctrina aut assumptio mea.
לָקוּם Lecum.Resurgens: vel confirmans:siue ad resurgendum: vel ad confirmandum.
לָעָדָן Ledan.Pro voluptate:vel deuorās iudiciū:siue p ornatu vl testimōio:aut trāsitꝰ vl dep̄datio earū:aut syriace ad tēpꝰ.
לָחַת Leed.Confractus:vel formidans:aut stupens:vel syriace descendens.heb.ieeth.
לָעָדָן Leedan.Pro voluptate:vel deuorās iudicium : siue pro ornatu vel testimonio: aut transitus vel depredatio earum; aut syriace ad tempus.
לְחָמָם Leemas.Panis eorū:aut pugna vel bellū eorū. heb.leemā.
לָשֶׁם Lésem.Nomen vel ponens : aut ipsi nominato vel posito: aut lyncurius lapis preciosus:de quo Exo.28.
לְשֶׁמְדָן Leśémdan.Nomen iudicii:vel ponēs iudicium: aut ad nomen iudicii:siue ad ponēdum iudicium: vel lyncurius iudicii qui est lapis preciosus.
לֵוִי Leui.Copulatus.
לִוְיָתָן Leuiathan. Copulatio vl̄ societas sua:aut sibimet traditus.
לֵוִי Leuita.Copulatus.
Leuite.Idem.plu.nu.

לוי Leuites.Copulatus.
לֵאָה Lia.Laborioſa vel fatigata.
לְבָנוֹן Líbanus.Albus:vel candidus:aut thus:vel cordis filiatio.
Líbertini.Latinum eſt.i.filii manumiſſorum.
פוּט Líbia. Hebraice dicitur phut: & intepretatur aphtica: aut ſyriace craſſa vel pinguis.
לוּבִים Líbia.Daniel.10.In hebreo lubim:& interpretatur cor maris:vel corda plurali numero.
פוּט Líbies.In hebreo eſt phut:& interpretatur aphrica:aut ſyriace craſſa:vel pinguis.
לוּבִים Líbies.2.Paralipo.12.&.16.& Naũ.3. In hebreo eſt lubím: & interpretatur Cor maris: Vel corda.p.n.
λυκαονία. Lycaonía.Lupina.G.
λυκία. Lycía.Idem.G.
λιθόστρωτος. Lycoſtratos. In greco lithoſtrotos: & interpretatur lapidibus ſtratus.G.
λύδη. Lyda.Stagnum.ſ.aquarum.G.
λύδδα. Lydda.Idem.G.
לוּד Lydí.Natiuitas:vel generatio.
Lydía.Idem.
לוּדִים Lydii.Natiuitates:vel generationes.
λίνος. Linus.Rete vel retiaculum.G.
λυσανίας. Lyſania. Diſſoluens triſtitiam.G.
λυσίας. Lyſías.Diſſoluens.G.
λυσίμαχος. Lyſimachus.Diſſoluens pugnam.G.
λύστρος. Lyſtra.Diſſoluens.G.
λύστρα. Lyſtra.Act.27.In greco ſcribitur myra:& iterpretatur virgultũ:ſiue vnguentum odoriferum.G.
μύρα.
λύστροις. Lyſtris.Diſſoluentes.G.
לִבְנָה Lobna.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later
Lobni.Idem.
יוֹקְתָה Loche.Declínans vel díuertens.heb.íothe.
לוֹד Lod·Natiuitas:vel generatio.
לוֹדְבָר Lodabar.Ipſímet verbum: aut ipſímet peſtis vl mors:ſeu generatio electa:vel ex hebreo & ſyro natiuitas filii.
לוֹדְחָדִיד Lodadín.Naſcens gaudẽs: vel naſcẽs acutus:aut ex hebreo & ſyro generatio vel natiuitas noua.heb.lodadíd.
λωΐδη. Loíde.Melior.G.
לוֹט Loth.Inuolutus:ſine colligatus: aut coopertus: vel reſina precioſa que dícitur ſtacte.
לוּטָן Lothan.Idem.
Lucas.hebraice poteſt interptari Ipí reſurrectio:vel latine
Lucius.a luce.Latinum eſt. (a luce.D.
לוּד Lud.Natiuitas:vel generatio.
Ludím.Idem.plu.nu.
לוּחִית Luith.Tabulatum:vel tabule:aut viridítas.
לוּזָה Luza.Amygdalus:ſeu diſceſſio:vel declinatio.
אֶלְעוּזַי Luzai.Dei fortitudo.heb.Eluzai.

De incipientibus a littera.m.

מַעֲכָה Maacha:Compreſſa:vel attrita:aut fixa.
מָעַכְתִּי Maachati.Compreſſus vel atritus: aut fixus.ſeu ventris contritio.
מַעֲדַי Maadí.Solemnis:vel feſtiuus:aut ornatus:ſeu labílis:vel teſtificans:aut tranſiens: vel ſyriace auferens
מַעַי Maaí.Venter:aut coaceruatio.
מָחֲלָה Maala.Chor?: vl cithara:ſiue infirmitas:aut ſyriace venía.
מַחְלוֹן Maalon.Idem. ſriens:aut cuigilans.
מְעָרָה Maara.Spelunca:ſiue euacuatio:aut effuſio: vel diſcoopes
חֵרֶם Maarem.Deſtructio:ſiue anathema: aut rete vl retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.heb.arem.
מָרְיָה Maaría·Amaritudo vel myrrha domíni:aut docẽs vel preceptor dominus.heb.maraía.

מַעֲשֶׂה Maaſía.Opus domini.
מַעֲשֵׂיָה Maaſía.1.Paralipo.9.Opus meum.heb.maaſi.
מַעֲשִׂיָהוּ Maaſías.Opus domini.
מַחְסֵיָה Maaſías.Hiere.51.interptatur Protectio ſiue eõfidẽtia dñi.
מָחַת Máath: Abſtergens:aut delens:ſiue confringens:aut formidans:vel ſyriace percuſſio.
מַגְדִּיאֵל Mabdíel. Annuncians vel euangelizans deum: aut pomũ dei.í.fructus electus dei.heb.magdiel.
מַבְשָׂם Mabſan.Aromatizans: vel confundens eos.heb.mabſam.
מִבְצָר Mabſar.Munitus:vel muratus: ſiue prohíbens:vel auferẽs aut vindemíans.
מָכָה Macha.Compreſſa:vel attríta:aut fixa.
מַכַּבְיָ Machabeus.Percutiens.grece vero pugnator.D.
מַחֲרַי Macharáí.Accelerans: ſiue dotatio: aut montanus: vel de monte meo.heb.maharaí.
מָחְתַּי Machati.Cõpreſſus vel attrit?:aut fix?: ſeu vẽtris cõtritio.
מַכְבֵּנָה Machbena.Paupertas vel percuſſio filii eius:aut paupertas ſiue percuſſio íntelligentis vel edificantis.
מָכְדָּה Maceda.Incendium:aut adoratio:vel íncuruatio.
μακεδών. Macedo.Hebraice idẽ.grece vero excelſus vel eminẽs.G.
μακεδόνες Macedones.Idem.plu.nu.G.
μακεδονία Macedonía.Excelſa vel emínens.G.
מַקְהֵלוֹת Maceloth.Eccleſie vel cetus:aut congregationes.
מַקֵּלוֹת Maceloth.1.Paralipo.8.&.9.&.27. Vírge aut baculi: ſiue voces:aut leuitates:vel deſpectiones.
מִקְנְיָהוּ Nacenias.Poſſeſſio domíni:ſiue emptio domíni:aut pecus vel armentum domíni:ſiue nidificatio domíni.
מַקֵּץ Macces.Finis vel finiẽs:ſiue tedium:aut euigílans vel eſtas ſiue eſtuans:aut ſpinans.
מָכִי Machi.Percuſſor:aut pauper:vel humilis.
מָכִיר Machir.Vendens:ſiue cognoſcens.
מָחִיר Machir.1.Paralipo.4.interpretatur Precium.
מְכִירִי Machirite.Vendentes:ſiue cognoſcentes.
מִכְמָשׁ Machmas.Percuſſor vel pauper ablatus: aut percuſſor vel pauper palpans ſiue tangens vel auferens.
מִכְמָס Machmas.Eſd.2.& Nee.7.interptatur Occultatio: vel percuſſoris aut pauperis tributum.
מִכְמֶתָת Machmetat.Percuſſoris vel pauperis donum: aut percuſſoris vel humilis mors.
מַדְבָּא Madaba·Aq̃ doloris:aut ex hebreo & ſyro aque manantes
Madabas.Idem.D.
מָדַי Madáí.Menſura:ſiue iudicans:aut indumentum.
מָדָן Mandan.Litigium:ſiue iudicãs:aut mẽſura:vel índumẽtũ.
מָדוֹן Madan.Ioſ.11.&.12.interpretatur Iurgium:aut indumentum vel menſura eius.heb.madon.
מַדְיָה Madía.Solẽnitas vel feſtiuitas domíni: ſiue adornatio vel teſtimoníũ aut fedus domíni: vel tranſiens dominus.
מִדְיָן Madian.Iudicium vel iudicans:ſiue litigãs: aut obiurgãs.
מַתָּן Madian.Hiere.38.interpretatur Donum: aut lumbus: vel ſyriace expectatio.heb.mathan.
מִדְיָנִי Madianita.De madian:quod interpretatur iudicium vel iudicans:ſiue litigans:aut obiurgans.
Madianíte.Idem.plu.nu.
Madianitis.Idem.f.n.
מָדִיד Madid.Acutus:ſiue gaudens:aut ſyriace nouitas: vel ex ſyro & hebreo vna manus.heb.adid.
מַדְמֵנָה Madmena. Mẽſura numeri vl muneris:aut indumẽti munus:vel índumẽti ꝓparatio aut numerus: vel ſterquilíniũ.
מַחֲלַת Maeleth. Chorus vl cithara:aut ĩfirmitas:vl ſyriace venía.
מִגְדָּל Magala ſemita: vel circulus aut rotunditas: ſiue currus: vel plauſtrum:aut vitula.
Magdalena.Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel
Magdalene.Idem.D. (turris.D.

מַגְדַּלְגָּד Magdalgad. Turris felix vel accincta: siue magnitudo felicitatis: vel magnitudo accincta.

מִגְדָּל Magdalum. Turris: vel magnitudo.

מַגְדִּיאֵל Magdiel. Turris siue magnitudo dei. heb. magdalel.

מַגְדִּיאֵל Magdiel. 1. Paralip. 1. interpretatur annuncians vel euãgelizans deum: siue pomum dei. idest fructus electus dei.

Magedan. Euãgelizatio gr̃e: aut poma vel fructꝰ gratie. D.

Magedan. Math. 15. in fine in greco magdala: & hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. D.

מַגְּדוֹ Maggedo. Annunciatio: vel euangelizatio: aut pomum. i. fructus electus.

מְגִדּוֹן Magedon. Idem.

Mageth. Torcular: aut liquefactio. D.

Magi. Sapientes: vel philosophi: aut qui presũt sacris hoc est sacerdotes. persicum est.

מַגְמַשׁ Magmas. Percussor vel paup ablatus: aut pcussor vel pauper palpans vel tangens siue auferens. heb. machmas.

מָגוֹג Magog. Tegẽs vel tegulãs: aut tabefactus: vel liquefactus.

מְגוֹרוֹן Magron. Timor: siue horreum: aut de gutture.

מַחֻמִּים Mahumites. Nũciãs: siue delẽs: aut radẽs: vel medulle.

מְחִידָא Maida. Enigma: aut acumen: vel radens siue abstergens manum: aut syriace percussio manus.

מִימִין Maimna. Dexter: aut aquas p̃parãs. heb. maimin.

מַחְלַת Malaath. Chorus: siue cithara: vel infirmitas: aut syriace venia. heb. maalath.

מַלְאָכִי Malachias. Angelus siue nuncius meus. heb. malachi.

Malachim. Regum. scilicet liber.

מְלָלַי Malalai. Circuncisio vel locutio mea.

מַהֲלַלְאֵל Malalehel. Laudans deum: vel illuminatio dei.

מִלְצַר Malasar. Circuncisio angustie vel vinculi: siue dispẽsator.

מַלְכִּיאֵל Malchiel. Rex meus deus: vel regnũ dei: aut consilium dei

Malchus. Rex vel regnum: aut consiliarius. D.

מַלּוֹךְ Maloch. Regnans: aut consulens.

Malothe. Adimplentes: vel adimpleti. D.

מַמְרֵא Mambre. Rebellis: aut amarus: vel cõmutans aut pmutãs.

Mambres. Idem: sed in greco scribitur iambres: & hebraice põt interpretari mare cũ egestate vel paupertate. D.

Mammona. Pecunia vel diuitie aut cupiditas. syrum est. D

מְמוּכָן Mamucha. Paratus: vel certus: aut depauperatus: vel pcussus. heb. mamuchan.

מָן Man. Preparatio: aut quid.

Manna. Idem.

מַנָּחַת Manáath. Requies: aut munus: siue preparata formído vel confractio: aut numerus stuporis: vel ex hebreo & syro p̃parata descensio: vel numerus descendens.

מְנַחֵם Manahem. consolator: aut ductor eorum: siue p̃paratio caloris: aut munus incensum: vel numerans calefactionem.

מַחֲנַיִם Manáim. castra.

מְנַשֶּׁה Manasse. Oblitus: aut obliuio.

Manasses. Idem.

מַנָּחַת Manath. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus stuporis: vel ex hebreo & syro p̃parata descensio: vel numerus descendens.

מָנָא Mane. Numeratus: vel numerans.

מַנֵּחַת Manéeth. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus stuporis: vel ex hebreo & syro p̃parata descensio: vel numerus descendens.

מָנְהוּא Manhu. Quid hoc.

Manlius. Solutus vel non ligatus. G.

מַמְזֵר Manser. Adulterinꝰ: vel quilibet de scorto natꝰ: heb. mamzer.

מָנוֹחַ Manue. Requies: aut munus.

מָעוֹךְ Maoch. compressus vel attritus: aut fixus.

מָחוֹל Maol. chorus vel cithara: aut infirmitas: siue arenosus: aut syriace venia.

מָעוֹן Maon. Habitaculum: siue delictum: vel de peccato.

Maonathi. Idem.

מָעֻזִּים Maozim. Fortificati: vel fortitudines: aut refugia.

מִבְצַר Mapsar. Munitum vel muratum: siue prohibens: vel auferens: aut vindemians. heb. mabsar.

מָרָה Mara. Amara: vel amaritudo.

מָהִרִי Marái. Accelerãs: siue dotatio: aut mõtanꝰ: vl de mõte meo.

מְרִיוֹת Maraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.

Maranatha. Dominus noster venit. syrum est.

מָרַת Marath. Amaritudo.

Marcus. Limatus: vel fricatus: aut expolitus. idest a rubigine absterstus. D.

מָרְדְּכַי Mardochái. Amara contritio: vel myrrha contrita: siue docens contritionẽ: aut ex hebreo & syro myrrha puríssima

Mardocheus. Idem.

מָרִס Máres. Irroratio: vel distillatio: aut syriace apostema: vel cõ fractio.

מַרְאֲשָׁה Maresa. A capite l'a prĩcipio: aut caput vel prĩcipiũ: siue hereditas: aut amaritudo mulieris: vel amara mulier.

מַרֵאשָׁה Maresa. 1. Paralip. 2. & 4. Et. 2. Paralip. 11. & 14. & 20. & Michee. 1. interp̃tatur a capite vel a principio: aut hereditas: vel amaritudo agni.

מָרֶצֶת Mareth. Spelunca: vel euacuatio: aut effusio: siue discooperiens: aut euigilans.

מָרִים Maria. Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro & heb. domina maris. siue fraudulentie.

מָרְמוּת Marimuth. Amaritudo vel myrrha mortis: aut altitudies:

מַרְמָה Marmach. Dolus vel fraudulentia: siue altitudo: vel extollens se. heb. marma.

מְרֹדַךְ Marodach. Amarus contritus: siue myrrha contrita: aut ex hebreo & syro myrrha puríssima.

מָרְסֵנָא Marsana. Amaritudo aut myrrha rubi vel inimici: aut ostẽdens rubum vel inimicum.

Martha. Prouocans: siue amaricans: vel syriace domina: vel doctrix. D.

מַשָּׂא Massa. Onus: siue assũptio: vel aliqñ translatiue prophetia

מָשָׁל Masal. Parabola: aut imperans: vel dominans.

Masaloth. Idem. p. n. D.

מִשְׁאָל Masan. Postulans vel postulatus: siue commodatus: aut sepulchrum: vel infernus: aut fouea: siue ablatio vel tactus dei. heb. masal. expectatio.

מִצְפָּה Masepha. Speculatio: siue specula: aut coopimentum: vel

מַשְׂרֵקָה Maserecha. Sibilus vel sibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem aut vacuitatem: vel vitis.

מִשְׂרְפוֹת Maserephot. Incendia: vel combustiones.

מִשְׁרָעִי Maserei. Stratum: siue auferens vel tangens socium vel amicum aut pastorem vel maliciam.

מִצְפָּה Maspha. speculatio siue specla: aut coopimẽtũ: l' expectatio

מִסְפָּה Maspha. Ios. 21. in fine Aquarum apparitio: siue aquarum impetus. heb. miphaath.

מִצְפָּת Maspha. Speculatio: siue specula: aut cooperimentum: vel

Maspha. Idem. expectatio.

מַעֲשִׂיָּה Masi. Opus domini. heb. masia.

Masia. Idem.

מַעֲזִיָּה Masia. Nec. 10. Fortitudo dñi: aut refugiũ dñi. heb. mazia.

מִשְׁמַע Masma. Exauditio: siue audiens: vel obediens.

מִשְׁמַנָּה Masmana. Pinguedo aut oleum eius: siue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum.

מִצְפֵּה Masobia. Statio domini: siue stans dominus: aut damula.

מַשְׂרֵקָה Masrecha. Sibilus vel sibilans: aut attractio vanitatis: vel tãgens vanitatem vel vacuitatem: aut vitis.

מַתְּנָיָה Mathamu. Donum domini: vel lumborum dominus: aut

ex ſyro & hebreo expectatio domini.heb. mathaniu.

מַתָּן Mathan.Donum:vel lumbus:ſiue mors eorum: aut ſyriace expectatio vel ſpes.

מַתָּנָה Mathana.Idem.

Mathanaí.Idem.

מַתַּנְיָה Mathania.Donum domini:vel lumborum dominus: aut ex ſyro & hebreo ſpes domini.

Mathanias.Idem.

מַתַּנִי Mathanites.Donum:aut lumbus:vel ſyriace ſpes aut expectans.

מַתָּת Mathat.Donum eius.heb.mathata.

Mathat.Luce.3.Donum:vel donans.D.

Mathata.Donum eius.D.

מַתַּתְיָה Mathatía.Donum domini.

Mathatias.Idem.

מַתְּנָיָה Mathatías.4.Reg.24.Donū dñi:vel lūborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini.heb.mathāiaſ

מָתַת Mathet.Donum eius:vel donans.heb.mathata.

Matheus.Donatus.D.

Mathías.Donum domini.D.

מַכְמָתַת Mathmata.Percuſſoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors.heb.machmathat.

מַטְרֵד Matred.Virga deſcendens:aut virga imperantis: ſiue lectuli deſcenſio vel imperium:aut ſyriace labor.

Mathreth.Idem.heb.matred.

מְתוּשָׁאֵל Mathuſael.mortem ſuam poſtulans: aut mors ſua infernus vel ſepulchrum.

מְתוּשָׁלַח Mathuſalem.mortem ſuam miſit:aut mortis ſue arma:vel ex hebreo & ſyro mortem ſuam ſpolians: vel mortis ſpolium.heb.mathuſale.

מְחוּיָאֵל Mauiael.Annuncians deum:aut radens vel delens deus: vel ex ſyro & hebreo percuſſus a deo.

מְהוּמָן Mauman.Turbatus:aut tumultuans:vel multitudo.

מַעֲזִיָּהוּ Maziau.Fortitudo domini:ſiue refugium domini.

מַגְפִּיעַשׁ Mechphia. Corpus compreſſum vel congregatum: aut corporis vel veſtimenti tinea.heb.megphias.

מְכְמַשׁ Mechmas.percuſſor vel pauper ablatus:aut percuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens.

מְכְנַדְבַּי Mechnedabai.percuſſor vel pauper vouens ſiue ſponaneus:aut percuſſio vel paupertas vouentis vel principis aut ſpontanei.

מַדְבָּא Medaba.Aque doloris:vl ex hebreo & ſyro aque manātes

מֵידָד Medad.mēſurās:ſiue aque dilectiōis vel vberū aut patruí.

מַדְלַיְתָה Medalaa.Sopor uel inebriatio: aut amaritudo aſcēſionis vel holocauſti:aut myrrhe holocauſtum ſiue foliū:aut docens holocauſtum uel aſcenſum.heb.merala.

מָדַי Mede.Vocatiuus caſus eſt a nominatiuo medus: quod interpretatur menſura:uel abundans:aut indumentum.

מַדְמֵנָה Medemena.menſura muneris vel numeri:aut indumenti munus: vel indumenti preparatio:aut ſterquilinium.

מַדְנַי Medena.menſura: vel abundans:ſiue indumentum.

Medi.Idem.p.n.

Media.Idem.f.n.

מָדִין Medin.Iudicium:ſiue litigans:aut obiurgans.

מַדְמֶנָה Medmena.Menſura muneris vel numeri: aut indumenti munus:vel indumenti preparatio:aut ſterquilinium.

מָדַי Medus.menſurans:aut abundans:vel indumentum.

מְהֵיטַבְאֵל Meezabel.Quī bon⁹ de⁹:ſiue bñfaciēs de⁹.heb.meetabel

מִיפַעַת Mephat.Aquarum apparitio:ſiue aquarum impetus.

מִשְׁפָּט Mephat.Geñ.14.Iudicium.heb.miſphat.

מִפְעַת Mephet.Apparitio:vel gemitus.

מְגַבִּישׁ Megbis.Eminens:ſiue altitudo.

מְחֲרָתִי Meheratites.Venditio:aut cognitio.heb.mecheratites.

מְהֵטַבְאֵל Mehetabel.Quam bonus deus:ſiue benefaciens deus.

מְהוּמִים Mehuſim.Tacentes:aut feſtinantes:ſiue ſenſuales.

מַלְכָּה Melcha.Regina:vel conſiliatrix.

Melcha.Luce.3.Idem.ſed in greco ſcribitur melea: & hebraice interpretatur adimplens:vel adimpletus.D.

Melchi.Rex meus:ſiue conſilium meum.D.

מַלְכִּיָּה Melchía.Rex dominus:aut conſiliator dominus.

Melchías.Idem.

מַלְכִּיָּה Melchias.Nee.3.b.Liberatio domini.heb.melthias.

מַלְכִּיאֵל Melchiel.Rex meus deus:aut regnum dei:ſiue conſiliator meus deus.

Melchielite.Idem.

מַלְכִּירָם Melchíram.Rex excelſus:aut cōſiliator vel cōſiliū excelſū.

מַלְכִּיצֶדֶק Melchiſédech.Rex iuſtitie.

מַלְכִּישׁוּעַ Melchiſúa.Rex ſaluator:aut rex vel conſilium ſaluatoris vel ſaluti:ſiue rex magnificus.

Melchiſue.Idem.

מֶלֶךְ Melchom.Rex eorum:vel conſiliator eorum.

Melchon.Idem.heb.melchom.

מֶלֶךְ Mélech.Rex:aut conſiliarius.

מַחֲלַת Melech.Geñ.28.& in titulo.p̄s.87.Interpretatur chorus vel cithara:aut infirmitas:vel ſyriace venia.heb. maalath

מָלֹא Mello.Plenitudo:vel repletio.

מוֹלָדָה Meloda.Natiuitas:vel generatio.

מְלוֹתַי Melothi.Plenitudo:vel circunciſio.

מְלוּךְ Melluch.Regnans:vel conſulens.

Mem.Aque.D.

מֶמְפִּיס Memphis.Hebraice dicitur noph: & interpretatur fauus: aut diſtillatio:vel eleuatio:aut cribrum.

מֹף Memphis.Oſee.9.hebraice dicitur moph:& iterpretatur ab ore:vel ſyriace coopertorium.

Memius.maculatus:vel vituperatus.D.

Menna.numeratus:vel remuneratus:aut preparatus.D.

Menelaus.Potentia aut robur populi.G. μενέλαος.

מְנִי Menni.Preparatio: vel munus:aut numerus.

Mennith.Idem.

אֲמַר Mer.Dicēs:vel loquens:ſiue exaltatio.aut ſyriace agnus. heb.emer.

מְרָיוֹת Meraioth.Amaritudines:vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.

מְרָרִי Merarí.Amarus:ſiue irritatus:aut prouocatus.

Merarite.Idem.p.n.

Mercurius.A mercibus dictus eſt:quia mercature deus putabatur a gentilibus.Latinum eſt.

מַרְגְּמָה Mercurius.Prouer.26. In hebreo ſcribitur marguema: & interpretatur lapidans vel lapidatio:aut purpura.

מֶרֶד Méred.Rebellis:ſiue deſcendens:aut imperans.

Mereth.Idem.heb.méred.

מְרֹמוֹת Merimuth.Fraudulentie:aut amaritudo vel myrrha mortis:ſiue altitudines.

מֵרֹב Merob.Pugnans:ſiue obiurgans:aut multiplicans:vel ſyriace magiſterium.

מְרֹאדָךְ Merodach.Amara contritio:ſiue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima.

בְּרֹאדָךְ Merodach.4.Reg.20.Creans cōtritionē:vel electio interitus:aut filius interitus vel vaporis tui:ſiue frumētū vel puritas nubis aut vaporis tui.heb.berodach.

מְרוֹם Merom.Celſitudo:aut ſublimitas.

מֵרוֹז Merom.Iud.5.Secretum:vel macies.heb.meroz.

מְרוֹמֵי Meromc.Altitudines:ſiue amaritudo aquarum.

מֵרוֹם Meron.Celſitudo:aut ſublimitas.heb.merom.

מְרֹנָתִי Meronathites.Cantatio mea:ſiue exultans:aut exclamās: vel ſyriace dominās

מֵרֹז Meroz.Secretum:vel macies.

מֵס Mes.Auferens:vel tangens.

מָשַׁךְ Mes.1.Paralip.1.Attrahens:ſiue prolongans:aut vallans:

vel ſepiens.heb.méſech.

מַשָּׂא Meſſa.Onus: vel aſſumptio:ſiue aliquando tranſlatiue p
מַסָּח Meſſa.4.Reg.11.Erradicatio:vel conculcatio. (phetia.
מַשָּׁע Meſa.4.Reg.3.&1.Paralip.2.interp̃tatur Salus: vel aqua ſalutis:aut aquas aſpiciens.
מְשָׁאֵל Meſſal.Poſtulans vel poſtulatus:aut commodatus.ſiue ſepulchrũ:vel infern?:aut fouea:ſiue ablatio aut tactus dei.
מְשֻׁלֶּמֶת Meſalémeth.Solutio:aut pacificatio: vel perfectio:aut retributio:vel parabola mortis:aut dominium mortis.
מְשֶׁלֶמְיָה Meſſelemia.Pax dñi:vel perfectio domini: aut retributio domini:vel parabola domini:ſeu dominium domini.
מֵשֶׁזַבְאֵל Meſezebel. Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.
מִסְפָּר Meſphar.numerus:vel narratio:aut librarius:vel ſcriba: ſiue tributi taurus.
מִסְפֶּרֶת Meſphárath.numerãs vel narrans:aut tributi fructificatio vel augmentatio. ⌈expectatio.
מְצָפֶה Meſphe.Speculatio vel ſpecula:aut cooperimentum : vel
מָשִׁיחַ Meſſias. Vnctus.grece autem dicitur chriſtus.
מְשֻׁזַבְאֵל Meſizabel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.
מֶלוּךְ Meſluch.Regnans:aut conſulens.heb.melluch.
מְשֻׁלָּם Meſollam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens:vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.
μεσοποτα μία. Meſopotamia.Regio ſic appellata eo quod duobus fluuiis euphrate ambiatur & tygri:meſos enī medi? potamos vero fluuius grece interpretatur.Hebraice vero Geñ. 24. & Deut.23.& Iud.3.&1.Paralip.19.& in titulo p̃s.59.dicitur Aram naharáim.i.ſyria fluuiorũ.in aliis vero locis pro meſopotamia in hebreo eſt padã:quod interpretatur redemptio:vel ſyriace parilitas aut coniunctio.
אֲרָם נַהֲרַיִם פַּדָּן
עֵבֶר הַנָּהָר Meſopotamia.Ioſ.24.In hebreo eſt éber hanáar:quod interpretatur trans flumen.
מְצָרִים Meſráim.Anguſtie:ſiue tribulationes.
מְשֻׁלָּם Meſſulam. Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens: vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.
אֶתְבַּעַל Methaal.Ad idolum:ſiue ad dominantem: vel ad ſubiiciẽtẽ:ſiue ad poſſidentem:aut ſignum idoli vel dñantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.heb.ethbáal.
מְהֵיטַבְאֵל Methabeel.Quam bonus deus:aut benefaciens deus.
מְתְכָּה Methcha.Dulcedo:aut ſuauitas.
מַתְרִי Methri. Pluuia:ſiue cuſtodia:uel carcer.
מְזָה Meza.Diſtillatio uel aſperſio:aut exiſto:uel ſyriace incenſio uel conſumptio.
מֵזַהָב Mezaab.Deauratus:uel aque auri:ſiue quid aurum.
מְיָמִין Miamím.Dexter:aut aquas preparans.heb.miamín.
Miamín.Idem.
מִבְחָר Míbaar.Electus uel electio:aut iuuentus.
מִכָּה Micha.Pauper:uel humilis:aut percutiens uel percuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:aut aque hic.
מִכָּיָהוּ Micha.4.Reg.22.Quis ſicut dñs:aut pauptas uel hũilitas dñi:ſiue pcutiẽs dñs:uel percuſſio domini.heb.michaias
מִיכָאֵל Michael.Quis ſicut deus:aut humilitas ſiue paupertas dei, uel percuſſio dei:ſiue percutiens deus.
מִכָיָהוּ Michaía.Quis ſicut dominus:aut paupertas uel humilitas domini:ſiue percutiens dñs:uel percuſſio domini.
Michas.Idem.heb.michaías.
Michéa.Idem.
מִכָיָהוּ Micheas.idem.
מִיכָה Michéas.Hiere.26.& Michee.1.Pauper uel humilis: aut pcutiẽs uel pcuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:uel aq̃ hic
מִיכַל Michol.Quis oĩa.q.d.tu:aut que pfecta uel cõſumata.q.d nulla niſi tu:ſiue aqua tota:aut aquarum perfectio uel cõ

ſumatio ſeu prohibitio.
Mído.cura:ſiue conſilium.G.
μῆδος. Miphá'at.Aquarũ apparitio:ſiue aquarum impetus.
מִיפַּעַת Miphibóſeth.De ore ignominia:ſiue de ore confuſio:aut
מְפִיבֹשֶׁת oris ignominia vel confuſio aut verecundia vel mora.
Miletum.Rubra vel coccinea.G.
μίλητος. Milícho.Regnum eius:aut conſilium eius.
מִלְכִּי Miríbáal.Rebellio vel impugnatio idoli vel dominantis
מְרִיבַּעַל ſiue ſubiicientis aut poſſidentis.
Miſaam.Saluator eorum:ſiue reſpiciens eos :aut auferens
מִשְׁעָם vel tangens populum: vel ſyriace lenitas eorum.
Miſac.Prolõgãs:ſiue attrahẽs:aut aquas vallãs vel ſepiens
מִשַׁךְ Miſael.Quis poſtulatus aut cõmodatus:ſiue quis poſtulãs
מִישָׁאֵל vel cõmodãs:ſiue abſtulit deus:vel receſſit deus.
Myſia.Sceleſta:vel abominabilis.G.
μυσία. Miſor.Planicies:aut ſerra:ſiue murus vel murat?:aut bos ſ
מִשׁוֹר Mitylene.mũditia vel abſterſio torcularis.G. (bouinus.
μιτυλήνη Mítilene.Act.28.a.ĩ greco melita:& iterp̃tatur meliſſus.G
μελίτη. Míthridates.Explorans vel contemplans legem : aut ſol-
מִתְרָדָת uens legem:ſiue mortis deſcenſus vel dominium.
Mízaab.Deauratus:vel aque auri:ſiue quid aurum.
מֵיזָהָב Moab.De patre:quoniam de patre eum filia genuit.
מוֹאָב Moabite.Idem.
Moabites.Idem.
Moabitides.Idem.
Moabitis.Idem.
מוֹעַדְיָה Moadía.Solẽnitas vel feſtiuitas domini:ſiue adornatio vel teſtimonium aut fedus dñi:vel tranſitus domini.
מְבוּנַי Mobonai.Filius vel filiatio:ſiue edificatio: aut intellectus vel intellectio.
עֲמוֹק עָבֵר Mochober.duo nomina ſunt:Moch quod interpretatur p fundum:aut vallis.Ober tranſiens:ſiue ira:aut pregnans vel ſyriace frumentum.heb.amocheber.
מְכוֹנָה Mochona.Baſis vel ſuſtentaculum:aut preparatio.
מַכְרִי Mochori.Venditio:vel cognitio.
Modin.Iudicium vel iudicatio:aut iurgium.D.
Moyſes.Attractus vel aſſumptus:ſubaudi de aquis.
מֹשֶׁה Molada.Natiuitas:vel generatio.
מוֹלָדָה Molathi. Chor? ſ'cithara:ſiue ifirmitas:aut ſyriace venia.
מְחֹלָתִי Molathites.Idem.
Molchom.Rex eorum:vel conſiliarius eorum.
מַלְכָּם Molid.Generatio:vel natiuitas:aut circunciſio manus.
מוֹלִיד Móloch.Regnans:aut conſiliarius. ⌈chom.
מֹלֶךְ Moloch.3.Reg.11.Rex corũ:aut cõſiliari? eorũ.heb. mol-
מֶלְכֹּם Moola. Chorus vl cithara:ſiue ifirmitas:aut ſyriace venia.
מָחֹלָה Mooli.Idem.
Moos.Lignum vel ligneus:ſiue conſiliarius.
מֹעֵץ Morafthi.Heres:vel pauptas:aut de pauptate ſ'hereditate.
מוֹרַשְׁתִּי Morafthites.Idem.
Moría.Amaritudo vel myrrha dñi:aut oſtendens|vel indicans dñs:ſiue ex ſyro & hebreo dominatio domini.
מוֹרִיָּה
Moſa. Azymũ:aut ĩuẽtus:ſ' exit?:ſiue exprimẽs:ſ' emũgẽs
מוֹצָא Moſa.1.Paralip.8.a.interp̃tatur Onus:ſiue aſſũptio : vel p
מַשָּׂא phetia aliqñ tranſlatiue:aut aquarum eleuatio.
Moſera.Eruditio:ſiue diſciplina:aut vinculũ:vel ſyriace da
מוֹסֵרָה Moſeroth. Idem.p.n. (tio vel traditio.
Moſobab.Reuerſus:aut auerſus:vel conuerſus.
מְשׁוּבָב Móſoch.Attrahẽs:ſiue prolõgãs:aut vallans vel ſepiens.
מֹשֵׁךְ Moſolla.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens : vel para
מְשֻׁלָּם bola eorum:ſiue poteſtas eorum.heb.moſollam.
Moſollam.Idem.
Moſollamía.Pax domini:ſiue perfectio domini:aut retri-
מְשַׁלֶּמְיָה butio domini:vel parabola aut dominium domini.

מְשֻׁלַּמּוֹת Mosollamoth. Pacificatio: aut perfectio: siue retributio: aut parabola mortis: vel dominium mortis.

מְשִׁלֵּמִית Mosollamoth. 1. Paralip. 9. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens: vel parabola mortis: aut dominium mortis. heb. mosollamith.

מְאוּזָל Mozel. Ambulans vel vadens.

מַחֲזִיאוֹת Mozioth. Videns signum: aut videns litteram.

מְעוּנִים Mumin. Habitacula: siue afflicti: aut delinquentes: vel resMunim. Idem. (pondētes. heb. munim.

מוּצָא Musa. Azymum: siue inuentus: vel exitus: aut exprimens: vel emungens.

מוּסָךְ Musach. Vnctio: siue cooperimentum: aut libatio.

מוּשִׁי Musi. Auferens: vel tangens: aut recedens: vel ablatus.

De incipientibus a littera. n.

נָחְבִּי Naabi. Occultus vel absconditus: siue dilectus meus: aut requiescens mecum: siue ductor mecum.

נְחַת Naad. Requies: vel ductor: aut syriace descēsio. heb. naath.

נָהֲלוֹל Naalol. Laudatus: siue lucidus: aut stolidus.
Naalon. Idem. heb. naalol.

נַעֲמָה Naama. Pulchra: siue decora: aut mouens valde.

נַעֲמָן Naaman. Pulcher siue decorus: aut motum preparans.

נַעֲמָתִי Naamathites. Pulchritudo: vel iocunditas: siue motus mortis mee.

נַחֲמָנִי Naamim. Consolator: siue penitens: aut requiei mun? vel numerus: siue requiei preparatio. heb. naamani

נַעֲרָה Naara. Puella vel iuuenis: aut excussio: vel vigilans.

נַעֲרַי Naarai. Puer vel iuuenis: siue excutiens: aut vigilans.

נַחֲרַי Naarai. 2. Reg. 25. &. 1. Paralip. 11. vbi dicitur naarai berothites: interpretatur naris siue nasus: aut hinniens: vel calefactio: siue ariditas: vel raucedo: aut syriace suffocatio.

נַעַרְיָה Naaria. Puer domini: aut excussio domini: siue vigil domini: vel vigilans dominus.
Naarias. Idem.

אֲנַחֲרַת Naaroth. Ariditas: aut incensio: vel ira: siue hinnitus: aut raucedo: vel syriace suffocatio. heb. anaaroth.

נָחָשׁ Naas. Colubet vel serpens: aut augurans: vel diuinās: siue

נָחְשׁוֹן Naason. Idem. (eneus.

נָחַת Naath. Requies: vel ducens: aut syriace descendens.

נְבָיוֹת Nabaioth. Loquele: siue prophetie: aut fructus: vel germis-

נָבָל Nabal. Stultus: vel insipiens. (nationes.

נַבַּט Nabath. Aspiciens: siue intuens.

עֶבֶד Nabeth. Seruus: vel operarius. heb. abed.

נְבוֹ Nabo. Loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetās siue fructificans: vel germinans.

נָבוֹת Naboth. Idem.
Nabu. Idem.

נְבוּכַדְנֶצַּר Nabuchodonosor. Gemitus siue planctus iudicii angustie vel pressure: siue coartans iudicium angustie vel pressure

נְבוּכַדְרֶאצַּר Nabuchodonosor. In toto Hieremia excepto cap̄. 27. &. 28. &. 29. a. &. 34. &. 39. b. & in Ezechiel. 26. &. 29. &. 30 In omnibus his locis in hebreo scribitur nabuchodonosor: quod interpretatur gemitus siue planctus generationis angustie vel pressure: aut coartatio generationis angustie vel pressure.

נְבוּשַׁרְסְכִים Nabusarsathin. duo nomina sunt. Nabu quod interpretatur loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetans: siue fructificans: vel germinans. & Sarsathim: quod interp̄tatur p̄positi coopimētorū vel vnctionū. heb. sarsachim

נְבוּשַׁזְבָּן Nabusesban. Loq̄la siue prophetia vel germinatio manās vel fluēs: aut ex hebreo & syro fructus vel germinatio liberationis. heb. nabusesbaz. ⌜tes. D.

Nabuthei. Loquentes: siue prophetantes: aut germinan-

נְבוּזַרְאֲדָן Nabuzardan. Germinatio vel prophetia extranei siue vēti

lati aut effusi iudicii: vel germiatio siue pphetia extranei siue vētilati aut effusi dñii vel basis. ⌜riace suffocatus.

נָחוֹר Nachor. Raucus: vel aridus: aut iratus: vel incensus: aut sy-

נָחוֹן Nachor. 2. Reg. 6. Paratus vel certus. heb. nachon.

נָדָב Nadab. Spontaneus: aut vouens: vel princeps.

נְדַבְיָה Nadabia. Votū dñi: siue spontaneus aut princeps domini.

נָפֵג Napheg. Imbecillis: aut remissus: vel laxatus.

נָפֶשׁ Naphei. Anima: vel refrigeratus: aut requiescens: vel syriace multiplicans. heb. naphis.

נָעָם Naphez. Pulcher siue decor?: aut motor eorū. heb. nahem

נְפִישׁ Naphis. Anima: vel refrigerat?: aut requiescēs: vel syriace

Nage. Claritas: vel splendor. D. (multiplicans.

נַחֲלִיאֵל Nahaliel. Torrens dei: siue hereditas dei: aut vallis dei.

נָחָם Naham. cōsolatio: vel pnia: siue ducēs eos: aut requies eorū

נָחוּם Nahem. Pulcher: siue iocundus: aut mouens eos.

נָעִים Naym. Pulchritudo: siue iocūditas: vl cōmotio aut mot? eo

נָיוֹת Naioth. Pulchritudo: siue decor: aut habitaculū. (rum. D.

נִמְשִׁי Namsi. ablat?: siue auferēs: aut tāgēs: vel dormitiōis mun?:

נְמוּאֵל Namuel. Dormiens deus: vel dormitio siue somnus dei.

Namuelite. Idem.

Nanee. i. Diane: sic. n. appellabatur diana in lingua persica

Naram. 2. Reg. 23. Non est in hebreo.

Narcissus. Stupefactus: vel negligens. G. νάρκισσος.

נְצִיחַ Nasia. Victor: siue eternus: aut fortis.

עֵינְחָצוֹר Nasor. Fons siue oculus atrii vel vestibuli: aut fontis fenum vel herba. heb. enasor.

Natalia. in greco Attalia: & iterp̄tatur augēs: vel nutriēs. G ἀπάλια.

נְתַנְמֶלֶךְ Nathamélech. Donū regis: siue donum consilii. heb. nathā

נָתָן Nathan. Dans vel donatus. (mélech.

נְתַנְאֵל Nathanael. Donum dei.

נְתַנְיָה Nathania. Donum domini.

מַתַּנְיָה Nathania. Esd. 10. Donū dñi: vel lumborū dñs: aut ex syro & hebreo spes vel expectatio domini. heb. mathania.

נְתַנְיָהוּ Nathanias. Donum domini.

נְתַנְאֵל Nathaniel. Donum dei. heb. nathanel.

נְתִינִים Nathinnei. Dati vel donati.

Nathon. Idem. s. n.

נָתָן Nathon. Ios. 19. Gratie vel misericordie donum.

נָחוּם Naue. Posteritas vel stirps: aut filius: vel eternus seu permanens: vel pulchritudo: siue habitaculum: aut syriace piscis. D.

נָזִירִים Naum. Consolator: siue penitens: aut ductor eorum.

Nazarei. Separati: siue coronati: aut sanctificati.

Nazareni. Idem. Sed si per sade litteram scribatur: interpretatur custodientes: vel floridi: aut virgulta. D.

Nazarenus. Idem. s. n. D.

Nazareth. Sanctificata: aut separata: vel coronata. Si autem per sade litteram scribatur interpretatur Custodita: vel florida: aut virgultum. D.

נָזִיר Nazareus. Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus.

Nazareus. Math. 2. Idem. vel per sade litteram custos: siue flos: aut virgultum. D.

נְעָמָה Neama. Pulchra siue decora: aut mouens valde.

Neapolis. Noua ciuitas. G. νέαπολις.

נְבַאי Nebaan. Fructificans vel germinans visionem: aut loquēs vel prophetans visionem. heb. nebaaz.

נְבִיא Nebai. Fructificans: vel germinans: aut loquēs: vel pphe-

נְבַלָּט Nebalath. Prophetia siue loquela innoluta vel ab- (tans. scondita: aut germinans vel fructificans siue prophetans innolute vel abscondite.

נְבַט Nebath. Aspiciens: vel intuens.

נְבוֹ Nebo. Loquela: siue prophetia: aut loquens vel prophetās siue fructificans: vel germinans.

נְבָע Nebo.Nec.7.d.vbi dicitur Viri rama & nebo interpretatur Collis:aut calix vel vas.heb.géba.

נִבְשָׁן Nebſan.Loquela ſiue ꝓphetia aut germinatio dormitationis vel mutatiõis:ſiue germinatio l'loq̃la dẽtis vel eboris

נְבוֹ Nebui.Loquela:ſiue prophetía:aut loquens : vel prophetans:ſiue fructificans:vel germinans.heb.nebu.

נְכֹה Nechao.Claudus:vel percuſſus.

נֶקֶב Néceb.Foramen:aut maledictio:ſiue vocatio:aut nominatio:vel explicatio.

נַחֲלֹאֵשׁ Nécheleſcol.Torrens botri:aũt vallis botri.

נְחוֹדָה Nechoda.Depictus:ſiue varius:aut punctuatus:vel paſtor: aut incuruatus:vel incenſus.

נְחַלַּשִׁי Neelamites.Somniator vel ſomnus:ſiue torrens aut vallis aquarum:vel hereditas aquarum.

נְחֶמְיָה Neemias.Conſolatio vel requies domini:aut penitens dominus:ſiue directio domini.

נֶפְתֹּאר Nephador.Fauus hitatiõis vel gñationis : aut diſtillãs ſiue eleuans vel cribrans habitationem vel generationem.

נֶפֶג Népheg.Imbecillis:aut remiſſus:vel laxatus.

Nephi.Purificatio.D.

נִפּוּסִים Nephuſim.Diminuti:aut dilacerati.

נְעִיאֵל Nehiel.Commotio vel motus dei.

נְעָמָן Neman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans.

נִמְרָה Nemra.Leopardus:ſiue rebellio:aut amaritudo:vel cõmutatio.

Nemrim.Idem.p.n.

נִמְרֹד Nemroth.Rebellis:vel dormitio deſcenſionis:aut dormiens dominans.heb.nemrod.

νεομηνία. Neomenia.Nouilunium.G.

נַפְתָּלִי Neptali.Cõpatio l'eqparatio:aut retorſio vel tortuoſitas.

Neptalim.Idem.heb.neptali.

Neptalite.Idem.

Nepthar.Purificatio.D.

נִפְתֹּחַ Nepthóa.Apertus vel apertio:ſiue ſculptura.

Neptuim.Idem.p.n.

נֵר Ner.Lucerna:ſiue nouale.

נֵרְגַל Neregel.Explorans:vel pedeſter:ſiue lucerna diſcooperta vel coaceruata:aut nouale diſcoopertum vel reuolutum.

Nergel.Idem.

Nere⁹.Lucerna:vl'nouale.grece vero magn⁹ĩterp̃tatur.D

Neri.Lucerna:vel nouale.D.

נֵרִיָּה Neri.Hiere.32.lucerna dñi:aut nouale domini.heb.neria

Nerias.Idem.

נְצִיב Neſib.Stans:ſiue ſtatio:vel erectio . ſcilicet alicuius tituli: aut ſyriace plantatio.

נִסְרָךְ Neſrach.Fuga vel tentatio tenera vel delicata : aut vexillũ delicatum:vel ſyriace tabula tua.

νηστεύς. Neſteus.Ieiunus vel ieiunans.G.

נְטוֹפָתִי Nethophati.Gutta:ſiue diſtillatio:aut gummi.

Nethophatites.Idem.

נְטוּפָה Nethupha.Gutta:ſiue diſtillatio:aut gummi : vel declinatio oris.

Nethuphati.Idem.

νουμηνίας. Neumenius.Nouus menſis:vel nouilunium.G.

νικάνωρ. Nicanor.Victor vel victorioſus.G.

Nicodemus.hebraice interpretatur innocens ſanguis.grece vero victoria populi.D.

νικολαΐτης Nicolaite.Victorie plebis.G.

νικόλαος. Nicolaus.Idem.ſ.n.G.

νικόπολις Nicopolis.Victorie ciuitas:vel victorioſa ciuitas.G.

νυμφᾶ. Niger.latinum eſt.

שִׁחוֹר Nilus.Hebraice dicitur ſychor:& interpretatur niger : vel turbidus:aut matutinus.

νυμφᾶ. Nympha.Sponſa.G.

נִינְוֵה Ninine.Pulchra ſiue ſpecioſa:aut habitaculum.

Niniuite.Pulchri ſiue ſpecioſi:aut habitacula.

נִסָּן Niſan.Vexillum:ſiue probatio:aut tentatio : vel fuga : aut ſyriace miraculum.

נֹעָה Noa.Mouens:vel commota.

נוֹעַדְיָה Noadia.Teſtificatio vel cetus aut congregatio domini:ſiue ornatus domini:aut tranſiens dominus:vel ex ſyro & hebreo ablatio domini.

נוֹחָה Noaha.Requieſcens:aut ducens vel ductor.

נוֹב Nob.Loquela:ſiue prophetía:aut loquens vel prophetãs: ſiue fructificans vel germinans.

Nobe.Idem.

Nóbe.Nu.23.& Iudi.8.Latrans vel latratus.

נוֹבַח Nodab.Vouens:ſiue ſpontaneus:aut principalis.

נוֹעַדְיָה Nodaia.Teſtificatio vel cetus aut congregatio dñi:ſiue ornatus domini:vel tranſiens dominus:aut ex ſyro & hebreo ablatio domini.heb.noadia.

נֹחַ Nóe.Conſolatio:vel requies.

נֹעֲמָה Noema.Pulchra ſiue decora:aut mouens valde.

נַעֲמָן Nóeman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans.

Noemanite.Idem.p.n.

נָעֳמִי Noemi.Pulchra ſiue decora.

נְחַשְׁתָּא Noeſta.Enea:vel erea:aut augurãs: vel ſerpẽs:aut ſerpẽtina

נֹפֶת Nophech.Fauus:aut cribrũ:ſiue diſtillatio.heb. nopheth.

נֹגַהּ Nóga.Claritas:ſiue ſplendor.

Noge.Idem.

נְחֶשְׁתָּן Noheſtan.Eneum:vel cupreum:aut augurium:ſiue ſerpẽtis datum vel donum.

נַעֲמָן Nooman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans.

נַעֲרַן Noram.Puer vel iuuenis:ſiue excutiens:aut vigilans: vel mouens canticum.heb.naaran.

נַעֲרָתָה Norátha.Iuuentus:ſiue puerítia:aut excuſſio:ſiue vigilia: aut ſtuppa.heb.naarátha.

Numenius.nouus menſis: vel nouilunium.G.

νουμήνιος. נוּן Nun.Poſteritas vel ſtirps:aut filius:vel eternus:ſeu permanens:aut ſyriace piſcis.

Nun.Nomen littere.poſteritas:aut ſtirps:vel eternus aut ſyriace piſcis.D.

De incipientibus a littera.O.

OBab.Dilectus. חֹבַב

עֹבַדְיָה Obadía.Seruus domini: vel operarius domini.

Obdía.Idem.

Obdías.Idem.

עֹבֵד Obed.Seruus:vel operarius.

עוֹלֵל Obed.z.Paralip.15.&.28.interpretatur ſuſtentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded.

עֹבֵד אֱדֹם Obededom.Seru⁹ hoĩs vel terreni aut ſanguinei vel ruffi

עֹבַדְיָה Obedía.Seruus vel operarius domini.

עוֹבֵד Obediel.Seruus:vel operarius.heb.obed.

עוֹבֵד Obeth.Suſtentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded.

אֲבוֹת Oboth.Phytões:ſiue vtres:aut pẽes:l'deſideria. ⌜fris oliua

אֲחֻזַּת Ochozath.poſſeſſio:ſiueapp̃hẽſio:l'collectio:autviſio:ſeu

אֲחַזְיָהוּ Ochozias.Apprehenſio vel poſſeſſio dñi:ſeu viſio dñi.

עֲכָרָן Ochran.Turbidus:vel conturbans.

הוֹדַיָה Odaia.Laus domini:ſiue confeſſio domini.

Odaias.Idem.

יָרוּלַם Odallam.Teſtimoniũ ſiue ornamẽtũ illis:aut teſtimõiũ ſiue ornamẽtũ ſue miſerie:vel tranſitus aut p̃da ſue miſerie

Odaren.Laudis canticum:vel teſtimonium arce.D.

הוֹדַוְיָה Odeuia.Laus domini:ſiue confeſſio domini.

Odia.Idem.

Odoía.Idem.

עֲדוֹלָם Odollam.Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimoniū ſiue ornamētū ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

Odolamites.Idem.

הוֹדַוְיָה Oduia.Laus domini:ſiue confeſſio domini.

אֹפְלָל Ophal.Iudicans:vel orans.heb.ophlal.

עֹפֶל Ophel.Turris:aut obſcuritas:vel nebula.

חֹפֶר Opher.Fodiens:aut explorans:vel confuſio.

עֲרְפִּי Offi.Laſſus:aut volans:vel ſyriace plicatus vel complicatus:aut folium.

חֻפִּים Ophim.Thalamus:ſiue coopertus:aut littus maris

אוֹפִיר Ophir.Cinis vel incineratio:aut fructificatio.

אוֹפָז Ophir.Hiere.10.Aurum obrizum.heb.ophaz.

חָפְנִי Ophni.Pugnus vel pugillus:aut cooperiens.

עָפְנִי Ophni.Ioſ.18.Interpretatur volans:ſiue laſſitudo:aut ſyriace plicatio vel complicatio.

עָפְרָה Ophora.Puluis:aut plumbum:vel hinulus.

Ophra.Idem.

עוֹג Og.Subcinericius panis vel torta:aut ſubſannatio: vel ſyriace detentus:aut impeditus.

הוֹהָם Oham. Ve eis:ſiue tumultuans:vel conturbans.

אָהֶל Ohel.Tabernaculum:ſiue tentorium:aut ſplendor.

Ohol.Idem.

אָהֳלִי Oholái.Deprecans:vel expectans:aut incipiens: vel dolens:ſiue frater mihi.

עֵלָא Olla.Eleuatio:vel holocauſtum:aut infans vel paruulus.

חֵלְדָּה Olda.Mundus:vel orbis:aut muſtella:vel ſyriace rubigo.

Oldai.idem.

ὀλυμπιάς Olympiadis.Celeſtis.G.

ὀλυμπιάν Olympiadem.ad.Ro.16.Idem.in greco olympam.G.

ὀλύμπιος Olympius.Celeſtis.G.

חִלֹּן Olon.Feneſtra:ſiue prophanatio:aut dolor.

אוֹמַר Omar.Dicens vel loquens:ſiue amarus:vel exaltans.

אִמְרִי Omrai.Dicens vel loquens:aut exaltans:ſiue amarus: aut ſyriace agnus.

אוֹנָם Onam.Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eorum.

אוֹנָן Onan.Dolor:ſiue iniquitas:aut fortitudo.

ὀνησιφόρος Oneſiphorus.Vtilitatem afferens.G.

ὀνήσιμος Oneſimus.Vtilis.G.

Onias.Fortitudo domini:aut nauis.D.

אוֹנוֹ Ono.Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eius.

אָהֳלָה Oolla.Tabernaculum vel tentorium ſiue ſplendor eius.

Oolla.Ezech.24.b.vbi dicitur Ve ciuitati ſanguinū oolle.ſcribi debet olle:& ſic eſt in bibliis noſtris antiquis: & eſt nomen vaſis in quo carnes coquuntur.

אָהֳלַי Ooli.Deprecans:ſiue expectans:aut incipiens: vel dolēs: ſiue frater mihi.

אָהֳלִיאָב Ooliab.Tabernaculū vel tētoriū pīs:aut ſplēdor patris.

אָהֳלִיבָה Ooliba.Tabernaculū vel tētoriū meū in ea: aut ſplendor meus in ea.

אָהֳלִיבָמָה Oolibama.Tabernaculum vel tētoriū excelſum:ſiue ſplēdor excelſorū.

אָחֳזַם Oozam.Appĥēſio eorū:ſiue poſſeſſio eorū:aut viſio eorū

חָרֵב Oreb.Deſertum vel ſolitudo:ſiue deſtructio: aut ſiccitas: vel gladius.

עֹרֵב Oreb.Iudi.7.&.8.&.ps.82.&.Eſa.10.in omnibus his locis interpretatur coruus:vel ſuauis:aut fideiuſſor:vel cōmiſcens:ſeu veſpertinus.

עָרְפָּה Orpha.Ceruix:vel ceruicoſa:ſiue ſuſcitatio oris:vel denudatio oris

אָרְנָן Orman.Exultans:ſiue arca eorum:aut lux filii:ſiue lux aut maledictio permanens vel eterna.

הֲרֹדִי Orodi.Montanus.heb.ororí.

חֹרֹנַיִם Oronáim.ire:vel furores:aut ſyriace libertates.

Oronites.idem.ſ.n.

ὀρθωσίαδα Orthoſiada.Recta vel rectificata.G.

Oſa.Confidens:aut protegens.

Oſa.1.Paralí.4.Feſtinans:ſiue tacens:aut ſenſualis.

Oſanna.Salua obſecro:vel ſalua nunc.

Oſée.Saluator:aut ſalus.

Oſia.Fortitudo domini:ſiue hircus domini.heb.oziáu.

Oſias.Saluator dominus:aut ſalus domini.

Oſiáu.Fortitudo domini.heb.iaziáu.

Othei.Tempus vel hora mea:aut iniquitas mea.

Othin.Tempus ſiue hora mea.heb.othni.

Othir.Excellens:vel reſiduus:aut remanens.

Otholia.Tempus domino:ſiue hora domino.

Othoniel.Tempus dei:ſiue hora dei.

Oza.Fortitudo:aut capra.

Oza.1.Paralip.16.confidens: vel protegens.heb.oſa.

Ozái.Videns.

Ozam.Fortitudo:aut capra.heb.oza.

Ozan.Fortitudo eorum:aut capra eorum.

Ozazin.Fortitudo domini.heb.ozaziu.

Ozenzara.Auricula carnis vel conſanguinitatis:aut auricula fermentata vel remanens:ſiue ſtatera carnis vel conſanguinitatis aut reſidui.heb.ózenſara.

Ozi.Fortis vel fortitudo mea:aut hircus meus.

Ozi.Nee.3.interpretatur tunc:ſiue aut iſte.

Ozias.Fortitudo domini:ſiue hircus domini.

Ozias.1.Paralip.3.Apprehenſio vel poſſeſſio domini:ſiue viſio domini.heb.ochozías.

Ozias.Hiere.42.&.43.interpretatur ſaluator dominus: aut ſalus domini.heb.oſias.

Oziáu.Fortitudo domini.

Oziel.Fortitudo dei:ſiue hircus dei.

Oziel.1.Paralip.25.a.vbi dicitur oziel & aram:interpretatur videns deum.

Oziel.1.Paralipo.27.Adiutorium dei: ſiue atrium dei.

Ozieli.Fortitudo dei:ſiue hircus dei.

Ozielite.Idem.

Ozihem.Non eſt in hebreo.

Ozni.Auris vel auſcultatio mea:ſiue ſtatera.

Oznite.Idem.

De incipientibus a littera.p.

Paphum.Bulliens vel eſtuans. G.

Paleſtina.conſperſa.ſ.cinere vel puluere: ſiue ruina appoſita: vel ruina duplex: aut ruine potus: vel cecidit

Paleſtini.conſperſi.ſ.cinere vel puluere: ſiue ruine bibēs appoſite: vel ruine duplices: aut ruine potus: vel cecidērunt bibentes.

Palmyra.Hebraice dicitur thamor: & interpretatur palma vel dactilus: aut cōmutatio vel pmutatio: ſiue amaritudo

Palmyra.2.Paralip.8.Hebraice dicitur thadmor: & interpretatur confeſſio vel laus amaritudinis: vel confeſſiōis aut laudis myrrha: ſiue ex hebreo & ſyro laus preceptoris vel domini.

Pamphilia.Tota dilecta vel amabilis.G.

Paraclitus.conſolator: vel aduocatus.G.

Paraſceue.Preparatio.G.

Parmena.Permanens.G.

Parthi.Lingua ſcythica dicuntur fugaces vel exules.D.

Páſcha.Tranſitus: vel claudicatio.

Pathara.calcata: ſeu conculcata.G.

Pathmos.Letalis: vel mortifera.G.

Patroba.Paternalis.G.

Patroclus.Patris vel patrie gloria.G.

φάφος·

פְּלֶשֶׁת

פְּלִשְׁתִּים

תָּמָר

תָּדְמֹר

παμφιλία

παράκλη τος·

παρασκευή·

παρμένας

פָּסַח

πάταρα·

πάτμος·

πατρόβας

πάτροκλος

Paulus. Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostolorum: & ideo maximus quia minimus. D.

אַפֶּדֶנוֹ Pedno. Ornamentū eius: siue ira iudicii eius. heb. apedno.

סִנֶה Pelusium. Hebraice dicitur syn: & interpretatur rubus.

πεντάπολις Pentapolis. Quinq; ciuitatum. s. regio. G.

πεντάτευχος Pentatheucus. Quinq; volumina veteris testamenti: a pente quod est quinq; & teuchus volumen. G.

πεντηκοστή Pentecoste. Quinquagesima. G.

πέργαμος Pergamus. Altitudo vel sublimitas. G.

πέργη. Pergen. Valde terrestris. G.

פָּרָס Persa. Frāgens: siue diuidens: aut vngula vel gryphus.

περσίς Perse. Idem. plu. nu.

פָּרָס Presepolis. Perse ciuitas. G.

Περσεύς Perses. Frāgens: siue diuidens: aut vngula vel gryphus.

פָּרָס Persia. Idem.

Persida. Idem.

πέτρος Petrus. Saxum: vel petra. G.

נְמָרִים Pigmei. Hebraice dicitur gamadim: & interpretatur nani vel cubitales.

מַכְתֵּשׁ Pila. Hebraice dicitur machthes: & interpretatur contusio vel pila: siue mortariolum.

πιλάτος Pilatus. Constringens vel constrictus. G.

πύρρος. Pyrrhus. Flauus aut rubeus. G.

πισίδια. Pisidia. Picea. i. pice. denigrata. G.

πιστικός. Pistícum. Fidele. G.

פְּלוֹנִי Polonites. Cadens: aut occultus.

πόντιος. Pontius. Marinus. G.

πόντος. Pontus. Mare. G.

אֵלְתָּר Pontus. Gen. 14. a. Hebraice dicitur elasar: & interpretatur auferens deus: vel ablatio dei: siue recedens a deo.

πόρτιος. Portius. Vitulus: aut vitulinus. G

ποσειδώνιος Possidonius. Potum prebens. G.

מִפְלֶצֶת Priapus. In hebreo est Miphléseth: & interpretatur simulachrum: siue tremor: vel concussio.

Prisca. Latinum est. i. antiqua.

Prisca. Ad Ro. 16. a. & 1. ad Corinthios. 16. d. & 2. ad Timoth. 4. d. in greco Priscilla: & interpretatur idem quod prisca diminutiue. Latinum est.

Priscilla. Idem. Latinum est.

προβατικὴ κολυμβήθρα. Probatica. Ouina: idest locus vbi pecora sacrificanda tenebantur. G.

πρόχορος Prochorus. Expeditus vel facilis: aut promptus vel paratus. G.

προσήλυτος. Proselytus. Aduena: vel peregrinus. G.

Πτολεμαΐς Ptolomaida. Bellicosa. G.

Πτολεμαΐς Ptolomais. Idem. G.

Πτολεμαῖοι Ptolomei. Idem. plu. nu. G.

Πτολεμαῖοι ptolomenses. Idem. G.

πτολεμαῖος. Ptolomeus. Sulcus. s. qui fit cum aratro: siue suspendens aquas: aut coadunatio aquarum. grece vero bellicosus.

תַּלְמֵי Publius. Latinum est.

Pudens. Latinum est.

Puteoli. Latinum est.

פּוּטִיפַר Putiphar. Africe taurus: aut ex syro & hebreo saginatꝰ taurus: vel pinguedinis fructificatio.

פּוֹטִיפַר Putiphar. Gen. 41. & 46. Ex syro & hebreo pinguedinem dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. q.

QVartus. Latinum est.

Quintus. Latinum est.

De incipientibus a littera. r.

רָחָב Ráab. Lata: siue dilatata: aut platea.

רָהָב Ráab. ps. 86. interpretatur Superba: aut fortis: vel tumultuans.

רַחֲבִיָּה Raabia. Latitudo siue platea domini.

רָאָיָה Raahia. Visio domini.

Raaia. Idem.

רַחַם Ráam. vulua: siue misericordia: aut syriace amicus.

רַעֲמְיָה Raamias. Tonitruū domini: siue malum a domino: aut socius a domino: vel pastor a domino.

רַבָּה Rabba. Multa siue grādis: aut iurgium vel impugnatio.

Rabbath. Idem.

Rabbi. Magister.

רַבְמַג Rabmag. Multitudinem dissoluens vel liquefaciēs: aut magister vel princeps liquefactionis: siue magister vel princeps liquefactus vel tabefactus.

Rabboni. Magister. syrum est.

רִבּוֹת Rabboth. Fenus vel vsura: aut multitudo: vel iurgium: siue impugnatio.

רַבְסָרִים Rabsaces. Magister vel prepositus eunuchorum. heb. rabsa

Racha. Vacuus vel vanus. D.

Rachal. Susurro: aut aromatarius: siue negociator.

רָחֵל Rachel. Ouis.

Raddái. Descendens: vel dominans.

רָפָא Rapha. Medicina vel medicus: aut relaxatio: vel gigas.

רָפָה Rápha. 1. Paralipo. 7. Relaxatio laquei.

Raphael. Medicina dei. D.

רְפָיָה Raphaia. Medicina domini: siue relaxatio domini.

רְפָאִים Raphaim. Gigantes: vel medici: aut relaxati.

רָפָא Raphaim. 1. Paralipo. 20. in fine Gigantissa: vel medicina: aut relaxatio. heb. rapha.

רְפָיָה Raphia. Medicina domini: siue relaxatio domini.

רְפִידִים Raphidim. Reclinatoria vel stramēta: aut remisse manus: vel medicina manuum.

Raphon. Medicina: vel relaxatio: aut gigas. D.

Raphu. Idem.

רָפוּא Ragau. Socius: aut pastor eius: siue malū vel cōfractio eius.

רָעוּ Rages. Tempestas: vel cōmotio. D.

Raguel. Pastor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

רְשַׁאֲלָה Rahelaia. Sopor domini: vel inebrians dominus: aut socius vel pastor ipsi domino.

רְאָיָה Rahia. Visio domini.

רְעוּאֵל Rahuel. Pastor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

רָם Ram. Excelsus: vel sublimis: aut proiiciens.

רָמָה Rama. Excelsa vel sublimis: aut proiecta.

חֲרָמָה Rama. 1. Reg. 30. in fine destructio: siue anathema: aut rete: vl retiaculū: siue dedicatū aut cōsecratū. s. deo. heb. horma

רָמָתָה Ramatha. Excelsa vel sublimis: aut proiecta.

רָמָתַיִם Ramathaim. Celsitudines vel sublimitates: aut proiectiones.

רַמַּתְלֶחִי Rámathléchi. Eleuatio maxille.

Ramathe. Excelsa: vel sublimis: aut proiecta. D.

רַעַמְסֵס Rameses. Tonitruum vel exprobatio tinee: aut malum delens siue dissoluens: vel confractionem dissoluens: aut cōfractus a tinea.

רָמַת Rameth. Sublimis vel excelsa: aut proiecta.

Ramoth. Idem. plu. nu.

רָאמֹת Ramoth. Deut. 4. & Ios. 20. & 1. Paralipo. 6. interpretatur Videns mortem vel intuitus mortis: aut altitudines.

יְרֵמוֹת Ramoth. Esd. 10. Altitudines: siue timens mortem: aut videns mortem: vel proiectio mortis. heb. ieramoth.

רַבְשָׁקֵה Rapsaces. Magister vl prepositus bibentium: aut magistri osculum vel sacculus: siue multum bibens aut osculās: vel magnus saccus. heb. rabsaces.

רַבְסָרִיס Rapſaces.Hiere.39. interpretatur Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares.
Rapſaris.Idem.heb.rabſaris.
רְצִין Raſin. Voluntas vel volũtarius: aut curſor ſiue veredarius.
Razias. Secretum domini:vel myſterium domini.D.
רְזוֹן Razon.Tenuis vel macilentus: ſiue ſecretum: aut ſecretarius:vel princeps.
רֶבַע Rébe.Quartus vel quadratus:ſiue accubãs vel accubatio.
רִבְקָה Rebecca. Saginata:ſiue impinguata:aut contentio obtuſſa: vel contentio impedita.
רִבַּע Rébee.Quartus vel quadratus:ſiue accubãs vel accubatio.
רִבְלָה Rebla. Rixa vel magnitudo illi: aut iurgium inueteratum vel conturbatum:ſiue iurgium defluens.
Reblátha.Idem.
רֵכָה Recha.Tenera:vel delícata.
רֶכָב Rechab.Quadriga:aut equitatus vel equitans.
Rechabíte.Idem.plu.nu.
רֵכַת Rechath. Vacuitas: ſiue ſputum: aut ſaliua: vel tempus.ſ. quod eſt pars capitis.
רֵקֶם Récem.Vacu?:aut vanus:vel pictura varia: aut ſaliua eorũ.
רְאָיָה Rechia. Viſio domini.heb.rehia.
Regíum.Ruptura vel factura:quoniã illic terra rupta eſt inter regnum neapolitanum & ſiciliam.G. ρήγιον.
רַעְמָה Regma. Tonitruum:ſiue exprobatio:aut malum quoddã: ſiue ſocietas quedam:vel confractio quedam.
מַלְכַּת Regma.1.Paralip.7. In hebreo eſt Molécheth:quod interpretatur regina: & ſic tranſtulit beatus hieronymus:& inuenitur in bliblíis noſtris antiquís.ſ.regina:ſed vitio ſcriptoris fuit hic poſitum regma pro regina.
רֶגֶם Régom.Lapídans:vel lapídatus:aut purpureus.
רֵחַם Réhem. Vacuus:aut vanus:ſiue pictura varia: vel ſaliua eorum.heb.récem.
רַעְמָה Rema.Tonitruum:ſiue exprobatio:aut malum quoddã:ſiue ſocietas quedam:vel confractio quedam.
רַמְיָה Remeía.Sublimis vel excelſus dñs:aut proiectio domini.
כִּיּוּן Rempha. Pro hoc in hebreo eſt chíun: quod interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa:ſiue preparatus:aut compoſitus.hebrei vero dicunt chiun lingua arabica vel punica ſaturnium ſignificare.
Remmi. Non eſt in hebreo.
רִמּוֹן Remmon.Malum granatum:ſiue altitudo.
רִמּוֹנֵי פֶרֶץ Remmõpháres.Maligranati diuiſio:aut malum granatum diuiſionis:ſiue altitudinis diuiſio.
רִמּוֹנוֹ Rẽmono. Malum granatum eius:ſiue altitudo eius.
מְרֹמוֹת Remoth. Amaritudo ſiue myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones.heb.meremoth.
Res caput:ſiue principium:aut paupertas.D.
רִסָּה Raſſa. Irroratio:vel ſtillicidium.
Reſa. Luce.3.Caput:vel voluntas:aut curſus.D.
רֶשֶׁף Réſeph. Volucris:aut diabolus:vel ſagitta.ſ.ignita.
רֶצֶף Réſeph.4.Reg.19. & Eſa.37. interpretatur Pauimentum: vel extenſio:aut pruna.i.calculus ignitus.
מִפִּים Reſemophim. Exore: vel ſyriace cooperimenta.heb.mophim.
רֶסֶן Reſen.Frenum.
רִצְפָּה Reſpha. Extenſio:ſiue pauimentum: aut pruna.ideſt calculus ignitus.
רְצָא Reſia. Volũtas:aut voluntarius:ſiue curſor:aut veredarius.
רִתְמָה Rethma. Iuniperus:ſiue ſonitus aut ſtrepitus.
רֵעוּ Reu. Socius:vel amicus:aut paſtor: ſiue malũ:aut cõfractio.
רְחוּם Reum. Pius ſiue miſericors:aut ſyriace amicus.
רִיבַי Ríbai. Pugnans vel obiurgans:ſiue multíplicans.
רִיפַת Riphat. Medicina:ſiue relaxatio: vel bouile:hoc eſt vbi boues clauduntur.

Rimma. Canticum:ſiue exultatio.heb.rima. רִמָּה
Rimoth. Altitudines:ſiue videns mortem:aut timens mortem:vel proiectio mortis.heb.ierimoth. יְרִמּוֹת
Roaga. Saturatus vel inebriat? meditatione vl eloquio:aut ſaturatus vel inebriatus abſtractione vel ſeparatione. רוֹהֲגָה
Roboam. Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi:ſiue odor vel odorans cum populo. רְחַבְעָם
Rode. Roſa. G. ῥόδη.
Rodochus. Roſeus currus. G. ῥοδοχος.
Rodum. Roſa. G. ῥόδος.
Rogel. Pes:ſiue pedeſtris:aut explorans:vel delator ſiue accuſator:aut ſyriace conſuetudo. רֹגֶל
Rogelim. Idem.plu.nu.
Rogomélech. Lapídans regem vel conſiliarium: aut purpura regis vel conſiliarii. רֹגְמְלֶךְ
Roma. Excelſa vl ſublimis: aut rhinoceros:vl ituẽs nimis. רְאוּמָה
Roma. Ioſ.15. Excelſa vel ſublimis:aut proiecta. רוּמָה
Roma.1.Reg.30. Deſtructa:ſiue anathematizata:aut rete vl retiaculũ:ſiue dedicata vel conſecrata.ſ.deo.heb.arama. תָּרְמָה
Roma. Ciuitas ítalie: valẽs vel valẽtia: aut potens vel robuſta. ῥώμη.
Romani. Idem.plu.nu.G. ῥωμαῖοι.
Romani. Danieľ.11. Pro hoc in hebreo eſt chithím: & interptatur cõterentes:vel cõtritio maris:ſiue diadema: aut aurum:vl tinctura:aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris. כִּתִּים
Romanus. Valens:ſiue potens:aut robuſtus. G. ῥωμαῖος.
Romathites. Excelſus vel exaltatus:aut proiiciens vel proiectus. רָמָתִי
Romelia. Excelſus domini: ſiue celſitudo domini:aut proiectus a domino. רָמַלְיָהוּ
Romethiézer. Exaltans adiutorem vel auxílium: ſiue exaltaui atrium.heb.romemthiézer. רֹמַמְתִּי עֶזֶר
Roob. Latitudo ſiue dilatatio:aut platea. רְחֹב
Roobia. Latitudo ſiue dilatatio dñi:aut platea domini. רְחַבְיָה
Rooboth. Latitudines ſiue dilatationes:aut platee. רְחֹבוֹת
Roth. Corone: ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis: aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth. עַטְרוֹת
Ruben. Videns filium:vel viſio filii:aut viſionis filius. רְאוּבֵן
Rubenite. Idem.
Rubenites. Idem.
Ruffus. Latinum eſt.
Ruma. Excelſa ſiue ſublimis:aut proiecta. רוּמָה
Ruth. Saturata:vel inebriata. רוּת

De incipientibus a littera.S.

Saaph. Cogitãs:aut qui volat vel preuolãs. שַׁעַף
Saal. Poſtulãs ſiue poſtulatus: aut cõmodatus: ſiue ſepulchrum:vel infernus:aut fouea. שְׁאָל
Saarim. Porte:ſiue eſtimationes:aut appreciationes:vel capilli:ſiue ordeum:aut tempeſtates: ſiue demones: aut pilloſi:vel hirci. שַׁעֲרִים
Saba. Conuerſio:ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio. שְׁבָא
Saba. Geñ.10.a.&.1.Paralípo.1.a. vbi dícitur Saba & euila. & ps.71. & Eſa.43.a. interpretatur Circuitio: aut ebrius: vel ſyriace ſenex. סְבָא
Saba.5.Reg.11.d. Excercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: vel inflata aut tumida.heb.ſoba. צוֹבָה
Sabaa. Non eſt in hebreo.
Sabad. Dei dos: vel dei dotatio.heb.elzabad. אֶלְזָבָד
Sabaim. Circuitiones:aut ebrii:vel ſyriace ſenes. סְבָאִים
Sabama. Conuerſio ſiue captiuitas nimia: aut canicies vel ſeſſio multa. שִׁבְמָה

שָׁבָם Saban.Conuersio vel captiuitas eorum: aut canicies vel ses sio eorum.heb.sabam.

שָׁבַנְיָה Sabania.Conuertens vel captiuãs dominus: aut intelligẽs vel edificãs dominus:siue intellectus vel filiatio domini.

צְבָאוֹת Sabbaoth.Exercitus.plu.nu.siue militie:aut fortitudines.

שְׁבָרִים Sabarim. Confractiones: siue spes: vel expectationes: aut frumenta.

סִבְרַיִם Sabarim.Ezechiel.47.c.Circuitus altitudinis: aut syriace opiniones vel cogitationes:aut sperantes vel spes.

שֵׁבֶט Sabath.Sceptrum vel virga:aut tribus.

סַבְתָּה Sabatha. Circuitus vel circuiens: aut causans: vel syriace senectus.

סַבְתְּכָא Sabathaca.Circuiens percussionem: vl causa percussionis: aut ex syro & hebreo senectutis percussio.

שַׁבְּתַי Sabbathái.Sabbatum meum: vel requies aut cessatio mea.

Sabbatismus.Requies: vel cessatio.D.

שַׁבָּת Sabbatum. Requies:siue cessatio.

שָׁבֶא Sabe.Planicies:vel eqtas:aut ponẽs vel posit9.heb.saue.

שִׁבְעָ Sabee.Septem vel septimus:aut saturitas: siue iuramẽtum.

שַׁבְאִים Sabei.Captiuantes: siue conuertentes:aut cani: vel sedẽtes.

שָׁבֵר Sáber.Confractio:aut spes:vel frumentum.

צוֹחַר Sáber. Gen.46.Lucidus vel candidus.heb.sáher.

חַשַׁבְיָה Sabias. Numeratio vel estimatio aut appreciatio domini: vel cogitatio siue artificium domini: aut festinatio vel silẽtium in domino.Heb.asabias.

שָׁבַנְיָה Sabnia. Conuertens vel captiuans dominus:aut intelligẽs vel edificans dominus.

זָבוּד Sabud. Dotatus:vel dos.heb.zabud.

סַכְנָה Sacha.Vmbraculum:vel operimentum: siue protectio:aut vnctio:vel syriace speculatio,heb.sachacha.

שָׂכָר Sachar. Merces:siue precium:aut sicera: vel ebrietas.

זָכוּר Sachur.Memor vel cõmemorãs:aut masculꝰ. heb.zachur.

Sade.Iustus: vel iustitia.D.

צָדוֹק Sadoch. Iustus:aut iustificatus.

Saducei.Idem.plu.nu.vel syriace scissi vel scismatici.D.

סָפִי Saphái.Limẽ vel superliminare:aut hydria:vel phiala:seu finis:aut consumatio.

שָׁפָן Saphan. Hericius : aut cuniculus vel cyrogrillus : siue absconditus vel reconditus : aut labium vel ripa siue confactio eorum.

שָׂפָם Saphan.1.Paralipo.5.interpretatur Barba:siue labium aut ripa eorũ:vel confractio aut solitudo eorũ.heb.sapham.

שָׁפָט Saphat. Iudex:vel iudicans.

שְׁפַטְיָה Saphata.Iudicãs dñs.:siue iudiciũ domini.heb.saphatia.

Saphatia.Idem.

Saphatias.Idem.

Saphira.Narrans:vel numerans:aut libraria vel litteraria: aut syriace formosa.D.

צָפוֹן Saphon. Aquilo:siue absconditus:aut speculator.

שָׂגָה Saic. Ignorans:siue comprehendens vel attingens:aut syriace multus:siue multiplicans.heb.sage.

שַׁעַלְבִים Salabim.Respiciens corda:siue pugnus vel pugillus in mari:aut vulpes in mari:vel semita in mari.

שַׁעַלְבֹנִי Salabonites. Vulpis intellectus vel filiꝰ:aut vulpis edificiũ: siue pugilli aut pugni edificium vel intellectus:siue semita edificii vel intellectus aut filii.

שִׁלְחִי Salai.Missio vel mittens:siue ramus:aut propagines,vel telum:aut arma.s.missilia : vel syriace spolians vel spoliatꝰ.

שְׁלַמִיאֵל Salamiel.Pax dei:siue perfectio dei:aut retributio dei.

σαλαμίνα Salamina.Cõmota:vel conquassata:aut fluctuans.G.

צַלְתִי Salathi. Vmbra:siue tinnitus:aut assans vl torrefaciens:aut syriace orans.

שְׁאַלְתִיאֵל Salathiel.Postulatus dei:siue cõmodatus dei.

שַׁעַלְבֹנִי Salboni. Vulpis intellectus vel filius: aut vulpis edificium: vel pugilli aut pugni edificium vel intellectus:siue semita edificii vel intellectus aut filii.

שָׁלַח Sale.Missio: vel mittens:siue ramus aut propagines:vel telum:aut arma.s.missilia:vel syriace spolians vel spoliatus.

שַׁעַלְבִים Salebim.Respiciens corda:siue pugnus vel pugillus in mari:aut vulpes in mari:vel semita in mari.

סַלְכָה Salecha. Canistrum tuum:aut eleuatio siue cõculcatio tua.

סָלַד Sáled.Afflictio:vel syriace calefactio:vel adustio.

שָׁלֵף Sáleph.Euaginans:vel euellens:aut discalcians.

שָׁלֵם Salem.Pax.

שָׁלֵם Salem . Gen.33. & 46. interpretatur Pax: siue perfectio: aut retributio.

שְׁלֹמוֹת Salemoth.Pacificatio:siue perfectio:aut retributio.

צַלְפְּחָד Salphaad. Vmbra formidinis: siue tinnitus formidinis:vel assationis aut submersionis formido.

שְׁעַלִּים Salim. Vulpes.plu.nu.aut pugilli siue pugni:vel semite.

שְׁלוֹמִית Salimith.Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.

שָׁלִישָׁה Salisa. Trina:aut principalis: siue ternaria : vel principissa: aut ducissa.

שַׁלְמָה Salma.Pax:siue perfectio: vel retributio:aut vestimẽtum.

צַלְמָנָע Salmana. Vmbra prohibita:aut vmbra vl imago cõmotionis:siue tinnitus cõmotionis: vel submesio prohibitionis aut cõmotionis.

שַׁלְמַן Salmana. Osee.10.interpretatur Pacificus : siue perfectus: aut retribuens.heb.salman.

שַׁלְמָנְאֶסָר Salmanásar. Pax ligata : siue perfectio vel retributio ligata : aut pax vel perfectio siue retributio nunc ablata vel nunc recedens.

שַׁלְמַיָה Salmias.Pax domini:siue perfectio aut retributio dñi.

שַׁלְמֹן Salmon.Pacificus:siue perfectus:aut retribuens.

צַלְמֹנָה Salmona. Vmbre munus vel numerus: siue tinnitus numeri vel muneris:aut imago nostra.

σαλμών. Salmonẽm. Fluctuatio vel cõmotio: aut conquassatio.G.

סָלוּא Salo.Caniſtrũ:vel exaltatio:siue cõculcatio:aut equiparatꝰ.

שְׁלוֹמִי Salome.Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.D.

שְׁלוֹמִי Salomi. Pacificus:siue perfectus:aut retribuens.

שְׁלוֹמִית Salomith. Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.

שְׁלֹמֹה Salomon.Pacificus.

Salon.Manens:vel qui manet:aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens.D.

σάλευ. Salon. Fluctus:vel cõmotio.G.

יָעֲרִי Saltus. Latinũ nomen est: & est interptatio huius nominis saltus:quod saltum siue siluam aut fauum significat.

סָלוּא Salum.Caniſtrum:siue exaltatio:aut conculcatio:vel equiparatus.heb.salu.

שְׁלוֹמִית Salumith. Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.

שְׁלִשָׁה Saluſa. Trinus:vel principalis:aut dux.

שָׁמָה Sāma. Perditio:siue desolatio:vel stupor:aut ibi : siue nomen:aut nominatus:vel appositus.

שָׁמַע Sāma.1.Paralip.2.e.&.5.&.8.iterptatur audiẽs:vl obediẽs.

הוֹשָׁמַע Sāma.1.Paralipo.3.Exauditus:siue ipse exaudiens vel obediens.heb.hosama.

שָׁמָה Sāmaa. Perditio:siue desolatio : aut stupor: vel ibi:siue nomen aut nominatus:vel appositus.

שִׁמְעָה Sāmaa.2.Reg.21.&.1.Paralipo.6.&.20.interpretatur Audiens:vel obediens.

שִׁמְאָה Sāmaa.1.Paralipo.8.interpretatur Nominatus:vel appositus:aut perditio: vel desolatio.

סָמַךְ Samach. Adherens:vel innixus:aut iunctus.

שָׁמֵד Samád. Destruens:siue exterminans:aut conterens.

שָׁמִי Sāmái. Nomen meum: aut desolatio vel perditio mea:siue stupor:aut celi.

שְׁמַעְיָה Samaia. Audiens dominū: vel obediens domino.
Samaias. Idem.

שְׁמָמוֹת Samaoth. Desolatio vel pditio: aut stupor: siue ibi iniquitas aut nomē iniquitatis: vel desolās aut perdēs iniquitatem.

צַמָּרַיִם Samaráim. Lane: aut medulle. s. arborum.

שְׁמָרַת Samarath. Custodia: vl adamas: aut vepres: vl spina seu fex.

צַמָּרִי Samareus. Lana: vel medulla. s. arborum.

שִׁמְרוֹן Samaria. Custodia: vel adamas: aut vepres vel spina: seu fex eius.

שֹׁמְרוֹנָה Samaria. 1. Paralipo. 12. & Esd. 10. interpretatur Custodia domini: aut adamas domini: seu vepres vel spina domini.
Samarias. Idem.

שֹׁמְרֹנִים Samaritani. Custodes: vel adamātini: siue spinosi: aut feces: vel feculenti.
Samaritanus. Idem. singu. nu.
Samarite. Idem quod samaritani.

צַמָּרִי Samarites. Lana aut laneus: vel medulla. s. arborum.

סַמַכְיָהוּ Samatias. Adherens domino: vl innitens aut iunctus domino. heb. samachias.

שֵׁמַע Sáme. Audiens: vel obediens.
Samech. nomē līe: Adhesio: siue innixio: aut iūctura. D.

שִׁמְרוֹמֶרוֹן Sameron. Custos amaritudinis vel myrrhe fortis vel dolorose aut inique: aut adamas vel spina siue fex myrrhe doloris aut iniquitatis vel fortitudinis. heb. samerómeron.

שַׁמְגַּר Samgar. Nominatus aduena: siue ibi peregrinus vel certās: aut nominis ruminatio: vel desolatio siue stupor aduene vel ruminantis aut certantis.

שָׁמִיר Samír. Custodia: seu vepres vel spina: aut adamas: vel fex.

שַׁמּוֹת Samoth. Nomina: vel desolationes: aut perditiones: siue stupefactiones.

σαμοθρᾴκη Somothracia. Arenosa: & aspera. G.

שִׁמְרִי Samrí. Custodiens: siue spina: aut fex: vel adamas.

שִׁמְרוֹן Samron. Custodia: siue adamas: aut vepres vel spina: seu fex eius.

שִׁמְרוֹת Samroth. Nomina: aut desolationes: siue perditiones: aut stupefactiones. heb. samoth.

שַׁמְשַׁי Samsái. Sol meus: aut nomen muneris: siue ibi munus: aut syriace minister.
Samsame. Nomen auditum: vel famosa auditio. D.

שַׁמְשַׁרַי Samsari. Nomen cantantis vel dominantis: aut ibi cantor: vel ibi dominans.

שַׁמְשׁוֹן Samson. Sol eius: aut nominis iteratio vel secundatio siue mutatio: vel nomen dormientis: aut ibi dormiens: vel syriace seruicium aut ministerium eius.

שָׁמוּעַ Sāmúa. Audiens: vel obediens.

שְׁמוּאֵל Samuel. Postulatus a deo: aut nomen eius a deo.

שָׁמוּעַ Samúha. Audiens: vel obediens.

σάμος. Samum. Arenosa. G.

סַנְבַלַּט Sanaballath. Rubus in abscōdito vel in inuolutione: aut ex syro & hebreo inimicus in abscōdito vel in inuolutione.

צַעֲנַנִּים Sanamim. Motiones: vel motus dormiētis. heb. sananim.

צָנָן Sanan. Frigiditas: siue scutum vel arma.

שְׁנִיר Sanír. Dormiens lucerna vel nouale: siue iteratio vel mutatio aut secundatio lucerne vel nouális: aut mutatio vel iteratio aut secundatio docentis vel ostendentis.

שִׁיאֹן Sanír. Deut. 4. Sonitus siue strepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. seon.

שְׁמִיר Sanír. Iudi. 10. Custodia: siue vepres: aut spina: vel adamas: seu fex. heb. samír.

שָׂרָה Sara. Dña vel princeps.

שָׂרַח Sára. Gen. 46. & Nu. 26. & 1. Paralip. 7. f. interptatur Odorans: vel dña odoris: aut canticum odoris.

צָרְעָה Sara. Iudi. 13. & 16. & Nee. 11. Lepra: aut scrabro.

זֶרַח Sára. 1. Paralipo. 1. interptatur Oriēs: vel clarus. heb. zára.

שְׂאָרָה Sara. 1. Paralipo. 7. e. Caro: vel consanguinitas: aut fermentum: siue residuum vel remanens.

צָרְעָה Saraa. Lepra: aut scrabo.

שַׂרְבְיָה Sarabia. Siccitas dñi: vel preualēs cū dño aut psallēs in dño vel cum domino.
Sarabias. Idem.

שַׂרְחַיִם Sarahim. Nigri: vel turbidi: aut matutinantes vel manicantes. heb. saharáim.

שָׂרַי Saraí. Domina mea: vel princeps mea.

שָׂרָי Sarai. 1. Paralipo. 2. Leprosus: vel scrabro.

שָׂרַי Sarai. Esd. 10. Dñs aut princeps meus: vel cāticum meum.

שָׂרָיָה Saraia. Princeps domini: vel canticum domini.

שְׂרָיָה Saraia. 1. Paralip. 9. iterptatur Porta dñi: siue estimatio aut appreciatio vel capillus dñi: aut hircus dñi: siue ordeū vel tempestas domini: aut demonis dominus. heb: saaria.
Saraias. Princeps domini: aut canticum domini.

שָׂרָר Sarar. Vmbilicus: aut cogitatio: vel insidiatio: siue cantans: vel dominans.

שַׂרְאֶצֶר Saráfar. Prepositus thesauri vel cellarii: aut psallentis thesaurus vel cellarium: seu qui videt angustiam: aut ex syro & hebreo castrametatio angustiantis.

צָרְתַחַר Sarathásar. Plasmatio matutina: aut angustia vel colligatio matutina: siue angustia vel figura nigredinis.

צָרְעָתִי Sarathi. Leprosus vel scrabro.

שָׂרְדִּיס Sardís. Princeps iocunditatis: aut canticum letitie: vl id qđ remanet aut relinquitur: vel syriace cortina. D.

צָרְעָה Sarea. Lepra: vel scrabro.

שַׂרְעָיָה Sareas. Princeps domini: aut canticum domini.

שַׂרֵבְיָה Sarebias. Siccitas domini: vel prevalens cum domino: aut psallens in domino vel cum domino.

סָרֵד Sáred. Ablatio dominii vel descēsionis: aut syriace cortina.

צָרֵדָה Sareda. Angustia vel colligatio dominii vel descensionis: aut plasmatio dominii vel descensionis.
Saredatha. Idem.

סָרְדִי Saredite. Ablatio dñii vel descensionis: aut syriace cortina.

צָרְעָתִי Sareite. Leprosus: vel scrabro.

צָרְפָתָה Sarépta. Angustia bucelle vel panis: siue conflatio vel conflatorium: aut angustie dilatatio vel persuasio.

שָׂרֵשׁ Sáres. Radix: vel catenula.

סָרֵד Sáreth. Ablatio dominii vel descensionis: aut syriace cortina. heb. sáred.
Sareth. 1. Reg. 9. Non est in hebreo.

סַרְגּוֹן Sargon. Auferēs protectionem vel corpus aut colorē: siue auferens hortum: aut syriace rete vel retiaculum.

שַׂעַרְיָה Saría. Porta domini: siue estimatio vel appreciatio aut capillus domini: vel hircus domini: siue ordeum vel tempestas domini: aut demonis dominus.

שַׂרְיָה Sarias. Princeps domini: siue canticum domini.

שְׂעָרִים Sarim. Porte: siue estimationes: aut appreciationes: vel capilli: siue ordeum: vel tempestates: aut demones: siue pilosi: vel hirci.

שִׂרְיוֹן Sarion. Lorica: vel planicies: aut canticum columbe.

שָׂרִיד Sarith. Relictus vel remanens: aut principis manus: siue cāticum manus. heb. sarid.

חַרְמָה Sarma. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum: siue delicatum aut cōsecratum. s. deo. heb. harma.

שָׂרוֹחֵן Sarohen. Princeps gratie vel principis gña: siue canticum gratie.

שָׁרוֹן Saron. Planicies: aut canticum eius.
Sarona. Idem. heb. saron.

שָׁרוֹנִי Saronites. Planicies: vel planus: siue cantans.

שַׂרְסְכִים Sarsathin. Prepositus cooperimentorum vel vnctionum. heb. sarsachim.

צַרְתָּן Sarthan. Tribulatio siue angustia: aut colligatio: siue plasmatio: aut figuratio: vel angustiam dans.

Sarthana.Idem.
שָׂרֹת Saruch.Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut conuolutio.heb.ſarug.
צָרוּיָה Saruia.Anguſtia vel tribulatio domini: aut colligatio ſiue plaſmatio vel figuratio domini.
שַׂשְׂבָצַר Saſabaſar. Gaudium in tribulatione vl in anguſtia:aut gaudii prohibitio vel munitio: ſiue gaudium vindemie: vel ſexta anguſtia:aut lignum vel byſſus anguſtie.
שַׂעֲזָגַז Saſagazi. Qui facit trāſitum vel tonſionem: aut reſpiciens trāſeuntem vel tondentem:ſiue comprimens vellus.
שָׂטָן Sathan.Contrarius ſiue aduerſarius.
Sathanas.Idem.
שָׁאוּל Saul.Poſtulatus:ſiue cōmodatus:aut fouea ſiue ſepulchrū: vel infernus.
שְׁעָלָ Saul.1.Reg.13.d. vbi dicitur ad terrā ſaul interpretatur vulpes:ſiue ſemita:aut pugnus vel pugillus.heb.ſual.
שָׁאוּלִי Saulite. De ſaul quod interpretatur poſtulatus: ſiue cōmodatus:aut fouea:ſiue ſepulchrum:vel infernus.
Saulus.Poſtulatus:ſiue cōmodatus:aut ſepultus.
Saura.Salamandra:genus lacerte.G.
σαῦρα. Schariot.In greco ſcribitur iſcarioth:& hebraice interpretatur vir occiſionis:aut vir exterminationis vl mortis.D.
σαύρα Schariotes.Idem.
σκηνοποιία. Scena.In greco ſcribitur ſceua:& interpretatur diſpoſitus: vel preparatus.G.
σκήνη. Scenophegia.Feſtum tabernaculorum.G.
σκυτοτόμοι Scythe.Coriarii:vel cerdones.G.
λίται. Scytopolite.Coriarii ciues.G.
שֶׁבַע Sébe. Septem vel ſeptimus:ſiue ſaturitas:vel iuramētum.
שַׁבְּתַי Sebechái.Sabbatū:ſiue requies:vel ceſſatio:heb.ſebethái.
שְׁבַנְיָה Sebenia.Conuertens vel captiuās dominus: aut intelligēs vel edificās dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.
שְׁמַעְיָה Sebenia.Nee.11.Audiēs dñm:vl obediēs dño.heb.ſemeia.
שְׁבַנְיָה Sebenias.Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligens vel edificās dominus:ſiue intellectus aut filiatio domini.
צְבָעוֹן Sebeon.Stās iniquitas: ſiue inflatio vel tumor peccati: aut ſyriace tinctus vel intingens.
צְבָיָה Sebia. Damula vel caprea: aut pulchra: vel precipua: ſiue ſtans dominus:aut ſyriace voluntaria.
שְׁבַנְיָה Sebna.Conuertens vel captinās dñs:aut intelligēs vel edificans dñs:ſiue intellectus vel filiatio dñi.heb.ſebnia.
צְבוֹיִם Seboim.Damule vel capree: ſiue pulchri vel precipui: aut inflati:vel ſyriace voluntarii.
צְבֹעִים Seboim.1.Reg.13.& Nee.11.interpretatur Intincti:aut tinctiure:vel ſtantes acerui.
שִׁבֹּלֶת Sebbóleth.Spica:aut fluctus.ſ.aquarum.
שֶׁלֶקְמֹנִי Sechamonites. Vmbra lambentis vel percutientis populū meum:aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum.heb.ſélechamonites.
שִׂיזָא Sechar.Munus hoc:aut munus aſpergens.heb.ſeza.
שְׁכֶם Seehem. Pars:ſiue portio: vel humerus: aut manicatio vel
Sechemite.Idem.p.n. (matutinatio.
שְׁכַנְיָה Sechenia. Vicinus dominus:aut habitatio domini.
שְׁבַנְיָה Sechenia.Nee.10.Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificās dominus:ſiue intellectus aut filiatio domini.heb.ſebenia.
שְׁכַנְיָה Sechenias. Vicinus dominus:aut habitatio domini.
סִתְרִי Sechri. Occultus vel abſconditus:aut demoliens:ſiue refugium meum.heb.ſethri.
שְׂכִרוֹנָה Sechróna.Ebrietas aut precium vel merces eius.
Secundus.Latinum eſt.
צְדָדָה Sedáda. Latus eius: ſiue cibarium aut venatio eius:vel inſidie eius.

Sedechias.Iuſtus domini:vel iuſtitia domini. צִדְקִיָּהוּ
Sedei. Oipotens:vel deuaſtator:aut ager:ſeu māmilla.D.
Sedeur.Ager luminis vel ignis:ſiue vbera luminis:aut omnipotentis lumen:vel deuaſtatoris ignis. שְׁדֵיאוּר
Seddo.Iuſtus:vel iuſtificatus.heb.ſedoch. צַדּוֹק
Sepham.Barba:vel labium eorum: aut ripa vel littus ſiue confractio eorum. שֻׁפִּם
Sepháma.Barba:vel labium eius:aut ripa vel littus quoddā ſiue conterens aut confracta valde. שְׁפָפָה
Sephamoth.Barbe:vel labia: ſiue ripa vel littus mortis:aut labium mortis:vel conterens mortem. שְׁפִפוֹת
Sephan.Barba:vel labium eorum: aut ripa vel littus eorū: ſiue confractio eorum.heb.ſepham. שָׁפָם
Sephar.Liber:aut ſcriba:ſiue narratio:aut numerus:vel ſyriace portus. סְפָרָה
Sepharuáim.Libri:vel ſcribe:aut narrationes:vel numeri: ſiue liber vel numerus eius mare: aut ex ſyro & hebreo portus maris. סְפַרְוַיִם
Sephat.Specula:ſiue cooperimētum:aut enatatio:vel expectatio:aut fauus. צָפַת
Sephata.Idem.
Sephei.Inūdatio:ſiue multitudo. שְׁפִיג
Sephela.Humilis:vel cāpeſtris:aut planicies.D.
Sépher.Tuba:vel pulchritudo:aut ſyriace bonitas. שְׁפַר
Sephi.Solitudo vel deſertū:aut labium: ſeu ripa:vel littus: aut confractio. שְׁפִי
Sephi.1.Paralipo.1.interpretatur Speculator:vel fauus:aut cooperimentum:vel expectatio. צְפִי
Sephíphima.Barba:vel labiū eorum:aut ripa vel littus eorum:ſiue confractio eorum.heb.ſephim. שְׁפִיפֹם
Sephon.Aquilo vel aquilonaris:ſiue abſconditus: aut ſpeculator. צְפוֹן
Sephonite.Idem.plu.nu.
Sephor.Auis vel paſſer:aut corona vel ſertum: aut ſyriace mane.i.matutinum tempus:vel hedus. צִפּוֹר
Sephora.Pulchra:aut tuba:vel ſyriace bñficiens vl bonitas. שִׁפְרָה
Sephora.Exo.2.&.4.&.18.interptatur Auis vl paſſer:aut corona vel ſertū: aut ſyriace mane.i.matutinū tempus:vl hedus. צִפֹּרָה
Sephtan.Iudex vel iudicans. שְׁפָטָן
Sephua.Speculator: ſiue cooperimentum: aut expectatio: uel fauus.heb.ſephu. צוּפַי
Sephupham.Ceraſtes ſerpentis genus.heb.ſephuphan. שׁוּפָם
Ségor.Parua. צוֹעַר
Segub.Fortificatus:aut exaltatus. שְׁגוּב
Seyr.Hiſpidus ſiue piloſus:aut hedus:vel demō: ſeu ordeaceus:vel tempeſtas. שָׂעִיר
Seyr.4.Reg.11.Receſſio:ſiue rebellio.heb.ſur. סוּר
Seyra.Parua:ſiue tribulata. צְעִירָה
Seyra.1.Paralip.7.ſcribi debet Syra.eſt.n. i hebreo aramia que mulierem de aram.i.de ſyria ſignificat:& interpretatur ſublimis vel excelſa:aut decipiens. אֲרָסְיָה
Seyrath.Hedus:ſiue piloſus: aut demon: vel tempeſtas:ſiue ordeum. שְׂעִירָתָה
Seys.Flos:aut germē:ſiue cincinnus:aut aſpectus:vel ſyriace ala:vel penna. צִיץ
Sella.Vmbra: aut aſſatio vel torrefactio: ſiue tinnitus: aut ſyriace oratio. צְלָה
Sela.Diſſoluēs:ſiue diſcalciās: vl ſyriace illudēs vl decipiēs. שְׁלָת
Séla.Ioſ.18.Coſta ſiue latus:aut claudicatio. צֶלַע
Sela.4.Reg.12.interpretatur Exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio:aut ſyriace caniſtrum. סְלָא
Selachi.Ramus vel propagines:ſiue miſſio vl mittēs:aut telum vel arma.ſ.miſſilia:vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus. שְׁלָחִי
Sellái.Caniſtrum:vel eleuatio:ſiue conculcatio. סַלָּי

Sellaia. Idem. heb. sellai.
שַׁלָּנִי Sellaite. Discalcians: siue dissoluens: vel syriace illudens vel decipiens.
סַלְכָה Selcha. Canistrum tuū: vel eleuatio aut conculcatio tua.
שַׁעַלְבִּין Selebim. Vulpis intellectus vel filius: aut pugnus vel pugillus intellectus: siue semita intellectus vel filii: aut respiciētis intellectus. heb. selebin.
Selebin. Idem.
צֶלֶם Sélech. Vmbra vel tinnitus lambentis vel percutientis: aut assans vel torrefaciens lambentem vel percutientem.
שֶׁלֶם Sellem. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.
שְׁלֵמְיָהוּ Selemíu. Pax domini: siue perfectio domini: aut retributio domini. heb. selemiíu.
Selemías. Idem.
שַׁלְמִי Sellemite. Pacifici: siue perfecti: aut retribuentes.
שְׁלֹמִית Selemith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.
שְׁלֵשׁ Selles. Trinus: aut princeps: vel dux.
צִלְּתַי Selethai. Vmbra: siue assatio: vel torrefactio: aut tinnitus meus: vel syriace oratio mea.
σελευκία Seleucia. Cōmota vel conquassata: aut fluctuans. G.
σέλευκος. Seleucus. Cōmotus: vel conquassatus: aut fluctuans. G.
שְׁלָחִים Selím. Missi: vel propagines: aut rami: siue arma. s. missilia: aut syriace spoliantes.
שַׁלְמַי Selmai. Linteum: vel siniſter: aut nomen mihi: vel stupefactio mihi: siue appositus mihi. heb. semlai.
צַלְמֹן Selmon. Obscuritas: aut imago eius: siue vmbra muneris vel numeratiōis: aut tinnitus numerationis vel muneris.
שַׁלְמֹי Selmon. Nec. 7. Pacificus: siue perfectus: vel retribuens. heb. selmai.
צֶלֶף Selo. Vmbra vel tinnitus concussionis: aut ex hebreo & syro vmbra coniuncta. heb. seleph.
שְׁלֹמִית Selomith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.
שַׁלֻּם Sellum. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.
שַׁלּוּן Sellum. Nec. 3. d. vbi dicitur sellum filius colozai: interpretatur manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens. heb. selun.
סַלּוּא Sellum. Nec. 11. & 12. interpretatur Canistrū: aut exaltatio: siue conculcatio: vel equiparatio. heb. sellu.
שֵׁם Sem. Nomen: vel fama seu ponens vel positus: aut ibi
שָׁמָה Sēma. Perditio siue desolatio. vel stupor: aut ibi: siue nomē aut nominatus: vel appositus.
שָׁמַע Sēma. 1. Paralipo. 11. Audiens: vel obediens.
Sēmaa. Idem.
שָׁמָה Sēmaa. 2. Reg. 23. Perditio: siue desolatio: vl stupor: aut ibi siue nomen aut nominatus: siue appositus.
שְׁמַעְיָה Semaia. Audiens dominum. vel obediens domino.
שִׁמְעָם Sēmam. Nomen matris vel gentis: aut nomen timoris: siue ponens timorem: vel appositus matri vel genti: aut ibi timor: vel ibi mater aut gens.
שְׁמָרִית Semarith. Custodita: vel adamātina: aut spina: vel fex.
שִׁמְעָת Semath. Audiens: vel obediens.
שִׁמְעִי Semathei. Nominatus: vel positus: siue desolatus: aut stupefactus.
שִׁמְאֵבֶר Semēber. Nomen vel fama robusti vel fortis: aut nomē ale vel pēnati: seu destruens fortitudinē vel alam aut pēnam.
סְמָגַר Semegar. Aromata peregrini vel aduene aut ruminantis vel certantis.
שִׁמְעִי Semei. Audiens: vel obediens: aut nomen acerui: vel destruens aceruum.
שִׁמְעִי Semei. 1. Paralipo. 2. interpretatur Nomē meum: aut desolatio siue perditio mea: vel stupefactio: aut celi.
שִׁמְעָה Semei. Hiere. 26. Audiens dominum: vel obediens domino. heb. semeia.

Semeia. Idem.
Semeias. Idem.
שְׁמַעְיָה Semeias. 1. Paralipo. 25. & 27. interpretatur Audiens: vel obediēs: siue nomē acerui: aut desolatio acerui. heb. semei.
Semeitica. Idem.
שֵׁמֶר Sémer. Custos: vel adamas: seu vepres: aut spina: vel fex.
שְׁמַרְיָה Semeria. Custodia domini: vel adamas domini: seu vepres vel spina domini.
שִׁמְרוֹן Semerō. Custodia: vl adamas: seu vep̄s aut spina: vl fex eiꝰ.
צְמָרִים Semeron. 2. Paralipo. 15. Lane: aut medulle. s. arborum. heb. semerim.
שִׁמְעָדָע Semída. Nomē scientie vel cognitionis: aut ponēs scientiā: vl desolationis aut stupefactionis cognitio: vl celorū scientia.
Semidaite. Idem. plu. nu.
שְׁמִירָמוֹת Semíramoth. Celorū altitudines: aut nominis sublimitas.
שִׁמְלָה Semla. Linteum: siue siniſtra eius: aut nomen illi: vel stupor illi: siue appositus illi.
שִׁמְרָן Semran. Custodia: aut adamas: seu vepres vel spina: aut fex eius.
Semramite. Idem. plu. nu. heb. semranite.
שִׁמְרִי Semri. Idem. s. n.
Semron. Idem.
שִׁמּוּעַ Semúa. Audiens: vel obediens.
שֵׁן Sen. Dens: aut ebur: vel mutatio: aut dormiens.
צְנָה Senna. Scutum vel arma: aut frigiditas.
סְנָאָה Senaa. Rubus: vel syriace inimicus.
שְׁנָעָר Senaar. Dormientis vigilia vel suscitatio: aut dentis euacuatio vel denudatio aut excussio: vel dens emuli: siue mutatio ciuitatis.
שְׁנָאָב Sēnaar. Gen. 14. a. vbi dicitur Et cōtra sennaar regem adame: interpretatur Dens patris: aut mutationis pater: vel dormitio patris. heb. senaab.
סְנַחֵרִיב Sēnacherīb. Rubus destructionis: aut rubus gladii: siue rubus solitudinis vel siccitatis: aut ex syro & hebreo inimici
סְנֵה Sene. Rubꝰ: aut syriace inimicus. (gladiꝰ vel destructio.
שְׁנְאֶצֶר Sennéser. Dentis vel eboris thesaurus: aut dormientis thesaurus: vel mutationis angustia vel thesaurus: aut inimicꝰ angustie vel tribulationis.
שֶׁמַע Senia. Audiens: vel obediens. heb. séma.
צְעָנִים Sennim. Motiones: vel motus dormientis. heb. senanim.
שִׁיאֹן Senon. Sonitus: siue strepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. seon.
סְנְסַנָּה Sensenna. Ramus vel propagines: siue rubꝰ rubi: aut ex hebreo & syro rubus inimici.
סְנוּאָה Senua. Rubus: vel syriace inimica.
סִיחֹן Seon. Erradicatio: siue conculcatio.
צוֹחַר Séor. Candidus vel lucidus.
צְרוֹר Seor. 1. Reg. 9. Angustians: siue vinculum: aut colligatio: vel lapillus. heb. seror.
שְׂעִרִים Seorim. Porte: siue estimationes: vel appreciationes: aut capilli: siue ordeum: vel tempestates: aut demones: vel pilosi: siue hirci.
צַר Ser. Angustia siue tribulatio: aut vinculum vl colligatio: seu plasmatio: vel fortitudo: aut petra.
שְׂרָבְיָה Serabia. Siccitas domini: vl p̄ualēs cū domino: aut psallens in domino vel cum domino.
שְׂרָפִים Seraphim. Ardentes: vel ignīti.
שֶׂרֶבְיָה Serebia. Siccitas domini: vel prevalens cum domino: aut psallens in domino vel cum domino.
שְׂרְאֶצֶר Seréser. Princeps thesauri vel cellarii: aut psallentis thesaurus vel cellarium: vel qui videt angustiam: aut ex syro & hebreo castrametatio angustiantis.
צֶרֶת Séreth. Angustia: siue tribulatio: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio.

σέργιος Sergius. Rete vel retiaculum. G.
סְרִים Serim. Destructio: siue anathema: vel rete aut retiaculum: vel dedicatum aut consecratum. s. deo. heb. herim.
Seron. Princeps meroris: vel cantans tristitiam: aut plani
צְרוּעָה Serua. Leprosa: aut scabro. (cies. D.
שְׂרוּג Seruch. Palmes vel sarmentum: siue ramus: aut cõuolutio. heb. serug. ⌈seu muneris eleuatio
שְׂרָשָׂא Sesa. sextus vel senarius: aut marmoreus: vel iocundus:
שְׂרָשָׂק Sesac. Munus facci: aut munus oculi vel poculi: siue donum femoris.
שְׁשַׁק Sesach. 3. Reg. 14. & 2. Paralip. 12. a. vbi dicitur Ascendit sesac rex egypti: interpretatur Vanũ vel vacuũ sacculũ: aut vanitatis oculũ vel poculũ: siue vanitatis femur.
שֵׁשָׁק Sesac. 1. Paralip. 8. Lini vel byssi saccus: vel senarius aut sextus saccus: siue letitie oculum vel poculum aut femur.
שֵׁשָׁךְ Sesac. Hiere. 25. & 51. Linum vel byssus tua: aut gaudiũ tuum: siue senarius tuus. ⌈nus: vel lineus.
שֵׁשַׁי Sesai. senarius vel sextus: siue gaudens vel letus: aut byssi-
שֹׁשָׁן Sesan. Lilium siue rosa: vel letitia: aut linum vel byssus.
שֶׁשְׁבַּז Sesban. Manãs vel fluẽs: aut syriace liberatio. heb. sesbaz.
שְׁחִצְּמָה Sesenna. Hũiliatio ieiunii: aut fouea siue meditatio ieiunii
שֵׁת Seth. Positus vel posuit. (vel superbia maris. heb. sesema.
שַׁבְּתַי Sethai. sabbatũ: vel requies: siue cessatio. heb. sebthai.
שָׂכְיָה Sethia. Protectio vel ramus domini: siue sepiens aut vallans dñs: vel cessatio domini. heb. sechia.
שִׁטִּים Sethim. Expãsiões: aut diuertẽtes: siue flagella: vel spine.
שִׁטְרַי Sethrai. Exactor: vel p̃positus: aut syriace obligatio vel cõ
צִיָּא Sia. splendor: vel candor: aut siccitas. (tractus.
סִיעָא Siaa. Motus: aut syriace adiutorium.
צִיחָא Siaha. splendor: vel candor: aut siccitas.
צִיבָא Siba. Exercitus vel militia: aut fortitudo: vl̃ ceruus: siue na
שְׁבָע Siba. 2. Reg. 20. interp̃tatur satietas: siue (uis veniẽs. iuramentum: aut septem vel septimus.
שְׁוָא Siba. 2. Reg. 20. in fine interpretatur vanitas: aut eleuatio: vel tumultus. heb. siua.
סִיחֹן Siban. Rubus: vel spinosus. heb. siuan.
Sichar. Conclusio vel clausura: aut inebriatio: vel merces. Dicit aũt btũs Hiero. qd̃ corrũpte ponitur pro sichem: qd̃ interp̃tatur humerus: siue portio: aut manicatio vel matutinatio: sed in greco sichar inuenitur. D.
צִקְלַג Sicelech. Effusio sextarii vel mensure: aut coangustãs sextarium vel mensuram. heb. siceleg.
שְׁכֶם Sichem. Hũerus: siue pars: aut manicatio vel matutinatio.
שֵׂכָר Sicera. Ebrietas. Vñ notãdũ qd̃ sicera descẽdit ab hebreo: & sigñat omne quod inebriare potest vt ait btũs Hiero.
שִׁכְמָא Sichima. Humer⁹: siue ps: aut manicatio vel matutinatio.
Sichimi. Idem.
σικύων. Sicyone. Cucumerarium. G.
Siden. Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium:
צִידֹן Sidon. Idem. (aut nauis iudicii. D.
Sidonia. Idem.
צִדְנִית Sidonie. Venatrices: aut insidiatrices: vel cibaria.
צִדְנִים Sidonii. Venatores: aut insidiatores: siue nauis iudicantiũ.
Sidonius. Idem. s. n.
שַׂרְבָּךְ Sidrach. Mãmilla tenera vel delicata: aut depredatio tenera: siue ager delicatus: aut syriace missus tuus.
סְנֵה Siene. Rubus: vel syriace inimicitia.
σίλας. Silas. Considerans: vel animaduertens. G.
שִׁלֹה Silo. Dissoluens: vel discalcians: seu pax: aut abundantia: vel syriace illusus: vel decipiens.
שִׁלֹחַ Siloe. Missus: vel mittens: aut ramus: siue telum: aut arma. s. missilia: vel syriace spolians vel spoliatus.
Siloe. Esa. 8. & Ioh. 9. interpretatur Missus.

שִׁלֹנִי Siloni. Manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundãs: aut syriace illudens vel decipiens.
Silonites. Idem.
Siluanus. Latinum est a silua.
שִׁמְעָא Simmaa. Audiens: vel obediens.
Simmaha. Idem.
שִׁמְעוֹן Symeon. Audiens: vel exauditio.
Symeonite. Idem. p. n.
Symon. Audiens: vel obediens. D.
שִׁמְעוֹן Symon. 1. Paralip. 4. Ponens vel positus: aut munus p̃parationis vel numeri: seu pinguedo: vel oleum.
סִין Sin. Rubus.
צִין Sin. Nu. 13. & 20. & 27. & 33. d. & 34. & Deut. 32. & Ios. 15. In oĩb⁹ his locis iterp̃tatur scutũ arma: aut frigiditas
Sin. Nomen littere interpretatur Dens: aut ebur. D.
צִנָּה Sina. Scutum uel arma; aut frigiditas.
סִינַי Sina. Deut. 33. & Eccli. 48. interp̃tatur rub⁹: vel syriace inimicitia. heb. sinai.
Sinai. Idem.
συντύχων Syntycen. Colloquens vel confabulans. G.
צִיּוֹן Sion. Aceru⁹ aut tumulus: uel specula: aut siccitas.
צְיֹעַר Syor. Paruulus: aut nauis uigilantis uel suscitati aut emuli uel denudati.
שִׁיחוֹר Syor. Ios. 19. & 1. Paralipo. 13. Niger: uel turbidus: aut matutinus.
סִירָה Syra. spina: aut olla: uel lebes: siue rebellio: aut recessio.
σύρακοσ Sirach. sibilus: aut canticũ fratris: uel munus uacuum. D.
συρακοσία. Syracusa. Atrahens uiolenter. G.
אֲרָם Siria. Hebraice dicitur aram: & interpretatur excelsa uel sublimis: aut decipiens: siue maledictio eorum.
Syri. Idem. p. n.
συροφοινίκη Syrii. Idem.
κίνα. Syropheniss̃a. Attracta rubedo: uel attractio purpurea. G.
σύρτις. Syrtim. Attrahens uel attractio. G.
אֲרַמִּי Syrus. Hebraice dicitur arami: & interpretatur excelsus uel sublimis aut decipiens: siue maledictio eorum.
שִׁשַׁי Sisai. senarius uel sextus: siue gaudens uel letus: aut byssinus: uel lineus.
סִיסְרָא Sisara. Hirundinem uidens: aut tineam uel equum uidẽs.
שִׁתִּים Sithim. Expansiones: uel diuertẽtes: seu flagella: uel spine.
σμύρνα. Smyrna. Myrrha. G.
צוֹחַ Soa. Candor: aut siccitas.
צוֹבָה Soba. Exercitus: siue militans: aut preceptum in ea: uel inflatio: aut tumor.
חוֹבָה Soba. Gen. 14. Dilectio: uel absconsio: aut syriace obligatio: uel peccatum. heb. hoba.
שׁוּבָב Sobab. Reuersus: aut auersus uel conuersus: aut syriace scintilla.
שׁוֹבָךְ Sobach. Rete uel retiaculum: aut cancellus: uel captiuitas siue conuersio tua: aut syriace columbarium.
שׁוֹבִי Sobai. Conuersio: uel captiuitas: aut sessio: uel sedens.
שׁוּבָל Sobal. Semita: uel spica: aut crura: uel femur: seu uana uetustas.
צוֹבָה Sobal. p̃s. 59. & Iudi. 15. Exercitus: siue militans: aut preceptum in ea: siue inflatio aut tumor. heb. soba
שׁוֹבָק Sobech. Equiparatus vanitati: uel appositus uacuitati uel dissipationi: aut uana euacuatio: uel syriace derelictus.
שׁוֹבִי Sobi. Conuersio: uel captiuitas: aut sessio uel sedens.
שׁוֹבְנָה Sobna. Sede nunc: aut conuertere nunc: siue captiua nunc: uel edificans: aut qui intelligit.
Sobnas. Idem.
צוֹבָה Soboba. Exercitus uel militia in ea: siue inflatio uel tumor in ea.

סֹכָי Sobochaí.Ramus vel propagines:aut tugurium.
שׂוֹכוֹ Socco.Protectio vel vallatio:aut ramus:siue cessatio.
Socho.Idem.
סְכוֹת Sochot.Tabernacula vel tentoria.
שׂכה Sochot.Ios.15.&.1.Reg.17.&.19.interpretatur protectio: vel vallatio:aut ramus:vel cessatio.heb.socho.
סְכוֹתְבְּנוֹת Sochotbenoth.Tabernacula filiarum vel edificationum:siue auscultationes vel vnctiones filiarum vel edificiorum
כּוֹדִי Sodi.secretum meum.
סְדֹם Sodoma.secretum eorum:siue calx aut cementū eorum.
Sodomi.Idem.
Sodomite.Idem.
שֹׁהַם Sóem.Onyx lapis p̄ciosus:aut syriace detētio l'mora eorū
צוֹפַי Sophái.Speculator:aut fauus:siue natatio:vel cooperimentum:aut expectatio.
שׁוּפָן Sophan.Cuniculus vel cyrogrillus:siue absconditus vel reconditus:aut conterens:siue confractio.
צוֹפָר Sophar.Matutinus:aut corona:seu circulus:vel passer:aut syriace hedus. (sophach.
שׁוֹפָךְ Sophat.Effundens vel effusus: aut vanus lecythus. heb.
סֹפֵר Sopher.Scriba:vel liber:aut narrans vel numerans.
סֹפֶרֶת Sophéreth.Numerans:vel narrans siue narratio: aut librarius:vel scriba.
צוֹפִים Sophim.Specule vel speculantes:siue cooperti:aut natantes:vel expectantes:aut fauus.
צְפַנְיָהוּ Sophonias.Absconsio domini:siue secretum domini:aut speculator noster dominus:vel aquilo domini.
שֹׁמֵר Sómer.Custos:vel adamas:seu vepres aut spina:vel fex.
עַמֹּרָיָה Sommoria.Custodia domini:siue adamas domini:aut vepres vel spina domini.
שַׁחֲרָיָה Sooria.Mane domini:aut matutinatio vel manicatio domini:seu niger domini.
Soptim iudices.& inde dicitur liber iudicum.
שׂרֵק Soreth.Vinea vel vitis:aut sibilus vel sibilans .heb.sorech
צֹרִי Sori.Angustiator:siuevinculum aut colligatio:vel plasmatio:aut resina:vel tyriaca:siue petra:vel fortis.
σοσίπατρος Sosipater.Saluans patrem:vel salus patris.G.
σοσθένης. Sosthenes.saluator potens vel robustus.G.
σόστρατος Sostratus.saluans exercitum vel salus exercitus.G.
סוֹתַי Sothai.Preuaricatio:siue declinatio.
Sothei.Idem.
σπαρτιᾶται Spartiani.seminati vel seminantes.G.
σπάρτη. Spartiate.Idem.G.
שְׂתַרְבּוּזְנַי Staburzanái.Cōputrescens contēnentes me:vel qui explorat contemptores meos.heb.starbuzanái.
στάχυς. Stachium.spica.G.
στεφανᾶ Stephana.Corona vel coronata.G.
στέφανος Stephanus.Corona vel coronatus.G.
στωικοί. Stoici.a stoa.i.porticu in quo disputabāt illi philosophi docti sunt.G.
סְתוּר Sthur.Occulto vel abscōdito:seu destruēs vel demoliens.
שׂוּעַ Súa.Clamans:vel saluans:aut potens: vel magnificus:seu respiciens.
סוּא Sua.4.Reg.17.Modius vel mensura:aut velamen.
שׂוּחָה Sua.1.Paralip.4.Fossa:aut natatio:siue hūiliatio: aut meditatio:vel loquela:aut germinans.
שׂוּעָא Suaa.Clamans:vel saluans:aut potens:vel magnifico: seu respiciens.
שׂוּעָל Sual.Vulpes:aut semita:siue pugnus:aut pugillus.
צוּעַר Suar.Paruulus:aut p̄ceptū vigilie vel ciuitatis aut emuli l' denudatiōis aut euacuationis:vel syriace angustiator.
צוֹבָה Suba.Exercitus siue militans:aut preceptum in ea:vel inflatio aut tumor.

Subahel.Conuersio dei:siue captiuitas dei:aut sedes dei. שׁוּבָאֵל
Subal.semita:l'spica:aut crura vel femur:seu vana vetustas שׁוּבָל
Subuel.Cōuersio dei:siue captiuitas dei:aut sedes dei. שְׁבוּאֵל
Subuhel.Idem.
Súe.Clamans:vel saluans:seu potens: vel magnificus: aut respiciens. שׂוּעַ
Súe.Gen.25.&.1.Paralip.1.Loquens:siue orans:aut fossa: vel humiliatio:aut natatio. שׂוּחַ
Sue.1.Paralip.2.f.Vanitas:aut eleuatio:vel tumultus. שָׁוְא
Súe.1.Paralip.7.g.Erradicatio:vel conculcatio. סוּחַ
Suph.Fauus:siue specula:aut cooperimentum:vel natans: aut expectans. צוֹף
Supha.Lecythus:aut preceptum illaqueās:vel preceptum flatus:siue preceptum inflationis. צוֹפָה
Supham.conterens eos:siue barba vel labium eorū :aut ripa vel littus eorum.heb.sephupham. שְׁפוּפָם
Suphamite.Idem.
Suham.Locutio siue meditatio eorum:aut fouea vel humiliatio eorum:siue natatio vel germinatio eorum. שׁוּחָם
Suhamite.Idem.
Suites.Meditatio:aut fouea:vel incurustatio:aut humiliatio siue natatio aut natans. שָׁחִי
Sunam.Mutatio siue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut secundatio eorum. שׁוּנָם
Sunamitis.Dormiens:vel mutata:aut vana dormitio: vel iteratio aut secundatio dormitionis. שׁוּנַמִּית
Sunamitis.Cant.6.&.7.Pacifica:siue perfecta: aut retribuens.heb.sulamitis. שׁוּלַמִּית
Sunem.Mutatio siue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut secundatio eorum. שׁוּנֵם
Suni.Mutatus:vel dormiēs:aut iteratus vel secundarius. שׁוּנִי
Sunite.Idem.
Sur.Murus:aut bos:vel aspiciens. שׁוּר
Sur.Nu.25.&.31.& Ios.15.&.1.Paralip.8.&.9.interp̄tatur petra:vel fortis:aut obsidens:vel angustians: siue plasmator vel figurator:aut ligatus:vel ligans. צוּר
Suri.Lux vel lumen meū:aut ignis meus.heb.vri. אוּרִי
Suriel.Petra dei:siue fortitudo dei:aut plasmatio vel figuratio dei:siue vinculū aut colligatio dei:vel obsidio dei. צוּרִיאֵל
Surisaddai.Petra vel fortitudo oipotētis vel deuastātis:aut plasmatio vel figura oipotentis vel deuastātis:vel vinculum siue obsidio omnipotentis vel deuastantis. צוּרִישַׁדָּי
Susa.Lilium siue rosa:aut letitia. שׁוּשָׁן
Susa.1.Paralip.18.Vanitatis eleuatio:aut exultans. שׁוּשָׁא
Susan.Lilium vel rosa:aut letitia. שׁוּשָׁן
Susanna.Idem.D.
Susannachei.Lilia vel rose: aut gaudium claudorum vel percutientium. שׁוּשַׁנְכִּיא
Susi.Equus:vel hirundo:aut tinea. סוּסִי
Susis.Lilium:siue rosa:aut letitia. שׁוּשָׁן
Suthála.Plātatio viriditatis vel humiditatis:aut potus humidus:siue ponens humiditatem vel viriditatem. שׁוּתָלַח
Suthalaite.Idem.

De incipientibus a littera.t.

Táath.subter vel subtus: aut pauor siue formido: vel syriace descensio. תָּחַת
Tabeel.Bonus deus. טָבְאֵל
Tabelias.Intinctus a domino:vel baptismus domini: siue (bonitas ipsi dño. טָבַלְיָהוּ
Taberne.Latinum est.
Tabita.Dorcas.i.damula vel caprea.syrum est.
Tabita cumi.Marci.5.d. In greco scribitur talithacumi: quod ex syro & hebreo interpretatur puella surge.

טַבְרִמּוֹן Tabremmon.Bonum malũgranatum:siue bonitas excelsa vel sublimis:aut vmbilicus preparatus vel numeratus aut muneratus.

עַכְתַּבְצִין Tachasin.Hora vel tempus principis:siue nunc princeps. heb.itachasin.

Taddeus.Laudans vel confitens.D.

תַּחְפְּנֵס Taphnes.Occulta tentatio vel fuga:aut coopertum vexillum: vel ex hebreo & syro occultum miraculum.

צֹעַן Táphnis.Hebraice dicitur sóan:& interpretatur mouens vel motio aut motus.

תַּחְפַּנְחֵס Taphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezechiel.30.vbi dicitur & in taphnis nigrescet dies:interpretatur Operimentum confidentie vel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תַּפּוּחַ Taphúa.Pomum:vel inflatio:aut insuflatio:l' illaqueatio.

תִּפְסָח Tapsa.Transitus:vel claudicatio:aut pascha.idest locus vbi pascha fit.

טַפְסָר Tapsar.Princeps:vel exercitus:siue parulos auferens:aut distillationem vel guttam auferens.

תִּרְתָּח Tarácha.Explorator vel contemplator obtussus:seu legis hebetudo vel impedimentum:aut turturis obtussio vel hebetudo.

תָּו Tau.Signum.

טֵבֵת Tebbath.Bona vel bonitas.

Tebeth.Idem.

טֵבוֹן Tebon.Extinguens vel extinctus:aut quasi intelligẽs: vel quasi edificans.heb.chebon.

תְּחִנָּה Tehinna.Deprecatio aut misericors:siue gratiosus l' gẽa.

טֶלְמוֹן Telmon.Ros preparatus vel roris p̃paratio:aut roris munus:vel ros numeratus:aut ex syro & hebreo vmbre preparatio vel munus.

תְּעָנָךְ Tenach.Cõfringẽs te:vel hũilians te:aut rídens tibi.

תְּרָפִים Teraphim.Simulachra vel statue:aut figure vel imagines.

Tertius.Latinum est.

τερτύλλος Tertullus.Falsa annuncians:vel mẽdax: aut mõstrosus. G

λος. Teth.Verrere:siue scopis mundare.D.

כְּתֹרֶת Tethron.Aromatizans:vel fumigans: aut colligatio: vel vinculum:siue atediati canticum:aut syriace nodus. heb. cethron.

Tíberiadís.Bona visio:vel vmbilicus:aut confractio.D.

Tiberius.Idem.D.

Tibianei.Palee vel paleati:aut bene respondentes: vel bene gratificantes.D.

τυχικός. Tichicus.Casualis vel contingens.G.

חִדֶּקֶל Tygris.Hebraice dicitur hidecel:& interpretatur acumen velocitatis:aut acutus sonitus vel vox:seu letus sonit? vel leta velocitas:aut ex syro & hebreo vna vox:vel vnisonus aut vnica velocitas.

τιμόθεος. Timothe?.Honor dei:vel honorãs deũ:aut p̃ciosus deo. G

τύραννος. Tyrannus.Imperans vel princeps.G.

צוֹרִים Tyrii.hebraice dí sorim:& iterp̃tatur tribulãtes: siue obsidẽtes:aut angustiãtes:l' ligãtes siue viculati:l' figurãtes:aut plasmãtes:siue fortes:vel petre.

צֹר Tyrus.Hebraice dicitur sor:& interpretatur tribulatio: vel obsidio:siue angustia:aut vinculũ vel colligatio: seu plasmatio aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.

τυχικός. Titichus.In greco tychicus:& interpretatur casualis vel contingens.G.

τι τος. Titus.Honorabilis.G.

טוֹב Tob.Bonus:siue bonitas.

טוֹבַאדֹנִיָּה Tobadonias.Bonus dñator dñs:aut bona basis domini.

טוֹבִיָּה Tobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

טוֹבִיָּה Tobias.Idem.

תֹּפֶת Tóphet.Tympanum:vel seductio:aut dilatatio.

תַּלְמַי Tolmái.Sulcus.s.qui fit cum aratro:aut suspendens aquas vel coadunatio aquarum.

τοπαρχία Toparchia.Territorium.G.

τρακωνῖτις. Traconitidis.Saxosa vel aspera.G.

τρύφαινα Triphena.Delicios vel delicata.G.

τρύφων. Triphon.Delicios vel delicatus.G.

τρυφῶσα Triphosa.Delicios vel delicata.G.

τρίπολις Tripolis.Trium ciuitatum.s.regio.G.

τρωάδα. Troadem.Perforata.G.

τρόφιμος Trophimus.Nutritus:siue educatus.G.

סֻכִּיִּים Troglodyte.Hebraice dicitur suchiim:& interpretatur vncti vel vngentes:aut cooperti vel obumbrati.idest in tabernaculis vel tuguriis habitantes.

תּוּבַל Tubal.Orbis:vel mundanus:aut confusio vel ignominia: seu portatus vel adductus.

יוּבָל Tubal.Gen̄.4.Defluens siue apportans:vel inueterascens aut germinãs:siue iubileus:vel buccina.heb.iubal.

Tubin.Bñ mẽsurata vel bona mẽsura:aut bonũ vinũ.D.

Hucusq; p simplicem.t.litteram.i.sine aspiratiõe lecta sunt principia nominum:ex inde que sequuntur aspiratione addita.i.per.th.legenda sunt.

תָּחַן Thán.Depcãs:aut misericors:siue gratiosus uel gratia.

תַּחַשׁ Thás.hyacinthinus:uel festinans: aut silens.

תַּחַת Tháath.Subter uel subt?:aut pauor siue formido:uel syria

טֶבַח Thábee.Iugulatio uel occisio:aut coquus. (ce descensio.

תַּבְאֵל Thabeel.Bonus deus.

Thabita.Dorcas.i.damula uel caprea.syrum est.

Thabitacumi.In greco scribitur talithacumi:& ex syro & hebreo interpretatur puella surge. ⌈fractio.

תָּבוֹר Thabor.Electio:siue puritas:aut syriace contritio uel con

תַּרְתָּק Thacan.cõcatenat?:siue retrussus l' cõclusus.heb.thartach.

תִּרְעָל Thadal.Gõterẽs iugũ:seu scietia eleuatiõis vel ascẽsionis.

Thaddeus.Laudans:siue confitens.D.

טָפַח Thaphet.Distillatio:aut gutta:vel paruula.

תַּחְפְּנֵחַס Tháphnes.Operimẽtũ cõfidẽtie vel ptectionis: aut occulta confidẽtia vel protectio. ⌈motus aut motio.

צֹעַן Tháphnis.Hebraice dicitur sóan:& ĩterpretatur mouẽs: l'

תַּחְפַּנְחֵס Tháphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezech.30. e.interpretatur operimentum confidentie uel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תַּפּוּחַ Thaphúa.Pomũ uel inflatio:aut ĩsuflatio: uel illaqueatio.

θαλασσα. Thalassa.In greco ɩassea:& iterp̃tatur spissa:l' prudens. G.

תִּלְשָׁר Thalassar.Suspensio principis:uel tumulus principis: aut suspendens canticum:uel tumulus canentis.

תַּלַּח Thale.humectatio:aut uiriditas:siue humectãs:aut uirescẽs

תָּמָר Thamar.Palma uel datilus:siue commutatio uel permutatio:aut amaritudo.

תַּמְנָע Thamna.Vetita:siue prohibita:aut pfecta uel consumata commotio.

תִּמְנָה Thamna.Ios.15.Imago uel figura:aut numeratio uel nũe

Thamnas.Idem. (rans:aut syriace cõstituens.

Thamnata.Idem.

Thamnateus.Idem.

תִּמְנָתְסָרָח Thamnatsára.Figura uel imago extensa uel remanẽs aut fetẽs:siue nũeratio residua:aut nũeratio extensiõis uel fetoris:aut ex syro & hebreo cõstituta extẽsio uel fetor: aut

Thamnatsare.Idem. (statuta residuitas.

תִּמְנַתְסֶרַח Thamnatsáre.Iudi.2.Imago uel figura solis :aut imago l' figura testea uel fictilis:aut numer? solis uel teste: aut ex syro & hebreo cõstitutus sol uel testa.heb.thamnatáres.

תַּעֲנַךְ Thana.Cõfringens te:uel humiliãs te:siue rñdẽs tibi.heb. thanach. ⌈syriace constituens.heb.thamna.

תִּמְנָת Thanna.Imago uel figura:aut numeratio:siue nũerãs:uel

תַּעֲנַךְ Thanach.Confringens te:vel humiliãs te:ſiue rñdẽs tibi Thanam.Idem.heb.thanach.

תַּנְחֻמֶת Thanámeth.Conſolatio:vel penitentia:aut doni lagunculа vel murus:ſiue donum indígnationis vel caloris: aut requies mortis.

תַּמְנָה Thannan.Imago vel figura:aut numeratio vel numerãs: aut ſyriace conſtituens.heb.thamna.

תַּנָּנִי Thanáni.Preparatio vel baſis mea:heb.chanáni.

תַּאֲנַת שִׁלֹה Thanatſelo.Ficum vel ficulneam diſſoluens vel diſcalcians aut decorticans:ſeu ficulnea errans vel mentiẽs:aut ficulnea abundantie vel pacis:ſeu occaſio erroris vel mendacii:aut occaſio.ſ.eſt abundantia vel pax.

תְּעַנֵּךְ Thane.Confringens te:vel humilians te:aut reſpondẽs tibi.heb.thanach.

חֲנֵס Thanes.Gratie vexillum:ſiue gratie tentatio vel fuga:aut ex hebreo & ſyro gratie miraculũ.heb.hanes.

צוֹעַן Thanis.Hebraice dicitur ſóan:& interpretatur:mouẽs:vel motio:aut motus.

תַּחְתָּנִי Thantanái.Donans vel donator.heb.thathanái.

תִּפְסַח Thapſa.Tranſitus:vel claudicatio: aut paſcha. ídeſt locus vbi paſcha fit.

Thapſam.Idem.heb.thapſa.

תַּאֲרַע Thara.Vlulans:aut malefaciens:vel cubiculũ malicie: aut cubiculum paſtoris vel ſocíi:aut ſyriace euentus:ſiue terreſtris:vel inferior.

תַּחְרַע Thara.1.Paralip.9.Ira vel contentio praua:aut ira vel cõtentio ſocíi vel paſtoris.

Thara.Eſter.12.Idem quod thares quod interpretatur heres:aut miſer:vel exul.D.

תִּרְהָמָה Tharáca.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſiue legis hebetudo aut impedimentum: vel turturis obtuſſiovel hebetudo.

תִּרְחָנָה Tharana.Explorator vel contemplator gratie vel miſericordie:aut turtur gratie vel miſericordie.

תָּרַח Tháre.Odorans:vel ſpirans:aut abigens.

תָּרְאֲלָה Tharela.Exploratio vel turtur maledictiõis:aut tũrtur fortitudinis vel ilicis:aut explorans ilicem vel fortitudinem

תָּרֶשׁ Tháres.Heres:aut miſer:vel exul.

Ταρσεῖς. Tarſenſes.Alati vel pennati.G.

Ταρσεύς. Tharſenſis. Idem.ſ.n.G.

תַּרְשִׁישׁ Tharſis.Contẽplatio gaudíi:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudíi:ſiue chryſolith? lapis.ſ.p̃cioſus:aut mare.

Τάρσις. Tharſum.Alata vel pennata.G.

תַּרְתָּן Thartan.Explorans vel contemplans donum:aut turturis donum:vel lex ipſarum.

Thaſi.Oblitus vel obliuiſcens:aut debitor.D.

תָּו Tháu.Signum.

תָּאו Tháu.1.Reg.1.Viuens:aut nuncians.

טְבָעוֹת Thebaoth.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:ſeu bonum tẽpus:vel bona hora.

תִּבְחַת Thebath.Iugulatio vel occiſio:aut coquus:ſeu bene formidans:vel bene confractus.

תֵּבֶן Thébes.Cenoſus:aut ſericeus: vel ouum:aut ſyriace lineus

תִּבְנִי Thebni.Palea:aut fenum:vel intelligens:aut filiatio.

טְבָעוֹת Thebboath.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:vel bonũ tẽpus:aut bona hora.

תְּקוּעָה Thecua.Tuba:vel clangor:aut fixa.

תְּקוֹעָה Thecua.4.Reg.22.& Eſd.10.Spes:vel funiculus:aut linea vel congregatio.

תְּקוֹמַחַת Thecuat.Signum vel figurationem aſſumens.

תְּקוֹעַ Thecúe.Tuba:vel clangor:aut fixa.

תְּקוֹעִים Thecueni.Tube:vel clangentes:aut fixi.

Thecuites.Idem.ſingu.nu.

תְּקוֹעִית Thecuítis.Idem.fe.ge.

תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר Theglatphalúſar.Captiuitatem miraculoſam vel ruinoſã abſtulit vel ligauit:aut ex hebreo & ſyro captiuitatem miraculoſam vel ruinoſam prohíbuit.

תִּלְגַת פִּלְנֶאסֶר Theglatphalúſar.1.Parali.5.&.2.Paralip.28.Niuẽ cadẽtẽ phíbẽs l'ligãs:ex ſyro & hebreo.heb. thelgatphalnáſar.

חֵן Thehen.Deprecans:aut miſericors:ſiue gratioſus: vel caſtrametans.

Thehenite.Idem.p.n.

Thehinna.Idem.ſ.n.

תַּחֲנָה תַּלְתַּשָּׁא Thelarſa.Coaceruatio vel ſuſpẽſio aratri vel ſurditatis aut ſilentii ſiue artificii vel teſte.aut ex hebreo & ſyro acerua ta vel ſuſpenſa ſilua.

תִּלָּסָר Thelaſar.Coaceruationem vel ſuſpenſionem auferens:aut coaceruationis vel ſuſpenſionis receſſus.

טָלֶם Thélem.Agnus ſiue ros eorũ:aut ſyriace vmbra eorum.

חֶלְמְלָה Thelméla.Aceruus ſalis vel naute:aut ſuſpenſio vel appẽſio ſalis vel naute.

טָלְמוֹן Thelmon.Ros preparatus vel roris preparatio: aut roris munus:vel ros numeratus: aut ex ſyro &hebreo vmbre preparatio.

תֵּימָא Thema.Admiratio:vel conſumatio:aut auſtrum.

חֵמָה Thema.Eſd.2.& Nee.7.interpretatur Delens vel radens: aut abſtergens:vel ſyriace percutiens.

תֵּימָן Theman.Auſtralis vel aphricus:aut conſumatus vel perfectus:aut ſyriace ſbi.

תֵּיכָא Theman.Iob.6.& Hiere.25.Admiratio:vel conſumatio: aut auſtrum.heb.thema.

תֵּימָנִי Themani.Perfectiſſimus:vel auſtralis:aut ſyriace cõſtitut?

Themanites.Idem.

תִּמְנָתָה Themna.Imago vel figura:aut numeratio vel numerans aut ſyriace conſtituta.

תַּעֲנַךְ Thenach.Cõfrigẽs te:vel hũíllians te:aut rñdens tibi.

Thenath.Idem.heb.thenach.

חֲנָתְמֶת Thenoémeth.Conſolatio:vel penitentia: aut doni laguncula vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris:aut requies mortis.

Θεοδᾶς. Theodas.Fluens aqua.G.

Θεοδότιος Theodotius.Deo datus.G.

Θεόφιλος. Theophílus: Amicus dei:vel deo dilectus.G.

תְּרָפִים Theraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure ſ imagines.

טֶרְפְּלִיא Therphalei.Raptores fatigati vel laborioſi:aut ſeries miraculoſa vel ruinoſa:aut ex ſyro & hebreo mons vel cuſtos miraculi vel ruine:aut folium laboris.

תִּרְצָה Therſa.Complacens:vel volens:aut ſuauis:vel currens.

Θεσσαλονίκη Theſſalonica.Dei altera victoria:aut ſitus ſiue poſitio alterius uictorie.G.

Θεσσαλονικεῖς. Theſſalonicenſes.Idem.p.n.G.

Θεσσαλονικεύς. Theſſalonicenſis.Idem.ſ.n.G.

Θεσβίτης Theſbites.Captiuans:vel cõuertẽs:aut ſedens vel habitãs

Θετ. Thet.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D

חֻשְׁבִּי Thethel.Appenſio.heb.thechel.

תְּקַל Thyatira. Odor ſiue ſacrificium laboris vel contritionis. G.

Θυατειρεύς. Thyatireni.Idem.p.n.G.

Θυατειρεῖς

תֵּיכוֹן Thicon.Medium vel intermediús:aut preparatio.

Τυφωνικός. Thyphonicus.turbulentus:vel tempeſtuoſus.G.

Τίμων. Thimon.Honorabilis:vel precioſus.G.

Thimeus.Cecus vel cecitas.D.

תִּירָס Thiras.Demolitor:ſiue deſtructor:aut irrorãs:vel irrorat?

תִּרְיָא Thiría.Exploratio: vel contemplatio:

טוֹבִיָּה Thobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

Thobias.Idem.

תֹּכֶן Thócen.Medium:vel intermedíus:aut preparatus.
תֹּפֶל Thóphel.Ruína:aut ſtultítia:ſíue ínſulſitas:aut ínſipiditas
תֹּפֶת Thóphet.Tympanum:vel ſeductío:aut dílatatío.
תֹּגַרְמָה Thógorma.Oſſeus:vel robuſtus:ſíue ínculatus nimi?:aut peregrínus valde:vel tímens valde:ſeu anxioſa celſitudo
תּוֹלָע Thola.Vermis:aut vermículus:vel coccus aut coccíneus.
תּוֹלָד Tholad.Natíuitas:vel generatio.
תּוֹלָעִי Tholaíte.Vermes:aut vermículi:vel coccus aut coccínei.
תֶּלְמַי Tholmáí.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendẽs aquas: vel coadunatio aquarum.
Tholomai.Idem.
Thomas.Abyſſus:vel geminus:& grece dídymus appella tur:quod ínterpretatur gemellus.ídeſt ílle qui cum alío vno & eodem partu naſcitur.D.
Thopo.Locus.G. τόπος.
תֵּיצַי Thoſaites.Diſſipatio vel diſſípatus:aut exíens.
Thoſan.In greco ſcríbitur choſam:& hebraice ínterpreta tur diuínans.D.
תְּעִי Thou.Errans.
תֹּחַ Thóu.1.Paralip.6.ínterpretatur Telum:vel íaculum.
Thraces.Aſperi:vel ſaxoſi.G. θρᾷκες.
Thraſea.Audax:vel temerárius.G. θρασία.
תּוּבַל Thubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ígnomínia ſeu portatus vel adductus.
יוּבָל Thubal.Geñ.4.Defluẽs:ſíue apportãs: vel ínueteraſcens: aut germínãs:ſíue íubíleus:vel buccína.heb.íubal.
תּוּבַלְקַיִן Thubalcáín.Mundana poſſeſſio vel emulatio : aut mundí nidus:ſeu cõfuſionẽ poſſídẽs:vel ígnomíniam emulans.

De íncipientíbus a líttera.u.

UAgao.Interior:vel íntímus:aut elatus vel eleuatus:ſí ue corporeus.D.
Vaiecra.Líber leuítící ſic vocatur ab hebreís:quía ſic incí pit.ídeſt & vocauit.
Vaiedaber.Líber nũerí:quía ſic íncípit.í.locutuſq; eſt.
וַיַּצַּע Vaiſátha.Aſpergens thalamum vel cubículum:aut ex ſy ro & hebreo ve olíue.heb.vaizátha.
וַפְסִי Vapſí.Fragmentũ vel particula:aut dímínutio ſ'dímínut?.
וַשְׁנִי Vaſſení.Secundus:vel dualis:ſíue mutatus:aut coccíneus: vel dens aut annus meus.
וַשְׁתִּי Vaſthi.Bibens vel potãs:aut duplícãs:vel ponẽs:aut ſtamẽ
Vau.Et.quod eſt coníunctío.D.
אוּבִיל Vbíl.Adductus vel portatus:aut luctuoſus:vel veteraſcens
חוּקָה Vcáca.Sculptura:aut preceptum:vel legíſlatío.
חוּפָם Vpham.Thalamus eorum:aut operimentum eorum:ſíue líttus vel rípa eorum.
Vphamíte.Idem.plu.nu.
אוּלַי Vlái.Fortítudo:vel ſtultítía:aut forſítan.
אוּלָם Vlam.Veſtíbulũ:vel portic?:aut fortítudo ſ'ſtultítía eorũ.
אוּר Vr.Ignis:vel lumen aut lux.
תּוּר Vr.Nu.31.& Ioſ.15.&.1.Paralíp.2.&.4.Et.2.Paralíp.1.In omnibus hís locís ínterpretatur líbertas:ſíue albedo:aut foramen.
עִירִי Vrai.Vígil:aut cíuítas:ſíue denudans:vel euacuans:aut pul lus.ſ.aſíni.heb.ſraí.
תּוּרָם Vram.Líbertas eorum:ſíue albedo vel foramẽ eorum.
Vrbanus.Latínum eſt.
אוּרִי Vrí.Ignis:ſíue lumen aut lux.
תּוּרִי Vrí.Nu.13.&.1.Paralíp.5.Interpretatur íraſcens:vel líber tas:ſíue albedo:aut foramen.
אוּרִיָּה Vría.Ignis domíní:ſíue lumen domíní:aut lux domíní.

Vrías.Idem.
אוּרִיאֵל Vríel.Ignis dei:ſíue lumen dei:aut lux dei.
חֻשִׁים Vſan.Feſtínantes:vel tacentes:aut ſenſuales.heb.vſím.
חֻשָׁתִי Vſathi.Idem.ſ.n.
Vſathites.Idem.
חֻשִׁים Vſím.Idem.p.n.
עִתַּי Vthái.Peruerſitas:aut hora:vel temporalís.
אוּזָל Yzal.Ambulans:ſeu vilificans:aut diſtíllans.

De íncipientíbus a líttera.x.

XAndícus.Menſis aprílis G. Ξανθικός.

De íncipientíbus a líttera.z.

ZAbad.Dos ſíue dotatus. זָבָד
Zabadei.Idem.p.n.D.
זַבְדִיָּה Zabadía.Dos domíni:ſíue dotauit dóminus.
Zabadías.Idem.
זַבַּי Zabbai.fluxus:ſíue fluens.
זָעֲתָם Zabam.Tremor:aut vexatio.heb.zaam.
זָבַד Zabath.Dos ſíue dotatus.heb.zabad.
זִמְרִי Zabdí.Dos vel dotatus:ſíue fluxus abundantía.
Zabdías.Idem.heb.zabdí.
זַבְדִיאֵל Zabdíel.Dos dei:ſíue dotatus dei.
Zabdíhel.Idem.
זָבֵד Zabed.Dos ſíue dotatus.
זַבְדִיָּה Zabedías.Dos domíni:ſíue dotatio domíní.
זֶבֶד Zabeth.Dos ſíue dotatus.heb.zabed.
זְבִינָה Zabína.Fluxus vel fluens nunc: aut ſyríace vendítio:vel emptio.
זְבוּלוֹן Zabulon.Habítaculum vel habítans.
Zabulonite.Idem.p.n.
Zabulonites.Idem.ſíngu.nu.
זַכַּי Zachái.Purus:aut nítidus:vel ſyríace íuſtus.
זַבַּי Zachai.Nec.3.Fluxus ſíue fluens.heb.zabaí.
זְכַרְיָה Zacharías.Memoría domíní:aut maſculus domíní.
זֶכֶר Zacher.Memoría:ſíue maſculus. ⌜tus.D.
Zacheus.Purus:aut nítidus:vel ſyríace íuſtus:aut íuſtífica
Zachur.Memor ſíue memorans:aut maſculínus.
זָמַר Zadab.Dos ſíue dotatus.heb.zabad.
זָבַד Zaph.Peluís vel hydría:aut límen vel ſuperlímínare:ſeu fí nis:vel conſumatío:aut íuncus:vel pelagus.
סַף Záin.Fornicatio:aut ſyríace arma.D.
Zama.Cogitatio:aut ſcelus:vel turpítudo.
זַמָּה Zamma.Idem.
Zambrí.Cantans vel pſállens:ſeu vítis vel palmes:aut pu tatio vel preſcíſſío.
זִמְרִי Zamira.Idem.
Zamran.Idem.
זִמְרָה Zamrí.Idem.
זִמְרָן Zamrí.1.Paralíp.11.Interpretatur cuſtos: vel adamas: ſeu vepres vel ſpína:aut fex.heb.ſamrí.
שִׁמְרִי Zamrí.Nec.3.Loquens:vel amarus:aut exaltans:vel ſyría ce agnus.heb.amrí.
אִמְרִי Zanóa.Obliuío:ſíue abiectío:vel íſta requies:aut íſta con ſolatío.
זָנוֹחַ Zanóe.Idem.
Zára.Oriens:vel orientalis:aut claritas.
זָרָח Zarai.Idem.
Zaraías.Oriens dóminus:aut claritas domíní.
זְרַחְיָה Zaraías.1.Paralíp.6.vbi dicitur Azarías genuit zaraíam & zaraías.&c.ínterpretatur príncipes domíní: ſíue canti cum domíní.heb.ſaraías.
שְׂרָיָה Zarath . Iſte explorans vel contemplans : aut oliua explorationis vel contemplationis : ſíue iſte turtur
זֶרַח

vel oliua turturis.heb.zethar.

זָרֶח Záre.Oriens vel orientalis:aut claritas.

זָרֶד Zared.Aliena deſcenſio:aut extranea vel ſparſa poteſtas.

זְרַחְיָה Zaree.Oriens dominus:aut claritas domini.heb.zaria.

קָרַח Zarée.4.Reg.25.interpretatur caluus vel caluicium:aut glacies:vel gelu.heb.caré e.

זַרְחִי Zareite.Orientales:aut clari.

זָרֶשׁ Záres.Extranea miſeria:vel extranea hereditas:aut ſparſa miſeria vel hereditas:ſeu circulus vel corona miſerie vel hereditatis.

זָרֶד Záreth.Aliena deſcenſio:aut extranea vel ſparſa poteſtas heb.záred.

זַרְחְיָה Zarias.Oriens dominus:aut claritas domini.

שְׂרָיָה Zarias.1.Paralip.6.interpretatur princeps domini:ſeu cāticum domini.heb.ſarias.

זֵתָם Zathan.Oliua eorum:ſiue iſte perfectus:aut iſte conſumatus:vel iſte ſimplex.heb.zatham.

זְאֵב Zeb.Lupus.

זַבְדִי Zebedeus.Dos ſiue dotatus:aut fluxus vehemens.

זַבְדְיָה Zebedía.Dos domini:ſiue dotauit dominus.

זֶבַח Zébec.Victima aut ſacrificiū:vel decollatio aut iugulatio.

זְבִידָה Zebida.Dotata:ſiue dotatio.

זְבוּל Zebul.Habitaculum:vel ſyriace ſterquilinium.

זִכְרִי Zechri.Memor vel memorans:ſiue maſculinus.

Zechur.Idem.

זִלְפָּה Zelpha.Diſtillatio oris:aut vilitas vel contemptus oris

ζηλωτής. Zelotes.Emulator.G.

ζωῆς. Zena.Viuens.G.

זֵתָם Zethan.Oliua eorum:ſiue iſte perfectus:aut iſte conſumatus:ſiue iſte ſimplex.heb.zetham.

שָׁחַר Zethar.Explorās:aut putrefact?:l putrefaciēs.heb.ſethar.

זֵתוּא Zethu.Oliuetum.

Zethua.Idem.

זְעַן Zeuan.Tremens aut tremor:vel vexatio.

זֵיעַ Zíe.Sudor:aut tremor.

זִיף Ziph.Iſtud os vel iſta bucca:aut ſyriace falſitas vel falſus.

Ziph a.Idem.

Ziphei.Idem.p.n.

זִיו Zio.Iſte:vel ſyriace ſplendor:aut claritas.

זִיזָא Ziza.Vniuerſalis vel omnimodus:ſeu beſtia vel fera:aut reſplendens:vel ſyriace recedens.

זִיזָה Ziza.1.Paralip.23.vbi dicitur Leeth & ziza:interpretatur fornicatio:aut ſyriace nutrimentum:vel arma.heb.zina.

סִסְמַי Zízamoi.Equus vel hirundo aquarum:aut tinea aquarū: vel ſyriace cecitas.

סִיסְרָא Zízara.Hirundinē vidēs:aut tineā vel equum videns.

שׂוֹכוֹ Zocho.Protectio vel vallatio eius:aut ramus vel ceſſatio eius.heb.ſocho.

זוֹחֶלֶת Zocléth.reptans vel trahens.

זוֹחֵת Zoeth.Separatio:aut iſte ſtupens vel pauidus:ſeu iſte confractus:vel ex hebreo & ſyro iſte deſcendens.

זְמְזֹמִים Zomím.Scelus vel turpidinem cogitantes:ſeu ſcelus ſceleratorum.heb.zomzomím.

זָנַח Zonáa.repellens:vel abiiciens:aut obliui ſcens:ſeu iſte requieſcens.

זוֹם Zoom.Abominans:uel immundus.

זְרֻבָּבֶל Zorobabel.Alienus a confuſione:aut aliena uel extranea confuſio:ſiue extranea cōmixtio:aut diſperſio confuſiōis uel cōmixtionis:ſeu circulus commixtionis uel cōfuſiōis

זוּזִים Zuzim.Poſtes:uel ſuperliminaria:aut ſplendentes:uel ſyriace recedentes:aut pecunie.

ISta littera.D.in fine interpretationis poſita ſignificat interpretationem eſſe dubiam:ex eo quod characteres cum quibus ille dictiones originaliter fuerunt conſcripte ignorantur.Item iſta littera.G.in fine iterpretationis poſita ſignificat interpretationem eſſe grecam.

Finis.

NOmina que ſequuntur ſunt illa que in vtroq; teſtamento vicio ſcriptorum ſunt aliter ſcripta quã in hebreo & greco & in aliquibus bibliis noſtris antiquis. In primo autem ordine ponũtur ipſa nomina ſicut ſunt ĩ bibliis noſtris modernis: in ſecundo vero ordine vel e regione ponũtur ſicut ſunt in hebreo & greco & in p̃fatis bibliis noſtris antiquis: & hoc per ordinem alphabeti.

A.

ABani.pro.bani.
Abdam.pro.amdan.
Abdehel.Geñ.25.&.1.Paralipo.1. pro.adbehel.
Abi.pro.ithai.
Abia.3.Reg.14.in fine: & in toto cap̃.ſequenti.pro.abiam.
Abiaſel.pro.abiáil.
Abiézer. Nu.1.&.2.&.7.&.10.&. 1.Paralipo.12.pro.ahiézer.
Abilam.pro.helam.
Abímélech.1.Paralipo.24.& p̃s. 51.pro.ahímélech.
Abinadab.3.Reg.4.p.ahinadab.
Abiſa.pro.abi.
Abiſab.pro.abiſaph.
Abiſac.pro.abiſag.
Abiſai.1.Paralipo.12.pro.amaſai.
Abiud.Nu.34.pro.ahiud.
Abiud.1.Paralipo.8.a. vbi dicitur genuit oza & abiud.pro.ahihud.
Achad.Geñ.50.pro.atad.
Achaim.pro.achain.
Achat.pro.achad.
Achelai.pro.achelaia.
Acheldemach.pro.acheldema.
Achia.Geñ.36.&.2.Reg.5.p.aia.
Achimaan.pro.achiman.
Achinoe.pro.achinóem.
Achinoen.pro.achinóem.
Achiſa.pro.achiſar.
Achitob.1.Paralipo.8.p.abitob.
Acran.pro.abran.
Accus.Nee.10.&.12.pro.attus.
Addad.Geñ.36.vbi dicitur Regnauit p eo addad: nomẽq; vrbis eius fou.pro.hadar.
Adadezer.pro.adarézer.
Adaia.Nee.12.pro.iadaia.
Addan.pro.adin.
Adaſſa.1.Paralipo.7.pro.aia.
Adaſa.Nee.12.pro.addo.
Addoar.pro.adar.
Adrumetyna.pro.adramytena.
Aduram. 2.Paralipo.11. pro. aduráim.
Apharſathei. Eſd. 5. &. 6. pro. apharſachei.
Aphechdomini.p.aphechdomim
Apheceia.pro.pheteia.
Apheg.pro.aphec.
Affenez.pro.aſſenez.
Aphonites.pro.ſephomites.
Aphupha.pro.aſupha.
Ageba.pro.geba.
Ahaia.pro.aia.
Ahaiath.pro.aua.
Ahamoni.pro.achamoni.
Ahia.2.Reg.21.pro.aia.
Ahias.1.Paralipo.15.pro.iehias.
Ahiel.pro.hiel.
Ahiel.Eſd.10.pro.iehiel.
Ahilam.pro.elath.
Ahímelech.1. Paralipo.18.pro.abímélech.
Ahohíman.pro.homam.
Ahoth.pro.ahod.
Ahotites.pro.ahohites.
Ahur.pro.hur.
Aioth.pro.ahud.
Aioth.Eſa.10.pro.aiath.
Albialbon.pro.abialbon.
Ale.pro.lale.
Aliam.pro.ailam.
Almathan.pro.almath.
Aluba.pro.aluan.
Amma.Iudi.1.pro.alba.
Ammad.pro.ammath.
Amalech.3.Regum.22. &.2.Paralipo.18.& Hiere.36.&.38.pro.amélech.
Amalech.p̃s.52.in titulo. pro.maalath.
Amaſias. 2. Paralipo. 28. pro.amaſa.
Amaſias. 2. Paralipo. 29. pro.amaſai.
Amaſias.ſopho.1.pro.amarias.
Amphar.pro.amthar.
Amím.pro.ami.
Aminadab.1.Reg.7.& 16.&.17.& 2.Reg.6. &.1.Paralip.9. &.10. & 13.pro.abinadab.
Amizadab.pro.amízabad.
Ammon.Geñ.19.g.pro.benami.
Ammon.2.Reg.3.pro.amnon.
Ammonite.2. Paralipo.26.a. vbi dicitur Et cõtra ammonitas.pro.meonite.
Anam.pro.anan.
Anan.Geñ.36.pro.ana.
Anan.1.Paralipo.3.pro.ananí.
Anana.pro.anania.
Ananeel. Hiere.32. pro.anameel.
Ananí.Nee.8.pro.anan.
Anania.Nee.12.pro.anani.
Anen.pro.anem.
Aniolíab.pro.ani & eliab.
Annum.pro.annun.
Aram.Nomẽ virí.Geñ.11.&.1.Paralipo.25.pro.haran.
Aram.Ruth.vltimo.pro.ram.
Ararí.2.Reg.23.d.pro.aradi.
Aras.2.Paralipo.34.pro.aſra.
Arath.pro.arad.
Arebia.pro.ſarebia.
Areth.Nee.10.pro.areph.
Arphaſei.pro.apharſei.
Arphat.pro.arphad.
Arib.pro.iarib.
Ariph.4.Reg.15.pro.arie.
Arnon.Nu.21.d.ibi. Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi. Et deuorabit arnon moabitarum.pro.ar.
Arodites.1. Paralipo.11. pro. aroſites.
Aromath.pro.aromaph.
Arothites.pro.arorites.
Aruaphet.pro.arnapher.
Aſa.1.Paralipo.7.f.pro.aia.
Aſach.pro.achac.
Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralipo.22. pro.azael.
Aſalephum.pro.aſalelphuni.
Aſarſaſuſim.pro.aſarſuſim.
Aſebia.Nee.9.pro.aſebnia.
Aſecha.pro.azécha.
Aſephdana.pro.aſebdana.
Aſemaa.pro.aſena.
Aſemoth.pro.aſemon.
Aſſen.pro.aſſem.
Aſſenez.pro.aſcenez.
Aſſenez. Geñ.41.&.46.pro.aſeneth.
Aſer.Exo.6.pro.aſir.
Aſer.1.Paralipo.7.pro.iaſer.
Aſeroth.Ioſ.10. &.12.&.13.pro.aſedoth.
Aſerſua.pro.aſerſual.
Aſerſua. Ioſ.19.a.vbi dicitur Beth marchaboth & aſerſua: pro.aſerſuſa.
Aſſa.ad Ro.16.pro.achaia.
Aſyneretus.pro.aſyncritus.
Aſmaueth.pro.azmáueth.
Aſmoth.pro.azmoth.
Aſoph.pro.aſoth.
Aſou.pro.aſom.
Aſornoa.pro.aſor noua.
Aſoromamſame. pro.aſor:amam: ſame.
Aſrael.1.Paralipo.12.pro.azrael.
Aſtharoth. Nu.32.& Ioſ.16.&.18. pro.atharoth.
Aſtharoth.Iudi.3.pro.aſeroth.
Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.p.aſhur.
Athmata.pro.amta.
Athupha.pro.atípha.
Athus.Nec.3.e.pro.achus.
Auín.pro auim.
Auiolíab.pro.ani & eliab.
Axab.pro.axaph.
Azab.pro.aſaph.
Azaba.pro.agaba.
Azaph.pro.aſaph.
Azarías.2. Paralip.31. vbi dicitur Azarías & naad.pro.azazías.
Azarias.Nee.10.pro.azanías.
Azauoth.pro.azanoth.
Azboth.pro.azboch.
Azebeth.pro.zabad.
Azech.pro.aza.
Azem.pro.aſem.
Azí.Nee.11.b.pro.ahazí.
Aziam.pro.azia.
Aziel.pro.iaziel.
Aziud.pro.maaziuth.
Azone.pro.zanóa.
Azur.Eſd.2. & Nee.7.pro.arhur.

B.

BAala.Ioſ.19.pro.bala.
Baaladiud.p.baalath & iud.
Baalim. Oſee.2. vbi dicitur Et nõ vocabis me vltra baalim.p.baali
Baana.1.Paralipo.9.pro.banaa.
Baani.pro.bani.
Bachachar.pro.bacbachar.
Bachanaí.pro.machbanai.
Badadi.pro.badad.
Bala.Ioſ.15.pro.baala.
Balaad.pro.baalath.
Balaana.pro.baalanan.
Balaanan.pro.balaan.
Baladam.pro.baladan.
Balam.pro.balan.
Baldath.pro.baldad.
Balthaſar. Daniel.5.&.7.&.8.pro balſaſar.
Bana.pro.baana.
Banaa.pro.baana.
Banaí.pro.banaía.
Bania.Eſd.10.pro.zanía.
Baniel.pro.haniel.
Bara.1.Paralipo.8.b.pro.baraa.
Baſa.pro.bara.
Bauranites.pro.bauramites.
Bechetía.pro.becbecia.
Bechetias.pro.becbecia.
Bechín.pro.beuai.
Bechor.1.Reg.9.pro.bechorath.
Bechue.pro.becbuc.
Beleph.pro.heleph.
Belga.Nee.10.pro.belgai.
Belgí.pro.belga.
belſar.pro.belſan.
Belſatim.pro.abelſatim.
Beltecen.pro.elthecen.
Benadab.pro.benadad.
Beneſeth.pro.benéſed.
Benhenon:pro.benhenom.
Beníamín.2.Paralip.31.vbi dr̃ edẽ & beníamín.pro.meniamín.
Bennon.pro.beno.
Bercameth.pro.berrameth.
Berí. Geñ. 46.pro.herí.
Beroth.2.Reg.8.pro.berothai.
Berſabe. 2. Regum. 11 &.12. &.3. Regum.1.&.2.&p̃s.50.pro.beth ſabe.
Berſabe.1.Paralip.3. pro.bethſue.

Berſan.pro.bethſan.
Bethamoth.pro.bethazmoth.
Bethanim.pro.ethanim.
Betharam.Nu.32.pro.betharan.
Betharan.Ioſ.13.pro.betharam.
Bethauen.Ioſ.8.pro.bethel.
Bethel.Canti.2.pro.béther.
Betherai.pro.bethberai.
Bethphalech.pro.bethphaleth.
Bethlebaboth.pro.bethlebaoth.
Bethleemites.1.Paralipo.20.pro leemites.
Bethſaida.Iob.5.pro.bethesda.
Bethſeca.pro.bethſeta.
Bethſimon.pro.bethſimoth.
Bethue.pro.becbuc.
Biblii.pro.giblii.
Boem.pro.bóen.
Bonni.Nee.9.pro.bananí.
Boſram.pro.beaſthara.
Bubaſtus.pro.pubaſtus.

C.

Caath.1.Paralipo.6. vbi dicitur Caath filiꝰ eiꝰ.pro.thaath.
Cadeſbarne. Deut.1.in fine capi.p
Calaal.pro.calal. (cades.
Caleph.pro.caleb.
Canath.Iudi.1.pro.tanach.
Capſeel.pro.cabſeel.
Cariathaa.pro.carchaa.
Cariathiarim. Eſd.2.pro.cariatharim.
Cariathiarim. Hiere.48.p.cariathim.
Carthari.pro.carthan. (thim.
Caſeth.pro.caſed.
Cauda.pro.clauda.
Celaia.Nee.12.pro.celaí.
Celatha.pro.cehálatha.
Cerethi.4.Reg.11.pro.cari.
Ceſien.pro.ceſion.
Cethis.pro.cethlis.
Ciph.pro.ziph.
Ciphei.pro.ziphei.
Cirinus.pro.cyrinius.
Colozai.pro.coloza.

Ch.

Chaana.pro.chanaana.
Chai.pro.hai.
Chamaal.pro.bamaal.
Chaman.pro.chamaam.
Chanáan.Iudi.10.pro.maon.
Chanaan.3. Regum.22. pro. chanaana.
Chanaan. Hiere.41.p.chamaam.
Chariathiarim.pro.cariatharim.
Cheboleth.pro.cebóleth.
Chelmach.pro chelmad.
Chelon.pro.elon.
Cherubim.2.Reg.22.pro.cherub
Chum.pro.chun.
Chuſa.pro.chuza.
Chuſi.1.Paralipo.6.pro.ciſi.
Chuſi.p̄s.7.pro.chus.

D.

DAmaſcenus.1.Paralipo.18.p darmaſcenus.
Damaſcus.4.Reg.16.b. vbi.dicitur Perrexitq; achaz i occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorum in damaſcum.pro.dumaſcus.
Damaſcus.1.Paralipo.18.Et.z.Paralipo.16.&.24.&.28.pro.darmaſcus.
Dan.1.Paralip.26.c.pro.ladan.
Daram.pro.adara.
Daran.1.Paralipo.2.pro.dara.
Deda.pro.decla.
Delbora.pro debbora.
Deptha.pro.depcha.
Díbon.Eſa.15.pro.dimon.
Díei.pro.dieui.
Dodan.pro.dodáu.
Dodanim.1.Paralip.1.p.rodanim.
Doech.pro.doeg.
Dom.pro.adon.
Duram.pro.dura.

E.

EBal.Geñ.10.pro.obal.
Edenna.pro.denna.
Edom.Ioſ.3.pro.adom.
Ephermeſta.pro.phermésta.
Ephor.pro.ephod.
Ephraim.1.Reg.13.pro.ephra
Egbathanis.pro.echmatha.
Eleph.pro.eled.
Eliadam.pro.cliada.
Elíbaa.pro.eliaba.
Eliphalech.pro.eliphalet.
Eliſu.pro.eliſúa.
Eliſua.1.Paralipo.3.pro.eliſama.
Elmeleth.pro.elmélech.
Elnaen.pro.elnaem.
Elrath.pro.elcath.
Elul.3.Reg.6.pro.bul.
Elziph.pro.ziph.
Emath.Nee.12.pro.maa.
Ennada.Nee.3.pro.ennadad.
Enadab.pro.enadad.
Enebad.pro.enedad.
Enganni.pro.engannim.
Ennon.pro.ennom.
Eſamari.pro.ieſamari.
Eſcharioth.pro.iſcharioth.
Eſdras.pro.ezras.
Eſel.pro.ézel.
Eſer.1.Paralipo.4.pro.ézer.
Eſrael.pro.ezrael.
Eſrom.pro.eſron.
Eſromite.pro.eſronite.
Ethaia.pro.echaia.
Etham. pro.ethan. excepto. Exo. 15.&.Nu.33.& Iudi.15.&.1.Paralip.4.a. vbi dr iſta quoq; ſtirps etham.&.e.&.2.Paralipo.11.
Ethan.1.Paralipo.4.a.ibi Iſaar:& ethan.pro.ethnan.
Ethanni.pro.hanni.
Ethilon.pro.thilon.
Euchodia.pro.euodia.
Eufrateus.pro.efrateus.
Euilath.pro.euila.
Exul.pro.cheſil.
Ezeab.pro.ezgad.
Ezechiel.Eſd.8.pro.ieziel.
Ezethan.pro.ecetan.
Eziel.1.Paralipo.27.c.pro.ezriel.

F.

HAdaia.4.Reg.22.p.adaia.
Faleam.pro.falea.
Falech.pro.faleg.
Falech.1.Paralip.2.c.pro.faleth.
Falech.1.Paralipo.2.f.pro.falet.
Fares.Eſd.2.&.8.pro.pharos.
Farnath.pro.farnach.
Farſandatham.pro.farſandátha.
Feleia.Nec.11.pro.felelia.
Felethi.3.Reg.1.pro.rei.
Felethi.4.Reg.11.pro.raſin.
Filethus.2.ad Timoth.1.d.pro.fygellus.
Finon.Nu.33.pro.funon.
Fiton.pro.phitom.
Funite.pro.funite.

G.

GAabathites.pro.gabaathites.
Gaad.pro.iaath.
Gaam.pro.gaas.
Gaaz.pro.gaas.
Gabaa.1.Regum.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa.pro.migron.
Gabaad.pro.gabaath.
Gaber.4.Reg.9.pro.gur.
Gabin.pro.gabim.
Gadíhel.pro.iadíhel.
Galilea.Ioſ.13.pro.galiloth.
Gallim.Eſa.15.pro.agallim.
Gamalias.pro.gamarías.
Ganzo.pro.gamzo.
Gaon.pro.gáam.
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.pro iazer.
Gebelem.pro.gemele.
Gebneel.pro.icbneel.
Gehennon.pro.gehennom.
Geldeti.pro.gedleti.
Gemineus.pro.iemineus.
Gemini.pro.ieminí.
Geneſar. Matth.14.p.geneſareth
Geraſeni.pro.gergeſeni.
Geraſeni. Marc.5.a.& Luce.8.p gadareni.
Gerſan.pro.gerſam.
Gerſon.1.Paralip.15.& Eſd.8.pro gerſom.
Geſa.pro.ieſa.
Geſſuri.2.Reg.2.pro.aſſuri.
Gethai,pro.getháim.
Gethei.4.Reg.7.pro.ethei.
Gether.1.Reg.30.&.1.Paralipo.7. pro.iether.
Gezen.pro.gezez.
Gezre.pro.gerze.
Golam.pro.golan.
Gothan.pro.gotham.

H.

HAdría.pro.andría.
Haemes.pro.habes.
Haphan.pro.hapham.
Hay.Nee.11.pro.haya.
Hayan.pro.hayam.
Hayla.pro.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.pro.hala.
Haylam.pro.haloth.
Haylam.4.Reg.17.pro.hala.
Hana.pro.haua.
Hebrona. Nu.34.pro.zephróna.
Hefer.pro.haſor.
Helam.1.Paralip. 9.pro.hela.
Helcheten.pro.helthece.
Helchías.Nee.1.pro.hechelías.
Helchías.Hiere.38.p.melchias.
Heleth.pro.heled.
Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur Helon & thenna. &.1.Paralipo.6.f.pro. (aialon.
Helthai.pro.hedai.
Hennon.pro.hennom.
Hiedor.pro.gedor.
Hierobaal.z. Regum.11. pro.hierobéſeth.
Hieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralip. 23.pro.hieroam.
Hiram.Geñ.38.pro.hira.
Hiram.2.Reg.20.pro.hira.
Hiram.2.Paralipo.2.&.4.&.8.p. huram.
Hiſmaaſia.pro.maaſia.
Hoſdí.pro.hodſi.
Hothan.pro hotham.
humeſen.pro.himeſem.
Hus.1.Paralipo.8.pro.iehus
Huſan.pro.huſam.

I.

IAcham.pro.iachan.
Iachanen.pro.iachanem.
Iachur.pro.iathur.
Iadab.pro.iaath.
Iadí.pro.iada.
Iadan.pro.iada.
Iadíel.pro.iahiel.
Iadín.pro.iadon.
Iael.pro.lael.
Iahalon.pro.ialon.
Ialel.1.Paralipo.4.pro.ialalel.
Iamnia.pro.iabnia.
Ianadiath.pro.iaath.
Iarbí.pro.iarib.
Iareb.pro.gareb.
Iareth.pro.iared.
Iaſa.Eſa.15.Pro.iahas.
Iaſie.pro.iafie.
Iaſiel.1.Paralipo.12.pro.iaziel.

Iaſon.Act.21.pro.mnaſon.
Iazal.pro.ozal.
Icaboth.pro.icabod.
Ieblaan.pro.ieblaam.
Iebſam.pro.cibſáim.
Iebton.pro.gebeton.
Iecbaa.pro.iegbaa.
Iechbaa.pro.iegbaa.
Iecnal.pro.iecnam.
Iechonías.Hiere.22.&.37.pro. chonías.
Iechonías.Hiere.35.&.40.&.42 & Ezech.8.&.11.pro.iezonías.
Iechri.pro.achi.
Iechri.1.Paralíp.8.&.2.Paralípo. 25.pro.zechri.
Iefter.pro.iether.
Iedaba.pro.icrala.
Iedboa.pro.ieddóa.
Iedelías.pro.gedelías.
Iediel.Eſd.10.pro.iehiel.
Iehutiel.pro.iecutiel.
Ielon.pro.ielom.
Ieíada.pro.iedaía.
Iemleth.pro.iemlech.
Iemna.2.Paralíp.29.c.pro.zema
Iepſem.pro.iebſem.
Ierobaal.2.Reg.11.pro.ierobéſeth
Ieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralípo. 25.pro.ieroam.
Ieſſa.pro.laſſa.
Ieſbaal.pro.eſbáal.
Ieſban.pro.eſban.
Ieſbidenob.pro.ieſbibenob.
Ieſſen.pro.geſſen.
Ieſpham.pro.ieſphan.
Ieſimuth.pro.ieſimon.
Ieſlías.pro.iezlía.
Ieſron.pro.eſron.
Ieſu.Luce.3.f.pro.ioſe.
Ieſue.Eſd.10.pro.ieſie.
Ieſur.pro.geſur.
Ieſus.1.Paralíp.3.pro.ieſaías.
Iethan.pro.ietha.
Iethan.Ioſ.15.pro.iethnan.
Iether.1.Paralíp.1.pro.ietheth.
Iethmoan.pro.iechmoam.
Iethraan.pro.iethraam.
Iethrai.1.Paralíp.6.b.pro.ethraí.
Iethram.pro.iethran.
Iethrẽmon.pro.gethrẽmon.
Iethros.pro.ros.
Ezechel.pro.iecethel.
Iezedelía.pro.iegedelía.
Iezen.pro.gezem.
Iezreli.pro.ieſreli.
Iezríel.pro.ezríel.
Ioachan.pro.ioachaz.
Ioachím.Hiere.52.g.& Ezechiel. .1.pro.ioachín.
Ioachín.4.Reg.10.pro.ioachaz.
Ioamím.pro.iamín.
Ioarib.pro.ioíarib.
Ioathan.pro.iotham.
Ioatham.Nee.12.pro.ionathan.
Iobab.Geñ.46.pro.iob.
Iobama.pro iobanía.
Iobel.pro.iohel.
Iobía.pro.hobía.
Iochabeth.pro.iocabed.
Iophe.pro.nophe.
Iophír.pro.ophír.
Iohanna.Ioh.1.f.vbí dicítur Tu es ſymon filíus iohanna.pro.iona.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicítur ſymon iohannís.pro.iona.
Iohelí.pro.iohel.
Ioíada.1.Paralíp.8.pro.ioada.
Ionan.pro iohannan.
Ionathan.Nee.12.b.vbí dícitur ionathan filii cliaſib.pro.iohannã.
Iorei.pro.area.
Ioſabeſeth.pro.ioſabéſed.
Ioſabeth.pro.iozabed.
Ioſachar.pro.iozachar.
Ioſeph.Matth.15.g.&.27.vbí dicítur Et ioſeph mater.& Marc.6.a. &.15.d.ibi Et ioſeph mater:& ibí & maría ioſeph.& Act.4.g.pro
Ioſías.Zach.14.pro.ozías.(ioſes
Iothan.pro.zethan.
Iothan.1.Paralíp.7.g.p.hotham.
Ioſabath.pro.iozabad.
Iozaded.pro.iozabed.
Iſaar.1.Paralíp.4.pro.ſaar.
Iſbaal.pro.iſbaab.
Iſraelítis.1.Paralípo.3.pro.ízraelítis.
Iſraia.pro.izraía.
Iſtiman.pro.iſtimóa.
Italía.Act.14.d.pro.attalía.
Ithamian.pro.ichamía.
Iuchadan.pro.iuchadam.
Iulia.ad Ro.16.pro.iunía.

L

LEed.pro.ieeth.
LLeemas.pro.lechmam.
Lichoſtratos.pro.lithoſtrotos.
Lyſtra.Act.27.pro.myra.
Loche.pro.iothe.
Lodadín.pro.lodadid.
Luzaí.pro.eluzaí.

M

MAarem.pro.arem.
MMaaría.pro.maraía.
Maaſía.1.Paralíp.9.pro.maaſi.
Mabdiel.pro.magdiel.
Mabſan.pro.mabſam.
Macharaí.pro.maharaí.
Madan.Ioſ.11.&.12.pro.madon.
Madían.Hiere.38.pro.mathan.
Madíd.pro.adíd.
Magdíel.pro.magdalel.excepto.1 Paralíp.1.
Magedan.Matth.15.in fine.pro. magdala.
Magmas.pro.machmas.
Maínna.pro.maímín.
Malaath.pro.maalath.
Malachías.pro.malachí.
Mambres.pro.iambres.
Mamucha.pro.mamuchan.
Manſer.pro.mamzer.
Mapſar.pro.mabſar.
Marmach.pro.marma.
Maſan.pro.maſal.
Maſpha.Ioſ.21.in fine p.míphat.
Maſí.pro.maſía.
Maſía.Nec.10.pro.mazía.
Mathamu.pro.mathaníu.
Matthat.pro.mathatha. excepto. Luce.3.
Mathatías.4.Reg.24.pro.matha
Mathet.pro.mathata. (nías.
Mathmata.pro.machmatath.
Mathreth.pro.mathred.
Mathuſalem.pro.mathuſale.
Mechphía.pro.megphías.
Medalaa.pro.merala.
Meezabel.pro.meetabel.
Mephat.Geñ.14.pro.míſpat.
Meheratites.pro.mecheratites.
Melcha.Luce.3.pro.melea.
Melchías.Nee.3.b.pro.meltías.
Melchon.pro.melchom.
Melech.Geñ.28.& i titulo.p̃s.87 pro.maalath.
Mer.pro.emer.
Mereth.pro.méred.
Merodach.4.Reg.20.p.berodach
Merom.Iudí.5.pro.meroz.
Meron.pro.merom.
Mes.1.Paralip.1.pro.méſech.
Meſluch.pro.meluch.
Methaal.pro.ethbaal.
Míamím·pro.miamín.
Micha.4.Reg.22.pro.michaía.
Michas.pro.michaías.
Mitylene.Act.28.a.pro.melíta.
Mochober.pro.amochéber.
Moloch.3.Reg.11.pro.molchom.
Moſolla.pro.moſollam.
Moſollamoth.1.Paralíp.9.p.moſollamith.
Mumín.pro.munim.

N

NAad.pro.náath.
NNaalon.pro.naalol.
Naamím.pro.naamíni.
Naaroth.pro.anaaroth.
Nabeth.pro.abed.
Nabuchodonoſor.ĩ toto hieremía excepto.cap̃·27.&.28.&.29.a.& 34.&.39.b.& in Ezech.26.&. 29.&.30.pro.nabuchodoroſor.
Nabuſarſathím.pro.nabuſarſachím.
Nabuſeſban.pro.nabuſeſbaz.
Nachor.2.Reg.6.pro.nachon.
Naphei.pro.naphís.
Naphez.pro.nahem.
Naſor.pro.enaſor.
Natalía.pro.attalía.
Nathamelech.pro.nathanmélech
Nathanía.Eſd.10.pro.mathanía.
Nathaníel.pro.nathanel.
Nebann.pro.nebaaz.
Nebo.Nee.7.pro.geba.
Nebuí.pro.nebu.
Nemroth.pro.nemrod.
Neptalím.pro.neptalí.
Neri.Hiere.32.pro.neria.
Nodaía.pro.noadía.
Nophech.pro.nopheth.
Noram.pro.naaran
Noratha.pro.naaráth a.

O

OBed.2.Paralíp.15.&.28.pro oded.
Obediel.pro.obed.
Obeth.pro.oded.
Ophal.pro.ophial.
Ophír.Hiere.10.pro.ophaz
Olympiadẽ.ad Ro.16.p.olympã.
Orodí.pro.ororí.
Oſía.pro.ozía.
Oſiau.pro.oziáu.
Othím.pro.othní.
Oza.1.Paralíp.16.pro.oſa.
Ozam.pro.oza.
Ozazín.pro.ozaziu.
Ozenzara.pro.ozenſara.
Ozías.1.Paralíp.3.pro.ochozías.
Ozías.Hiere.42.&.43.pro.oſias
Oziel.1.Paralíp.27.pro.ozriel.

P

PEdno.pro.apedno.
PPriſca.ad Ro.16.a.& .pría ad Corínth.16.d.&.2.ad Thimothe.4.d.pro.priſcilla.

R

RAbſaces.pro.rabſares.
RRaphaím.1.Paralíp.20.in fine.pro rapha
Rama.1.Reg.30.pro.horma.
Ramoth.Eſd.10.pro.ieramoth.
Rapſaces.pro.rabſaces.
Rapſaces.Hiere.59.pro.rabſares.
Rapſarís.pro.rabſaris.
Rechía.pro.rehía.
Regma.1.Paralíp.7.pro.regina.
Rehem.pro.récem.
Remoth.pro.meremoth.
Reſemophím.pro.mophím.
Rímma.pro.rína.
Rímoth.pro.ierímoth.
Roma.1.Reg.30.pro.arama.
Romethiézer.pro.romemthiézer
Roth.pro.atharoth.

S

SAba.3.Reg.11.d.pro.ſoba.
SSabad pro elzabad

Saban.pro.ſabam.
Sabe.pro.ſaue.
Saber.Geñ.46.pro.ſaher.
Sabías.pro.aſabías.
Sabud.pro.zabud.
Sacha.pro.ſachacha.
Sachur.pro.zachur.
Saphan.1.Paralíp.5.pro.ſapham.
Saphata.pro.ſaphatía.
Saíe.pro.ſage.
Salmana.Oſce.10.pro.ſalman.
Salum.pro.ſalu.
Samma.1.Paralíp.5.pro.hoſama.
Samathías.pro.ſamachías.
Sameron.pro.ſameronmeron.
Samroth.pro.ſamoth.
Sanamím.pro.ſananím.
Sanír.Deut.4.pro.ſeon.
Sanír.Iudí.10.pro.ſamir.
Sara.1.Paralíp.1.pro.zara.
Sarahím.pro.ſaharim.
Saraía.1.Paralíp.9.pro ſaaría.
Sareth.pro.ſared.
Sarith.pro.ſarid.
Sarma.pro.harma.
Sarona.pro.ſaron.
Sarſathín.pro.ſarſachím.
Saruch.pro.ſarug.
Saul.1.Reg.15.d.vbí dícitur ad terram ſaul.pro.ſual.
Scharioth.pro.íſcarioth.
Scena.pro.ſceua.
Sebechaí.pro.ſebethaí.
Sebenía.Nee.11.pro.ſemeía.
Sebna.pro.ſebnía.
Sechamonites.pro. ſelechāmōites
Sechar.pro.ſeza.
Sechenía.Nee.10.pro.ſebenía.
Sechrí.pro.ſethrí.
Seddo.pro.ſedoch.
Sephan.pro.ſepham.
Sephíphima.pro.ſephím.
Sephua.pro.ſephu.
Sephupham.pro.ſephuphan.
Seyr.4.Reg.11.pro.ſur.
Seyra.1.Paralíp.7.pro.ſyra.
Sellaía.pro.ſellaí.
Selebím.pro.ſelebín.
Selemau.pro.ſelemíau.
Selmaí.pro.ſemlaí.
Selmon.Nee.7.pro.ſelmaí.
Selo.pro.ſeleph.
Sellum . Nee.3.d. vbí dícitur ſellū filíus colozaí.pro.ſellun.
Sellum.Nee.11.&.12.pro.ſellu.
Semeí.Hiere.26.pro.ſemeía.
Semeías.1.Paralíp.25.&.27.pro. ſemeí.
Semerō.2.Paralíp.15.p.ſemerím.
Semramíte.pro.ſemranite.
Sennaar.Geñ.14.a.vbí dícitur.Et contra ſennaar regem adame . p ſenaab.
Senía.pro.ſema.
Senním.pro.ſenaním.
Senon.pro.ſeon.
Seor.1.Reg.9.pro.ſeror.
Serím.pro.herím.
Seruch.pro.ſerug.
Seſban.pro.ſeſbaz.
Seſenna.pro.ſeſema.
Sethaí.pro.ſebthaí.
Sethía.pro.ſechía.
Síba.2.Reg.20.ín fine. pro .ſíua.
Síban.pro.ſíuan.
Síchar.pro.ſíchem.
Sícelech.pro.ſiceleg.
Sína.Deut.33.& Eccl̃.48.p.ſínaí
Soba.Geñ.14.pro.hoba.
Sobal. p̃s.59.& Iudí.3. pro. ſoba.
Sochoth.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19 pro.ſocho.
Sophat.pro.ſophach.
Soreth.pro.ſorech.
Staburzanaí.pro.ſtarbuzanaí.
Supham.pro.ſephupham.
Sunamítis.Cant.6.&.7 . pro.ſulamítís.
Surí.pro.vrí.

T

TAbitacumí.Marc.5.d.pro.talíthacúmí.
Tachaſín.pro.ſtachaſín.
Tebon.pro.chebon.
Tethron.pro.cethron.
Títíchus.pro.tychícus.
Tubal.Geñ.4.pro.ſubal.

Th.

Thabítacumí.pro.talíthacúmí.
Thacan.pro.thartach.
Thalaſſa.Act.27.pro.laſſea.
Thamnatſare . Iudí.2 . pro.thamnatáres.
Thana.pro.thanac.
Thanna.pro.thamna.
Thanam.pro.thanach.
Thannam.pro.thamna.
Thananí.pro.chananí.
Thane.pro.thanach.
Thanes.pro.hanes.
Thantannaí.pro.thathanaí.
Thapſam.pro.thapſa.
Theglatphalaſar.1.Paralíp.5.&.2. Paralíp.28. pro. thelgatphalnáſar.
Theman.Iob.6.& Hiere. 25.pro. thema.
Thenath.pro.tenach.
Thethel.pro.thechel.
Thoſan.pro.coſam.
Thubal.Geñ.4.pro.ſubal.

V

VAíſatha.pro.vaizátha.
VVraí.pro.ſraí.
VVſan.pro.vſim.

Z

ZAban.pro.zauan.
ZZabath.pro.zabad.
Zabdías.pro.zabdí.
Zabeth.pro.zabed.
Zachaí.Nee.3.pro.zabaí.
Zadab.pro.zabad.
Zamrí.1.Paralíp.11.pro.ſamrí.
Zamrí.Nee.3.pro.amrí.
Zaraías.1.Paralípo.6.pro .ſaraías.
Zarath.pro.zethar.
Zaree.pro.zaría.
Zaree.4.Reg.25.pro.carée.
Zareth.pro.zared.
Zarías.1.Paralíp.6.pro.ſarías.
Zathan.pro.zatham.
Zethan.pro.zetham.
Zethar.pro.ſethar.
Zíza.1.Paralíp.25.pro.zína.
Zocho.pro.ſocho.
Zomím.pro.zomzomím.

Finís.

Introductiones artis grãmatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronũciãdi

AD habendam noticiam hebraice lingue: in qua scripturam sacram veteris testamenti constat esse conscriptã: necessaria est cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterariam appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum suis vocibus constat: ideo imprimis est aduertendum viginti duas litteras siue prolationes esse apud hebreos: figuras vero ipsarum litterarum esse viginti septem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet seruent eundem sonũ: diuersis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter scribuntur principia & media dictionũ: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere consonantes. Et ad designandas quinque vocales nostras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio constat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Potestas: alphabetum hebraicum dispositimus in tribus columelis siue ordinibus: in quibus tria illa accidẽtia e regione versuum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipsum recto ordine posuimus.

táu sí res coph sádic sádic phe pe aáin sámach nũ nũ mẽ mẽ lá med chaph caph iod teth heth záin váu he dálet gimal beth áleph

ת ש ר ק צ ץ פ ף ע ס נ ן מ ם ל ך כ י ט ח ז ו ה ד ג ב א

Nomen.		Figura.	Potestas.
áleph.	אָלֶף	א	A
Beth	בֵּית	ב	b
Gimal.	גִּימֶל	ג	g
Dáleth.	דָּלֶת	ד	d
He.	הֵא	ה	h
Váu.	וִיו	ו	v
Záin.	זַיִן	ז	z
Heth.	חֵית	ח	ch
Teth.	טֵית	ט	t
Iod.	יוֹד	י	í
Caph: Chaph.	כָּף: כָּף	כ ך	c ch
Lámed.	לָמֶד	ל	l
Mem: Mem.	מֵם מֵם	מ ם	m m
Nun: Nun.	נֵן נֵן	נ ן	n n
Sámach.	סָמֶךְ	ס	s
Aáin.	עָיִן	ע	a
Pe: Phe.	פֵּא פֵּא	פ ף	p ph
Sádic: Sádic.	צָדִיק צָדִיק	צ ץ	s s
Coph.	קוֹף	ק	c
Res.	רֵישׁ	ר	r
Sín.	שִׁין	ש	ſ
Táu.	תָּיו	ת	th

Sequuntur duodecim signa siue apices quibus hebrei vtuntur ad designãdũ quique vocales nãs ordine supra dispositio.

Nomina apicum.		Figura.		Potestas.
Pathach.	פַּתַח	ַ	אַ	A
Cames.	קָמֶץ	ָ	אָ	a
Hateph pathach	חָטֵף פַּתַח	ֲ	אֲ	a
Cere.	צֵירֵי	ֵ	אֵ	e
Cegol.	סֶגוֹל	ֶ	אֶ	e
Seba.	שְׁבָא	ְ	אְ	e
Hateph segol.	חָטֵף סֶגוֹל	ֱ	אֱ	e
Hiric.	חִירִיק	ִ	אִ	í
Holem.	חוֹלָם	ֹ	אֹ	o
Hateph camez.	חָטֵף קָמֶץ	ֳ	אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	ֽ	אֽ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ	אוּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui sunt signa quinq; vocaliũ syllabe constant & fiunt. Ideo subditur modus combinãdi ipsas litteras ponẽdo exẽplũ in lẽa beth discurrendo per omnes apices & signa quinq; vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בּוּ בֻ בוֹ בֹ בִי בֵי בֶ בֱ בְ בַ בָ בֲ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarũ litterarum cum predictis apicibus vt syllabe fiant: & vt ex syllabis fiant dictiones ex quibus omnis oratio constat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua sunt notanda Et primo circa litteras est notandum q̃ ex predictis viginti & duabus litteris quiq; sunt duplices scilicet. ך ם ן ף ץ Et sic sunt omnes littere viginti & septem quantum ad figuram litterarũ Et he quinque littere duplices ponuntur semper in fine dictionum: alie vero quinque que sunt eis consimiles. ſ. כ מ נ פ צ ponuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fine. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis: tres veniunt sine aliquo apice & pertinent ad syllabam precedentem siue trahuntur a syllaba precedenti. ſ. ן ף ם Alie vero due que sunt ך ץ veniunt aliquando cum apicibus: quarũ nun. ן venit aliquando sine aliquo apice: & tunc pertinet ad syllabã precedentem sicut tres alie supradicte. Aliquando vero venit cũ apice camez vel pathach & facit ־ך na. Sed littera. ך. chaph nunq̃ venit sine apice: & quãdo venit cum camez vel pathach tunc facit ־ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice seba tunc trahitur a syllaba precedenti: vt לֶךְ lech. & sola ista littera caph licet ipsa proferatur in fine dictionis apex tamen illius non profertur: quod in omnibus aliis que veniũt in fine dictionis nunquã contingit quod apex non proferatur. Item notandũ q̃ ex viginti & duabus litteris supradictis vndecim sũt substantiales & nunquã possunt esse accidentales: que his quatuor dictionibus comprehenduntur טֹהַ סְפַּר נָזַע צָדַק Iste enĩ vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint constituunt significatum illius dictionis: & sunt ex radice primitiua eiusdem dictionis: siue scribantur sine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim possunt esse accidentales: & comprehenduntur his tribus dictionibus. אֶתְכֶּנָּה מְשַׁלִּי בּוֹ Iste vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut & alie supradicte: & possunt esse accidentales ad denotandum genus vel personam aut casum siue declinationem vel tempus aut cõiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandũ q̃ ex predictis vndecim litteris accidẽtalibus quattuor possunt esse nota siue signa vocaliũ: & hoc qñ scribũtur sine aliquo apice & nõ pferũtur. & sunt iste א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt קָרָא Cara & quandoq; ponitur pro e. vel. pro. o. vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Resith Ros. Et ista littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָּלָה gala: & aliquãdo ponitur pro. e. vel pro. o. vt שָׂדֶה פַּרְעֹה sade pharao. & ista littera. ו. ponitur pro. o. vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תֹּהוּ thehom. תֹּהוּ thóhu. & ista littera. י. ponitur pro. e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בְּנֵי bene בְּנִי beni. & quando predicte littere scribuntur cũ apicibus sunt vere consonãtes. Si enim vau subscribatur cũ apice camez vel pathach hoc modo ־ֳ. tunc sonat va: & similiter cum reliquis apicibus

ſonat.va.ve.vi.vo.vu.& eodē mō iod cū p̄dictis apicib⁹ ſonat ia.ie.ii.io.iu.& eodē mō iſta līa.ה.cū p̄dictis apicibus ſonat.ha. he.hi.ho.hu. De līa aleph dictū eſt ſupra. Itē notandū qđ qñ due līe ex quattuor ſupradictis que poſſunt eſſe ſigna vocaliū poſite ſine apice veniunt in fine dictionis: prima earū nō ꝓfertur:ſecūda vero profertur ſicut cōſonās:& trahitur a ſyllaba precedēti.vt גּוֹי goí בָּנָיו banáu.& qñ ſola iod vel vau ponitur poſt līam ſubſcriptam cū camez vel patha tunc illa littera iod vel vau trahitur a ſyllaba p̄cedēti vt צַו ſáu בָּנַי banái.& qñ poſt vau vel iod ſequtur vau cū apice ſurech :tūc illud vau vel iod pri mū eſt cōſonās & ſonat.vu.ſiue.iu.vt חַיִּין chiuu חַיִּו haiu. Itē no ta ꝙ aliqñ veniunt iod & aleph ſiue vau & aleph. ſine apice in fine dictionis & ambe non proferuntur vt הִיא.hí.

De prolatione litterarum.

PRolationis ſeu ſonus līarū poſſumus habere aliquā co gnitionē ex līis latinis e regiōe poſitis in prīcipio hu ius tractat⁹ :licet ad hñdā integrā cognitionē op⁹eſſet viua voce:quia ſunt alique līe hebraice quarū ſonus nō pōt ex primi līis latinis:quia nō hſit latini talē ꝓlationē:eo quod ꝓfe rūtur in gutture. Sunt enī que ſequūtur ה ח ע. ideo neceſſe ē vt predicte littere deſignētur p aliqs litteras latinas. Ponemus itaq; pro cheth.ח.ch.&pro aáin.ע.a.& pro he.ה.h. Preterea ſūt tres līe hebraice q̄ exprimūtur per.ſ.latinū.&ſunt que ſequun tur ſámach.ס.ſádic.צ.ſin.שׂ.cū apice ſeboleth:& ſín .שׁ.cū api ce ceboleth. Que cū apud hebreos ſint diuerſe tā figura quam ſono:oportet vt apud latinos aſſignetur aliqua diferētia. Pro fertur itaq;.ס.ſámach dētibus ſicut apud latinos.c.cū vocali.e. vel.i.& littera. צ. ſádic ꝓfertur fortius extrictis dētibus . שׂ.ſin vero cū apice ſibólet ꝓfertur ſicut apud latinos ſimplex. ſ .ſed ſi p̄dicta littera. שׂ.ſcriberetur cū pūcto cebólet tūc profertur ſi cut.ס.ſámach.Eſt enim ſebóleth pūctus ſeu apex quidā poſit⁹ ſupra līa. שׂ. Sín in pte dextera hoc mō. שׂ. cebólet vero eſt in pte ſiniſtra hoc mō. שׁ.

De dagues.

HAbent p̄terea hebrei quēdā punctū ſiue apicē quē das gues vocāt qui ponitur in medio littere ſiue in ventre eius:& tūc illa līa que habet p̄dictū apicē fortius ſonat ac ſi illa littera eſſet geminata. vt מִמֶּנּוּ mimménnu:& qñ talis lit tera ſcribitur ſine dagues tūc ꝓfertur blāde & exiliter. ſunt pre terea ſex līe que poſſunt habere dagues ſiue raphe:eſt enim ra phe apex quidā ſimilis apici patha ſupra litterā poſit⁹ hoc mō בְּגָדְכְפַּת iſte enī līe fortius ſonāt cū predicto puncto dagues quā cū raphe:& in quattuor earū mutat ſonū ipſarum.ſ.in his ב.כ.פ.ת. Nā beth cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut beth dupli catum:vt אַבָּא Abba.& cū raphevel ſine dagues tendit ad ſonū u.cōſonantis.& līa כ ſonat ſicut.q.latinū:& ſine dagues ſonat ſi cut chi grecū.& pe פ cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut. pe . la tinū:& ſine illo ſonat ſicut.f.& thau.ת.cū dagues ſonat ſicut.t. & ſine illo ſonat ſicut thita grecū.& qñ predicte littereveniunt ſine dagues ſonant blande & exiliter ac ſi eſſent ſcripte cū ra phe. Ponitur etiā predictus punctus dagues propter alias cau ſas de quibus infra dicetur. Sunt preterea quinq; littere q̄ non recipiunt predictum apicem dagues: & ſunt que ſequuntur. א ה ח ע ר Sed in littera.ה.aliquando ponitur predictus pū ctus in medio hoc modo.ה. Et tunc fortius ſonat & vocatur p̄ dictus punctus mapich & non dagues:& communiter ponitur ad denotandum genus femininum tertie perſone ſingularis numeri. De littera.ר.res.

De prolatione littere res.ר.eſt notādum ꝙ in principio dictio nis ſonat ſicut duplex.rr.vt רֹאשׁ rros רֵאשִׁית rreſith. Sed ī me dio vel in fine dictionis ſonat ſicut ſimplex.r.vt בְּרֵאשִׁית bere ſit שֹׁמֵר Samar.

De locis in quibus littere formātur:ſecundū hebreos.

SEX viginti & duabus litteris ſupradictis quattuor ſunt q̄ proferuntur labiis.ſ.בומפ.& quinq; proferuntur den tibus.ז ס צ ר ש.&quinq; proferuntur lingua.ſ.דטלנת & quattuor palato.ſ.גיכק.& quattuor gutture.ſ. א ה ח ע. Ex p̄ dictis vigīti duab⁹ līis q̄ttuor ſūt ſimiles ī figura aliis q̄ttuor & iō cauendū eſt lectori ne in illis decipiatur.ſunt em̄ he בורם q̄ rū ſimiles ſunt ננרס Que cū multū diferant inter ſe nomine & prolatiōe:diferūt etiā in figura in hoc:quia quattuor prime declināt ad quadrangulū vel ſemiquadrangulū.alie vero decli nāt ad circulū vel ſemicirculū. De apicibus.

Dictum eſt ſupra de litteris:nunc vero circa apices & eorū officia aliqua ſunt notanda : & primo de apice patha.

QIdā eſt ꝙ patha ponitur pro.a.vocali . circa quod no tandū ꝙ cū in fine dictionis ſubiicitur his duabus litte ris.ח.ע.vocalis que ꝑ patha deſignatur preponitur: heth atq; aáin poſtponūtur:ꝙ eſt cōtra naturā aliarū litterarū & apicum:quia ſp in prolatione apices conſonantibus poſtpo nuntur:eſto exēpli cauſa verbū hoc יֵשׁוּעַ ieſúaa hoc eſt ieſus: in quo prius profertur patha quā aáin: & in verbo רוּחַ ruach. i.ventus ſiue ſpiritus in quo patha prius profertur q̄ heth.ha bentq; huiuſmodi noīa ſemper accētum in penultima.qđ ſi ad datur his noībus he littera vt diſtinguatur maſculinū a femini no:aut referat ꝓnomē femininū:tūc ad regulā ſyllabicandi ge neralem recurrēdū eſt.vt ſi ad יֵשׁוּעַ ieſúa addatur littera he fit יְשׁוּעָה ieſuaa:quod eſt ſaluatio:proferturq; ieſuaa regulariter: eodem modo de רוּחַ ruach ſi addatur littera he fit רוּחָה rrucha quod eſt ſpiritus eius.ſ.rei generis feminini .& pari modo de ſimilibus. De camez.

SI in dictiōib⁹ diſyllabis vel polyſyllabis ſeba ſequtur aut p̄cedit apicē camez:tūc camez plerūq; ꝓfertur ſicut ho lē:vt in hac dictiōe חָכְמָה.i.ſapiētia:vbi ſeba poſtpōitur camez.ꝓferēdūq; eſt chochma.& ī verbo אֶשְׁמֹר.i.ſeruabo vbi ſeba p̄cedit camez:legēdūq; eſt eſmor. Eſt p̄terea dictio mono ſyllaba כָּל.i.oīs:vtriuſq; gn̄is & numeri q̄ ſcribitur per camez & accentū quē hebrei vocāt macaph:& ꝓfertur quaſi ꝑ holem col. Preterq; duobus in locis ſacre ſcripture: vbi neq; ſcribitur per accētū macaph neq; legitur per holē ſed regulariter legi tur cal. primus locus eſt.p̄s.54. כָּל עֲצָמַתַי תֹּאמַרְנָה .i. oīa oſſa mea dicent.alter locus eſt.Prouer.19. כָּל אַחֵי רָשׁ .i.omnes fra tres pauperis. De ſeba.

QVius apicis complura ſunt officia:primum eſt de quo dictum eſt ſuperius:quod pōitur loco.e.vocalis.ſcilicet quando venit in principio dictionis. ſed quādo venit in medio dictionis tunc ſeba non profertur : & littera cui ſub ſcribitur trahitur a ſyllaba precedenti.vt אֶפְקֹד Epdcod .ideſt viſitabo.מִרְיָם miriam.ideſt maria.que regula tribus in locis fallit. Primo ſi littera cui ſubiicitur ſeba continet dagues . tunc enim ſeba profertur in.e.vt in dictione אִתְּכֶם ithechem.ideſt vobiſcum. Secundo cum duo apices ſeba ſibi ipſis ſuccedunt: quia tunc prior ſilet: & poſterior profertur in vocalem . e. vt וְיִפְקְדוּ iphchedu.ideſt viſitabunt. בֶּלְשַׁאצַּר Belteſaſar. Tertio cum eadem conſonans geminatur atq; prime earum ſubditur ſeba:tunc enim euphonie cauſa ſeba ꝓfertur.vt רַנְּנוּ Ranenu. ideſt exultate. Dicunt preterea aliqui hebrei quod ſeba plerun q; fungitur aliorum apicum officio.idq; duobus modis. Primo cum poſt ſeba ſequitur iod cum aliquo apice tunc enim ſeba ꝓ fertur quaſi hiric vt בְּיַד biiad.ideſt in manu.vbi ſeba ſuppoſi tus beth littere legitur quaſi hiric. Secundo cum ſeba ponitur in principio dictionis & accentus collocatur in eadem ſyllaba & ſequitur littera que non ſit vocalis quocunq; apice illi ſubie cto:tunc enim ſeba profertur quaſi patha. vt בְּמַקְהֵלוֹת Bámas cheloth.ideſt in eccleſiis.

De apice cere & cegol.

I duo apices distant inter se: quod i prolatione cere nō protenditur: & cegol immoratur: maxime quando venit in principio dictionis polysyllabe: in penultima. inter cere quoq; et seba est diferentia quod per alterutrum mutatur verbi significatio vt מֵתִים Methim per seba significat viros: & cum cere significat mortuos. distat quoq; cegol a cere quod in hac dictione אֵל el. i. deus scribitur per cere. in hac vero particula אֶל el que est articulus datiui casus vel ponitur pro ista prepositione ad vel in: scribitur cum cegol vt אֶל הָאִישׁ el hais. i. viro siue ad virum. est & aliud officium cere quod in nominibus masculinis numeri pluralis quibus iungitur genitiuus possessionem significans semp subiicitur in fine dictionis vt בְּנֵי אַבְרָהָם .i. filii abraham. Sed de hoc in alio loco dicetur commodius.

De surech.

SVrech apicis duo sunt genera: alterū in quo tria puncta scalariter descendunt hoc modo ׂ appellaturq; קִבּוּץ שִׂפָתַיִם .i. coniunctio labrorum. alterum cum vau apponitur punctū ad latus sinistrum hoc modo וׂ & differunt inter se ꝙ surech prior nunq; ponitur in fine dictionis nisi alia littera sequatur. surech vero posterior venire potest in quocunque loco.

De dagues.

DAgues qui apicib⁹ annumeratur multis fungitur officiis. Primū est de quo supra diximus ꝙ in quacunq; littera ponitur fortius sonat illa littera ac si esset duplicata. Secundum est ꝙ ubi ex regula memorata ꝙ seba silet cum subiicitur priori ex duabus consonantibus que veniunt in medio dictionis: si consonans illa prior habet dagues nihilominus profertur. vt in Exo. 15. מִכְדָּשׁ Micedas. i. templum: quod alias dicitur מִקְדָּשׁ Micdas. Ponitur etiam aliquando euphonie causa. Tertium est cum apponitur in supplementum alicuius littere. vt וַתִּקַּח vathichach. i. accepit: in quo verbo dagues ponitur ad supplendū. ל. lamed litterā pro וַתִּלְקַח vatilchach. quia eius primitiuum est לָקַח lachach. vbi lamed est littera substantialis. Quartum. cum ponitur differentie causa in significatione. vt in dictiōe אַמָּה Ama. si mem enim nō habet dagues significat ancillam. si autē habet: significat cubitum. & יָמִים .ia mim si non habet dagues significat dies. si habet significat maria. Quintum. emphaseos id est vehemētie causa quod presertim in verbo accidit. vt פָּקַד Piched. i. visitauit: quod est verbum secunde coniugationis: in quo littera media hoc est coph habet dagues per quem significatur quam diximus vehementiam. vt plenius dicetur vbi de verbo. Estq; aduertendum quiq; litteras finales non recipere dagues: preter chaph. que cum recipit dagues efficitur exilis atq; accedit ad sonum coph.

De accentu.

COstea quā lector didicit ex litteris cōpingere syllabas & ex syllabis dictiones: opus est vt cuiq; syllabe suum accentū accōmodet. est aūt accentus: vt a grammaticis definitur: certa lex vel regula ad eleuādam vel deprimendā cuiusq; dictionis syllabam. Nam id est naturale atq; omnibus linguis & nationibus cōmune: vt quasdā syllabas attolant: isq; dicitur acutus accentus: quasdam rursus deprimant. isq; est accentus grauis. Greci & latini habent etiam accentū circunflexum: atq; eo forsitan hebrei non carent: qui habent innumeras uocum flexiōes: sed ille ad cantū potius quā ad lectionē pertinēt. Nos itaq; in hebreo sermone duos tātū notauim⁹ accētus: acutū & grauē: cum presertim circunflexus nec ab ipsis quidē grecis & latinis percipiatur. Iegitur acutus accētus in qualibet dictione atq; ex ea causa dicitur accētus dictiōis: quia vnaqueq; dictio habet suū accentū per quē distinguitur ab alia dictiōe: vt sit accētus quasi forma vel potius anima dictionis. Accentus vero grauis non dicitur accētus dictiōis sed accētus syllabicus hoc est illius syllabe quā deprimit. Ex quo fit vt in vna dictiōe non possint esse duo accentus acuti: nō magis quā in vno corpore due anime. At accentus graues bene possunt esse plures tot scilicet quot sunt syllabe dictiōis: preter illam in qua collocatur accētus acutus. Qui aut collocatur in vltima dictiōis syllaba aut in penultima aut in tertia a fine. quod & omniū nationū linguis fere accidit. Sed hoc est hebreorū sermoni peculiare: quod plures dictiones in fine acuūt. paucas vero accentu in penultima vel in antepenultima proferūt. Et quia vt diximus illorum varios accentus magis ad suos cātores quā ad nostrorum hominū lectionē pertinent: duos tantū memoratos accentus precipimus obseruandos: hoc est acutū & grauem. nā circunflexū valere sinimus. Atq; omisso graui qui omnibus aliis syllabis cōuenit. acutū qui dictionis accentus est fecimus notari per virgulam sursum ascendētem: ita tamen vt ratione hebreorū qui econtrario legūt ꝙ nos paululū declinet ad sinistrā ecōtrario quā designatur a grecis & latinis i hūc videlicet modū. ׀ idq; tātū in penultimis aut antepenultimis dictionū hebraicarū syllabis: de quibus poterat esse dubitatio quo accentu essent proferēde. Nam de vltimis vulgo persuasum erat omnes in fine debere regi accentu acuto. & quoniā ars circa difficile versatur in vocabulario hebraicarū dictionū: quod impri mēdum curauim⁹: & in veteri instrumēto quod molimur imprimere: hāc rationē obseruari precepimus vt in dubiis tantū accentibus hac nota vterentur. Apud hebreos tamen vbi videris aliquē ex illorū accentibus: ibi collocandus est dictionis accētus. q̄d si in eadē dictiōe duos videris signatos accētus in priori syllaba collocabitur accentus.

De punctis.

QT quia ratio pungendi scripturā nō minus ad lectionē quā ad intellectū illi⁹ pertinet: visum est hoc in loco aliquid de punctis dicere: quibus lectio ipsa distinguenda est: cū p̄sertim hec pars ab hebreis nō sit neglecta. Sed illi complures alios habent accentus: qui magis ad cantū siue modulationē suam pertinent ꝙ ad intellectū sacre scripture: idcirco nos duobus tantū vtemur qui sunt vsu apud latinos comate q̄d hebrei vocāt אַתְנָח Athnach sic. ׀. & colo q̄d hebrei vocāt סוֹף פָּסוּק Soph pasue. sic. : . quibus et hieronymus dicit prophetas esse distinctos. vt per cola inquit scribantur & comata. quā pungēdi rationē solā in testamēto veteris impressione obseruari iussimus. Et sic de pungendi ratione atq; ex inde de toto legendi modo hec fuerit satis.

Sequitur de aliis partibus grāmatice hebree
& primo de partibus orationis.

QVemadmodū ex litteris colligitur syllaba: & rursus ex syllabis dictio. ita ex dictiōibus cōponitur oō. Sunt itaq; dictiōes: ptes oōnis: quas alii plures alii pauciores posuerūt tam ex grecis ꝙ ex latinis. hebrei tres tantū ennumerant. שֵׁם sem. i. nomē. פֹּעַל póal. i. verbū. מִלָּה milla. i. dictionē. milla ponitur ab illis ꝓ eo ꝙ nō est nomē neq; verbū: cū alioquin milla sit dictio q̄ cōplectitur oēs partes oōnis ex doctrina illa vulgata apd̄ dialecticos & philosophos. ꝙ cū species nō habet nomē: appellatur generis nomine. & hebrei ad nomē referūt ꝓnomē. ad verbū participiū. ad dictionē alias partes oō nis indeclinabiles. s. p̄positionē aduerbiū interiectionē cōiunctionē & articulū. Greci vocant articulū arthron q apud illos ē pars oōnis q̄ addita nomini ostēdit cui⁹ generis sit: quēadmodū in sermone hispano dicim⁹. el. la. los. las. Sed hebrei nō vtūtur articulis ad designādū gen⁹ sed potius emphatice ad ostendendū. s. quādam vehementiam siue aliqd aliud de quo videlicet⁹ in vocabulista in prīcipio littere. he. & sic apud illos erūt nouem partes oōnis quas reducūt ad tres partes supradictas. quem diuidendi modū in tres partes oōnis Aristotiles quoq; secutus est ponens nomen verbum & sincathegoreuma. & ad istas tres partes reducit omnes alias. nam ad nomē refert pro

nomen & articulum.ad verbum ſimul cū nomine refert partiſcipiū.ad ſincathegoreuma.i.partē orōnis conſignificatiuā refert reliquas partes orationis indeclinabiles.his in genere diſtis de nouem partibus orationis quas habent hebrei:reſtat vt de ſingulis dicamus:atq; imprimis de nomine.

De nomine.

NOmen eſt quod ſignificat ſubſtantiam ſiue accidens ſine tempore:& habet caſus:licet apud hebreos nō declinetur. Duplex itaq; eſt nomē:ſubſtantiuū & adiectiuū. ſubſtantiuū eſt:quod per ſe ſubſiſtit. vt אֱנוֹשׁ ideſt homo. adiectiuum eſt quod alteri adiicitur: vt אֱנוֹשִׁי hoc eſt humanus טוֹב טוֹבָה Bonus bona. Igitur nomini hebraico ſeptem accidūt.q̄litas.ſpecies.figura.genus.numerus.perſona.caſus. Qualitates nominum due ſunt:propria & appellatiua. Proprium nomen eſt quod vni tantum conuenit:vt אַבְרָהָם Abraham שָׂרָה Sara. Appellatiuum nomen eſt quod pluribus cōuenit.vt אָדָם ideſt homo quod conuenit petro & iohanni.quanquā & adam non ſolum eſt nomen appellatiuum:ſed aliquando eſt etiam proprium:vt cum dicitur de ſolo primo parente.Species nominū due ſunt.primigenia & deriuatiua.Primigeniū nomē eſt illud quod non habet aliud antiquius vnde deriuetur. vt אִישׁ.i.vir. Deriuatiuum eſt:quod ab alio priori deriuatur vt אִשָּׁה ab אִישׁ hoc eſt virago a viro.figure nominū due ſunt.ſimplex & compoſita. Simplicis figure nomen eſt:quod non pōt diuidi ī partes ſignificatiuas eius quod integrum ſignificabat:vt adam in a.&.dam.cuius altera pars nihil ſignificat. Compoſite figure nomen eſt:quod poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius qđ integrum ſignificabat.vt abraam:ex ab quod interpretatur pater:& ram celſitudo מַלְכִּי־צֶדֶק melchiſedec.i.rex iuſtitie. Genera nominum quinque ſunt.Maſculinum. femininum. Cōmune duorū.dubiū.promiſcuum.Maſculini generis nomen eſt quod maribus conuenit aut ad maſculorū voces refertur. vt אַבְרָהָם abraam. אִישׁ vir. דָּבָר verbum.femininum eſt quod feminis conuenit:aut ad feminarum voces refertur. vt חַוָּה eua. אִשָּׁה mulier תּוֹרָה Lex. Cōmune duorū eſt quod tam maribus quā feminis conuenit.vt אָדָם ideſt homo חַיִל fortis. ſ.vir aut mulier.Dubium eſt quod aliquando profertur genere maſculino aliquādo feminino.vt רוּחַ ventus שָׁמֶשׁ ſol.quod cū apud grecos & latinos rarum ſit:apud hebreos latiſſime patet. Promiſcuum genus:quod greci epicenum vocant: eſt illud quod ſub vna terminatione vtrūq; ſexū cōplectitur.vt נָמָל pro camelo maſculo ſiue femina. & יוֹנָה pro columbo & columba.Numeri nominum apud hebreos quemadmodū & apud grecos tres ſunt.Singularis qui de vno loquitur.vt אִשָּׁה אִישׁ vir. mulier. Dualis qui de duobus loquitur:cuiuſmodi ſunt que fere nunquā reperiūtur niſi paria. vt עֵינַיִם oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis eſt qui de pluribus loquitur: de quibus etiam paulo poſt. Perſone nominum tres ſunt. Prima que de ſe loquitur vt אֲנִי ideſt ego. Secunda ad quam prima loquitur.vt אַתָּה ideſt tu. Tertia eſt:de qua prima loquitur.vt הוּא .i. ille:& omnia alia nomina. Sed de perſona quod eſt accidēs cōmune nomini pronomini & verbo commodius vbi de pronomine agetur.Caſus apud hebreos non diſtinguntur terminationibus:quemadmodū apud grecos & latinos:ſed aut coordinatione:vt ſalomon filius dauid : ordo oſtendit dauid eſſe caſus genitiui.aut oſtenditur prepoſitione articulari.vt pſalmus le dauid. illa prepoſitio le oſtendit dauid eſſe caſus datiui vel gtī. Sed de hoc infradicetur cū de caſu diſputabitur. Declinationes quoque apud eoſdē nō diſtinguntur niſi ex ſingulari numero in pluralem.vt ſit prima declinatio nominum maſculinorū:que in plurali mittūt numerū multitudinisin ím.vt אִישׁ אִישִׁים vir.viri.Secunda declinatio femininorū:que mittūt eū dē numreū multitudinis in.oth.vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת mulier mulieres.Patitur tamen hec regula exceptionem.nam & maſculina exeunt aliqñ in oth.atq; e diuerſo feminina in im.vt ſuo in loco poſtea dicetur.

De nominum deriuatiuorum ſpecie.

QVas eſſe diximus noīm ſpēs primitiuā & deriuatiuā. Sed deriuatiuorū ſunt rurſus multe differentie. Patronymica:que noīa patrū ſigānt .vt a יְמִינִי בֶּן־יָמִין beiamī iemini pro filio beniamin : aut aliquo vno ex deſcēdētib? ab illo.Gētilia:que gentē aut nationē aliquā deſignāt.vt ab אֲרָם aram אֲרַמִּי arami.hoc eſt a ſyria ſyrus.Poſſeſſiua : hoc eſt que ſigñiant quātū gtūs ſui primigenii vnde deriuātur .vt a נְחֹשֶׁת נְחוּשׁ. ideſt ab ere ereus.que omnia noīa ſupradicta patronomica & gentilia eādē propemodū hñt formationē : nā termināntur in .i.iota.formāturq; a primigeniorū ſuorū terminatiōe ſi eſt conſonās addita.i.littera.vt ab iſrael iſraeli. Si vero deſinūt in he.aut he mutatur in nun & additur.i.iota. vt שִׁלֹנִי aut nihil mutatur ſed primigeniū ponitur pro deriuatiuo .vt a יְמָנָה pro viro deſcendente ex genere imna. Quod ſi nomina primigenia deſinunt in iod: deriuatiua nihil mutant:ſed ponūtur pro illis.vt leui de leui.nepthali de nepthali. greci tamen & latini dicūt leuita.nepthalita . Que noīa ſub hac terminatiōe gñis ſunt maſculini.nā feminina deſinūt in .ith. formāturq; a maſculinis addita tau.vt ab arami aramith. ab iſraeli iſraelith. Sunt quoq; noīa q̄ cū nō ſint patronymica nec gētilia hñt tñ illorū formā.vt רֹאשִׁית .i.pricipiū. Eſtq; aduertēdū quod hmōi patronymica plerūq; in plurali recipiūt alterū iod.vt פְּלִשְׁתִּי פְּלִשְׁתִּים .i .egyptius egiptii מִצְרִי מִצְרַיִם paleſtin? paleſtini . Denominatiua quoq; ſunt apud hebreos quemadmodū & apud nos:ſic dicta quod a noibus deriuantur vt a צַדִּיק צֶדֶק.i.iuſtus a iuſticia רָשָׁע .i. malus a malicia. Diminutiua noīa hoc eſt a ſuis primigeniis diminutionē ſignificantia non ſunt apud hebreos:ſed circūloquūtur illa per hoc nomē קָטָן ſiue קָטֹנָה quod eſt paruū.vt hec:אָדָם קָטָן .i.homo paruus hoc eſt homūcio. עִיר קְטַנָּה .i.ciuitas parua. Cōparatiua quoq; noīa no ſunt apud eos.circūloquūtur tñ ea p hoc aduerbiū יֹתֵר .i.magis:& nomē adiectiuū qđ ſignare pōt magis & minus.& id ad quod fit cōpatio ponitur cū p̄pone .מִ vel. מִן cū cere vel hiric.vt דָּוִד צַדִּיק יוֹתֵר מִשְׁלֹמֹה dauid magis iuſtus ſalomone.& יוֹחָנָן צַדִּיק יוֹתֵר מֵאֲבִיָה .i.ioānes magis iuſtus abia. & aliqñ fit cōparatio ſine aduerbio יוֹתֵר cū ſola prepoſitione מִ vel מִן addita nomini cui fit cōpatio. vt צַדִּיק מִמֶּנִּי .i. iuſtior me טוֹב מִמֶּנּוּ.i.melior illo. Suplatiua preterea illi nō hñt: ſed circū loquuntur ea p hoc aduerbiū מְאֹד meoth:qđ ſignat nimis ſiue valde & nomē adiectiuū qđ ſignare pōt intēſionē & remiſſionē. vt דָּוִד צַדִּיק מְאֹד .i.dauid iuſtus nimis vel iuſtiſſimus.ſed cū exprimitur is ad quē fit ſuperlatio:cōſtruitur eodē mō quo cōparatiuū:hoc ē cū p̄poſitiōe מִ vel מִן vt Nu.12. עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם.i.mitiſſim? oim hoim. Verbalia quoq; noīa ſūt apud hebreos.i.q̄ a verbis deriuātur.vt ab אָהַב .ideſt amor amo.as.Illud vero qđ nos per nomē verbale dicim? : qa ſignat actionē verbi:a quo deriuatur & participiale : qa formatur ab eiuſdē verbi participio.vt amator,i.q amat:illi per participiū exprimūt. vt אֹהֵב.i. amans. De numeralibus.

SVnt & alie ſpēs noīm tā primitiuorū q̄ deriuatiuorū q̄lia ſūt nūeralia:q̄ qa in freq̄nti ſūt vſu:& nō nihil varietatis hñt:qđ in artē redigi debeat:aliqd de his hoc inloco dicēdū ē.ac primū de nūeralib? ſimplr.Eſtq; aduertēdū qđ noīa nūeralia ſūt adiectiua & p̄ter vnū & duo plīs nūeri.Itaq; a trib? vſque ad decē maſculina deſinunt in he līam : & nonnū quam in tau:ſed tunc poſſunt etiam femininis iungi. Atqui feminina in tau aliquando deſinunt:& nunquā in he .hoc mō.

אֶחָד אַחַת	Vnus vna.
שְׁנַיִם שְׁתֵּי שְׁתַּיִם	Duo due.

שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֶׁת שָׁלֹשׁ Tres mares.&.f.
אַרְבָּעָה אַרְבַּעַת אַרְבַּע Quattuor mares.&.f.
חֲמִשָּׁה חֲמֻשֶׁת חָמֵשׁ Quinque mares.&.f.
שִׁשָּׁה שִׁשֶּׁת שֵׁשׁ Sex mares. &.f.
שִׁבְעָה שִׁבְעַת שֶׁבַע Septem mares.&.f.
שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת שְׁמֹנֶה Octo mares.&.f.
תִּשְׁעָה תִּשְׁעַת תֵּשַׁע Nouem mares.&.f.
עֲשָׂרָה עֲשֶׂרֶת עֲשַׂר Decem mares.&.f.

Aduertendum tamen est:quod aliquando in numero designā te vnum gñis masculini:p apheresin aufertur aleph vt Ezech. 33. וְדִבֶּר חַד אִת אַחַד hoc ē.& dicūt vnus ad alterū. Aliqñ p apo copē aufertur dāleth a fine.vt Ezech.18. וְעָשָׂה אֶת מֵאַחַת מֵאֵלֶּה hoc est.& fecerit vnum de istis.Sunt tñ qui dicāt quod hoc ver bum אַח sit frater: vt sit sensus & fecerit fratrivnum ex his.& cū numerus multitudinis repugnet vnitati:nihilominus in plu rali dicimus.אַחֵרִים.idest vnos.vt latine cum nominibus de clinatis pluraliter dicimus vnas litteras vna menia . & vna in genere femínino hoc est אַחַת cū pōitur in fine oratiōis: aleph ponitur subiecto segol pro patha. & heth per camez loco pa tha.vt Exo.36.אַחַת אֶל אַחַת hoc est.alteram alteri . s . cortine. & numerus septenarius generis masculini aliquando per epē thesin recipit nun litteram ante he finalem.vt Iob.42. שִׁבְעָנָה idest septem filii.Notandum preterea quod ab vno vsq5 ad quinque ponuntur aliquando numeri non tam vt signifi cent numeros illos:quam vt ostendant illud esse quid minimū vt tertio.Reg.17.מִקְשֹׁשֶׁת שְׁנֵים עֵצִים hoc est.en colligo duo li gna.duo posuit pro pauca.Ē diuerso a quinque ad decem po nuntur aliquando nnmeri non vt illos precise significent :sed vt illius rei crebram repetitionem.vt prouerb.24. כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק .i.septies cadit iustus.vbi septies non tam pro septem vi cibus:quam pro sepe siue frequenter positum est. Illud quoq5 hoc in loco non omittēdum:quod ab his nomínibus numera libus figurantur verba denominatiua.vt a duobus diuido .is. pro in duas partes diuidere.tertio.as.pro in tres partes diuide re.quarto.as.pro inquattuor partes.quinto.as.pro in quinq5. sexto.as.pro in sex.A septem & octo & nouem huiusmodi ver ba non formantur.a decem vero bene formatur decimo.as.de quo in vocabulario pleni? dicetur.Atq5 hi quidem numeri si plices sunt:qui vero sequuntur: vsq5 ad vndeuiginti compo nuntur ex eisdem numeris simplicibus & decem prepositio sp minori numero.Sed numeri denarii in gñe femínino hñt in fine he lām.masculina vero nō habent: vt in hac serie patet.

אַחַת עֶשְׂרֵה Vndecim.m.f.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר Vndecim.m.f.
שְׁתֵּי עָשָׂר Duodecim.m.f.
שְׁנֵים עָשָׂר Duodecim.m.f.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר Tredecim.m.f.
אַרְבָּעָה עָשָׂר Quattuordecim.m.f.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר Quindecim.m.f.
שִׁשָּׁה עָשָׂר Sedecim.m.f.
שִׁבְעָה עָשָׂר Septendecim.m.f.
שְׁמֹנָה עָשָׂר Octo & decem.m.f.
תִּשְׁעָה עָשָׂר Nouem & decem.m.f.

A viginti vsq3 ad nonagīta numeri maiores p masculino gñe & p femínino finiuntur in.im.in numero plurali.minores ve ro numeri precedunt maiores.vt vnus & viginti .duo & vigī ti .tres & viginti.& eodem modo de aliis.

עֶשְׂרִים Viginti.m.f. אֶחָד וְעֶשְׂרִים Vnus & viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים Vna & viginti. שְׁלֹשִׁים Triginta.m.f.
אַרְבָּעִים Quadraginta.m.f. חֲמִשִּׁים Quīquagīta. m.f.
שִׁשִּׁים Sexaginta.m.f. שִׁבְעִים Septuaginta .m.f.
שְׁמֹנִים Octoginta.m.f. תִּשְׁעִים Nonaginta . m .f.

Aliqñ tñ numerus maior precedit minorē :quod fere in esdra repitur.vt שִׁבְעִים וּשְׁנֵים .i.septuaginta duo.& ibidem.חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה .i.quinquagīta q̄ttuor. Deinde a cētū vsq3 ad mille nu meri maiores ptinēt ad masculos & feminas. & cētenarij? nūe rus desinit in he vel in tau indifferēter.ducētenarius habet ter mínationē dualis hoc est in.im.p̄cedente patha vel camez:reli qui oēs vsq3 ad nōgētos desinūt in oth. & iunguntur illis nu meri minores terminationis femininorum : ita vt precedant illos significentq3 masculos & feminas in hunc modum.

מֵאָה מְאַת Centum.m.f. מֵאוֹת Centum.m.f.
מָאתַיִם Ducentum.m.f. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Tercentum.m.f.
אַרְבַּע מֵאוֹת Quater cētū.m.f. חֲמֵשׁ מֵאוֹת Quiquies cētū.m.f.
שֵׁשׁ מֵאוֹת Sexies cētū.m.f. שֶׁבַע מֵאוֹת Septies cētū . m.f.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת Octies cētū.m.f. תֵּשַׁע מֵאוֹת Nouies cētū . m.f.
אֶלֶף Mille.m.f. אַלְפַּיִם Duo millia.m.f.
אַלְפֵי אַלְפִּים Millia.m.f. Sed millia a tribus vsq3 decē ple rūq3 veniunt cū numeris minoribus masculinis desinētibus in tau prepositio eodem numero minori in hunc modum.
שְׁלֹשֶׁת אַלְפִּים Tria millia.m.f. אַרְבַּעַת אַלְפִּים q̄ttuor millia.
חֲמִשֶּׁת אַלְפִּים Quique millia.m.f. שִׁשֶּׁת אַלְפִּים sex millia .m.f.
שִׁבְעַת אַלְפִּים Septē millia.m.f. שְׁמֹנַת אַלְפִּים Octo millia .m.f.
תִּשְׁעַת אַלְפִּים Nouē millia.m.f. עֲשֶׂרֶת אַלְפִּים Decē millia.m.f.
& deinceps ascendēdo vsq3 ad cētū mille. & rursus a cētū mille vsq3 ad mille millia idest decies centū mille.in hunc modum.
עֶשְׂרִים אֶלֶף Vigīti mille . m.f. מֵאָה אֶלֶף Centū mille . m . f.
אֶלֶף אַלְפִּים Mille millia.m.f. Sunt p̄terea &alie denomina tiōes a nominibus numeralibus que dicuntur multiplicia . vt

שִׁבְעָתַיִם Septuplum. אַרְבָּעָתַיִם Quadruplum.
רִבֲבָה רִבּוֹא Decem mille. רִבּוֹתַיִם Vigínti mille.
רִבְבוֹת רְבָאוֹת Multa millia. Aduertēdum preterea quod nomina iuncta numeris ponūtur aliqñ in singulari cū nūero plu.& maxie qñ ē nomē spēi. vt חֲמֵשׁ בָּקָר .i.quīq3 bos: p qui q3 boues.אַרְבַּע צֹאן .i.q̄ttuor ouis: p q̄ttuor oues.& hoc fit fre quētius & q̄si sp ab vndeci & deinceps ascēdēdo in infinitū.vt illa nūero multitudinis iuncta licet ponātur i singlī:nihilomi nus intelliguntur plalia . vt genē. 5. וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה hoc est octingēti ann?:pro octīgēti anni.& i eo.32.אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ .i. quadringēti vir:p q̄dringēti viri. Alias cōbinationes numero rū ex iis que in supioribus dicta sunt: p te ipsum sine precepto re poteris conficere. De numeris deriuatiuis.

Numeralibus noībus deriuātur noia ordinalia hoc est ordinē aliquarū rerū ab vno aliquo prīcipio significā tia.& sunt in termiatiōe silia noīb? patronymicis de q bus supra dictū ē.formāturq3 a noīb?miorib?:a duob?vsq3 ad decē.Nā prius nō deriuatur ab vno sed a verboרִאשׁוֹן q̄d ē prīci piū.vñ ē רִאשׁוֹן p eo q̄d ē prim?. A secūdo āt ad decimū mas culina desinunt in.iod.femi.in.ith.& aliqñ in.ia.in hūc modū.

שֵׁנִי שֵׁנִית Prim?.a. רִאשׁוֹן רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית Secūdus.a.
שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁית Tertius.a. רְבִיעִי רְבִיעִית Quartus.a.
חֲמִישִׁי חֲמִישִׁית Quintus quinta. שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית Sextus sexta.
שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית Septimus septima. שְׁמִינִי שְׁמִינִית Octau? octaua
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית Nonus.a. עֲשִׂירִי עֲשִׂירִית Decimus. a.

Masculina vero plia desinunt in im p iod simplex & nōnūquā p iod duplex.femínina vero ī oth p̄cedēte iod excepto prīo.vt רִאשׁוֹנִים רִאשׁוֹנוֹת Primi prime. שְׁנִיִּים שְׁנִיּוֹת Secundi secūde
Pro nūeris ordinalib? ponūtur nūeri nūerales ab vndecī advi gīti & deīceps tā in singlī q̄ in plī.tā pro masculinis quā p fe mininis.in hūc modū. בְּיוֹם עַשְׁתֵּי עָשָׂר In die vndecimo. בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר ī die duodecīo. בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר ī die tredecīo.
Sed qa ordinalia plerūq3 signant vnā aliq3 portionē nūeri grā dioris:partē illā hebrei designāt p nūerū diuidētē & diuisū.vt p eo q̄d nos dicimus decimus qsq3 illi dicunt אֶחָד מֵעֲשָׂרָה hoc est vnus de decem.& pro eo q̄d nos due centesime : illi dicunt שְׁנַיִם מֵמֵאָה hoc est duo de centum.

Distributiua numeralia cuiusmodi sunt apud latinos bini bine bina: terni terne terna. quaterni quaterne quaterna: nō sunt apud hebreos: designantur tamen per eiusdem numeri geminationem vt pro bini viri: illi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם hoc est duo & duo. s. viri. Numeralia quoq; aduerbia nō sunt apud eos: circumloquuntur tamen illa per nomina numeralia & hoc nomen פַּעַם quod vicem significat. vt pro eo quod nos dicimus quater illi dicūt אַרְבַּע פְּעָמִים hoc est quattuor vicibus.

De numeris designandis per litteras alphabeti.

Latini in representandis numeris aliam sequuntur rationem quam hebrei & greci. nam illi per. i. iota designant vnum. per duo iota duo. p tria iota tria. p quattuor iota quattuor. per. v. quintam vocalium quinque. At greci quemadmodum & hebrei per litteras alphabeti per ordinē numeros scribunt. puta per alpha vnū. per beta duo. per gama tria. per delta quattuor. Hebrei quoq; ad eūdē modū sic.

Vnus	א	Triginta	ל	Sunt tamen qui quingentenarium numerū & deinceps vsque ad mille per quinque literas finales designarent. puta quingenta per ך sexcenta per ם septingenta per ן octingenta per ף nongenta per ץ Sed hec ratio numeros designandi nō ab omnibus recipitur: sed per litteras alphabeti compositas id faciunt. vt quingenta per תק hoc est per quadringenta & centum. atq; eodem modo de ceteris. Id quoq; non est dissimulādum hebreos vsque adeo: reformidasse prodere nomen illud ineffabile tetragrammaton: vt quoties in numeris designādis aliquot ex illis inciderent: in alias litteras commutarent: que alios numeros exhibent. vt quindecim qui per יה designari deberant:: hoc est per quinq; & decem: per טו describerent hoc est per sex & nouē. Sed de numeris in presentiarū satis multa.
Duo	ב	Quadraginta.	מ	
Tria	ג	Quinquaginta.	נ	
Quattuor	ד	Sexaginta.	ס	
Quinque	ה	Septuaginta.	ע	
Sex	ו	Octoginta.	פ	
Septem	ז	Nonaginta.	צ	
Octo	ח	Centum.	ק	
Nouem	ט	Ducenti.	ר	
Decem	י	Tercenti.	ש	
Viginti	כ	Quadringenti.	ת	

De relatiuis.

Relatiuorum nominum duo sunt genera: nam quedam sunt relatiua substantie: quedam relatiua accidentis. Relatiua substantie sunt: que referunt aliquod antecedens substantiuum. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ Beatus vir: qui nō abiit: qui relatiuum refert antecedens illud vir: quod est nomē substantiuum. Est autem apud hebreos vnum relatiuum substantie. id autem est aser. que est dictio per se potestq; referre antecedens vtriusq; generis & numeri & cuiusq; persone: neq; declinatur ex singulari nūero in pluralē sed tm̄ p articulos sic. הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא Vir q venit. הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Viri qui venerūt הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בָּאָה Mulier q̄ vēit. הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Mulieres q̄ venerūt. & eodē mō p alios casus. Est p̄terea alterū relatiuū substātie: qđ nūquā reperitur separatū p se: sed tm̄ in cōpositiōe cū verbo quod sequitur: cuiusmodi est in oratione dominica sic. Pater noster qui es in celis. pro quo in hebreo dicitur אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁ non est dictio per se: sed componitur cum verbo quod sequitur בַּשָּׁמַיִם dicimusq; sub vno accētu. שֶׁבַּשָּׁמַיִם Est namq; regula apud hebreos: quod nulla dictio est que vna tantum littera contineatur. Quod si vspiam reperitur huiusmodi particula siue sit nomen siue prepositio siue coniunctio siue articulus: non est censenda dictio per se sed cum verbo sequenti iungitur siue per compositionem siue per appositionē Relatiua accidentis sunt: que referunt aliquod antecedens adiectiuū. vt si dicā ego reddo tibi librū pulchrū qualem mihi tu dedisti: qualem relatiuum est accidentis: quia non refertur ad librum sed ad pulchrum. & huiusmodi relatiua non sunt apud hebreos: circumloquuntur tamen ea per hoc aduerbium כְּמוֹ quod potest interpretari sicut. perinde ac si dicam reddo tibi librum sicut dedisti mihi. Sunt preterea relatiua pronominū: sed de illis differetur vbi de pronomine & de verbo agetur. nunc ad genera pergamus.

De genere nominum.

Genera nominum que apud hebreos diximus esse quīque: aut cognoscuntur sola natura duce: hoc est sexu quo distinguitur masculus a femina. De quibus nō potest dari regula certior: q̄ quod nomina propria masculorum aut appellatiua ad masculos pertinentia sunt generis masculini: Quodq; nomina propria feminarum aut appellatiua ad feminas pertinentia sunt generis feminini. Quodq; nomina appellatiua que possunt ad masculos & ad feminas pertinere: sūt communia duorum generum hoc est masculini & feminini. Promiscua vero siue habeant sexum cōfusum siue discretum: sunt illius generis in quo proferri consueuerunt. nam sub alterutro genere comprehenditur vterq; sexus. aliquando tamē distinguntur terminatione. vt כֶּבֶשׂ כִּבְשָׂה. i. agnus agna. & tūc cuique terminationi accommodatur suum genus. Que vero sexum non habent: nihilominus necesse est sub alterutro genere proferri: vt nō committamus soloecismum: cum fuerint illis accommodanda nomina adiectiua. aut participia. aut verba. Nam & verbo quemadmodum & nomini accidit genus: vt suo in loco dicetur. Greci huiusmodi nominum genera distinguunt per articulos. Latini qui articulis carent per regulas aut significationis aut terminationis. Hebrei qui neq; articulos habent. vt greci: neq; terminationum regulas ut latini: tribus modis possunt venire in huius rei cognitionem. primo terminatione. Nam feminina plerūq; tribus litteris his אתה terminantur. vt צָבָא milītia. צָבְאָה sitis. בְּרָכָה benedictio. אות littera siue signum יִבְלֶת spica. Desinentia vero in quamcunq; aliā litteram plerumq; sunt generis masculini: possunt quoq; esse generis feminini: quare ad genus dubium referenda sunt. de terminantur tamen ad certum genus per nomen adiectiuum aut pronomen relatiuum. aut per participium. aut per verbū. que coniunguntur generi feminino: desinunt in he vel in tau. De aliis terminationibus nulla certa ratio tradi potest: cū non nunquam reperiantur duo adiectiua diuersorum generū redita eidem supposito. vt in tertio regum. cap̄. 19. וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק. i. spūs grandis & fortis subuertēs. vbi גְּדוֹלָה gūis e feminini: quia desinit in he. חָזָק vero adiectiuum & מְפָרֵק participium que desinunt in coph generis sunt masculini. Exemplū de verbo possum habere ex ecclesiaste cap̄. 1. וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ. idest oritur sol. Vbi sol generis est masculini. quia verbum precedens est generis masculini. & Nau. 5. זָרְחָה שֶׁמֶשׁ. idest sol ortus est: vbi sol generis est feminini: quia verbum precedens generis est feminini quia desinit in he. & hic est secundus modus cognoscēdi genus nominis substantiui hoc est per nomē adiectiuum. per pronomē. per verbum. per participium. Tertius modus cognoscendi genus nominis est ex ipsius declinatione: quoniam masculina mittunt numerum multitudinis in im. vt אִישׁ אֲנָשִׁים. idest vir viri. feminina vero in oth. vt אִשָּׁה נָשִׁים. idest mulier mulieres. Sed hec regula non vsquequaq; vera est: nam patitur plerumq; exceptionem: vt in declinatione nominis differemus in. cap̄. sequenti.

De declinatione nominum.

Declinationes nominum apud hebreos non distinguntur nisi a singulari numero in pluralem. que diuersitates quia due sunt tantum: due erunt apud illos nominū declinationes. Prima masculinorum mittentia pluralē in. im. a quacunq; singularis terminatione. idq; duobus modis aut addita im. vt דָּבָר דְּבָרִים. idest verbum verba. aut vltima littera

mutata in im. vt שִׁבֹּלֶת ideſt ſpica ſpice. Secunda decli natio eſt femininorum mittentia pluralem in oth a quacumq; ſingularis terminatione: idq; duobus modis aut addita oth. vt צָבָא ideſt militia militie. aut vltima littera mutata in oth. vt מִלָּה ideſt dictio. dictiones. Sed in hac formatione plerumq; precedentium ſyllabarum vocales mutantur. ſed nō vno modo. Nam monoſyllaba non mutant vocalem preter ad modum pauca: que nonnunquam mutant. e. vocalem in .a. vt בֵּן filius. filii. ſed plerūq; in .i. vt חֵץ .i. ſagitta. נַס iaculum עֵז hircus ſiue capra. עֵת tempus ſiue hora. קֵן nidus קֵץ finis. שֵׁן dens. Alia quoq; ex hoc genere non mutant. vt עֵד teſtis. עֵץ lignum ſiue arbor. שֵׁם ideſt .nomen. Alia quoq; ex monoſyllabis mutant alias vocales in alias. vt יוֹם dies. צַד latus עִיר ciuitas. ſed hec ſunt admodum rara. Nomina duarū ſyllabarum cuiuſcumq; ſint generis plerumq; mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר ideſt verbum. verba. חֵלֶק pars: partes. Excipiuntur illa que habent ſimilitudinem cum his dictionibus nihil ſignificantibus: פָּעַל: פָּעֵל: פְּעַל: פְּעִיל: פִּעֵל: פִּעוֹל: פֻּעַל: פֻּעָל: פֻּעֵל: פֻּעוֹל quoniam ſequentes proportionem illarum nihil mutant. vt זְאֵב lupus lupi: quod ſequitur proportionem illius dictionis פְּעַל. & ad hanc ratione reducuntur alia complura. Sed aduertendū quod nomina habentia ſimilitudinem cum dictione illa. פָּעַל ſi in littera ſubſtātiali in medio dictionis poſita non habent dages. mutant vocalem aliam in aliam. vt בָּרוּךְ ideſt benedictus. in בְּרוּכִים benedicti. Quod ſi habent dages nihil mutant. vt אַלּוּף ideſt dux. duces. טַבּוּר vmbilicus vmbilici. תָּבוּר furnus furni. תָּפוּחַ pomum poma. & etiam quando prima littera eſt ex quattuor gutturalibus ſubſcripta cū apice camez vel patha nihil mutant ſiue habeant dages in medio ſiue non habeant. vt חָרוּץ Solicitus ſoliciti. עָמוּד colūna colūne. Nomina quoq; huius ordinis deſinentia in he: nihil mutant plerumque. vt שָׂדֶה campus. campi. Nomina p̄terea trium aut plurium ſyllabarū plerūq; nihil mutāt ex ſingulari numero in pluralem. vt תְּאֵנָה ficus fici.

De heteroclitis.

SVnt complura nomina que non ſubiiciuntur regulis q̄ ſuperius tradite ſunt de formatione nominum maſculinorum & feminiorum numeri pluralis ex ſingulari: quoniam ſunt complura feminina: quæ mittunt numerū multitudinis in im. Atq; ediuerſo maſculina: que mittunt eundem numerum in oth. Sunt prætera quedā q̄ cum in ſingulari ſint maſculina vel feminina: in plurali hñt vtrāq; terminationem.

De femininis in .im.

אֶבֶן Lapis lapides: אֹזֶן Auris aures:
אֵלָה Querc9 q̄rc9. אַלְמֹן Māipulus .li.
אִימָה Timor timores אִשָּׁה mulier mulierꝫ
בֵּיצָה ouum oua: דְּבֵלָה Carica carice.
דֶּרֶךְ Via vie דְּבוֹרָה Apis apes.
חִטָּה Triticū tritica: יַעֲנָה Struthio. ones.
כֻּסֶּמֶת Far farra: לְבֵנָה Later lateres:
מוֹפֵת Miraculū .cula. נְמָלָה formica .mice.
מְאָה Mēſura mēſure: עַיִן Oculus oculi.
עִיר Ciuitas .tates. פִּילֶגֶשׁ Cōcubīa. bine.
צְבֻתָת Manipulus .li. רָחֵל Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת Spica ſpice: שׁוֹשַׁנָּה Roſa roſe.
שָׁנָה Annus anni שְׂעוֹרָה Hordeū .dea.
תְּאֵנָה Ficus fici.

De maſculinis in oth.

אָב Pater patres: בְּכוֹר Prīogenit9. ti.
חֲלוֹם Somniū ſomnia מָאוֹר Lumē lumina.
מִזְבֵּחַ Altare altaria: מָטָר Pluuia pluuie.
מָקוֹם Loc9 loci vel loca מִשְׁכָּן tabernaculū. la.
סִיר Olla olle: קוֹל Vox voces:
שָׂדֶה Campus campi. שֵׁם Nomen noīa.

De vtriſq; in im & in oth ſimul.

אֵימָה Timor .res. אֹמֶר verbū verba
דֶּלֶת Ianua .nue. דּוֹר Gñatio. tiōes.
חָצֵר Villa ville. מִלָּה Dictio. ones.
עָוֹן Peccatū peccata. עֵין Fōs fōtes.
פִּנָּה Angulus āguli. צֵלָע Latus latera
קֶרֶן Cornu cornua. שָׁנָה Annus anni

Poteſt fieri vt alia complura interlegendum reperias: ſed q̄ impreſentiarum occurrerunt: exempli gratia ſufficiant.

De numero.

QVmerus nō ſolum accidit nomini: ſed & pronomini: & verbo & participio. Sed quoniam declinatio fit p numeros & per caſus: dicendū eſt prius de numeris. tū de caſibus. Sunt autē numeri vt dictum eſt apud hebreos quē admodū & apud grecos tres. ſingularis qui hebraice dicitur. לְשׁוֹן אֶחָד hoc eſt lingua vnius. Dualis qui לְשׁוֹן שְׁנַיִם hoc eſt ligua duorū. Plis qui. לְשׁוֹן רַבִּים .i. ligua pluriū. Singlris nūerus in nomine non habet certam terminationem in maſculinis ſed neq; in femininis preter q̄ in illis que deſinunt in he ſiue in tau. A maſculino ſingulari formatur plurale atq; femininum ſingulare & plurale. Dualis numerus tam in maſculinis q̄ in femininis formatur a ſingulari addendo im ſiue vltima littera mutata in im. & ante iod plerumq; precedit patha ſiue camez: vt efficiatur .im accentu acuto ſupera. vt עֵינַיִם ideſt. oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis numerus tam maſculinorum quam femininorū quaratione formentur a ſingulari dictum eſt vbi de nominis declinatione. Sed ſunt complura nomina appellatiua atq; etiam propria locorum ſiue hominum: que cum ſint ſingularia habent terminationem pluralium hoc eſt in im. vt אֲדֹנִים .i. dñs. תָּמִים .i. innocēs. פְּלִשְׁתִּים ſubiolanus vētus. מִצְרַיִם egypt9. לוּדִים nomen viri. Aduertendum preterea quod ab huiuſmodi nominibus in .im. deſinentibus aliquando per apocopen abiicitur mem illud finale. 2. Regū. cap. 22. וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי hoc eſt. liberabis me a cōtradictiōibus populorum. pro quo trāſlatio communis habet populi mei. Aliquando abſcinditur mem littera finalis: & profertur iod non quaſi vocalis ſed quaſi conſonans. ut Ieremie cap. 22. וְחַלּוֹנַי hoc eſt qui aperit ſibi feneſtras. pro eo quod eſſe debuit חַלּוֹנִים. Aliquando mem finalis mutatur in nun. vt Dañ. 12. לְקֵץ הַיָּמִין .i. in fine dierū. & Ezech. 4. קַח לְךָ חִטִּין hoc eſt: accipe tibi tritica. Notādum eſt preterea quod in nominibus deſinentibus in iod in numero ſingulari: que ex ratione declinatiōis debuerāt geminare iod in numero multitudinis abiicitur ex illis alterū iod. vt ab eo quod eſt גּוֹי .i. gēs. dicimus גּוֹיִם .i. gētes per vnum iod: cū deberemus dicere per duplex iod. גּוֹיִים Illud quoq; aduertendum eſſe quedā noīa dualiter aut pluraliter declinata in im deſinentia: que carēt numero ſiugulari. cuiuſmodi ſunt: q̄ ſequuntur.

מִכְנָסַיִם Bracche. מַיִם Aque. מֹאזְנַיִם Statere.
כְּלָאִים Res mixte חַיִּים Vite. שָׁמַיִם Celi.
רַחַיִם Mole. צָהֳרַיִם Meridies. פָּנִים Facies.
מֶלְקָחַיִם Forcipes

In quibus pōt itelligi nūerus ſingularis: niſi ſequatur aut p̄cedat nomen adiectiuum aut verbum aut participium numeri pluralis: quoniam tunc pluraliter nominantur. puta מַיִם רַבִּים ideſt aque multe. שִׁמְעוּ שָׁמַיִם .i. audite celi. Sūt e diuerſo nomina ſingulariter declinata que carent numero multitudinis. cuiuſmodi ſunt que ſequuntur: & fortaſſe alia plura.

צאן Ouis. פּוֹל Faba יַיִן Vinum חֹמֶץ Acetum
הִין Menſura. גֶּרֶה Granum. קַיִץ Ver. חוֹם Calor.

קוֹר Frigus חֹבֶל Mundus יָרֵחַ Luna שֶׁמֶשׁ Sol חֹרֶב Siccitas. Ex quibus pōt figurari pluralis numerus: licet in sacris litteris nō reperiatur. plurali quoq; numero carēt noīa propria hoīm siue locorū. vt אַבְרָהָם abraam. בָּבֶל babylon. & nomina desinentia in. uth. nō habēt in vsu pluralē: quanquam possumus illum formare si fuerit opus. qualia sūt גְּבֵרוּת superbia יְרֻדוּת Iuuētus כְּלִמוּת Verecundia. שְׁפָלוּת Humilitas.

De casibus nominum.

CAsus noīm ꝓnoīm ac participiorū apud latinos & grecos distinguūtur tū terminatiōe: tū articulis. tū significatione: siue partiū orōnis cōstructione. Apud hebreos casus plerumq; distinguntur constructione nominatiui cū verbo vt si dicam אָכַל לֶחֶם אִישׁ hoc est vir comedit panem. manifestum est quod vir est casus noīatiui. aut genitiui qui regitur ex vi possesionis ab aliqua re possidente. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד. i. salomon filius dauid. clarum est quod dauid casus est genitiui. Alter modus cognoscendi casus est per articulos: siue proarticulos vt hieronymus appellat. Nā articulus est pars oratiōis q̄ additur nomini ad ostendendū cuius generis ē. proarticulus vero ad demonstrandū cuius est casus. Igitur apud hebreos casus sunt sex. articuli vero quattuor. Nominatiui articulus est הַ. genitiui quoq; articulus est idem הַ. datiui לַ. accusatiui אֶת. vocatiui non habent articulos sed aduerbia vocandi. Ablatiuus non habet articulum sed prepositionem. de qua in suo loco. Septimus vero latinorū casus apud hebreos exprimitur per ablatiuū & בְּ ꝓpositionē hoc est. in. vt in psalmo. 32. בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם. i. verbo dñi celi firmati sunt. pro quo hebrei dicunt ī verbo domini. Sed aduertendum quōd particula ha quam diximus esse articulum nominatiui & genitiui: potest etiam iungi aliis casibus. Et nunquam reperitur per se: sed semper in compositione cum suo casuali. & aduertendum quod in dictionib? disyllabis aut polysyllabis ab aīn vel heth incipiētibus loco patha vel camez scribitur. per segol. veluti. הָעָרִים mōtes. הָעָרִים ciuitates. & quāquā diximus הַ esse articulū nominatiui: & vocatiuū nō habere articulū: aliqñ nominatiuus reperitur sine articulo & vocatiuus cū articulo. Cū vero nomen aliquod post se regit genitiuum ex vi possessionis non admittit articulum. vt Geñ. cap̄. 2. תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. i. generationes celi & terre. Nomina quoq; locorum siue hominum propria non recipiūt articulum. neq; regere possunt genitiuum: nisi interueniat nomen appellatiuum. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד. i. salamon filius dauid. potest tamen subintelligi etiam si non exprimatur. vt in euangelio: maria iacobi subintellige mater. Quare si duo noīa propria aut etiam duo substantiua iunguntur: vtrumq; erit in eodem casu. vt רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן hoc est ruben. simeon. Quod si duo huiusmodi nomina iunguntur quorū alterū sit in genitiuo: illud nomen distinctionis gratia recipit. הַ. vt אִישׁ הָאֱלֹהִים hoc ē vir dei. reperitur etiam genitiuus huiusmodi sine articulo. vt in eodem exemplo. Potest etiam fieri vt genitiuus regatur ab altero genitiuo. vt Geñ. cap̄. 5. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. i. hic est liber generationis adam. Sed de articulis & prepositiōibus quo modo apponuntur nominibus & pronominibus: vbi departibus indeclinabilibus agetur copiosius differemus. nunc eorū que diximus exempla proponamus cum articulis & sine illis.

Masculina.

אִישׁ הָאִישׁ	Nominatiuo hic vir.
אִישׁ הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לָאִישׁ לְאִישׁ לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ אֶת הָאִישׁ	Accusatiuo virum.
אִישׁ הָאִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ מֵאִישׁ מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בְּאִישׁ בְּאִישׁ בְּהָאִישׁ	Septimo casu. viro.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Plurali nominatiuo. viri.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Genitiuo virorum.
לָאֲנָשִׁים לְאֲנָשִׁים לְהָאֲנָשִׁים	Datiuo viris.
אֶת אֲנָשִׁים אֶת הָאֲנָשִׁים	Accusatiuo viros.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאֲנָשִׁים מֵהָאֲנָשִׁים	Ablatiuo a viris.
בַּאֲנָשִׁים בְּהָאֲנָשִׁים	Septimo casu viris.

Feminina.

אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Nominatiuo mulier.
אִשַּׁת הָאִשָּׁה	Genitiuo mulieris.
לְאִשָּׁה לְהָאִשָּׁה	Datiuo mulieri.
אֶת אִשָּׁה אֶת הָאִשָּׁה	Accusatiuo mulierem.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Vocatiuo o mulier.
מֵאִשָּׁה מֵהָאִשָּׁה	Ablatiuo a muliere.
בְּאִשָּׁה בְּהָאִשָּׁה	Septimo casu muliere.
אִשּׁוֹת הָאִשּׁוֹת	Plurali nominatiuo mulieres.

& de aliis casibus eodem modo dicendum quo dictū est de masculinis. Atq; ad proportionem horum duorum nominum alterius masculini & alterius femininī: declinātur omnia alia nomina si nō carēt alterutro nūero. Et de nomine dicta sufficiāt: qđ ad proportionē attinet. Est ꝓterea aīaduertēdū: ꝙ ī noībus duarū aut plurium syllabarum que construuntur cum genitiuo: plerumq; mutant primas vocales a prima positione: nā monosyllaba raro mutant. Mutant igitur camez in seba. vt מָקוֹם idest locus. iunge illi genitiuum & tunc dices מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ. i. locus altaris. atq; eodem modo. דָּבָר iunge genitiuum & dices דְּבַר יְהוָה idest verbum domini. & שָׂדֶה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea disyllabis: que habent in medio litteram iod: exteritur illud iod in prolatione: si dictiones ille cōstruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל. idest domus israel. זַיִת idest oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc est oliuetum olei. חַיִל. i exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה. i. exercitus pharaonis. Exteritur etiam iod in prolatione qñ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי. idest domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים. idest oliue. Aliquādo tamen in huiusmodi nominibus iod non exteritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֵילִים. idest exercitus. Noīa quoq; nonnulla que in plurali desinunt in im. aliquando amittūt mem litteram si cum genitiuo construuntur: & littera que precedit iod scribitur p cere. et mutant primas vocales: sicuti mutabant in formatione pluralis ex singulari. vt בָּנִים idest filii. ad de genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם. idest fili abraam. & eodem modo דִּבְרֵי הַיָּמִים idest verba dierum. Nomina preterea trium syllabarum quarū due priores veniūt cū patha siue camez: si sequatur genitiuus: posterior apex vertitur in seua qui pertinet ad syllabam precedentem. hoc mō אֲנָשִׁים idest homines. אַנְשֵׁי הָעִיר. idest homines ciuitatis. חֲכָמִים. idest sapientes. חַכְמֵי לֵב idest sapientes cordis. Cum nomina quoq; in plurali componuntur cum pronominibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים. idest domini. אֲדֹנֶיךָ idest domini tui. sed hoc in cap̄. sequenti quod est de pronomine dicetur. Est etiam aduertendum quod nomina feminina desinentia in. ה. he. si post se construantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה idest iusticia. צְדָקַת הַצַּדִּיק. idest iusticia iusti שָׁנָה idest annus. שְׁנַת רָצוֹן idest annus propiciationis. Aliquando tamen in huiusmodi nominibus. ה. non vertitur in. ת. sed potius excluditur si sequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה. idest nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמֻּרִים. idest nox obseruationum. Nomina quoq; feminina que non desinunt in he vel in tau. si construuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר. idest verbum שְׁבוּעַת idest verbum iuramenti. אִמְרַת אֱלֹהִים idest dictum dei. Quando nomen aliquod construitur cum genitiuo articulus datiui ꝙ camez accipit seba. vt Geñ. cap̄. 16. לְקוֹל שָׂרַי.

ídest voci ſare. Idem quoꝙ dicendum de prepoſitiõe. vt geñ. caꝑ. 21. בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים ídest in terra philiſtinorum. Recipiunt quoꝙ ſeua pro camez quando poſt nomen ſubſtãtiuum ſequí tur adiectiuum. vt geñ. caꝑ. 18. לְגוֹי גָּדוֹל. í. in gentẽ magnã. & Exodí. 12. בְּבַיִת אֶחָד ídest in domo vna. preter quã ſi adiectiuũ venit cũ he. articuli: quia tũc beth & lamed poſſunt accipere ca mez. vt Deut. caꝑ. 8. בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל ídest in deſerto grandi. Nõ nunquam articulus datiui ſeruit pro genitiuo. ſicut geñ. caꝑ. 32. לִמְצֹא חֵן. í. cuius es tu. & in eodẽ לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב. í. ſerui tui ía cob. & pſalmo. 3. מִזְמוֹר לְדָוִד. í. pſalmus dauid. Articulus quoꝙ accuſatiui aliqñ ponitur pro prepoſitione ablatiui. vt geñ. 31. אֶת יוֹסֵף. i. cum ioſeph. Aliquando he ponitur in fine dictio nis ad oſtendendũ quod eſt accuſatiui caſus. vt חֹרֵבָה. í. ad oreb מִצְרַיְמָה ídest ad egyptum. Si preterea nominis littera prima habet ſeba: lamed datiui & mem & beth ablatiui accipiunt hí ric. vt לְצִדְקָה ídest iuſticie. & בְּצִדְקָה. í. in iuſticia. quod preci pue fit ſi huiuſmodí dictio conſtruitur cum genitiuo. ſicuti ꝑs. 32. דְּבַר יְהוָה ídest in verbo domini. Illud quoꝙ aduertendũ quod nomina propria hominum ſine locorũ: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt ſeba. vt Geñ. caꝑ. 6. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ ídest dixit deus noe. & numeri. 12. בְּעַבְדִּי בְמֹשֶׁה. i. in ſeruo meo moyſe. Quod ſi prima littera noīs proprii habet ſeba: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt hiric. vt לִשְׁלֹמֹה. ídeſt ſalomõi בִּרְאוּבֵן. ídeſt cum ruben.

De nominíbus anomalis.

IN ſuperioríbꝰ dictum eſt de nominíbus regulariter de clinatis: nunc de irregularíbus: hoc eſt que in declina tione aliquid mutant. Nam quod de nominum forma tione a ſingulari in pluralem dictum eſt: quod maſculina exe unt in. ím. addita ím vel vltima littera ī ím mutata: non vſque quaqꝙ obſeruatur quoniam aliquando additur vel detrahitur vel mutatur littera vel apex: aut vtrumqꝙ. vt ecce. אָזְנִי hoc eſt au ris per rectam formationem debuit facere אָזְנַיִם dicendũ eſt tamen אָזְנַיִם hoc eſt a vocalis addita. Et ne in ſingulis ímmo remur diſpoſuímus quedam nomina in quibus vna aut plures huiuſmodi irregularitates reperíuntur.

אָדֹם. אֲדֻמִּים	Ruber. rubrí.
אֹזֶן. אָזְנַיִם	Auris. aures.
אָחוֹת. אֲחָיוֹת	Soror ſorores.
אֱנוֹשׁ. אֲנָשִׁים	Homo homines.
אַף. אַפַּיִם	Naris nares.
אִשָּׁה. נָשִׁים	Mulier mulieres.
בַּיִת. בָּתִּים	Domus domus.
בֶּרֶךְ. בִּרְכַּיִם	Genu genua.
בַּת בָּנוֹת	Filia filie.
גְּדִי. גְּדָיִים	Hedus hedí.
דֶּלֶת. דְּלָתַיִם	Ianua ianue.
דֶּרֶךְ. דְּרָכִים	Via vie.
חֶלְצַיִם. חֲלָצַיִם	Lumbus lumbí.
יָד. יָדַיִם	Manus manus.
יוֹם. יָמִים	Dies dies.
יֶרֶךְ. יְרֵכַיִם	Femur femora.
כָּנָף כְּנָפַיִם	Ala ale.
כַּף. כַּפַּיִם	Palma manus. palme.
כֶּפֶל. כְּפָלַיִם	Duplicatio. duplicationes.
כִּכַּר כִּכָּרִים	Talentum talenta.
כֶּרַע. כְּרָעַיִם	Crus crura.
לְאֹם. לְאֻמִּים	Populus populi.
לֶחִי. לְחָיַיִם	Maxilla. maxille.
מַלְכוּת. מַמְלָכוֹת	Regnum regna.
עַיִן. עֵינַיִם	Oculus oculi.
עֵרֹם. עֲרֻמִּים	Nudus nudi.
פֶּה. פִּים. פִּיּוֹת	Os ora.

צְבִי. צְבָאִים	Hinnulus, hinnuli.
צֶד. צְדָדִים	Latus latera.
צֵל. צְלָלִים	Vmbra vmbre.
קֶרֶן. קְרָנַיִם	Cornu cornua.
רֶגֶל. רַגְלַיִם	Pes pedes.
שַׁד. שָׁדַיִם	Mamma mamme.
שֵׁן. שִׁנַּיִם	Dens dentes.
שָׂפָה. שְׂפָתַיִם	Labrum labra.
תֹּם. תֻּמִּים. תְּמִימִים	Perfectus perfecti.

Sunt preterea quedam nomina que per figuram quam greci vocant metatheſim ídeſt tranſpoſitionem littere mutant ordí nem a principio in medium ſiue in finem: aut a fine ſiue a me dio in principium. cuiuſmodí ſunt hec.

נַמְא אֲנָם	Iuncus ſiue pelagus.
נֶכֶשׂ לָשֶׂב	Aries.
כְּסִיל סָכָל	Stultus
רֹגֵעַ. נוֹעֵר	Reprehendens
שְׁחִים. סַחִישׁ	Pomum.
שַׁלְמָה. שִׂמְלָה	Lintheum.

Atqꝙ ad hunc modum alia complura. que permutatio non ſo lum reperitur in litteris: ſed etiam in ſyllabis & in partíbꝰ ora tionis: quoniam particule prepoſitiue poſtponũtur: & poſtpo ſitiue preponuntur. Quod vitium excuſari poteſt: ſi intellectui non nocet: vt geñ. 41. וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה hoc eſt omnes pro uincie veniebant egyptum in. pro in egyptum. & in eo. לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף. ídeſt vt emerent ad ioſeph. pro ad ioſeph vt emerent. í. veniebant ad ioſeph vt emerent. &. 4. Regum. caꝑ. 9. וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ ídeſt & poſuit in ſtíbium oculos ſuos. pro & poſuit ſtíbium in oculis ſuis. Sed de nomine ſatis multa dicta ſũt: nũc de pronomine agendum videtur: ſi premiſerímus antea eſſe a lios articulos a ſuperioríbus qui non veniunt in compoſitio ne. puta שֶׁל genitiui. אֶל datiui. מִן ablatiui. עִם effectiui: que idcirco hoc in loco diximus quoniam ex his prepoſitionibus pronominum caſus deriuantur.

De pronomine.

PRonomen eſt pars oratiõis que loco propríí nominis ponitur. Pronomini accidunt ſex. Species. figura. per ſona. genus. numerus. caſus cum declinatione. Species pronominum ſicut & nominum due ſunt. primigenia & deri uatiua. Primigenia vero reperiuntur ſeparata. deriuatiua tan tum in compoſitione. Caſus quoꝙ primitiuorum deriuati ſũt a prepoſitionibus ſiue articulis nominum. vt שֶׁלִּי qui eſt geni tiuus huius pronominis primitiui לִי. & אֲנִי ſiue אֵלַי qui ẽ da tiuus ab eo quod אֶל. & eodem modo de aliis caſibus. idqꝙ p ad ditionem vel detractionem littere. qui in prima perſona in ſin gulari deſinunt in. iod. in plurali vero in nu. hoc modo.

אֲנִי. אֲנֹכִי	Nominatiuo ego.	שֶׁלִּי	Genitiuo mei.
לִי. אֵלַי	Datiuo mihi.	אוֹתִי	Accuſatiuo me.
	Vocatiuo caret.	מִמֶּנִּי. מֶנִּי	Ablatiuo a me.

Plurali numero.

אֲנַחְנוּ: נַחְנוּ: אָנוּ	Nominatiuo nos.	שֶׁלָּנוּ	Genitiuo nr̃m
לָנוּ: אֵלֵינוּ	Datiuo nobis.	אוֹתָנוּ	accuſatiuo nos
	Vocatiuo caret.	מִמֶּנּוּ	Ablatiuo a no bis.

Pronomen primitiuum ſecunde perſone in nominatiuo ſingulari generis maſculini terminatur in he littera. femininũ vero eiuſdem numeri deſinit in tau cum ſeua. Caſus vero obli qui finiuntur in caph ſubiecto camez pro maſculinis: ſed pro femininis cum ſeba: qui pertinet ad ſyllabam precedẽtẽ: ſic.

אַתָּה: אָתְּ	Nominatiuo tu.	שֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ	Genitiuo tui.
לְךָ אֵלֶיךָ: לָךְ אֵלַיִךְ	Datiuo tibi.	אוֹתְךָ אוֹתָךְ: אֹתָךְ	Accuſatiuo te.
אַתָּה: אָתְּ	Vocatiuo o tu.	מִמְּךָ: מִמֵּךְ	Ablatiuo a te.

Plurali numero.

אַתֶּם: אַתֶּן	Nominatiuo vos.	שֶׁלָּכֶם: שֶׁלָּכֶן	Genitiuo vr̃m.

לָכֶם אֲלֵיכֶם:לָכֶן Datiuo vobis.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן Accusatiuo vos.
אֲכֶתֶם:אֲכֶתֶן Vocatiuo o vos.
מִכֶּם:מִכֶּכֶם.מִכֶּן Ablatiuo a vobis.

Aduertendum est:quod pronomen prime persone tam in recto quam in obliquis tam in singulari q̄ in plurali terminationes habet communes masculino generi ac femínino. Atuero pronomen secunde persone terminationes habet diuersas p masculinis & femininis vt dictum est. Illud preterea notandū est:quod pronominis huius generis femínini terminatio tribus in locis scripture tantum repetitur iuncta masculini generis nomini. Primo. Numeri.cap̄.11. וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשָׂה לִי. p quo latini habent.sin aliter tibi videtur. Secundo Deut.cap̄.5. וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ nos autem ad hunc modum. tu loqueris ad nos. Tertio Ezech.28. אַתְּ כְּרוּב מְמֹשָׁח הַסּוֹכֵךְ ídest tu cherub extentus & protegens. Nonnunquam preterea datiuus & accusatiui generis femínini iungitur generi masculino.vt Deut . cap̄.7. לַהַת לָךְ Latine sic vt daret tibi. & Prouer.7. תְּנָחֵךְ אֹרַח Latine sic:gradietur tecū.quod maxime contingit in fine clausule. Aduertendum est quoq; quod huius pronominis plurale masculinum terminatur in mem precedente littera cui subiicitur segol.femininum vero mutat mem.in nun.

Pronomen primitiuum tertie persone generis masculini numeri singularis desinit in vau cum surech:sequenti aleph ociosa.Femininum vero desinit in iod precedente hiric sequenti quoque aleph ociosa. Obliqui vero masculinorum numeri singularis desinunt in.o.preter ablatiuum qui terminatur in .u. femínina vero desinunt in.a.per apicem cames sequenti he cū apice mapic.in modum sequentem.

הוּא:הִיא הִוא Nominatiuo ille.illa.
שֶׁלּוֹ:שֶׁלָּהּ Genitiuo illius vel sui.
לוֹ אֵלָיו:לָהּ אֵלֶיהָ Datiuo illi vel sibi.
אֹתוֹ:אֹתָהּ Accusatiuo illum illam vel se.
Vocatiuum non habet.
מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה Ablatiuo ab illo illa vel a se.

Plurali.

הֵם הֵמָּה:הֵן הֵנָּה Nominatiuo illi ille.
שֶׁלָּהֶם:שֶׁלָּהֶן Genitiuo illorum.arū. vel sui.
לָהֶם אֲלֵיהֶם:לָמוֹ אֲלֵיהֶן:לָהֶן אֲלֵיהֶן Datiuo illis:vel sibi.
אֹתָם אֶתְהֶם:אֹתָן אֶתְהֶן Accusatiuo illos illas vel se.
Vocatiuum non habet.
מֵהֶם מֵהֶן:מֵהֶם מֵהֶן Ablatiuo ab illis vel a se.

Estq; hoc in loco notandum:quod ablatiuus numeri singularis huius pronominis assimilatur ablatiuo pronominis prime persone numeri pluralis.que ambiguitas non potest tolli nisi ex contextu partium orationis. Nominatiuus preterea huius pronominis in genere masculino numeri pluralis finitur in.em.per.m.femininum vero in.en.per.n. Notandum preterea quod aliquando reperitur nominatiuus generis masculini huius pronominis coaptatꝰ generi femínino.vt in libro ruth pri. וְהֵמָּה בָּאוּ hoc est ille venerunt.atq; ediuerso reperitur eiusdem pronominis genus femininum coniunctum generi masculino.vt secundo.Reg.5. וְהֵנָּה בָּאוּ hoc est & illi venerunt. In quibusdam tamen codicibus recentiores particulam illam aliter punxerunt in hūc modum. וְהִנֵּה.ídest & ecce.quē sensum trāslatio chaldaica sequitur. hoc modo. וְהָא אַתוֹן Pronomē superius est demonstratiuum rerum coniunctarum tertie persone:que sunt remotiores.quod vero sequitur demonstrat res p ximas prime aut secunde persone:cuius explicatio est.

זֶה זוֹ:זֹאת זוֹ Nominatiuo hic hec.
שֶׁל זֶה:שֶׁל זֹאת Genitiuo huius.
לָזֶה:לָזֹאת Datiuo huic.
אֶתזֶה:אֶת זֹאת Accusatiuo hunc hanc.
Vocatiuum non habet.
מִזֶּה.מִזֹּאת Ablatiuo ab hoc ab hac.

Plurali.

אֵלֶּה:אֵלּוּ Nominatiuo hi he.
שֶׁל אֵלֶּה Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה Datiuo his.
אֶת אֵלֶּה Accusatiuo hos has.
Vocatiuum non habet.
מֵאֵלֶּה Ablatiuo ab his.

Hoc in loco notādū est.qd plerūq; supius pronomē sequtur verbū & nō nomen. vt numeri.26. לַאֲלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ ídest his dí uidetur terra.nam apud hebreos elegantius dicitur viro huic quam huic viro . Et duobus proximis pronominibus in nominatiuo plerūq; preponuntur nominibus.vt זֶה הָאִישׁ .i.hic vir.in obliquis vero non preponuntur.dicimus namq; לָאִישׁ הַזֶּה & non לָזֶה הָאִישׁ At uero quando he cum patha vel camez anteponitur illis:tunc pronomina postponuntur nominibus in hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּזֶה Vir iste.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת:הַלָּזוֹ הַלָּזֹ Mulier ista.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל Viri isti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל Mulieres iste.

Et hec de nominibus primitiuis dicta sufficiant: nunc de deriuatis siue compositis dicendum est . Componuntur vero pronomina deriuatiua cum nomine.aut cum verbo. aut cum participio:vel cum prepositione:neq; vnquam reperiuntur separata:semperq; illis preferuntur alie partes orationis supradicte atq; in hunc modum composita vocantur ab hebreis גְּנוּזִים que in formatione numeri pluralis ex singulari communiter mutant primas vocales:quemadmodum in nominibus dictū est. Et prime persone vtriusq; numeri sunt símiles in genere masculino & femínino:sicut dictum est in pronominibus primitiuis.& sequuntur easdem terminationes casuum obliquorum supradictorum & easdem litteras in fine pronominū ad denotādū personā cuius est sermo.in hūc modum. דָּבָר verbū.

דְּבָרִי Verbum meum.m.vel.f.
דְּבָרְךָ:דְּבָרֵךְ דְּבָרֵכִי Verbum tuum.m.f.
דְּבָרוֹ דְּבָרוֹ:דְּבָרָהּ Verbum suum vel illius.m.f.
דְּבָרֵנוּ Verbum nostrum.m.vel f.
דְּבַרְכֶם:דְּבַרְכֶן דְּבָרֵנָה Verbum vestrum.m.f.
דְּבָרָם דְּבָרֵמוֹ:דְּבָרָן Verbū suū vel illorū illarum.
דְּבָרִים Verba. Plurali numero.
דְּבָרַי Verba mea.m. vel f.
דְּבָרֶיךָ:דְּבָרַיִךְ דְּבָרַיְכִי Verba tua.m.f.
דְּבָרָיו:דְּבָרֶיהָ Verba sua vel illorum.m.f.
דְּבָרֵינוּ Verba nostra. m.f.
דְּבָרֵיכֶם:דְּבָרֵיכֶן Verba vestra.m.f.
דְּבָרֵיהֶם:דְּבָרֵיהֶן:דְּבָרֵיהֶנָּה Verba sua vel illorū illarum

Quando est finis clausule venit pronomen secūde persone generis masculini numeri singularis cum segol loco seba:inclina turq; eodem accentus.vt numeri.14. סְלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ ídest peperci iuxta verbum tuum.& notandum quod nomina femínina desinentia in he si componuntur cum pronomine mutant illud he in tau.ad hunc modum. תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתִי Lex mea.m.vel f.
תּוֹרָתְךָ:תּוֹרָתֵךְ Lex tua.m.f.
תּוֹרָתוֹ:תּוֹרָתָהּ Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרָתֵנוּ Lex nostra.m.vel f.
תּוֹרַתְכֶם:תּוֹרַתְכֶן Lex vestra.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתָן Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרוֹת Leges. Plurali numero.
תּוֹרֹתַי Leges mee.m.vel f.
תּוֹרֹתֶיךָ:תּוֹרֹתַיִךְ Leges tue.m.f.

תּוֹרָתֵיו:תּוֹרֹתָיו Leges eiꝰ.m.f.
תּוֹרָתִי Leges noſtre.m.vel.f.
תּוֹרַתְכֶם.תּוֹרֹתֵיכֶן Leges veſtre.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרֹתֵיהֶן Leges ſue.m.f.

Sunt tamen quedā nomina feminina in he deſinentia :in qui bus aliquando he non vertitur in tau.vt סֻכָּה ideſt tabernaculum.Pſal.26.כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה ideſt abſcondet me in tabernaculo ſuo.vbi pro סֻכָּתוֹ ponitur.סֻכֹּה Item פִּשְׁתָּה.ideſt linū.Oſee. 11.צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lana mea & linum meū . vbi pro eo quod eſſe debuit פִּשְׁתִּתִי legitur פִּשְׁתִּי.& alia complura ad hunc modum.Et notandum quod pronomē tertie perſone numeri ſingularis aliquando habet he ocioſam cum puncto mapic . vt דְּבָרָהּ תּוֹרָתָהּ.Nomina preterea ſimplicia nonnunquam reperiuntur terminari ad pronominum ſimilitudinem.vt Geñ.ca. 49.גְּנִי אֲתֹנִי ideſt filius aſine ſue.Ieremie quoꝙ capꝫ.22. וְתִקְרַע עֵינֶיהָ &aperit ſibi feneſtras.que poſſunt dignoſci ex cōtextu partium orationis.Sunt preterea quedam nomīa monoſyllaba que finita in.iod poſſunt eſſe pronomina prime perſone numeri ſingularis:aut nomina que poſſunt conſtrui cum genitiuo.vt אָב.i.pater.אֲבִי יִשַׁי.i.pater iſai.אָח.i. frater . אֲחִי אַבְרָם ideſt frater abraam.פֶּה os. פִּי יְהוָה .i.os domini . Que nomina ſi iunguntur pronominibus tertie perſone numeri ſingularis ponuntur dupliciter hoc modo.

אָבִיו אֲבִיהוּ Pater eius vel illius.
אֲחִיו אֲחִיהוּ Frater eius vel illius.
פִּיו פִּיהוּ Os eius vel illius.

Notandum quod hoc pronomen כֹּל quando iungitur his pronominibus mutat camez ſiue holem in ſurec.vt כֻּלָּנוּ.ideſt omnes nos.Alia pronominum accidentia ad nominis rationem reducenda ſunt.nunc ad verbi conſiderationem accedamus.

De verbo.

VErbum eſt qꝫ ſignificat cū modis & temporibus:cui p̄ter ſpeciem ac figuram accidunt ſeptem.ſ.coniugatio. vox.modus.tempus.numerus.perſona.genus maſculinum aut femininum. Coniugationes verborum quattuor ſunt.Prima coniugatio eſt verborum habentium tres litteras ſubſtantiales tantum:quarum prima ſcribitur ſubiecto camez ſecunda ſubiecto patha.hoc modo.פָּקַד.ideſt viſitauit.vocaturꝫ hec coniugatio בִּנְיַן הַקַּל ideſt coniugatio leuis & ſimplex: quia non recipit alias litteras preter quam illas que ſunt neceſſarie ad deſignanda ipſius verbi accidentia.& eſt fundamentū aliarum coniugationum. Appellatur quoꝫ leuis : quia profertur leniter:ideoꝫ non admittit dagues: cuius eſt litteram duriorem facere:quod precipue recuſat in littera media . Secūda coniugatio eſt verborum habentium dagues in littera ſubſtantiali media:vocaturꝫ פָּעֵל הַכָּבֵד ideſt verbum durum prolatu:propter dagues quem habet.vt.פִּקֵּד. Tertia coniugatio eſt verborum habentium quinque litteras:quoniam in principio additur he ſubiecto hiric & in medio ſiod ocioſa . vt הִפְקִיד ideſt fecit viſitare:vocaturꝫ eodem nomine hoc eſt . הִפְעִיל Quarta coniugatio eſt quattuor litterarum ſubſtantialium:& prima ſyllaba ſcribitur per vau.& tertia littera plerumꝫ geminatur vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.& vocatur פִּעֵל מְרוּבָּע hoc eſt verbum quadratum:a quattuor litteris quas continet in tertia perſona ſingulari preteriti indicatiui . Et ſunt quedam verba que poſſunt per omnes quattuor coniugationes declinari cuiuſmodi eſt verbum פָּקַד quo vſi ſumus exempli cauſa. Sunt tamen alia verba que non poſſunt declinari niſi per quaſdam illarū. Differunt he quattuor coniugationes inter ſe ratione ſignificationis:quia prima ſignificat actionem remiſſam . Secunda actionem intenſam. Tertia que facit actionem verbi tranſire in aliam perſonam.ſicuti.4.Reg.7.הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם.ideſt audire fecit caſtra ſyrie: & propterea hec coniugatio habet duas litteras vltra ſubſtantiales. Quarta que etiam ſignificat aliquando actionem tranſitiuam: ſicut & tertia . Signatur quoꝫ differentia in verbo:mutatione ſignificatiōis.vt in verbo דִּבֶּר ſi eſt ſecunde coniugationis ſignificat loqui. ſi tertie cōfregit aut occidit.vt Pſalmo.17.וַיְרַבֵּר עַמִּים.ideſt confregit populos. preterea חָרַשׁ ſi eſt prime coniugationis ſignificat arare. ſi tertie eſt tacere.& ad hunc modum alia complura.Sed aduertēdū imprimis: quod prima cuiuſꝫ verbi & coniugationis poſitio vnde alia tempora formantur:eſt tertia perſona numeri ſingularis:preteriti pfecti indicatiui modi. Illud quoꝫ non omittendum:eſſe quedam verba perfecta:& alia imperfecta . Perfecta ſunt:que non amittunt aliquam ex tribus litteris ſubſtantialibus que ſunt proprie ſignificationis verbi.Imperfecta ſunt illa que amittunt aliquam ex illis litteris in coniugationis diſcurſu:de quibus infra ſuo in loco dicetur.nunc interim de perfectis. Vox quam diximus eſſe ſecundum verbi accidens eſt illud quo diſtinguitur verbum actiuum a paſſiuo.vt פָּקַד ideſt viſitauit. נִפְקַד ideſt viſitatus eſt.in hac coniugatione vox actiua difert a paſſiua per litteram nun ſubiecto hiric.in aliis aliter atqꝫ aliter. Modi verborum ſunt tres.indicatiuus.imperatiuus.infinitiuus.indicatiuus eſt:per quem ſimpliciter oſtendimus quid fit.vt פָּקַד.ideſt viſitauit. imperatiuus quem vocant צִוּוּי eſt per quem imperamus aliquid fieri.vt פְּקֹד ideſt viſita. infinitiuus quem vocant מָקוֹר eſt cuius actio ſiue paſſio infinite hoc eſt ſine numeris & perſonis ponitur.vt פָּקֹד. ideſt viſitare. Optatiuus & ſubiunctiuus ſupplētur per aduerbia ſiue cōiunctiones:& per indicatiuum aut infinitiuum.

Tempora verborum tria ſunt.preſens. preteritum . futurum. Preſens tempus hebrei non habent :circumloquuntur tamen illud per participium & perſonam que illi adiungitur . & p eo quod nos dicimus ego audio:illi dicunt אֲנִי שׁוֹמֵעַ.ideſt ego audiens.ſ.ſum.& intelligitur verbum ſubſtantiuum: alioquin nō eſſet enunciatio. Preteritum imperfectum ſuppletur per futurum indicatiui.aut per preteritum:ſed plerumꝫ per participium preſentis & verbum ſubſtantiuum eiuſdem temporis.pluſquam perfectum vero confunditur cum preterito perfecto.

Numeri verborum duo ſunt.Singularis qui de vno loquitur. vt פָּעַל.ideſt fecit.Pluralis qui de pluribus loquitur . vt פָּעֲלוּ.i. fecerunt. Perſone verborum quemadmodum nominum & pronominum tres ſunt.Prima que de ſe loquitur.vt אֲנִי פָּעַלְתִּי ego feci.Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה פָּעַל tu facis Tertia de qua prima loquitur vt הוּא פָּעַל ille facit. Genera verborum quemadmodum & nominum & pronominū duo ſunt.maſculinum & femininum.maſculinum eſt quod iungitur ſuppoſito generis maſculini expreſſo vel ſubintellecto.ſicuti. אֵל פָּעַל ideſt deus fecit.Femininum verbi genus eſt:quod iungitur ſuppoſito generis feminini expreſſo vel ſubintellecto vt אִשָּׁה פָּעֲלָה.ideſt mulier fecit.Sed antea quam ad explicationem coniugationis uerborum veniamus aduertendum eſt:qđ in prima uerbi perſona tam in ſingulari quam in plurali genꝰ maſculinum & femininum aſſimilantur in preterito & in futuro indicatiui modi.preterita quoꝫ eiuſdem modi in tertia perſona plurali in genere maſculino & femínino ſunt in terminatione ſimilia. Illud quoꝫ notandum quod in prima coniugatione prima verbi poſitio habet terminationes tres : primam in.a cum patha ſequenti alia littera .ut פָּקַד.ſecundam in. e.cūcere.vt חָפֵץ.ideſt uoluit.Tertiam in.o.cum holem .ut יָכֹל ideſt potuit.& in hac coniugatione prima littera ſcribitur ſubiecto camez.cuius explicatio in hunc modum ſequitur.

Prima coniugatio.

IN uoce actiua indicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	Viſitauit.m.	פָּקְדָה	Viſitauit.f.
פָּקַדְתָּ	Viſitaſti.m.	פָּקַדְתְּ	Viſitaſti.f.

פָּקַדְתִּי Visitaui.m.&f.

Plurali.

פָּקְדוּ Visitauerunt.m.&f. פְּקַדְתֶּם Visitastis.m.
פְּקַדְתֶּן Visitastis.f. פָּקַדְנוּ Visitauimus.m.&f.

Aduertendum quod quando prima verbi positio hoc est פָּקַד iungitur dictioni monosyllabe aut habenti accentum in prima:illa quoq; habet accentum in principio. vt gen̄.cap̄.1.בָּרָא ideſt vocauit noctem.& numeri.27.וְשָׁאַל לוֹ ideſt & interrogabit eum.Illud quoq; est notandum quod quando prima littera substantialis vel media est aliqua ex his quattuor אהחע & debebat scribi cum seba:tunc seba mutatur in camez: vel patha:vt אֲהַבְתֶּם .i. dilexistis בָּחַרְתָּ ideſt elegit.que regula obseruatur in omnibus modis.temporibus.& personis. vbicū q; seba supponitur littere substantiali in medio ipsius verbi:si illa littera est ex illis quattuor:seba quoque vertitur in camez. Et quando venit in fine clausule : etiam si littera substantialis media non sit aliqua ex illis quattuor seba littere medie substātialis vertitur in camez vel patha:& in ea collocatur accentus. vt Numeri.19.אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמָרוּ ideſt custodiam domini custodierunt.& Iudicum.19.חָלַב נָתְנָה ideſt lac dedit. Tertia p̄ terea verbi pluralis persona recipit aliquando nun in fine . vt Deut.8.אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ.ideſt que non cognouerunt patres tui.& per preteritum huiusmodi suppletur preteritum imperfectum & plusquam perfectum eiusdem. vt Gen̄.37. אָהַב אֶת יוֹסֵף ideſt amabat ioseph.supletur etiam preteritum imperfectum per futurum.vt Iob.1.כֹּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב ideſt sic faciebat iob.Nonnunquam additur he littera in fine verbi secunde persone gn̄is masculini numeri singularis.vt gen̄.3. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה ideſt mulier quam dedisti. Aliquando quoq; he finalis vertitur in tau:in verbis tertie persone generis feminini numeri singularis.vt Esaie.23.וְנִשְׁכַּחַתְּ צֹר ideſt obliuioni dabitur tyrus.Presens indicatiui modi circumloquimur per participium quod derinatur a prima verbi positione:& habet semper.o.vocalem in principio.& est simile nomini adiectiuo tā in genere q̄ in terminatione & declinatione.sic.

פּוֹקֵד qui visitat. פּוֹקֶדֶת vel פּוֹקְדָה que visitat.
פּוֹקְדִים qui visitant. פֹּקְדוֹת que visitant.

& quemadmodum in preterito dictum est quando aliqua illarum quattuor litterarum אהחע est in medio:seba vertitur in camez.vt צוֹעֲקִים צוֹעֲקוֹת ideſt qui clamāt vel que clamant .& p hoc participium & pronomina circūloquimur personas vtriusq; numeri.sic.אֲנִי פוֹקֵד ideſt ego visito: & preponitur pronomen participio:nōnunquam vero postponitur.vt Ieremie 1.שֹׁקֵד אָנִי ideſt vigilo ego.que regula ad alias quoq; coniugationes pertinet.Cum vero littera substantialis in fine positionis prime est aīn siue heth.tunc in participio generis masculini numeri singularis suppletur.a.ante illud aīn vel heth.& accentus ponitur in littera substantiali que est ī medio.vt בּוֹרֵחַ ideſt qui fugit.genus vero femininū eiusdē numeri sic . בֹּרַחַת ideſt que fugit.& hec quoq; regula extendit se ad alias coniugationes: quoties littera substantialis in medio posita venit cū aliquo apice preterq̄ cum camez & patha . Aliquando tamen littera substantialis in medio posita recipit patha : & aīn siue heth finalis pertinet ad vocalem precedentem:quia nullum habet apicē subiectum.vt psalmo.93.הַנֹּטֵעַ אֹזֶן ideſt qui plantat aurem.& quando participium generis feminini numeri singularis venit in fine clausule:tunc in littera substantiali media habet camez:& in ea collocatur accentus.vt iosue.11.בָּהּ הָיָא יוֹשֶׁבֶת ideſt in muro illa habitabat.in verbis quoq; desinentibus in.e.vel in.o.nulla est differentia preteriti ad presens. vt אֲנִי חָפֵץ ideſt ego volo.אֲנִי יָכֹל ideſt ego possum. Non nunquā etiam participium generis masculini numeri singularis desinit in hirie sequēti iod.vt gen̄.44.אֹסְרִי לַגָּפֶן ideſt qui alligat ad vitem.& Deutero.33.שֹׁכְנִי סְנֶה ideſt qui habitat in rubo .& alia eodem modo.Et notandum quod per hoc participiū presentis quandoq; circumloquimur preteritum imperfectum indicatiui modi cum eiusdem temporis uerbo substantiuo.eram eras erat.ut אֲנִי הָיִיתִי פֹּקֵד ego eram visitans.i.ego visitabam Futurum in omnibus coniugationibus scribitur per unam ex his quattuor litteris אהיתן additam in prīcipio prime verbi positionis subiecto hiric:preter quā aleph prime persone numeri singularis cui subscribitur cegol.Terminatiōes uero prime persone utriusq; numerī sunt similes in utroq; genere :quemadmodum in preterito dictum est.Quod in aliis quoq; coniugationibus obseruatur.in quibus etiam prime persone utriusq; numeri plerumq; recipiunt he in fine:aliquando tamen nō recipiunt.ut

אֶפְקֹד uel אֶפְקְדָה uisitabo.m.&f.

תִּפְקֹד Visitabis.m. תִּפְקְדִי Visitabis.f.
יִפְקֹד Visitabit.m. תִּפְקֹד Visitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד uel נִפְקְדָה Visitabimus.m.&f.
תִּפְקְדוּ Visitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה Visitabitis.f.
יִפְקְדוּ Visitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה Visitabunt.f.

Et notandum quod vau littera que ponitur ante litteram substantialem finalem aliquando abiicitur . Notandum preterea quod terminatio secunde persone generis masculini numeri singularis est similis tertie persone generis feminini numeri singularis in omnibus futuris tam actiue vocis quam passiue. que voces non possunt dignosci nisi ex contentu partium orationis.Secūde quoq; & tertie persone voces generis feminini pluralis numeri similes sunt . Eiusdem quoq; futuri persone omnes generis masculini numeri singularis atq; etiam prima persona pluralis quando iunguntur dictionibus monosyllabis cum accentu macaph aut habentibus accentum in principio:tunc littera substantialis medie dictionis habet camez & legitur quasi holem.vt Psalmo.88.אֶשְׁמֹר לוֹ חַסְדִּי.ideſt seruabo illi misericordiam meam.& ad hunc modum alia complura.in omnibus etiam personis eiusdem temporis littera substantialis medie dictionis aliquando venit cum patha hoc modo. אֶפְעַל ideſt faciam.quod precipue fit in verbis quorum littera substātialis media aut finalis est aliqua harum quattuor .אהחע vt אֶשְׁמַע ideſt audiam. אֶצְעַק ideſt clamabo .& in vtriusq; huiusmodi futuris in eodem verbo littera substantialis media potest esse cum holem & potest esse cum patha.vt אֶחְפֹּץ volam. יֶחְפַּץ ideſt volet:& in fine clausule seba littere substantialis medie aliquando vertitur in camez siue holem :& in ea collocatur accentus etiam si littera substantialis non sit vna ex illis q̄tuor in hunc modum אֶפְקְדָה. תִּפְקְדִי תִּפְקֹדִי. הִפְקֹד: אֶפְקֹדָה. תִּפְקֹדְנָה תִּפְקְדוּ: יִפְקְדוּ יִפְקֹדוּ.venit etiam ad eundem modum sepe:licet non sit in fine clausule.In quibusdam etiam verbis quorū littera substātialis prima est aīn siue heth in prima persona singulari:subiicitur illis cegol.sic אֶעְבֹּר ideſt transibo.Sed in aliis personis vltra litteram que additur ad designandum personam futuri:littera substantialis prima habet camez vel patha. sic תַּעֲבֹר.ideſt transibis. תַּעֲמֹד ideſt stabis.In quibusdam quorum principium est aleph:littere addite habent holem in prima persona:& aleph substantialis prima amittitur.vt אמל .i. comedam אמר.ideſt dicam.in aliis vero personis aleph rursus emergit:sed non profertur:vt תֹּאמַר ideſt dices. תֹּאכַל ideſt comedes.Sunt preterea verba quorum initium est aleph:in quibus littere que addūtur futuro & substantialis prima habent cegol & non abiicitur aleph.qualia sunt . אֶאֱסֹף ideſt congregabo אֶאֱסֹר ideſt alligabo.Nonnūquam etiam secunde & tertie persone generis masculini numeri pluralis & secunda persona generis feminini singularis accipiunt in fine nun . vt

תִּפְקְדִין יִפְקְדוּן תִּפָּקְדִין que regula seruit coniugationibus aliis tam in voce actiua quam in passiua. Et notandum quod quando preponitur vau cum camez siue patha : & vau est particula coniunctiua: futurum vertitur ī preteritum hoc modo . וַיִּפְקֹד idest & visitauit. quod si tau habet seba siue hiric tunc non mutatur futurum. vt וְיִפְקֹד idest & visitabit. Quod si vau preponitur preterito: subiecto quocunq; apice : preteritum vertitur in futurū. vt וְשָׁכַב idest & quiescet: preterquam in prima persona singularis numeri in cuius littera substantiali media collocatur accentus: quia tunc manet in eodem preterito. vt Osee 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים idest & locutus sum ad prophetas. Si tamen accentum habet in vltima: nihilominus vertitur in futurum. vt Exo. capī. 12. וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם idest. & transibo per terram egypti. Quodque hoc in loco de vau diximus ad alias quoq; pertinet coniugationes in vtraq; voce. Per tempus etiā futurum aliquando suppletur preteritum imperfectum eiusdē modi. vt Genī. capī. 2. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ idest fons ascendebat de terra.

De imperatiuo.

IMperatiuus modus qui hebraice dicitur צַוּוּי tantū habet vnum tempus presens: caretq; primis personis numeri vtriusq;: hoc modo. פְּקֹד vel פָּקֹד vel פִּקְדִי visita. m. פִּקְדִי visita.f. פִּקְדוּ visitate.m. פְּקֹדְנָה visitate.f. Et notandum quod ad proportionem trium illarum vocum secunde persone imperatiui: numeri singularis: generis masculini: declinantur alie persone eiusdem modi. hoc modo.

פְּקֹדִי פִּקְדִי פָּקְדִי visita.f. פָּקְדוּ פִּקְדוּ visitate.m. פָּקְדְנָה visitate.f. quod plerumq; contingit in fine clausularum. Eadem quoq; secunda persona potest accipere he in fine: idq; tribus modis. Primo si littera substantialis prima legitur cum hiric & vltima cū camez siue patha. vt Genī. 39. שִׁכְבָה עִמִּי dormi mecū. Secundo cum littera substantialis prima legitur cum camez & profertur quasi holem. vt Nee. 15 . זָכְרָה לִי אֱלֹהַי idest recordare mei deus meus. Tertio cum littera substantialis prima legitur cum seba. vt Danī. 19. יְהוָה שְׁמַעָה יְהוָה סְלָחָה .i. domine audi: domine parce. Generis quoq; femininī: numeri singularis: littera substantialis prima aliquando habet camez & profertur holem. vt Iudicum. capī. 9. מְלֹכִי עָלֵינוּ idest regna super nos. Et cum aliqua littera substantialis prima vel media prime verbi positionis est gutturalis: tunc genus femininum numeri singularis & masculinum pluralis possunt habere primas & secundas litteras cum patha: hoc modo פַּעֲלִי idest fac. F. פָּעֲלוּ .idest facite.m. Nonnunquam vtreq; littere prime in masculino plurali veniunt cum cegol. hoc modo. אֶהֱבוּ idest amate אַחֲזוּ .idest comprehendite. Et in femininō singulari littera substantialis prima scribitur aliquando per camez hateph qđ profertur per holem. vt Hieremie capī. 22. וְצַעֲקִי .i. & clama: aliquando etiam he finalis in secunda persona femininī pluralis deficit. vt Ruth. 1 . קְרֶאן לִי מָרָא idest vocate me amarā. In eodem quoq; verbo littera substantialis prima venit cum hiric & nun finalis pertinet ad vocalem precedentem . vt Exodi. 2. קְרֶאנָה לוֹ idest vocate eum. In verbis quoq; quorum tertia persona preteriti desinit in .e. vel in .o. sequenti consonante : preteritum non differt ab imperatiuo. vt Genī .29. סְלֵא שְׁבַע זֹאת idest imple septimanam huius. Et notandum quod tertia persona presentis imperatiui tam singularis quam pluralis suppletur per futurum indicatiui. & quod per idem futurum indicatiui suppletur futurum imperatiui : quod est etiam aliarum coniugationum proprium.

De infinitiuo & gerundiis.

INfinitiuus modus qui ab hebreis dicitur מָקוֹר . idest origo: appellatur sic: quoniam ab illa verbi significatione confusa incipiunt distingui operationes. vt : פָּקֹד .i. פְּקֹד .i. פָּקַד idest visitare. Itaq; apud hebreos infinitiu? aut iungitur prepositionibus: & tunc ponitur pro nostris gerundis: aut iungitur verbo indicatiui modi & tunc ponitur pro participio vel nomine infinito. vt Genī. 50 . פָּקֹד יִפְקֹד idest visitās visitabit. & Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי idest visitans visitaui . Prepositiones vero ad circumloquendum gerundia sunt בְּלִם quibus subscribitur hiric in hunc modum.

בְּפָקֹד	In visitando.	כְּפָקֹד	Cum visitando.
לִפְקֹד	Ad visitandum.	מִפָּקֹד	De visitando.

Nonnunquam hec gerundia recipiunt in fine he: & littera substantialis prima habet camez qui profertur quasi holem . vt Exo. 36. לָמְרָבָה אֶל הַמְּלָאכָה ad accedendū ad opus. idest vt accederet operi. Aliquando etiam veniunt cum hiric in fine: sequenti iod. vt Psalmo. 111. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים idest ad habitandum cum principibus. vbi debuit dicere. לְהוֹשִׁיב. Per eundem quoq; infinitiuum suppletur subiunctiuus: mutato seba prime littere in holem. & prepositā beth siue caph cum seba: & in fine addito vno ex pronominibus: vt ex omnibus fiat vna dictio ad hunc modum. בִּפְקֹדִי .i. in visitādo me. pro eo quod est cum visitem vel visitauero. & eodem modo alie persone.

בִּפְקָדֵךְ	cum tu visites.m.	בִּפְקָלֵךְ	cum tu visites .F.
בִּפְקֹדוֹ	cum ille visitet.	בִּפְקָדָה	cum illa visitet.
בִּפְקָדֵנוּ	cum visitemus. m. vel. F.		De optatiuo.

Hebrei optatiuum non habent: circumloquuntur tamen illū p preteritum & futurum indicatiui modi & duo hec aduerbia optādi. לוּ hoc est vtinā. vt Esaie capī. 48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ idest vtinam audiuisses. & Psalmo. 118. אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי .idest vtinam dirigantur vie mee. De voce passiua.

VOcis passiue preteritum indicatiui modi formatur ex eodem preterito vocis actiue addita in principio nun cum hiric: & mutato camez prime littere substātialis ī seba. vt. נִפְקַד visitatus fuit נִפְקְדָה visitata fuit.

נִפְקַדְתָּ	visitatus fuisti.	נִפְקַדְתְּ	visitata fuisti.
נִפְקַדְתִּי	visitatus vel visitata fui.		Plurali.
נִפְקְדוּ	visitati vel visitate fuerunt.		
נִפְקַדְתֶּם	visitati fuistis.	נִפְקַדְתֶּן	visitate fuistis.
נִפְקַדְנוּ	visitati vel visitate fuimus.		

Notandum tamen quod in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez. hoc modo. נִפְקָדוּ נִפְקָדָה quod si littera substantialis prima est aliqua illarum quattuor אהוע tunc in omnibus personis littera substantialis prima & nū passiue vocis scribuntur per cegol. vt Genī. capī. 22 . נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ . i. apprehensum in vepribus. Aliquando littera nun scribitur cū patha. vt Genī. 31. לָמָּה נֶחְבֵּאתָ idest quare absconditus es. Presens tempus huius vocis & modi in tertia persona masculini singularis est simile participio eiusdem passiue vocis & preterito eiusdem vocis & modi. differunt tamen quod preteritū scribitur cum patha in littera substantiali media quando non est finis clausule. presens vero siue participiū scribitur cum camez nisi construatur cum genitiuo. vt.

נִפְקָד	qui visitatus est.	נִפְקָדָה vel נִפְקֶדֶת	q̄ visitata ē
נִפְקָדִים	qui sunt visitati.	נִפְקָדוֹת	que sunt visitate.

Et cum littera substantialis prima est aliqua illarum quattuor אהוע scribitur per cegol. Et similiter nun passiue vocis scribitur p cegol. vt Numeri. capī. 12 . נֶאֱמָן רוּא idest fidelis est ille. & aliqī littera substantialis media participii generis masculini pluralis scribitur cū seba loco camez. Ester. 1. הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשָׁן i. q iuēti fūt in susis. futurū recipit has q̄ttuor litteras איתן vocis actiue: & deficit nun preteriti vocis passiue: que suppletur per dagues impositum littere substantiali prime: hoc modo.

אֶפָּקֵד vel אֶפָּקְדָה visitabor.m.&.f.

תִּפָּקֵד	visitaberis.m.	תִּפָּקְדִי	visitaberis.f.
יִפָּקֵד	visitabitur.m.	תִּפָּקֵד	visitabitur.f.

Plurali.

נִפָּקֵד	vel נִפָּקְדָה visitabimur.m.&.f.		
תִּפָּקְדוּ	visitabimini.m.	תִּפָּקֹדְנָה	visitabimini.f.
יִפָּקְדוּ	visitabuntur.m.	תִּפָּקֹדְנָה	visitabuntur.f.

Et in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in ce re cum accentu. vt תִּפָּקֹדִי ideſt visitaberis.Et notandum quod áleph prime persone aliquando recipit hiric. vt Exodi.14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה.ideſt honorabor in pharaone. Nonnunquam etiam cere littere substantialis medie vertitur in patha siue ca mez. vt Numeri.16. וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה ideſt &cessauit pestilētia.quo in loco tau futuri scribitur cum cere.& hoc est quia quando lit tera substantialis prima est aliqua istarum אהחע tunc littere que adduntur futuro recipiunt cere. vt Gen. capᵒ. 42. יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְתֵּכֶם ideſt ligabitur in domo custodie vestre. Ione.1. וַיִּרְדָּם.i.& dormiuit Prouer.22. בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵבְצָה.ideſt in medio platearum occidar . Et quando littera substantia lis vltima est ain siue heth.scribitur subiecto patha . sic יִשְׁמַע.i. audietur.יִפְתַּח ideſt aperietur. Nonnūquam etiam littera sub stantialis media vertit cere in patha.quod tenet verum cū non est clausule finis.vt.4.Regum.2. בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ ideſt ante quam tollar a te.& in feminino plurali plerumqᵇ littera substā tialis media scribitur cum camez siue patha . vt Psalmo.56. וְכַשֹּׁתָתָם תִּשָּׁבַרְנָה ideſt arcus eorum confringentur.

De imperatiuo modo.

IMperatiuus formatur a secundis personis futuri eiusdem vocis passiue mutata tau in he.& littera substantia lis prima habet dagues sicut in futuro vt suppleatur de fectus littere nun que erat preteriti.hoc modo.

הִפָּקֵד	visitare.m.	הִפָּקְדִי	visitare.F.
הִפָּקְדוּ	visitamini.m.	הִפָּקֹדְנָה	visitamini.F.

& quando littera substantialis prima est aliqua harum quattu or אהחע he addita scribitur cum cere.sicut Deutero.32. וְהַאֲסֵף אֶל עַמֶּיךָ ideſt apponere populis tuis . & nonnunquam genus masculinum pluralis numeri accipit nun preteriti in principio vt Iere.50. בֹּאוּ וְנִלְוֹו אֶל יְהוָה.hoc est venite & iungimini dño.

De infinitiuo modo.

INfinitiuus vocis passiue similis est secūde persone im peratiui numeri singularis generis masculini.vt הִפָּקֵד ideſt visitari. Aliquando infinitiuus accipit nun preteri riti.vt Ester.3. וְשִׁלּוּחַ סְפָרִים .i. & mittere epistolas . & ex hoc infinitiuo & prepositionibus harum quattuor litterarū בכלם fiunt gerundia vocis passiue:quemadmodum in infinitiuo ac tiue vocis dictum est.& nonnunquam he infinitiui amittitur. vt Exo.10. מֵאֲנְתָּ לֵעָנוֹת מִפָּנָי ideſt non vis subiici mihi.vbi de ficit he quia debuit dici לְהֵעָנוֹת Ex hoc infinitiuo passiue vo cis supplentur optatiuus & subiunctiuus eiusdem vocis:quem admodum in infinitiuo actiue vocis dicebamus . Et notādum qᵒ he regule cum plerisqᵇ ex superioribus non tam ad hanc cō iugationem quam ad omnes alias pertinent. Est & alind parti cipium vocis passiue huiusmodi.

פָּקוּד	visitatus.	פְּקוּדָה	visitata.
פְּקוּדִים	visitati.	פְּקֻדוֹת	visitate.

Sunt qui inter hec duo participia faciant diferentiam: vt parti cipium de quo superius dictum est significet per modum actus in tempore.hoc vero per modum habitus.

Sunt preterea verba neutra vocis actiue que reperiuntur aliqn do in voce passiua significant tamen actionem: & carent parti cipiis vocis passiue:que tamen habent participia vocis actiue actionem quoque significantia:cuiusmodi sunt hec.

הָלַךְ vel נָהַלַךְ ambulauit יָשַׁב habitauit נָפַל cecidit עָמַד stetit. רָכַב Equitauit.In quibus quidem verbis non dicitur הָלוֹךְ nec qᵇ in aliis huius generis.Sūt etiam quedam verba communia: quorū participia vocis actiue aliquando significant passionē. & vocis passiue actionem vt a בָּטַח.ideſt confidit בָּטוּחַ בָּטֻחַ.i. confisus & confidēs:et a שָׁכַן .i. habitauit שָׁכֵן שָׁכוּן.i.habitatus & habitans . sunt alia verba que latinorum more possūt ap pellari deponentia:quia cum habeant vocem passiuam carent actiua.vt נִשְׁבָּע ideſt iuratus vel iurauit שָׁאַר.ideſt remansit si ue relictum est.Sunt alia verba que carent participiis presentis actiue & passiue vocis:in quorum loco ponuntur nomina adie ctiua.vt קָרַב.ideſt accessit.רָחַק ideſt recessit:a quibus deriuan tur nomina adiectiua a priori.קָרוֹב.ideſt propinquus. a poste riori.רָחוֹק.ideſt longinquus:que in locum suorum participio rum succedere tam actiuorum qᵐ passiuorum .In participiorū quoqᵇ locum succedunt sequentia nomina adiectiua.גִּבּוֹר ideſt fortis.חָזָק ideſt fortis.חָכָם.ideſt sapiens סָכָל ideſt stultus צַדִּיק ideſt iustus.קָטָן ideſt paruus רָשָׁע ideſt malus . Quoniam ver ba a quibus hec nomina deriuantur carent vtroqᵇ participio. & hoc verbum.יָכֹל ideſt potuit:neqᵇ habet participium actiuū neqᵇ passiuum neqᵇ nomen adiectiuum:in quo preteritum po nitur pro presenti.

De secunda coniugatione.

SEcunda coniugatio est trium litterarum:quarum prima subscribitur cū hiric.secunda cum cere siue patha.vt פָּקַד פִּקֵּד & nonnunquam cum cegol.& littera substantialis media scribitur per dages:si non sit aliqua harum quinque. אהחע non recipiunt dagues.& tunc prima verbi positio vtroqᵇ mo do scribi potest.Possunt quoqᵇ prima & secunda substantialis littera scribi per cere.vt בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה ideſt declarauit legem. Possunt etiam venire prima cum cere & media cum patha.vt Gen.24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם.ideſt benedixit abraam. Sunt qui di cant quod littera substantialis media idcirco habet dagues: vt per eum suppleatur defectus littere iod : que debuit interponi duabus primis litteris substantialibus.Sensus huius coniuga tionis in omnibus modis & temporibus est similis coniugatio ni prime.

Secunda coniugatio actiue vocis.indi catiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	visitauit.m.	פִּקְּדָה	visitauit.F.
פָּקַדְתָּ	visitasti.m.	פָּקַדְתְּ	visitasti. F.
פָּקַדְתִּי	visitaui.m.&.f.	Plurali.	
פָּקְדוּ	visitauerunt.m.&.f.		
פְּקַדְתֶּם	visitastis.m.	פְּקַדְתֶּן	visitastis.F.
פָּקַדְנוּ	visitauimus.m.&.f.		

Et notandum quod in fine clausule seba littere substātialis me die vertitur in cere & in eadem collocatur accentus . vt Deut. 5: אֲשֶׁר דִּבְּרוּ ideſt quod locuti sunt. Aliquando etiam in prima verbi positione veniunt in principio due littere ex his אהחע simul.& vtraqᵇ cum cegol.vt iudicium.capᵒ.5. מַדּוּעַ אָחֲרוּ פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו ideſt quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Et aliquando hec coniugatio reperitur sine dagues. vt Ezech. 9. וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת ideſt implete atria.

Presens quod per participia vocis actiue & passiue huius cōiu gationis & earū que sequuntur suppletur:plerūque venit cum mem addita in principio.vt.

מְפַקֵּד	qui visitat	מְפַקֶּדֶת vel מְפַקְּדָה	que visitat
מְפַקְּדִים	qui visitant	מְפַקְּדוֹת	que visitant.

In fine vero clausule littera substantialis media in gñe femini no numeri singularis plerumqᵇ venit cū cere:& in ea nōnūquā accentus collocatur. ut מְפַקְּדָה . ideſt.que uisitat:& participi um quod desinit in tau venit in hunc modum . מְפַקֶּדֶת Cum uero participium masculinum numeri singularis iun gitur pronomini : aliquando littera substantialis media

ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.21. מְקַדִּשְׁכֶם ideſt qui ſanctifi-cat vos. Littere que adduntur futuro in principio veniunt cū ſeba preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum pa tha.vt אֶפְקֹד vel אֶפְקְדָה viſitabo.m.&.f. תִּפְקֹד viſitabis.m. תִּפְקְדִי viſitabis.f. יִפְקֹד viſitabit.m. תִּפְקֹד viſitabit.f. Plurali. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה viſitabimus.m.&.f. תִּפְקְדוּ viſitabitis. m. תִּפְקֹדְנָה viſitabitis.f. יִפְקְדוּ viſitabunt.m . viſitabunt.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis me-die vertitur in cere: & in ea ponitur accentus. hoc mō. אֶפְקְדָה que regula obſeruatur in omnibus coniugationibus.

De imperatiuo.

פְּקֹד vel פִּקְדָה viſita.m. פִּקְדִי viſita.f.
פִּקְדוּ viſitate.m. פִּקֹדְנָה viſitate.f.

Aliquando ī ſecunda perſona maſculini ſingularis littera ſub-ſtantialis media venit cum patha. vt Pſal.54. בַּלַּע יְהוָה פַּלַּג לְשׁוֹנָם ideſt precipita domine: diuide linguam eorum.

De infinitiuo.

פָּקֹד Viſitare. Aliquando in hoc modo littera ſubſtantialis me dia venit cum holem.vt Pſal.117. יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ. ideſt caſtigans caſtigauit me dominus. Aliquando littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.14. אַחַר חִלַּץ אֶת הָאֲבָנִים. i. poſt ea quam eruti fuerint lapides. & ex hoc infinitiuo ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus modus: antepoſita vna ex his quattu-or litteris בכלם ſubſcriptis cum ſeba. vt in infinitiuo prime cō-iugationis dictum eſt. Aliquando etiam cum he in fine. vt Le-uitici.26. לְיַסְּרָה אֶתְכֶם ad caſtigandum vos.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum furec. & appellatur פְּנָיָן פָּקַד quoniam ſic incipit. ad hunc modum. in dicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד viſitatus fuit.	פָּקְדָה viſitata fuit.
פָּקַדְתָּ viſitatus fuiſti.	פָּקַדְתְּ viſitata fuiſti.
פָּקַדְתִּי viſitatus fui vel viſitata fui.	

Plurali.

פָּקְדוּ Viſitati fuerunt vel viſitate fuerunt.
פְּקַדְתֶּם viſitati fuiſtis. פְּקַדְתֶּן viſitate fuiſtis.
פָּקַדְנוּ viſitati fuimus vel viſitate fuimus.

Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattu-or אהעך furec littere ſubſtantialis prime vertitur in holem. vt exo.12. כִּי נִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם. i. quia electi fuerūt ex egypto. & ī hūc modum alia cōplura. & licet littera ſubſtātialis media ſit heth: tñ prima ſubſtantialis ſcribi poteſt cum furec. vt Ezech.cap.16 וּמַיִם לֹא רָחַצְתְּ ideſt & aqua non es lota. Et quando littera ſub-ſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהעך ſeba eiuſdē lit-tere vertitur in camez: vt in preterito vocis actiue prime con-iugationis dictum eſt. preterea in fine clauſule ſeba littere ſub-ſtantialis medie vertitur in camez: & in ea collocatur accentus hoc modo. פָּקָדָה Preſens eiuſdem vocis aſſimilatur preteri-to eidem: excepto q preteritum ſcribitur cum patha in littera media ſubſtātiali: preſens vero cū camez. ſic. פָּקֻד qui eſt viſita-tus. פְּקֻדָה que eſt viſitata פְּקֻדִים qui ſunt viſitati פְּקֻדוֹת que ſūt viſitate. Futurū cui littere addite recipiūt ſeba: & aleph prime pſone ſingularis habet patha hoc mō. אֶפָּקֵד viſitabor. m. & f. תִּפָּקֵד viſitaberis.m. תִּפָּקְדִי viſitaberis.f. יִפָּקֵד viſitabitur.m. תִּפָּקֵד viſitabitur.f. Plu. נִפָּקֵד vel נִפָּקְדָה viſitabimur. m.f. תִּפָּקְדוּ viſitabimini.m. תִּפָּקֹדְנָה viſitabimini.f. יִפָּקְדוּ viſitabun-tur.m. תִּפָּקֹדְנָה būtur.f. In fine vero clauſule ſeba līe ſbālis me-die vertitur in camez atq; in eadē accentus collocatur hoc mō. תִּפָּקְדִי תִּפָּקְדוּ & hec vox paſſiua caret imperatiuo modo. Infi-nitiuus vocis paſſiue eſt פָּקֹד vel פָּקֵד. i. viſitari. cui ſi p̄ponātur p̄pones harū quattuor litterarum בכלם circūloquimur gerun-dia. Subiūctiuus vero ſuppletur eo modo quo dictū eſt in infi-nitiuo prime cōiugatiōis. Eſt & aliud participiū vocis paſſiue מְפֻקָּד qui eſt viſitatus מְפֻקָּדָה vel מְפֻקָּדֶת que eſt. tata. מְפֻקָּדִים q̄ ſunt viſitati מְפֻקָּדוֹת que ſunt viſitate. Et qñ littera ſubſtātialis media eſt aliqua harum quinque אהעך: ſurec littere ſubſtan-tialis prime vertitur in holem. vt Deutero.33. מְבֹרָךְ אַתָּה יְהוָה. i. be-nedicta domini.

De tertia coniugatione.

Certia coniugatio quē admodū ſupra dictum eſt appel-latur הִפְקִיד propterea quod facit actū verbi trāſire in aliā perſonā: quod fit precipue in verbis tranſitiuis. vt הִפְקִיד אֶת הַחֹלֶה. i. fecit viſitare infirmū. vbi ſunt tres perſone qui facit viſitare. qui viſitat. qui viſitatur. Et in verbis abſolu-tis actus tranſit in ſecundā perſonā & non vltra. vt הֶעֱמִיד fecit ſtare: quod verbū nō trāſit in aliā rē. Itaq; in hac cōiugatione per vnum verbum ſignificātur due actiones diuerſe. ſ. actio. principalis eiuſdem verbi: & actio huius verbi facio facis. vt a ſupradicto verbo פָּקַד. i. viſitauit dicitur הִפְקִיד. i. viſitare fecit. & a קָרַב. i. appropinquauit: dicitur הִקְרִיב. i. appropinquare fe-cit. Et aliquando per huius coniugationis verba actus perma-net in prima vel in ſecunda pſona. vt הֶחֱרִישׁ hoc eſt tacuit vel tacere fecit. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth ſcribitur per patha hoc modo. הִשְׁמִיעַ ideſt audire fecit. Et in preterito huius coniugationis: iod exteritur ex me-dio preterquam in tertiis perſonis vtriuſq; generis & nume-ri. hoc modo.

Indicatiuo modo actiue uocis in preterito.

הִפְקִיד fecit viſitare.m.	הִפְקִידָה fecit viſitare.f.
הִפְקַדְתָּ feciſti viſitare.m.	הִפְקַדְתְּ feciſti viſitare.f.
הִפְקַדְתִּי feci viſitare.m.&.f.	

Plurali.

הִפְקִידוּ fecerunt viſitare.m.&.f.
הִפְקַדְתֶּם feciſtis viſitare.m. הִפְקַדְתֶּן feciſtis. tare.f.
הִפְקַדְנוּ fecimus viſitare.m.&.f.

Quando vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהעך he addita in principio & littera ſubſtantialis prima ſcribuntur per cegol hoc modo. הֶעֱבִיר ideſt fecit tranſire. Et aliquando littera ſubſtantialis prima tantum ſcri-bitur per ſeba hoc modo הֶעְלִים ideſt abſcondit vel fecit ab-ſcondere. Vno tamen in loco tantum he addita reperitur cum cegol quamuis littera ſubſtantialis prima non ſit aliqua ex ſu-pradictis quattuor. primo. Regum.25. לֹא הֶכְלִמָּנוּם ideſt nunquam eis moleſti fuimus.

Preſens circumloquimur per participium: quod habet mem additam in principio ſubiecto patha ſine camez: & abiicitur he preteriti addita ſic.

מַפְקִיד qui facit viſitare מַפְקִידָה vel מַפְקֶדֶת que fa-cit viſitare. מַפְקִידִים qui faciunt viſitare מַפְקִידוֹת que faci-unt viſitare. Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua ha-rum quattuor אהעך illa littera ſcribitur cum patha loco ſeba in hunc modum. מַעֲבִיר ideſt qui facit tranſire. Et aliquā-do littera ſubſtantialis media loco hiric habet cere: & excludi-tur iod. vt Pſalmo.134. מוֹצֵא רוּחַ מֵאֲצְרֹתָיו ideſt qui edu-cit ventos de theſauris ſuis.

Littere que adduntur futuro ſcribuntur cum patha: & excludi-tur he preteriti. & littera ſubſtantialis media habet hiric: ī hūc modum. אַפְקִיד vel אַפְקִידָה Faciam viſitare. m.&.f.
תַּפְקִיד facies viſitare.m. תַּפְקִידִי facies viſitare.f.
יַפְקִיד faciet viſitare.m. תַּפְקִיד Faciet viſitare. f.

Plurali.

נַפְקִיד uel נַפְקִידָה faciemus viſitare.m.&.f.
תַּפְקִידוּ facietis viſitare.m. תַּפְקִדְנָה facietis viſitare.f.
יַפְקִידוּ facient viſitare.m. תַּפְקִדְנָה faciēt viſitare.f.

Cum vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor.אהחע littera illa ſcribitur cum patha hoc modo אַצְמִיד ideſt faciam ſtare.& aliquando futurum recipit he preteriti. vt pſalmo.114.וְלִי יְהוֹשִׁיעַ ideſt & me ſaluum faciet. Aliquando etiã littera ſubſtantialis media ſcribitur per cere loco hiric:& excluditur iod ex medio.vt Geñ.capᵒ.1.וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים.i. & diuiſit deus.& ad hunc modum alia complura. Nonnunquam preterea in plurali littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſeba loco hiric & excluditur iod ex medio.vt.1.Regũ.31. וַיַּדְּנְקוּ כָל שִׁתִּים hoc eſt irrueruntq; philiſtim:pro quo debuit eſſe וַיַּדְבִּיקוּ.Q.d etiam fit cum pronomini iungitur.vt.1.Reg.17. יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ ideſt diuitem faciet illum rex.pro quo debuit eſſe יַעֲשִׁירֶנּוּ.

De imperatiuo.

IMperatiuus habet in principio he additam cum patha & in ſecunda perſona maſculini ſingularis & feminini pluralis littera ſubſtantialis media plerumq; ſcribitur cum cere:& excluditur iod ex medio. In aliis tamen perſonis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric:& non abiicitur iod ex medio.ſic.הַפְקֵד vel הַפְקִידָה fac viſitare.m, הַפְקִידִי fac viſitare.f.הַפְקִידוּ facite viſitare.m.הַפְקֹדְנָה facite viſitare.f. Et cũ littera ſubſtãtialis media eſt aliqua harum quattuor. אהחע ſcribitur cum patha.vt.2.Reg.capᵒ.11.הַחֲזֵק מִלְחַמְתְּךָ ideſt conforta bellum tuum. aliquando ſecunda perſona imperatiui maſculini ſingularis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cegol.vt 1.Para.21.הַעֲבֵר נָא ideſt fac tranſire nunc. Nonnunquam preterea idem imperatiuus venit cum hiric loco cere.vt Ieremie 17. הָבִיא עֲלֵיהֶם hoc eſt.induc ſuper eos. & quandoq; littera ſubſtantialis media ſcribitur cum patha loco cere. ſicut in Pſalmo.5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַרְכֶּךָ hoc eſt dirige in conſpectu meo viam tuam.Idem quoq; modus aliquando ſcribitur cum he in fine.vt Iere.18.הַקְשִׁיבָה יְהוָה ideſt audi domine.

De infinitiuo.

INfinitiuus modus recipit he quemadmodum & imperatiuus.& littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere ſiue hiric & iod.in hunc modum.הַפְקֵד vel הַפְקִיד.i. facere viſitare. Aliquando etiam he addita ſcribitur cum hiric. vt Eſaie.51.נָטֹן וְהָצִיל פָּסֹחַ וְהַמְלִיט ideſt protegere & liberare. tranſire & ſaluare.& alia ad hunc modum.Per infinitiuũ quoq; ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus prepoſitis illis quattuor litteris בכלם cum ſeba:quemadmodum in ĩfinitiuo prime coniugationis dictum eſt.Et cum ſic veniunt gerundia cum prefatis litteris nonnunquam he addita in principio excluditur:& littera addita ex quattuor predictis ſcribitur cum patha ſiue camez.vt Pſal.25.לַעֲמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה hoc eſtad audiẽdum vocem laudis.& alia ſimiliter.

Devoce paſſiua.

PAſſiua vox accipit he in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem.hoc modo. הָפְקַד vel הָפְקֵד ideſt viſitatus fuit.

Indicatiuo modo tempore preterito.

הָפְקַד	Viſitatus fuit.	הָפְקְדָה	viſitata fuit.
הָפְקַדְתָּ	Viſitatus fuiſti.	הָפְקַדְתְּ	Viſitata fuiſti.
הָפְקַדְתִּי	Viſitatus vel viſitata fui.		Plurali.
הָפְקְדוּ	Viſitati vel viſitate fuerunt.		
הָפְקַדְתֶּם	Viſitati fuiſtis.	הָפְקַדְתֶּן	Viſitate fuiſtis.
הָפְקַדְנוּ	Viſitati vel viſitate fuimus.		

Et quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum qttuor.אהחע he addita ſcribitur aliquando cũ camez.& littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum camez hateph hoc modo. הֶעָמַד ideſt ſtatutus eſt:&quando eſt in fine clauſule:littera ſubſtantialis media ſcribitur cum camez loco ſeba accentu in eadem poſito.hoc modo הָפְקָדוּ. Preſens circumloquimur per participium quod habet he additam in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem:ſicut in preterito.hoc mõ

הָפְקָד vel הָפְקֵד	qui viſitatur	הָפְקָדָה	que viſitatur.
הָפְקָדִים	qui viſitantur.	הָפְקָדוֹת	que viſitantur.

Futurum litteras additas accipit ſubſcriptas cum ſurec ſiue camez hateph quod profertur quaſi holem ad hunc modum.

אוּפְקַד vel אֶפְקַד viſitabor.m. &.f.

תּוּפְקַד	viſitaberis.m.	תּוּפְקְדִי	Viſitaberis.f.
יוּפְקַד	Viſitabitur.m.	תּוּפְקַד	Viſitabitur.f. Plu.
נוּפְקַד vel נִפְקַד	viſitabimur.m.&.f.		
תּוּפְקְדוּ	Viſitabimini.m.	תּוּפְקַדְנָה	Viſitabimini.f.
יוּפְקְדוּ	Viſitabuntur.m.	תּוּפְקַדְנָה	Viſitabuntur.f.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littere addite futuri ſcribuntur cum camez:& littera ſubſtantialis prima cum camez hateph quod profertur quaſi holem.vt Leuitici.16.יֶעֱמַד חַי ideſt ſtatuatur vivus.Eſdre.10 יֻחְרַם כָּל רְכוּשׁוֹ ideſt deſtructur omnis ſubſtãtia eius.& hec vox paſſiua non habet modum imperatiuum.

De infinitiuo.

INfinitiuus he additam in principio recipit ſcriptam cũ camez qui profertur quaſi holem:& littera ſubſtantialis media venit cum cere hoc mõ.הָפְקֵד vel הָפְקֹד Viſitari. Infinitiuus tamen qui frequentior eſt in ſacra ſcriptura: eſt qui venit cum he ſcripta cum camez quod profertur quaſi holẽ.vt Ezechielis.16.וְהָמְלֵחַ לֹא הָמְלָחַת וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ ideſt & ſaliri nõ es ſalita.& inuolui non es inuoluta.p quo nos habemus nec ſale ſalita nec inuoluta pannis. & aliquando infinitiuus venit cum he addita in fine.vt Ezechielis.32.רְדָה וְהִשְׁכְּבָה אֶת עֲרֵלִים ideſt deſcende & dormire cum incircunciſis. Participiũ huius vocis eſt huiuſmodi.

מוּפְקָד	qui viſitatur	מוּפְקָדָה vel מוּפְקֶדֶת	que viſitatur
מוּפְקָדִים	qui viſitantur.	מוּפְקָדוֹת	que viſitantur.

Aliquando participium venit cum he preteriti poſt mem.vt Ezechiel.46.לְאַרְבָּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת.hoc eſt.ad quattuor illa aguiata.pro quo nos habemus menſure vnius quattuor.& quãdo littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע littera mem plerumq; venit cum camez.& littera ſubſtãtialis prima ſcribitur cum hateph camez.vt Ezechiel.29. בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרָבוֹת hoc eſt inter vrbes deſtructas.

De quarta coniugatione.

QVarta coniugatio que vt in parte ſuperiori diximus vocatur qnadrata:quattuor habet litteras ĩ tertia perſona ſingulari preteriti:& habet duas ſyllabas:quarũ prima ſcribitur cum vau & holem & ſecunda cum patha. hoc modo.רוֹמַם ideſt exaltauit.& hec coniugatio plerumq; eſt verborum que dicuntur imperfecta.& in prima coniugatione ſunt vnius ſyllabe.vt קוֹם רוֹם hoc eſt leuauit ſurrexit.Et in ſecunda ſyllaba quarte coniugationis frequenter habet cere hoc modo קוֹמֵם.ideſt eleuauit:vbi omnes quattuor littere ſunt ſubſtantiales:quia etiam vau eſt de ſubſtantialibus. Hec quoq; coniugatio eſt verborum in quibus littera ſubſtantialis ſecunda geminatur.vt מָדַד ideſt menſus eſt.& tunc verbum quadratum ſcribitur cum patha ſiue cere in ſecunda ſyllaba.& illic non ſunt niſi tres littere ſubſtãtiales verbi quia vau eſt ocioſa. Et raro hec coniugatio reperitur in verbis in quibus littera non duplicatur aut non ſunt monoſyllaba.Et ſi quãdo aliter reperitur treſtantum ſunt littere illius ſubſtantiales.& ſecunda ſyllaba ſcribitur cum patha ſiue cere.& in diſcurſu coniugationis horũ verborum ſecunda ſyllaba ſcribitur ſubiecto patha excepto in tertia perſona ſingulari feminini:& in tertia perſona plurali.in quibus ſcribitur cum ſeba. Indicatiuo modo vocis actiue.

פִּקֵּד	Viſitauit.m.	פִּקְּדָה	viſitauit.f.
פִּקַּדְתָּ	Viſitaſti.m.	פִּקַּדְתְּ	Viſitaſti.f.
פִּקַּדְתִּי	Viſitaui.m.&.f.		Plurali.

פֻּקְדוּ visitauerunt.m.&f. פֻּקַדְתֶּם visitastis.m. פֻּקַדְתֶּן visitastis.f. פֻּקַדְנוּ visitauimus.m.&f. In fine vero clausule seba littere substantialis tertie vertitur in camez & accẽtu in eadẽ vt Ieremie.capꝫ.12. נָטָעְתָּם גַּם שָׁרָשׁוּ ideſt plantasti eos.& radices miserunt. Presens circumloquimur per participiũ quod habet mem additam in principio subiecto seba: hoc modo. מְפֻקָּד qui visitat מְפֻקֶּדֶת vel que visitat. מְפֻקָּדִים qui visitant. מְפֻקָּדוֹת que visitant. Inuenitur quoꝫ nonnunquam participium generis masculini singularis addita iod in fine.vt Psalmo. 99. מְלַשְׁנִי בַּסֵּתֶר ideſt qui accusat in secreto.pro quo debuit dici. מְלוֹשֵׁן Futuri quatuor littere que adduntur: recipiunt seba :preter aleph prime persone singularis:que venit cum patha hoc modo. אֶפְקֹד vel אֶפְקְדָה visitabo.m.&f. תִּפְקֹד visitabis.m. תִּפְקְדִי visitabis.f. יִפְקֹד visitabit.m. תִּפְקֹד visitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד vel נִפְקְדָה visitabimus.m.&f. תִּפְקְדוּ visitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה visitabitis.f. יִפְקְדוּ visitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה visitabunt.f. Et aliquando tertia littera generis femininj plurialis venit cum cere hoc modo. תִּפְקֹדְנָה. Et quando est in fine clausule:seba secunde littere substantialis vertitur in cere accentu in eadem.hoc modo אֶפְקֹדָה תִּפְקְדִי תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ.Imperatiui secunda persona masculini singularis & pluralis est similis vocibus tertie persone preteriti:que dignoscuntur ex contextu partium orationis.hoc modo פְּקֹד vel פִּקְדָה visita.m. פִּקְדִי visita.f. פִּקְדוּ visitate.m. פְּקֹדְנָה visitate.f. Infinitiuus est similis imperatiuo generis masculini singularis.hoc modo. פְּקֹד ideſt visitare. & ad supplendum gerundia recipit prepositiones harum quattuor litterarum ב כ ל מ vt dictum est in infinitiuo prime coniugationis.

De voce passiua.

POx passiua huius coniugationis appellatur verbum graue:quia est quinque litterarum. Ad tres namꝫ substantiales in principio adduntur due:hoc est he cum hiric & tau cum seba: vt pertineat ad litteram precedentem .& littera substantialis media habet dagues hoc modo הִתְפַּקֵּד.quo etiam nomine vocatur.& significat passionem siue actionem que communiter non transit in aliam personam : sed fit illius passionis vel actionis reciprocatio in personam agentem.& eadem est persona agens & patiens.vt הִתְחַזֵּק ideſt confortatus est:vel confortauit se. הִתְפַּקֵּד ideſt visitauit seipsum : siue visitatus est a seipso.Nonnunquam reperiuntur huius coniugationis verba transitiua :qualia sunt verba prime coniugationis. vt הִתְפַּלֵּל ideſt orauit הִתְבּוֹנֵן ideſt intellexit siue intellectus est quod etiam potest esse absolutum . vt הִתְהַלֵּךְ ideſt ambulauit Aliquando tau superaddita deficit:que suppletur per dagues in littera substantiali prima.vt Iosue.22. אֲשֶׁר לֹא הִטַּהֲרנוּ ideſt a quo non mundauimus nos vel nõ sumus mundati:& alia ad hunc modum. Aliquando littera substantialis media scribitur cum cere quando non est in fine clausule. Et aliquando scribitur per cegol.vt Genñ.15. הִתְהַלֵּךְ נֹחַ ideſt ambulauit noe.Quandoqꝫ ex littera substantiali media deficit dagues . Et est notandum quod in hac coniugatione semper tau ponitur ante litteras substantiales:preter quam cum littera substantialis prima est vna ex his quattuor זסצש: quia tunc littera illa ponitur ante tau.vt Mich.capꝫ.6. וַתִּשְׁתְּמֵר חֻקּוֹת עָמְרִי ideſt seruabantur precepta ambri.quia ex huius coniugationis ratione debuit dici. וַתִּשָּׁמֶר.& cum venit cum aliqua ex illis quattuor litteris :aliquando tau vertitur in teth.vt geneſis. 44. מָה נִּצְטַדָּק ideſt in quo iustificabimus nos vel iustificabimur.quod verbum venit a. צָדַק cuius coniugatio explicatur hoc modo. הִתְפַּקֵּד visitauit se.m. הִתְפַּקְּדָה visitauit se.f. הִתְפַּקַּדְתָּ visitasti te.m. הִתְפַּקַּדְתְּ visitasti te.f. הִתְפַּקַּדְתִּי visitaui me.m.&f.

Plurali.

הִתְפַּקְּדוּ visitauerunt se.m.&f. הִתְפַּקַּדְתֶּם visitastis vos.m. הִתְפַּקַּדְתֶּן visitastis vos.f. הִתְפַּקַּדְנוּ visitauimus nos.m.&f. In fine vero clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez:& accentu in eadem.sic הִתְפַּקֵּדוּ Presens circũloquimur per participium presentis:addita mem in principio subscripto hiric & excluditur he preteriti ad hunc modum. מִתְפַּקֵּד qui se visitat מִתְפַּקֶּדֶת vel que se visitat. מִתְפַּקְּדִים qui se visitant. מִתְפַּקְּדוֹת que se visitant. Futurum amittit he preteriti:quod fit ne proferantur tres littere addite simul.quod esset in prolatione perquam graue:& littere addite futuri scribuntur subiecto hiric preter aleph prime persone que venit cum cegol:& littera substantialis media scribitur cum cere.hoc modo. אֶתְפַּקֵּד vel אֶתְפַּקְּדָה visitabo me.m.&f. תִּתְפַּקֵּד visitabis te .m. תִּתְפְּקְדִי visitabis te.f. יִתְפַּקֵּד visitabit se.m. תִּתְפַּקֵּד visitabit se.f.

Plurali.

נִתְפַּקֵּד vel נִתְפַּקְּדָה visitabimus nos .m .&f. תִּתְפְּקְדוּ visitabitis vos.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה visitabitis vos.f. יִתְפְּקְדוּ visitabũt se.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה visitabunt se.f. Aliquando littera substantialis media scribitur cum patha.vt prouer.25: אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ ideſt non glorieris coram rege.Et cum venit in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez: et accentu in eadem.vt Exo.19. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ ideſt qui accedunt ad dominum sanctificentur. Imperatiuus accipit he additam in principio subiecto hiric.hoc modo. הִתְפַּקֵּד visita te.m. הִתְפַּקְּדִי visita te.f. הִתְפַּקְּדוּ visitate vos.m. הִתְפַּקֵּדְנָה visitate vos.f. Infinitiuus hoc modo profertur. הִתְפַּקֵּד ſ הִתְפָּקֵד Visitare se. Passiue vocis aliud pticipipiũ est מְפֻקָּד visitatus. מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת visitata. מְפֻקָּדִים visitati מְפֻקָּדוֹת visitate.

Quattuor itaqꝫ coniugationes regulares atqꝫ perfecte ad hunc modum explicate sunt.

SEd antea quam ad verba irregularia descendamus:nõ est omittendum id quod hebrei dicunt: esse videlicet quedam verba ex duabus coniugationibus composita vt psalmo. 7. יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי. ideſt persequatur inimicus animam meam.quod verbum est futuri tertie persone singularis Hoc igitur verbum componitur ex futuro prime coniugationis vocis actiue hoc est.יִרְדֹּף:& ex futuro secunde coniugationis eiusdem vocis hoc est יְרֻדַּף: quoniam hiric qui subiicitur iod & holem qui imponitur daleth:sunt coniugationis prime: & patha qui subiicitur littere res & dagues qui subiicitur daleth sunt secunde coniugationis. Ad eundem quoꝫ modum reperiuntur verba composita in voce passiua.vt numeri.1. לֹא הָתְפָּקְדוּ בְתוֹכָם ideſt nõ sunt numerati inter illos: quod verbum componitur ex voce passiua tertie coniugationis que est הָתְפָּקֵד: & ex voce passiua quarte coniugationis:que est הָתְפָּקַד quia camez qui subiicitur he:est vocis passiue tertie coniugationis.& tau est eiusdem vocis quarte coniugationis.Sunt etiã alia verba que componuntur ex duobus temporibus. vt Ezechielis.8. וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתֶם ideſt illi humiabant se siue adorabant:componitur namꝫ ex preterito & presenti vocis passiue quarte coniugationis.quia mem prima est participii presentis.& tau secunda est preteriti.

De verbis irregularibus siue defectiuis.

POstea quam explicata est ratio verborum regularium consequens est vt de irregularibus & defectiuis differatur:idqꝫ secundum ordinem coniugationum. Estqꝫ in primis animaduertendum quod verba hebraica communiter habent ternas litteras substantiales illius verbi:que sunt immutabiles in omnibus vocibus.modis.tpibus.numeris.gñibꝫ & personis que inde derivantur. Et tres ille littere vocantur

שׁרשׁ ídeſt radíx:quoníam ſunt radíx & fundamentum omní-
um coníugationum que ex íllís deríuantur:atq; ex eís forman
tur partes íllarum.Eſto exempli gratía פָּעַל ídeſt fecit que eſt
tertia perſona preteriti índicatiui modi príme coníugationís:
& tres líttere hoc eſt pe.aáin lámed ſunt ſubſtantiales omnium
verborum ab íllo deſcendentíuum.& príma líttera huíus ver-
bi dícitur.pe verbi.ſecunda aáin verbi.tertía lámed verbi. &
verbum quod ín omnibus modís & temporíbus retinet has
tres lítteras ſubſtantiales dícitur verbum perfectum.quod aũt
amíttit alíquã ex íllís dícitur ímperfectum ſíue defectíuum.Et
ſunt quedam verba ímperfecta quantum ad vocem tãtum:quo
níam lícet habeant omnes tres lítteras ſubſtantiales: non pro-
feruntur ex íllís níſi due tantum príores : & fínales plerumq;
ſunt áleph ſíue he ocioſe.vt קָרָא ídeſt vocauít.עָלָה.ídeſt aſcen
dít.Sunt etíam verba ín quíbus non proferuntur líttere ſubſtã
tíales medíe que ſunt plerũq; vau ſíue íod.vt בִּין hoc eſt íntelle
xít.שׁוּב ídeſt reuerſus eſt.que verba dícuntur חָיִים ídeſt ocioſa
quía habent líttéras ocioſas.Sunt quoq; verba ímperfecta:quí
bus ín proceſſu coníugationís deficíunt alíque líttere ſubſtan-
tíales:quod contíngit modís quattuor.Primo quando príma
líttera defícit. Secundo quando defícit ſecunda . Tertío quan-
do defícit vltíma.Quarto cum defícit príma & vltíma.que ver
ba dícuntur סָרִים ídeſt defectíua. Sunt preterea verba que ap
pellantur duplícia:quíbus ín díſcurſu coníugationís deficíunt
due líttere.de quíbus omníbus ínfra dícetur:& prímo de íllís q
bus príma líttera defícit ex íís que ſubſtantiales ſunt. Que ver
ba plerumq; ſunt incipientía ab alíqua harum líttérarum לני
vt לָקַח ídeſt accepit נָגַשׁ.ídeſt acceſſit. יָדַע . ídeſt cognouít.Et
ex verbís defectíuís incipientíbus a lámed tantum reperítur
לָקַח ſupradíctum. Et defectus horum verborum plerumq; eſt
ín imperatíno & ín futuro índicatíui :quía ín preterito & p̃ſen
ti communiter retinent tres líttéras ſubſtãtiales. & formantur
ex proportíone alíorum verborum perfectorum que ſupra
dícta ſunt.& quía huíuſmodí verba defectíua plerumq; incípi
unt a líttera nun:de hís primũ agendum eſt.Ponímuſq; exem
plí cauſa hoc verbum נָגַשׁ ídeſt acceſſít.cuíus preterítum & p̃-
ſens poſſunt formarí ex proportíone preteríti & preſentís prí
me coníugationís verborum perfectorum. Sed ín futuro defí-
cit nun ſubſtantíalís príma:que ſuppletur per dages líttere ſub
ſtantialís medíe cui ſubíícitur camez.ſic.אֶגַּשׁ vel אֶגָּשָׁה accedã
m.&.f. תִּגַּשׁ Accedes.m. תִּגָּשִׁי accedes.f.יִגַּשׁ accedet.m.תִּגַּשׁ ac
cedet.f. Pluralí.
נִגַּשׁ vel נִגָּשָׁה accedemus.m.&.f.תִּגְּשׁוּ accedetís.m.תִּגַּשְׁנָה acce
detis.f.יִגְּשׁוּ accedent.m.תִּגַּשְׁנָה accedent.f. Et quando ẽ
ín fíne clauſule:ſeba líttere ſubſtantíalís medíe vertítur ín ca-
mez:accentu ín eadem.vt Geñ. 45.גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ ídeſt ac-
cedíte ad me & acceſſerunt.& dagues líttere ſubſtantíalís me-
díe venít etíam ín nomíne quod a verbo deríuatur.vt נָבַע ídeſt
manauít.vnde deríuatur nomen . מָבוּעַ. hoc eſt fons vnde
alíquíd manat.ín quo nun líttera ſubſtantíalís príma defícit:q̃
ſuppletur per dagues vt díctum eſt.Et quando líttera ſubſtan-
tialís media eſt alíqua ex hís quattuor אחהע non excluditur nũ
líttera ſubſtantialís príma:quía non recípit dagues:preter quã
ín hoc verbo.נָחַת ídeſt deſcendít.quía ín futuro amíttít nun:&
venít in hunc modum תֵּחַת אַחַת In quíbuſdam etíam verbís
incípientíbus a nun : líttera ſubſtantialís media ſcríbitur per
holem.vt נָגַף ídeſt percuſſít. נָפַל ídeſt cecídít:quorum fu-
tura exeunt ín hunc modum. אֶפֹּל ídeſt percutíam אֶפֹּל . ſ.
cadam.atq; ſic alía complura. Imperatíuus horum ver-
borum explicatur ad hunc modum. גַּשׁ vel גֹּשׁ accede.m.
גְּשִׁי accede.f. גְּשׁוּ accedíte.m. גְּשֹׁנָה accedíte.f. Secunda p
ſona ímperatíui maſculíni ſíngularís:loco cere ſcríbitur alíqñ
per cegol & alíquando recípit he in fine.vt גְּשָׁה accede .m.alí
as ſcríbitur cum holem hoc modo. גּוֹשׁ ídeſt accede.m.ſ.
Et alíquando venít cum nun ſubſtantíalí príma:hoc modo.
נְגֹשׁ . Infinítíuus explicatur ſic. גֶּשֶׁת.ſ.נָגֹשׁ ídeſt accedere.
Subiunctíuus & gerundía ſupplentur per prepoſítíones harũ
quattuor líttérarum.בכלמ vt ſupra ín verbís perfectís.& quan
do líttera ſubſtantíalís vltíma eſt alíqua ex hís אחהע:líttera ſub
ſtantialís media ſcríbitur per patha atq; etíam vltíma. vt eccle
ſiaſtes.ȝ. עֵת לַטָּעַת ídeſt tempus plantandí.

De voce paſſíua

In preterito vocís paſſíue líttera ſubſtantíalís príma defícit.a
qua lícet verbum íncípíat:non eſt ſubſtantialís:ſed ponítur ad
deſignandum vocem paſſíuam príme coníugationís.& líttera
ſubſtantíalís príma ſupletur per dagues líttere ſubſtãtialís me
díe.& explicatur hoc modo. Indicatíuo modo tempore pre
terito.נָגַשׁ oblatus fuít נִגְּשָׁה oblata fuít נִגַּשְׁתָּ oblatus fuíſtí
נִגַּשְׁתְּ oblata fuíſtí נִגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fuí .

Plurálí.

נִגְּשׁוּ oblatí vel oblate fuerũt נִגַּשְׁתֶּם oblatí fuíſtís נִגַּשְׁתֶּן oblate
fuíſtís נִגַּשְׁנוּ oblatí vel oblate fuímus. Preſens.
נִגָּשׁ qui oblatus eſt נִגָּשָׁה vel נִגָּשֶׁת que oblata eſt נִגָּשִׁים qui
oblatí ſunt נִגָּשׁוֹת que oblate ſunt.Et quando líttera ſubſtantía
lís vltíma eſt alíqua harum quattuor אחהע líttera:ſubſtantialís
media & vltíma partícipíí generís femínini ſíngularís ſcríbũ-
tur per patha.vt Ezechiel.ȝ4.וְאֶת הַנִּדַּחַת לֹא הֲשֵׁבוֹתֶם.ſ.quod
abiectum eſt non reduxíſtís.In futuro nun vocís paſſíue exclu
dítur.& nun remanens eſt líttera ſubſtantialís. & dagues líttes-
re ſubſtantialís medíe venít ad ſupplementum nun vocís paſ-
ſíue.hoc modo.אֶנָּגֵשׁ vel אֶנָּגְשָׁה oblatus vel oblata ero תִּנָּגֵשׁ
oblatus erís.תִּנָּגְשִׁי oblata erís.יִנָּגֵשׁ oblatus erít תִּנָּגֵשׁ oblata
erít. Plurálí.
נִנָּגֵשׁ vel נִנָּגְשָׁה oblatí vel oblate erímus. תִּנָּגְשׁוּ oblatí erítís
תִּנָּגַשְׁנָה oblate erítís.יִנָּגְשׁוּ oblatí erunt.תִּנָּגַשְׁנָה oblate erunt.
Imperatíuus modus explicatur ſic. הִנָּגֵשׁ oblatus eſto הִנָּגְשִׁי
oblata eſto הִנָּגְשׁוּ oblatí eſtote.הִנָּגַשְׁנָה oblate eſtote . Infiníti-
uus eſt ſímilís imperatíuí modí ſecunde perſone generís maſ-
culíní ſíngularís numerí ad hunc modum . הִנָּגֵשׁ Applícarí.
Subiunctíuus modus & gerundía ſupplẽtur per prepoſítíones
íllarum quattuor líttérarum de quíbus ín alíís coníugatíoní-
bus dictũ ẽ: cum agebatur de íllarum ínfinítíuís.Et quía verbũ
hoc נָגַשׁ eſt neutrum:ídeo ín hac coníugatíone caret partícípí
ís vocís paſſíue: quía ſupplentur per tempus preſens.Cum ve
ro ſín ſcríbitur cum cíboleth mutat ſígnificatíonem ín íd quod
eſt angere vel conſtríngere:& tunc non eſt neutrum :& habet
partícípia vocís paſſíue ad modum actíuorum.vt נָגוּשׂ qui cõ
ſtrictus ẽ נְגוּשָׂה que cõſtricta נְגוּשִׂים qui conſtrícti נְגוּשׂוֹת que
conſtrícte ſũt.Et notandum quod ín hac coníugatíone & ín cõ
fugatíonibus verborum ímperfectorum que ſequuntur:ſerua
tur ordo & forma verborum perfectorum de quíbus dictũ eſt.
quía ſemper íncípíunt a tertía perſona generís maſculíní ſín
gularís preteríti índicatíuí modí:& habent eaſdem terminatío
nes:quas habent verba perfecta. Secunda coníugatío non
ínuenítur ín hoc verbo נָגַשׁ.

De tertía coníugatíone.

TErtía coníugatío huíus verbí נָגַשׁ eſt ĩ quía defícit nun
líttera ſubſtantíalís príma:& ſuppletur per dagues lít-
tere ſubſtantíalís medíe.& explicatur ad hunc modum
הִגִּישׁ fecít accedere.m.הִגִּישָׁה fecít accedere.f.הִגַּשְׁתָּ feciſtí acce
dere.m.הִגַּשְׁתְּ feciſtí accedere.f.הִגַּשְׁתִּי feci accedere.m.&.f.

Plurálí.

הִגִּישׁוּ fecerunt accedere.m.&.f.הִגַּשְׁתֶּם feciſtís accedere.m.
הִגַּשְׁתֶּן feciſtís accedere.f.הִגַּשְׁנוּ fecímus accedere.m. &.f.
In cuíus preterito ſí non fuíſſet excluſa nun líttera ſubſtantía-
lís prima debuít dící הִנְגִּישׁ הִנְגִּישָׁה.deficít preterea nun prima

in tota hac coniugatione tam in voce actiua quam passiua. Presens circumloquimur hoc modo. מַנִּישׁ qui facit accedere. מַנִּישָׁה vel מַנִּשֶׁת que facit accedere מַנִּישִׁים qui faciunt accedere מַנִּשׁוֹת que faciunt accedere. In futuro venit littera substantialis media subiecto hiric sequenti iod ociosa ad hunc modum. אַנִּישׁ vel אַנִּישָׁה faciã accedere. תַּנִּישׁ facies accedere.m. תַּנִּישִׁי facies accedere.f. יַנִּישׁ faciet accedere.m. תַּנִּישׁ faciet accedere.f.

Plurali.

נַנִּישׁ vel נַנִּישָׁה faciemus accedere.m.&.f. תַּנִּישׁוּ facietis accedere.f. יַנִּישׁוּ facient accedere.m. תַּנִּשְׁנָה facient accedere.f. Et in omnibus personis supradictis: littere substantiali medie potest subiici cere & sequens iod excludi. sic אַנֵּשׁ תְּנֵשׁ Imperatiuus explicatur ad hunc modum. הַנֵּשׁ fac accedere.m. הַנִּישִׁי fac accedere.f. הַנִּישׁוּ facite accedere.m. הַנִּשְׁנָה facite accedere.f. Et aliquando imperatiuus secunde persone numeri singularis generis masculini accipit hiric in littera substantiali media vt Gen.27. הַנִּישָׁה לִּי וְאֹכְלָה ideſt accede ad me & comedam. Infinitiuus explicatur hoc modo. הַנֵּשׁ.i. הַנִּישׁ facere accedere.

De voce passiua.

In voce passiua huius coniugationis deficit nun littera substãtialis prima: & est similis verbis perfectis vocis passiue tertie cõiugationis: que est הִפְקַר.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito הֻנַּשׁ oblatus fuit הֻנְּשָׂה oblata fuit. הֻנַּשְׁתָּ oblatus fuisti הֻנַּשְׁתְּ oblata fuisti הֻנַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui. Et alie persone ad eundem modum. Presens explicatur isto modo. הֻנָּשׁ qui oblatus est הֻנָּשָׂה que oblata est הֻנָּשִׁים qui oblati sunt הֻנָּשׁוֹת que oblate sunt. Futurum explicatur hoc modo. אֻנַּשׁ oblatus ero.m.&.f. תֻּנַּשׁ oblatus eris תֻּנְּשִׁי oblata eris יֻנַּשׁ oblatus erit תֻּנַּשׁ oblata erit. Imperatiuus deficit.& infinitiuus huius coniugationis explicatur sic. הֻנַּשׁ Applicari. Participia vocis passiue sunt. מוּנָּשׁ oblatus מוּנָּשָׂה vel מוּנֶּשֶׁת oblata מוּנָּשִׁים oblati מוּנָּשׁוֹת oblate.

QVarte coniugationis vox actiua non reperitur in hoc verbo nisi tantum passiua: que potest formari ad proportionem vocis passiue verborum perfectorum quarte coniugationis. Sunt etiam quedam verba incipientia a littera nun & desinentia in aleph sicut נָשָׂא ideſt portauit: que possunt declinari ad proportionem superius dicti verbi נָגַשׁ. preterquam quod aleph non profertur. sic. נָשָׂא נַשָּׂאתִי.i. portauit.portauisti portaui: & pari modo in aliis modis.temporibus.numeris.personis & generibus. Et quemadmodum in predicto verbo excluditur nun in processu coniugationis: ita & in hoc verbo. לָקַח ideſt accepit excluditur lámed: quod solum vt diximus reperitur defectiuum in verbis incipientibus a littera lámed. & in preterito & in presenti habet omnes suas litteras quasi verbum perfectum: ad cuius proportionem declinatur in preterito & in presenti prime coniugationis. & aliquando in preterito reperitur sine lámed: & coph venit cũ casmez. vt Ezechielis. 17 כָּח עַל מַיִם רַבִּים ideſt accepit sup aquas multas. pro quo nos habemus. vt firmaret radicem sup aquas multas. In futuro ãmittit hoc verbum lámed litteram substantialem primam: que suppletur per dagues impositum littere coph. & potest formari ad proportionem futuri prime cõiugationis huius verbi נָגַשׁ in hunc modum אֶקַּח vel אֶקְחָה accipiam.m.&.f. תִּקַּח accipies.m. תִּקְחִי accipies.f. יִקַּח accipiet.m. תִּקַּח accipiet.f. Et quando littera substantialis media scribitur cum seba tunc venit sine dagues. hoc modo תִּקְחוּ יִקְחוּ.i. accipietis.accipient. quod fit vt prolatio sit facilior in hoc verbo quod in sacris litteris frequentatur. Imperatiuus duobus modis reperitur. primo quando habet lámed litteram substantialem primam. hoc modo. לָקַח accipe.m. לְקִחִי accipe.f. לִקְחוּ accipite.m. לְקַחְנָה accipite.f. Secundo modo quando scribitur sine lámed in hunc modum. קַח accipe.m. קְחִי accipe.f. קְחוּ accipite.m. קַחְנָה accipite.f. Secunda persona masculini singularis imperatiui scribitur per patha. & hanc differẽtiam hebrei ponunt inter imperatiuum & preteritum sine lamed de quo superius dictum est. Inuenitur quoq; hic modus cũ camez quando venit in fine clausule. vt.1.Reg.21. אִם אוֹתָהּ תִּקָּח לְךָ ideſt si istum vis tollere tolle. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. לָקַחַת לָקוֹחַ Accipere. De voce passiua. Vocis passiue preteritum aliquando venit sine lamed substantiali prima. sic נִקַּח נִקְחָה ideſt fuit vel fuisti acceptus: & nonnunquam cum lamed substantiali. vt Ezechiel.33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח ideſt propter peccatum suum captus est. & .1.Regum.4. וַאֲרוֹן וַאלֹהִים נִלְקָחָה ideſt arca dei capta est. Presens. & futurum. & imperatiuus modus huius verbi possunt formari p vocem passiuam prime coniugationis. Et hoc verbum לָקַח non reperitur in voce actiua secunde nec; tertie nec; quarte coniugationis: sed reperitur in vocibus passiuis. vt Esaie.52. כִּי לֻקַּח עַמִּי ideſt quia captus est populus meus. quod verbum est temporis preteriti vocis passiue secunde coniugationis. & Gen.18. יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם ideſt accipiatur nunc paululum aque: quod verbũ est futuri tertie coniugationis. & Exo.19. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת ideſt ignis & grando pariter ferebantur. quod est participium generis feminini singularis vocis passiue quarte coniugationis. & quia heth est littera gutturalis: littera substantialis media & vltima scribuntur per patha. Et dicant hebrei quod propterea quod hoc verbum לָקַח inuenitur in voce passiua: potest etiam ex eo per proportionem fingi actiua: quod etiam in aliis verbis potest fieri.

De verbis a iod incipientibus.

VErba a littera iod incipientia: plerumq; amittunt illã. aut iod vertitur in vau tam in voce actiua quam passiua: ponimusq; exempli causa hoc verbum יָדַע ideſt scivit vel cognouit: quod verbũ in preterito indicatiui actiue vocis prime coniugationis & in presenti: retinet tres litteras substantiales & formatur ex proportione aliorum verborum perfectorum in eisdem temporib;. Sed in futuro huiusmodi & in imperatiuo plerumq; deficit iod littera substantialis prima: littere vero que addũntur: veniunt cum cere hoc modo. אֵדַע vel אֵדְעָה sciam.m.&.f. תֵּדַע scies.m. תֵּדְעִי scies.f. יֵדַע sciet.m. תֵּדַע sciet.f.

Plurali.

נֵדַע vel נֵדְעָה sciemus.m.&.f. תֵּדְעוּ scietis.m. תֵּדַעְנָה scietis.f. יֵדְעוּ scient.m. יֵדַעְנָה scient.f. Et in hoc verbo littera substãtialis media scribitur plerumq; cum patha: propterea quod littera substantialis vltima est gutturalis. Quod si littera substantialis vltima non est aain siue heth: tunc littera substantialis media scribitur per cere. vt אֵרֵד descendam. אֵלֵךְ ideſt ambulabo אֵשֵׁב habitabo siue sedebo. Que verba si veniunt cum vau addita in principio: littere addite in futuro veniunt cum cere & cum accentu: & littera substantialis media venit cum cegol in hunc modum וַיֵּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et aliquando in vtrisq; verbis littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אִיקַץ תִּיקַץ ideſt expergiscar expergisceris. אִיגַע תִּיגַע ideſt laborabo laborabis. & in quibusdam verbis littere substantiales medie veniunt cum patha sine cum holem: in hunc modum. אִיסַּר castigabo.m.vel.f. תִּיסוֹר castigabis.m. Sunt etiam verba quedam incipientia a littera iod. que in processu coniugatiõis non ãmittunt iod nec; vertunt in vau. cuiusmodi est. יָטַב. i. benefecit: vt Exo.1. וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים ideſt & benefecit deus. Imperatiuus explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה scito.m. דְּעִי scito.f. דְּעוּ scitote.m. דְּעֶינָה. scitote.f. In verbis vero quorum littera substantialis vltima non est aliqua ex his quattuor אהחע: secunda persona imperatiui masculini singularis scribitur per cere in littera substantiali media. hoc modo. רֵד. ideſt descende לֵךְ .i. ambula. שֵׁב ideſt sede. Infinitiuus explicatur hoc mõ יָדֹעַ יְדַעַת יְדֹעַ

ſcire. De voce paſſiua.

Vocis paſſiue verbum predictum in prima coniugatione litte ra ſubſtantialis prima hoc eſt iod in preterito & in preſenti ver titur in vau ocioſum.quia in hebreo he quattuor littere permu tãtur inter ſe.אהוי.& in hac voce preteritum & preſens ſcribun tur per nun cum holem hoc modo. Indicatiuo modo.tempo re preterito.נוֹדַע ſcitus fuit נוֹדְעָה ſcita fuit נוֹדַעְתָּ ſcitus fuiſti נוֹדַעְתְּ ſcita fuiſti.נוֹדַעְתִּי ſcitus vel ſcita fui. נוֹדְעוּ ſciti vel ſcite fuerunt נוֹדַעְתֶּם ſciti fuiſtis נוֹדַעְתֶּן ſcite fuiſtis.נוֹדָעוּ ſciti vel ſci te fuimus. Preſens explicatur hoc modo.

נוֹדָע qui eſt ſcitus.נוֹדַעַת que eſt ſcita נוֹדָעִים qui ſunt ſciti נוֹדָעוֹת que ſunt ſcite. Futuri iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau cum dagues ad ſupplendum defectum littere nun prete riti ſic.אִוָּדַע vel אִוָּדְעָה ſciar.m.&.f.תִּוָּדַע ſcieris.m.תִּוָּדְעִי ſcie ris.f.יִוָּדַע ſcietur.m.תִּוָּדַע ſcietur.f. Plurali.

נִוָּדַע vel נִוָּדְעָה ſciemur.m.&.f.תִּוָּדְעוּ ſciemini.m.תִּוָּדַעְנָה ſcie mini.f.יִוָּדְעוּ ſcientur.m.תִּוָּדַעְנָה ſcientur.f.Imperatiuus expli catur hoc modo.הִוָּדַע ſcire.m.הִוָּדְעִי ſcire.f.הִוָּדְעוּ ſcimini.m. הִוָּדַעְנָה ſcimini.f.Infinitiuus. הִוָּדֵעַ vel יְדַעַת cognoſci . Parti pium vocis paſſiue hoc modo . יָדוּעַ ſcitus יְדוּעָה ſcita יְדוּעִים ſciti יְדוּעוֹת ſcite. Et predicta verba a iod incipientia carent ſe cunda coniugatione De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio eſt:in qua iod littera ſubſtantialis pri ma vertitur in vau ocioſam:& habet in principio he ad ditam cum holem:& explicatur ad hunc modum.

Indicatiuo modo tẽpore preterito.הוֹדִיעַ fecit ſcire.m .הוֹדִיעָה fecit ſcire.f.הוֹדַעְתָּ feciſti ſcire.m.הוֹדַעְתְּ feciſtiſcire.f.הוֹדַעְתִּי feci ſcire.m.&.f. Plurali. הוֹדִיעוּ fecerunt ſcire .m.&.f.הוֹדַעְתֶּם feciſtis ſcire.m.הוֹדַעְתֶּן feciſtis ſcire.f.הוֹדַעְנוּ fe cimus ſcire.m. &.f .Preſens explicatur ſic מוֹדִיעַ q facit ſcire.m. מוֹדִיעָה qui facit ſcire.f.מוֹדִיעִים qui faciunt ſcire.m.מוֹדִיעוֹת qui faciunt ſcire.f. Futuro littere addite ſcribuntur per holem: & iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau quod non pro fertur.hoc modo.אוֹדִיעַ vel אוֹדִיעָה faciã ſcire.תּוֹדִיעַ facies ſci re.m.תּוֹדִיעִי facies ſcire.f.יוֹדִיעַ faciet ſcire.m.תּוֹדִיעַ faciet ſcire.f Plurali.

נוֹדִיעַ vel נוֹדִיעָה faciemus ſcire.m.&.f. תּוֹדִיעוּ facietis ſcire.m. תּוֹדַעְנָה facietis ſcire.f.יוֹדִיעוּ facient ſcire.m.תּוֹדַעְנָה facient ſci re.f. Et in quibuſdam verbis iod littera ſubſtantialis prima non excluditur.vt Oſee.10.אֲיַסְּרֵם ideſt caſtigabo eos. Im peratiuus explicatur hoc modo.הוֹדַע facſcire.m.הוֹדִיעִי facſci re.f.הוֹדִיעוּ facite ſcire.m.הוֹדַעְנָה facite ſcire.f. Secunda per ſona imperatiui numeri ſingularis maſculini aliquando ha bet litteram ſubſtantialem mediam cum cere . ad hunc modũ. הוֹשֵׁב fac ſedere.m.הוֹרֵד fac deſcendere .m. Aliquando ta men non amittitur iod.vt Pſalmo.5.הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ ideſt di rige in conſpectu meo viam tuam. In voce quoq; paſſiua hu ius coniugationis vau ponitur pro iod . & declinatur ad pro portionem tertie coniugationis vocis paſſiue verborum per fectorum.ad hunc modum. De voce paſſiua.

Indicatiuo modo tempore preterito.הוּדַע ſcitus fuit הוּדְעָה ſci ta fuit הוּדַעְתָּ ſcitus fuiſti.הוּדַעְתְּ ſcita fuiſti הוּדַעְתִּי ſcitus vel ſci ta fui. Ad hunc modum formantur alie perſone .poteſt quo q; he cum holem poni pro ſurec.ſic. הוּדַע הוֹדַעְתָּ. Preſens ex plicatur ad hunc modum.הוּדָע qui eſt ſcitus הוּדָעָה que eſt ſcita הוּדָעִים qui ſunt ſciti הוּדָעוֹת que ſunt ſcite. Futurum explica tur iſto modo. אוּדָע vel אוּדְעָה ſciar.m. &.f. תּוּדַע ſcieris.m. תּוּדְעִי ſcieris.f.יוּדַע ſcietur.m.תּוּדַע ſcietur . f. Imperatiuum hec vox non habet .Infinitiuus ad hunc modum explicatur הוּדַע ſciri. Participium vero in hunc modũ .מוּדָע ſcitus מוּדַעַת vel מוּדְעָה ſcita.מוּדָעִים Sciti מוּדָעוֹת ſcite . Quarta cõiugatio Inuenitur quoq; hoc verbum יָדַע in voce actiua quarte coniu gationis quadrate.vt.1.Reg.capᵒ.21.וְאֶת הַנְּעָרִים יוֹדָעְתִּי & pue ris meis condixi: & in voce paſſiua eiuſdem quarte coniuge tionis iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau que pro fertur.& declinatur ex proportionevocis paſſiue quarte coniu gationis hoc eſt הִתְפַּקֵּד.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito.הִתְוַדַּע ſciuit ſe.m.הִתְוַדְּעָה ſciuit ſe . f.הִתְוַדַּעְתָּ ſciuiſti te.m.הִתְוַדַּעְתְּ ſciuiſti te.f.הִתְוַדַּעְתִּי Sciui me.m.&.f. Preſens explicatur hoc modo.מִתְוַדַּע qui ſcit ſe מִתְוַדְּעָה que ſcit ſe.מִתְוַדְּעִים qui ſciunt ſe.מִתְוַדְּעוֹת que ſciunt ſe . Futurum explicatur hoc modo.אֶתְוַדַּע vel אֶתְוַדְּעָה ſciam me. m.&.f. תִּתְוַדַּע ſcies te.m. תִּתְוַדְּעִי ſcies te.f. יִתְוַדַּע ſciet ſe .m. תִּתְוַדַּע ſciet ſe.f. In quibuſdam tamen verbis iod non verti tur in vau.vt numeri.1.וַיִּתְיַלְּדוּ.i. ideſt & numerati ſunt per ge nerationes. Imperatiuus explicatur hoc modo . הִתְוַדַּע ſcito te.m.הִתְוַדְּעִי ſcito te.f. הִתְוַדְּעוּ ſcitote vos.m. הִתְוַדַּעְנָה ſcitote vos.f.Infinitiuus vero ad hunc modum.הִתְוַדַּע cognoſcere ſe Sunt preterea alia verba a iod littera incipientia :cuiuſmodi ẽ hoc יָצָא: que poſſunt declinari ex proportione horum verbo rum incipientium a iod.niſi quod aleph non profertur:quo rum preteritum eſt huius modi.יָצָא exiuit.m . יָצְאָה exiuit.f. יָצָאתָ exiſti.m.יָצָאת exiſti.f.יָצָאתִי exiui.m.&.f. Preſens ex plicatur ad hunc modum.יוֹצֵא qui exit. יוֹצֵאת vel יוֹצְאָה que exit יוֹצְאִים qui exeũt יוֹצְאוֹת que exeũt. Futurum vero ad hũc modum.אֵצֵא vel אֶצְאָה exibo.m.&.f. תֵּצֵא exibis.m. תֵּצְאִי exibis.f.יֵצֵא exibit.m .תֵּצֵא exibit.f. Imperatiuus explicatur hoc modo צֵא vel צְאָה exi.m.צְאִי exi.f.צְאוּ exite.m.צֶאנָה exi te.f. In hoc modo aliquando reperitur iod ſubſtantialis pri ma.vt Geñ.8.הֹצִיא אִתָּךְ ideſt educ tecum. Infinitiuus vero ad hunc modum.צֵאת.i.צְוֹא exire. Sunt preterea nõnulla ver ba a iod littera incipientia deſinentia in áleph : de quibus po ſtea dicetur:& propter illorum varietatem non ponũtur hic.

De verborum irregularium ſecundo modo.

Verborum imperfectorum ſecũdus modus eſt: illorum videlicet que ſunt monoſyllaba & quorum littera ſub ſtantialis media eſt iod ſiue vau que non proferuntur: cuiuſmodi ſunt בִּן ideſt intelligere שׁוּב redire.in quorum pre terito & preſenti iod ſiue vau excluduntur.& hiric vel ſurec lit tere ſubſtantialis prime vertitur in camez ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito.בָּן intellexit.m.בָּנָה intel lexit.f.בָּנוֹתָ intellexiſti.m.בָּנְתְּ intellexiſti.f .בָּנִיתִי intellexi.m. &.f. Et ad hunc modum alie perſone. Preſens explicatur iſto modo.בָּן qui intelligit בָּנָה que intelligit בָּנִים qui intelli gunt בָּנוֹת que intelligunt.Futurum explicatur in hunc modũ אָבִין intelligam.m.&.f. תָּבִין intelliges.m . תָּבִינִי intelliges.f. יָבִין intelliget.m.תָּבִין intelliget.f.Aliquando littera ſubſtãtia lis prima per camez ſcribitur:qui profertur quaſi holem.vt וַיָּקָם ideſt ſurrexit וַיָּעָף ideſt volauit.Aliquando etiam littera ſubſtantialis prima venit cum ſurec in hunc modum.אָשׁוּב vel אָשׁוֹבָה redibo.m.&.f.תָּשׁוּב redibis.m.תָּשׁוּבִי redibis.f . יָשׁוּב redibit.m.תָּשׁוּב redibit.f.Et ſimiliter declinantur alia verba. Imperatiuus explicatur hoc modo.בִּין vel בִּינִי vel בִּינוּ intellige m.בִּינָה in telligite.f. Sunt quedam verba:quarum littera ſubſtantialis ẽ vau ſiue iod & in proceſſu coniugationis non excluduntur ſed proferuntur.vt numeri. 20.בִּי נָטַע אַהֲרֹן.i. quod defũctus eſſet aaron.& Pſalmo.39.שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ ideſt clamaui ad te.queverba declinantur ſecundum proportionem verborum perfectorũ in prima vel ſecunda cõiugatione tantum. Infinitiuus ex plicatur hoc modo בִּין intelligere. In voce paſſiua huius cõ iugationis non excluditur littera ſubſtantialis media hoc eſt iod:ſed vertitur in vau ſic. Indicatiuo modo tempore prete rito.נָבוֹן fuit intellectus נָבוֹנָה fuit intellecta נָבוֹנְתָּ fuiſti intel lectus נָבוֹנְתְּ fuiſti intellecta.נָבוֹנְתִּי fui intellectus uel fui intel lecta. Preſens explicatur hoc modo. נָבוֹן qui intelligitur.

נְבוֹנָה que intelligitur נְבוֹנִים qui intelliguntur נְבוֹנוֹת que intelliguntur. Futurum explicatur hoc modo. אֶבּוֹן intelligar. m.&f.תְּבוֹן intelligeris.m.תְּבוֹנִי intelligeris.f.יָבוֹן intelligetur m.תָּבוֹן intelligetur.f. Et quando littera substantialis media est aliqua harum quinq; אהחער littere futuri addite scribūtur per cere loco hiric: ad hunc modum. יָעוֹר ideſt expergefiet. Imperatiuus explicatur hoc modo.הָבוֹן intelligere.m.הָבוֹנִי intelligere.f.הָבוֹנוּ intelligimini.m.הָבוֹנָה mini.f. Infinitiuꝰ explicatur hoc modo.הָבוֹן intelligi. Participia vocis passiue בוּן qui intelligitur בוּנָה que intelligitur בוּנִים qui itelligūtur בוּנוֹת que intelliguntur. Et predicta verba que sunt monosyllaba in preterito indicatiui modi actiue vocis carent secunda coniugatione.

TErtia coniugatio est verborum transitiuorum hoc est quorum actio transit in tertiam personā. & in verbis absolutis transit in secundam personam & non amplius. in quibus he scribitur per cere. sic. Indicatiuo modo. tempore preterito.הֵבִין fecit intelligere.m.הֵבִינָה fecit intelligere.f. הֵבִינוֹתָ feciſti intelligere.m.הֵבִינוֹת feciſti intelligere.f. הֵבִינוֹתִי feci.intelligere.m.&.f. Plurali. הֵבִינוּ fecimus intelligere.m.&.f. Aliquando tamen he scribitur cū patha hoc modo.הֵבִינַתָ aliquando in omnibus personis excluditur iod hoc modo.הֵבֵן הֵבִנְתָּ Presens explicatur ad hunc modum. מֵבִין qui facit intelligere מֵבִינָה que facit intelligere מֵבִינִים qui faciunt intelligere. מֵבִינוֹת que faciunt intelligere. Futurum autem hoc modo.אָבִין vel אָבִינָה faciam intelligere.m.&.f. תָּבִין facies intelligere.m.תָּבִינִי facies intelligere.f.יָבִין faciet intelligere.m.תָּבִין faciet intelligere.f. Imperatiuus explicatur hoc modo.הָבֵן vel הָבִינָה vel הָבִינִי fac intelligere.m. הָבִינִי fac intelligere.f.הָבִינוּ Facite intelligere.m.הָבִינָה vel הָבִנְנָה Facite intelligere.f. Imperatiui generis masculini numeri singularis littera substantialis prima loco cere aliquādo scribitur cum camez siue patha. vt Esaie. 42. וְאֵין אוֹמֵר הָשֵׁב ideſt & nō est qui dicat reuertere. Infinitiuus explicatur hoc modo.הָבֵן facere ī telligere. Gerundia vero circumloquimur per prepositiones harum quattuor litterarum.בכ ל מ vt in superioribus sepe dictum est. Passiue vocis tertia coniugatio sic, Indicatiuo modo tempore preterito.הוּבַן intellectus fuit הוּבְנָה intellecta fuit הוּבַנְתָּ intellectus fuiſti הוּבַנְתְּ intellecta fuiſti הוּבַנְתִּי intellectus vel intellecta fui. Presens explicatur hoc modo. הוּבָן qui intelligitur הוּבָנָה que intelligitur הוּבָנִים qui intelliguntur הוּבָנוֹת que intelliguntur. Futurū explicatur hoc modo.אוּבָן intelligar.m.&.f.תּוּבָן intelligeris.m.תּוּבְנִי intelligeris f.יוּבָן intelligetur.m.תּוּבָן intelligetur.f. Imperatiuum hec coniugatio non habet. Infinitiuus explicatur hoc modo. הוּבָן Intelligi. Participium vocis passiue hoc modo. מוּבָן qui intelligitur מוּבָנָה que intelligitur. מוּבָנִים qui intelliguntur מוּבָנוֹת que intelliguntur.

QVarta coniugatio que dicitur quadrata est verborum in quibus littera substantialis tertia duplicatur. neq; excluditur ex medio vau. & explicatur in modum sequē tem. Indicatiuo modo tempore preterito. בּוֹנֵן intellexit.m. בּוֹנְנָה itellexit.f. בּוֹנַנְתָּ intellexiſti.m. בּוֹנַנְתְּ itellexiſti.f. בּוֹנַנְתִּי intellexi.m.&.f. & ad hunc modum alie persone formantur. Presens autem tempus hoc modo.מְבוֹנֵן qui intelligit מְבוֹנְנָה vel מְבוֹנֶנֶת que intelligit מְבוֹנְנִים qui intelligunt מְבוֹנְנוֹת que intelligunt. Futurum quoq; isto modo.אֲבוֹנֵן vel אֲבוֹנְנָה intelligam.m.&.f.תְּבוֹנֵן intelliges.m.תְּבוֹנְנִי intelliges.f.יְבוֹנֵן intelliget.m.תְּבוֹנֵן intelliget.f. Imperatiuus modus hoc modo explicatur. בּוֹנֵן intellige.m. בּוֹנְנִי intellige.f. בּוֹנְנוּ intelligite.m. בּוֹנְנָה intelligite.f. Infinitiuus vero ad istum modum. בּוֹנוֹן intelligere. In voce passiua huius quarte coniugationis vau littera substantialis media non excluditur: litteraq; substātialis tertia geminatur hoc modo.הִתְבּוֹנֵן ideſt intellectus est vel intellexit se: aut intellexit: quia actio huius verbi aliquando transit in secundam personam vt dictum est supra in verbis perfectis: & in fine clausule littera substantialis vltima scribitur per camez. vt Esaie. 1. עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן ideſt populus meus non intellexit. & explicatur sic. Indicatiuo modo tempore preterito. הִתְבּוֹנֵן intellexit se.m.הִתְבּוֹנְנָה intellexit se.f. הִתְבּוֹנַנְתָּ intellexiſti te.m. הִתְבּוֹנַנְתְּ itellexiſti te.f.הִתְבּוֹנַנְתִּי itellexi me.m.&.f Presens autem hoc modo explicatur. מִתְבּוֹנֵן qui intelligit se מִתְבּוֹנְנָה vel מִתְבּוֹנֶנֶת que intelligit se מִתְבּוֹנְנִים qui intelligūt se מִתְבּוֹנְנוֹת que intelligunt se. Futurum etiam explicatur hoc modo.אֶתְבּוֹנֵן vel אֶתְבּוֹנְנָה intelligam me.m.&.f.תִּתְבּוֹנֵן intelliges te.m.תִּתְבּוֹנְנִי intelliges te.f.יִתְבּוֹנֵן itelliget se.m תִּתְבּוֹנֵן intelliget se.f. Plurali. נִתְבּוֹנֵן vel נִתְבּוֹנְנָה intelligemus nos.m.&.f.תִּתְבּוֹנְנוּ intelligetis vos.m.תִּתְבּוֹנֵנָה intelligetis vos.f.יִתְבּוֹנְנוּ intelligent se .m. תִּתְבּוֹנֵנָה intelligent se.f. Et in fine clausule venit littera substantialis cum camez loco cere. vt Psalmo. 118. עֵדְוֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן ideſt testimonia tua intelligam. Imperatiuus explicatur isto modo.הִתְבּוֹנֵן intellige te.m. הִתְבּוֹנְנִי intellige te.f.הִתְבּוֹנְנוּ intelligite vos.m.הִתְבּוֹנֵנָה intelligite vos.f. Infinitiuus autem in hunc modum הִתְבּוֹנֵן Intelligi. Participium vocis passiue isto modo.מִתְבּוֹנֵן qui intelligit se מִתְבּוֹנְנָה vel מִתְבּוֹנֶנֶת que intelligit se מִתְבּוֹנְנִים qui intelligunt se. מִתְבּוֹנְנוֹת que intelligunt se.

TEr primam & tertiam coniugationem istorum verborum vnius syllabe possunt quoq; declinari alia verba monosyllaba desinētia in aleph cuiusmodi est hoc בּוֹא ideſt venit siue intrauit. nisi quod aleph non profertur: hoc modo.בָּא venit.m.בָּאָה venit.f.בָּאתָ veniſti.m.בָּאַת vēiſti.f. בָּאתִי veni.m.&.f. Presens vero explicatur hoc modo. בָּא qui venit בָּאָה que venit בָּאִים qui veniunt בָּאוֹת que veniunt. Futurum autem ad hunc modum .אָבוֹא vel אָבוֹאָה veniā. m.&.f.תָּבוֹא venies.m.תָּבוֹאִי venies.f.יָבוֹא veniet.m.תָּבוֹא veniet.f. Imperatiuus modus explicatur hoc modo . בּוֹא vel בּוֹאָה veni.m.בּוֹאִי veni.f.בּוֹאוּ venite.m.בּוֹאֶינָה venite.f. Infinitiuus modus explicatur sic. בּוֹא venire.

TErtius verborum imperfectorum modus est: que in processu coniugationis amittunt he litteram substantialē tertiam vel vertitur in iod. cuiusmodi est hoc verbum גָּלָה quod habet camez in prima & secunda: & declinatur hoc modo. Indicatiuo modo. tempore preterito.גָּלָה reuelauit.m. גָּלְתָה reuelauit.f.גָּלִיתָ reuelauiſti.m.גָּלִית reuelauiſti.f. גָּלִיתִי reuelaui.m.vel.f. Plurali. גָּלוּ reuelauerunt. m.&.f. גָּלִיתֶם reuelauiſti.m.גָּלִיתֶן reuelauiſti.f.גָּלִינוּ reuelauimus.m. vel .f. Presens explicatur ad hunc modū.גּוֹלֶה qui reuelat גּוֹלָה que reuelat גּוֹלִים qui reuelant גּוֹלוֹת que reuelant. Futuri littere que adduntur veniunt subscripto hiric preter aleph prime persone singularis que venit cum cegol hoc modo.אֶגְלֶה reuelabo.m.vel.f.תִּגְלֶה reuelabis.m.תִּגְלִי reuelabis.f.יִגְלֶה reuelabit.m.תִּגְלֶה reuelabit.f. Plurali. נִגְלֶה reuelabimus. m.vel.f.תִּגְלוּ reuelabitis.m.תִּגְלֶינָה reuelabitis.f.יִגְלוּ reuelabunt.m.תִּגְלֶינָה reuelabunt.f. Nonnunquam hoc futurum venit sine he vltima: & littera substantialis prima venit cum cegol. hoc modo אֶגֹל תִּגֹל יִגֹל נִגֹל. Aliquando littere addite veniunt cum cere. vt Numeri. 16. אַל תִּפֶן אֶל מִנְחָתָם non aspicias ad munus illorum. Et cum littera substantialis prima vel secunda est aliqua harum quattuor אהחע tunc littera substantialis prima venit cum patha pro cegol: & littere addite possunt venire cum hiric siue cere. vt Exo. 19. וַיִּחַשְּׁמוּ יִשְׂרָאֵל ideſt & castrametatus est illic israel. & Genesis. 47. וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם & defecit terra egypti. que verba veniunt a prima horum verborum positione חָסֵר לֵהּ. & quando littera substantialis prima est ā in siue heth: vel he. littere addite possunt venire cum patha: sic.

אֶעֱלֶה Aſcendam.m.vel.f.תַּעֲלֶה aſcendes. m. תַּעֲלִי aſcẽdes. f. יַעֲלֶה aſcendet.m.תַּעֲלֶה aſcendet.f.& quando veniunt ſine he vltima:veniunt hoc modo אֶעֱל תַּעַל יַעַל & in verbis quorũ lit tera ſubſtantialis media eſt iod cuiuſmodi eſt hoc הָיָה ideſt fuit he littera ſubſtãtialis vltima excluditur.& iod relinquitur ocio ſa.ſic. אֶהְיֶה Ero.m.vel.f.תִּהְיֶה Eris.m.vel.f.יִהְיֶה Erit.m.vel.f. Et in hoc verbo רָאָה ideſt vidit: iod tertie perſone maſculini ſingularis venit cum patha quando venit cum vau in prĩcipio hoc modo.וַיַּרְא.i. & vidit.quod fit vt prolatio ſit facilior ĩ hoc verbo:quod eſt frequẽs in ſacra ſcriptura . Atque etiam ex hac cauſa quod ſi iod cum hiric ſcriberetur:ſonus eſſet ſimilis hu ic verbo.וַיָּרָא quod venit aliquando cum ſimplici iod.ideſt & timuit.cuius prima poſitio eſt יָרֵא timuit.de quo in inferiori bus dicetur. Imperatiuus explicatur hoc modo.

גְּלֵה reuela.m.גְּלִי reuela.f.גְּלוּ reuelate.m.גְּלֶינָה reuelate.f.In finitiuus explicatur ad hũc modum.גְּלוֹת Reuelare. Vox paſſiua prime huius coniugationis. Indicatiuo modo tempo re preterito.נִגְלָה reuelatus fuit.נִגְלְתָה reuelata fuit נִגְלֵיתָ reue latus fuiſti נִגְלֵית reuelata fuiſti נִגְלֵיתִי reuelatus vl reuelata fui. Plurali. נִגְלוּ reuelati vel reuelate fuerunt נִגְלֵיתֶם reuelati fuiſtis נִגְלֵיתֶן reuelate fuiſtis נִגְלֵינוּ reuelati vel reuelate fuim. Preſens explicatur hoc modo.נִגְלֶה qui reuelatur נִגְלָה que re uelatur נִגְלִים qui reuelantur נִגְלוֹת que reuelantur . In futuro nun preteriti excluditur:quod ſuppletur per dages in littera ſubſtantiali prima hoc modo.אֶגָּלֶה reuelabor.m.& f.תְּגָלֶה re uelaberis.m.תְּגָלִי reuelaberis.f.יְגָלֶה reuelabitur. m. תְּגָלֶה re uelabitur.f. Plurali. נְגָלֶה reuelabimur.m.&f. תְּגָלוּ reue labimini.m. תְּגָלֶינָה reuelabimini.f. יְגָלוּ reuelabuntur. m. תְּגָלֶינָה reuelabuntur.f. Aliquando in hoc futuro excluditur he vltima:quemadmodum in voce actiua ad ſequentem mo dum אֱגַל תְּגַל יְגַל נְגַל Imperatiuus explicatur hoc mõ. הָגֶל reuelare.m.הָגְלִי reuelare.f.הָגְלוּ reuelemini.m הָגְלֶינָה reuele mini.f.Infinitiuus autem ad hunc modum.הָגְלוֹת vel הָגָלָה re uelari.Participiũ vocis paſſiue hoc modo.גָּלוּי reuelatus גְּלוּיָה reuelata גְּלוּיִם reuelati גְּלוּיוֹת reuelate. De ſecũda cõiugatiõe.

SEcunda coniugatio verborum que dicuntur grauia p pterea quod littera ſubſtantialis media ſcribitur cũ da ges: & declinatur ex proportione verborum pfecto rum ſecunde coniugationis hoc modo. Indicatiuo modo tẽ pore preterito.גָּלָה reuelauit.m.גָּלְתָה reuelauit.f . גָּלִיתָ reuela ſti.m.גָּלִית reuelaſti.f.גָּלִיתִי reuelaui.m.&f. & ad hunc modũ alie perſone. Preſens explicatur hoc modo.גּוֹלֶה qui re uelat גּוֹלָה que reuelat גּוֹלִים qui reuelant גּוֹלוֹת que reuelant Futurum autem ad hunc modum.אֲגַלֶּה reuelabo.m.&.f.תְּגַלֶּה reuelabis.m.תְּגַלִּי reuelabis.f.יְגַלֶּה reuelabit.m . תְּגַלֶּה reuela bit.f.In hoc futuro quemadmodum in futuro prime coniuga tionis ſupra memorate aliquando hevltima excluditur.ad hũc modum.אַגַּל תְּגַל יְגַל נְגַל Imperatiuus huncin modum expli catur גַּלֵּה reuela.m.גַּלִּי reuela.f.גַּלּוּ reuelate.m. גַּלֶּינָה reuelate f. Infinitiuus autem exit in hunc modum.גַּלּוֹת reuelare . Cõ iugationis huius vox paſſiua ſic.Indicatiuo modo tempore p terito.גֻּלָּה reuelatus fuit גֻּלְּתָה reuelata fuit גֻּלֵּיתָ reuelatus fui ſti גֻּלֵּית reuelata fuiſti גֻּלֵּיתִי reuelatus vel reuelata fui. Plu. גֻּלּוּ reuelati vel reuelate fuerunt.גֻּלֵּיתֶם reuelati fuiſtis גֻּלֵּיתֶן re uelate fuiſtis.גֻּלֵּינוּ reuelati vel reuelate fuimus.Preſens expli catur ad hunc modũ.מְגֻלֶּה qui reuelatur מְגֻלָּה que reuelatur מְגֻלִּים qui reuelantur מְגֻלּוֹת que reuelantur . Futurũ ãt iſto modo ex plicatur.אֲגֻלֶּה reuelabor.m.&f.תְּגֻלֶּה reuelaberis.m.תְּגֻלִּי re uelaberis f.יְגֻלֶּה reuelabitur.m.תְּגֻלֶּה reuelabitur.f.Imperati uum non habet hec vox.Infinitiuus autem explicatur hoc mõ גֻּלּוֹת reuelari.Participium vocis paſſiue hoc modo.מְגֻלֶּה reue latus מְגֻלָּה reuelata מְגֻלִּים reuelati מְגֻלּוֹת reuelate.

De tertia coniugatione.

TErtia coniugatio eſt verborum :quorum actio tranſit in tertiam perſonam.& declinatur ad ꝓportionẽ ver borum perfectorum tertie coniugationis ad hunc mo dum. Indicatiuo modo tempore preterito. הִגְלָה vel הָגְלָה fecit reuelare.m.הִגְלְתָה fecit reuelare.f.הִגְלֵיתָ feciſti reuelare. m.הִגְלֵית feciſti reuelare.f.הִגְלֵיתִי vel הִגְלֵתִי feci reuelare.m.& f.& ad hunc modum formari poſſunt perſone numeri pluralis Et quando littera ſubſtantialis prima eſt ain vel heth :tunc he addita & ain ſiue heth ſubſcribunturper cere ſiue cegol.vt thre norum.2.הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם ideſt fecerunt aſcendere puluerẽ ſuper caput ſuum.Preſens vero explicatur ad hunc modum. מַגְלֶה qui facit reuelare מַגְלָה que facit reuelare.מַגְלִים qui faci unt reuelare מַגְלוֹת que faciunt reuelare . Futurum autem iſto modo explicatur.אַגְלֶה faciam reuelare .m.&.f.תַּגְלֶה facies re uelare.m.תַּגְלִי facies reuelare.f.יַגְלֶה faciet reuelare .m . תַּגְלֶה faciet reuelare.f. Imperatiuus ad hunc modum explicatur. הַגְלֵה fac reuelare.m.הַגְלִי fac reuelare.f.הַגְלוּ facite reuelare.m. הַגְלֶינָה facite reuelare.f. Cõiugationis huius vox paſſiua ſic. Indicatiuo modo tempore preterito.הָגְלָה reuelat?fuit הָגְלְתָה reuelata fuit הָגְלֵיתָ reuelatus fuiſti הָגְלֵית reuelata fuiſti הָגְלֵיתִי reuelatus vel reuelata fui. Preſens aũt explicatur hoc modo. מָגְלֶה qui reuelatur מָגְלָה que reuelatur מָגְלִים qui reuelantur מָגְלוֹת que reuelantur.Futurum vero explicatur hoc modo. אָגְלֶה reuelabor.m.vel.f.תָּגְלֶה reuelaberis.m . תָּגְלִי reuelabe ris.f.יָגְלֶה reuelabitur.m.תָּגְלֶה reuelabitur. f.Imperatiuũ hec vox non habet.Infinitiuus explicatur ad hunc modum . הָגְלָה reuelari.Verba ſupradicta deſinentia in he non reperiũ tur in voce actiua quarte coniugationis quadrate.reperiuntur tamen in paſſiua.& declinantur ex proportione verborũ per fectorum paſſiue vocis quarte coniugationis ſic. Indicatiuo modo tempore preterito הִתְגַּלָּה reuelabit ſe.m.הִתְגַּלְּתָה reue labit ſe.f.הִתְגַּלִּיתָ reuelaſti te.m.הִתְגַּלִּית reuelaſti te. f . הִתְגַּלִּיתִי reuelaui me.m.&.f.& ad hunc modum perſone numeri plura lis.Preſens huius vocis explicatur ſic.מִתְגַּלֶּה q reuelat ſe מִתְגַּלָּה que reuelat ſe מִתְגַּלִּים qui reuelant ſe מִתְגַּלּוֹת que reuelant ſe. Futurum autem explicatur hoc modo.אֶתְגַּלֶּה vel אֶתְגַּל reuela bo me.m.&.f.תִּתְגַּלֶּה reuelabis te.m. תִּתְגַּלִּי reuelabis te.f. יִתְגַּלֶּה reuelabit ſe.m.תִּתְגַּלֶּה reuelabit ſe.f. Imperatiuus vero explicatur hoc modo. הִתְגַּלֵּה reuelare.m . הִתְגַּלִּי reuelare.f. הִתְגַּלּוּ reuelamini.m.הִתְגַּלֶּינָה reuelamini.f . Infinitiuus autẽ ad hunc modum.הִתְגַּלּוֹת vel הִתְגַּלֹּת reuelari.

QVartus modus defectiuorum verborũ eſt:qũ ex tribus litteris ſubſtantialibus deficit aliqũ prima & tertia. aut deficit prima & non profertur tertia. Eſto exẽpli cauſa hoc verbũ נָטָה ideſt declinauit ſiue extendit.quod verbum in flectitur per primam coniugationem actiuam & paſſiuã. Pre teritum vero & preſens poſſunt inflecti ex proportione verbo rum predictorum in he deſinentium . & in futuro excluditur nun littera ſubſtantialis prima que ſuppletur per dagues im poſitum littere ſequenti. Futurum vero explicatur hoc mo do. אַטֶּה declinabo.m.&.f. תַּטֶּה declinabit.m. תַּטִּי declinabit.f.יַטֶּה declinabit.m.תַּטֶּה declinabit.f. Plurali. נַטֶּה declinabimus.m.&.f.תַּטּוּ declinabitis.m.תַּטֶּינָה declina bitis.f.יַטּוּ declinabunt.m.תַּטֶּינָה declinabũt.f. In hoc futuro aliqũ ex litteris tribus ſubſtantialibus deficit prima & tertia. & littere addite ſcribuntur cũ cere & aleph cũ cegol hoc modo אֵט תֵּט יֵט נֵט Prouer.4.אַל תֵּט יָמִין וְשְׂמֹאל nõ declines ad dex trã neqꝫ ad ſiniſtrã. Aliqũ littere addite futuri ſcribuntur p hi ric.vt.4.Re.9.וַיַּז מִדָּמָהּ ideſt ſparſit de ſanguine ſuo.quod ver bum habet originem ab hoc verbo.נָזָה. Imperatiuus & in finitiuus veniunt cum nun littera ſubſtantiali prima ad modũ ſequẽtẽ.נְטֵה declina.m.נְטִי Declia.f.נְטוּ decliate.m. נְטֶינָה de clinate.f.infinitiu? נְטוֹת vel נְטֹת declinare. Vocis paſſiue prima

coniugatio.נָטָה declinatus fuit.נָטְתָה declinata fuit.נָטִיתָ declinatus fuisti.נָטְתְּ declinata fuisti.נָטִיתִי declinatus vel declinata fui. plurali. נָטוּ declinati vel declinate fuerunt.נְטִיתֶם declinati fuistis.נְטִיתֶן declinate fuistis. נָטִינוּ declinati vel declinate fuimus. Et aliquando in singulari littera substantialis media scribitur cum hiric.ad hunc modum.נָטִיתָ נָטִי תִי.& in tertia persona plurali he littera substātialis vltima aliqñ vertitur in iod.vt Numeri.24.נְטָיוּ נְחָלִים vt torrentes inclinati sunt. pro quo nos habemus.vt valles nemorose.Presens autē explicatur hoc modo.נָטֶה qui declinatur נָטָה que declinatur. נָטִים qui declinantur נָטוֹת que declinantur. Futurum quoq; explicatur hoc mō.אֶנְטֶה declinabor.m.vel.f.תִּנְטֶה declinaberis.m.תִּנְטִי declinaberis.f.תִּנְטֶה declinabitur.m.תִּנְטֶה declinabitur.f.Cui futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum & in voce actiua: ad hunc modum.אֶנְטֵה תִּנְטֵה תִּנְטִי Imperatiuus explicatur hoc modo.הַנְטֵה declinare.m.הַנְטִי declinare.f.הַנְטוּ declinemini.m.הַנְטֶינָה declinemini.f.Infinitiuus hoc modo explicatur.הַנְטוֹת הַנְטָה Declinari.Participia vocis passiue hoc modo.נָטוּי declinatus נְטוּיָה declinata.נְטוּיִים declinati נְטוּיוֹת declinate.

Certia coniugatio supradicti verbi est in qua deficit nū littera substantialis prima in omnibus modis & tēporibus:que suppletur per dagues in littera substātiali media:ad hunc modum. Indicatiuo modo tpe preterito. הִטָּה fecit declinare.m.הִטְּתָה fecit declinare.f.הִטִּיתָ fecisti declinare.m.הִטְּית fecisti declinare.F.הִטִּיתִי feci declinare.m.&.F. Plurali. הִטּוּ fecerunt declinare.m.vel.F.הִטִּיתֶם fecistis declinare.m.הִטִּיתֶן fecistis declinare.F.הִטִּינוּ fecimus declinare.m. vel.F. Presens vero explicatur hoc modo. מַטֶּה qui facit declinare.מַטָּה que facit declinare.מַטִּים qui faciunt declinare. מַטּוֹת que faciunt declinare. Futurū aūt in hunc modū. אַטֶּה faciam declinare.m.&.f.תַּטֶּה facies declinare.m. תַּטִּי facies declinare.f. יַטֶּה faciet declinare.m. תַּטֶּה faciet declinare.f. Plurali. נַטֶּה faciemus declinare.m.vel.f.תַּטּוּ facietis declinare.m.תַּטֶּינָה facietis declinare.f. יַטּוּ facient declinare.m. תַּטֶּינָה facient declinare.f. In hoc futuro nonnunquam deficiunt prima & tertia littera ex tribus substātialibus quemadmodum in voce actiua prime coniugatiōis. hoc mō.אֶטֶּה תִּטֶּה יִטֶּה נַטֶּה Imperatiuus ad hunc modum explicatur הַטֵּה fac declinare.m הַטִּי fac declinare.F.הַטּוּ Facite declinare.m.הַטֶּינָה Facite declinare.F. In hoc imperatiuo in masculino singulari excluditur nonnunquam he vltima.vt Prouer.22.הַטּ אָזְנְךָ וּשְׁמָע.i. inclina aurem tuam & audi. Infinitiuus aūt explicatur hoc mō. הַטּוֹת הַטֵּה Facere declinare. Vocis passiue tertia coniugatio. Indicatiuo modo tempore preterito.הָטָה declinatꝰ fuit הָטְתָה declinata fuit הָטִיתָ declinatus fuisti הָטְית decliata fuisti הָטִיתִי declinatus vel declinata fui. Presens explicatur hunc in modū. מָטֶה qui declinatur מָטָה que declinatur מָטִים qui declinantur מָטוֹת que declinantur. Futurum explicatur hoc modo. אָטֶה declinabor.m.&.F.תָּטֶה declinaberis.m.תָּטִי declinaberis.F.יָטֶה declinabitur.m.תָּטֶה declinabitur.F. Imperatiuus in hac voce deficit. Infinitiuus autem exit ad hunc modum.הָטוֹת declinari Cum vero prima littera ex tribus substantialibus est aleph cu iusmodi est.אָבָה idest voluit:littere futuri addite veniunt cum holem.sic.אֹבֶה volam.m.&.F.תֹּאבֶה voles.m .תֹּאבִי voles.F. יֹאבֶה volet.m.תֹּאבֶה volet.F. Sunt qui dicant hoc verbum נָטָה posse inflecti per vocem passiuam quarte coniugationis ad modum verborum desinentium in he:de quibus dictū ē in superioribus hoc mō:הִתְנַטָּה declinatus est הִתְנַטְּתָה declinata ē.

Est preterea verbū יָרֵא hoc est timuit:cuius littera substantialis prima est iod & tertia aleph que non profertur.& inflectitur ad proportionem huius verbi פָּנָה & declinatur per primam coniugationem:in quo aliquando nō profertur iod.& nonnunquam iod vertitur in vau.& in preterito & in presenti iod profertur ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito.יָרֵא timuit.m.יָרְאָה timuit.F.יָרֵאתָ timuisti.m.יָרֵאת timuisti.F.יָרֵאתִי timui.m.vel.F. Plurali. יָרְאוּ timuerūt.m.vel.F.יְרֵאתֶם timuistis.m.יְרֵאתֶן timuistis.f. יָרֵאנוּ timuimus.m.vel.F.Nonnunquam huius temporis res littera secunde persone masculini & feminini pluralis scribitur subiecto camez hoc modo.יְרֵאתֶם יְרֵאתֶן & quando est in fine clausule:seba littere substantialis medie vertitur in cere accentu in eadem collocato.vt Gen.18.כִּי יָרֵאָה idest quia timuit. Presens huius verbi explicatur sic.יָרֵא qui timet יְרֵאָה que timet יְרֵאִים qui timent יְרֵאוֹת que timēt.Futurum autem i hūc modum.אִירָא timebo.m.&.F.תִּירָא timebis.m.תִּירְאִי timebis F.יִירָא timebit. m.תִּירָא timebit.F.Plurali. נִירָא timebimus.m.&.F.תִּירְאוּ timebitis.m.תִּירֶאנָה timebitis.F. יִירְאוּ timebunt.m.תִּירֶאנָה timebunt.F.Futurum hoc scribitur cū iod littera substantiali prima que tamen non profertur. In fine vero clausule:seba littere substantialis medie vertitur in camez accentu in eadem collocato.vt Leuitici.19.אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ Vnusquisq; matrem suam & patrē suum timeat.In tertiis quoq; personis masculini singularis & pluralis aliquando deficit iod littera substantialis prima.& iod que apponitur est futuri. vt.1.Rex.17.וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד & timuit saul ante dauid.& alia reperiuntur ad hunc modum. In femínino etiam plurali aliquando deficit he vltima & aleph non profertur. vt Exo.1. וַתְּיַלֵּדְנָה idest timebāt obstetrices. Causa autem cur futurum scribitur cum iod littera substantiali est quia sine illa mutaret significationem. Et significaret videre: ab hoc verbo רָאָה.idest vidit. Imperatiuus autem explicatur sic. יְרֵא time.m.יִרְאִי time.f.יִרְאוּ vl יְרֵאוּ timete.m.יְרֵאָנָה timete .f. In secunda persona masculini pluralis aliquando non profertur áleph.vt Iosue.24.יִרְאוּ אֶת יְהוָה idest timete dominū. In femínino quoq; plurali non profertur aleph:vt assīgnetur differentia vocis inter coniugationem huius verbi יָרֵא quod est timere:& coniugationē alterius רָאָה quod est vidit. quia si proferatur aleph significat videre. Infinitiuus explicatur ad hunc modum.יָרוֹא timere. Infinitiuus preterea vt sepe dictū est prepositis prepositionibus illarum quattuor litterarū בכלם ponitur pro gerundiis & subiunctiuo:& scribuntur cum hiric: & iod littera substantialis prima non profertur.hoc mō בְּיִרְוֹא .i.in timendo.Aliquando lamed addita scribitur cum cere: & excluditur iod littera substantialis prima.vt.1.Regū.18. לְרֹא מִפְּנֵי דָוִד.i.vt timeret coram dauid.Vocis passiue prima coniugatio in cuius preterito iod substantialis prima vertitur ī vau ociosam.vt.Indicatiuo modo tempore preterito יָרֵא formidatus fuit נוֹרְאָה formidata fuit.נוֹרָאתָ formidatus fuisti. נוֹרֵאת formidata fuisti נוֹרָאתִי Formidatus vel formidata fui. Presens autem explicatur hoc modo נוֹרֵא qui formidatur נוֹרָאָה que formidatur נוֹרָאִים qui formidantur נוֹרָאוֹת que formidantur. In futuro & in imperatiuo iod littera substantialis prima vertitur in vau que profertur in hūc modum .אִוָּרֵא formidabor.m.&.f.תִּוָּרֵא formidaberis.m.תִּוָּרְאִי formidaberis.f. יִוָּרֵא formidabitur.m.תִּוָּרֵא formidabitur.f. Imperatiuus explicatur hoc mō.הִוָּרֵא formidari.m.הִוָּרְאִי formidari.f. הִוָּרְאוּ formidemini.m.הִוָּרֶאנָה formidemini.f.Infinitiuus explicatur hoc modo.הִוָּרֵא formidari. Hoc verbum caret participiis vocis passiue quoniam est neutrum.

Sunt alia verba quorum littera substantialis prima ex tribus est iod & vltima he.cuiusmodi est hoc יָרָה. idest docuit.siue proiecit.quod in presenti & in p̄terito prime coniugationis inflectitur ad proportionem verborum desinentium in he:de quibus supra dictum est.& in futuro nō profertur iod.hūc in modū אִירֶה docebo.m.&.f.תִּירֶה docebis.m.

תִּירְאִי docebis.f. יָרֶה docebit.m. תֵּירֶה docebit.f. & aliquādo ex hoc futuro excluditur he vltima hoc modo. אֵיר תֵּיר vt Ezech. 31. וַיֵּיף בְּנָדְלוֹ & erat pulcherrimus in magnitudine sua. Imperatiuus explicatur in hunc modum. יָרֵה doce.m. יְרִי doce.f. יְרוּ docete.m. יְרֶינָה docete.f. Infinitiuus autem ad hunc modū יָרוֹ docere. Vox passiua huius coniugatiōis iflectitur ad modū vocis passiue precedentis coniugationis loco aleph littere posita he in vltima littera ex substātialibus. & participiū eiusdem vocis exit in modū sequentē. יָרוּי qui docetur יְרוּיָה que docetur יְרוּיִם qui docentur יְרוּיוֹת que docentur.

Tertie coniugationis verborum forma est quorū actio plerumq; transit in tertiam personam: nonnunquam tamen manet actio in secunda sic.

הוֹרָה fecit docere vel docuit.m. הוֹרָתָה fecit docere.f. הוֹרֵיתָ feci sti docere.m. הוֹרֵית fecisti docere f. הוֹרֵיתִי feci docere.m.&f. Plurali. הוֹרוּ fecerūt docere.m.&f. הוֹרֵיתֶם fecistis docere.m. הוֹרֵיתֶן fecistis docere.f. הוֹרֵינוּ fecimus docere.m.&f. Presens explicatur ad hūc modū. מוֹרֶה qui docet מוֹרָה que docet מוֹרִים qui docent. מוֹרוֹת que docent. Futurum autem ad hunc modū. אוֹרֶה docebo.m.&f. תּוֹרֶה docebis.m. תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. Futurum hoc aliqñ excludit he litterā vltimam hoc modo. אור תור יור vt. 4. Reg. 13. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר .i. & dixit eliseus iace sagittā: et iecit. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹרֵה doce.m. הוֹרִי doce. f. הוֹרוּ docete .m. הוֹרֶינָה docete.f. Infinitiuus vero ad hunc modū. הוֹרוֹת facere docere. Ex hac cōiugatiōe formari pōt vox passiua: vau cū hoc ē prime syllabe mutata in vau cū surec hoc mō. הוֹרָה docta fuit הוֹרֵיתָ docta fuisti הוֹרֵית docta fuisti. הוֹרֵיתִי docta fui. Presens aūt ad hunc modū. מוֹרָה doctus מוֹרָה docta מוֹרִים docti מוֹרוֹת docte. Futurum explicatur hoc modo אוֹרֶה docebor.m.&f. תּוֹרֶה doceberis.m. תּוֹרִי doceberis.f. יוֹרֶה docebitur.m. תּוֹרֶה docebitur.f. Imperatiuus huius vocis defi cit. Infinitiuus autem explicatur sic. הוֹרוֹת doceri.

Est alia forma verborū in quibus littera substantialis vltima est aleph que nō profertur: qualia sunt. מָצָא idest inuenit. קָרָא idest vocauit: quibus in discursu cōiugationis ex substantialibus littera nulla deficit: preter quā cū verbum incipit a nun siue iod. de quibus dictum est in superioribus. nunc dicendū de iis que incipiunt a quacūq; alia littera: & ponūtur hoc in loco quia inflectuntur ad modū verborū desinentium in he. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. קָרָא vocauit.m. קָרְאָה vocauit.f. קָרָאתָ vocasti.m. קָרָאת Vocasti.f. קָרָאתִי Vocaui.m.&f. Presens explicatur ad hunc modum. קוֹרֵא qui vocat. קוֹרְאָה que vocat. קוֹרְאִים qui vocant קוֹרְאוֹת que vocant. Futurū aūt hoc mō אֶקְרָא uel אֶקְרְאֶה Vocabo.m.&f. תִּקְרָא Vocabis .m. תִּקְרְאִי vocabis.f. יִקְרָא Vocabit.m. תִּקְרָא Vocabit.f. Imperatiuus aūt ad hunc modum. קְרָא Voca.m. קְרְאִי Voca.f. קִרְאוּ uocate.m. קְרָאנָה uocate.f. Imperatiuo feminini pluralis deficit aliqñ he: & aleph nō pfertur. vt Ruth. 1. קְרָאן לִי מָרָא .i. Vocate me amaram. Nonnunquam littera substantialis prima legitur cum hiric. & aleph profertur. vt Exo. 2. קִרְאֶן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם idest Vocate eum & comedat panem. Infinitiuus sic. קְרֹא קְרָא קְרֹאת Vocare. Vox passiua huius coniugationis sic. Indicatiuo modo tempore preterito. נִקְרָא Vocatus fuit נִקְרְאָה Vocata fuit נִקְרָאתָ Vocatus fuisti. נִקְרָאת Vocata fuisti נִקְרָאתִי Vocatus uel uocata fui. Presens autē explicatur hoc modo. נִקְרָא qui uocatur נִקְרָאָה que uocatur נִקְרָאִים qui uocantur נִקְרָאוֹת que uocantur. Futurum ad hunc modum explicatur. אִקָּרֵא Vocabor.m.&f. תִּקָּרֵא Vocaberis.m. תִּקָּרְאִי Vocaberis.f. יִקָּרֵא uocabitur. m. תִּקָּרֵא Vocabitur. f. Imperatiuus autem explicatur sic. הִקָּרֵא Vocare.m. הִקָּרְאִי vocare.f. הִקָּרְאוּ Vocemini. m. הִקָּרֶאנָה Vocemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִקָּרֵא Vocari. Participium vocis passiue hoc modo. קָרוּא vocatus קְרוּאָה vocata קְרוּאִים vocati קְרוּאוֹת vocate.

Est aliud verbum cuius littera substantialis prima atq; vltima est nun: hoc modo. נָתַן idest dedit. quod verbū inuenitur solum in prima coniugatione in cuius discursu aliquando excluditur nun prima. aliquando vltima. aliquando vtraq;: & geminatur media. & in preterito prime coniugationis excluditur nun vltima scilicet in prima & secūda persona singulari & plurali: que suppletur per dagues littere seqñtis: hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָתַן dedit.m. נָתְנָה dedit.f. נָתַתָּ dedisti.m. נָתַתְּ dedisti.f. נָתַתִּי dedi.m.&.f. Plurali נָתְנוּ dederunt.m.&.f. נְתַתֶּם dedistis.m. נְתַתֶּן dedistis.f. נָתַתְּנוּ vel נָתַנּוּ dedimus.m.&.f. Aliquando in secunda persona masculini singularis excluditur nun prima & vltima: & tau in medio duplicatur vt supra dictum est. vt. 2. Regum. 22. וְאוֹיְבַי תָּתָה לִי עֹרֶף idest & inimicos meos dedisti mihi dorsum. quo in verbo ponitur dagues in vtraq; littera duplicata. quia dagues prime supplet defectum nun prioris: & secunde: nun posterioris. Presens explicatur ad hunc modum. נוֹתֵן qui dat נוֹתֶנֶת vel נוֹתֶנֶת que dat. נוֹתְנִים qui dant נוֹתְנוֹת que dant. Futurum autem isto modo. אֶתֵּן vel אֶתְּנָה dabo.m.&.f. תִּתֵּן dabis.m. תִּתְּנִי dabis.f. יִתֵּן dabit.m. תִּתֵּן dabit.f. Plurali. נִתֵּן vel נִתְּנָה dabimus.m.&.f. תִּתְּנוּ dabitis.m. תִּתֵּנָה vel תִּתְּנָה dabitis.f. יִתְּנוּ dabunt.m. תִּתֵּנָה dabunt.f. In hoc futuro & in imperatiuo & in infinitiuo deficit nun littera substantialis prima & suppletur per dagues tau littere sequentis. Imperatiuus ad hunc modū explicatur. תֵּן da.m. תְּנִי da.f. תְּנוּ date.m. תְּנֶינָה date.f. Aliquando tamen masculinum singulare & femininum plurale exeunt huc in modum. תְּנָה .i. da.m. vel date. F. Infinitiuus ad hunc modum explicatur. נָתוֹן .i. תֵּת Dare. Et quando infinitiuus venit sine nun & iungitur prepositionibus beth siue lamed siue caph: per quas circumloquimur gerūdium: tunc tau prima scribitur sine dagues. hoc modo. בְּתֵת .i. in dādo: & cum mem venit cum dagues: hoc modo. מִתֵּת .i. de dando. & inuenitur hic infinitiuus cum littera nun addita in fine. vt. 3. Reg. 6. לְהָתֵן שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה idest vt darent illic arcam federis domini.

Vox passiua huius coniugationis inflecti potest per passiuam vocem prime coniugationis huius verbi נָתַן .i. accessit. de qua dictum est superius. & hoc verbum נָתַן non inuenitur in reliquis tribus coniugationibus preter quā in voce passiua tertie coniugationis. vt Leuitici. 11. וְכִי יִתָּן מַיִם idest quando dabitur aqua. & dicunt hebrei: quod quia verbū hoc reperitur in voce passiua: quod ex proportione possumus formare actiuam ad hunc modum. הִנְתִּין idest fecit dare.

De verbis duplicatis.

Sunt quedam verba que ex tribus litteris substantialibus habent duas vltimas easdem hoc est duplicatas. cuiusmodi sunt hec.

בָּזַז diripuit. גָּזַז totondit. דַּלַל attenuatus est. חָנַן miserto est. חָבַב circuiuit. שָׁלַל spoliauit. תָּמַם consumpsit. siue impleuit. He vero littere quas diximus duplicari: aliqñ veniunt simplices. vt תָּם cuius tres littere substantiales sunt תָּמַם Et prima littera per dages scribitur. In processu vero cōiugationis hec verba duplicata aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum. aliquando vero excluditur littera substantialis media: que suppletur per dages impositum vltime littere. Qui defectus plerumq; reperitur in verbis prime & secunde coniugationis tam in voce actiua quam passiua quemadmodum in verbo sequenti liquet. Indicatiuo mo-

do.tempore preterito.סַבּ circuiuit.m.סַבָּה circuiuit.f.סַבּוֹתָ circuisti.m.סַבּוֹת circuisti.f.סַבּוֹתִי circuiui.m.&.f. Plurali. סַבּוּ circuierunt.m.&.f.סַבּוֹתֶם circuistis.m.סַבּוֹתֶן circuistis .F. סַבּוֹנוּ circuiuimus.m.&.F. Presens explicatur ad hūc modū. סַבָּב qui circuit סַבָּה que circuit סַבִּים qui circueunt סַבּוֹת que circueunt. Futurum autem ad hunc modum. אָסוֹב circuibo. m.&.F.תָּסוֹב circuibis.m.תָּסוֹבִי circuibis.F. יָסוֹב circuibit.m. תָּסוֹב circuibit.f. Plu. נָסוֹב circuibimus.m.&.f. תָּסֹבּוּ circuibitis.m.תָּסֹבֶּינָה.f.תָּסוֹבוּ circuibitis.F.יָסֹבּוּ circuibunt.m. תָּסוֹבֶּינָה circuibunt.f. Cum vero futurum hoc scribitur per vau in principio:holem littere substantialis prime vertitur in camez qui profertur quasi holem.vt Deut.2.וְנָסַבְנוּ אֶת הַר שֵׂעִיר hoc est circuiuimus montem seir. Imperatiuus in hunc mo dum explicatur.סוֹב circui.m . סֹובִי circui.F. סֹובּוּ circuite.m. סֹובֶּינָה circuite.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. סוֹב Circuire. Vox passiua huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito. נָסַב circundatus fuit נָסַבָּה circun data fuit נָסַבּוֹתָ circūdatus fuisti נָסַבּוֹת circūdata fuisti נָסַבּוֹתִי circundatus vel circundata fui. Plu. נָסַבּוּ circūdati vel cir cundate fuerunt נָסַבּוֹתֶם circundati fuistis נָסַבּוֹתֶן circundate fuistis נָסַבּוֹנוּ circundati vel circundate fuimus. Hec vox pas siua potest etiam inflecti ex proportione verborū que sequū tur פָּעַל פָּעֲלָה hoc modo נָסַב נָסְבָה idest circundatus est. & potest etiam inflecti ex proportione illorum trium modo rum in omnibus personis. Sed in sacra scriptura vsitatior est primus modus. Presens explicatur ad hunc modum. נָסַב vel נָסֵב qui circundatur נָסַבָּה que circundatur נָסַבִּים qui circundantur נָסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem in hunc modum. אָסוֹב circundabor.m.&.F. תָּסוֹב circunda beris.m.תָּסוֹבִי circundaberis.F. יָסוֹב circundabitur. m.תָּסוֹב circundabitur.F. Imperatiuus explicatur hoc modo. הָסֹב vel הָסֵב circundare.m. הָסֹבִּי circundare. F . הָסֹבּוּ circun demini .m.הָסֹבֶּינָה circundemini.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. הָסֹב vel הָסֵב circundari.Participium vocis pas siue hoc modo.סוֹב qui circundatur סוֹבָה que circūdatur סוֹבִים qui circundantur סוֹבוֹת que circundantur.

Certia coniugatio verborum transeuntium in tertiam personam.que inflectuntur ad hunc modum . הֵסֵב vel הֵסַב Fecit circundare.m.הֵסֵבָּה Fecit circūdare.f.הֵסִבּוֹתָ Feciſti circundare.m.הֵסִבּוֹת feciſti circundare.f.הֵסִבּוֹתִי feci circundare.m.&.F. Plurali. הֵסֹבּוּ Fecerunt circunda re.m.&.f.הֵסִבּוֹתֶם Feciſtis circundare.m.הֵסִבּוֹתֶן feciſtis circū dare.F.הֵסִבּוֹנוּ Fecimus circundare.m.&.F. Presens explica tur ad hunc modum.מֵסֵב qui facit circundare מְסִבָּה que facit circundare.מְסִבִּים qui faciunt circundare מְסִבּוֹת que faciunt circundare. Futurum autem isto modo. אָסֵב vel אֲסֹבָּה fa ciam circundare.m.&.f.תָּסֵב facies circundare.m.תָּסֹבִּי Facies circundare.F.יָסֵב faciet circundare.m.תָּסֵב faciet circūdare.F. Plurali. נָסֵב vel נָסֹבָּה faciemus circundare.m.&.f.תָּסֹבּוּ Fa cietis circundare.m.תָּסֹבֶּינָה facietis circundare.F.יָסֹבּוּ Faciēt circundare.m.תָּסֹבֶּינָה Facient circundare . F. Imperatiuus hoc modo explicatur. הָסֵב Fac circundare.m.הָסֹבִּי Fac circū dare.F.הָסֹבּוּ Facite circundare.m.הָסֹבֶּינָה Facite circundare. F. Infinitiuus autē ad hūc modum הָסֵב.i.הָסֵב.i.הָסֵב Facere circū dare. Vox passiua huius coniugationis inflectitur prima syl laba scripta cum surec hoc modo. Indicatiuo modo.tem pore preterito. הוּסַב Fuit circundatus הוּסַבָּה fuit circun data הוּסַבּוֹתָ fuisti circundatus הוּסַבּוֹת fuisti circundata הוּסַבּוֹתִי Fui circundatus vel circundata. Plurali. הוּסַבּוּ Fuerunt circundati vel circundate.הוּסַבּוֹתֶם Fuistis circū dati הוּסַבּוֹתֶן Fuistis circundate הוּסַבּוֹנוּ Fuimus circundati vel circundate. Presens ad hunc modum explicatur. מוּסָב qui circundatur מוּסָבָּה que circundatur מוּסָבִּים qui circū dantur מוּסָבוֹת que circundantur. Futurum autem ad hunc modum. אוּסַב circundabor.m.vel.f . תּוּסַב circūdaberis.m. תּוּסָבִּי circundaberis.f.יוּסַב circundabitur.m. תּוּסַב circunda bitur.f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus au tem exit in hunc modum. הוּסֹב Circundari.Et per quartam coniugationem quadratam inflectuntur verba duplicata sine alicuius littere defectu:& tam in voce actiua quam in passiua possunt declinari per quartam coniugationem verborum per fectorum.vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.הִתְרוֹמֵם ideſt exaltatus ē vel exaltauit se .

Svnt etiam verba quedam habentia quattuor litteras substantiales:quorum tres sunt differentie . prima est verborum que nullam duplicant litteram ex illis:cuius modi sunt hec.כָּרַב ideſt inuoluit.כָּרְסֵם conculcauit.פָּרַשׂ ex tendit.Secunda est verborum quorum tertia & quarta littera sunt eadem:quia geminatur.vt אָמְלַל .i.defecit aut egrotauit. vel succisus est.Tertia est verborum:quorū prima & tertia lit tera sunt eadem atq; pari modo secunda & quarta .cuiusmodi sunt hec.גִּלְגֵּל ideſt pauit vel sustentauit.כִּרְכֵּר .saltauit.חִכְחֵךְ in uoluit כָּרְכַּר destruxit.שַׁעְשַׁע delectauit.que tres verborū diffe rentie:per secundam coniugationem inflectuntur:tam in voce actiua quam in passiua:que in tertia littera recipiunt dagues . & quāquam hec verba non reperiantur nisi per secundam con iugationem inflexa:nihilominus ex proportione possunt p alias tres coniugationes declinari.& in processu coniugatiōis nullam ex quattuor substantialibus amittunt.hoc modo.

Secunda coniugatio.

Indicatiuo modo.tempore preterito. כִּלְכֵּל sustētauit.m. כִּלְכְּלָה sustentauit.f.כִּלְכַּלְתָּ sustentasti.m.כִּלְכַּלְתְּ sustentasti.f. כִּלְכַּלְתִּי sustentaui.m.&.f. Plurali. כִּלְכְּלוּ sustenta uerunt.m.&.f.כִּלְכַּלְתֶּם sustentastis.m.כִּלְכַּלְתֶּן sustentastis. f. כִּלְכַּלְנוּ sustentauimus.m.&.f. Presens explicatur ad hunc modum.מְכַלְכֵּל qui sustentat מְכַלְכֶּלֶת vel מְכַלְכֵּלֶת que sustētat מְכַלְכְּלִים qui sustentant מְכַלְכְּלוֹת que sustentant. Quando lit tera substantialis vltima est ain siue heth subiicitur illis patha in singulari ad hunc modum· מְשַׁעְשֵׁעַ ideſt qui delectatur. Fu turum explicatur ad hunc modum אֲכַלְכֵּל vel אֲכַלְכֶּלֶה Susten tabo.m.&.f.תְּכַלְכֵּל sustentabis.m.תְּכַלְכְּלִי sustentabis.f. יְכַלְכֵּל sustentabit.m.תְּכַלְכֵּל sustentabit.f. Plurali . נְכַלְכֵּל vel נְכַלְכֶּלֶה sustentabimus.m.&.f. תְּכַלְכְּלוּ sustentabitis. m. תְּכַלְכֵּלְנָה sustentabitis.f.יְכַלְכְּלוּ sustentabunt.m. תְּכַלְכֵּלְנָה su stentabūt.f. Quando vero littera substātialis vltima est ain si ue heth:littera sbālis tertia subscribitur p camez siue patha .sic אֲשַׁעְשֵׁעַ . ideſt delectabor.m. vel .f. Imperatiuus explicatur ad hunc modum.כַּלְכֵּל sustenta.m.כַּלְכְּלִי sustenta.f.כַּלְכְּלוּ Su stentate.m.כַּלְכֵּלְנָה Sustentate.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. כַּלְכֵּל Sustentare. Hec verba duplicata in vo ce passiua possunt inflecti per prefatam secundam coniugatio nem:littera substantiali prima prolata cum camez qui vertitur in holem siue cum surec:nulla ex quattuor substantialibus lit teris excluſa.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preteri to. שְׁעְשַׁע vel שְׁעֵשַׁע delectatus fuit שְׁעְשְׁעָה delectata fuit. שְׁעְשַׁעְתָּ delectatus fuisti שְׁעְשַׁעְתְּ delectata fuisti .שְׁעְשַׁעְתִּי dele ctatus vel delectata fui. Presens autem explicatur hoc mo do. מְשַׁעְשֵׁעַ qui delectatur מְשַׁעְשַׁעָה vel מְשַׁעְשַׁעַת que delecta tur מְשַׁעְשְׁעִים qui delectantur מְשַׁעְשְׁעוֹת que delectantur. Fu turum vero ad hunc modum. אֲשַׁעְשֵׁעַ Delectabor . m. &.f. תְּשַׁעְשֵׁעַ delectaberis.m.תְּשַׁעְשְׁעִי delectaberis.f.יְשַׁעְשֵׁעַ delecta bitur.m.תְּשַׁעְשֵׁעַ Delectabitur.f. Imperatiuum non habet. Infinitiuus hoc modo.שַׁעְשֵׁעַ delectari.

Aduertendum quod in explicanda coniugatione vsi sumus in compendium.m.littera promasculino.&.f.pro femínino: & hoc tam in nominibus q̄ in pronominibus & verbis.

SVnt preterea verba habentia quinque litteras ſubſtantiales: quarum quattuor vltime ſunt duplicate ad formā ſupradictorū verborum. ſic. הַפְנִפֵּךְ .i. peruertit. סְחַרְחַר circuiuit. Que quidem verba inflecti poſſunt per primam conjugationem verborum perfectorū: nulla ex quinq; litteris ſubſtantialibus excluſa. Notandum quoq; eſt: quod hoc verbum חַמְרְמַר חַמְרְמָרָתְּ ideſt incaluit incaluiſti: declinatur per vocem paſſiuam ſecunde coniugationis: nulla ex quinq; litteris ſubſtantialibus excluſa. Notandum preterea quod littere gemi natio in verbo atq; etiam in nomine fit ad maiorem dictionis illius expreſſionem. Atq; in hunc modum explicate ſunt verborum tam perfectorum quam imperfectorum coniugatiōes. Defectiuorum quoq; hoc eſt illorum que in proceſſu coniugationis amittunt ex tribus litteris ſubſtantialibus vnam aut duas. Illorum etiam que habent quattuor aut quique litteras ſubſtantiales. Animaduertendum eſt quoq; quod verba defectiua hoc eſt quibus aliqua ex ſubſtantialibus litteris deficit: ſiue etiam habentia vltra tres litteras ſubſtantiales: non inueniuntur in ſacra ſcriptura iuxta formam omnium quattuor coniugationum que ſuperius poſite ſunt: neq; in omnibus modis. temporibus & perſonis: atq; idcirco in quibuſdam illorum non ponitur forma omnium quattuor coniugationum verborum perfectorum: niſi ille tantum in quibus talia verba poſſunt repiri.

De compoſitione verborum cum pronominibus.

VErba componuntur cum pronominibus: atq; ita componuntur vt ex vtriſq; confletur vna dictio. Et quemadmodum nomina componūtur cum pronominibus deriuatiuis: ita pronomina primitiua cum verbis actiuis tranſitiuis: ſed non cum paſſiuis. & componuntur hec pronomina cum verbis omnium quattuor coniugationum actiue vocis verborum perfectorum & imperfectorum. Plerumq; etiā cōponuntur verba huiuſmodi cum accuſatiuis horum pronominū. ego. tu. ille. ipſe. is. nos. vos. illi. ipſi. ii. In feminina quoq; terminatione. Et eſt animaduertendum quod in preterito indicatiui modi tertia perſona numeri & generis vtriuſq; variatur decem modis: non connumerata eiuſdem perſone duplici terminatione niſi pro ſimplici. Secunda vero perſona habet ſex terminationes varias. Prima vero habet octo: quemadmodum liquet in hoc verbo. פָּקַד ideſt viſitauit: quod eſt verbum tertie perſone generis maſculini numeri ſingularis indicatiui modi actiue vocis: cuius ſunt variationes decem. In quibus camez littere ſubſtantialis prime vertitur in ſeba. hoc modo. פָּקַד Viſitauit. m. פָּקָדַנִי viſitauit me. m. vel. f. פָּקָדְךָ viſitauit te. m. פָּקָדְךְ viſitauit te. f. פָּקָדוֹ vel פָּקָדֵהוּ viſitauit illum פָּקָדָה viſitauit illam. Plurali. פָּקָדְנוּ Viſitauit nos. m. & f. פָּקָדְכֶם viſitauit vos. m. פָּקָדְכֶן viſitauit vos. F. פָּקָדְכֶם viſitauit illos פָּקָדְהֶן viſitauit illas. Tertia quoq; perſona feminini ſingularis que eſt פָּקָדָה ideſt viſitauit. F. decem habet diuerſitates ſic. פָּקָדַנִי viſitauit me. m. & f. פָּקָדַךְ viſitauit te. m. פָּקָדַךְ viſitauit te. f. פָּקָדָהוּ vel פָּקָדַתּוּ viſitauit illum פָּקָדָתָהּ vel פָּקָדַהּ viſitauit illam. Plurali. פָּקָדָתְנוּ viſitauit nos. m. & f. פָּקָדַתְכֶם viſitauit vos. m. פָּקָדַתְכֶן viſitauit vos. f. פָּקָדַתְכֶם vel פָּקָדַתְכוּ viſitauit illos פָּקָדַתָן viſitauit illas. Secunda perſona maſculini ſingularis que eſt פָּקַדְתָּ ideſt viſitaſti ſex habet terminationes ad hūc modū. פָּקַדְתָּנִי viſitaſti me. m. & f. פָּקַדְתָּ vel פָּקַדְתָּהוּ viſitaſti illum פָּקַדְתָּהּ viſitaſti illam. Plurali. פָּקַדְתָּנוּ viſitaſti nos m. & f. פָּקַדְתֶּם vel פָּקַדְתֶּמוּ viſitaſti illos פָּקַדְתָּן viſitaſti illas. Secunda quoq; verbi perſona pronominis ſingularis que eſt פָּקַדְתְּ ideſt viſitaſti: ſex habet terminationes. vt פָּקַדְתִּינִי viſitaſti me. m. & f. פָּקַדְתִּיהוּ viſitaſti illum פָּקַדְתִּיהָ viſitaſti illam. Plurali. פָּקַדְתִּינוּ viſitaſti nos. m. & F. פָּקַדְתִּים viſitaſti illos פָּקַדְתִּין viſitaſti illas. Prima perſona maſculini uel feminini generis: numeri ſingularis: que eſt פָּקַדְתִּי octo habet varias terminationes ſic. פָּקַדְתִּיךָ viſitaui te. m. פָּקַדְתִּיךְ viſitaui te. f. פָּקַדְתִּיו uel פָּקַדְתִּיהוּ viſitaui illum פָּקַדְתִּיהָ viſitaui illam. Plurali. פָּקַדְתִּים viſitaui uos. m. פָּקַדְתִּין viſitaui uos. f. פָּקַדְתִּים viſitaui illos פָּקַדְתִּין viſitaui illas. Et in huiuſmodi uerbo פָּקַדְתִּיהוּ aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric loco patha. ut Iud. 15. וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ ideſt & nō interrogaui eū. Sunt qui in predicto uerbo addant aliam differentiam: que eſt: פָּקַדְתִּינִי ideſt viſitaui me. Tertia perſona maſculini uel feminini pluralis preteriti indicatiui modi que eſt פָּקְדוּ .i. viſitauerunt habet uarietates decem: ad hūc modum ſequentem. פָּקָדוּנִי viſitauerunt me. m. & f. פָּקָדוּךְ viſitauerunt te. m. פָּקָדוּךְ viſitauerunt te. f. פָּקָדוּהוּ viſitauerunt illū פָּקָדוּהָ viſitauerunt illam. Plurali. פָּקָדוּנוּ viſitauerunt nos. m. & f. פָּקָדוּכֶם viſitauerunt uos. m. פָּקָדוּכֶן viſitauerūt uos. f. פָּקָדוּם uel פָּקְדוּכֵם viſitauerunt illos פָּקָדוּן viſitauerunt illas. Secunda perſona maſculini preteriti indicatiui modi que eſt פְּקַדְתֶּם ideſt viſitaſtis: habet uarietates ſex: in quibus mem ultima uertitur in uau: ad modum ſequentem. פְּקַדְתּוּנִי viſitaſtis me. m. & f. פְּקַדְתּוּהוּ viſitaſtis illum פְּקַדְתּוּהָ viſitaſtis illam. Plurali. פְּקַדְתּוּם Viſitaſtis nos. m. & f. פְּקַדְתּוּם Viſitaſtis illos פְּקַדְתּוּן viſitaſtis illas. Hoc preteritum. פְּקַדְתֶּן ideſt viſitaſtis femininum: habet eaſdem diuerſitates de quibus ſupra dictum ē. Prima perſona maſculini vel feminini pluralis que ē. פָּקַדְנוּ ideſt viſitauimus maſculini vel feminini generis: habet differentias octo. hoc mō. פָּקַדְנוּךָ viſitauim? te. m. פָּקַדְנוּךְ. m? te. f. פָּקַדְנוּהוּ viſitauimus illum פָּקַדְנוּהָ viſitauimus illam. Plurali. פָּקַדְנוּם viſitauim? uos. m. פָּקַדְנוּכֶן. viſitauim? uos. f. פָּקַדְנוּם viſitauimus illos פָּקַדְנוּן viſitauimus illas.

De participii varietatibus.

PArticipium preſentis actiue vocis cuiuſcumq; generis aut numeri per quod circumloquimur preſens indicatiui modi decem habet differētias. vt in hoc participio פּוֹקֵד hoc eſt qui viſitat. ad hunc modum. פּוֹקְדִי vel פּוֹקְדָנִי qui viſitat me. m. & f. פּוֹקֵדְךָ qui viſitat te. m. פּוֹקֶדֶךְ qui viſitat te. F. פּוֹקְדוֹ vel פּוֹקְדֵהוּ qui uiſitat illum פּוֹקְדָהּ q uiſitat illā. Plu. פּוֹקְדֵנוּ q uiſitat nos. m. & f. פּוֹקְדֶכֶם qui uiſitat uos. m. פּוֹקְדֶכֶן qui uiſitat uos. f. פּוֹקְדֵכֶם uel פּוֹקְדֶכֶם qui uiſitat illos פּוֹקְדָן uel פּוֹקְדֵהֶן qui viſitat illas. In fine uero clauſule in hmōi uerbo lēa ſubſtātialis ultima ſcribitur cū cegol & accētu ī eadē. ut Pſal. 119. יְהוָה שֹׁמְרֶךָ ideſt dominus cuſtodit te. Quando uero littera ſubſtantialis ultima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere hoc modo. שׁוֹלְחֲךָ ideſt qui mittit te. nonnunquam venit etiam cum patha. vt Eſaie. 45. כֹּה אָמַר יְהוָה בּוֹרַאֲךָ ideſt hec dicit dominus creans te. Participium vero preſētis feminini ſingularis quod eſt. פּוֹקֶדֶת ideſt que viſitat decem habet differentias: ad hunc modum. פּוֹקַדְתִּי que viſitat me. m. & f. פּוֹקַדְתְּךָ que uiſitat te. m. פּוֹקַדְתֵּךְ que viſitat te. f. פּוֹקְדָתוֹ que viſita illum פּוֹקַדְתָּהּ q viſitat illam. Plurali. פּוֹקְדוֹתֵינוּ que viſitat nos. m. & f. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que viſitat vos. m. פּוֹקְדוֹתֵיכֶן que viſitat uos. f. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que uiſitat illos פּוֹקְדוֹתֵיהֶן que uiſitat illas. Et notandum quod in hoc participio quod deſinit ī tau. ideſt פּוֹקֶדֶת fiūt predicte uarietates: ſed non in participio quod deſinit in he. quod fit pronunciationis leuioris ratione.

Participium preſentis generis maſculini pluralis quod eſt. פּוֹקְדִים ideſt qui viſitant. habet differentias decem ſic. פּוֹקְדַי q viſitant me. m. & f. פּוֹקְדֶיךָ qui viſitant te. m. פּוֹקְדַיִךְ qui viſitant te. f. פּוֹקְדָיו qui viſitant illum פּוֹקְדֶיהָ qui viſitant illam. Plurali. פּוֹקְדֵינוּ qui viſitant nos. m. & f. פּוֹקְדֵיכֶם qui viſitāt vos. m. פּוֹקְדֵיכֶן qui viſitant vos. f. פּוֹקְדֵיהֶם qui viſitant illos. פּוֹקְדֵיהֶן qui viſitant illas. Idem participium preſentis generis feminini pluralis quod eſt פּוֹקְדוֹת ideſt que viſitant: decem quoq; differentias habet. ad hunc modum. פּוֹקְדוֹתַי que viſitāt

me.m. &.f. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te.m. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te.f. פּוֹקְדוֹתָיִךְ que visitāt illum פּוֹקְדוֹתָיהוּ que visitant illam. Plurali. פּוֹקְדוֹתֵינוּ que visitant nos.m.&.F. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que visitant vos.m. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que visitant vos.F. פּוֹקְדוֹתֵיכֶן que visitant illos פּוֹקְדוֹתֵיהֶן que visitant illas.

De futuri varietatibus.

FVturum indicatiui modi easdem habet differentias: quas in preterito diximus: hoc est quod prime persone cuiuscumq; generis & numeri habent octo varietates non connumeratis que ponuntur in eadem persona duobus aut tribus modis: aut amplius. Quodq; secunde persone habent varietates sex. atq; rursus tertie persone varietates decem Quod vero prime & secunde persone pauciores habent differentias quam tertie: ratio est quoniā raro fit reciprocatio prime persone ad primam. aut secunde ad secundam. Neq; enim dicimus visitaui me aut visitauimus nos: per vnum verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed per verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְגַּדַּלְתִּי idest magnificatus sum. הִתְגַּדַּלְנוּ idest magnificati sumus. In secunda quoq; persona non dicimus visitasti te. visitastis vos. per vnū verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed p verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְחַזַּקְתָּ idest confortatus es. vel confortasti te. Itaq; quod de preterito dictum est: idem & de futuro indicatiui & de imperatiuo dicendum est. Quamobrem in futuro non ponuntur nisi octo differētie prime persone singularis quod est. אֶפְקֹד idest visitabo: quia per varietates seu terminationes illius persone possunt formari varietates secunde vtriusq; numeri.

אֶפְקָדְךָ Visitabo te.m. אֶפְקָדֵךְ visitabo te.F. אֶפְקְדֵהוּ vel אֶפְקָדֵהוּ siue אֶפְקְדֶנּוּ visitabo illū אֶפְקְדָהּ vel אֶפְקָדֶנָּהּ visitabo illam. Plurali. אֶפְקָדְכֶם Visitabo vos.m. אֶפְקָדְכֶן Visitabo vos.f. אֶפְקְדֵם vel אֶפְקָדֵם visitabo illos. אֶפְקְדֵן visitabo illas.

In fine vero clausule variatio prima secūde psone singularis habet litterā substantialem vltimā subscriptam cum cegol: accentu in eadem. hoc modo. אֶפְקָדֶךָ. Illud quoq; hoc in loco est animaduertendum: quod nun tertiarum personarum siue sit masculini siue feminini generis semper scribitur cum dagues: vt supradictum est: & sine dagues in primis personis. vt תִּפְקְדֵנוּ idest visitabis nos.

De imperatiui varietatibus.

IMperatiui modi secunda persona vtriusq; numeri & generis sex habet variationes hoc modo. פְּקֹד idest visita. qui est imperatiuus secunde persone generis masculini singularis. qui uariatur sic.

פָּקְדֵנִי Visita me.m.&.f. פָּקְדֵהוּ uel פָּקְדֵנּוּ Visita illum פָּקְדֶהָ Visita illam. Plurali. פָּקְדֵנוּ Visita nos.m.&.f. פָּקְדֵם uel פָּקְדֵמוֹ Visita illos פָּקְדֵן Visita illas. Et notandum quod uariatiōes imperatiui exeunt ad proportionem particule huius פְּעַל: cuius littera substantialis prima scribitur in compositione cum hateph camez qui profertur quasi holem. Sed imperatiui qui inflectuntur ad proportionem huius particule פָּעַל littera substantialis illorum prima scribitur cum seba. vt. 1. Reg. 16. קוּם מְשַׁח idest surge & vnge illum. Imperatiuus quoq; secunde persone feminini singularis variationes habet sex hoc modo. פִּקְדִי יְנִי visita me.m.&.f. פָּקְדֵיהוּ visita illū פָּקְדֶיהָ visita illā. Plurali. פָּקְדֵינוּ visita nos.m.&.f. פִּקְדֵם visita illos פִּקְדֵן visita illas. Imperatiui eiusdem secunda psona masculini pluralis que est פִּקְדוּ idest visitate. sex habet variatiōes sic פָּקְדוּנִי visitate me.m.&.f. פִּקְדוּהוּ visitate illum פִּקְדוּהָ visitate illam. Plurali. פָּקְדוּנוּ visitate nos.m.&.f. פָּקְדוּם visitate illos פָּקְדוּן visitate illas. Secunda vero persona īperatiui feminini pluralis que est. פִּקְדְנָה easdem habet diuersitates.

De infinitiui varietatibus.

INfinitiuus vocis actiue vt פָּקֹד vel פְּקֹד idest visitare decem habet differentias. quarum sex sunt eedem cū imperatiuo secunde persone masculini singularis: de quibus est dictum superius. in quibus camez siue seba littere substantialis prime vertitur in hateph camez. Differentie vero q̄ adduntur in infinitiuo sunt secunde persone singularis & pluralis. & vna item persone singularis: que differt ab ea que ē imperatiui. vt פָּקְדֵךְ Visitare me.m.&.f. פָּקְדֵךְ vel פִּקְדֵךְ visitare te m. פָּקְדֵךְ Visitare te.f. Plurali. פָּקְדֵכֶם vel פִּקְדֵכֶם visitare vos.m. פָּקְדֵכֶן Visitare vos. F. Et nonnūquam hateph camez littere substātialis prime vertitur in surec. vt Leui. 25. וּבְקֻצְרְכֶם & in metere vestrum: idest quando messueritis. Verba tamē vocis passiue non habent supra memoratas differentias vocis actiue: quia non possunt componi cum pronominibus: possūt tamen componi participia vocis passiue. cuiusmodi sunt hec. פָּקוּד Visitatus פְּקוּדָה Visitata פְּקוּדִים Visitati פְּקוּדוֹת Visitate. Que quidem participia componuntur cum pronominibus: habentq; decem differentias sicut & nomina cum pronominibus: de quibus est dictum in superioribus: veniuntq; cum eisdē litteris quibus denotatur numerus. genus. & persona. hoc modo. Participium passiue masculini singularis. פָּקוּד Visitatus. פְּקוּדִי Visitatus meus.m.&.f. פְּקוּדְךָ Visitatus tuus. m. פְּקוּדֵךְ Visitatus tuus. F. פְּקוּדֵהוּ visitatus suus. m. פְּקוּדָהּ visitatus suus. f. Plurali. פְּקוּדֵינוּ Visitatus noster. m.&.f. פְּקוּדֵכֶם visitatus vester. m. פְּקוּדֵכֶן visitatus vester. f. פְּקוּדֵם visitatus eorum. פְּקוּדָן visitatꝰ earum. Participium vocis passiue feminini singularis cuiusmodi est. פְּקוּדָה vertit he vltimam in tau: sicut est dictum cum de compositione nominum cum pronominibus diceba⁹tur. in hunc modum sequentem. פְּקוּדָתִי visitata mea. m.&.f. פְּקוּדָתְךָ visitata tua. m. פְּקוּדָתֵךְ visitata tua. f. פְּקוּדָתוֹ visitata eiꝰ m. פְּקוּדָתָהּ visitata eius. f. Plurali. פְּקוּדָתֵנוּ visitata nostra. m.&.f. פְּקוּדָתְכֶם visitata uestra. m. פְּקוּדָתְכֶן visitata uestra. f. פְּקוּדָתָם visitata eorū. m. פְּקוּדָתָן uisitata earum. f. פְּקוּדִים qui visitantur פְּקוּדֵי uisitati mei. m.&.f. פְּקוּדֶיךָ uisitati tui. m. פְּקוּדַיִךְ uisitati tui. f. פְּקוּדָיו uisitati eiꝰ. m. פְּקוּדֶיהָ uisitati eiꝰ. f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדֵינוּ uisitati nostri. m.&.f. פְּקוּדֵיכֶם uisitati uestri. m. פְּקוּדֵיכֶן uisitati uestri. f. פְּקוּדֵיהֶם uisitati eorum פְּקוּדֵיהֶן uisitati earum. Participium passiuum feminini pluralis. פְּקוּדוֹת uisitate פְּקוּדוֹתַי uisitate mee. m.&.f. פְּקוּדוֹתֶיךָ uisitate tue. m. פְּקוּדוֹתַיִךְ uisitate tue. f. פְּקוּדוֹתָיו uisitate eius. m. פְּקוּדוֹתֶיהָ uisitate eius. f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדוֹתֵינוּ uisitate nostre. m.&.f. פְּקוּדוֹתֵיכֶם uisitate uestre. m. פְּקוּדוֹתֵיכֶן uisitate uestre. f. פְּקוּדוֹתֵיהֶם uisitate eorum פְּקוּדוֹתֵיהֶן uisitate earum. Et in hunc modum prime coniugationis actiue uocis inflectuntur aliarum coniugationū uerba tam perfecta quam imperfecta. regularia & irregularia. & in his uarietatibus supra memoratis quemadmodum dictum est in preterito prime coniugationis camez littere substantialis prime uertitur in seba ut פָּקַד idest uisitauit פָּקְדֵנִי idest uisitauit me. Sed in secunda & tertia coniugatione apex littere substantialis prime non mutatur. Nam in secunda coniugatione hiric littere substantialis prime manet in declinatione hoc modo פִּקֵּד idest uisitauit. פִּקְּדוּ idest uisitauit illū. In tertia quoq; coniugatione non mutatur hiric qui subiicitur he littere addite hoc modo. הִפְקִיד idest fecit uisitare הִפְקִידוּ idest fecit uisitare illum. Aliquando tamen hiric uertitur in cegol. ut. 1. Reg. 25. לֹא הִכְלַמְנוּם idest nunquam confundere eos fecimus. Atq; ad hunc modum explicita est uerborum inflexio p uoces. modos. tempora. numeros & personas tam simplicium quam cōpositorum. regularium & irregularium. Reliquum est ut de pātibus orationis que dicuntur syncategorematice differamus.

De dictionibus consignificatiuis.

Vemadmodū iam supra dictū est octo sunt partes orationis: quarum duo sunt gña: qnī altere principaliter & per se sigfiant: quare possunt appellari significatiue possuntq; inflecti: puta nomē & pronomen per casus: verbum per modos & tempora: participium per vtraq;. Altere sunt partes orationis: que non significant per se: sed cum partibus quibus iunguntur: atq; idcirco dicte sunt consignificatiue: neq; declinantur. Cuiusmodi est prepositio: que preponitur nomini & pronomini. Aduerbiū quod additur verbo ad determinandā in illo qualitatē actiōis. vt bene legit. male legit: vnde a grāmaticis adiectiuum verbi dicitur. Aliquādo etiam determinat nomen & participium. vt est valde bonus. valde doctus. Interiectionem greci non faciunt partem orationis per se: annumerant tñ illam aduerbio. latini ab aduerbio illam distingūt. Cōiunctio est que dictiōes eiusdē gñis cōiungit. vt deus & dominus. creat & sustentat me & te. iuste & misericorditer. Ecce quomodo. &. particula coniunxit duo noīa. duo verba. duo pronomina. duo aduerbia. Sed aduertendum quod harū partiū indeclinabiliū duo sunt gña. quedā nāq; sunt que nūquā reperiuntur nisi in cōpositione: quedā que reperiuntur etiam separate. Que non reperiuntur nisi in cōpositione: plerūq; sunt p̄positiones & cōiūctiones. sic emī cōponuntur siue adherent ptibus quibus p̄ponuntur aut quas cōiungūt: vt efficiātur cū illis vnū corpus. vnde & apud grecos & latinos nō hīt accentū p se: sed accentū particule insequētis. Cōponuntur itaq; particule huiusmodi cū noīe aut cū verbo atq; etiā cū aliis partibus orationis. & cōstant ex vna tñi littera ex accidētalibus preposita aut postposita dictioni cui adherent. ex quo datur intelligi quod se parata nihil significat: quia in hebreo sermone nulla dictio significatiua scribitur nisi aut duabus aut pluribus litteris. Et antequam de predictis particulis differamus est aduertendum id quod supra dictū est quod ex duabus & viginti litteris que sūt in vsu apud hebreos: vndecim vocantur substantiales: quia sūt de substātia dictionis in qua veniunt: & per quas ostenditur illius dictionis significatio: neq; ad alios vsus deseruiunt. & sūt he. כֵּוָת סֵפֶר נָזַע צָדַק. Sunt alie vndecim accidentales he que sequuntur. אַתְּנָה מְעַלְיָבוּ que nihilominus aliquando possunt esse substantiales: quemadmodum superiores. He dicuntur accidentales quia adduntur in principio aut in fine dictionū ad designandos in nomine aut pronomine casus. aut in verbo voces modos tpa numeros & personas. & ex his accidentalibus litteris quedam ponuntur loco articulorum siue prepositionū & quedā ponūtur tantū ornatus causa. Que vero ponuntur p̄positionum siue articulorū loco sunt he. quattuor. בַּהלם quarum quelibet deseruit suo casui. beth namq; ponitur pro in p̄ positione. & iungitur pronomini sic. בִּי in me. m. &. f. בְּךָ in te. m. בָּךְ In te. f. בּוֹ in illo בָּהּ in illa. Plurali. בָּנוּ in nobis. m. &. f. בָּכֶם in vobis. m. בָּכֶן in vobis. f. בָּהֶם vel בָּם in illis. m. בָּהֶן vel בָּהֵנָּה in illis. F. Quomodo beth quoq; noībus p̄ponatur suo in loco dictum est in declinatione nominum. He littera vt in superioribus sepe repetitum est ponitur ad designandos casus loco articuli. Animaduertendum est preterea quod he addita in principio nominis subiecto patha vel camez tres habet vsus. primum interrogandi. vt Exo. 2. הַאֵלֶךְ וְכִרְאֹתִי לָךְ. ideſt si ibo & vocabo tibi. vocatur autem hebraice הָא הַשְׁאֵלָה. i. he interrogationis. alterū cū venit per admirationis modum. vt Geñ. 18. הֲשׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט. i. nunquid iudex oīs terre non faciet iudicium. & vocatur hebraice הָא הַתְּמִיהָ. ideſt he admirationis. Tertiū relationis. vt Geñ. 46. כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה. i. oīs anima de domo iacob: que venit. Et quando he venit aliquo ex his tribus modis immo alio quouis modo cū cegol: dictio cui iungitur incipit a camez siue patha. vt Numeri. 11. הֲאֲנִי הָרִיתִי. i. si ego concepi. Caph vero quando p̄ ponitur noībus aut verbis aut participiis designat cū prepositionem: aut sicut siue quemadmodū coniunctiones. vt כְּ כֶּ כָּ Sin vero quando preponitur nomini aut verbo aut participio designat relationem: sicut dictum est in suo loco vbi de relatiuis agebatur. Sed in quos vsus he accidentales littere adhiberi soleant: copiosius in vocabulario sub vnaquaq; littera per se agetur. Littere vero que ponuntur in fine noīm ad designādū pronomina cū quibus cōponūtur: iam in suo loco posite sunt. Sex vero littere que sequuntur: מִתְּמוֹ qñ ponūtur in fine verbi cuiuscumque cōiugationis: veniunt ad designandū p̄sonas aut genus. Quod si preponantur he quattuor littere אֶיְתֵן designatur futurū indicatiui: vt dictum est superius. Littere vero q̄ veniunt in dictione ornatus causa siue ad designandum nomē verbale in hac dictione comprehenduntur הָאֲמַנְתִּיו. Quattuor preterea littere que sequuntur אֶלְבָּשׁ qñ ponūtur in pricipio dictionū possunt esse accidentales vel substantiales: sed in fine dictionum sp sunt substantiales. Septem vero littere que sequūtur: possunt esse accidētales siue ponantur in principio siue in fine. תְּנֵן הָיוֹם

De consignificatiuis separatis. & primo de prepositione.

Partes vero oratiōis que reperiuntur separate: neq; cōponuntur cū noībus neq; cū verbis sunt in duplici differentia: qñ alie variātur cū cōponuntur cū p̄nomine alie tñi immutabiles sunt. Igitur prepōnes sic disponūtur. בְּמִן in. אֵת ad. in. אֶל prope. iuxta. circa. secus. אֵת cū. ad. אַחַר post postea. בַּעֲבוּר propter. per. ob. לְבַעֲבוּר propterea. חוּץ foris. extra. preter. לְפִי secūdum. לִפְנֵי corā. ante. לְבַד solū. tñi. seorsū. preter. מִלְּבַד preter quam. excepto. נֶגֶד cōtra. e regione. נֹכַח coram. contra. סָבִיב circum. in circuitu. עֲבֶר trans. עַל super. iuxta propter. contra. עִם cum. עַד donec. vsq;. בְּעַד per. pro. מֵרוֹב ppe רָחוֹק longe. תּוֹךְ inter. תָּוֶךְ intra. תַּחַת sub. subter. He prepositiones variantur in fine ad designandum personas & numeros pronominū cū quibus componuntur. quarū alique in prima persona singulari non desinunt in i sicut in pronomine sed in ai. & sunt he. אֶלְאָחַר לְפָנַי עַד עַל תַּחַת Nā in prima persona veniunt ad hunc modū. אֵלַי ideſt ad me. לְפָנַי corā me. עָדַי vsq; ad me. אַחֲרַי post me. עָלַי super me. תַּחְתַּי sub me. In secundis & tertiis personis vtriusq; numeri terminationes pronominum sunt he q̄ sequūtur. אֵלַיִךְ: אֵלַיִךְ ad te. m. f. לְפָנַיִךְ: לְפָנַיִךְ coram te. m. f. עָלַיִךְ: עָלַיִךְ super te. m. f. Et sic de reliquis. & omnes dictiones superius dicte variantur. preter quam que sequuntur. לִפְנֵי secundum. חוּץ extra. preter. foris. מִלְמַעְלָה desuper. מַעְלָה supra. עֲבֶר trās. מִטָּה ideſt infra. que iungūtur p̄nominibus postposita hac dictione מִן. hoc modo חוּץמִמֶּנִּי ideſt preter me. חוּץמִמֶּךָ preter te. & ad hunc modum cum aliis pronominibus. Dictiones indeclinabiles que non cōponūtur nec variantur sunt aduerbia & coniunctiones cum interiectionibus.

De aduerbio.

Inter aduerbii accidentia est significatio. Sunt itaq; aduerbiorum significationes complures. Temporis. אָז tunc. עַתָּה nūc. מָחָר cras. אֶתְמוֹל heri. תְּמוֹל idem. שִׁלְשׁוֹם triduo. תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם. i. nudiustertius. אֶמֶשׁ heri. עֶרֶב vesperi. בֹּקֶר mane. לָבֶר iā. Loci. שָׁם Ibi siue illic. שָׁמָּה ibi siue illic. מִשָּׁם illinc. פֹּה hic. מִפֹּה hinc. מִזֶּה isthinc. מִתָּחַת inferius. מִמַּעַל superius. בְּכָל מָקוֹם vbiq;. Interrogandi. אַיֵּה vbi. hoc aduerbium אַיֵּה variatur qñ cōponitur cum pronomine. אַי vbi. מֵאַיִן vnde. אַי מִזֶּה vnde. לְאַיִן quo vel qua. אֵיךְ quomodo. אֵיכָה quomodo. מָה quid. מָתַי quādo. אָנָה vbi. quo. אֵיפֹה vbi. לָמָּה quare. Negandi. בִּלְתִּי ex cepto. nisi. זוּלָתִי nisi. preter. בִּלְעֲדֵי nisi. preter. & hec tria aduerbia variantur: que vero sequuntur non variantur. אֵין nō. ne אֵין non. לֹא non. בַּל ne. non. בְּלִי absq;. ne. אֶפֶס sed. לוּלֵי nisi.

Affirmandi. כִּי ita.vtiq;. זֶהוּא ita est.כֹּה sic כָּמֹהוּ sic. כְּמוֹ sicut tanquam. Demonstrandi. הֵן ecce.en. הִנֵּה ecce.quod ad uerbium cum in he desinat variatur. Rogandi siue optandi. אָנָּא vtinam.לוּ vtinam.הֲלוֹאָם idem.מִי יִתֵּן quis dabit obsecro.בִּי אֲדֹנִי obsecro domine mi. Qualitatis. vt. טוֹב bene.יָשָׁר recte.רָע male. רָעָה pessime.אָמְנָם vere. נָכוֹן certe. Quantitatis.vt כַּמָּה quantū.רַב multum.מְעַט parum. minus. זְעִיר parum.מְזֹעָר parum. Dubitandi. פֶּן ne forte. אוּלַי for te.forsitan. Congregandi. יַחַד pariter.simul.יָחַד idem כְּאֶחָד idem. Diuidendi. בֵּין inter. quod aduerbium varia tur.Iungendi.גַּם etiam.quoq;. אַף etiam.quanto magis.quod aduerbium non variatur.Iurandi.vt חֵי נַפְשִׁי per vitam anime mee.חֵי נַפְשְׁךָ per vitam anime tue. Diminuendi.vt מְעַט paulatim.paulisper.לְאַט paulatim. Augendi.vt מְאֹד multū valde.יוֹתֵר magis.מְאֹד מְאֹד nimis.

De interiectione.

Interiectio quam a grecis diximus vocari aduerbii certam si gnificationē.has habet particulas.הָאָה euge.הֶאָח vah.אֲבִי ve. אֲהָהּ heu.אֲוֹלַי ve.הוֹדוֹ ve.אִי ve.אוֹ ve.הוֹי ve. & hec vlti ma interiectio aliquando est aduerbium vocandi sicut o apud latinos.

De coniunctione.

Coniunctionum quoq; sicut & aduerbiorum diuerse sunt significationes:sed frequentior est copulatiua que imprimis est que per vau scribitur: componiturq; cū dictione quam coniungit.vt וַיְדַבֵּר idest & locutus est: & potest venire cum quocumq; alio apice preter quam cum holem. Quod si componatur cum dictiōe incipienti a littera subiecto seba tunc vau scribitur cum furec.sicut וּמְעַט idest.& parū.atq; vt supra dictum est vau nunquam venit nisi in compositione. Aliquando hec coniunctio reperitur pro disiunctiua vel :siue: aut.vt Exo.21.וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ idest qui percusserit patrem & matrem:quo in loco manifestum est & poni pro vel. Aliquan do hec coniunctio ponitur pro cum siue quando. Nonnūquā est ad faciendam comparationem:que varietates non possunt dignosci nisi ex contextu orationis.Sunt alie coniunctiones q̄ reperiuntur separate sicut que sequuntur כִּי quia.quod. quoni am. אֲשֶׁר quod. כַּאֲשֶׁר sicut.quatenus.כִּי quidē.vtiq;.וְ & qui dem.לָכֵן propterea.אוֹ aut .vel.seu.אַךְ sed. tamen.אֲבָל sed.רַק verumtamen.הֲלֹא nonne.nunquid non. & aduersatiua אַף כִּי idest quamuis.vide etiam de significatione predictarum dictionum indeclinabilium in vocabulario de vnaquaq; in suo loco per ordinem alphabeti.

De modo inueniendi sores idest radicem siue primitiuum cuiusq; dictionis hebraice.

Postq; in superiori tractatu grammatice hebraice diseruimus de modo legēdi & de partibus orationis tam declinabilibus q̄ indeclinabilib?. restat nūc tractare de modo cognoscen di radicem siue primitiuum vnde alie dictiones deriuatiue habēt originem. vt primitiuo inuento recurratur ad vo cabularium hebraicū quod procedit per ordinem alphabeti hebraici:in quo ponuntur primitiua omniū dictionū que in veteri testamento continentur: & significationes earum. & in quolibet primitiuo ponuntur etiam dictiones deriuatiue que ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cogno scendi originem: & vtrum sit primitiuū an deriuatiuum.quo niam non solum ab eo deriuantur alia verba & participia sed & nomina & alie partes orationis: ideo primo de illius origine agendum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuū verbi primo est aduertendum: q̄ primitiuum quod apud hebreos dicitur שֹׁרֶשׁ sores.i.radix cuiuscunq; ver bi vel participii & omnium dictionū que ab eo deriuātur sunt littere que constituunt tertiam personā singularē prime vel se cunde coniugationis actiue vocis indicatiui modi tēporis pre teriti: vel infinitiuū eiusdem vocis. Que cōiter sunt tres littere & nonnūq̄ quattuor vel quinq;:sed hoc rarissime. exēpli gra. ex פָּקַד.i. visitauit deriuātur oīa verba quattuor coniugationū que continent predictas tres litteras: & etiā omnia nomina & alie partes orationis que a predicto verbo deriuātur.sicut apud latinos Amo est primitiuū ceterarum personarū & modorum & temporū & omniū aliarū dictionum que ab eo deriuantur Et sunt alie dictiones que a verbis non deriuātur: quarum pri mitiua aliquando cōtinēt plus vel minus q̄ tres littere. Et quia apud hebreos multe littere preponuntur vel postponuntur ip sis primitiuis in compositione: ideo oportet dare aliquas re gulas : vt sciamus aliquo modo distinguere que littere sunt de substantia dictionis: & que littere non sunt de eius substan tia.Circa quod sciendū q̄ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substantiales:que in quacunq; dictione venerint: sunt de substantia illius dictionis: & constitu unt significatū & primitiuū eiusdem dictionis: & reiici nō po sunt.sunt enim que sequūtur נ ר ז ח ט ס ע פ צ ק ר Que his quattuor dictionibus conprehēduntur מָה סֹפֵר גָּזַע צָרַק. Ex quibus litteris due sunt duplices.ſ.פ.pe.&.צ.sadic.alie vero vn decim que sequūtur p̄dict esse accidētales.ſ. א ב ה ו י כ ל מ נ ש ת ex quibus tres sunt duplices.ſ.caph.mem.nun.& comprehen duntur predicte vndecim littere his tribus dictionibus.אֶהְיֶה מְשַׁלִּיבוֹ. he enim vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut alie vndecim supradicte:& possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut ca sum vel cōiugationē .modos. tempora . prepositionem vel ar ticulum aut pronomina affixa de quibus in grammatica dictū est. Et aliquando adduntur maiori ex parte nominibus cau sa ornatus:& alique earum ponuntur aliquādo loco vocalium. Que enim ponūtur in fine verborum ad denotandum nume rum vel personam aut genus:sunt sex que sequuntur.ה ו י מ נ ת Que hac dictione comprehendūtur יִתְהַמֵּן.Que vero prepo nuntur ad denotandum coniugationem vel vocem passiuam hac dictione comprehenduntur. הִנֵּה. Que autem preponun tur in futuro sunt quattuor :que hac dictione comprehendun tur.אֵיתָן.Que ponūtur in fine nominum aut verborum ad de notanda pronomina que cum eis componuntur: sunt que se quuntur. ה ו י כ ך ם נ ן.Que in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel prepositioni bus sunt septem: que his duabus dictionibus continentur. וְהַשָּׁכֵם.Nam littera vau quando venit in principio dictio nis:non est de substantia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione.vt infra dicetur: & etiam in fine dictionis vau vel iod non possunt esse substantiales nisi in paucis admo dum locis. Et ista littera .ה. he.ponitur aliquando in princi pio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el.la.los.las. Et aliquando ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grammatica dictum est.

Et ista littera. שׁ. Sin. ponitur aliquando pro hoc

relatiuo qui.que.quod.omnis generis & vtriuſq; numeri. Et iſta littera.ב.beth ponitur pro prepoſitione in.ל. lamed vero articulus eſt datiui caſus vel genitiui:ponitur etiam aliqñ pro ad.Et iſta littera.מ.mem ponitur loco prepoſitionis.a. vel ab de.ex. Littere vero que ponũtur aliqñ loco vocaliũ:ſunt q̃t tuor.ſ.אהוי.Et eſt notãdum quod iſte quattuor littere אבלש Quando ponuntur in fine vel in medio dictionis ſemper ſũt ſubſtantiales:alie vero ſeptem que his duabus dictionibus cõ prehenduntur תכן היום poſſiunt eſſe accidentales: ſiue ponan tur in principio ſiue in fine dictionis. Littere vero que ad duntur aliqñ dictiõibus cauſa ornatus:ſunt ſex:que hac dictio ne comprehenduntur.ſ.האמנתי Sunt preterea aliqua verba que in proceſſu coniugationis aliquando amittunt unam litte ram extribus ſubſtantialibus:aut duas.& hoc quattuor modis Primo quando amittunt primam litteram ſubſtantialem:ſecũ do quando amittunt mediam.tertio qñ amittunt vltimã.quar to quando amittunt primam &vltimam. Verba uero que amit tunt primam litteram ſubſtantialem:ſunt illa quorum prima littera ſubſtantialis eſt una ex his tribus.ſ. ילנ ut ידע.i.ſciuit לקח.i.accepit.נגש.i.acceſſit.Et iſta littera.ל.lamed tantũmõ amittitur in predicto verbo לקח lacach.ſ.in futuro & in impe ratiuo & infinitiuo:vt ſupra dictum eſt. Que vero amittunt litteram mediam:ſunt illa quorum littera ſubſtantialis media eſt uau uel iod. ut שוב ideſt reuertere בין ideſt intelligere: quo rum uerborum infinitiuus continet tres litteras ſubſtantiales. Que uero amittunt ultimam:ſunt illa que deſinunt in. ה .ut גלה.i.reuelauit.uel illa quorum littera ultima duplicatur.ut רבב.i.multiplicauit:quoniam tunc vna exillis amittitur in di ſcurſu coniugationis. Que vero amittunt primam & vltimã: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis prima eſt.נ. & vltima eſt. ה.vel.נ.ut נטה.i.tetendit נתן.i.dedit. Et ut ea que ſupra di cta ſunt manifeſta fiant:ponamus exemplum in aliquibus uer bis & nominibus:ut poſſimus diſcernere que littere ſunt ſub ſtantiales ex eorum primitiuo:& que ſunt accidentales. & que deficiunt.Eſto exempli gratia hocuerbum והלבישוהו quod in hebreo eſt vnum verbum compoſitum:& ſignificat:& fecerũt indui eum.In quo prima littera que eſt uau ponitur pro con iunctione.Et ſecunda littera que eſt he & quinta que eſt iod de notant uerbũ eſſe tertie coniugationis.Septima littera que eſt vau denotat tertiam perſonã pluralem.octaua & nona littera que ſunt he & uau:denotant pronomen ſingulare tertie perſo ne.ſ.eum uel illum:quod cõponitur cũ predicto uerbo.rema nent igitur tres lĩe.ſ.לבש que in tertia pſona ſingulari indica tiui prime coniugationis faciunt ילבש.i.induit.qd̃ eſt primiti uum ſupradicti uerbi. Ponamus iterum exemplũ in uerbis defectiuis.& eſto exempli gratia hoc uerbum יתננני.i.dabit me in quo iod prima deſignat tertiam perſonam futuri: & nun & iod vltime conſtituunt pronomen prime perſone.ſ.me:quod componitur cum predicto verbo.remanent itaq; due littere.ſ. ת. &.נ.& quia predictum verbum eſt nature verborum defecti uorum:que in proceſſu coniugationis amittunt nun litteram ſubſtantialem primam: ideo addendo nun predictis duabus litteris in principio fit נתן.i.dedit:quod eſt primitiuum ſupra dicti verbi Ponamus exẽplum in vno nomine. ſ.תרבות.i. incrementumvel multiplicatio:in quo tau prima eſt ex litteris האמנתי.que aliquãdo addũtur in principio nominis:vt ſupra dictum eſt.tau vltima denotat genus femininum.vau vero po nitur loco.u.vocalis.remanent ergo due littere.ſ.ר ב: cuius primitiuum eſt רבה ſiue רבב.i.multiplicauit. quia vt dictũ eſt ה.finalis primitiui & littera que duplicatur: aliquando amitti tur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplum in alio uomi ne.ſ.במשמרתך.i.in cuſtodia tua. cuius primitiuum eſt שמר.i. cuſtodiuit.quia littera prima que eſt beth ponitur pro prepoſi tione in:& littera mẽ que ſequitur eſt de litteris que adduntur in principio nominis:vt ſupra dictum eſt.tau vero denotat ge nus femininũ:chaph vltima deſignat hoc pronomen tua: q̃d componitur cum predicto nomine.Et hec hactenus dicta ſint de primitiuis verborum. circa cognitionẽ vero primitiuorũ nominis & aliarum dictionũ indeclinabilium que a verbis nõ deriuantur eſt aduertendum q̃ in primis ſunt reiiciende om nes littere accidentales :que denotant numerum:articulum:ſi ue prepoſitionem:& litteras que addi conſueuerũt ornatus cau ſa.vel que deſignant pronomina que cum illis componuntur: quemadmodum de nominibus verbalibus ſupradictũ eſt. qui bus reiectis littereque remanent ſubſtantiales ſunt:vt exempli gratia לאבותינו.i.patribus noſtris. tolle lamed datiui. vau & tau & iod deſignãtes pluralem.& nun & vau deſignantes pro nomen poſſeſſiuũ prime perſone pluralis:relique ſunt aleph & beth hoc eſt ab אב. vt in prima dictione vocabularii.

Et quia ad inueniendũ primitiuum cuiuſcũq; dictionis deri uatiue oportet habere noticiam grammatice hebraice: in qua plenius ea que predicta ſunt continentur: quod non omnibus contingit:cum etiã apud ipſos hebreos vſu magis quã arte diſ ſcant bibliam hebraicam:& vix inueniatur in eis vir doctus in ſua grammatica:ideo in biblia quã imprimendam curauimus ãnotabuntur in margine primitiua dictionũ quarum inuentio non eſſet facilis omnibus Veruntamen in aliquibus dictio nibus non erit opus adnotare primitiua in margine:videlicet in illis que continent litteras primitiui nec plus nec min9:quã uis in ſignificato vel in apicibus ſit aliqua differẽtia. vt דבר.i. mors vel peſtis: cuius primitiuum eſt דבר.i.locutus eſt.et פקד .i.viſitans cuius primitiuum eſt פקד.i.viſitauit. Item ſi in principio dictionis ſunt littere primitiui: quãuis poſtea habe at alias lĩas accidẽtales:nõ ponetur eius primitiuũ in margine vt אמרתי.i.verbum meũ: cuius primitiuum eſt אמר.i.dixit. Item ſi dictio incipit a littera vau& poſt illam immediate conti net litteras primitiui: tunc non notabitur primitiuum:quia vt ſupra dictum eſt littera vau in principio dictionis ſemper ponitur pro coniunctione: & nunquã eſt de litteris primitiui exceptis duobus locis tãtum: & aliquib9 nominibus propriis vt patet in vocabulario. Item ſi poſt aliquam iſtarum quinq; litterarum ב ה כ ל מ que ponũtur in principio dictionis pro articulis vel prepoſitionibus ſi immediate ſequuntur litte re primitiui:non ponitur primitiuum in margine. Et quia predicte quinq; littere aliquãdo ſunt de ſubſtantia dictionis ſi ue de eius primitiuo: ideo quando ſunt accidentales & ponun tur pro articulis vel prepoſitionibus: notantur quodam apice deſuper impoſito hoc modo ב ה כ ל מ Et quia in trãſlatio ne chaldaica quam etiam fecimus imprimi iſte quattuor litte re א ה ו י frequentius ponuntur loco vocalium quam in he breo:ideo ſi his demptis dictio continet litteras primitiui:non erit opus ſignare primitiuum in margine.Item quia in predi cta lingua caldaica littera daleth eſt articul9 genitiui caſus:ideo quando non eſt de ſubſtantia dictionis: notabitur predicto api ce hoc modo ד & ſi poſt talem litteram ſequantur littere pri mitiui:non ponetur in margine.& de his dicta ſufficiant.

Explicit grãmatica hebraica nouiter impꝫſſa in hac p̃cla riſſima cõplutenſi vniuerſitate. De mãdato ac ſumptibus re uerẽdiſſimi in xp̃o patris & dñi:dñi.F. Franciſci Ximenez de Ciſneros Cardinalis Hiſpanie Archiep̃i Toletani & hiſ paniarum primatis ac Regnorum caſtelle Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impreſſorie magiſtri. Anno dñi. M.D.xv. menſis Maii die vltima.